

F-135

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

MAJITEL:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

SÍD. KANOVNÍK STAROBYLÉ KAPITOLY SV. KOSMY A DAMIANA V STARÉ BOLESLAVI.

REDAKTOR A NAKLADATEL:

Dr. FRANTIŠEK KRÁSL,

METROPOLITNÍ KANOVNÍK, SKUTEČNÝ KNÍŽ. ARCIB. KONSISTORNÍ RADA atd.

ROČNÍK XXXIV.

1884.

KNIHOVNA CSSR.
=VLBĚJOVICÍCH=

V PRAZE.

TISKEM KNÍŽ.-ARCIB. KNIHTISKÁRNY ZA ROHLÍČKA A SIEVERSA.

1884

EX. Bacc. vico
VYKAZENO

V PRAZE

Obsah ročníku XXIV.

Listy papežské a biskupské.

Encykliky sv. Otce Lva XIII., 193, 210, 446. Pastýřský list J. Emin. nejdůstojnějšího arcipastýře, 379.

Duchovní řeči.

1. *Nedělní a sváteční*: Na neděli II. po Zjevení, 17. Na hromnice, 33. Na den sv. Matěje, 65. Na den sv. Josefa, 81. Na neděli II. postní, 97. O vzkříšení Páně, 129. Na den sedmibolestné P. M., 145. Na den sv. Vojtěcha, 161. O sv. Duchu, 177. O sv. apoštolu Janovi, 196, 216. O sv. Janu Nep., 209. Na den sv. Jana Křt., 257. Na den sv. Petra a Pavla, 273. O sv. Pavlu, 277. Na den sv. Anny, 289. Na den sv. Jakuba staršího, 321. Na nanebevzetí P. M., 353. Na den sv. andělů strážných, 369. Na den věrných dušiček, 449. Čtvero řečí adventních, 481, 497, 533. Na den neposkvrn. početí P. M., 483. Na hod Boží vánoční, 561.

2. *Průležitostné*: Při oddavkách, 1, 402, 418. Při žehnání světlice klášterní, 2. Nad hrobem křesť. matky, 35. Při křtu, 49. Při úvodu šestinedělky, 50. Při otevření sochařské školy, 113. Při pohřbu křesť. dívky, 164. O dobročinnosti, 225, 241. Při rekviem za císařovnu Marii Annu, 231. Nad hrobem mladé matky, 305. Nad rakví zbožného starce, 306. Nad rakví náhle zesnulé stařeny, 371. K pouťníkům, 385. Při počátku školního roku, 401. Čtvero řečí o rozličných posluchačích slova Božího, 418, 433. Nad rakví kněžny Štěpánky Rohanové, 466. Při rekviem za Petra Maixnera, 513. Nad hrobem jinocha, 515. Dvě řeči o víře, 529, 545. Před podělováním školní mládeže, 549.

Básně a písně.

Buď vůle tvá, 42, 122. Dokonáno jest, 90. Hymnus, 105. Kříž, 84. Ku jmeninám zakladatele Dědictví maličkých, 147. Mému srdci, 75. Naděl Pánbůh, 101. Na hrobě matčině, 260. Na rozhodnou, 558. Na veliký pátek, 109. Prach jsi a v prach se navrátíš, 58. Pravý umělec, 557. Sladké i trpké, 11. Smrt Drahomíry, 137. U okna, 569. Vánoční píseň, 572. Věvec z hrobního kvítí, 465. V tom jara dechu, 152. Zesnulému bratru, 249.

Obrazy a články dějepisné.

Českoněmecká provincie řádu Paulánského, 290, 308, 324, 341. Na jakém základě kvetli cechové řemeslníci, 119. Život a působení duchovenstva farního v Čechách na sklonku 14. století, 505, 520, 550, 566.

Pojednání a úvahy.

Církev ve sv. zemi, 204. Důležitost kultu Mariánského pro život, 313, 327, 357. Indifferentismus čili náboženská hostejnost, 307. Kalendář Albana Štolze: Med lesní, 3, 44, 154, 260, 281, 374. Křesťanství a moderní svět, 58. Mluva přírody, 245. Moudrost ze života pro život, 28, 42, 53, 73, 92, 107, 121, 136, 171, 205, 299. Něco o svědomí, 138, 153. Novoroční noc, 5. Nutnost vzývati sv. Jana, 220. Odpustky, 183. O klatbě církevní u Řekův, 564. Ostříhejte soboty mé, 22, 40, 51, 67, 85, 102, 115, 133, 148, 165, 178, 199. Otázka dělnická, 393. Otázka sociální, 337. Péče o duši zpytováním svědomí, 440, 486, 501, 516, 535. Povaha náboženství v Americe, 344, 360, 376, 390, 410, 425, 437, 452. Pověry v životě křesťanském, 266, 278. Souzení P. Ježíše radou židovskou, 168, 186. Sv. týden v církvi pravoslavné, 170. Užitečnost zpovědi, 373, 386, 405. Vědění a víra, 491. Veliký půst 131.

Čtení zábavné.

Ave Maria, 152. Důvera v P. Marii, 234, 249. Klenovec, 331, 349, 363, 377, 397, 426, 444, 459, 473, 557. Ludmila, 237, 251. Naše babička, 316. O processí, 345. Po letech, 262. Provinění, 5, 19, 36, 55, 71, 90, 105. Šťastný otec, 356. To je moje všecinko, 408, 422. Večer u chudásvův, 402. Ve světle a stínu, 297. Vyplněné přání, 283, 298. Záslužný kříž, 471. Ze soumraku kalicha, 12, 29, 46, 75, 93, 108, 123, 156, 188, 221, 493, 509, 525, 541, 554, 569. Ze života, 456, 475.

Různé zprávy a paběrky.

P. Alfons Ratisbonne, 239. Ara coeli, 523. Archiv sv. Václavský, 271. Biskup † Fr. Rudigier, 543. Bohatý žebrák, 511. Česká kolej v Římě, 507. Doucha František, spisovatel,

127, 159, 496. Episoda z války francouzsko-pruské, 424. Horlivost sv. Alfonsa, 311. Hrabě Chambord, 77. Ježíši, jsi zde? 261. Jubileum cyrillo-metodějské, 62, 142. Kardinál di Pietro, 174. Moc svědomí, 479. Msta milosrdných sester, 362. Některé myšlenky o sv. Josefu, 122. O dušičkách, 468. Procházka Matěj, kanovník, 127. Rodička Boží na obrazech, 489. Rozličná jména dávaná růženci, 424. Slavnost vyzdvižení ostatků sv. Adalbera v Lambachu, 452. Smrt Václava Beneše-Třebízkého, 286. 300-letá slavnost sv. Karla Bor., 539. Vzpomínka na † dr. Jana Setvína, 538. Vychovávati dítky, umění nesnadné, 367. Zdravas Maria, 255. Znamenité vyhlídky, 236. Znamenití nebožtíci z r. 1883, 47. Zprávy o missiích, 62.

Dopisy.

Z Břevnova, 61. Z Budějovic, 126. Z Dolní Krupé, 445. Od Hořic, 140. Z Hradce Králové, 14, 285. Z Hradecka, 125. Z Chocenic u Kouřimi, 253. Z Chorušic, 380. Z Kněževsi, 110. Z Kolína, 260, 477. Z Kysiblu Pachstýna, 318. Z Lidic u Buštěhradu, 350. Z Ostrova, 429. Z Podolí u Prahy, 300, 494. Z Prahy, 397. Z Říma, 141, 189, 238, 333. Ze Starého Přerova, 301. Z Turnova, 527.

Kronika.

Z Ameriky, 63, 77, 174, 190, 335. Z Belgie, 77, 382, 431. Z Boru, 15. Z Bosny, 174, 335. Z Brna, 431, 479, 511. Z Budapešti, 431. Z Budějovic, 143, 255. Z Francie, 77. Z Hradce Králové, 206. Z Lince, 543. Z Litoměřic, 335. Z Moravy, 62, 159, 462. Z Paříže, 335. Z Prahy, 15, 31, 47, 62, 76,

94, 110, 127, 142, 157, 172, 189, 206, 222, 239, 254, 270, 286, 302, 319, 334, 351, 366, 381, 399, 414, 430, 446, 462, 478, 495, 510, 527, 542, 558, 572. Z Říma, 174, 368, 382. Z Vyšehradu, 431.

Zprávy o spolcích.

Spolek Arimatejský, 15, 62, 110, 174, 206, 254, 287, 399, 447, 495, 558. Dědictví sv. Janské, 94, 127, 143, 319, 542. Spolek sv. Josefa, 334. Dědictví maličkých, 351, 448. Spolek ustavičného klanění se nejsv. svátosti oltární, 271. Zápisky sv.-Janského Dědictví, 575.

Literární oznamovatel.

32, 64, 78, 94, 111, 127, 143, 159, 175, 191, 207, 223, 239, 255, 271, 303, 319, 335, 351, 368, 382, 399, 415, 431, 448, 462, 479, 495, 528, 559, 573.

Osobní věstník duchovenský.

16, 32, 48, 64, 79, 95, 111, 128, 143, 160, 176, 191, 207, 224, 240, 256, 272, 288, 303, 320, 335, 351, 368, 383, 400, 415, 432, 448, 462, 480, 496, 512, 528, 543, 560, 575.

Milodary.

32, 48, 80, 112, 144, 160, 224, 336, 544.

Inseráty.

80, 96, 114, 160, 176, 192, 208, 240, 288, 320, 336, 384, 416, 464.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice :
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech rádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

R e ě

při sňatku manželském,

kteřou konal J. B. Podstránský.

Rozmilí snoubenci! Přiblížila se doba vážná, snad nejdůležitější v životě vašem. Stojíte u oltáře Páně, kde veřejně před Bohem, za přítomnosti svědků, před tváří církve skládáte budete sliby manž. lásky a věrnosti po celý život, kde manž. sňatek váš dojde požehnání a stvrzení církevního.

Účel manž. stavu, jak vám známo, je vznešený svatý, t. j. nejen rozmnožení, nýbrž i vzdělání a zúšlechťení pokolení lidského, z čehož pro manžely — jak jsem vám vyložil, vyplývají mnohé důležité a často těžké povinnosti, které byste mohli plniti, bude vám vyšší pomoci, zvláštní milosti třeba a již Bůh také křest. manželům udílí. Proto Kristus stav manž. za svátost povýšil, jak dí sv. Pavel: že jest veliké tajemství v Kristu a v církvi (Ef. 5, 32), s kteroužto svátostí zvláštní milost spojil. Této milosti m. sn. dnes i vám se dostane, abyste mohli povinnosti v stavu manž. věrně plniti a sice k vašemu posvěcení, byste ctnostně a pobožně po spolu do smrti žili a těm, které vám Bůh svěřil, ku vzdělání a spasení napomáhali.

Mimo to neočekávejte v stavu manž. jen samých radostí, nýbrž buďte připraveni také na všeliké zlé, nešťastné příhody a trpkosti. Jako růže není bez trní a jasní dnové střídají se s pochmurnými, tak i v stavu manž. a vůbec v životě lidském sladká s hořkým se míchá. Proto třeba m. sn., byste radosti i žalosti spolu sdíleli, všeliké obtíže společně si ulehčovali, hlavně pak útechy a pomoci hledali u Boha, jenž

o všechny se stará, žádného neopouští, zvlášť ale křest. manželům své pomoci zaručil. Však i třeba m. sn., byste té milosti, již vám Bůh udílí, nezanedbávali, nýbrž spolu působili a věrně ji zachovali. Milost Boží bude vás provázeti a siliti, pokud se věrně Boha budete držeti a vůli jeho se spravovati, jak jste m. sn. hned od mladosti od svých rodičů byli vedeni, pokud se nespustíte svatého náboženství. — Náboženství Kristovo jest hvězda, ježto po celý život nám svítí, bychom nezbloudili; jest ono berla čili hůl poutnická, bezpečná podpora na cestě k životu věčnému. — Křest. náboženství obsahuje tři hlavní ctnosti, t. víru, naději a lásku.

Víra nás učí Boha znát i jeho sv. vůli plnit. Obraz víry jest kříž, na němž Kristus Pán zemřel, kterýž na svých bedrách nesl, abychom jej následovali (Mat. 16, 24.) Nuže m. sn. Kristus jde napřed, vy kráčejte za ním ve všech případnostech života. — Z víry plyne láska, kteréž obraz je srdce hořící. Jakož oheň plápolá i hřeje, tak láska nedá srdci ustydnouti a rozněcuje nás ku křest. horlivosti. Láska manželská se posvěcuje láskou k Bohu; proto hleďte m. sn., byste v přítomnosti boží stále kráčeli, všech hříchů bedlivě se chránili a příkázání boží věrně ostříhali. — Na víře a lásce zakládá se kř. naděje, a ježto nás posiluje ke všem povinnostem a útěchy nám poskytuje ve všech obtížích, nesnázích a protivenstvích života. Obraz naděje jest kotva, k nížto loď v přístavu se upevňuje, aby větry nebyla zmitána, by se nerozkotala, neutonula. Tak kř. naděje budiž vám kotvou, byste m. sn., ve strastech života, ježto vás snad potkají, nebyli malomyslní, byste nezoufalí, nýbrž

k Bohu se utíkali a v něho důvěřujice, statně do přístavu pokoje vešli. — Nechať m. sn. tyto tři ctnosti, víra, naděje, láska, po celý život ozdobují srdce vaše, byste co dobří křesťané nezapomínali na své povinnosti, byste zachovali dobré úmysly a věrně konali sliby, které před Bohem dnes učiníte. Tak zachováte sobě milost boží, kterou sileni a podpírání budete moci ve svém manželství spokojeně, šťastně žítí a kráčet ruku v ruce pospolu ku království nebeskému.

*Když kněz snoubencům prsteny podal,
di k nim:*

Prsten, pevně spojený kruh — jest význam věrnosti a lásky manželské. Jako zlato čisté, ryzi: tak čistá, ryzi budiž vaše láska manželská. Jako prsten pevně spojen v kruh: tak buďtež srdce vaše povždy věrně spojená: věrnost a láska vaše budiž pevná, nezrušitelná. — Snubní prsten budiž vám oběma m. sn. stálou upomínkou na dnešní slavnou dobu. Kdykoli naň popatříte, nechať vás pobádá k tomu, byste věrně plnili, co jste před Bohem slíbili. Tento prsten byl by žalobníkem vašim, svědomí by vám činilo stále výčitky, kdybyste měli na své povinnosti zapomenouti; však budete-li sliby své dnes před oltářem učiněné věrně plniti, bude vám drahý ten klenot radostí, útěchou po celý život, jakož i pevnou zárukou hojné odplaty na věčnosti.

**Slova při žehnání pokoje v klášteře sv.
Voršily v Hoře Kutné 1867. O slavnosti
navštívení P. Marie.**

Přednesl J. B. Podstránský.

Ct. v Kristu shrom. sestry! Sešly jste se k soukromné domácí slavnosti, t. ku žehnání příbytku své spolusestry M. N.

Budova tato klášterní byla sice již dávno požehnána i se všemi příbytky. Mnohé zbožné panny od počátku do nyní v této komnatě přebývaly; posledně jak známo zůstávala tu sestra M. N., jež po mnohá léta churavěla a zde pozemský život skončila. Jejím skonáním ovšem není pokoj zneuctěn, znesvěcen; avšak obnoven nyní jako jiným, příjemnějším obydlím se stal. — Nábožní křesťané, kdykoli do jiného příbytku se stěhují, činivají to s Bohem, jsouce pamětliví starého příslovi:

„Čiňme s Bohem počátek, bude dobrý pořádek;“ podobně i vy ct. s. chcete stále přebývat s Bohem a na ten dobrý úmysl přejete si, aby nový příbytek váš byl požehnan. — Významně jste k tomu zvolila slavnost Navštívení P. Marie, ježto Maria jest patronkou vašeho ct. řádu vůbec a každé klášterní osoby zvlášť, pod jejíž ochranou v tomto posvátném domě přebýváte. *Maria jest Vám ct. s. také příkladem, vzorem a jako zrcadlem všelikých ctností klášterních* — a pro tento případ i ctností domácích, ježto zvláště při jejím navštívení sv. Alžběty na jevo vycházejí.

Nejpřednější ctnost Marie P. jest nevinnost, čistota duše; neboť nejen že bez poskvrny hříchu byla počata, nýbrž i čistotu panenskou po celý život zachovala, počavši z Ducha sv. a stavši se matkou Syna božího, vždy pannou zůstala. Druhá ctnost Marie byla *poslušnost*. Když anděl jí zvěstoval, že Alžběta, příbuzná její, v starosti počala syna, ihned vnučnutí božího uposlechla i s chvátáním odešla, by ji pozdravila. — Třetí ctnost Marie tu zřejmá jest *chudobnost a prostota*; neboť ač panna mladistvá, utlá, nicméně pěšky dalekou cestu přes hory a doly konala do města Judova, kde teta její Alžběta přebývala. — Čtvrtá ctnost Marie, tu se jeví, jest *pokora*. Ona požehnaná mezi ženami, za matku Syna Božího vyvolená nezpýchala, vešla do domu Zachariášova, pozdravila Alžbětu. — Pátá ctnost Marie jest *přívětivost a přátelská laskavost*, z kteréžto všecky nesnáze a obtíže cesty postoupila, by své tetě Alžbětě srdečné přání k mateřství projevila. — Odtud zračí se i *soucinná útrpnost a účinná dobrotnost*; nebo přebývajíc tu Maria dlouhý čas, Alžbětu těšila, ji ošetřovala, a ve všech pracech pomáhala. Konečně shledáváme na Marii *pravou pobožnost*, nebo jak již pověděno, z vnučnutí božího Alžbětu navštívila, všem věcem, které jí anděl ode Pána zvěstoval, uvěřila, o nich s Alžbětou rozmlouvala, s ní se nábožně modlila i Hospodina velebila (Luk, 1, 39, 47.)

Tyto ctnosti Marie Panny ct. s. věrně následujte. — Tři prvéjší ctnosti, t. čistota, poslušnost a chudobnost čili dobrovolné snášení chudoby mají zdobiti všecky panny klášterní, any slavnými sliby se k nim zavázaly. Proto ct. s. *zachovávejte čistotu*, již jste Pánu slíbily, která jak di sv. Frant. Sal. jest všech ctností ozdoba i lidi blízké andělům činí. Blahoslavení čistého srdce, nebo Boha viděti budou (Mat. 5, 8.). Jako

Maria buďte *poslušny* vnučení božího, ve všem, co jest dobré a spasitelné a z lásky k Bohu vůli svou podrobujte svým představeným ve všech věcech, které nejsou proti vůli boží, jak sv. Pavel přikazuje (Žid. 13, 17.). Poslušnost jest lepší než oběť (I. Král. 15.) vede k dokonalosti a k spasení. Maria, jež z rodu královského posla, ochotně snášela *chudobu*, tak i vy ct. s., jež pro Boha jste dobrovolně všech pozemských statků se odřekly, nemějte žádosti po věcech časných, leč čeho nevyhnutelně k výživě třeba. Tak Kristu i Marii se připodobněte, bez překážky Bohu můžete sloužiti; tak prosty všech starostí budete tím spíše věci nebeských vyhledávati a o spásu duše se starati. (Luk. 6, 20.) Jako Maria buďte ct. s. skromny, pokorny; uznávejte svou křehkost a nedostatečnost, ničím a nikdy se nevynášejte, nýbrž rády snižujte se před Bohem i před lidmi. „Kdožby chtěl mezi vámi býti větším, buďť služebník váš.“ (Mat. 20.) Bůh pokorným milost dává. Jako Maria buďte ct. s. k sobě vespolek přívětivy, tichy, mírný, svorný, slovem *laskavy*, k čemu sám Spasitel vás napomíná, řka: „Tot obzvlášť a nade všechno přikazuji vám, abyste se milovali vespolek.“ (Jan 15.). K takové společné lásce i sv. apoštolové vzbuzují: „Především společnou mezi sebou lásku mějte“ (I. Petr 4, 8.). „Láskou bratrskou se vespolek milujte.“ (Řím. 12, 10. Ef. 5, 2. v. i I. Jan 4. a j.) — Z lásky té společně buďte jako Maria nejen k sobě vespolek, nýbrž i ke všem lidem soucitny, *útrpný a dobročinný*; zvláště pak o pravé vzdělání a ušlechtní mládeže, vám svěřené, pečlivy. Tak naplníte vůli boží a zákon Kristův. Žádný nehledej toho, což jest vlastního, ale raději toho, což jest druhého. (I. Kor. 10, 24. Řím. 15, 2.) „Buďte milosrdní, jakož i Otec váš milosrdný jest.“ „Dobře čiňte a buďte odplata vaše mnohá.“ (Luk. 6.) Konečně jako Maria buďte právě *pobožny*. Boha chvalte a velejte za všechna dobrodíní, Jemu díky vzdávejte, o nové milosti — zvláště ku spásu duše — Pána svého proste; Bohu věrně celým, nerozdvojeným srdcem služte i vše k jeho cti a chvále čiňte. Z lásky k Bohu konejte věrně práce svého povolání a všeliké obtíže a nesnáze života trpělivě snášejte, odevzdávajíc se ve všem do vůle boží. „Totě láska boží, abychom přikázání jeho ostříhali. (I. Jan 5, 3. Mat. 22.) „V pečování buďte nelenivy, duchem vroucí, Pánu slou-

žící.“ (Řím. 12, 11. Fil. 4, 6.) „Taková pobožnost, jak dí sv. Pavel, jest ke všemu užitečná, majíc zaslíbení nynějšího života i budoucího.“ (I. Tim 4, 8.)

Všecky tyto ctnosti, k nimžto jsem vás ct. s. nyní vzbuzoval, *obsaženy jsou vhodně v modlitbě při žehnání příbytku*, anaž zní: „Požehnej Pane Bože všemohoucí, příbytek tento, by v něm přebývalo zdraví, čistota, vítězství, síla, pokora, добрota, mírnost, láska, zaehovávání přikázání a diků činění Bohu Otci † Synu † i Duchu sv. † a požehnání Všemohoucího zůstávej vždy s obyvateli příbytku tohoto“

Nuže ct. s., jež v tomto obnoveném pokojíku budete přebývati a všechny zde přítomné nábožné panny, *učíte pevně předsevzetí, že chcete vždy a všudy důstojně*, jak sluší na osoby Bohu zasvěcené chovati se a jakožto pravé ctitelky *Marie Panny ctnosti její následovati*. Utíkejte se pod ochranu její, své mocné a laskavé matky, anaž se za vás u svého milého Syna bude přimlouvati, když budete zde nebo kdekoli pracovati, modliti se, bojovati a trpěti. — V kročení Marie a Ježíše, božského Syna, vejde do příbytků vašich, jako druhdy do domu Zachariáše a manželky jeho Alžběty štěstí, požehnání a spasení. Ano když jednou zde budete umíratí, pak Ježíš a Maria budou při vás státi a provodí duši vaši do království nebeského. Amen.

Med lesní.

Leden 1850.

Kristus jest velký všečlověk, jehož tělem jest církev. Každý člověk jest částkou tohoto těla, byv dříve křtem sv. mezi údy přijat. Jako tělo lidské v několika letech nový přijímá organismus, zůstávajíc přece týmž, tak zůstane Církev až do skonání světa, skládajíc se vždy po 30 letech z nového pokolení.

Manželka Cyperského krále Jakuba II. dala sokyni své uříznouti nos. Komorník jakýs ukousl za studentských let své milce nos, chtěje jí každé milkování s jinými zameziti. Učíme tak v mysli své mnohé ženě a pak ji pozorujeme. Mnohé jsou pak ničím, ba zhnusí se, jiné však duchem, charakterem i chováním přece upoutají a v brzku vady obličeje takto zakryjí.

Včera v noci pomohl mi Bůh rozkoš-

ným způsobem z bídy. Byla již noc a dosud neměl jsem příležitosti prokázat, někomu něco dobrého. Prudká sněhová bouře zahнала lidi ve příbytky. Potkal jsem člověka, který osloviv mne, mi vyprávěl, že jest vojínem druhého Nekarského pluku a že, jda strýce svého navštívit, nemá peněz na nocleh. Setkání to mne tak těšilo a takovou důvěru v Boha ve mně vzbudilo, jako bych sám byl oním chudákem a někdo mi z nouze pomohl. Pravou jest rozkoší, činíme-li cos dobrého, kteráž ovšem vášní státi se může jako každá jina zábava ku př. honba, hrabivost, že i oběti a námaze se podvolíme. Doufám, dočiním-li se pevností a vroucností v milosrdenství, že i jiné, ku křesťanskému životu náležející ctnosti vykvetou, kterých u mne dosud není. Jak se neplecha vznítí neplechou, podobně i ctnost ctností.

Dnes ráno a včera večer halila se duše má šedým závojem; jmenovitě jsem v ní nenalezl radost a odvahu v Bohu. Spatřil jsem však poučení obrazné, jež tak jest přesvědčující; nálada myslí jest totiž jako počasí, tu jasná, tu rmutná. Je-li však nebe rmutné, září přece slunce nad mraky, kdežto za jasna není vlastně žádných mraků. Příčina a pramen mé veselosti jest Kristus; září nade mnou, byť i kalné mraky duši obemkly a mně nebylo dáno jej zřítí. Jest třeba, abych v temnotě té v něho pevně důvěřoval pak se nitro opět vyjasní. Vnitřní pak mraky nejsou té podstaty pevné jako slunce; přijdou a zase odejdou, rozpadše se. Každá strast jest výparem země, každá radost křesťanská paprskem z božského slunce, Krista, prýšticím.

Dáno-li jest člověku, aby vládl, ať dětem ať sloužícím, vládníž jako Bůh, milosrdně a pln dobroty, neboť mu Bůh postoupil část svého úřadu. Proto právem nazývají se představení v Starém Zákoně syny Božími ano i bohy.

Oko jest houbou, malbou slova, jež člověk pronáší. Proto jsou ústa a oči nejkrásnější částí člověka, neboť člověk jimi krásno tvoří, ideálnost ducha reálním, smysly chápatelným obléčeje rouchem. Ucho nemá vyšší krásy, a právem, jsouc pouhým trpným otvorem, jenž vnímá, co jiní vykouplí.

Zdá se, že veselost lidská jest fluidum, nashromažděný pramen, jenž tím více tryská, čím více se z něho čerpá. Jest tak se mnou nyní. Včera jsem byl neobyčejně

stisněn tělesnou nevolností — dnes to zmizelo a radost nejčistší a velmi silná plně mne obklopila. I mládost má uplynula kalně, nyní však řidká v těchto letech jaro mne ovívá. Jaké však nálady bude duše, tělo opustivší? Jest mi zřejmo, že nálada duševní nervy se řídí; patrně řídí se nálada na onom světě stavem morálním, jež v tělesném životě tak málo znamenati lze, jako hvězdy za dne.

Včera v noci rozmlouval jsem s H. a K. o smrti a zjevech, předevěřem v noci o tomže s Š. Domníváme se, že, ač duch, oddělen jest, animální život ještě trvá. Toho náhledu jest hlavně Š., jenž jsa lékařem, mnohými scénami při smrti a nepopíratelným zjevením se mnohých umírajících h vzdáleným známým jej dokládá. Oproti tomu souhlasil H s náhledem mým, že po vyhasnutí tělesného života duše nějaký čas tělem jest poutána a že snad při vnitřním se oddělení ztraceného při zevnějších umírání vědomí nabývá a že smysly neznamenatelně oddělení duše od zdánlivé mrtvolky za hrozných muk se stává. Téhož náhledu jest i Angličanka E. H. míní, že hlavně smrt popravou jest plná muk, poněvadž si duše pomalým přechodem málo aetherického těla, jež co obal a šat v nový stav si přináší, vyloučiti může. — Po takových rozmluvách a vzpomínce na ně týž blahý se mne zmocňuje pocit jako při dobrém skutku neb zbožné modlitbě. Jest vznešeno jaksi obíratí se vážnými pravdami, třeba nepřinášely určitého užitku, neboť pravda sama jest krásna, Bohem stvořena. Velmi krásno jest, pohnou-li se duchové vzdělaných nadaných mužů, aby společnou zápletkou předmět jakýs v rozmluvu pojavše, se všech stran jej promyslili, až by se v broušený diamant určité pravdy vytríbil.

Včera večer hovořili jsme ve společnosti o zemřelém plukovníku H. Promlouvali jsme pouze o jeho výtečných vlastnostech a nebylo hlasu, jenž by byl nepřekného cos pronesl. Stalo se tak méně z křesťanské piety jako ze vznešené mužnosti, v níž jest, že bezbrannému a mrtvému na cti neutrhá. Jeť krásný a důstojný pohled na mužskou společnost, pohrouženou ve vážný rozhovor; zde jeví se vznešenější povaha mužů oproti ženám ve společnosti.

(Pokračování.)

Novoroční noc.

Shrbený stařec stál v noci novoroční při okně a zrakem plným zoufalosti pohlížel brzo vzhůru k hvězdnatému, věčně kvetoucímu nebi, brzo dolů na tichou, čistou, bílou zem, na níž nebylo dnes člověka nešťastnějšího nad něho.

Byl blízek své smrti. — Hrob jeho nepokrývala zeleň mládí, ale tížil jej snih staroby. Z dlouhého, bohatého života přinášel s sebou jediné blud, hřích a nemoc, vyžilé tělo, spustlou duši, prsa plná jedu a stáří plné vyčitek. —

Krásní dnové mladosti jako strašidla mihali se dnes kol něho — a násilím táhli jej zpět v ono blahé jitro, kdy otec poprvé jej postavil na cestu života, která v pravo jasnou drahou ctnosti vede v šírou, tichou zemi, plnou světla a odměn, plnou andělů, — a v levo svádí do krtčích chodeb nepravosti, do černé jeskyně, plné stékajícího jedu, plné těžkých, dusných par a syčících hadů.

O běda! Hadi vinuli se mu kol prsou, a jed kapal na jazyk jeho.

Nevěděl kde se nalézá.

Smyslu zbaven volal v nevýslovném bolu svém vzhůru k nebesům: „Otče, vrať mi mé mládí! Postav mne ještě jednou na onu cestu, abych jinak voliti mohl!“ —

Než otec dávno již zemřel, a mládí jeho dávno již minulo.

Viděl bludičky, jež po bažínách dlouho poskakovaly, a k svatému poli konečně se přiblíživše, shasínaly; — a vzdech sobě: „To jest mé neblahé mládí!“ — Spatřil hvězdu, ana s nebe letíc, v pádu svém se zaleskla a na zemi konečně se rozplynula: „To jsi ty.“ pravilo mu krvácející srdce, a hadí zuby vyčitek hlodaly na ranách jeho dále. — —

Živá obrazotvornost okazovala mu bloudící po střeších náměsíčníky; větrní mlýn hrozivě zvedal ramena svá, jako by jej zničit chtěl, a v prázdné umrlčí komoře zůstavená mrtvola brala znenáhla na se jeho podobu. — — —

V tomto boji zavzněla nenadále s věže hudba, nový rok vítající. Zdálo se mu, že to vzdálený zpěv kostelní. Byl mile dojat.

Rozhlížel se po obzoru a vzpomínal svých přátel z mládí, kteří nyní šťastnější jsouce nežli on, vedli život spořádaný, byli učitelé lidu, a otcové hodných dětí; a pravil sám k sobě: „Mohl jsem také, jako vy, tuto první noc se suchým okem prosniti,

— kdybych byl chtěl. Mohl jsem býti také šťasten, drazí rodiče, kdybych byl jen vašich novoročních přání a naučení dbal.“ — —

V zimniční upomínce na doby mládí zdálo se mu, že ona mrtvola v komoře, která tvář jeho na se vzala, vstává

Pověrou, která v noci novoroční časy budoucí spatřuje, oživila konečně v mladika, který podobaje se sličnému jinochu z Kapitola,* trn z rány si vytahoval. —

Dřívější jeho spanilá postava hořce tanula mu na mysli. — — Nemohl déle na to patřit; — zakryl si oči; — tisíc horkých slz kanulo v mrazivý snih.

Jsa bez naděje a beze smyslů tiše jenom vzdychal: „Vrať se mé mládí, vrať se!“ — — —

A vrátilo se; neboť vše to byl jen sen v noci novoroční.

Byl až dosud jinochem. Jen poklesky jeho nebyly snem —

I děkoval Bohu, že ještě v mládí může z temných chodeb nepravosti se obrátiti na světlou cestu do rajske země, v které odměna kyne hojná. — —

Obrat se s ním, mladý čtenáři, jestli snad na scestí jsi přišel — Tento děsivý sen uchovej dobře v své paměti: neboť kdybys snad jednou v stáří úzkostlivě volal: „Vrať se, mé krásné mládí, vrať se!“ — již nevrátí se nikdy víc. —

Dle Jeana Paula E. Ž.

Provinění.

Historický obrázek od Alojsa Dostála.

1.

Letní podvečerní vánek šuměl listím starých odvěkých borovic a rozhoupal i stolistou růži na záhonku, ač se již chystala ku klidnému spánku. Lupen za lupenem padal k zemi a borovice přikyvávala rozcuchanou hlavou, jakoby chtěla říci: „Jak to na světě vše pomijí.“ Dívala se s radostí na růžové poupě, když stydlivě vystrkovalo hlavu z pod listů, jak se pak blaze usmívalo nachovými lupeny na svět a retem purpurovým líbalo zlaté slunce, jak plná růže vábila včely bzučící, motýly pestré, zastavovala obdivovatele a pyšnila se pochvalami.

*) Apolinu Belvederskému.

Vítr ostřeji zavanul a na tarase, ovitnuté břechanem a bujným vínem kdosi se zaobalil těsněji do letního pláštiku. Když od lesů vanou větry, vždycky nesou chladnější zimu mrazivou.

Borovice zaskučela ve větvích a z růže se sesul poslední lupen.

Na nebi proskakovaly hvězdy; na mlečné cestě, jež pryč do nebe vede, bylo jich naseto nejvíce. Také srp měsíkový prorážel hustý, šedý háv stromový stříbře lem nejvyšších stromů.

Na tarase opět šustl pláštík ale ne, by se jim noční tajemná bytost přikryla před větrem; u zábradlí stála vysoká, štíhlá dívka. Pravici položila na bělostné čelo a zírala do dálky. Bylo to děvče lépe, urostlé postavy. Černé kučery jí splyvaly po zádech, spjatý jsouce na hlavě černou stuškou. Z pod řas dvě modrých chrp dívalo se vesele do světa. Tvář s mírným nádechem červcovým spíše rázu vážného než veselého. Na čele známka jakési důstojnosti a ve veškeré postavě síla mladistvá, spojená s pokorou, dětěncí naivností.

Tak stála dlouho dívka a plašt spadl jí na vyřezávané křeslo. Pilně se dívala do dálky a naslouchala.

Od lesů vanul vítr a nedaleko v křoví zapěl slavík večerní ukolébavku. Také bylo slyšeti šplouchání vody v zahradě. Potok prodírající se kamením narážel na rozličné překážky, bublal a huboval, ježil se bělavými vlnami a spěšně utíkal z nástrah nastrojených přírodou nebo rukou lidskou.

Z lesa zazněla lovčí trubka.

Dívka nápadně s sebou pohnula. Zjistě dlouho očekávaný příjezděl. Znova rozlehl se hlas trubky a ozvěna opětovala zvuk ve skalách a lesích po třikráte.

Také štěkot psů se ozval a šerem nočním mihlo se několik stínů. Jezdci jeli pomalu. Brali se asi z dlouhé cesty, poněvač jindy vjížděli do hradu tak prudce, až jiskry litaly od podkov a jezdec div hlavu nesrazil ve bráně. Most jen jen duněl.

Tu a tam hlava v okně, jinde kdosi na záspí. Ač byla již hluboká noc a sotva bylo jezce rozeznati, přece vždycky divák sňal čapku a přední jezdec se uklonil.

„Hodný lid,“ zamumlal pro sebe. „Škoda mu ukřivditi. Však na mne nařikati nebude.“

Pak bodli koně a jeli rychlým klusem z podhradí. Koně napjali poslední síly a radostně zarehtali, že jsou již doma a mo-

hou si odpočinouti. Bylo té cesty dost už a jízdy až až.

Zarachotily železné řetězy, zaskřipala vrata ve stěžích a jezdcí vjížděli do hradu. Starý vrátný postavil se stranou a vítal pána hradu.

„Buď zdrav mocný pane!“

V panském domě již blikala světla a ve dveřích stála dívka s náručí otevřenou. První jezdec seskočil s koně a běžel přímo k ní.

„Vítám tě bratře!“

„Zdráva, drahá sestřičko?“

A již oba kračeli do hradu. Také ostatní jezdce seskákali, odvedli koně do stájů a se žoldnéři, kteří z hradu byli vyběhli, vraceli se do čeledníku.

„Tak dlouho jsi mne zde nechal o samotě,“ vyčítala sestra bratru Vilemovi, když vešli do vysoké kobky s vyřezávaným nákladným stropem. Usedli do křesel poblíže krbu, z něhož plamen vysílal sporné světlo.

Vilem, pan z Kounic, byl ještě jary muž, jehož čelo ani jedna vráska nerozryla. Tvář porostlá vousy, nos orličí a v očích výraz vážnosti a srdnatosti. Tělo obepínal plechový krunýř a na hlavě dosud helmice s orlicí. U bohatě zdobeného pasu visely dýka a palcát. Pán kounický byl v plné zbroji lehké, příjezděl právě z Prahy.

„Co se dalo zatím v Kounicích, sestro milená?“ ptal se Vilém pevným hlasem, a podepřel hlavu o pádnou pravici.

„Ne mnoho, vše ve starých kolejích. Jen příroda oděla se v pestřejší šat, v zahradě jako v ráji a v lese jako na pokraji nebe. Však samotnému člověku nemnoho lahodí sebe krásnější okolí.“

„Dobře máš; mlč, teď vynahradíme si vše.“

„A jak bylo v Praze? Hlučno a vesele, mohu si napřed pomysliť.“

„Tak, tak,“ Vilem potřásl hlavou a obrátil krásnou tvář k sestře.

V krbě zapraskal oheň a osvitil světnici.

Na Kounicích nebylo mnoho nádhery, čistota však zračila se ze všech koutů prozrazujíc pečlivou ruku mladé hospodyně. Dlouhý stůl s vyřezávanými trnoži, lavice dubové a skříně při stěnách. V čele válečná zbraň a v mezioknech vonné květiny. V rohu lože zastřené záclonami s bohatým třepením.

„Vždyť byla na Vyšehradě korunovace.“

„Byla ovšem, ale za nynějších poměrů

lid i panstvo dívá se na nového panovníka s bázní. To stálé střídání na trůně, hádky a půtky rozechvěly mysl národa českého tolik, že korunovace nemá do sebe bývalého významu.“

„A přece král,“ namítla Miroslava.

„Ano máme místo knížete krále, ale mně se líbilo více nastolení knížecí, jak o něm otec vypravoval, než nyní královo. Vladislav nám sice dobyl titulu královského v daleké cizině přes Milánem, však co nám do hodností, není-li v zemi mír a pokoj?“

„Soběslav bude si počínati docela jinak. Miluje lid a spravedlnost, což je nejhlavnější ctností vladařovou.“

Soběslav? Ten chudák dosud ve vězení na Přimdě a Kunrát Šturm, hlídá ho jako pravé oko v hlavě.“

„Kdo tedy křálem českým?“

Nedivím se, že dosud sem nezaletla zvěst o nově nastoleném králi. Vévodou chci vlastně říci králem Bedřich, syn Vladislavův.

„A zákon? Nejstarší na trůně?“

„Kde pak u nás nyní zákon? Proto právě Soběslava vězní, ač by mu dle posloupnosti Břetislavovy vším právem stolec knížecí náležel. Že jen cizota se k nám děre a u věcech čistě národních císař jako velmocný pán rozhoduje. Koho Fridrich Barbarosa chce, ten vladařem naším. A pak musí kníže chtěj nechtěj pro královský titul s císařem za jedno státi, v jeho podružnosti žítí a na konec se mu dostane?“

Vilém z Kounic se zastavil ve proudě a horlivosti pro zájmy vlastenecké.

„Nevím, nevím, jak dlouho se bude Bedřich honositi titulem královským, zda skutečně na hlavu jeho bude vtlačena koruna království českého. Většina národu je pro Soběslava.“

„A to vším právem.“

„Myslíš? Z jaké příčiny?“

„Rekl jsi, že vězněný Přemyslovec miluje lid a to je největším důvodem. Kdo se zvrátí, k cizině nakloní ten nezasluhuje býti českým panovníkem.“

Vilém znova se zamyslel. Sestra má pravdu pravdivou.

„Bedřich má mnoho nechvalných vlastností. Nepotatil se ani v nejmenším. Zanevívá na duchovenstvo, nevíš si svého lidu a dvůr otočil cizinci, Bůh ví odkud příšlymi. Českému panovníku třeba opatrnosti, ráznosti a odvahy: toho nedostává se vévodovi. Také choť jeho uherská Eliška

nezavděčila se Čechům. Národ se dívá na ni jako na potomka země s kterou mívá často vyjednávati sporné otázky. A ten, který by nás mohl vytrhnouti z neblahých poměrů, ten v žaláři...“

„Ubohý Soběslav!“

„Proto, že potomkem slavného rodu přemyslovského, protože starým právem přísluší mu žezlo, proto že do sebe má požadavky řádného panovníka, proto již trinácte let v hlubokém žaláři.“

„Nevím, že takovou mám s ním útrpnost a sotva ho znám z doslechů.“

„Vždyť jsi ho přece videla.“

„Jako dítě ve Znojmě.“

„Ano znojemský byl jeho přítelem, rádcem, druhem.“

„A teď?“

Miroslava se zajikla a hlas ji selhal.

„Znáš ho dobře. Rád se sluní na dvoře královském a u Bedřicha má dosti příležitosti ukázati pozlacený štít a palcát, jímž tloukl do hradeb Milánských. Arnošt i bratři jeho jsou mu milí, jen pýcha se mi nelíbí. Pro zlaté ostruhy a lichotivá slova hlasatelova dali by vše, zaprodali by i svoji vlast.“

„Kunrát není takým“ podotkla Miroslava, ale tak tiše, že sotva světlici se rozvlnil vzduch. Také na lici červec vykouzlila obláčky.

„A co má za to u svých bratří? Jak si ho váží? Nenávidí ho, pohrdají jím, ani na hradě nevydržel a hledá domova u dvora vévodova v žoldnéřstvu. To má za svoji ústupnost a lásku k Soběslavovi. Ať prý si jde k němu!“

„A šel opravdu?“ opět se tázala tičným hlasem sestra Vilemova.

„Šel, ale ne k Soběslavovi, nébrž ku bratru jeho Oldřichovi. Dobudou prý věznému knížeti jak svobody, tak i trůnu.“

„A jakým způsobem se obého chtějí domoci?“

„V Čechách obyčejného. Nastoupí na cestu předchůdců svých. Půjdou pěkně do Norimberka, budou prositi císaře, připoví Fridrichovi peníze i pomoc vojenskou, nemozenou poslušnost a pak Soběslav bude panovníkem a Bedřich se postěhuje.“

„A jinak nyní v Čechách nenastupuje panovník leč s prosbou pokornou u císaře cizí mocí, cizím vlivem?“

„Bohužel.“

„Tedy my již v Čechách ve své vlasti nemůžeme si voliti sami svoji mocí? Tak daleko jsme došli? Potřebujeme prositi

císaře německého o potvrzení a dosazení jako německé říše vasalové. Dobře nám tak. Proč nabízíme páže svá v daleké cizině, proč se bijeme za jiné a doma si raději nehledíme svého? Napřed doma ve své vlasti zjednatí pokoj a mír a pak pomáhati sousedům a knížatům ve svatém pokoji než králům ve sváru; lépe nám bylo samostatným v českém knížectví, než podrobeným manům v českém království.“

„Bojovali jsme u Milánu, dobyli jsme si slávy veliké ale co z toho? Vladislav byl hodným panovníkem, všechna mu čest, ale cizincům přál měrou vrchovatou. Teď z toho máme, jsme v podruží.“

„A jaký byl konec Vladislavův?“

„Velmi krásný. Zemřel tiše, s blahým pocitem vykonané životní práce. Vladislav ještě za panování svého pomýšlel na odpočinek na stará kolena. Maje v životě náklonnost a důvěru ke klášterům, mnoho jich založil a znamenitě nadal. Na Strahově u Prahy usmyslil si zůstatí na sklonku života a trávití blahé chvíle podvečeru. Uchýlil se tam. Než neznámou příčinou opustil za krátko Strahov a odešel do Durinska na Meraně na statky manželky své Jotky a tam v tichosti dokonat svůj věk. Později převezeny kosti jeho do kláštera Strahovského a tam pochovány.“

Mirolava se zamlčela. Oheň praskal vesele a na okno dorážela noční mra. Události, jež v Praze se staly a jichž bratr byl svědkem, dojaly duši její. Mirolava byla řádně vychována, duch jej rozkvetl utěšeně a srdce hořelo láskou k vlasti, v níž se zrodila. Proto neblahé poměry na trůně českém dojímalý děvče.

„A skutečně Arnošt na dvoře Fridrichově?“

„Skutečně. Je to poslední a jediná cesta, již může býti Soběslav nastolen na trůn. Až bude v Čechách, bude hej.“

„Jenom kdyby jinakým způsobem dosáhl vlády.“

„Není zbylí. Také jednou na tom ne-sejde. Až budeme svoji, postavíme se všem cizincům oproti a panovati budeme ve vlasti. Nyní nejde jinak, než podlézt.“

„Věřím, věřím. A zdali pak Kunrát usadí se někde a nechá potulného života? Již by snad měl dosti slávy a mečem také se dostatečně nacháněl, tichý život by mu přišel vhod.“

„Snad Soběslav, pro jehož nastolení bojuje, dopomůže Kunrátovi k nějakému okršku.“

„Kdyby tomu bylo tak,“ povzdechla Mirolava.

„Není ti zajisté Kunrát lhostejným, sestro, že se o něho tolik staráš?“

„Ty víš,“ a Mirolava skryla tvář na prsou bratrových. Slavík, jenž se byl dříve rozepěl u tarasu, hvízdal pod oknem sladkou píseň touže snad po družce, jež ho opustila. Oknem zavál větřík a v krbě dohořelo poslední smolné poleno. Ještě jednou zaprýskl plamen a pak svítil jenom slabými jiskrami v šedém popelu.

„Jsi umdlen cestou, bratře,“ zašeptala Mirolava.

„No nebude škoditi trochu občerstvení.

Zítřka si dopovíme vše.“

„Tedy dobrou noc!“

„Dej si zdátí o znojemském knížeti.“

„Neskádlí. Dobrou noc.“

A již Mirolava byla ze dveří a zamířila do své komnaty. Za chvíli na hradě bylo ticho jako v kostele. I slavík uleh, větřík ustal a v podhradí ani světélka.

Když vše v tichém spánku, bouřivá nejvíce srdce lidské. Svědomí zasedá prý na stůl v pravé půlnoci a radost i touha i naděje ve večerním tichu vyhoupnou se na vrchol myšlenek a dojmů a ovládají všechno srdce, všechnu duši.

Vilém spokojeně spal za záclonami. Snad se mu zdálo, že šermuje zbrani, jež nad hlavou mu visela. Bojoval u Milána a plavil se přes rozpěněnou Adu. Odolal Strážovec ve předu a Češi za ním. Řeka zuří, vlny se kupí, síly opouštějí bojovníky. Jsou uprostřed. Zápasí s jeící vodou, nemůže odolati rozzuřeným vlnám. Valí se jako hory a příkrývají již tělo až po hlavu. Síly ho opouštějí. Na břehu jásot vojínů, kteří přeplavali řeku. České bubny rachotí a císařovo vojsko se zvedá v táboře. Již se topí, již pod vodou.

V tom se Vilém probudil, přetřel čelo dlani. Bylo zapoceno.

Mirolava nemohla dlouho usnouti. Viděla stále před sebou mladou tvář znojemského knížete Kunráta. Viděli se před lety a nezapomněli na sebe. Aspoň ne Mirolava.

A Kunrát?

To bylo právě, co nedalo spáti děvčeti.

U velkého královského nebo císařského dvora mnoho hezkých tváří s ohnivým zrakem, nad med sladší řeči a srdce lidské rádo zapomíná a vrhá se do nových tenat okouzlující lásky.

I Kunrát zapomněl na Mirolavu? Kdo to ví!

2.

V čeledníku na hradě kounickém bylo veselo. Několik žoldnérů, kteří provázeli pána na cestě do stověžaté Prahy, vrátilo se dnes v podvečer u veselý společenský kruh. Byli přivítáni s jásotem. Staré šedé stěny opět dnes se rozezvučely. Na stropě blykala lampa a v krbě vesele poskakoval oheň z polena na poleno. V čeledníku nebylo mnoho nábytku, ale co tu bylo, to stálo zato. Truhláři mnoho nehoblovali stolů a lavic. Na trnožích a podpěradlech bylo ještě znáti šedou kůru. Však také bylo třeba takového nářadí. Ani by se hluboká a pohodlná křesla sem a pro čeládku hradní nehodila.

Kam pak? Krušina by si pořádně sedl a hrk by byl na zemi. Stalo se mu to již kolikráte, ale toho byla příčina jiná. Vyhaslo v krbu a zaskočil pro dříví, by přiložil a tu šelmy, druhové odstrčili dubovou stolicí. Krušina rozděláv oheň vracel se po zpátku na své obvyklé místo. Sedne si a již je na zemi.

Čeledníkem rozlehl se rozpustilý smích a Krušina se pomalu sbírá hubuje a kleje, až se hory zelenají.

Byl to muž jako hora, údy jako svory. Mohl skály lámatí prostýma rukama. Hustý vous zakrýval tvář, vlas splýval na ramena. Už šedivěl a čelo pruhovalo. Jen v očích ještě starý blesk jako když byl jinochem bujarým.

Krušina pamatoval na vévodském stolci několik knížat. S Vladislavem byl v Itálii a královskou hodností obdarovaný panovník byl mu vzorem. Nikdo jiný neumí tak válčiti jako Vladislav, nikdo nebyl tak hodným jako král Vladislav. Vždyť se jednou dokonce na Krušinu usmál a pravici mu potřásl.

Tuto příhodu Krušina vypravoval nejraději. Jen začítí a byl v tom.

„No, starý brachu, jak to bylo tenkrát, když jste přeplavali Adíži a sám král ti rukou potřásl,“ ptal se Dobeš, nejčipernější z Vilemova žoldněřstva. Vedl obyčejně zábavu, když všem v hrdle vázl hlas a čelo bylo zataženo chmurami.

„Dej pokoj a přines medovinu, ať setru pražský prach v hrdle.“

„Hle hle, našemu Krušinovi se ve městě nelíbilo“ křičeli druhové.

„Ba že líbilo,“ opravoval Dobeš, starý lišák chtěl se tam oženiti. U dvora prý po něm pošilhávaly a nebyti oné šedesátky a jizvy ve tváři už by to bylo.

Druhové se smáli a Krušina udeřil pravici na stůl, až se zatřásl.

„Mlčíš, hubo nestydatá, já si jizvu zasloužil v čestném boji, ale ty jsi se byl u Bresčie pro černookou Italiánku s jejím ženichem. Nebyl bych to na tebe prozradil, ale tu máš, proč nedáš pokoje.“

Teď všech zraky obráceny na Dobeše. Jak odtrumfne? Že nenechá takové narážky bez odpovědi trefné, věděli všicci. Než tenkrát se přepočetli. Dobeš zakabonil čelo a jen aby něco řekl, odpověděl:

„I mlč, měl jsi slepičí mhu na očích. Já a prátí se pro Italiánku? Hoši věříte tomu?“

V čeledníku ticho jako v kostele. Proč by nevěřili? Černé oči jako trnky mohou člověku udělati každému, na tož Dobši ve vojně, vítězi nad nepřítelem.

Jeden žoldněř protáhl se na lavici a a zanotoval:

„Černé oči jděte spat, však musíte ráno vstát“

„Právě dnes hoši, nechodme před půl noci na kutě. Dnešní den budiž oslaven naším příchodem z matičky Prahy a bolnou vzpomínkou na Italiánku s černýma očima!“

Krušina povstal a zvedl plecháč s medovinou.

„Ať žije král Vladislav!“

„Ať žije, ať žije!“

„I bloudkové, vždyť dávno mrtev a pod kamenem náhrobním na Sioně.“

Vojáci se vzpamatovali a Krušina zno-va připíjel.

„Ať žije slavná památka Vladislava!“

„A vítězové u Milána!“

Čeledníkem rozlehl se jasný řev, plecháče zacinkly a deset pravic se zvedalo ke stropu. Byla již hluboká noc a v Kouncích dosud veselo.

Jen jeden voják zalezl ke krbu a medoviny se ani nedotekl, ač byla jako malvaz. Svěsil hlavu, založil ruce a zavřel oči. Snil sladce, snil bolně.

„Byla to přece jen dívka s ohnivým zrakem, malinovými rtíky a bělostným hrdlem k pomilování. Škoda. Ten Italian zlotřilý!“

„Krušino vypravuj o Praze, vypravuj, co jsi viděl, slyšel.“

Oslovený dosud si přihýbal. Tvář mu zářila. Byl vesel jako málo kdy. Vzpomněl si na zlaté časy u dvora krále Vladislava a to byl vždy z míry vesel. Krušina položil prst na ústa dávaje soudruhům znamení, by mlčeli. Jako v hrobě. Stará šelma

napřimil levici ke krbu, kde Dobeš sladce snil. Všechny zraky obráceny v onu stranu.

„Pst, neslyšíte?“ smál se Krušina.

„Italian zlotřilý,“ nahlas pronesl Dobeš a všechen čeledník se dal do hlasitého smíchu.

„Co, ta se mu zažrala do svědomí? Zádňý neví co je láska, kdo to nikdy nezkusil, zanotoval stařec a všichni spustili za ním.“

„A teď dost, Krušino vypravuj! Nikdo ať ani nehlesne.“

To bylo na Krušinův mlýn. Nedal se dlouho pobízeti, opřel hlavu o ruku a začal: „Když jsme přijeli ku bráně . . .“

„Jenom ještě slovo,“ hlásil se kdosi ze zadu od krbu.

„No co?“

„Neradi bychom poslouchali prášinský mlýn.“

Všechno se pustilo do hlučného smíchu. Ohlédli se a kdo to? Dobeš se probíral ze sladkobolných dumů a potutelně se usmíval na Krušinu: „Dovede býti práškem i stárkem.“

„Drž nevymáchanou hubu a jdi si za černýma očima do Italie.“

„A teď už opravdu dost. Krušino vypravuj, když jste přijeli ku bráně . . .“

„Nebudu vypravovati ani slova.“

Krušina ponořil šedou hlavu do dlaní a dělal uraženého.

„Pak tě vyslechneme, jak jsi dobýval Milánu a hned za Odolanem byl v Adiši.“

„Ani slova, ať Dobeš povídá! Vyvaluje se za pecí. Také něco ví, třeba ať začne o černých očích, bělostné šíji . . .“

„Ani když budeme prositi? Nech ho, je to starý brouk, rád škádlí, ale zlého srdce není.“

„Tak tedy k vůli vám.“

„Když jsme přijeli ku bráně,“ napověděl jeden z čeládky panské.

„Hned jsem poznal, že to naše matička Praha. Prosim vás, které město by mělo tolik věží a tak vysokých, krásných, tak silné hradby a příkopy? Zamířili jsme přímo na Vyšehrad. To vám byla krása; chrámů plno a v nich jako v nebi, domů velikých i malých a královský palác se změnil od té doby, kdy jsem s Vladislavem byl u Milánu . . . Jen jedno se mně tam nelíbilo.“

„A to bylo?“

„Špatná medovina.“

„Krěmy . . .“

„Mlčte a neskákejte mi do řeči. Na

dvore nového vévody, kterému by tatík ani vody nepodal, plno cizinců. Všude slyšeti cizinský hovor, jako by člověk ani nebyl na staroslavném Vyšehradě. Kde pak dříve by jsi uslyšel cizí slovíčko. Jen jeden okař Břetislavův se tak jmenoval tím podivným nesrozumitelným jazykem a to bylo vše. Teď cizinský kroj, cizinská řeč, jiné zvyky. „To tak nepůjde,“ jářku a už bych byl letěl. Ale Krušina se nebojí deseti takových panáčků.“

A aby ukázal, že se skutečně pranic nebojí, zatočil pravicí ve vzduchu.

„Těm jsem dal, hoši, v krémě pod Vyšehradem. Oni na mne, kdože jsem? Já na to: Proč se ptáte? Hodný chlap, Moravan. Pána na Kounicích žoldněř.“

Dali se mi do smíchu a to mne dopálilo. „Co vy jste zač, holobrádkové?“ ptám se zhurta: „Odkudže vás sem vítr zavál?“

„Pomalu, pomalu,“ oni na to.

„I co, pomalu. Mohli jste si doma užstat. Nikdo vás nevolal a slávy nám také nepřiděláte. Kdybychom vám u Milánu nebyli razili cestu a most přes řeku nepostavili, stáli by jste tam do soudného dne. Dříve by jste byli Adiši vypili i se všemi přitoky, než rozbouřenou řeku přeplavali.“

A teď vám byl rámus. Panáčkové s kordisky ven z pochvy a proti mně.

Bože, myslím si, chudáci, kam s těmi pírkami!

Když víc a více se do mě pažili, odepnu palcát a jedním machem deseti vyletěly nožíky z ruky. Zatřepali rukama a uskočili. Jen jeden Němec se nechtěl dáti. Měl svalovitě údy a dlouhý meč. Pral prý se už ve všech pražských krémách a že někdy zvítězil, dodalo mu to srdce a vyžíval každého na potkání.

„Ty český darebo,“ křičel a dorážel na mne.

„Jen abych tě nepokousal. Pak budeš mít dlouhou vylízanou,“ já mu na to a zatočím palcátem v ruce. Jen to luplo a přilba jeho tou měrou zvonila jako když rozhoupou veliký zvon.

„Ještě chceš?“ ptám se. Už nechtěl. Co by mrk, byl ten tam.

Pak jsme sedli za stůl a nejlepší medovina se stěhovala z krémářova sklepa. To vám byla pitka a zábava! Ichuchu! Zlatá Praho, zlatý Vyšehradě!“

Krušina zavýskl, až to ozývalo daleko široko.

„Ale za Vladislava bylo ještě lépe.“
 „Puntují prý zase něco a povolají na trůn Soběslava.“

„To by si dali,“ rychle na to Krušina.
 „Soběslav! to je asi bojovník jako jeho otec. Ať vezme hák a oře pole a nechá všech choutek na trůn.“

„Je prý to hodný kníže.“

„Ať si je, ale neumi válčiti. Tiskne si ruku se sedláky a poptává se po zdraví babiček. Králi náleží meč a ještě jednou meč.“

„A což plecháč.“

„Také.“

„A černé oči“

„To tam hle Dobšovi, by neplakal a se mu nestýskalo. Milý brachu,“ otočil se Krušina k soudruhu: „Za toho hle nebo, jak povídáte, za Soběslava, to se nepodíváme na Itálii, kde tak krásno a příjemno. Budeme chodit leda na krtky a do lesa na veverky, by nám neproležely se údy.“

„Kdo ví! Obrat nastane na trůně a máme válku hned.“

„Jen na císařské bych si přál. Těm bych naklepal hlavy a nožiků vyrazil z ruky“ toužil Krušina. Pro Dobše by tam ovšem ničeho nebylo. Za koho by se tam asi pral?“

„Dnes je náš tatík naladěný jako na másle. Praha je přece jen Praha. Ale bylo by třeba pomýšlet i na spaní.“

„Ba že, pojďme spat.“

Na nebi perlily se hvězdy a v krbu dohořovalo. Krušina zapomněl přikládati a nikdo mu dnes stolice nepodtrhl.

Dobeš mrkl stranou na čeledíny.

„Ještě tedy o Milánu,“ ozval se jeden.

„Jak jste to přece přeplavili Adiži a došli slavného vítězství.“

„Tedy poslouchejte,“ Krušina se narovnal, usmál se a začal: „Když nebožtík Vladislav slavné paměti císaři šel na pomoc . . .“

Zatím Dobeš přiskočil k lampě, sfoukl světlo a všichni jedním hlasem spustili: „Dobrou noc“ a vyvalili se ze dveří.

„I vy sloto,“ rozkřikl se Krušina a hledal palcát za pasem.

Bylo by se čeládce zle dařilo, ale divoucí, palcát přivázan k trnoží.

„Počkejte, až ráno.“ křičel stařec, „já vás vyplatím jako onoho Němce vychloubového. A vypravovatí nebudu do nejdější smrti.“

Krušina ještě chvíli huboval, pobručel si ale brzo utíchl. Položil hlavu na stůl a

za chvíli v čeledníku ozýval se hlasitý chrapot. Zatím klidně mijela noc a v krbě úplně vyhaslo. Domácí kocour vyhledal si tam pelíšek a položil se do popelu.

Dobrou noc! (Pokrač.)

Sladké i trpké.

Ut vita nostra inter adversa et prospera ubique dirigitur. (Aby život náš při zlém i dobrém všude byl spřádán.)
 Secreta 6. Dec.

Zámožný byl občan Stašek,
 statkem svým si mohl přát;
 v hospodářství spřádáném
 nemusel se nouze bát.

Když se jemu *sladce* vedlo,
 aj, tu se on radoval!
 však co *trpké*, někdy snášet?
 sražen hned ach! bédoval.

Chtěl, by pořád jenom slunce
 na obloze svítilo;
 při nejmenším nebes mráčku
 srdce hned se sklíčilo. —

Janouš, jeho přítel věrný,
 nemohl' mu to schvalovat;
 radil, jak by po případě
 Stašek měl se zachovat:

„Nebuďte hned malé mysli,
 že Vás bolest potkala;
 však i tuto ruka Páně
 z dobrých příčin poslala.“

„Prozřetelnost vůlí moudrou
 urovnala všechno tak,
 dobami že slunce září,
 někdy se zas kalí mrak.“

„Tak i v lidském živobytí
 rád jest moudře uveden,
 že se s temnou smutku nocí
 jasný střídá blaha de.“

„Kdyby někdy člověku zde
 lesk se nekryl za oblak,
 neznal by, jak štěstí blaží
 protivěnstvu na opak.“

„Člověk ovšem bolest cítí,
 vždyť je křehkým člověkem;
 na mysli však nemá klesat
 každým strasti útokem.“

„Když to *dobré* s veselostí
od Boha jste přijímal,
přijímejte *trpělivě*,
když Vás někdy potká *žal*!“

„Každý vzdech, když ve svém smutku
člověk mužně odevzdán,
vyslyšen jest světa Vládce,
v zásluhu pak počítán. —

Nemohl' Stašek upíratí,
že to výrok pravdivý;
nebyl již, kdy v něčem trpěl,
nad miru hned tesklivý.

Nahlídnul z té řeči vážné,
moudře že to zřízeno;
v žalostech tím pomyšlením
srdce bylo *sileno*. *Fr. Doucha.*

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od
Frant. Vacka.

I.

Mistr Matouš odhodil štětec a z hluboka si oddechl. Ruku přiložil k čelu, přimhouřil oči a zadíval se na obraz.

Ještě několik tahův a podobizna byla hotova. Podlouhlý obličej, ostrý výraz tváře, špičatá brada a potměšilý svit očí byly vlastními známkami její. Mezi tisíci byl bys poznal toho, koho představovala. Límeček vojanského kabátu zastíňovalo dvojité běloskvoucí okružní. Zlaté řády zdobilo prsa jeho.

Malíř zíral na obraz, až třesoucí se ruka klesla mu na klín. Po té rozhlédl se po komnatě a opět utkvěl očima na plátně, jež ve zdařilý obraz byl proměnil.

Zdařilý?

Mistr Radouš byl umělcem na slovo vzatým. Díla jeho docházela vezdy lichotivé chvály. Říkalo se o nich, kdyby mocna byla slov, že by honosila se hlasitě původcem svým. Malíře těšila chvála, povznášelo jej uznání, hrdým činilo jej přátelství slavných umělcův a osob vznešených. Jestliže, však druhdy se zálibou zkoumal dílo své a patře naň, nemohl potlačit cit hrdosti. Dnes nebyl práci svou hrubě spokojen.

S plátna svezl se zrak jeho na obraz, který mu byl vzorem. Svrástil čelo a brvy

nad očima visely mu jako mraky před bouří.

„Podivná věc!“ mluvil polohlasitě. „Ten přísný výraz tváře mi není po chuti. A přece i tu jej postihují.“

Malíř narazil prstem do líce spodního obrazu, že se otřásl celý podstavec.

„Nesluší to králi, tvářiti se tak příkře. Pánem našim stal se po vůli národa, jest miláčkem všeho lidu a proto má milostivě shlížeti k nám.“

Rozhořčený umělec pátral opět plachým pohledem, zdali nikdo v komnatě není svědkem hovoru jeho. Přesvědčiv se, že tu sám a sám, pohodil hlavou na zad a z větší vzdálenosti zpytoval obě malby.

„Pracoval jsem věrně podle vzoru. Předložím pánům oba obrazy, ať sami soudí. Ostatně mohou si vybrati. Mistr Jiřík přijme obraz můj za svůj. Jsouť oba stejně zdařily.“

Radouš opřel bok o pravici a nachýliv se, pozoroval malbu Jiříkovu z blízka.

„Dostí možná, že pan Jiřík sám se omýlil! A chybí-li moudrý, chybí notně.“

Mistr Radouš přikývl hlavou a škodolibě se pousmál. Odvrátil se od obrazu a přiklonil pravým bokem a ramenem k lenošce, ve které seděl.

Bylo podzimní odpoledne, příjemné teplo v komnatě a o malíře pokoušela se dřímota.

Uplynul rok od té doby, co navštívil stověžatou matičku měst Českých. Zastáváje úřad konšelský při královském věnném městě Chrudimi, vypraven byl s jinými osobami radními do Prahy, aby bral podíl na uvítání falkkrabí Rýnského Bedřicha, kterého vyhlédli si otcové naši za krále Českého. Radouš seděl na obstárlé bruně a volným krokem klusal silnicí za branou Strahovskou. Když blížil se k Hvězdě na Bílé Hoře, zavířily Vlaské bubny, zahlaholily polnice, zaválaly červeno-bílé prapory . . .

Malíř vzpomínaje okamžiku toho, prudce trhl sebou v lenošce.

Nedivně se mu. Tenkrát u Hvězdy poprvé snad v životě vzepjala se bruna a málem byla by svrhla pána svého do bláta. Konšel Matouš nepozbyl ducha. Uchopil se husté hrívy a vztýčil se v sedle. Pátřavě rozhlížel se kolem. Po obou stranách cesty stály ozbrojené davy. K nim blížil se hlouček vybraného panstva. Samý lesk, samé zlato. V čele jeho jel mladý falkkrabí Bedřich. Jak zářilo oko příštího

krále, jak planula radostí a pýchou tvář jeho! Laskavě kynul zástupům vojska i lidu a děkoval všem za nadšené pozdravy. Radoušovi přecházel zrak i sluch. S hlavy strhl klobouk a mávaje jím v povětří, provolával bouřlivě Hosanna budoucímu panovníku. A hle, mladistvý král, jako by si byl povšiml poctivosti, kterou mu prokazovali zástupcové měst, usmíval se blaženě, ba Radoušovi se zdálo, že jemu zvláště věnoval falckrabí vděčný pohled a dík za neličený průjev radosti a úcty. Pohled ten utkvěl hluboko v paměti jeho.

Rada Chrudimská žádala si mítí obraz nového krále. Komu jinému mohla svěditi dílo to nežli členu svému Matoušovi? Přijal je vděčně a s pietou na něm pracoval. Než čím více blížila se práce jeho konci, tím méně zamlouvala se umělcovi. V dnešním polosnění objevila se mu zřejmá neshoda mezi tváří královou a obrazem jeho.

Procitl a chopil se štětce.

Nevíme, zdali chtěl ukončiti dílo své, či snad spíše jemnějšími učiteli tahy zobrazené tváře Bedřichovy, když pojednou rozlétly se dveře a v nich stanula dívčí postava.

„Otče,“ zvolala kvapně, „Jiřík jest zde.“

„Co to praviš?“ tázal se mrzutě malíř, obrátce se ke dveřím. „Kdože přišel?“ dodal poněkud laskavěji.

Pan Radouš těžce doslýchál, obzvláště tehdaž, když vyrušen byl z práce.

Dívka pokročila dále do komnaty a opakovala hlasitěji slova svá. Radoš a překvapení bylo jí čisti v blankytném oku. Tvář její hořela nachem. Vlasy splývaly ve vlnadných kadeřích kolem hlavy.

Mistr Matouš odložil štětec a vzchopil se z lenošky.

„Není možná!“ vzdoroval slovům dečrinným. „A kde, kde?“

Prve nežli mohla Evlalie odpověděti, vstoupil mladý muž do světnice.

Bledá tvář jeho vroubena byla černým krátce přistřiženým vousem, ve velikém oku doutnala jiskra statečnosti a smělé odvahy. Byl asi v třideátých letech, spíše štíhlý nežli tělnatý. Ač nebyl přioděn šatem vojanským, vojáka byl bys v něm poznal na první pohled, z každého hnutí a kroku.

Mistr Matouš spěchal mu v ústrety. Vroucně jej objal a líbal na tváři.

„Buď Bohu chvála, že přicházíš! Stýskalo se nám po tobě. A co to vidím? Tvá pravice?“

„Jest vzácný mistr, málem ve dví. Neštěstí na mne číhalo. Raději bych byl život položil nežli tu ztrátu ruky.“

Evlalii vyhrkla horká slza z oka. Mlčky vykradla se z komnaty.

„Ach, že sám mám býti poslem tak hrozné zprávy! Jsme všichni ztraceni, zničeni, do prachu zašlapání . . .“

„Co se stalo?“ lekal se Radouš.

„Náš osud jest již rozhodnut. Císařské vojsko přemohlo polem krále Bedřicha.“

Konšel spráskl ruce nad hlavou. Vytréštil oči a nemá, nevýslovná bolest rozetřela se mu po vráskovité tváři. Slova schopen nebyl.

Oba muži stáli nehnute jako sochy uprostřed komnaty. Za okamžik sebral mistr Matouš ducha a chopil se levice Jiříkovy.

„Mluv, hochu, zřejměji! Vždyť vítězství naše bylo jisté.“

Vojín zavrtěl smutně hlavou.

„Bojovali jsme jako lvi. Bujarý duch plál ve vojsku našem. Avšak když nepřítel již podléhal, síť ohavné zrady vhozena byla na hlavy naše, Čechové byli vydáni vojsku cizáckému.“

Konšel Matouš tiskl nelitostně skráně své do dlaní. Z prsou vydral se mu zoufalý výkřik.

„Dobrotivé nebe! Sloup slávy naši se kácí v temný hrob.“

Nohy se pod ním zachvěly, hlava hluboko sklesla na prsa. Jako bezduch dotácel se k blízkému křeslu a usedl do něho.

„Měl jsem dnes těžký sen,“ pravil po chvílce. „Byla to předtucha neštěstí, o kterém nyní slyším. O, že jsem se dočkati musil dnešního dne! . . . Sedni si ke mně a vypravuj! Raněné srdce mé snese již bolest sebe větší.“

Jiřík uposlechl a posadil se vedle malíře.

Tak sedával před lety podle mistra svého a pozorně sledoval každý pohyb ruky jeho. Zasněžil život svůj umění a Radouš, byl mu vůdcem na obtížné dráze té. Ach, kam děly se ty šťastné chvíle, když mistr odložil štětec a živými barvami líčil mladíkovi slavné činy velikánů Českých, když štěpoval mu do srdce lásku k rodné zemi. Radouš mluvil prostě, ale tak nadšeně, tak přesvědčivě, že srdce rozehřívalo se blahem v mladistvé hrudi posluchačově. Mlčky naslouchal, zrak jeho stápel se v planoucím oku mistrově, potichu vzdýchal a když na krátko hovoř

byl přetržen, slyšeti bylo, jak prudce bije srdce jinochovo. A Matouš zíraje mu až na dno vnímavé duše, chopil se ruky jeho, přátelsky ji tiskla a jal se dále vypravovati. „Hochu,“ říkával, „jsme národ malý, avšak za to více miluje nás Bůh nežli kterékoli sousedy naše. Viděl jsem mnohé kraje světa, prošel jsem země cizí, prodléval jsem u krbu slovutných mužův, avšak nikde ani stopy po té slávě, kterou honosí se každá píď vlasti naší. Či mohl bys mi jmenovati jiný národ, jehož statečnost vešla v pořekadlo? Mohl bys mně jmenovati lid, jehož železná páže potírala hordy nepřátel a byla postrachem světa celému? A rozhlédni se kdekoli po vlasti své! Všudy uziš pomníky neumorné pile, vzácného nadání, úspěchtilého umění. Pustinou jsou kraje vzdálené proti ztepilým luhům našim. Bohatější na umělé památky jsou pohorské visky České nežli města Německá. Věř mi na slovo! Otcové naši ukázali nám vznešený příklad, vtiskli do rodné půdy šlépěje, kterými jest se nám bráti, aby-
chom rozmnožili čest Boží a slávu jména Českého!“ Tak mluvil mistr a duše jinochova tetelila se rozechvěním. Upřímně opětoval stisknutí šlechetné ruky, která vedla jej k umění a přitom odhalovala mu roušku skvělé minulosti země. V prsou jeho klíčil jakýsi úmysl. Z počátku sám si ho nebyl vědom. Kochal se ve snech o budoucí slávě, rozdmýchoval v sobě touhu po velikolepých činech, zkoušel sílu kostnaté páže své. Úmysl jeho prve nejasný a neurčitý teprve po čase se ustálil. Jednoho dne prudce odstrčil obraz, na kterém pracoval, rozloučil s laskavým mistrem a nabídl služby své vůdci vojska stavovského . . . (Pokračování.)

D O P I S.

Z Králové Hradce.

(Úmrtí a pohřeb vdp. Dra. Jana Nep. Raisa, kapitolního děkana.)

Dne 24. prosince o půl dvanácte v noci v době posvátného jitří skonal vdp. Dr. Jan Nep. Rais, infulovaný děkan katedrálního chrámu Páně a kapitoly, Jeho Svatosti domácí prelát, bisk. generální vikář a official, předseda biskupské konsistoře, manželského soudu a soudu diecésního, předseda zkušební komise pro kan-

didáty církevních obřadů, prodirektor theologických studií, čestný měšťan král. věnného města Králové Hradce, města Kopidlno, čestný občan své rodné osady Krchlebs, člen četných církevních, vlasteneckých a dobročinných spolků máje věku svého 80 let a 7 měsíců. — Zesnulý narodil se 23. května 1803 v Krchlebsích u Čáslavi z rodičů nemajetných, byl na kněžství posvěcen 9. dubna 1827, kaplanoval 15 let v Kopidlně u výtečného pedagoga a spisovatele Františka Vacka. Potom byl povolán za suppl. professora biblických studií Starého Zákona, stal se brzo potom spirituálem, a r. 1848 rektorem biskupského semináře. Roku 1849 byl jmenován kanovníkem a r. 1859 stal se kapitolním děkanem, takže by byl tohoto roku 1884 slavil 25-leté jubileum svého kapitolního děkanství. Pro jeho učenost jmenovala ho r. 1865 vídeňská universita čestným doktorem teologie a + biskup Karel Hanl svým generálním vikářem. Při vysokém věku biskupově spravoval diecési sám s takovým všestranným rozhledem, a s takovou láskou k duchovenstvu a věřícím, že ode všech byl vroucně milován a „Otcem diecése“ nazýván. — Ve čtvrtek dne 20. prosince předsedal ještě konsistornímu sezení až do dvou hodin odpoledne, plný čilosti a života, a žertoval ještě na cestě do své residence s kanovníky. Nikdo nemyslel, že „Otec“ již jednou nohou překročil prah života, a již odebirá se na věčnost. Příjda domů a chtěje jíti k obědu, byl v tom okamžiku raněn mrtvicí na pravou stranu a všechno lékařské umění bylo při vysokém věku marné: vícekrát k sobě nepřišel a vědomí nenabyl. A tak skonal obdržev poslední pomazání po pětidenní nemoci 24. prosince. — Pohřeb konal se 28. prosince o 9. hodině ráno. Skvostná rakev byla ozdobena kněžskými odznaky a odznaky kapitolního děkana, a na ni položeny čtyři věnce; od města Králové Hradce svému čestnému měšťanu, od katedrální kapitoly svému děkanu, od sboru theologických profesorův a semináře svému prodirektoru. Průvod vedl z kapitolního děkanství do katedrálního J. M. p. biskup Dr. Hais doprovázen jsa svou biskupskou assistencí, veškerým městským duchovenstvem, a 126 kněžími z diecése, (všech duchovních i s právě přítomnými theology, kteří nešli na prázdniny bylo 182), a sloužil za zesnulého pontifikální requiem, a spolu byly při všech šesti po-

bočních oltářích slouženy mše sv. — Z kathedrály vedl průvod ke bráně p. městský děkan a arcijáhen Leodegar Vacek se svou assistencí. Na Pouchově vykonal při hrobu pohřební obřad p. kanovník Dr. Alois Frýdek, a sloužil potom mši sv. tak zvanou „Andělskou,“ vedle níž byly ještě při dvou pobočních oltářích slouženy dvě mše svaté. Pohřbu účastnili se úředníci okresního hejtmanství s p. dvorním radou baronem Malovcem, krajský soud s p. presidentem Kobřem, městské zastupitelstvo s p. purkmistrem Colinem, štábní a vyšší důstojníci, professorské sbory všech tří středních škol, sbor vojanských vysloužilců se svým překrásným křížem a praporem, obecné školy se svými učiteli a učitelkami a veliké zástupy lidu, jakých při dopoledních pohřbech u nás nebývá nikdy viděti. Všechny lucerny a kandelabry v městě byly rozsvíceny. — Zvěčnělý byl nejlepším rádcem a pravou rukou J. M. p. biskupa, laskavým „Otcem“ duchovenstva a věřících, který nikdy nikomu neublížil, s každým laskavě jednal, každému v neshodách pomáhal, a všem prospěl. Byl horlivým knězem, jakých jest pohledati, o němž lze užíti slov Páně: „Aj právě Israelský, v němž není lsti“ (Ján 1, 47.); milovníkem církve, pro jejíž oslavení a zvelebení byl ke každé práci a oběti hotov. Byl upřímným Čechem, který v lásce ke své vlasti a jejím právům ničím zvyklati se nedal a svůj osobní prospěch v obět na oltář vlasti položil. Za ministerstva hraběte Adolfa Auersperga, kdy každý hlas mezi českými velkostatkáři byl vládě žádoucí a ona toliko několika málo hlasy v této kurii vítězila, dávalo se zvěčnělému pokynutí, aby s vládou hlasoval, že by se potom při vysokém věku † p. biskupa Karla Hanla sám stal biskupem. Však tohoto nabízení nedbal zesnulý, a zůstal věrným svému přesvědčení a hlasoval vždycky s historickou šlechtou, věda, že ona hájí jak práva státního českého tak i církevního. Pisatel těchto řádků ptal se zvěčnělého na ona pokynutí a nabízení, který mu je také výslovně potvrdil a vypravoval. — Zesnulý byl také spisovatelem, psal do „Časopisu katol. duchovenstva“ a jsa výborným znalcem hebrejštiny přeložil pro „Časopis“ žalmy z origiálu na jazyk český 1832—37, kterýžto překlad zbudil obdiv znalců. Psal též do „Přítele mládeže.“ O jeho štědrosti a dobročinnosti bylo by mnoho psáti. Z krátká církev a

vlast ztratila jednoho ze svých nejlepších synů. Bůh dej mu za jeho veliké zásluhy slávu věčnou. Dr. Fr. Xav. Kryštofjek.

KRONIKA.

Z Prahy. Spolek Arimatejský pochoval v prosinci 107 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecní nemocnice 63, ze zemského blázince 11, ze zemské porodnice 1, z nemocnice Milosrdných bratří 10, z nemocnice Milosrdných sester 15, z nemocnice Alžbětinské 1, a z umrlčích kaplí 6; za celý rok 1315 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Bělé u B., Maršově, Kamenici n. L., Libochovicích, Netolicích, Králíkách, Třeboni, Březnici, Pelhřimově, Taboře, Novém Městě n. M., Přibyslavi a Turnově, dále občanské záložně v Počátkách a okresní záložně v Unhošti. Z těch 1315 osob v roce 1883 spolkem pochovaných připadá dle příslušnosti na Prahu 102, na venkov 1184, Moravu 8, Krajínu a Terst po 1, Halič 3, Uhry 7, Prusko 2, a 7 osob bylo neznámých; dle ústavů připadá z nich na obecnou nemocnici 627, blázinec 199, porodnici 15, nemocnici Milosrd. bratří 96, nemocnici Milosrd. sester 308, nemocnici u Alžbětinek 8, vyšetřovací vězení 3, a umrlčí kaple 59.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se až do 6. ledna u sv. Ilavy, od 7.—11. t. m. u sv. Ducha a od 12.—16. ledna v cís. kr. dvorní kapli na hradě Pražském.

— **Úmrtí.** Na Boží hod zemřel zde náhle p. Emanuel Safín, klerik ryt. řádu křížovníků s červenou hvězdou. Akutní plicní oedem učinil konec mladému jeho životu. Zemřelý byl povahy milé a šlechetné. Kolegové ztrácejí v něm věrného přítele, řád nadějněho člena, rodina svou chloubu, naději i útěchu. Narozen byl 1. ledna 1860 v Starém Kníně, absolvoval zde první vyšší realné gymnasium s výborným prospěchem a odbyv si ve jmencovaném řádu 1881 rok noviciatu, věnoval se s celou pílí životnímu svému povolání.

— **Probatiky.** Dne 13. ledna bude kázati v loretanském kapuc. chrámu Páně o 4. hod. odpol. prof. J. Dörövin a dne 20. na Jméno Pána Ježíše dr. Ant. Višek.

Z Boru v Čechách. Omilostněný biskup Blum z Limburka bytoval po celých sedm

roků vyhnanství svého na zámku šlechtěného knížete Karla Loewensteina v Boru. Když 14. prosince z Boru do své diecése se ubíral, pocítil ho domácí lid pochodňovým průvodem a zastaveníčkem. Odcházející p. biskup získal si svou pobožností, přívětivostí a dobročinností lásku okolního lidu. Osmdesátiletá jeho sestra pocítila z návratu bratrova takovou radost, že byla raněna mrtvici.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- P. Marek *Polák*, čl. řádu prem. v Teplé a far. v Uševicích (Auschewitz), 26. pros. 1883, (nar. v Prašném Újezdě 9. února 1841, vysv. 25. července 1869.)

Ustanoveni jsou:

- P. Flor. *Březina*, Superior kláštera Frant. v Hořovicích, za admin. in spirit. děkanství Hořovického, a
p. Eman. *Picka*, far. Jinecký za admin. in tempor. téhož děkanství;
p. Václ. *Čáp*, dosud admin. in spirit. v Liboci, za interkal. admin. tamže;
P. Mich. *Matoušek*, čl. ř. prem. v Teplé, za zat. admin. v Uševicích (Auschowitz).

Upřádněná místa:

- Hořovice, děkanství patr. p. kníž. Morice Hanavského, od 22. pros. 1883;
Liboc, fara patr. zemského výboru, od 28. pros. 1883.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Gebhard*, bisk. notář, osob. děkan a pens. farář v Kněžicích, 2. pros. 1883, (nar. v Schoenfeldu 4. září 1801, vysv. 15. srpna 1829);
p. Eman. *Dollhopf*, kapl. ve Fridlandu, 27. pros. 1883.

Vyznamenáni jsou:

- p. Ign. *Loebel*, ředitel bisk. semináře, jmenován kons. radou;
p. Eduard *Demus*, děkan v Teplici, jmenován bisk. notářem;
p. Václ. *Boehm*, far. v Žími (Schima),
p. Jak. *Knechtel*, far. v Modlanech (Modlan),
p. Kar. *Musch*, prae-bendat při kathedr. chrámu,
p. Jos. *Sterba*, bisk. sekretář, a
p. Jos. *Endler*, spiritual v bisk. semináři, obdrželi expositorium canon.;
p. Kar. *Sacher*, katech. měšťanských škol,
p. Vavřinec *Rössel*, kapl. tamže, a
p. Jos. *Ivanov*, zámecký kapl. tamže, obdrželi synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Piř*, far. v Kruhu (Kroh), za děkana v Hradišti;

- p. Jan *Folprecht*, admin. v Libošovicích, za far. tamže;
p. Václ. *Tesař*, far. v Krnsku, za far. v Újezdě (pod Troskami);
p. Jos. *Pavec*, admin. v Hradišti, za admin. v Kruhu;
p. Frant. *Mendlik*, koop. v Kosmonosích, za admin. v Krnsku;
p. Hugo *Schwertner*, koop. v Krásné Lípě (Schoenlind), za katech. měšťan. škol tamže.

Upřádněná místa:

- Kruh (Kroh), fara patr. p. hrab. Waldsteina;
Krnsko, fara patr. paní hraběnky Vratislavovy.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- vdp. Dr. Jan *Rais*, b. gen. vikář, kapitolní děkan, prodirektor ústavu theol., předseda b. konsistoře, církevního diecesního a manželského soudu v Hradci Král., dne 24. pros. 1883, (nar. 23. května 1803 Krchlebských, vysv. 9. dubna 1827);
p. Vojt. *Štifter*, deficient v Nové Pace, dne 22. pros. 1883, (nar. 22. únova 1834 v Jaroměři, vysv. 25. července 1859);
p. Jos. *Napek*, č. kons. rada, děkan v Žirči, dne 23. pros. 1883, (nar. 7. pros. 1807 v Olbersdorfu, vysv. 25. července 1832);
p. Frant. *Raab*, arcikněz, b. vikář, děkan v České Prusnici, dne 29. pros. 1883, (nar. 11. dubna 1802 v Lanškroně, vysv. 5. srpna 1830);
p. Jos. *Petráň*, č. kons. rada, maj. zlat. zasl. kříže, děkan v Sezemicích, dne 29. pros. 1883, (nar. 24. srpna 1803 v Řestokách, vysv. 31. srpna 1828).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jos. *Šturma*, děk. v Jičíně, jmenován bisk. notářem;
p. Václ. *Vaněk*, far. v Zaboři, čest. děkanem;
p. Ignát *Kuhn*, far. v Kotvici, obdržel ex-sitor. can.

Upřádněná místa:

- Žireč (Schurz), fara patr. pana Wagnera šlech. z Wallernstädtu, od 24. pros. 1883;
Česká Prusnice, fara patr. hrab. Deyma, od 30. pros. 1883;
Sezemice, fara patron. bar. Richarda Drasche, od 30. pros. 1883;
Levin, fara patron. nábož. matice, od 31. pros. 1883.

Číslem tímto počíná I. půlletí „Blahověsta“ ročníku letošního, a dovolujeme si tudíž pp. předplatitele požádati o další předplatné. Zároveň podotýkáme, že úplné výtisky „Blah.“ z r. 1876—1880 v snížené ceně ročník za zl. 1 50 v expedici tohoto listu (knihkupectví B. Stýbla v Praze) se prodávají.

Vydává se
5., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditice :
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Homilie na neděli II. po Zjevení Páně.

Z vlastiny dle *Centuriona*, přečestil kan.

F. Janda.

Láska Marie Panny k bližnímu při svatbě v Káni.

Příběh vypravování v dnešním evan-
geliu podává hojnou látku k zbožnému
rozjímání, neboť se může pozorovati z mno-
hých stran; nic méně nebudiž vám ne-
milo, když dnes poněkud mluvíti budu o
předpodivné lásce k bližnímu osvědčené od
Marie při řečené svatbě v Káni. Maria osvěd-
čila svou lásku svou přítomností při sva-
tební hostině; za druhé svou přímluvou při
té svatbě u Ježíše o zvláštní přízeň i po
jakémisi odmítnutí se strany Syna svého.
Hle předmět a částky této krátké homi-
lie, kterou vy jako obdivovatelé a učast-
níci zároveň lásky Marie k bližnímu, po-
slouchati budete bez pochybnosti s laska-
vou pozorností.

I. Nejprve okázala Maria svou lásku
k bližnímu svou přítomností při svatební ho-
stině. Příbuzný P. Marie, jmenem Šimon
Kananejský, chtěje slaviti svou svatbu po-
zval k hostině své příbuzné; a mezi jiný-
mi P. Marii matku J. Krista. Maria měla
mnohé vážné a velmi důležité příčiny od-
řici toto pozvání; mezi jinými svůj ukrytý
rozjímavý život. P. Maria, o tom pochy-
bovati nelze, milovala velmi samotou. Ma-
ria byla ve své osamělé domácnosti opravdu
doma; bylať jako nemluvnátko, které od-
počívá a spí příjemně v lůnu matky své.
Maria v lůnu samoty povznesla se nad
sebe samu a přehlížejíc věci pozemské po-
hřížila se blaženě v svět věcí nadpřiro-
zených, nebeských. Tomu-li tak, kolik to

stálo Marii, opustiti svou milovanou sa-
motu, aby se vydala mezi rozkoše hlučné
světské hostiny? Toť patrnó; nic méně to
nebylo příčinou postačitelnou, aby Maria
odepřela skutek bratrské lásky. Maria do-
bře ví, jakou bolest by cítili snoubenci,
kdyby ji neviděli v počtu pozvaných; na-
opak ví, jakou radostí a plesáním oplývati
budou při spatření matky J. Krista, matky
Spasitele mezi osobami účastnými při
této radostné hostině. To stačí, aby při-
jala pozvání ji učiněné, vůči nejživější
lásce, kterou chová pro samotou. Jest pravda,
Maria uvykla vésti život nejhlubšího
rozjímání. Ona nenávidí nesmířitelně hluk
a třesk světský; netouží po jiném leč po
příjemnosti rozjímání; touží ustavičně po
rozmluvách přátelských s anděly. To vše
jest pravda; ale láska k bližnímu žádá od
Marie obět; a srdce Marie, jež žije pouze
z lásky, neodpírá a neodepře nikdy skutek
žádaný od této božské ctnosti: proto nej-
skvělejší příklad lásky k bližnímu! Maria
opomenuvši rozkoše nejvznešenějšího du-
chovního rozjímání vydává se dobrovolně
do středu světských radostí k hlučné ho-
stině.

II. Maria nemá dosti na tom, že osvěd-
čila svou lásku k bližnímu přítomností
svou při hostině svatební; ale okazuje
ještě tuto ctnost žádajíc na Ježíši v pro-
spěch pozvaných, aby okázal svrchovanou přízeň.

Vykupitel, jeho božská matka, učeníci,
snoubencové a ostatní pozvaní všickni za-
sedají a již pokročila hostina; v tom Maria
pečlivým a mateřským okem, které vypá-
trá ustavičnou touhou potřeby svých bliž-
ních, spozorovala, snad dříve, že počíná
scházeti pozvaným víno. Aniž se tomu jest
diviti; poněvadž Šimon Kananejský, jenž
byl ženichem neměl přebytek statků po-

zemských. Protož pozorujíc Maria do jak velikých rozpaků byli-by přišli snoubencové, kdyby se vina bylo zcela nedostávalo, útrpnosti se pohnula a přemýšlí, jakby rychle odpomohla tomuto rozpaku. Ale jaký jiný vydatnější a vhodnější prostředek k zabránění této nemilé příhodě, leč utéci se k J. Kristu, původci a pánu všech věcí? Sotva se zřála podobná myšlenka v mysli P. Marie, již se vši důvěrou v svého syna a plna zároveň nejcitlivější lásky k snoubencům, obrací se k svému božskému Synu, a vedena hlubokou úctou takto k němu dí: *vina nemají*. Těmito slovy chtěla říci Ježíšovi: O synu můj, můj milovaný Ježíši, viz tyto snoubence, jak blízci jsou nyní býti vydánu nejtrpčímú zahanbení. Měj milosrdenství s nimi. Ty, jenž jsi všemohoucí; ty, jenž jsi pouhým staň se celý svět bytostí; ty, jehož vše poslouchá, nuže uspoř těmto snoubencům trpkou bolest; a abys doplnil radost této slavnosti, vztahni ruku k zázraku. Jak čistá, nejvroucenější, nevyrovnaná láska k bližnímu plápolá v srdci Marie. Ona vidí dva své bližní v nebezpečí býti zahanbeni; a že se jich dotkne veliká starost; toto pomyšlení znepokojuje, dotýká se hluboce její duše; tedy se útrpností pohne, ihned se stará, aby odstranila toto veliké zlo; i spěchá rychle k svému božskému synu. A oč ho žádá? nežádá na něm nic menšího, než zázrak. Žádá na Ježíši, aby přerušil zákony panující od velikého počtu věků. Žádá na Ježíši, aby přerušil zákony panující řádem přirozeným odpočátku. Žádá na Ježíši zázrak, který se od stvoření světa až dosud nikdy nestal. Žádá na Ježíši milost prvního řádu. Více a lepšího žadatí nemohla.

III. Na tom není dosti; Maria dává při svatbě v Káni důkaz své lásky k bližnímu, nejen svou přítomností při hostině svatební, nejen svou přímlovou za svrchovanou milost v prospěch snoubenců; ale ona jde ještě dále a dává důkaz své lásky: *přímlovajíc se za tuto svrchovanou milost i po jistém odmrštění se strany svého syna.*

Zajisté, jaká pak byla odpověď Ježíše Marii, jež řekla: *Ježíši, nemají vina* Ježíš jako moudrost Otcova ustanovuje všechny věci příjemně a mocně. On chtěl v této případnosti poskytnouti své Božské matce krásnou příležitost, aby tím patrněji osvědčila svou důvěru v Boha a svou lásku k bližnímu; mimo to obmyšlel zázrakem, který chtěl učinit, dokázati jak mnoho dovedou u Boha přímlovu Mariny. Obrátiv se tedy

k Marii takto ji oslovil: *Co mně a tobě ženo? Ještě nepřišla hodina má*. Slova ta zdánlivě přísná; slova dle sv. Jana Zlatoustého znamenající tolik jako tato: O matko, *hodina má*, t. j. hodina k učinění zázraku od tebe žádaného nepřišla ještě; jelikož víno, ještě celkem nedošlo; aniž by spolustolíci uvážili slušně zázrak, kdybych jej učinil nyní. Co nyní učiní P. Maria po takové odpovědi? opovází se odmlouvat Ježíšovi? Opovází se žádati, aby Bůh učinil po vůli bídného tvora a učinil znamenitý zázrak? P. Maria poznává příliš dobře neskončeně laskavou povahu J. Krista; s druhé strany posiluje v duši své plamen sesterské lásky. Láska, vás to není tajno, protože jste srdce šlechetného a dobročinného, láska pravím, jest lehkověrná, prudká, plná důvěry, nehledí na překážky, je svéhlavá, chce-li stůj co stůj k umíněnému cíli. Toto předpokládajíc, podívejte se, jakoby nic nebylo, jakoby byl Kristus na její přímlovu byl příznivě odpověděl; jakoby učinění zázraku bylo věci nepatrnou, obrací se Maria k těm kdo posluhují, a jsouc jista vyslyšení dí jim s zvláštním pokojem duše: *Cokoliv vám Ježíš dí, učinitež*. Kterýmižto slovy chtěla říci: Ježíš jest Bohem lásky. On nemůže viděti rozpaky a zahanbení těchto snoubenců. Nuže sluhové, poslechněte mého Syna; neb On, aby se nenedostávalo vina vztáhne ruku k činění zázraku! Tak mluvila Maria k sluhům; a tato vzlátní důvěra líbila se tak J. Kristu, že on hned vztáhnul ruku k zázraku, a proměnil vodu, která byla v šesti štoudvích, v nejlepší nejvybranější víno. O jaká to láska k bližnímu, hodna ve všem matky Boží; protože to láska na zkoušku vzatá, účinná a štedrá k bližnímu na duchovní prospěchy, jaké jsou ty, kterými člověk oplývá při spatření neočekávaných zázraků!

Pozorovali jsme dosud Marii Pannu při hostině v Káni, kdež dala neklamné důkazy nejčistší lásky k bližnímu. My tedy majíce před očima, jako příklad bratrské lásky samou matku vtěleného slova, povzbudmež se ku konání této krásné ctnosti. Ano chovejmež vroucí lásku k bližnímu, buď navštěvováním nemocných, neb těšením zarmoucených, čili přispěním radou pochybujícím aneb podporováním chudých. Ač ale naše bratrská má býti zvláštním způsobem obrácena k tomu, abychom přinesli duhovní nadpřirozený prospěch bližním svým. Protož podporujmež bližního svého dobrými chvalnými příklady;

podporujeme ho povzbuzováním ku konání ctností křesťanských; podporujeme ho posléze odesílající k Bohu za věčnou spásu jeho vroucí nepřetržité modlitby. Budeme-li si vésti na tento způsob, stane se nám to, co se stalo matce Boží; kteráž, že se vyznamenala konáním lásky k bližnímu dosáhla, že Bůh, pohnut přimluvami jejími učinil divy a zázraky. A jaké budou divy a zázraky, které učiní Bůh pohnut našimi prosbami roznicenými vroucí bratrskou láskou? Bůh učiní, aby mnozí křesťané, vedoucí život hříšný, se káli a vydali se na cestu božích příkázání. Bůh učiní, že mnozí křesťané, kteří se již od mnoha let nepřibližují k svátostem, započinou přicházeti k pramenům milosti. Bůh učiní, aby ctnost a zbožnost zkvétaly a nesly ovoce nesčíslné života nejen v lůně naší rodiny, ale i země, a obce kterou obýváme. To vše učiní Bůh pohnut, prosbami sobě přednášenými od nás roznicených bratrskou láskou; a tyto divy a zázraky se budou týkat bližního našeho. A co učiní Bůh svrchovaně dobrotivý sám k našemu vlastnímu prospěchu? Budeme-li k bližnímu našemu chovati cit pravé lásky, On učiní aby, až přijde poslední náš den, strach a úzkost se proměnily v sladké naděje a v nejutěšenější pokoj; učiní, že vyšedše z tohoto života a dostavivše se před stolec božského Soudice, byli jsme dle milosrdenství souzeni; učiní posléze, že až bude vyrčen poslední soud, poživatí budeme v nebi blaženosti bez konce; tak že se vyplní útešená slova pronesená od Vykupitele světa: *blahoslavení milosrdní*, neboť oni milosrdenství dojdou. Amen.

Provinění.

Historický obrázek od *Alojsa Dostála*.

(Pokračování.)

3.

„A vykoupení žádného!“ zavzdech kdosi v žaláři na hradě Přimdě. Kdyby stěny žalářů dovedly mluvit, měli bychom velikou knihu zmařených životů. Nikde tak naděje neléčí a naděje neklame jako v žaláři. Vězeň stává s milou nadějí na rtech a usíná v zoufalství. Vše byl jen přelud, jen sen. Ještě kolik a kolik let...

Počítá den za dnem, měsíc za měsícem, rok za rokem. Naděje svítá jako jitřonka na východě. Nadejde den svobody

Ale kdo může počítati dnů, měsíců, let? Všechny počty marny. Jediné smrt ukončí trýzeň, vysvobodí vězně ze žaláře. A pak kdo ví ještě? I kosti budou snad práchnivěti ve vlhkém, temném žaláři. Takový život není životem, je dlouhou smrtí. Zelená haluz tukala na okno věstíc nové mladé jaro. Vězení na Přimdě nebylo ani vlhká komora ve hradní věži, ani temný sklep pod zemí, ale žalářem bylo přece. I zlatá pouta víží v otroctví. Dvě malé komnaty, jednoduše a poněkud i pohodlně zařízené byly vězením knížete českého Soběslava.

„A dosud žádné naděje, žádné!“

Vězeň seděl za stolem a podpíral hlavu oběma dlaněma. Tížila ho jakoby byla z kutého železa. Kníže český — Přemyslovec — ve vězení. Proč?

Snad jenom proto, že Břetislav dal zákon, aby vezdy nejstarší nastoupil na český trůn, že Břetislav dal zákon, jenž tolik a tolik rozepřel a hádek v Čechách způsobil.

Větev tloukla na okno a nedaleko na stromě rozepěl se pták.

„Jaro, jaro s květy! Také já jednou vítal tebe na svobodě jako pták, však nadešla doba zlá, doba stálého strádání, doba tolikaletého věznění. A vykoupení, vysvobození žádného, pražádného.“

Kníže sklonil hlouběji hlavu na prsa a zavzdechl z hloubi duše.

„Třinácte dlouhých roků...“

Soběslav byl muž dosud silný, bujarý, prsou klenutých, ramen širokých. Z tváře mu zírala dobrota a laskavost mísená s přisností a spravedlností. Dlouho seděl kníže nepohnutě. Na čele se mu ani vráska nepohnula. Z očí slza za slzou tekla po tvářích.

Bylo krásné jaro. Přikvačilo skoro brzo a sehnalo snih z polí, vyloudilo ze země květy, ze stromových ratolestí pupence. Jaro osvěžuje nás divnou mocí, jakoby kouzelným proutkem otevíralo srdce naše. Když se všechna příroda nově omlazená raduje, jak by člověk neotevřel nitra svého a netěšil se spolu, jak by nepil radost nabízeným pohárem a naplněným až do vrchu?

Jen vězeň netěšil se jaro, jež dnes se ozvalo hlasem ptačím a ratolestí zelenou. Seděl zadumaný, zahloubán, v sebe zatonut.

„Otče, kdybysi viděl syna, že v žaláři právě proto, že jsi jeho srdce naklonil k lidu, k národu českému!“

Soběslav nazvedl hlavu a znova klesl na stůl.

„Kdybych si byl vědom viny nějaké a to proto, že jsem Přemyslovec že miluji své bratry, že miluje mne český národ! To páli, to mučí. Taková tedy na světě spravedlnost?“

Opět ticho v žaláři. Světlo, jež se bylo prodralo zamřížovaným oknem kouznilo na stěnách obrazy. Jen mihl paprsek a již byl ten tam. Takto i s lidskými plány. Pouhé vidiny, pouhé sny. Prehají jako stíny.

„A na dvoře prý cizota: cizí řeč, cizí mrav, cizí způsoby. To u stolce Přemyslova! Ó Bože a ruce mé spjaty železy, nohy mé přikovány, jsem zavřen, uvězněn!“

Zavál libý větrík a rozčechal vlas knížete, sedícího za stolem. Už také dříve kaštanové vlasy nějak prokvétaly. Čas je čas a zub jeho nemilosrdný. Třinácte let v žaláři . . .

Zarachotily klíče ve dveřích a vstoupil do komnaty, ve vězení proměněné, vysoký, zavalitý muž v plné zbroji, jakoby stál oproti nepříteli. Ve tváři přísnost neuprosná, v tazích přihnědlého obličej neobměkčitelná zavislost.

„Poroučíš, pane . . .“ pronesl hlubokým hlasem jako z hrobky.

„Pane,“ usmál se bolně Soběslav. Pán a vězeň v okovech. Divná hra osudů.

„Dnes krásně venku, slunce svítí, hřeje . . .“ opět žalárník.

„Nepůjdu nikam. Pro mne není deního světla, čerstvého vzduchu, modrého nebe . . .“

Soběslav ani sebou nepohnul. Jen pravici přitiskl těsněji k horkému čelu, jakoby chtěl zaplašit dávné vzpomínky, kdy ještě dýchal jarní čerstvý vzduch, díval se k jasnému modrému nebi!

„Pro mne za mne.“ Šturm pokrčil ramenem a otočil se ke dveřím.

Soběslav zvedl hlavu a pokynul rukou žalárníkovi.

„Počkej, pojd, sedni si ke mně.“

Šturm byl všecken udiven. Takhle nepromluvil Soběslav od Vladislavovy smrti, kdy naděje mu svítla, že bude vysvobozen. Až dnes zve žalárníka k sobě.

Šturm nebyl mnoho hovorný, ale přece stanul u prostřed světnice. Někdy nejnečitelnější a nejsurovější lidé mají jasnější okamžiky a svědomí se ozve.

„Poroučíš, pane?“

„Neporoučí pan vězeň, ale prosí.“

„Oč asi? Nedostává se ti chleba, me doviny, šatu, pohodlí?“

Dnes byl Šturm jako z másla, což bývalo zvláštností. Soběslav často postrádal potřebných věcí, ač ze dvora nařizeno, by s knížetem bylo nakládáno jako s vězněm panským.

„Nic takového.“

Kníže mávl pravici a opět klesl na dubový stůl.

„Chci od tebe trochu *lidského citu*.“

„Lidského citu? Co to je? Pane, jsi vězněm a já tvým strážným.“

Na tváři Šturmově opět bledost příšerná. Byl jako ledový.

„To vím dobře; ale věz, proč jsem vězněm?“

„To není mojí věcí, bych o tom soudil. Mám poručeno.“

„Věřím, ale víš přece, čeho jsem se dopustil?“

„Vím!“

„Pak jednej dle svého svědomí.“

„Nemohu!“

„Nemůžeš, nechceš . . .“

Ve vězení ticho, klidno. Když se blíží bouře, ve přírodě také ticho, klidno.

„Šturme, znáš mne?“

„Znám, jsi kníže Soběslav.“

„Dobře. Kdybych byl na svobodě a ujal vládu, jež mi právem náleží, měl bych moc, měl bych statky, hrady.“

Šturm pilně naslouchal, věděl, kam vězeň míří. Nepohnul však ani brvou.

„A myslíš, že bych neoplatil knížecky službu, již by jsi mi prokázal, jen ruky obratem?“

„Pane, ty mne chceš uplácti. Znáš moji spravedlnost. Ani za půl království českého nezrušíš bych slova daného králi Vladislavovi.“

„Ten umřel, jsi prost slibu?“

„Máme nového knížete, vlastně krále.“

„Koho?“

„Syna Bedřicha.“

Soběslav se zasmál příšerně. „Ten nebude dlouho na trůně. Taková třtina zlomena nejslabším větérkem. Šturme, propust mně. Bude to k tvému dobrému. Dojde mého vykoupení z vězení a pak ucítíš přísnou pravici moji. Proto dbej mého prospěchu a vyber si některý hrad z knížecích statků.“

„Ani za všechny tě, pak nemohu propustiti.“

„Pak se třes, až nastane den spásy.“

Kníže kynul rukou, že nemá chuti k dalším rozpravám. Šturm rychle odešel a zavřel dvěře. Byl rád, že vyvázl z tak palčivého postavení. Rozkaz králův mu byl všim, nezměnil by ani litery za Bůh vi co. Jak bylo poručeno, plnil vše do slova.

Soběslav vstal a postavil se naproti oknu.

„Tedy Bedřich, syn Vladislavův! Jak asi na dvoře za tvého panování? Otočil jsi se jistě cizáky a líšáš se Fridrichovi jako Pánu, bohu. Libušin stolec v moci cizinců.“

Kníže přecházel po pokoji a přemýšlel.

„Co dělá asi bratr Oldřich, co moji druhové? Zapomněli snad na mne? Co asi v sesterské Moravě? Kunrát Znojemský, Vilém z Kounic a jiní? Byli mi tak oddáni a teď — teď koří se novému králi, by si dobyli úsměvu spokojenosti, slova lichotného. Ó jak se měníte, druhové moji?“

Proud jasných paprsků vedral se do komnaty a osvětlil tvář vévodovu. Okrál na duchu i na těle.

„Zlaté slunce, jaké kouzlo v tobě! Jsi zdrojem života, pramenem lásky, zřídlem spokojenosti. Kež mhu tě brzo pozdraviti tváří v tvář!“

Zašustla větev, jež před chvílí věštila knížeti příchod jara ale ne větrem, nébrž jakási ruka zachytila mříže. Soběslav stopoval vše napnutě. V tom se ozvaly kroky na chodbě. Kníže přiskočil k oknu a div divoucí, muž nějaký drápal se k oknu. Již rachotily klíče Šturmovi a kdosi volal z venku: „Vévodo, buď připraven, den vysvobození se blíží.“

„Rychle, rychle od okna. Žalářník!“

Ruka se spustila s mříže a dvěře se otevřely. Soběslav šel naproti Šturmovi. Ten podezřele si prohlížel knížete.

„Jakýsi muž obchází hrad. Byl pozorován hlásným a zde u okna se stratil. Dovol, bych se podíval.“

Šturm přiskočil k oknu, nahlédl do nehlubokého příkopu, však ničeho nespatriil. Jen křoví a stromy, ptactvo na větvích.

„Pane, mám také přikázáno, bych přerušil všechno tvoje spojení se světem. Chci plniti rozkaz do slova.“

„Jak ti líbo. Prohledej vězení.“

„Netřeba.“

Žalářník se otočil a odešel. Na čele mu přibýlo o vrásku a obličej byl ještě vážnější.

Když se vzdálily kroky, Soběslav se

probral z podivu. „Buď připraven, den vysvobození se blíží.“ Bylo by možná? Kdo to volal tak známým hlasem? Soběslav se rozpomínal. Zdálo se mu, že na dvoře znojemského pána, že v kruhu milých přátel. Připijeli právě národu českému, jeho zdaru a prospěchu. Cinkaly číše a stěny se rozlehaly. Mezi besedníky syn hostitelův Kunrát a soused kounický. Přitulili se k sobě, pověděli si své tajnosti, své touhy a od toho dne byli nejvěrnějšími přátely. Často se sjížděli, pohovořili, pohodovali a přátelství rostlo, až byl Soběslav uvězněn. Již pochyboval, že se pamatují moravští pánové na druha let mladistvých. Dnes právě mu přišli opět na mysl.

„Byl to jeho hlas — Kunrátův. Pamatují se dobře na něho. Ó, milý druhu, tedy přece jsi nezapomněl? Věděl jsem to, doufal jsem pevně. Až dnes . . . Den spásy se tedy blíží a jitřenka na východě.“

Soběslav stanul před oknem, sepjál ruce a upřel zrak k blankytu nebeskému. —

Na hradě Přimdě nastal poplach. Hlásník skutečně viděl potloukati se v okolí četu jezdců a jeden z čeledínů dokládal se spasením duše své, že kdosi vyšplhal se k oknu Soběslavovu a pak v příkopě se ztratil.

Prohledali vše, nenalezli nikoho.

Šturm byl pln starosti. Knížete má na zodpovídání. Dal na hradby dvojí stráž a nařídil, aby za každým, kdy by zeď přelízl anebo příkopem se ke hradu dral, pustili šípy.

Pak usedl ve své komnatě, zadíval se oknem a přemýšlel. Trestu Soběslavova se nebál, na trůn se nedostane. To jest marné. Ale před očima se mu mihal znak, v něm cosi v červeném poli, s tím znakem hrad pěkný, prostranný a davy lidu poddaného. Již již se Šturm nakloňoval, ale pak se vzbopil a zašeptal: „Bídníku!“

Tím způsobem nechci si dobývatí statků. Lépe prostým strážníkem na Přimdě než na hradě pánem — nepoctivcem. Jednou slíbil Soběslava stříci, splní do slova slib svůj.

Zatím dostoupilo slunce poledne a od Přimdy úprkem jelo několik jezdců.

„Viděl jsi ho?“

„Neviděl. Ba zdálo se mi, že se jen mihl kolem okna. Ale to nebyl on.“

„Proč tak soudíš?“

„To byl bleďý muž vpadlých očí, tváře jako kostra.“

„Třináct let v žaláři.“

„Chudák.“

Jezdei užděli, až se za nimi kouřilo směrem ke hranicím.

(Pokračování.)

Ostrihejte soboty mé!

(2. Mojž. 21, 14.)

Ovoce svěcení a znesvěcování neděle, napsal *Josef Pazderka*, farář v Kateřinkách u Opavy.

Úvod.

Zákon Mojžišův učinil sedmý den — sobotu — dnem odpočinku. „Šest dní budeš pracovati a dělati všecka díla svá. Sedmého pak dne sobota Hospodina Boha tvého jest. Nebudeš dělati žádného díla v něm, ty, i syn tvůj, i dcera tvá, služebník tvůj, děvka tvá, hovědo tvé, i přichozi, který jest v branách tvých. Nebo v šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, i moře, i všecko, co v nich jest, a odpočinul v den sedmý; protož požehnal Hospodin dne sobotního a posvětil ho.“ (2. Mojž. 20, 9—11.)

Křesťanství ten zákon Boží přijalo, posvětivši taktéž sedmý den za den odpočinku a za svátek; jen že, na památku vzkříšení Páně, neděli místo soboty ustanovilo. Zákon tento jest zákon jak pro jednotlivce, tak pro společnost, zavazuje tuto i ony. Jako jednatelce jest i celá společnost zavázána ten den světit i povinnosti, které ukládá, konati. Svěcení neděle jest jak privatní tak i sociální instituce, od Boha samého dána; neb Bůh neustanovil svěcení sedmého dne pouze pro jednotlivého Žida, nýbrž pro celý národ; toto svěcení mělo patřiti k jeho sociálním zřízením; mělo býti pro sociální zákonem. Svěcení neděle má především nábožensko-mravní ráz. Neděle jest den ke cti Boží posvěcený. Ustanovení neděle spočívá na velké pro celý lidský život rozhodující pravdě, že člověk není na světě, aby jen pracoval a užíval, nýbrž že život jeho má vyšší cíl: oslavování Boha a mravní zdokonalení vzhledem na vyšší, nepomíjející život, jenž nám po smrti zůstaven jest. Šest dní má a musí člověk ztráviti v práci, již mu boj o jeho pozemské bytí, péče o vezdejší potřeby ukládá; sedmého pak dne má práci odložit i na svou vyšší přirozenost a své vyšší povolání se upa-

matovati; máť s pole a z dílny do chrámu chvátati, ruce k uctění Boha sepnouti, poslouchati radostné poselství evangelia, očistiti své svědomí od poskvrn, šestidenní práci způsobených, posilnit svou vůli novou silou a zmužilostí k duchovnímu boji, aby v mravní dokonalosti neustál, nýbrž od stupně k stupni pokračoval. Toť první a nejpřednější účel svěcení neděle.

A netoliko jednotlivců týká se tato nábožensko-mravní povaha svěcení neděle, nýbrž i pro společnost první zaujímá místo. Náboženství není pouze věc jednotlivce nýbrž i společnosti. Netoliko jednatelce, nýbrž i společnost musí nábožná, křesťanská býti. Vždyť pak jest společnost organicky sčlankovaný celek všech jednotlivců. Je-li jisto, že jednotlivci k náboženským obřadům zavázáni jsou, musí tento závazek také na společnost přejíti. Zdaž by bylo možno, aby společnost nábožných, křesťanských lidí bez náboženství, bez křesťanství, všech náboženských výkonů a povinností prosta býti mohla? Má tudíž neděle pro jednotlivce na prvním místě ráz náboženský. A má jej zajisté i pro společnost. Tím, že práce v neděli vsudy v společnosti odpočívá, a všecken veřejný život v náboženské slavnosti, ve službách Božích se soustřeďuje, společnost dokazuje, že jest nábožná, křesťanská, že pro ni jako pro jednotlivce náboženství nejvyšší, střed a základ všeho sociálního života jest, přiznává se veřejně k věčným zásadám náboženství a mravnosti a koná bohoslužbu těmto zásadám odpovídající. Odtud jest také svěcení neděle měřítkem nábožensko-mravní podstaty společnosti. Dokud se neděle u některého národa světi, dokud všecek společenský život požadavkům, jež svěcení neděle činí, odpovídá a den Páně s nábožensko-mravní přísností se slaví, dotud můžeme býti jisti, že jest v společnosti bohatý a mohutný nábožensko-mravní základ. V té pak míře, v které náboženského svěcení neděle ve společnosti ubývá, a náboženská slavnost světskému řádění ustupuje, i nábožensko-mravní podstata společenského života se rozpadá a společnost taková ještě svého nábožensko-mravního základu znenáhla pozbude.

Ač pak svěcení neděle v první řadě ráz nábožensko-mravní má, má v druhé řadě podstatně i hospodářský význam. Hospodářský život v společnosti spočívá na práci a obchodu. Práce a obchod jsou základní živly všeho hospodářského života.

Avšak práce a obchod vyžaduje plné napnutí lidské síly. Takové napnutí nemůže a nesmí však ustavičně býti, toho by člověk dlouho nevydržel, tím by síly jeho ochably, on pak k další namáhavé práci neschopen by byl. I třeba práci pravidelným odpočinkem přerušovati, aby ztrávená síla takto nahrazena byla a chuť a radost k práci opět se vrátily. Tak žádá hospodářský život jak pro jednotlivce tak všecek lid pravidelně se vracějící den k odpočinku, a ten den jest neděle. „Šest dní budeš pracovati, sedmého dne pak odpočineš.“

Než tento hospodářský význam má neděle jen pod tou výminkou, že se náboženský ráz její zachovává. Neb jen, když se neděle za den Bohu posvěcený považuje a v tom duchu i slaví, bude i odpočinek takový, že síly v pravdě občerství a osvěží. Odpočinek od práce nevylučuje totiž počestného vyražení, nýbrž je obsahuje, neb právě takovým vyražením duchovní a tělesné síly se občerstvují. Ale jen nábožensko-mravním duchem udržuje se vyražení v mezích slušnosti a mravnosti; kde pak onen duch schází, v rozpustilost a prostopášnost se zvrhuje, a ta člověka nesilí, nýbrž vysiluje. Z toho jest patrné, že náboženské svěcení neděle jest nezbytnou podmínkou, aby vyražení toho dne bylo počestné, a kde toho není, tam padla hráz prostopášnosti, jež v plných proudech se roztéká. Tím pak ztratil ten den krom náboženského i hospodářský význam, neb prostopášnost nesilí, aniž dává chuti k práci, nýbrž naopak oslabuje a práci znechucuje. A tak má svěcení neb nesvěcení neděle nesmírný vliv na duchovní i hmotné blaho jednotlivcův i společnosti.

Znesvěcování neděle a náboženství.

Téměř obecně nařiká se a běduje na zlé a smutné časy a poměry, jimiž jednotlivci, rodiny, obce a národové trpí. A nelze upříti, že takové poměry všudy jsou. Pochopitelno tudíž, že se proti nim také pomoc hledá. Jedni nalézají a navrhuji tyto, druzí ony prostředky a léky a zkouší je. Než zlo při tom nemíjí, nýbrž roste a šíří se.

Není tedy skutečně prostředku, jímž by zlo se vyhojilo a zkáza jednotlivcům i národům hrozící odvrácena byla. A jest, a to neomylný, jen že ho málokdo hledá.

Sv. Petr nám ho udává prohlašuje, slavně: Není v žádném jiném spasení kromě v Kristu Ježíši? (sk. ap. 4, 12.). Tedy pravý neomylný prostředek jest, aby vládaři i národové upřímní ku Kristu, jedinému svému Spasiteli se obrátili, církvi jej zastupující pozorně věřili a zákonu Božímu dokonale se podrobili. Že tomu tak jest, potvrzují dějiny. Všudy vidíme potvrzeno: Čím více lid Kristu se podrobuje, zákon jeho za nejvyšší pravidlo v životě soukromém i veřejném uznáváje, tím lépe jest mu nejen v duchovním, nýbrž i v tělesném či hmotném ohledě; čím víc pak od Boha Spasitele se odvrací, tím více nehod se naň valí. Či není tomu tak? Jest lépe na světě, co se lidé od Boha a církve odvracejí?

Avšak kdo se ku Kristu věrně obrátiti chce, ten musí především o svěcení neděle dbáti, ježto, dle výroku biskupa Dupanloup, nejmocnější prostředek jest, který k oživení náboženství a dobrých mravů a celé společnosti lidské posloužití může, ano nesvěcením neděle náboženství hyne až zhyne.

Svěcení neděle jest veřejné vyznání, nesvěcení veřejné zapření víry. Neděle jest uskutečněná, plná sobota, ježto, jako celý starý zákon, stínem budoucího byla. O sobotě pak řekl Hospodin: „Sobota jest úmluva věčná mezi mnou a syny Izraelskými a znamení věčné.“ (Exod. 31, 16. 17) Co o sobotě židovské, to po výtce platí o neděli křesťanské. Také ta jest a to povýtečně „věčná úmluva mezi Bohem a syny lidskými a znamení věčné,“ aneb, abych mluvil s Gaumem, „Základní podmínka společnosti s Bohem, ba takorčka tato společnost sama“ (Gaume Entweihung. des Sonntags p. 30.) Jako tedy Židé svěťíce sobotu k starému zákonu se přiznávali, víru svou v jediného Boha a v sliby od něho učiněné vyznávali, a zároveň osvědčovali, že plněním povinností umluvených zaslíbeného požehnání Hospodinova účastni a hodni býti chtějí; tak křesťan světě neděli veřejně vyznává, že přináleží k církvi od Krista založené, že věří v Boha a toho, ježž poslal, Ježíše Krista, a v zaslíbení skrze něj sobě učiněná, a že svatě chce zachovávat povinnosti své, aby jich hoden a účasten byl. Ale kdo neděle nesvěťí, ten veřejně vyznává, že úmluvy mezi sebou a Bohem učiněné nedrží, k víře křesť. se nehlásí, povinnosti ježž mu ukládá nedbá, zaslíbení Božích se zřiká, slovem že v Boha

nevěří.*) Takový význam připisovali od jakživa netoliko přívrženci nýbrž i odpůrci víry křest. svěcení neděle. Odtud ten zjev na pohled nápadný, že pohané zatčených křestanů se tázavali, ne jsouli křestané, nýbrž světili neděli? Odtud i ten zjev, že křestané, zvláště za prvních dob křestanských ani pronásledováním, ani pokutami, ani vězením, ani mukami a smrtí od svědomitého svěcení neděle odstrašiti se nedali.

Za krutého pronásledování křestanů od Diokleciána měl Saturnin, kněz v Abitině v Africe, mši sv. v domě Oktavia Felixa. Dostavše o tom návštěj slidiči, oznámili to pohanskému soudci. Ten poslal na spěch vojáky spinat shromážděných křestanů. A v skutku 49 jich bylo lapeno a před pohanského soudce vedeno. Neohroženě vyznali všicki svou víru jakož i že mši sv. dle křest. povinnosti obcovali. Na to je kázal soudce spoutati a do Karthaginy odvésti, aby je prokonsul Anulnus odsoudil. Také před tím srdnatě vyznali, že jsou křestané a že proti zákazu císařovu v neděli ve shromáždění křestanů byli, an Bůh, Kristus a církev neděli světití prikazují. „Svěcení neděle, mluvil zejména Saturnin, jest u nás povinnost neuchylná. Nesvětiti ji bylo by zločinem. Proto jsme my od dávna tuto povinnost, jak možno bylo, konali. My zachováváme

přikázání Boží, byť nás poslušnost i sám život stála.“ A všech 49 položilo za ně životy.

Svěcení neděle jest semenistě náboženství, znesvěcování záhuba jeho. Jest sice povinnost a potřeba každého člověka každý den náboženským evičením, zvláště pak modlitbou s Bohem ve styku a spojení zůstati a o spásu duše se starati; avšak ustavičná všední práce, počínajíc časné ráno a končíc pozdě večer a to větším dílem práce tělesná přecasto vědomí té povinnosti ohluší, i možno tvrditi, že většina lidí přes týden na vznešenější část své bytosti sotva vzpomene, ano je dychtění a pachtění časné celé zaujímá, a to tím méně, čím slabší smysl pro pravdy náboženské následkem nedostatečného náboženského vychování jest. Aby ten smysl úplně nezakrněl a neodumřel, třeba nové a nové zevnější pobídky a tu poskytuje jedině neděle.

Již sám pokoj nedělní přenáší člověku z pouště vezdejšího života na luhy čerstvého duchovního života. Či nepovznáší ten den již sám srdce člověka k vyšším věcem? Nezdá se, že i slunce jasněji svítí jakýs posvátný svit les a luh, ves a město osvětluje. Od špíny robotní očištěné tělo, sváteční oděv, spořádaný dům, slavné vyzvánění, to vše činí duši náchylnější k obcování s Bohem. „Odpočinkem nedělním, praví provinciální sněm Šenský, občerstvuje a posiluje se dělník k práci každého týdne, smývá netoliko špinu s tváře a sprostuje ruku práce, nýbrž pozdvihuje také oči a srdce k nebi a vrací se radosti dne Páně a křestanským povinnostem.“ (Decret. conc. prov. Senonensis, coll. Laticensis t. III. p. 950.)

Slavný arcibiskup Bordeauxský, Cheverus, byl dříve missionářem v Americe. Ve sv. horlivosti proniknul až do pralesů Penobskotských a Passamaquodyských, kde tehda divocí kmenové řádili, kočujíce bez pevných sídel a od honby a lovu se živíce. Jednoho dne, byla právě neděle, slyší z daleka čtverhlasy zpěv. I chvátá v tu stranu, odkud se zpěv nesl. Přišed blízko těch, kteří ten zpěv prováděli, úžasem zůstal jako zaražen. Poslouchá a poslouchá, a pro napnutou pozornost a žasnoutí sotva dýchatí se opovažuje. „Jakž volá konečně, jest to možno: francouzská církevní píseň, francouzská mše od skladatele Dumonta? Bydlí zde křestané, francouzi, světí se neděle, slouží se mše sv.?“ Cheverus dere

*) „Křestan, který neděli znesvěcuje, dává těžké pohoršení, pohrdá požehnáním svěcení neděle, činí náboženství hanbu a zapírá společnost s Bohem.“ (Nickels. hl. Zeiten str. 9.) „Svěcení neděle, dí Montalambert ve své zprávě o národním shromáždění, jest základ této úmluvy, její znamení a hlavní podmínkou. Veřejné, všeobecné, ustavičné rušení této podmínky jest zrušení samé Božské úmluvy a rovná se veřejnému vyznání bezbožnosti; majíc za nutný následek udušení známosti a konání náboženství.“ (Srov. Ventura d. kathol. Frau I. 32.) „Znamenání náboženství úmluvu neb společnost člověka s Bohem, svazek člověka s Bohem spojující, jest patrné, že znesvěcování neděle, t. j. veřejné, obecné, trvalé porušování podstatné podmínky té úmluvy, zničení samé Božské úmluvy jest. Což neruší se také mezi lidmi smlouvy, když jedna strana základní její podmínky třeba jen jednou poruší, a tož, když rušení to obyčejno jest.“ (Gaume I. c. 27.)

se z houští a stojí před zástupem domo-
rodců slavících neděli, ale bez kostela, bez
kněze, bez mše a bez kázání. Místo toho
zpívají mši, které je před 50 lety naučil
francouzský missionář, když je a částečně
jejich otce a matky na viru křest. byl o-
brátil a pokřtil. Od 50 let neviděli kněze,
neslyšeli mše sv. a kázání, avšak křestan-
ství u nich nevyhynulo, že neděli spo-
lečně světili.

Jestliže již samou nedělí mysl na ná-
boženské věci se obrací, tož také jediné
v neděli náboženství od většiny lidu prak-
tický se koná: většina náboženských spo-
lečností, zejména církev katolická, uklá-
dají ten den svým údům i pozitivní, ve
svědomí zavazující povinnosti. Mimo to
má církev jen v neděli příležitost lid v
náboženství vyučovati, bez čehož nábožen-
ský život zholá nemožný jest. V neděli
káže a vykládá se slovo Boží, v neděli
předkládají se věřícím pravdy sv. nábožen-
ství, dokazují se důvody, hájí se proti ná-
mitkám, pojišťují proti pochybnostem; v
neděli se vyličuje ctnost ve své důstojnosti,
krása a vznešenosti, nepravost pak uka-
zuje se ve své ohavnosti, šerednosti a zá-
hubnosti; v neděli se vštěpují příkázání
Boží a církevní, klade se zachovávání jich
na srdce a vypisuje se ovoce jak zacho-
vávání tak přestoupení jich; v neděli va-
ruje se před nesčíslným pohoršením a ne-
bezpečím hříchu, odhalují se svůdcové,
chrání se nevinnost, těší se zarmoucení, po-
zdvihuji kleslí, posilují slabí, přestrašují
hříšníci, zdvihají padlí, hojí ranění, při-
vádějí se bloudiví na pravou cestu a ka-
jící smířují se s Bohem; v neděli přináší
se oběť nového zákona, přivlastňují se její
milosti, přijímá se Tělo a Krev Páně, před-
nášejí se Bohu prosby, díky, potřeby; v
neděli konají se skutky křest. milosrden-
ství, z nichž víra jak u toho kdo je koná,
tak u toho, kdo je přijímá, bohatou bře-
posilu; v neděli jest i čas k mírnému vy-
ražení a obveselení myslí, v němž nábo-
ženství nenepatrnou má podporu. Slovem
neděle jest štěpnice náboženství, co jest
jaro v roce, co mládí v životě člověka,
co všední den pro život pozemský, to jest
neděle pro náboženství.

Vliv neděle ukazuje se často i u ne-
věřících. Filosof Jouffroy, jenž za svých
vědeckých bádání víry pozbyl, ličí dojem,
který naň učinila návštěva oněch míst,
kde druhdy v blažené nevinosti službám
Božím obcovával a s nábožnou myslí Bohu

sloužíval: „Teď jsem byl zase pod domá-
cím krovem, kde dny mého dětinství uply-
valy, a vše stálo přede mnou, co kdysi
mé oči okouzlovalo. srdcem mým hýbá-
valo; vše bylo ještě tak, jak kdysi bývalo,
jenom já jsem nebyl. Ještě tu stál tentýž
chrám, posud se tam slavila tatáž tajem-
ství; to pole, ty lesy, ty potůčky posud,
jako druhdy, na jaře se žehnaly, a tak jak
dříve tam u toho domu dělal se na Boží
Tělo oltář s kvitím a ratolestmi, a vyšel
zas tentýž farář, který mne kdys ve víře
byl vyučoval, ovšem s šedivělými vlasy,
ale, předce tentýž a téže víry, jako druhdy;
a vše, co jsem dříve miloval, všechno, co
mne kdys zde obklopovalo, vše mělo totéž
srdce, tutéž duši, tutéž důvěrnou viru. Jen
já jsem jí pozbyl, jen já jsem stál ve svém
životě nevěda, odkud a proč; jen já jediný
byl jsem ve své duši prázdný a neutěšený,
všeho vyššího světla zbaven, slepý, ne-
spokojený.“ (Jouffroy, nouveaux mélanges
str. 103. Kathol. Stimmen a. d. Schweiz
VIII. 22.)

Bohoslužba církve sv. se neobmezuje
pouze na chrám, nýbrž objevuje se, kde
církve svou činnost bez překážky rozvi-
novati může, i mimo chrám, ana církev
přírodu světi, pole žehná. a slaví s nej-
světější svátostí, zvláště na Boží Tělo, vi-
tězství nad bludy; Boha pánem přírody
vyznává; její křížové dny, její průvody
a poutě mocný provozují vliv na věřící
duše. V pravdě svátky jsou v duchovním
životě tak potřebny jako v tělesném žilo-
bití, v bohoslužbě katolické církve jest
v pravdě nadpřirozená božská moc. Kdyby
všicki katolíci v každodenní, aneb alespoň
v nedělní a sváteční obětní slavnost se
vžili, tož by byl obětavý život věřících
u oltáře a s oltáře živěný nevývratným
důkazem pro pravdu katolické víry.

Sám Jules Simon se přiznává (la li-
berté II. 359), že se nezřídká dostaví ho-
diny zmalatnélosti, kdy nás svět nechává
bez světla a útěchy, kde jediné nábožen-
ství pokoje, útěchy, zmužlosti nám po-
skytnouti může. Během téhodne nasbírá se
mnoho prachu, tu neslyší dělník leda o
časných pozemských zájmech, potměšilá
slova svůdnictví se k němu přibližují. Ale
v neděli přistupuje k stolici božské pravdy,
kde se mu všechen klam a mam odhaluje;
cítí se opět dítětem Božím, padlým v Ada-
mu, ale vykoupěným v Kristu, cizincem
na zemi, ale majícím za cíl svého pracné-
ho putování na zemi slavnou vlast dítek

Božích v nebi. Tu slyší nejvyšší pravdy, pravdy plné povznášející útěchy, plné otrá-sající přísnosti, pravdy pronášené s jisto-tou, již víra dává. Také dochází uspokojení jeho rozum skrze nejvznešenější pravdy, ale i mysl, ony slyšené pravdy v dílech, umění se vtělily, a v lesku kultu se vzý-vají; uspokojení dochází i jeho vůle, ona se cítí opět posilněnou k boji života; světla a síly se mu dostalo zase k následování vzoru, jenž mu dán jest ve vtěleném Synu Božím. Bez posvátného pokoje nedělního sotva by se křesťan radovati mohl ze štěstí, že křesťanem jest.“ (Hitze, Die soc. Frage 265. 1.)

Pro lidi, dí Montesquieu, nic není po-těšitelnějšího, než sejít se na místě, kde se Bohu bližšími cítí a kde všem svou bi-du a slabost hlasitě spolu projevují. Víra, která jediné člověka ve všech poměrech života držeti může, musí bohoslužbou, sv. slavností dne Páně živena býti.

Co praví Proudhon o sobotě židovské, to povytce platí o neděli křesťanské: „Každý muž v Israeli musel obsah záko-na čísti a rozvažovati, alespoň jednou za svého celého života musil celý text vlastní rukou opsati; ješto nebylo žádných veřej-ných škol a celý týden polními pracemi vyplněn byl, dělo se první vyučování v psaní za odpočinku Páně a k tomuto ná-božnému vyučování užívalo se sv. knihy. První a to nejdůležitější výsledek zákona sobotního. Vyučování! a jaké vyučování? O náboženství, o státním životě (dle theo-kratických zákonů) a o mravouce. Vyuč-o-vání v synagogách odhalovalo ducha za-bíjející písmeny; toť byly školy, kde se učilo ne světovým vědám, nýbrž nábožen-ství a mravům, kde se vyučovali netoliko děti a někteří zahaleči, nýbrž národ.“ (Oeuvres compl. II. sv., la celebration du Dimanche str. 161.)

S druhé strany každodenní zkušenosti se potvrzuje, že s znesvěcováním neděle stejným krokem smysl pro náboženství, poznání a konání ho mizí. Jest sice pravda, že ubývání náboženského vědomí víc a víc se rozmáhající znesvěcování neděle působí; než to se více vztahuje na vyšší třídy obyvatelstva, u dělnictva jest právě na opak, t. j. nepřetrženou prací, przněním neděle olupuje se dělnictvo o poslední zby-tek náboženského myšlení a citění. Nic není přirozenější, než že človek snadno zapomene, čím se nezabývá, a to tím snáze, čím věc sama hlubší a nepochopitelnější

a známost její povrchnější a chatrnější jest. Pravdy sv. náboženství patří k pravdám nejhlubším a nejnepochopitelnějším, známost pak těch pravd, zvlášť za našich časů, mělká a chatrná jest. Jak mnoho jest třeba, aby člověk těch nepatrných a po-vrchních vědomostí sv. náboženství pozbyl. K tomu netřeba než obyčejné lehkomysl-nosti a roztržitosti života. Mnozí vyšedše ze školy po roce o obyčejných věcech ná-boženských, odpovědi dáti neumějí. Ne-slyšili ti a podobní potom více učitelů sv. náboženství, zanedbávající kázání a cvičení, pozбудou úplně a rychleji, než myslíme, nepatrné zásoby náboženských vědomostí. Předložte jen nějakou otázku náboženskou dospělým neb obstarlým lidem, zvláště těm, kteří na slovo Boží nedbají, a shle-dáte, dají-li vám vůbec nějakou odpověď, že dají takovou, za kterou by se sedmi-leté školní dítě poněkud pozorné stydělo. Předložte jakoukoliv otázku z náboženství osobám šestnácti, sedmnácti, osmnácti letým, zvláště takovým, které neděl nesvěti, buď že mamonu aneb tělu místo Bohu slouží, a ustrnete nad tou nevědomostí, když mlčí, a nad tou nejapností a blbostí, když odpovídají. Jakmile svěcení neděle přestane, pomine také všechno náboženské vyučování a vědění. Jakmile továrny, hospody a pe-lechy nastoupí místo křesť. chrámů a vět-šina křesťanů aneb všicki se jich přidrží, tož jest veta po všem vědění náboženském, potom budeme mítí pokolení zhola nevě-domé, Boha neznalé, bohaprázdne, a tak bude po náboženství veta.

Než dejme tomu, že by se školní uče-ní náboženské nezapomenulo, ba že by úplně a dokonale bylo, t. j. žeby lidé v pravdách sv. náboženství dokonale vyučeni byli, a vyšedše ze školy, tak snadno jich nezapomněli, i v tomto případě nesvěcení neděle bude zkázou náboženství, ano na život žádného vlivu mítí nebude. Vždyť náboženství není pouhé vědění, nýbrž či-nění, zákon života. a nestačí, aby člověk je toliko znal, nýbrž třeba, aby ustavičně o něm rozjímal a život jím spravoval, aneb jak Bůh praví, uvázal je na rameno své a vložil do srdce svého, aby mu bylo stá-lým pravidlem jednání a žití. Nedostatek tohoto rozjímaní pravd sv. náboženství, jest příčinou všeho zlého ve světě, jak Duch sv. svědčí: „Zpuštěním zpusťne všechna země, neb není nikoho, kdo by to rozva-žoval v srdci.“ (Jer. 12, 11.)

Jakmile den sváteční se znesvěcuje,

není žádného opravdového rozjímání o těchto spasitelných pravdách. Kdo pak bude v témdni rozjímati? Snad řemeslník, nádeník, rolník, kteří v potu tváře dobývají chleba svého? Ti nemají k tomu kdy. Tož snad lidé vyšších stavů? Také těm nepopřává péče o život a vyrazení žádné chvíle. A kdyby i měli pochvilu, budou mít chuť a vůli? A nemají-li ani kdy ani chuti o pravdách sv. náboženství rozjímati jaký toho bude následek? Jakýž jiný, než že pravdy ty pozapominají, zvlažní, spustnou zbezbožní? A tak jest i pro tyto z nesvěcování neděle zákazou náboženství. Přihledněme ještě k tomu, co se ten den páchá, abychom pochopili, že s znesvěcováním neděle všeliké náboženství za své vzítí musí. „V křesťanských zemích, psal Gaume r. 1850, připravují se lidé den před tím obnoveným počátkem a čistotou po domech a ulicích, na neděli; posty, veřejnými očistami a modlitbami na každou vyšší slavnost. Jaký posměšný pých páše se v tom ohledu ve většině našich francouzských měst! Pondělí jest neděle prostopašnosti a bezbožnosti a má své první nešpory. Jakmile jest po slavné hodině velké oběti a tak znesvěcení neděle dokonáno, ustává zevnější ruch, sklady se znenáhla zavírají. Po nedbalém vykonání práce oblékají se lidé v sváteční šaty a hrnou se na ulici. Kam pak jdou ti muži, ty ženy a děti, mohouce teď svobodně o svém času rozhodovati. Jistě že jdou do chrámu, občerstvit dvojnásob spasným odpočinkem síly těla i blaho duše? Nikoliv, jsouce marnotratné dítky, neznají domu otce svého nebeského. Kam tedy jdou? Ach jen tam, kde smyslnosti se hová. Pro ně jsou stoly hejření posvátnými stoly, zpěvy rozpustilosti svatými písněmi. Divadlo jest jejich chrámem, tance a divadla naučením a modlitbou.

Ani noc nečiní tomu nesmírnému pohoršení konec. Tou dobou nevinnost přechásto se svůdnictvím se potkává; tajemství nepravosti v stínu se páchají. Příští den pokračují v práci, ano tělo nestřídmosti předešlého večera vysíleno, duch roztržitostmi a ošklivými hrami unaven, srdce zkaženo, duše plná trapných vzpomínek, a týden počíná opět zlořečením Božím. Takto jest sv. den pro nepořádek, jenž k nebi o pomstu volá, nejznesvěcenějším dnem téhodne. Můželiž bezbožnost výše vstoupiti?“ (l. c. 31, násl.)

Odtud všichni nepřátelé náboženství

vždy usilovali neděli a tím i náboženství lidu vzítí, počnouce od oněch nepřátel Božích, jež Zalmista udání, ani mluví: „Učínme, ať přestanou všichni dnové svatí na zemi (73. 8), až po atheistické učně encyklopedistů za první francouzské revoluce. Tito výslovně prohlásili zrušení neděle zavedením republikánského kalendáře (od 22. září 1792) za nejúčinnější prostředek, aby myšlenky jejich atheistického pořádku státního mezi lidem z obecněly. Dle tohoto kalendáře (zavedeného dekretem od 10. srpna 1793) byly jen desáté dny národními svátky. V Instrukci od 14. Germinalu roku VI. (4. dubna 1798) výslovně se v úvodu dí: „Pováživše, že republikánský kalendář, jedin od konstituce ze zákonů uznaný, z nejdůležitějších zřízení jest, aby lid na poslední stopy panství královského, šlechtického a kněžského zapomněl, a že se do opravdy třeba zabývatí prostředky, aby odpor nepřatel svobody a všech těch, kteří mocí zvyku na starých předsudcích lpí, zmařen byl, (následuje nařízení o zachovávání dekad). Panstvím kněžským a starými předsudky nerozumí se leč náboženství samo. Ještě zřetelněji poselství od 18. germinalu roku VII.: Cílem republikánského kalendáře jest zavedením dekad pověru ze srdce lidu vyhubiti. Republikánský kalendář se svými dekadami, bez neděle, bez křesť slavností a svátků, dává nám jadrné naučení, jak mnoho na svěcení neděle záleží národ pak francouzský, jenž se stal první jeho obětí, jest každému živou výstrahou, před znesvěcováním jí. Všim právem mohl tudíž napsati slovutný biskup Dupanloup: Popatřme na neděli se stanoviska náboženství! Tu jest patrné, abychom prakticky mluvili, neděle náboženstvím lidu beze všeho. Bez neděle žádného náboženství. Totéž nevývratno. Který pak den byl by dnem všudy pro činné konání bohopoety určeným, neli neděle. Kdy pak opouštějí lidé svá obydlí a spojují se k ukonům klanění a prosby v chrámech, ne-li v neděli? Kde se učí pravdám náboženským, kde slyší o Bohu, o své nesmrtelné duši, o svých povinnostech, o životě věčném a neklamných nadějích, které jim víra činí, ne-li v neděli v chrámě? Neděli tedy zrušit jest v skutku náboženství zničiti, ana se tím jeho známost a konání ničí, jest to takřka bezbožnost veřejně vyznávati, k mínění se přiznávati, že není Boha. Odtud i úbyt svěcení neděle s úbytem nábo-

ženství a víry vůbec u nás stejný krok držel, takže zachovávání neb nezachovávání neděle každému za bezpečný teplo-měr sloužit může, kdo si chce vydati počet o zbytku náboženství pozůstalém našim vrstevníkům, aneb o spoustách od bezbožnosti u nich natopených.

Proto jest neděle potřebou společnosti týmž právem, jakým náboženství samo. Zde nejsou snad dvě otázky, zde se namítá pouze jedna, opakujme to ještě jednou: prakticky mluvíc jest neděle a náboženství úplně totéž. Chcešli tedy mít národy bez náboženství, národy ani v Boha ani v co jiného nevěřící, neviděli v tom žádného nebezpečí pro společnost lidskou; povím ti jednoduchý prostředek: zruš neděli, požeň aneb nezadržuj alespoň toho hnutí, které všude u nás její pád podporuje, a uvidíš že ony poslední stopy náboženství s nedělí u lidu zmizí. Pakli jsi nabyl jasného náhledu v hlavní zájmy naší do základů otřesené společnosti, chápešli, jakož i tvoji nepřátelé chápou, že náboženství jest pevný základ společenského řádu, tož poznáš také v témž okamžení, že jest vše jen povrchní, co k obnově společnosti tak hluboko nemocné, jak společnost naší doby jest, činíš, a že to sotva den potrvá, dokud náboženství a víra se nezdvihnou, t. j. dokud neděle neobnovíš. Neděle jest znovuzrozením společnosti znovuzavedením náboženství.“ (Sonntagsruhe 7. násl.)

Moudrost ze života pro život.

Vyňatky z Dra. *Balmesa* *) populární logiky, podává J. B. *Podstránský*.

I. Moudrost života.

Moudrost jest snaha vhodnými prostředky dojití cíle. Moudrost života jest praktický ro-

zum, — jenž v skutečný život, v činy lidské sáhá. Třeba tu pozorovati dvojí: a) Jaký cíl má člověk při svých činech, b) který jest nejlepší prostředek, jímž by cíle svého dosáhl?

Člověk moudrý má stále na zřeteli, co chce, kam směřuje. —

Nemáme zde cíl poslední člověka za hrobem, nýbrž jen cíle podřízené na zemi, na př. aby nějaký podnik se zdařil, aby kdo stav vhodný si zvolil a j.

Zkušenost dokazuje, že mnozí věci nejvýš důležité, často ponechávají bezstarostně pouhé náhodě *). Člověk, v jakýchkoli jest poměrech neb okolnostech, ať v bohatství a slávě nebo v chudobě a snížení, zřídka sám sebe poznává, seč jest: buď síly své příliš nebo málo cení; neví kam míří, kam jde: stále pochybuje a trvá v nejistotě. — Často své nejdůležitější zájmy zneuznává nebo mylí se a nevědomost o tom co může, převyšuje se toliko pochybností v tom, co chce. — Však člověk moudrý často pomýšlí, uvažuje, stále má na zřeteli, kam směřuje, co chce? „Moudrý nepodlehá pouhé příhodě.“

2. Je-li pravdivé přísloví: „Každý sobě štěstí kuje?“

Říkává se, že vlastní prospěch nejlépe vodí člověka: kdo kráčí za svými zájmy, že nezbloudí. Než v té věci není jistoty; vždyť již mnohý, obmýšleje a hledaje svého prospěchu, utrpěl veliké škody. — Nicméně pravda jest, že štěstí i neštěstí bývá plod vlastních činův a že mnohý člověk jest strůjcem svých osudů.

Jak ve světě mravném tak i hmotném jest osud prázdným slovem **). Bouřlivé vlny života maří často plány velice obezřelé a ničí ovoce činnosti záslužné, co zatím úměry a práce mnohem menší ceny se dařívají. Však zjevy podobné nejsou tak obecné, jak mnozí so domnívají. Kdyby lidé běh světa blíž ohlédali, nepochybne by svůj úsudek v příčinách štěstí a neštěstí opravili.

) Dr. Jaim Balmes, španělský kněz a filosof (1810 † 1848) napsal mimo jiné spis výtečný, populární logiku (*El criterio*), z něhož dle německého překladu, některé články jsem vybral. Vyňatky tyto nazval jsem „Moudrost ze života pro život,“ jelikož obsahují mnohé důležité pravdy a moudré rady, čerpané ze zkušenosti pro všechny třídy společnosti lidské v rozličných případnostech života, jež také u nás upotřebyny nemalo užítka mohou přinést a zvláště k utvrzení mravnosti a mnohým ku spokojenosti přispěti. Tenť účel práce, již veřejnosti podávám.

*) Náhoda jest nám událostí nepředvídanou, neočekávanou, vůbec nepochopenou. Náhody vlastně není; nebo všechno má svou příčinu, zákonitost, již mnohdy neznáme; proto se nám ovšem mnoho zdá býti nahodilým.

**) Osud, (co člověku usouzeno) jest takový pohled na vesmír čili svět, jakoby nezvratná nutnost vládla, všem úkonům lidským a bezvýminečná víra v osud slove *fatalismus* neb osudověrství. — Však i Prozřetelnost božská jest daleka osudu, poněvadž Bůh podle nevyzpytatelného rozumu svého vše řídí a ovládá, kdežto osudu připisuje se nahodilost nerozumná.

Každý nešťastník stýská, že stal se obětí zlých lidí neb osudu svého; kdybys ale blíže znal jeho smýšlení a povahu jeho, mravy a poměry, zajisté bys jiné příčiny neštěstí z toho vyvodil. Obvyčejně mívá se na zřeteli jen poslední příhoda, jež osud nešťastníka rozhodla, nepomní, že rána poslední již dávno byla připravována; že mnohý následkem dřívějších poblouzení a chyb přišel ku škodě a ku pádu. — Štěstí nebo neštěstí zřídka na jediné příčině se zakládá; často bývá příčin víc a rozličných. Poněvadž ale klubko nedá se vždy po niti stopovati; proto mnohdy jediná nepatrná událost za hlavní příčinu se považuje. „Kapka to v sklenici po kraj naplněné“

3. Člověk, jehož každý nenávidí.

Viz člověka, jehož se přátelé straní, sousedé příbuzní jím pohrdají, ve společnosti nikdo se ho neujme, i jméno jeho všem je chabostí. Jaká toho příčina? Slyš jeho samého: Lidská nespravedlivost, závist, sobectví, zističnost, nevděk proti němu se zpikly, zneuznávají jeho velikost a vznešenost ducha, jeho vřelost a dobrotu srdce, jeho přednosti, ctnosti a zásluhy; proto je v nenávisti, proto je pohrdán a pronásledován. — Než, co je pravda na omluvě toho člověka? Kdo ho blíže zná, ví, jak je marnivý, nadutý, zpupný, hrubý, popudlivý, přehlý. Ty vlastnosti jsou hlavní tahy a znaky jeho povahy. Přidej k tomu, že vše, co nepochází od něho, vidí černě, vše nepříznivě posuzuje, haní, tupí; že rád utrhá i pomlouvá a pochopíš, proč u všech lidí je nevážen, ode všech nenáviděn; proč uvalil na sebe obecnou nelibost a zášť. Tu platí přísloví: „Půjčka za oplátku, hana za hanu.“ Kdo každého drbe, toho všickni.

4. Boháč zchudlý.

Ty jsi oplýval statky; proč zmařena tvá mohovitost? Ty díš: „Má důvěra v lidi a přílišná dobrota, nevěrnost přítele a mnohé ztráty nepředvídané mne na mizinu přivedly, zkazily.“ Vše co praviš, je pravda: však nejsou to hlavní příčiny tvého pádu, spíše tvě nerozumné, neopatrné přenáhlené počínání a jednání, že jsi lehkověrně, neprávě poměry a věci posuzoval, daremně špekuloval, a bez rozmyslu příliš dychtivě a kvapně nejisté plány prováděl. — Také nepřičítej svůj úpadek rozmarům štěstí: nýbrž je to nutný následek mnohých chyb, které již dávno tvoji zkázu připravovaly. Z počátku bylo by snadno ztrátu zameziti, nevěrnosti předejiti. Jméni zabezpečiti, kdybysi býval zdržlivější.

obezřetnější, více bdělý a ke všem horlivý. „Zřídka je kdo darmo zchudlý.“

5. Zchudlý vtipák a bohatec sprosták.

Ten má vědomosti, rozum, vtip, vše pohromadě; jak to, že statků zděděných nepřimnožil, ale promarnil? kdežto soused jeho sprostý, nemaje vyššího vzdělání, jmění své stonásobně rozmnožil? Totě pouhá náhoda nebo nehoda, štěstí nebo neštěstí, dí mnohý, aniž by povážil, že míchá pojmy si odporující a pojí, co se nedá spojit. Tam ten je muž osvícený, důmyslný, tento sprosták beze vši učnosti. Než tu jedná se o věci hmotné, obchodní a ne o vědu a umění, k čemu tento nemá působivosti. Všimáš-li si obou těch lidí bedlivěji, seznáš, že blahobyť jednoho a zchudnutí druhého mají své příčiny přirozené. Vtipák myslí, počítá rychle, dělá všeliké plány, váží lehce užitek i škodu, vše zná i předvídá. Sprosták nemá přehled i úsudek tak snadný a rychlý; za to vidí jasně a soudí náležitě; pravý cit a dlouhá zkušenost jej bezpečně vodí; slovem má zdravý rozum. — Nevadí mu obzor užší, obmezenější; jen když vidí, čeho viděti třeba, jasně a zřetelně. Co škodí, že je méně důmyslný, učený a výmluvný; jen když je rozumný, opatrný, příčinnivý, šetrný a poctivý, tak je chvály hodný. Dobře dí přísloví: „Než se mudrc namudroval, sprosták si peněz nachoval.“ (Pokrač.)

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od
Frant. Vacka.

(Pokračování.)

Dnes po dvouletém klopotném životě usedl opět na místo, kde ztrávil příjemné, ba sladké chvíle svého mládí. Rozhlédl se kolem a hle, odstrčený obraz, poslední dílo jeho, stál tu posud cizí rukou nedotknut. Vojín věnoval mu vděčný pohled a obrátil se k otcovskému příteli svému Matoušovi. Při tom zahlédl obě podobizny krále Bedřicha.

„Nešťastný králi,“ zvolal vzdychaje, „tys ztratil korunu a stěží kdy ti bude vrácena!“

Konšel Matouš povznese hlavu.

„Co se stalo s králem?“ ptal se mdlý hlasem.

„Odpusť, vzácný pane, že posud všechno jsem ti nesdělil. Jsem zmatený a divně

myšlenky křížují mi hlavou . . . O tom jste jistě doslechli, jak statečně potýkali jsme se u Rakovníka s vojskem císařským?"

Mistr Radouš kýval mlčky hlavou.

„Žel Bohu, že jsme cpustili pevný tábor svůj a hnuli se ke Praze. Na výšinách Bělohorských hotovili jsme se čekati na nepřitele. Přitřhl brzy za námi, přikvapil nenadále. Boj se začal Hrozný hukot děl rozléhl se vzduchem, oblaky kouře zahálily celou krajinu. Setkali jsme se s přesilou nepřatel. Bouře výstřelů stále se množila, meče se blýskaly, zbraně duněly, krev tekla proudem. Bojoval jsem v šiku hraběte z Turnu. Císařští již podléhali a měli se k ústupu. V rozhodné chvíli té opustili nás zradně Uherští spojenci a hanebně uprchli z bitvy. Boj trval ještě za drahnou chvíli. Hrstka statečných synů Českých zasvětila se hrdinné smrti a chtěla pohřbena býti na místě, kde navždy poskvrněna byla čest vojska Českého . . .“

Vojín na okamžik se odmlčel a svěsil hluboko hlavu. Byl překonán bolestným citem, ba do oka jeho vloudila se slza.

„Nevím již co se dalo se mnou,“ pokračoval dutým hlasem. „Byl jsem povalen k zemi a šlapán nohama vítězův. Hlava hořela mi palčivostí. Právě rámě mé zbaveno vlády. K večeru procitl jsem z bolesti, když odnášeli mne vojínové císařští z bojiště. Za temné noci uprel jsem z tábora jejich a spěchal sem.“

Mistr Matouš soucitně pohlížel na bývalého žáka svého.

„Ubohý hochu, kterak tě lituji.“

„Rád byl bych život obětoval, kdybych tím vlasti mohl prospěti. Já ztratil toliko ruku, ona přišla o hlavu. Má jízva dá se hojiti a rány vlasti mé násilně budou otvírány.“

Vojín hlasitě zaúpěl.

„Upokoj se synu!“ přimlouval mu mistr. „Bůh dopouští, ale neopouští. Mám za to, že není ještě všechno ztraceno. Jsme zlato nejednou ohněm zkoušené. Kolik již mečů otupeno bylo o hlavy naše. Řeky České přetékalý začasté krví vlastencův, avšak ducha jejich nikdo neubil. Bůh učinil nás divadlem světa a na divadle zmirá hrdina, aby se probudil k životu slavnějšímu.“

Raněný vojin udiveně zíral na mluvčího.

„Jsou města Pražská v rukou nepřatel?“ tázal se rychle konšel.

„O tom jsem ničeho nedoslechl.“

„Kde mešká král náš Bedřich?“

„Mám za to, že posud neopustil sídla svého.“

„Vidiš to, hochu, že není ještě všechno ztraceno. Na březích Vltavinyh jest pevná bašta naší naděje. Tam zadržen bude útok i sebe mocnějších nepřatel. Zatím vzhopí se celá země k vydatné obraně. Nebude domu, nebude chýže, aby nevyslala aspoň jediného chrabrého syna do boje! Nevěříš mně? Sám chci se vzhopiti, sám sáhnú k meči a až zemdlí rámě mé, budu radou mladším napomocen.“

Starci zajiskřilo se oko, tvář jeho se vyjasnila.

Jiřík seděl tu jako zahanben. Sklopil zrak a nepohnutě hleděl před sebe.

Neztrácej mysli, mladý hrdino! Jsi hostem mým a zůstaň jím, pokud ti líbo. Bůh dá, že brzku zdraví nabudeš. A až zacelí se rána tvá, půjdeme spolu tam, kam volá nás svatá povinnost. Prosím tě za to, abys od té chvíle zůstával mi po boku. Byl's vždy tak blízek srdci mému. Ve dnech staroby nesmiš mne více opustiti. Komu pak jinému odkázal bych dům svůj, až ztratí se mi dech? . . .“

„Jsem nehoden tvé lásky, vzácný mistře,“ zaseptal mladý muž.

„Ba více hoden nežli kdokoli. Ty's jediný pochopil ducha mého. Měj za to vřelý dík! Bouřlivé dni války pomínou dues či zítra. Jeť ovšem možno, že já se toho nedočkám. Avšak až nastanou pokojné časy, přál bych si z toho srdce, aby neosiřel ten můj podstavec. Sedím již již drahná leta u něho. Zde býval můj pozemský ráj, zde okoušel jsem právě slasti . . .“

Mistr Matouš ujal se ruky Jiříkovy.

„Poslední čas jsem zde o tobě snil, s tebou jsem v duchu rozprávěl. Ty jsi byl vzdálen a já tě viděl před sebou. Neměj mi za zlé, drahý hochu můj!“

Vojín tiskl vroucně ruku umělcovu.

„Tak. Zůstaň zde. Pošlu ti lékaře a pospíšim do rady. Stmívá se již. Budu mítí těžkou úlohu. Bůh pomoz!“

II.

Zpráva o porážce vojska Českého na Bílé Hoře roznesla se městem, jako vřelý lesem. Pán Bůh s námi! vzlykali sousedé, kteří ji uvěřili. Mnozí ovšem vrtěli nedůvěřlivě hlavou a dokládali se Boha, že není možná, aby stavové Tělo a Krev Páně

pod obojí přijímající tak zbaběle byli chránili palladia země České. Pokládali nenařadlou, neočekávanou zvěst o ztracené bitvě za výtvar přepjaté obraznosti, za příseru neduživého ducha, za výrok na smyslech pomatěného, šíleného dobrodruha . . .

„A kterak dokážeš nám, pane Matouši, že zpráva, kterou jsi nám tak z čista jasna přinesl, spoléhá na pravdu?“

Konšelu Danieli Sperátovi chvěl se hluboký hlas, když slova ta v radě pronášel. Na mistra Matouše neodvážil se ani pohlédnouti, nýbrž tékal zrakem po ostatních pánech, jako by hledal, kdo sdílí s ním pochybnost slovy projevenou.

„Dokážu — nedokážu!“ horšil se Radouš a prudce oháněl se rukama. „Je-li poctivost moje tak u tebe snížena, že na slovo mi nevěříš, nemám pro tebe žádných důkazů více . . . Kdo ve lži mne kdy postihl? . . . Myslíš, že jsem se minul rozumem, abych klamal vzácné pány zprávou tak truchlivou? Či měl jsem snad mlčeti, když dříve nežli ostatní o ní jsem se dověděl? Toho bohda nebude, abych stavěl rukojmě za každé slovo, jež tuto v radě pronáším.“

Konšel Daniel zbledl a neodvětil ani slova. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Poštovní spořitelny.) Až dosud platilo pravidlo, že každý vkladatel jednou do roka (na výroční den svého prvního vkladu) zaslati má svou vkladní knížku spořitelnímu úřadu poštovskému do Vídně, aby do ní zapsány byly úroky až do 31. prosince roku předešlého zběhlé a tímto dnem počínajíc spolu s kapitálem zúročitelné. Tento předpis, který proto dán byl, aby zápis úroků rozdělen byl pokud možná na celý rok a aby spořitelní úřad poštovský nebyl prací přetížen první dni nového roku, kdy bez toho závěrečnými pracemi napjatí jsou všichni zřízeníci jeho. Nyní nařizeno, že vkladní knížky nemají zasílány býti c. k. spořitelnímu úřadu poštovskému k zápisu úroků. Spořitelní úřad poštovský koncem roku nebo nejpozději dva měsíce po dni prvního vkladu zašle sám vkladateli po dva měsíce platnou „poukázku úrokovou“ o úrocích až do 31. prosince roku předešlého zběhlých. Tuto poukázku úrokovou kterákoli sběratelna do dvou měsíců přijme od vkladat-

tele, třeba když na př. vkladatel peníze ukládá nebo splátky přijímá, a zapíše poukázané úroky do knížky vkladní jakožto pohledávku úrokovou, která zúrokuje se mu počínajíc 1. lednem roku příslušného. Následkem tohoto velmi praktického opatření vkladatelé mají stále po ruce svou knížku vkladní. Poštovní spořitelny prokazují se býti zařízením velmi vhodným, neb v Rakousku utěšeně zkvétají. Tím učí se mládež zejména spořiti, aby se jednou blahobytu domohla.

— **Volba kapitolního děkana v Hradci Králové.** — Nově zvolený kapitolní děkan p. kanovník senior *Edv. Prašingr* narodil se 9. dubna 1826 v Novém Hradci Králové, stal se knězem 25. července 1851 a † p. biskup Karel Hanl učinil jej svým ceremonářem. Potom kaplanoval po čtyři roky v Lomnici a Hrochově Týnci. Roku 1856 stal se farářem v Hrochově Týnci a působil s takovou horlivostí na kazatelně a ve škole, že městské zastupitelstvo jmenovalo jej pro jeho zásluhy v oněch oborech čestným měšťanem. R. 1856 byl učiněn vikářem a okresním školdozorcem ve vikariatu chrasteckém, kde si získal lásku podřízeného duchovenstva a byl pravým otcem učitelstva. Pro jeho zásluhy jmenoval jej † p. biskup K. Hanl r. 1866 kanovníkem při katedrálním chrámu Páně a svěřil mu obsáhlý referát nadační, který s velikou pilností až do nedávna zastával. Odměnou a uznáním jeho zásluh jest jednomyslná volba za kapitolního děkana. Dodati sluší ještě, že nově zvolený p. kapitolní děkan zasedá již od r. 1867, tedy plných 17 let v obecním zastupitelstvu, byv vždycky v 1. sboru všemi hlasy zvolen a jest členem ředitelství městské spořitelny, důkaz to zajisté, jaké oblíbenosti v městě se těší a jak též o blaho města se stará. Bude zajisté důstojně zaujímati místo našeho druhého otce nezapomenutelného † p. kapitolního děkana Dra. Jana Nep. Raisa.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 17.—21. ledna u sv. Františka u křižovníků, od 22.—26. u milosrdných bratří.

— **Padesátiletou památku** svého vysvěcení na kněžství bude dne 9. března 1884 slaviti bývalý gymnasijsní professor P. Matěj Procházka, nyní čestný kanovník v Brně. Prof. Procházka jest znamenitý spisovatel bohoslovecký a čítá žáků svých na tisíce.

Literární oznamovatel.

— Nového ilustrovaného týdeníku „*Zlatá Praha*“ vyšlo právě redakci spisovatele Ferdinando Schulze číslo 1. a 2. Úprava listu jest skvostná, ilustrace překrásné. V čele „*Zlaté Prahy*“ je báseň na Prahu od Adolfa Heyduka s pěknou ilustrací Ad. Liebschera. Dále jsou v čísle tom práce Jar. Vrchlického, Beneše Třebízského, Elišky Krásnohorské. Dr. Jos. Štolby, J. Toužimského, Ot. Mokrého, prof. Kořenského, Eug. Rutte atd. Z obrázků jmenujeme zvláště zdařilou podobiznu Dr. Tom. Černého, stanosty hl. města Prahy od J. Vilímka, pěkný obraz Belvedere s pohledem na Hradčany od J. Stibrala. Krásná socha Myslibekova, parthie z Fürstenberské zahrady od Karla Liebschera, dvě rozkošné kresby (Veltrusy) od A. Levého, Schikanedřův obraz drotarů. Některé tyto obrazy jsou díla mistrovská, provedení jich velmi zdařilé. Předplatné ua čtvrt roku na „*Zl. Prahu*“ obnáší poštou 2 zl. 50 kr. u nakladatele J. Otty v Praze, Karlovo náměstí č. 34. nové.

— „*Česko-Moravská Kronika*“ vypravuje v seš. 53. a 54. o panování Rudolfa II., o českých bratřích, o reformaci ve Slezsku, o náčelnických stavovského hnutí, o císaři Matyášovi celkem objektivně. Přidáno jest mnoho obrazů. Jednotlivý sešit se prodává po 50 kr. Kronika vychází nákladem knihkupectví Kobrova.

— Františka Pravdy „*Sebrané povídky*“ pro lid. Dílu IV. sešit 2. a 3. Cena každého sešitu 20 kr. V Praze nákladem knihkupectví Kobrova.

— „*Moravská bibliotéka*“, kterou vydává J. Šásek, knihkupec ve Velkém Meziříčí, přináší v třetím díle několik zajímavých kůkatek od V. Kosmáka. Předplácí se čtvrtletně 90 kr. u nakladatele jakož i ve všech řádných knihkupectvích.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Vinc. *Hemzal*, far. v Sedlci, 7. ledna 1884, (nar. 30. října 1825 v Plaňanech, vysv. 29. července 1852).

Ustanoveni jsou:

- p. Theodor *Zátka*, zatímni katech. při měšť. dívčí škole v Slaném, za skutečného katech. na téže škole;
p. Bedřich *Mašek*, zat. katech. při měšť. škole pro chlapce na Kladně, za skutečného katechetu při téže škole;

- P. Felix *Koch*, premonstr. Teplský, za skuteč. admin. v Chotěšově (Chotěschau):
p. Frant. *Převrátíl*, far. v Zeměchách, za far. ve Zvoleňovsi.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Václ. *Vojtišek*, far. v Probluzi, dne 2. ledna 1884, (nar. dne 5. května 1833 v Železnici, vysv. 25. července 1860.)

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Kopp*, b. vikář a děkan v Žacléři, jmenován č. konsist. radou;
p. Raim. *Franz*, far. v Starém Místě (Oberaltstadt), vik. sekret. s propůjčením expos. canon.;
p. Rudolf *Schmid*, far. v Star. Bukách, a
p. Ferd. *Kutscher*, far. v Marešově, obdrželi exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Tom. *Blážek*, far. v Levíně, za far. v Libici;
p. Frant. *Blümel*, kapl. Zdonovský, za far. ve Chváhlči (Qualisch).

Upřázdňené místo:

- Probluz*, fara patr. p. hrab. Harracha, od 3. ledna 1884.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Karel *Florian*, far. v Loučimi, 11. pros. 1883, (nar. v Domažlicích 14. listop. 1834, vysv. 1. srpna 1858).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Myslík*, admin. ve Vlachově Březí, za far. tamtéž;
p. Josef *Chramosta*, admin. v Zelené Lhotě (Grün), za far. tamtéž;
p. Eduard *Šebesta*, kapl. v Protivíně, za admin. v Němčicích (ve Vodňanském vik.);
p. Ant. *Šonka*, kapl. v Soběslavi, za admin. v Drachově;
p. Augustin *Kaplický*, kapl. v Loučimi, za adm. tamtéž.

Upřázdňené místo:

- Loučim*, fara patr. J. kr. Vys. p. Karla Ant. knížete Hohenzollern-Sigmaringa, do 3. února 1884.

Milodar. Na chrám sv. Víta s heslem: „Dobudujme chrám Hospodinu“ nejmenovaná dobroditelka z Hořiněvsi 15 starých dvacetníků. Ct. pp. bohoslovci pražského semináře za týmž heslem 2 zl., které při VII. sbírce darovány byly. — Zaplat Pán Bůh.

Vydává se
5., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice :
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě

o očišťování Marie Panny.

„Nesli Jež do Jerusalema, aby ho
postavili před Pánem.“ (Luk. 2.)

Výklad obřadů při úvodu matky křesťanské.)

Dnešním dnem kloní se ku konci radost-
ná a utěšená doba vánoční; neboť P. Maria
dnes obětuje prvorozeného Syna svého
v chrámě jerusalemském. Nemá sice Matka
Páně beránka jako jiné matky bohaté, má
pouze dvě hrdliček, oběť matek chudých,
ale za to na loktech svých donáší dnes
do chrámu jerusalemského panovníka ne-
bes i země, Jež nazval svatý Jan Křtitel
Beránkem, který snímá hříchy světa.

A dnes již započíná utrpení Matky
Páně proroctvím staříského Simeona slovy:
Aj, postaven jest tento ku pádu a ku po-
vstání mnohým v Israeli; a na znamení,
jemuž bude odpíráno; a tvou vlastní duši
pronikne meč, aby zjevena byla mnohých
srdcí myšlení. Neporodilať Maria Panna
Syna svého v bolestech, jako ostatní matky
rodí ditky, a sice z té příčiny, že Ježíš
Kristus ne z krve, ani z vůle těla, ani
z vůle muže, ale z Ducha svatého zrozen
jest. Ale nicméně neušetřena Matka Páně
před bolestí. Tuto při obětování poprvé
pláče Maria Panna nad dítětem svým po
proroctví Simeonovu. A kdykoliv později
popatřila ve tvář Syna svého, povždy pro-
roctví Simeonovo měla na mysli, povždy
také ostrý meč prorýval srdce její.

A jakož dnes Matka Páně donáší dítě
božské do chrámu, a tam staví dítě své
před Pánem, neboli obětuje dítě své Pánu,
tak to činí po příkladu Matky Páně také
matky křesťanské. Také ony donášejí ditky

své do chrámu Páně, aby je tam posta-
vily Pánu, čili aby je tam obětovaly. A
toto obětování neboli představení dítek
novorozeneých Pánu budiž s pomocí a při-
spěním Ducha svatého dnes předmětem
našeho rozjímání.

Jakož Eva za trest v bolestech rodila
ditky své, tak i každá matka jiná. Vždyť
i sám Pán Ježíš pravi: Žena, když rodí,
zármutek má, protože přišla hodina její.
Hodina totiž, ve které v bolestech rodí
ditky. Hodina, ve které nezřídka matka
životem vlastním musí vykoupiti a zapla-
titi život rozeňátka svého.“

A proto kdykoliv matka šťastně po-
rodí dítě, přetrpí bolesti, raduje se, za-
pomíná na bolest pro radost, že se naro-
dil člověk na svět. I také každá matka
má vzdávati povinný dík Pánu Bohu s pra-
mateří Evou slovy: Obdržela jsem člověka
skrže Boha. A kde jest nejprůhodnější
místo pro matku, aby tam vzdávala Pánu
Bohu povinný dík? Zjistě místo, kdež
dítěti novorozenému dostalo se první mi-
losti na křtu svatém. Tedy chrám Páně
jest místem nejprůhodnějším, v němž může
matka vzdáti díky za narození dítěte
svého.

Proto také zbožná matka křesťanská
nese na loktech svých novorozeňátko právě
tak do chrámu Páně, jako tam nesla Maria
Panna Syna svého. Tam přichází matce
křesťanské vstříc kněz, sluha Církve svaté,
aby matku opět do chrámu uvedl, aby
dítě její Pánu Bohu představil, aby jmé-
nem matky a jménem dítěte vzdal Pánu
Bohu povinný dík.

Podává předně kněz matce křesťanské
při úvodu rozžatou svíci, na znamení, že
Kristus Ježíš a jeho svatá Církev bude

učením Kristovým dítěti na cestu do života věčného. A že dítě tímto světlem učení Kristova dovede Církev svatá, pečlivá matka ku Pánu právě tak, jako nyní uvádí matku i dítě do chrámu Páně, ač bude-li dítě kráčet ve šlepečích Kristových.

Z té také příčiny podává kněz matce křesťanské svíci hořící do ruky, aby ji upomenul na povinnost, že má veškerým životem svým svítiti a zářiti dítěti svému. Neboť tou cestou, kterou matka kráčí, tou také půjdou i její děti. Jako dle proroctví Simeonova Pán Ježíš jest světlem celému světu, tak také i matka křesťanská má životem zbožným svítiti a zářiti i dítěti novorozenému i celému domu. Aby Pán Ježíš nebyl dítěti ku pádu, nýbrž ku povstání, toho dbej matka popředně modlitbou a zbožným životem. Aby ne k žalosti, ale k radosti matčině vyrůstalo dítě, toho dbej matka tak, jako Maria Panna dbala o své milé božské dítě.

Kněz také *kropí matku* křesťanskou při úvodu *svěcenou vodou*, při čemž ji připomíná, že nic nečistého ku Pánu Bohu nevejde. Má tedy matka všemožně o to pečovat, aby nevinność dítěte svého zachovala. A potratilo-li dítě nevinność nedbalostí a nevěšmavostí matčinou, tu svěcená voda, kterou bývá matka při úvodu pokropena, ji napomíná, aby slzami pravé lítosti nad zbloudilým dítětem opětne mu nevinność a milost Boží sjednala.

Také podává kněz matce křesťanské při úvodu *stolu*, *aby křiž*, který na ní se nalezá, *políbila*. Tím upomíná Církev svatá matku, že veškery milosti, jakých se dítěti v chrámu Páně dostane, z křiže jako ze zřídla vyprýští. Křižem také upomíná Církev svatá matku křesťanskou, že také ona nejen křiž mítí bude s vychováním a pěstováním dítěte, ale že také křiž zároveň jest nejjistější cestou i matce i také dítěti novorozenému v život věčný.

V zákoně starém bylo přikázáno, aby matka při úvodu dítěte obětovala beránka v oběť zápalnou, a kromě toho také hrdličku anebo holoubátko v oběť za hřích, neboli v oběť smírnou. Byla-li však matka některá chudobna, že nemohla beránka v oběť zápalnou si zjednat, tu mohla nahraditi beránka hrdličkou anebo holoubátkem. A tak musily matky chudobné obětovati při úvodu neboli očišťování dítěte dvě hrdličky anebo dvě holoubátka.

Nyní ovšem v Zákoně Novém oběti

starozákonné přestaly, ale proto nicméně matka křesťanská nikterak se neprotiví, aby nějakou *obět* knězi, služebniku Páně dala. Vždyť ten, který slouží oltáři, také od oltáře má mítí výživu. Proto po úvodu jde matka kolem oltáře a tam klade dárek nějaký. Může také matka křesťanská různé oběti Pánu Bohu přinést. Hned to *světlo věčné*, které před oltářem plápolá, upomíná matku, že by mohla nějakým darem k udržování věčného světla přispěti. I také *oltář*, před kterým matka křesťanská při úvodu klečí snad svou chudobou ji upomíná, aby ráda a ochotně něčím ku ozdobě jeho přispěla. A tak srdce zbožné matky křesťanské samo nejlépe pozná, čím by mohla vděčnost svou Pánu Bohu za šťastný porod projádriti.

Ale nejmilejší obětí bude Pánu Bohu zajisté *dítě*, které matka křesťanská do chrámu Páně přináší. A proto zvláště při úvodu má matka nejvhodnější příležitost, aby i sebe, i také dítě cele ve službu Pánu Ježíši oddala. Vždyť obdržela matka dítě z rukou Božích, Bohu tedy má zase jednou dítě odevzdati. Má v dítěti poklad nevyslovné ceny, který Pánu Bohu náteží, a proto dbej matko křesťanská všemožně o to, aby tento drahocenný poklad zase Pánu Bohu neporušený a celý jsi vrátila. Dbej o to matko křesťanská všemožně, aby dítě tvé bylo prostné jako holubice.

A což mohou-li pak také nějaké radovánky tak nazvané *úvodky* v domácnosti býti slaveny? Ó zajisté že mohou, neděje-li se při nich nic, čím by Pán Bůh mohl býti uražen. Vždyť i při obřezání svatého Jana Křtitele sešli se přátelé a známí Zachariaše a Alžběty do domu Zachariašova, radujíce se, že milosrdenství prokázal jim Pán. Tak hle i Zachariáš a Alžběta hody připravili svým přátelům a známým, aby s nimi sdíleli radost, jakou měli z narození Janova.

Tam pak kdeby radovánky tělesné byly podpalem a podnětem hříchů a nepravostí, tam kdeby snad matka anebo přátel v nerozumu i opojnými nápoji dítě při úvodkách napájeli, tam by takové radovánky byly podnětem a zápalem nejedné bolesti, jakou by později matka nad novorozenátkem pocítila.

Ano i radovánky tělesné mohou býti příčinou nejednoho dobrého skutku u matky právě křesťanské. Ví anebo slyší o matce chudé, která snad nemá ani sama co jísti, nemá také čeho novorozenátku svému po-

skytnouti. Jaká tu vhodná příležitost pro zbožnou matku v nouzi a nesnází přispěti ku pomoci. Neboť co činíte jednomu z malíckých těchto, praví Pán, mně činíte.

Neopomeňtež tedy matky křesťanské po porodu dítky donést do chrámu Páně a tam je Pánu obětovati. A budete-li dítka svým svítiti světlem dobrého života, nebudou vám dítka vaše ku pádu, nenaplní se srdce vaše bolestí, ale oplývati budete hojně radostí i v životě přítomném i také v budoucím. Amen. *F. Kl.*

Ř e ě

nad hrobem křesťanské matky,
kterou konal *Fr. Seyvalter.*

„Vím, že Vykupitel můj živ jest, a že zase oblečen budu v kůži svou.“ Job.

Je radostná doba vánoční. V duchu padáme k jeslím, patřící na božské Jezulátko, — vidíme tu libou tvář Jeho Rodičky a bezděky ze srdce rozradostněného vychází zpěv: „Radujme se, veselme se.“ Tak pěje dnes celý svět křesťanský! — Pěje? Pějí všickni? Bohužel nepějí. Tak zajisté nepějí v dnech těchto v obydlí té, u jejíž rakve zde stojíme, neradují a neveselí se, ale zármutek a žal naplňuje duši jejich, neboť se slzou v oku doprovázejí dnes manžel ku hrobu milenou choť svou a dítka pečlivou svou mateř — a vy, v Kr. shr. — tichou sousedku svou, milenou sestru v Kristu Ježíši. Smutno v srdci vašem smutno, vzlaště v srdci manželově, kde zní žálná slova lásky: „O ženo dobrá, ty opouštíš mne a já již nespátím tebe nikdy — nikdy více.“ Ano — zde na zemi — „nikdy více.“ Jak veliký jest dosah slov těch; než nermuť se manžele dobrý nad ztrátou milené družky žití svého, s tou, s kterou dnes se loučíš, setkáš se jistě tam na věčnosti. Zemřela a rozžalostněno jest srdce tvé, ale věz, že zemřela, aby zrodila se k životu lepšímu — k svému spasení. A my neměli bychom jí přáti tohoto života lepšího? O zajisté, a proto i my radujeme a veselme se z nebeského zrození jejího. — Než i tělo její nezůstane ležeti v hrobě; ale ona vstane, — vstane, aby nezemřela více, ale aby žila na věky. A tak jako ona, tak i my všickni jedenkrát z mrtvých vstaneme.

Když Kristus Ježíš hlásal učení nebeské, kdy na bezbožná srdce židů, fari-seů a zákonníků mocně dorážel, kdy chyby a poklesky jejich veřejně jim vyčítal, tu, aby se Ho zbavili, jali jej a předvedli k soudci Pilátovi, který ač zřejmě řekl: „Nenalezám viny na člověku tomto,“ předece vydati jej musil židům krvelačným — na smrt. Kristus zemřel. O jak plesali židé, když Kristus Ježíš na kříži pněl, jak radoval se svět a posmívalo se peklo, když Kristus skončil a těžkým kamenem uzavřen jeho hrob. — Hrob zapečetili pečeti úřední a žoldnéře, vojáky statečné, muže silné a vybrané postavili na stráž. Než nastojte, titěž žoldnéřové, kteří na stráž stáli u hrobu Ježíšova, kteří svědky byli velikého zázraku Kristova, kteří vlastním očima viděli oslaveného Spasitele, titěž strážcové sami shromážděné radě židovské oznámili, že Ježíš Kristus — z mrtvých vstal.

Kristus Ježíš z mrtvých vstal; a mělo-li dílo vykoupení našeho dokonáno býti — musil Kristus z mrtvých vstáti, aby přesvědčil nás, že jest Spasitelem naším, aby nám dokázal, že jest Bohem, že jest Pánem života i smrti. — Proto Kr. Ježíš z mrtvých vstal, aby naplnil písmo i co sám byl předpověděl, a nás ujistil, že i my jedenkrát z mrtvých vstaneme. A že z mrtvých vstaneme jest jisté. A kdo nás vzkřísí? Kristus Ježíš. Kristus sám mrtvé vzkřísil a i nás jednou z hrobu povolá. Proto neplačme tak a nenaříkejme nad ztrátou svých milených. Neplač manžele, že odchází od tebe milená manželka tvá, — ona neopouští tebe na vždycky, ale jen na čas — ty setkáš se jistě s ní, jistě setkáme se všickni, dejž jen Bůh, aby toto setkání naše bylo radostné, aby z průvodu svatých a andělů nám vstříc vyšla a uvedla nás v slávu věčnou.

Proto přejme jí již na krátky ten čas tento chladný hrob, dopřejme jí žádoucího odpočinku po trapném tom životě v tomto údolí slzavém. A co ještě činiti můžeme pro ni, učiníme; modlitbou zbožnou doprovodíme ji na věčnost a slovy církve ústy jedněmi volejme za ni: Odpočinutí věčné dejž jí, o Pane, a světlo věčné ať jí svítí, ať odpočívá ve svatém pokoji.“ Amen.

Provinění.

Historický obrázek od *Alojsa Dostála*.
(Pokračování.)

4.

Král Bedřich dlouho se nelíbil Čechům. Na dvoře jakoby to nebylo ani v Čechách, ve slavném Libušíně sídle. Bedřich zanedbával Čechy a srdcem všim přilnul k cizině, zanevřel také na duchovenstvo, nezískal si lásky ani u šlechty, ani u obecného lidu. Češi vzpomněli si na Soběslava.

Do Normberka vypraveni přední ze šlechty, nakloněné věznému knížeti. Několik českých a moravských pánů jelo k císaři, by dobyli příteli svému svobody.

Však za jakou cenu?

„Je to přece neslušné, že my svobodný národ jdeme prosit císaře, by vyprostil nás z vlády Bedřichovy a dosadil Soběslava. Proč si nevolíme sami, proč nerozhodujeme sami ve svých věcech a ohlížíme se po cizí pomoci?“

„Která nám není na prospěch, ale na záhubu,“ dodal Vilém z Kounic. „Šel také Přemysl oráč jinam pro stolec český? Nevoloil si vévodu národ sám a sám?“

„Proč tedy jedeme do Normberka?“

„Musí se, jsme v tenatech; třeba, by nás někdo vymotal.“

„Divno, jdeme pro lékaře a jedeme pro toho, z čí moci se chceme vyléčiti. Tomu nerozumím,“ pravil Oto Znojemský a pobídl koně k rychlejšímu běhu.

„Až budeme jednou svobodni, nikdy císaře volati nebudeme, by rozhodoval v našich záležitostech. Soběslav setřese s ramen nadvládu a pak jsme znova samostatným národem.“

„Jen aby jste opět nevolali císaře, by vám pomohl, vás z neblahých poměrů vytrhl. Napřed třeba, by v Čechách byl pokoj a mír, by skončovány byly rozepře domácí na trůně a v lidu. A neslyšeli jste, že někteří chtějí Soběslava vyprostiti z rukou Šturmových beze vší cizí pomoci?“

„Ba právě neslyšeli ani slova.“

„Tedy věřte,“ vypravoval jezdec, „bratr Soběslavův Oldřich s některými mladšími pány potloukají se kolem Přimdy čekající příhodné doby, by knížete vyprostili z vazby. Ale Šturm má baziliščí oko a krtčí sluch. Střeže ho věrně jak oka v hlavě a každý šust na hradě, každý krok kolem prohlédá s pílí neúmornou. Víte, jakým jest Šturm. Proto

zvolen Vladislavem za strážce knížecího vězně. Nedá se tak hned ošiditi.

„Ty Otouši,“ obrátil se řečník ku znojemskému pánu, „mohl by jsi o tom věděti. Tvůj mladší bratr přece v čele oné dobrodružné výpravy.“

„Můj bratr?“ utřhl se Oto a tváří mu přeletěl mrak nevole.

„Ano Kunrát.“

„Neviděl jsem ho už léta. Nevím, kde se potlouká.“

„Když musí,“ prohodil kdosi jen jako šeptem.

„Kunrát že musí?“ rozlobil se znojemský pán. „Kdo ho vyhání? Proč není doma? Vedlo se mu zle?“

„Nerad prý jest žoldněrem prostým.“

„A u mne, že jím byl? Proč se sám zahazoval, s každým sedlákem ruku na potkání si tiskl? Je to mrav rytířský? Když chce tedy býti sedlákem, ať si jím je. Na mém dvoře . . .“

„Je snad Kunrát tvým rodným bratrem; tedy na vašem společném dvoře.“

Oto se zarazil a pobídl koně, oř vyskočil a zaržal.

„Až bude Kunrát jiným, jsem jeho bratrem.“

Jezdci ujížděli, až jim vlály daleko chocholy na přilbicích a z koní se jen kouřilo. Občas vylétla jiskra od kopyta.

„My jdeme tedy do Normberka proto, co máme doma . . .“ trpce se usmál Vilém z Kounic. „To je převrácený svět.“

„Vraťme se. To bude lépe. Přidáme se k oné družině, jež chce vysvoboditi knížete ze žaláře a dosadíme ho na trůn *sami svojí silou a moci*“

„Ne tak, páni. Co jsme jednou začali, dokonejme. V Čechách by nastala bouře a takto klidně a mírně bude dosazen ten, kterého chceme. Proto podvolme se ještě jednou a to — naposledy.“

„Ano naposledy!“ volali jezdcové.

Kéž by tomu bylo tak do opravdy!

Když poslanci do Normberka došli a o slyšení u Fridricha Barbarossy žádali, dověděli se, že již před nimi zde byli poslové Bedřichovi, žádající potvrzení nového krále. Sám biskup pražský a nejvyšší číšník Vítek byli u císaře. To zarmoutilo posly a domnívali se, že již na polo jejich záležitost zmařena. Budou odmítnuti, byli předstíženi. Však báli se nadarmo.

Císaři nezdálo se, že by ze vlády Bedřichovy mnoho mu kynulo prospěchu, i ohlížel se, koho by nahradil za oddaného

sobě Vladislava. Tomuto daroval za věrné služby titul královský a měl ho na své straně s tělem i duší. Kde se co vedlo a voje císařovy vytrhly, hned český král byl pohotově s mocí všelikou, jakoby do vlasti vtrhnouti chtěl nepřítel.

Císař české poselstvo přijal blahosklonně. Lichotilo mu to, že může rozhodovati v Čechách, jež beztoho považoval za zemi, trůnu svému podřízenou. Kynul poslům, aby se posadili a sám rozpřel řeč:

„Byli zde sice poslanci knížete Bedřicha, prosíce mne, bych ho uznal panovníkem, však jinak jsem usmyslil . . .“

Vilém z Kounic za této řeči vyhrnul ret.

„Přišli jste právě vhod. Budu vám po vůli, osvobodím Soběslava, ale něco za něco. Víte, že mně byla knížata dřívější a posledně mnou korunovaný král oddáni a pomáhali mně i sobě dobývati si slávy na poli válečném. A že nepochodili špatně, Milán důkazem zřejmým. I chci tedy, by, co bylo dříve, opět se stalo a Soběslav mi byl po ruce, až budu jeho pravice potřebovati. Slibujete?“

Poslanci seděli jako zařezáni. Tvář bledá, oko vpadlé. Mají slíbiti poslušnost.

Proto seděli jako sochy, jakoby v nich krve ani nebylo.

„Tedy nechcete mi slíbiti pomoc a sobě slávy dobývati?“

Císařovo čelo se zachmuřilo. Ještě před chvílí byl tak povolný.

Jediný znojemský pán Arnošt povstal a řekl jako za všechny:

„Milosti císařská, slibujeme ti jménem nového krále Soběslava poslušnost a pomoc, kdykoli by jsi potřeboval.“

Nikdo se neozval a Arnošt směle pokračoval:

„Činíš-li ty nám dobrodiní, nesmíme na tebe zapomenouti a bohda nezapomeneme. Česká naše sláva nabývá tím většího lesku, jasní-li se na tvém císařském vysluní.“

„Dobře jsi řekl a jako záruku slibu vašeho ponechávám si titul královský, jemuž se těšil Vladislav. Až si nový kníže u mne dobude lásky a dozná přízeň svoji ke mně, dostane se mu titulu královského. Jinak nikoli.“

Českým poslům to bylo jedno, ať sedí na trůně hlava korunovaná nebo hlava knížecí; jenom když bude hlava ta s rozumem věhlasným, kníže se srdcem milovým národ svůj.

Tím skončen normberský sjezd a Bedřich sesazen s trůnu. Ještě jednou poslal k císaři posly, prosil, sliboval, než nic na plat. Nejhlavnější vinou jeho bylo, že si osoboval titul královský a nepoklonil se císaři, neprosil o korunu, jež jedinému Vladislavovi doživotně náležela.

Poslední dobu byl Šturm dnem i nocí na nohou. Sám osobně procházel po hradbách hradu zkoumaje, spili stráž anebo bdí. Na Přimdu zalétaly podivné hlasy. Soběslava chtěli vysvoboditi buď jak buď. Hlásný na věži viděl denně obcházející tlupu rytířů. Šturm bál se o svého vězně. Jak by zodpověděl Bedřichovi?

Rukou dáním a čestným slovem slíbil, že bude hlídati vězně jak oka v hlavě. Splniti musil — musil.

Byla sychravá noc. V lesích hučel vítr a posýlal mocné oddíly ke hradu. Bojovaly marně, jen korouhvička na střeše tancovala dle jejích noty. Poprchávalo. Na nebi ani hvězdičky. Hluboká noc. Šturm seděl u teplého krbu. Dosud bděl. Přemýšlel. Bylo mu líto knížete, než co naplat? Svoboda vězněva nebyla v moci jeho. Plnil jenom svoji povinnost.

Na mysl mu přišla vyhrůžka Soběslavova. Až bude osvobozen, na trůn zasadne, že se pomstí. A mohl by skutečně někdy dosíci stolce panovnického? Vždyť jest Přemyslovec a zákon Břetislavův o posloupnosti dle stáří dosud ve platnosti. Mohl by se tudy také pomstíti.

Šturm zaslechl, co se kutí v Praze, že Bedřicha Češi mají dost a dost. Však kojil se blahou nadějí, že císař podrží ochrannou ruku nad králem. V tom se zmýlil. Sliby císařovy padlý sníh. Rozplynou se, rozprchnou se zavanutím slabého větrku.

Strážný hradu a knížecího vězně přítulil se těsněji ke krbu, kde doutnalo a spánek usedal na znavená víčka. Již kolik dní nespál. —

Soběslav jakoby vyměněn poslední dobou. Dostal novou příznivou zprávu. Pod Bedřichem se trůn viklá. Poslal k císaři posly, ale nic na plat. Vyzváněji mu.

Jen to vířilo hlavou Soběslavovou, jakým způsobem ho chtějí vysvoboditi ze žaláře. By nastoupili na cestu, kterou se brali předchůdcové davše si na hlavu korunu císařem vsaditi a oddanost mu slibivše; toho si přál nejméně. Raději by ještě jednou trinácte let seděl na Přimdě než přijal žezlo vlády tímto způsobem.

Ba ani se toho nedomýšlel do těch, kteří se zasazovali o jeho vysvobození. Znal je příliš dobře. Kunrát znojemský byl hlavou jejich.

Soběslav nemohl usnouti, tak byl rozechvěn. Čekal toužebně onoho okamžiku, kdy vyjde z vězení. Strop, zdálo se, že padá mu na hlavu, všude tak úzko, tak těsno. Naděje vlila mu do údů novou sílu, do hlavy touhu po světle denním, čerstvém vzduchu a svobodě.

Noc snesla se nad krajinou. Černé chmury visely od nebe k zemi a dosud se lil déšť. Na hradbách ani človíčka. Kdo by v takové psotě hlídal! Žoldnéři na lavici v teplé světnici vypravovali o válce a blaze zažitých dobách. Kdo by se odvážil na hrad?

A pak, myslili si, ať si uteče, však ničeho neudělal.

Soběslav složil hlavu do rukou a rozpomínal se. Uvažoval, jak by vše zařídil v Čechách, kdyby nastoupil na trůn. Nejprve a především přilnul by vším srdcem k lidu, dbal by spravedlnosti, netrpěl by svárů a různic.

Když tak upřadá niť za nití, slyší náhle zatukati na okno. Snad některý pták dobývá se z venku, kde tak bylo sychravo, do teplé světnice. Však se kníže brzo přesvědčil o opaku. Tukání se opakovalo a bylo silnější a silnější.

Soběslav přiskočil a otevřel.

„Sám jsi, pane?“

„Sám.“

„Nepřijde žalárník v tuto chvíli?“

„Nevím, nechodí pravidelně. Teď dnem i nocí hlídá.“

„S pomocí boží.“

Z venku ozvaly se rány do mříže. Kamení se drobilo, železo povolovalo.

Venku hučel vítr, burácel hrom a proudy vody. Rány do železa jsou přehlušeny.

„Tak.“

Padla poslední týč. Otvor byl dosti veliký. Mohl jím pohodlně prolézt.

„Vyjdi, pane, ale opatrně. Zde provaz.“

Soběslav poslední se rozhlédl po světnici, kde strávil třináct roků, kde se tolik navzdychal, natoužil, naplakal. Loučil se s obydlím, vězením se slzami v očích.

„S Bohem,“ zašeptal a již byl venku.

Po provaze se spustil za svým vysvoboditelem. Teprve dole v příkopě objal se s bratrem Oldřichem.

„Rychle, rychle! Čekají nás podál.“

Oldřich vlekl za sebou bratra. Nějak mu nohy vypovídaly službu. Nedivme se po třinácti letém vězení. Co by mrkl, byli z příkopa brankou v polích. Četa jezdců čekala. Přijali Soběslava s tajeným jástotem.

Za krátko černá noc zakryla jezdce temným pláštěm.

Na svobodě. Jaké city prochvívaly srdcem věznovým! Tolik let v žaláři, tolik dlouhých roků na Přimdě. Ani ještě nevěřil, že tomu tak, že na svobodě. Rozhlédl se a byl přesvědčen. Nedaleko les, čerstvý vzduch ovál skráně Soběslavovy. Ó zlatá svobodo!“

„Pane můj!“ ku knížeti se přitočil jezdec ještě mladý, silný jako buk.

„Kunrate!“ zvolal Soběslav a stiskl podanou pravici. „Jsi ty to? Kdo by si to byl pomyslel, když jsme ve Znojmě byli těšice se vespolnému přátelství, že bude kdy třeba takové oběti ze strany tvé.“

„Nemluv, pane, o oběti. Co jsem udělal s druhy svými, bylo z lásky k novému knížeti českému.“

„Jak diš? Vždyť Bedřich . . .“

„Sesazen.“

„Kým?“ Soběslav zbystril sluch.

„Císařem. Má ho dosti. Ani prosba biskupova nepomohla.“

„Kdybych věděl, že císařem jsem vysvobozen, nevyšel bych byl nikdy ze žaláře. Lépe, bych ve vězení umřel, než aby císař zasahoval do našich práv.“

Les kynul stíny svými. Na nebi trhala se mračna a v modři blankytné hvězdy proskakovaly. Jen stříkalo.

Vůdce čtyř úzkostlivým pohlédl okem k nebi. Raději by viděl černá mračna, dešť a blesky než měsíc se hvězdami. Nebyli ještě na bezpečném místě a pacholci Šturmovi mohli býti každou chvíli jim v patách.

„Nikdy již nebudeme se utíkati k císaři o pomoc,“ zahovořil Soběslav ku svému druhu po pravici. „Nač nám toho třeba? Budeme samostatni.“

Ale Kunrát mlčel, svěsil hlavu ku hřívě koňově a nějak mu nebylo do řeči.

„Co ti je, druhu mileny?“ ptal se Soběslav spozorovav smutek znojemského pána. „Snad neopětovaná láska?“

„Nikoliv, pane; Miroslava mi oddána vši duší.“

„Co tě tedy bolí? Jindy žert za žertem, smích a veselost.“

„Každý má svůj bol.“

„Tomu věřím i já nejsem bez něho. Než věz, sdělená žalost, poloviční žalost.“

„Abych ti to tedy, pane a druhu můj pověděl, tedy slyš, jsem s bratry v nepřátelství a zášti.“

„To je snadná pomoc. Smířte se a bude dobře.“

„Snadno říci. Já bych hned, ale Arnošt nechce slyšeti; poněvadž by mi musil vrátiti statky, o něž mě připravil,“ s bolem pronesl Kunrát.

„Tak? V Čechách není spravedlnosti? Bratři se nesváří mezi sebou o podíl otcovský? Nejste rodnými bratry a nemiloval vás otec stejnou láskou. Nepatří vám podíl stejnou také měrou? Tomu bude konec brzo. Hlavním základem spokojenosti a blaha v zemi je spravedlnost.“

„Pane nepokládej mi za zlé, nechci nikdy ani nejmenšího z otcovského jmění, když by proto zanevřel tím více na mne bratr. Vedle spravedlnosti v každé zemi budiž také zachováván mír a pokoj.“

„Dobře máš; a jak jinak bratr?“ ptal se Soběslav.

„Příliš ctižádostivý. Jinak hodný, do býval ti také svobodu u císaře,“ omlouval Kunrát bratra svého.

Soběslav byl poněkud upokojen a četa jezdců prechala lesem jako šipka. Jen časem klopytl kůň o pahýl a nebo kořen, sklouzl se po mokré půdě a větev sestřásla na jezdce bohatý dešť nachytaných kapek. Jen se svezly a postižený si toho ani nevšiml. Maličkost.

„Měl bych k tobě prosbu, bratře,“

Místo Kunrátovo nahradil po pravici Soběslavově bratr Oldřich.

„Ta je miláčku?“

„Malounká.“

„Snad bych ji uhodl.“

„Sotva.“

„Týká se nástupce trůnu na uprázdněném českém stolci. Rád ti, bratře povolím a místo popustím. Spolu se přiti nebudeme. Mně dostačí svoboda a pohled na šťastnou vlast.“

„Daleko jsem toho, bych toužil po trůně. K takové práci jsem slabý. Předčís nad mne v mnohém. Tolik let jsi měl pokdy přemýšlet ve vězení, vytríbil se rozum tvůj, dovedeš vlásti výborně otěžemi. Máme třeba pravice silné, rozumu bystrého, srdce šlechtného. Spojuješ vše ve své osobě.“

„Nelichoť, Oldřichu, víš, že nerad slyším nezasloužené chvály.“

„A přece tomu tak. Já ti úplně ustu-

puji, cesta ke trůnu volná. Ale až budeš knížetem, prosím tě, nevzpomínej zlým nepřítelům svým. Viz, Šturm tě střehl na hradě jak oko v hlavě, nedal se přemluvit a teď možná, že hlavou bije do zdi dovědév se o tvém útěku. Však žalárník je nevinen. Může za to, že mu tak bylo nařízeno, by tě nepouštěl pod ztrátou hrdla? Šturm byl jenom nástrojem a že zachovával rozkaz přísně, toť k jeho chvále. Proto nemsti se na něm a odpusť mu.“

Soběslav se zamyslel. Rozpomenul se, jak kdysi vyjednával se svým žalárníkem. Nedal se uprositi, podplatiti ani hrozbou zastrašiti. Stál pevně, neustupně na svém. Nepropustil, nepodvolil.

„Slibuješ? Už dnes pro slavný den opět nabyté svobody.“

„Budiž,“ řekl Soběslav, ale nerad. Sotva mu slovo vyšlo z úst.

Zajeli do hlubokého lesa — —

Na Přimdě bylo zatím boží dopuštění. Šturm spal chvíli, až ho vítr, bušící na okno, probudil. Pak vyskočil a rovnou cestou pádil ke knížecímu žaláři, ač měl zakázáno, by vězně v noci neobtěžoval. Ruka se mu třásla, když otevřel dvěře. Vítr deroucí se vylámaným oknem, přivítal žalárníka. Děsné podívání! Světnice prázdná.

Měsíc vyplul na oblohu z pod mraků a osvětlil plným jasem světnici. Kde nic tu nic. Jen z venku házel vítr květy do obličeje Šturmovy. Viděl, že je zle.

Mžikem byl hrad na nohou. Hlasný troubil, jakoby se blížil nepřítel. Lesy opětovaly zvuky trouby jeho dvojitou ozvěnou. Čeládka byla hned na nejrychlejších koních a most spuštěn. Vyjeli stíhat. Šturm v předu. Nevěděli kam by se pustili. Dali se k lesu.

Však ani do rána, nestihli prchajících. Ztratili se jim a nezůstalo po nich ani stopy.

Šturm si mohl zoufati a čeládka si šeptala, že to s jeho hlavou divně dopadne. Dva poslové jeli do Prahy s neblahou zvěstí, že nevysvětlitelným způsobem Soběslav, kníže Přemyslovec prchl večer ze žaláře. Ani stíhání a pátrání nejbedlivější nepomohlo.

(Pokračování.)

Ostrihejte soboty mé!

II.

Znesvěcování neděle a mravnost.

Běžná jest výmluva, že neděle a svátky lidu jen příležitost a podnět k hejření a nemravným výstupům dávají. Většina zločinů páchá prý se v neděli a svátky, lidé prý promrhávají v neděle a svátky v pitkách, hrách a ještě horších věcech vše, co si přes týden vydělali. A tak prý pod vlivem svátků jak mravnost tak blahobyť lidu trpí.

Žel Bohu, že tyto neplechý s nedělí teď spojeny jsou, ba větších a větších rozměrů nabývají. Ale, kde jest vina, že takové zlořády se vyskytují. Jest tím neděle vinna? Nikoliv. Vina toho jest v protináboženském, materialistickém duchu, který ze středu moderního liberalního hospodářství jako morová nákaza v život lidu se vtírá. Zástupcové tohoto ducha vymanili se od ducha náboženského, nepovažují neděle za den Páně, posmívají se obmezenosti a hlouposti lidu, svých náboženských povinností dbalého a proto odpočinku nedělního se dovolávajícího, a stíhají ty, kteří lidu v tom nápomocni býti chtějí, potupou a nářkem, že jsou nepřátelé jeho. Neniliž zcela přirozeno, že se lid tím protináboženským duchem nakazuje, že ten duch z vyšších stavů společnosti ve vrstvy lidu vsáká a i tyto svádí, že si z neděle tak jako oni nic nedělají, slavnice ji ne v duchu náboženském, nýbrž v hejření a výtržnostech.

Majice onino lidé v prsy se bítí a přiznati: my jsme vinni tím znesvěcováním neděle, náš duch jest to, jenž v té příčině nakažlivě v lid působí; vrhají vinu výtržnosti v neděle a svátky na tyto, jakoby svěcení neděle samo v sobě způsobilé bylo, sváděti lid k hejření a nemravným výtržnostem! Nechať dávají sami napřed dobrý příklad, ať světi neděli v duchu náboženském, a znesvěcování neděle mezi lidem zase přestane. Ale místo toho zdvihají kamení na cestě ležící a házejí po nedělích a svátcích, jakoby tyto zne-mravnělosti lidu vinny byly, místo toho zaprahají i v neděli své dělníky do jha práce, překážejí jim tím, na náboženské slavnosti podíl bráti, a viní pak to, co nevinno jest. Svěcení neděle zajisté mravnost plodí, nesvěcení ji hubí. —

Nižádný myslící člověk nemůže nedotípit se, že největší nebezpečí naší doby v duchovní zdívočilosti celých tříd společenských, zejména nižších vrstev záleží, již zevnější zdánlivá kultura bidně zakrývá. Co jakýs anglický spisovatel o dělnictvu Londýnském píše, můžeme všim právem o tisících měst říci: „V tomto městě, zní jeho výrok, žije alespoň 500000 lidí, jižto v duchovním vzdělání výše nestojí, než leckterí afrikani aneb obyvatelé jihomořských ostrovů.“ Netřeba zde po příčinách takových poměrů pátrati až i jich rozbirati; stačí, že skutečnost jich se všech stran se uznává a celý svět po prostředcích křičí, aby národové z mravní a duchovní zkázy vytrženi byli — škoda jen, že jim napřed půdu vši pravé kultury všemožným způsobem odňali, a novou budou štěstí národů na prachatrných základech zbudovati chtějí. Zakládejte jen nové a nové „spolky pro vzdělání lidu,“ roztáhněte národní vyučování do konečna, konejte dělnictvu mravní, národohospodářské, lékařské atd. přednášky, a předce budete míti lid, jehož překypující kultura a osvícenost pouze armádou policistů a vojáků udržena býti může, aby svým způsobem nevybuchla. Koncem minulého století dělali podobné zkoušky také ve Francouzsku. Vypsali tam tak zvaný „ústav věd“ cenu na zodpovídání otázky: „které že jsou nejlepší prostředky, aby mravnost lidu založena byla?“ Síla prací sběhla se u komise; „ale, tak píše Aimé Martin, všechny byly jen neúčinné, bidný stav veřejného života a neúčinnost takové otázky ještě více objasniti. Ještě nikdy nesmyslnější návrhy výmluvnějších zastanců nenalezli; předkládalyť se vědecké komisi práce, které za jiných poměrů v opovržení a kletbu posměšnosti by byly upadly. Slovem na nemravnosti chtěli budovati mravnost lidu; neb nikde nesloužila idea o Bohu předloženým návrhům za podklad. Boha buď zapírali aneb naň zapomněli. Nejdůslednější spisovatel ze všech byl tudíž p. Deftutt de Tracy, který zkrátka se prohlásil: „že třeba lidu ctnost skrze četníky vtluokati a do každé vsi setninu jízdeckta vložiti, aby obyvatelé dobročinnosti a láske k bližnímu přivykli.“ To se hodí na všechny časy. Kdykoliv se vyskytne soustava k duchovnímu povznesení nižších tříd, zůstane bez výsledků ba škodí místo aby prospěla, nenili vybudována na pevném základě nábožen-

ství, víry v Boha, jemuž člověk ze svého mravního chování práv jest; neb bez náboženství není svědomí, ani opory v čistě přirozených mravních zásadách. Bláznovství jest domnívati se, že se lid tak zvané neodvislé mravouce vyučiti a tou své náruživosti na uzdě držeti může. Nikoliv! Každá ztráta zásad náboženských jest ztrátou mravnosti jak jednotlivců tak celých národů.

Neb odkud má člověk pojem mravného dobra? Svědomí a rozum mu ho dávají. Ale co jest svědomí, neli vědění o zákoně Boha nejsvětějšího, ozvěna, kterou věčný v Bohu spočívající zákon v obrazu Božím, člověku, nalézá. Právě svědomí dává v nás svědectví o nejvyšším zákonodárci, o Bohu, sic by nebylo leč klam a mam. A rozum potvrzuje přiměřenost přirozeného zákona mravního; ale toho přirozeného zákona rozum nedal, totě zákon na věčných zásadách spočívající, výron věčného zákona v Bohu. Člověk není sám sobě zákonodárcem, jak rád by se sic sprostil zákona smyslnosti nepohodlného! Mravouka, odtržena od náboženství, zneuznává poměr člověka k Bohu, původ všech jeho povinností, samu přirozenost lidskou. Pouhé rozumové mravouce nedostává se potřebné autority, dostatečné sankce, aby lidi vázala, jen náboženská víra může v pravdě mravní život založiti. Jeli tudíž, jak dokázáno bylo, svěcení neděle hlavní podmínkou náboženství, jest i touž podmínkou mravnosti.

Již s tohoto všeobecného stanoviska má svěcení neděle nesmírný vliv na mravní vzdělání lidu, anť jest výraz náboženského vědomí, jakož i prostředek k zachování a oživení, tudíž prostředek k umravnění lidu, což v prvním článku obšírněji dokázáno bylo. Také se nebudeme šířiti o velkém vlivu náboženských cvičení, zejména společných služeb Božích a církevních obřadů na vzdělanost lidu; postačí říci, že vliv ten od největších duchů, mezi těmi zvláště od Leibnice uznán jest*). Ale příběhy, které vypravuje Kist**), pomínouti nemůžeme. „Před několika lety, praví, navštívil jsem kapli Všechny Svatých či dvorní v Mnichově. Nebudu té kaple popisovati, neb k tomu jest mé péro příliš slabé. Ale tolik povím: ta kaple by zasloužila býti předsíní neb vchodem nebe

— tak bohaté, skvostné, ušlechtilé a vznešené jsou její formy, obrazy a malby. Nic než mramor, zlato a krása barev. Bylo právě v neděli a velká mše sv. byla s hudbou. O jak mocné, úchvatné, nebeské byly ty služby Boží! Kdo se tu nemodlí, není pohnut, pobožností naplněn, k nebi povznešen, nebesky ovanut; ten jest v ledě zamrzlý obojživelník s tlukoucím srdcem. V pravdě, stojí za namáhání jediné pro tu kapli a nedělní služby Boží v ní i z daleka do Mnichova cestovati. Vedle mne klečel chudý tovaryš s obnošeným oděvem a opáleným obličejem. Ten byl přes služby Boží sama pobožnost, samo žasnutí, divení a vytržení. Často tiskl sepiaté ruce k třesoucím se rtům a stěží udušoval vzlykání, any mu hojné slzy po lících tekly. Také já jsem věru sotva mohl opanovati pobouřené srdce a silné pohnutí myslí, že si neulevily proudem slz. Když služby Boží byly skončeny, díval se na mne chudý tovaryšek proměněný a blažený, chopil se mé ruky, tiskl ji na své bouřlivě tlukoucí srdce šeptaje: „O jak krásné, jak velebně krásné! Tak asi bude v nebi!“ Já jsem mu přisvědčil a když opustil svatyni, vzal jsem jej do hostince, kde jsem ho pohostil, aby mu radostnou neděli připravil a nenechal ho nenadále a nemile s jeho nebe na ten vyzáblý a suchý svět padnouti. Jak bohatýrem, jak šťastným cítil se a tehda onen chudý řemeslník.

„V mravním ohledu slouží slavení dne pro odpočinek a veřejnou modlitbu od více než tří tisíců let za hlavní pilíř a před politicko-náboženského systému, jehož hlubokosti a moudrosti svět diviti se nepřestává; mimo to jest civilisační prostředek v té míře, že se osměluji tvrditi, že s úctou před nedělí poslední jiskra poetického ohně v duších našich veršářů shasla; neb bez náboženství není poesie. Co se stala rozumovou, zabila matku ji živici a zpáchala samovraždu.“ (Proudhou) „Ano, kde právě svěcení panuje, tam jest pokoj a požehnání, tam kvete kázeň a mrav; radost nedělní jest nejbohatší pramen ušlechtilosti lidu.“*)

„Chceme-li poznati neděli v plném její významu, zajděme k našemu věřícímu venkovskému lidu; zde vidíme, kterak neděle jakous poetickou proměnu na všecky poměry a osoby vylévá. Vstupme v některou církevní slavnost do takového kře-

*) Viz ostatně Martinet l. c. II. 171.

**) Der Tag des Herrn 100.

*) Der Feiertagssturm, Passau 1867. str. 58.

slavného domu a užijme, any i nemoci slavnostní ráz na se vzaly, bolesti méně krutými se zdají; manželé cítí obnovení své uctivé něžnosti; vnada mateřské lásky se zdvojnásobuje; láska dětská ohýbá se větší učenlivostí pod laskavé žezlo matčino; rolník aneb řemeslník jindy trápený temnými předtuchami politické svobody a rovnosti, jest se svým osudem spokojenější; domácí pán jest méně tvrdý a blahovolenější; čeledín, to domácí náradí v podobě lidské, cítí se oddanějším a věrnějším. Neděle zjednává chudému čistou košili a snažnější (čistější) oděv, a to již ducha pozdvihuje, od špíny otrockého smýšlení osvobozuje, na šlechtetnější částku, na šlechtetnější účinek upozorňuje. Až nebude neděle budou otrokům práce, všední haleny jako zhnílé hadry s těla padati. Hospodyně opatřuje v neděli své domácí řízení jakýmsi slavnostním ba nádherným nádechem, a přijímá s přemilostnou myslí přátele manželovy. Dcera má pravé dny proměny: záříc zdravím a životem, okrášlena jsouc svědectvím čistého svědomí, ozdobena pracemi rukou svých, viděna (trochu marnosti musíme i nábožným osobám prominouti) ode všech družek, zdaž nezapomene mnohá selka na tvrdou práci v týdnu? Neděle přetrhuje železný řetěz života zlatým kroužkem; i selská holka a chlapec podivují se krásnému průčelí, velebné bání, korintskému sloupu, krásnému křížovému klenutí svého chrámu; sebe chudší řemeslník naplněn jest v něm radostnou hrdostí, vida se jako bratr v Kristu knížeti a šlechtici na roveň postavena; slavné služby Boží a překrásné písně, ze zbožnějších dob, poskytují i nemohovitému požitku, který si bohaprázdny nemodlenec, vezma lístek do koncertu, za tolar koupiti musí. Pozemské péče a naruživosti zůstávají na prahu kostelních dveří, duch pak vznáší se na perutích mohutného zpěvu lidu nad nížiny šestidenního všedního života.

(Pokračování.)

Bud' vůle Tvá!

Když ke rtu kladu pohár naděje,
když oko mé se k němu sklání,
když na dně poháru se zaskvěje
jen krůpěj bolu a zulamání,
tu volám, Bože,
bud' vůle Tvá!

Když kol mé hlavy hukot bouře zní,
jež hrozí žití mému blesky,
kdy duch můj klesá v znavení,
tu dívám se kde stan nebeský,
a volám zase:
bud' vůle Tvá!

Až anděl smrti ke mně usedne,
až zakážeš mi, Bože, žítí,
až v hrob, ježž oko mé již neshlédne,
mi rozkážeš, o Pane, jítí,
zas volat' budu:
bud' vůle Tvá.

Jos. Fr. Rejzek.

Moudrost ze života pro život.

(Pokračování.)

6. Vtip a rozum.

Vtip a rozum, — živost a hlubokost mysli není totéž. Kde je rychlost a hojnost myšlenek nebývá vždycky zřetelnost a jasnost. Rychlý úsudek je často podezřelý. Mnohdy se za důvody skrývá zchytralost, mudretví, ježto sprostý rozum zavádí, ba i důmyslu nesnadno bývá prohlednouti mylné úsudky. — Pomocné prameny ducha jsou přehojné. Někteří lidé mají vlohy tak bystré, úchvatné, tak živé dovedou věc představit, že často i zdravý rozum stane a ryzí, důkladný jen k času a zkušlosti se musí odvolati, až zchytralost a mylnost důvodů se objeví. V skutku jsou mnohé věci, ježto lze spíše cítiti než pochopiti: jiných zas, jež třeba nahlížíme, nesnadno dokázati. Jsou věci jednotlivé, poměry tak útlé že navždy nás zůstanou tajny, pakli jsme hned na první pohled jich nepozorovali, nepostihli. Mnohé stanovisko tak rychle uniká, mizí, když jsme ho v příhodném okamžiku jako letmo nepochopili, nezadrželi. Proto „přijímej cizí zdání, ale drž se svého uznání.“

7. Abstrakce — věci, jichž nelze smyslně pojmouti.

Mnohé zjevy duševní nedají se slovy vyjádřiti. Máme-li jich pochopiti, musíme jich sami pocítovati. Kdo jich sám nepocítil, tomu jsou nesrozumitelný jako barvy slepci. Takové zvláštnosti, jemné stíny — smíme-li se tak vyjádřiti — jsou přemnohé, kde činnosti duše se projevují. Proto při pouhých abstrakcích, pojmech nadmyslných a soustavách odtahitých, hlubokých mějme se na pozoru; beřme jich, jaké jsou, ne jak si jich přejeme, jak o nich

sníme, sice odporují naše představy skutečnosti a všechny záměry naše v nívec se rozplynou. — Mimo to třeba uvážiti, že v skutečném životě, ve všech poměrech lidských nerozhoduje toliko rozum, nýbrž i srdce, nejen myšlenky vzájemně se vyměňují, nýbrž i city. Proto „rozumem se spravuj a neslušného se varuj.“

8. Vrtohlavec.

Jen lidé, jichž hlava zdá se být převrácena zkrivena jsou vrtohlavci, nebo patří na vše z nepravého hlediště. Není to hlupství ani nedostatek soudnosti, ale přemrštěnost. Jsou to tlachači, žvástalové; mluví o všem, ale bezdůvodně, často mylně. Jsouce někdy na pravé stopě, dlouho se nezdrží, ale dále za mamem běží. Skvělé náhledy jejich jsou zdánlivé, jak obrazy vzdušné, jimiž sami se klamou, považujíce je za skutečné. Příčina poblouzení jest ta, že věci pochýbné vydávají za jisté a libovolné domněnky prohlašují za zásady věčné pravdy, hypotese mají za skutečnost. — Jsouce pyšní a osobiví, nechtí nikoho slyšeti, nikomu se podřídit, leč svému rozumu. V příslušné horlivosti často pouštějí se do hádek a tonouce u víru svých idejí, zapomínají odkud vyšli, aniž pozorují že bloudí, nebo že budova, již oni staví, jest bez opor, ano beze všech základů. — „Možek zvrčelý neví kam čelí,“ dí přísloví. „Zkrivenou kdo hlavu má, řádného nic nekoná. — Z těžka jiným rozum spravi, kdo se sám v něm neustaví. — S moudrým se rad, s bláznem se nevaď.“

9. Pošetilec, hlupák.

Některí lidé jsou pomacešsku jen skrovně nadáni, jichž vlohy, schopnosti duševní jsou velmi nedostatečné. Ti podobají se ubohým, jichž některý úd tělesný je zmrzačen, nebo jim docela schází. — Bezruký nebude házetí a chromý běhati: podobně kdo nemá schopností duševních, nebude věcí duševních chápati. Kdo by se neusmál, když člověk moudrý nevědomce, hlavu obmezenou nebo bludy pojatou nejlepším úmyslem chce o něčem lépe poučiti? Věci rozumné jsou pro něho samé hlouposti. Hleď mu vysvětliti pravdu důvody nezvratnými: práce inarná, zbytečná. Snad že se mu nedostalo dosud poučení, proto nemá vědomostí? Nikoli; nemá zdravého rozumu. Nedostatek schopností z něho učinil, čím jest, t. hlupáka. Věď, že kdo věci zpozdilé, hloupé předkládá i zastává, také žádných důvodů nepochopí, a není s to pravdy poznati ni přijati. „Darmo blázna učiti a mrtvého poučiti,“ dí přísloví. A jiné: „děravého měchu nenadmeš a hlupce nepoučíš.“

10. Pokora v světě a pýcha.

Pokora jest ctnost, jež silám lidským vytýká meze, jež nedostatky a chyby nám objevuje, bychom nepřeceňovali svých zásluh, nad jiné se nevynášeli a nikým nepohrdali. Pokora nás pobádá, bychom dobré příklady následovali a upřímné rady přijímali; učí nás, že je nehodno člověku, činit i dobré z chlouby, pro chválu a zálibu, sháněti se po hodnostech a slávě. Pokora chrání nás, bychom se nedomnívali, že jsme již ve všem dokonalí a otvírajíc nám oči zaslepených, ukazuje, jak daleko nám ještě běžeti k cíli. Pokora jest pravé poznání sebe a všech našich poměrů; jasná to hvězda, vedoucí nás cestou života. Pokora jest ctnost praktická, v božských i světských věcech nám velmi užitečná. — „Pokora jest základ všelikých ctností, k mnohé nám je prospěšnosti.“

Jak prospěšná je pokora, tak záhubná je pýcha.

Člověk pyšný, jenž sám o sobě mnoho myslí, a na marných věcech si zakládá, nad jiné se vynáší, velmi draze platí ukájení své samolibosti. On nevidí ve své zaslepenosti, že své nejdražší zájmy, ba i svou čest a slávu, po níž tak velice bažil, své modle — pýše — v obět přináší. — „Pýcha předchází pád,“ dí přísloví. „Pokora milosti, pýcha dochází žalosti.“ Proto: „Pokorný buď v každé době, když i štěstí přeje tobě.“

11. Samolibost, vysoká mysl a marnivost.

Samolibost ukazuje se v rozličné podobě. U lidí bystrého rozumu a pevné povahy jeví se co vysoká mysl, u duchů pak prostředních a slabých jako marnivost. Předmět snahy je týž, jen prostředky jsou rozdílné. Vysokomyslnost mívá natvářku ctnosti, marnivost zná se veřejně k své slabosti. Pochlebuješ-li vysokomyslnému, odmítne chválu tvou; neboť se bojí, že by se stal směšným a uškodil by své pověsti. V pravdě dí se o člověku vysokomyslném, že je příliš hrdý, než aby byl marnivý. Jeť ovšem chvály žádostiv; však věda, že cti nedochází, kdož opojen bývá chválou, proto nedá se ti podkuřovat, leda o samotě i v úkrytu. Tak ušetřen jest veřejné hany a potupy. — Ovšem že i vysokomyslnost nezřídka přechází v marnivost; neboť obraz marnivý, stínán není stálý, nemá trvání. Libovati si ve chvále a zároveň jí zhrdati; ve slávě štěstí své vyhledávat i jinak se tvářiti, je nad síly lidské. Dříve neb později rouška zvetší, potrhá se a pravda se objeví světu k tvé největší hanbě a potupě.

Nelze tedy vysokomyslného povždy stotož-

novat s marnivým. Onen větší nelibost, nechuf v nás budí a mimo posměch, k němuž marnivost nutká, i hněv lidský na se uvaluje. — Kdo vysoko létá, nízko sedá: pak mu běda!

(Pokračování.)

Med lesní.

(Pokračování.)

Březen.

Vidím neb slyším-li, že rodičové z dítěte ani rok starého velikou mají radost a že milkováním je zahrnují, divím se tomu, ba protiví se mi to; dle mého mínění jest poblouzněním, nalézá-li kdo v nepěkném kuse masa novorozeného dítěte, v ponravě člověka, své zalíbení. A přec nastává otázka, nejsem-li já se svými spojenci blud, nemiluje děti, poněvadž v nich není dokonalých forem a ducha, který by bavil. Po většině jest zaslepenost na obou stranách. Rodiče pudem přírody obdivují v nemluvněti spanilost, my pak samoláskou tak jsme ztvrdli, že nic se nám nelíbí, co nám nelahodí, estheticky nás nepoutá. Toliko Bůh miluje v pravdě. Prohlížeje tělo i přítomnost, co v zárodku duše spočívá, miluje v předzvěděni.

Dnes večer po šesté hodině — již se stmívalo — obešel jsem ještě Schlossberk. Při vystupování vznikla ve mně myšlenka, co by se mi státi mohlo, kdybych v temném lese, když již noc nastávala, při stříbrném potůčku a v zajímavě vlhkém lesa sklonu státi mohlo. Přišel do lesa, slyšel jsem jarní radost v divu plném vzdechu a krátce přerušovaném zpěvu ptactva. Nevěděl jsem, že ptáci na jaře za šera v nové fantasie zpěvné propukují a že z jich zpěvu hluboké tušení příhodného blaha vyznívá. Kráčeje temným lesem dále, spatřil jsem blížící se postavu tak neobyčejného zjevu, že jsem naslouchal, kráčí-li či nic.

Byl to muž asi padesátiletý, bídně ošacený žlutavou kazajkou, s dýmkou v ústech. Kráčel zvolna na místě a v době, kdy obyčejný člověk se neprocházívá, podobaje se člověku, jemuž se po celý rok nezachce procházky o samotě. Nebyl popodoben ani měšťanu ani vesničanu. Kráčeli jsme téměř vedle sebe. Pohlédl jsem na něho, on však upíral zraky své na louku, jako by mne zde ani nebylo. Tato nevšímavost v ten čas, na tomto místě a

při volné chůzi byla děsná. Vzpomněl jsem si na obešence, jež jsem co dítě viděl v Raštattském lese. V trouchnivém obličejí a v celém jeho zjevu zračilo se zatracení — ztracenost. Nad ním pak pěli ptáci o budoucích květech, o růžích, o vzkříšení přírody. O Bože, kdo pochopí Tvůj svět? Proč jsou nejvznešenější tvorové zemští nejnešťastnějšími? Nekonečně lépe jest býti zvířetem než ďáblem — někdy než člověkem.

V letech, v nichž jsem, jest čas nesnesitelně krátký. Děsno pomyslit, kterak deset a více roků rychle zmizelo a neodolatelná smrt se blíží. Zjev ten má asi svůj paedagogický účel; vědomí to vždy určitěji vystupovati bude, aby člověk nutné pro věčnost připravil. Snad jest i podkladnou příčinou, že duše se zvětšuje a duchem zemské kategorie, času a prostoru přesahujícím se stává tak, že rostouc, zemský čas malým nalézá.

Předevčirem navštívil jsem 92 letou matku Š—ovu. Po většině spala. Spánek ten jest šerem, v němž starý život smrti uhasíná. Včera navštívil jsem sedmiletou dívku z C.; jest bez vědomí, na smrt nemocná. Na očích a krásném nevinném obličejí jsou již známky smrti — myslil jsem, že již zemřela, leč dýchala dosud. Skřížené ruce pohnuly se ve slabě křečovitém záchvěvu. Blýskavice smrti. Cítil jsem u obou nemocných, že smrt jest cos hrozného a že ve smrti člověku hrůza Boží jako blesk z temných mračen zazáří. Všecka příkázání a hrozby náboženství nabývají v okamžiku smrti těla a moci železné, kdežto za živa člověku jen jako duchové, mlhově pomíjející zjevy se blýsknou. Zjevy života jsou jako slova Pisma sv. Pozorujeme-li a zkoumáme-li jen některá výhradně slova neb věty, snadno se cesty pravé sejdeme, jako ku př. Luteráni vzhledem ku víře samospasitelné. Pravdy doděláme se, sestavivše všechny výroky Pisma sv., vzájemně je objasnivše a v pravý je přivedše poměr. Člověk jenž po celý život umírajícími a nemocnými se obírá, s člověkem jenž ve zdraví a rozkoši život svůj prožil, různého bude náhledu o Bohu a významu života pozemského. Obou však náhled bude nepravý, jednostranný. Ale komu naskytá se příležitost pozorovati život v jeho proměnách, v radosti i žalu, v bidě a rozkoši, ten pravého nabude pojmu o lidské bytosti a Božském působení; nebudeť mu Bůh ani příliš mír-

ným, ani příliš tvrdým a svět nebude mu ani údolím slzavým, ani rájem, nýbrž tím, čím v skutku jest.

Nabyl jsem včera nových dokladů pravdy, že duše při blížící se smrti ku počátkům svého bytí se vrací. Dvaadevadesátiletá Š—ová mluvila ve fantasu o otci a matce, o nichž po léta se nezmínila. Pamatuju se na starého vojína v Raštatě, jenž před smrtí živě snil, kterak otec ke domu jeho na brně přijíždí, používaje jej, aby s ním odjel.

Pozorují-li člověka, jenž lihovým se oddal nápojům, následujícího dodělávám se vývoje. Nejprve stačí mu dávka malá a požitek jest nepatrný. Vrací-li se požitek téhodně, denně, probouzí se v určitý čas touha po něm, ukojení jest příjemnější a vzrůstá téměř v přirozenosti člověka v nutnost. Později se potřeba zvětší a s ní i požadavek jak co do množství, tak co do opojnosti. Nejprve někdy, později denně přihází se opilost. Nyní nastane rozkol v žití; kocovina a pustá touha po opojení se střídají. Podobně má se věc i s láskou. V milencích vzniká nemocná prázdnota, nemohou-li se v určitý čas spatřiti; vzájemný styk jest jim nutností, touha po vyznání a důvěrnosti roste, stávajíc se ne-nasytnou. Dojde-li to ku dokonánímu hříchu, nastane opojení a pak kocovina. Pítí i milování zvýšením jest duševního i tělesného života, jež jako horečka zdánlivě člověka povýší, ba zdvojnásobí, pak jej však tím více zeslabí, v bytosti a činech jej ničíce. Vyšší význam a určení člověka, práce pro život věčný se ruší, jako horečka pro denní úkol člověka činí neschopným.

A kochá-li se smyslný člověk pitím neb láskou pohlavní, nalézaje v ní i život svůj, že pijak bez lihovin, milenec bez lásky žití nemůže, není podobného vína, podobné lásky i pro člověka vyššího, pro jeho ducha? Zde však jest patrný rozdíl oproti uvedenému, splanuvšímu životu přirozenosti, že totiž žářem lásky k Bohu člověk neochuraví, nýbrž že láska ta zdraví jest nejprospěšnější. Obrazně lze i lásku pozemskou, lásku nebeskou a člověka takto představit. Člověk jest polem, zmrzlým jako v zimě. Pítí a láska pohlavní jsou ohněm na poli tom zapáleným. Pole rozmrzne ale nic na něm nevzklíčí, nevypučí a zbude pouze spaleniště, jež vychladne a zmrzne, jakmile oheň uhasl. Láska Boží však jest stříbrný žár slunce z jara a v

letě. Pole se číví, zazelená a přináší ovoce.

Dnes vyprávěla mi B., že její švekrůše má sedmnáctiletou dceru, s níž nebláznivější ješitnosti provádí. Jsouc bohatou paní v obci, nutí dceru, aby nádhernými šaty se oblačela; dcera, děvče nezkažené, pláče, že ji matka činí loutkou pýchy. Zároveň zamýšlí matka koupiti dceři romány, aby se vzdělala! Žena bez náboženství bídňější jest muž. Jsou-li žena i muž bez náboženství, jest muž přece pevnější, jeho přirozenosti jest náboženství vrozeno. Máť on i bez lásky k Bohu něco lásky k dobru, souhlase takto nevědomky s Bohem. Žena však, nejsouc náboženstvím oživena, jest záhy morálním hnisem, v němž červy nejbídnější ješitnosti a citlivůctkárství se pohybují a zápach domýšlivé moudrosti hlavu jí mate. Již v dětství lze tak znamenati. Nábožný, hodný hoch jest světlejší, vznešenější děvčete těchže vlastností.

Poznávám dnes zvláště důrazně, že modlitba a touha po Bohu duši jest tím, čím stromu jest zapouštění kořenů. Neviděn tvoří se kořen v lůně země, rozšiřuje se dále a hloub a co vysaje, odesílá kmenem větvím, jež v krásné listy a sladké ovoce šťávu zpracují. Podobně zakoření se modlitbou duše v Boha a co v sebe vssaje, vrací světu ve slovích, skutečích, v celém svém zjevu.

Včera slyšel jsem kvartet od Beethovena, v němž slavičí zpěv podivuhodně hudbou na housle jest napodoben. Věřím pevně že skladateli myšlenka nebo, poněvadž byl démonické povahy, týž duch přírody, jenž v zpěvavých ptácích a hlavně v slavicích orgán i píseň tvoří, v duši vnikl. Později slyšel jsem kvartet Spohrův; milo poslechnouti. Bylo však lze znamenati, že z poslechu a pocitu toho, co zazní, jest složen, kdežto kvartetta Mozartova a Beethovenova přirozenými jsou produkty, vytrysknuvší z hloubi ducha nadaného, jenž jemnější jest a průhlednější horečkou než povaha přirozena, již tvůrčí duch vyzírá, proráží a vyznívá. Technické umělcovo vzdělání jest spíše odstraněním překážek a přízpůsobení materiálních pomůcek, jimiž se vnitřně procítěné ideje smyslnému světu a jím ostatním skytají, aby se v nich opět staly duchem. Umění zevnější jest jako řeč a písmo. Kdo ničeho neví, vládne mnohdy velkou dovedností v řeči, kdo mnoho přemýšlí, špatně se

často vyjadřuje, nemaje zručnosti. Až vstoupíme ve svět duchový, kde tělo jako tlustá, hrubá kůra nás již obklopotvat nebude, zanikne i všechno prostřednictví. Myšlenka moje zableskne se jiskrou světélou, vyzařující se v ostatních bez přechodu, bez přenosu řeči; cit můj pronikne ostatní bez hudy, bez malby, bez básní.

Navštívil jsem včera mrtvou Š—ovou. Nepamatuji se, že bych byl tak libou, spíše milostnou než vážnou mrtvolu člověka vzrostlého kdy viděl. Tato 92 letá paní hezčí se mi zdála býti po smrti než za živa, ba hezčí než mnohá stará paní. Dostvrzuje se zde často opakované přesvědčení, že mnozí lidé po smrti vznešenějšího nabudou rázu. Povstala by tím viditelnému světu pravda: Bůh stvořil člověka k obrazu svému, hřích však a duševní útrapy znetvořují lidský obličej. Vyšla-li duše, přijímá obličej tvar přírodou jemu udělený. Budiž krásný obličej mnohé mrtvoly duši předhůzkou, obrazem toho, čím měla býti, žalobou, že teprv po její odchodu nemá tělo překážky, aby přírodou mu udělenou krásu několik hodin před shnitím rozvinulo.

Při třech posledních mrtvých, mých známých, — majora H., dítěte E. a staré Š—ové, znamenal jsem bezprostředně před smrtí týž zjev. Všichni tři byli dráhnou dobu před smrtí bez vědomí a po zjevu bez vědomé bolesti. Když však se smrt blížila, rozhostil se na obličejí dvou prvnějších bol, celá tvář, hlavně ústa, se stáhla, hned však dřívější nabyvše podoby. Dítě pak otevřelo polozavřené oči, podívalo se bolně na sestru a zase je zavřelo. Stalo-li se tak vědomě, čili nic, nikdo neví, jest však pravdě podobno, že při smrti odtrhuje se duše od těla, při čemž rozdělení úplného dosud není, ale hlavní spojka již se přetrhla. Lzeť zjev ten porovnat s trháním zubů. Po prvním trhnutí visí zub ještě několika nitkami na dásni. První trhnutí jest velmi bolestno a jest věcí hlavní, ostatní jest více machanicky cititelné a malého významu. Pomyslíme-li ostatně, s jakým bolestným obličejem a křikem dítě se rodí, a že ničeho o tom v paměti nepodrží, škube snad také smyslova bolest v obličejí umírajícího, jenž nemá o tom vědomí, kterak duše jeho z těla se rodí.

V jakých protivách žije naše duše! Bůh miluje nás hanebné hříšníky tak, že nejtrpčí bídu za nás podstoupil — a nám

nesnadno jest Boha za jeho krásu a lásku i málo jen milovati. I dnes kvasilo v duši poznání a láska Ježíše Krista, jako kvasí jaro ve stromu a poupěti. Tušil jsem opět a opět cenu perly, pokladu v poli — lásky ku Kristu. Kdyby byl Kristus jako pravý Syn Boží za nás na kříži neumřel, neměl by svět té krásy, Bůh nebyl by tak velkým a lidé byli by mnohem nepatrnějšími. (Pokračování.)

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od

Frant. Vacka.

(Pokračování.)

„Pravda, svatá pravda,“ šeptal Radoušovi do ucha pan purkmistr a potahoval jej vzadu za plášť, aby umkl.

Mistr Radouš patrně mu nechtěl rozuměti.

„Nezbývá nám času, abychom sháněli se po důkazech,“ horlil dále. „V brzku trvám přinešeny budou odjinud zprávy, kterým pan Daniel spíše uvěří nežli řeči mé . . .“

„Co tedy činiti, přerušil jej hlasitě pan purkmistr.

„Nemařme času dlouhou úvahou! Vpravme posly do Hor Kutných a Hradce nad Labem; Svoljme do zbraně vojanskou hotovost! . . . Dnes poprvé toho lituji, že nemám syna, kterému bych vtiskl do ruky meč a vyslal jej tam, kde páže jeho chránila by čest jména Českého. Než jestliže odpuštění mi dáte, vzácní pánové, se zbraní v ruce chci provázeti šik statečných synů vašich do boje. Jen rychlá pomoc a obnovená seč nám vrátí, co předčasnou bitvou bylo ztraceno! Kdo se mnou souhlasí?“

Radouš ustal v řeči a rozhlédl se po ostatních osobách radních. Nikdo z nich ani nedutal. Písařovi vypadlo pero z ruky. Schýliv se, hledal je na zemi. Teprve za několik okamžiků vynesl zarudlou hlavu nad stůl a hleděl upřeně do svých zápisek.

Pan purkmistr první se vzpamatoval a hotovil k odpovědi.

„Němý podiv,“ pravil, obraceje se k Radoušovi, „který rozestřel se po tváři přítomných otců města, svědčí tobě slovatný mistr. Nepochyboval jsem nikdy o tom, že plane v prsou tvých oheň šlechtěné lásky k té milé zemi, kterou společnou

vlastí naší zoveme. Věděl jsem předobře, že vždy prodšen jsi vroucí neličenou náklonností k městu tomuto, jehož měnivé osudy řídíš spolu s námi po drahnou řadu let. A jako já byl vezdy přesvědčen o upřímné snaze tvé a jako já si vážil tvého věhlasu a ctil jsem tebe pro nezištnou práci věnovanou prospěchu obce naší, tak i všichni ostatní své lásky a vážnosti nemohli nikdy a nesměli ti odpírati . . . Dnešní rada tvá nám otevřela srdce tvoje dokořán. Vidíme ryzí zlato v něm. Bůh dlouhá leta nám tebe zachovej! . . . Jsem téhož náhledu a smyšlení, by přispělo se ku pomoci ohrožené naší otčině. Avšak Bohu žel! Kde vzítí náklad na výpravu válečnou?“

Pan purkmistr se odmlčel. Matouše měl získána chválou, aby mnoho mu neodmlouval. Znamenaje však, že mistr přece nevrle pokašlává a strojí se odpověděti, jal se dále sám mluvit.

„Není vás tajno, vzácní pánové, jak často musili jsme sáhati do pokladny obecné, aby zadosti učiněno bylo vůli krále a pána našeho. Důchody městské sotva stačily na zaplacení všech požadavků komory Pražské. A nyní, kdy stojíme na prahu nejisté budoucnosti, neradno jest vydávati se z posledního haléře. Toť náhled můj, ač jinak úplně se snáším s mistrem Matoušem.“

„Ano, ano,“ přejal mu Radouš řeč, „stojíme na prahu nejisté budoucnosti. Rozhodné slovo, rozhodný smělý krok může nás zachrániti a ostříhati před velkým neštěstím. Ba zdá se mi, že při nás jest, abychom rázností svou odvrátili pohromu, jež na nás dotírá. Jestliže však se zapomeneme nad povinností svou, probůh, kdo smaže vinu naši? . . . Ano, srdce své otevřel jsem před vámi dokořán. O, kéž byste i vy je otevřeli, aby v nich čisti mohl celý národ nynější i budoucí, že raději všechno jsme obětovali, nežli aby na jatky vedena byla svoboda, naše právo!“

A zas hluboké ticho rozhostilo se v síni radní. Konšel Viktorin osmělil se je přerušiti.

„Moudrá rada jest peněz vzácnější. A mistr Matouš zajisté nám moudré rady poskytl. Nechať se vyšlou poslové ještě této chvíle na Hory Kutné, do Čáslavy a Kolína. Zprávy, které zjejtřejšího dne přinesou, sestaví pan Vosyka a předloží je plné radě. Dá-li Bůh sejdem se zítra a budeme o věci té dále rokovati.“

Městský písař Daniel Vosyka povstal ze stolice a hluboko se ukláněl shromážděným pánům.

„Není-li pravda, pane písaři,“ oslovil jej purkmistr, „že máte strýce konšelem na Horách Kutných?“

„Zajisté, slovutný pane purkmistře. Vlastní strýc můj, nebožky matky mé bratr, pan Jan Pisecký . . .“

„Učiňte mu uctivé připsání jménem naším,“ přetrhl mu řeč pan purkmistr, „a doložte, že se mu za každou zprávu rádi a ze srdce odsluhovati chceme.“

Písař Vosyka schýlil pokorně hlavu.

„Pán Bůh s námi!“ zvolal purkmistr. „Zítra po poledni dám zvoniti do rady. Zatím přeji pánům dobré noci a žádoucího odpočinku.“ (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 9. března slavití bude kněžské druhotiny své veleduš. p. Matěj Procházka. čestný kanov. král. kap. Brněnské, starosta Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje, em. prof. gymn., po Sušilovi nejzasloužilejší a nyní nejstarší kněz-spisovatel český. — Matěj Procházka patří ušlechtilou a vzácnou povahou svou k těm lidem, o nichž říkáme, že nemají žádného nepřitele; za to však má přátel a ctitelů zajiště přecetně. V Brně ve skvostném fotogr. album podají jubilantovi podobizny ctitelů jeho a bude-li možno snad i památku nějakou oslavenci pořídí. Proto bylo by záhodno, aby i v Čechách mezi kněžstvem se sbíralo a fotografické podobizny českých kněží p. P. Placidu Mathonovi k tomu účelu se posílaly.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se 26. ledna u milosrdných bratří, od 27.—31. ledna u sv. Tomáše a od 1.—5. února u Alžbětinek.

— Dne 22. t. m. dopoledne byla v chrámu P. u sv. Kajetána na Malé Straně od 9—12 hodin konána pobožnost za příčinou beatifikace ctihodného sluhy Páně Klementa Hofbaura. V 9 hodin byla slavná mše sv. a pak trval výstav Nejsv. Svátost Oltární až do 12 hodin, — za šťastný výsledek, vyšetřování, které se právě v Římě toho dne konati počalo.

— **Znamenití nebožtíci katoličtí z roku 1883.** Únor: Vele. p. Valerian Jirsík, slovutný biskup budějovický a spiso-

vatel český. Duben: Arcikněžna Marie Antoinetta představená ústavu šlechticů na hradě Pražském. — Vévoda Ludvík z Parmy, — Gunther Kalivoda, šlechtitý opat Rajhradský. — Louis Veuillot, znamenitý publicista katolický. Červenec: Jindřich Ferstel, znamenitý stavitel. Srpen: Kanov. Ant. Suchánek. — Princ Chambord. Září: Jindřich Conscience, oblíbený spisovatel flámský. — Arcibiskup Gollmayer. — Arcikněz Weis. Říjen: Generální opat Mechitaristův Bosagi. — Hr. Ant. Lažanský. — Dr. Prucha, světitel biskup v Praze. — Joachim Barrande, věhlasný obdarovatel českého Musea. — Berta kněžna Lobkovicová. — Alban Stolz.

— **Vánoční stromky na hrobech.** V různých místech v Německu panuje zvláštní obyčej, že rodiče na vánoční večer ozdobí hroby svých miláčků stromčkem. — Tento obyčej rozšiřuje se každým rokem. — Stromky bývají ozdobeny řetízky z barevného papíru a svíčkami. V tom hledají rodiče útěchu nad ztrátou svých maličkých.

— **Poštovní služba v neděli** bude k nařízení pana ministra obchodu, počínaje dnem 5. února 1884, obmezena v ten způsob, že se bude v neděli na poštách pracovati jen dopoledne a tolikéž listy a zásylky jen dopoledne roznášeti.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Zvolen jest:

- p. dr. Frant. *Krás*, docent na universitě a představený kn. arc. konviktu, za kanovníka při nejdůst. vždy věrné metropol. kapitole u sv. Víta.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Vošoust*, far. v Nové Pace, dne 19. ledna 1884, (nar. 24. února 1812 v Kladrubech, vysv. 25. července 1841);
p. Jan *Traspe*, jubil. kněz, č. kons. rada, b. notář, děkan v Roztokách, dne 20. ledna 1884, (nar. 20. října 1808 v Branné, vysv. 25. července 1833).

Vyznamenání jsou:

- P. Victor *Muniček*, z řádu sv. Ben., převor v Broumově,
P. Ben. *Klouček*, z ř. s. B., inspektor tamtéž, jmenování čest. kons. rady;
P. Jak. *Lenk*, z ř. sv. B., duchovní správce v Rupersdorfu,
P. Greg. *Wagner*, z ř. s. B. v Broumově,
P. Bon. *Petr*, podpřevor v Broumově, jmenování bisk. notáři;
p. Jos. *Spitzer*, far. v Č. Verneřovicích, obdržel expos. canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Bier*, far. Schirmdorfský, za far. v Opatově;
p. Ant. *Svatoš*, katech. ve Vys. Mýtě, za far. ve Vraclavi;
p. Vojt. *Langhamer*, admin. Chvalečský, za adm. v Žirči;
p. Jan *Pfeffer*, kapl. Potěšský, za adm. v Pertholticích;
p. Fr. *Vaňhálek*, adm. Libický, za adm. v Levíně;
p. Ladisl. *Klouček*, kapl. v České Prusnici, za adm. tamtéž;
p. Ant. *Kopecký*, kapl., za adm. v Sezemicích.

Uprázdňená místa:

- Nová Paka*, fara patr. p. kníž. Trautmannsdorfa, od 20. ledna;
Roztoky, fara patr. p. hraběte Harracha, od 21. ledna;
Schirmdorf, fara patr. p. kníž. Thurn-Taxisa, od 21. ledna 1884.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Hanzlovský*, far. v Drahenicích, za far. v Černisku.
p. Ferd. *Weywara*, kaplan v Kumžaku, za osob. far. v Christianbergu.
p. Frant. *Kočer*, kaplan v Hosíně, za far. v Čákově.

Uprázdňené místo:

- Drahenice*, fara patr. Její J. paní kněžny Anny z Lobkovic, do 18. února.

Milodar. Ctihodní pp. klerikové řádu sv. Augustina u sv. Tomáše na Malé Straně darovali na chrám sv. Vítský 10 zl. — Ctih. pp. bohoslovci pražského semináře darovali v VIII. sbírce mezi sebou učiněné k témuž účelu 2 zl. 20 kr. a IX. sbírce 2 zl. Zaplat Pán Bůh.

 K tomuto čís. přidán jest seznam knih pro dobu poštovní vydaných nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

S l o v a

při udílení svátosti křtu sv.

Před křtem sv. ku kmotrům.

Ctění přátelé v Kristu shromáždění! Sešli jste se, byste účastnili se úkonu posvátného, t. křtu nově narozeného dítěte.

Kristus Pán nařídil před svým odchodem apoštolům: „Jdouce, učte všechny národy; křtíce je ve jmenu Otce i Syna i Ducha svatého.“ (Mat. 28.) Z rozkazu Kristova mají tedy všickni věřící křesťané byti křtěni. Proto hned od časův apoštolských v církvi kř. nejen dospělí věřící, nýbrž i děti se křtí. Skrze křest sv. dochází člověk nejen odpuštění hříchu prvotního, nýbrž i všech jiných hříchův a trestů časných i věčných, nabývá milosti posvěcující, již stává se synem Božím a dědicem království nebeského; křtem vchází do církve a co úd společnosti křesťanské podíl má na všech právech a pokladech duchovních, že může t. přijímati sv. svátosti a účastniti se v službách božích i v modlitbách věřících. Však křtěnec bere na sebe také jisté povinnosti, jež slibuje věrně plniti. — Poněvadž dítě neužívajíc svého rozumu, nechápe, co se s ním děje, proto dle starodávného chvalného obyčeje v církvi ke křtu se berou kmotrové, kteří jsou nejen svědkové, že dítě do církve bylo přijato, že vešlo v společnost křesťanů, nýbrž i za ně odpovídají a co rukojmí slibů se zavazují, že je věrně bude plniti. A co slibují kmotrové za dítě? Kněz táže se jich místo nemluvněte: Věřili v Boha Otce . . . v Boha Syna . . . v Boha Ducha sv. . . ? Odříkáš-li se zlého ducha i všech skutků jeho? Chceš-li pokřtěno býti? A

kmotrové ve jmenu malého křtěnce odpovídají: Věřím . . . Odříkám se. — Chci pokřtěno býti? Slibuji tudíž, že státi bude ve víře, již na křtu sv. přijalo, že Boha bude ctíti a milovati, přikázání jeho zachovávat i jemu věrně sloužiti: z lásky k Bohu, že všeho zlého, všech hříchů se bude chránit a následujíc svatého, jehož jmeno na křtu mu dáno, že ctnostně a pobožně svatě bude žít; slibuji také, že křtěnec i církvi, jejíž údem se stal, zůstane věren a rozkazů její poslušen; slovem že všechny povinnosti křesťanské věrně bude plniti. — Než všechny ty sliby a povinnosti, jež za křtěnce učiníte a na sebe přijmete, jsou Vám pp. kř. kmotrové, dobře zajisté povědomy a proto nebudu a nemusím o nich širše mluvit. — Přikročíme tedy hned k úkonu posvátnému, ke křtu dítěte.

Po křtu svatém k otci dítěte a kmotrům.

Posvátný úkon církevní jest ukončen. Dítě toto, křtem sv. přijato do církve vešlo v společnost svatých, jací mají býti všickni křesťané v nebi i na zemi. Jako člen církve jest ve spojení se všemi národy křesťanskými; nebo svazek ten objímá veškeré pokolení lidské, činí ze všech národů jednu rodinu, jejíž hlava jest Kristus, jak píše sv. Pavel: „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest; jeden Bůh a Otec všech.“ (Ef. 4.) Než dítě toto jest i synem národa našeho, jenž přiznává se k víře Kristově za tisíc let, již v době sv. Václava (vnuka knížete Bořivoje, od sv. Cyrilla a Methoděje pokřtěného) dědice české země, jehož jmeno na křtu sv. mu dáno. Však co nejvíce váží, dítě toto, jehož duše na křtu sv. ospravedlněna, očištěna, stalo se synem Bo-

žím a dědicem nebeského království. Jaká to vznešená důstojnost toho nemluvněte, jakého štěstí a blaha se mu dostalo!

Ctěný příteli, otče dítěte! Jestli srdce vaše se zaradovalo a potěšilo při narození jeho, tím více Vám budiž nyní milé a drahé. Bůh Vám jej svěřil, byste ho vzdělal v rozumného moudrého člověka, dobrého křesťana, byste jej pro nebe odchoval. Nuže přijměte ho myslí povznešenou i vroucími zbožnými city; slibte Bohu svatě, učíte pevné předsevzetí, že chcete povinností otcovské k tomuto svému dítěti vždy věrně plniti, že chcete nejen o jeho tělo, nejen o zdraví a život tělesný se starati, nýbrž a zvlášť o duši jeho pečovati, že chcete vzdělávati rozum a šlechtiti srdce jeho, že slovem i dobrým příkladem nabádati ho budete k moudrému, ctnostnému a bohabojnému životu. Křesť. náboženství nevyklučuje, ano velí lásku k národu a k vlasti, proto hleďte a přičiňte se m. př. aby synáček váš, až dospěje, byl způsobilým a vzorným občanem, by nejen dobrým údem církve sv., nýbrž i vzorným synem národa i vlasti se stal, aby hodným jsa jména svého patrona, nejen nadšeně zpíval: „Svatý Václave, nedej zahynouti nám i budoucím,“ nýbrž i by a to se všemi vlastenci se přičiňoval, by na národní roli dědičné spolu horlivě pracoval. Jako druhdy statečný Mathatias své syny napomínal: „Buďte synové horlitelé zákona a dejte duši pro zákon otců svých“ (I. Mat. 49.) tak i vy m. př. svého syna, často napomínejte, aby příkázání Boží vždy věrně zachovával, by, jak Bůh sám velí, své rodiče ctil a miloval, by všechny své povinnosti svědomitě plnil, by tak šťastně, spokojeně žil a království nebeského si zasloužil. Přeji Vám m. př. srdečně a žádám na Pánu Bohu, abyste milého synáčka svého vychoval ke cti a chvále Boží sobě a celé rodině k radosti, ku zdatu církve a vlasti, konečně jemu i všem k štěstí, spokojenosti a blaženosti věčné.

Také vy pp. kmotři jako duchovní otec a matka, přijměte laskavě tohoto křtěnce ve své opatrování. I vy povinni jste spolu s rodiči pečovati, aby dítě sliby, ježto před obličejem církve za ně jste učinili, věrně plnilo. „Napomínám vás slovy sv. Augustína, abyste polnili, že jste dítěti za rukojmí slibů se postavili; protož bděte, aby čistotu srdce šetřilo, spravedlnost milovalo a kř. lásku zachovalo.“ Mějte i vy péči, aby patrona svého sv. Václava

v ctnostech následovalo a hodným jeho jména se stalo. — Jest to skutek kř. lásky, ano čestno jest, býti svědkem přijetí koho za syna Božího a dědice království nebeského. Za to lze se nadíti, že váš duchovní svěřenec podobně jako rodičům zvláštní úctu a lásku po celý život vám bude prokazovati, ano ještě za hrobem, že srdečně vás bude vzpomínati.

Promluva k matce při úvodu dítěte v domě.

Jako druhdy Maria, matka Ježíšova, představila v chrámě svého jednorozenného synáčka: Hospodinu jej obětovala podle zákona Mojžíšova (Luk. 2.), tak i vy ctěná paní, svého milého prvorozence Bohu představujete a jemu v oběť podáváte; neboť Jemu náleží. Onť jeho Stvořitel otcovsky o něj pečuje, dobrým rodičům jej svěřil a hned po narození na křtu sv. synem Božím a dědicem království nebeského jej učinil. Tuto lásku Boží často uvažujte a vděčně uznávejte. — Až Vám Bůh popřeje síly, že povstanete, buďtež první kroky vaše do chrámu, byste Dárci všeho dobra poděkovala, že vás i dítě vaše při zdraví zachoval a zcela otcovské jeho péči svého miláčka odevzdejte. — On Vám vstípil city lásky mateřské, abyste bedlivě ošetřovala, koho Vám svěřil, byste ho neztratila i pro nebe jej odchovala. Však mnohá jsou v životě nebezpečenství, ježto hrozí tělu i duši dítěte; proste tedy Boha milostivého, by je opatroval skrze anděla strážného, kterýž by na všech cestách je provázel, tělo i duši jeho chránil, při zdraví, v čistotě a nevinnosti ho zachoval; proste nejvyššího Pána vroucí pobožností, by vám popřál daru moudrosti a rozumu, rady a síly, byste povinnosti mateřské vždy věrně plnila, i svého Synáčka jako sv. Ludmila svého vnuka Václava, jehož jméno na křtu sv. mu dáno, vzorně vychovala.

Přeji Vám ct. p. upřímně, by dítě vaše křtem posvěcené prospívalo jako dítě Ježíš věkem moudrostí a milostí u Boha i u lidí, aby rostlo a žilo ke cti a chvále Boží, vám, otcí a celé rodině k radosti, národu našemu ke cti a ku blahu celé lidské společnosti, sobě k zásluze a věčné blaženosti. Sám Hospodin žehnej i dej vám, byste porodem a dobrým vychováním svého dítěte zasloužila si království nebeského.

Ostříhejte soboty mé!

(Pokračování.)

Zajdi v neděli do farní osady odlehlého alpského údolí a pozoruj tu spokojenost, tu blaženou veselost, ježto se ve tváři těchto chudých pastýřů obráží, když vyjdou z kostela a na všechny strany ku svým horám se rozcházejí. Ten kmet, jenž vesele kráčí, ten muž, jenž družku svého života pod paží vede, ty děti a vnuci, kteří své pevné zdraví Bohu právě obětovali; všechna čela, od lysého až k panenskému, plná sebevědomí a pokoje svědomí! Ač tito lidé zlatotkaná roucha a snad drahokamy posázenou monstranci a jiné vzácnosti chrámu viděli, nevidíš na nich ani stínu oné baživé chtivosti, s kterou zahálčivý a nemodlící se městský proletář těžký řetěz u hodinek zámožného obchodníka s náradím ohlídá . . . A odkud to všechno? Tito lidé se modlili, slyšeli snad na kázání právě o Karlomannovi, který, zapomenuv na knížecí krev ve svých žilách, na Monte Cassino kuchyňské náčení čistí, anebo o bohatém kupeckém synu z Assissi, který, zřeknuv se otcovského věna, s pytlek na zádech a provazem okolo těla světem chodí, aby ubohé boháče zase modlití se naučil.*)

„Popatř jen, co jest neděle tam, kde se ještě svědomitě světi: viz ty šťastné veselé lidi, ani všicki pohromadě, otec, matka a děti do chrámu chvátají, aby si od těžké práce týdenní odpočinuli, a zároveň svého ducha pozdvihli a duši svou občerstvili. Vše, co v domě Božím vidí a slyší dává jim radost, povznesení a útěchu; plní dobrých myšlenek, na sebe samy a své nesmrtelné duše upozornění, o svých povinnostech poučení, vzmužení, aby dobré činili a zlého se varovali, tak se vracejí z posvátného místa ku svým příbytkům: a duch jejich jest otevřen posilujícím slibům a velkým nadějím náboženství, srdce jejich všech citům ctností, jsou šťastnější, zmužilejší, lepší. I táží se neníliž ve všech těchto mocných vlivech, jimiž náboženství tento lid proniká, uzda, moc, vnuknutí počestnosti, slušnosti, a čistoty mravů, jimž se nic nerovná aniž je kdy nahradí? Řcete mně, vy moralisté, co můžete účinnějšího nalézt, abyste dobré mravy a pravou vzdělanost zavedli? O, neděle jest pro lid ne-

toliko náboženství, ona jest také skrze dobré zvyky k nimž navádí a jež s nestřídlostí a všelikým nepořádkem se nesnášejí, velká škola mravouky a dobrých mravů a tudíž povýtečně civilizující instituce.“*)

Než postupme dále a tažme se: čím se více děje pro pravou mravnost lidu — náboženským odpočinkem nedělním, aneb tím, že se dělník dopoledne aneb celý den v neděli v práci drží, odpoledne pak, v noci ba i v pondělí do hospody žene?

Není pochybnosti, že znesvěcování neděle jest nejúčinnější prostředek, na mnoze přímá příčina nemravnosti.

Člověk musí věru míti nějaké zotavení neli přirozené a řádné, tedy nepřirozené a neřádné a toto se škodou mravnosti.

Kam chodí lid nesvětící neděle? Do hospody místo do chrámu. Tu jsou prázdné kostely a plné hospody; toť nevyhnutelný následek. Zničíš-li křesťanskou neděli, neúchylně panství hospody, zavedeš. Ale co jsou mravy či nemravy hospody pro řemeslníka, sedláka, pro lid?

Ze všech metel, které lid zastihnouti mohou, jest tato největší; ano vedle té metly navštěvování hospod není klesání mzdy, úplné zastavení práce, ba ani nemoc nic. Nejen zdraví a život, nýbrž i dobré mravy lidu se v hospodě hubí. Žádná nepravost neprovozuje nad člověkem hroznější moci, nestane se tak snadno naruživostí jako občerství. Kdo se mu oddal, ten nemyslí ani na sebe ani na jiné, ten se netáže, co z něho a jiných bude, a otáželi se kdy, běží, aby tu nešťastnou myšlenku utopil. A tak pije, až propije všechno i statek, zdraví, rozum, svědomí i cit, a od zvířete jen tím se liší, že toto dle potřeby pije.

Za takových poměrů není vůbec rodiny, na jejím místě jest rozpustilá zhýralost; aneb má-li takový pijan řádnou a počestnou ženu; jaký jest osud její. Vzdychajíc, plačíc a bědujíc sedí sama opuštěná doma, sama se svou bídou a s bídou svých dětí. Když pak přijde pijak domů, celý zhovadilý aneb rozzuřený a k nevystání: jakých ubohá žena musí zakusiti výstupů, jakého násilí! V pravdě, ta má peřlo na zemi.

Mimochodem budiž řečeno, že hospoda náboženství neméně jest záhubna než mravnosti. Které nábožné obyčeje mohou se s obyčejí hospody snést? Můželiž církev s hospodou bojovati? Vždyť církev zavr-

*) Histor. pol. blätter sv. 64. str. 447.

*) Dupanloup l. c. 11.

huje a utlačuje všechny ony nízké pudy, ježto tam ukojení a volného rozvoje docházejí; v hospodě pak sedí bezbožnost na trůně a dělá posměch ze sluhů a záležitostí náboženství, jako nikde jinde. Proto jsou hodní kněží, jichž povolání jest v městech a všech lid mravným činit, jedné myslí, že návštěva hospod jest jednou z největších překážek plnění náboženských povinností jmenovitě mezi pracující třídou. Nejlepší a neomylný prostředek, aby muži a mládenci z kostela vyhnáni byli, jest: otevření hospody aneb krom otevřených nově zřizovati.

Než to není všechno; hospoda za našeho času poskytuje ještě jiné sociální nebezpečnosti i jestli místo, kde se demagogie co nejúčinněji rozšiřuje a rekrutuje. Do hospody přicházejí nejspatnější noviny, ježto lid ještě více otravují, než nezdravé nápoje, kterými se naplňuje; v hospodě se roztahují pouliční hrdinové se svým povázhlivým tlachem, odvážliví mluvkové, kteří mezi nevědomými ale proto tím lehkověrnějšími lidmi nejnebezpečnější překotné myšlenky, nejpošetilejší ale vždy nejdříve přijaté pomluvy roztrušují. Krčma hledí se státi klubem, tam se dělají volby, činí se nebezpečné hrdinové se svým přivrženci pro ně shánějí — zkrátka za našich časů není jiného ohniska demagogie, kde by se horlivěji kutilo nežli hospody.

Tak se má s hospodou a to ne tu a tam jako výminkou, takové jsou hospody téměř nevyhnutelné; kdo chodí do hospody více méně nejurputnějším útokům se vydává. Nikdo tam beztestně nechodí. Zvláště jeli běhání po hospodách v některé zemi všeobecným zvykem, jest tam také obyčejně nejmnocnějším hnacím kolem mravní a sociální zkázy všeho lidu.

Rozumí se, že děti následují rodičů, učnové tovaryšů, a není řídké, že se děti s 12–15 lety nestřídmosti oddávají. Ani ženy nejsou prázdný té nešťastné náruživosti a počet jich co rok roste.

Odtud také i na venkově mravní cit hyne, svědomí chabne, strašná mravní zkáza zavládá. Hrubé sobectví hanebné hmotářství uchvacuje srdce lidské; u dětí, vychovaných dle zásady „peníze nade všechno“ i sám hlas přírody umlká; cit dětinské lásky a úcty k rodičům vymírá, povinnost, rodičům přispěti se nezná, ti musejí trpěti nouzi a opovážili se žádati, co jim patří, hned jest vojna a rozbroj. Sotva se starý otec a stará matka v domě trpí; nevyho-

díli jich, ztrpčuje se jim život nesčíslným soužením.

Neočekávejme od takových tvorů, u nichž i přirozené city vyhynuly, vlasteneckých ctností. Takoví nevědí, co jest vlast, oni rozumějí jen osobním zájmům a jen tomu, co těchto se týká, jsou přístupni. Aby se věnovali, obětovali pro obecné dobro, ani jim nenapadne. Co jim záleží na tom, kdo nad nimi panuje, majíli jen své jídlo a svůj nápoj!

Ale, namítá se, neoddávají se v neděli hýření také lidé, které na služby Boží chodí? Bohužel! neboť ani návštěva služeb Božích ani svěcení neděle všech hříchů a prostopášností nezamezí. Bůh dal člověku svobodnou vůli, i může sebe vznešenějších posvěcujících prostředků ku své zkáze zneužiti. Ale tolik jest jisto, že bez svěcení neděle člověk mravní opory pozbude a mravní zkáze bez vyšší ochrany snáze přístupný jest. Žádný z těch, i kteří neděli hříšnými prostopášnostmi zprzňuje, nesvětí ji, byť ze zvyku služeb Božích nezameškal. Ale kdo vypočte nesmírné požehnání pravého svěcení neděle? Kdo spočte, kolik mravních poblouzení se jim zabrání? Kdo napočítá, kolik zbloudilých ten den se zase získá a k nábožensko-mravnému životu navrátí? A nemají ti, kteří dělníkovi brání neděli světit, nemají ti viny na jeho mravních poblouzeních, od kterých by to důstojné neděle bylo odvrátilo. Jakmile se člověk církvi a jejímu vlivu odcizí, a to se děje při ustavičném nesvěcení neděle, uvrhne se i v praktický materialism, jehož evangelium zní: Jezme a píme a veselme se, neb zítra zemřeme! S náboženským citem umře i mravní. Všim právem a řádem tvrdí tedy Angličan Blackstone: „Zkáza mravů jest obyčejný následek znešvecování neděle.“*)

A neméně vhodně píše Dupanloup: „Jeli pravda očima i zkušeností potvrzená, jest zájisté tato: nutno jest voliti: jestli neděle napařád jako dosud mizeti bude a lid dne posvátného pokoje od ostatních dnu více rozeznávati nebude: můžeme jisto jistě očekávati, že znenáhla mravy lidu se zkazí a všeliký nepořádek a všechna zkáza, která místo zničených dobrých mravů nutně zaujme a vzroste. A jelikož chtěj nechtěj, práce přerušiti nutno, a to v dobách sobě blízkých: víteliž, co užříte, až neděle zmizí? Na místě pravidelného, řád-

*) Zircas 1. c. 34.

ného a dobročinného odpočinku jak Bůh a podání století je zařídili, potkáte se s nepravidelným a zahubným odpočinkem, se smutným modrým pondělím a celým hojnem zla; čím více se chrámy, ta místa, kam lid modlit se chodil, vyprázni, tím více budete viděti, jak ubohý lid tam se hrne, kam spěchají všechny ty zástupy, které na neděli nemyslí, do doupat pitek, prostopášnosti a obžerství, kde se nešťastný dělník z města a často i z venkova hubí a znevažuje. Chcete-li tedy lid k starým mravům a etnostem přivést, zaveďte mu neděli, ježto ony mravy a etnosti tam, kde ještě jsou, zachová, a kde zhynuly, na novo získá.“*) (Pokračování).

Moudrost ze života pro život.

(Pokračování.)

12. Cíl, jaký si vytknouti a čeho se chrániti?

Máme si voliti cíl, aby se člověk nezmýlil, musí především znáti sama sebe. — Přemnozí lidé žijí na bůhdař, buďte nemají určitého cíle, nebo že cíl jim vytknutý s prostředky se neshoduje. Není tak snadno předvídati, co člověk může vykonati. Mnohý nezná míry svých sil, nebo neví, kdy a jak jich užítí. Často marnivost jich zveličuje nebo neschopnost uskrovnuje. Srdce jest hlubina nestálosti a bezedné moře všelikých odporů. Člověk hned staví babilonské věže v naději, že brzo nebe dosáhne; hned zase pojat bázní, netroufá si ani slamené boudy stlouci. Děje se nám často jako dětem, které vylezše na vrch, mní dotýkati se nebe, a bludná světýlka z výparů močálových za hvězdy v prostoru nekonečném považují. Mnohdy takové i dospělé děti o více usilují, než zmohou, jindy zas ničeho nevyvedou, že se o nic nepokusily. Jak tu dojiti pravdy? Nesnadná jest odpověď. Třebať odkázati ke zkušenosti, která jest nejlepší vodítkou; jen že zvolna jí docházíme, někdy až v podvečer života. — Tím naznačena jest obtížnost, nepak nemožnost, poznati sebe a síly své. Obtíž nesmí nás odstrašiti, ale má mysli nám dodati a k větší horlivosti nás povzbuzovati.

Čeho třeba při tom se chrániti? Za všech okolností a poměrů života má člověk užívati svého rozumu, za jedno, aby cíl silám svým při-

měřený seznal, za druhé pak, aby k dosažení jeho vhodných prostředků si volil.

Cíl, jaký si člověk vytknul, musí býti v pravém poměru k prostředkům, ježto jsou jeho duševní, mravní i hmotné síly. Hledati cíl mimo náš obor, nedostížitý, bylo by sil svých zbytečně mařiti; trvati zase v nečinnosti, nedbati, nechtít se domáhati toho, co rozum a zkušenost za pravé uznává, bylo by zneuznávati úmysly Prozřetelnosti a protiviti se její příkazům.*)

13. Tajené síly jak se probouzejí!

V lidské duši spočívají, dřímají někdy síly a vlohy, až při nějaké příležitosti se probouzejí a na jevo vycházejí. Mnozí nemají o nich ani tušení; vstupují do hrobu, nevědouce o svém pokladu. Mnohý drahokam, jenž by mohl královskou korunu zdobiti, leží v prachu a mnohá perla šťastnou teprve náhodou, když paprsek sluneční se v ní zableskne, na světlo vychází. Často nenadálý zjev, nebo pohled, čtení v knize, rozprava, ba jediné slovo postačí, že duše jako ze spánku vyrušená zdá se, jakoby zaslechla zvláštní hlas tajemné vnuknutí. V krátkce před tím jsouc ztrnula; bez citu, náhle ožive; z propasti plamen vyšlehn. Což se přihodilo? Závada nepatrná odstraněna; padla jiskra, oheň se vzňal a plane rychlostí myšlenky. — Duch se probouzí, an stýká se s jinými duchy, a sice, což třeba znamenati, méně tím, co z venčí přijímá, jako spíše co v nitru svém bádaje seznává. — Vloha jednou probuzena v čilosti se zachová, byť i člověk časem zapomenul, co viděl, slyšel, četl nebo pocítil. Oheň je rozdělán i hoří bez přestání, k čemu třeba jen jiskry, ježžár prve roznítla

Kdyby vlohy naše byly nám zjevný, mohli bychom jich snadno použiti k svému nemalému prospěchu. Než vkročivše jednou v život veřejný, nemůžeme mnohdy dle libosti opustiti dráhu, na kterou nás vychování nebo povolání přivedlo. — Pak třeba se uspokojit a jak síly stačí konati svou povinnost. — V tom zaleží moudrost života.

*) Prozřetelnost Boží jmenujme onu činnost bytosti nejvyšší, která všecky věci bez rozdílu zachovává a k jistému již od věčnosti ustanovenému cíli řídí, zvl. pak o člověku má péči. Prozřetelnost Boží, předvídajíc od věčnosti veškerou činnost bytosti rozumných, již také od věčnosti vše tak zařídila, aby úmysl její v dosažení cíle, t. nejvyššího stupně blaženosti — maten nabyt a co ona takto zříditi za dobré uznala, bylo nejvyšší dobré. (I. Mojž. 1, 31.)

*) Dupanloup l. c. 22, 23.

14. Nedbalost. lenost.

Člověk miluje bohatství, čest, slávu i rozkoš; v tom každý má zalíbení; však rád si také hoví v nečinnosti. Mnohý své pohodlnosti a lenosti svou čest i blahobyt v oběť přináší. — Pracovati, v potu tváře chleba si dobývati, bývá mnohemu velmi obtížno, ano protivno. — Nečinnost, lenost nic nepotřebuje, nic nežadá. Pro bohatství čest a slávu třeba pracovati, přičiniti, potýkati se; i zábava, rozkoš jest odměnou snahy. Každá nárůživost žádá přičinění; jen nedbalost, lenost po ničem netouží. Účelem, cílem jest jí nicota, nic. —

Původ lenosti spočívá v našem ústrojí tělesném a v jeho zábyvech. Každý čin žádá namáhání sil; práci pak síly ochabují. Je-li práce mírná, činí zálibu, rozkoš; nemírná působí unavení, umdlení a při dalším trvání bolest. Proto i nedbalec, lenoch se zalíbením chápá se práce; než brzy umdlí; každé namáhání se mu znechutí. Však „bez práce není ovoce. Kdo neseje, ten nevěje, neklídí a sám se šidí.“

15. Netečnost, lenost duševní.

Každá práce duševní je spojena s namáháním tělesného ústrojí; proto často se setkáváme s nedbalostí a leností nejen v ohledu tělesné, nýbrž i duševní činnosti.

Však při práci neumdlévá duch, ale jeho nástroj — tělo — údy tělesné, ježto duši své služby konají. Odtud pochází, že práce duševní, — přemýšlení, toužení, dychtění, snaha — mnohdy takou nechutí a nelibost v nás působí, jako nejtěžší práce tělesná, ruční. — Však únava tělesná nemívá vždy za následek duševní a mravní ochablost, čehož každý z nás zakusil. Často po mnohém duševním díle tělesné práce se chápem, což tím způsobem lze si vysvětliti, že změny — stále se při práci — soustavy svalové a divní nejsou v stejném poměru. — Viz, „K čemu kdo chuť má, v tom těžkosti nepozná. — S chutí do toho, půl hotovo.“

16. Nestálost.

Nestálost, jak by se zdálo, že jest nemírný pud činnosti, jenž člověka stále k novému zaměstnání pobádá, popohání; ale v pravdě není jiného, leč skrytá lenost. Člověk nestálý dává se z jedné práce do druhé; nebo zdá se mu velmi nudné, protivné, stále napínati svou pozornost a trvati při jedné práci. — Z té příčiny bývají lidé nestálí obyčejně blouznivci a mudrlanti. Dělati návrhy, plány, poskytuje ducha daleké, širé pole a uzdu mu pouští; proto lidé

nestálí, vrtkaví střemhlav se vrhají v rozličné i nedostížné podniky, z nichž ale žádný nepřivedou ku konci.

Mnozí lidé nestálosti nejdůležitější zájmy a povinnosti své obětují, práce jim uložené zanedbávají, že jim přicházejí obtížné, jiné pak, snazší si volí. Procházeť se, čísti, rozmlouvati, toť ovšem vyžaduje také síly tělesné i duševní; však člověka příliš nenamáhá, neunavuje; proto je lidí procházejících se, blatošlapů, pouhých čtenářův a žvastalů dosti, více než pracovníků, jichž se mnohdy mnohde nedostává. — Však pomni: „Nestálý daleko šel a dobra nedošel.“

17. Ctnost není nemožná.

Ctnost v širším smyslu jest spůsobilost, schopnost a ochotnost k svému povolání. V užším pak smyslu je ctnost pevná, stálá a horlivá snaha, konati dobré, čili všecky své činy, — myšlení žádosti, řeči a skutky říditi dle zákona mravního. —

Ctnostným býti není snadno, ano mnohdy těžko, avšak není předce nemožno. — Ctnosti lidské jsou přimísleny mnohé slabosti, které však se dají napravit, zdokonaliti. — Rozum podobá se vladaři, proti němuž spikli se jeho poddaní, takže stále musí bojovati. Jest to boj tuhý, často krutý, s mnohým nebezpečenstvím spojený a štěstím měnivým, za to tím důstojnější. — Za našich dob tvrdí se, že vliv žádosti a nárůživosti na rozum je nepřekonatelný, ana prý nárůživost je všemocná. Bláhové to dokazování. Duše lidská vznešený obraz božství — není tak opuštěna, sama sobě zůstavena. — Mravní cit jí přístvořený nemůže žádná moc zničiti; on přetrvá u jednotlivce každý zločin a ve společnosti lidské všeliké bouře. Právo-li jeho se zneuznává, nachází zastance a mstitele v svědomí, jež každého zlé čínicího nepokojí, hrýze, v lůně pak společenstva odporují, protestují proti zlu a bezpraví mnohé hrdinné oběti. — „Svědomí hlas Boží. — Svá mysl peklo i ráj.“

18. Učení mravů nejlepší vůdce rozumu.

Politika vlády slabé, malicherné zakládá se na sobectví a bezpráví; rozumná, dobrá pak a velikostná na právu a spravedlnosti. — Také s životě obecném seznáváme smýšlené nízké, vprosté i vznešené, šlechetné; tam ono plodí vše zlé a podle nepravost, toto pak vše dobré a pravé, ctnost. — Právo a mzda, ctnost, čest a blaho zdá se, že chodí cestami něžnými; však nežnost tato není trvalá. Cesty jejich zdají se

rozdílné, však cíl, kam směřují je týž. — Bůh časem zkoušívá stálost svých věrných a prodlévá s odplatou; ano někdy odkazuje až na věčnost. —

Žij tedy, vládni s sebou a jedné povždy a ve všem rozumně, moudře, dle zásad křesť. mravouky. Kdo těch nedbá, bez trestu nezůstává. — Bezceenné rady sobecké, ježto jim odporují dříve neb později s vlastními obmysly za své vezmou a všeliké zájmy daremné a činy nešlechtné, byť i do nebe vychválené, padnou. Tak zkušenost i dějiny svědčí. — „Čiň dobře a bude dobře. Postivist trvá na věčnost.“

(Pokračování.)

Provinění.

Historický obrázek od *Alojsa Dostála*.

(Pokračování.)

5.

Když praotec Přemysl z rolníka se stal knížetem od radla k trůnu byv povolán, zanechal potomkům na Vyšehradě onen šat, jímž jsa oděn posly Libušinými byl zastižen. A kdykoliv nový kníže na trůn český nastoupil, oblékl se v Přemyslovy škorně a tak pasován jakoby národem vším v důstojnost knížecí.

Kníže Soběslav pokořil se ještě více než předchůdcové.

Veškerá Praha trpěla se svátečním hávem, všude hlučno a veselo. Na domech zelené věnce, na střechách praporečky s dlouhými fábory. Ve věžích rozhoupány zvony — jen udeřit. Ulice plny venkovského lidu. Sedláci až z Hradecka, od Mělníka a Budějovic neobležovali si dostaviti se do Prahy. Také Moravanů a z obou Lužic bylo ve městě lidu plničko. Mezi sedláky v malebných šatech procházela se šlechta v menším počtu. Kráčeli hrdě rytíři se svými žoldnéři a vévodové na koních s četnou družinou. Erby vyleštěny, že se blýštely jako ze zlata a každý lupen, každý odstín jako ze stříbra. Bylo se radost podívat na četné davy. Zbraň se leskla na slunci a koňové vesele poskakovali v novém řemení.

„To bude král,“ pochvaloval si jeden sedlák od Domažlic a podepřel se o mohutnou sukovici, okovanou železem. Pošlul chlupačka k týlu a usmíval se na všechen svět. Vždyť je v Praze a v Praze od dávna blaze.

„Ba ne král, kníže,“ oprvaoval sedláka jeden žoldnér Děpoltův. Měřil sedláka od hlavy až k patě zrakem pohrdlivým, jakoby chtěl říci: „I co by jsi ty!“

„I to pěšky jako za vozem. Ať král, ať kníže, však sv. Václav byl také knížetem a jiní a jiní a byli to chlapíci, ne?“

„Ty tomu rozumíš, selský hrbete,“ osopil se voják na sedláka.

Ale teď byl oheň na střeše. Venkovan se vzpřimil, přiložil palec na sukovici a spustil zhurta:

„I ty holobrádku, kdo pak se vám stará, by jste měli co jísti, než my sedláci, my selské hrbety? Hladem by jste pošli, palcátů a mečů by jste se nenajedli. Beztoho jste jen zemi na obtíž a vyjídáte nás nic nedělajíce, než na německé turnaje se cvičíte?“

„Tiše, tiše!“ velel jakýsi rytíř ujižděje ulicí. „Do pořádku! Kníže přijíždí.“

Do všech jakoby vjela jiskra, vyskočili a spěchali ku bráně. Tam se již seřadzovali: duchovenstvo v předu, pak družičky s vívky na hlavě, rytíři se svým komonstvem, sedláci a obecný lid. Dlouhý průvod tlačil se úzkou branou Soběslavovi vstříc.

Jásot lidu byl nesmírný, ve vzdáli bylo viděti průvod nového knížete. Na věžích pražských zahlaholily zvony a dav se hnul pomalu ku předu. Mezi diváky byla také mladá dívka v bohatem hermelinovém kožíšku a vykládaným pasem zlatem a perlami. Tvář jen hořela nedočkavostí a oči jen hrály tichou radostí. Napínala zrak ku předu, než nadarmo. Ze spousty hlav nebylo lze nikoho rozeznati.

Vedle dívky stál muž až po hlavu oděný ve válečný zbroj. U pasu visel těžký meč a na prsou toulec. Přes ramena měl přehozený kabátec z liščích koží a na nohách škorně. Ve tváři sídlila dobrota a radost ze dnešního slavného dne.

„To je lidu a jak jásá!“ zašeptala dívka.

„Vrací se jeho miláček. Milují Soběslava.“

„To je hlavní. Nemá-li panovník lásky u poddaných, je ztracen.“

„Že už nejedou!“ toužilo děvče.

„Upokoj se, upokoj, Miroslavo,“ chlácholil rytíř.

„Vilíme, zdá se mi, že tamo, tamo,“ Miroslava, sestra kounického pána vztáhla pravici k blížeicmu se průvodu ukazující na Soběslava, ale na jednoho ze dvořanů jeho. Červcem politá tvář její a hlas

selhával. Chtěla říci: „Kunrát“ a sotva zaseptala.

Před branou nebylo lze se protlačit. Soběslav šel s veselou tváří, ohlížel se na všechny strany, opětoval pozdravy, tiskl ruce pánům českým, měšťanům pražským i rychtářům venkovským. Jásání nebylo konce.

„To je kníže! Pán nepán, se všemi bratr.“

„Ať žije Soběslav!“

S biskupem Bedřichem objal se nový kníže a bratru Oldřichovi, jenž do Prahy ho předjel a město na vše připravil, stiskl pravici. Slovem Soběslav se zamluvil hned do srdcí všech; jen šlechta: páni a rytíři divně se dívali na to, že kníže tiskne ruce sedlákům jako jim s erby a slavnými předky. Však pro dnešní slavný den přehlédli vše.

Soběslav před branou zastavil, sehnul se a sňal s nohou opánky, podal přílbici svému pobočníku a bosonoh, v nelíčené pokoře kráčel ku Praze.

To bylo přece mnoho. Lid při počínání knížete trnul, pak spustil výskot, až zvony pražských chrámu přehlušil. To je pán, to je kníže! Ani otec Přemysl na Vyšehrad nešel bos a s hlavou odkrytou jako tenhle nový kníže! Radosti nebylo konce.

Teď by byli Soběslava nesli na rukou a ulíbalí láskou.

„To je on!“ zvolala Miroslava a zvala bratra, by se také podíval.

„Soběslav?“ tázal se Vilém. „Změnil se za tolik let, sotva ho poznávám.“

„I ne Kunrát znojemský.“

„A tak.“

Vilém se usmál. Byl všecken zaujat pro nového knížete a nyní si teprve povšíml pobočníka Soběslava. Poznal ho na první pohled. Byl to Kunrát, nenáviděný bratr Arnošta, souseda znojemského.

„No teď snad se ti lépe povede,“ myslil si, „když na výsluní knížete dosáhl jsi nejvyšší hodnosti. Arnošt nesl knížecí přílbu.“

Soběslav stanul na chvíli ve bráně. Snad váhal, má-li překročit práh rodného města, nebude-li tento krok příčinou nových rozbrojů a hádek na trůně. Byl takřka tísňen lidem a musil ku předu.

„Zlaté město, drahá otčino!“

Soběslav pohlédl na matičku Prahu, hrám svatovítský, slavný Vyšehrad, stří-

bropěnou Vltavu a do očí se mu drala slza za slzou.

„Kolik jsem tě neviděl let, rodiště milené a kolik černých zatím mraček přeletělo tvoje skráně! Však ty jsi odolalo, ty jsi všechny přestálo pevně neoblomně.“

Kníže vzdychl a zahleděl se do lesklých bání, šedých domů, zelených zahrad. Co tu krásy, co půvahu a všeho bylo postrádati Přemyslovci třináct dlouhých let. Teď se vrací svoboden, povýšen, oslavován vším lidem. Podivná osudů hra!

Soběslav přímo namířil ke Hradčanům. Lid ho předcházela a následoval provolávaje slávu a dlouhá leta panování.

„Sestarál se,“ šeptal si lid.

„Zvážněl; nedivme se, tolik let.“

„Inu bodejť a k tomu všemu divné zprávy. To nedodá mladosti.“

„Za to bude hodný náš dědeček.“

„A spravedlivý jako nebožtík otec.“

„Však hned jde navštívit hrobu kníže a světců českých.“

A Soběslav šel opravdu k mohylám českých patronů. Dosud bos a s odkrytou hlavou. Lid z úcty také snímal přílby a beranice. Bližili se chrámu svatovítskému. Ve dveřích museli knížeti cestu protlačit. Biskup přivítal Soběslava. Šli rovnou ke hrobu sv. Václava.

Soběslav poklekl, poklonil se hluboko a sepjál ruce:

„Vévodo české země, oroduj za nás, oroduj za český národ a nedej mu zahynouti. Veď kroky naše po cestách pravých, nedej klesnouti. Svatý Václave, vévodo český! Dej, abych spravedlivě vedl lid tvůj, by mír a pokoj panoval v zemi naší, dej, ať blaho v národě tvém, spokojenost v Čechách, dej, ať víra svatá mocnější a mocnější zapouští kořeny, ať víc a více Hospodin a svatí jeho ctěni a vzývání. Svatý Václave, vévodo české země, oroduj za mne, oroduj za nás!“

„Křeš, Křeš, Křeš,“ rozlehlo se všim chrámem. Veselý venku jásot proměnil se ve vroucí modlitbu a zvučný zpěv.

„Sv. Václave, oroduj za nás!“

„Křeš, Křeš, Křeš!“

Biskup sloužil slavnou mši sv. a kníže Soběslav klečel na holé zemi. Byl pohroužen v myšlenky vážné a modlitbu vroucí.

Před chrámem bylo lidu a vojska namáčkáno. Po mši sv. rozházeli a mluvili jenom o knížeti. Uchýlili se do krčem pro občerstvení, by se pak ubírali k domovu,

kde čekala práce v poli. Každá hodina v letě drahá.

Několik vojáků známe z kounického hradu. Přijeli s pánem a teď mají volnou chvíli, by se prošli po Praze. Krušina dělá starého, vše je mu známé, praznámé, ale nechce vykládati. Dobeš pořád kolem starocha, „aby prý něco od něho pochytil.“ Na každou maličkost se ptá a Krušinu si nabírá. Nejvíce dolehá, by mu ukázal krému, ve které tak cizince nedávno vyplatil. Krušina se vymlouvá:

„Kde pak já vim! To bych musil mít hlavu jako větel, abych si vše pamatoval. Někde to bylo.“

„Tam hle!“ ukazuje Dobeš na malou hospůdku.

„Tam, tam,“ přisvědčují jiní. „To je trefa, jsou tam zároveň Odolenovi žoldnéři, Krušina se s nimi smluví, kdo byl dříve na druhé straně řeky Addy.“

Krušina se rozlobil, uhodil na meč a otočiv se bručel: „To aby s vámi už vydržel Lucifer. Jděte si, kam chcete, já s vámi nepůjdu!“

A šel stranou do opravdy.

Nastalo smířování: „I mlč, to bylo žertem, my to myslíme jen na oko a ty, Dobeši, mlč. Kam bychom se děli, kdyby nás Krušina nevedl? Zabloudíme a jsme ti tam. Nezlob se, brachu a věď nás dále.“

„Jsi v Praze jako doma, znáš každou uličku.“

Krušina byl odzbrojen. Zalichotili mu a vrátil se.

„Inu stará hlava, ale ještě někdy se upamatuju. Více jsem znal v Miláně.“

„A jak se jmenuje tam hle ta řeka?“

„Toho nevíte? Hm, to je k smíchu.“

A vojáci se stranou usmívali vůdci Krušinovi.

Nejdéle ve svatovítském chrámě zůstala Miroslava. Již i bratr ji opustil, ale děvčeti se nechtělo z kostela, ne a ne. Když časem člověk zavítá do hlavního města, vidí všechru nádhru a krásu, ustrne a nechce nikterak opustiti vznešený, krásný chrám, do něhož se byl uchýlil. A což když v tom chrámě sv. patronové odpočívají v rakvích a knížata pod mohutnými náhrobky?

Miroslava byla dnes podruhé v Praze, nedivme se, že ustrnula, založila ruce křížem a hlavou jí táhly divné myšlenky. Co cítilo srdce její, nemohla vypověděti.

„Ty zde, dívko ctná.“

Miroslava sebou trhla a ohlédla se.

Před ní stál mladý muž hezké tváře, černých vlasů a vysoko klenutého čela. V ruce třímал přilbu, již byl z úcty k posvátnému místu snal s hlavy. Na rtech spočíval mu lahodný úsměv, v očích dobrota, v důlcích ve tváři laskavost.

„Věděl jsem, kde hledati kounické sestry.“

Kunrát se usmál šelmovsky.

„Žert se může proměnit v pravdu.“

„Má zlatá, to raději nebudu žertovati a začnu s moudrou. Těší mne, že tě opět vidím, Miroslavo.“

„Také mne. Však na dlouho-li se budeme těšiti z návratu bludného rytíře do Moravy?“

„Odpust, drahousku, jinak nebylo lze. Musil jsem, znáš dobře poměry. Však teď se obrátila karta. Soběslav mi slíbil, že vrácen mi bude otcovský úděl. Ještě dnes bude vyjednávat s Arnoštem.“

„A pak?“

„Pak sousedství nějak překleneme mostem nejen vzájemného přátelství, ale i svazkem nerozlučným.“

Zatím daleko byli za chrámem ubíraje se jíce do Prahy. Miroslavu polil nachový růměnec. Došli tak zvané zahrady sv. Václava. Bylo zde velmi útulno. Svatojirský kostel pnul věže jako dva prsty k nebesům a věže, vroubíci Hradčana, šklebily se malými okénky. Pod strání pěnily se Vltava a za řekou Staré město. Jako pozadí všeho panoráma staroslavský Vyšehrad. Na pravo Petřín se Strahovem. Všechny téměř domy byly propleteny zelenými zahradami a střechy červené byly jako v zeleném rámci.

Krásný byl pohled na město ozářené poledními paprsky slunečními. Naším mladým lidem z vinice svatováclavské se ani nechtělo.

„Jak se ti líbí, Miroslavo, Praha.“

„Krásna, velmi krásna. Však přece doma nejlépe.“

Kunrát se usmál. Svá vlast každému nejmilejší.

„Kdy se vrátíme do Moravy!“

„Ty půjdeš s námi?“ vesele se ptalo děvče.

„Ovšem že, doufám, že poměry ještě dnes budou mezi mnou a bratrem urovnány.“

„To bude veselá cesta. Bratr chce odpoledne dostati se z Prahy, bychom někde v okolí přenocovali. Město je plnické.“

„Nadejde brzo doba, kdy si tě přivezu na otcovský hrad, kdy spolu budeme okou-

šeti radosti a strasti vespólného života. Dost jsem se natoulal, nanosil zbráně, natřímá meče, rád si odpočíná v klidném domově a odložím smrtící nástroje. Příroda žádá svého práva.“

„Moravo, Moravo, Moravěnko milá,“ zanotovalo děvče veselou píseň — —

Když Soběslav slavně vjížděl do Prahy, na Přímědě odehráváno divadlo, budící soustrast a ošklivost v nejsurovějším srdci.

Na velikém nádvoří stála všechna hradní čeleď ve čtverhranu. Z Prahy přijelo několik vojáků nového knížete Soběslava.

Strážný Šturm byl násilně vyvlečen z komnaty a předveden na dvůr. Všem bylo starce líto. Jak svědomitě plnil rozkaz daný a za všechno se mu dostane přísného trestu. Šturm se bál, že jeho vinou uprchl vězeň a zatím věc vzala na sebe opácný směr. Soběslav se mstil na žaláříku. Zapomněl na přípověď docela. Snad ho sláva dnešní ohlušila nebo naklonil ucho úlisným rádcům, Šturmovým nepřátelům.

Vojáci vyvedli Šturma. Ani nepromluvil. Přelétl okem svoji čeládku; pak se mu oči zarosily. Mlčky poklekl ke špalku.

Zabýštel meč a rána padla. Hlava odkutálela se od trupu.

Čeládka stála dosud jako ohromená. Nikdo ani nedýchal, byli dojatai do té duše své. Tak osvědčila se hned prvního dne přísná spravedlnost nového knížete Soběslava. (Pokračování.)

Prach jsi a v prach se navrátíš!

Prach jsi a v prach se navrátíš!
A popel na čele jež zříš,
jest těla krása, vědek a zdoza,
jsou mladých lící květy oba,
jest bohatství kov, vavřín slávy,
hold tisíců a přátel davy:
Prach jsi a v prach se navrátíš,
vždyť z prachu šírá světa říš!

Prach jsi a v prach se navrátíš,
a svět že z prachu také víš!
Však světa lesk tvé touhy, práni
přec si jen dnem i nocí shání
a za prach dáváš duše zlato,
jak temno měl bys v srdci sváto.
Prach jsi a v prach se navrátíš,
zda mysl tvoje touží výš?

Prach jsi a v prach se navrátíš,
jen duše v hvězdnou vsletne říš!
Tam před trůn Pána vstoupí světů
a uslyší hlas soudných retů,
hlas milý v nebe vítající —
neb děsný peklem trestající:
vždyť prach byls, v prach ses navrátil
a na duši svou nemyslí!

Prach jsi a v prach se navrátíš,
o výš svou myslí spěj, jen výš,
los věčný tvou kde duši čeká,
snad cesta k němu nedaleká — —
Ó hledej nebes zárné kraje,
necht touhou duše spasnou plaje:
Prach jsi a v prach se navrátíš,
jen duši věčná volá říš. *Jan Veverka.*

Křesťanství a moderní svět. (Časová úvaha.)

„Jestliže vás svět nenávidí, vezte, žeť mě první než vás v nenávisti měl.“ (Jan 15, 18.)

Kdo přemýšleje po první věci příčině bádá, kdo nestane na povrchu měnícím, shledá, že podstata a základ velikých bojů duševních naší doby, jakož i doby nedávno minulé, jest vzpoura proti náboženství, Kristu, církvi. Toť známkou jest „moderního světa.“

Ve všech oborech veřejného života, náboženském i mravním, politickém i sociálním skýtá se mnoho otázek a ještě více odpovědí na otázky tyto, zmatených odpovědí, mnohdy i nejapných; všude mnoho dělníků, mnoho stavitelů, dílo však nepokračuje, stavby nepřibývá, ježto hádka a zmatek den ode dne vzrůstá. Jak vybrednouti z té směsice názorů, z toho bludiště pojmů? Kéž se v čas poznalo a vyjasnilo, že názory „moderního světa“ nejsou křesťanskými, že náboženství křesťanské drze jimi jest napadáno, náboženství, jež jedinou jest cestou spasonosnou.

Marny a lichy jsou vytáčky „moderních“ vzdělanců, že totiž náboženství a otázky časové, jimiž se tak pilně zabývají, ničeho společného nemají: toť pouhé jest lakadlo, jímž vábí lid do svého tábora. Náboženství jest základ všech časových otázek, člověk v životě náboženském a ostatním jest jeden, náboženství zasahuje všude; slova sv. Pavla: „neboť v Ném žijeme, a hýbáme se, i trváme“ (Skut.

ap. 17, 28.) zřejmě tomu nasvědčují. Náboženství jest střed člověka, ze středu pak určuje se okresek všech myšlének a citův. Říkáme tak často, že náboženství věci srdce jest, a zdaž není srdce středem všeho vnitřního života člověka? Srdce cítí, srdce dává vznik myšlénkám, srdce hýbá vůlí; v srdci-li tedy náboženství bytuje, bytuje ve středu celého bytí našeho, celé útroby naší.

Než netoliko ve středu jednotlivce má náboženství sídlo své, ono jest zároveň středem veškerého života společenského. Tomu „ovšem moderní svět,“ jak svrchu jsme již se zmínili, nedává, jelikož je považuje za záležitost soukromou, za záležitost jednotlivců. Neplatí tedy o celku, co platí o jednotlivci, o části. Klamou a šálí sebe, kdo praví: „neplatí.“ Dějiny dokazují zřejmě a jasně, že kdykoli náboženství bylo změněno, změněna též společnost. Ba titěž, kteří popírají, že náboženství středem jest vší společnosti, kteří lhostejností ku všemu náboženství se vychloubají a vynášejí, titěž nemohou odolati, by neobírali se otázkami náboženskými; zabývají se jimi.

A což jež nám říká o veřejném, společném citu, jenž nikdy tak nadšen nebývá, jako když se o náboženství jedná? Nikdy nevzplanou dvě strany proti sobě tak ohnivě, jako když příčina rozbrojův a bojů náboženská jest; nejzuřivější a nejděsnější jsou války, do nichž vášeň a fanatism náboženský se mísí, války „svaté.“ To vše ale dokazuje, že náboženství zakotveno jest též ve středu celé společnosti lidské a netoliko v jednotlivci. Ješitna jest tudíž práce těch, kdo snaží se církev veřejné platnosti zbaviti, z ní záležitost jen soukromou učiniti, již by stát zcela pomíjel. Toho nedovedou, toť nemožno; mocného vlivu náboženství na mravy a veřejné mínění nezničí nikdy.

Blaze tam, třikráte blaze, kde veškeré otázky dle toho se řeší a posuzují, v jakém poměru k Bohu, ku Kristu stojí. Velevýznamna jsou slova sv. Pavla: „Nebo žádný nemůže jiného základu položiti mimo ten, kterýž položen jest, Ježíš Kristus,“ jež pronesl mluvě o zbudování církve, která však rozšířiti lze na vše, co ve světě se děje a jest. Neboť jako Kristus jediný jest základ, na němž vystavena jest církev svatá, že ani brány pekelné jí nepřemohou, tak jest Kristus, Bůh základem všech věcí, všeho života a bytí, a jiného základu nelze

položiti; od Něho-li se počíná, lze se vždy blahých účinků nadíti.

Pravdy té vědomo nebylo si lidstvo po všechny časy. Neshoda a různé názory byly ovšem o Bohu a Jeho bytosti, přes to však dávali všichni tomu, že bez Boha není stát možen. Aristoteles, veleduch staré doby, praví, že bohopocta jest jeden ze šesti základův, které mohutnou stavbu státu nesou.

Že o tomtěž přesvědčeno bylo lidstvo i ve stoletích křesťanských, netřeba dokládati; nasvědčuje tomu mimo skutečnost též výrok Washingtonův: „Náboženství a mravnost jsou nezbytné podpory veřejného blaha. Přítelem vlasti své není, kdo tyto mohutné pilíře blaha lidského podkopává.“

Vychloubá-li se „moderní svět“ svými lidumilnými ideami, zdaž nechlubí se ovocem křesťanství? Křesťanství, církev nebojuje proti lidumilným ideám, byť od nepřátel její pochodily; ozývá se jen tam, kde ideí oněch se zneužívá. Nebyla to revoluce teprve, jež svobodu, rovnost, bratrství všech vyhlásila; ideje ty vzaty jsou z lůna církve Kristovy, z církve pošly, církev je pěstovala hned od začátku svého, ovšem ve smyslu pravém. Vizme jen, jak šťastně podařilo se věrným sluhům církve zlomiti pouta děsného otroctví pohanského, ženu pohrdanou povznést! „Moderní“ hlasatelé svobody, rovnosti a bratrství snaží se ovšem též všem pomoci, nepomáhají však nikomu, leč sobě samým.

Církev svatá za pravdou se nesouc nepotlačuje ni věd, jako jí neprávě jest vytýkáno; ba s radostí upřímnou vítá veliký pokrok u vědě, jen když pravý jest. Kdekoli zasvitlo světlo spasné nauky Kristovy, všude sdělán jest stánek a útulek vědy, všude vzděláváno lidstvo, všude pěstován a šlechtěn duch, aby hlouběji vniknouti mohl ve víru jemu hláсанou, by novými obohatiti se mohl vědomostmi a pak tím mocněji diviti se velebnému dílu Tvůrcovu.

Svobodu přinesši nevzpírá se církev pokroku u svobodě této, jakož ani pokroku v životě společenském; v životě sociálním. Čím více podaří se zmírniti jařmo, pod nimž chudina sténá, tím více plesá matka nás všech, svatá církev, která po všecky časy starostlivě pečuje o ditky své chudé, nešetříc nákladů, nešetříc výdajů.

Pokračovati tedy snaží se církev, pokroku si hledí, a odporuje-li pokroku „moderního světa,“ činí jen proto tak, že ne-

chce — lháti; neboť lež by to byla zvátí pokrokem lež, nepravost, bezbožnost. Církev jest přítelkyní světa a lidstva, nikoli nepřítelkyní; ona miluje i své nepřátele, následující příkladu Božského zakladatele svého. Ať si bouří proti ní „moderní“ vzdělanci jakkolivě, ať si tvrdí, že víra, jakou žádá, slepa jest, nerozumna, církev neustává milovati zbloudilých těch ovcí.

Než, kterak se stalo, že část lidstva, již „moderní svět“ repraesentuje, na křesťanství, na církev tak zanevřela? Hlavně v polovici minulého století nastal všeobecný obrat ve světě duševním. V Anglii počal, cdtud šířil se do Francie, Německa a dále na východ v různých sice podobách, ve stejné však podstatě; ze křesťanství se vymaniti bylo heslem společným. Nadešla doba osvěty, doba osvícenosti. Všim, co na pokolení lidské tradicí po dlouhé už časy bylo přecházelo, pohrdalo se; nový, humanní, přírodě přiměřený věk měl se začítí; idea ryziho, všeobecného, mezi náboženských a národních neznajícího člověčenství, jakož i idea stavu číře přirozeného hýbala tehdejšími světem. Obě tyto ideje jaksi ve spolek vešly mezi sebou a staly se základem nového evangelia, jež s nadšením nevyslovným vítáno jest, ježto zapíráno jím pozitivního křesťanství, zjevení nadpřirozeného, vyšší moci nad námi stojící, což vše ducha nevázaného dříve tak často znepokojovalo. Z onoho hnutí, z oně snahy po novém vzdělání a nové osvícenosti vzešla trojí nauka, trojí světa pojmání: rationalismus, pantheismus, materialismus.

Každá z těchto tří soustav jest náboženského a nábožensko-politického druhu, každá z nich řeší otázku o bytosti nejvyšší, stanoví poměr mezi ní a světem vyvozující z něho zároveň sousledky pro život, různé jeho potřeby a poměry. V tom, že zjevení nadpřirozené popírají, snáší se i rationalismus i pantheismus i materialismus; rationalismus však dosud neútočí na Boha, nechává ho mimo svět, jenž stvořen byv sám svým pánem jest, svými zákony se řídí; pantheismus uchvacuje Boha ve svět a hlásá, že Bůh jest životem a rozumem světa, že svět jest Bohem; materialismus pak výhoště dáváje všemu objektivnímu rozumu, považuje jej za pouhou fantasií a praví, že jen příroda ve smyslné své skutečnosti jest bytostí realní, bytostí nejvyšší.

Znenáhly, jak chronologický tak lo-

gický vývoj těchto tří soustav dobře vyjádřil materialista Ludvík Feuerbach řka: „Bůh byl první mou myšlénkou, rozum druhou, člověk, t. j. člověk smyslný a přirozená jeho bytost, třetí.“

Hlouběji nežli ke hmotě nemůže se člověk snížit, lečby za „ničím“ jako moderní pessimisté se nesl. Namítá-li se stoupcům zmíněných tří soustav, „moderním“ to vzdělcům, že nemají normy, již by se řídili, volají: máme normu, máme pravidlo; rationalista dí: „nejvyšší normou všech věcí jest rozumné myšlení a chtění jednotlivého člověka, jež neodvislo jest ode zjevení nadpřirozeného a všeliké vyšší moci;“ pantheista praví: „nejvyšší a absolutní pravidlo jest všeobecný rozum, od něhož jednotlivce závisí;“ materialista konečně tvrdí: „nejvyšším zákonem jest toto pozemské, smyslné bytí, nám všem společné, vůle tedy společná veškerého člověčenstva, již přísluší řídití a spravovati život všech.“

Z toho vidno, že „moderní svět“ názory rationalistickými, pantheistickými, materialistickými pěstěný Bohem a zjevením Božím zcela pohrdá, něco „přirozeného“ na místo jeho stavě, buďsi to již přirozený rozum jednotlivce nebo veškerenstva, buďsi přirozený rozum a vůle všech jednotlivců. Uvážíme-li pak, že „moderní svět“ nehodlá spokojiti se pouhou theorií, nýbrž že uskutečniti se snaží názvy své bezbožecké, zdaž není nám politovati ubohého lidu, jenž časem v osídla chytře kladená upadl a dosud upadá? Zkázonosné zajisté a nebezpečné jsou opravy a novoty, jež zavéstí usilují „moderní“ vzdělanci v církvi, ve škole, státu a rodině; sami od Boha se odloučivše chtějí i ostatní lidstvo od Boha odloučiti. tmářství a pošetilost vytykajíce všem, kdo jejich hlasu neposlouchají, jimi sváděti se nedají; konec pak kam na cestě započaté by dospěli, byla by zkáza a směsice děsná. Pravdiva, pravdy plna jsou slova slavného Sušila, jenž takto dí:

„Geniem se nyní každý klade,
kdo se vzpíráť proti pravdě umí,
ač mu jenom prázděn pouhá šumí
v mysli tupé, v hlavě holobradě.
Dárcem-li zvou toho, jenžto krade,
stavičem-li, jenž hrad klade v rupy?
Zahradníkem-li jest, který tlumí
nešetruě hřádky milosadě?
Stýdme se již lisavé té řeči!

Není-liž to hanba pro člověka,
před modlou když marnou nice klečí?
Buďme právi, nazývejme zbrojcem
toho, jenžto proti pravdě šteká,
a kdo pravdu vraždí, zvi se zbojcem!“

Nuže, nechť nedává se klamati lid od
geniův, již proti pravdě se vzpírají, nechť
neposlouchá oněch průkopníků pokroku,
nechť nepropůjčuje jim sil svých k účelům
nekalým; vždyť jen jedna cesta jest pravá,
cesta to, již Kristus nám ukázal a po níž
bezpečně a jistě svatá církev nás vede.

Frant. Janovský.

D O P I S.

Z Břevnova u Prahy.

*Úmrtí a pohřeb veleb. pána P. Romána
Fuzy O. S. B.*

Jako všechny členy opatství Břevnov-
Broumovského, podobně asi překvapila a
překvapí vysvěcence z roku 1882. zpráva,
že dne 29. ledna odebral se na věčnost
velebný pán *P. Román Josef Fuza*, člen
řádu sv. Benedikta a kooperátor u sv.
Markéty v Břevnově. Nenadálá, truchlivá
tato událost, duchovní příbuzenství se
zvěčnělým a známost s mnohými jeho kol-
legy poskytují pisateli dostatečné příčiny,
že se odvažuje bližší zprávu o posledních
okamžicích a pohřbu v Pánu zesnulého
veřejnosti podati. Velebný pán *P. Román
Fuza* narodil se v Rychnově dne 15. břez-
na 1857. Ukončiv studia gymnasiální vstou-
pil do kláštera sv. Markéty v Břevnově,
kdež byl dne 3. října 1877. oblečen v rou-
cho sv. Otce Benedikta. Dne 4. října roku
následujícího složil sliby jednoduché, 9.
října 1881. sliby slavné, a dne 16. červen-
ce 1882. byl vysvěcen na kněžství. Po
krátkém působení na Broumovsku byl u-
stanoven za kooperatora u sv. Markéty
v Břevnově, kdež zůstal až do brzkého
odchodu na věčnost. Než odkud a jak ten
předčasný odchod? V Pánu zesnulý spolu-
bratr, jak velebným pánům známo, byl
slabého těla, chudokrevný a byl stížen
srdeční vadou. Znamky jeho neduhu to-
hoto roku tak se jevily, že jsme se žalostí
dlouhého života mu nekladli, ale tak ná-
hlý konec byl neočekávaný. V úterý na
sv. Františka Sal. konal oběť mše svaté,
v poledne byl v kruhu bratří, na večer
do pěti hodin procházel se v zahradě, —

zdaž si on nebo někdo jiný mohl pomy-
sliti, že to přinesl naposled Pánu Bohu
oběť novozákonní, že se naposled nachá-
zel mezi bratry, že naposled kráčí údolím
slzavým. Vrací se do pokoje, cítí, že jest
mu nevolno, uléhá, lékař předpisuje lék
a odchází, nemocný vzdychá k Pánu Bo-
hu, trpí srdeční bolestí. Zdá se že usnul
a proto jeden bratr přichází a již opět
odchází; za nedlouho spěchá starostlivý
pan provisor chtěje něčím ubohému uleh-
čiti, než — drahý spolubratr léku již ne-
potřebuje, duši jeho zavolal k Sobě Pán
života a smrti. . . O půl sedmé jde od
úst k ústům: P. Román — zemřel, a bra-
tři vyzývají se k modlitbě. Tak náhle a
neočekávaně zesnul v Pánu milený náš
spolubratr. Pohřeb po předcházejícím „Of-
ficiu defunctorum“ konal se v pátek o
9. hodině. Když byl veledůst. pan převor
P. Fort. Khunt za přítomnosti vdůst. pana
vikáře Jos. Procházky, důst. p. Václ. Čapa
administrátora Libockého, a za domácí
assistance tělesnou schránku vykropil, u-
bíral se průvod do kostela. Zde konány
slavné requiem a pohřební obřady bene-
diktinské. Po té kráčeli jsme na blízký
hřbitov a uložili drahého bratra do hrobu.
Co se týče účastenství vzdání poslední
pocety zvěčnělému, tu mile nás dojímalá
přítomnost nejdůst. pana preláta Sigm.
Starého, důst. OO. řádu kapucinského z
Hradčan, jmenovaných důst. pánů z Ta-
chlovic a Liboce. Kromě toho doprovodili
v Pánu zesnulého k poslednímu odpočinku:
věkem pokročilý otec, příbuzní, množství
osadníků, školní mládež a celý konvent.
Žádušní obřady skončily mší svatou v ka-
pli hřbitovní, při níž jsme chválili nevy-
zpytatelnou vůli a prozřetelnost Boží mod-
líce se „Landes“. — Takž jsme Tě ulo-
žili drahý bratře, abys v chladné zemi
očekával slavného vzkříšení. Odpočívej v
pokoji! Než nechceme Tebe zapomínati,
nybřž modlitbami a nejdražšími oběťmi
chceme Ti pomáhati, abys brzy oně slávy
účastným se stal, které tak mnozí již Tvoji
bratři — svatí synové svatého Otce na-
šeho Benedikta — požívají. Odpočívej v
pokoji! Vy pak, velební kollegové, našeho
drahého spolubratra, spojte se s námi k
dosažení téhož cíle obětováním mše svaté
a modlitbami.

V. V. O. S. B.

KRONIKA.

Z Prahy. Pobožnost 40-hodinná koná se od 6.—10. února u nejsv. Trojice v Spálené ulici a od 11.—15. t. m. u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě

— **Spolek Arimatejský** pochoval v lednu 92. chudé křesťany v Praze; totiž z obecné nemocnice 65, ze zemského blázince 9, ze zemské porodnice 1, z nemocnice Milosrdných bratří 5, z nemocnice Milosrdných sester 15, a z umrlčích kaplí 7; z nichž připadá 11 na Prahu, 7 na venkov, 1 na Uhry, a 3 byli neznámí. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Čáslavi, Budějovicích, Nymburce, Humpolci, Rychnově, Chomutově, Písku, Zbirově, Mirovicích, a občanské záložně v Čáslavi.

— **Kolik jest Jesuitův.** Všechn řád jesuitský dělí se v pět velkých provincií: Itálie má 1558 Otců, v Německu a Rakousku, k čemuž se i Uhry, Polsko a Belgie čítá, jest 2878 jesuitův; Francie s koloniemi má 2798 členův; Španělsko a Mexiko 1933 a konečně Anglie s osadami a sev. Amerika 1894. Uhrný počet všech kněží, professů a bratří laiků byl r. 1882. 11.085. Potěšitelně jest pozorovati, jak počet jejich roste; tak r. 1879 měl řád 10.229, r. 1880 10.494, r. 1881 10.792 údův. Počet tento jasně nám ukazuje, že jako dříve, tak i nyní jesuité vynikají jak ve vědě, tak i konajice missie a zastávajice duchovní správu a že oblíbeni jsou u všeho — aspoň u dobrého — lidu křesťanského.

— **Duchovní správa u c. k. vojska rakouského.** Vojeuský zpravodajný list (Verordnungsblatt) uveřejnil nedávno počet duchovních, již jsou u vojska našeho. V aktivní službě jsou tito duchovní: 1 apoštolský polní vikář (biskup vojeuský nyní Dr. Gruša), 1 polní ředitel konsistoře, 2 polní sekretáři konsistoře, 15 voj. farářů, 31. voj. kurátův a 60 voj. kaplanův, 7 duchovních pak jest professory; dále jest v okupovaném území v Bosně a Herzegovině 1 voj. farář, 2 voj. kurátů a 6 voj. kaplanův. V hodnosti voj. kurátů a kaplanů jest též 12 duchovních vyznání řeckokatolického a 9 řecko-východního; z evangelických pak kazatelů jsou 4 aušburského a 4 helvetského vyznání. Židé v míru rabínů nemají; ale patří vždy místnímu rabínovi, kde jest vojsko posádkou.

— **Zprávy z Missii.** Podle zpráv misiónářů bylo po všem světě r. 1881 misiónářských stanic počtem 109, dětí pohan-ských bylo téhož roku pokřtěno 413.049 a z pozůstalých na živě bylo 88.476 křesťan-sky vychovávalo. Ústavů vychovávacích bylo téhož roku: 382 sirotčinců, 2336 škol, 176 řemeslnických dílen, 54 dvorů hospo-dářských a 519 lékáren. Jsou-li tyto číslice již sami o sobě potěšitelné pro nás, tak máme také dobrou naději v budoucnost. Pravdivost přísloví: „Jak zaseješ, tak žití budeš,“ také tu se Bůh dá ukáze.

Z Moravy. (*Tisící ročníce úmrtí sv. Methoděje.*) Umře-li dítkám dobrý a laska-vý otec, slušno, aby truchlily a ubolávaly nad hrobeň jeho. Avšak zanechal-li otec dítkám hojně dědictví, tuť k pláči mimo-volně druží se i pocit radosti. Tak i my dítky Cyrillo Methodějské konati budeme příštím rokem tisící ročníci úmrtí otce předobrého a velmi laskavého, kterýž po-tem a práci neunavnou obséval nívy mo-ravské i české, a jehožto setba přepožehnaná ani po tisící letech nevyhynula. Zanechal nám otec tento dědictví předrahé, z něhož můžeme se těšiti a kteréž nás uhájilo od pohrom a od záhuby jisté. I milý Blahověst obírá se pěstováním tohoto dědictví Methodova. Neboť jakož sv. Methoděj hlá-sal slovo života věčného předkům našim, tak i Blahověst nejedním zdařilým káza-ním i z luhů domácích i přesporních obo-hatil nivu Cyrillo-Methodějskou. Avšak ač kázání novějších máme na vrchovato, přece bolem musí naplněno býti srdce těch kněží pěstujících siji Methodovu při vzpomínce bolné a smutné, že z dob starších, ze století uplynulých máme jen sporé ano namnoze nemáme žádných ká-zání původních. Což by zloba času nám byla uzmula veškery perly aplody ho-miletiky české. Či snad ti předchůdcové naši na vinici Páně nelámali chléb ži-vota předkům našim? Ani jedno, ani dru-hé. Ale nicméně nevšímavosti a nezna-losti plodů dávných sami neseme vinu. Anebo ať optá se nás někdo na výtečníky v díle kazatelském věků minulých? Ne-známe jich z té jednoduché příčiny, že v alumnatech při homiletice nečiní se o nich skoro prázdné zmínky. Tam se bu-doucím kazatelům, pěstitelům vinice Cy-rillo-Methodějské uvádějí velikáni v oboru tomto ze všech téměř národů doby pra-dávné i nynější, ale o našich vlastních vý-

tečnicích nečiní se zmínky. A přece vlasti ony, kteréž v počtu laiků mohou se vykázati Tomou ze Štítného nemohly nikterak postrádati i výtečných kněží kazatelů. Nuže kde jsou tyto plody bohonadšené výmluvnosti? Tam, kde vůbec veškery ostatní drahocenné památky vlasti našich. Některé vlastními nezdárnými dítkami rodu tohoto byly zničeny a zkaženy zlovolně, některé od nepřátel našich byly vyvezeny, a některé jsou tam, kde byl kralodvorský rukopis. Týři a plesniví ve mnohé vlhké věži kostelní anebo povalují se v prachu na nejedné půdě kostelní, anebo byly zaprodány za balatku židům a obchodníkům, anebo doposud ještě někde nepovšimnuty trčí ve mnohé klášterní anebo farské bibliotece. A přece jsou i kázání tato nemalým příspěvkem ku poznání a ocenění i dobrých i nechvalných vlastností dávných předků našich. A v nejednom snad kázání starém nalezl by historik rozluštění té neb oné dějepisné záhady, nad kterou marně si láme hlavu. Dostalo by se pilt ným probíráním starých výtečnicků kazatelských dějinám domácím nového světla. A což ceny nemalé i my nynější pěstitelé homiletiky domácí měli bychom na těchto výtečnických vzory, jakýmiž mohli bychom nejednomu neduhu a nedostatku doby nynější odpomoci. — Kéž by někteří z dů stojných pánů bratří, jimžto známy jsou kazatelé čeští z dob uplynulých, ovšem vzorní a výteční, a kteří buď sami mají je v rukou anebo mají příležitost opatřiti jich sobě, kéž by zaslali je redakci některého homiletického listu. třeba Blahověsta, ač chtěl-li by důst. p. redaktor je přijímati, aby z nich mohli se vybrati plody výtečné a vydati se tiskem. A nad to mohli by se někteří důst. p. spolubratři pokusiti alespoň o nějaký nástin homiletiky české z dob uplynulých. A dílo toto oboje: *i nástin homiletiky i pěstitelé její z dob dávných, i perly drahocenné, vylovené a uveřejněné byly by nemalou oslavou tisíce ročníce úmrtí Methodova*. Požehnal by jistojistě sv. Methoděj i s bratrem svým milým Cyrilem tomuto dílu bohumilému a vzešlo by z něho hojně pozehnání a hojný prospěch duchovní i nám, jimžto pověřeno lámati chléb života věčného těm dítkám Cyrillo-Methodějským. Kéž by hlas tento nebyl hlasem volajícího na poušti; a kéž by Blahověst mohl brzo věstiti blahou zvěst, že zrno horčičné pučí, a bohďá i v mohutný strom vyspěje,

na němž hojného ovoce nalezneme my i budoucí.

Z Ameriky. (Úmrtí českého missionáře.) V neděli dne 13. ledna večer zemřel v klášteře OO. Redemptoristův u sv. Alfonsa v Baltimoru důst. p. P. Jan Nep. Berger, C. SS. R., následkem dlouholetého neduhu plicního a vady srdeční. V Pánu zesnulý se narodil dne 12. května r. 1839 v Prachaticích v Čechách a byl sestřencem † nejdůst. pana Jana Nep. Neumanna, C. SS. R. a biskupa ve Philadelphii, jehožto životopis asi před rokem velmi pracně tiskem byl vydal. Po vykonaných studiích gymnasiálních šel za panem újcem svým do Ameriky, vstoupil do Congregace Redemptoristův, zavázal se dne 15. října 1859 v městě Annapoli, Md., řeholními sliby a byl dne 1. dubna 1865 na kněze vysvěcen. V úřadě kněžském pracoval v Baltimoru ve třech kostelích OO. Redemptoristů t. j. u sv. Alfonsa, sv. Michala a v českém kostele u sv. Václava, též ve Philadelphii v kostele sv. Petra a posléze v kostele sv. Josefa v Rochestru, N. Y. — Před několika týdny poslán byl do Baltimore, aby lékaře věhlasného konsultoval. Než Pán života a smrti usoudil jinak. Choroba jeho se tak zhoršila, že veškera naděje život ještě mladý nadále zachovati úplně zmizela. Než služebník Boží nehrozil se toho, nýbrž radostně přijal hlas Hospodínův, dal se sv. svátostmi umírajících zapatřiti a brzy na to dne 13. ledna, v den Bohu zasvěcený u večer dokonal též večer a celý život svůj službě Boží právě zasvěcený. Při zdárném účinkování svém byl vždy nejvyšší skromný, nezištný, pokorný a nábožný. Byl tak šťasten, že neměl osobního nepřitele nižádného, sám pak též nebyl s to někomu ublížiti. Mladí i starci jej milovali a jeho si vážili: najmě chudí a opuštění měli v něm přítele věrného a rádce dobrého. Ke všem byl vlídným, avšak mládež byla jeho miláčkem. Očistec svůj odbyl si již zde na zemi, dlouhá jeho nemoc podávala mu v přehojné míře příležitost, aby osvědčil svou podivuhodnou trpělivost a své umrtvení. Též jako řeholník byl vzorem poslušnosti. — Slavný pohřeb jeho konal se dne 15. ledna z kostela sv. Alfonsa, k němuž netoliko jeho řeholní bratři, alebrž i duchovenstvo celého města se četně dostavilo. Veld. p. P. Eliáš Schauer, provinciál Redemptoristův, vyličil v pohřební řeči výborné ctnosti a zásluhy zesnulého u přítomnosti ve-

likého zástupu věřícího lidu. Tělesné ostatky jeho byly pak na hřbitově sv. Alfonsa k věčnému odpočinku uloženy. R. i. p.!

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*“ dokonala dvacátý ročník a nastupuje pouť dvacátou prvou. Ve svazku lednovém jest řeč vdp. vikáře Blatenského Jos. Pekárka, kterou konal při svěcení praporu „*Dělnické Besedy*“ v Blatné; dvě řeči na slavnost obřezání Páně; řeč na den Zjevení Páně; dvě na neděli první po Zjevení Páně, též dvě na druhou a na třetí neděli po Zjevení Páně. Další řeči jsou o nejsv. jménu Ježíš, o Očišťování Marie Panny, na ned. IV. po Zjevení Páně a na neděli Devítník. Rovněž nalezněš rozmanité řeči v seš. únorovém. Hlavně budou letos zastoupeny homilie, které upravil pro kazatelnu staříčský p. děkan Minický Em. Doležal, a pak kázání liturgická, která napsal prof. Brynych.

— „*Kytice*“, sbírka poučného a zábavého čtení pro mládež. Svazek XIV. V tomto svazku jsou zdařilé povídky zvláště pro mládež: Advent a vánoce. Aloisie a Jindřiška. První zahrádka. Láska k babičce. Cena 40 kr. V Praze nákladem knihupectví Kobrova.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Kürbl*, pens. far. Kraslický, 23. ledna 1884, (nar. v Königswartě 18. května 1804, vysv. 15. srpna 1828).

Vyznamenání jsou:

Vys. důst. p. prelát scholastik dr. Eduard *Tersch*, jmenován předsedou duchov. diecesního soudu v Praze;

vdp. Heřman *Pitschman*, prof. náboženství při cis. kr. něm. státní reálce v Praze, za pov. kanovníka při koll. kapit. u Všeoh Svatých na hradě Pražském;

p. Frant. *Pelikán*, far. v Louňovicích, obdržel exposit. canonie.

Ustanovení jsou:

p. Frant. *Šilha*, kapl. v Tejnici, za kapl. v Benešově;

p. Václ. *Brzek*, kapl. v Jesenici, za admin. v Sedlci;

p. Václ. *Vorel*, admin. ve Zvoleňovsi, za admin. v Zeměchách;

P. Kasimír *Hübner*, čl. ř. prem. v Teplé a dosud kapl. v Stodě (Staab), za admin. tamže;

P. Leonard *Statherr*, čl. ř. prem. v Teplé, za kapl. v Ostrošně (Landek);

p. Frant. *Svobodný*, kapl. Selčanský, za far. v Jankově;

p. Karel *Gross*, admin. ve Svatoboru (Zwetbau), za far. v Radešově (Rodisfort);

p. Frant. *Hrachovec*, dosud kapl. v Sedlci, za kapl. v Selčanech;

p. Vilém *Havlák*, admin. v Jankově, za kapl. v Arnoštovicích;

p. Jos. *Wiesner*, far. v Zalmanově (Sollmuss), za far. ve Svatoboru (Zwetbau);

p. Frant. *Miesner*, far. v Plané, za děkana ve Stříbře;

p. Jos. *Moudrý*, admin. v Otíně (Ottenreit), za admin. v Plané;

p. Mat. *Hromada*, kapl. v Plané, za admin. excurrando v Otíně (Ottenreit);

p. Alois *Piskáček*, far. ve Verměřicích, za far. v Středoklukách;

p. Mat. *Krejčí*, admin. v Středoklukách, za admin. ve Verměřicích.

Upřázděná místa:

Sedlec, fara patr. J. J. kníž. Morice Lobkovice, od 16. ledna 1884;

Zeměchy, fara patr. J. Veličenstva císaře pána, od 16. ledna;

Zalmanov, (Sollmuss), fara patr. p. hrab. Heřmana Černína v Chudenic, od 23. ledna 1884;

Planá, fara patr. p. Jos. hrab. z Nostic-Rhineků, od 23. ledna 1884;

Verměřice, fara patr. nábož. matice, od 30. ledna 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

p. Frant. *Šrámek*, b. not., kněz na odpoc. v Příbyslavi, dne 20. ledna 1884, (nar. 28. července 1808 v Něm. Brodě, vysv. 25. července 1832);

p. Frant. *Semonský*, děk. a far. Dašický na odpoc., 26. ledna 1884, (nar. 4. října 1794 v Pardubičích, vysv. 1. listop. 1820).

Vyznamenání jsou:

p. Frant. *Bartoš*, b. vik., děkan a far. v Jilemnici, jmenován čestným kons. radou;

p. Václ. *Weber*, děkan ve Vrchlabí, a

p. Jos. *Mikáška*, far. v Hennemersdorfu, č. děkanem;

p. Jan *Veit*, far. ve Schwarzenhale,

p. Vinc. *Kröhn*, far. ve Spindelmühle, obdrželi exposit. canon.

Ustanovení jsou:

p. Al. *Štemberg*, kapl. Petrovický, za admin. v Probluzi;

p. Jos. *Hlavka*, neom., za kapl. do Petrovic;

p. Lud. *Souček*, neom., za kapl. do Mezříče;

p. Ant. *Pitter*, koop. Kamenický, za proz. katech. do Hlinska.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice :
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectví

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Radulfa, přijímím Vrouciho homilie v den sv. Matěje.

„V těch dnech povstav Petr uprostřed
bratří, řekl: (byl pak zástup lidí okolo
sta a dvaceti).“ (Skut. ap. 1.)

Dnes, bratří moji, slavíme narození
sv. apoštola Matěje, kterýžto byl na místo
zrádce Jidáše božským zvolením dosazen,
aby totiž počet dvanácti apoštolů ve své
plnosti umenšen nebyl. Proto se dnes ve
svaté církvi předčítá epistola, zvolení jeho
vysvětlující a ta jest rozvržena na čtve-
rou část.

Předně se v ní dí, že povstal Petr
u prostřed bratří; za druhé líčí se v ní,
že zavržení Jidášovo a nahrazení jeho ji-
ným od Ducha sv. bylo předpověděno; za
třetí se v ní ukazuje, že jeden z bratří
musí býti na místě něho nahrazen; a za
čtvrté vypisuje se v ní, jakým způsobem
nahrazen byl. Právě se tam totiž: „*Povstán
Petr u prostřed bratří.*“ O třech věcech jest
zde řeč, že Petr povstal, že povstal u pro-
střed, a že povstal u prostřed bratří. A
tyto tři věci vyhledávati sluší u pravého
pastýře. Povstal totiž nad ostatními, jak
hodností, tak života způsobem a výsostí
ctností svých podle slov pisma sv. řkou-
cího: „*Na horu vysokou vystup ty, kterýž
dobré věci zvěstuješ Sionu.*“ (Isai. 40.) Proto
však na ostatní nepohlížel jako na nepa-
trné a poddané, jak mnozí to činí, nýbrž
miloval je jako sobě rovné a své bratry.
Proto dí o němž sv. Petr (1 Petr. 5.): Ani
jako panující nad dědictvím, ale příkla-
dem jsouce stádu ze srdce. Rovněž tak
povstal mezi bratřimi, neboť i u prostřed
nich byl podle spravedlnosti. Nebo co u

prostřed jest, stejně se má ke všem okol-
nostem. Tak i Petr stejně se choval ke
všem. Neboť nedával přednost jednomu
před druhým, jak to mnozí činí, buď pro
pokrevní přátelství, nebo pro nějaký časný
prospěch, aneb pro nějaký vezdejší úmysl,
nýbrž zachovával stejnost a pravost ve
všem, co se týče spravedlnosti, pořádku a
volby. Proto také, kdo pastýřem jsi, vy-
nikejž podle příkladu Petrova nad jiné
výsostí života; láskou přidružuj k sobě
nižší a poddané jakožto bratry a sobě rovné;
a zachovávej slušnost měřítkem spravedl-
nosti. „*Byl pak zástup lidí okolo sta dvaceti.*“
Počet tento záleží z desítky dvanáctkrát
vzaté; v čemž se jeví, že počet učeníků
při volbě byl plný a dokonalý. Ale přece
dodává se tam slovíčko skoro, protože po-
čet, jenžto byl pro zoufalství Jidášovo
zmenšen, doplněn býti měl; o němž se
praví, že všichni byli spolu a to sice co
do místa, co do víry, co do lásky a co do
společnosti. A proto i o nich se dí: Všickni
také, kteří věřili, byli pospolu, jedno tělo
a jedna duše, a měli všecky věci obecné.
(Skut. 2.) Následuje druhá část, v které
Petr ukazuje, že zavržení Jidášovo a vy-
volení jiného na místě něho bylo předpo-
věděno skrze Ducha sv., když dí: „*Muži
bratří, musí se naplniti Pismo, kteréž před
pověděl Duch svatý skrze ústa Davidova o
Jidášovi.*“ A když byl přednesl, co pismo
o tom dí, i příčinu zavržení jeho vysvět-
luje řka: „*Jenž byl vůdce těch, kteříž jali
Ježíše,*“ t. j. vůdce zrady byl ten, jenž
„*byl přičten k nám a došel podílu posluhování
tohoto.*“ Jako by řekl: Byl s námi sice co
do počtu, ne co do zásluhy, co do povola-
ní, ne však co do vyvolení, co do po-
sluhování, ne však co do ctnosti. „*A ten*

zajisté obdržel," t. j. způsobil, že zakoupeno bylo pole ze mzdy nepravosti, za peníze mrzké zrady Jidášovy. Aneb "obdržel" proto, že snad na něm pohrben byl. "A oběšiv se rozpukl se na dvě i vykydla se všechna střeva jeho." Jidáš ačkoliv těžce zhřešil zradiv Ježíše, však ještě těžšího se dopustil hříchu tím, že sobě zoufal. Jeho hrdlo, z něhož vyšlo slovo zrádné, zardoušeno bylo provazem. Vnitřnosti a břicho, které zradu počaly, vykydly se. A on neumřel na zemi, ani na nebi, nýbrž ve vzduchu, poněvadž nejsa hoden společnosti ani lidí ani andělů, mocnostem v povětří připojen býti měl. Nebo psáno jest v knize žalmů: "Budiž přibyték jeho (před časem) pustý a nebud, kdoby přebýval v něm, poněvadž bezbožní nedojdou polovice dnů svých." (Žalm 54.) "A biskupství jeho vezmi jiný," poněvadž hřivna jemu svěřená, s kterouž špatně těžil, jemu bude odnata a dána tomu, kdo s ní dobře těžiti bude. (Mat. 25.) Mnozí bratři moji, aneb nějakou svátost Kristovu zaprodávají, Krista samého, seč mohou, zaprodávají. Všickni ti, kdož řetězem zlatým hrdlo své stahují, tímto osidlem nešlechternosti hlas a povinnost kazatelského úřadu sobě odjímajíce sami sebe věší a zabíjejí, ani bezbožně živi jsouce od úřadu, jež nehodně zastávají, se osvobozují a duchovním způsobem se usmrcují. Jejichžto břicho se puká a střeva se vykydávají, poněvadž rada jejich se rozpada t. j., všechno smýšlení jejich zahyne; jejichžto dnů na mále jest, poněvadž ve zlých a ne v dobrých skutcích ztrávili je. A přibyték jejich bude pustý a biskupství jejich vezme jiný, poněvadž obcování jejich, jak zasluhovalo, marné bylo a zhynulo; a hřivna, s níž špatně těžili, dostane se jinému. Židům také těm, kteří Jidášovi řkoucímu: Hřešil jsem zradiv krev spravedlivou, odpověděli: Co nám do toho, ty viz! podobní jsou ti, kdož ty, kteří jim úřady církevní za peníze prodali, a ne sebe samých, jenž peníze dali a platili, vinni ze svatokrádeže. Ale svatokrádežníky, jak prodavače tak kupce, stejně stihne zavržení a odsouzení, ač nebudou-li, co se trestu týče, přednost

miti ti, kteří zde vědomostmi a vyšším stupněm důstoj. nad jiné předčili. Co dále židé pravili: Neslušit třiceti stříbrných těch vložit do pokladnice: nebo mzda krve jsou, ale koupiti za ně pole hrnčířovo ku pohřbu poutníků, v tom následují je nynějšího času někteří, kdož peníze nešlechterně nabyté Bohu sice obětovati se bojí, avšak přece je vynakládají na udělování almužen aneb k jiným účelům, nedbajíce na to, že to, co neslušelo obětovati, neslušelo ani rozdati aneb sobě podržeti.

Následuje část třetí, v které ukazuje Petr, z kterých, t. j. k čemu státi se má ten doplněk, když dí: *Protož z těch mužů, kteříž s námi jsou shromážděni po všecken čas, v němž vcházel i vycházel mezi námi Pán Ježíš, počav od křtu Janova až do dne, v kterémžto vzal jest od nás, jeden z těch musí býti s námi svědkem vzkříšení jeho.* Z těch dí, kteří s námi jsou, proto že z bratří téhož shromáždění diti se má volba. pakliže mezi nimi toho hodné nalezti lze. Což zjevně čelí proti těm, kteří z nenávisti opovrhují svými dobrými bratry a vyvolují cizince. Právě též z těch mužů, poněvadž za pastýře voleni býti mají mužové i co do věku i co do mravů sliční, proto se také nazývají *staršími* (seniores, presbyteri). Což opět proti těm jest, kteří volí za pastýře nezkoušené lidi i co do vědy i co do mravů, a předce sama moudrost Otce nebeského, Pán náš, Kristus Ježíš ne dříve, nežli v třicátém roce věku svého veřejně chtěl vyučovati a proroku Ezechieli teprve třicetiletém otevřena jsou nebesa; a zákony církevními zakázáno jest, vysvěcovati někoho dříve na kněze, kdo by neměl třicet let. Dí také, *z těch, kteříž s námi jsou shromážděni po všecken čas, v němž vcházel i vycházel mezi námi Pán Ježíš, počav od křtu Janova*, poněvadž pouze ti směji voleni býti za pastýře, kteří po dlouhý čas učili se ve škole svatým písmem a zřízení mravů. Což patrně namířeno jest proti těm, kteří nováčky a nevědomce za pastýře ustanovují, kdežto přece apoštol přikazuje, že za biskupa nemá býti volen nováček, aby snad nezpyšněv neupadl v zkázu ďáblovu. Právě se tam dále, že musí býti *s námi svědkem vzkříšení jeho*, v čem se nám ukazuje, k čemu a proč má kdo volen býti za kněze a pastýře, totiž proto, aby vzkříšení Krista Pána ustavičně se potvrzovalo, nejen svědectvím hlásání slova Božího, ale i svědectvím dobrého života a dobrých skutků, aby totiž tak ká-

zal, tak živ byl, tak jednal kněz, aby tím dokázal, že opravdu a pevně věří ve vzkříšení Kristovo, jakož že i pevně doufá v budoucí vzkříšení své. Což nás patrně zatracuje, nás kněze nehodné, kteří, ačkoliv slovem vzkříšení Kristovo i naše hlásáme, předce mravy a skutky svými je upíráme. Jelikož přítomný život tak velice milujeme, že z lásky k němu přes příliš mnohdy nedovoleného žádostivi jsme a mnoho životu budoucímu odporujícího činíme, dokazujeme tím, že ve vzkříšení a budoucí život buď nevěříme neb jej obdržeti nedoufáme. Z té příčiny i věřícím podnět k tomu zavdáváme, že i oni o z mrtvých vstání pochybují a říkají: Kdyby pastýřové naši, jsouce lidé moudří, věřili ve vzkříšení z mrtvých, nikdy by tak nešlechtně živi nebyli, nikdy by tak ohavných skutků se nedopouštěli a proto že nedoufají a neočekávají života budoucího, vše jen činí pro tento život časný. Jejichžto zkáza a záhuba (což bez povzdechu říci nemohu) nám se za vinu klade. Následuje část čtvrtá, v které se nám ukazuje, jakým způsobem Matěj zvolen byl, když tam čteme: *I postavili dva, Josefa, jenž sloužil Barsabáš, kterýž měl přijmí Spravedlivý a Matěje.* Jako by řekl: Ne cizinci, ale oni sami volili, nevolil jeden nebo dva, ale volili všickni společně. Nevolili totiž cizincové, ale sami bratři, kteří spolubratry své z každodenního, společného a důvěrného obcování dobře znali. To patrně padá na svědomí těch světských vrchností co patronů a biskupů, kteří se osmělují voliti ty, aneb je světiti, o jejichž životě dříve se neuvědomili a nepřesvědčili. A ne žeby jeden nebo dva byli volili a to osobu sobě milou neb užitečnou, ale všickni vesměs předsevzali svobodnou volbu jisté osoby počestné, na které nelpělo žádného podezření. I vyvolili apoštolové dva, kteří podle zdání jejich před ostatními byli toho hodnější, z nichž jednoho doporučovalo přijmí spravedlivý, druhému pak dostačilo k odporučení to, že od Boha vyvolen byl. Ale kterému z těchto dvou by měla přednost dána býti, toho nevěděli, o tom byli na rozpacích a proto k modlitbě útočiště berou a Boha o radu žádají řkouce: *Ty Pane, kterýž znáš srdce všech, ukaž, kterého z těchto dvou jsi vyvolil, aby přijal místo posluhování tohoto a apoštolství, z něhož jest vypadl Jidáš, aby odšel na místo své.* V tom dali nám příklad, že i my majíce volbu před sebou, společně se všemi bratřimi

máme se modlití k Bohu, aby on sám, jenž zná srdce lidské, vyvolil a ukázal, kterého by k službě své za hodnějšího uznával. *I dali jim losy, a padl los na Matěje, i přičten jest k jedenácti apoštolům.* Odtud berou sobě mnozí moc, voliti sobě losy. Necht však pováží, že práva jednotlivců nečiní ještě zákon všeobecný. Pakliže přec chtí užívatí losů, ať činí, co činili apoštolé a to jen v případech nutných a pochybných: jinak těžce hřeší, aniž zasluhují Božského stvrzení. Avšak apoštolé, kteří volili losy v záležitosti tak nutné a pochybné a to ještě modlice se při tom, od Boha vyslyšeni byli. Nebo Matěj vyvolen byl losem, jež řídil sam Bůh a připočten jest jak zásluhou, tak počtem, jak volbou tak losem, jak pravomocí tak úřadem k ostatním apoštolům jak v nebesích, tak i na zemi. Proto dnešního dne ze země vzat a s ostatními apoštoly v nebesích oslaven jest a s nimi svět bude souditi. Skrze jehož zásluhu a na jeho orodování kéž bychom i my účastnými se stali života věčného, toho dopřejž nám Pan náš, Ježíš Kristus, kterýž s Otcem i Duchem sv. živ jest a kraluje Bůh na věky věkův. Amen.

Ostříhejte soboty mé!

(Pokračování.)

III.

Znesvěcování neděle a lidská důstojnost.

Často slýcháme výčitky proti církvi, že se přežila, že nemá žádného vlivu na člověčenstvo, ba ani na tu chudinu, jižto se obzvláště zastává. Ale tyto výčitky dějí se církvi s tím právem, s jakým by se vyčítalo slunci, že nesvítí a nehřeje, kdyby možno bylo, jeho vliv na svět zameziti. Církev může svůj vliv na člověčenstvo vůbec a dělnictvo zvlášť jen potud a tak dlouho v celém a plném objemu provozovati, pokud toto a zvláště vyšší třídy společnosti duchem kř. pronikati se nechávají. Neb milost křesťanství neúčinkuje sama; také lidé musejí s ní spolupůsobiti, máli nésti ovoce pro život jednotlivce i celé společnosti. Jakmile duch křesťanský vinou lidskou ze společnosti vyobcován jest, také požehnání jeho se nutně vytratí. Ale potom nemůže se společnost udržeti v té výši, na kterou ji křesťanství postavilo,

nýbrž padá a padá, až se octne na kraji propasti, která ji za časů pohanských pohltila. A to jest známka naší doby. Strašná haeresie vnikla v sociální organism, a usadila se v něm; a ta s bezohlednou násilností křesťanství ze společnosti naprosto vyhubiti usiluje. A následek tohoto revolučního protikřesťanského ducha jest pohanství, v něžto nás uvrhl alespoň ve veřejném životě, a ovoce pohanství jest otroctví, zejména pracujícího lidu a to nejen v společenském nýbrž i náboženském ohledu. Liberalní revolucionářství nemůže ani u dělníků, kteří jsou pod jeho knutou náboženského ducha trpěti. Neb dokud dělník své víře věren zůstane, a podle ní žije, nemůže v něm vědomí jeho důstojnosti lidské vyhubeno býti. Ale toto vědomí nemůže liberalismus, u dělníka trpěti, sic by s ním nemohl nakládati jako se „silou.“ Liberalní ekonomismus potřebuje u dělníka otrockého ducha a toho docílí jen tím, že dělníka nábožensky zkazí a nevěrcem učiní. Odtud se mu brání svým náboženským potřebám zadost učiniti, proto se v neděli k stroji přiková, aby ničeho neslyšel krom vrzání strojů. A tak jest nesvěcení neděle jedním z hlavních prostředků člověčenstvo spustošiti a o důstojnost lidskou připraviti; svěcení pak pravý toho opak.

Velká jest důstojnost člověka, křesťana a předuležitá pro společnost lidskou; na ní zajisté spočívají křesťanské společnosti. Tato důstojnost záleží předně v tom, že každý člověk má ve své duši přirozený obraz Boží, a pak že každému křesťanu i nadpřirozený obraz vtisknut jest, dle něhož synem a dědicem Božím a spoludědicem Ježíše Krista jest. Této důstojnosti došel člověk na křtu svatém, kdež Bůh sám osobně z nebe sestoupil a jemu řekl: „Ty jsi syn můj, v němžto mi se zalíbilo; ty jsi tak vznešený, že já sám jen s největší uctivostí k tobě se chovám; důstojnost tvá tak jest velká, že já sám se jí netknu. Před očima mé nejvyšší spravedlnosti pekla s věčnými tresty není příliš mnoho pro toho, kdo by se opovážil slovy neb skutky proti své neb bližního důstojnosti se proviniti, třebas ten bližní byl jen dítě, aneb člověk sebe chudší a nižší.“

Aby člověk k vědomí té důstojnosti přiveden byl, ustanovil mu Bůh dvě matek: tělesnou a duchovní t. církev. První, co tyto matky mu vštěpují jest ponětí o důstojnosti lidské. Ve všech úhlech světa,

na klínech všech matek vyslovuje od osmnácti set let již malé dítě vznešená slova: „Otče náš, jenž jsi na nebesích,“ aneb, což jedno jest, „já jsem dítě Boží.“ Než na tom není dosti, aby člověk svou důstojnost toliko znal, on jí musí pamětliv zůstat i svůj život dle ní zpravovati. Proto chce Bůh, znaje jak slabost tak náruživost jeho, aby jeden ze sedmi dnů světil, o své důstojnosti přemýšlel, škodu jí učiněnou napravil a síly k zachování jí potřebné sebral. Totéž význam neděle.

Ustanovuje ten den Bůh takorba člověkoví pravil: „Ty jsi nejušlechtilejší bytost, nebt jsi můj obraz uprostřed světa, ježž jsem ti dal, abys nad ním panoval. Já jako tvůrce světa šest dnů jsem pracoval, sedmý pak, potěšen nad dokonáním svého díla, u pokoj svůj věčný jsem ustoupil. Tak i ty, jsa dělník jako já, šest dnů konej divy ve světě, v němžž obýváš; stav domy a paláce, zdob si své obydlí všelikými díly svého důmyslu, zjednej si vše, co k živobytí aneb ku své radosti potřebuješ, svou pilností a přičinlivostí. Avšak jakmile přijde sedmý den, vzpomeň si na otce svého, vejdi v svatý pokoj, jenž jest obraz a podmínka onoho věčného pokoje, v němžž já přebývám a ty kdys se mnou přebývatí máš a budeš.“

Tot byl obsah nauk, které církev věřícím od jakživa dávala.

Stavíc lidem na oči jejich důstojnost církev říkala sebe nižšímu: „Hluboko v tvém nitru, pod tím bídným zevnějším obalem máš v duši své obraz podivné krásy a nesmírné ceny; odlesk to věčné, neskonale bytosti, podobenství jeho věčné krásy a velebnosti. Tento obraz jest v tobě příčinou hluboké toužebnosti, kterouž v sebe hlubší nouzi jako nevysvětlitelnou tesknou v sobě cítíš. Ta dává tvé duši onu nepochopitelnou nenasytnost, která tvá přání unáší a pokoje ti nedá, bys měl křídla a s hvězdou na hvězdou stoupati a každou svou znáti mohl. Tato tvá důstojnost leží v tobě, jako drahokam hluboké v šachtě pohoří, pokrytý vysokými vrstvami země, pode vši bídou, nouzí a sešlostí. Syn Boží proto z nebe na zemi vstoupil, že viděl ten drahokam nesmírné ceny v hluboko zemi zakopaný, aby ten obraz Boží v tobě z otroctví tohoto pozemského života vysvobodil a svými naukami a svou milostí opět k slávě a velebnosti dětství Božího povznesl. Ty pak máš povinnost, drahokam ten s všemožnou péčí opatrovati, občas jej

bedlivě ohlédnouti, očistiti a vyleštiti, a k tomu ti dal a ustanovil Bůh neděli.“ Zároveň dávala církev jednomu každému návod, jak by práci tu důležitou konati měl povzbuzovala jej k tomu výhlídkou, na věčnou blaženost jako odplatu a na věčné zatracení jako trest.

Dokud národové hlasu církve poslušni byli, dokud neděle světili, a v chrámech se shromažďující výklad slova Božího poslouchali, dotud zachovali vědomí o lidské důstojnosti, a následem toho čistotu mravů, svatost manželství, péči o slabé, ohled na nešťastné, lásku k dětem, svobodu ženy a bratrství pro všechny. Odtud pošlo zrušení otroctví a nemožnost despotismu u národů v pravdě katolických.

Avšak národové pohrdli cestami Páně a sedmým dnem. A následek toho? Přestav poslouchati církve člověk přestal býti křesťanem a, přestav křesťanem býti, pozbyl známosti a citu své důstojnosti a pozbyv té, vrátil se k pohanství. Co byla pyšnému měšťanu římskému stáda otroků, plazících se mu u nohou? Co byli tito měšťané sami císařům? A co byli tito císaři před svýma vlastníma očima? Jaké měli poněti o lidské důstojnosti? Pýcha na jedné, nízkost na druhé straně; hanebnost a opovržení všudy, všeobecná zvrhlost a všeobecné odírání člověka skrze člověka: ten obraz nám ukazuje dějiny oné přemutné doby.

A čeho se nám přese všechny chlouby s pokrokem, vzdělaností, osvětou a p. čeho táží se, nedostává se nám více než vědomí o lidské důstojnosti? Či váží si nyní člověk člověka více než tehdy? Či jest důstojnost představených, vrchnost, čest, nevinnost, svoboda, dobré jméno, upřímnost, bratrské blaho, dcera, manželka, duše bližního ustavičným předmětem upřímné lásky? Nevidí člověk v člověku veskrz jen překážku neb prostředek? A co vidí v sobě samém, neli bytost k požívání určenou? Nezáleží jeho život v tom, aby si všemožnou sprostotou jen požitků a to hanebných, nedůstojných zjednal.

Co pak jest ta pohoršlivá a snižující proměnlivost přesvědčení a povahy, již se člověk nyní pravým chameleonem stává, takže od rána do večera v chování a řeči se mění, od jedné protivy k druhé skáče, pro a proti se stejným zápletem zastává, dnes pálí, čemu se včera klaněl, všecky barvy na se běře, 20 přísah věrnosti všem stranám skládá a jen jednu drží, totiž tu,

zrušiti ji, jakmile to jeho prospěch vymáháti bude? Proč jest tolik nadutých spisovatelů, kteří dnes bohaprázdně, zítra bohabočně, pozitivně obojetně piší? Proč mluví táž ústa stavice a bořice? Není-liž dobré a zlé, pravé a bludné, bílé a černé v jednom seznamu? Neřídí se lidé přitom podle okolností, aby získali peněz a požitků? Jest život co jiného leč spekulace? Není společnost nesmírný bazar, kde se vše i svědomí prodává?

Tu platí slavné slovo: „Nynější Evropa jest největší škola opovržení, již kdy bylo.“ Opovržení a vážnost se však vylučují, a kde není vážnosti, není ani citu důstojnosti lidské. Zvláště pak dvě třídy ukazují smutné následky nesvěcení neděle, právě ty, které si z něho největší užitek slibovaly: páni a dělníci.

Co jsou naši průmyslníci a obchodníci? To co byli propuštěnci starého Říma, t. zv. libertinové. Tito pak byli profesionální peněžníci, jimž lichva a nájem státních důchodů široké a nesmírně bohaté pole pro nesvědomité špekulace poskytovaly a ošizená společnost rytířstvím se odsluhovala; lidé nad jiné lakotní, tvrdí, ješitní, žárliví, bezbožní, beze všech vyšších citů a beze vši šlechetnější myšlenky, nesmírně nadutí k nižším, nesmírně podlizaví k vyšším. To jest naše bourgeoisie. A kterak tak hluboko klesla? Že se výhradně hmotou zabývá, pro ducha pak nic nečiní, t. j. tvrdošíjně a neustále i ty dny hmotné práci věnuje, které Bůh pro mravní práci určil, slovem že neděli z nesvěcuje.

Ale nejvíce trpí dělník.

V zákonech Božích otec zaujímá větší místo než zákonodárce, i mohli bychom říci, že Bůh jest zákonodárcem, ježto jest otcem. Mezi tisíci jest předpis modlitby a odpočinek sedmého dne tklivým toho důkazem. Prohledaje všechna tajemství budoucnosti Bůh od prvopočátku viděl, že člověk původně tak šťastný v propast a to vlastní vinou upadne, viděl jej schýleného pod těžkým jhem trapné práce, an vleče dlouhý a těžký řetěz za sebou, viděl to vznešené dítě, ano každý den o stupeň hloub v mravním řádě padá. Duch jeho omdlévá pod těžkou pozemských potřeb, city jeho nepozdvihují se na zemi, po které nohama šlape, čelo jeho, zdá se, že pozbylo té vznešené známky, jižto je byl ozdobil. K tomu tak tvrdému osudu vidí, ano i sobectví své kruté požadavky připojuje a chudáka nutí, aby se v namáhání přesiloval,

jež nezná jiného odpočinku krom nuceného pokoje v nemoci a předčasného vysílení přírody. Co tedy učinil Bůh jako zákonodárce a otec? Dal svému dítěti ze sedmi dlouhých dnů jeden k odpočinku. On sám ustanovil ten pořádek, jenž jest nezměnitelný a pro boháče i chudého stejně svatý a pode vše napsal své jméno: Já Pán. Pak povolav svou nevěstu, církev, řekl jí: „Jdi a řekni dělníkovi: Ve jménu krále nebes, jehož syn jsi, zaujmi aspoň jeden den místo a důstojnost, která tvému původu sluší. Tys stvořila, abys nad přírodou panovala, pamatuj dnes na to. Tys stvořena, abys slavně v lůně nesmrtnosti odpočívala, pojď a uč se tomu v mém domě. Pojď a já tě posadím mezi tvé pány, přijmu tě k témuž stolu, podám ti tentýž chléb, totéž víno, dám ti též rádce a přátely. Tvá duše jest u mne za tolik, za kolik duše knížete, oba jste úplně rovné děti a činím-li ve své lásce rozdíl, činím jej pro chudého a nízkého.“ Církev poslušná toho rozkazu učila lidi znáti cíl jejich na zemi, vysokou jejich důstojnost jakožto obrazů a dítek Božích, předkládala jen nejvznešenější vzor v Božském Vykupiteli, jenžto sám práci ušlechtil a posvětil, slibovala dělníkům po krátké ač klopotné práci vezdejší věčný, blažený odpočinek, jehož podmínkou a obrazem odpočinek sedmého dne býti má. Církev zvěstovala všem příkázání lásky zavazující bohaté i chudé, učila v nejchudším člověku samého Krista ctíti a milovati, hrozic věčnou mukou těm, kteří chudého utiskují a skutků lásky nekonají. Můželiž co důstojnost lidskou v sebe chudším a menším krásněji odhaliti, než výrok Božského Spasitele: „Cokoliž učiníte jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.“ Církev učila k Otci nebeskému se modliti, dávala svými posvěcenými prostředky člověku sílu k strádání a obětování se, a třeba břímě týdenní těžké bylo, neděle srdce polehčila a radost lidskou, křesťanskou poskytla.

Poslušní tohoto přívětivého hlasu projevovali dělníci po kolik set let překrásnou horlivost, shromažďovali se v chrámech, požívali tohoto blahého odpočinku, přijímali potěšitelné nauky, ježto se jim udíleli a účastnili se radostí, které se jim poskytovaly. Vzdělání v čistých mravech, ušlechtnění, potěšení sv. náboženstvím byli dělníci žilou každé země a základem její slávy.

„Tu střese chudák prach pole a dílny

se svých ramen a ve svých svátečních šatech volněji si oddechuje. Tu si připomíná, že jej Bůh nestvořil, aby věčně táhl jeho hmoty, nýbrž aby byl nad ní pánem . . . Jako pocestný mající konati cestu dlouhou, pustou krajinou v úpalu slunečním, s nevýslovnou radostí vítá místa, kde staré koruny stromů toužebný stín a pestrá zeleň koberce k odpočinku skýtají; tak přichazejí ti krásní dnové, aby tělo pokojem a duši nevýslovnou útěchou občerstvili.“ *) Sám Niemeyer **) praví: „Nedělní práci odjímá se dělníkovi den člověka, den, kdy dělník, ušed úzkého kruhu páry, v lesku nebeského světla se koupe a občerstvuje, srdce se mu šíří, kdy s Faustem říci může: Zde jsem člověkem, zde jím býti mohu.“

Ale co pozbyli neděle, pozbyli ochrany své víry, pramene své potěchy, pojmu své šlechty, citů své důstojnosti.

Neb co jest dělník dle liberalního systému ekonomického. Nástrcj, podobný mrtvému stroji, na mnoze jen sluha jeho, který dostává ledabylou mzdu a za tu celkem všeho se zřící musí, co jest nad zájem pána jeho, třebas při tom nejsvětější osobní zájmy nohama šlapati musí. Sem tam vyskytne se ovšem srdce chlebodářce otevřené pro duchovní a tělesnou bídu dělníkovu, a ani obětí se neštítí; než to jest zásluha osoby, ne systému. Velká většina průmyslníků neptá se po tom, nýbrž cení dělníka dle množství, snadnosti a zevrubnosti pohybu, jež činí. Přemnozí myslí, že všechnu spravedlnost k dělníkovi vykonali, poskytlí mu tolik, aby sílu jeho svalů zachovali, právě tak, jak se občas olej do kol stroje leje, aby šel. Jeli dělník takovou nucenou práci vysílen bez okolků jej propusti tak, jak se stroj spotřebovaný odhazuje. To jest nakládání s tvorem stvořeným dle obrazu Božího, majícím nesmrtelnou duši, vykopeným krví Boháčlovska, s dítkem nebes a dědicem království Božího! Není-liž to naprosté popření lidské důstojnosti! A následek toho? Jakmile dělník svému postavení zvykne, obeznámí se s bidnou úlohou, kterou mu hrátí jest, duch jeho otupí a on se ochotně podrobí jhu, jež naň vloženo, jsa rád, že mu tolik zbývá, aby své smyslné potřeby pokrmem a nápojem a přecasto náklonností k nej-

*) Kultur u. Kirche. Hirtenworte des Cardinal-Bischofs Joachim Pecci, nunmehr Leo XIII. Mainz 1878, 21, 22, 23.

**) l. c. 2.

sprostším prostopášností ukojil. Tak šlechetné dítě Boží svolí a stane se hovadem. (Žalm 48). Maje nejobyčejnější jídla a nápoje, lože, kde by se roztáhl, střechu, aby byl kryt, něco peněz, aby všechny prostopášnosti prodělati mohl, více nežádá. „Jezme a píme, neb zítra zemřeme,“ toť jeho heslo. Ale i opak může se státi. Dělník cítí ještě, jak se jeho lidská důstojnost hanobí, vidí, že nemožno té nutnosti se zbaviti a nemaje náboženské opory, dává sluchu zlým ponukáčům, jižto mu malují stav věci budoucích, kde on bude pánem a pomstu vezme nad nynějšími svými sužiči. (Pokračování.)

Provinění.

Historický obrázek od *Alojsa Dostála*.

(Pokračování.)

6.

Už se skutečně zdálo, že se Češi bez pomoci císařské neobejdou.

Po slavném dni nadešla tichá, klidná noc. V Praze ještě lidu plno, ulice živý a v krčmách veselo. Část již odjela a odešla k domovům.

Tiše dřímalo město, anděl míru snesl se nad krovy a na víčka klidných spačů.

Soběslav seděl ve své komnatě. Byl unaven celodenní námahou. Přemýšlel o minulých událostech. Teď volný jako pták a nedávno ještě svázan okovy; teď pánem v Čechách a před několika dny zavřen v komnatě a hlídán jeho každý krok.

Také mihlo hlavou knížete-vévody českého; že dosud jeho trůn v zemi není mnoho bezpečen, Bedřich dosud v Praze a strana jeho dosti četná. Věrme jim, aby se sebrali, udeřili na hrad a přemohli slabou stráž. Kdo může ručiti, že slovo Bedřichovo upřímné, že skutečně odstoupí od žezla dobrovolně?

Soběslavovi tanul na mysli osud nešťastného Jaromíra. A to byl vlastní bratr! Nebál se trestu Božího a dal knížeti vypíchat oči. Což aby se Bedřich zmocnil jeho osoby, nebyla by čeládka jeho schopna podobného činu?

Knížeti náhle přišlo na mysl, že se sám pomstil na žalárníku a tudy že by mohl také doznati msty svrženého knížete.

Soběslav zavřel pevně dvěře u své komnaty a ohmatal rukověť širokého meče,

kdyby bylo potřebí užiti ostří jeho. Pak se položil ke spánku. —

V krčmě pod Vyšehradem bylo veselo. Žoldáků všech družin v pestré směsici ve slabě osvětlené světnici kolem dubových stolů sedělo několik desítek. Mluvili česky i německy, pili medovinu z plecháčů a bavili se všemožným způsobem.

Také Vilémovi vojáci obsadili veliký stůl podél stěny. Kouničtí a znojemští hosté nevypravili se ze Prahy do večera. Když přikvačila noc, nechtělo se nikomu z města. Ráno dost času. Přivstanou a za den urazí hodný kus cesty. Vilém najal komoru v krčmě a Kunrát zůstal na hradě.

Žoldnéři meškali dosud v krčmě. Krušina vykládal široce četnému posluchačstvu, jak to bylo u Milána za krále Vladislava. Dobeš seděl na proti a potutelně se usmíval. U jiného stolu byli jiní a jiní žoldnéři. Bavili se vesele.

„No však Soběslav také ještě nevyjel.“

„Ba ne,“ přisvědčoval jiný druh.

Dobeš zbystřil sluch. Poznal na prvý pohled, že bavící se vojáci jsou ode dvora ze družiny Bedřichovy.

„Známe to, známe. Jednou už prý také tak napálili českého knížete. Napřed mu mazali kolem úst med a pak lup oči byly ty tam.“

„Ha, ha. To by bylo slávy jako dnes.“

„Aspoň by kníže jevil větší outrpnost. Beztotoho šel jako žebrák do města. Teď mi mohl nastavit čapku pro dárky.“

„A viš to skutečně?“

„Jak bych to nevěděl. Bedřich,“ voják stišil hlas, „chce oslepiti dnes večer nového knížete Soběslava. Je na hradě, je ve městě již jako v pasti. Ten si dal.“

„Ba dal. Lépe by mu bývalo ve vězení. Tam aspoň viděl oknem a teď věčná tma; Brrr!“ Voják sebou zatřásl, jakoby na něj smrt sáhla.

Pak umlkli a vytáhli kostky.

Krušina byl právě v nejlepším. Plaval přes Adiži. Posluchači jen trnuli. To je přece statečnost!

„V tom zazněly české bubny a to jste měli viděti. Císařští byli v Jiříkově vidění nevědouce co se děje. Běhali po táboře a Češi ti tam. Šli až na břeh a teď viděli. My na druhé straně. Podávali jsme jim ruce.“

Dobeš se nesmál vypravování druhovu. Tiše a nepozorovaně vytratil se z krčmy, vyhledal Viléma a vypovídal mu, co slyšel na vlastní uši.

"A byli to skutečně vojáci Bedřichovi?"

"Znám je. Byli to jistě!"

"Bylo by možná? Proč ne? Vše možné. Bedřich zajisté soptí zlosti proti svému soupeři. Soběslav ho připravil o trůn a to je mnoho."

"Jdi na hrad, vyhledej Kunrata znojenského, viš toho..."

"Ženicha naší slečny."

"Třeba. Hleď se k němu dostat, dělej co dělej. Rekni, že tě posílá Miroslava s jakýmsi vzkazem a vypověz mu vše do slova. Jen rychle, rychle! Běží snad skutečně o krk našeho milého knížete."

"Již jdu a vyplním vše."

"Jen rychle a opatrně!"

Dobeš pospíchal ke Hradčanům a Vilém se vrátil k sestře. Neřekl jí ničeho, by ji marně nepolekal.

V krémě zpívali vojáci, výskali a připijeli na zdraví novému knížeti.

Na hradě umlkl dávno jásot a všichni se odebrali na lože, by se spánkem posilnili a si oddechli. I mnoho radostí, mnoho plesu a slávy unavuje.

Kunrát, jako pobočník knížece, měl komnatu hned vedle Soběslava. Snil o dívce, již dnes po dlouhé opět spatřil době, snil o rodinném štěstí a blahu, jehož se snad za knížete, jemuž tolik služeb prokázal, dostane za oplátku. Blahé sny! Někdy třeba jen zavnutí a jsou ty tam.

Kunrát otevřel si okno a večerní větřík zavál plnými ústy. Ze zahrad hradčanských květy zavanuly a vdáli šplouchaly vesele vlnky. Byl krásný večer. Měsíc osvětloval krajinu a obrysy měst. Petřín stál jako na stráži.

Když tak uvažoval a sladce snil knížece pobočník, slyší na dvoře hlasy vojáků, stojících na stráži před hradem.

"Já tam jít musím a musím."

"Nepustíme tě. Kdo jsi?"

"Dobrý známý pána znojenského."

"Totě právě nepustíme."

"A proč?"

"Tam ti nám nebyli nikdy přáteli."

"Co že? Můj pán, Vilém z Kounic, že není přítelem, poddaným věrným našeho knížete Soběslava?"

Jakmile Kunrát uslyšel jméno svého přítele, pospíšil ke stráži. Mžikem byl na nádvoří. Upokojil vojáky a vzal Dobeš s sebou na horu.

"Co je? Od Miroslavy?"

"Nikoliv, od Viléma."

A teď vypravoval slovo od slova, jak vše slyšel v krémě od cizích žoldáků ze družiny Bedřichovy.

Kunrát znojenský chvíli uvažoval. Bylo by možná? A přece. Příklad máme jasný, patrný. Vlastní bratr Jaromír... Vzpomínal, jak se choval kníže ku svému nástupci. Sotva ho přivítal, sotva mu ruku podal. Bedřich v městě a moc jeho velika. Má své cizí příznivce a ti mu pomohou.

Čím dále Kunrát uvažoval, tím více se přátelil s myšlenkou, že skutečně knížece hrozí nebezpečí. Odeslal Dobeš s pozdravem ku Miroslavě, by jí zvěstoval smutnou zprávu, že dosud se nemůže navrátiti na Moravu, že k vůli Soběslavovi je mu dále třímáti meč a postrádati milého života pod rodnou střechou.

Když věrný voják odešel, Kunrát zaklepal na dvěře komnaty knížece.

"Kdo to?" tázal se Soběslav.

"Věrný přítel Kunrát s důležitým poselstvím."

Kníže otevřel. Znojenský pohlédl na Soběslava a promluvil udiveným hlasem:

"Kníže, ty dosud oblečen? Ty jsi nespal?"

"Divné tušení svíralo mi prsa. Je mi nějak nevolno."

"A směl bych se tazati proč?"

"Zdá se mi, že nejsem zde bezpečen. Odpusť, křivdím-li komu. Člověk je člověk. Proč se chvěješ? Jaké to důležité poselství v tuto chvíli?"

"Pane, tušení tě neklamalo."

"Bylo by možná?"

"Skutečně. Vilém z Kounic, můj dobrý přítel, chtěl ještě dnes odejet a já s ním. Viš, že návidím jeho sestru Miroslavu. Řízením božím byli šťastně zdrženi a já s nimi. Chtěli jsme vyčkati rána a se slunce východem odebrati se na Moravu. Kounický pán zůstal v jedné krémě a jeho voják vyslechl rozmluvu královských žoldnérů. Ukládá prý Bedřich o tvoje bezživoti. Chce tě udělati neschopným vlády, chce tě dáti oslepiti..."

"Já měl tušení!" zvolal Soběslav a chopil se za čelo oběma rukama. "To je příliš smutný začátek mého panování!"

Kníže zaplakal.

"Tolik let jsem neviděl krásného města, tolik let jsem zavřen, tolik let jsem připravován temnými stěnami o pohled na kraj náš český a nyní, sotva že jsem se rozhlédl po světě, sotva se pokochal krásami jarní přírody, mám přijíti o své oči

na dobro, mám býti připraven o zrak a odsouzen ku věčné temnotě?“

Soběslav znova zalomil rukama před očima; jakoby se bál, že již mu žhavé červené železo kladou před zrak, že ruka katan ská již sahá, by mu nejvzácnější dar Boží vyloupala z hlavy.

„Co počítí, druhu milný?“

„Rychle z města!“

„A kam?“

„Kam? opakoval bezděčně Kunrát a zasmušil se. „Není pomoci, musíš, pane.“

„Všude jeho vojsko, jeho moc.“

„Musíš, pane,“ pokračoval Kunrát, „do ciziny, k císaři německému, a až bude Bedřich císařskou mocí ze země vypuzen, až budeme v Čechách úplně bezpečni, vrátíme se.“

„Chceš tedy vydati své zdraví na popas katanům?“

„Pro nezávislost české vlasti obětují vše i zdraví své.“

„A co ti to pomůže? Myslíš, že i slepec může býti knížetem? Dají tě oslepiti a pak budeš trávit léta trpkého života na Přimdě nebo na jiném hradě smutněji než dříve. Umoudří se a pojď rychle.“

Kníže dosud váhal.

„Bedřich bude vypuzen z města a pak se vrátíš a volně povedeš lid svůj.“

„Ale císař?“

„Užijeme jeho moci a až ho nebude potřeba, vymaníme se úplně z moci jeho. Vždyť lid na naší straně a ten nás neopustí.“

„Věřím, lid je příliš hodný.“

„Cizí musí s tím, kdo jim nadřazuje a hovi, ze země. Jinak to nepřijde. Bedřich by ti stále překažal, proti tobě brojil a pikle strojil. Jen císař zlomí moc jeho. Poslechni a pojď.“

„Pojedeš se mnou?“

„Pojedu hned.“

„A což Miroslava?“

„Kníže nad milenku. Napřed pokoj ve vlasti, řádný panovník na trůně a pak osobní záležitosti.“

„Věrný druhu, čím se ti odměním?“

„Když poslechněš a rychle vyjedeš z hradu. Vezmi, čeho ti třeba o ostatní se již já postarám.“

„Budiž! Hleď, že nikdy bych se nepodvolil k této cestě, kdybych nemusil. Národ mi odpustí. Jednám jen v jeho prospěch. Já se nechci proviníti, ale musím.“

„Za chvíli jsou koně přichystáni. Vy jedeme s malou družinou, bychom nepřišli

v podezření. Vilém Kounický již se postará, by z rána vysvětlil tvoje zmizení.“

„Dělej, jak rozumíš, odevzdávám se ve tvoje ruce.“

Měsíc vystoupil ze skryše černého mraku, pohlá si a opět se schoval. Hvězdy jako by je rozsázel po obloze. Jedna zde, druhá tam. Od severu zavál vítr a na Petříně šuměly duby a sosny.

Z hradu vyjela tlupa jezdců. Kopyta zvonila o tvrdou půdu. Časem vylétla jiskra. Jezdci jeli opatrně stínem. Měli na spěch. Branou se dostali hned, jen oznámili, kdo jsou.

„S Bohem, Praho!“ zašeptal přední jezdec a ohlédl se na město. Vítr zavál mu do pláště a jezdec setřel z oka bohatou slzu. V měsíčním světle třpytila se jako perla. (Dokončení.)

Moudrost ze života pro život.

(Pokračování.)

19. Následky (kletba) zlých činů.

Každé pochybení, každý zlý čin má zlý následek, dochází své odplaty, svého trestu.

Celý svět je podroben zákonu shody. Kdo tu shodnost, jednotu v světě ruší, pykati musí. Kdo ústrojí tělesného zneužije, pocítí slabost, bolest; duše-li pochybí, zbloudí neb klesne, následuje žel, lítost, výčitky svědomí. Kdo příliš po cti a slávě baží, dochází posměchu, hany. Kdo jsa vysoké myslí, celý svět chce mítí za podnoží, vyvolá hněv, odpor, sklídí hanbu a ponížení: Nedbalec, lenoch dřímá, hovi si v nečinnosti, ana však jeho blahobyť maří; bída zaklepá na dveře a probudí ho z trestuhodného spánku k nezvyklým pracem a starostem. — Marnotratník, probýtviv statky v nádhře a v rozkoši, dostane za odplatu chudobu, oděnou v hadry. Za požitkem kráčí nedostatek za bujností a nádherností spěje nouze, jež sama před sebou se rdí. — Lakomec, skrblik hromadí zlato a stříbro; však uprostřed hojnosti snáš všecka ta muka nedostatku a soužení, jehož se nejvíce obává; nic nepoduiká, aby nic neztratil; nedůvěru má ke všem lidem, k cizím i domácím, ano i sám k sobě; proto v noci za tmy vstane, otvírá své poklady, aby se přesvědčil, je-li zlato, bůžek jeho dosud na svém místě.

„Kde poklad, tam je srdce.“ Však oko nevěrného sluhu vypátralo tajemství, ruka jeho odnesla poklady a chudoba, živoucí bída jest hostem, někdejšího štuchlíka, boháče, která jej

k zoufalství dohání. — Kdo se chce příliš a všem zalíbiti, je v nebezpečí, že se všem zne-
líbí. Co je příliš, nad obyčej pěkné, příjemné,
sladké, brzo se znechutí, vznešené vážné se směš-
ným se stýká, co je příliš něžné, pokládá se za
malicherné; přílišná souměrnost unavuje a pro-
tíví se úzkostlivci, spořádanost zvrací se v pe-
danterii, však nepořádek působí zmatky, ne-
mírnost škody a zvraty; nadužívání moci vede
ku pádu zneužití svobody v otroctví. — Ná-
rod, jenž na úkor jiných násilím se rozmáhá,
všem ostatním se protíví a v své meze se od-
kazuje. Tlak působí proti tlaku. Dobyvatel, jenž
celý svět by rád podmanil, i své konečně ztrácí.
Kdo po nejvyšší moci bažil, ve vyhnanství život
skončil; mnozí, již dychtili po slávě, octlí se
na popravišti. — Nedá se nikterak upřít, že
sklad a lad ve světě udržuje se tresty. —
Pravdivá jsou naše přísloví: „Milé zlého po-
čátky, leč konec bývá žalostný.“ — Hříšná ra-
dost, plodí žalost.“

20. Ctnost v životě.

Bůh nenechal své zákony bez ochrany;
za štít jim ustanovil trest, jenž každou vinu
stíhá. Totéž přičina, že mnohé zámysly zlé da-
remné se nedaří. Zloba padá v leč, již sama si
připravila. „Kdo jinému jámu kopá, sám do ní
padá,“ dí přísloví. — Tím však není řečeno,
že by člověk ctnostný, spravedlivý v boji se
zlým nikdy nebyl skrácen, že by nikdy nevzal
ujmu, nikdy škody netrpěl. „Dobrý časem pláče
a zlý skáče,“ říkali staří. Člověk zlý, jenž
ničeho se neštítí a neleká, jemuž každý pro-
středek k cíli vedoucí, zdá se dovoleným, má
ovšem mnohou výhodu před mužem po-
čestným, jehož i pomyšlení každé nespravedl-
nosti bázni a hrůzou naplňuje. Kdo k svému
obhájení má jediný prostředek ctný, může snadno
podlehnutí. Než, byť i v jednotlivých případ-
nostech zloba vítězila, nic méně jest a zůstane
pravdou, že konečně dobré nad zlým zvítězí a
že časem vše se vyrovná. Sama Prozřetelnost
o rovnou váhu se stará, vše v rovní zachovává
a nezdá se přibíhá, že kdo svého úmyslu do-
brého prostředky poctivými se domáhá, konečně i
cíle svého dochází, kdežto člověk nešlechtný,
padouch když přišla hodina jeho, za svou ne-
pravou a zlobu pyká, an na konci cest křivých
svou záhubu nalezá. „Kdo zlé strojí, nech zlého
se bojí. — Bez ctnosti není blaženosti. — Buď
jen ctnostný, budeš spokojený, šťastný.“

21. Ctnost neprávem se obviňuje.

Mnohý člověk, když v neštěstí byl upadl,
pokládá svou poctivost, ctnost za příčinu své

pohromy; čímž poskytuje se mu jaksi příleži-
tost, omluviti, ano vynášeti se a prostředek za-
kryti svou neopatrnost a nedbalost; nebo při
nejlepším úmyslu může se člověk dopustit ne-
prozřetelnosti a státi se netečným. — Ctnost
není zajisté zodpovědná za všechny zlé, nešťastné,
příhody, ježto lidé svou neprozřetelností a leh-
komyslností na se uvalují. — Mnohý, jenž stal
se obětí cizí pro nevěry a nešlechtnosti, stýská,
žaluje: „Poctivost mne na mizinu přivedla.“
Co však ho poškodilo, zkázu mu přineslo, ne-
byla jeho poctivost, ctnost, nýbrž jeho nepro-
zřetelnost a přílišná nerozvážná jeho důvěra a
jest sám tím více vinen, pak-li mu dána byla
výstraha. — Ctnost ukazuje cestu, po níž kra-
četi máme; abychom ale zlobou nebyli zasko-
čeni, podvedeni, o to starati se má bdělost,
obezřetnost. Vlastnosti tyto člověka nevylučují
ctnost; jdou s ctností svorně, však nejsou s ní
vždycky za jedno. Ctnost jako věrná přítelkyně
člověka ráda dlí, přebývá v srdci každého, ne-
berouc ohledu na vznešenost, vtíp, učenost nebo
sprostnost a chudobu ducha. Proto ctnostný
buď opatrný. „Bez opatrnosti i moudrost slepá.
— Běd se chraň, dokud přijdou naň.“

22. Nedůvodné obviňování vědy, osvěty a vzdělanosti.

Říkává se: Věda sama v sobě jest nemravná;
velicí duchové, učenci mají osudnou náklonnost
k zlému. Totéž nepravda, již zapírá se dobrota
sama Stvořitele. Což ctnost musí býti temná,
revědomá? Zdali ctnost se neprýští z téhož
zdroje, jako věda, t. z nevyváženého pramene
světla i svatosti, z Boha? Kdyby probuzení a
přibývání rozumu vedlo k zlému, musila by
zloba, mravní zkáza duchovních bytostí růsti
v poměru jich vznešenosti. Co by z toho ná-
sledovalo? Nekonečná moudrost byla by neko-
nečná nešlechtnost, zloba. — Nikoli, člověk
se nemusí stříci světla rozumu, že by se musil
obávat mravního zhoršení. — Pravda se ne-
štítí jasného dne a mravné dobro není leč pravda.
— Čím rozum osvěcenější, tím lépe může po-
znávatí nevyslovnou krásu ctnosti a poznání to
usnadňuje mu, konati dobré, ctnost. V úkonech
duševních mívají podílu city, s nimiž zároveň
se povznášejí, uslechťují a jsou nejbližší ctno-
stem, alespoň vůli k ctnosti nastrojují. — Zkou-
máme-li blíže svou duši, mnohé platné důkazy
ku prospěchu vědy v ní shledáme. Známo jest,
že jisté vloh y na ujmu jiných, méně cvičených
se zdokonalují, takže pěstování uslechťilejších
vloh zamezuje tou měrou vývin hrubších chťičů
a náruživostí, jež jsou prameny mnohých ne-
pravostí. — Dějiny v pravdě nás učí, že lidé

zli, nešlechtní zřídka výše byli nadáni; mnozí pak muži osvícení slavnými ctnostmi se skvěli. Nešlechtnost zloba mezi vzdělanými jest výmínkou, nikoli pravidlem. — Víte, proč mravní zkaženost vzdělance vědu, proč v podezření uvádí? Protože oči všech upřeny jsou na člověka duchem povzneseného, že protiva nešlechtnosti a vědy má cos odvážlivého, tak že se nám každá mravní vada vzdělavce tím více oškliví, hnusí. — „Umění (věda) nadýmá, láska pak vzdělává,“ čteme v písmě sv. (I. Kor. 8.) „Lásku tedy přidej k učenosti a bude umění prospěšným,“ dokládá sv. Augustin.

(Pokračování.)

Mému srdci.

Srdce drahé zavzni písní,
jež ti zbudí zoru žití,
pěj, by moh' se v plápol vznít
teskný duch, ježž žaly tísni.

V nadhvězdě se povznes kraje
ku pokladu svatých bájí,
kouzlem svým ti hrud' protkají,
uvedou tě v slasti ráje.

Uvedou tě k písní zdroji,
v nebeské jenž stkví se záři,
tam na svatém na oltáři
touhy tvojí žár se skojí.

Výš, jen výš nad dalné světy . . .
Vznes se k trůnu Spasitele,
u něj prodli, až na čele
zkveteu smrti bílé květy.

Štěpán Dohnal.

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od
Frant. Vacka.

(Pokračování.)

III.

Těžký sen vytrhl mistra Matouše ze spánku. Zdálo se mu, že neznámý muž vloupal se do domu jeho a vyhledav tu nejkrásnější obraz, dílo nejednoho měsíce, ukryl jej pod plášť a hodlal vynést z domu. Radouš taje dech z úkrytu pozoroval nevitaneého, neskromného hosta. Chtěl vzkřiknouti na něj, aby neodvažoval se

hýbat z místa, které skutkem svým zneuctil, avšak hrdlo jeho jakoby železným kruhem sevřeno nevydalo ani zvuku. Mistr prudce mávl rukou a bezděky udeřil do blízké stěny, až to zadunělo. Zlosyn obrátil se v tu stranu, vztýčil se, vzrostl o hlavu a napřáhl svalovitou pravici, ve které zablýskla se břitká dyka. Radouš zoufale zaúpěl a probudil se . . .

Horký pot řinul se mu s čela. Ruka jeho palčivostí jen hořela. Krev rychle proudila mu hlavou a u srdce jakoby mečem bodal.

Stařec těžce, nepravidelně oddychoval.

Posadil se na lůžku a přiložil rozpálené čelo ke studené stěně. Za okamžik se vzpamatoval a poněkud upokojil. Palčivost v ruce a celém těle pominula a i pravidelný dech se dostavil.

Bylo to náhlé, okamžité, bolestné rozrušení nervův, které u starších osob nezřídka se objevuje. Mistr zarazil ze spaní rukou o stěnu a nepatrná okolnost ta vyvolala v mysli jeho mdlé zosnovaný sen a připravila jej o poklid noční.

„Sám Bůh ví, co se to se mnou děje,“ povzdychl si z hluboka a mnul unavené oči. „Nebude daleko od půlnoci. Jsem ještě velmi mdlý a minulý den z míry mne namohl. Odpočinku mi třeba a takto nemám naděje, že bych více usnul . . . Bude to dlouhá, nekonečně dlouhá noc.“

Mistr Matouš rozhlížel se po komnatě.

Na obloze plynul měsíc jako světlá loďka po vlnách jezera. Bledý, tajemný svit jeho rozléval se po ložnici Radoušově a kreslil ostré stíny jednoduchého nábytku na podlaze i stěnách. I do tváře Matoušovy zadíval se ten noční poutník nebeský a učinil ji celou zsinanou.

„Na starce mnoho, velmi mnoho,“ šeptal kmet. O, že jsem těch věcí se musil dočkati! . . .“

Přivřel oči a bolně se usmíval. Chtěl usnouti, avšak spánek vzdaloval se vícekrát jeho.

V zahradě šelestil ostrý větřík a hýbal korunami vysokých stromův, že s nich uvadlé listy jenjen pršely. V dáli šuměla řeka, vrhaje vrovní vlny své přes mlýnský splav.

„Tak trudný život jest roven smrti,“ hovořil polohlasitě mistr Radouš a rovnal si dlouhé šediny, jež na tvář mu přepadly. „Ba co dím? Sladko by bylo v hrobě spočívati, kdyby ta hrozná zpráva mne byla nezastihla více mezi živými.“

Stařec se zachvěl a sepal ruce.

„Bože, Pane můj! Ty se zapomínáš nad národem svým! Tak jsi nás povýšil, že s úctou mluvil o nás celý svět a nyní zkřiví ústa každý poběhlík, když zaslechne nás jmenovat. Čím zasloužili jsme té potupy? Jsme snad tak věrolomným lidem jako Israel, jenž Hospodinu víru přísáhl a za chvíli se klapěl modlám rukou dělaným? Jenž Mojžiše ctil ústy a srdcem reptal proti němu?“

Radouš přejel vlnnoucí čelo rukou a nepokojně překládal údy. Myšlenka za myšlenkou drala se mu do mysli, vystupovala nad práh vědomí a mistr polohlasitě o ní rozvažoval.

„Otcové naši slavné paměti chtěli uctítí Krista Syna Tvého, chtěli rozmnožit čest a slávu jeho, oni pootevřeli zbodený bok, aby získali sobě i nám kalich krve předražené, která obmyla a posud obmyjí skvrny světa. A ta láska jejich k milému Spasiteli ve zlé jim byla vykládána, za hřích počtena. Ta láska k otevřenému srdci Božimu odňala jim srdce bývalých přátel a příznivců jejich! . . . Proč chtěli jste nám odpirati, co sami za pravdu máte, več sami pevně věříte, več sami důvěru svou skládáte? Není snad každý úd cirkve synem Božím a služebníkem Kristovým? A synům chcete vzítí, co otec z věčné lásky byl jim daroval? A služebníky hodláte připravití o to, co pán jim navždy daroval? . . . Kdo se to spíkl proti nám? Ukaž svou tvář, ať dobře známe tě; ukaž své čelo, zda není zohaveno znamením Kajnovým?“

Radouš pohnul se prudce na lůžku a vytřeštil oči. Hledal kolem sebe osobu, s kterou byl právě rozmlouval.

Nebylo tu nikoho.

Měsíc se zakryl šedivým mrakem, stěny a strop ložnice příšerným pološerem. V dáli slyšeti bylo temné dunění jako blížící se bouře.

Mistr byl příliš zaujat myšlenkami, nežli aby znamenal, co se venku děje.

„Jestliže pravda, co o Ferdinandovi se proslýchá, pak běda nám! Vybledla hvězda slávy naší a nad kalichem Českým stahuje se temný mrak.“

Stařec znova procitl a pozoroval, že v komnatě úplně se zatemnilo.

Venku skučel vítr a suché větve stromu bolestně zasténaly.

„Svůj osud neměli jsme svěřovati nezkoušenému mladíkovi, byť i hory doly nám

sliboval. Lásky naší upřímné nehrubě si uměl vážit. Zvyklostmi našimi pohrdal. V největší potřebě a nouzi nás opustil. Bíti budou pastýře a rozprohne se stádo ovcí . . . A když pastýř ani rány nevyčká, kam děje se stádo jeho? Bude rozplašeno, zjímáno a zahubeno.“

Malíř hlasitě zaúpěl. Zakryl si tváře rukama a schoulil se na lůžku.

Dunění na ulici stávalo se zřetelnější a proměnilo v hlasitý ryk. Chvillemi cosi zazvonilo jako meč o tvrdý kámen. Okno ložnice Radoušovy osvětlila rudá záře.

„Co to?“

Mistr zbystřil zrak i sluch.

Světlo zmizelo, hluk se vzdálil. Bylo slyšeti prudké kroky. Než i ty utichly a zas noční, hrobový klid.

Hodina, kterou probdíme v noci na lůžku, nemohouce přivolati želaný spánek, jest doba bez konce. Vážná to chvíle, spíše hrůzyplná nežli příjemná. Člověk cítí se opuštěn, slába a všem dojmům přístupna. Temno, které jej obklopuje, působí na ducha, vzbuzuje myšlenky, jimž za dne rádi se vyhýbáme, jinými utlumíme, prací potlačíme. V noci marně bychom se o to pokoušeli. Noc hájí si právo své, za ruku vede člověka až do hlubin duše, prostírá před ním všechny její záhyby, upomíná na možné nebezpečnosti, varuje před hříchem. Strasti a bolesti maluje hrůzněji, radosti kalí temnými mraky. Odhaluje minulost, zastírá budoucnost.

Nejinak dělo se konšelu Chrudimskému Radoušovi, když těžkým, nemilým snem ze spánku byl vyburcován.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. O sv. Otcí rozšiřovali liberální noviny zprávu, že prý Jemu odporučila jistá anglická dáma ve své závěti velikou sumu peněz. Jest to zlomyslná lež, kterou svobodní zednáři chtějí škoditi sv. Otcí, aby příspěvky halíře sv. petrského zanikly a aby sv. Otec strádal. — Koňečně rozhodla vláda italská, že jmění propagandy, které obnáší asi 10 milionů franků, náleží státu. Ku majetku tomuto přispívali všichni katoličtí národové, aby se rozšiřovalo království Boží na zemi a s ním civilisace a osvěta. Kolik národů naučila propaganda čísti a psáti, jaké platné

služby prokázala vědám zejména historickým, jaké zásluhy má o jazykozpyt. Jen ďábelská zášť proti křesťanství může to-muto lidumilnému ústavu škoditi. V procesu byl obžalovaný sám svým vlastním soudcem. Takové poměry zavládají jen v Itálii. Sv. Otec vydá protest proti rozhodnutí soudního dvoru ku všem svým vyslancům.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 16.—20. února u milosrdných sester v Karlině a od 21.—25. t. m. u sv. Kajetána.

— **Vánoce papežovy.** Za příčinou vánočních svátků věnoval papež k rozličným dobročinným účelům 32.000 franků, z nichž určil 10.000 franků pro chudinu v Římě, již daroval zároveň 150 dřevěných postelí se vším příslušenstvím.

— **Rozšíření loretanských litaní.** Papež Lev XIII. vydá prý rozkaz, že se má do litaní loretanských vložit tam, kde se Panna Maria vyzývá jako královna také ještě řádek: „Královno nejsvětějšího růžence — oroduj za nás.“ V klášterích dominikánských se vložku tuto dávno již modlí.

— O nedávno zesnulém hraběti **Chambordovi**, píše „Hlas.“ Hrabě Chambord byl r. 1858 v Jerusalemě. Tam právě stavěl se klášter panen Sionských, jež založil slovutný obrátenec ze židovství A. Ratisbonne. „Večer jednoho dne“ vypravuje A. Ratisbonne sám, „opověděl hrabě Chambord návštěvu svoji v sirotčinci, jenž s klášterem byl spojen. Přišel pak skutečně a sice právě ze zahrady Getseman-ské jedá na oslu. Sestoupiv před naším chrámem „Ecce homo“ zvaným pravil důmyslně: „Jaká to útěcha bráti se Jerusalemem tak jako Spasitel, jenž vjížděl na oslici.“ Po tom vznešený potomek svatého Ludvíka a všichni průvodci jeho poklekli na místě, kdež Spasitele lidu ukázal Pilát. Pak odebral se hrabě do veliké síně klášterní. Tu podáno mu něco na občerstvení po způsobu na východě. Na to jsem já (A. Ratisbonne) pronesl: „Dcery Sionské (řeholnice) rády by Vaši Výsosti podaly skvost královský,“ což vznešeného hosta příjemně dojalo. I přinesla jedna řeholnice na podušce korunu trnovou, při čemž jsem promluvil já slovy biblickými: „Vejděte dcery Sionské a vizte krále svého ozdobeného korunou, kterouž korunovala jej matka jeho.“ Pohled na korunu na tomto právě místě nadmíru pohnul hraběte. Avšak i radostnějšími pocity chtěli jsme potěšiti

hostěného. Několik totiž dívek v bílém oděvu podalo mu věnec uvitý z květin sv. země s nápisem: „Jako lilie mezi trním.“ Nanejvýš jsa dojat řekl hrabě: „Toto dám choti své, korunu trnovou však podržím pro sebe.“ — I na jiných místech sv. země zakusil zbožný princ dojmů podobných, jež prý sám pak sepsal.

Z Belgie. (*Luisa Lateau*). 25. srpna 1883 zemřela stigmatizovaná panna Luisa L. v Bois d' Haine u Manage v Belgii. Narozena byla v též osadě 30. ledna 1850 dítě chudých, ale nábožných rodičů a byla skoro ustavičně nemocna a jiné ještě útrapy a námahy snášela. Vzdor tomu všemu přece vždy bližnímu sloužila, jak jen mohla: tak obzvláště r. 1866 za kolery. Dne 24. dubna 1868 objevily se na ní ponejprv známky ran Krista Pána a sice na rukou, nohou i boku, jež každého pátku za velikých bolestí ji krvácely. Dne 17. července 1868 byla ponejprv u vytržení, jež se od toho času vždy v pátek od 2—4½ hodiny opakovalo. Jídlem jejím, jež vždy bývalo jen chudícké a jednoduché, bylo od 30. března 1871 jenom přijímání nejsvětější svátosti oltářní. Její stav býval od nesčíslných lidí pozorován a velice často podrobená byla lékařským prohlídkám. Lékaři nejznamenitější (mezi nimiž byl i proslulý lékař darvinista Virchov) shledali, že jest to nevysvětlitelno přirozeně a nemožný nějaký podvod. Ačkoliv církev posud žádného úsudku nepronesla, přece žádný rozumný člověk tohoto zázraku upříti nemůže. Nam katolíkům jest to novým důkazem pravdy, kterou sv. Frant. z Assisi pronesl, že církev jak v celku tak i v jednotlivých částech nic jiného není než mystické tělo Kristovo, o němž Ježíš sám mluví v evangeliu sv. Jana 14, 20.: „V ten den poznáte, že já jsem v Otci svém a vy ve mně a já ve vás.“

Z Francouzská. Sv. Otec vydal encykliku k biskupům francouzským, v níž rodičům doporučil náboženské vychování dítěte. Vláda francouzská vydala miliony, aby vystavěla školy, ve kterých by nevěřcové křesťanskou mládež osvěcovali. Ale chyba lávky. Státní školy jsou prázdné, poněvadž katoličtí rodiče se vzpěchují své děti do nich posýlati. Ba vláda neměla ani nevěreckých učitelů dostatek, proto musila zase dosaditi učitele a učitelky z nenáviděných řádů.

Z Ameriky. Právě nyní jsou bisk. z Ameriky v Římě a radí se, jak by se daly

církevní poměry ve spoj. státech upravití a zlepšiti. Tu zajisté bude čtenáře tohoto listu zajímati, nějaké zprávy o církvi tamnější zvědět. Právě před sto lety r. 1783, kdy také neodvislost spojených států prohlášena byla, bylo tam v celku 25.000 katolíkův, jejichž duchovní správu vedlo 25 kněží. Teprvé roku 1790 byl ustanoven biskupem severní Ameriky John Carroll Jesuita od papeže Pia VI. Po 50 letech bylo ve spoj. státech již 16 biskupů, 487 kněží, a 1.270.000 katolíkův. A dnes, kdy ještě po ustanovení prvního biskupa ani úplných sto let neuplynulo, jest v Unii 12 církevních provincií a tolikéž arcibiskupův (od r. 1876 přibýlo o jednoho), jimž podřízeno jest 60 biskupů (od r. 1876 o 4 více). Počet kněží katolických jest asi 7000 (r. 1876 jich bylo 5290) a katolíků všech se čítá přes 8 millionův, šestina všeho obyvatelstva spojených státův. Ovšem k takovému rozkvětu církve napomáhají tam také kláštery, jichž tam více jest. — Tak prospívá církev, když státní moc rozkvětu jejímu neodporuje a sama se vyvíjí. Tu viděti božskost jejího učení. Kéž jen Bůh i na dále církev v Americe podporuje, neb zbývá ještě dosti a dosti práce; pět šestin obyvatelstva spoj. států čítá se k rozličným sektám aneb docela nevěře a modernímu pohanství holduje.

Literární oznamovatel.

* * *Časopis katol. duchovenstva* má v čís. 1. roč. XXV. tento obsah: Duše lidská jest nesmrtelná. Názyv kněží v duchovní správě pracujících. Nástin života sv. Tomáše Akv. a přehled spisův jeho. Habsburkové. — Kronika: Dr. Jan Nep. Rais. Nekatolička žádá katolického faráře, aby nemanželské dítě její pokřtil. Fundační mše a sustentace. Spolek sv. Josefa. Dodatek ku článku o hřbitovech. Zápis úmrtí nalezcův. Orgány Akademie křesťanské. — Literární oznamovatel pojednává o šesteru spisech.

* — * „*Maria, Matka dobré rady.*“ Modlitební kniha pro věrné čitatele nejblahosl. Panny Marie, Matky dobré rady. Vydělal P. Berth. J. Hejhal. — Modlitební kniha tato jest 2. vydání spisu, o němž l. t. r. 1882 na str. 273 přinesl velmi pochvalnou úvahu. Proto nemíníme znova vnitřní hodnotu jeho rozebírat a vytkneme toliko přednosti t. vydání. Neklamný důkaz o výtečnosti a časové potřebě t. spisu podává zajisté již to, že v poměrně krátké době tak valného rozšíření nabyl. Byloť prodlením

1 roku rozebráno 3000 výtisků a poptávka po t. modlit. knize byla tak valná, že p. spisovatel s radostí podjati se mohl opětne práce, jež přispěním nejsv. Panny nad očekávání se zdářila. Vynikáť zajisté vyd. t. nad 1. především příhodnějším seřazením a uspořádáním jednotlivých statí, dále tím, že v některých podstatnějších věcech rozhojnéno a opraveno bylo. Tak n. př. přidány jsou litanie k P. Marii dobré rady, litan. o nejsv. Jménu Ježíšovu, ke všem sv. a k P. Marii potěšující, modlitba sv. Aloisia d. G. k P. Mar. d. r. a modl. rodičů k P. Marii o dobrou radu pro sebe a dívky jejích, čímž knížka ta k širší potřebě příhodnější se stala. — Ač mluva I. vyd. již pochvalného uznání došla, sluší přec vytknouti, že i v této stránce jest pokrok patrný, neboť všude svědomitě přihlíželo ku přesnosti našeho krásného jazyka. Rovněž i v příčině vnější úpravy nezbyvá nic více si přát, neboť nynější format jest zcela slušný a úplně přiměřený, tisk úhlednější, papír vel. pěkný a barvotiskový tit. obrázek ještě libeznější prvého. — Stínové písmo, jímž důležitější myšlenky jednotl. statí vyznačeny jsou, činí knihu přehlednější. Ježto konečně i cena (50 kr. za neváz., 70 za váz.) vzhledem ku značnému objemu knížky (XVI. a 392 str.) nadobýčeji mírná jest, zasluhuje t. modlit. kniha vřelého doporučení každému ctiteli Rodičky B., jemuž také radíme, aby povšímnul sobě krásných od srdce k srdci působících slov v obou předmluvách a proslovu I. dílu předdeslanému. — Stručnou t. úvahu uzavíráme upřímnými díky zaslouž. p. spisovateli za jeho chvályhodnou snahu, aby účta k nejsv. Panně rozšíření nabyla a přáním, by kniha tato, jež s „Missionární knížkou“ od dp. P. Frant. Haška, čl. ř. Božsk. Vykup., vydanou té doby snad nejrozšířenější modlit. knihou jest, předložena byla snad prostřednictvím vdp. P. generála řádu sv. Augustina sv. Otcí s prosbou, aby ji do své knihovny přijal. Že by tak učinil, o tom nijak nepochybujeme, neboť známa jest láska sv. Otce k našemu jazyku, o níž nezvratný důkaz podává jeho rozkaz, aby vlastní spis jeho „*O pokorě*“ na český jazyk převeden byl. — Nyní pak již končíme přáním II. předmluvy: „Učiň, ó Panno nejblahoslavenější, aby česť a sláva Tvá po širých vlastech Československých se probudila, rozhojnila a všude zvučně rozléhala.“ *Erm.*

* — * „*Dědictví sv. Jana Nepom.*“ chystá za podíl údům svým na letošní rok pokračování a dokončení podílu loňského, díla totiž mile přijatého „*Posvátná místa král. hlav. města Prahy.*“ Svazek II. Část druhá dílu I. (v loni vydaného) obsahovati bude dějiny a popsání

nynějších svatyn na celém Novém městě, Vyšehradě a předměstích Pražských Karlíně a Smíchově. Díl II. objemného podílu zahrnovati bude v sobě zrušené a zaniklé svatyně v Praze a předměstích. Jako loňský bude i letošní podíl ozdoben dvěma fototypickými obrazy. Podíl vyjde dle stanov po Velikonoci a poněvadž každý nově přistupující úd dostává od ředitelství Dědictví s lístkem na odebírání knih i poslední podíl, stává se, že kdo si s vkladem svým (11 zl. franko) po novém roce před vydáním nového podílu pospíší, obdrží téhož roku nezřídka podíly dva, což letos obzvláště důležité, ježto se vydá svazek druhý díla velmi příznivě posouzeného. Doufáme, že za toto pokynutí budou nám čtenářové „Blahověsta“ povděční, jakož i neméně za to, že vzadu mezi „Zprávami“ bude uveřejněn seznam milodarů na dostavení velechrámu sv. Vítského, k nimž údobě v loňském podílu dodatkem „Naše prosby“ vyzváni byli. Kde by tedy sbírka milodarů se byla opozdila, budiž brzy dodána ředitelství Dědictví. Příštím rokem slaviti bude totéž Dědictví památku 50-letého trvání svého i hodlá vydati seznam všech údů svých od prvopočátku za celých 50 let.

— „*Dědictví Malických*“ v Hradci Králové obdrželo na oslavu svého 25. jubila z Vídně vznesený příspěvek, kterýmž Jeho Výsost korunní princ *Rudolf* pochvalně uznává ve prospěšné působení jeho a spolu svoluje, aby nejjasnější dceruška, arcivévodkyně *Alžběta* v den jubilejní za úda D. M. přijata býti směla. Jest to nové vyznamenání tohoto ústavu, r. 1859 šťastně založeného a nejvznešenějšími členy císařského a královského rodu, JJ. VV. korunním princem *Rudolfem* a arcivévodkyní *Giselou* zahájeného. Zápisem jmenované arcivévodkyně dostane se D. M. velmi vážné části jubilejní oslavy. — Pro jubilejní podíly chystá D. M. barvotiskové obrázky, jež velkého nákladu vyžadovati budou. Za tím účelem obětoval nejmenovaný dobrodinec 600 zl. v státních úpisech stří., inspektor Polického panství Dr. Menzel 20 zl., mnozí jiní po 2 zl., a slíbeno ještě více darů větších, jichž seznam svým časem bude prohlášen. Naše velebné duchovenstvo zavděčí se D. M. i rodičům, když jich k zapsání dítek povzbudí a zápis ten laskavě sprostředkuje.

— „*Proprium Bohemiae*“ k misálu vyšlo v novém vydání. Nejdůstojnější kníž. arcib. konsistoř v Praze obstarala Supplementum (*Proprium Bohemiae*) k misálu v novém vydání, jehož 1 výtisk stojí 80 krejcarů. Supplementum toto budiž v pádu potřeby objednáno přímo u Pražské nejdůstojnější kníž. arcib. konsistoře.

— *Zlatá kniha čili Dědictví sv. Ludmily v Písku.* Správa „Zlaté knihy čili Dědictví sv. Ludmily“ v Písku rozesílá číslo 21. dvou vhodných spisků, údům pro rok 1883. Zlaté lístky spořádal p. prof. K. A. Madiera. Zlaté klasy p. prof. Jan Vačlena. Obsah obou těch knížek jest velmi poučný i zábavný, a slavná Správa opět nový důkaz podala, že pečlivě a svědomitě pracuje o řádném a příhodném čtení, kteréž každoročně jako vzácný dárek útlověkým a dospělejším dívkám věnuje. — Přejíce, aby Dědictví sv. Ludmily i na dále ve prospěch dívcí mládeže zdárně působilo, doporučujeme důstojnému duchovenstvu i lidu Zlatou knihu co nejvřeleji, neboť chvalné osvědčená Správa Dědictví sv. Ludmily přijímá jen takové práce literární, které krásu a spásu mravu křesťanského dívkám našim důstojně znázorňují.

— „*Zprávy apoštolátu tisku*“ Listy věnované zájmům křesť. písemnictví. Čís. 2.

— „*Z dějin křesťanství mezi Slovany*“, sešit 3.

— „*Květy Mariánské*“, čís. 4. následujícího obsahu: Fialka. — Mariánský kalendář. — Na očišťování Panny Marie. (Báseň.) — Žena a křesťanství. — Podivuhodná událost. — Výklad sv. růžence, a sice ze strany látkové. — Zlatá zrnka. — Maria, uzdravení nemocných. — Dopisy. — Seznam bratrů Mariánských. K vůli mnohým čtenářům vycházejí „Květy“ také jako příloha „Školy“ a zároveň s ní, totiž k 1. každého měsíce, na zvláštní předplacení.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánn zesnul:

dp. P. Roman *Fuksa*, benediktin a kaplan v Břevnově, 29. ledna 1884, (nar. v Rychnově 15. března 1857, vysv. 16. července 1882)

Jmenováni jsou:

Vys. důst. p. Ant. *Hora*, kanov. strážce, kanclér kníž. arcib. konsistoře, zemský školní rada, generálním vikářem a officialem J. Emin. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa;

dp. Karel *Hodinář*, kníž. arcib. vikář a far. Černokostelecký, jmen. čest. kons. radou.

Ustanoveni jsou:

p. Jos. *Staab*, dosud far. v Bezručicích (Weseritz), za far. v Čelivě;

- p. Jan *Magerl*, admin. v Čelivě, za admin. v Bezdražicích;
 p. Frant. *Dvořák*, kapl. v Buchově, za admin. v Zalmanově (Sollmuss).

Uprázdňené místo:

Bezdražice (Weseritz), fara patr. J. J. Jind. kníž. z Löwenstein-Wertheim-Rosenbergů, od 7. února 1884.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Hofmann*, kněz na odpoč. v Litoměřicích, 23. ledna 1884, (nar. v Pürsteině 16. února 1808, vysv. 25. července 1849.)

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Hauptmann*, far. v Stebně, jmenován osob. děkanem;
 p. Ferd. *Sieber*, kněz na odpočinku, osobním farářem;
 p. Kar. *Rauscher*, far. v Žihli (Scheles), a
 p. Frant. *Pek*, far. v Luštěnicích, obdrželi exposit. canonice;
 p. Jos. *Švejcar*, kapl. v Bezně, obdržel synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Ben. *Franzel*, far. v Krombachu, za far. v Bělé (u Děčína);
 p. Ant. *Ulrich*, kapl. v Dubé, za lokal. v Deštně (Töschen);
 p. Leonard *Pinter*, far. ve Světcí (Schwaz), za far. v Rožmitale (diocése Budějovické);
 p. Ant. *Kühn*, admin. v Rýnovicích, za far. tamže;
 p. Václav *Červinka*, kapl. v Geergswalde, za kat. při měšťanských školách v Žižkově u Prahy;
 p. Hynek *Schreyer*, koop. v Jílovém (Eulau), za kapl. v Trmicích (Türmitz);
 p. Frant. *Böhm*, far. a osob. děkan v Habartovicích (Ebersdorf), odebral se na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa:

Světec (Schwaz), fara patr. J. Emin. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa Pražského;
Krombach, fara patr. nábož. matice.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. dr. Ant. *Brychta*, prof. theologie v Hradci Král., jmen. konsist. radou a assessorem;
 p. V. *Weber*, děk. ve Vrchlábí, jmen. čestným kons. radou;

- p. Václ. *Fuchs*, far. ve Freiheitu, jmenován správcem vik. úřadu;
 p. Vojt. *Nosal*, č. děkan v Nechanicích, vikar. sekretářem;
 p. Jos. *Aksteiner*, far. v Pilnikově, čest. děkanem.

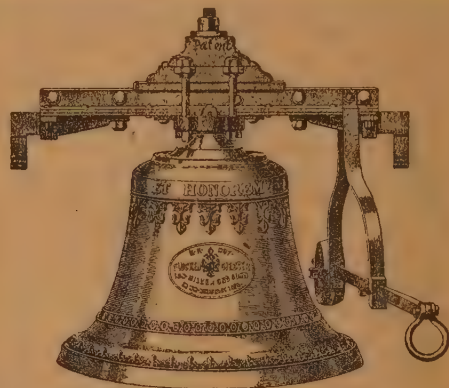
Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Pauer*, kapl., za admin. v Roztokách;
 p. Karel *Beck*, admin. Opatovský, za admin. v Schirmdorfu;
 p. Jos. *Pecka*, kapl. Krucburský, za kapl. v Kněžicích.

Uprázdňené místo:

Markoušovice, fara náb. matice, vypisuje se po druhé od 6. února t. r.

Milodar. Otihoďní pp. bohoslovci pražského semináře za heslem: „Dobudujeme chrám Hospodinu“ přispěli na chrám sv. Vítský v sbírce X. 1 zl. 67. kr., v sbírce XI. 1 zl. 87. kr. a XII. 1 zl. 77. kr. Zaplat Pán Bůh.

Dvorní slévárna a zvonárna

Petra Hilzera

ve Vídeňském Novém Městě,

prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čistě harmonických akordů dle objednávky. Zvláště pěkné harmonické zvonky doporučí k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblibě.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech rádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

R e ě

na den sv. Josefa, ženicha blahoslavené
Panny Marie.

„Josef, muž Marie, byl spravedliv.“
(Mat. 1, 18—21.)

Nemalé ceny má na světě vznešený stav, ušlechtilý rod, bohatství a statky pozemské; avšak cenu těmto věcem přikládají pouze lidé, kdež u Boha veškerý tyto vzpomenuť věci samy o sobě prázdné nemají ceny. Pouze ctnosti a dobré skutky platí u Boha, kterýžto nedbá ani stavu, ani bohatství, ale pouze jenom pozoruje srdce naše. Ten jedině jest v lásce u Boha, kdo jest ctnostný a spravedlivý, jako přemilý sv. Josef, snoubenec Marie Panny, vyvolený pěstoun Ježíše Krista, jemuž dnešní sv. evangelium tak krásnou chválu dává.

I.

Doba, od věků ku spáse a vykoupení pokolení lidského určená, už nadešla. A jakož se těšíme po kruté zimě na utěšené jaro, tak těšili se a toužebně očekávali patriarchové starozákonní Spasitele světa. — Už byla v nepatrném městě Nazaretě Maria Panna za Matku Spasitelovu vyvolena. Anděl Gabriel už Panně Marii tuto přeblahou zvěst oznámil; avšak Maria Panna, pokorná a chudobná, neměla doposud nikoho, kdoby jejího panenství hájil; neměl ani Ježíš ještě pěstouna, kterýž by věci, k životu nezbytných, opatřil a sjednal. Hledal Bůh a pátral po muži ctnostném, a našel Josefa, chudého tesaře, jež vyvolil Marii za snoubence, svému pak Synu za pěstouna, a sice jedině a pouze

z té příčiny, že byl Josef spravedlivý. — Vizte, jakou cenu má u Boha svatá spravedlnost! Byť i zde na zemi ve prosté a chudobné chatrči obývala, nic méně na nebesích zlatý trůn jí uchystán.

V. 18. Maria a Josef byli dle židovského obyčeje zasnoubeni; ovšem že doposud společně nepřebývali, ale nicméně slib obapolné věrnosti před knězem složili. A proto také byli povinni slib tento zachovávat. Josefovi však doposud nebylo známo, co anděl Marii Panně oznámil, nevěděl také ještě, že zázračným způsobem zastíněním a mocí Ducha svatého Syna Božího počala. A tu pojednou vidí Marii P. vstavu požehnaném. Celý ustrašen, neví sobě rady, nic pomoci. — Tak také Bůh často i nám svých tajných rad neodhaluje a neodkrývá, žeť nemůžeme mnohdy pochopiti, proč to neb ono na světě se děje; čímž ale nás chce vyučiti, bychom předčasně nesoudili, ale ponížně a pokorně očekávali, až nám Pán tajemnou roušku, jako sv. Josefovi odhalí.

V. 19. Krušná byla to zkouška pro svatého Josefa. Své nevinnosti byl sobě vědom, o nevinnosti Marie Panny také nepochyboval. Vzítí Marii Pannu nyní k sobě, k tomu se nemohl odhodlati; ale ji, připraviti o čest a dobré jméno, ano dokona i soudně ji stihati, aby po zákoně Mojžíšově pro nezdrženlivost byla kamnována, toho také učiniti nemohl. I odhodlal se, že raději Marii Pannu potají propustí, (což bylo židům dovoleno), než aby ji křivě obžaloval. Tak soudí, smýšlí a jedná svatý Josef, muž spravedlivý. — Dobře jest čest a dobré jméno bližního ctíti, lépe, když toho třeba, také ho hájiti, ale nejlépe pro čest a dobré jméno pohanu a proná-

sledování trpělivě snášeti. Sám Bůh takového se ujme, a opětně ku cti a dobrému jménu dopomůže, jakož na sv. Josefu známé.

V. 20. Když Josef ve své tísní nevěděl si pomoci, nevěda ani u koho by měl radu bráti, sám Bůh nad ním se ustrnul, seslav mu anděla, by jej potěšil, by jej také poučil o mocném působení Ducha svatého, kteréž na Marii P. bylo se zračilo. „Josefe, synu slavného a mocného krále Davida,“ tak jej anděl ve snu blahostně oslovil: Nechtěj nad Marii ubolovati, ale raději potěš a raduj se nad svou přemilou nevěstou, vždyť co počala pod srdcem její mateřským, počato působením a mocí Ducha svatého. Vezmi Marii k sobě bez zdráhání, neboť poročí tobě Syna, jenž bude nazván Synem Nejvyššího. Onť vysvobodí lid svůj od hříchů; proto mu také dáš jméno Ježíš, jež jest tolik co Spasitel.

Co anděl Josefovi rozkázal, to také ihned bez odkladu vykonal. S radostí a veselím ihned Marii podav ruku, přijal ji co nevěstu do domu svého, zůstávaje ji věrným druhem a průvodcím v radosti i v žalosti, doma i mimo dům, ve vlasti i v cizině. Bylť svatý Josef pečlivým a starostlivým pěstounem Kristovým, za to však i Ježíš Kristus byl věrným pomocníkem Josefovým. — Spravedlivým žil svatý Josef životem, a proto také blaženou a útěšenou skončil smrtí v náruči Ježíše a Marie Panny. Přední místo zaujímá mezi svatými v nebesích, mocným jest nám přímluvcím, popředně však rolnického i dělnického stavu zástupcem. Ó kéž všickni se o to snažili, aby tak pečlivě, spokojeně a spravedlivě živi byli jako sv. Josef; tuť by zajisté i zde na zemi, i tam na věčnosti štěstím a blahem oplývali.

II.

Dvě věci nám všemohoucí Tvůrce zde na zemi uštědřil, jimiž vše žije, cokoliv na zemi se nalezá: jasné, teplé slunce nad námi, a plodonosnou zemi pod námi. Šťastní a blažení jsme, pokudž nám jasné slunce září, a nás paprsky svými zahřívá, a pokudž i rodná země nám potřebné výživy skytá. Bez slunce a bez země nebylo by nám lze živu býti. A právě tak také třeba zde na zemi popředně dvou stavů: dělnického a panského; neboť čím slunce to-muto světu, tím jest stav panský lidskému

rodu, a jakož nezbytně třeba plodné země, tak také nezbytně třeba na zemi dělnického a rolnického stavu. Šťastna každá říše, blažen veškeren lidský rod, dobře-li a spravedlivě stav panský vše řídí a spravuje, a věrně-li také stav rolnický potřebné živnosti vyhledává. Věrným plněním povinnosti těchto dvou stavů, blaho a štěstí pozemské roste a prospívá. A hoden-li stav panský úcty a vážnosti, neméně úcta a vážnost přísluší i také stavu sedlskému, neboť:

1. *Stav rolnický jest stav vznešený a slavný*, a proto že jest prvním a nejstarším na světě. Vždyť už nás praotec náležel stavu rolnickému. První patriarchové starého zákona rovněž také náleželi stavu tomuto. Svatý Josef a přemilá Matka Boží také náleželi stavu tomuto, ano i Syn Boží jednorozený zvolil život mezi stavem tímto. Vždyť i slavní králové a panovníci nestyděli se za pluhem kráčet i zemi vzdělávati. A doposud každý moudrý muž stav tento ctí. Pouze ti lidé, kteří ani zdravého rozumu, ani pravé soudnosti nemají, stavem tímto zhrdají. Francouzský král Ludvík XII. měl při svém dvoře šlechtice, který rolnickým stavem pohrdal. Jednou i na rolníka se bez příčiny osopil, ano jej i plisnil. Sotvaže král o tom zvěděl, poručil, aby k obědu šlechtici dali pouze masa a vína, ale chleba aby mu nedávali. Když pak šlechtic se nad tím nevrle tvářil, tázal se ho král: „Což nemáš dosti masa a vína?“ Ale šlechtic odpověděl, že bez chleba nemůže živ býti. Král na to: Tedy bez chleba býti nemůžeš, proč ale těmi pohrdáš, kteří nám ho v potu tváří dobývají?“ „Neměj v nenávisti těžkých prací,“ napomíná Duch svatý, „a orby, jižto přikázal Svrchovaný.“ (Sirach. 7, 16.)

2. *Stav rolnický jest mezi všemi stav nej-
utěšenější*, kdyby jenom rolníci tyto útěchy dobře poznávali, a hojně jich také používali. — Nejušlechtilejší radosti zde na zemi jest bez odporu ta radost, kterou nám samotný Bůh skytá. Nejlepší útěchou na zemi jest zajisté ta útěcha, kterouž se srdce naše k nebesům povznáší, a v Bohu se raduje a veselí. A takové radosti a útěchy nejsnáze lze užiti ve stavu rolnickém. Vždyť veškerá příroda jest utěšeným palácem rolníkovým, zvláště pak doba letní i útěchu i také poučení poskytuje. — Utěšené jaro už rolníkům květy a růže kolkol plodí, kteréž v kráse jsou mnohem ušlechtilejší, nežli byl Šalomoun ve vsi

nádheře královské! V letě prozpěvuje rolníkům nepočetný sbor nebeského ptactva, kteréž dnem i nocí hlásá čest a chválu Pánu nebeskému, vám pak rolníci zřejmý dává o tom doklad, že Otec nebeský, který ptactvo nebeské živí, také na nás své dítky nezapomene. Bohatý podzimek vám skytá přehojné plody potu a práce vaší, a v zimě odpočíváte od práce, byste okřáli a nové síly k dílu obtížnému nabyli. A byť také někdy útrapy nějaké zavítaly, vždyť netrvají stále; ano nad to bývá jimi i srdce ušlechtěno, a pak radost bývá tím vitanější.

„Ale kterak to možno, že jsi vždy veselý myslí, ať tě štěstí anebo neštěstí navštíví?“ tázal se rolník svého souseda. „Totě věci snadnou,“ odvětil tento; býti vždy dobré a veselý myslí učím se od svého zaměstnání. Dostaví-li se někdy trampoty a svízele, vzpomenu si na pluh a brány. Pluhem se pole rozrývá, branami pak zavlačuje, aby pýř a buřeň byla vymýtěna a vytrhána, osení pak aby se utěšeně rozzelenalo. Také srdce lidské jest podobno roli, kterážto útrpením bývá vyplena a v trpělivosti s dobrými skutky obsívána. Není neštěstí beze štěstí. — Na mém poli mám vždy takovou pohodu, jaké si jenom přáti mohu; neboť já nikdy jiné pohody si nepřeji, nežli onu, jižto Pán Bůh poprává. Vše co mám, Bohu poručím, a všeho také od Boha dosahuji, co jemu se líbí, mně pak jest k užítu a prospěchu. Vždyť po dešti svítí slunko, tak i po žalosti bývá zase radost, proč bych tedy nebyl vesel?“ — A tak může každý spravedlivý rolník stále spokojeně a šťastně živ býti.

Rolnický stav jest již zde na světě právě stav blažený, po smrti pak v nebi bude věčně oblažen. — Pravého blaha neskytá člověku ani šlechtictví, ani bohatství, ani pohodlný a bezstarostný život, nýbrž pouze spravedlnost a spokojenost se svým stavem. A není na světě stavu druhého, v němž by mohl člověk tak blaženě a šťastně žítí, jako ve stavu rolnickém, z něhož i sám Pán Ježíš bral podobenství ku snadnějšímu pochopení nebeské nauky, — o rozsevači, který rozsívá dobré símě, a o hospodyně, která zadělává mouku na pečení chleba, — jakož sv. evangelium zřejmě svědčí. Kdo může snáze Bohu sloužiti, kdo snadněji v život věčný vejíti, ne-li rolník, ač vroucně-li se modlí, hříchu se chrání, a veškery své klopoty a svízele na Boha

skládá? Takhle veškereň svůj život modlitbou a prací může službě Boží zasvětit. — Kdo spokojeněji žije, ne-li rolník, pokudž nepotřebného vydání se chrání, a s málem zavděk bere? „Máme-li pokrm a čím bychom se odívali, budiž nám na tom dosti,“ praví sv. Pavel. Vždyť jsme nic na svět nedonesli, a tuť samozřejmo, že ani ze světa nic neodneseme. A přece jest nicméně i v rolnickém stavu tolik nespokojenců! Tak se jim jednou stane, jako rolníkům, o nichžto nyní chci vám vypravovati.

Mocný jeden král měl četně poddaných, jež tak miloval, jako otec své dítky. Ale poddaní nebyli se svým stavem spokojeni, a proto bažili po větším štěstí. Jednou král přestrojen, aby nebyl poznán, zavítal mezi své poddané, dotazuje se po jejich tužbách a přání. První si přál hojnost statků, peněz a krásné obydli. Druhý chtěl býti vznešeným pánem. Třetí chtěl žítí bez práce a námahy. Čtvrtý by se byl rád oženil. Pátý byl by rád dobře jedl a pil. A mnozí jiní zase to přání měli, aby neměli nad sebou žádných pánů, a nemusili také platiti nižádných daní. Král si veškery tyto tužby a přání poznamenal, slíbiv zároveň, že všechna tato přání v brzku se vyplní.

Dal tedy prvnímu veliký statek, dal také zároveň i hojně peněz, aby všim mohl se opatřiti. Druhého ustanovil pánem na svém panství. Třetímu koupil nadherný palác, dáváje mu každodenně hojnost dobrých pokrmů a nápojů. Čtvrtému opatřil slíbenou manželku. Pátého bez práce i oděvem i pokrmem v dostatečné míře opatřil. A všem ostatním vykázal ve své říši velmi úrodnou krajinu, aby ji mezi sebe rozdělili, a aby tam bez pánů a bez daní spokojeně a šťastně živi byli. Kdož byl nyní šťastnějším a blaženějším, nad tyto poddané. Ale neukvapmež se, posečkejmež trochu.

Bohatý statkář neměl ani ve dne, ani v noci pokoje. Mezi čeledí měl zvláště dvě mužů, jež musil pro nešlechetný život vyhnati. Ze zlosti dali se k loupežníkům a zanedlouho vloupali se do stavení, hospodáře svázali, okradli, ano i obydli nad hlavou mu zažehli, tak že bídne v něm uhořel. Druhý, který poroučel na velikém panství, nevěděl hrdostí co činiti. Krutě a nevlídně se choval k poddaným, noční dobou naň číhali, a tak ubožáka dobili, že na místě skončil. Třetí nemírným požívá-

ním pokrmu a nápoje na smrt se rozne-mohl. A nasativ se kdysi pokrmem a nápojem bez míry, byl mrtvicí raněn. Čtvrtý měl sice slícnou, ale také zlou a nešlechtnou a urputnou manželku, tak že každodenně byly sváry, rozbroje a nadávky na mise, až i manželé smrti se dožadovali. Pátý beze vši starosti a práce jedl a pil, co hrdlo ráčilo. Avšak dlouhá chvíle a nečinnost tak jej trápila, že prosil panovníka úsilovně, by zase mohl obíratí se prací. Konečně ti, kdož přáli si života bez panů a bez daně, žili životem nejtrapnějším. Už při dělení pozemků přišlo ku sporům a hádkám, ano mnohdy i k násilí. Vždyť jeden druhému ze zášti a zloby až i příbytek zapálil, a snad by i také se byli povraždili, kdyby za včas zase řádné vrchnosti král jim byl neustanovil. Od té doby nikdy už nechtěli bez panů žíti. — Řečtež, přátelé mili! zdali pak by i nám podobně se nedařilo, kdyby nebeský Pán ve všem přání našemu hověl?

Nenaříkejte tedy vy rolníci na svůj klopotný stav, jako by byl snad krutý a nesnesitelný; vždyť pouze zlovyky, nesvědomitost a nepravosti i ve vašem stavu vévodící, jsou pravou příčinou, že jste nešťastní. Vaše nedostatečná péče o dítky a čeládku vám příbytek váš zlostí a neklidem naplňuje. Vaše nádhera v oděvu a marnotratnost v ukájení tělesných potřeb okrádá vás o majetek a přivádí na žebráckou mošnu. Vaše nepřátelství a závist, vaše spory a rozepře jsou příčinou, že málo užijete v domácnosti radosti. Vaše svěhlavost a nepoddajnost vás v časně i věčné neštěstí a záhubu uvrhuje. Kdo chce býti ve svém stavu šťasten, budiž se stavem svým spokojen, plň svědomité povinnosti stavu svého, a nejenom v radosti, ale také v žalosti ve vůli Boží se odevzdej jako sv. Josef. Neboť jedině nevinnost a spokojenost jsou sestry pravého blaha.

Závěrek.

Radujte se přemilí bratři a sestry, kteří stavu počestnému náležíte! konajíce útěšenou památku sv. Josefa. Neboť tento dnešní den jest zvláště slavností a svátkem pro vás. Vizte, celý život sv. Josefa zde na zemi byl podoben pracnému a klopotnému dni, jakož i veškeren život váš takovému dni nejsnáze se dá přirovnati. Ale tam na věčnosti slaví už nyní pěstoun Kristův den nedělní, kdež tento chudý ře-

meslník povýšen nad slunce i nad hvězdy, zasloužené mzdy v míře přehojně požívá. Také vám připraveno v nebesích místo, až budete tam kliditi, co jste zde na zemi rozseli, žijete-li životem takovým, jakým žil svatý Josef. Kéž laskavý Pán Ježíš byl vaším pomocníkem a milá Matka Boží kéž byla vaši pomocnicí, a nad to i svatý Josef kéž byl zástupcem a zastancem vaším po celý život. A pak budou tyto tři přesvaté osoby i také vašimi průvodčími na poslední pouti v život věčný. Amen.

Antonín Martin Slomšek

K ř í ž.

Na hoře svaté mezi nebem, zemí
čněl kříž, pokálen krve krupějemi.
Ramena mocně byla rozejpata,
jak pojati by chtěla v pouta svatá
ty milióny zbloudilých, kdo s trudnou
kráčeji myslí k cíli cestou bludnou.
Leč — duše tak se děsila a chvěla,
když obraz hrozný před sebou ten zřela —
dav lidu šlený se slinou vzteku
na bledém rtu, jak divém na útěku
se žene vzhůru se zatatou pěstí,
— tak sveden bývá člověk na bezcesti —
jak ďábel sám by ved' jej ku odboji.
Ó slepá vášni! Lidu dav se rojí,
kamení na krvavé dřevo vrhá,
že nebe v mrak se halí, zem se trhá
a ptáče pípá strachy na větvici.
O hrozné divadlo! Již ukrutníci,
když kámen, slina nestačí jich zlobě,
sekery chopí, aby v krátké době
skotili dřevo v potupenou zemi.
Však náhle konec vzteku, stanou němi.
Hle, z bolestných ran živé pučí proutí,
bázliví trnou, moudří hlavou krouť,
a ďábel, jenž se chechtal podál, tiše
zalezl studem do pekelné skrýše.
Kříže strom hle víc a více vzkvétá,
na hlavu jeho ptáků sbor se slétá,
— či andělů to duše ztělesněné? —
a vůni dýší květy posvěcené.
Ó dřevo kříže, strome bouři vzdorný,
ty chráme svatý, věčný, nerozborný
blav tisíce se před tvým čelem sklání,
a zvrhlí dávají se na pokání!
O strome košatý, vždyť v svatém stínu
tvém ochlazení dojdou, smažou vinu,
jich srdce vůni květu tvého vzplesá,
tvým plodem duše sílí, která klesá,
když bludu noc ji obestřela kolem,
že v hlubinách se pozachvěla bolem.

O dřevo kříže! co jsi vytrpělo,
co potupy vmetáno na tvé čelo!
Leč marně šlapány tvé růže, květy,
již vzrostly opěť, všecky, plní světy,
a větry, jež se o tě opírají,
jen ještě dál tvou vůni rozšívají!

K. B.

Ostrihejte soboty mé!

(Pokračování.)

IV.

Znesvěcování neděle a svoboda.

Křesťanství jest v každém ohledu matkou svobody. Křesťanství vysvobodilo člověčenstvo od otroctví hříchu a uvedlo je v svobodu dítek Božích, v této svobodě pak všechna práva a spasitelná svoboda jest obsažena. Svoboda jest kouzelné slovo, jež všech vlákenek srdce lidského se dotýká; svoboda přichází člověku jako dobro, nade všechna jiná, vznešené. Křesťanství mu je poskytuje. Když vstupuje do světa, sprostuje ho vazeb hříchu, když dospívá, vychovává jej pro svobodu a vštěpuje mu vědomí o ní, když vchází v společnost, ujímá se ho proti všem pokusům svobodu jeho zničití a, když vychází branou smrti z tohoto života, dává mu výhledku na království věčné svobody v nebi. Že církev jest nepřítelkyně svobody, může tvrditi jen blbá nevědomost, aneb ďábelská zlomyslnost. Od velkého rozkolu v XVI. století zvykl duch světa od křesťanské víry vymaněný viniti křesťanství a zejména církev katolickou, že jest největší a nejurputnější nepřítelkyně svobody. Zplozenci jeho, francouzští encyklopedisté a jejich nohsledové, liberálové a socialisté za dogma tu domněnku prohlásili a pak tou zámínkou k vyhlazení křesťanství a církve se spikli. Pod toutou zástěrou zkracuje, ztěžuje a zničuje se vliv církve na věřící, pod tou vydávají se zákony, že nikdo nesmí býti nucen ku konání svých křesťanských povinností, ale zároveň, že nikomu nesmí bráněno býti podjiti se jha průmyslu beze všech jiných ohledů. A to jest ta svoboda, kterou nepřátelé církve chtějí, ale církev nechce a chtítí nemůže, poněvadž jest holé otroctví; to jest také příčina pekelného záští proti církvi, poněvadž jest církev a ta jediná tento moderním otrokářům v cestě, to jest také ta vlastní příčina nesvě-

cení neděl; neb nepřátelé církve vědí aneb tuší, že svěcení neděle jest záštita, nesvěcení záhuba svobody. „Kde jest duch Páně, tuť i svoboda.“ (2. Cor. 3. 17.)

Co jest svoboda? Svoboda není právo, dělati, co chce; neb kdyby to byla svoboda, země by byla peleší lotrovskou. Či jest snad svoboda volnost, činiti zlé? Kdyby to byla, Bůh, ta nejsvobodnější bytost, nebyl by svoboděn, an nic zlého činiti nemůže; aneb svoboda jeho byla by nedonalejší člověkovy, an jest bytost nejdokonalší. Kdyby svoboda byla oprávněnost činiti zlé, tož by všecky zákony národů, mající za cíl, obmeziti moc činiti zlé, byly hrozné. Záleží svoboda vmoci činiti dobré, či to, co nikomu neškodí. Svoboda má tedy meze a to práva jiných, totiž Boha, bližního a sebe. Svobodný jest tudíž jediný, kdo ve svých slovech a skutcích práv jiných šetří, či všecky své povinnosti k Bohu, bližnímu a sobě plní. Tyto povinnosti mají svůj základ a pravítko v neklamné vůli Boží. Proto jest závěrek nevyhnutelný, že nejsvobodnější člověk a národ jest ten, kterému se co nejméně překážek v plnění vůle Boží namanuje, a který ji co nejvěrněji plní. Totě vznešený a jednoduchý pojem, který písmo o svobodě dává: Bohu sloužiti jest panovati.

Ale tomu se protiví dvě nepřátel: vlastní a cizí náruživost. Skutek jest, že každý člověk v kruhu svých povinností překážky nalézá, že cítí tajemnou chuť zbaviti se jich a k vůli tělu v práva Boha, bližního a své duše zasáhnouti. Aby nad tou chutí zvítězil, třeba mu neustále v zbroji býti. Ten boj pak bývá tak urputný, že i nejmzužilejší lkají: „Mne nešťastného, dobré, co chci nečiním, ale zlé, co nechci, činím.“

Dokud se člověkovu nepodaří opanovati divoké náruživosti, jest otrokem. Jsa otrokem jich, nechává se jimi, jako spoutaný, ke všemu vléci, co jest proti povinnosti, a svoboda jeho, nezdá se býti leč zákazonosná moc činiti zlé. Ano stává se i, že ji jen dle toho cítí a poznává a v divé převrácenosti všechno okovy, tyranstvím, despotismem nazývá, co k tomu směřuje, aby v něm moc dobré činiti rozvázána, moc pak zlé páchatí spoutána byla. Potom jest mu každá moc jakéhokoliv jména břemenem. Proto se jí posmívá, zlořečí a nemůže se dočkati chvíle, kdy žezlo její poláme a zbytky jeho do krvavého bahna v koutech ulic zahodí. Jakmile se člověku,

lidu, světu podaří v tomto slepém boji proti své vlastní svobodě konce dojíti, postaví své náruživosti za zákony a tím za novou strašnou překážku svobody všech. Dobré může pak jen s nebezpečím jmění a života konáno býti, a toliko mučeník zůstane neodvislý.

Z toho jde, že svoboda od náruživosti či vnitřní svoboda jest pramen zevnější. Zkažený člověk, spustlý národ, mluvící o svobodě jest slepý mluvící o barvách, jest blázen v okovech a v žaláři za vladaře se považující: zkažený člověk neb národ lichotící si, že dojde svobody, smetá Boha s oltářů a krále s trůnů, jest zběsilec chtějící strhati hráze řeky, aby povodeň zamezil. O svoboda nemá a neměla nikdy zkaženosti za matku neb sestru, krvi napojené dlažby za půdu, kusu papíru, na němž třeba zlatými písmeny psáno: svoboda, rovnost, bratrství, za rukojmě. Svoboda jest dcera odvahy a průvodkyně ctnosti, majíc půdu svou v srdci. Každé srdce od tyranství náruživosti svobodné jest svobodno; pakli od těch svobodno není, jméno svobody osobiti si může, avšak v skutku svobody nemá: máť toliko drzost a drzost sluší na otroka. Slovem zkaženost jest tyranství náruživosti, tyranství náruživosti jest zotročení duší, zotročení duší jest neklamná známka otroctví těl. Každý zkažený lid právem jest otrokem; jesti kus dobytka, jenž na trhu stojí a kupce čeká. Jugurtha to pověděl králi světa, Římu, a slovo jeho nesestárla; i můžeme zajisté považovati, že nejzkaženější lid otroctví nejbližší jest, neníli dokonce k zkáze určen.

Ale co může člověka tyranství náruživosti sprostiti. Jediná víra. Víry pak není bez náboženství, a náboženství bez neděle. Ani zákony, ani vlády, ani revoluce, ani plané sny, ani řeči, ani zimničné rozčilení, ani vzpoury, ani boje na barikádách nezmění přirozenosti věci: svoboda se nesnese se zkažeností, zkaženost panuje všudy, kde víra nepanuje, víra všudy přestává, kde sv. zákon neděle se ruší. Proto jest nesvěcení neděle zkáza svobody. *)

Z nesvěcování neděle jest přímý útok na svobodu nescíslných lidí. Každý člověk má přirozené právo na chvíli ku konání svých náboženských povinností, k ukojení svých náboženských potřeb. Právě proto, že jako člověk a křesťan zavázán jest

k náboženské bohoslužbě a ku konání všech povinností, jež mu náboženství a mrav ukládá; musí také od přirozenosti oprávněn býti, tolik prázného času žádati, kolik potřebí má, aby svým nábožensko mravním závazkům dostál, svým nábožensko mravním potřebám vyhověl. A ten prázný čas mu poskytuje neděle. Nikdo se nesmí tohoto práva dotknouti, aby mu největší křivdy neučinil a nejkruťšího tyranství naň nevalil. Stav společnosti, při němž většina lidí tohoto nade vše jiné vznešeného práva konati nemůže, v den od Boha ustanovený a staletým podáním posvěcený v kostele se ukázati a modliti nesmí, stav takový jest nejhorší utiskování. A to jest stav naší společnosti. Tisícové a milionové se nutí i v neděli pracovati a své svobody se zřící. Ohledněme se jen a vizme, co se děje.

Či jest svoboděn učeň, kterého mistr v neděli dopoledne aneb ještě déle v dílně drží? Jest svoboděn skladník ve skladech, kde se v neděli buď nezavírá aneb teprv po službách Božích? Jest svoboděn tovaryš, který, nedostavili se v neděli do práce, na druhý den se vyžene? Jest svoboděn člověk, kterého k strojům přikováváš, jež nestojí, v hutích zavíráš, jež se nezavírají, kde ve dne v noci v pecích hoří a z komínů se kouří. Jest svoboděn úředník oněch velkých akciových společností, které hledíce více na své dividendy než na svobodu a svědomí svých služebníků, v svém denním pořádku na den Páně a na náboženské povinnosti svých služebníků prádného ohledu neberou, jakoby toho všeho ani nebylo, a tak tisícům lidí znemožňují povinnosti veřejné úcty k Bohu plniti? Kolik jest lidí mezi veřejnými úředníky, při železnicích, poštách, telegrafech, ve správních a soudních úřadech, kteří pro služebný řád neznající neděl a svátků celý Boží rok na náboženských výkonech podílu neberou? *)

Pravíť se sice, že člověk nemusí v neděli pracovati. Ale co to platno, jeli mu voliti pouze mezi prací a propuštěním, mezi chlebem a hladem? Nenilíž tento mravní nátlak, pod nímž dělník sténá, porušením jeho svobody? Ať řekne v sobotu pánovi: zítra jest den odpočinku i pro mne; co dostane za odpověď? Jistě tuto: To ti volno, ale nepřijsi zítra, nechod nikdy více! A tak jest ubožák,

*) Gaume I. c. 58, násl.

*) Dupanloup I. c. 32. násl.

zvláště jeli otcem, nucen den sváteční znevěcovati. Neb práce od něho odepřená nabídl by se a přijala od dělníka méně svědomitého, an by křesťanský dělník pro své náboženství o práci a výdělek přišel.

Že tomu tak jest vysvitá z odpovědi, jež došly porýnského spolku pro vnitřní missie. Z N. se píše: Ve známé mně továrně na papír drží se na 20 dělníků v noci se soboty na neděli a tolikéž od rána do večera v neděli při všední práci; dělníci by se rádi zřekli mzdy za tu práci, kdyby se nebáli, že vypověděvše nedělní práci z továrny propuštění budou.

Z N.: Ve dvou velkých továrnách na blízku pracuje se — ač mírněji — i v neděli. Velmi často jsem slyšel dělníky, ani svou nevoli a svůj zármutek nad nedělní prací vyjadřovali, ale zároveň i naříkali, že toho sami změnit nemohou. Kdyby některý se zdráhal v neděli pracovati, byl by propuštěn! Ze stanice kterési porýnské železnice sděluje se tento podivný případ: „Mladý člověk zaměstnaný v stavební písařně zdejší železnice přál si, aby jej představený pro návštěvu kostela práce sprostil. Představený sám mu řekl, že není dokonce třeba v neděli v stavební písařně pracovati; avšak pro dobrý příklad pro ostatní železniční úředníky jest prý nutno, aby se také v té písařně pracovalo *).

Ale neděle prý dávají příležitost k nemravnostem a zločinům, lidé prý v karbanu, chlastu a p. prohýří, co za týden vydělali. I jest prý pro ně právě dobrodiní brániti jim v tom a to prý se děje prací nedělní. Že se tak děje, jest smutná pravda, ale odkud se ta prostopášnost bere, neli z nsvěcení neděle, ze zkázy náboženské mravnosti. „O jak bidní přicházejí mně všeci oni bezsrdeční mluvkové, volá v rozhorlenosti Proudhon, oni přátelé lidu, oni příznivci dělnictva, oni přátelé člověčenstva, kteří v lůně své sladké nečinosti o utrpení svých spolubližních pohodlně přemýšlejí, chudáků litují, že jen šest dnů pracovati a proto málo vydělati mohou, a pak závěrek činí: nesmi se lenošiti, nýbrž pracovati . . . Dejž Bůh, abychom také my neděli tak světili, jako naši předkové.“**)

„Jak těžce prohřešují se oni mistři, kteří své tovaryše a učně nutí, aby i v neděli pracovali. Vy je odsuzujete k tvrdším pracím, nežli těm podnikatím jest, ježto kri-

minalní soud jako zločince trestá; v trestnicích se aspoň nedělě světi . . . Vy jste pak hrozni pronasledovatelé církve, jako Julian odpadlík, vy jste vynalezli zlomyslný prostředek natahovati srdce dělníkovu na skřípec a nutiti jej k zapření víry. Neniliž do nebe volající hřích, činiti násili svědomí chudého a víře lidu a překážeti mu v konání náboženství. A neukládá se v manufakturách a skladech často schválně se zlomyslnou nesvědomitostí o to, aby práce tak dlouho se protáhla, až čas k návštěvě veřejných služeb Božích pomine, aby dělník, jemuž čas ku konání dobrého odňat jest, potom svobodný čas ke všemu zlému měl.“*)

„Kdykoliv o nynějších poměrech zvláště dělnických přemýšlím, shledávám, že přemnoho dělníků pro požadavky práce neznající žádného pravidelného odpočinku, nedůstojné tyranství snáší; jmenovitě děje se tak u bezpočetných dělníků, kteří ve velkých továrnách u strojů stojí. Tito, zdá se mi, nejvíce neděle potřebují, a obzvláště jejím zrušením trpí. Politování hodným sběhem datují pokroky velko-průmyslu právě od toho obratu, kdy duch nevěry vlády se dodělal a odstranění neděle po zničení nábožných zvyků následovalo. To bylo bez odporu velké neštěstí; neb proto dostal velko-průmysl a namnoze i státní služba takové zřízení, jakoby neděle ani nebylo; tak vznikly řady a zvyky, neméně nesvobodomyslné než nekřesťanské, nevedoucí než k tělesnému a duchovnímu úpadku lidí. Parní stroj může bez oddechu a odpočinku pořád jíti, až se opotřebuje, ale člověk k němu téměř přikovaný potřebuje svobody a zotavení, sic před časem se strhá. Ach ano, věda a průmysl jsou něco velkého; naše nové výzkumy o elektricitě a parní síle jsou polodivny, naše správní a obchodní ústavy moudré a dobročinné zřízení. Celý lidský život jest skrze ně změněn a takoruka znásobněn. V okamžení můžeš mluvit s jednoho konce Evropy, ba světa až na druhý, přes rozsáhlé země a moře. Teď není více vzdálenosti, národové se blíží a míchají, zájmy se křižují, ideje kolují světem, jednota a vzájemná odpovědnost lidí víc a víc se uskutečňuje. To vše jest podivno; a hmota, učiněna otrokem člověka, prapodivným způsobem záležitostem ducha a vzdělání slouží. Avšak proč mají v bolestné protivě

*) Zirvas Sonntagsruhe 27, 28.

**) Hergenröther l. c. 41. 42.

*) Mermillod l. c. 31. 33.

tyto pěkné věci tak smutně se odrážeti, že bychom skorem myslili, průmysl, že naplnil svět stroji, které téměř duše mají, a dušenci, které jen stroje jsou? Neděle má outrpnost s těmito lidmi, přinášejíc jim zotavení, pokoj, drobet potřebné svobody, něco, co tížící jednotvárnost jejich života přerušuje; neděle nechává si je oddechnouti a zase jednou v pravdě žiti. S nedělí jsou lidmi a ne stroji. A tuto neděli tak potřebnou tak dobročinnou chcete jim popírat.

Což nevidíte v tom všem pohoršlivého a ošklivého násilí, jež se svobodě svědomí tisíců těch lidí děje, a zároveň politování hodného příkladu, jenž se všemu ostatnímu lidu dává, ustavičného pohoršení, veřejného a téměř hledaného pohrdání velkým zákonem? Ano vy pácháte nedůstojné násilí, vy zastancové svobody svědomí na tisících svědomí, vy odsuzujete svými požadavky a od vás zavedeným obyčejem pracovatí celé davy lidí, aby bez náboženství žili; vy tím způsobem zemi na polo spohanšťujete a tak sami ve vlastní zemi práci znemrahnění lidu urychlujete, jehož pokrokz vás všim právem děsí.

Tedy svobodu všech, kteří nějak v práci jsou, svobodu jejich svědomí, jakož i ducha a osoby jejich nepřetržitá práce utlačuje, neděle pak chrání. I žádáme, abyste jim vrátili tuto první všech svobod, vrátivše jim neděli a s ní vše, co jim potřebný pokoj, počestné a čisté požitky a spasitelné naučení přináší. *)

Nemluv takovému o mravní ceně práce, o potřebě podrizenosti stavu; komu naděje nebo násilně odňata jest, tomu darmo kážeš o zdržlivosti v pozemských věcech. Polehčíte osud pracujících tříd, učinite jim stav, jehož za nynějších okolností úplně změnití nelze, aspoň snesitelným, popřejte jim neděli, aby jejich práce nebyla v pravdě prací Danaiskou, a učiníte aspoň počátek v rozřešení sociální otázky.

Kdo chce zvědět, jak dělníci nuceným znesvěcováním neděle rozhořčeni jsou, ať naslouchá hlasům z těch kruhů se ozývajícím. Nedávno psal nižší úředník belgické pošty v odpověď na otázku představeného katolických dělnických spolků v Belgii mezi jiným toto: „My nemáme neděle, sotva víme, že stojí slunce na nebi, všední dny jsou pro nás dáta, neděle dátum jako každé jiné. My léháme večer o

10. hodině, abychom své staré a nové instrukce promyslili, a o 5. ráno vstáváme; z pisárny běháme se do lože, z lože do pisárny. Obzor náš má několik metrů objemu; nemusiliž okres našeho duchovního života tytéž poměry na se vzítí? Naše noční odpočívnutí není než příprava na boj zítřejšího dne; my se večer odebíráme, jako se asi potřebovaný parastroj pod kůlnu vtlačí. Kde jest čas pro rodinný život, pro úsměv v kolébce, pro osobní záležitosti. Zvířecí to život, který otce cizincem ve vlastním době činí. Přihází se sice, že duše ve vzteku se probudí, že člověk reptá a klně, ale chléb zítřejšího dne učí šíjí pod nové jho trpělivě sehnouti.“

Jestliže neděle tvrdě služby většiny dělníků občas nepřeruší, jestli nevyvede dělníka na několik hodin z jeho temné dílny a nesprostíli ho spojení s hmotou, nutně vznikne a zakoření se mínění, že člověk jest otrokem a ne pánem práce. Vždyť se dělníci ve své nespokojenosti se zálibou zovou otroky a nejedni považují je, protože jsou dělníci, za Parie společnosti lidské. To pochází odtud, že neustálá práce takovou otrockou mysl plodí a velkou podobnost s pravým otroctvím dává.

Slyšme o tom místo širokých výkladů mínění jiných. „Neděle, dí Martinet, jest sice den Páně, ale ještě více den člověka; na její pravém užívání visí celá důstojnost našeho pokolení. Nesvětili pracující třídy (a to jest 80 % našeho obyvatelstva) toho dne k duchovnímu a tělesnému zotavení ustanoveného, jsou na tom upadnouti v otroctví starého věku; neb co otroky tak snížilo, že největší mudrci, mezi nimi Aristoteles, otázku, máli otrok duši, do opravdy přetřásati mohli, byla právě bezměrná práce a nedostatek všeho mravního vzdělání. Zapovídá-li se tedy ve jménu Božím jeden ze sedmi dnů pracovati, zakazuje se nám klesnouti v časy otroctví a zavéstí znova stav, který hrstce svobodných dovoloval každodenně slavnosti strojiti na útraty 99 % spolubližních učiněných soumary; dáda se nám zákon, který celou naši duchovní a tělesnou přirozenost zachovává a šlechtí, načež nás samo zvíře pamatuje, když člověk naň zapomněl . . . Kde, táže se Martinet, najdeš v celém starém světě, proč se naši studující mládež s veškerým zápalem početilé nevědomosti takový obdiv vštěpuje, kde tam najdeš účinky pravého vzdělání, kromě u je-

*) Dupanloup l. c. 34. násl.

diných Židů, kteří, zachovávajice sobotu samojediní ze všech národů dvě velká civilizatorská dogmata o jednotě a svrchovanosti Boží a o jednotě lidské rodiny a souvislosti její údů zachovali?^{*)}

„V celé dávnověkosti byl jediný židovský otrok, jenž byl pod vlivem nadpřirozeného zjevení a přípravy na Vykupitele, jediný den v týdnu těžké otrocké práce prost; všeci ostatní nesli bez přítrže, vyjma ten neb onen den v roce, po celý svůj život přetěžké jho práce. V křesťanstvu pak bylo svěcení neděle hlavním prostředkem k zmírnění tvrdé otrocké práce. Několik církevních sněmů zavázalo všechny pod těžkými církevními tresty od předvečera těch dnů služebným svěcením a odpočinkem těch dnů tak přáti, jak pro všechny křesťany předepsáno bylo. S jakým as jásotem byla tehda tato církevní nařízení od celé části těch lidí vítána, která dotud odpočinku od těžké práce neměla! Za našich časů pak jsme se dožili, kterak všudy, kde vlivu křesťanství ubývá, ihned také spasný vliv na dělníka přestává a staropohanské poměry, aspoň v počátcích, zas obživují. Kolik služebných dělníků, tovaryšů, železničních úředníků nemá téměř žádného odpočinku od práce. Souvislost mezi příčinou a následky jest patrna.“^{**)}

„Pravilo se, dí Mermillod, stroje že prý dělníka otupují, ale tomu není dokonce tak; alespoň jsou to větším dílem dělníci, kteří stroje zdokonalují. Avšak tolik jest jisto, co dělníka otupuje, jest nesvěcení neděle.“^{***)}

„Moderní nevěrou, nakažené školy národohospodářské mají práci za nejvyšší cíl člověka a cení jej jako stroj více méně cenný dle toho, jak se pro výrobu více méně schopným prokazuje. Odtud pochází úplné nevážení si mravní ceny člověka, odtud hrozné zneužívání chudých a malých lidí od těch, kteří usilují z nich k svému prospěchu kořistiti . . . Poněvadž lidé k hmotě připoutáni, v ni pohříženi a pochováni jsou, udušuje se duchovní život v těchto ubohých obětích práce opět zpothanštěné. Vše, co člověka povznáší, co jej tím činí, k čemu ho Bůh povolal, aby byl králem stvořeného světa, dítětem Božím,

dědicem království nebeského, to vše se kalí před jeho očima a v zapomenutí přichází, ano vše, co v člověku ze smyslných a zvířecích pudů jest, beze vši uzdy sobě ponecháno jest.“^{*)}

„Moderní sociální politikové, píše Niemeyer, jednají o zastaralém otroctví, pohlížeje kriticky na přítomnost, a to má svou oprávněnost v pozorování, že něco, jako bílé otroctví, ač ne oficiálně, aspoň officiezně podnes se dědí. Tak mluví Carey o teoriích, které dělníka k hovadu snižují a konečně v okovy otrocké vkují. Z toho pochází ono nebezpečné rozštěpení lidí v svobodné a otroky, stejně, jestli tito mouřeniny aneb bílími dělníky zastoupeni jsou a z toho rozštěpení pochází pak takové odcizení obou stran, že se mezi nimi úplná necitelnost vyvine. K této Careyově diagnosi přidávám se všudy, kde znají naproti dělníkovi jen robotní dny, ne pak den člověka. Tu metodu poznávají jako barbarismus. Na celou společnost působí bílé otroctví znemravňujíc.“^{**)}

Ano znesvěcováním neděle ve velké části lidstva důstojnost lidská se udušuje a mizí; má-li pak ten zhoubný proud zastaven a zvrhlé dělnictvo povznešeno býti, třeba mu vrátiti neděli a sní vliv církve. Ještě co všechna filantropia nedovedla, to dokázala církev a to hlavně zavedením týdenního odpočinku. Církev nechává sice všudy zevnější rozdíl stavů a nemíchá jich; ale jich vnitřní nerovnost ruší, protiví se špatnému smýšlení na obou stranách neb poroučí pánům, aby dělníka jako sobě rovného si vážili a jej neodírali. Dělníkovi totéž právo přivlastňuje, které pánovi, aby mohl část svého života sobě, svým vlastním záležitostem a i svému vyrazení věnovati, a praví mu, že jsou člověk, i tehda má právo žiti; kdy z vyšších příčin nepracuje. A co nejvyšší jest: církev svádí všechny třídy společenské k jednomu vyššímu cíli, staví je bez rozdílu před jeden oltář, aby se všickni jednomu nejvyššímu Pánovi pánů i sluhů klaněli.

Proto vraťte církvi, člověčenstvu neděli v zájmech důstojnosti lidské! Pravá svoboda, svoboda synů Božích bude zkvétati zase. (Pokračování).

*) Martinet philosophie du catéchisme catholique II. 168 násled.

**) Ketteler die Arbeiterfrage str. 153.

***), l. c. str. 32.

*) Cultur u. Kirche 19, 20, 21.

**) l. c. 63. 67.

Dokonáno jest.

Pod křížem stál jsem, v dumu pohřížen
jak socha mrtvá v černém trosek stínu . . .
A v mysl snes' se onen svatý den,
kdy slunce zašlo v šedých mraků háv
a z hrobů vyšel mrtvých silný dav,
kdy na kříži za světa podlou vinu
umíral Pán, volaje těžkým hlasem:
„Dokonáno jest.“

Ó svatá chvíle, dobo tajemná! . . .
V svět zazářila ždaná s kříže spása,
nebeská píseň něžná, dojemná
se nesla v srdce, hrčhem lkající
květ blaha budíc bledem na líci;
slyš! božský hlas jak světu spásu hlásá,
jak ničť ďábla svaté s kříže slovo:
„Dokonáno jest.“

Z božského srdce v duše hlubinu
již stéka krev a rajský věnec vlétá
v hlavičku dětskou, v starce šedinu . . .
A lampy svit, jenž bledou svoji zář
rozléval v Krista nakloněnou tvář
mne probudil . . . A v hrudi bída kletá
se stajila, kdy z Krista čel' jsem tváře:
„Dokonáno jest.“

Štěpán Dohnal.

Provinění.

Historický obrázek od *Alojsa Dostála.*

(Pokračování.)

7.

Císař německý měl opět sobě milou a velmi vitanou práci. Usazoval českého knížete. Tou příčinou uložil německým a českým knížatům aby se sjel v Ermedortě, kde položena otázka, kdo má po Vladislavovi panovati v Čechách? Čeští páni si stěžovali, že Bedřich jen vůlí svého otce dostal se na trůn a Vladislav proto odstoupil.

Proti tomu opírala se strana Bedřichova dovozujíc, že v Čechách syn Vladislavův řádně uznán za vládce.

Císař rozsoudil při následovně: V české říši platí dosud Břetislavův zákon o posloupnosti a přednosti starších Přemyslovců. Soběslav je nejstarším členem, tudý starým, uznaným právem je také panovníkem v zemi. Však je povinen šetrně se

chovati k odstouplému knížeti a opatřiti ho všemi životními potřebami.“

Tim ukončena pře.

Však Bedřich nepřijal milosti od svého protivníka, do Čech se nevrátil, ale zůstal v Durinsku na statech své manželky. Na oko se choval tiše, však pozoroval každý krok nového knížete. Však nadejde příhodná doba a pak . . ?

Na hradě Kounicích bylo hlučno. Z Moravy, Čech, Slezska i Polska sjížděli se hosté. Krušina již měl plno kolem sebe posluchačů z dvořanů přibylého panstva. Jen ještě čekal, až přijdou znojemští. Zvláště těm chtěl ukázati, jací jsou v Kounicích chlapíci. Ale nemohl se dočkat.

Dobeš jen létal po schodech, do čeledníku, do komnat a koníren, aby bylo o všechny hosty postaráno a nikdo netrpěl v něčem nedostatku. Vilém uváděl pány v plné zbroji a dámy vbohatých řízách, zlatem vyšívaných, do veliké síně. Už bylo plno kolem stolu, plničko. Každému na tváři sídlila radost a veselí. Byli šťastni za nového knížete, dosud mír v zemi nebyl ani nejmenším rušen. Tedy přece jitřenka štěstěny usmála se na zemi českou.

„Je náš kníže učiněným dobrákem. Nevím, jak se mohl zapomenouti a Šturma dal tak přísně potrestati.“

„V tom cizí ruka. Snad ani neví o popravě. Šturm měl mnoho nepřátel,“ omlouval knížete rytíř, již stařec a přece silný, bujarý. „Soběslav vtělená dobrosrdečnost.“

„Jen kdyby se ukázal více rytířem než sedlákem. Každému přítel, neohlíží se na stav. Ať rytíř, ať sedlák, se všemi stejně.“

„Je věru knížetem selským.“

„Věru,“ smáli se páni a připíjeli z číší ohnivě víno.

Za dlouhou tabulí dvě místa dosud neobsazena. Vilém, hostitel, každou chvíli vyhlížel z tarasu. Koho čekal?

Již na dvoře kopyta umlkla a sluhové pobíhali od konírny ke konírně. Nikde místa. Dobeš si nevěděl rady. Tolik hostí!

„A znojemští?“ tázala se jedna paní až odkudsi z Hané.

„Už sotva přijedou.“

„To by bylo.“

„Přece tomu tak. Nepřijedou. Byli by tu dávno. Mají nejbliže.“

„Ať si zůstanou doma. Prositi jich nebudeme.“

Však se také Kunrát ani Miroslava

mnoho nehoršili. Předvídali to. Šťastný ženich byl sice trochu zaražen, ale nevěsta setřela každou vrásku líbezným obličejem, lahodným úsměvem. Dlouho a toužebně očekávaný den nadešel. Dnes sloučení budou svazkem manželským na dlouhá léta — nadosmrti.

„Miláčku, pamatuješ, jak jsi jednou u nás při kolbách vyhrál první cenu?“

„Pamatuji, jakoby to bylo dnes. Však dnes vyhrál jsem ještě lepší cenu a to bez boje, bez meče.“

„Máme pokoj.“

„Ve vlasti i v srdci.“

Nevěsta jen zářila. Bílá říza byla prošívaná zlatem a vlnila se v nepřečetných záhybech. Na hrdle „dobré“ perly a na ruce náramek z ryziho zlata. Pás vykládan drahokamy a čelenka, poutající bohaté vrkoče, zářila leskem oslňujícím. Závoj jemný až k zemi.

„Ať žije pan Kunrát znojemský a nevěsta Miroslava kounická!“

Zacínkly poháry a víno vystříkovalo v perlách.

„Na dlouhá léta, na dlouhá léta!“ —

„Na to bych se podíval, kdo byl lepším knížetem! Vladislav to byl král! Tenkrát mohl také pořádný rytíř a voják býti živ a dnes, aby shnil leností. Jsou to časy!“

Krušina měl kolem sebe hned jako slavný kazatel posluchačstva hlavu vedle hlavy. Však si dal na sobě záležeti. Vyleštil starou rukověť dlouhého meče, že se leskla jako ze zlata, vyprášil starý sešlý sametový kabátec a kníry nakroutil. Seděl na oblíbeném místě a z pravice ani nepustil plecháč, leda když byl prázdný až na dno. Nevracel-li se dlouho slepík s medovinou, Krušina kláteril a chytal se plecháčů cizích.

„Jen pij, starý brachu! Však jsi se nabojoval.“

„To hle je rozum, to hle je slovo. Tak, to si dám říci,“ pochvaloval si Krušina a usmíval se na všecken svět.

„Soběslav z míry hodný kníže, miluje lid.“

„I dejte mi pokoj s takovou láskou, když mi v pochvě zrzaví meč a v rukou mám křeče.“

„Jdi na pole nebo do lesa a tam si napraviš kříž, je-li ti dlouhá chvíle.“

„Myslíš, že jsem dvorským pacholkem.“

„Ani taková práce by tě nezahanbila.“

Teď se zase Krušina rozlobil, uhodil

plecháčem do stolu a byl přece do polovičky plný sladkým tokem. Medovina vystříkla a Krušina z červenal až po uši.

„Já, který jsem u Milána přeplaval Adiži, já, který jsem ve válce sešedivěl, já, který jsem Soběslava zachránil v Praze.“

„Cože? Ty? My myslili, že Dobeš,“ spustili vojáci tajice smích. Teď zase něco vyjde na jevo.

„Já, já!“ křičel stařec. „Kdyby nebylo mne, Dobeš by byl nedokázal nicého. Já ho do krčmy přivedl, já ho na německé vojáky ze družiny knížecí upozornil, já.“

V tom Krušina zarazil. Otevřely se dvěře a Dobeš stál na prahu. Šel se podívat, všude-li postaráno dostatečně i o družinu četných hostů. Zraky všech obráceny na něm a Krušinovi.

„No jen dále!“ pobízeli vojáci.

„Co je?“ ptal se Dobeš. Hned věděl, že něco s Krušinou.

„Ty prý jsi nezachránil knížete, lháři, ale zde statečný Krušina.“

Vojáci spustili smích na celé kolo a napadený vyskočiv, rozkřikl se: „

„I vy, holobrádkové! Já vás vyházím, cizí holoto, ze hradu.“

„Tiše, tiše, noví hosté!“

Vyběhli na dvůr. Četa jezdců stanula. Všichni poznali hned na první pohled královskou družinu.

„Soběslav!“

„Kníže sám!“

Byl to opravdu nový kníže, Soběslav II. Přijel z nenadání a neočekávaně. V hodovní síni byl nemalý zmatek. Každý se dával rychle do pořádku a stavěl do řady. Vilém vítal již na prahu panského domu vznešeného hosta. Kunrát z druhé strany.

„Milostivý pane, jaké to štěstí.“

„Byl jsi mým druhem, zachránil jsi mi dvakrát život.“

„To byla jen povinnost, kníže.“

„Tudy opět moji povinností odměniti své milé druhy, své věrné poddané.“

„Ať žije, kníže!“

„Ať žije!“

Tak vítali hosté schromáždění Soběslava ve svůj střed.

Teď se teprve radost a ples rozproudily hodovníkům po všech údech. Když milostivý kníže Soběslav zasedl v jejich střed. Nejprve se sice zarazili, však poznavše v brzkou dobrotu a laskavost Soběslavovu pustili úzdu žertům a smichu, rozjařili se a připitkům nebylo konce.

„Ať žije sesterská Morava!“

Soběslav pozvedl pohar a ze všech hrdel znělo:

„Ať žije Morava v bratrském míru a lásce se zemí českou!“

Pak kníže blahopřál snoubencům. Kunrát až oslzel a Miroslava sotva se odvažila pozvědnouti černé řasy a popatřiti knížeti do obličeje. Tváře jí pokryl růměnec nachový, jako když se rdí obloha na západě posledními paprsky.

„Dívko ctná, štěstí tě potkalo, že jsi podala ruku tak statečnému rytíři.“

Kunrát se poklonil a nevěsta pohlédla modrým okem na knížete. Úsměv spokojenosti přelétl tvář její.

„A kde pak bratří tvoji?“ obrátil se kníže k ženichovi.

„Násilím nemohu nikoho nutiti, milostivý kníže.“

„Rozumím. Dosud nesmírliví.“ Čelo Soběslavovo přelétl mráček chmúry. „Tudy věz, Kunráte, můj milený druhu a ochránče, vezte všichni páni čeští i moravští a rozsudte sami věhlasem svého rozumu. Arnošt znojemský bezprávně drží statky bratra svého Kunráta, vypudil ho do světa a nyní nechce ho přijati jako podílника na oteckém údělu. Jakého se má dostati trestu za to nevděčnicku a nespravedlnému držitelci cizích statků?“

V síni bylo ticho jako v kostele. Ani číši se netekli a ústa jakoby oněměla. Všichni znali přísnou spravedlnost Soběslavovu.

„No páni, jak jste se rozhodli? Nechci souditi já, sudte sami. Hlas lidu, hlas boží.“

Vystoupil stařec s šedou hlavou a bílým vousem jako mléko. Byl to starý rytíř z poctivého a slavného rodu. Postavil se před knížetem a pokloniv se hluboko řekl:

„Dle mého prostého rozumu, milovaný kníže náš, mělo by se právě tolik dostati Arnoštovi, co udělal Kunrátovi, bratru svému. Nechci rozsuzovati, ale tak mi to do hlavy přišlo.“

„Ano, ano, tolik ať sám zkusí, kolik udělal svému bratru,“ volali všichni shromáždění páni.

„Spravedlivě rozsouzeno,“ pravil kníže. „Kunrát ode dneška pánem znojemským.“

Rytíři pozvedli číše a volali plnými hrdly: „Ať žije nový pán na Znojmě!“

Vilem připil pak na čest spravedlivého rozsudku.

Teď zasedli za stoly a hodovali, zpívali a žertovali. Zatím nachýlil se večer

a večerní chlad ovanul rozjařené hodovníky. Na nebi hvězd jako pestrý koberec a na hradě osvětleno každické okénko.

(Dokončení.)

Moudrost ze života pro život.

(Pokračování.)

23. Žádosti jsou dobří nástrojové, náruživosti špatní vůdcové.

Žádost jest tolik co snaživost čili duševní puzení k činnosti. Silná žádost sluje touhu, dychtivost. Čistým uhájením sesílena žádost jest náklonnost nebo náchyllost. Prudký cit, jenž rozum překonává, jest vášně, a nejvyšší stupeň vášní slove náruživost. Žádostivost sama v sobě není nic zlého, anať od Boha samého naší přirozenosti dána i lze jí užití k dobrému i zlému. — Hřích žádostivosti záleží v tom, když duše zlými žádostmi roznicená, ve věcech nemravných, hříšných má zalíbení a jim buď přisvědčuje nebo neodporuje. Žádosti a vášně mohou býti dobré i zlé; však náruživost je vždycky zlá, poněvadž podmaňuje rozum a netoliko svobodu lidskou ruší, nýbrž i neschopnu činí, by volila k svému předsevzetí vhodných prostředků. —

Nepobádá-li člověka žádost nebo náruživost, upadá v netečnost, lenost v strnutí; pak-li ho náruživosti docela opanují, chodí v temnosti, poddá se svým náklonostem a chtíčům, jichž po způsobu zvířete ukáji. — Zamysli si co, plány činiti, je čin rozumu, provésti pak jich je dílo citu a vůle, dílo snahy a náruživosti. To pozorující sebe, nejlepe seznáme. Rozum nejen k přítomnosti, nýbrž i zpět a v před v minulost i do budoucnosti hledí, náruživosti pak jen přítomnost mají na zřeteli. Rozum co pečlivý vůdce tím se zabývá, co dnes i zítra, co trvale může prospěti nebo škoditi, náruživost dbá jen o to, co v tom okamžiku je člověku milé a příjemné a vše co jí není po chuti maří.

24. Přetvářka náruživosti.

Náruživostmi vrozumívají se nejen prudké a bouřlivé návaly v duši, jako vichrové na moři, nýbrž i tichá, zduševnělá hnutí, jež zoveme city. Ať že tiché nebo bouřlivé jsou vlastně náruživosti tyto; rozeznávají se pouze silou a způsobem, jakým směřují k cíli; avšak jsou tím strašnější, čím méně strachu nahánějí a čím těžší, tím bývají svůdnější a úkladnější. Jeví-li se náruživost v celé své ohyzdnosti a mrzkosti,

vší-li mocí na duši útok činí, tím více má se člověk na pozor a hotoví se k boji; čím prudčeji doráží, tím spíše vítězí; čím mocnější útok, tím statečnější bývá odpor. Je-li však náruživost méně odporná, hrubé-li své roucho, jaksi pod pláštěm rozumu skrývá; dávají se nezkroceným pudům a náklonostem jméno přátelství nebo upřímné, poctivé vůle: pak boj se člověče a bdi. Prudkému útoku se pevnost ubrání, než přetvářce, lichotě spíš otevrou se brány a pevnost je ztracena zradou.

„Mnohý je tichý, ale lichý. — Chodí jako ovečka a trká jako beran. — Pod pláštěm ctnosti mnoho se kryje nepravosti.“

25. Třebať opatrnosti.

Často nemůže člověk dosti důkladně tajemství svého srdce prohledat, ani dosti pečlivě brány své duše ostříhat a mít se na pozor před úklady, jež sám sobě strojí. Tehda se netřeba báti náruživosti, ukazuje-li se s hledím otevřeným. Dokud mravní cit a všeliký zárodek ctnosti v srdci není zcela udušen; tož se duše každé nepravosti zdaleka děsí; když ale náruživost v změněné tvárnosti, v podobě rozumu, práva neb povinnosti se objeví, když před tvýma očima klamavý hranol drží, skrže nějž všemožné věci spatřiti lze; pak jsi v nebezpečnosti a boj se. Nejnebezpečnější úskalí čistoty není úchvatná moc náruživosti, nýbrž onen cit, jenž vnaďou okouzlen a lahodou zaveden bývá. Mnohdy v srdce šlechetné vloudí se nespěšnost, bázeň pod natvářkou opatrnosti. Pod názvem šetrnosti a moudré obezřetlosti vtírá se do duše lakomost, jež mnohou snižuje duši. Vysokomyslnost, pýcha skrývá se v stínu osobní důstojnosti; msta krásí se jménem spravedlnosti; hněv zve se horlivostí; nedbalost, lenost předstírá potřebu odpočinku a závist jako dravec i na přeslavné zásluhy se vrhá i nečistým dechem cizí ctnost poskvňuje a pod záštitou nestranosti a pravdy dokonává své skutky vražedné. „Bez opatrnosti i moudrost slepá.“

(Pokračování.)

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od

Frant. Vacka.

(Pokračování.)

Čtrnácte dní uplynulo od té chvíle, co navrátil se žák jeho Jiří Sokol z bitvy Bělohorské. Zpráva, kterou sebou přinesl, v brzku byla potvrzena; ba co pravím,

ukázala se nedostatečnou, neboť zvěstovala toliko počátek neštěstí a převratů zemských. V královském městě Chrudimi bylo dusné ticho jako před bouří. Na branný odpor nepomyslel nikdo mimo konšela Matouše a i on sřekl se bojechtivých myšlenek, když znamenal, že by marno bylo vzpírati se proti ostnu neodvratného osudu. Po tichu sténal a obracel oči i ruce své prosebně k nebi.

„Co se stane z nás, kdo nad námi se smiluje, jestliže Ty, Bože, nás opustíš? V Tebe doufali otcové naši, doufali a nebyli zahanbeni. V Tebe skládáme naději svou i my a očekávání naše, toužebná důvěra v pomoc Tvou na prázdno by vyšla? . . . O nikoliv! V čas příhodný otevřeš mocnou, štědrú ruku svou a zahubě nepřátely, zahrneš nás dary svými, vítězstvím a požehnáním . . . A plesati bude národ Tvůj, velebiti bude Pána svého, nazve Tě hradem pevným, skálou nedobytnou . . .“

Nad hlavou starcovou vznášel se spánek. Víčka lnula k sobě, příjemný klid obestíral všechny údy, skráně skláněly se hluboko do měkkých podušek.

Venku stíšil se vítr. S kostelní věže rozezvučela se osmá hodina celého orloje. Půlnoc tedy nedávno minula.

Z nenadání dopadly těžké rány na dvěře domu konšelova. Celým stavením zaduněl ohlas jejich.

„Probůh, co se to stalo?“

Radouš vzhopil se na lůžku a ztrnulým zrakem pohlížel ke dveřím. Nemyslel jinak, nežli že polovice domu jeho se sesula. Chtěl sestoupiti z lože, avšak třesoucí se údy vypydávaly mu službu.

V okně kmitalo se zarudlé světlo. Z ulice dorážel dusot a lidské hlasy slechu mistrova.

Rozespalý kmet byl jako u vytržení.

„Oheň či jiné neštěstí? . . . Pán Bůh s námi!“

Na dvěře opět patery ruce netrpělivě burcovaly.

Mistr seskočil s lůžka a div že nepadl na zemi. Nohy se pod ním chvěly. Nejistým krokem potácel se k oknu.

Úlice plna světla. Pro zeď, která hradila sousední dvůr, nebylo lze nikoho spatřiti. Tu i tam vynikla na ohradu hořící smolnice a jiskry z ní jen sršely.

Radouš vrtěl udiveně hlavou, mluvil cosi pro sebe, hodil plášť přes ramena a vyšel z komnaty.

„Kdo to ruší klid mého domu?“

Slova Matoušova, která pronesl u domovních dveří, rozlehla se klenutou síní a sesílana byla ozvěnou.

Pustý smích z ulice byl mu nesrozumitelnou odpovědí.

Radouš přiložil hlavu až ke dveřím a pozorně naslouchal. . . . V tom chopil jej kdosi za rámě. Jako hadem ušknut vytrhl se mu stařec a ustoupil stranou.

„Vzácný mistře!“

„Tys to, Jiříku?“

„Já sám.“

„Co se to děje venku?“

„Císařské vojsko . . .“

„Co to praviš, hochu? Je-li možná . . .“

„Oknem jsem je zahlédl.“

„V tak pozdní chvíli . . . uprostřed noci?“

„Bohu to buď žalováno!“

„Odejdi rychle odtud! Sám jím vyjdu vstříc.“

„Nikoliv, dobrý mistře! Nevydávej se v nebezpečenství. Neznáš tu nevázanou chasu, mohla by zneuctíti tvé šediny.“

„Což nejsem více hlavou města?“

„Jim není svatá žádná důstojnost.“

Oba muži drželi se v upřímném objetí o šeptem spolu rozmlouvali. Opětne hromové rány, pod nimiž věřeje již zasténaly, vytrhly mistra z náruči věrného žáka.

„Pospěš nahoru! Přijdu brzy za tebou. Je svrchovaný čas, abych otevřel.“

Jiřík uposlechl a zmizel v temnu nočním. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Dědictví Svatojánské.) V dodatku posledního podílu „Dědictví svatého Jana Nep.“ pod názvem „Naše prosby“ činí se zmínka, že znenáhlé klesání počtu nově přistupujících členů jest zjevem málo potěšitelným. A vskutku; staří údové, členové zbožných rodin, odcházejí na věčnost, avšak orgán Dědictví „Blahověst“ neoznámuje takový počet nových údů, aby pokolení nové nahradilo vymřelé. Co jest toho příčinou a jak tomu odpomoci? Příčina tohoto zjevu jest dílem nevěrecký a indiferentní duch času, dílem všeobecný nárek na nedostatek peněz. Minouce příčinu první pokládáme za jisté, že boháč laik našich zbožných „Dědictví“ nedbá, a zbožné rodině střední neb chudé jest za

těžko dáti najednou 11 zl. jako vklad na „Dědictví.“ — „Dědictví Svatojánskému“ nutno jest ohled bráti na rodiny méně zámožné, chce-li nových údů mezi laiky — stavu duchovnímu budiž podporování Dědictví a ostatní katolické české literatury čestnou povinností — získati; osmělujeme se vys. důstojnému ředitelství „Dědictví sv. Janského“ návrh a upřímnou, snažnou prosbu přednésti, aby ráčilo ustanoviti, by nově přistupující údové vklad ve dvou ročních lhůtách po 5 zl. a 6. dáti mohli. Jakási podstatná námitka nám nenapadá; neboť „Dědictví“ žádné ztráty neutrpí, ježto podíl první obyčejně první vklad (5 neb 6 zl.) nepřesahuje, a podíl druhý mohl by se zasýlati po zapravení celého vkladu. Dokládajíce, že již delší dobu toto přání v srdci svém chováme, avšak že teprve zprávou v posledním 5. čísle „Blahověsta“ Dědictví se týkající byli jsme povzbuzeni míněním své uveřejniti, opětujeme svůj skromný návrh a upřímnou prosbu s pevnou nadějí, že Velezasloužilý ředitelství následující „Dědictví sv. Prokopa“ a „Cyrillo-Methodějského“ učiní seč bude — ku blahu a zdaru „Dědictví Svatojánského.“ Jemuž žehnejž Bůh za dobro, které během 50 roků (přes rok slaví totiž Dědictví padesátileté jubileum) v přemnohých krajinách způsobil. — V. V., člen Dědictví sv. Janského.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 26. února do 1. března u sv. Vojtěcha, od 2.—6. března u sv. Josefa u anglických panen na Malé Straně.

Literární oznamovatel.

— „*Růženec.*“ Z cyklu básní modlitbou uvil Fr. Em. Ibl, Johanita. — Kolik jest katolických křesťanů, kteří na modlitbu sv. růžence pohlížejí jaksi s opovržením, považující ji za prostou, suchopárnou, vši ceny postrádající. Příčina tohoto soudu není jiná, než že této modlitbě nerozumějí, že se růženec modliti nemějí. Cenu „žaltáře Marianského“ ukazují nám bezčetné milosti a dary, jakých kdy Matka Boží jednotlivcům i celému křesťanstvu modlitbou sv. růžence vyprosila; dosvědčují úsudky svatých a věhlasných mužů, mezi nimiž se stkví panující sv. Otec Lev XIII. (encyklikou ze dne 1. září 1883). Vnitřní cenu jeho ukazuje také pěkný „Cyklus básní, Růženec, jež modlitbou uvil a nedávno vydal dp. Fr. Em. Ibl, kněz

rytířského řádu Maltánského v Praze.“ — Když byl básník ve „Věnování“ požádal Pannu svatou, aby přijala jeho dárek, a když byl v „Předzpěvu“ a „Invitatoriu“ (ohlasu žalmu 94.) povzněl ducha do výšin nadhvězdých, tu opěvuje posvátný „Kříž“, činí „Vyznání víry“, prosí o rozhojnění víry, posilu v naději a zúšlechtnění lásky, a po té slovy jak vroucně zbožnými a srdečnými, tak nadšenými a vzletnými vede čtenáře od příbytku Nazaretského do chrámu Jerusalemského, ze zahrady Getsemanské na Golgothu, předvádí Spasitele oslaveného, Marii na nebe vzatou a korunovanou — sleduje patnácte tajemství růžencových. Než nedosti na tom. důst. p. spisovatel jednotlivé růžové dekady propřádá zelením totiž hymnami „modlitby Páně“ a „čtrnácte vlastností Božích“, a každou třetinu sv. růžence končí chvalozpěvem (Marie Panny, Simeonovým, Zachariášovým), příslušnou antifonou (Alma Redemptoris mater, Mater dolorosa, Ave Regina coelorum, Regina coeli, Salve Regina) a modlitbou. Závěrek činí „Pod záštitou Tvou, Maria Panno přispěj mým; parafrase antifony, Zdrávas Královno a Kříž.“ — Takž jak se modlíme sv. růženec obyčejně týmž pořadem podává nám dp. spisovatel modlitbu tuto v řeči vázané. Takovýto předmět doporučuje se sám. A jako nadepsaný cyklus vyniká obsahem a myšlenkami, tak i formou a elegantní úpravou. A proto děkujeme a blahopřejeme důst. p. básníkovi, že obdaril českou, katolickou literaturu takovou perlou, žádáme mu hojného zdaru i prosíme, aby toto dílo jeho první nebylo posledním. Čtené pak čtenáře „Blahověsta“ osmělujeme se konečně vybidnouti, aby si vzácnou tuto sbírku, věnec básní uvitý ku cti „Bohoroďičky“, zaopatřili, a to tím spíše, ježto čistý výnos věnuje důst. p. spisovatel „budovanému hlavnímu chrámu Páně Ůech, u sv. Víta v Praze.“ — Jednotlivé výstisky „Růžence“ vydané nákladem vlastním (stran 101 v ceně 50 kr.) lze dostati u důst. p. spisovatele v Praze č. 287—III. V. V.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný*“ (malý slovník naučný), jehož redaktorem jest Jak. Malý, vydává se již v dodatcích a dospěl k seš. 123. (Bellmann—Funke) a 124. (Gabler—Kalchberg.) První vydání jest též v dodatcích a sice v seš. 97. jsou články Dühring—Kalchberg. V prvním vydání prodává se seš. za 36 kr. v druhém za 24. kr. Nákladem knižkupectví Kobrova.

— „*Zlaté Prahy*“ vyšlo čís. 8. s krásnými ilustracemi. Přední spisovatelé, jakož i uznání umělci vkládají práce do „Zlaté Prahy;“ úprava její jest zajisté skvělá a třeba jen, aby

podnik s takým nákladem spojený došel účastenství v nejširších kruzích obecnosti.

— „*Zábavy večerní*.“ Sbírká zábavného a poučného čtení pro lid. Redaktor V. Pakosta. Jako čís. 33. vydána povídka: „*Podlouháci*“, sepsaná od Václ. Rezníčka, která se pro dobrý a ušlechtilý směr, jakož i poutavé vypravování čtenářům co nejvřeleji odporoučí.

— „*Ústřední knihovna*.“ jejižto redaktorem jest Frant. Zakrejs a nakladatelem J. L. Kober, dospěla k seš. 112—113, který vykazuje povídku „*Za chlebem*“, od Jind. Sienkiewiczze, již z polského přeložil Celestin Frič. V seš. 114—115 nalezneš povídku „*Kegge a jeho rodina*“, kterou sepsal Mikuláš Beets a z holandského z češtil Václav Petrů. Seš. 116—118 vykazuje truchlohu „*Romeo a Julie*“ od Vil. Shakespeara, již z angličtiny na jazyk český převedl Frant. Doucha.

— „*Ludmila*“, „*Václav*“ a „*Anežka*“, časopisy pro křesťanské matky, jinochy i muže, a pro křesťanské panny, které vydává v Budějovicích dr. Ant. Skočdopole, čestný kanov. a prof. při bohosloveckém ústavě v Budějovicích, vykazují v čís. 2. letošního ročníku rozmanitý a poučný obsah.

— „*Hlasý katolického spolku tiskového*“ přináší dvě velmi zdařilé povídky pod názvem „*Zlatá srdce*“ z pera p. učitele Jana Dolenského a pod názvem „*Nový svět*“ od prof. Eduarda Brynychy. Obsah obou jest zajímavý, řeč ušlechtilá a úprava velmi slušná. Pro farní knihovny ani duchovní vhodnějších spisů nenalezne, nežli jsou ty, které vydává katolickotiskový spolek. Dovídáme se, že se za třetí podíl chystá krátká a populární obrana našeho sv. patrona Jana Nepom., ku které již napřed všechny ctitele tohoto mocného světce našeho poukazujeme. Zejména poutavá bude historie neporušeného jazyka sv. Jana. Kéž si proto duchovní více všimají blahodárně působícího tiskového spolku a spisy jeho zavádějí do rodin křesťanských.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

vdp. Dr. Frant. Laurin, prof. bohosloví, c. k. dvorní kapl. ve Vídni, jmen. čestným k. ar. konsist. radou;

vdp. Sigmund Starý, opat Strahovský a generální opat řádu praem., jmenován čestným kn. ar. kons. radou.

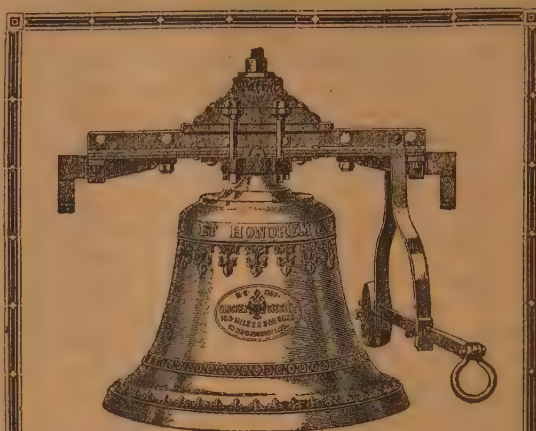

Ustanovení jsou:

- P. Jos. *Zwitlinger*, ř. kříž., kapl. v Karlových Varech, za kapl. u sv. Bartoloměje v Chebu;
 P. Frant. *Marat*, ř. kříž., kapl. v Králově Chlumu (Königsberg), za kapl. v Karl. Varech;
 P. Josef *Zika*, ř. kříž., kapl. v Mariánském Chlumu (Maria-Kulm), za kapl. v Králově Chlumu (Königsberg);
 P. Jan *Čapek*, ř. kříž., kapl. v Tachově; za kapl. v Mariánském Chlumu;
 P. Jos. *Kunt*, ř. kříž., kapl. u sv. Bartoloměje v Chebu, za kapl. v Tachově;
 P. Emil. *Schwarz*, premon. Tepelský, za katech. na c. k. něm. vyšším gymn. v Plzni;
 p. Ant. *Wohlmann*, katech. na c. k. něm. gymn. na Smíchově, za katech. na c. k. něm. gymn. Novoměstském v Praze.

V hrabství Kladském:

- p. Pavel *Brauner*, kapl. v Niedersteine, za výpom. kněze v Eckersdorfu;
 p. Jos. *Grüger*, kapl. v Grafenortu, za výpom. kněze v Rothwaltersdorfu;
 p. Jos. *Aust*, kapl. v Levíně, za výpom. kněze v Ullersdorfu;
 p. Frant. *Olbrich*, kapl. v Oberschwedeldorfu, za kapl. v Landecku;
 p. Aloys *Scholz*, kapl. v Rosenthalu, za kapl. v Mittelwalde;
 p. Frant. *Dittert*, církevní kněz ve Wölfelsdorfu, za kapl. v Rosenthalu;
 p. Jos. *Taubitz*, osobní vik. sekretář, za III. kapl. v Neurode;
 p. Maxmil. *Karlauf*, kapl. v Mittelwalde, za výpom. kněze v Schönfeldu.

Dvorní slévárna a zvonárna

Petra Hilzera

ve Vídeňském Novém Městě,

prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čistě harmonických akordů dle objednávky. Zvláště pěkné harmonické zvony doporučí k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblibě.

Pro dobu postní.

Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze vydány:

Dreml J.: <i>Sv. Filumena</i>	zl. 1.—	Polanecký V.: <i>Řeči o nejsvětější Svátosti</i>	zl. —.40
Herčík J.: <i>Sv. přijímání a biřmování</i>	" —.36	Röggel A.: <i>Promluvy ve zpovědnici</i>	" 1.—
Janků Fr.: <i>Augustin (5 řečí postn.)</i>	" —.36	Sv. Františka Saleského: <i>Bohumila</i>	" 1.—
Liguori svatý: <i>Návštěva nejsvětější Svátosti</i>	" —.40	Sedlák J.: <i>Řeči duchovní o moudlitébě Páně</i>	" —.64
Mauritio: <i>Sv. Křížová cesta</i>	" —.10	Šrůtek J.: <i>Svaté postní řeči a epistolý</i>	" —.88
Němeček J.: <i>Rukověť odpoledních pobožností</i>	" 1.—	Weiss B.: <i>Radostný věnec Mariánský</i>	" —.20
" <i>Vavřínový věnec</i>	" —.80	Wiesemanna kard.: <i>Fabiola</i>	" 1.—
Podstránský J.: <i>Výběr podoběnství křesťanské víry a mravů se týkajících</i>	" 1.12		

Hojný výběr *kázání postních*. Velký sklad *knih modlitebních*. *Missaly* obyčejné i zádušní. *Upomínky (obrázky) na sv. zpověď a sv. přijímání*. *Cedulky zpovědní*.

Úplné seznamy na požádání zasíláme bezplatně.

Knihkupectví B. Stýbla v Praze

sv. Václavské nám. č. 30.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectví

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě na neděli II. v postě.

Pane! dobře jest nám zde býti. Mat. 17.

Hora kalvarská jest hora spásy věčné, ku kteréž třeba nám bráti útočiště v čas pokušení. Pravdu tuto již korunovaný pěvec král David označil v zákoně starém slovy: Obracím oči své k horám, odkudž mně přichází pomoc. A sám milý Spasitel předpovídaje zkázu města jerusalémského napomíná své věrné slovy: A ti kteří jsou v Judsku, nechtějte utéct na hory. Taktéž i v potopě všeobecné lidé utíkali k nejvyšším horám, by tam ochráněni byli. A nad to na hoře kalvarské jest hrad nedobytný, jest kříž Kristův, před nímžto nejenom svět, nýbrž i sám ďábel se chvěje a třese. Tam tedy k hoře kalvarské musí utíkati duše skličena a tam do hradu pevného musí se uzavřít, chce-li před nástrahou zlého ducha býti jista, nechce-li věčně od něho býti zahubena.

A že skutečně hory jsou místem, z něhož spása a útěcha nám kyne, o tom i dnešní svaté evangelium zřejmě nám dává svědectví. Na hoře dle evangelia předešlé neděle Pán přemohl ďábla, zlého ducha slovy: Odejdi satane, neboť psáno jest, Pánu Bohu svému sloužiti a jemu samému klaněti se budeš. Na hoře tolikéž andělé po přemožení ďábla přistoupili ku Pánu Ježíši, aby mu sloužili. A taktéž i dnes proměnění Páně děje se na hoře, a svědkové tohoto proměnění jsou tři ze svatých apoštolův, kteřížto byli jakoby důvěrníci Krista Ježíše. Neboť nedostalo se všem svatým apoštolům té radosti a potěchy, aby mohli na tvář Kristovu pro-

měněnou patřiti, nýbrž jenom tři byli k tomu vyvoleni, totiž sv. Petr, sv. Jakub a sv. Jan.

A musila zajisté veliká radost naplňovati srdce těchto svědků slávy Kristovy, vždyť sv. Petr nemoha už radosti a blaženosti z pohledu na oslaveného Mistra a Pána svého v srdci zadržeti, jménem ostatních dvou apoštolův volá: Pane! to jest nám zde na té hoře dobře býti s tebou. Nechoďme již dolův, nýbrž poruč jenom a my ihned zde uděláme tři stánky, Tobě jeden, Mojžíšovi jeden a Eliášovi jeden. A kde pak ty Petře, Jene a Jakube budeš přebývati, že ani pro sebe ani pro druhy své nižádného stánku učiniti nemíníš? V radosti veliké na to ani sv. Petr nepamatuje, jemu dostačí úplně kdyby jenom mohl pro Mistra a Pána svého přibytěk a stánek pohodlný připravit. Hle takovou radost pocituje sv. Petr!

A pakli už tedy pohled na Krista Ježíše proměněného na hoře Táboru tak velikou radostí naplnil srdce svatého apoštola a druhův jeho, jakáž teprve radost uchystána duši zbožné a svaté, až zproštěna vazby tohoto těla smrtelného na rukou svatých andělův donesena bude do hodovní síně nebeské, kdež jak praví sv. Jan, není ani zimy ani horka, ani pláče ani bolesti, ani nemoci ani smrti. Avšak táže se duše ubohá, kdo vystoupí na tuto horu Páně, anebo kdo bude státi na místě svatém jeho? A ihned odpovídá: Nevinný rukama a čistého srdce, kterýž nepřijal na darmo duše své. Ten dosáhne požehnání od Hospodina a milosrdenství od Boha Spasitele svého.

Abyste pak lépe ještě poznali cestu, kteráž vede na horu nebeskou Tábor, pra-

vím já, že nejsnadnější přístup do nebeského Jerusalema jest z hory kalvarské. Chce-li duše vystoupit na horu Tabor, musí dříve vkročit na horu kalvarskou. Neboť na hoře kalvarské jest mocný žebřík, který od země dosahuje až k nebesům. A táže-li se kdo, jaký jest ten žebřík, odpovídám: Kříž Krista Ježíše jest nejenom pevným hradem duše naší v čas pokušení, kříž Kristův jest zároveň také žebřík, po němžto jediné a snadně lze vystoupiti k nebesům. A o tom budiž dnes s pomocí a přispěním Ducha sv. naše rozjímání:

Jaká to ohromná prostora, která nás dělí od slunce. Vypočítáno od hvězdářův, že slunce vzdáleno jest od země 34 milionův mil. Avšak to není ještě vzdálenost nebe od země. Dále ještě nežli slunce jsou od země naší vzdáleny stálice, o nichžto praví hvězdářové, že jsou 3400 milionův mil od země vzdáleny. A což nad to ohromiti musí mysl naši jest tvrzení hvězdářův, že jsou stálice mnohé od nás tak vzdáleny, že světlo jejich doposud k nám ještě nevniklo, ačkoli rychlost světla jest tak veliká, že v minutě obnáší 4 miliony mil. A kdyby někdo i k té nevzdálenější stálici dospěl, ještě by nebyl v nebi. Nemusíme-liž tu uvažující prostoru onu nesmírnou, kteráž dělí nebe a zemi volati se žalmistou Páně: Pane, Pane náš, jak podivuhodno jest jméno tvé po veškeré zemi. Všecko v moudrosti neskonale učinil jsi.

A hle, chce-li duše v říši nebeskou vejíti, musí celou tuto nesmírnou prostoru přeměřiti a přejíti, až vejde konečně ku bráně nebeské. Dlouhá to zajisté, namáhavá a nesnadná cesta a dle slov Krista Ježíše jest nad to i úzká, a protože jest tak daleká a dlouho trvá, málo jest těch, kteří ji vyhledávají a ještě méně těch, kteří po ní skutečně krácejí. Čehož tu třeba se uchopiti, aby cesta ona nám byla usnadněna, kde naléztí žebřík nějaký, po němž by bylo lze vystoupiti až k nebesům?

Dal nám Kristus Ježíš a zanechal žebřík jistý, po němžto On sám vystoupil se země k Otci nebeskému. Vystupovali po něm i svatí apoštolové, vystoupila po něm i Matka Páně blahoslavená Maria Panna, a vystupovali po něm všickni svatí a světice Boží, kteří nyní v nebesích také radostným hlasem volají: Dobře jest nám zde býti. Oniž také svatí Boží z říše nadzemské kynou nám a volají, abychom i

my přidrželi se onoho kříže, který vede v nebesa. Volají svatí Boží na nás: Mnohé stánky v říši nebeské jsou ještě prázdné, vynasnažte se, by Pán vás do nich přijal. Pro vás jsou připraveny, vám jsou uchystány, budete-li jenom statečně a neohroženě po žebří mocném do nebe vystoupati.

Nu tážete se a pravíte, který, kde jest žebř, po němžto lze vejít v život věčný? Na hoře Kalvarii jest přepevně do skály zaražen a ačkoliv vzdálenost nebes od země tak jest přenesmírná a převeliká, přece má žebř kalvarský pouze osm stupňův neboli spružův, po nichžto vystupoval Kristus Ježíš a všickni svatí a vyvolení Boží. A tak dobrý, tak laskavý jest ten milý Spasitel, že nám i dle jména všecky stupně neboli spruže žebře mocného pojmenoval, bychom jistě a neohroženě mohli po nich vystoupiti na Tabor nebeský.

První stupeň neboli spruž tohoto žebře kalvarského má nápis: Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské. A Kristus Ježíš zajisté na tomto stupni prvním stál již tehda, když ve stáji betlemské z Panny Marie se narodil. Stál na tomto stupni Kristus Ježíš, když na otázku mládence jistého: Mistře, kde bydlíš, odpověděl: Lišky doupata mají a ptactvo hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavy své uklonil. Kráčel po stupni tomto prvním Kristus Ježíš tehda, když přiveden byv s křížem na Kalvarii oděvu svého byl úplně zbaven. Jest Kristus Ježíš a stojí na tomto stupni i doposud, neboť obnažen patřil a pohlížel, kterak vojnín dělí se o oděv jeho a o sukni setkanou metají los, aby věděli či bude. Byl Kristus Ježíš na tomto stupni i tehda, když snat a vložen s tohoto žebře nebeského s kříže neměl ani vlastního hrobu, nýbrž do hrobu cizího byl vložen. A jest nad to Kristus Ježíš i doposud na tomto stupni prvním i nyní, kdykoliv církev nebo služebníci církevní o majetek a zbožná nadání od předkův založená bývají oloupeni. Chce-li kdo z nás po tomto žebří vejíti v život věčný, musí na stupeň vkročiti, kterýž nám Pán odkázal slovy: Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské. Chudí duchem Kristovým byli svatí apoštolové, Maria Panna a všickni, kdož nyní ve stanech nebeských všemi statky nadzemskými obohaceni volají srdcem radostným: Dobře jest nám zde býti!

Kdo však upřímně se snaží vystoupiti na horu Tabor, nespokojí se jenom

pohlížeti k ní ze stupně prvního, onť zajisté všemožné se přičiní, by i na druhý stupeň kříže Kristova stoupil. Kristus Ježíš udává nám jej slovy: Blahoslavení tiší, neboť oni zemi vládnouti budou. Jest-li mnohemu nesnadno vstoupiti na první stupeň, nesnadnější ještě bude vkročení na stupeň druhý. A přece jako Kristus Ježíš vystoupil i na druhý stupeň, tak i my musíme na něm státi, chceme-li blíže a výše vystoupit k hoře Tabor. Když Pán po poslední večeři vešel do zahrady getsemanské, kde Jidáš políbením Pána a Mistra svého zradil, tu jde mu naproti a praví: Příteli, políbením zrazuješ Syna člověka? Nejenom že mu nevytýká Pán v tichosti právě nebeské hříchy jeho veliký, nýbrž přítelem jej nad to nazývá. V síni Kaifášově, kdež Pán milý na dotaz nejvyššího kněze odpovídá, opovaží se jeden ze službův, udeřiti rukou hříšnou a nectnou Krista Ježíše ve tvář jeho přesvatou, a hle, Pán milý nemá v tichosti právě nebeské na urážku tuto jiné odpovědi kromě slov těchto: Mluvil-li jsem nepravě a křivě, dosvědč, že nepravé jest; pak-li ale právě jsem mluvil, proč mne tepeš? Ano když Pán milý křivě byl obžalován, nevinně odsouzen, a když přibit na kříži byl haněn a tupen, i tehda ještě neotvírá úst svých, nýbrž jako tichý beránek modlí se za nepřátele své. Následujtež Krista Ježíše v této tichosti nebeské, neboť napomíná vás k tomu slovy: Učte se ode mne, neb jsem tichý a pokorný srdcem a tím stojíte zároveň na druhém stupni žebře kalvarského a s něho vládnouce zemi, vládnouti budete také kdysi v nebesích, radostným provolávající hlasem: Pane! dobře jest nám zde býti.

Kdo na druhém stupni žebře kalvarského stojí a lásku Spasitele Krista Ježíše poněkud jenom uvažuje, tenť musí hořké vylévati slzy nad tím, že Pán náš Ježíš Kristus za lásku svou tak málo lásky u lidu svého nalezá, ano že jenom nevďekem mnozí Spasiteli lásku jeho splácejí. Uvažuje-li pak někdo vlastní život svůj a vzpomene na mnohé hříchy, jimiž Spasitele svého po způsobu židův a žoldnéřův pohanských na novo křížoval, tuť zajisté i nad vlastními hříchy slzy upřímné lítosti bude prolévati. A nad to zajisté uvažuje ukrutné umučení Kristovo, bude tolikéž hořké slzy útrpnosti a žalu pravého nad bolestí Kristovou prolévati. A tento soucit a upřímný bol žádá Kristus Ježíš

od těch, kteří vstupují na třetí stupeň, by blíže byli hory nebeské Táboru. Pán milý udává třetí stupeň slovy: Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou. Těm, kteří lkají nad hříchy vlastními, lkají tolikéž i nad hříchy bližního, jimiž Bůh bývá rozhněván, těmto Pán milý slibuje potěšení hojného již zde na zemi, hojnější pak ještě tam na nebesích, kdež slzami opravdové lítosti umyti, potěšeni volati budou: Blažené slzy, které sjednaly nám smíření s Bohem, odpuštění viny zpáchané, a kteréž uvedly nás do stanův nebeských, kdež dobře jest nám býti.

Vystoupením na čtvrtý stupeň půl cesty už vykonáno a poutník na horu nebeskou vystupující má pochvilu, by rozjímá, že blahoslavení jsou, kteří lačněji a žízněji po spravedlnosti, neboť dle zaslíbení Páně nasyceni budou. A jakž by také neměl poutník, stojící na čtvrtém stupni žebře kalvarského po způsobu hladového a žíznivého lačnění po statcích a rozkošech nebeských. Vždyť zajisté svatý apoštol Pavel, který vtržen byl do třetího nebe praví, že Pán milý takové slasti připravil v nebesích těm, kteří ho milují, jakých ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo ani srdce lidské nepocítilo. Kdož by netoužil po těchto slastech nebeských, kterých zakusil svatý Petr na hoře Tabor, a jichžto byl by rad užíval, když pravil milému Mistru svému: Pane dobře jest nám zde býti.

Pátý stupeň jest abych tak řekl zkouškou, zdaž poutník šťastně Táboru nebeského dosáhne. Vždyť kdo milosrdným jest k bližnímu, milosrdenství dosahuje také od Hospodina. A milosrdenství zajisté nevystihlé a právě nebeské bylo příčinou, že milý Pán náš Ježíš Kristus sestoupiv s nebe, hřeby na kříž tělo své dal přibiti. Sám zajisté kříž Kristův, žebř nebeský, vedoucí na horu Tabor jest nástrojem milosrdenství Božího. A protož i kdo odvážil se konati cestu k nebesům po žebři kalvarském, musí zvláště a především jiným býti milosrdným a shovívavým. Musí milerad a ochotně odpouštěti urážky utrpené a sice nejenom sedmkrát, nýbrž sedmdesátkrát sedmkrát, aby také od Boha milosrdenství dosáhl. Vždyť zajisté nížádný člověk spravedlivým nemůže býti nalezen, kdyby Bůh dle nestihlé spravedlnosti své soudil. Jedině na milosrdenství Boží lze nám lidem spolehati. A budeme-li my milosrdní, bude i Bůh k nám milosrdným,

a milosrdenství Boží nesmírné otevře nám bránu uведе nás v Tábor nebeský, kdež ti, kteří byli milosrdni milosrdenství dojdou a potěšným srdcem volati budou: Pane! dobře jest nám zde býti.

Kdo bližnímu milerad a ochotně odpouští, tomu i Pán Bůh hříchy a nepravosti jeho promíjí a odpouští. Ten pak kdo milosrdenství dosahl od Pána, komu hříchy jsou odpuštěny, má srdce čisté, stojí na šestém stupni žebře nebeského a toho blahoslavi Kristus Ježíš z té příčiny, že Boha viděti bude. Boha uvidí, kdo má srdce čisté. Vidí zajisté kdo srdce má čisté Boha svého Krista Ježíše v bolestném umučení. Vidí kdo jest čistého srdce Boha svého Krista Ježíše při oběti mše svaté po pozdvihování pod způsoby chleba a vína. Vidí kdo jest čistého srdce Boha svého Krista Ježíše v nejsvětější svátosti oltářní při svatém přijímání. A viděti bude tolikéž dle zaslíbení Páně kdo jest čistého srdce Boha na hoře nebeské Táboru, jakož viděli tři ze svatých apoštolův. Budeť ten, jehož srdce jest čisté, vzat do stanův nebeských, kdež pozná jak blaže jest těm, kteří Pána v nebesích zří.

Sestoupil Syn Boží s nebe do stáje betlemské, aby jak hlásal anděl při narození jeho vrátil lidem pokoj, kteří jsou dobré vůle. Pokoj sjednal nám Kristus Ježíš i smrti svou na kříži. Pokoj udělil Pán svatým apoštolům po svém vzkříšení, když ponejprv mezi nimi se objevil. A tím Pán dokázal, žeť pravdou byl hlas Otce nebeského na hoře Táboru: Totoť jest Syn můj milý. I my musíme býti syny Božími chceme-li, aby Bůh nám byl Otcem. A cestu, po kteréž můžeme býti syny Božími, ukazuje nám Kristus Ježíš na sedmém stupni žebře kalvarského, kdežto praví: Blahoslaveni pokojní, neboť oni synové Boží slouti budou. O blažen poutník, který tohoto sedmého stupně dosahl, a který synem Božím může se zváti, neboť synové jsou dědicové majetku otcova. A tak zajisté i synové Boží jsou dědicové majetku otcova. A tak zajisté i synové Boží jsou dědicové života věčného, dědičně vládnouti budou onou krajinou, kde synové Boží volají hlasem radostným: Pane! dobře jest nám zde býti.

Kdo však synem Božím jest zde na zemi, tenť musí býti připraven právě na ono utrpení hořké, kteréž i Ježíše Krista Syna Božího potkalo. Neboť ačkoliv Pán milý všem lidem zvěstoval pokoj, bylot

jemu nicméně zlořečeno, byl tolikéž i pronásledován, a všechno zlé lživě proti němu mluveno. A tak zajisté i těm, kteří dosahli již stupně sedmého, jest vystoupiti také na osmý stupeň, jest jim trpěti protivnosti a křivdy přemnohé, kteréž Pán jim předpovídá slovy: Blahoslaveni jste, když vám lidé budou zlořečiti, vás pronásledovati a všechno zlé lživě o vás mluvití budou pro mne; radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích. Neboť musil tak i Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své. Musil tak trpěti i Mojžíš a Eliaš, musili tak trpěti i tři ze svatých apoštolův, musili tak trpěti i všickni ti, kteří nyní v nebesích se radují. A musíme tak trpěti i my všickni, kteřížto putujeme a kráčíme tímto údolím slzavým, chceme-li dojiti šťastně hory Táboru a chceme-li zakusiti, že v pravdě dobře jest všem, kteří na horu nebeskou Tábor byli vzati.

Jest tedy hora kalvarská a kříž Krista Ježíše nejenom hradem nedobytným v čas pokušení, nýbrž jest zároveň kříž Kristův tajuplným žebřem, po jehožto osmerých stupních jistojistě dojdeme a dostoupíme hory nebeské Táboru. Kéž jsme zvláště tehda chovali v paměti, že kříž jest žebř nebeský, kdykoli Otec nebeský nám dítkám svým kříže nějakého uštědří. Tu bychom nejenom kříží se nevyhýbali, nýbrž tak ochotně a rádi bychom tento žebř nebeský objali, jako jej objal Kristus Ježíš, když mu jej vojini vložili na jeho svatá ramena.

Nyní se táží: Kdo z vás zná jistější žebř nad kříž Kristův, který by nás na horu Tábor uvedl, ať oznámí nám cestu jistější, abychom mohli po ní kráčet. O není přátelé milí jistějšího žebříka, vedoucího v nebesa nad kříž Kristův. Vždyť i v soudný den bude kříž Krista Ježíše onen žebřík tajuplný, po němžto vyvolení Boží vejdou v život věčný.

A nyní ještě otázku: Co bude s těmi, kteří tento žebř nebeský zapovrhli a zahodili? Co bude s těmi, kteří tento žebř nebeský hani, tupí, jimžto kříž Kristův jest bláznovstvím, šibenicí, zlořečeným dřevem? Co bude s nimi? Kdež pak oni mají žebř jiný, který je uvede na nebeskou horu Tábor? Vytýká se nám, že jsme nesnaženliví, že jinověrce zatracujeme. Ne, nikoliv, tím se církvi svaté katolické křivdí. Jinověrci sami se zatracují a sice tím, že křížem Kristovým, tímto žebřem nebeským

opovrhli. Protož pevně přivínme se ku kříži Páně. A kdykoliv čelo, ústa a prsa znamenáme svatým křížem pamatujme, že kříž Páně jest nejenom pevnou hradbou v čas pokušení, nýbrž že jest zároveň žebřem jistým, kterýž uvádí na nebeskou horu Tábor. Objímejme tento žebř nebeský pravou láskou a on nás uvede na nebeskou horu Tábor, kdež i my radostně volati budeme: Pane! dobře jest nám zde byti. Amen.

Naděl Pánbůh.*)

(Zpozdlá průpověď při neslittovném odpuzení
prosicích za almužnu.)

Byl Velhart rolník činný,
žil v pěkné usedlosti;
sám sobě dostatečně
přál od své zámožnosti.

Však nebyl při tom štědrý,
ač mohl mnoho činit;
ba svědomí v tom často
jej musívalo vinit. —

I přišel žebřák stařec
a za almužnu prosil;
to lice utrápené,
ach! tichou slzou rosil:

„Té Boží almužničky
ó milosrdně přejte;
s mou žalostí tak trpkou,
ach, slitování mějte!“

Tu Velhart odbyl starce,
by odklidil se dále;
ten žebřavý že zástup
jej obtěžuje stále.

A zperné „Naděl Pánbůh!
nic pro vás tady není;
toť bylo na tu prosbu
necitné odvědní.

Žebřáček ulehčil si,
zarmoucen, tichým vzdechem;
a k útrpnějším lidem
již jinam krácel spěchem.

* * *

To viděl soused Miroš,
i vrtěl nad tím hlavou;
a vážně Velhartovi
tu odpověď dal pravou:

„Tak málo útrpnosti
vy k nešťastnému máte?
by nadělil mu Pánbůh,
stařečka odbýváte?“

„Aj tedy za vás Pánbůh
tu almužnu má dáti?
ke skutku slitovnému
sám nechcete se znáti?“

„Má tělesně snad Pánbůh
pokaždé sestupovat?
má místo vás těch dárků
sám rukou udělovat?“

„To věřte, zrovna těžké
jest Boha urážení,
když takto zastíráte
své příkré zatvrzení.“

„Což kdyby takto každý
nic chudobnému nedal,
toť ubohý by žebřák
pramálo toho shledal.“

„Bůh lidem zámožnějším
dal proto jejich jmění,
by z něho dali částku
těm chudším k ulevení.“

„A proto do své kapsy
sám hezky zasáhejte,
almužny nešťastnému
pro lásku Boží přejte!“

* * *

I nemohl' Velhart vážným
těm slovům odporovat,
a předeval si, věrně
již podle nich se chovat.

Co Miroš pravil, Velhart
se držel věrně všeho;
již neřikal, by Pánbůh
to činil místo něho.

*) Podobným směrem vydal Fr. Doucha r. 1875 spis: „Nápravy na dobrou cestu: příklady na odvrácení nepravých a škodlivých zvykův, též předsudkův, jak se v občanské společnosti, mezi mládeží a dospělým lidem zhusta nacházejí.“ V Praze. B. Stýblo. S obrázky.

A v srdci mocně cítil,
jak v něm se radost hostí,
když možný nešťastnému
pomáhá z útrpnosti.

Fr. Doucha.

Ostříhejte soboty mé!

(Pokračování.)

V.

Znesvěcování neděle a vzdělanost.

„Vlastní, jediné a nehlubší thema dějin světa a člověčenstva, jemuž všechna ostatní podřízena jsou, zůstane boj víry s nevěrou.“ Těmito slovy vyjádřil kdys Gothe celé dějiny kultury a civilisace. Ovšem že boj ten dle okolností buď lítější neb mírnější byl. S naší dobou započala nová epocha křesťanské víry v dějinách světa. Až do 19. století veden jest ten boj na půdě křesťanské. Co naši dobu označuje jest, že protivník Kristův křesťanskou půdu opouští a proti křesťanským ideám pohanství pod rozvinutým praporem pohanství do boje vede. Tím se stala válka záležející dosud z lokalizovaných útoků všeobecnou světovou válkou; všechny protikřesťanské živly na celém okrsku světa spojují se pod jedním praporem proti Římu. Kdežto na Vatikáně labarum s křížem a jmenem Božského Spasitele věje, jest válečným rykem protivníků: žádného dědičného hříchu, žádného vykoupení, žádného Vykupitele, žádného soudu, žádného nebe, žádného pekla.*) To jest nová nauka a ovoce její nová kultura. „Kulturním pokrokem rozumějí se dnes výsledky zákonodárství, které umožňují mimo stín církve žítí a umřítí. Za kulturní vymoženosti vychvalují se ony domněnky, které nejzjevnější protivu nauk Spasitele světa vyjadřují. Theoretický a praktický odpor proti Kristu a církvi jeho platí dnes za souhrn kultury a civilisace.“**) Ten odpor se vede násilím, jehož cíl jest zničení všeho, co víře prospívá, nevěře pak škodí. Odtud se vydírá církev škola, rodina, veřejný život a i ten poslední útulek chrám, dosavad ne násilím zjevným, ale skrytým, ano se lidu překážá, chrám Páně navštěvovati, a to hlavně zne-

svěcováním neděle. Až budou chrámy prázdný, neděle zapomenuty, prohlásí se za zrušený a církev za zbytečnou. Toť význam neděle dle praxe nevěrců: svěcení neděle podporuje kulturu křesťanskou, proto musí padnouti, aby pak lid vůbec nižádné kultury neměl.

Kultura a civilisace jsou různé pojmy. Kultura znamená objem vlády člověka nad přírodou. Podle míry, v které lidé hmotu, síly a poklady přírody k ukojení tělesných potřeb pěstovati a užívati umějí, můžeme o nižší neb vyšší kultuře mluvíti. Kulturu nelze od smyslného světa odloučit. Civilisace pak značí nábožensko-mravní poměr k Bohu a duchovní poměr lidí ve spolek. Čistá zbožnost, summa duchovních snah jednotlivce a celou společnost povznést a zdokonaliti, šlechtitné mravné zásady k uspořádání obapolných styků značí výši civilisace.

Kultura a civilisace jsou tedy pojmy různé, ana kultura k hmotnému životu národů se táhne; civilisace pak činitele duchovního a mravního života společnosti označuje. Měnění obou pojmů tím se vysvětluje, že oba nerozlučný jsou, any všechny pokroky v hmotném životě příslušným pokrokem v nábožensko-mravním a duchovním životě podmíněny jsou. Každá mravní hniloba vede znenáhla k hmotné a hospodářské zkáze.*) Tak se tedy užívá slova kultury i pro civilizaci a naopak.

Co jest tudíž kultura v tomto širším smyslu? Kultura, odpovídá Stöckl,**) jest opak či protiva barbarství; barbarství pak znamená zsuřovělost, zdivočilost a zhovadilost. Tudíž jest kultura zušlechtění, zdokonalení, zčlověčení. Barbarství svádí lidi i národy na stupeň zdivočilosti a sblížuje život jejich se životem zvířat; kultura pak vynáší a vyvinuje v lidech i národech, co jest v pravdě lidské, přivádí duchovní stránku člověka k vládě a povznáší život lidí i národů v ideální obor, kde se s Božským sblížuje. Barbarství jest zhovadění, kultura zčlověčení člověka.

Rozeznáváme nábožensko-mravní, duchovní a zevnější kulturu. Nábožensko-mravní kultura záleží v tom, že lidé i národové v nábožensko-mravním životě se ušlechťují a na vyšší stupeň dokonalosti se povznášejí. Tato kultura jest opak ná-

*) Albertus, Socialpolitik 304.

**) Ratzinger kohlwirtschaft 486.

*) Dr. Georg Ratzinger, die kohlwirtschaft 435.

**) Das Christenthum I. 203.

božensko-mravného barbarství, ježto tam nalézáme, kde nábožensko-mravní život chřadne aneb již uchřadl, tak že života lidí a národů nespravuje svatý zákon náboženství a mrav, nýbrž divoké, hovadské nárůživosti.

Duchovní kultura ukazuje se tam, kde lidé neb národové ve vědách a umění se zdokonalují, kde duchovní život, skutečňující se ve vědách a umění, šťastně se rozvíjí a květy vyhání, které, jako květy nábožensko-mravní kultury, způsobily jsou, vyšší, duchovní stránku člověka v jejím nadpozemském lesku ukázat.

Zevnější kultura týká se zevnějšího života, a záleží v tom, že se i ten zevnější život lidí a národů ušlechťuje, zjemňuje a zdůstojňuje. To pak se může dít v dvojím směru, společenském a hospodářském; a dle toho rozeznáváme společenskou a hospodářskou či materiální kulturu. Sociální kultura jest tam, kde společenské poměry tak uspořádány jsou, že se každý bez překážky ze svých přirozených a nabytých práv radovati může, nejsa vydán bez pomoci útokům těch, kteří, majíce větší moc aneb sílu po svém boku, za prostředek k provedení svého sobství aneb svých nárůživostí jí užívají. Materiální či hospodářská kultura pak záleží v tom, že podmínek materiálního života lidí a národů hojnost jest, že tedy rolnictví, řemesla, obchody atd. se vyvíjejí a to tak, že tím všicki údové společnosti poměrného blahobytu a uspokojivého požívání časných statků dojít mohou.

Tyto větve lidské kultury jsou co do ceny a významu rozdílny. Nábožensko-mravní kultura zaujímá mezi nimi první a nejpřednější místo. Nábožensko-mravní ušlechtění a zdokonalení člověka jest první, na čemž při kultuře záleží. Neníť pro člověka vyšší předností krom jeho mravního ušlechtění v duchu náboženství, jen tím, že se nábožensko-mravně zdokonaluje, že mravní ctnost na základě náboženského přesvědčení cílem jeho snažení jest, vzdaluje se stupně zhovadění a povznáší se k pravé důstojnosti lidské. A v té míře, v jaké se to děje, v kulturním životě prospívá. Povznešení člověka na stupeň kultury jinak nemožno jest; prve musí člověk v nábožensko-mravním životě bytí člověka důstojného dosíci, než se i v ostatních oborech svého života k pravé lidské kultuře povznésti může. Nikde, kde tato cesta se nenastoupí, se nepodaří, povznésti

člověka ze stavu divokosti na stupeň mravnosti a kultury.

Nábožensko-mravní kultura ostatní druhy tak velice převyšuje, že tyto onou v jisté míře nahrazeny býti mohou. Jestť možno, že některému člověku není dáno, zjednat si vyšší duchovní vzdělání, jakýs stupeň duchovní kultury, že tedy v tom ohledě na poměrně nízkém stupni stojí; také jest možno, že se mu nedostává buď způsobnosti aneb prostředků, aby se ve svém zevnějším, společenském neb hospodářském životě na vyšší stupeň zjemnělosti a pohodlí povznesl. Avšak jeli ryzá nábožensko-mravní povaha, jsouli zásady náboženství a mravnosti ve všech jeho činech rozhodující, je-li mu ctnost a poctivost nade všechno, a nepustošili vnitra jeho mrzká nárůživost: nevystupuje proto z kruhu kultury; není surovec, nýbrž vzdělaný člověk; mravní ryzost nahraňuje nedostatek všech ostatních oborů lidské kultury.

Ale naopak není tak. Člověk může v duchovním ohledu na vysokém stupni vzdělanosti stát, rozsáhlými vědomostmi, důmyslem a duchovní zběhlostí vynikati: je-li v náboženském ohledě zdivočilý, jest jeho duchovní vzdělání pouze lesknoucí se obmítka, zastírající vnitřní surovost; člověk takový jest v nejvnitřnějším nitru surovec. Podobně může člověk ve svém zevnějším, společenském a hospodářském životě dobře postavení míti a v zachovávaní zevnějších obvyklých způsobů zběhlý býti: je-li ve svém vnitřním životě člověk nábožensko-mravně zpustlý a zdivočilý, celý ten jemný apparat zevnějšího života nic není platen; on jest a bude raffinovaný barbar.

Nábožensko-mravní kultura tvoří tedy jádro a podstatu vši člověčenské kultury; kde oné není, tam všechny ostatní větve člověčenské kultury k pravému ušlechtění člověka v duchu a pravdě málo neb nic nepřispějí; jsouť vlastně pouhý klam bez obsahu a podstaty. A je-li tomu tak, následuje z toho, že všechny ony kulturní větve zejména pak duchovní jediné z nábožensko-mravní kultury svou pravou cenu a svůj význam pro člověka vážiti mohou. Jen tenkrát bude duchovní kultura pro člověka v skutku ušlechťující, a udrží se na výši své povaze příslušící, budeli spočívati na šlechetném nábožensko-mravním smýšlení, z něho se vyvinovati a jeho duchem se oživovati. Umění a vědy podrží

jen potud svůj ideální obsah a směr, dokud se budou žítí v kořene pravého nábožensko-mravního smýšlení a života. Jakmile tento kořen uschne neb odumře, sešchne se i umění a věda v tichý útvar, jímžto neproudí více čilý život vyšších ideí, nýbrž studený dech bez ideálního naturalismu a holé negace, usmrcuje jej z vnitřku.

To má platnost o jednotlivcích i o celých národech.

Je-li pak nábožensko mravní kultura základem a podstatou vši pravé a dokonalé kultury, jest patrné, že všechna lidská kultura podstatně náboženstvím podmíněna jest. Jediné náboženství může pravou kulturu zploditi. Náboženstvím rozpáluje se nábožensko-mravní život lidí a národů a tím se klade podstata vši pravé kultury v srdce jejich, jižto netřeba než vyvíjeti se, aby se v ostatní kulturní větve rozplodila. Náboženství tedy a to jediné jest ona nebeská moc, jež posvátný oheň pravé kultury s hůry k lidem snáší, skrze něj je rozehrívá, čistí a ušlechťuje, a tak životu lidí i národů onu vyšší šlechtu uděluje, která je vysoko nad obyčejný přirozený život povznáší. Proto kde se náboženství hubí, tam se zároveň pravá kultura ničí. Důkazem jsou staří národové, jmenovitě Řekové a Římané. O oněch praví nepodezřelý svědek: „Intelektuelní vzdělanost nemohla lidu zachrániti; mravnost záhy zmizela a postoupila místo velké bezuzdnosti; konečně zoufají i nejlepší nad životem a učí svůj národ s důstojností a slušností umíratí. S důstojností a vážností žítí nemohou . . .“ Co o vývoji řecké, můžeme říci i o vývoji římské kultury; obzvláště můžeme na Římanech úpadek starého náboženství národního a účinek toho procesu na život lidu velmi dobře studovati. Jsa původně nábožný a bohabojný a následkem toho mravně přísný a silný vnitř i zevně římský národ byl i schopen panství své po celém světě rozšířiti. Polybius věděl dobře, že bázeň bohů Římany tak silnými, silnějšími než ostatní národy, činila; než ku konci republiky zbožnost u řídící třídy vzdělaných zmizela.“ A tím nastal rozklad a úpadek.

„Všichni velcí duchové Augustovy doby cítí následky náboženské desorganizace a vědí, že přes politickou velikost společnost ve svém nejhlubším nitru nemocna jest. Čtětež díla tehdejších básníků, nahlédněte do děl tehdejších historiků, pohřížte se ve

spisy filosofů, a naleznete samu nejistotu, zármutek, nářky, nepokoj, dlouhou chvíli, pochybovačnost, lhostejnost, omrzlost života. Horac jest plný nářků; v Propertiovi, Lukanovi, slovem ve všech básnících obrazí se nepokoj a přesycenost života té doby. Liviova předmluva k jeho dějinám nám to vypravuje a Tacitus jest veskrz smutný a vážný. Seneka shrnuje svůj úsudek o oné době zkrátka v tato památná slova: Omrzlost, nespokojenost a těkavost.*) Ký div, že v takové době duchovní a mravní anarchie myslí rozčileny, skrz na skrz smutny a pessimistické byly; největšímu pak římskému přírodopysci jest zůstaveno psáti chvalozpěv o sebevraždě. Plinius**) učí, sebevražda že jest důkaz lidské dokonalosti, největší útěcha pro nedokonalou přirozenost lidskou, že jest skutek, že ani bůh vše nemůže; neb on prý si života vzítí nemůže; ale člověku prý toto velké dobrodíní v tomto slzavém životě propůjčil.“***)

Odvracení se od náboženství a následkem toho intelektuelní anarchie a mravní hniloba, totéž obraz každé odumírající civilizace.

Náboženství pak, ježto jest tedy duši pravé kultury, hubí zvláště znesvěcování neděle; proto jest znesvěcování neděle vrah vši pravé kultury.

Avšak to není kultura podle panujících nyní náhledů. Dle těch jest člověk zuslehtëně zvíře, žijící pro tento svět, a kultura jeho vývoj tělesných a duchovních sil, zejména rozumu. Odtud se proň znesvěcení neděle poroučí: Lázně a hry, jízda a tanec, tělocvik a cvičení ve zbrani, zpěvy a přednášky, zvláště přírodopisné vyučování — s humaním a liberálním státním řízením.“†)

Ale je-li možno, aby dělník při práci nedělní této praskrovné kultury nabyt? Kdy pak má lázni užívat, hráti, jezdit, tančit, tělocvik prováděti, ve zbrani se cvičiti, zpívat a přednášky poslouchati, maje sotva čas k oddechu nočnímu? A

*) Taedium, displicentia sui et nunquam residentis animi volutatio (de tranqu. an. II. 13.)

**) Hist. nat. II. 5.

***)) Dr. Th. Masaryk: Der Selbstmord (Wien 1882) 148, 153; srovn. Albertus Socialpolitik 124—136.

†) Schauenburg: Hygienische Studien 31. 35.

nemaje k tomu času. nemůže toho také činiti, tedy se musí té prachatrné kultury zřici. A tak bez neděle ni tato prapodivná kultura možná není. Neděli tedy dělníkovi odjímati, jest tolik, jako k barbarství jej odsouditi. Všim právem a řádem mluvil tudíž Montalambert v sněmovně francouzské (1850): „Víte, kdo jest největší a nejúhlavnější nepřítel vzdělanosti lidu? Jest to práce nedělní, ta svatokrádežná práce, jež lid k hlouposti odsuzuje a všeliké důkladné a plodné vzdělání ducha i srdce mu znemožňuje. Vzítí lidu neděli jest tolik, jako vzítí mu poznání jeho práva a povinností a podmaniti ho požadavkům smyslně — zvířecího života; jest tolik, jako vzítí mu příležitost k poznání světla, kteréž osvěcujíc zároveň ho těší; jest tolik, jako zavřítí mu bránu do svatyně, kam člověk pro onu nauku choditi si musí, která jej navádí, aby si náboženství a dobrých mravů vážil; jest tedy v skutku tolik, jako pro většinu dělníků další vzdělání potlačiti, ano jim nejdůležitější, nejtrvalejší a nejnezbytnější vyučování nemožným se činí.“

Kdo by tedy netoužil s Dupanloupem: Ó, kéž dělníci pro potřeby dneška, pro své vzdělání aneb jeho zužitkování své nedělní svobody opět nabyli. Toť ten velký pokrok, který skutečně býti má. Avšak již sama křesťanská neděle udržuje naše dělníky v nejlepší vzdělanosti. Vraťte mu tedy neděli a učiníte tímto svobodomyšlným ustanovením Božím a několika stáleté minulosti k povznešení lidu co do vzdělanosti a nutného obmezení přílišných, nespravedlivých a nebezpečných požadavků více, než všemi prostředky, jež váš krátký rozum vymyslíti dovede.“*)

(Pokračování.)

Hymnus.

Sacrorum quinque Vulnerum.

Lustra sex qui jam peregit . . .

Šest který pětkrát ukončil
let žití, naplniv čas,
sám svobodnou Spása vůli
útrapám jsa oddaný,
jak beránek kříže na trůn
k žertvé již se pozvedá.

Žluč mu v nápoj, jímž unýlá;
trn i hřeb, kopí také
schrány tvar něžné proráží,
z něž voda prýští i krev,
zem, moře, kruh i hvězd, vesmír
v tom se proudy smývají.

Kříží věrný, všech ze dřev ty
strom převzácný sám jedin,
les takého dal nižádný
v větví, kvítí, ni plodem,
kov libý, libé i dervo
břímě přesladké nesou.

Větve shýbej, vzrůste štíhlý,
rozpiatou zvolň' útrobu,
zjemniž ostrá tvá se příkrost,
jež ti dána přírodou,
údy nejvyššího krále
v břevnu rozpni zmírněném.

Tys jedin hodným byl uznán,
něst obět za svět drahou,
též, by ty přístav uchystal
archy troskám ztříštěné,
tok svatý již krve zbarvil
lit z Beránka ran mnohých.

Věk po věčný Přesvatý buď
v slávě ctěn Bůh Trojjedin
Óteč rovná, též i Moudra,
čest Duchu zněj Útěše,
Jednoho, Trojího jméno
oslavuj mír veškeren.

Přel. B. Hakl.

Provinění.

Historický obrázek od *Alojsa Dostála*.

(Dokončení.)

Hodování trvalo dlouho do noci. Jako tehdy zvykem bylo, dostavil se i pěvec s varytem, aby panstvo obveseloval. Zpíval písně o statečnosti Čechů v bitvách, o rekovnosti v zemích cizích, kde okrášlili skráně své vavříny.

„A teď něco milostného!“ velel kníže a ostatní přísvedčovali.

Pěvec projel prsty varyto a zapěl:

„Béhal jelen po horách, po vlasti,
poskakoval po horách, po dolinách,
krásné parohy nosil;
krásnýma parohama hustý les prorážel,
po lese skákal hbitýma nohama.

*) Dupanloup l. č. 31. 32.

Ajta jinoch po horách chodil,
dolinami chodil v líté boje:
hrdou zbraň na sobě nosil,
zbraní mocnou rozrážel vrahů shluky.
Není již jinocha v horách!
Podskočil naň zde listivě lýtý vrah,
zaměl zraky zlobou zapolenými,
udeřil těžkým mlatem do prsou,
zazněly smutno žalostné lesy;
vyrazil z jinocha, duši, dušici!
Ta vyletěla pěkným táhlým hrdlem,
z hrdla krásnýma rtoma . . .“

Pěvec ustal a několikrátě přejel struny. Pak pokračoval až k poslednímu verši:

„Padl jinoch zlobou vraha:
jinocha plakaly všechny děvy.“

Miroslava písni tou byla vzrušena a maně ji kmitlo hlavou, kdyby tak přišla o svého Kunráta, jak by ho podobně oplakávala. Než marné starosti. Ženich její v bezpečí, země v míru, nač tudy kormoutiti mladou mysl?

Podobně soudili druzí. Byli podobně dojeti smutnou historií, neblahým osudem jinochovým, však za krátko setřeli z čela smutek a znova se oddali nelíčenému, prostému veselí.

Byla již hluboká noc, když uhasínala světla na hradě a ještě spánek nechtěl klíčiti víček. Nejpozději usnul šťastný že nich. Vzpomínal na bratra a zdálo se mu, že dnešní třeba spravedlivý rozsudek bude asi příčinou nových hádek a svárů.

V duchu děkoval Soběslavovi, ale jiný dar za služby věrné byl by mu milejší. Jen aby tento nebyl kamenem úrazu.

8.

Pokoj netrval v Čechách dlouho. Rozkol od stolce papežského se vlekl dál a dále mezi krále a knížata. Vojtěch, biskup salcburský byl pronásledován pro příchýlnost k Alexandrovi III., sesazen a opuštěn. Jediný Jindřich Jasomirgott rakouský poskytl Vojtěchovi pomoci a ochrany. Proto ostří hvěvu a zášti císaře Fridricha obráceno proti knížeti rakouskému.

Soběslav stál na straně odporné. Někaké hádky o hranice byly také příčinou rozepře mezi českým a rakouským knížetem. Sbírali oba spojence.

Proti Soběslavovi teď náhle povstal Arnošt znojenský. Rozsudek knížecí, na Kounicích učiněný, dosud nepřiveden ve

platnost. Nyní, když kníže přímo povstal proti svému pánu a vladaři, Arnošt musel hrad opustiti a Kunrát v dědictví otcovo se uvázal. Sotva se ubytoval na hradě a poohlédl kolem, musil do války. Těžké loučení. Však Soběslav kázal a knížecí rozkaz byl Kunrátovi neodvolatelný.

„Tak na krátko jsme požívali, miláčku, klidu a štěstí rodinného.“

Miroslava se přitulila k muži. Připínal si již meč a ruka se nějak třásla.

„Ba na krátko. Však válka přejde jen jako mrak. Po dešti svítí jasnější slunce.“

„Věru; kdyby nebylo naděje, zoufali bychom si.“

„O to tě jen prosím, šetř přemoženého lidu. Nedopusť, aby vojáci prováděli pych na bezbranných. Válka je kruté řemeslo, ale vůdcovým zákazem mnoho barbarství lze odvrátiti. Šetř kostelů, klášterů . . .“

„Splním vše do slova. Vůle tvoje mi rozkazem.“

Kunrát již sedal na koně.

„Šetř kostelů . . .“

Zařičeli koně, podkovy zazvonily a tlupa jezdců vyjela ze hradu. Z věže kynula Miroslava drahému muži.

Četa za četou se přidávala a průvod rostl očividně. Také Vilém kounický se připojil se svojí čeládkou. V předu pyšnil se Krušina. Točil pravici, by zahnal z ní křeče. Meč se třpytil jako ze stříbra. Leštil ho dva dny.

„Soběslav je přece také válečník! Však bychom byli shnili. Ty křeče. Jen až bude oheň, však budou roupy ty tam.“

„Ale jako u Milána to přece nebude?“ smál se Dobeš.

„Ó kde pak? Ani Adize, ani Odolon.“

Vévoda Jindřich nemoha odolat silnému nepříteli ustoupil za Dunaj a vojsku Českému otevřena volná cesta. Způsob válek z oné doby znám příliš dobře. Říkájí, že válka nešatí. Věru tomu tak. Popleněné Rakousko bylo toho svědkem.

Nejvíce utrpěl klášter světelský s okolím.

Vojáci, mezi nimiž také žoldněři Kunrátovi a Vilémovi byli, rozložili se před malou vesnicí. Chrám s vížkou vynikal nad domky a stromy. Ves byla lidu prázdna.

Na stráni stála tlupa vojáků, Krušina mezi nimi.

„To je válka, člověk ani nevidí nepřitele. Abychom se prali snad se sedláky.“

Krušina mávl pravici. Pak se zadíval na kostel. Byl asi na dohod kamenem. Vzal věnec ohnivý a vmetl jej na střechu kostelní. V minutě byl v plameni.

Vojáci se lhostejně dívali, jak chytá střecha za střechou. Válka jest válka.

Pak se pustili do vsi a procházeli domy, kam ještě nezaváhl červený jazyk, jenž blesku rychlosti vše hltá a ve prach proměňuje. Nikdo nikde. Strach před vojskem vypudil obyvatele —

Na znojenském hradě seděla mladá paní čekajíc chotě, až se vrátí z vojny. Nešel dlouho. Úzkost pojímala Miroslavu; zdálo se jí, že chotě se nedočká. Slyšela; že po válce, že kraj rakouský popleněn a vojáci se vrací k domovu. Nedalo jí to, vypravila se na Kounice.

Bratr Vilém jí přišel vstříc. To ji zarazilo, zbledla a zalomila rukama.

„Kde Kunrát?“

„Nelekej se sestro, chlácholil ji Vilém.

„Vímto, padl . . .“

„Padl.“

„O proč jste tak trýznili lid, pálili a ničili domy, olupovali a se zemi srovnávali kostely? To bylo vinou, to bylo *pro viněním*, jež příčinou smrti mého milovaného chotě.“

Miroslava znova zaplakala.

„Však jsme za to vytrpěli. Stratili jsme knížete Soběslava. Dán do klatby Alexandrem a Bedřich s Ottou znojenským na hranicích. Císař obrátil a vzal pod ochranu zapuzeného knížete. Snad věčně věkův budeme pod cizí vládou.“

„Proč jste pokáleli rukou svých páliče posvátná místa? Bůh trestá někdy hned, někdy shovívá. Ó chotí, ó chotí, ty jsi za vše vytrpěl!“ znova zabědovala.

„Švagr a Soběslav. Snad jsme se přece těžce provinili a teď trpíme.“

Dlouho se bránil Soběslav kníže na hradě Skále, až hladem byl vypuzen. Zemřel opuštěn. Poslední dny žil mezi lidem, jež tak miloval. Pochován na Vyšehradě vedle otce Soběslava I.

Miroslava nesundala smutečního šatu vdovského. Všechny statky věnovala dobročinnému účelu. By aspoň částečně smazána byla vina vojáků v Rakousích, tak strašně pustošivších, dala postavit pod hradem Kounicemi klášter, „Růže nebeská“ zvaný, a Vilém sám putoval do Říma pro odpuštění veliké viny.

Když na Vyšehradě slavně vyzváněli

ukládajíc Soběslava do hrobky, na Kounicích odívaly premonstrátsky Miroslavu rouchem řeholním. — — —

Moudrost ze života pro život.

(Pokračování.)

26. Klamání sebe — hlas svědomí.

Člověk bývá největším pokrytcem sám k sobě. Zřídka z pohnutek svých činů sám sobě se přiznává; protož i nejčistší etnost v ohni zkoušena vždy něco popelu zůstává. Jen láska Boží jest zlato ryzí bez přímísení; než láska taková není z tohoto světa. Dokud dlíme na této zemi, nosíme v srdci zákon, jenž ctí naši poskvrňuje, často kazí a maří. Tento zárodek zhoubný aby nerozbujaíl a vše neudusil, má býti snahou celého života. Ovšem jest to dílo namáhavé, klopotné. Však dostalo se nám světla, vodícího nás, jež nikdy nehasne; jež nám pomáhá, dobré od zlého rozeznávati, anož co rozum nás osvěcuje a co svědomí nám radí, nás napomíná i tresce. — Však mnohdy sami sebe šálíme, štítíce se toho světla, lekajíce se hlasu svého svědomí, zacpáváme uši k žalobám neuprosného soudce, nebo sami se přimlouváme, že zásad mravních, jichž nám rozum připomíná, alespoň v přítomném pádu nelze užiti, v čemž i náruživosti nám zchytrale ku pomoci přicházejí. — Člověk štítí se nešlechternosti, ani sám před sebou nechce býti zlosynem a nemaje dost upřímnosti a smělosti, přiznati se k pravdě, stává se pokrytcem sám před sebou. „Čím se zdáš, tím býti máš.“

27. Znání sebe je největší moudrost života.

Člověk nechce býti daremným, nešlechterným ani vůči jiným, ani sám před sebou, proto nejen jiných nýbrž i sám sebe oklamává, přetváří se způsobem rozličným. Tudy nelze dost uvážiti výrok starých mudrců, jenž svědčí o veliké moudrosti: „Poznej sebe sama.“ Všecky vlastnosti naše, i ty, ježto máme společné, přijímají dle osobnosti každá jiný tvar, každá má svou barvu. Každý z nás má jakýsi tajný podnět k činnosti, kterýž poznati jest velice důležité. Podnět tento jest převládající náklonnost jeho. Všecky náruživosti berou v té náklonnosti podíl; všecky se jí podrobují a jí své služby konají, aby došly svého cíle. Tato hlavní náklonnost do všech skutků lidských se plete; ona to, jež tvoří povahu charakter člověka.

Je-li třeba, bychom ve světě obstáli povahy jiných lidí znáti, tím spíše máme se přičiniti, abychom svou vlastní povahu, svou hlavní náklonnost, t. sami sebe poznali. Toto poznání jest tajemný prostředek (jak učenci říkají arkanum) k velikým činům — dobrým i zlým. „Počátek blaženosti jest sama sebe znáti.“

28. Člověk rád sám sobě se vyhýbá.

Kdybychom dovedli té náklonnosti, ježto nás k činu pobízí, lépe odporovati a nebyli v té věci neteční, snadno bychom i náruživost, ježto nás hlavně ovládá, poznali. Avšak my neradi čítáme v duši své a bedlivě chráníme se, nahlednouti v sebe. Jak často svého hlavního a nejvyššího zájmu nejméně dbáme. Mnozí klešají v hrob, aniž byli zkusili, aniž začali sebe poznávati. — Moudrost učí nás, radí nám: Měj stále své srdce na pozoru, abysi vyzkoumal jeho náklonnosti, jeho tajemství, bys urovnal jehož žádosti a pudy, bys opravil a vykořenil jeho chyby. Avšak my hlasu rozumu, t. svědomí svého nedbáme; spíše vnukáním a choutkám svého srdce se oddáváme. My slepě běžíme jen za předměty, ježto nás vábí; my jen stále mimo sebe žijeme, aniž bychom chvílenku dbali, přemýšleti o sobě. Jak mnozí znameniti duchové naši tím způsobem své výtečné dary zahazují a sami za dnů zlých zbavují se vši pomoci a útěchy. — „Rozumem se spravuj, zlého pak se varuj.“

29. Smutní následkové nepoznání sebe.

Své náklonnosti a náruživosti znáti, jich pozorovati, rozbírat, své obmysly a snahy míti na paměti a bdíti nad nimi, není ještě nad sebou vítěziti. Člověk může si býti vědom svých slabostí a chyb a rdíti se, stydět se za ně a předc oddávati se svým náruživostem. Avšak zná-li je, bude stále nedůvěrovati jich síle a prudkosti; onť ovšem duchovní slepec, však je si vědom své slepoty. Kdo pak nikdy sám v sebe nenazírá a slepě vnukáním svého srdce následuje, chvátá jistě k oně záhubě; tomu jsou: pud, vůle, rada rozumu i chtíč tělesný, vše za jedno. Rozum jeho více nerozkazuje, než ustanoven, ale poslouchá; a místo, aby pudy tělesné a žádosti řídil a vodil stane se spolu vinným všech neřestí, ježto z nich vyplývají, stane se jich otrokem a jich nenasytných choutek pomahatelem. — „Mysl soudí, vůle volí. — Kdo své vůle nepřemůže, nikdy šťasten být nemůže.“ (Pokračování.)

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od
Frant. Vacka.
(Pokračování.)

Závora pronikavě zaskřípěla, dvěře povolily a mistr Radouš vyhlédl na ulici. Desatero neznámých tváří jej obklopilo. Vítř zavál průjezdem a rozčeřil vlasy starcovy. Žář pochodní obrážela se v tváři jeho a zakrývala bledost, kterou byla obestřena. Zjev konšela Matouše vzbudil mimoděk úctu u nedočkavých vojinů.

„Jiřík se nemýlí,“ šeptal Radouš, „Cisárské vojsko . . .“

Jeden z vojinů těsně k němu přikročil.

„Kdo vůdcem vašim?“ ptal se pevným hlasem mistr.

„Já, pane; praporečník u vojště Jeho Milosti pana Adama Arnolda z Erftu.“

„A žádost vaše, pane praporečníku?“

„Hledáme přístřeší. Noc jest chladna a vojsko nemůže zůstat pod širým nebem.“

„U prostřed noci těžko nalézti pohodlné hospody . . .“

„Jsme zvykli, pane, hledati ji kdykoliv.“

„Můj dům vám stojí k službám.“

„Za to jsem právě žádat chtěl . . . Můj prapor čítá dvě stě hlav.“

Radouš z hluboka si povzdechl.

„Tolik zde věru místa nebude . . .“

„Mohu si snadno, pane, pomysliťi.

Město má více stavení než tu ten dům. K vám přivedl jsem pouze dvacet zimou skřehklých hostí. Prostranná světnice a něco dříví do kamen je spokojí.“

„Milerád všechno učiním.“

Důstojník pokynul a vojáci tlačili se do průjezdu. Matouš svěsil hlavu a mlčky vedl je do letního čeledníka.

Domáci lidé byli již všichni na nohou a udiveně pohlíželi na osmahlé hosti. Hospodyně lomila rukama a hlasitě hořekovala.

Za chvíli praskal oheň na krbu a hlučný hovor rozproudil se celým domem. Vojíní odložili zbraň a tlačili se k ohni. Několik jich zabloudilo do kuchyně a snášeli zbytek jídla.

Mistr Matouš spěšně se strojí ve své ložnici. Musil do města, jež příchodem vojska bylo překvapeno a vybořeno z nočního poklidu. Zdálo se mu, že komnata s ním se točí, půda hořela mu pod noha-

ma, nebyl schopen ani myšlénky. A předce potřeby bylo vážné rozvahy ve chvíli tak pohnuté. S Jiříkem byl by rád několik slov promluvil, avšak důstojník již netr-pělivě vyčkával příchodu jeho. Vykročil na síň a nejistým krokem opouštěl dům.

IV.

„Nezbývá věru jiného . . . Nerad to říkám. Ta chasa cosi větrí. Prolézá celý dům a v každém koutě zkoumá ohlas stěn. Nezbývá jiného, než abys bezpečnější hledal přístřeší.“

Na tváři konšela Matouše houstly hluboké vrásky. Starostlivě pohlížel na mladého muže, jenž mu po boku seděl.

„Jsi příliš, vzácný mistře, o mne úzkostliv!“

„Opatrnosti nikdy nazbyt. Kdo z očí spouští nepřítele, sám sebe vydává mu v šanc. Protivník nikdy nespí, byť i víčka jeho obestíral sen . . . Ano, jsem úzkostliv, neboť blaho tvé mi stále tane na mysli.“

„Jak rád bych je obětoval, kdybych oběti tou mohl se ti zavděčiti!“

„Co to mluvíš? Nehoda, která by tebe mohla stihnouti, pro mne by stonásob byla bolestna . . .“

„Odejdu tedy, abych nestal se kamenem úrazu domu toho . . . Odpust, dobrý mistře, že posud byl jsem tak zaslepen a neznamenal, kterak pobyt můj se tobě státi může osudným.“

Jiříkovi chvěl se hlas. Tváře prokvetly mu rudou červení.

„Tys' bláhovec!“ rozkřikl se mistr Radouš. „Nechceš mi nijak rozuměti. Myslíš, že rád bych tě odtud vypudil, abych se zhostil starostí? Bůh mi svědek, že úmysl takový bych za hřích pokládal . . . Ba větší starost bude zmitati mým nitrem, až krb můj opustíš. Na sebe věru nemyslím, nýbrž prospěch, štěstí tvé jest cílem tužeb mých!“

„Milený mistře . . .“

„Tak přece poslechni!“

„Chci všecko učiniti, co mně poručíš.“

„Není to rozkaz, co ti kladu na srdce. Nechci tě nijak nutiti, nýbrž přimlouvám ti jako otec pečlivý o blaho dítek svých.“

„Jsem pevně o tom přesvědčen.“

„A přece pochyboval's o mé lásce!“

„Odpust mi, že jsem se zdráhal tebe opustiti. Mám divné tušení, že odchod můj bude počátkem větších strastí, nežli posud dolehlý na tento dům . . . Trapná neji-

stota mi srdce žalostí usouží . . . Zde na blízku vás trvaje, byl bych se snažil mírniti každý bol, rád stíral bych ze tváří vašich i sebe menší zármutek. Mé rámě opět síly nabývá. Co nevidět schopno bude meče. Koho má chrániti, až úplně se vyhojí?“

Mladý muž svěsil málomyslně hlavu.

Mistr Matouš seděl nepohnutě v hlubokém křesle a neproněsl ani jediného slova na odpověď. Zdálo se, že důvody Jiříkovými jest úplně překonán.

V dílně malířově rozhostilo se ticho. Na dvoře skučel mrazivý vítr a zanášel chumáče sněhu do oken. Z dolejší části domu zazníval hrubý zpěv podnapilých vojinův. Pozdní prosincový večer svíral celé město v ledovou náruč.

„Praporečník náš posud se nevrací,“ zahovořil Madouš a rozhlížel se po komnatě. „Slyšel jsem, že důstojníci zdejší posádky oddávají se na společné pitky a náruživě hry . . . Nebudou asi lepší svých vojákův . . . Od té doby, co přišli, nelze pokojně oka zamhouřiti. Nekalá čeládka . . .“

Té chvíle zesílili nezvaní hosté v přizemí své drsné hlasy a povykem jejich otrásl se celý dům.

Jiří Sokol vytržen byl ze zadumání a zkoumavě zíral na mistra, jakoby chtěl vyčísti z tváří jeho smysl slov, která byl přeslechl.

„Teď právě, zdá se mi, že přichází.“

Na dvěře stavení někdo prudce po třikráte zabušil. (Pokrač.)

Na Velký Pátek.

Tam pohleď na tu horu spásnou,
kde snata byla hříchův tíže,
tím znakem přesvatého kříže
i smrti Pána Krista strastnou.
On opustil Svou zemi krásnou
a z nadvězdne té modré výše,
se snesl v pozemské ty říše,
by ukázal nám cestu jasnou.
Tu pronásledování snášel
jen z pouhé lásky nekonečné,
zem svatou krví Svoji smácel.
A člověčenstvo Jemu drahé
tím spasil od záhuby věčné,
že smazal všechny viny staré.

B. D.

DOPIS.

V Kněževsi, 29. února 1884.

„Devítidenní pobožnost na počest sv. Františka Xav. koná se jako každoročně právě v těchto dnech v Kněževsi u Rakovníka. Po celou novenu (od 4.—12. března) slouží se každodenně v tamním farním chrámu Páně: o půl osmé hod. ranní mše sv. s obvyklými modlitbami k Rodičce Boží a sv. Františku Xav., v 10 hod. zpívána mše sv.; odpůldne pak ve 3 hod. přiměřené litanie o sv. Františku s poženáním a libaním ostatků sv. oslavence. Od 6 hod. ranní se zpovídá. V neděli dne 9. března započnou o půl osmé hod. ranní služby Boží, v 9 hod. německé a v 10 hod. české kázání, po němž slavná mše sv. za přísluhy nejbližších duchovních. Pobožnost ukončí se dne 12. března ve 3 hod. odpůldne s ambrosiánským chvalozpěvem „Te Deum laudamus“ a svěcením vody sv. Františka. — Jak z bezpečného pramene se dovídáme zavedl tuto v celém okolí rakovníckém u lidu velmi oblíbenou a pokaždé slavným způsobem konanou pobožnost bývalý farář Kněževský Vitus Notari (1758—1772), jemuž, zároveň i ta zásluha přináležej, že novenu tu sám papež Klement XIV. ze dne 23. srpna 1771 plnomocnými odpustky milostivě obdařil. R. 1866 konaly se v Kněževsi v tento pro venkov nejprůhodnější čas sv. missie od kněží z Kongregace Redemptoristů: P. Jana Ondrouška, P. Ant. Rollera a P. Jakuba Kugla. Účastenství bralo v ní veliké množství lidu jak domácího tak přespolejšího; kajicníků, již toho roku přijali sv. svátosti bylo přes 3000. A až podnes přistupuje každého roku „o slavnosti,“ jak osadníci kněževeští nově říkají, 900—1200 poenitentův ku správě Boží. Do r. 1870 vypomáhávali domácím kněžím zvláště v slyšení sv. zpovědi pilně a ochotně i vůkolní duchovní spolubratři. Kéž by se podobné pobožnosti v lidu našem udržovaly a nerušily!“ J. Š.

KRONIKA.

Z Prahy. V Římě vychází každoročně statistický výkaz hierarchie katolické, t. j. veškerého představenstva církevního. V čele církve jest Jeho Svatost papež Lev XIII.;

nar. 2. března 1810, papežem od 20. února 1878. Sbor kardinálů čítá nyní 57 členů, mezi nimiž nejstarším jest Jeho Eminence nejd. p. kardinál arcibiskup Pražský Bedř. kníže Schwarzenberg, (bylť jmenován od papeže Řehoře XVI. dne 24. ledna 1842). Jest spolu jediný jmenovaný od Řehoře. Z kardinálův od Pia IX. jmenovaných žije 36, od nynějšího pak papeže jmenovaných žije 20 kardinálů. Za šestileté vlády J. Svatosti zemřelo již 29 kardinálů (r. 1883 tři). Sidel patriarchálních obřadu římského a řeckého jest 12, arcibiskupských 174 (150 obřadu římského, 24 různých jiných obřadů církvi uznaných), biskupských sidel jest 713 (663 obřadu římského, 50 ostatních obřadů).

— Zítřka slaví **J. Emin. nejdůst. p. kardinál**, který nyní mešká ve Vídni, své jmeniny. Bůh ho račiž ještě drahně let pražské arcidiecési zachovati.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 11. března u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici, od 12.—16. t. m. u svatého Štěpána.

— **Postní kázání** v jazyku českém konají se každou středu o 4 hodině odpoledne u sv. Havla, u sv. Haštala a u sv. Štěpána, každý pátek pak u sv. Petra na Poříčí, u sv. Ducha, u nejsv. Trojice na spálené ulici a u sv. Vojtěcha v Jirchářích. V neděli na Strahově, v Loretě, u sv. Mikuláše, v Týně, u sv. Jindřicha, u sv. Jakuba, u sv. Trojice v Podskalí, u sv. Ignáce, u dominikánů, u sv. Salvatora (alumnové 4. ročníku) a u sv. Apolináře.

— Za příčinou dne 2. března připadnuvší památky **blah. Anežky České** (Přemyslovny), anaž ve svém klášteře blíž farního chrámu P. svato-Haštalského svatě byla působila, byly v témž chrámu Páně v neděli ve 4 hod. odpol. slavné nešpory české, v pondělí v 10. hod. slavná mše sv., a odpol. ve 4. hod. slavné nešpory české, v kterých se účastnila farní Cyril. jednota.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v měsíci únoru 80. chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 35, ze zemského blázince 8, z nemocnice Milosrdných bratří 10, z nemocnice Milosrdných sester 22, z nemocnice Alžbětinské 2, a z umrlých kaplí 3; letos již 172 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky J. V. císařovně a královně Marii Anně za značný dar 300 zl; dále za milodary okresním výborům v Prachaticích, Benešově, Vysokém

Mýtě, Jilemnici, Karlových Varech, Smíchově, Jílovém, Berouně a Brandýse n. L.; dále okresní záložně v Jílovém, spořitelnímu spolku se Velvarech, a občanským záložnám v Roudnici, Oustí n. Orli, Libochovicích, Táboře a Jičíně.

— Viedeňská fakulta bohosvědecká slaví památku 500letého trvání svého.

— Dne 14. února slavil způsobem velmi dojímavým v Krakově 25leté jubileum biskupské u vyhnanství z Ruska žijící biskup **Vilenský Krasinski**. Byltě biskupem ve Vilně. Ku slavnosti té blahopřáli oslavenci biskup Dunajevski, město i akademie věd.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*,” má v seš. 2. roč. XXV. tento obsah: O synodách moravských. Habsburkové. O upravení kongrury. — Kronika: Praesentace na beneficium patronatu městského. Ženitba a branný zákon. Prohlášky manželské. Dítka mrtvě narozené. LXXVII. Seznam údův a účastníků Dědictví sv. Prokopa. — Literární oznamovatel pojednává o čtyřech spisech.

— „*Die katholische Apologetik*“ für Mittelschulen von Josef Maleček, k. k. Professor an der II. deutschen Staatsoberrealschule in Prag. Mit Erlaubnis des Prager f. e. Consistoriums. Prag, 1883. H. Dominicus. — Dostatek vhodných knih náboženských pro střední školy naše jest nutnou podmínkou mravního vzdělání mládeže, která stýkajíc se nezřídka se živly protináboženskými, odcizuje se ponenáhlu církvi sv., zachází bezděky na bezcestí a staví se do řady nepřátel víry katol. Staré pořekadlo, že nevědomost jest nepřítelkyní církve, osvědčuje se zhusta u studující omladiny, jestliže získává si toliko kusé vědomosti a o ně se opírajíc, rozhodovati chce o pravdách náboženských. Pan spisovatel svrchu řečeného díla podal spisem svým stručné sice avšak jadrné pojednání o základní nauce víry katol., určené za učebnou knihu pro žáky středních škol. Dílo své postavil na základě obšírnějších spisů apologetických, vypustiv z obsahu jeho vše to, co vedle dlouholeté zkušenosti vychovatelské uznal za méně vhodné pro žáky, kterým toliko po dvě hodiny do téhodne poskytuje se příležitost, aby seznamovali se zevrubněji s pravdami sv. náboženství. Celý spis rozdělen jest na tři díly. První obsahuje obranu náboženství a zjevení Božího vůbec i předkřesťanského zvláště. Ve

druhém díle promlouvá se o apologii víry křesťanské, kdežto díl poslední věnován jest obraně církve katol. P. spisovatel činí zadosti úloze své slohem vážným. výrazy vhodně volenými, sleduje přirozený postup myšlének a vývoj jednotlivých pojmův a pravd. Snadnějšímu přehledu bylo by se dobře posloužilo častějším číslováním odstavců (srov. §. 16., 19. a j.) a proložením tiskem hlavních myšlének. Menší nedopatření ve slovech nebude na újmu ceně pilně sestaveného spisu toho, který co nejvřeleji doporučujeme.

— „*Paměti král. města Velvar.*“ Sestavil a vysvětluje Frant. Vacek, kaplan na Smíchově. Sešit II. V Praze. Nákladem spisovatelovým, písmem i v komisi knihtiskárny Rohlíčka a Sieversa. 1884. — Sešit 2. řečeného díla obsahuje důležitější dějiny města od r. 1585 do l. 1622 a paměti kostelní v letech 1350—1621. Na základě původních listin a věrohodných zpráv posuzuje p. spisovatel květ a úpadek strany pod obojí přijímajících na venkově, zaznamenává šlechtetné i mrzké skutky kališnických osadníkův a duchovních správců jejich, všímá si netoliko hotových událostí, nýbrž i příčin a následků jejich. Čtenář, který nemá příležitosti zabývat se studiem obšírnějšího dějepisu vlasteneckého, nalézá ve spise přiměřené poznámky a vysvětlivky, aby snadno z pamětí místních souditi mohl na vývoj údajů zemských. Doufáme, že laskavým přijetím sešitu 2. urychlí se pokračování pečlivě sestaveného díla toho.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Václav *Eber*, far. Lišenský na odpoč., 18. února 1884 v Žebráce, (nar. v Jarově 7. června 1807, vysv. 14. března 1832);
- p. Frant. *Fischer*, kn. arc. vikář Hroznětinský (Lichtenstadt) a osob. děkan v Chodově, 25. února 1884, (nar. v Platu 1. února 1818, vysv. 1. srpna 1841).

Jmenován jest:

- vdp. dr. Ferd. *Hecht*, kanov. a prof. nábož. při malostranském německém gymnasiu, zemským škol. radou.

Ustanoveni jsou:

- p. dr. Frant. *Böhm*, admin. v Kozolupech, za koop. a admin. in spirit. v Okrouhlein Hradiště (Scheibenhradisch);
- P. Rupert *Fischer*, čl. ř. prem. v Teplé a prof. náb. při gymnasiu Plzeňském, za admin. fary v Úšovicích (Anschowitz);

- p. Jos. *Mršík*, far. v Klášteře u Nové Bystřice, za katech. při měšť. dívč. škole v Král. Vinohradech u Prahy;
- p. Václ. *Sommer*, vik. sekret. Hroznětínský a osob. děkan v Ostrově (Schlackenwerth), za správce vikar. Hroznětínského;
- p. Jan *Konečný*, kapl. Chodovský, za admin. tamže;

Uprázdňené místo:

Chodov (Chodau), fara patr. obce Loketské (Elbogen), od 1. března 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Černý*, far. v Pertholticích, 16. února 1884, (nar. 28. ledna 1822 v Poličce, vysv. 26. července 1846);
- p. Ant. *Vogel*, far. v Říčce, 19. února 1884, (nar. 20. ledna 1812 v Sedloňově, vysv. 25. července 1839).

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Malý*, b. notář, far. ve Smidarech, jmen. čestným děkanem;
- p. Jan *Štípek*, kapl. v Chlumci, obdržel farní synodalie;
- p. Aug. *Jelínek*, děk. v Polné, jmenován b. notářem;
- p. Tom. *Blázek*, far. v Libici,
- p. Jan *Partiš*, katech. při paedag. v Kutné Hoře, a
- p. Václ. *Kopecký*, katech. při real. gymn. v Chrudimi, obdrželi expositorium can.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Vajgl*, katech. v Kostelci, za far. v Polštýně;
- p. Frant. *Šumpík*, admin. Potštýnský, za kapl. v Brandýse, odkud
- p. Frant. *Tauchmann*, za katech. do Kostelce nad Orl.
- p. Ant. *Kalina*, zám. kapl. ve Větrném Jeníkově, za far. v Keblově;
- p. Jos. *Spindler*, lok. Vlčkovický, za far. v Stračově;
- p. Jos. *Kůžička*, admin. Keblovský, za zám. kapl. v Větrném Jeníkově;

Uprázdňená místa:

Pertholtice, far. patr. kníž. Auersperga, od 17. února;

Říčka, far. patr. nábož. matice, od 20. února t. r.;

Vlčkovice, lokalie patr. nábož. matice, od 1. března t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Kendík*, far. Mlazovský na odpočinku, 18. ledna 1884, (nar. ve Všeni 20. června 1818, vysv. 29. července 1841);
- p. Václ. *Březina*, far. Chraštický na odpočinku, jubil. kněz, 20. ledna 1884, (nar. v Nepomuku 21. září 1808, vysv. 29. dubna 1832).

Jmenován jest:

- p. dr. Alois *Jiráček*, spiritual v bisk. klerikálním semináři v Budějovicích, prof. biblického studia star. zákona.

Vyznamenáni jsou:

- p. Jos. *Pekárek*, děkan v Blatné, bisk. kons. rada, bisk. notář, bisk. vikář střídnictví Blatenského, stal se arciknězem Strakonického archipresbyteratního okresu.
- Tajemníky bisk. vikar. úřadu jmen. jsou:
- p. Jan *Padlaha*, far. v Stalci, bisk. notář, v Tábořském vikariatu;
- p. Frant. *Beránek*, far. v Pohoří, v Mirovickém vikar.;
- p. Ferd. *Hazuka*, děkan v Černovicích, v Kamenickém vikariatu;
- p. Jan *Žilík*, far. v Merklíně, v Lukavickém vikar. (jmen. 2. tajem.).

Čestnými kons. rady jmen. jsou:

- p. Fr. *Mardetschlager*, jubil. kněz, far. Slavkovský na odpoč., osob. děkan, b. notář;
- p. Martin *Klouček*, jubil. kněz, far. v Blsku, bisk. notář;
- P. Eberhard *Wagner*, jub. kněz ř. cister. kláš. Vyšebrodského, farní adm. v Rožmberku, osob. děkan, b. notář, rytíř řádu Fr. Jos.;
- p. Matěj *Petr*, děkan v Sušici, taj. Sušického b. vik. úřadu, b. notář.

Osob. děkany jmen. jsou:

- p. Václ. *Kordík*, jub. kněz, far. v Mouřenci, bisk. notář;
- p. Václ. *Stach*, jub. kněz, far. v Jarošově, taj. Jindřichohrad. b. vik. úřadu, b. notář;
- p. Václ. *Stropnický*, jub. kněz, far. v Starém Sedle, kons. rada, emer. b. vik. střídnictví Mirovického;
- p. Fr. *Pazourek*, far. v Kumžaku, b. notář.

Ustanoveni jsou:

- p. Linhart *Pinter*, far. ve Světcí (v Litom. diecesi), za far. v Starém Rožmitále;
- p. Karel *Živsa*, kapl. v Šlapanově (v Králověhrad. diecesi), za far. ve Vesele;
- p. Jan *Burian*, kapl. v Kajově, za kapl. v Hoslně;
- p. Jan *Rech*, koop. v Nengebau, za kapl. ve Vodňanech;
- p. Jan *Urban*, neom., za kapl. v Planici;
- P. Jos. *Bernhard*, ř. křiž., katech. na měšť. dívčích školách v Budějovicích, za katech. na c. k. němec. nižším gymn. na Smíchově.

Milodar. Ctihodní pp. bohoslovci pražského semináře za heslem: „Dobudujme chrám Hospodinu“ přispěli na chrám sv. Vítský v sbírce XIII. 2 zl. a XIV. 2 zl. Zaplať Pán Bůh.

List. redakce: P. bohosl. Zh. v B. a p. D.
Hr. zde: Bude nám vítáno.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice :
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e č,

kteřou měl při otevření sochařsko-kamenické
školy v Hořicích, dne 1. břez. 1884.

Boh. Hakl, děkan Hořický.

„Učinmež člověka k obrazu a podob-
enství svému; ať panuje nad rybami
mořskými, nad ptactvem nebeským, i
nad zvířaty i nade vši zemí.“
(I. Mojž. 1, 26.)

Důležitý přiblížil se, r. v Kr., městu
našemu den: máť otevřena býti sochařsko-
kamenická škola. Uznáváme, jak důležitá
to věc obci naší jest a proto sešli jsme se
zde, ve chrámu Páně, abychom důležité a
vážné dílo to s Bohem, t. j. službami bo-
žími započali. I pokládám za svou po-
vinnost, při této vhodné příležitosti něko-
lik slov promluvit a k důležitosti tohoto
dne a památnosti jeho poukázati.

Čteme v písmě svatém, a to hned na
začátku, v 1. Mojž. v 1. kap., že když
Bůh chtěl stvořiti člověka, řekl: *Učinmež
člověka k obrazu a podobnosti svému; a do-
ložil Hospodin Bůh: Ať panuje nad rybami
mořskými, nad ptactvem nebeským, i nad zví-
řaty, a nade vši zemí.*

Rekl Hospodin: *Ať panuje*; t. j. po-
užijev jich ku svému prospěchu, ku svému
živobytí, ano i ku svému pohodlí a učí
si život svůj lehčím, pohodlnějším, i
příjemnějším.

Rekl též Hospodin: *A nade vši zemí.*
Jest-li měl vládnouti člověk *živočichům*,
tedy i *bylinám*, i *nerostům*; všemu, co nad
zemí, na zemi, i pod zemí jest.

A člověk tak činil a činí, vědom si
jsa té moci, sobě propůjčené; práva ku

vládě té udělil Bůh člověku tím, že ho
stvořil k obrazu a podobnosti svému, ne
po těle, nebo Bůh těla nemá, ale po *duši*;
nebo praví dále písmo: *A stvořil Bůh člo-
věka k obrazu svému; k obrazu božím. stvořil
ho, muže a ženu stvořil je.* (Gen. 1, 27.)
Poukazujeť ku právu tomu i to, že stvo-
řil Bůh člověka *naposledy*, když už vše
ostatní byl stvořil a jemu takorčka uchyl-
stal, když bydliště mu upravil a vším po-
třebným opatřil: pak teprv člověka jakožto
pána do něho uvedl.

A člověk jest v pravdě *pánem* této ze-
mě, jest *náměstkem* božím na zemi, jest
vladařem zde a smí používatí všeho ku
svému živobytí a pohodlí, ovšem cestou
práva a zákona božího, a to tím, že on
jediný jest *obrazem božím*; on jediný jest
osoba, vše ostatní jsou *věci*; on jediný by-
tost *rozumná*, vše ostatní jest *němá tvář*;
on jediný pokroku, vzdělání a zdokonalení
schopen, vše ostatní zůstává na svém mi-
stě, a byt tisíciletí uplynula. A proto tu
mezeru, anebo spíše tu propast, řekneme
bezednou a nepřekročitelnou, kteráž se
jeví býti a skutečně jest mezi člověkem a
zvířetem, nižádná, byť sebe smělejší *filo-
sofie*, nižádným, byť sebe smělejším a od-
vážnějším mostem překlenouti nemůže.
Zvíře zůstane *zvířetem*, a člověk *člověkem*;
člověk jediný *obrazem božím a osobou*, zvíře
věcí, a to na věky věkův. —

Avšak toto používání věcí ku živobytí,
čili toto vládnutí přírodě není bez *práce*,
a ta práce není snadná a bez namáhání;
spíše jest obtížná a člověku nemilá a pro-
tivná; to od porušenosti člověka *prvotným
hříchem*, dle níž člověk vždy více ku hor-
šímu, než ku lepšímu se kloní; proto pra-
vil Hospodin ku praotci našemu: *V potu*

*tváři své jisti budeš chléb, dokavadž se nena-
vrátíš do země, ze které vzat jsi.* (Gen. 3, 19.)

Avšak dobrotivý Bůh nevyslal člověka do světa *otčímský*, bez prostředků a pomoci; spíše opatřil ho *vším*, čímby si chléb svůj vydělati a život svůj příjemnějším učiniti mohl. Dal mu zajisté dary *ducha*, i *těla*.

Dal mu *rozum*, aby přemýšlel; *paměť*, aby, co dobrého poznal, podržel; *soudnost*, aby rozeznával; *obraznost*, by nové vynalézal; dal mu *vůli*, aby dobré i konal a ve skutečnost uváděl; dal mu i *cít*, aby z dobrého se těšil a radoval.

A obdaril ho i *dary tělesnými*; dal mu pět smyslů čili čidel, aby zevnější svět chápati a se ho uvědomiti mohl: zrak, sluch, čich, chuť i hmat; dal mu *ruce*, schopné všeliké práce, jak té nejjemnější tak i té nejhrubší; dal mu tělo *obratné* a *ohébké*, *pružné*, tak že v pravdě tím nejpoddivnějším, zázračným nástrojem jest, že starý, znamenitý lékař, *Galenus*, opravdu říci mohl, že, kdykoli pytvá a zkoumá tělo lidské, obdivem tak unešen bývá, že se mu zdá, jakoby *chvalozpěvy* Tvůrci všeho míra propěvoval.

A nejen že člověku dal Dobrotivý Bůh potřebné síly ducha i těla; ale dal i *zemi* silu *plodivou*, a učinil ji způsobnou, ze bylinstvo vydávati a nejen živočichy, ale i člověka živiti může. Rekl Hospodin Bůh: *Zplodí země bylinu zelenou a činici simé a dřevo plodné, nesoucí ovoce podle pokolení svého.* (Gen. 1, 11.) A nejen to, ale dává *rosu* a *děšť*, a *světlo* a *teplo*, by vše růsti a zrát mohlo. Nad to i do země dal rozličné *kovy* a *kameny*, kameny a kovy vzácné a drahé. Tak, hle, dobrotivý Bůh člověka vším opatřil, aby na tváři země živ býti mohl.

I nás zde, r. v Kr., Prozřetelnost Boží obmyslila bohatstvím; žijemeť v krajině krásné a úrodné. Rcetež sami, zdaž krajina zdejší, když vše jest v plném rozkvětu, nevypadá jako ráj? Zdaž nevydává hojnost všeho, by uživila nejen člověka, ale i všeliké živočišstvo? dáváť i nadbytek! Vidíte to každého roku! A nejen na povrchu země udílí nám Dobrotivý Bůh, čeho k vezdejšímu živobytí potřebujeme; ale i *dovnitř* země udělil nám, ne sice *zlata* a *stříbra*, ale hojnost *dobrého* a *užitečného kamene*, kterýž jakožto výborné stavivo daleko široko znám jest, pro nějž lidé z daleka přicházejí a za nějž peníze přivážejí. Toť *poklad*, jež Hospodin uložil do

našich vrchů; postačí, jej vyhrabati. Již mnozí jim se živí, a bohda, ještě více jich se živiti bude!

A proto velemoudře činí *vysoká vláda*, že snaží se, aby, kde činiti se dá, buď *nový průmysl* ku obživě lidské zaváděla anebo, kde již jaký jest, jej pozdvihla, rozšířila a uvelebila. Jest toho velice třeba, jak pro lidstvo, počtem denně se vznáhající, tak i pro řemesla a drobný průmysl, čím dále více klesající!

A proto díky buďtež nejprv našemu nejmilostivějšímu císaři a králi, *Františku Josefovi I.*, pod jehož žezlem nám Bůh poráží, v míru a pokoji trávití dny života svého, a kterýž ku prosbě zdejší obce milostivě se naklonil a ji vyslyšel; díky Jeho Exc., p. ministru vyučování, který věci se ujav, ji provedl; díky našemu p. poslanci na říšské radě, jakož i vládnímu p. zástupci, kteříž věci horlivě se ujali a ji na vyšších místech doporučili; díky naší slavné obci, kteráž, hledíce ku školství, ani této oběti se neštítala, ale s chutí a mileráda ji přinesla, a tak ku věnci, jež ze zásluh o školství sobě byla uvila, i tento lupen přidala! Avšak přede vším a na prvé místo vzdány buďtež *nejvřelejší a nejupřímnější díky Pánu Bohu*, kterýž ten poklad, *kámen*, do hor nám uchystal; neboť bez něho by nebyla mohla nikterak táž škola zde zaražena býti.

A k tomu právě jsme se, r. v Kr., zde, na tomto svatém místě sešli, jednak, abychom Pánu Bohu poděkovali, jednak ho prosili, aby na tento nový ústav požehnání svého hojně vyliti ráčil. A proto vás všechny, draží přátelé a r. v Kr., za to žádám, byste při *nejdražší oběti* své modlitby a prosby spojili s modlitbami a prosbami mými, a na Pánu Bohu vroucně žádali, by novému ústavu tomu, kterýž má býti dobrodiním a pramenem obživy zdejší krajiny vůkol, hojně požehnati ráčil.

Vás pak, velectěný p. řediteli, který *první* jste ustanoven ředitelem na ústavě tom, za to prosím a žádám, abyste, seč síly vaše jsou, vynaložil všecku pili a vše své umění, abyste ústav ten ku rozkvětu, jak možná největšímu přivedl; by sloužil ke cti a chvále boží, ku oslavě sv. církve, i drahé, milé vlasti; ku oslavě českého národa a tohoto města. Ejhle, poctěn jste tak *velikou důvěrou* vysoké vlády; jaké to vyznamenání! Hledit na vás sv. církev, pro jejíž chrámy pracovati, vlast a národ, k jejichž blahu působiti budete!

Vy pak, milí chovanci ústavu toho, vy *první* jste, kterýmž dopřáno jest, v oboru obživy té důkladného vzdělání nabyti a základ pevný ku dalšímu vzdělání si položití; nahlédnětež dobrodiní toho, a jsouce *první časem*, buďtež *první i také chováním a prospěchem*, abyste byli vzory všem vašim budoucím nástupcům; považte, že jest to váš budoucí chléb, a že i na vás hledí sv. církev, hledí vlast, hledí obec, hledí i *rodičové vaši*, byste osvědčili *naděje*, jaké ve vás a veškerý ústav klademe.

A tak již počneme služby boží, se vroucími díky a prosbami ku Pánu Bohu, abychom, v míru a pokoji živi jsouce a svatých jeho darů užívající, za to tím více jej chválili a velebili. Amen.

Ostrihejte soboty mě!

(Pokračování.)

VI.

Znesvěcování neděle a rodina.

Mravní spustlost nižších tříd jest, jak ukázáno bylo, největším nebezpečím naší doby, a co nebezpečí toto děsným činí, jest, že duch téže doby proti všem činitelům bojuje a všechny poměry rozvíklává, ježto právě mravní blaho lidu založiti mohou a mají. A takový činitel jest v první řadě rodina. Ta plodí a vychovává člověka pro všechny společenské řády: pro obec, stát a církev. Jestli se tudíž rodina poruší, aneb páska její roztrhne, jest ztráta pro veškerý zájem člověčenstva nenahraditelná.

Před nějakým časem uveřejnily noviny spis, v němž vlašský jakýs velmistr svobodných zedníků bez okolků prohlašuje: že by všechny námahy řádu k dosažení jeho tajných obmyslů na půl cestě státi zůstaly, kdyby se nepodařilo rodinu roztrhnouti; proto že jest hlavní úlohou lóže přede vším otce domu a obcování s domácími odeiziti. Můželiž něco výmluvněji hlásati, jak důležitý život rodinný a jak nutno jest, všemi prostředky proti rozpoutávání svazků rodinných bojovati, nežli toto vyznání? A právě proto bojujeme proti znesvěcování neděle, že jest největším nepřítelem rodiny, proto žádáme pro dělnictvo odpočinek nedělní, že jest ochranou života rodinného.

Dovoláváme se ho již z té příčiny, ana neděle jediná otci, matce a dětem příležitost poskytuje, aby těžké povinnosti stavu svého z náboženského vyučování poznali. Bez neděle rodiče své vznešené povolání brzy zapomenou a jsouce bez ní sami bezbožní, budou vychovávati také bezbožné děti, nejhorší nepřátele společnosti, či vlastně oni svých dětí zhola vychovávati nebudou; také nebudou míti ani chuti ani síly, nésti dále těžká břemena rodinného života, nebť odkud mají bráti tu zmužilost, neli z náboženství, když ho bez neděle dokonce neznají? A tak svěcení neděle jest spása, nesvěcení zkáza rodiny.

I. Jaký důležitý význam rodinný život pro život společenský má, o tom jest jeden hlas. Zkáza rodinného života jest zkázou společnosti. Stát a obec mohou se rozpadnouti a rodina zůstati, avšak opak toho státi se nemůže. „Rodinný život, dí Niemeyer,*) jest nevyhnutelný prostředek sebe vychování, přípravná škola veřejného života pro každého, jenž netoliko obyvatelem, nýbrž i mužem slouti chce.“

Svěcení neděle pak jest základní podmínkou rodinného života zvláště pro dělnictvo. Rodina, jako jest živnou půdou osobní kázně i mravu, tak jest i základním kamenem společnosti, pěstující dobrého ducha jednotlivce od kolébky. Proto musí státu i obci, vladaři i chleboďarci stejně záleženo býti, aby život rodinný se pěstoval, prostředně tedy i odpočinek nedělní se zachovával.***) Toliko neděle poskytuje dělníkovi času pro vlastní rodinný život. „Škola a práce oddělují přes týden rodiče a děti. Snídání, oběd a svačina konají se, jestli se vůbec doma odbyvají, větším dílem s chvatem, jediné prázdňá neděle dovoluje to trojí jídlo jako malé rodinné slavnosti konati. Co se domu a rodiny týká, o tom ten den se mluví... Skrze neděle s jejich ostatními úlohami a požitky dostává se životu, jinak pošmurnému a unavujícímu, barvy, změny, pořádku a znaku, trvalejší síly a přehledného průběhu. Tak jest neděle v skutku den rodinný.***) Tu se cítí dělník u domácího krbu jako člověk z ciziny do otčiny při-

*) Niemeyer l. c. 47.

**) Die Sonntagsruhe str. 70.

***) Schauenburg: Hygienische Studien über die Sonntagsruhe. Berlin 1876 p. 21.

šlý; tu se cítí manžel, otcem, synem, bratrem; mezi malými přírostky, jimžto se dnes zcela věnovati mohou, sami rodiče zas omladnou, ke všemu dobrému se povzbudí, slaví takorůzka duchovní očistu.*)

Máli pak neděle — dle svědectví dvou lékařů s pouze lékařského stanoviska — takový význam pro rodinný život, žeby tento zrost pro dělnictvo bez nedělního odpočinku téměř nemožný byl, tož má svěcení neděle ještě mnohem vyšší a hlubší význam, ušlechťující, proměňující a posvěcující život rodinný. Bez svěcení neděle ztratí rodina svou důstojnost a posvátnost a hloub a hloub klesne. Od koho pochází otcovská moc, neli od Boha? Jak pak se může tato otcovská moc udržeti, když se skrže znesvěcování neděle Bohem, nejvyšším pánem pohrdá. V té míře, v které úcta před Bohem mizí, hyne i úcta před otcovskou mocí. A bude ten držeti na pořádek ve svém domě, jenžto pořádek Bohem ustanovený hrubě porušuje? Neděle jest to, jež ve většině rodin vychování dětí opravdu věnována býti může. Bez svěcení neděle není potřebného základu všeho vychování náboženství. Není rodiny bez konání povinnosti a bez pásky oudy její spojující.

Rodina dává církvi věřící, staty občany. Z toho následují náboženské a občanské povinnosti. Tyto povinnosti jsou zákony spojující údy, ježto rodinu tvoří: povinnosti otce a matky živiti, učiti, střežiti, trestati a vzdělávati děti, a povinnosti dětí rodiče ctíti, milovati, poslouchati a jim pomáhati. A čím dosahují rodiče a děti známosti těch povinností a potřebné síly plniti je? Jediné náboženstvím. Známostí té a síly docházejí v neděli v chrámě. Jestliže se neděle buď ode všech údy, aneb jen od hlavy rodiny znesvěcuje, pomíjí známost jich i síla k nim, po povinnostech jest veta tudíž i po rodině.

Jakmile se neděle nesvětí, neslyší také údové rodiny naučení, z něhož všeci své povinnosti poznati mají. A toho jest nevyhnutelně třeba. Toho naučení jest třeba otci. Otcí se u přítomnosti všech věřících, ženy a dětí káže, že mu velká důstojnost udělena, ale i velká odpovědnost uložena jest, že mu dvojí moc kněžství a vladařství svěřena jest, ne aby byl katem, nýbrž služebníkem Božím k dobrému, že jako živý obraz Boží poroučeti, trestati, dům moudře

a spravedlivě spravovati má, tak jako Bůh svět spravuje. Toho naučení třeba matce. Té se u přítomnosti všech věřících, jakož i muže a dětí opakuje, že se každý den a každou hodinu obětovati má, že má býti vzorem poddanosti, cudnosti, tichosti, lásky, pracovitosti a pokojnosti, aby řídila domácnost jako prozířetelnost Božská všechny věci řídí dvojí mocí tichosti a síly.

Toho ponaučení jest otcí i matce třeba, ano se jim u přítomnosti všech věřících, jich samých a jejich dětí opakuje, že náboženství i společnost na ně své zraky obracejí, že jejich děti jsou sv. drahokamy, a že z nich — krev za krev — počet vydán býti musí.

Toho ponaučení jest dětem třeba. Těm se u přítomnosti všech věřících, otce a matky, bratrů a sester opakuje, že nechtějí časně i věčně nešťastnými býti, čtvero sv. povinností konati musejí: rodiče ctíti, milovati, jich poslouchati, jim v duchovních a tělesných potřebách pomáhati a to za živa i po smrti.

Jakmile toho učení neslyší, ztratí se ihned známost těch povinností v rodině a nezbude leda nejasné ponětí o nich bez vlivu na život: rodiče zapomenou na sv. důstojnost svého stavu. A jakmile zapomenou na svou důstojnost, zapomenou i na důstojnost dítek, nebudou jich považovati více za chovance nebe, nýbrž za pouhé pozemské občany, za bídné děti lidské, a budou se domnívati, že vše vykonali, když jim vstúpili lásku k světu a jeho statkům a zanechali prostředky k ukojení jí, t. j. když vychovali komunisty a socialisty. V takových rodinách se pak lihnou nebezpečné roje, neznající krom práva neb nároků na požitky světa, nižádných povinností, tím méně obětavosti a ctnosti. Můželiž se společností pod rukama takových lidí lépe vésti, nežli krajině pod spoustou kobylek?

Než známost povinností sama nestačí; patří k tomu i mysl plniti je. Není povinností, ježto by tolik oddanosti, péče, obětí, vytrvalosti a pravé zmužilosti žádaly, jako povinnosti rodinné. A ty může dáti a zachovati jedině Bůh. Ale dá je Bůh, jestli se lidé oni nepřičiní, aby je vyprosili? A prosí kdo opravdu, když znesvěcuje den nedělní modlitbě zasvěcený? Ach rodiče, kteří dne svátečního nesvětí, nemodlí se ani ten ani jiný den, a podle nich nemodlí se brzy ani děti. A co bude z křesťanské zmužilosti, z ro-

*) Niemeyer l. c. 73.

diny bez modlitby, zvláště bez společné modlitby před oltářem, bez společného přijímání sv. svátostí, bez vzájemného sebe vzdělávání, tedy bez milosti Boží.

Zlé chťiše spočívající v přirozenosti lidské dostanou vrch a nadvládu. Otcové budou tvrdí, vášniví, rozmarní, bezstarostní, rozpustilí; matky měkké, netrpělivé, svěťácké, liné a často i nevěrné; děti neuctivé, neposlušné, bezuzdné, nemající žádné náklonnosti, toužící jen po neodvislosti; z rodiny místo ráje bude peklo, po rodině veta. Toť skutečnost, již dotvrzují města, vesnice, rodiny naše nářky, rozbroji, pohoršlivými přemi, rouháním, slzami, nevědkem, surovostí a zhovadilostí.

Totéž známka zkázy národův. Státy do jisté míry mohou býti bez veřejných, avšak nikoliv bez domácích mravů. Důkazem jsou Římané a Číňané.

Co ty dva národy drželo? Veřejné mravy? Nikoliv! V náboženství, v zákonodárství, v právnictví, vůbec ve veřejných mravech panuje smyslnost. Číňan ti ještě dnes řekne, že jest na světě, aby jedl rýži, jako Říman říkal, že jest zde, aby jedl chléb a díval se na hry v církvi.

Ale bez příčiny nic není. Kde jest tedy příčina těch ohromných říší? Jediné ve vážnosti otcovské moci, t. j. ve svazku rodinném. Nikde nebyla a není ten svazek rozsáhlejší, silnější, světlejší, nežli tam v Římě a v Číně. Když pukl v Římě, rozpadla se říše, až pukne v Číně, i ta veleříše se rozvalí.

II. Avšak nesvěcení neděle není zkáza rodiny jediné proto, že vede k zapomenutí povinností, k jejímu trvání nevyhnutelně potřebných, nýbrž i proto, že trhá pásku spojující údy skládající ji.

Moderní výroba továrnícká sama o sobě pro společný život rodinný náramně jest záhubná. Již záhy v mladistvém věku 12—14 let vytrhuje děti z rodiny, a vrhá je bez ochrany ve vír světa a tím ve veliké nebezpečné příležitosti; zároveň přerušuje obcování spolubydlících údu rodiny vespolek téměř úplně. Nebt jaký jest život rodiny dělnické? Otec skoro ráno jde do práce, kdy děti jeho ještě spí, a z té se nevrátí až večer, aneb vrátili se dříve, přijde jen na okamžik, aby pojedl, děti sotva obezře. Přijde večer unavený domů, hledá záhy odpočinku, aby se k zítřejší práci posilnil. Někdy mu třeba po práci někam zajít aneb k vůli přátelům se zabavit, takže, když domů přijde celá rodina spí.

Někdy pracuje i žena a děti celý den, každý v jiné továrně, a sejdou se teprve k večeru, neb večer doma. Kterak jest důvěrné obcování možno, kde otec svých dětí celé dni nevidí aneb jen v loži vidí, a matka po těžké denní práci spořízením domu se zabýváti musí? A toto rozptýlení a odcizení údu rodiny děje se týden po týdnu celý rok; znesvěcováním neděle bude ustavičné, nepřetržité. Otec a matka budou pak jako divoké šelmy, z nichž jedna od rána do noci běhá po žrádle pro mladé, a druhá pelech čistí a mláďat hledí, až sesílí a odběhnou a na své rodiče na vždy zapomenou. Tam vede znesvěcování neděle. Jediné svěcení neděle může ji z té nehodnosti a zvrhlosti vytrhnouti. Ten den mohou všeci údové rodiny, prostí práce, vzácné chvíle spolu ztráviti. Otec může se děti vyptávat, s nimi hovořiti, povahu, chyby a dobré jejich vlastnosti poznati, jedny povzbuditi, druhé pokárati, všem dobré naučení dávat, čerpané ze zpráv matčiných, aneb z vlastního vyznání dětí, aneb z nauk církve anebo z užitečné knihy, již předčítá. Taktéž se může poptati učitelů po jejich pilnosti, chování, správnosti ve škole neb dílně; slovem on může plniti nejsladší a nejsvětější svých povinností, vychování svých dětí. Děti pak vidí, an otec jejich otcí, jenž na nebesích jest, uctivě poddán jest; vidí jeho péči a dobrotu, poznávají ho lépe, ctí jej vroucněji a bojí se ho s bázní dětinskou.

Svazek rodinný stane se křesťanským bude i mírnějším a silnějším. Domácnost dostane pro všechny nový půvab, vzácný to závdavek svornosti a ochranu mravův.

Tento výsledek jest neomylný a nepochybný, zvláště, jestliže se ten den, jenž společnou návštěvou služeb Božích posvěcen byl, návštěvami příbuzných neb u příbuzných, příjemnými procházkami, nevinnými hrami a společnými večerami příbuzných, druhdy obecnými, nyní však bohužel zapovrženými skončí. Všechny tyto tak mravné a živé radosti budou ovocem svěcení neděle. Ale při nesvěcení neděle ze všeho toho nic není možno.*)

Prostě a tklivě líčí tyto následky jak svěcení tak nesvěcení neděle anglická dělnice, která, vyrostší v pravé křesťanské rodině, dostatečnou příležitost měla, aby poznala cenu neděle pro rodinný život.

*) Gaume l. c. 48 násl.

Píšet mezi jiným: „Hledíme-li na neděli jen jako na den, kdy chudk, který po šest všedních dnů své suché, studené, bezradostné jídlo s chvatem a sám požívati musí, pokojně a pohodlně ve společnosti svých milých seděti a své pěkně připravené ač jednoduché jídlo požívati může, máje kolem sebe své maličké s čistými a veselými tvářemi a svou ženu, čistou a lepou, jako v den svatební — hledíme-li, dí, na neděli pouze jako na dobroditelku tohoto druhu pro pracující lidstvo, musí zajisté každému osvícenému a lidumilému duchu úctu vynutiti . . . Vstoupice do domu dělníka, který neděli světi a kostel navštěvuje, zpozorujeme značný rozdíl mezi jeho domácností a domácností toho, který posvátných požadavků toho dne nedbá; v domě onoho zpozorujeme obyčejně pořádný ač prajednoduchý nábytek, jídlo a oděv, čistotu a pohodlí. Všecko ukazuje na nějaký smysl pro slušnost a veselost, vzdělanějšího života způsobu. V domě tohoto špína a bída především jiným se vyskytují. Zevnějšek domu a jeho obyvatelů praví nám v řeči neobojetné, jakby s dělnictvem bylo, kdyby se tento pozeňnaný den se vším svým povznášejícím a očišťujícím vlivem odstranil. Na důkaz řečeného mnoho bylo by lze uvésti. A jak jest s dětmi takových rodičů? Nerostou v nevědomosti a v nepravostech, jestli je osvícení lidé k nedělnímu ponaučení o a ulicích neseberou?“*)

S neobyčejným důrazem mluví o přemutných následcích nesvěcení neděle pro rodinu petice, kterou 100000 francouzských žen před několika lety národnímu shromáždění podalo. Právě se ku konci: „Poslanci! Nedělní práce trhá ve Francouzsku víc a víc svazky rodiny. Jediné hodiny téhodne, kdyby hospodyně otce a děti kolem sebe shromážditi mohla, práci jsou věnovány. Slavnostní den, hod rodiny jest tím zrušen. Dělník sotva zná svou rodinu; přirozená přichylnost mizí, společné radosti se tratí, toliko břemena hospodyně zůstávají a nesnesitelnými se stávají, an otec domácího krbu již nezná a ženě samé starosti ponechává. S znesvěcováním neděle rostou zhýralosti pondělka. Děti, nenavštěvující v neděli školy, jsou

bez dohlídky a všem nebezpečím vydány; spasný vliv rodinného života úplně jim chybí. A ježto často samy za svých mladých let v neděli pracovati musejí, postrádají úplně náboženského a mravního vyučování. Všim tím se domácnosti hubí, nemravnost roste. Za takových okolností bude manželský stav pro pracující třídu čím dál tím větším břemenem. Proto přicházejí matky, strážkyně domácího krbu, křesťanské ženy všelikého stavu, aby se u vás se vši rozhodností proti takovým poměrům ohradily. Žadají neděli, kterou naši otcové měli, ten den, který rodinný život u všech národů chrání.“*)

Na tuto zkázu rodinného života ukazují také všickni francouzští spisovatelé, kteří o hanobení a proti hanobení neděle tam, obecněmu psali; jeden z nich**) nalézá právě v nucení ku práci nedělní a v následujícím z toho úplném rozpoutání všech vazeb domácího života nejnápadnější podobnost mezi nynější pracující třídou a otroky starověku, kteří taktéž, zkrácení ve všech lidských právech, zejména na život v rodině nároků činiti nesměli, ani je páni jejich dle libosti od ženy a dětí odtrhnouti a do ciziny prodati směli.

„Každý ví, končím výmluvnými slovy slavného Dupanloup, jak velice stálým u nás ubýváním rodinného ducha trpíme, jak velice tím zejména dělník, muž lidu, trpí; neboť prostředek umravňující praobzvláště dělníka, muže z lidu, jakož celý svět jest právě rodina. Způsobte, aby dělník zůstal u domácího krbu u matky a u dětí, a vyrvete jej všelikému zlému vlivu, jenž ho kazí a hubí; ano vraťte jej všem oněm dobrým pudům, ježto v počestných rodinách dělnických a měšťanských tolik skvělých ctností plodí.

Cože by mohlo rodinu a pravého ducha rodinného tak udržeti, jako neděle? Během téhdne jest dělník jak v městech tak na venku nutnými požadavky, ježto dílna a pole mu činí, celý den své rodině odejmut; sotva může ráno a večer na okamžik na ženu a děti pohlednouti, potom však musí přede dnem do práce, vrátí se teprv večer domů, aby, unavením pře-

*) Eduard Zirvas die Sonntagsruhe str. 41.

**) P. Bailly, l'esclavage et le dimanche; v „Revue des associations catholiques.“ N. V. květen 1873, Paris u E. Plon & comp.

*) Die Perle der Tage oder Vortheile des Sabbats für die arbeitenden Klassen. Von einer Arbeiterstochter. Deutsch von Rütjes, Emmerich b. J. L. Romer 1850.

konán, rychle odpočinku nočního hledal a na druhý den opět jako vždy, do své těžké práce spěchal. Kdy pak může sobě a svým náležením, kdy jediné a v pravdě manželem a otcem býti, kdy v této dvojí vlastnosti své povinnosti konati a ta ké jednou radosti užiti? Neniliž to jediné a pouze v neděli možno, kdy pouta práce spadla a dělník se svobodným cítí? O neděle křesťanského lidu! O sladká a blahá radosti rodinná! Necítímeliž všeci, že v tom záleží jak štěstí tak pravá mravnost dělníková? Ale ach! tato rodina a tyto rodinné radosti zároveň s nedělí náramně byly zkráceny, a trátí se všudy, kde zmizely posvátné obyčeje i toho velkého dne, který jediné lidu je vrátiti může. Chcešli tedy lid bezbožným a záhubným stvácům vyrvati, a domácímu krbu s jeho počestnými a čistými radostmi vrátiti, tož jej zas aveď ku křesťanské neděli. Jestliť to svěcení neděle, co rodinu, čistotu mravů a celé náboženství vesměs udržuje.)*

(Pokračování.)

Na jakém základě kvetli bývali cechové řemeslníci?

Podává Karel Boh. Mráček.

Loni vydán byl zákon o nucených společenstvech. Zákon ten jest prospěšný a velmi dobrý.

Jest sice krásné a velmi lákavé bojování za svobodu; po svobodě toužíme všickni, ale nic nemůžeme nazvat svobodou, co jinému škodí a v záhubu jej uvádí. A takovou nešťastnou svobodou byla volnost, úplná svoboda živnosti. Svoboda taková jest holou nemožností, největším neštěstím! Svoboda taková vydává celé zastupy malých řemeslníků na pospas kapitalismu, svoboda taková ničí štěstí tisíců a tisíců rodin samostatných a činí z nich otroky továrníků, svoboda taková působí zhoubně na obec i stát. Zhoubnost tu uznáme a pochopíme snadno. Ta vychválená svoboda chce té své svobodnosti co nejvíce využítovati. Nehledí, zda bližní, zda podržený dělník trpí na duši i na těle, jen vyssává jeho síly, jen čerpá z jeho zdraví, — a když churav jest, když životní jeho stroj porouchán, tu odhazuje

se — a vrhá se za břímě obci. Zničením malých řemeslníků utrpěl i stát a sice v ohledu muohém. Bídou šíří se nemravnost, pášou se nepravosti, podrývá se veřejná bezpečnost; chudobou okrádá se stát o poplatníky jak na penězích tak na krvi. A vidouc vláda důsledky z prohlášení svobody řemesel, vidouc smutný stav oněch tříd, jež tvoří základ její moci, vidouc, jak na jedné straně bida se nepoměrně zmáhá a na druhé straně kapitály nepoměrně se hromadí, jak z obého mravnost a základy míru se podvrací, jak socialním převratům a revoluci do rukou se tím pracuje, předstoupila lonského roku s návrhem jistě šlechetným, oprávněným a dobrým a na základě toho, vydán byl zákon na ochranu řemesel. Ci není spravedливо, aby byla konkurence jen mezi rovnými, aby kapitál nehubil práci poctivou a neúmornou, aby za práci a přičinění náležité dostalo se odměny? Což není spravedливо, aby kdo řemeslu se vyučil, nebyl penězi předstihován od toho, kdo ničeho neumí a jen na kapitálu, hrozném to činiteli staví? Než aby poctivá tato snaha došla kýženého cíle, nesmí se zapominati na důležitou věc. Jest-li vůbec: historia vitae magistra, platí to i při řemeslech. A co praví nám dějiny řemesel, na čemž zbudovány byly staré, proslulé cechy řemeslnické? Z čeho plynula jejich moc, jejich síla?

Již vzniknutí jich má základ svůj v zřízení církevním, a celý jejich život, veškeré jejich snažení proniknuto a prochnuto bylo náboženstvím a z něho plynoucí zbožností a poctivostí. Přesvědčiti se o tom můžeme snadno:

V starém zřízení cechovním kladena hlavní váha na stránku náboženskou. Členové cechů musili vésti život zbožný, příkladný, musili býti k bližnímu laskaví a poctiví, musili řídit se slovem Páně: „Dávejte, co jest císařovo, císaři a co Božího, Bohu.“ Vezměme do ruky práva řezníků chrudimským od obce daná roku 1455 a tam budeme čísti: „Nejprve nařizujeme, aby cechmíři k svátosti velebné, k tělu Pána Našeho Ježíše Krista, k jeho svaté krvi připravovali se a přistupovali, též i jiní všickni míři a tovaryši téhož řemesla. Pakli by kteří z nich nechtěli toho vykonati a plniti vskutku aneb se tomu protivili, takový žádný aby mezi námi trpěn nebyl.“ Není-liž to zřejmým důkazem, jak vysoko cenila se tu víra, jaký důraz se kladl na vykonávání její příkazů?

*) Dupanloup l. c. 12. 13.

Jak musí zardít se nyní, tak zvaný osvícený řemeslník chudšas, když slyší takovou zprávu o svých vážených, mocných předchůdcích! Nevidí v tom pokyn, že jen Bůh dává požehnání a že bez Boha nic se nemůže?

A přejdeme k otázce za našich dnů velmi nalehající, k svěcení neděle. „Také kterýž bykolivěk cechmistr,“ nařizuje se dále, „mistr neb tovaryš - v neděli svatou kterýkolivěk dobytek přihnal aneb zabíjel v ten den slavný a bylo naň shledáno, aby bez milosti věrduňk, t. j. čtvrt kopy dal do cechu.“ Nevyvrací-liž slova tato úplně námitku, že svěcením neděl a svátků se maří čas, že se tím ochuzuje lid? Což nebyli předkové naši při své zbožnosti zámožni a bohati? A zbožná mysl nařizuje dále: „Opět též řemeslo, aby podle jiných řemesel ke cti a chvále Pánu Bohu svíce před tělem Božím měli podle své dostatečnosti.“ Nepraví-liž slova tato jasně, že náklad vedený na zvelebení služeb Božích není ztracen? Nevyrací-liž se tím tvrzení tak zvaných svobodomyšlných, že by peníze na služby Boží určené raději se měly věnovati chudým?

Jak jevila se zbožnost cechů vzhledem k Bohu, poznali jsme z výše uvedených řádek. Na konec připojuji ještě, co praví se v řádu artikulů pražských kolečnicků ze dne 18. května r. 1615: „Předně a nejprve nařizujeme, starší přísežní, majíce povinnost, aby cti a chvály Boží především vyhledávali, zlé tupice a dobré vebíce, sami v bázní Boží a ku příkladu by živi byli, jiné k tomu vedli a přestupníky zaslouženě trestali.“ V řádu pak mistrů kloboučnických v městě Vodňanech z r. 1635 se praví: „Zachovavše v tom církve svaté katolické římské chvalitebné nařízení a ustanovení, ustanovujeme, by všecko dobré svůj průchod mělo a ke cti a chvále Pána Boha Všemohoucího, Blahoslavené Panny Marie a všech Božích svatých svůj vzrost bralo a vzděláno a rozšířeno býti mohlo a sloužilo.“

Nyní můžeme tedy přikročiti dále k otázce, jak vykonávali bývalí cechové nařízení Páně: „milovati budeš bližního.“ Poukážu zde k řádu tkalců v Kamenici n. L. z r. 1525, kde se nařizuje: „Dopustil-li by Pán Bůh na kterého tovaryše nemoc buď domácího neb vandrovního, tehdy budou povinni počnouce od staršího až do mladších, aby jej každý jednu noc hlídal a opatroval a to po pořádku po

pokutou 4 grošů.“ Slova ta mluví jasně. V majestátu pak Rudolfa II. ze dne 14. února 1598 vydaném pořádku kočovskému se praví: „Pro udržení dobrého pořádku nařizujeme, aby čeleď svou pokladnici měla, do níž by každý pacholek a čeledín po třech groších dáti byl povinen, to aby se na nemocné a jinak potřebné spolotovaryše obrátilo.“ A v řádu pražských kolečnicků čteme: „Jestliže by na někoho Pán Bůh Všemohoucí nemoc a těžkost dlouhou vložití ráčil, při něm by se nedostatek nacházel, takže by ani statků, nač by se vychovati měl ani sobě bezelstně vydělati nemohl, na toho starší povinni jsou každou schůzku z lásky křesťanské po dvou penězích sbírat a jeho v nemoci neopouštět.“

A láska k bližnímu nezmensila se smrtí. I po smrti buď členů cechu, neb jich manželék, dítek a čeledi starali se spolkové o čestné jich pohřbení. Tak praví se ve výsadním listu pořádku pekařského v Dokzích z r. 1585 v článku třetím: „Kdybykoli toho potřeba nastala, kterémukoli mistru na pohřeb aby po obelání se dal každý najíti pod pokutou libry vosku, a mladší dva mistři aby hrob kopali a potom aby jiní cechmistrů tělo mrtvé nesli anebo na místě svém jiné opatřili.“ V zmíněném již řádu řezníků chrudimských se praví: „Když by umřel který tovaryš, téhož řemesla neb žena jeho, tehda všickni jiní tovaryši i se ženami svými mají mrtvého k hrobu provoditi. Pakli by komu dítě umřelo z téhož řemesla, tehda ženy všecky mají to dítě k hrobu doprovoditi; pakli by toho muž neb žena zniknuli, aby dali ty peníze do cechu.“

Pravá zbožnost účinkuje na veškero jednání, jest matkou poctivosti a počestnosti. A hle! i k těmto dvěma ctnostem přihlíženo a nehleděni jich přísně trestáno. V Majestátu Leopoldově, vydaném punčochářům pražským dne 5. srpna r. 1700 čteme: „Kdožbykoli děti nepořádně, dříve poctivého ožení svého splodili, ten aneb ti do tohoto pořádku nikoliv přijímání a trpění býti nemají.“ A v uvedeném řádu kolečnicků pražských nalezneme: „Jestli by který mezi kolečníky jich živnosti užívati chtěl, jsa na poctivosti zmařilý, zlo-pověstný, nedobře chovalý a na něj se shledalo, buďto že by se krádeže byl dopustil aneb jinou neslušnou věc učinil, takový mezi nimi trpěn býti nemá.“ Podobně praví se o řádu kočovském: „Kdo by do pořádku kočovského přijat býti

chtěl, ten aby list svého pořádného na svět splození a dobrého chování předložil a že s počestnou osobou ženskou řádně v stav manželský vstoupil, ukázal.“ Stejného smyslu jest nařízení cechu v Doksích a majestátu Rudolfa II., vydaného cechu lazebnickému. Počestnost měla jeviti se i v jiném ohledu. V pořádku kočovském nařizuje se: „Na cestách a vůbec, aby se kočí i čeládka jich počestně chovali a předkem neláli a nezlořečili. Tolikéž aby kočí buď opilí neb střízlívi, jakož za obyčej mívali, na své vozy ledajaké a dosti lehké osoby ano i ženy neřádne a ožralé nebrali a je po ulicích nevážně nevozili.“

Cechové zapovídali i to, čeho většina lidí za našich dnů trpí. Myslím: klení a zlořečení. Čteme-li na př. majestát Rudolfa II. z r. 1594, vydaný cechu lazebnickému, nalezneme tam: „Aby se mistři lazebníci i čeládka jich všelikého lání, rouhání a oplzlého i neřádneho mluvení zdržovali a to pod pokutou 6 grošů bílých; v jiném pak řádu: „jestliže by který při pořádku sedě hromoval nebo přísahal i jinak oplzle mluvil a nestydatě sobě vedl, dva české groše do pokladnice aby složil; pakli by toho vykonati nechtěl do vězení dán bude.“

Než i k poctivosti přihlíželo se přísně, takže nesměl jeden řemeslník druhému škoditi, že nesmělo se obecenstvo špatným zbožím šáliti, že nesměl jeden řemeslník druhému tovaryše odváděti. V nařízení doksckém se praví: „Při prodávání společném řemeslo pekařské spolu aby se nevadili, jakož se to často přihází a zvláště ženy, že jedna druhou dosti pomlouvajíc, kupce jí odlučuje. Každá žena, kteráž by v tom shledána byla a pokojně se nechovala, aby byla dána do šatlavy a odtud aby se nepouštěla, až by položila 1 libru vosku.“ A dále: „jestliže by jeden pekař druhému obilí odkoupil, aby tak často, jak by to učinil 1 kopu gr. bez milosti položil.“ A artikulové vinohradští městečka Dolních Kounic na Moravě z r. 1576 nařizují: „kdyby se přihodilo, že by jeden druhému v jeho mezi důl neb dva udělal, to má opraviti, i udělal-li by třetí a purkmistr to s horníky ohledal, upadl jest vinu summy sedmdesáte peněz.“ „Když by jeden soused druhému sousedu kořen vinný skrze mezi podtáhl sobě k užítku a druhému sousedu ku škodě, ten jistý hrdlem jest propadl.“

O nepoctivosti zboží mluví se na př:

„Ježto mnozí sem i tam nehodné a podobné zboží řemesla svého na ulici vysazují a prodávají, aby se tomu v cestu vkročilo, nařizujeme. A kde by takové podvodné a neužitečné zboží postiženo bylo, musí se odjiti a jedna polovice chudým do špitálu dáti a druhá do truhlice odvésti se má.“

Mohl bych podrobněji a důkladněji o věci se rozhovořiti. Ale uvedených několik úryvků snad postačí, abychom poznali, na jakém základě kvetli bývalí cechové řemeslníci. Bůh byl základem všeho jednání, svatého náboženství bylo přísně dbáno, hledělo se poctivosti a počestnosti — a řemesla dostávala nejen pomoc shůry, ale byla spolu ctěna a vážena od lidí. Chceme-li tedy, aby aspoň poněkud pokleslá řemesla opět zkvetla, nesmíme zapomenouti, že dějinami řemesel dokázáno jest, že na požehnání Božím všechno záleží a bez něho že síla lidská ničeho nezmůže. Mají-li tedy řemesla se vzmoci, třeba, aby zasadil se týž základ, který se druhdy tak blahodárným a pevným osvědčil — postaví-li se základ jiný, nestane se jistě krok k lepšímu.

Moudrost ze života pro život.

(Pokračování.)

30. Náboženství člověka moudře a bezpečně vodi.

Křesťanské náboženství, ježto nás učí a pobízí, bychom o svých náklonnostech přemýšleli a sami sebe zkoumali, v tom s rozumem se srovnává. Člověku neschází tak zkumná theorie, známost toho, co je dobré, spíše neví si rady, jak by dobré vykonával. Kdo z nás neví, že náruživosti člověka zaslepují, v blud a záhubu přivádějí? Však na tom není dosti; nýbrž třeba znáti, jaká náruživost v srdci převládá, v té neb oné případnosti rozhoduje; třeba věděti, jak lécek a útoků její se chrániti. To vše má nám býti jasné a zřetelné, abychom stále k boji byli hotovi a ve všech případnostech k dobrému se mohli rozhodnouti. — Toť umění všech umění. Také člověk nemravný, nešlechetný dovede o mravnosti mluvit a může znáti základy a pravidla mravouky, třeba podle nich se nikdy nespravoval a neví bezpečně, kdy a jak jich má užívati. Rozum i vůle jeho nedbaly, leč hlasu náruživosti. Zásady mravouky jsou v srdci jeho skryty a jako v nějakém archivě

uloženy; však chrání se do nich nahlédnouti, obávaje se, aby v srdci jeho nezbudily žel a pykání. — Když ale ctnost v srdci se zakorenila, pak jest mravouka člověku jako duchem strážným, pod jehož ochranou všechny myšlenky a skutky života se nacházejí. Ten pak ozývá se, jak medle patří nejmenší nebezpečnoství; on vzbuzuje k statečnosti, slibuje odplatu v boji a v pádu neposlušnoství káže výčitkami svědomí. Že zásady mravné duše má vždy po hotově, totéž dílo ctnosti, jež úzce s nimi spojená nabývá síly a trvalosti. — Náboženství křesťanské toto dílo co nejdůtklivěji poroučí a takto člověka moudře a bezpečně k cíli vodí.

31. Citové a žádosti napomáhají ctnosti.

Ctnost, mravnost má svou přirozenou podporu v citech a žádostech. Bůh, jenž dopustil, aby bouře zmítala srdcem, posílá také tichý větrík, by vlny rozbourané opět se utišily. — Navyklost, jednati podle zásad či pravidel mravných, budí a oživuje také city mravné. Tak člověku možno proti zlé náklonnosti postaviti v odpor příchýlnost k dobrému, že potom boj není tak nebezpečný a trudný. Může se říci, že jedna žádost a náruživost přemáhá se druhou a radost z vítězství nahraňuje žalost oběti a duše nepocítí oné tísně, jako když rozum sám proti náklonnostem a náruživostem srdce má bojovati. Mravní citové mají se tedy vzbuzovati a siliti k ochraně ctnosti a tak usnadňuje se boj proti náruživostem. Toť nezvratné pravidlo moudrosti.

Jak jedna žádost a náruživost přemáhá druhou, o tom zde několik příkladů: Pocit své důstojnosti mírní požívání rozkoší; bázeň jiným se znelibiti drží na uzdě vysokou mysl; ctižádost pobádá zahálku, lenost i dychtění po chvále skrocuje hněv a mstu atd. Tak dobré zlému je protiváhou. — Zárodkové zla, jež v srdci se jitří, stávají se neškodnými a člověk prospívá v ctnosti, aniž by pozbyl své citelnosti. (Pokračování.)

Buď vůle Tvá.

Tvá buď vůle, králi nade všemi!
Tys, jenž jara květy zdobí zemi
Tys, jenž z květů plody rodí v letě,
Tebou zrna vzrůstá v podzim seté,
sněhem Ty je kryješ, mráz kdy pálí:
Tvá buď vůle času věčný králi!

Tvá buď vůle, Tvůrce Všemohra!
Tys řek' a tma světlem byla éfra,

Tys řek' a již moře žilo tvory,
písně ptactva oživilo bory,
zvírat hlasy ozvaly se pláň:
Tvá buď vůle tvorstva všeho Pane!

Tvá buď vůle, Bože lásky zdroji!
Tys děl a svět krásou rděl se svojí,
Tys chtěl a ráj na světě byl milý.
Tu Tys, Bože, ve velebné chvíli
člověku dal tělo, duši — žití:
Tvá buď vůle, Bože věkovitý!

Tvá buď vůle, Bože smilování!
Tvoje láska k nám se vždycky sklání;
Adam klesl a s ním tisícové,
Tys však lidem nebe dals zas nové,
Syna Svého k naší dal jsi spáse:
Tvá nechť vůle světem rozléhá se!

Tvá buď vůle Soudce spravedlivý!
kovu hlas až v zemské zavazní nivy,
k soudu až pak duše s těly svolá,
vůli Tvé již nikdo neodolá,
a kdo vůli neplnil svou v žití,
slova zahubí jej vlnobití.

J. Veverka.

Některé myšlenky o sv. Josefu.

Když patriarcha Jakub na smrtelné posteli ležel a synům svým požehnání udílel, duchem prorockým předpovídal jim věci rozličné. Mezi jinými požehnání nejhojnějšího dal Judovi a Josefovi. Judovi jakožto vůdci všech ostatních, Josefovi pak jako svému miláčkovi. Josef starozákonní byl obrazem sv. Josefa Pěstouna Páně, jehož celý svět kdyby chválil, přec dostatečně chválu a slávu jeho nevypraví.

Kdosi pravil, že dosud žádného kazatele neslyšel o sv. Josefu mluvit tak, aby pobožnosti jeho dost bylo učiněno. Tím nechtěl zbožný ctitel sv. Josefa haněti snad všechny kazatele, nýbrž tolik říci, že sláva sv. Josefa jest nevy-slovitelná. —

A proto, čehož my dověsti nemůžeme, to učinil Bůh sám, a chválil sv. Josefa, dáda mu slavný název „Spravedlivý!“ — Josef, muž Ježí spravedlivý! — Ne od lidí, ne od svatých, ne od andělů, ale od Boha samého obdržel chválu tu! Jako Abrahám věrný, David dobrotivý, Daniel moudrý, Mojžiš tichý: tak sv. Josef spravedlivý jest!

A co medle obsahuje ta Božská chvála, to vzácné jméno spravedlivý!? Sv. Jeronym odpovídá nám slovy: poněvadž sv. Josef ve vše-

líké ctnosti dokonalým byl. Ó kterýchžto ctnostech, duše má, chtěje s tebou rozjímati, málo v písmě svatém o životě sv. Josefa jsem nalezl; a o smrti Jeho svaté zhola nic! Protož svatost a dokonalost sv. Josefa nejnak poznáš, než z toho, že byl muž Její — totiž Marie! —

Co někdy o muži sestry své sv. Řehoř Nazianský napsal, to obracuji já na sv. patriarchu Josefa. — Chcete, abych Vám slovem jedním muže toho slavného popsal — nuže, byl! On ženich a muž Marie Panny! — Více, co by se o něm říci mohlo, nenacházím! Maria byla původ svatosti Josefovy! Když tedy sv. Matouš Josefa mužem Marie nazývá, veliké a slavné jméno mu dává. Neboť, byl-li mužem Marie Panny — byl také Otcem Páně, a proto všelikou svatostí obdařený. Dobře tedy píše Ecclesiasticus: Dobré ženy — blahoslavený muž!

Mnozí, jako Bernardin, Suarez, učí jednomyslně, že svatého Josefa nejenom žádný jiný v dokonalosti nepřevyšuje, nýbrž že On sám všechny ostatní, ovšem mimo Matku Boží, převyšuje. Písmo svaté vše to potvrzuje.

Pravíť sice Kristus Pán, že mezi syny lidskými nenarodil se větší nad sv. Jana Křtitele — nicméně, nesmí se to rozuměti o takovém velikém světci, jako jest sv. Josef, kterýž zvláštních obdarování od Pána Boha obdržel. Jistě nemůže On než za nejvyššího svatého jmn býti, jehož Bůh ustanovil nad čeledí svou, aby byl nejsvětější Matky Jeho potěšení, aby byl Syna Jeho pěstoun, a zde na zemi aby byl samého Boha tajná rada. —

Ba velikost sv. Josefa taká jest, že nevylučuje důmněnký, že již v životě mateřském posvěcen byl; jistoty o tom nemáme — avšak důvody silné a mocné. Jestliže již Jeremiáš a Jan Křtitel dříve svatí byli, než se narodili, — a sice první proto, že panenské vtělení Páně prorokoval, druhý pak že předchůdcem byl Krista Ježíše — pravdě podobno i slušno, aby i sv. Josef rovněž posvěcen byl, který Syna Božího měl býti strážce, pěstoun, správce a podle lidského zdání také Otec!

Andělský učitel, sv. Tomáš Akvinský, učí že čím která věc bližší svému původu, tím více účastna jest vlastností, které původ její v sobě chová. Tak blesk u samého slunce světlejší jest než ostatní světlo, od slunce vzdálenější! Horrost není žádná větší nad tu, která v samém ohni jest. Voda tím čistější bývá, čím blíže svému prameni.

Poněvadž sv. Josef tak blízko byl u původu vši svatosti, Ježíše Krista, kdož by pochyboval, že též světější byl, než ostatní miláčkové Boží. On přátelsky s Kristem Pánem rozmlouval, on Ho na rameni svém nosil, on

Ho na klíně svém choval, on Ho tolikrát sladce zulíbal, on se s Ním těšil, on o Něho se staral, Jej vychovával; on po Matce Boží v pravdě říci mohl: Ty jsi můj, o Synu Boží, Ty jsi můj, Ty's mé dítě, Ty's mé srdce, Ty's můj poklad největší — o můj Ježíši!

Svatý Josef nebyl ovšem otcem Krista Pána, byl ale ženichem Marie Panny; Nejsvětější Panna byla Jeho! — Podle práv jest mé, co na mé zahradě roste, aniž bych to já sám sázel!

Jest tedy Pán Ježíš také sv. Josefa, — poněvadž jest synem Marie Panny.

„Duch svatý praví, že dobré ženy jest blahoslavený muž. Jak vysoce blahoslavený a svatý byl Josef, z toho vysvítá, že byl muž Její — totiž Marie Panny, ženy nejlepší, již sám anděl nazval milosti plnou.

Latinské přísloví praví, že kdo královnu si za choť bere, sám králem se stává; jest pak sv. Josef králem svatých, — když choť jeho jest Regina sanctorum omnium. A jak svatost svou sv. Josef v sobě množil a rozšiřoval z toho plyne, že Matku Boží, svou nejdražší Marii Pannu, stále před očima měl. Zbožný křesťan rozněcuje se svatou láskou pouhým pohledem na obraz Rodičky Boží — ale sv. Josef Ji viděl v celé Její milostnosti po celý život.

A tak! Přeješ si, duše má, abych ti toho svatého muže slovem jedním popsal — nuže! Byl! on muž Její, muž Marie!

A co medle, co učiníš, duše má, — jelikož ke svatosti stvořena jsi — bys též v skutku svatou se stala!? Nebudeš svatou, nebudeš-li žíti v též společnosti, které sv. Josef hlavou byl! Ježíš a Maria! — toť pramen vši svatosti! Nuže! pospěš tedy k Josefovi nejprve — ite ad Joseph — a nalezněš u něho i Ježíše i Marii. —

Sv. Josef nechť nám všem k tomu cíli pomáhá; sv. Josef nás též nikdy, nikdy neopustí! A kdo se sv. Josefa přidrží službou svou, úctou a životem celým — ten zvlášť v poslední chvíli, v hodině smrti, pocíti mocnou jeho ochranu!

J. Kratochvíl.

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od
Frant. Vacka.

(Pokračování.)

Mistr Matouš vzchopil se z křesla, popošel ke dveřím a naslouchal.

„Vojáci utichli . . . Na chodbě slyším

kroky . . . Prosím tě, Jiříku, odejdi na chvílku do své komnaty. Praporečník nemá sice ve zvyku přátí mně dobré noci, než mohl by sem snadno zablouditi.“

Mladý muž mlčky uposlechl a odešel do vedlejší světnice.

Radouš setrval při vchodu dílny své a pozorně sledoval myslí, co se venku děje.

„Těžké kroky, těžká hlava . . .“ přemítal poněkud hlasitě. „Není také divu. Veselá společnost a dostatek dobrého vína na cizí řád nemívá nikdy lepších následkův. Víno perlí se v číši a bouří v hlavě . . .“

Matouš přiložil hlavu až ke dveřím. Kroky se pomalu blížily. Pozdní chodec vystupoval po schodech a cosi pro sebe hovořil. Pojednou zabočil k dílně Radoušově a prudce rozevřel dvěře, div že mistra neporazil.

„Aj, aj! Náš hostitel posud na nohou. Máme to starostlivého pána! . . . Ba věru lépe bdítí, než dlouhým spánkem ukracovati chvíle příjemného života . . . A té krásy zde vůkol! Rád věřím, že těžko odtrhnouti zrak od výtvorů tak umělých.“

Důstojník nejistým krokem vstoupil do osvětlené obrazárny a okem plným ohně přelétl řadu podobizen, kterými jizba byla takoruka poseta

„Výtečná díla . . . Nevím věru, čemu více se diviti, zdali mistrné práci či pili vaší při tak velikém dostatku pozemských statků . . .“

Vojín se zamlčel a potutelně usmíval.

Mistr Radouš posud ani nehlesl. Byl překvapen počínáním rozjařeného důstojníka. Pozorně zkoumal tahy tváře jeho a chtěl vyčísti z nich účel návštěvy. Věděl předobře, že záliba v umění nebyla podnětem neočekávaného příchodu. Byltě již delší čas v domě a posud nikdy o obrazy Radoušovy se nestaral. Chvilé noční nebyla příhodna, aby kdo posuzoval práci umělcovu.

„Slyšel jsem mnohou chválu o vás, pane konšele, a jsem tomu povděčen, že mohu se chlubití vašim pohostinstvím . . . Tak přece promluvte, ať nemyslím, že ve zlé vykládáte moji návštěvu.“

„Jsem vždy a ve všem k službám hotový, pane praporečníku. Návštěva vaše, byť v pozdní chvíli, mně nesmí býti protivná . . .“

„Že nesmí? A proč by nesměla? Jsou hosti, u kterých raději vidíváme vrub než lic. Není-liž pravda?“

„Mně vítán každý, kdo upřímně vyhledává a váží si služeb mých.“

„Takových mužů jako vy pořádku, pane konšele.“

„Šlechtnost za našich dní se nehrubě cení, málem odměňuje a proto mizí z palácův i chatrčí.“

„U mne však posud velikou váhu má.“

Nastala krátká pomlčka v hovoru. Důstojník spustil oči z Radouše, zadíval se před sebe a kroutil kníry.

„Neslyšel jste posud ničeho, pane konšele,“ pravil po chvílce, „že zřízení byli komisaři císařští, aby ohledávali statky zproněvěřilých pánův i měšťanův?“

„Nikoliv, pane praporečníku.“

„Rád věřím . . . Nechtěl jsem to před vámi tajiti. Mimo mne nemá posud nikdo v městě ani tušení . . .“

„A k čemu ohledávati statky beztoho zpuštěné?“

„Vy mi nechcete rozuměti, mistře! Což spokojil se někdy vítěz porážkou nepřátel, aby nekořistil z ponížení jejich.“

„A milost, kterou propůjčel nám nejvyšší správce zemský jménem císařovým? . . .“

„Obsahuje prominutí viny, nikoliv však trestu. Pokuta přijde později . . . Zábava statků bude trestem nemálo citelným pro ty, kteří mnoho musí oželeť.“

Vojín kýval hlavou a upřeně díval se Radoušovi do tváře.

Mistr těžce oddychoval, avšak neměl se k odpovědi.

„Neměl bych vlastně o tom mluvit,“ pokračoval důstojník, „než činím to k vůli vám. Víím, že nepohrdnete službou mou . . . Posud není ničeho ztraceno. Pokud čas, lze i největšímu zlu se vynouti . . .“

„Co tím chcete říci?“ probral se mistr Radouš z těžkých myšlének.

„Mám mocné přátele při královské komoře České. Na přimluvu mou a vaše vděčné uznání by jistě leccos přehlédli a prominuli.“

Radoušovi počínalo svitati. Nyní teprve prohlédl úmysl hostě svého. Předstíral přimluvu a za ni chtěl vylákati hojnou odměnu peněžitou. Kdož ví zdali zpráva jeho o zábavě statků není pouhým výmyslem a drzou lží? Panovník by odnímal zboží měšťanům, kteří spravují je v potu tváře, aby odváděti mohli daně, živiti vojáky a každou chvíli něčím přispívati na potřeby zemské?

„Děkuji vám, pane praporečníku,“

řekl skoro chvatem. „Nejsem si vědom viny nižádné a proto nemusím se strachovati, že by spravedlivý král, jemuž jsem nedávno věrnost přísah, chtěl trestati mne ztrátou statkův.“

„Aj, vy mně nevěříte?“ zamračil se vojín. „Nu, uvidíme, zdali spravedlivý král nebude trestati vzpuru proti sobě drze ztopenou. . . . Toť věru lépe by bylo postavit se do řady nepřátel císařských, nežli sloužiti v pluku vojska jeho. . . . Té odpovědi jsem se od vás nenadál, opatrný pane konšele!“

Důstojník se pohrdlivě usmíval a uho-dil dlaní na svůj meč.

Radouš cítil, že krev vystupuje mu k hlavě. Urážka, kterou právě bylo mu vyslechnouti, budila jeho hněv. Až po tu chvíli neodvážil se nikdo takto nešetřit se ho dotknouti a poraniti nejcitlivější stránku jeho srdce. Drzá vzpoura! Ta slova otrásala celým nitrem mistrovým. Chtěl rozhodným slovem odplatiti se smělému řečníkovi, avšak přece se umírnil a v úzdu pojal svůj hněv.

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Z diecése Hradecké, 4. března 1874.

Při svém posledním pobytu v Praze potkal jsem po prve ve svém životě novomodní, velkoměstský pohřeb. Dívaje se na ty najaté „tatrmany“ s vysokými, vlašjícími chocholy, jak hrde a po vojensku dle zvuků hudby vedle pohřebního vozu si vykračují, pravil jsem sám k sobě s bolným povzdechem: „Můj Bože! co učinili ziskuchtiví a vši viry prázdní lidé z pohřbů křesťanských! Takové „komedianství“ se snad předce po tom našem bohrém venkově neujme.“ Leč na venkově se zase bohužel jiné, zastaralé, hluboce zakřivené nešvary při mnohých pohřbech objevují. Zemřeli totiž svobodný dospělý jinoch neb dívka, tu se hned hlásí plno „mládenců“ a „družiček“, že tělesné pozůstatky zesnulého k poslednímu odpočinku doprovodí. Jakmile však rakev do hrobu spuštěna byla — vede hned veselá hudba mladé párky do hospody, kde se křepčí a výská třeba až do rána. Tato nešvara přiči se každému vzdělanému a citlivému člověku. Rodiče zemřelého mají zajisté nemalý zármutek nad ztrátou svého dítěte, v nejlep-

ším věku se nacházejícího a bývají nuceni na výskající mládež se dívati. Jak jim asi je u srdce? Bolest jejich se jen tím zvětšuje. Slušná veselost o svatbách jest přirozená a pochopitelná, ale výskání a tančení při pohřbu jest něco nepřirozeného, hnusného — ano řekněmež to přímo — pohanského. Pohané na hrobích svých milých křepčili. — Křesťané mají opravdovému zármutku dáti výraz při kladení mrtvol do lůna země. A mluvitě lidu našemu jak chcete, on si v tomto ohledu říci nedá; „bývalo prý to vždy“ — „není to nic zlého“ atd. atd., zkrátka výmluv a omluv ošklivého tohoto zvyku uslyšíte plno. — Avšak daleko smutnějším zjevem jest, že nové nešvary teď začínají. Jsou to na prvním místě „plesy čili taneční zábavy“ v sobotu neb v svatvečer před některým svátkem. Šel jsem dne 20. ledna v 7 hodin ráno do kostela (bylat slavnost Nejsv. Jména Ježíš) zpovídat, když v tom se vyhnulo z blízké hospody hejno mladíků opilých; šli z plesu, hudba je vyprovázela! Jak mi při tom bylo, nemohu vypověděti. Když jsem později domlouval hospodskému, proč zábavu na sobotu právě položil, odvětil mi: „všickni to tak chtěli, aby prý se mohli v neděli vyspat.“ Pěkná to zásada nynějšího světa! Tedy neděle je proto ustanovena, aby se mohl člověk vyspat! — Leč ještě o jedné nešvare chci se zmíniti, která se též po venkově rozmáhati počíná. Mnozí totiž chtějí nyní mermomoci na duchovním správci, aby je v neděli oddal, že prý všedního dne nemají kdy. V městech, kde se více mší sv. v neděli slouží, může se to snad bez závady diti — ale na vesnici, kde jest jen jeden kněz ruší se tím velice služby Boží. Chci to dokázati příklady. Na velké prosby jednoho ženicha dovolil jsem, aby v neděli oddán byl, klada mu důtklivě na srdce, aby v patričný čas, t. j. před počtem služeb Božích (v 3/4 8 hod.) se dostavil, což on slavně přislíbil. Leč kdo v určitý čas nepřišel, byli svatebníci. Čekal jsem na ně marně půl hodiny přes čas a když nešli, vystoupil jsem na kazatelnu. Když jsem byl v nejlepším (kázání), přihrnuli se do kostela učinivše takovou výtržnost, že jsem musil přestat kázati. Jindy zase jiní svatebníci přišli mi po službách Božích (v neděli) a nebyli ani snoubenci, ani jejich přátelé a hosté na mši sv. Od té doby žádnou kopulaci v neděli nedovolím, ať si ženich dělá co dělá.

Že teď i na venkově mnozí chtějí mít kopolaci odpoledne, aby to bylo po panskou a křty i úvody domácí, jest smutná pravda, a víc a více se nešvara tato rozšiřuje. Je potřeba, aby se všickni kněží rázně tomu opřeli.

Pěťadvacetileté kněžské jubileum — dále Pán Bůh — budou letos slaviti následující kněží, kteří byli roku 1859 vysvěceni: dp. p. Jan Barták, archivář b. konsistoře v Hradci Králové, Jan Černý, řed. škol v Humpolci. Jan Holík, farář ve Velké Losenici, Hugo Jiroušek, kněz na odpoč. v Luži, Čeněk Klepřík, děkan a b. vik. v Rychnově, Frant. Krihl, farář v Dobrouči, Antonín Landsmann, voj. kurát v Josefově, Václav Pišl, farář v Lánech n. D., Fr. Rysner, farář ve Vápně, Frant. Schulz, farář a správce vik. v Krávkově.

Z Budějovic.

(Odjezd nejdůst. p. biskupů do Říma.)

Náš nejd. velepastýř oznámil, odbíraje se k sv. Otcí do Říma svým ovečkám toto: Důležitá záležitost nutí nás, abychom Vás milovaní diecesáni na několik neděl opustiti a cestu do Říma, hlavního města katolického křesťanstva podnikli. Nemůžeme Vás opustiti, abychom k Vám na rozloučenou alespoň několika slovy nepromluvíli, a to především, že Vás chceme žádati, abyste nás svými modlitbami provázeli. Modlete se tudíž, aby Pán Bůh cestě naší žehnal a nás brzy opět k Vám přivésti ráčil. Jsouce starostmi a pracemi, které jsou s vrchnopastýřským úřadem spojeny, příliš zanešeni, sotva bychom se byli bez pilné potřeby již letos na tu cestu vydali. Nyní se ale radujeme, že nám bude lze, na hrobech sv. apoštolů, na těch tolik posvátných místech, za Vás se modliti; radujeme se, že nám bude lze, našemu, přemohými a velikými útrapami stísněnému sv. Otcí do potěšení připraviti, když mu budeme vypravovat o Vás — o horlivosti duchovenstva a o pevnosti a stálosti u víře nám i jemu svěřeného lidu. Posílnění Jeho apoštolským požehnáním, doufáme, že se za několik málo neděl opět vrátíme, abychom mohli se svým v Pánu milovaným stádcem slaviti svátky velikonoční. Aby ale Pán Bůh ráčil kroky naše řídit, a aby „anděl Boží dobrý provázel nás a dobře zpravil všechno, co se při nás děje“ (Tob. 5, 27.), nařizujeme, aby tato naše slova v nejbližší příští neděli byla s kazatelen věřícímu lidu čtena a aby

každý kněz od nynějška až do našeho návratu při mši sv., pokud rubriky dovolují, nábožně se modlil oraci „ad poscenda suffragia Sanctorum,“ která se nalézá v misalu na prvním místě mezi „orationes diversae.“

KRONIKA.

Z Prahy. Co v měsíci říjnu minulého roku na vyprošení zvláštní ochrany Boží za mimořádných potřeb časových s nábožnou oblibou a všeobecným uznáním se započalo, to arcit i dále zachovávatí třeba, má-li církev dočkat se osvobození z útrap. Proto vydala sv. kongregace obřadů z rozkazu sv. Otce dne 10. pros. m. r. nařízení, týkající se zvelebení úcty nebl. Rodičky Boží Marie Panny, ano sv. Otec přikázal vydati o tom zvláštní dekrety. — Na základě těchto dekretů ustanovuje nejdůst. kníž. arc. Ordinariat jak následuje: 1. by v neděli na to, co prohlášení toto doručeno bude, z kazatelný obsah těchto dekretů věřícím sdělen a náležitě vyložen byl; 2. by od tohoto dne k Loretanským Litaniím po slovech „Královno bez poskvrny hříchu prvotního počatá, oroduj za nás“ vždy přidáno bylo: „Královno nejsvětějšího růžence, oroduj za nás“; 3. by každý kněz na konci každé mše svaté (vyjímaje jediné zpívané mše svaté) modlitby v posledním dekretu předepsané v latinské řeči kleče potichu konal a sice buď sám, nebo střídavě s ministrantem tím způsobem, jak se modlívá žalm „Judica“ a „Confiteor“ na začátku mše sv. Je-li však lid přítomen mši sv., buďtež modlitby tyto hlasitě s lidem v řeči české neb německé konány. Pak-li by se však v tom samém čase v kostele více mší sv. soukromých čtlo, buďtež modlitby tyto jen při jedné mši sv. hlasitě s lidem konány, při ostatních mších ale jen potichu. Modlitby tyto jsou však v českém překladu následující: Tříkrát „Zdrávas Maria.“ Jednou „Zdrávas královno.“ Pak ř. „Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko.“ R. „Abychom hodni byli učiněni zaslíbení Kristových.“ Modleme se. O Bože, naše outočiště a sílo, račiž zbožným prosbám Církve své milostí svou býti přítomen a uděl, abychom na orodování přeslavné a neposkvrněné Panny a Bohorodičky Marie, svatého Josefa, svatých apoštolů Petra a Pavla a všech svatých, zač v přítomných potřebách ponížene

prosíme, skutečně dosáhli. Pro téhož Krista Pána našeho. Amen. 4. Aby se přání svatého otce vyhovělo, postarejte se všickni představení kostelů farních a konventních, aby v kostelích jejich péči svěřených odpoledne častěji do roka od lidu svatý růženec se modlil, jakým způsobem by se to státi mělo, ponecháváme představeným kostela blíže ustanoviti. — NB. Tyto modlitby v latinské, české a německé řeči zvlášť vytištěné a na tabulku z lepenky nalepené prodávají se v kanceláři kn. arc. konsistoře jeden kus za 5 kr. r. m. Vele důstojným kn. arc. vikariatním úřadům budou k rozeslání jednotlivým představeným kostelů v okrese za udaný peníz dodány.

— **Devítidenní pobožnost** k uctění sv. Josefa pěstouna v chrámu Páně u sv. Josefa u Kapucínů na Novém městě počala v úterý dne 11. března. Pořádek služeb Božích v čas devítidenní předslavnosti, jakož i na den sv. Josefa jest tento: Od 11. až do 18. března jest každodenně v 7 hodin ráno zpívána mše svatá s požehnáním, po ní vystaví se nejsvětější svátost oltární, pak jsou litanie a modlitby k sv. Josefu. V 8 hodin jest mše sv. s požehnáním. Odpoledne o 4½ hod. jsou litanie s požehnáním. Na den slavnosti ve středu dne 19. března jest v 6 hodin ráno mše svatá s výkladem. V 7 hodin zpívána mše svatá, při níž se účastní spolek pražských tesařů, v 10 hod. jest slavnostní německé kázání (pan František Janků, starší kaplan u svatého Jindřicha) a v 11. hodin pontifikální mše svatá, kterou budou míti velmistr řádu Křižovníků důst. p. P. František Huspeka. Odpoledne jest ve 4 hod. slavnostní české kázání (dp. František Kořán, spiritual v semináři), po něm slavné nešpory a „Tě Boha chválíme,“ čímž se slavnost ukončí.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 16. března u sv. Štěpána, od 17.—21. t. m. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově a od 22.—26. u Matky Boží v Týně.

— Na květnou neděli bude slaviti velezasloužilý spisovatel český **František Doucha** padesátiletou památku svého posvěcení na kněze. Kéž mu Bůh ještě dlouhá léta popřeje, aby ve prospěch mládeže zejména působiti mohl.

— V neděli dne 9. března konala se v prostorách minoritského kláštera Brněnského dojemná slavnost. Zasloužilý spisovatel kan. **Mat. Procházka** slavil své

druhotiny. O 9. hodině šlo kněžstvo do bytu oslavence, kde Ho oslovil latinskou řečí p. prelát Kyovský. Po té byl odevzdán jubilantovi krásné ověčený jubilejní kříž, o kterýž se opíraje odebral se uprostřed svých ctitelů, duchovních spolu-bratří do chrámu, kde sloužil za četné přísluhy pp katechetů střed. škol Brněnských slavnou mši sv., při které na kůru bohoslovci mši Wittovu zdařile provedli. Když se jubilant do bytu svého navrátil, oslovil ho kanovník Zeibert, vypočítáváje bezčetné zásluhy jeho o církev, vlast a školu; po té podal mu skvostné album, v němž jest přes 400 ctitelů a žáků oslavencových. Když mu oznámil, že i sv. Otec Lev XIII. ve slavnosti dnešní bere podíl a jmenuje oslavence svým komoří, nemohl se stařeček zdržeti slz. Během dne došlo mnoho blahopřejných telegramů.

Literární oznamovatel.

— „*Šestero postních řečí*,“ které v Brně v knihtiskárně papežské vydal dr. Sch. jest šest pravých perel kazatelských. Kazatel káraje láskou k Bohu a bližnímu veden ujmá posluchače takoruka za ruku a vede na ta velepamatná a posvátná místa, kde Pán Spasitel náš konal dílo vykoupění. A posluchač, ať muž vzdělaný ať prostý, rád za ním spěje, neboť tak jasné, vítězné pravdě, oživena-li jest takovou láskou, srdce lidské ani nemůže se vzpíráti.

Zapisky sv. Janského Dědictví v Praze, koncem roku 1883.

Z Čech se přihlásili: Rod Jana Tanera v Zahořanech, Veronika Rypková v Dlouhé Třebové, ct. p. Frant. Spirago a p. Ant. Hrubý, alumnové v Král. Hradci z nadace Teichlovské, Karolina Hanousková z Čermné, p. Vinc. Rauscher v Plzni, důst. p. Jos. Kneip, kaplan ve Vsestarech, sl. Svatava Jirečková v Praze, p. Tomáš Kréma ve Velici, p. Štěpán Šťastný v Líněch, Františka Spálenková v Janovicích, důst. p. Jos. Bekera, kaplan v Chrasti, p. Jos. Mrštík, katecheta na Vinohradech, pí. Karolina Samšutová v Praze, dp. Frant. Dvořák, farář v Loučeni, rod p. Kristiana rytíře Schaefera v Oumoníně, rod Barbory Koulové v Honicích, Anna Paštiková v Bílém Újezdě, důst. p. † Jan Nep. Stárek, v Hradci Král. spoluzakladatel odkazem, pí. Františka Pavlíková v Star. Plesu, pí. Kateřina Dušková v Jaseně, rod Frant. a Anny Kučerových v Deštné, p. Vinc. Beneš v

Štěchovicích, p. Karel Ant. Porš v Janov. Dolu, p. Karolina Škrivanová v Huntovicích, p. Gabriel Ryšánek v Popovičkách, p. Václ. Petras v Olšanech, p. Anna Sandholzová v Praze, Albina Marie Oberhellová v Popovičkách.
(Dokončení.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jan Šuda, farář v Chotýšanech, dne 6. března 1884, (nar. v Lobkovících 14. ledna 1819, vysv. 29. července 1860).

Vyznamenáni jsou:

p. Frant. Paták, far. v Popovičkách, a
p. Martin Velický, far. v Říčanech, obdrželi expositorium canon.

Ustanoveni jsou:

p. Václ. Hlavsa, far. v Bärnwaldu, za far. v Otíně (Ottenreit);
p. Bernard Boháček, far. Tuchlovický, za far. v Třeboraticích;
p. Pavel Haberl, far. v Leskově (Leskau), za far. v Kozolupech (Gosolup);
p. Jan Huf, far. v Domaslavi (Domaschlag), za interk. admin. (excurrando) v Leskově;
p. Aloys Lanz, koop. ve Stříbře, za zatím. kapl. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün);
p. Ant. Zajiček, kapl. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün), za zatím. kapl. ve Stříbře;
p. Jos. Slavík, kaplan v Kornouze, za far. v Ůzčicích;
p. Václav Červinka, kapl. v Georgswalde (v diec. Litoměřické), za katech. při měšťanské škole pro chlapce v Žižkově;
p. Frant. Vaško, zatím. katech. při měšťanské škole pro dívky v Žižkově, za skutečného katech. tamže.

Uprázdňené místo:

Leskov, fara patr. p. Karla Jindřicha knížete z Lövensteinu, od 5. března 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Aug. Koláč, č. děkan, vik. sekret., far. v Bohuslavicích, dne 3. března 1884, (nar. 28. srpna 1826 v Hořicích, vysv. 25. července 1850).

Ustanoveni jsou:

p. Václ. Lachman, kapl. Smidarský, za lokal. v Starém Bydžově;
p. Ant. Knapp, far. Oumyslovický, za far. v Moravanech;

p. Jos. Grimm, za koop. do Vojnova Městce;
p. Jos. Pfof, admin. Starobydžovský, za II. kapl. v Smidarech.

Uprázdňená místa:

Bohuslavice, fara patron. dědiců hrab. Leslie, od 4. března;
Bärnwald, fara patron. p. hrab. Nostitz Rhieneka, od 5. března;
Oumyslovice, fara patron. náboženské matice, od 12. března t. r.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

vdp. Jan Šavel, děkan kap., jmenován gener. vikářem;
p. Jan Menzinger, far. v Glöckelbergu, bisk. notář, jmen. jest osob. děkanem.

Bisk. notáři jmen. jsou:

p. Jíří Tauschek, jubil. kněz, far. z Jablonce na odpočinku;
p. Damian Sivůnek, j. kněz, far. v Choustníku;
p. Fr. Czapko, far. v Zelnavě, taj. Hornoplan-ského bisk. vik. úřadu;
p. Jan Sova, far. v Horní Cerekvi.
Právo, nositi Exposit. canon., obdrželi:
p. Aug. Kraml, far. ve Voslově;
p. Jan Kršík, far. v Měčíně;
p. Jan Topičovský, far. ve Vřechu;
p. Václ. Novák, far. v Jiníně;
p. Jan Hanžl, far. v Bohumilicích;
p. Josef Zíka, far. v Kbelu;
p. Simon Kabát, far. v Bohutíně;
p. Jan Muchka, far. v Jilovicích;
p. Josef Lepič, far. v Chlístově.

Právo nositi Synodalia, obdrželi:

p. Frant. Ullrich, katech. při měšť. škole v Nové Bystřici;
p. Jos. Janský, zámecký kapl. na Zelené hoře.

Ustanoveni jsou:

p. Matěj Vlasák, far. v Nedvědicích, za far. v Dráchově;
p. Matěj Voneš, far. v Rudolfově, za far. ve Vollmavě;
p. Ant. Šonka, kapl. v Soběslavi, za admin. v Nedvědicích;
p. Jakub Sládek, kapl. v Čestlicích, za kapl. ve Vlachově Březi;
p. Jan Vojšta, bývalý admin. ve Veselé, za kapl. v Kumžaku.

Uprázdňená místa:

Nedvědice, fara patr. fondu náboženského, do 14. dubna;
Rudolfov, fara patr. slavné obce král. města Budějovic, do 13. dubna;
v Jindřichově Hradci obsadí se místo katech. při měšť. škole pro chlapce.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce :
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedolá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e ě, o Vzkříšení Páně.

Velikolepé, dojemné to divadlo, jež v Témdni svatém rozvinula před našima Církev. O Velkém pátku dosáhl děj vykoupení člověčenstva, děj to největší v dějinách lidstva, svého vrchole. Zrakoma zanícenýma patřili jsme na onen zástup ubírající se z brány Jerusalemské na skalnaté týmě Golgothy, — viděli jsme Ježíše uprostřed divoké roty, an bezbranný a spoután vlekl na bedrách svých dřevo kříže, aby dokonal ono dílo věčného milosrdenství, jež zove se vykoupením světa. Co Bohočlověk bojoval po tři leta proti nepřátelům lidstva, požehnání a mír rozsevaly ruce jeho, divy lásky a milosrdenství byly pozůstatky šlépějí jeho — a za to vlečen na Golgothu! A tak kráčel vtělený Syn Boží, aby bojoval zbraní kříže boj proti milionům zavržených duchů, — ach jak hrozný to byl boj! Či jsme neviděli davy rozkacených ukrutníků, anyž dorážely na něho, — zdaž nezřeli jsme bleskotati zbraně jejich, zdaž nepatřily oči naše hřeby prorážející svaté tělo jeho? O viděli jsme to vše, ano viděli jsme téci jeho sv. krev proudem s kříže, patřili jsme jeho zsinalou tvář, slyšeli jsme sténání jeho v posledních sedmi slovech na kříži a duši naší proťal — jako břitký meč — poslední vzdech umírajícího Pána: „Dokónáno jest!“ A srdce naše rozžalostnilo se s Materí jeho stojící pod křížem, s ní truchlili jsme a s námi truchlila i příroda. Zvěst o nejhroznějším zločinu, jakýž spáchán byl kdy na zemi, zvěst o smrti Páně pobouřila zemi, že otrásla se jakoby nebesa

všecky blesky své rázem na ni byla sřítla, věkovitá skaliska, otřesena hromovou ranou, rozpukla se, i tiché hroby mžikem odvrhly balvany od otvorů svých a mrtvoly otců, vyburcovány ze spánku svého, povstaly. Nevidanou bouří vzdmlou se moře, voda truchlila nad tím, kterýž nohama svýma kráčival po vlnách jejich. I vzduch otrásl se, pronikavě zahvizdl rozřat oponou chrámovou ve dví rozpoltěnou a slunce, nemohouc snést pohledu na strašný zločin spáchaný na Kalvarii, zahalilo trudem tvář svou. — „Lide můj, co jsem ti učinil aneb v čem zarmoutil jsem tebe?“ — tak žalostnili jsme s trpčím Ježíšem — my jsme líbali jeho svaté rány a sdíleli jsme s Marií bolest její, tuto bolest velikou, neobsáhlou jako moře.

Duše naše ponořila se zcela v rozjímání o smrti Páně, navštívili jsme jeho hrob, kde děkovali jsme Ježíši za tu nevyváznou lásku, kterouž procedil všecku krev svoji jako obět za viny naše.

Bývajít okamžikové, kdy i v člověku nejvášnivějším a nejzaslepenějším se rozbřeskne světlo, kdy i do jeho srdce vniká paprsek milosti Boží, před níž úzkostlivě zabedňuje duši svou. V hluku vášní, v zmatku opojné nevěry a pachtění se po bohopustém rozkošnictví, kteréž jako úpír ssaje krev lidstva, padají okamžikové tyto jako blahodějná rosa nebeská na vypráhlou, ukoralou půdu. I v sv. Témdni padá hojně tato rosa s nebes — ty dojemné truchlozpěvy zaznívající v těchto dnech z chrámů katolických dotýkají se hrudi mnohého nešťastníka, který dávno již ztratil perlu víry, dávno odvrhl veslo náboženství Kristova a nyní potácí se jako vetvý čluněk po rozkacených vlnách ži-

vota — bez Boha, bez Krista. Snad oživne tu v srdci jeho pomněnka na uplynulý ráj dětství, kdy čistým ohněm nevinnosti zářila tvář jeho v dnech těchto, snad dotkl se duše jeho paprsek lásky Páně, která i za něho na kříži sténala „Otče, odpusť!“ Snad utkví v těchto dnech zrak jeho bedlivěji na kříži a snad porozumí hlasu Páně ozývajícímu se v svědomí jeho. —

Sotva dozněly poslední dozvuky žalozpěvů v chrámu, tu narychlo mění se žal v radost, truchlení v plesání. O Velkém Pátku doprovázeli jsme Pána ku hrobu, nuže pojďtež tam i dnes a pozorujmež ustrnutí žen, jež nalezly hrob prázdný a uslyšely s úžasem z úst anděla „Není ho tu — vstal!“ Kdo pochopí tu radost, kdo vyváží dosah divu toho? Ano, dnes vstal Pán z hrobu vlastní mocí, dnes roztrhl pouta smrti, zlomil osten její, z kořene vyvrátil panství satanovo, dnes smazal dlužní úpis Adamův pověsiv jej na kříž!

O felix culpa, quae talem ac tantum habere meruit Redemptorem!

O kříži, druhdy znamení potupy, — smyta jest s tebe hana, slávou a leskem nebeským záříš od té hodiny, co pněl na tobě Bohočlověk, ty's znamením života, jenž vyprýštil se z tebe co živý pramen na celé člověčenstvo, nebo ukřížovaný Pán povstal z hrobu a na věky zmařil smrt vztýčiv prapor života. Milionové nalézají v stínu tvém úlevy, ty vévodíš na vrcholích chrámů, skvěješ se na korunách knížat, ty bleskotáš na temenech našich hor a světíš i tichá údolí, ano, ty's prapor člověčenstva vykoupeneho!

O pojďte, vzměte ty zástupy, patříme na ty davy vykupenců Páně beroucích se dnes, o slavnosti Vzkříšení u slavnostním průvodu za křížem; Dnes všude, kde vévodí kříž, kde království Boží, Církev sv. se rozkládá, slaví se vítězství nad peklím, nad ďáblem — možno-li vyjádřiti slovy plésání naše, možno-li vysloviti nekonečnost radosti naší?

Nepřehlednými řadami kráčeji zástupové za křížem ulicemi osvětlenými. Zvukové se množí, hlasové mohutní — jako hučení větru, jako vlnobiti moře, jako souladné proudění tajemných zvuků v přírodě a „Allelujah, Vstalť jest této chvíle ctný Vykupitel!“ — tak zní ohlas zvuků těch, ohlas tento opětuje luh i výš, háj i nivy — až k obloze doráží plésání toto. Pohleď na ty bány a věže chrámů, hle, zdaž neční dnes vítězněji, volněji do výše

oblakové jako prst ukazující k nebesům, kamž Pán vzkřísený táhne nás od té doby, co povýšen byl na kříži? Zdaž nezní dnes kovový souhlas zvonů dojemněji, srdečněji, — to nejsou ty elegické tóny, jimiž pějí jindy své „Requiescat“ poutníci křesťanskému na poslední cestě jeho, ne, to jsou zvukové nadšení a nebeské radosti, kterou ozývá se dnes celá obec křesťanská. Hymny pějících, harmonie zvonů proudí rychleji, pohyblivěji, dorážejí na hrud' tvoji, otrásají prsoma tvýma, prorývají útrobu tvou že mimovolně srdce ti poskočí, oko se zajiskří, ruce se sepnou a třesoucí se rtové zavzní všeobecným tím hymnem: „Allelujah, Vstalť Pán!“ O dnes cítíš tu poésii nebeskou, která je v Církvi katolické, dnes poznáváš její pravdu, neboť jenom pravda může také city v srdci našem vzbuditi, jenom pravda může taký svatý, zbožný zážeh v prsou našich rozžít! Ovšem pravda ta nad slunce jasná jest jen těm, kdož čistýma zrakoma na ni hledí a ne skélky začouzenými pochybností, domýšlivostí a neupřáhaným sebe-milstvím.

Jak dlouho asi potrvá velebný klid hodů Velkonočních, který uhostuje se v srdcích našich, na jak dlouho posvátný zážeh, který dnes vychází z Církve, dovede zadržeti ruce nepřátel Vzkříšeného Pána od útoků a úkladů proti pravdě jeho?

Dnes složil nepřítel rouhavou zbraň svoji ohromen jsa vítězstvím Páně, zaražen plésáním Církve, dnes snad zakmitlo světélko v srdci mnohého vlašného, zaslepeného, zrádného křesťana — vždyť i jemu ukazuje vítěz Kristus otevřený bok svůj a rány na rukou i nohou, že i za něho trpěl — ne, dnes nemůže ubrániti se pravdě, ale co zítra?

Ach, zítra odmítne snad opět pomocné rámě, které podává mu Pán, zaplete rozum svůj opět v pásno nevěry, zítra zatarasí snad znova srdce své závorou, aby ani paprsek pravdy a milosti tam vjíti nemohl! Ó ubohé, zaslepené člověčenstvo! Kdy povstaneš i ty z hrobu, do něhož milionové nyní se vrhají, kdy povstaneš z propasti nevěry a hříchu, kterou naličuje synům tvým tělo, svět a ďábel? Kdy zavzní v tobě všeobecný hymnus vzkříšení? Kdy vrátí se tobě ráj, z něhož vypuzen byl praoťes tvůj?

Hle — brána ráje otevřena jest, ano brána krásnějšího, vznešenějšího ráje kyne tobě, vyzývá tě k sobě od té doby, kdy

Kristus, Vítěz nad smrtí odvrhl balvan ode dveří hrobu svého — tenkrát odstranil i závoru, která zavírala nám bránu nebes již od hříchu Adamova. Ó proč zdráháš se, človče, jíti úzkou stezkou, která vine se Církvi Páně, ku bráně té, proč raději potáceti se po široké cestě, která vede k zahynutí? Ó pojď, neváhej vymknouti se objetí života bez Krista a kráčet za korouhví Vzkříšeného, pak i ty překonáš, přemůžeš smrt i hrob. I my jednou povstaneme z hrobů mocí Toho, který sám první vlastní mocí vyšel z hrobu a smrt podmaniv odňal jí příznak a hořkost její — i my jednou budeme vzkříšení!

Tak hlásá víra i rozum, tak ozývá se v srdci našem, tak svědčí Písmo a mluví příroda. A proto plésáme dnes, proto radujeme se, byť bychom i věděli, že zítra nastává nám nový boj, že nové strasti vyřítí se na nás, ba, že svět zvrhlý snad povrhne námi a úklady strojiti bude snahám našim. A proto nelpíme na této pomíjející zemi, nezakopávejme srdce své do tohoto porušitelného světa — „altius intuemini fratres!“ — pozdvihujme vždy v strastech, v útrapách a bojích zraky své vzhůru, tam, kde kynou nám prahové domu otcovského, kde vzkvétá naše pravá vlast, do které předešel nás Vzkříšený Mistr a Pán náš! Nebe a země pominou, ale slova Jeho nepomnou! A proto duši zanícenou pějme dnes „Allelujah!“

Fr. Ekert.

Veliký půst.

Obrázek z bíd od V. Drbohlava.

Venku bylo plačtivo. Déšť lil se ustavičně z oblohy, jakoby nebesa do únavy vytkati se chtěla. Mrazivý větřík častěji zasvištěl dosud holými větvemi stromů. Bylo to v polovici dubna.

Svátky Velikonoční někdy mívají pošmourné počasí, aby význam jich jasněji vynikl.

Jak venku neveselo, tak v jizbě příjemně. Všude ruch, kvap; všude přípravy ku svátkům. Hospodyně mají plné ruce práce u pece, u kuchyně. Hospodář hledá teplé místo u kamen a s jakýmsi vítězným pohledem a úsměvem pozoruje činnost ženských v domě, na něž vždy o svátcích nejvíce práce přikvápí. —

Malá dřevěná chata. V ní bydlí otec a matka se čtyřmi dítkami. Vstupme tam. Matka u kamen připravuje snídani. Děti osadily teplem dýchající kamna a s touhou hledí ku snídani vstříc.

Kde jsou přípravy ku svátkům? Kde jest spěch?

Ách chudo zde! —

Děti obklopily stůl, kamž matka postavila polévku z mouky, zvanou „kvedlanku.“ Počala snídaně. Dítka šveholily, nedbaly toho, že o svátcích tak chudou snídani mají; nerozuměly tomu, měly jen co jísti. Jinak otec a matka; pojídali zvolna. Každá lžice jim chutnala méně. Brzy ustáli ponechavše dětem svým ostatní polévku. Nejstarší syn také přestal jísti. Citil totéž?

Byl as čtrnáctiletý. Přišel domů na svátky. Studoval v dalekém městě Sestra otcova ho k sobě vzala do bytu lacino; za čtyři zlaté měsíčně.

„Jdi hochu na svátky, již dlouho jsi nebyl doma“ — řekla mu teta. Hoch šel. Půjčili mu na cestu. Myšlením byl dávno již u drahých rodičů. Představoval si veselé vzezření světničky, usmívavý hled otcův i matčin. V uších mu zněly radostné hlásky drahého bratra a sester.

Přišel. Otcovo oko zalesklo se radostí; matčin pohled byl vroucí. Dětem nepostačil odpovídati. Avšak světnička ztratila veselý ráz.

Poznal proč . . . byl smuten.

Byli po snídani. S povzdechem uklízela matka se stolu. Otec se smutně zadumal, ani nemluvil. Syn usedl si ke kamnům a z knihy četl. Netoužil vyjít ven.

Venku neveselo i v jizbě. Oheň v kamnech uhasínal; kamna již nesálala. Ve světnici bylo jen slyšet hlásky dětí hrajících si v koutě. Byly směvné a veselé — byly protivou pohledu jich rodičů. —

Mijela chvíle za chvíli tak ledovatě a zdlouhavě.

V tom jedno dítě zvolalo: „Maminko, dejte mi kousek chleba! —“

„Mně také! — mně také!“

„Nemáme žádného! Nedávno jste jedly!“ — odpověděla matka.

„Pošli tedy!“ — ozval se otec.

„Jenom dostaneme-li. Máme dluh a na svátky jsme ničeho neuplatili!“ —

„Snad pošle!“ —

„Jdi tedy Mařenko. Řekni: Pane Brožku, maminka dá vás prosit, abyste jí

poslal bochníček chleba, že vám po svátcích zaplatí.“

Dívčinka s chutí šla.

Děti se utišily a zase si hrály. Netrvalo to dlouho Mařenka přišla na zpátek, ale chléb nenesla.

„Neneseš?“ — ozvala se proti ní matka.

„Pan Brožek povídal, pokud mu nezaplatíme, že nám chleba nepošle!“

Matka si zoufale vzdychla. Co teď? V domě ničeho, poslední zásoba ledva stačila na snídání. Obchody před svátky otci špatně se dařily. Nachodil se dosti, avšak nic neprodal. Před jarem málo kdo co koupí. —

„Hochu, to's přišel na pěkné svátky!“ zasmál se otec. Smích ten projel všemi kostmi. Byl to výsměch plný sarkasmu, možný toliko nad tůní zoufalství. Byl utajením bolu. Otec se zasmál! Sinavá brada se mu třásla při něm. To nebyl bujný smích, jenž volně se rodí. Byl vynucený, šel z těžka; proto tak byl pronikavý.

Ó smál se otec, aby nepropukl v hlasný pláč! Vždyť oko zablesklo se v slzách. Pravím kde jest to oko, které dovede hleděti protivenství a bidě chladně vstříci!

Jak rád by synu podal, kdyby měl!

Slza kradla se mu po ubledlé tváři. Byla jasná. Syn ji uviděl a — sám tiše lkal.

Drahý host!

Vcházela do dveří jízlivá stařena. Chechtala se: mám vás ráda — ráda.

Libala otce i matku; libala syna. Vynutila jim slzy na tváři.

„Mám vás ráda; — šeptala — přišla jsem k Vám na svátky, jinde mne vyhnali. Vy mne zde ponecháte!“

Bylo jí plno v jizbě. Dítěk si ne všimala.

„Neznají mne — hovořila — až budou starší. Vy mne znáte, jsem u vás často se svým druhem!“

„Pojď sem hochu!“ — zavolala děsně — „nestůj venku, zde jsi potřeben!“

Zas vešla do dveří vychrtlá postava mužikova; ta přikročila k dítkám a líbala je.

Děti křičely: Máme hlad, hlad!

„Znají mne. — zasmál se mužík — znají mne velmi dobře!“

„Mne též!“ — sípala stařena — nouze.

Velký pátek — velký půst!

Hodina za hodinou mizela. Bylo již poledne.

V jizbě bylo ticho. Děti se ztišily, avšak jen na malý okamžik.

„Ach já bych jedl již maminko — dejte mi jíst!“ — prosil hoch.

„Dejte nám jíst“ — žebronily ostatní.

„Nic nemáme! — zakvílela matka — dnes je půst — počkejte!“

„Nemáme chléb“ — pravila sestřička nedočkavému bratru.

„Nevíš, že jsem žádného nepřinesla!“

Kde nabrala dušinka tolik rozumu!

Pojednou se otec vzbudil. Ustrojil se a odcházel.

„Kam jdete tatínku? volaly dítky.

„Políbit Ježíška!“ — zněla otcova odpověď. —

Zase tichá, dlouhá chvíle.

Matka usedla k oknu a hleděla beznadějně ven.

„To nemáme nic jíst?“ — ozval se opět chlapec plačtivě.

„Posečkej; posti se, jest velký pátek!“ — odbývala ho matka sklíčeně.

Dítky se tiše usadily, jakoby se oddaly svému osudu. Snad nahlédly.

Po chvílce přiloudal se chlapec k nejstaršímu synu, který nad knihou teskně dumal. Chvilku u něho seděl po tichu pak zašeptal jemu.

„Jeníku, já mám hlad!“ — Ten tichý šepot bratrův rozrýval mu srdce. Co měl mu odpovědět?

„Jeníku já mám hlad“ — zašeptalo dítě a nachýlilo se k němu jakoby se bálo, aby to nikdo neslyšel. „Ty nemáš?“ opětovalo.

„Mám také, Pepičku — těšil ho starší — počkejme. Buďme z ticha. Dnes je velký Pátek — půst. Pán Bůh to má rád!“

Hoch tím nezdál se býti spokojen a šeptal dále, „Viď, že nemáme co jíst? To umřeme? Maminka je smutná!“

„Proto, že pořád upomínáš o jídlo. Já také mám hlad a jsem z ticha . . .“

„Už budu!“ —

Po světnici bylo slyšeti jen dech. Venku hučel vítr a roznášel dešťové kapky tak, že tyto tloukly o tabule okenní dlouhou, stejnou melodii.

Pomalu ručičky se blížily ku čtvrté. Chladno bylo v jizbě. Matka se od okna nehýbala. Myšlenky její tékaly jinde. V hlavě jí zářily lepší časy, kdy bylo ve-seleji. Jindy se s dětmi těšila; oko jí planulo blahostí a láskou.

O svátcích byla zásoba — ba dítky libovaly si na chutných koláčích. Teď jí

po zádech mrazilo — v kamnech studeno. Ve špižirně prázdně a svátky přede dveřmi.

Hlava starostí klesla jí na prsa. Nevěděla si rady. Lid jest tak zlý — bídě nevěří.

Ba nevěři lid bídě.

Venku zavzněly kročeje. Dveře se otevřely.

„Tatinek jde!“ — zvolaly dítky a chvátaly mu vstříc.

Matka se ohlédla i syn.

Co to? — Dveřmi ven vykradla se babice a vychrtlý mužik.

Otcův zrak zářil, obličej se mu chvěl radostí, kol úst mu veselý laškoval úsměv.

„Tu máte!“ — promluvil vesele, podáváje všem housky. — „Postily jste se! Byl velký Pátek — velký půst.“

Matčin zrak dotazně k otci pohlížel. I syn nechápal náhlou tuto proměnu.

Otec rozuměl němým otázkám a proto děl.

„Šel jsem do kostela s myslí rozervanou. Tam před obrazem Spasitele klesl jsem na kolena a vroucně jsem se modlil. Dnes mně plynula modlitba ze srdce vřelá — já volal k Tvůrci v nouzi své za pomoc pro své dítky, — za umírnění bíd. Mrak trudu opouštěl srdce moje a netušená sladkost povstala v něm; myšlení na bídu hroznou uprchlo — mně až k jása- vému zpěvu smysl se naladila. Ba velká moc modlitby! Vyšel jsem z kostela upokojen. V tom zpomněl jsem si na vás.“

Půjdu a zaklepám na dveře některého z bohatých; on se ustrne nade mnou a zapůjčí mi — pravil jsem. Hned v té rozjařenosti vesel jsem k panu Dolanskému.

Laskavé přivítání mi dodalo zmužlosti. Přednesl jsem mu svoji prosbu.

S velikou ochotou zapůjčil mi 5 zl., řka: budu-li v nouzi, že mně milerád pomůže. Juž věru nevím, jak jsem mu as poděkoval. Nyní máme po půstu!“

S vděčností pohlédli šťastní lidé k onomu Tvůrci nebeskému, který v souženích postaveného vysvobozuje. Slova díků plynula jim z upřímného srdce.

Neskončená jest moc modlitby. —

V kamnech praskal veselý oheň. Světnice přijala veselý ráz. Tváře všech se vyjasnily. Děti si hrály. Otec se usmíval — vždýť juž přešel veliký půst!

Ostříhejte soboty mé!

(Pokračování.)

VII.

Znesvěcování neděle a společnost.

Nábožensko-mravní řád světa jediný dává státu oprávněnost býti, a prostírá mu mravní základ, jímž oprávněnost státní moci ku konání jejich povinností podmíněna jest. Jen se stanoviska nábožensko-mravního řádu jeví se totiž stát jako božská instituce v nejvyšší instanci, jen moci nábožensko-mravního řádu může státní autorita poslušnost „pro svědomí“ od svých poddaných žádati. Padneli nábožensko-mravní řád světa, spočívá stát a státní autorita pouze na surové moci a může jen potud poslušnost žádati, pokud ji svou moci vynutiti může. Spočíváli však stát a státní autorita na nábožensko-mravním řádu světa, jest netoliko v zájmu jich, nýbrž i podstatná a neodbytná jejich povinnost, nábožensko-mravní řád svou moci všudy chrániti, kde té ochrany proti žvlčům veřejně se protivícím potřebuje. Mocí nábožensko-mravního řádu má světská moc meč, a toho meče má opět k ochraně toho řádu proti mocnostem veřejně mu odporujícím užívati. Onen řád má takofka právo žádati, aby ho veřejně šetřeno bylo, a toto právo má vrchnost jako každé jiné chrániti. Jeli pak tomu tak, jest povinnost vrchnosti, netrpěti v neděli u veřejném společenském životě ničeho, co se náboženskému svěcení neděle protíví. V soukromý život jednotlivcův nemůže a nesmí se vrchnost ovšem míchati; tudíž ani nemůže jednotlivce nutiti, aby se v soukromém životě tak choval, jak svatosti toho dne přiměřeno jest. Avšak u veřejnosti nesmí ničeho trpěti, co se s náboženským svěcením neděle nesrovnává, co nedbání aneb pohrdání svatosti toho dne nějak předpokládá a prozrazuje; a kde znesvěcování neděle ze soukromého života jednotlivce u veřejnost se dere a veřejným pohoršením jest, tam má tresty zakročovati. Nečiní-li toho, aneb, co horší jest, předcházíli sama vrchnost špatným příkladem, nařizujíc bez potřeby veřejné práce aneb konajíc něco, co s náboženským svěcením neděle se nesrovnává, tož porušuje netoliko svou povinnost, chrániti mravní řád, nýbrž sama se pozdvihuje proti onomu řádu, na němž vlastní její bytí spočívá. Nešťastněji

nemohl by stát základů vlastní své existence a oprávněnosti k příslušícím sobě výkonům podkopati, než takovýmto úředním znesvěcováním neděle. Vrchnost prohlásila by se tím za nekřesťanskou, bezbožeckou, popírala by nábožensko-mravní, křesťanský řád a, sklesší na ten stupeň nesměla by odpor proti svým nařízením za neoprávněný prohlašovat.

Bohužel, že se všude tak děje. Pro domnělé hmotné užítky průmyslu vydávají vlády neděli v nesvěcení a samy ji v úřadech znesvěcují, jakoby ani tušení neměly, že tím půdu pod vlastníma nohama podkopávají a společností lidskou v nejhlubších základech otrásají. Neboť svěcení neděle jest spása, nesvěcení zkáza společnosti. —

Jsouc zkáza náboženství znesvěcování neděle, jest i zkáza společnosti; neb bez náboženství není společnost, a to hlavně z dvou příčin: že společnost bez oběti jednotlivce a bez pořádací moci nemožná jest.

I. Kde jednotlivce pro celek obětí nepřináší, tam společnost možna není. Vezmi stav, povolání, postavení jakékoliv, žádné se nemůže obejít bez obětí pro obecní dobro. Kněz, lékař, vojin, úředník, řemeslník, nádeník, všeci musejí oběti přinášeti. Zákon obětování se jest velký zákon člověčenstva. Ale čím možno kněze, lékaře, vojina, úředníka, řemeslníka, nádeníka přiměti, aby svůj prospěch obecnému užítku s radostí podřídil, aby přinesl oběť, a to oběť netoliko zevnějších věcí a statků, nýbrž oběť zdraví i života. Snad Rousseauva socialní smlouva, aneb násilí? Jedno i druhé jest mam, jak všude, kde není náboženství, vidíme. Náboženství jest jediný prostředek k tomu, a to proto, že předně ty oběti ve jménu Páně žádá — a ten má právo od lidí je žádati — a za druhé, že slibuje bohatou náhradu těm, kteří je z lásky přinášejí, těm pak, kteří je odírají, věčnými tresty hrozí, což onomu příkazání nejmocnější důraz dává. Toho však náboženství nedovede, jestli se nepozná a nerozjímá. Ale kde se neděle nesvětí, tam se náboženství nepoznává a nerozjímá, a tak se ona povinnost nepozná aneb zapomene. A kdyby jen to, ale což teprv, když se neděle zlehčuje, když se každou nedělí veřejně hřeší a z Boha, jeho odměn a trestů posměch se tropí. Či nekáže znesvěcování neděle, že Bůh, nebe, peklo jsou výmysly, bájky? Nehlásá se tím, že člověk

jest sám svrchovaný pán, že jeho vezdejší život jest poslední jeho cíl, užívati statků a rozkoší pozemských, že jest jeho jediný úkol a zjednatí si k tomu potřebných prostředků, peněz, jediná jeho péče? A nehlásá se to způsobem nejúčinnějším, příkladem, a to od takových, kteří zaujímají ve společnosti lidské místo vznešené a dávají příklad rozhodný? A ujmeli se ta nuka, zdaž s ní obtoží obětavost? Není na světě, coby se méně snášelo s duchem nevyhnutelné obětavosti pro společnost, nežli sobectví, které tak daleko sahá, že se předpisy a články víry křesťanské veřejně a obecně zhrdá, všechny naděje člověka jen na tuto zemi se vztahují a rozkošnictví za nejvyšší cíl života se prohlašuje. To ducha obětavosti neomylně zabije. To činí nesvěcení neděle, a tedy z té strany společnost ničí.

Znesvěcování neděle jest klanění se hmotě, prohlášení země za nebe, požívatí za jediný cíl života. Avšak člověk nenalézá nedělní práci, co hledá, a více ztrácí než získá, protože sám se sebou jest nespokojen a na společnost zanevívá. Dílna jest mu žalářem; skrze železné mříže zlořečené robotárny může hleděti na boháče a jeho přepychy toliko s opovržením a na jeho blahožítí a peníze jen s horoucím přáním, aby se mu z toho dílu dostalo. *) Jsa poučen, že jest na světě, aby užíval, a nemoha skrze práci do tohoto ráje smyslnosti se dostat, praví: ješto Bůh, nebe a peklo prázna slova jsou, jsme určeni toliko pro tento svět. Práce jest trapná, nevděčná, čas krátký. Co my pracujeme, jiní odpočívají; tito užívají, kdežto my trpíme. Což jest nespravedlivějšího, než že jedni vše mají, ostatní nic? Spravedlivě jest, aby se vše rozdělilo, tedy děle! Tak myslí lid. Pamětihodna jsou v té stránce slova berlínského Social-demokrata ze dne 12. břez. 1865: „Nemilosrdná, neprosná jest logika: kdy kněžstvo šíjí člověčenstva zhýbalo, dávalo trpícímu pozemšťanovi blahou nadějí jiného, lepšího života. Ve všem neštěstí života, v zármutku a nouzi, v nemoci a chorobě zůstala věřící duši ona sladká útěcha. Ale jak dnes? Také dnes jest bída a strast, péče a soužení, nemoc a choroba na zemi. A nejsou tak jak vždy budou, ať lidé cokoliv vymyslí — jsouť uměle nakupeny

*) Katholische Stimmen aus der Schweiz. VIII. 44.

a zvýšeny pro jednu stranu, any na druhé radosti se statky země spojeny jsou. Místo jha, jež šlechta a kněžská vláda na lid uvalila, vstoupilo moderní jho všemohoucího kapitálu. A co mohou omilostněnci lidské společnosti ode dneška poskytnouti oněm millionům, za jichž bezpokojný život a chorobu těžkou prací živenu oni radostí země požívají? My netrpíme žádné polovičatosti, žádného prostředkování, my chceme úplnou důslednost, plnou pravdu. Vy bídní farizeové ze svobodných obei a liberalního měšťanstva, kteří jste lidu útěchu zbožné víry vyrvali, avšak železného jha vašich strojů mu sejmuti nechcete, kde jest vaše logika? Logika dějin světa jest přísnější než vaše: po nebi jest veta — lid jest oprávněn dovolávat se země.“*)

Tedy sociální komunismus jest ovocem nesvěcení neděle, ač znesvěcování neděle není jediný prostředek, kterým mnohý dělník o náboženství přišel a socialismu do náručí uvržen byl. Nu však méně pravdivé jest slovo: „Není-li znesvěcování neděle matkou, jest alespoň kojnou socialismu; a nic nematerialisuje národa jistěji a rychleji a nevede ho jistěji a rychleji v socialismus, než znesvěcování neděle.“**) Sám Niemeyer prohlašuje zavedení odpočinku nedělního za nejúčinnější a nejdobročinější odvetu proti socialistické vypínivosti. ***)

Na říšském sněmu v Berlíně r. 1877 navrhli socialisté toto zakonné ustanovení: „V neděle a obecné svátky jest průmyslná práce ve službě jiných zapovězena.“ Návrh takový od socialistů způsobil úžas i radost. Než návrh ten pozbyl vší své ceny, když socialistický zastavatel jeho ve sněmu veřejně prohlásil, že socialisté nežadají neděle z pohnutek aneb zájmů náboženských, nýbrž jediné proto, aby dělník si odpočinouti mohl. Avšak taková neděle a žádná není veliký rozdíl. Bezbožeckému dělnictvu, jež neděle neuznává za den nábožensky posvěcený, nýbrž za den odpočinku, kdy se může oddati rozkoši, již přes týden zřící se musel, nemůže býti neděle leda k mravní a hospodářské záhubě. Neboť nejsou drženo žádnou nábožensko mravní ohradou, nechá se snadno proudem smyslné prostopášnosti unesti a

pohřbí v něm šestidenní mzdu svou. Konec pak toho jest zdivočilost, nespokojenost a konečně zoufalství.

Vynikající katolický řečník (Windhorst) poznamenal naproti onomu socialistickému ohražení toto: „Mluvě o odpočinku nedělním socialistický řečník vytknul, že i on na tuto věc váhu klade, ale nikoliv z důvodů náboženských. Toto ohražení se mne bolestně dotklo, a znamená, myslím, jeden z nejpodstatnějších bludů, v něž pánové od sociální demokracie zapleteni jsou. Mysliteli, že právě blaho dělnictva podporovati můžete, nehledíce zároveň, abyste v něm hluboké náboženské pojmutí všech poměrů života probudili, velmi se mýlíte. Takto dělníky svými agitacemi velmi nespokojenými učiníte, snad i k skutkům svedete, které vám samým na nejvyšší škodlivy budou; ale nikdy neotevřete v jejich srdcích té půdy, která jediná se hodí nésti dobré a spasitelné ovoce. Pánové, nejen rukodělníci, nýbrž i všeci ostatní dělníci, ano i všeci lidé bez rozdílu musejí těžké a vážné poměry nésti. Což myslí páni od sociální demokracie, že není také v jiných stavech přemnoho nouze? Také v těchto stavech jest to bezpochyby hluboká zbožnost, jež brímě a těžkosti života snesitelnými činí. A tak musí i u dělníků z náboženství, z pohledu na věčnost vyrůstí síla, aby těžkosti života s trpělivostí nesli a tím vyššího dosáhli; jestiž to společný osud všech lidí, i dělnictva. Proto mne naznačené vyjádření socialistického řečníka tak zabolelo.“*)

II. Nesvěcení neděle jest zkáza společnosti, poněvadž bez neděle žádné řídicí moci není. Samo sebou jest patrné, že společnost možná není, když každý chce pánem, nikdo poddaným býti. Řídicí moc jest v společnosti potřebna, nezbytna. Ale co jest to řídicí moc? Právo poručeti a poslušnost žádati. A odkud jest to právo? Snad od člověka? Nikoliv, vždyť všeci lidé od přirozenosti jsou rovni. Tedy snad od společnosti? Taktéž ne. Společnost jsouc sbor a svazek lidí rovných sama o sobě toho práva nemá, tak jak ho jednotlivec nemá. Kdyby kořen práva v lidu byl, i pravidlo dobrého a zlého by v něm bylo a slovo Rousseauovo, že lid jest jediná autorita, již příčiny svých činů udati netřeba, bylo by pravdivo. Ovšem společnost

*) Dr. Ph. Hergenröther die Sonntagsheiligung str. 65.

**) Gaume I. c. 42.

***) I. c. 73.

*) Dr. Stöckl das Christenthum III. 392 násl.

může jménem surové moci mluvit, ale ta surová moc není autoritou, nýbrž despotismem. Řídící moc, či autorita jest od Boha, a od Boha samého. „Neníť moci leč od Boha.“ (Řím. XIII. 1.). Je-li však každá moc od Boha, což jest nutnější než, aby všeci, kteří nějakou moc mají aneb jí potřebují, moc Boží ctili a čest jí zjednávali; sice pozbudou i oni své moci, ba práva svého pozbudou: a bez moci společnost jest nemožná. Ale cti se moc Boží znesvěcováním neděle? Není veřejné, obecné znesvěcování neděle pohrdání mocí Boží? Kterak má lid, vida týden po témdni to opovážlivě opovrhování mocí Boží, ježto jest kořen vši moci, jiné moci si vážiti? Co bychom řekli o vojsku, jehož důstojníci vesměs každý den dávají příklad pohrdání mocí vrchního generála, odpirajíce veřejně poslušnost jeho rozkazům a nechávajíce i vojáky tak činiti? Neřekli bychom, že takové vojsko jest v anarchii, že důstojníci, otráště moc vrchního generála, svou vlastní otráslí, a kdyby v den vzpoury s posměchem a hanbou zahrnutí byli, že žnou, co sili. A neplatí totéž o znesvěcování neděle? Není znesvěcování neděle popírání autority Boží, pohrdání nejstarším, nejdůležitějším ode všech křesťanských národů dokona uznaným hlavním zákonem náboženství; není vyznání atheismu, tudíž z oněch zločinů sociálních, ježto veřejné a sociální tresty konečně na národy uvalují.*) Vydávali se tedy moc Boží každý týden pohrdání lidu, vydávají se mu zároveň všechny ostatní moci, všechny v nejvnitřnějších základech se otrásají a společnost neodvratně v zkázu se žene, ana bez moci býti nemůže.

Teď nemá u národů žádná moc vážnosti, ani biskupská, ani královská, ani zákonodárná, ani otcovská. Jakmile základ stavení zničen, vše ostatní se sřítí. Místo pravidelné hierarchie vidíš množství lidských atomů, které bezuzdná žádost nemírných a neukojitelných rozkoší pohání, any po zvířecí rovnosti se shánějí. Odkud ta anarchie? Od klanění se hmotě a pohrdání mocí. A co k tomu nejučinlivěji vede? Bez odporu znesvěcování neděle; neb požívati a pohrdati jest jeho význam, cíl a tužba. To lid bez ustání vidí a chápe; neb každý týden pozdvihuje hlasu svého křičíc: „Užívej a pohrdej.“

„Vy zastanci svobody svědomí, mluví

káravě Dupanloup, vy ničíte v lidu tím porušováním velkého zákona Božího účtu před nejsvětější všech autorit, před autoritou Boží, tudíž před každou autoritou; neb které autority, které vlády, kterého představeného bude si lid ještě vážiti, maje před očima ustavičné divadlo pohrdání autoritou Boží.“*)

Avšak znesvěcování neděle netoliko přímo, nýbrž i nepřímou společností ničí, jsouc příčinou nesčíslných útoků na jakoukoliv moc. Hospoda jest nevyhnutelný následek nesvěcení neděle. A co jest hospoda, hledíme-li na účtu k veřejné moci a obecnému pokoji? Stálý klub, kde všeliká božská i lidská moc se tupí, hanobí, podrývá. Kolik hospod, tolik revolučních klubů, kolik prznitelů neděle, tolik navštěvovatelů hospod, tolik tedy revolucionářů, revoluce pak jest zánik společnosti.

„Dospěli jsme, můžeme směle říci s Rossbachem, jedenácté hodiny, jejížto poslední udeření hranami Říma bylo. Množství lékařů sešlo se u lože staletí (našeho), kon servatismus, liberalismus, socialismus a kommunismus podávají mu svých léků; pod tíží lékařů klesá trpící tělo v hrob. A není žádného spasitele. Kdo že přinesl již jednou mravně zvrhlému světu spásu? Byla to mravní moc, křesťanství.**)

A to i nám přinese spásu; ale aby nás spasil, musí mu vrácen býti den, který ono za den svatý, za základ křesťanství a za podmínku svého spasitelného vlivu na člověčenstvo prohlašuje, to jest třeba světiti neděli.“

(Pokračování.)

Moudrost ze života pro život.

(Pokračování.)

32. Pravidla vzhledem náruživosti.

Seznavše hlavní podnět svého srdce i jak se dobré, mravní city probouzejí a pěstují, chceme ještě uvažovati, jak úsudky činíce, docházíme pravdy.

a) První pravidlo.

Zlá žádost, náruživost člověka oslepuje a rozum jeho podmaňuje a nutká, by zastával její

*) l. c. 36.

**) Rossbach Geschichte der Gesellschaft IV. V.

*) Ventura die katholische Frau I. 20.

zájmy. Kdykoli tedy v srdci tvém zahoří nějaká vášně, vznítí se náruživost, chraň se na něčem ustanoviti se nebo jednati; nejlépe učiníš, když svůj úsudek o tom, co tvoju náruživost zbudilo, prodloužíš. Jsi-li na př. k hněvu náchylen, postačí slovo, nemilý pohled, věc malicherná, že hněv se vzbouří, žluč ti překypí. „V hněvu vyvrě, co v srdci vře,“ dí přísloví. V hněvu sečkej, tedy nesuď, nejednej, až se utiší. —

Za to každá náruživost a vášně rady, jižto rozum jí poskytuje, hojně splácí. Vždyt víme ze zkušenosti, jak velice náruživost ducha podněcuje, spružuje a jak mocných prostředků tento pod její vlivem se chápé. Když hněv znenáhla povoluje, tichne; tož celá budova převrácených úsudků se boří; důkaz, že náruživost zastírá pravdu a člověk prostého, nezkaženého srdce pak své poblouzení rád nahlédne a zcela se obrátí.

b) Druhé pravidlo.

Cítíš-li, že v srdci se ozývá nějaká náruživost, hleď alespoň na okamžik si představit, jak bysi jindy smýšlel nebo pocítoval. Taková, byť okamžitá rozvaha vyvádí v duši tvé zcela jiné náhledy a city a přispěje k utišení. Jeden podnět druhým se oslabuje. Jak si počíná, jak vítězí náruživost? Tím způsobem, že vše, co jí překáží, odklízí, vším hýbá, co jí prospívá. Když pak mysl jinam se obrátí, pozornost se rozptyluje; duch porovnává i přestává souditi straně. Síly duševní a mravní znova se sbírají, zpružují se; náruživost, že s jinými se zblíží, chabne. Kde rozum zavládá, náruživost ustupuje. Aby se však došlo cíle, musí rozum opuštěným směrem se bráti proti náruživostem; nebo jde-li s nimi zároveň, ještě víc jich posiluje. — Ovšem nedovede toho prostředku každý člověk vhodně užití; nicméně kdo hledá, spíše na sebe pozor dá ihned prvnímu hnutí srdce odporuje, —

c) Třetí pravidlo.

Když tě nějaká náruživost chce ovládnouti, vysměj se sám sobě a v duchu potup se. Vlastního posměchu se každá zlá žádost nemálo leká. Prostředek tento jako sůl v srdce sypaná duchovní a mravní hniloby chrání; on nejen cizí nýbrž i vlastní chyby nám vytýká, protože i samolásku děsí a zároveň s bázní před výsměchem také nechť k zlému v srdce naše vlévá. Člověk jsa hercem a zároveň divákem, patří tu svou nešlechetnost a zlobu nelitostně pokáránu; však sám je svým karatelem i káranem. S posměchem vlastní náruživosti má se podobně jako když řečník v bouřlivé spo-

lečnosti metá slova plné vtipu a peprné pravdy. Účinek jest týž. Což jste nikdy neviděli, že jediný pohled utišil, skrotil bouři náruživosti? Co takový pohled značil? Bylo to odvolání k citu slušnosti, šetrnosti k místu neb k osobám; byla to přátelská upomínka, ironie neb tichý úsměch, nebo jen poukázání k zdravému rozumu. Náruživost se ihned ztišila, zmizela jako pěna mořská, když vítr ustál šlehati vlny. — A pak-li se člověk v té věci jiným poddává, proč by nemohl uposlechnouti sám sebe?

33. Člověk jako dítě jest mravně slabý a nestálý.

Člověk snadno se dá svoditi, však i na pravou cestu přivésti. Jsa více slabý než zlý, netrvá ve zlém, že započal zlé činiti, nýbrž lehkomyslně po té neb oné cestě kráčí podle dojmův a poměrův naň dotírajících. Až do stáří jsa děckem, žádá nic méně, aby se s ním jednalo jako s mužem, i zastírá pečlivě své dětinství. Než, jak dí přísloví: „v očích komorníka přestává pán,“ t. j. všechny lidské ctnosti, z blízka-li patříš, pozbývají lesku. Přidejme, že se každý sám lépe zná, než jest poznán a proto před sebou své dětské pošetilosti skrývá, sám sebe oklamává. — Dítě hned směje se, hraje, šelmovství tropí, hned zase žehře, zlobí se, pláče, aniž ví, proč. Podlehá vlivu tělesného ústrojí, své letory a povětrnosti; žije přítomnosti, co minulo, hned okamžitě zapomíná, nemyslí na budoucnost. A tak si počíná mnohdy muž vážný, rozumný, jen že rozmary jeho jinak se nazývají. — Člověk jest a zůstává dítětem, jen že mu později schází to prostolibé dětské kouzlo. — Duch v těle lidském tisícerymi okolnostmi a poměry ovládán, jest hybný, vrtký jako list na stromě, každému zavanutí větru povoluje, poddává se. Každý dojem letmo naň působí, stále se mění, ač domnívá se, že se vůkol něho změnily věci, jimžto svou vlastní vrátkost a nestálost přičítá. „Nestálý jiného úmyslu sedě, jiného stoje; jistý co v koši voda, nikde místa nezahřeje.“

(Pokračování.)

Smrt Drahomíry.

Zpěvem zbožným štihlý zvučí chrám,
hrdý jímž se pyšní Vyšehrad,
zvučí vítězné jak písně hlas.
Plésá lid; již būžků zástup pad,
a krev dětí dřív kde tekla tryskem
nad bezmocných model obětiskem,

jedinému Bohu obět pravou
přináší kněz — obět Jesu Krista.
Se rtů zbožných vzdechy k nebi plavou,
s nimi lidu srdce spějí čistá.

Náhle Vyšehradem vznes se ryk,
koní dupot a kol rachot zvoní,
v divém cvalu pestrý letí šik.
Drahomíra s družinou se blíží.
Na nádherném voze v zlata tíží
bohyně jak mocná tróní,
v očích blesků plamen hoří siný,
hoří pomsta za bohy dřív spásy
pomsta za háje, jich zašlé stíny,
za umklé svatých ptáků hlasy.

Slyš! teď chrámem zvonků tóny letí,
v prachu leží muži, ženy, děti,
v prsa bijí se a zraky sklání,
vždyť již v lásky velkém smilování
sestoupil Bůh v ruce kněze sám.
Pln jest lásky a pln míru chrám.

V srdce kněžny však jak lesklá dýka,
prostý hlas ten kovu z chrámů vníká,
a jak orkán pouště žhavý, lýtý
pomsty šilené již budí city,
city běsné bohů mstitelkyně.

A zášť kterou svatá padla tchyně,
staví teď se proti její Bohu,
proti Bohu lásky, smilování.

Ve hluk kol a koní dupot, ržaní
náhle slova zavzní Drahomíry.

„Boží nestrpí víc klam tak čirý,
klam jenž z chrámů pudí je a země
ctitele i odjímá jim němě.

Nuž vy všickni, již je ctíte stále,
činem zjevte úctu Perúnovi.

Nechť dětem jednou děje poví
otcové jak ve chrám nebadále
vpadli, oltář převrátili,

nevěrný jak národ zbili,
jak zas úcta vzrostla k bohům mladá,
kterou jenom v duše spása padá!“

A jak bouře příval s divým jekem
na kraj přihání se tichý, milý,
celý zástup s neskokrocným vztekem
na koních a vozích v směsi pílí,
s hlukem bouře, šelem divých řevem
na chrám tulný, lásky Boží zjevem.

Tak se valí — vichřice ta smělá.
Drahomíra k chrámu cválá předem,
za ní žene družina se celá
v srdci s nenávistí, krutým jedem.

„Beránku náš Boží, hřichy světa
který snímáš, smiluj, smiluj se,
vždyť tvou mocí i pták vzduchem létá,
jí též růže vskvětá spanile,
chraň, ach chraň lid svůj v té době strastí!“
Tak lid prosí, kdy již tóně v slasti,
Bůh že v srdce vstoupí s láskou svojí.

Venku blíž se žene divá vřava,
aby Boha vzpourou zneuctila,
aby půda svatá krví pila
toužících tak po pokrmu svatém;
Láska Boží náhle pomoc dává.
Bouře tmavá s prudkým roste chvatem,
na nebi dřív jasném mraky plavou,
blesky září hoří průsvitavou,
hlučí hrom a černý dým se valí,
země otvírá své pevné skály
a v chřtán sírný kněžnu jímá chvatem,
s pestrým vozem, s nakupeným zlatem
se záštím a pomstou, divým vztekem...
Hned zas zavírá s běsů jekem.

Ticho pak a klidno, jasno všade —
V srdce družiny se bázeň krade
a s ní touha znáti víru pravou.

V chrámu s vůní dýmu díky plavou.
Zda as tuší lid ten v zbožném pění
díků že vzdává za své zachránění —
za získaných nových bratří sbor?

Jan Veverka.

Něco o svědomí.

Podává K. B. Mráček.

Lidstvo podobá se v mnohém ohledu
malému dítěti. Podaří-li se mu jedno do-
brodružství provéstí bez pohromy, chápe
se hned druhého a třetího, a nedá-li se
brzy uvéstí na cestu rozumu a rozvahy;
vrhá se samoděk střemhlav do záhuby.
Jen pokrok, jen svobodu! A zatím krásná
ta slova jsou jen pěkným pláštěm, pod
nímž se rakovina rozžírá, zatím místo po-
kroku šíří se nevědomost u věcech nej-
nutnějších a nejnezbytnějších, místo svo-
body — vrhá se člověk sám v pouta mno-
honásobná.

A podivuhodno! Právě v kutí pout
těch pro sebe jest člověk neunavný, právě
tu nezná nikde mezí. Jak hrdě na př.
volá Rousseau ve svém Emilu: „Je ne
sache pas qu' aucun philosophe ait encore

été assez hardi pour dire: Voilà le terme, où l'homme peut parvenir, et qu'il ne saurait passer."

Člověk tedy nemá míti nikde mezí, nikde nemá narážeti na překážky, všeho se může odvážiti, vše podniknouti. Ký tedy div, že za takových nauk odvrhuje se víra v peklo, v život posmrtný, že popírá se nesmrtelnost duše, že nevěří se v zázraky a proroctví, zkrátka že zavrhuje se vše, co člověka na slabost a nedostatečnost jeho pamatuje, jeho vyšší určení mu připomíná.

A když již tak daleko se pokročilo, proč by nemohlo pokročiti se dále? Proč by nemohlo upírati se i vlastní nitro, vlastní přesvědčení? Ano i Bůh, jehož jsoucnost hlásá vesmír, i ten bídým člověkem se zamítá, ano i *svědomí*, hlas to boží, jenž nitrem každého člověka otrásá, i to popříti se musí.

Jen dále — a řekneme, že ani nejsme, že svět není . . .

Než promluvíme raději o svědomí, jehož jsoucnost se za našich dnů všemožně vyvrací a popírá. Nic neprospívá tu zkušenost, nic historie, nic rozum — svědomí ruší bezuzdnost, rozkošnictví a prostopášnost, míchá hořké pilulky k jedu, jímž se lidstvo s jasotem vrhá do hrobu sebezničení — a proto není, není, není!

Divný to důvod, divné odsouzení! Mistrně v té příčině lící boj proti svědomí Hálek v tragoedii své: Závěš z Falkensteina v jednání 1, scéně 3., kde mluví:

Beneš:

Avšak hlas *svědomí* — ten tresce hned!

Ruperto:

Vždyť má to řeč, žes osel', a nic víc.
Když svědomí má hlas, máš hlas ty též.
Když počne křičet svědomí, křič též.
Křič hlasem silnějším, hulákej, řvi,
až překřičíš hlas svého svědomí:
a musil čert by sedět ve svědomí tvém,
by neochraptěl konečně i jeho hlas.
Věď, že se jedná o první jen krok.
A když tě bude dloubat svědomí,
při prvním kroku, učiň druhý hned
a třetí pak a čtvrtý, pátý a tak dál —
a uvidíš, zda neztupí si uňž.

Jak ďábelská to výprava proti svědomí! A co jest svědomí, že takto s ním svět zápasiti chce? „Das Gewissen ist das sittliche Bewusstsein des Menschen, in welchem er: 1. sich dem Gesetze, das Gute zu thun, das Böse zu unterlassen, unbedingt

verpflichtet und verantwortlich weiss und 2. dies Gesetz in obersten, allgemein gültigen und unfehlbaren Grundsätzen erkennt, und 3. dasselbe vermittelt seines fehlbaren Verstandes auf seine einzelnen Handlungen vor und nach denselben anwendet. (Vosen: Das Christentum und die Einsprüche seiner Gegner S. 15). Aneb jinak: Conscientia est actus intellectus practici iudicantis, aliquid esse bonum aut malum, ac proinde faciendum aut omittendum. (Stöckel Philosophie II. Theil S. 362.) Aneb jak Dr. Lindner (Paedagogium 1881. Str. 53): „Praktické přesvědčení o tom, jakým naše chtění býti má, nazývá se *svědomím*."

Než ať již definujeme svědomí tak či jinak, poznáváme vždy jeho důležitost a cenu.

Svědomí jest jako nejvyšší tribunal soudní v člověku, jenž nad skutky jeho výroky vynáší, k dobrému vede, před zlým varuje, šlechtnost odměňuje, hanebnost trestá.

A jako každý tribunal soudní má předsedu, jenž nad spravedlností jeho bdí, tak má se i se svědomím. I toto má svého vrchního ředitele, a tím jest sám Bůh.

Jest tedy svědomí hlasem božím, jest zákonem nebeským, zapsaným do našeho srdce, jest horou Sinaiem, z níž neustále hlas Páně zaznívá. A tím-li jej shledáváme, znamenáme snadno jeho význam v dějinách jednotlivce i národů a pochopíme, proč proti němu od nevěrců a lidí zpustlých a ničemných ustavičně se brojí a bojuje.

Již v Adamovi mluvilo svědomí, již Kaina jako divou zvěř pohánělo z místa na místo. A jako u těchto nejprvnějších zástupců lidského pokolení se objevilo svědomí, jako je k dobrému vedlo a ze zlého káralo, tak dělo se po všechny věky a děje se i za našich dnů.

Svědomí není nikdo prost, svědomí jenom těžce utlumiti lze. Dobře v té příčině pravil Dr. Kalousek, oslavuje v českém klubě r. 1877 památku Palackého: „Svědomí ztratilo se toliko u nejzvrhlejších lidí, a najde se i u mnohých zločinců, jež lidská společnost ze sebe vyvrhla; arciť jest pravda, že těch nejzvrhlejších lidí beze všeho svědomí sedá více na měkké pohovce nežli v komůrce za oknem zamřížovaným. Avšak u ohromné většiny lidí vniterný hlas doprovází úsudkem každý čin vlastní i cizí, hlas, jenžto praví: toto

jest pravé, ono jest křivé. Hlas ten nelze přehlásiti nížádnou sofistikou na pohled vědeckou, ani žádným úspěchem neb prospěchem.“

Jakž jinak mohlo by se vysvětliti, že pohanstvo, zradivši Boha, zavrhnuvši pravdu a právo, zabřednuvši do bludů a neřestí hrozných, že toto pohanstvo ve mnohých věcech přece dobře jednalo, že úplně ve zvířecost neupadlo, že udržela se v něm seménka, z nichž za vláhy a slunečního jasu, jaký rozšiřovalo křesťanství, vzrůstí mohly květiny krásy neobyčejné a užitku neocenitelného.

Svědění to bylo, které ty národy vyzývalo k pořádku, svědomí to bylo, které vzbuzovalo jim jednotlivé muže, již pravdu hledali, již pro ni bojovali — a mřeli.

A poněvadž svědomí jest hlas boží, tedy vidíme, že Bůh sám pomocí svědomí o udržení lidstva pečoval, že svědomím je káral a napomínal, že svědomím jako metlou neposlušné děcko k rozumu přiváděl a na pravou cestu uvodil.

A skutečně jen na základě svědomí lze si dějiny lidstva vyložit a objasniti. Ve své snaze rebelantské bouřilo a bouří se proti všemu, co jest nebeského, tak jako Titanové vrhá lidstvo kamen za kamenem proti nejdobrotivějšímu Tvůrci všehomíra, nechce trpěti nadvládě Toho, jenž se o ně co nejlépe stará — a v tom zuřivém boji, v tom nesmyslném zápase může jedině svědomí k rozumu přiváděti a skutečně tak činí. Když vášně zuří nejvíce, když krvi země zalita, když národové kácí se v hrob, když trůny se boří, když města a vesnice popelem lehají, když úroda polní se ničí, když lidé stávají se krvežíznivými hyénami, — tu jedině svědomí může nalézt sluchu, může haněti, kárat, i trestati, tu objevuje se jeho blahodárná moc.

I jest tedy svědomí v lidstvu tím, čím regulátor u parního stroje. Než právě proto, jako regulátor dlužno co nejvíce ošetřovati a dle jeho udání se řídit, tak má se věc i se svědomím. Nešetří-li se hlasu jeho jednou neb podruhé, pozbuďte své ráznosti a bdělosti — otupí.

A tuto jeho vlastnost dobře zná svět, již se chápe a na základě jejím si klid a pokoj zjednatí usiluje. Dobře podotýká v příčině té Dr. Lindner (Paedag. 1881 str. 51): „Hlas svědomí mluví u každého dospělého a normálně zřízeného člověka tak zřetelně a tak mocně, že nelze jej

přeslechnouti aneb umlčeti. Jest to známý úskok nemravného, požadavkům svědomí odpírajícího chtění, že hledí tento hlas buď umlčeti (vřavou rozkoší a p.), aneb že hledí sofistickým způsobem smysl a dosah jeho požadavků přejinačiti tak, aby přivedeny byly v souhlas s vlastním chtěním. Sofistika náruživosti jest známa. Nedá-li se chtění podrobiti svědomí, přiloží se vůči sofistice na vlastní přesvědčení a pytvá se v něm tak dlouho, až se počíná rozkládati. Hnusné, ba sebevražedné to počínání! Avšak co nečiní člověk, aby se zbavil ostny, jenž nepřestává bodati, a jenž vychází z onoho, často zmíněného sporu chtění a přesvědčení? Tím se stává svědomí člověka kaučukovitě pružným a poddajným, takže se přizpůsobuje všem potřebám subjektivních prospěchů, náklonnosti a vášni. Touto osvědčenou methodou dovede mnohý své svědomí ve všech případech ukonejšiti.“

Tak možno vysvětliti si mnohé, smutné zjevy v životě.

(Dokončení.)

D O P I S Y.

Od Hořic.

(O pompfuneraciích.)

Podali jsme svého času do těchto listů stručný životopis prostého sice, ale zbožného a spravedlivého muže, J. M. z osady O.; znám byl jakožto poctivec skrz naskrz a velice nábožný, člen třetího řádu sv. Františka, bratrstva růžencového a j. — Stalo se, že náhle umřel, *na cestě do kostela!* Manželka jeho, vdova, skrovničká chalupnice, vystrojila mu pohřeb, ovšem prostý a jednoduchý; šlyť za rakví s ní ještě čtyři děti, *sirotci*. My šli z lásky; znajíce jeho čistou duši a hlubokou zbožnost, pokládali jsme za svou povinnost, prokázati mu poslední službu křesťanskou. Byli jsme tři v pluvialech, věc v osadě té nevidaná; v chrámu Páně promluvili jsme nad rakví několik přiměřených slov; zasluhovalť toho, a pak byl ten případ zvláštní a neobyčejný — zemřelť náhle, *na cestě do kostela!* Jediné oko nezůstalo suché; všickni ho znali, etili, a tudy i litovali, že tak náhle od nich se odebral. Dlouho vypravováno, jak krásný pohřeb J. M. měl! — Byl zas pohřeb v té farnosti, ovšem v osadě jiné, ale v téže kol-

latuře; zemřel veliký boháč, člověk študovaný a graduovaný, který ovšem do kostela nechodil a rozumí se, zaopatřiti se nedal. Měl býti vystrojen pohřeb; ovšem nádherný, ale kdepak? na vesnici? Kněží, aby se neřeklo, vzali se ovšem tři. Ale kde ostatní nádheru a slávu? Vzíti snad *vesnickou* hudbu anebo zpěv? I byla hned po ruce rada dobrá. V sousedním krajském městě je *pompe funebre*, t. j. špekulantský spolek k odbývání pohřbů! Ano to bude něco, něco nebývalého, neslýchaného! Tedy hned tam! Vyjednáno nádherný pohřeb, — za 400 zl.! I přihnalo se as 24 pompfunerbráků — samá uniforma a samé výložky; ani chocholy, ovšem i na koních nescházely; také dva obligátní dřevenni andělé, a krásný prý kříž, s Pánem Kristem, v něhož nebožtík nevěřil, musili v domě u rakve dělati parádu: ze živých snad žádný se nemodlil. Pompfunerbráci stáli čestnou stráž, jako sochy, ale žádný ani hubou neklap. Rovněž odměřeně, mrtvě, jako sochy, vzali nebožtíka na ramena, a odměřeným krokem, jako vojáci, kráčeli v průvodu; jeden snad s kordem a chocholem na klobouku, v čele! Lidstvo sbíhalo se, a kde kdo, díval se — přes ploty, nikoli jako na pohřeb, ale jako na komedii. Žádnému rozumnému se věc nelíbila; pochopil hned i sprostý, vesnický rozum, že to není *pohřeb křesťanský*, ale že jest to paráda, komediantství, — a my dokládáme, švindl a špekulantství, křesťanského pohřbu nedůstojné! A v pravdě také, jak jsme slyšeli, sestouplo se v témž městě několik špekulantů, dali dohromady *osm tisíc*, a nyní s mrtvolami katolických křesťanů vydělávají peníze. Ale víra křesťanská se ptá: Kde je láska? kde nábožnost? kde přimluy za zemřelého? — I tu švindl a špinavá ziskuchtivost. Lid však v té vesnici vdově M. říká: „Kmotra M., když váš muž umřel, to byl jinší pohřeb! ale tohle nebyl žádný pohřeb, to byla komedie!“ A my na konec se ptáme: A copak odkázal ten boháč chudým? nic! Tu věru platí ono slovo: Nemohlo těch 400 zlatých obětováno býti a darováno na fundaci ku podpoře chudých, kterých v osadě je dosti? — bylby snad aspoň někdo zemřelého vzpomněl a zaň se pomodlil! H.

Z Říma, dne 18. března 1884.

J. M. nejdušt. p. hrabě Schönborn, biskup Budějovický ráčil dne 13. t. m. ku 4. hod. odpolední přibýti do Říma a uby-

tovat se v Animě. Krátce po Jeho příchodu bylo nám dopráno J. biskup. M. srdečně uvítati; pak skoro hodinu s Ním poseděti a přátelsky rozmlouvat. Nejd. p. biskup byl veselé mysli a z naší přítomnosti měl velikou radost; — avšak nám připravil ještě větší, slibiv nám, bude li možno, že nás vezme s sebou k audienci ku sv. Otci Lvů XIII. — Jaká byla radost naše, když jsme viděli, že jediné přání naše se má státí brzy skutečností! A také J. M. nenechala nás dlouho v nejistotě a nedočkavosti; neb již dne 17. t. m. slib se stal skutkem! Po 11. hod. dopolední odebrali jsme se všickni Češi (7 na počet) do posvátného Vatikánu — vězení to nástupce Kristova — hlavy celého světa křesťanského! Brzy přijel i nejdušt. p. biskup a my se odebírali s Ním do komnat sv. Otce. Jaké pocity se střídaly v srdcích našich, když jsme kráčeli těmi posvátnými komnatami J. S.! — V předtrůnní síni nám trochu bylo čekati, však tím naše touha spatřiti již sv. Lva a nedočkavost vždy více jenom rostla! Asi o půl druhého hod. po audienci J. M. nejdušt. p. biskupa ráčila J. S. dovoliti bychom i my směli býti připuštěni. Byli jsme tedy u cíle! Dojem jaký na nás J. S. Lev XIII. učinil a kratičký okamžik ten, v kterém nám dopráno bylo patřiti na nástupce Kristova — hlavu celého křesťanstva, utkví zajisté navždy v paměti každého! — Přisnost a láska — vážnost a upřímnost — to vše značí se ve tváři sv. Otce, kterou dosud žádný fotograf ani žádný malíř nedovedl věrně nápodobiti! Stáří a starost sklání již tělo sv. Otce k zemi, tím výše však se povznáší bystrý, zdravý duch Jeho. Nelze mi ani vypsat tu lásku a vřidnost, s jakou nás J. S. přijala. Ano ani nám nebylo dopráno vzdáti povinnou úctu sv. Otci jakmile nás spatřil, již volal pln upřímnosti: „O pojdte jenom blíže moji Čechové.“ Každému podal ruky k políbení, pak sám ujal za ruku vřele ji tiskl, a s každým několik srdečných slov promluvil. Zvláště však J. S. nám všem doporučoval vřele studium sv. Tomáše Aq. onoho doktora andělského, bychom si zásady jeho a onu zdravou, pravou filosofii křesťanskou hluboko v srdce vštíplili, čehož, že hojnou měrou vedením výtečného a snad nejznamenitějšího prof. Fr. Satolliho v propagandě se nám dostati může. J. S. mluvil vřele a nadšeně, a ze vši řeči Jeho vysvítila veliká láska, jakou chová ku propagandě a zvláště ku Čechům. Celý

tento pro nás nejvýše šťastný okamžik trval asi 20 minut. Načež potěšení a posílení srdečnými v pravdě otcovskými slovy J. Sv. navraceli jsme se provázení nejdůst. p. biskupem Budějovickým od sv. Petra až do propagandy. — Zítra na slavnostní den sv. Josefa bude J. M. p. biskup Buděj. sloužiti v kapli propagandistské tichou mši sv., při které přistoupí všichni alumní propagandy ku sv. přijímání. — Ve čtvrtek dne 20. bude J. M. sloužiti mši sv. na hrobě sv. Petra, při kteréž nám dopráno bude J. M. přísluhovati. Nejd. p. biskup se hodlá zdržeti v Římě asi 14 dní, takže na květnou neděli by ráčil zase do Svého sídla, do Budějovic zavítati. — Všemohoucí račiž Ho dlouhá léta zachovati!

Čechové propagandy.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál ráčil se navrátiti dne 21. března z Vídně do Prahy. V neděli dne 23. března t. m. ráčil přítomen býti valné schůzi kat. politické jednoty. — Nejdůst. p. biskup litoměřický dr. Emanuel Schöbl nastoupí cestu svou do Říma hned po velikonočních svátcích a vrátí se na počátku května zase do Litoměřic nazpět. — Nastávající světící biskup pražský vys. důst. p. kanovník Karel Schwarz meškal tyto dny ve Vidni, kde zaveden u papežského nuncia Msgr. Vanutelliho informační proces.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 26. března u Matky Boží v Týně, od 27.—31. t. m. u Voršilek a od 1.—5. dubna u sv. Jana Nep. na Skalce.

— V neděli dne 23. března byly ve všech chrámech pražských konány bratrstvem **sv. Michaela** sbírky pro sv. Otce.

— Dnes koná se ve chrámu Páně ve Slupech, který jest založen ku cti a chvále „Zvěstování Panny Marie,“ **výroční a poutní slavnost**. V 8 hod. ráno jest mše sv. s požehnáním (pan Jan Pozlevic, při zavřeném kostele pro choromyslné), v 11 hod. slavná mše sv. (p. Alois Urbanides, vikarista na Vyšehradě) a odpol. ve 3 hod. české kázání (p. Jan Libertin, kapl. u sv. Apolináře) a po něm litanie s požehnáním. Při dopol. i odpol. službách Božích jest kostel obecnstvu k veřejné návštěvě otevřen.

— Ve středu dne 26. března koná se pouť ve farním chrámu Páně **svato-**

Haštalském na Starém městě; v 6 hod. bude ranní mše sv. s výkladem, v 8 hod. bude sloužiti J. Em. nej. [p. kardinál v 9 h. zpívaná (matura), v 10 h. slav. kázání, v 11. h. slavná velká mše sv., ke 3. h. odpol. pobožnost křížové cesty, ve 4. hod. postní kázání, o 4½ hod. české nešpory, po nichž se slavnost s Ambrosianským chvalozpěvem „Tě Boha chválíme,“ ukončí. Při matuře a nešporách, jakož i při nešporách v úterý ve 4 hod. odpol. zpívati bude farní Cyrillská jednota sv. Haštalská.

— **Propaganda** římská oznamuje o-
běžníkem biskupům a osadám misijnářským, že zřídí k přijímání odkazů a darů filiálky v četných městech evropských v Africe, v Australii i v Americe. Podobná filiálka bude zřízena též ve Vidni.

— **Katolicko-politická jednota pro království české** pořádala za příčinou své výroční valné hromady v neděli dne 23. března o 10 hod. dopolední v chrámu Páně u sv. Jiljí (Dominikanském) slavnostní služby Boží, které konal vys. důst. pan kanovník metropolitní Dr. Frant. Hrádek. V pondělí byla v témž chrámě o 9. hod. ranní konána oběť mše sv. za všechny zemřelé členy spolku.

— **K oslavě památného roku 1885** (1000 leté památky úmrtí sv. Methoda) konají se na Moravě pilné přípravy. Ústřední výbor, jenž k tomu cíli zvolen, měl dne 10. března třetí schůzi. Po obvyklých formálních podal monsigr. Procházka zprávu o dosavadní činnosti odboru literárního, dle níž doufati lze, že roku 1885 český překlad slovutného díla od Martinova (Život sv. apoštolů slovanských) nákladem kněhtiskárny papežské v Brně bude se moci pořídit. Ústřední výbor sám obrátí se na Martinova u věci té. Dále vydá se poutní knížka, již budou moci užívatí poutníci Velehradští; Dr. Eichler o ni pracuje. Podobně i zvláštní otisk ze „Sborníku Velehradského.“ „Život sv. Methoda“ od M. Procházky vyjde na světlo. — I zvláštní obrazy vztahující se k významu roku 1885 a sice u větším i menším formátě vydány budou nákladem výboru. Jménem odboru slavnostního dává dp. dr. Pospíšil zprávu o náčrtu podání, jež výbor učiniti hodlá k nejdůst. ordinariátům moravským o schválení kroků a prací na oslavu roku 1885 činěných. Náčrtek podání toho se přijímá a co nejdříve to se učiní na příslušných místech. Důležitá otázka o přiměřeném zpěvu při slavnostech

na Velehradě ku zralé úvaze odkázána odboru literárnímu a uměleckému. — Pan dr. rytíř Šrom jakožto předseda odboru finančního požádá se, aby učinil potřebné kroky ku povolení sbírek na účely slavnostní.

Z Budějovic. (*Oznámení letošní I. biskupské generální visitace a udělování svátosti sv. biřmování.*) 29. dubna v Bukovníku. 30. dubna v Žihobci. 1. a 2. května v Nezamyslicích. 3. v Rabi. 4. v Budčticích. 5. ve Svojšících. 6. v Petrovích. 7. v Hlavňovicích. 8. a 9. v Dlouhé Vsi. 10. v Albrechtci (Albrechtsried). 11. v Strašíně. 12. ve Vacově. 13. v Dobrušce. 14. v Čestlicích. 15. a 16. v Krasilově.

Literární oznamovatel.

— Ve 12. čísle „Světlozor“ nalezá se zpředu Liškův obraz „Alchymista,“ pak Schreyerova pěkná krajinomalba „Hora Bořen u Bělky,“ Mařáková veliká ilustrace „Kufstejn,“ Zillichův genre „Vesnický civilisátor“ a dvě ilustrace k textu, tak že teď „Světlozor“ přináší v každém čísle mnohem více vyobrazení, než tomu kdy jindy bývalo; také text jest jako vždy hojný a vybraný; z nových statí jeho sluší uvést pěkně psaný Čapkův obrázek z přírody „Život v lesích na jaře.“

Zápisky sv. Janského Dědictví v Praze, koncem roku 1883.

(Dokončení.)

Pan prof. Jos. Kyselka, Fr. Slabihoudová ve Vosnici, Jos. Mimra s Marií m. ve Vodňanech, Jos. Lazar s Marií m. v Strakách, rod Jana Vossy v Březí, škola obec. v Čechelicích, Ant. Štěpánová v Suchomastech, Ferd. Gyra v Praze, Jos. Kalaš v Herynk, Magdalena Štípková v Nov. Kdyni, důst. p. Jos. Hejna, farář v Opořanech, rod Ant. Kaliny v Bříství, p. Frant. Liška v Trho-Svinech, důst. p. Frant. Kraus, farář ve Vápeném Podole, dp. Frant. Šilha, kaplan v Benešově, p. Jan Mach v Mal. Oujezdě, vel. p. Blažej Krunert, kaplan Poděbradech. — *Z Moravy a Slezska:* Marie Hlavinková v Hunčovicích, rod † Jana a Anežky Zavřelových v Škařticích, Frant. Kratochvíl s Marií manž. v Drnovicích, Josefa Šotková v Brtnici, Florian Febián v Hati, Rosalie Gieselová v Soběchlebech, Eman. Sýkora a matka Alžběta v Šlapánicích, Frant. Lecián ve Važanech, Anežka Bláhová v Nov. Jičíně, Marie Kachetová v

Opavě, Kateřina Kurková v Koběřicích, Kateřina Slaná v Štěpánkovicích, rod Frant. Medusa v Lednici, důst. p. Ant. Novák, farář v Prosečné, rod Frant. a Marie Omelkových v Star. Městě, p. Kosmas Anderle, bratr řádu sv. Františka, Veronika Palisová v Kolečovicích, Juliána Glogarová v Slavkově, rod Jakuba a Františky Poláčkových v Šlapánicích, Frant. Schneider v Lošově, Jan Šmíra s manž. Marií ve Fridlantě, Michal Mikunda v Místku, vel. p. Frant. Porazil, kooperátor v Určicích, Amalie Pospíšilová v Střelcích, Teresie Knebllová v Hodoňovicích, Františka Opletalová v Březci, Jos. Nevřela s manž. Beatou v Štěpánkovicích, Rosalie Adamčíková v Kravaři, Frant. Papež se sestrou Marií v Kravaři, Frant. Graca s manž. Brigitou v Kravaři, rod Frant. a Františky Kovalčíkových, rod Vojt. a Františky Holanových, rod Jana a Marie Šebkových, rod † Frant. a Františky Hájkových v Star. Městě, Josefa Horáčková v Čermákovicích, rod Františka Langa v Libuši, rod Václ. Štěpánka v Kloboučkách, rod Jana Dubiny v Lubné, rod Jos. Martince v Pozlovicích, Anežka Kulová s matkou Veronikou v Metylovicích, rod Ignace Gregory a manž. Voršily v Dolanech, rod Bačádků v Tučapech, důst. p. Julius Jířik, farář v Slavkově, Anežka Martová v Neředíně, Petr Kouřil v Trusovicích, Rosalie Javorová ve Frýštaku, Anna Jurčíková v Horní Vsi, Jan Pavlačka v Stolicí, Ant. Podhorný s manž. Adolfou v Štědrákově, rod Vavřince Klečky v Polské Ostravě, rod Jana Lásky v Hrušově. — *Z Rakous:* Antonie a Antonín Zalabák ve Vídni. — *Z Uher:* rod Pavla Gašparíka a Heleny manž. v Paldě, rod Josefa Belka a manž. Kateřiny v Abratunově, Rudolf Švorc v Bahoně. — Všech údů vesměs koncem roku 1883 26.810.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. Himmer, kapl. Pcherský, za admin. v Tuchlovicích;
- p. Frant. Bečka, admin. v Oužicích, za kapl. v Kornouze.

Upřádněné místo:

Tuchlovice, fara patron. náboženské matice, od 12. března 1884.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. Drechsel, os. děkan a far. v Křešicích,
- p. Ant. Langer, os. děk. a far. v Hummelu, a

- P. Pav. Pelikovský**, kvardian řádu sv. Frant. v Turnově, jmen. bisk. notari;
p. Jos. Kvičala, lokalista v Oknech (Woken), a
p. Ant. Ullrich, lokalista v Deštné (Töschen), obdrželi Synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. Pettera**, far. v Kryrech (Kriegen), za far. v Nepomyšli (Pomeisl);
p. Křiš. Kachler, far. v Cvikově, za arciděk. v Polici;
p. Frant. Jina, admin. a Jablonci (u Mimoně), za far. tamže;
p. Alfred Forst, admin. v Židovicích (Seidowitz), za far. tamže;
p. Frant. Sommer, koop. v Jitřavě (Pankraz), za far. v Křtžanech (Kriesdorf);
p. Jan Bernat, zámecký kapl. na Kláštere, za far. v Kruhu;
p. Ant. Sekker, kapl. v Jirkově, za far. v Jerně (Göhrn);
p. Václ. Mašek, zam. kapl. v Lukaviciích (diec. Budějovická), za far. v Sutomi;
p. Václ. Symon, kapl. v Lounech, za katech. měšťansk. škol tamže;
p. Gust. Müller, katech. měšť. škol v Cvikově, za kapl. v Dubé;
p. Frant. Keš, admin. v Nepomyšli, za admin. v Kryrech;
p. Frant. Wenzel, kapl. v Polici, za admin. v Malé Bukovině (Kleinbocken);
p. Karel Reiter, kapl. v Ehrenbergu, za kapl. v Bilině;
p. Václ. Frost, kapl. v Jenšovicích, za kapl. v Kravařích (Graber);
p. Václ. Španihel, kapl. v Bakově, za zam. kapl. na Kláštere;
p. Jos. Pavec, za kapl. v Bakově.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Václ. Hladek**, kapl. Trutnovský, dne 18. března 1884, (nar. 17. července 1851 v Rohenicích, vysv. 10. srpna 1875).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. Čejka**, b. vikář, č. děkan a far. v Cirkvicích, jmen. čest. konsist. radou;
p. Jos. Betlák, far. v Konárovicích, obdržel expositorium canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Vinc. Kröhn**, far. ve Spindelmühle, za far. do Velké Úpy;
p. Jan Matějka, far. Žichlinský, za far. do Rudoltic;
p. Vinc. Marek, admin., za far. v Malé Úpě.

Uprázdňená místa:

- Spindelmühle**, fara patr. náboženské matice, od 17. března;
Žichlink, fara patr. kníž. Lichtenšteina, od 18. března t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Petr Ratzek**, deficient, kněz jubilární, dne 15. února, (nar. v Hradci Jindřichově; 19. říj. 1799, vysv. 24. srpna 1825);
p. Eduard Böhm, farář v Římově, dne 8. března 1884, (nar. v Klatovech 28. pros. 1825, vysv. 2. listop. 1851).

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. Hašek**, admin. v Hluboké, za faráře tamtéž;
p. Jan Forst, far. v Kostelci, za far. v Kovářově;
p. Martin Žemlička, kapl. v Kovářově, za admin. v Kostelci;
p. Jan Krejsa, kapl. v Dubném, za admin. v Rudolfově;
p. Emanuel Stampach, admin. v Pivoňce, za kapl. v Vserubech;
p. Jos. Schürerer, kapl. v Hostouni, za admin. v Pivoňce (Stockau);
p. Frant. Bürger, kapl. v Žumberku, za admin. v Římově.

Uprázdňená místa:

- Kostelec** (v Mirovickém vik.), fara patr. pana Karla kníž. Schwarzenberga, do 20. dubna;
Římov, fara patr. dědiců zemřelého p. Emila Lorenze, do 27. dubna.

Milodar. Ctihodní pp. bohoslovci pražského semináře za heslem: „Dobudujeme chrám Hospodinu“ přispěli na chrám sv. Vítský v sbírce XV. 2 zl., v XVI. též 2 zl. Zaplat Pán Bůh.

Lístky, na nichž učení

O svátosti pokání

a o Nejsvět. Svátosti Oltářní

stručně vyloženo jest, dle nichž snadno dítky k první sv. zpovědi a sv. přijímání připraviti lze rozesílá franko Vojtěch Řužička, katecheta v Mor. Ostravě, a sice 100 kusův o svátosti pokání za zl. 1.10, taktéž 100 kusův o N. S. O. za zl. 1.10 a 100 modliteb k sv. přijímání za 20 kr.—
Výnos věnován Velehradu.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190 — I.

Expedice :
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786 — II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKE.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

K á z a n í

o slavnosti Sedmibolestné Marie Panny.

Tvou vlastní duši pronikne meč.
Luk. 2, 35.

Přistup.

Když král babylonský Nabuchodonosor přitřhnul s četným vojskem do země židovské, Jerusalema i s chrámem ohněm poplenil a téměř veškeré obyvatelstvo do zajetí odvedl, tehdaž veliké zajisté byly útrapy lidu israelského. Nad těmito útrapami bolestí se chvělo srdce proroka Jeremiáše, jenž na zříceninách jerusalémských nářkem srdcelomným bēdoval volaje: „Komu přirovnám tebe aneb komu připodobním tebe dcero jerusalémská? Komu tě rovnou učiním a potěším tě, panno dcero sionská? Nebo veliké jest jako moře potření tvé.“ (Pláč Jerem. 2, 13.)

A nebylo divu. Neboť hle, slavný druhdy Jerusalema, střed národního života i ozdoba země židovské ohněm popleněn; nádherný chrám Šalomounův, ohnisko života náboženského a pýcha lidu zničen, lid pak odvržen v zajetí. Ano veliká, veliká musila býti bolest národa vyvoleného! Protož právem lkál Jeremiáš: „Veliké jest jako moře potření tvé.“

Avšak tento nářek Jeremiášův nad bēdami Israele výmluvným jest proroctvím utrpení Matky Páně. Neb co byly všechny útrapy lidu židovského u přirovnání k utrpení Marie P., jemuž Matka B. pro Syna svého podrobiti se musila; onať větším ještě právem zvolati mohla: „Veliké jest jako moře potření mé;“ neboť na ni jedině splnilo se proroctví: „Tvou vlastní duši pronikne meč.“

Národ židovský zajisté zasloužil sobě tuto metlu Boží za nepravosti své; Maria P. však, Panna nejčistší a Matka nejvzornější trpěla nevinně, zcela nevinně. Jestli tedy Jeremiáš nad utrpením lidu svého bēdoval: „Veliké jest jako moře potření tvé,“ tím větším právem Rodička B. zvolati mohla: „Mou vlastní duši pronikl meč.“ — Abychom pak lépe poznali nezměrnou bolest Matky sv., stopujme bedlivě život její mateřský.

Pojednání.

Jedva, že uplynuli dnové očišťování jejího, již spěchá Matka Páně se Synáčkem svým — ač nebyla povinna tak učiniti — do Jerusalema, jen aby zadost učinila zákonu Mojžišovu. I obětuje Prvorozeného svého Hospodinu a všechna blažena přijímá Ho z rukou žehnajícího starce Simeona, slyšeti však musí také strašnou věstbu: „Áj položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli a na znamení, jemuž bude odpiráno: *a tvou vlastní duši pronikne meč.*“ — S podivením naslouchá nebohá Máti prorockým slovům Simeonovým nevědouc, která by si je vysvětlila. Jaké moře myšlének vzbudila asi slova tato v duši Rodičky Boží? Představ sobě, matko křest., aby tobě při zrození dítěte tvého někdo předpovídal: „Tvou vlastní duši pronikne meč.“ — A jak počíná sobě ta Matka panenská? Zarmoucena jest ovšem proroctvím do útrob duše své; než uvyklá jsouc ve všem podrobiti se vůli božské, s pokorou přijímá z rukou Božích vše, což jí pro Syna jejího očekává a se srdcem odevzdaným ubírá se zpět do Nazaréta. Ovšem že ani tam nezapomněla na proroctví a že očekávala splnění jeho.

Než zdálo se, že hrozná věštba Simeonova leč až v daleké budoucnosti se splní: neb hle, z dalekého východu přibývše královští mudrci se skvělou družinou bedlivě pátrají po novorozeném Králi židovském. Blahem nevýslovným září Maria P., vždyť jejímu Synáčku přišli se korunované hlavy poklonit a vzácnými dary Jej uctít. Než běda! Právě toto jejich pilné hledání královského Dítěte budí obavy krvelačného Heroda a tak příčinou jest nové bolesti Matky Páně. Ano, „Tvou vlastní duši pronikne meč:“ toto proroctví zbožného starce příliš záhy počalo se uskutečňovati; ukrutník Herodes totiž ukládá o bezživosti b. Děťátka.

Však ten láskyplný Otec neb., jehož oko vševidoucí bdí nad milovaným Synem, prohledajě vražedný úmysl Herodesův vysílá anděla svého, který zvěstuje pěstounu Josefovi, aby s Dítětem a Matkou Jeho uprchl do země egyptské. Hle Ten, jenž Israele spasit přišel, nebyl ani jako nevinné Dítě bezpečen, ale jako zrádce nějaký utíkatí musil z vlasti své! Viš matko, jak bolestný jest útěk s útlým Děckem dalekou i nebezpečnou cestou do země cizí, neznámé a tam prodlévání? Vždyť nesmí ta Máti božská vrátiti se dříve, až Bůh z mativ krvelačné záměry Heroda a jeho potrestav nazpět volá jednorozeného Syna svého, aby splnilo se proroctví: „Z Egypta povolal jsem Syna svého.“ (Os. 11, 1.) Ubírá se se Synáčkem svým nazpět do Nazaréta a tam v zátíši tráví život. I snesl se snad již klid nebeský na rodinu sv., neb léta uplynula, anižby nějaká bouře byla rušila posvátný mír její.

Tu však právě dokonál mládeneček Ježíš dvanáctý rok, kdy každý pacholík židovský povinen byl ponejprv navštívit chrám jerusalémský. Ačkoli Pán a Zákodárce sám, přece neváhal Kristus tomuto ustanovení Mojžíšovu se podrobiti. I putuje s rodiči svými ku slavnosti velikonoční a tu již prokmitati necháváje božské povolání své, setrvává pacholíček Ježíš v chrámě mezi učiteli, aniž mají o tom tušení rodičové jeho. Matko Páně, „tvou vlastní duši pronikne meč.“ Však tu pozoruj rodiče ztrátu jeho; i pátrají po něm u příbuzných a známých a nezvěděvše o Ném, vracejí se do Jerusalema, by Ho hledali. — Umíš zajisté posouditi, matko křesť., jaká to bolest pro Matku, hledající v městě rozsáhlém Jedináčka svého, ten

božský Klenot, ježž Otec neb. svěřil jí k opatrování. Ač přesvědčena jest o moudrosti Synáčka svého, přece jen s bolestí a nepokojem hledá Ho unaveně i se snoubencem svým. A nalezši Miláčka svého nemůže zdržeti se, aby nezvolala: „Synu, proč jsi nám tak učinil? Aj otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.“

Opět upokojena vrátila se Maria s Pacholíčkem svým a Josefem do Nazaréta a po drahná léta se těšila sv. rodina zaslouženému míru nezkalenému. I podobalo se, že míra utrpení Rodičky B. již dovršena jest. Ano ještě více; Syn její konaje později poslání své Světec dokonalý, ano Rádce, Těšitel, Lékař a Křisitel — slovem největší Dobrodínece národa svého těší se nevidané přízni lidu, jenž v přecetných zástupech za Ním se hrne, na poslušání učení Jeho celé dny s Ním trvá i na vše ostatní zapominá. Věru ten lidu dav všecek jest unešen skvělými skutky Páně i chce králem Ho učiniti, ano v slavném průvodu do hlavního města Jej uvádí. Nastojte však! Ta právě přízeň a láska lidu trnem jest v oku fariseům a nejvyšším kněžím, kteří stůj co stůj chtějí nenáviděného Syna tesařova, veřejného Karatele svého se světa sprovoditi aniž přestali, až se jim to podařilo. V pravdě, Matko bolestná, „tvou vlastní duši pronikne meč!“ Nyní teprve nadešla tobě doba utrpení nejhroznějších a sice tak, že rána ránu stihá.

Dábelským záměrům vysoké rady židovské zajisté velice vhod přišel zrádce Jidáš, jenž za bidný peníz vydal jim svého Mistra, takže mohli bez hluku jej zajati a na smrt odsouditi. Týž pak nález má ihned vykonán býti.

A tu již setkává se Maria P. s četným davem, s měsíci to nejpestřejší členů nejvyšší rady, vojínův, zvědavých divákův — slovem nepřátel i přátel Syna svého. V zástupu tom vidí dva lotry a s nimi nevedou, ale vlekou ach — Syna jejího, toho Pána nejsvětějšího jako zločince nějakého; a Onť klesá pod břemenem kříže. Jak tu krvácelo srdce panenské Rodičky, že Syn hle — s lotry počten jest a k smrti odsouzen! O Máti sv., „tvou vlastní duši pronikne meč;“ než ochotna jsouc jako Syn její vypiti kalich utrpení až do poslední krupěje, provází Matka věrná Jedináčka svého na místo popravné. Ach té cesty! Bolesti nevýslovnou raněná ubírá se kolísavým krokem se zástupem. Dove-

deš sobě, matko křest., z obraziti Rodičku Boží provázející Syna svého na Kalvarii? I jest jí, jakoby ji samu na popravu vedli!

Takž došli na Golgotu a tu konajice dílo katanské, jemuz v dějinách lidstva rovného není, na kříž přibili Miláčka jejího. „Stála pak blízko kříže Ježíšova matka jeho.“ (Jan 19, 25.) V pravdě několik jenom slov, ale poznáváš, matko, dosah jejich? — Nezměrná býti musí bolest matky, kteráž o popravě syna svého ví a což teprvé, když jí přítomna jest; a přece bývá to spravedlivý trest na syna za zločiny spáchané. Jaká teprv bolest jímati musila duši Marie P. vidoucí Syna svého nejenom nevinného, ale i Dobrodince národa od přátel opuštěného a od nepřátel posmívaného nejpotupnější smrtí umíratí!

I z želelo se Kristu P. utrápené Matičky Jeho; truchlivým znakem patří na ni s kříže dolů. Aby pak ji naposled ještě poněkud potěšil, otvírá přesvatá ústa svá i pravi: „Ženo, hle syn tvůj;“ a: „Synu, hle matka tvá.“ (Jan 19, 26. 27.) A pak — pak ten nejšlechetnější Syn vypouští duši svou. — Matko Boží, „tvou vlastní duši pronikne meč.“ Tu zajisté umlká jazyk nejvýmluvnější, neboť celou bytost naší bolest prochvívá. A přece ta Rodička nejsv. skalopevná jsouc u víře všemu tomu se podrobila, až dotrpěl Syn její.

Než úhlavní nepřátelé Ježíšovi nemají dosti na tom, že Ho k smrti umučili; nýbrž ani Mrtvému nepřejíce poklidu ještě to sv. Tělo Jeho zohaviti chtějí. Však pozdě přicházíte vrahové, ten Zločinec nejnevinější odevzdal již duši Otci neb.; než dokonějte ďábelské dílo své. Aby totiž nabyli úplné jistoty o smrti Páně, požádali Piláta, by dal odstraniti těla odsouzených dobře věduce, že takto nejsnáze a jistojistě přesvědčí se o smrti nenáviděného Galilejského. I stalo se po přání jejich. Vojínové vyslaní zlámali hnáty dvěma lotrům, přišedše ale ku Kristu P. a vidouce Ho již mrtvého, „nezlámali kostí jeho, ale jeden z vojákův otevřel bok jeho kopím.“ (Jan 19, 33. 34.) Mohlaliž při probodeni srdce Synova pocítiti Matka B. bolesti ještě větší? Zdaž — ať tak dim — neprokláli též její srdce? Ano, „tvou vlastní duši pronikne meč.“

Když tedy nezvratně dokázána smrt Ježíšova, dáno Tělo Jeho Josefu z Arimathie; týž pak snal je s Nikodemem s kříže i ubírají se, aby položil Jej do hrobu svého. Věru, chudičky to průvod

pohřební! Velice pořádku těch věrných, kteří pozůstali z tisícův dřívějších velebitův Jeho; avšak mezi nimi — Maria. Nyní teprvé skončilo se, ty Máti bolestná, utrpení tvé! Hle, ta hrozná věštba Simeonova uskutečnila i naplnila se do podrobná. V pravdě, „tvou vlastní duši pronikl meč,“ neboť „veliké jako moře bylo potření tvé.“ Pohřben Syn tvůj a s Ním snad pohřbeno všecko — a ty přece sobě nezoufáš, ale tiše a odevzdaně neseš kříž od Boha na tebe vložený; neztrácejíc osvědčené víry své doprovázíš Miláčka svého na poslední jeho cestě ku hrobu. Zajisté co svět světem bude, obdivovati se budou všichni rekovností tvé, s jakou jsi vše to přestála a tak zvítězila! V tobě právě viděti může každá matka lidská vzor svůj, neboť od tebe naučiti se může trpělivosti a odevzdanosti.

Závěrek.

Takž nastínil jsem tobě, matko křest., utrpení Matky Boží. Ty nepochybně více méně také trpíš pro ditky své. Takováli utrpení stihne tebe, zkoumej dříve, není-li to vinou tvou, již dopustila jsi se nerozumným vychováním dítek svých. Je-li tomu tak, pak nezbyvá tobě, leč uznati chybu svou, prositi Otce neb. za odpuštění a všemožně se přičiniti o napravení chyby své. Pakli jsi však svědomitě postarala se o zdar dítky svého a přece Bůh tebe křížem navštívil, ó jenom neztrácej důvěry. S celým srdcem přivíh se k Sedmibolestné Marii P., Matce všech matek a pros ji za přimluvu u Syna jejího. I buď ubezpečena, že neoslyší tebe; neboť nebylo slýcháno, aby komu byla pomoci své odepřela, kdož se pod ochranu její utíkal. Ochotna tedy jsouc vyhověti přání našemu, vyžádá tobě u trůnu Syna svého ulehčení; zajisté i tobě nastane po utrpení vezdejší radostné Alleluja. Amen.

Vlad. Pokorný.

Ku jmeninám

zakladatele Dědictví Matičkých.

Ne zlatý palác ani stezky života,
kol nichž jen srdce světa kolotá, —
ne hledanými slovy štěstí zličené,
ne život, v němžto meteóru mžitný třpyt
chce stále světlo jasné hvězdy zaslonit —
Vám přeje, Pane, srdce stavem spřízněné;

ne světa slávu, jejíž vybledlé už líce
teď nijak nespokojí velikána více, —
ni přízeň světa, jejíž vadnoucí tu květy
už zítra víchr zástí rozmetává v světy, —
ó nikoli! — to všecko přáním mojím není!
Já přeji víc než to, co vede v zapomnění;
to přeji Vám, co ducha ku nebesku nese,
kde před Bohem se Seraf s Cherubínem třese,
já přeji sílu v Bohu! — A zdaž více mohu,
než to, čím v mocném úzce sloučení jsme Bohu,
než milost Toho, který v nevýpravné kráse
dnes sílí duši, by ji zítra sílil zase? —
A k tomu přeji také sílu ducha, jemuž
nižádná bouře světa uškoditi nemůže
a marně hledá toho v temno zahaliti,
jenž v povolání svém se hvězdou jasnou trpí! —
Toť moje přání, které dechem vděků dýše,
jen vřelé jeví tobo city, kdo je píše! —
Než ještě více! — Přivádím i vděčné děti,
jež jménem dnes přemilého Otce světi,
jež ve mladistvé, dětinné své, čisté duši,
čím „*Dédicovi*“ jim jest a bude, dobře tuší —
a z tisíců těch dítek každé vonné kvítí
svých přání nese Otci, jenžto v citů chvění
u mocném srdce šlechetného roznícení
tu vděčnost *malých* u velké své duši cítí.
A posléz na Bohu Vám prosím požehnání,
jak bylo ono, které druhdy Abelovi
od sídel Tvůrce svatou ovinulo skrání;
jak bylo ono, které vznešenými slovy
Judité Izrael kdys kladl v cestu žití . . .
to přeji já — a sotva někdo více cítí! —

Upřímný bratr duchovní.

Ostříhejte soboty mé!

(Pokračování.)

VIII.

Znesvécování neděle a zdraví dělnictva.

Neděle zove se dnem Páně; ale i dnem člověka a zejména dnem lidu nazvati ji můžeme. O toho podivně prozřetelného a božského zákona, hluboce uváženého od toho, který člověka tak dobře zná, jelikož jej stvořil a všem malým i velkým potřebám přizpůsobil. Bůh chtěl práci; ona jest zákonem, důstojností člověka a zároveň zkouškou proň; ale Bůh chtěl také odpočinek, jenž jest potřebou přirozenosti lidské a naší obmezené síly; a tak má člověk právo k odpočinku, jako má povinnost k práci. Aby pak ve věci tak velké a obecné potřeby nezřízená a

vrtkavá fantasie místa nezaujala, odpočinek zákonem Božím uspořádán, který se stvořením člověka a světa současný jest; a pozorujeme-li z blízka a důkladně všechna dobrodíní v tom zákonu skrytá, podivem zcela zachvácení jsme. „Ano svět jest váš, pravil Bůh lidem, dobuďte ho, přetvořte ho prací! Ale nedělejte z práce jha pracujícího člověka, mého tvora a dítě mé, umorujícího a zhovadujícího. Já chci, aby v jisté ode mne určené dny byl svůj, a zakazuji komu kolvěk, přikovati ho ty dny k práci bez oddechu a odpočinku, ale též prikazuji, aby v ty dny si oddechl a odpočinul. Toť zákon neděle.“

Ale lidé zrušili ve své hrdosti den nedělní ze vzdoru proti Bohu, nenadávše se, že sami toho pychu budou obětí. Den sváteční učiněn jest dnem všedním, robotním, ale s jakým pro člověka a zvláště zdraví jeho užitkem nejzáhubnějším. Všeci, kteří o tom přemýšleli, nařikají na zrušení neděle a dovolávají se jí jako zřízení národního a dobrodíní prvního stupně pro lid.

Každá práce, ať duševní ať tělesná, síly člověka pracujícího a to duševné neb tělesné, sama sebou oslabuje, potírá a zneuhla ničí. Ochabnutí zejména tělesných sil jeví se nejpatrněji při tělesné práci, a to tím více, čím déle práce trvá, čím namáhavější jest a čím obtížnější jsou okolnosti provádějící ji. Ochabnutí můžeme rozeznávati dvoji: bezprostředné, okamžité a prostřední trvalé. Ono následuje každodenně po každé delší práci a odstraňuje se odpočinkem jídlem po práci a spánkem; toto jest následkem práce delší čas, na příklad několik let trvající, kterou se síly těla více seslabují, nežli jídlem a pitím, odpočinkem a spaním nahraditi možno. Tento nenáhly rozklad organismu lze ovšem buď zrychlití aneb zdržeti, a to druhem a okolnostmi práce, jakož i užíváním neb zanedbáváním potřebných prostředků.

Porovnáme-li rozličná lidská zaměstnání, shledáme, že jisté druhy práce, zvláště továrnické, na zdraví lidské velmi zlobně působí, jak svědčí hojnost na nejvyšších zajímavých zpráv o rozličných odvětvích řemesla a průmyslu z různých zemí. (Ketteler die Arbeiterfrage str. 210, příl. III. Hitze die sociale Frage 67, Zirvas l. c. 64.)

Nejzlobněji působí na zdraví: hodiňářství, klenotnictví, zlatnictví a stříbrnictví, rytectví, krejčovství, punčochářství, krajařství, šperkovníctví, švadlenství a krumpírství atd. To má za rychlý násle-

dek úbyt, slabotu ano i ztrátu zraku, prsní neduhy, úbytě zvláště plic a předčasnou smrt.

Rovně nebezpečno a záhubno jest řemeslo koželuhů, ocelářů, pilníků, zámečnicků a kovářů, kněhtiskařů a práce dělníků v dolech železných, kuprových, cínových, cinkových, olověných a uhelných, v čistírnách a pivovarech, v přádelnách a tkalcovnách. Většina dělníků tam zaměstnaných před časem slábne, neduživí, churaví a záhy umírá. Dělníci v továrnách na jehly, kteří špice jehelní dělají, zřídka 40 až 50 let se dožijí; jiní, jako pilníkáři, dělníci v olověných a cinkových dolech ani toho věku se nedožijí. K nejzáhubnějším a život nejvíce ukracujícím zaměstnáním patří brusiectví ocele. Brusiči stolních nožů v Sheffieldě, brousící na mokrych kamenech, umírají mezi 40. a 50. rokem, brusiči břitev, brousící mokrě i sucho, mezi 40. a 45., brusiči vidliček, které se toliko na suchých kamenech brousí, mezi 28 a 32. (Engel, Lage der arbeitenden Klassen in England 246.)

Dle franckého Rolníka r. 1875 obnáší počet let rozličných stavů: pro kněze $65\frac{1}{12}$, pro učitele, zahradníky, řezníky $56\frac{5}{6}$, pro kupce $56\frac{3}{4}$, pro jircháře $56\frac{7}{12}$, pro rybáře a lodníky $55\frac{1}{4}$, pro juristy a kammeralisty $54\frac{1}{4}$, pro lékaře a ranhojiče I. tř. $52\frac{1}{4}$, pro pekaře $50\frac{1}{2}$, pro tesaře $49\frac{1}{6}$, pro zedníky $48\frac{2}{3}$, pro bednáře, malíře, natěrače $47\frac{1}{2}$, pro obuvníky $47\frac{1}{4}$, pro kněhtiskaře 47, pro stolaře $46\frac{1}{3}$, pro zámečnický a kováře $46\frac{1}{4}$, pro krejčí $45\frac{1}{3}$, pro kamenníky a sochaře $43\frac{5}{6}$, pro sazeče, písmolince a cínaře $41\frac{3}{4}$, pro litografy a mědoryjce $40\frac{5}{6}$ roku.

Dle Dr. Engla (Zeitschrift der statist. Bünaus 1862) dosahují v Berlíně důchodníci a soukromníci průměrně $66\frac{1}{2}$ r., strojníci $37\frac{1}{2}$, knihaři 35, přádelníci takáku a hotovitelé doutníků 31 r.

Dle Dr. Lombarde (De l' influence des professions sur la durée de la vie v annales d' hygiène sv. 11. a 14) obnášel život v Ženevě v průměru u úředníků 69,1, u důchodníků 65,8, u obuvníků a krejčích 54,2, u nádenníků a dělníků 52,4, u tiskařů kartunu 52,1, u stolařů a ebenistů 49,2, u zámečnicků 47,2, u běličů a natěračů 44,3 r.

Dle Dr. Mayera (Versuch einer medizinischen Topografie u. Statistik v. Dresden) zemřelo v Drážďanech od roku 1828—37 ze 100 osob:

	pod 50	přes 50 r.
vyšších úředníků	17	83
nižších "	28	72
nádenníků	38	62
krejčích a obuvníků	47	53
kočích	50	50
knihářů, tkalců, tis- skařů, hodinářů	55	49
tesařů	58	42
truhlářů a sklenářů	66	34
kamenníků	88	12

Dr. de Neufville (Lebendauer u. Todesursachen 22 verschiedener Stände und Gewerbe) udává za průměrný věk ve Frankfurtě v l. 1820—52:

duchovních	65 r.	11 měs
učitelů	56 "	10 "
kupců	56 "	9 "
tesařů	49 "	2 "
zedníků	48 "	2 "
bednářů	47 "	6 "
obuvníků	47 "	3 "
truhlářů	46 "	4 "
zámečnicků a kovářů	46 "	3 "
krejčích	46 "	4 "
kamenníků	43 "	10 "
sazečů, písmoliteů a cínařů	41 "	9 "
lithografů a mědoryjců	40 "	10 "

Villermé podává na konci II. sv. svého tableau de l'état des ouvriers z let 1823—34, kolik ze 100 osob jednotlivých stavů po uplynutí jistých let zemřelo, a to:

	po 1. roce	2. "	5. "	30. "	40. "	50. "	60. "	70. "	80. "
po 1. roce	22	31	36	52	59	68	77	87	94
" 2. "		31	36	52	59	68	77	87	94
" 5. "			36	52	59	68	77	87	94
" 30. "				52	59	68	77	87	94
" 40. "					59	68	77	87	94
" 50. "						68	77	87	94
" 60. "							77	87	94
" 70. "								87	94
" 80. "									94

Děti přádelníků umřelo tedy as polovic než prvního roku dospěly, ana polovice dětí továrníků atd. 30 r. se dožila.

Podobně udává rapport factories inquiry commission v Manchesteru, kde přes 57% dělnických dětí, z vyšších tříd pak pouze 20% před pátým rokem zemřelo. V Anglicku umírá z jednoho milionu lidí: a) na venkově 19300 = 1 z 52; b) v městech 27.073 = 1 z 37; tudíž zde o 7773 více než tam. (Mittheilungen des Centralvereines für das Wohl der arbeitenden Klassen Neue Folge sv. II. 238.) V Man-

chestru zemřel r. 1848 jeden z 32.72, v Liverpoolu jeden z 31.90, an průměr celo neb polo venkovských okresů Cheshirského, Lancashirského, Yorkského jednoho z 39.80 vykazoval. (Engel Lage 133.) Ve venkovských okresích úmrtnost pohybuje se mezi 1 na 48 až 1 na 62, v nejhlavnějších továrnických okresích pak obnáší: v Birminghamu 1 na 38, v Londýně 1 na 36, v Manchesteru 1 na 30, v Liverpoolu 1 na 28.

Překvapující jest porovnání Gaumeovo (l. c. 119. pozn. 2.) Ze seznamu úmrtnosti v Anglii r. 1848 pamětihodná věc na jevo vychází, že vojin, bojující v oblehacím příkopu obleženého města aneb na bojišti před přeudatným nepřítelem, méně smrti vydán jest, nežli obyvatelé některých továrnických měst v Anglii, na př. Manchesteru, Liverpoolu. Úmrtí při obléhání Anversa byla jako 1 k 68; při obléhání Badajozu jako 1 k 54: v bitvě u Waterloa jako 1 k 30. Pro dělníka v Liverpoolu má se úmrtí jak 1 k 18, pro tkalce v Manchesteru jako 1 k 17, pro nožíře v Sheffieldu jako 1 k 14.

Z toho jest patrné, že způsob a druh zaměstnání má rozhodný vliv na zdraví lidské, nejrozhodnější pak práce továrnická či velkopřůmyslnická. Příčiny tohoto jsou na snadě. Mimo husté nahromadění obyvatelstva v městech s úzkými a tmavými ulicemi a příbytky má nezhoubnější vliv na zdraví zvláště hromadné nakupení dělnictva v dílnách a zaměstnání často zdraví naprosto škodlivé, jak o tom píše Faucher ve svých studiích o Anglicku. „Obdělávání pole sílí a otužuje vůbec člověka; řemeslo pak pod krovem prováděné dělá mu jistotu čáku na náhlé a prudké nemoci, mimo to jeho konstituci oslabuje a vysiluje. Ač mají (v Anglii) v továrnách dokonalou ventilaci zavedenu, tělo nicméně tomu dlouhému uzavření 14 neb 15 hodin denně nikdy nepřivykne a jestli to zaměstnání dědičným se stane, plémě konečně víc a víc oslábne. K tomu přidej, že při rukodělném průmyslu ve všech odvětvích práce jisté výkony se vyskytují, které na zdraví těla přímo útok činí. Pravda jest, že rukodělníci vůbec nežádá velkého napnutí síly svalové, ale možnáliž proto dělníkovi štěstí přáti? Ne velikost nýbrž trvání namáhání unavuje lidské tělo. Ale při rukodělní práci není ani chvíle odpočinku. Místo aby, jak se praví, stroj ovládal, člověk jest jeho sluhou. Dělník jest otrokem,

jsa nucen ošiditi své hnutí podle hnutí stroje, k němuž jest přikován; on musí s ním v rychlosti zápolití aniž smí déle státi než on. Zkušeni důstojníci prohlašují, že voják déle 6—8 hodin denně beze školy ve zbrani býti nemůže; jak asi vypadá s přádelníkem, který každý den 14—16 hodin nejen státi, nýbrž od stroje k stroji choditi, jehož pozornost v ustavičném napnutí a síla svalová v neustálém namáhání býti musí?“ (Zirvas l. c. 66.)

„V zavřených dílnách, praví Cubanis, zvláště kde se vzduch snadno obnovovati nemůže, síla svalová velmi rychle ubývá; reprodukce animální teploty mdlí a nejsilnější muži stanou se rozmarnými a rozmazlenými jako ženy. Bez vlivu činného vzduchu a oživujícího světla, jehož pod širým nebem požíváme, tělo takorba jen vystřelí, jako rostlina bez vzduchu a tepla; nervový system snadno ztverdne, což přecho často pouze nepravidelným rozdrážděním odstraněno býti může.“ (Gaume l. c. 107.)

„Nejinak jest ve více otevřených dílnách, kde jest mnoho dělníků pohromadě. Samo vykonávání jejich díla a husté nahromadění jich zkazí záhy vzduch . . . vzduch bude brzy kyselinou uhličitou, škodlivými miasmy, prachem a částicemi kovovými naplněn, což všechno na plicní orgány více méně zkazonosně působí. Odtud vidíme téměř všude, kde jsou rukodělny, hutě, továrny, a nějaký průmysl, při němž spoličinnosti více rukou třeba jest, nápadnou zvrhlost mezi lidmi. Bledé tváře mající tvrdý a odporný výraz, nízké postavy mužů, neduživá a bolestná podoba žen, dětí, majících na sobě od početi života nezhladitelné známky kletby, spočívající na původech jejich života; toť kormutlivý pohled, který takové hromady dělníků vůbec poskytují.“ (Gaume l. c. 107, 108.)

Z této povahy práce snadno jest si vyložiti, co za doby velké nouze o práci r. 1832 v Anglii lékaři v nemocnicích pozorovali. „Shledali jsme, praví, že toho roku, kdy obyvatelstvo strádalo a trpělo, počet na zimnici nemocných alespoň o $\frac{1}{8}$ menší byl, než prostřední poměrný počet 5 předešlých (pracovitých) let.“ (Zirvas l. c. 67.)

Anglický přádelník bavlny vyznal před anglickou rukodělnou kommissi o fysických účincích svého zaměstnání: „Viděl jsem tři generace dělnické. Lidé, jež dnes kolem sebe vidím, dřívějším se více

nepodobají. Děti první generace, jelikož v rukodělných vychovány, byly vesměs slabé konstituce, a děti těchto dětí, jsou dnes zas mnohem slabší. Známe teď lidi ve svém stáří a i mladší, kteří svůj život šoupáním Mule Jenny (předouchího stroje) ztrávili. Duch jejich jest otupen a 'uschlý jako strom. Učinění jsou dětem podobní a nejsou více titěž, jak jsem je dříve znal. Dlouhé hodiny práce, jakož i vedro, v prádelnách panující, toto zemdlení a vysílení mají za následek. Dělníci nechťejí jísti, nýbrž raději pít; jedni pijí pivo, druzí jiné opojné nápoje. Totéž první krok. Z nenáhlá oddávají se obžerství a karbanu. Jejich zdraví se ničí, rozum slabne." (Leon Faucher, *etudes sur l'Angleterre* I: 369, Zirkas l. c. 67.)

Nejhůř jeví se tyto smutné následky u dětí v továrnách zaměstnaných.

"V našich továrnách na bavlnu, čteme v popsání Manchesteru většinou děti se zaměstnávají. Jsouce vychovány v dobročinných ústavách v zástupech se přivádějí. Nikdo jich nezná, nikomu na nich nezáleží. Jsouce uzavřeny v těsných jizbách, kde vzduch olejem lamp a strojů otráven jest, přidržují se k práci, ježto celý den ba až do tmavé noci trvá. Když přijdou z učení, děti tyto, jsou pravidelně slabé a ku vši namáhavé práci neschopny." Té doby, když Robert Pell dvanáctihodinovou bill navrhl, byla práce od dětí žádaná tato: děti pracovaly denně, vyjma jednu hodinu pro oběd, 13—16 hodin. A to byly částečně děti 9, 8, 7, 6 leté a i pod 5 lety. Nohy pod nimi klesaly, ale chtivost zisku činí vynalézavým; vstrčili je do bot ze železného plechu, aby stály." (Perin l. c. II. 274 násl.)

Tento výběr výroků zkušených mužů postačí snad za důkaz, že práce zvláště továrnícká na zdraví dělnictva zhoubně působí, a že, nemáli dělnictvo zakrnutí aneb až vyhynouti, čas pracovní zkrátiti třeba, a to tím více, čím práce zákazonnější jest. K tomu také směřují námahy dělnictva ve všech zemích, a nelze než očekávati, že všude svou věc provedou. Takto nabudou chvíle, v Boží přírodě pokročí, něčím jiným tělo i ducha občerstvujícím se zabývati, zejména rodinných záležitostí si hleděti, slovem o své zdraví pečovati.

Avšak denní odpočinek, byť i delší, nikterak nestačí, aby se síly člověku v pravé míře zotavily a na delší čas čily a

zdrávy zachovaly, nýbrž třeba k tomu pravidelně se vracející delší doby k odpočinku, která by obyčejné zaměstnání úplně přerušila a činnost jeho duchovní a tělesnou na jiné věci obrátila.

Dr. Niemeyer (l. c. 41 násl.) dovozuje to následujícími drastickými příklady: pramínek gummi, jež neustále roztahuje, pozbude své pružnosti a visí jen volně okolo knihy, o niž jsem jej otočil, aneb náhle se roztrhne. Pakli jej mírně roztahuje a nechámli ho v prostředním napnutí, po léta zůstane elastickým. Právě tato elasticita jest to, jež při zmožení slabou stránu, při šetření pak síl, sílu živého zvířecího těla činí jak z následujícího vysvitá: "Když před lety, dokud nebylo železnic, velké náklady zboží na vozech od východu na západ se dovážely, pouze 8—10 neděl na cestě, učinili přátelé svěcení neděle s jeho protivníky tuto sázku: Dva vozkové se stejnými vozy, stejným nákladem a potahem vyjedou jednou v pondělí z rána na jednu cestu, přítel neděle bude se svým potahem každou neděli odpočívati, protivník pojedě dále. A jaký byl výsledek? Ješto s nákladními vozy denně jen určitý kus cesty, až k jisté hospodě uraziti možno, předejel protivník soupeře svého první neděli o 3—4 mile, atd. Avšak šestý týden předejel tento onoho a dojel se svými dobře ošetřovanými koni v pravý čas cíle, ani koně onoho zhmoždění a vysílení, pozdě tam dorazili." Na tomto praktickém příkladě ukazuje Dr. Niemeyer, že prázdný čas mezi hodinami a dny ležící se zde nepočítá. Zvířata nepracovala celý den, nýbrž odpočívala i ve všední dny náležitě. "Bez pravidelných hostin nemohlo by o práci naprosto řeči býti. Totež platí o odpočinku nočním, jehož kdyby nepožívalo tělo již po několika dnech by zničeno bylo. Přestávky k odpočinku během pracovního téhodne mají se tedy k práci jako otázka a odpověď, jako zdvihání a spouštění samokovu. Vlastní zotavení poskytuje teprv úplné zastavení pracovního celku."*)

*) Následky nepřetržité práce jsou dle téhož. 1. Zakrtnuté míšení šťávy a tracení se barvy krve, tudíž bídné, suché, bledé vyhlížení. 2. Hromadění dusivé a unavující krve. 3. Kašel prachový a suchý. 4. Nedostatečná ventilace plic a svalů. 5. Zastava krve tepny, zvýšený tlak krve, náchylnost k chrlení krve atd. 6. Váznutí krve žíly krevní, haemeroidy a křeč-

Dr. H. N. Descieux, spisovatel slavné ve Francouzsku populární zdravotní píše: „Musíme se postavit na stanovisko skutečných událostí a nemalovati si sociální stav, který nikdy skutečně býti nemůže: kde totiž dělník každodenně v pravém poměru pracovati, jisti a odpočívati může. Nemá-li dělník jeden den, kdy práci úplně zastaviti může, odpočine si v noci leda od přímého unavení denního; než to nestačí jeho potřebě. V krátké době dělicí hodiny jeho práce od sebe nemohou se jeho síly úplně zotaviti, nýbrž se brzy zcela vyčerpají a člověk se takto záhy stane kořistí úplné ochablosti, ježto loubeture se zové a k ochvatí přehnaných koní přirovnati se může. (Pokračování.)

V tom jara dechu.

V tom jara dechu *stopuj* „světa vání,“ . . .
vznes téměř ke Zdroji těch živých proudů!

V tom jara dechu *jímej* „světa vání!“
Šum hájů slyš i řek, — niv, sadů vlání,
kde budí pěvců sbor tu ze sna hroudu;
hor, luhů písmo čti, i květů plání —
vše — tvorstva řeč, i skladných jeho oudů!

V tom jara dechu *slavě* „světa vání,“
skloň téměř před Zdrojem těch živých proudů!
Fr. Doucha.

Ave Maria.

Arabeska od Vinc. Drbohlava.

Na pokraji lesa stála stará jedle. Byla matkou mladšího dorostu, který se za ní do značné dálky a šířky vlnil.

Proč i jí neschvátilo ostrí sekery, jako to učinilo vlastním sestrám?

Stojí tu o samotě, jako by se jí bujná mládež bála, a přece veškeré vzezření její v srdci účtu budí.

Nábožná ruka ozdobila kmen její Milostnou světící boží. Vkusný obrázek Bohorodičky, uzavřen v skříň malou, proti zlobě počasí, hlásal, že slib nábožného křesťana, splnění zde došel.

vité žily. 7. Otupení smyslu a ducha a (následkem modrého pondělka) náchylnost k pití. (l. c. 11—37.)

Proto šumný les v uctivé vzdálenosti; proto šetřeno starého stromu.

Stojí zde od pradávna. Obrázek zasaditi dala před mnoha lety, mlynářka. Bylať v těžké nemoci. V nouzi své, když již lékař vzdal se naděje, utekla se k Panně Marii slibující, že dojde-li uzdravení obraz její na jedli u křižovatky zavěsí.

Pod lesem vlnil se kraj. Kus ráje milené vlasti naší. V rovině, ve klínu ovocného stromoví odpočívala vesnička; za ní zelenající se pásy úrodných polí střídajících se s bujnými lučinami a ještě dále byly dědinky jiné, tak útulné, že k sobě srdce tajemnou mocí vábily. Nad pozeňnaným krajem bděl lesnatý v modro se ztrácející svah horský, věnčený na skráni své zříceninou staroslavného sídla rytířského. Hleděl bys stále do údolí a pořád bys nalezal krásy nové.

A v tom kraji žije lid dobrý a zbožný, lid — český. —

Krásný večer letní nastával. Půvab majestátnosti zavěsil se nad celým údolím a zahalil vesničku v kouzelné šero. Na stezce k lesu směřující objevila se postava dívky. Spěchá rychle. Hle! již lesa dospěla. Stojí před omšelou jedlí a něžnou rukou Matičce první věnec z vonných květin podává. Oči jí planou ohněm zbožné lásky k Světici. Vždyt zítra Panna Maria svátek má a věrná dcera Orodovnice své neopouští. Již jej upevnila. Hledí na práci svoji s blahým uspokojením.

Náhle les utichl; pták, který v jasavé písni den skončený oslavoval, umkl; vánek korunky stromů libající odletěl daleko. Proč náhle změna taková? Z blízké vížky kostelní zavzněl zvonek.

„Ave Maria!“

Stříbrný jeho hlas rozletěl se po celém vukolí, vstoupil do chýší rolníkův, do statků sedláků a srdce zbožných rozezvučel dlouhou, sladkou hymnou k matce Největější! Ave Maria! — Jak úchvatný dojem působí v srdci lidském . . . Tu večer snesl se na zem unavenou a zavolal pilně hospodáře do náručí milené rodiny. Rolník v proudu jasavého hovoru zapomíná na umdlené údy své — občerstven láskou okřívá na těle i na duchu. Oko leskne se mu radostí a srdce plesá — v tom líbezném zvuku dotknou se ucha jeho.

Smích a cílý hovor dveřmi uniká a rodina v tichu velebném tam ku hvězdě večerní povznáší zraků svých a vroucně modlí se Ave Maria!

Pod starou jedlí poklekla dívka, jak první zvuky zvonku zaslechla a sepnouc rukou svých pozvedá zraků svých k Rodičce Boží.

O pohled blíže, ty jenž bloudíš často na cestách srázných, hled vroucnost a moc modlitby.

Dívka modlí se Ave Maria. Na vysokém čele usídlil se výraz nebeské touhy a oči její ozářeny plamenem nadšení s odaností největší obrací se ku Slitovnici — rety šeptají modlitbu tichou a vřelou.

Ty hledíš s ustrnutím na zjev ten, jsi v kruhu čarovném, z něhož nemůžeš se vymoci. Ty zrakům svým nevěříš, že jest to bytost pozemská. V obličejí jejím jest obraz vryt svatosti. Neviděl jsi dosud zbožnost takovou.

Chceš zvěděti, co duše cítí pohřížena v tůni zbožnosti?

Vždyť vidíš odlesk duše na tváři její. Pln nebeské důvěry a lásky. Srdce jí překypuje hymnou nejvznešenější k té, k níž se v hodinách soužení utíká, s níž se radí, ji vzývá a prosí. Panna se modlí k Panně panen. Totě v hlubině srdce nic se nezachvělo? Ba cos nesměle ozývá se v něm, — je to vzpomínka potlačovaná dětských let, kdy matička tvoje učila tě; Ave Maria.

O pokoř se také vroucně! Ach sladko zde — i les nesměle zašeptal pozdrav večerní. Vánek se vrátil a rozšuměl hájem velebné Ave Maria — jen ptáče mlčí. Nechce rušiti slavnou hymnu přírody.

Čarovné zvuky znějí stále.

Pohled, tam v poli stojí postava, jako socha z kamene. Jest to stařec; zvuk ho postihl u prostřed cesty. On se modlí.

Stříbrný hlas mu poletuje kolem skrání — sívá brada šepotá modlitby a oko k modrojasu nebeskému občas pohlédá.

Tážeš se, kam jsem to zašel? Jsem v kraji kouzelném — ba mnou touha jakás pohnula a tesknota srdce objala!

Zajdi z hluku městského z víru všedního života, kde srdce vroucím citům uzavřeno, kde úcta zbožných neuznávána, kde jen v skvělých sonetách a písních vřelých krása světská se opěvá — do milého našeho venkova, do té visky horské, kam dosud duch moderní osvěty se neprodral, k tomu lidu, kde láska jk náboženství srdce blaží a vroucí modlitba k práci posiluje, jdi mezi náš posud poctivý lid venkovský a zvoláš: Mně vnitřní pokoj duše nezjedná ni halda brilliantních spisů, jež každý skoro den na světlo

boží vycházejí jako jedno zbožné: Ave Maria.

Tvé nitro se zachvěje i ty klekneš na kolena a se srdcem vřelým vyříkáš modlitbu k Marii Panně, již tě nábožná máti naučila. —

Zvonek umkl.

Dívka vstala. S důvěrou hledí temné noci vstříc, srdce její blahem přetéká, je nadšena — ba zapěla i Matce svaté. Kdo ji posilnil k dalšímu žití, kdo dal ji důvěry v Boha, kdo v nevinosti ji utvrdil? sladké: Ave Maria!

Něco o svědomí.

Podává K. B. Mráček.

(Dokončení.)

Rodině zemře otec i matka. Zvukem hruď, dopadajících na rakev, ohlašuje se smutná budoucnost sirotkům. Mají jmění malé, svět jest zlý, třeba, aby se správa jeho do dobrých rukou dostala. Opuštěnost jejich pohne srdcem mnohého, že konečně A. se stane jejich poručíkem, upřímně se nabízí nejen před soudem, ale i před Bohem, že jmění jejich spravovati bude. Než najednou nalehnou na něho svízele, potřebuje peněz, sám nemá — i stane se nevěrným svému úřadu, sáhne po penězích ubohých sirotků. Neřekne ovšem, že si je nechá, a konější bouřící se svědomí! Ale nechá věc den neb dva dny, svědomí se ukonějši — i sáhne po částce druhé, svědomí již klade menší odpor — až konečně mlčí, mlčí úplně — a z nešťastných sirotků jsou žebráci.

A. nalezá se v okamžité tísní. Potřebuje částku peněz na den neb týden, ale potřebuje ji nezbytně. Co počíti? B. má peníze. Obrátí se tedy na něho, líčí mu svůj neblahý stav, prosí ho úpěnlivě, prolévá slzy, spiná ruce. B. se pohne. Než není v půjčování nováčkem. Půjčil již mnohokrát na 20 neb 30 %, již několik rodin připravil o polnosti a příbytek — jest dobrodinečkem lidstva — již mnoho kletby a slz na něm spočinulo. Však vede se mu i přes to dobře. To hloupé svědomí, které se z počátku krutě ozývalo, přivedl úplně k mlčení — a proto půjčí A. na 40 %, přirazí úroky ke kapitálu, až konečně jest A. na mizině a B. nemilosrdně jej vyžene z vlastního příbytku.

Vybral jsem dva křiklavé případy,

jak si člověk, jenž svědomí své otupil, nelidsky počíná. Než každý jest s dostatek přesvědčen, že obor popsany jest poměrně nejmenším zlem. Což jsou peníze, což jest jmění proti cti, zdraví, počestnosti, životu atd. atd. a přece člověk nesvědomitý právě tak váží si peněz jako cti, jako života atd.

I patrně z toho, jak záhubno jest, svědomí otupovati, jak nebezpečni jsou lidé, kteří svědomí své jakýmkoli způsobem o bdělost a bystrost připravili.

Než nemysli nikdo, že lidé tací sami zůstávají bez trestu. Byť se jim dobře vedlo rok neb dvě léta, byť jásali po nějaký čas, že povznegli se nad ostatní lidi, byť vychvalovali své vzdělání, svou osvětu, své povznesení nad ostatní — do nitra jejich nikdo nevidí. Ale kdyby tam nahlédnouti mohl, zhrozil by se. Nitro to při nejmenším postrádá oné krásy, oné příjemnosti, jakou s libostí pozorujeme u lidí poctivých, hlasu svědomí šetřících. Nitro to jest jako by černá, nedohledná propast, kam s hrůzou a zděšením patříme, a kam za žádnou cenu vstoupiti bychom se neodvážili. Tak poznamenává Bůh ty, již znak jeho přítomnosti, jeho velebnosti, jeho dobroty — již hlas svědomí zamítají a neslyší.

Ale na trestu tom není dosti. Svědomí utlumené, ohlušené, k mlčení přivedené, svědomí to probouzí se opět a často právě tu, když nejméně se to očekává, právě u prostřed zábav, rozkoší, kdy domnívá se člověk nejbezpečnějším. A tu ozývá se jeho hlas tak mocně, tu pronásleduje člověka tak krutě, tu trestá tak nemilosrdně, že kárání jeho stává se nesnesitelným, že život jest nesnesitelným peklem, že člověk pocituje již na světě tresty pekelné. O jak hledá se tu úleva, jak spěchá takový nešťastník k soudům, jak rád by vystoupil i na popraviště — ale vše to neposkytne mu právě, vydatné pomoci.

Hlasem Božím pohrdl, od Boha se odvrátil — a proto jedině návrat k Bohu může mu klid navrátiti. Jdi do zpovědnice, uživej darů, jež ti poskytuje choť Kristova, važ si hlasu, který Bůh do srdce ti vložil, a tak jedině budeš opět šťasten a blažen.

Važme si tedy svědomí svého, dbejme o to, aby i u ostatních, již s námi se stýkají, bylo ostražito a bdělo. Ale aby úsudek jeho byl vždy pravý, užijme prostředku, který podává Fr. Matouš Klácel ve své „Dobrovědě“ na str. 58: „Svědomí, ač

jest původní světlo bytnosti člověčí, nemá-li i samo státi se bludičkou, má se z okamžitého popudu, pominutelného vnutnutí a z citu neurčitosti proměnití v poznání; dobro má se zasnoubiti pravdě, a život otočiti se pevnou oporou vědy. Jen touto proměnou setře svědomí se sebe všechny barvy rozdílnosti, a jak, jsouc zákonem bytným, jest původně a o sobě obecné, tak bude i obecné v skutku, a bojům a sebeklamům vnitřním přítrž učiněna bude tak jako zevnějšímu protivenství a skřípání svědomí lidských. Aby se ale mohla státi věda svědomitou a vědomí vědomím vědeckým, potřeby jest úplného a nahého vyjevení všech stran; nebo vzájemnosti všech rozumů a na bojišti roste pravda.“ Nuže, kdo tomu přisvědčí, povinen jest užiti vědy jediné pravé, jediné vědy křesťanské a tak posílit si své svědomí, aby nikdy nekolísalo, nýbrž stalo se kompasem, který by vedl nás bezpečně do vlasti nebeské.

Med lesní.

Od Albána Štolce. Přel. Otto Vítězslav Pitra.

(Pokračování.)

Duben.

Chce-li člověk na zemi přijíti ku předu, jest neodvratně nutno, aby neznal plnou tíhu hříchů a vin svých. Mnohé lidi by vědomí takové zničilo, ztratili by odvahu, sílu ku práci na svém polepšení. Proto předvádí nám Bůh pouze část hříchů našich, neobjevuje ani ty v plné šedrednosti. Teprv po smrti, kdy „nikomu nelze již se přičiniti,“ když strachem a ztrnutím žádná činnost se neporuší, teprv tehda objeví se duši hříchy jasně a zřetelně. Čím více tedy člověk za živobyti se namáhal, aby hřích poznal, tím méně hrůzně bude překvapení, až člověk zemře a sebe v pravé uží podobě a naopak — nehledě ani ku pozitivnímu soudu.

Španěl En Ramon Muntan vypravuje ve své kronice, kterak když galéry krále Aragonského s ukořistěnými loďmi do Messiny se vracely, lid se obával, že král Karel zvitězil a opět k městu se blíží, kterak však král po břehu se projížděje lid těšil. Pohled na tolik plachet jej však zarazil, neboť jeho bylo jich jen asi dvacet. I zvolal: „Pán, jenž mne v milosrden-

ství svém sem přivedl, mne a tento lid zajisté neopustí.“ Když došla zpráva o vítězství, sestoupiv král s koně, poklekl. Všichni učinili takže; zpívající *Salve Regina*, chválili a díky činili Bohu za vítězství, ne sobě, ale milosti Boží je připisující. Boha velebíce, vpluly 22 galéry, každá za sebou 15 vlekokou dobytých do přístavu. Rádost a jásot nekonečný se zde kolem ozýval, zdálo se, že nebe a země bojují o přednost — tak zaznívala chvála Boží, Panny Marie a všech Svatých z úst lidu. Všichni Siciliané volali: „Pane Bože a Otče náš, velebeno budiž jméno Tvé, jenž jsi nám statečné lidi poslal, aby nás uchránili před smrtí. Patrně, o Pane, že lid tento (Španělové) jest lid Tvůj; každý z nich předčí nad ostatní lidi ve světě, jako lev nad ostatní zvířata. Budiž tedy velebeno jméno Tvé, jenž jsi nám takého pána s takovým lidem dáti ráčil!“ Kde jeví se takto veřejně u nás náboženství? Tam, kde sebou pohne, zaleze do kostela, netroufajíc si ani přese rty, tím méně, aby ve všeobecný se stlumočilo souhlas. Jest patrně, že obyvatelstvo Evropské mnohonásobně vadne a Bůh je opouští, neboť Boha veřejně, srdečně, svorně nevelebí, díky jemu nečiní. Zdá se, že zde i v dějinách věku starého největší udatnost a nábožnost v jedno jsou srostly. Tak u hrdin Homérových, u Makkabeů atd.

Poměr znalosti země a znalosti člověka jest asi týž. Známý povrch země nepatrným jest oproti ohromné, uvnitř v hlubinách země se nalézající spouště. Tak jsou i slova i činy pouze povrchem člověka; nezměrně jest, co člověk myslí, cítí, chce, sní atd. — O tom neví jeho bližší ničeho, ba člověk sám toho zapomíná.

Včera večer pracoval jsem až do noci o své exegesi; následkem toho lopotil jsem se i ve snu přemýšlením. Trapným jest, namáhají-li se nervy myšlenkové ve spaní samy, nejsouce, jako při bdění, vedeny a osvěcovány duchem. Probudiv se přemýšlel jsem, zda duše po smrti dále nesní o tom, co v životě nejvíce ji zaměstnávalo. Mnohé zjevy duchů toto dotvrzují, provázeny jsouce časem okolnostmi, takými, z nichž patrně, že spíše jsou polovědomým, dřívějším zvykem ztraceným sněním, než vědomým, k určitému cíli směřujícím činem. I v hodině smrti, kdy vědomí již zmizelo, mluví a pohyby činí mnozí, jevíce dřevní návyk života. Viděl

jsem mladého kováře, jenž velmi se namáhal, jakoby obrátiti chtěl pod kladivem kus železa.

Znamenám, že namáhavější práce pro koleje a podobné úkoly talentu mému co do produktivnosti velmi jsou na překážku. Při hojné práci nemám řádné myšlenky a nálady, jež by výrazná jsouc, v denník mohla býti vepsána. Tak i po pravidelné a za jistým cílem se nesoucí práci, jež až do 10 hodin trvala, jsem v kostele roztržit, buď nemoha únavou myšlenky v jednotě udržeti, buď nemoha z duše samostatných vyroniti modliteb. Při cestování však veliká, ve mne vzniká plnost myšlenek a vroucnost modlitby. Není tedy lenost a pohodlí vadou mé povahy, nýbrž nutností a podkladem plodnosti.

Květen.

Jak loni, kráčet jsem i letos v květnu po osamělé hrázi Draeisamu. Bože, jak sladká hodina! Duše má blaženě vznášela se mezi nebem a zemí, jako sokol, jenž majestátně v modravém kroužil aetheru. Příroda pak milostně a kouzelně mne těšila a jařila, říkajíc: Viz ptáka, kvítek, sluku vodní, viz nad mladistvým Valdberkem stříbrný mráček na modrém nebi, vdýchni vonný vzduch — vše, vše žije, jednotně, zvláště; tak i u lidí; Jsi motýlem a skřivánkem, proto skýtá ti Bůh tolik slunečního jasu, chráně tě před vlhkem a zimou starosti prosaických.“ Kdož může říci, zdaž Bůh či Sirena jakás tak blaženě mluví přírodou? Vzpomněl jsem si veliké bídý lidstva, kterak i já jsem za dob temných život trapný žil a kterak smrt a budoucí život mnohou mi připraví muku, než chváliti mi jest, co Bůh dnes mi skýtá, ne však porovnáním radost si kaziti. Zaradoval jsem se mocně, vida, kterak hojná a veliká jest a byla milost Boží při mne a jak nevyzpytatelno, že mne Bůh snáší a vede — slzy vytryskly z citu nezměrné Jeho lásky, z citu hluboké chladné mojí nehodnosti.

Dnes přišla ke mně žena, prosíc o almužnu; muž prý ji utekl a nyní jest cizí, chudá, nemocná. Málo viděl jsem lidí, na nichž idea rozbořeně, vyschlé sutiny tak by byla zobrazena, jako na tělo ženy té — dlouhá, chudobně oděná postava, na hlavě vznešený ale nepraný čepce, oko strašně vyhaslé, skoro jako umrlce nebo sochy. Ruka spočívala v obvazku, muž

její hnal se v opilém stavu za ní se sekerou; chtěla jej poškrábat — on ji ukousl kus prstu. A bídný ten obraz lidský ničeho nemá v minulosti, ani v nitru, co by jej mohlo potěšiti. Dvakrát za svobodna poklesla a přece se domnívá, že měla Boha vždy na zřeteli; jak oko její světu mrtvo jest, bez radosti, bez lásky, bez života, tak i duch její odumřel Bohu. O pět let starší jsouc svého muže, přece za něho se provdala Jakou propastí hříchu a bídy jest země a jak málo červíků zemských čistých, šťastných.

Včera večer šel jsem k Bl . . . ovi. Vládne mnohým bohatým darem, mládím, krásou, talentem, radostmi — ale nešťastným jest, jako málo lidí pod sluncem; trápí jej plicní neduh, jenž hroznou mukou zvolna smrti vstříčí jej přivádí. Kdo člověka takového v jeho bolu zří, maně si přeje, aby k ulehčení jemu část útrap převzít mohl. Vyprávěl jsem tak včera Gf . . . ovi. Dnes řekl mi Bl . . . přítel, že se týž velmi potěší a upokojí, kdykoli k němu přijdu — těší prý se na moji návštěvu. Sdělení to mocně mne pohnulo, jsouc mi odpovědi od Boha, kterak, aniž bych bolu měl, ubohému nemocnému v strastech jeho ulehčiti mohu. Proto i Bůh návštěvu nemocných doporučí, neboť nemocný pohledem na tělesně i duševně zdravého člověka valně se občerství. Že pak osobnost má nadobytčně mnohým lidem lahodí, jako rosa uvadlé květině mnohých nabyt jsem důkazů, ač si vysvětliti nemohu, čím že se tak děje. Jisto však jest, že i tato vlastnost hřivnou jest Boží, již jsem dostal a jež se rozmnoží, když ji řádně užívju, která mi však bude vzata, pakli ji ladem ležeti nechám neb jí sám v sobě naleznou zalíbení.

Bylo krásné sladké jitro. Prosil jsem Boha — či lépe Bůh prosbu a modlitbu vložil v srdce mé — abych v Nejsv. Svátosti všelikou radost a spásu nalezl. Zaznívalo ze mne: Učiň mne zdravým, živým, vidoucím, silným, jarym, mužným, krásným, milujícím, dobrým, vznešeným. A jako před lety ve snách jsem veliké ono slovo cítil a jím se blažil, tak zazvznělo i dnes v plné kráse v srdci mém: „Tvá dobrota.“ A tušil jsem, kterak Bůh nekonečně jest milování hoden v slávě Svě a účinně lásce a že lidé nikdy takou lásku ze srdcí svých by nevyronili, jaká v křesťanství se jeví. A článek víry o přítomnosti Ježíše Krista v Nejsv. Svátosti

již proto musí býti pravdou, ježto by Bůh méně lásky a mírnosti jevil než lidé sobě vymysleti mohou — tím Bůh, jenž dle písma sv. pouhá jest láska, menším by byl našeho domyslu.

(Pokračování.)

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od
Frant. Vacka.

(Pokračování.)

„Pronesl jsem se otevřeně, statečný pane praporečníku, a jest mně ku podivu, že ve zlé vykládáte slova má . . . Nebudu se činiti spravedliva z toho, co jsem řekl. Bůh mi svědek, že nerad a bezděky o tom mluvím! . . . Milosti se doprosovati tam, kde spravedlnosti šetřiti sluší, byla by věc zhola bláhova. Není-li na tom dosti, že o čest a dobré jméno jsme přišli, tož ztráta statečků našich nebude zlem tak nesnesitelným, jak se domýšleti ráčíte.“

Důstojník krčil ramenoma a jízlivý úsměv utkvěl na tváři jeho.

„Uvidíme, pane konšele, uvidíme! . . . Pěknými slovy umíte plýtvati, rád připouštím; avšak zdali setrváte v ochotě a horlivosti své až na konec, těžko rozhodnouti.“

Matouš se rozhorlil.

„Buďte o tom přesvědčen, že nemám ve zvyku smýšleti dnes tak a zítra jinak. Netratil jsem srdce, když v sutiny se kácela svatá věc naše, za kterou bych život byl položil, nebudu ho tratiti ani nyní ani příště. Lépe jest mi strádati nedostatkem statků časných, když nemohu užívati jich ke slávě Boží a na podporu zubožené vlasti, lépe jest mi živořiti v chudobě a nouzi, nežli z prostřed pokladů dívati se pohromám nevýslovným, jež nenadále na nás dlehlly. Vězte, milý pane, že nezlomná vůle má nedá se zmitati větrem neštěstí. Vězte . . .“

„Dosti, dosti toho!“ vpadl mu do řeči voják a prudce mával pravicí. „Totě ta věrnost, kterou jste nedávno přísahl Jeho Milosti císařské? . . . Slova vaše, pane, podržím v dobré paměti. Nadejde chvíle a doufám, že není daleka, kdy pykati budete výmluvnosti své!“

„Té chvíle se nikdy nedočkáte!“

„Nebudte tak náhlý k soudu.“

„Trvám na těch slovech a v předsevzetí svém trvati budu před každou vrchností. Byť právo všechny ochrance své ztratilo, při mně, milý pane, cit spravedlnosti nikdy nebude udušen . . . Hrozeb se nelekám! Ano, přeji si z toho srdce, abyste podržel slova má v dobré paměti. Jste voják . . . Mám za to, že nejednou již osvědčil jste se statečným. Než chrabrost vaše nebyla by hodna poctivosti, kdybyste jiného cosi chtěl hájiti nežli právo . . .“

„K vám, pane, sotva přijdu tázat se po tom, co právem jest!“

„Toho si nežádám.“

„Domnělé právo vaše nám sluje bezprávím. Dobře si to pamatujte! Chceteli zradné skutky odívati pláštěm svatého práva, musíte vyčkati, až někdo jiný vás bude poslouchati. Zapomněl jste patrně, s kým mluvíte . . . Jsem důstojníkem ve vojště Jeho Milosti císařské.“

Praporečník vypjal prsa, udeřil na ně dlaní a zadupl nohou.

„Nu, ano . . . ovšem . . . mohl jsem to předvídati,“ hovořil polohlasitě mistr a potřásl hlavou. „Přímé slovo trnem v oku. Mne nepředělá již nikdo. Měl jsem se záhy učiti té nové moudrosti, která vyhýbá se pravdě, milujíc raději klam a přetvářku . . . Netřeba se rozčilovati, pane praporečníku,“ dodal obračeje se k nadutému hosti. „Víte dobře, že nejsem původem této rozmluvy. Přišel jste sám ke mně a uvedl mne na cestu, která by málem schýlila se ke sporu . . . Jestliže libo, oběremo sobě jiný, vděčnější předmět hovoru.“

Mistr Matouš ukázal dvorně na skvostné křeslo a nedbaje toho, zdali důstojník vyhoví pokynu jeho čili nie, usadil se na stoličce.

„Proč, pane konšele, povrhl jste radou mou?“ řekl voják poněkud mírněji, přistupuje k lenošce. „Myslil jsem to věru upřímně a nemohu pochopiti, že by muž tak rozšafný chtěl odporovati prospěšné radě. Neříkejte, že byste snadno ozelel ztráty jmění svého. Nikdo vám toho neuvěří . . . Což není nikoho, kdo by obětavostí vaší cítil se zkrácena?“

Matouš udiveně naslouchal slovům těm. Proč cizinec stará se tak horlivě o zájmy jeho? Oč tu vlastně běží? Činí tak na vlastní vrub, či někdo jiný k tomu jej ponukl? Mistr mnul si unavené oči a pa-

travě zíral na mluvčího, jako by chtěl proniknouti zrakem až do duše jeho. Dnes poprvé nechtělo se mu zdařiti, aby vystihl rozum slov, jež byl zaslechl. Jindy z první věty uhádl, kde řečník chce vypadnouti.

„Divíte se řeči mé, není-liž pravda, pane konšele? Pohlížíte na mne velmi nedůvěřlivě. Kdybyste odložil nedůvěru, věřte mi, že bychom se v brzku dohodli.“

Radouš rozpačitě pokašlával.

„Nelituji toho, že jsem vás navštívil. Nyní alespoň vím, kterak o mně soudíte. Měl jsem ovšem voliti chvíli jinou, avšak nechtěl jsem odkládati se zprávou tak důležitou.“

„Neřekl jsem, pane praporečníku, že návštěva vaše jest mi vždy milá?“ hájil se mistr.

„Nemilá, chtěl jste říci. Přesvědčil jsem se o tom s dostatek. Buď si! Tolik jest jisto, že nechcete si vážiti dobré vůle mé . . .“

Ze slov vojínových vyznívala trpká výčitka. Hlas jeho stával se náhle drsnějším. Radouše neušla změna ta. Nepokojně překládal údy a hledal vhodnou odpověď.

„Neračte křivě o mně souditi. Nechápu nikterak, čím bych byl zavdal podnětu k nevěli. Jsem starý muž, v nadějích často zklamaný . . . Události posledních dní rozrušily mysl mou. Kruté rány osudu . . .“

„Daly by se snadno hojiti, kdyby jen nemocný neopovrhoval vhodnými léky.“

„Nedaly, pane praporečníku, nikdy nedaly.“

„K radě mé nehodláte tedy přistoupiti?“

Matouš mlčel a v duchu vážil odpověď.

„Nemohu a nežádejte toho na mně.“ Ta slova těžko ze sebe vypravil.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Zítra slaví J. Emin. nejduš. p. kardinál své 75. narozeniny. Bůh Ho ráčíž ještě drahně let pražské arcidiecési zachovati.

* — * **Velikonoční duchovní cvičení** pro žákovstvo obecného reálného gymnasia na menším městě Pražském jak v nižším tak vyšším oddělení konal i letos vdp. kanov. Staro-Bolesl. Ferdinand Kalous, kníž. arcibiskupský sekretář. Řeči Jeho duchovním

potřebám křesťanské mládeže velmi přizpůsobené zajisté neminuly se se zdárným účinkem. Žakovstvo přijalo vděčně slova výmluvného exercitátora povzbuzující je k duchovnímu obnovení. — Dejž Bůh svého požehnání dílu tomuto!

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 9. dubna u Maltánů, od 13.—16. dub. u kapucínů u sv. Josefa na Novém Městě. Mše sv. výstavní počíná v 7 hod. ráno, večerní pobožnost o půl 6. hod.

— Na květnou neděli bude světití Jeho Eminencí nejdůst. p. kardinál po německém kázání v **metropolitním chrámu** sv. Víta slavně ratolesti. O průvodu, kterým svěcení se skončí, bude oféra k podporování missie při Božím hrobě v Jerusalemě. O velké mši sv. pak se zpívají pašije čili popsání Umučení Pána Ježíše Krista dle evangelistů sv. Matouše. V svatý týden budou v témž chrámu církevní pobožnosti následovně se konati: Ve středu dne 9. dubna ve 4 hod. odpoledne u přítomnosti nejd. p. kardinála, metrop. kapitoly, duchovenstva sv. Vítského a kníž. arcib. alumnů jitřní hodinky. Též se bude ve středu po celé odpoledne zpovídati. — Na Zelený čtvrtek bude se od 6. hod. ráno zpovídati a nejsvětější svátost podávati. V 8 hodin přistoupí o tiché mši sv. císařští úředové k stolu Páně. O velkých službách Božích, které v 9 hod. započnou, posvěti se sv. oleje, duchovenstvo a lid přijme tělo Páně, načež následovati bude umývání nohou třinácti chudým starcům pražským. Odpoledne na Zelený čtvrtek budou ve 4 hodiny jitřní hodinky a po nich ku konci v 7 hodin litanie a modlení k účtě nejsvětější svátosti. — Na Velký pátek bude ráno v 8 hodin české kázání (kanovník p. dr. Borový), po kterém v 9 hodin posvátné obřady započnou, po nichž velebná svátost v Božím hrobě k uctění se vystaví a německé kázání (kanovník p. Hornsteiner) dopolední pobožnost ukončí. Odpoledne na Velký pátek budou se ve 4 hod. konati hodinky za soumraku, a v 7 hodin večer zvláštní pobožnost, po které se nejsvětější svátost uloží. — Na Bílou sobotu dne 12. dubna ráno o půl 9. hod. bude svěcení svíce či paschálu, načež se posvěti křestná voda v kapli sv. Zikmunda a bude následovati zpívaná mše sv. v 10 hod. Odpoledne na Bílou sobotu v 5 hod. vykoná se přeradostná památka vzkříšení Páně přenešením nejsvětější svátosti na veliký oltář a jitřními hodinkami.

— Na hod Boží velikonoční bude české kázání o 9 hod. (kanovník senior vd. pan biskup Karel Schwarz) a po německém kázání (vdp. kanov. A. Hanika) oféra na chudinský ústav pražský. Po slavné pontifikální mši sv. udělí nejd. p. arcibiskup apoštolské požehnání, spojené s plnomocnými odpustky.

— Od středy dne 2.—6. dubna konají se v kníž. arcib. semináři exercicie za vedením vdp. Karla Nováčka, rektora redemptoristů a P. Jos. Mayera, čl. též kongregace.

— **Církevní zprávy.** Na Zelený čtvrtek 10. dubna bude v chrámě křižovníků v 9 hod. velmistr řádu křižovníků vdp. Fr. Huspeka slavnou pontifikální mši sloužiti. O půl 12. hod. před polednem bude velmistr 12 starcům, kteří v klášteře křižovníckém celé zaopatření mají, mytí nohy, po té budou v refektáři rybami, moučníkem a ležákem častováni. Mytí nohou koná se v Emausích, na Strahově, u Milosrdných bratří a u Alžbětinek. V hlavním chrámu v Týně bude v 8. hod. ráno sloužena mše sv. a pak profesorům, docentům a adjunctům vysokých škol pražských podávati se bude Tělo Páně. V 9 hod. bude kanovník, hlavní farář a jubilovaný kněz Msgr. M. Heinrich sloužiti slavnou mši sv. U sv. Mikuláše a u sv. Jindřicha jsou též v 6 hod. slavné mše sv. Na Zelený čtvrtek i na Velký pátek putují valné zástupy na Petřín, by tam u 14. štací vykonaly svou pobožnost. V 6 hod. večer konají se ve všech pražských chrámech litanie k umučení Páně, avšak bez požehnání.

— **Slavnost Vzkříšení** (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na Bílou sobotu odp. o 4. hod.: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány) c. k. vojsko, u Milosrdných bratří, u Všechn Svätých a na Karlově. — O půl 5. h. u sv. Josefa na Novém Městě a u Voršilek. — V 5 hod. v Týně, u sv. Ducha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitek na Hradčanech, u sv. Víta, u šedých sester, u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě a na Smíchově. — V 6 h. na Strahově, v Lorete, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Haštala, u sv. Františka (křižovníků), u Domínkáňů, v Karlíně, na sv. poli Malostranském, na Volšanech a v Bubenči. — O půl 7. hod. u sv. Kajetána na Malé straně. — V 7 h. u sv. Jakuba a v Emausích.

— Pořádek služeb Božích ve svatém témdni v cis. dvorní kapli na hradě. V sobotu 5. dubna započnou v císařské kapli duchovní cvičení, ku kterýmž se vydávají stupenky. V 7 h. večer bude kázání a litanie. Dne 6., 7. a 8. dub. kázání v 10 h. a po něm mše sv. odpol. požeňování v 5 h. a v 7 h. kázání. Ve středu dne 9. dubna o půl 9. h. kázání, v 9 h. slouží J. Emin. ndp. kardinál mši sv., při které účastníkům exercicií podává nejsv. Tělo Páně. Tímto společným sv. přijímáním duchovní cvičení se ukončí. — Ve středu o půl 5. h. odp. tmavé jitřní (Matutinum tenebrarum), ve čtvrtek ráno v 9 h. zpívaná mše sv., přijímání, průvod; odpol. o půl 5 jitřní; na velký pátek v 9 h. ráno pašie a ostatní sv. obřady; odp. o půl 5. jitřní; v 7 h. kázání o umučení Páně, zpěv „Miserere,“ požehnání s ostatkem sv. kříže. — Na bílou sobotu v 9 h. ráno svěcení velikonoční svíce, proroctví, zpívaná mše sv.

— **Duchovní cvičení** v chrámě OO. Redemptoristů u sv. Kajetana (v ostruhové ulici, III.) výhradně pro pány, jazykem českým, odbývati se budou od květné neděle až do zeleného čtvrtku, t. j. od 6. do 10. dubna, u večer o 7. hodině. Společné sv. přijímání slaviti se bude v pondělí velikonoční o 6. hod. ranní.

— **Konference** výhradně pro pány budou se konati jazykem německým letos v sále sv. Václavské záložny od 6. t. m. vždy o 7. hod. večer po celý týden. Doufáme, že i letos jako jindy oboje konference valnému účastenství se těšiti budou.

— Zítřka na květnou neděli slaví v chrámu Páně u sv. Jakuba slovatný přítel mládeže p. **Frant. Doucha** své **druhotiny**. Městská rada, rozličné spolky, zástupci duchovenstva vysloví staříčkému knězi, který po 50 let neunaveně slovem i pérem na vinici Páně pracoval, své blahopřání. Kéž Ho Bůh ještě drahně let zachová, kéž Mu popřeje lepšího zdraví, nežli bylo to, kterému se dosud těšil. Dlouhá řada spisů zejména ve prospěch mládeže vydaných jest „monumentum aere perennius“ Jeho neunavné činnosti.

Z Moravy. (Poslední prosba za poslední dar.) Známo, že „Družstvu Svatohostýnskému“ znenáhla se podařuje usku-tečniti záměr a podnik Svatohostýnský; na jaře započítí se má stavěti obydlí pro kněžstvo na hoře posvátné a příbytky dostatečné pro poutníky. Přes všeliké úsi-

lovné sbírání nesešlo se tolik peněz, kolik třeba, pročež přednáší se všem prosba snažná naposledy, aby naposledy již — jednou na vždy — nějaký dar uštědřili pro posvátný Hostýn. Přemnozí již vícekráte prošení byli, nevyslyšeli prosby, než nyní všickni vyslyštež laskavě poslední prosbu. — V každém témdni přicházejí k Vám, kdež to čísti budete, obyčejně v pátek, žebráci všeho druhu, hodní i nehodní, a Vy, abyste dílem milosrdný skutek prokázali a dílem těž, abyste se i těch, dle evangelia, nezbedných zbavili, udílíte almužnu. Těm, kteří hodní jsou a zasloužili, ještě něco zvlášť přidáte; nuže v této chvíli co tyto řádky čtete, jde k Vám podnik Svatohostýnský žebratou; řadí se k žebrákům neodbytným ve jménu Božím, pročež dejte mu almužnu, a on vícekráte se k Vám nevrátí. Mějtež k němu útrpnost. Hostýn jest světodějný pomník slavných činů předků našich, kdež křesťanství a osvěta zachráněna, Hostýn lásku k Bohu, k Matce Boží, k vlasti rozněcuje, Hostýn jest a staniž se ještě hojnějším zdrojem pro časnou a věčnou spásu naši. Matka Boží, která tamo divy tvoří, vyžádá Vám zajisté odplaty přehojné.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup lantkrabě **Fürstenberk** rozstonal se velmi povážlivě. Ku lůžku poután leží vznešený kníže církevní v Kroměříži, kde ho navštívil též nejdůst. p. kardinál kníže arcibiskup Pražský. V novější době se zdravotní stav poněkud polepšil.

— **Svato-Methodějský velký svatvečer** uspořádá na Velehradě „čtenářský spolek“ ve svých místnostech u p. Herolda, starosty a hostinského, v neděli dne 6. dubna t. r. Jestliž ona neděle „květná“ výroční památkou onoho dne, kdy sv. Methoděj, apoštol náš vellký, naposledy v synodálním chrámu svém na Velehradě mluvil k lidu veřejně a loučil se s tímto lidem dobrým prose tklivě: „Děti, bděte u mne až do třetího dne!“ jak i na hlavním oltáři v basilice velehradské velmi vhodně v mramor tvrdý vytesáno jest. Takovou památku oslaviti zajisté slušno jest a to zvláště ve svatvečer roku jubilejního r. 1885!

Literární oznamovatel.

— *Časopis katol. duchovenstva* má v seš. 3., roč. XXV. tento obsah: Důležitost a význam filosofie scholastické zvláště thomistické. Duše lidská jest nesmrtelná. O synodách

moravských. Theorie a praxe. Anděl Hospodinův v Starém zákoně. — Kronika. — Literární oznamovatel pojednává o 14. spisech.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- vdp. Ferd. *Kalous*, kn. arcib. sekretář, stal se skut. kanovníkem starobylé kolleg. kapitoly v Staré Boleslavi;
- p. Jos. *Martin*, far. v Kinzwartu (Koenigswart), jmenován arcib. notářem;
- p. Ant. *Homolka*, far. v Dřevčicích,
- p. Frant. *Jiroušek*, far. v Ouběnicích, jmenování osob. děkany.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Rošícký*, far. v Libšicích, za probosťa v Roudnici;
- p. Frant. *Běláč*, kapl. v Načeradci, za admin. v Chotýšanech;
- p. Jan *Richter*, kapl. v Oberhannodorfu, za kapl. v Grafenortu (v Kladsku);
- p. Jos. *Vobrátil*, admin. probosťství Roudnického, za admin. v Libšicích;
- p. Edmund *Pilz*, admin. ve Wiesu, za expositu tamže;
- p. Bernard *Stára*, far. Popovický, za far. v Okrouhlicích;
- p. Jan *Weber*, admin. v Okrouhlicích, za admin. v Popovicích;
- p. Václ. *Čap*, admin. v Liboci, za far. tamže;
- p. Ant. *Keppert*, far. Malkovický, za admin. v Tuřanech.

Uprázdňená místa:

- Chotýšany*, fara patr. lib. collat. archiepiscopalis, od 19. března 1884;
- Libšice*, fara patr. J. J. kníž. Mořice Lobkovic, od 26. března 1884;
- Popovice*, fara patr. p. hrab. Zdenka ze Šternberka, od 2. dubna 1884;
- Tuřany*, fara patr. náb. matice, od 2. dubna 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Huschka*, far. na odpoč. ve Staršově, dne 23. března 1884, (nar. 7. února 1818 v Limberku, vysv. 25. července 1842.)

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Rypka*, koop. Mládkovský, za admin. v Bärwaldu;
- p. Jan *Lžičar*, kapl. Oustecký, za admin. v Žichlinku;
- p. Jos. *Vacek*, admin. Rudoltický, za admin. v Ostrově;
- p. Jan *Vít*, adm. Ostrovský, za admin. v Oumyslovicích;

- p. Frant. *Lang*, admin. Velko-Úpský, za admin. v Spindelmühle;
- p. Petr *Šimek*, kapl. Chotěbořský, za druhého kapl. v Oustí n. Orli.
- p. Jan *Vaněk*, admin. Stračovský, za prozat. katech. v Žamberku.

Milodar. Ctihodní pp. bohoslovci pražského semináře za heslem: „Dobudujeme chrám Hospodinu“ přispěli na chrám sv. Vítský v sbírce XVII. 1 zl. 75 kr. — Novicové řádu sv. Augustina za příčinou jmenovin svého milovaného novicmistra důst. p. P. Bertholda Hejhala 5 zl. Zaplat Pán Bůh.

Lístky, na nichž učení

O svátosti pokání

a

o Nejsvět. Svátosti Oltářní

stručně vyloženo jest, dle nichž snadno dítky k první sv. zpovědi a sv. přijímání připraviti lze, rozesílá franko Vojtěch Ružička, katecheta v Mor. Ostravě, a sice 100 kusův o svátosti pokání za zl. 1.10, taktéž 100 kusův o N. S. O. za zl. 1.10 a 100 modliteb k sv. přijímání za 20 kr.—

Výnos věnován Velehradu.

Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze vyšly:

Vavřínový věnec,

výklad litanie loretanské v pět a čtyřiceti řečích od Jos. Němečka, děkana v Loukově.

Vydání II. Stran 390, cena 80 kr.

Církevní povolení od nejđ. bisk. konsistoře v Litoměřicích ze dne 7. července 1859 zní: „Ana předložená kniha, jižto název: „Vavřínový věnec,“ nejen neobsahuje, co by křesť. katolickému učení odporovalo; ale přiměřena jest, k uvědomí o vznešené důstojnosti Matky Boží přispívati a pravé účtě Mariánské napomáhati, církevní povolení k vydání jejimu se udílí.“

Malé hodinky

k nejblaženější Panně Marii.

Pro bratry a sestry třetího řádu svatého Františka, jakož i všechny ctitele nebeské Královny vůbec, dle římského breviáře vydal P. P. Pelikovský. Čtvrté vydání. Cena 20 kr.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce :
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKE.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

K á z a n í

na den sv. Vojtěcha.

Konal Fr. Seyvalter.

Radostí plesá otec spravedlivého a
kdo zplodil moudrého veseliti se
bude z něho. Přisl. 23. 24.

Veliký jest den dnešní, den tak vý-
znamný. Slavímeť památku velikého světce
českého, našeho krajana, biskupa pražské-
ho, mučenika Páně, předního patrona ze-
mě České — sv. Vojtěcha. Proto v tak
hojném počtu zavítali jste dnes do chrámu
Páně, proto radostí září dnes oko vaše,
a v zbožném záchvatu bije srdce vaše,
proto i já rozradostněn právě volám k vám
slovy sv. žalmisty a proroka Páně: „Chval-
tež Hospodina ve svatých Jeho, a osla-
vujte Pána ve svatých a vyvolených Jeho;
plesejte zvláště dnešního dne před veleb-
ností Jeho, neboť veliký jest den tento,
jej sám Pán učinil.“ — Slavíme památku
sv. Vojtěcha! A kdo byl tento sv. Vojtěch?

Sv. Vojtěch byl syn mocného vladyky
Slavníka a matky Střezislavy; oba, rodi-
čové to velmi zbožní, považovali syna své-
ho jako vzácný poklad s nebe jim darovaný;
proto tak o něho pečovali. Jsouce ctiteli
mariánskými, již pacholika těžkou ne-
mocí skličené, obětovali zbožní rodi-
čové jeho Rodičce Boží, Marii Panně, o
níž věděli, že ona jest pomocnice všech:
uzravení nemocných, potěšení zarmouce-
ných, posílení všech bidných a nuzných
a této mocné královně nebeské slíbili:
uzdraví-li se dítěto jejich, že je službě Ho-
spodinově obětovati budou, — a Bůh vy-
slyšel prosbu jejich a Vojtěch obětován
službě Boží. — Zbožná jeho máti Střezi-

slava jako zřítelnicí oka svého chovala
malého Vojtěcha: slovem i skutkem, v
lásce a zbožnosti, životem a kázní křesťan-
skou, Bohu odchovala miláčka svého. Voj-
těch pak prospíval věkem, prospíval v mou-
drosti a lásce u Boha i u lidí; u všech
byl ctěn a vážen a viděti již bylo, co z ně-
ho v budoucnosti státi se může. Hle, tak
vychovala Střezislava syna svého, tak pra-
covala matka sv. Vojtěcha. — Než toto
zdárné vychování malého Vojtěcha šlo ještě
dále. Aby dostáli rodičové slibu Bohu učí-
něnému, aby Vojtěcha službě Hospodinově
obětovali, poslali jej do Děvina, k arci-
biskupu Albertovi na vychování, který
mladého Slovana z Čech velice si oblíbil,
a při sv. birmování jemu jméno své,
„Adalbert“ udělil. — Po devítiletém učení
vrátil se mladý Vojtěch do vlasti své,
kdež v Praze od Dětmara prvního biskupa
českého na kněžství vysvěcen a službě
Boží při církvi pražské ustanoven byl. —
Než, co se stalo řízením Božím? Když
první tento biskup pražský Dětmar zem-
řel, tu všickni Čechové na kněze Vojtěcha
obrátili zraky své a ač se zdráhal, předce
šlechtný Vojtěch musil podrobiti se hlasu
lidu a státi se biskupem. Avšak lid český
z poroby pohanské nedávno vyvážnuvší,
brzy zapomněl na lásku, v které kněze
Vojtěcha za biskupa provolal a vzdor všem
prosbám a hrozbám stal se biskupa svého
neposlušným, a když lid český, mnohým
neřestem oddaný napravit se nechtěl, opu-
stil biskup Vojtěch Čechy, které Bůh su-
chem potrestal. K prosbám všech vrátil
se však Vojtěch do vlasti své a s ním
přišla i žádaná vláha zemi vyprahlé. —
Sv. Vojtěch ten veliký bojovník Boží,
hleděl i dále rozšířiti víru Kristovou, šel

do Prus, kdež ale od ukrutných a pohan-
ských Prusů zavražděn, smřt mučednickou
podstoupil, — pro víru Kristovu skon-
al. Hle mučedník! — A nyní v Kr. shr.,
se táží: kdo učinil Vojtěcha tak šlecht-
ným a vzorným, kdo tak dokonalým u
víře Kristově? kdo učinil Vojtěcha knězem
a biskupem? kdo učinil, že hoden byl státi
se mučedníkem Krista Ježíše, kdo učinil
jej svatým? — Učinil to základ domáci,
učinilo to první vychování, učinil to do-
brý jeho otec, učinila to zvláště zbožná
jeho máti Střezislava, která srdce utlé a
zbožné vypěstovala a tím základ položila
Vojtěchovi pro celý jeho život, pro celou
věčnost. — Hle jak vychovala Střezislava
syna svého a jak vy matky vychováváte
dítky své!? — Na to chci v dnešní řeči
své vás se otázati, na to chci i vám od-
pověděti a okázati: jak odměňuje a jak
zase trestá Bůh vychování dítek.

Že rodiče o dítky své pečovatí mají,
jest svatou jejich povinností, to rozkázal
Bůh to i sama příroda žádá, aby rodičel
staral se o zrozence své. — A na vymo-
vání dítek velmi mnoho záleží, proto již
staří Řekové a Římané o dítky své dbali
a o dobré vychování jejich pečovali, neboť
— jak jest kdo veden tak i kráčí, jak jest
kdo vychován, tak i žije. — Lykurg, moud-
rý zákonodárce spartánský, přinesl jed-
nou dva mladé psíky s sebou na řečníště,
z nichž jednoho doma lenošiti nechal a
druhého v honbě vycvičil. Na jednu strá-
nu řečníště svého pak misku s pokrmem
položil a na druhé straně pustil zajíce, —
oba psy pak stejně pustil; pes doma od-
chovaný hltavě jedl a druhý vycvičen za
zajícem se hnál. Tu pravil Lykurg: Zde
vidíte, občane, moc a sílu vychování, jak
vychováním oba psi rozličně si počínali.
— Než nač jest nám třeba hledati pří-
kladů a povídek u národů pohanských?
hledme jak velikou knihu napsal Sirach o
dítkách a nazval ji „Moudrosti.“

O jak šťastnými, jak blaženými se cítí
rodičové, kteří mají dítky dobré a hodné!
A kterak možno, byste všickni dočkali
se radosti té? Nic jinak, nežli, když již
z mládí starati se budete o dítky své,
které Bůh vám svěřil. Hledte jak pilný
zahradník obchází stromky, ořezává, trní
které jim škodí vyplemeňuje, je okopává,
zem kypří, ke kůlu je staví, aby rovně
rostly a se zdokonalily; — tak i ty, otče
a matko pěstuj již z mládí dítky své, ne-
dovol jim vše, co a jak ony by chtěly,

ořezávej je — ty výkony mladietvé rozpu-
stilosti, výmituj ten plevel, který k nim se
vine, odstraň to trní, které je dusí a ničí;
neučiníš-li toho hned, v stáří to již ne-
půjde. — Co se u dítky zamešká, u mla-
dika těžko se napravuje. — V Itálii měl
jistý vážený muž syna velmi ohnivého,
ale špatně si ho vychoval. Tento všemu
světskému v mládí přivykl a co Božího
jest, tomu špatně se učil; všecko mu ne-
rozumný otec dovolil. Beze všeho napo-
mínání vyrostl, do špatných společností
chodil, se svými druhy se hádal a v jedné
takovéto hádce soudruha svého i o život
připravil a poněvadž spravedlností proná-
sledován byl, do lesů utekl a k rotě lou-
pežnické se přidal. — Po nějakém čase
vlastní otec jeho mezi loupežníky tyto
upadl. Syn poznal otce svého, trochu stra-
nou jej odvedl a řekl k němu: „Příteli,
ohněte mi aspoň trochu tento silný od-
rostlý kmen.“ Otec se vymlouvá, to že
učiniti nemůže. „Skloňte mi tedy tento
malý lískový proutek, vece syn loupežník
a otec hned to učinil. Nyní dal se mu
syn poznati a pravil mu hněvivě: „Otče,
otče, byl jsem i já povolný jako lískový
proutek v mladých letech svých a vy jste
mne neučil, nekáral, nenapomínal; odrostl
jsem vaší nedbalostí v strom veliký ale
zlý, který špatně nese ovoce.“ — V hněvu
svém pak otci srdce díkou proklál, sám
sebe zažaloval a zemřel rukou katovou.

Rodiče mileni! Kdo z vás přál by si
míti syna takového? Kdo z vás chtěl by
si z dítky svého vraha vychovati? Zajisté
nikdo! Hledte tedy tak vychovávati dítky
své, aby tyto chloubou byly v stáří va-
šem. — Jistá žena Kampána navštívila
přítelkyni svou Korneliu a okazovala jí
všecky poklady své, své drahohamy a vzác-
nosti — a pak vyzvala ji, aby i ona své
poklady a ozdoby jí okázala. Tato přivedla
zdárné dva syny své a řekla: „Hle tyto
jsou mé ozdoby,“ dokládajíc, že nad vy-
chování dítek rodičům nic dražšího býti
nemá. A v pravdě, dítko dobře vychované
radostí jest rodičů svých, to i sám Duch
sv. potvrzuje řka: „Syn moudrý obveseluje
otce; ale syn marnivý zármutkem jest
matce své.“ — „K hněvu otce jest syn
pošetilý a k žalosti matky, kteráž ho po-
rodila.“

Jak bohabojné budou dítky vaše, spo-
čívá nejvíce na vaší práci, rodičové kře-
stánští! Chcete-li je mítí hodnými a zdár-
nými, budou také, jest-li opravdu vám na

tom záleží a povedete-li je hned z mládí k pobožnosti a životu křesťanskému. Sv. Bernard praví o rodičích, kteří své děti dobře a s opravdivou vroucností k Bohu vedli, že ještě nikdy neslyšel, by cíle svého nedosáhli. Hleďme, jak zbožná Střezislava k Bohu vedla synáčka svého Vojtěcha, — a vychovala z něho kněze, biskupa, mučedníka, svatého a patrona našeho. I vy rodičové, zvláště pak vy matky křesťanské následujte Střezislavy — i vy pak vychováte děti své zdárné, zbožné, vám ku cti sloužící, Bohu milé a drahé vlasti naší potřebné. — Zkuste to jen a největší radosti dočkáte se na dítkách svých.

Kdo však nechce slyšeti slov Božích, kdo nechce děti své vésti k Bohu, je v ctnosti a poctivosti vychovávat, ten želeť bude jednou nad dítkami svými. Jak trapný osud stihl nešťastnou, opuštěnou Hagar, když pro nezdárného syna svého Ismaele od Abraháma z domu vypovězena, o hladu a žízni po poušti blouditi musela. — Jak bolestné to bylo pro krále Davida, když od vlastního syna svého Absolona s vojskem nepřátelským pronásledován byl a pak o hanebné smrti jeho slyšeti musel. — Jak plakali a naříkali nešťastní rodičové oněch dvačtyřiceti pacholat, která starci, proroku Eliseovi se posmívala a za to trestem Božím od medvědů roztrhána jsou. — A tak mnoho — a mnoho mohlo by se uvéstí příkladů, tak učí nás i denní naše zkušenost. Kolik jest těch nešťastných rodičů, jimž vlastní děti život ztrpčují a ukracují. Jak naříká mnohý otec, mnohá máti, a předce říci se musí, že v největším počtu nešťastných pádů těch rodičové sami vinni jsou nezdárných dětí svých. Ano jsou rodičové, kteří v nepravé lásce své, dítkám svým vše dovolují; jak raduje se mnohý otec a mnohá matka, když dítě jejich sotva žvatlati se naučí, nehezky mluví, neslušné písně zpívá, klyti se učí a rodiče, — ti v nepravosti nechávají dítě to, ba ještě i radují se, že tak mnohemu dítě jejich se již naučilo. Jsou rodičové, kteří děti své sami krásti učí, k bezbožnosti vedou a neudným životem svým zlý příklad jim dávají, — ale Boha znáti, modlíti se, kříž dělati, poctivými býti, — k tomu je nevedou, k tomu prý jsou děti jejich ještě malé. O hovádko mnohý více se stará, nežli o dítě své — hovádko není malé, abys o něj pečoval, je v čistotě choval, tahati učil, aby

tobě užitečným se stalo. O běda vám, rodičové, jestliže zle vychováváte děti své a nepečujete o jejich budoucnost; jak můžete pak chtít, aby dítě nezdárné bylo vám ku cti a v stáří vašem k podpoře a užitku?! Nediv se pak žádný, že v šedinách svých plakati musíš nad dítkami svými; „jak si kdo usteleš, tak budeš i spáti“ a „co si naseješ, to budeš i žíti“, tak praví staré přísloví. — Ničemným vychováním svým jsi v srdce dětí trní, plevel a bodláčí nasel, proto také nyní nebudeš moci sklízeti krásnou pšenici, nýbrž jen trní a bodláčí, jež tobě srdce bodá. Místo modlitby a krásných naučení učil jsi je klení a neřestem, a nyní co jsi jim dal s úroky se tobě oplácí; símé zloby jsi nasel do mladistvých srdcí jejich, divokých výrostků jsi neřezal, kterak chceš nyní od nich dobrého ovoce?! — To jest onen spravedlivý trest, jež na vás Bůh dle moudrého soudu svého sesílá: skrze děti vaše tepe vás, tak jako vy skrze děti vaše Boha jste hněvali; poněvadž vy jste je dříve neučili Boha poslouchati, k všem Božským úctám a lásce míti, proto i nyní vás poslušny nejsou, i k vám úcty nemají, i vás nemilují. — Na vás tedy jest rodičové křesťanští, chcete-li se na dítkách svých útěchy a radosti anebo žalosti a trpkosti dočkati. Patřme na starého Heli, který pro svou velikou shovívavost k svým dvěma synům, které nikdy nenapomínal, nikdy netrestal, velikého zármutku na nich se dočkal a i sám o život přišel. A zase naopak, vizme starého Tobiáše, jenž pečliv byl syna svého, tento proto jemu k radosti byl. Jak si kdo syna vychoval, tak ho i měl. Zbožná Ludmila vychovala sv. Václava, ale bezbožná Drahomíra hrdeho zbujníka a bratrovraha Boleslava. Učíte tedy, jak se vám líbí, buďte děti hodné anebo bezbožníky vychovejte sobě. — Nikdo nepečuj příliš, abys dítkám svým toliko statky, jmění a poklady zachoval, věz, že tyto věci je šťastnými neučiní, dej jim ale dobré vychování a pak spokojenost a blaženost jistě je nemine, pak šťastní budou, ba i v jmění a statech požehná jim Bůh. — Jeden otec, když se učitele svého tázal, jak má syna svého nejkratší cestou k štěstí přivést, dostal za odpověď: „Uč ho Boha znáti, čítati a psáti; místo jmění dej mu rozum jasný a pak bude synáček tvůj šťastný.“

Milí otcové a matky, kteří časně i věčně šťastnými býti si žádáte; nežádejte

si bohatství, nehleďte důstojnosti ani světské cti, toliko o dobré dívky prostě a pečujte, co můžete. A kdyby jste žádného jmění neměli, máte-li pečlivě vychované dívky, dosti jste bohatí. Při dobrém vychovávání dítek sám Kr. Ježíš jest pomocníkem vašim, vašim přítelem, On sám pečuje o dobro jejich, neboť volá: „Nechtež malíčkových přijít ke mně, neboť jejich jest království nebeské!“ Slovy těmito řídila se máti sv. patrona našeho, sv. Vojtěcha a k Ježíši Kristu vedla synáčka svého; vedtež i vy k Bohu dívky své, Bůh pak dá radost šedinám vašim a v nebesích složí na hlavu vaši korunu odměny. Abyste ale je dobře vychovávat mohli, prostě o to Rodičku Boží, Marii Pannu, jejíž velikým ctitelem byl sv. Vojtěch. Prostě ale i tohoto sv. Vojtěcha, aby orodoval za vás u Boha a u královny nebeské volajice: Svatý Vojtěchu, ty svatý patrone náš, kterýž tak dobře od zbožné matky své jsi vychován byl, dejž, abychom i my dle příkladu tvého dívky své ku cti a slávě Boží, k dobru a blahu všech zde na zemi, a k spasení jich i nás odchováti mohli. Amen.

Ř e ě

nad rakvi křesťanské dívky.

Podává Fr. Seyvalter.

„Neumřela dívka ale spí.“
Mat. 9.

Ježíš seslán, aby dobře činil, a aby spasil, což bylo zahynulo. A co činil náš Božský Spasitel? Radil, těšil, žehnal a pomáhal jak a kde jen mohl, ale mnozí Mu předce neuvěřili. Žil svatě a příkladně; učil, ano i zázraky činil, ale ty tvrdé hlavy židovské předce zůstaly v zaslepenosti své. Ježíš uzdravoval nemocné, — slepé, hluché, chromé, málomocné. — ano i mrtvé křísil. Vzkřísil mládence Najmského, Lazara. — a dceru Jajrovu. Mládenec nesen již na hřbitov. Smutný musil to býti pohřeb. Vdova, matka sestárlá svého jedináčka doprovází ku hrobu — a v tomto žalu potěšil Ježíš matku zarmoucenou: Ježíš vzkřísil mládence a tento živ a zdráv odešel do domu matky své. Lazar již tři dny v hrobě odpočíval a Ježíš poručil: „Lazare, tobě pravím vstaň“ — a tento shodiv se sebe roucho, jímž ovinut

byl, vyšel živý z hrobu svého. A co dcera Jajrová? — Byla již mrtva; již hudebníci, pístei a plačci shromáždění byli kolem mar mrtvé dívky, když tu Ježíš přijde, řekl: „Neumřela dívka ale spí.“ Tu smáli se mnozí ze zástupu Kr. Ježíši, když řekl, že dívka neumřela, neboť o smrti její pevně byli přesvědčeni. Ale Kristus Ježíš, aby dokázal jim, že má on moc mrtvé křísiti, přistoupil k mrtvé dívce a vzav ji za ruku řekl: „Dívko, tobě pravím vstaň,“ a dívka vstala a nebyla více mrtvá ale živá. Tím dokázal Kr. Ježíš, že jest Bohem, že On jest Pánem života i smrti a tudíž On jistě zvolati mohl: Smrti, kde jest osten tvůj?

V Kr. shr., i my doprovázeli jsme dnes sem ku hrobu dívku, ji doprovází sem i dobrá její máti, jejíž srdce hořem překypuje nad zrádou milené dcery. Nejmilejší! Jak asi bylo by nám všem, jak asi bylo by vzlaště žalostné matce, kdyby nyní Kristus Ježíš, jako přišel kdysi k dceři Jajrově a ji vzkřísil, kdyby nyní ten dobrý Spasitel postaviv se ve střed náš, přistoupil k rakvi této dívky a vzav ji za chladnou ruku její řekl: „Dívko, tobě pravím vstaň“ — a dívka kdyby vstala. — Táži se, jak bylo by nám všem? Jak mocně hnulo by to v útrobách srdce našeho, jak radostné bylo by to vzlaště pro matku plačící?! — Než, ona vstane, ne však hned ale jistě v den poslední, pak zavolá ji Pán, pak zavolá Pán nás všechny skrze troubu andělskou: Vstaňte z mrtvých a my všickni vstaneme. Než, dříve než vstaneme všickni i zemřeme. Zemřeme! Jak leká se mnohý slova tohoto; — vzlaště pak hříšník bojí se smrti. A proto, že tak žlou smrt se nám býti zdá, dobře na smrt připraveni budme; pamatujme na ni neustále. „Nesme obraz smrti v srdci svém,“ dí sv. Jarolím, „a pak bude nám smrt milá, bude nám andělem míru a poselkyní života lepšího.“

Dejž Bůh, aby i této dívce, v Pánu zesnulé sestře naší, byla tato její smrt andělem míru a poselkyní života, — aby i ona sv. andělem svým uvedena byla v život lepší, — v ráj nebeský. Amen.

Ostříhejte soboty mé!

(Pokračování.)

Kolik předčasných, akutních a chronických nemocí, kolik chorob a neduhů má svůj původ v málo nebo nikdy nepřetržené práci! Zákodníci tento zdravotní zákon tak dobře pochopili, že v mnohých zemích denní hodiny práce žen a dětí zevrubně určili, nedělní práci pak úplně jim zapověděli. A to se nestalo snad z předsudků náboženských, nýbrž jediné ve prospěch veřejného zdraví. V skutku jest sice konstituce muže silnější nežli konstituce žen a dětí, ale za to jest také jejich práce namáhavější a více sil spotřebuje; jestli tedy dělník užívaje svobody zákonem mu dané, v obyčejní všední práci i v neděli pokračuje, vydává se svévolně všem vyčteným zlým následkům. (Zirvas I. o. 70, 71.)

Jiný zkušený lékař z průmyslného kraje v Henegavě, kde nedělní práce v mnoha závodech zavedena jest, píše: „Následky nedělní práce, jak jsem je pozoroval, obyčejně přemutny jsou. Mladý člověk bez přestání pracující může nějaký čas přílišnému ochabnutí vzdorovati; avšak po několika letech, zvláště nežijeli velmi střídme a pravidelně, síly jeho přece se vyčerpají, rozum oslábne, sebe lehčí práce ho unavuje, a pak přichází celá řada nemocí, nevyhnutelné to následky jeho přílišné práce a prostopášnosti. Dělník, zejména v uhelných dolech, před časem jest neschopen pro sebe a svou rodinu potřeby života vydělati. Vypočteme si pak, jakému zmrzačenému pokolení tito zvrhli otcové život dávají.“ (Economie Chrétienne 1873, 342.)

Již r. 1832 anglický lékař J. B. Farre před vyšetřovací komisí anglické dolní sněmovny velmi zevrubně o potřebě periodického odpočinku pro zdraví se vyslovil: „Lékaři, dí mezi jiným, jest předně na zachování reparatorského principu ve fyzické přírodě hleděti, jakmile tomu zachynouti dal, jest všecka jeho lékařská činnost v koncích. Musí tedy se snažiti, aby zachoval působnost oběhu krve, ježto jest onen reparatorský princip. Činnost životní (či práce) snaží se prameny života každý den vyvážit; proto chtěl již Bůh, jenž život i dal i zachovává, člověku brániti, aby jej zničil, a podrobil ho prvnímu všeobecnému zákonu přírody, totiž stří-

dání práce denní s odpočinkem nočním. Avšak, ač moc pravidelný oběh krve poněkud obnovuje, tento odpočinek předce v té míře nestačí, aby k prodloužení života potřebná rovnováha sil zjednána byla. Odtud dobrotou prozíratelnosti jeden den ze sedmi jest ustanoven, aby se potřebě odpočinku animalního systému vyhovělo. Pravda řečeného potvrzuje se zkušeností na zvířatech již učiněnou. Nechte koně den co den ze všech sil pracovati, anebo dejte mu místo toho ze sedmi dnů jeden k odpočinku, a poznáte z větší živosti, s jakou v druhém případě šest ostatních dnů práci koná, že odpočinek sedmého dne pro jeho zdraví potřebný jest.“

A Rousseau (v listě d' Alambertovi) se vyjadřuje: „Co mám mysliti o lidech, kteří lidu jeho slavnosti vzíti chtějí, ony prý jsou leda vyražením od práce ho odtrhujícím. Tato zásada jest barbarská a falešná. Tím hůř, máli lid jen kdy, aby si svůj chléb vydělati mohl; on musí míti i čas, aby ho s radostí požití mohl; sic nebude ho dlouho vydělávati. Spravedlivý a dobrotivý Bůh, který chce, aby člověk se zaměstnával, také chce, aby se zotavil. Příroda mu přikazuje právě tak činnost jako pokoj, vyrazení jako práci. Necht k práci jest pro nešťastníky trapnější, než sama práce. Chcete učiniti lid činným a pracovitým? Dejte mu slavnosti; dny, které takovým způsobem zkráceny budou, více dobrého, než jiné, způsobí.“

Zmíněný již Dr. Descieux upozorňuje ještě na okolnost při naší otázce povšimnutí hodnou. „Jako lékař mohu užitečnost týdenního odpočinku také s jiného stanoviska ukázati. Který lékař může totiž popíráti, že mravní zdraví jednotlivce rozhodný vliv na tělesné zdraví má. Postonává a slábne-li mravnost člověka, tělo brzy účinek toho ucítí. A jak pak se má s mravností dělníka prznícího neděli? Nebudu známého opakovati; ale . . . neběře znesvěcování neděle dělníkovi předně domácí krb, kde jeho zmužilost se oživuje, srdce se rozšiřuje; neolupuje ho o nejlepší základy k zachování zdraví srdce. Shrňme vše — já mluvím jako lékař — tož jest jisto, že dělník za nynějších skutečných poměrů dne odpočinku nutně potřebuje, pro své tělo, své srdce, svého ducha, slovem pro vše, co pravé zdraví činí: „mens sana in corpore sano, zdravý duch v zdravém těle.“ (Ecomon. chrét. 1883, 191.)

Odtud také se pozoruje, že národové

nemající pravidelného týdenního odpočinku ve fyzickém ohledu daleko za jinými jsou, jako Číňané a Indové. O Francouzsku svědčí Maro Monnier, známý franc. národní ekonom., že přílišná ustavičná práce franc. dělníků a špatné zachovávání neděle, znamenitě spoluvinně jest porušením plemene a nepatrné plodnosti franc. man-želství; Francouzsko co do rozmnožování obyvatelstva mezi všemi zeměmi v poslední jest řadě, neb kdežto v Rusku ročně jeden porod na 20 obyvatelů, v Itálii na 25, v Anglii na 28 přijde, má Francouzsko jeden na 35. Monnier nepřipisuje tyto smutné události tak praktickému konání nemravních Malthusových teorií, jako spíše všeobecnému uvolnění rodinných svazků následkem znesvěcování neděle. Patrně jest, praví, že den odpočinku dnem rodiny jest. Domy bez neděle jsou ve velkém nebezpečí, zůstatí domy bez dětí.“ (Journal des Débats 2. srpna 1868.)

Tim jest tuším důkaz proveden, že dělník bez pravidelného periodického odpočinku na svém zdraví škodu bere a celé plémě že hyne; že mu tedy toho odpočinku nevyhnutelně třeba jest, aby jeho zdraví škody nebralo. Ale v jakém čase má se ten odpočinek opakovati, aby skutečně silil? Pro nás křesťany jest tato otázka již zodpověděna. Neboť Bůh, který člověka stvořil a síly jeho změřil, řekl mu: „Pomni abys den sobotní světil;“ a „šest dní budeš pracovati sedmého pak odpočineš.“

Nevěřícím musí ji zodpovídati smutná zkušenost a autorita lidská. Bádající po podmínkách blahobytu lidského, aneb po příčinách úpadku jeho učenci a národní ekonomové nemohli nedopátrati se, že pošetilé pokusy zákon Boží lidskými vzdorozákony odstraniti s náramnou škodou pro lidstvo byly a jsou, a že zákon Boží obnoviti třeba hlavně pro tělesné blaho člověčenstva.

Tak píše často jmenovaný Dr. Niemeyer: „Že počet 7 netoliko mravní nýbrž i rozumová pravda jest, učí starověký mudrlec Pythagoras, jenž sedmičky ve všech tělesných věcech kritický význam přivlastňoval. Pro zvláštní lékařské zkušenosti lékař a filosof Cabanis je theoreticky odůvodnil a moderní lékařství cestou exaktní zase nalezlo, že kolísání tělesného tepla, výrazu to povšechného zdraví neb nezdraví, v sedmidenním cyklu mije . . . Doba, v níž pružnost lidského těla jednotvárnosti

služby z povolání se vyčerpá, a plně přestávky žádá, obnáší 6 dní. Sedmý den taktéž v práci ztrávený působí přepjatí a tím znenáhlou zkázu aktivní pružnosti. Pakli se zotavení věnuje, tož se právě tato pružnost silou našeho těla a zárukou mnohem větší vytrvalosti osvědčuje než neživému, časem se otírajícímu stroji sluší. Tělo, místo aby zkréhlo a ochuravělo, o-tvrdne, ba sama práce stane se prostředkem otužujícím a osvědčí se zdravější než zahálka. Ano fisiolog Floureys až i tvrdí, že by člověk, podělující všechny orgány pravou měrou jak práce tak pokoje, neméně než 100 let, dožiti se mohl.“ (l. c. 42.)

„Lidský organismus, praví Dr. Farre, jestli tak zřízen, že ze sedmi dnů jednoho k odpočinku od duchovní a tělesné práce potřebuje. Svěcení neděle musí se tudíž netoliko náboženským nýbrž i k přirozeným povinnostem počítati, je-li zachování zdraví povinností a nechce-li člověk sebevrahem býti.“ (Farre, archives du Christianisme 1833, 108. Kathl. Stimmen 36.)

Nejinak soudí Chateaubriand: „Zkušenost dostatečně učí, že pátý den příliš blízkou, desátý příliš dalekou dobou k odpočinku jest. Hrůzovláda, ač vše ve Francouzsku mohla, sedláků předce nedovedla přinutiti, aby zachovávali dekádu, ano pro lidské síly, a jak se pozorovalo, i pro domácí zvířata nemožno bylo zachovávatí ji. Vůl nemůže 9 dní po sobě pracovati; na konci šestého dne zdá se, že se temný řev jeho dovolává pokoje od Tvůrce pro všechny tvory ustanoveného. Tak rozdělení týdnů, na krátký čas zrušené; své věčné panství opět obdrželo. Proti dílu Božímu člověk nezůstane vítězem.“ (Génie de chret. l. I. c. 4.)

Pamětihodna jsou slova jakéhos dělníka té doby živšího. „Dekáda, svědčí, naprosto byla nepříhodna. Naše neděle jest to pravé, ať si kdo mluví, co mluví. Když té nebylo, nebylo také pořádného dne pracovního. Odpočinek desátého dne nebyl přikázán, mohli jsme ho zachovávat i nezachovávat. Dílny nebyly zavřeny, pracovali jsme, kdy nám napadlo, někdy víc, než nám určeno bylo. Ale v celé té dekadové době nebylo ani měsíce, v němž by obchod tak dobře byl šel, jako před tím a potom. Já jsem byl rád, když dekáda cestou všeho těla odešla a stará naše neděle se vrátila. Neděle ať žije!“ (Niemeyer l. c. 9.)

A. Proudhon volá: „Zkrajte týden o den, a čas práce jest nedostatečný naproti odpočinku; prodlužte jej o totéž, a namáhání jest přílišné. Ustanovte co tři dny půl dne odpočinku, a ztratíte tím častým přerušováním ještě více času a zhubíte rozdělením přirozené jednoty dne číselnou rovnováhu věcí. Povolte po 14. denní práci 48 hodin k odpočinku, zabijete dokonce člověka zahálkou, zničivše ho již prací.“ (Oeuvres II. 161.)

Schauenburg tvrdí: „Bez pokoje ducha a těla v neděli zdraví trvale se podkopává.“ (Hygienische Studien 15.)

Dr. Farre dotýká se naší otázky s jiné stránky a to mravní; an dí: „Povázímeli, že náboženství pokoj duše, důvěru v Boha a vnitřní pocity blahobytu působí brzy se přesvědčíme, že jest pramenem posily pro ducha a skrze ducha zároveň i pro tělo. Svátý pokoj nedělní vnáší v tělo nový kel života. Namáhání těla a ducha, jakož vyrazení smyslné nemenským jest nepřitelem člověka, než znesvěcování neděle, ano požívání pokoje v rodině, spojené s rozjímáním a povinnostmi, jež den Páně předpisuje, lidský život prodloužití může. Totéž jediná a dokonalá věda, ježto přítomnost bezpečnější činí a štěstí v budoucnosti pojišťuje. Slovem člověk potřebuje jeden den pokoje ze sedmi, a duch jeho musí se posilňovati rozjímáním, k němuž den ustanovený od nesmírné moudrosti vzbuzuje.“ (Gaume I. c. 114.)

K čemuž dokládá Gaume: „Ano rozveselující vykročení z kruhu myšlenek, jež po celý týden ducha zaměstnávaly a organy unavovaly, pokoj duše, obcování se sebou a s Bohem, krása obřadů, vážnost a blahopůsobnost slova Božího, ticho všudy panující, radosti rodinné, památka na předky, jichž hrob se navštěvuje, vzlet celé bytosti k nebi; to všechno přenáší člověka takoruka v nový svět, podává mu čistějšího vzduchu a zjednává tělu i duši nad míru občerstvující a silící pokoj. Nejsa přírodopytce aneb lékařem, snadno pochopíš, jak takový pokoj zdraví příhodný býti musí. Toť pokoj neděle. Má pokoj v pondělí také ten účinek? Patrně nemá; neboť pokoj pondělka není pokojem duše a těla, jsa pokojem v hospodě; místo aby byl dobročinný, jest ještě více vysilující než práce. Či myslí někdo, že nemírnost v jídle a pití, zejména rozpalujících nápojů, dlouhé bdění při vyraženích, naruživosti napojí,

špinavými písněmi a řečmi předrážděné, prudké křičení, vadění a hádání, převrat všech zákonů pořádku a střidmosti, že to vše jsou prostředky zdraví, které blahodárný pokoj neděle nahraditi, tudíž vyčerpané síly obnoviti a zdraví zachovati mohou? Otázka odpovídá si sama.“ (I. c. 15.)

Prazvláštní zřízení zavedeno jest v novější době ve Francouzsku a snad i jinde. Nahlédnuvše totiž potřebu, aby každý dělník týdně jeden úplný den k odpočinku měl, ale držíce se zároveň zásady nepřetržení práce, pomohli si tím, že nechávají jednotlivé dělníky střídavě jeden den odpočívati, an na př. ze sedmi dělníků první každé pondělí, druhý každé úterý atd. prázdný den má. Avšak tato pomůcka netoliko úplně jest nedostatečná, nýbrž i velmi nepraktická vůbec k neprovedení. Než nepřihlédajice k praktičnosti neb nepraktičnosti pro průmysl, podotýkáme, že se tím zásada odpočinku nedělního nikterak k úplné platnosti nepřivádí, nýbrž spíše modré pondělí v poněkud změněné způsobě zavádí, padajíc někdy na úterek, středu atd. se všemi svými zhoubnými následky. Zde platí odpověď jakéhos nižšího železničního úředníka ve Švýcarsku, již Alex Lombard uvádí: Jsa tázan, jeli jemu a soudruhům jeho vhod, dáli se jim střídavě na př. každý úterek aneb středu prázdnou, odpověděl: „Nikoliv! Co si máme počítí se všedním dnem? My potřebujeme neděle, ničeho leda neděle!“ (Le dimanche dans ses rapports avec la société str. 19.)

Neděle jest tedy zachování a znova oživení člověka, jeho fysických sil, jeho zdraví a života. (Dupanloup I. c. 28.) Odpočinek nedělní jest první prikázání zdravotní k zachování schopnosti života, a jsouc jím jest jak intelektuelní tak náboženské zřízení. Jednotlivci zabezpečuje vytrvalou schopnost k výdělku, spokojenou mysl a zaopatřená stará léta. (Niemeyer I. c. 73.) Jelikož den odpočinku v sedmi dnech člověku pracujícímu nezbytně potřebný jest, zaveďme neděle, ne-li ve jménu náboženství, tož alespoň ve jménu veřejného zdravotnictví. (Michel Chevalier u Dupanloup I. c. 28.)

(Pokračování.)

Souzení Pána Ježíše Krista radou židovskou.

Dle franc. podává K. B. Mráček.

Kdo chce dokonale dějiny utrpení Spasitele našeho poznati, nesmí spokojiti se pouze s přečtením vypravování sv. evangelistů, nýbrž musí se vynasnažiti, aby seznal zvyky, obyčeje a j., zejména ale soudnictví židovské. Důkladné seznání, jakými předpisy a pravidly soudcové židovští spravovali se *měli*, a uvážení, jak se při soudu Krista Pána chovali, ukáže nám teprve v pravém, ale spolu hrozném a obdivuplném světle: nesmírnou, nevyvažitelnou lásku Boží — a neskonale ohavnou a šerednou zlobu a zkaženost lidskou.

Než poznání soudnictví židovského a jiných poměrů, jimiž soud Krista Pána se objasňuje, není snadno, ježto literatura židovská jen nemnohým jest přístupna pro neznalost jazyka — a těm, kdo jazyk znají, opět nepřekonatelné překážky v cestu se staví, aby pramenů původních do rukou svých dostali. Známo jest, že ani všichni židé sami pramenů těch neznají.

Ale víme dobře, že dějiny lidstva jsou vlastně jenom plnění vůle Boží, víme dobře, že, třebaž se proti tomu ten bídný chudás, člověk, všemožně vzpíral, vždy jen to, co Bůh chce, státi se musí. A proto zasáhá Bůh do dějin lidských často a zřejmě, proto jediným pokynem odstraňuje nejmocnější odpor, proto odhaluje největší tajemství.

Učení, v literatuře židovské co nejvíce obeznámení židé, bratří Lémannové obrácení byli milostí Boží na víru křesťanskou, a seznavše vznešené nauky její a stavše se upřímnými, rozhodnými a nadšenými učenníky Ježíše Krista, mohli sloužiti nevyzpytatelné Prozřetelnosti Boží za nástroj, aby pomoci svých bohatých vědomostí o náboženství a poměrech židovských, objasnili, upevnili, obrnili mnohé nauky křesťanské.

A bratří tito nezakopali hřiven sobě svěřených, nýbrž těžili z nich na prospěch křesťanství. I napsali též r. 1876 spis o 103 str.: „Valeur de L'Assemblée, qui pronouça la peine de mort contre Jesu Christ. Ve spisu tomto jasně dokazují nespravedlnost židovskou a nevinnost Ježíše Krista a proto, ač spis tento již starší jest, přece trest jeho, hlavní obsah co nejstručněji podati jsem si umínil, nebo i takto

může se laskavý čtenář k milování Beránka nejnevinnějšího co nejvíce povzbuditi. —

Máme-li dokonale oceniti souzení Pána Ježíše, musíme se tázati:

I. Kdo soudil Pána Ježíše, a

II. Jak prováděl se soud?

I. Kdo soudil Pána Ježíše?

a) Něco o soudním zřízení židovském a jeho změnách.

Nejvyšší soudní dvůr židovský byl sanhedrin z řec. *συνέδριον*. Povstal asi mezi r. 170 a 106 před Kristem Pánem, a skládal se z 71 členů. Za času Pána Ježíše dělili se členové tito ve tři komory: kněží, zákonníků a starších. Každá komora měla pravidelně 23 členů.

V komoře kněží zasedali jediné kněží, komora zákonníků skládala se z levitů a laiků obeznalých v zákoně a třetí komora čítala za členy své nejpřednější a nejváženější muže vůbec.

Komory měly míti stejný počet členů, ale přes to stalo se často, zejména za posledních dnů dějin židovských, že první komora měla převahu.

Předsedové soudu toho byli dva. Jeden nazýval se nasi, druhý ab bethdin. Předsednictví nenáleželo jediné kněžím, nýbrž za předsedu volil se ten, kdo vynikal moudrostí nad jiné. Ovšem že za posledních, bouřlivých dob zmocňovali se velekněží nepatřičným a hříšným způsobem úřadu toho a v rodině své jej uchovávali hleděti. Odtud vysvětluje se prodajnost a nespravedlnost při souzení.

Právimoc synedria udává Mišna takto: „Soud 71 svolá se, týká-li se záležitost celého kmene, neb falešného proroka, neb velekněze, má-li se vésti válka, má-li se zvětšiti Jerusálém a jeho předměstí, aneb mají-li se tam provésti podstatné změny, má-li se prohlásiti některé město za bezbožné a dáti do interdiktů.“

Z toho patrno, že shromáždění toto mělo moc svrchovanou. Než nutno přidati, že synedrium samo se omezilo ve svém právu a ustanovilo, aby odsouzení k smrti nikde jinde státi se nemělo než v sinu chrámu jerusálémského, která se nazývala garith aneb sál s otesanými kameny, poněvadž, což byla nádherná zvláštnost, půda jeho kryta byla hlazenými, čtverhrannými kameny.

Omezení toto objevuje se sice v soud-

nictví židovském teprve 100 let před Kristem Pánem, ale za času jeho platilo za zákon, že všeliký ortel smrti, vyrčený mimo tento sál, neměl platnosti. Důležitost okolnosti této poznáme později.

Asi 23 let před souzením Krista Pána ztratilo však synedrium právo, odsouditi někoho k smrti. Sám Talmud o tom praví: Asi 40 let před zbořením chrámu odjato bylo židům právo, odsouditi k smrti. A proto, kdykoli chtěli práva toho užiti, jednali proti zákonům římským, a jak Josephus Flavius oznamuje, trestalo se přestoupení takové smrtí.

Když byl tedy Kristus Pán před synedrium předveden, mohlo nanejvýš zkoumati jeho učení a vypovědětí ho, nijak ale nemělo práva, vyřknouti nad ním ortel smrti.

b) Soudci.

Nelze popříti, že při souzení veliký má vliv povaha soudcová. A proto zmíníme se též stručně o tom, jací byli soudcové Ježíše Krista.

Komoru kněží haní sám Talmud, stěžuje si do špatnosti a prodajnosti velekněží. S nimi zasedali obyčejně jejich chráněnci, s nimi spříznění, kteří nezákonně úřadu soudcovského dosáhli. O neporádcích tehdejších zmiňuje se Josephus, an di: Tehdy měli velekněží veliké spory s kněžími . . . I dovolili si takové násilnictví, že neostýchali se posýlati služebníky své do sýpek kostelních, aby pobrali tam desátky, které náležely kněžím.

Z toho vysvitá, že soudcové takoví, kteří sami práva nešetřili, nebyli hodni úřadu svého. Panovitost, hrabivost, přetvářka a podplatnost byly hlavní jich známky. Nemůžeme se tedy diviti, že zanevřeli na Pána Ježíše, který slovy jako meč ostrými, chyby tyto před celým národem jím vytýkal.

Než lepší úsudek nemůžeme pronést ani o komoře druhé. V knize Aruch od rabina Natara čteme, že zákonníci sháněli se jen po vyznamenání a titulech, že byli pyšní na svou učenost. Sami tvrdili, že učenci náleží přednost i před králem a veleknězem, nebo, když prý zemře učenec, nemůže jej nahraditi nikdo, kdežto krále může zastupovati každý. Nevzdal-li někdo rabinovi úcty, jaké si žádal, byl vypovězen. Byla-liž tedy možná spravedlnost k Pánu Ježíši u lidí těchto, zvláště

když Kristus Pán učil zřejmě: chraňte se zákonníků . . . Luk. 20, 46.

Třetí komora měla sic vliv nejmenší, ale zasedali v ní sami nepřatelé Spasiteli. Dle svědectví Josefova byl zvláště mezi členy bohatých rodin rozšířen Sadduceismus, který učil, že duše s tělem umírá a opačné učení i smrtí trestal. Z nejbohatších rodin však bráni byli soudcové do třetí komory. Spasitel hlásal učení, které se jim protivilo, mohla-liž čekati se se strany jejich spravedlnost?

Všechny tři komory jsou tedy již povahou svou Spasiteli nepřiznivý — bude tedy soudní nálež jejich beze všeho milosrdenství: *smrt*.

II. Jak prováděl se soud?

Na otázku tu odpovíme nejlépe, když dokážeme:

a) Synedrium vyneslo nad Kristem Pánem ortel smrti, dříve než jej vyšetřovalo.

b) Synedrium dopustilo se při souzení a odsouzení Spasitelově 27 nesprávností.

a) *Synedrium vyneslo nad Kristem Pánem ortel smrti, dříve než jej vyšetřovalo.*

Dříve než byl Spasitel před soud pohnán, shromáždil se soudní dvůr tajně po třikráte, aby se radil o Kristu Pánu, jeho dívech a učení. Tři rozhodnutí byla učiněna, která nepopíratelně dokazují, že trest smrti určen byl Kristu Pánu dříve, než byl obžalován.

1. Po prve shromáždil se soudní dvůr dne 29. září r. 33. po Kr. P. Příčinu toho udává sv. Jan 7, 37—53.: Kristus Pán kázal; i poslali fariseové služebníky, aby ho zajali. Ale služebníci slyšíce jeho slova, vrátili se a pravili: ještě nikdo tak nemluvil jako tento. Řekli tedy fariseové: I vy jste svedeni? Uvěřil v něho někdo z fariseův? V něho uvěřil jen ten zástup, který zákona nezná, a proto zlořečení jsou. Tu řekl jim Nikodém: Což odsuzuje zákon náš někoho, dříve než byl vyslýchán, aneb než zvědělo se, co učinil?

A v kap. 9, 22. vypravuje týž sv. Jan o uzdravení slepého od narození a dodává: Rodičové jeho báli se, před židy vyznati, že Spasitel syna jejich uzdravil, nebo již se byli Židé spikli, aby vyznal-li by ho kdo býti Kristem, vyobcován byl.

Z toho poznáváme, že synedrium skutečně se shromáždilo a že při té příležitosti

tosti jednalo se o učení Spasitelově. Nelze též pochybovat, že, když přívržencům Páně tak přísný trest se určil, samému Spasiteli mnohem přísnější, trest smrti byl přisouzen. Jen z bázně před lidmi stalo se, že trest ten veřejně nebyl vyhlášen. A proto významně pravil Nikodem: Odsuzuje se někdo bez výsledku?

2. Po druhé sešel se soudní sbor v únoru r. 34 po Kr. P. a pohnutkou k tomu bylo vzkříšení Lazara. Sv. Jan vypravuje o tom kap. 11, 46—53: „Sešli se nejvyšší kněží a fariseové v radu a pravili: Co učiníme, neb tento člověk činí mnohé divy? Necháme-li ho tak, všichni uvěří v něho; i přijdou Římané . . .“ Na to řekl jim Kaifáš: „Vy nic nevíte, aniž (na to) myslíte, že užitečné jest vám, aby jeden člověk umřel za lid, a ne aby všecken národ zahynul . . . Protož od toho dne myslili, aby jej zabili.“

Byl tedy ortel smrti vynesěn bez předvolání odsouzeného, bez výsledku žalobníků a svědků, bez zkoumání učení a zázraků Spasitelových, jediné proto, by se přerušily jeho zázraky a aby lid nemohl v něho věřit.

3. Konečně třetí schůze soudního sboru odbyvala se dne 12. března r. 34 po Kr. P., dva dni před ukřížováním. Sv. Lukáš 22, 1—2. vypravuje o tom takto: „Přibližoval se pak den sváteční . . . i hledali knížata kněžská a zákonníci, kterak by Ježíše zabili: ale báli se lidu.“

Patrně jest, že již nejednalo se zde o vynesení ortele smrti, nýbrž o ustanovení doby, kdy se má ortel vykonati.

V prvním sezení vyřkli soudcové, že Spasitel jest smrti hoden, v druhém vynesli ortel smrti a ve třetím ustanovili dobu, kdy se má provésti.

(Dokončení.)

Svatý týden v církvi pravoslavné.

Bohoslužba a obřady, jež koná pravoslavná církev ve svatém témdni (sedmice strastnaja), veškerým obsahem svým táhnou se k dojemným událostem v posledních dnech pozemského života J. Krista. První tři dny, pondělí, úterý a středa zasvěceny jsou upomínkám na Spasitele, kterak k smrti se připravoval, a od ostatních dnů ve svatém témdni v obřadech liší se. V pondělí čte se evangelium o ne-

plodném fíku; v úterý o desíti pannách; ve středu o ženě kajicné, jež mastí pomazala nohy jeho.

Hlavní pak obřady konají se v církvi pravoslavné:

1. *Na zelený čtvrtek* (velikij četvertok.) Jako v církvi západní podobně i církev pravoslavná na zelený čtvrtek oslavuje památku čtvera tajemství; večere Páně; umývání nohou; ustanovení nejsvět. Svátosti oltářní a počátek utrpení Kristova. Služby Boží konají se podle liturgie sv. Basilia Velikého a pravoslavní arcipastýřové v kostelích katedrálních umývají nohy podřízeným služebníků chrámovým. Místo obyčejné jindy písně cherubinské zpívá se píseň o Večeři Páně.

2. *Na veliký pátek* (velikij pjatok neb velikoj pjatnica) všemi obřady rozpomíná se církev pravoslavná na utrpení veliké a bolestnou smrt Spasitelovu. Prestol (trůn, oltář) i duchovenstvo, vše zahaleno v roucho černé. Hned z rána koná se dvanáctero čtení, ze všech evangelií vybraných, v nichž vypisuje se utrpení J. Krista od té doby, když modle se v zahradě Getsemanské krví se potil, až do toho okamžení posvátného, když vypustil duši. Liturgie (služby Boží) toho dne nekoná se v církvi pravoslavné, předně z té příčiny, aby věřící v nehlubší smutek ponoření ten den, kdy odňat jim byl ženich nebeský, strávili v úplném postu, a podruhé aby věřící celým duchem pojímali jen tu nesmírnou obět, již jednou pro celou věčnost Kristus na kříži sám vykonal. Místo liturgie odbyvají se jen hodinky, nazvané *carské* (carskije časy), jichž obsah odnáší se k utrpení Spasitelovu. Odpoledne, při západu slunce, odbyvají se *veliké nešpory* (velikaja večernja) a po nich konají se obřady, jimiž vyobrazuje se smrt a pohřeb Pána Ježíše. Duchovní s oltáře přináší roucho (plašcanica = rubáš), jímž představuje se přesvaté tělo Kristovo s kříže snaté, a rozprostrou je prostřed kostela na místě zvláště upraveném. Na choru zpívá se mezi tím verš: „Blahoslavený Josef, se dřeva snáv přecistě tělo tvé a rouchem čistým obvinuv ve hrob nový je položil.“ Po tom roucho se okurjuje a od lidu věřícího po-božně líbá.

3. *Bílá sobota* (velikaja subbota) zasvěcená jest památce pohřbu J. Kr. a veškerými obřady k tomu poukazuje. Z rána po jitřních modlitbách, mezi tím co lid zpívá písně předepsané, carskými dveřmi

přichází duchovenstvo ubírajíc se do prostřed chrámu, kde rozprostřeno leží posvátné roucho (plašcanica); okouřivše je, způsobem pohřebním zpívají žalm 118: Blahoslavení neposkvrnění na cestě, kteříž chodí v zákoně Hospodinově. Hned potom koná se vítězoslavný průvod kolem chrámu s rouchem posvátným (plašcanicou), s hořícími světly a korouhvemi za hlaholu pohřebních zvonů. Průvodem tím církev pravoslavná vyobrazuje uložení těla Kristova v hrobě, sestoupení Spasitelovo v předpekli a vítězství jeho nad smrtí a peklem. Po průvodu plašcanica ukládá se na dřívější místo, kdež věřící lid nábožně ji líbá.

Na bílou sobotu služby B. konají se zase podle liturgie Basilia Velikého, při nichž říká se 15 paremií (biblických průpovědí), jež vybrány jsou z písma svatého prorockým obsahem svým odnášejí se k vykoupení člověčenstva a k oslavení církve skrze smrt a vzkříšení Páně. Proctví řečená odřikavše duchovníci oděv smutečný zaměňují řízami světlými, aby vyobrazena tím byla jasnost andělů v hrobě Kristově. V běloskvoucí řízu oděn jsa diakon předstupuje před lid, aby přečetl evangelium o Vzkříšení Páně. Ostatní část liturgie pořádkem jindy obvyklým obdívá se až na to, že místo písně cherubinské na choru pje se píseň, jež začíná slovy: „Umlkni všeliké tělo lidské, se strachem a bázní postůj a na nic pozemského tu nepomýšlej, nebo král králů a pán pánů položil se za obět a svým věrným za pokrm se dává.“ Trojím „Alleluja“ velebná píseň se zakončuje.

4. *Slavnost vzkříšení* (Christovo Vzkresenje). Půlnoční odbyvše duchovníci ve světlých řízách oblečení, obraz Krista z mrtvých vstalého a evangelium nesouce, za korouhvemi vycházejí z chrámu a v průvodu kolem obcházejíce zpívají: „Vzkříšení Tvé, Kriste Spasiteli, andělové opěvují na nebesích, a nás na nebi učiní hodnými, Tebe oslavovati.“ Obešedše chrám zastavují se u dveří západních, které jsou zavřeny. Nejstarší jáhen nejsvětější Trojici chválu vzdav společně pak s ostatním duchovenstvem intonuje radostnou píseň: „Christos voskrese,“ a jako anděl odvalil kámen ode dveří hrobových, otevírají se nyní dveře chrámové a věřící prozpěvujíce píseň o Vzkříšení Páně vcházejí do chrámu, kdež jiné ještě písně pořádkem předepsané se odzpěvují. Po každé písni

duchovní jeden, v ruce drže kříž a hořící svíci prochází kostelem, kaditelníci vykuřuje a shromážděný lid pozdravuje slovy: „Christos voskrese.“ Zpěvy ukončivše věřící na označenou radost, že Kristus vstal a nás s Bohem i s anděly spojil, vespolek se libají, radostnými slovy: „Christos voskrese“ vzájemně se pozdravujíce.

Ka zvláštností liturgie o Hodě Božím velikonočním patří slavnostné čtení evangelia podle sepsání sv. Jana: „Na počátku bylo slovo“ atd., kteréž evangelium v hlavních (stoličných) chrámech pravoslavných říká se i v starých jazycích, v hebrejském, řeckém a latinském na označenou, že sláva Krista z mrtvých vstalého po všech národech se rozšířila. Na počátku liturgie celebrant v rukách drže kříž jakožto znamení vítězství nad smrtí, pak hořící svíci a kaditelníci se všemi přísluhujícími pje zase píseň: „Christos voskrese.“

(Podle kniky: „Pravoslavnaja věra od sojařcennika Alexandra Svirělina“ napsal farář V. Vrabec.)

Moudrost ze života pro život.

(Pokračování.)

34. Cit kazi se přepjatosti, výstřednosti.

Náboženství city neruší, aniž je potlačuje. Kř. opatrnost opovrhne žádostmi a náruživostmi; však nedá se jim podmaniti. Aby dobrý rád a mír panoval v duši, netřeba náruživosti pokládati, vzněcovati, spíše jich musíme konejšiti, krotiti. K tomu navádí rozum a kř. mravouka. Žádosti naše potud zůstávají dobrými, pokud jich rozum v uzdu pojímá; samy sobě zůstaveny, z cesty se uchylují, zvrhnou, zkazí se. Jen tam, kde rozum vládne, cíle se dochází.

Považme na př. řevnivost, jež účinně zápolí s netečností, s leností a brojí proti všem náklonnostem, ježto rozvoji našich schopností překážejí. Citem tím učitel pobádá žáky, otec v uzdu pojímá zlé náklonnosti svého syna, vůdce vymáhá u svých vojinů divy udatnosti. Žádost, dle zásluhy býti povýšenu, snaha dojiti cíle, bázeň býti převyšenu, zahanbenu, všechny ty zjevy řevnivosti nikdo neodsuzuje; neboť odstraňují mnohé překážky a napomáhají k dobrému: avšak týž cíl, jenž duši sílí a povznáší, jest-li že vykročí z mezí, přepíná se, mnoho zlého působí. — Touha býti povýšenu, jako

neukojitelná žízeň člověka tráví; bázeň býti předčenu, plodí nenávisť a zášť, anáž všemožně hledí zásluhy šťastnějšího soka pošpinit, zmařit. — Je-li co rozumnějšího, než pocit osobní důstojnosti, jenž odporuje všem smyslným žádostem a jmenem cti člověka pobádá k věrnému konání povinnosti? Jest to cit, jenž ukládá, jak ve všech případech života sluší se chovati, jenž stanoví pravou míru mezi přílišnou zdvořilostí a smělou důvěrností, mezi otevřeností a drzostí, mezi nenuceností a sprostáctvím; cit, jenž člověka sílí, aniž by ho zatvrzoval; jenž učí ho býti tichým, mírným, ústupným však i pevným a statečným, aniž by byl slabým, vrtkavým, hrubým a surovým. — Jestli že pak cit ten osobní důstojnosti se přepíná a rozumem se nespravuje: tož povstává vysokomyslnost, jež sráce nadýmá a drzost na čelo vtiskla; jež popouzí k různicím a svárům; směšná osoblivost a pýcha, ježto jest počátek všech nepravostí, pýcha, jež plodí nenávisť a zášť, jež Bohu jest nemila i všem lidem protivná. Zdaž není rozumu přiměřena citelnost a snaha, pečovati o blaho své i svých svěřených? — Ona chrání člověka nestřídmosti, marnotratnosti a prostopašnosti, učí nás mírniti, krotiti tělesné žádosti, pobádá k pilnosti, střídmosti a šetrnosti. Však jestli žádost a snaživost tuto míru překročí, k čemu člověka přivádí? Ukládá mu přílišné starosti, práce a takové skutky zapírání se a mrtvení, jichž ani Bůh nežádá; svádí ho, že nešetří zdraví, že sám i rodina jeho trpí nedostatky, že nedbá o vzdělání své a svých svěřených, že ruku chudíně zavíraje, stává se necitelným, tvrdým, a bývá příčinou, že za dne strachy o budoucnost mře a přízraky nočními trápen, celý život si ztrpčuje, otravuje. — Kdekoli je přílišnost, vystřednost, tam přestává veliká ctnost. Nejlepší myšlenky a city ano i řeči a skutky nemírnosti v zlé se převrhují, škodu, zkázu a záhubu nám připravují.

Proto nic nepřeháněj. „V duši buď míra. — Co je mnoho, všecko škodí, mírnost pravé blaho rodí.“ (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Exercicie v kniž. arcib. semináři.*) Dne 2. dubna u večer vyzývavše Ducha Svatého za Jeho milosti, započali jsme posvátné triduum exercicií, kteréž ukončili jsme společným přijímáním Největější Svátosti na květnou neděli dne 6. dubna. Za ten svatý čas měli jsme celkem 10 meditací a 3 pobožnosti růžencové

s rozjímáním jednotlivých tajemství, kteréž s námi konal vdp. P. Karel Nováček, rektor OO. Redemptoristů u sv. Kajetána v Praze; 3 konsiderace, které měl vdp. kanovník Ferd. Kalous a společnou křížovou cestu. Ve čtvrtek odpoledne nás také Jeho Emin. navštívití a osloviti ráčil. — Pan exercitator vdp. P. Nováček hned prvním rozjímáním svým nás zcela na sebe upoutal. V přípravné meditaci, jež byla základní všech ostatních připamatoval nám slova sv. apoštola Pavla: „Toť jest vůle Boží, posvěcení vaše;“ exercicie sloužití mají tedy ku plnění vůle Boží, ku našemu posvěcení. V čase jich má mysl cdloučiti se všemu, co svatosti zbavuje a jest se jí zaměstnávati tím, co ku svatosti směřuje; k tomu slouží také silentium. Jest tedy silentium hlavním prostředkem účelu — svatosti naší. Proto nám je slovy vřelými doporučoval. — Obsah rozjímání dalších jest asi tento: Silentium však není jediným hlavním prostředkem docílení svatosti. — Naše duše podobna jest ubožákovi, který upadnuv mezi lotry od milosrdného Samaritána zachráněn byl; duše naše z Jerusalema — ze stavu svatosti, do kterého na křtu sv. postavena byla — vykročivši, jako ubožák v podobenství upadá ve hříchy — do stavu velmi bědného. Kdo může jí poskytnouti potřebné pomoci? Víme o milosrdném Samaritánu, jest to Pán a Bratr náš Ježíš Kristus; víme o opatrovnici svědomitě, kteréž bychom se v každé nemoci mohli svěřiti; zvolme si za opatrovnici svou Blahoslavenou Marii Pannu, která jest nejen milosrdnou sestrou, ale nejmilosrdnější matkou naší. — V každém našem jednání má nás provázeti pomyšlení: „Quidquid agis, prudenter agas, et respice Finem,“ „ve všem vzpomínej na poslední věci;“ a jaké jsou poslední věci? Známe je z písmá sv. *smrt a soud*. Vmysleme se ve stav člověka umírajícího: Děj se ve světě co děj, jemu již vše jest lhostejno — vždyť má před sebou pouze svůj konec, jej zaměstnává více blížící se smrt. Člověk by mohl za života svého konati cokoliv by za dobré uznal, kdyby vše končilo smrtí, — avšak on hned po smrti jde před soudnou stolicí Ježíše Krista. A jak bude souzen? Dle svých zásad? Dle výmluvy, že tak a nejinak konal po příkladu jiných, dle názorů světa? Ach nikoliv! on bude souzen ne dle zákonů časných, ale dle zákona Kristova a ten jest — Evangelium. A pro-

tož jednání naše nebuď dle zásad, jež by Ježíš nemohl za své přijati! zařídme život svůj dle zákonníka, po kterém budeme souzeni; vždyť nebude nás souditi svět, ani lidé, dle jichž zásad bychom jednali, ale bude nás souditi zákonodárce jiný. — Od každého hříchu má nás odvrátiti dále vzpomínka na „ohněň nehynoucí“, „červa nikdy neumírajícího“, o nichž vypravuje Pán Ježíš; ohněň nehynoucí jest věčné trápení, červ neumírající jest zlé svědomí, jež duši vždy i na hrůzné věčnosti výčitky činiti bude. Běda těm, kteří jako bohatec v Evangelii věčným ohněm, věčnou žízni budou trápeni! Přeběda pak těm, kdo z nich byli kdys ku kněžství povoláni! Vyprosme si, aby Pán na přímluvu Blahoslavené Rodičky Svě stálou vzpomínku na strašné konce oživuje, zabránil tím všem hříchům. — Abychom vůle Boží, t. j. posvěcení svého došli, nesmíme dále býti u víře a skutečích svých vlašnými; běda těm, o kterých platí slova: „Že jsi nebyl ani studený ani horký, vyvrhnu tě z úst svých.“ Nedostačí jenom hříchu se varovati, nýbrž jest třeba stále ve ctnosti se zdokonalovati; k tomu jest třeba sebranosti mysli; kdo má sebranou mysl, pohlíží na vše časné jaksi z dálky a má na paměti jen Boha; kdo má sebranou mysl, snadno upamatuje se na příčiny hříchů a varuje se jich. Tím, že kdo jest klerikem nebo knězem, není jist již před hříchem; vždyť Petr a Jidáš byli také vyvolenci Kristovi, a přece jak klesli! Leč jaký rozdíl mezi jedním a druhým z nich v poznání sebe! Jediný pohled Kristův a Petr hořce želel poklesku svého, kdežto Jidáš nezdrželo zrady ani varování; „Lépe bylo by mu, kdyby se nenarodil člověk ten!“ Byli-li jsme tak nešťastnými a klesli, tedy následujeme v poznání se a lítosti Petra. — Vzpomínejme často bolesti Blahoslavené Rodičky Boží, které utrpěla, když bezduché tělo Synáčka Ježího s kříže snato, Ji na klín položeno bylo, a uvažováním bolesti těch bude v nás růsti láska k Ni, láska, jakouž jsouce bohoslovci a kněžími míti máme. Hřešili proti Synu, působíme i Jeho Rodičce zármutek. — Ježíš Kristus jest svrchovaná láska; vždyť on z lásky pro nás trpěl! Jest svrchovaná poslušnost: neboť On Pán nebe, jenž světům vládne, na slova kněze na oltář sestupuje! — Zdokonalení svého dojdeme prostředky těmito: Uvažujme v mysli své ošklivost hříchů vůbec, a každého zvlášť;

vzbuzujme často, nejlépe z rána dobrá předsevzetí; varujme se každé i nejmenší příležitosti ku hříchu; a když na nás doráží nepřítel, který každého provází totiž zlé náklonnosti, tu jako apoštolové na zbouřeném moři volejme: „Pane! zachovej nás, hyneme!“ Opakujme často sv. zpověď ne z nutnosti, nýbrž z nábožnosti; denně zpytujeme svědomí své; nezůstávejme na pouhých dobrých předsevzetích; — ta nás nespasí, ale jen živá víra vede ku životu a vítězství. Mějme na mysli stále povolání své, naším vzorem a idealem buď Kristus! Bděme, a modleme se za Jeho milosti; každý z nás má býti mužem modlitby, celý život náš má býti modlitbou, obzvláště v pokušení. — Toť stručný obsah rozjímání vdp. exercitatora. Dej Pán Bůh, aby dobrá zrna myšlének a slov jeho padla na půdu úrodnou a ať nesou užitek hojný. — Obsah konsiderací vdp. kanovníka Kalousa udávati jest věci těžkou; musil bych slovo za slovem z nich podati! abych jim na vzácné ceně neubral. Jdouc od srdce upřímného, našly snadnou cestu ku srdcím otevřeným, a těm, kteří veledůst. pana konsideranta již dříve slyšeli, ještě více oblíbeným jej učinily, a ty, kteří ho slyšeli po prvé, jemu získaly! Dá Bůh, že jeho otcovské takorčka řeči v zapomenutí nezajdou! — Loučíce se s námi jmenovaní veledůstojní pánové děkovali nám za pozornost, kterou jsme slovům jich věnovali. Nám pak nezbyvá, než abychom jim za jich ochotu a lásku, s kterými k nám přišli, aby nám slova života a pravdy podali, zvolali: Zaplať Vám Pán Bůh a dlouho Vás zachovej! — V meditacích našich bratří národnosti německé, jež spolu s konsideracemi konal dp. P. Josef Mayer řádu OO. Redemptoristů, rozjímáno o pravdě: „Kněz má býti mužem apoštolským.“ Jak známo z Evangelia, mezi apoštoly především tři druhy přicházejí: zcela nevěrný (Jidáš), nevěrný, jenž ku poznání přišel (Petr) a zcela věrný (Jan). Každý z těch tří byl předmětem meditací jednoho dne exercicií. — Jidáš byl sám od Pána za apoštola povolán; jemu podoben bohoslovec, který ač ku tak vysoké důstojnosti jako kněžská od Pána povolán, přec podobným se stane Jidášovi; příčinou pádu tohoto nešťastníka byla neblahá vášeň (lakomství); pád mnohých kněží zavinuje také vášnivá nezřízenost, jejíž zárodky hned v seminári mají býti vyplněny. Smrt Jidášova bídná nebyla jedinou od-

měnou jeho nevěry, nýbrž po té přišly ještě tresty věčné. Dlužno tedy chrániti se každého smrtelného hříchu, aby nepřišla neznámá hodina smrti na nepřipraveného. — Petr klesl nevěrností, jelikož se příliš přeceňoval a opomenul modliti se za vytrvalost; klesl při nejbližší příležitosti; jak často a snadno může každý jako on pochybiti! On však se poznal a obrátil — příklad pro každého. — Třetí Jan Pánu Svému věrný obzvláště v ostříhání svaté čistoty první to ctností, a v úctě ku Nejvyšší Svátosti Oltářní. Jak věrnost Janovu tak i věrnost dobrých kleriků odmění Pán ve království svém. — Pobožnost a rozjímání růžencová konal s nimi vdp. kníž. arcib. notář a náš dosavadní spiritual Frant. Kořan.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 16. dubna u sv. Josefa na Novém městě, od 17.—20. u sv. Haštala a od 21.—24. dubna na Strahově. Výstav trvá všude každodenně od 8 hod. ráno až do 6 hod. večer; máše sv. výstavní začne všude v 7 hod. ráno, večerní pobožnost o půl 6. hod. večer.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v březnu 104. chudé křesťany v Praze; totiž z obecné nemocnici 51, ze zemského blázince 12, z nemocnice Milosrdných bratří 8, z nemocnice Milosrdných sester 21, a z umrlých kaplí 12; celkem letos již 276. osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky české spořitelně za dar 100 zl., pak za legat 10 zl. po zemř. p. Ant. Wiederkommovi usedlém měšťanu pražském, dále za milodary okresním výborům v Novém Bydžově, Žamberce, Mnich. Hradišti, Dol. Královicích, Voticích, Týně n. Vlt., Chlumci n. Cidl., Podbořanech, Nové Kdýni, Horšovu Týně, Teplicích, Sedlci, Holicích, Domažlicích, Úpici, Slaném, Sušici, Oustí n. L., Jaroměři, Tachově, České Lípě, Kolíně, Lomnici u Jičína, Falknově, Liberci, Litoměřicích, Přesticích, Broumově, Litomyšli, Chvalšíněch, Roudnici, Jirkově, Pacově, Hostinném, Boru; dále občanským záložnám v Polici, Terezíně, Slaném, Žamberce, Neveklově, Milevsku, Smíchově, Volýni, Dobrušce, Kladně, Příbyslavi, Nov. Kolíně, Uhl. Janovicích, Nymburce, Kouřimi, Holicích, Sedlčanech, úvěrnímu ústavu v Berouně; konečně první občanské, a svato-Vaclavské záložně v Praze.

Z Říma. († *Kardinal di Pietro*.) Dne 7. března právě na den sv. Tomáše Aquin-

ského zemřel v Římě kardinal di Pietro, jenž již delší čas trpěl na srdeční vodnatelnost. Ale neočekávaně smrt na něho přikvapila; neb ještě 3. března t. r. blahopřál jménem sboru kardinálského, jehož děkanem byl papeži, jakož v den památky korunovace Jeho Svatosti Lva XIII. Sv. Otec bolestně byl dojat smrtí, neb uslyšev o jeho smrti pravil: „Vážili jsme si ho velice. Milovali jsme ho ze vši duše a jeho smrt jest nám bolesti nesmírnou.“ Také odložil Sv. Otec všechny audience a oddal se docela svému smutku. Zemřelý kardinal narodil se v Římě 10. ledna 1806 a stal se po skvěle odbytých zkouškách a studiích apoštolským nuntiem v Lissabonu. Kardinálem jmenován sice již 19. prosince 1853, ale prohlášen veřejně teprve 16. června 1856. Byl biskupem v Ostii, děkanem svatého kollegia kardinálův, dále komořím svaté církve, arcikanceléřem římské university a prefektem kongregace obřadův, spoluůd rozličných jiných kongregací, protektor Portugalska a více kostelův, klášterův a papežských akademií. Slavné requiem odbyváno bylo za něho dne 12. března t. r. v kostele portugalském sv. Antonína v Římě.

Z Bosny. (*Ženské kláštery*). Jak píše „Sriensky Horvat“ přijela do Tuzly představená „sester Božské lásky,“ aby tu připraviti hleděla nejpotřebnější ku stavbě klášterní v Tuzle a Breške. Část potřebných pozemků koupily si sestry samy a část jim byla od vlády darována. Také v Konjici prý se bude letos z jara nový ženský klášter stavěti. Věru potěšitelný úkaz pro nás! Neb od krátké doby okkupace Bosny mají následující města kláštery ženské „sester Božské lásky“ a sice: Serajevo, Bethania (u Serajeva), Tuzla, Breške, Kiseljak a Konjica.

Z Ameriky. (*Katolická církev v Novém Yorku.*) Velice zajímavý a pozoruhodný článek uveřejněn byl ku konci roku 1883 v americkém časopisu sekty baptistův „Examiner“ o církvi katolické v Novém Yorku. — Baptisté jsou společnost náboženská v Americe, která uděluje svátost sv. křtu jediné dospělým a úplně každého křtěnce do vody potopuje. — Zpráva listu „Examiner,“ jak výslovně pisatel sám podotýká, není psána ze hlediště snad katolického náboženství, ale přece tak jest krásna, tak uchvatna a potěšitelná, podiv vzbuzující pro nás, že myslíme, že nebude od místa, zdělíme-li ji také s čtenáři listu

našeho. — Píšeť pak bludař onen Baptista takto: „New-York jest Novým Římem. Jako Starý Řím jest div světa, tak i Nový . . . Zkoumal jsem ho dnem i nocí. Navštívil jsem všechny jeho chrámy, hleděl jsem vyzkoumati všecken způsob jeho života. Řím panuje všemu světu a řídí ho mocně. Jak daleko to s námi dojde? Či budeme stále za zbraň oproti mocným církevním gladiatorům užívati jen nadávek, hrubých řečí? Nemáme opravdu ve svém učení žádného článku víry, jímž bychom zvítězili, jenž by naše náboženství rozšiřovati a ustáliti mohl? Neračte se klamati! *Nehajím Říma!* ale *musím pravdu vypověděti*, pravdu která nezná ustoupiti zlobě — a pravda ta nás všechny velmi překvapí.“ — Chci uvéstí několik skutečných událostí. Kardinál- sekretář nedávno vyjádřil se takto: „Katolíci v Novém Yorku jsou v poměru 40 ku 100, t. j. Nový York má v celku obyvatelův 1,300.000 a katolíkův 600.000. Podle nynějších poměrů a dle všeobecné zkušenosti jak obyvatelstva přibývá, bude po 50 letech již 50 percent katolíkův. Zdá mi se býti více než pravděpodobno, že jednou budou katolíci rozhodovati a působiti v Novém Yorku ve všem. Tato možná že poněkud přehnaná slova nejsou však beze všeho podkladu pravdy; však se v dalším přesvědčíme. — „První katolický kostel byl tu vystaven r. 1786 na ostrově Manhattaně, v ulici Barklay a zasvěcen sv. Petru. Následujících 30 let nepřibýlo žádného nového chrámu; a dnes podívejte se do Nového Yorku! Jest tu katolických kostelů 192. A jaké! *Která sekta, která společnost náboženská může se takovými pochlubití?! Podívejte se jenom jednou na stoliční chrám na malby, jaké má, na jeho varhany, lodě! Málo staveb na světě může závoditi snádhrou a krásou sklených obrazů tu. Jest to nejkrásnější stavba nového dílu světa, chloubá, okrasa všeho města; a lid tam může choditi dle libosti, kdy jen chce. A užnejte, působení a účín takové stavby na prostý lid. A jednoho protestantského kostela není nikde takového, jako tato kathedrála. — Kostel sv. Františka Xaverského jest po stoličním nejkrásnějším chrámem v městě a také chloubou všeho města. Stavba tato, obzvláště pak portál vystavený z mohutných žulových balvanův zaslubuje, aby člověk dalekou cestu jen proto podnikl, aby se na tento chrám podíval. A jaký zevnějšek, taký vnitřek!*

Ale nejsou to jediné chrámy krásné v Novém Yorku, mnoho jest jich ještě a jiné se teprve staví. Zajisté nelhu, řeknu-li, že církevní jmění v Novém Yorku cením na 16 mill. dolarův (asi 120 millionů zlatých.) Připočísti však tu dlužno ještě 29 kaplí veřejných. V diecési působí na 400 kněží a celá armáda, Otcův, Bratří, Sester a řeholníkův. — *Kláštery a kostely.* Co práce se v klášterech ženských učíní *nelze ani vypočítati*. Klášterů všech jest 33; každý má své zvláštní zařízení a sobě vykázaný úkol; a všechny dohromady jsou dobře sporádanou a výtečně řízenou obcí. V každém pak klášteře jest kaple, tak že v celém New-Yorku jest 62 kaplí. A mimo to všechny skoro kláštery mají školy, v nichž vyučují jak katolické tak i *nekatolické* děti. Jak výborně všechno zařízení a uspořádáno! Není žádné pochybnosti, že v těchto školách neobyčejných úspěchů se dosáhne a lepších než všude jinde. Mimo klášterní školy jest tu 26 škol řízených Bratřimi a Sestrami pro děti z lepších a vznešenějších rodin. Znameníť škola sv. Vincence z Pauly má 14 sester učitelek pro děvčata a bratří jsou učitelé chlapcův. V každé pak třídě jest vždy 50 až 200 žákův. Mimo to jsou mnohé kláštery skutečnými útulnami pro ubohé sirotky, tak že jest jich v mnohém klášteře 10—200.

(Dokončení.)

Literární oznamovatel.

— Právě nyní vyšla z knihtiskárny cyrillo-methodéjské v Praze brožurka: *P. František Doucha. Jeho život a působení.* Sepsal Karel Št. Vodička. (S podobiznou P. Douchy). Jednotlivé sešitky na papíře obyčejném po 20 kr., na velinovém po 30 kr. Čistý výtězek věnován bude „Ústřední Matici školské.“ K dostání toliko u spisovatele, Karla Vodičky, v klášteře minoritském u sv. Jakuba v Praze.

— „*Škola B. Srdce Páně*“ má v čís. 4. let. roč. tento obsah: Před brobem Spasitele. (Báseň.) — K době svatopostní. (S rytinou.) — Myšlenky ctitele božského Srdce Páně. (S 2 rytinami). — První misionáři v Americe. — Účel třetího řádu sv. Františka. — Dvě výpravy v Egyptě. — Znovuzřízení apoštolátu modlitby. — Škola boří kriminály. — Milodary božského Srdce Páně. — Zájmy Krista Pána v různých zemích. — V měsíci dubnu modleme se za spolek smířujícího sv. přijímání. — Zvláštní úmysly.

Osobní věstník duchovenský.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Černý, řed. a katech. národních škol v Humpolci, dne 4. dubna 1884, (nar. 4. října 1833 v Soběrazi, vysv. 25. července 1859.)

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. Pacholik, fara Štěpánický, za far. v Roztokách;
p. Jan Brunclik, kapl. Jilemnický, za far. v Probluzi.

Uprázdňená místa:

Hradec Králové, Curatia canonicalis, patronatu Jejího Veličenstva císařovny Alžběty, královny České, od 31. března;
Štěpánice, fara patr. J. Osvíc. p. Jana hrab. z Harrachu, od 5. dubna t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Reichensdörfer, vysl. far. v Pivoňce (Stockau), 12. března 1884, (nar. v Cetvinech 25. prosince 1847, vysv. 16. července 1871);
P. Jan Chrysostomus Lange, kněz řádu Minoritů kláštera Krumlovského, 21. března 1884, (nar. v Rochlici 5. září 1844, vysv. 18. listop. 1869);
p. Adolf Mráček, far. v Hartíkově, 27. března 1884, (nar. v Kamenici 5. června 1850, vysv. 18. července 1875.)

Ustanoveni jsou:

- p. Matouš Ledvína, far. v Hušicích, za far. v Němčicích (ve Vodňanském vik.);
p. Václ. Mašek, zám. kapl. v Lukavici, za far. v Sutomi (v Litom. diecési);
p. Vojtěch Novotný, kapl. v Nové Bystřici, za zam. kapl. v Lukavici.

Uprázdňená místa:

Hušice, fara patr. náboženské matice, do 15. května;
Hartlíkov, fara patr. vys. urozeného pana Rudolfa hraběte Kolovrata, do 17. května;
Hušinec, fara patr. Jeho Jasnosti vys. urozeného pana Jana kníže ze Schwarzenbergů, do 13. května.

Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze vyšly:

Malé hodinky

k nejblaženější Panně Marii.

Pro bratry a sestry třetího řádu svatého Františka, jakož i všechny ctitele nebeské Královny vůbec, dle římského breviáře vydal P. P. Pelikovský. Čtvrté vydání. Cena 20 kr.

Listky, na nichž učení

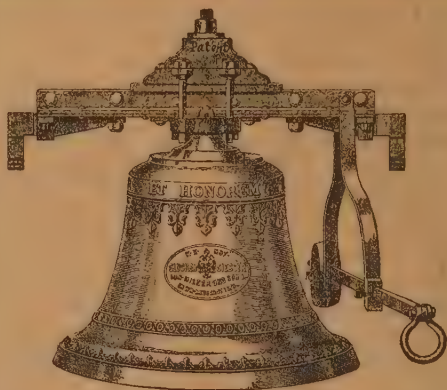
O svátosti pokání

a

o Nejsvět. Svátosti Oltářní

stručně vyloženo jest, dle nichž snadno dítky k první sv. zpovědi a sv. přijímání připraviti lze, rozesílá franko Vojtěch Ružička, katecheta v Mor. Ostravě, a sice 100 kusův o svátosti pokání za zl. 1.10, taktéž 100 kusův o N. S. O. za zl. 1.10 a 100 modliteb k sv. přijímání za 20 kr.—

Výnos věnován Velehradu.

Dvorní slévárna a zvonárna

Petra Hilzera

ve Vídeňském Novém Městě,

prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čistě harmonických akordů dle objednávky. Zvláště pěkné harmonické zvony doporučí k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblíbenosti.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice :
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKE.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě o Duchu svatém.

Církevní Otcové jako se obdivují moci Ducha sv., který z nevzdělaného rybáře činí učitele národů, dotýkajícího se divnou prudkostí mysli a je osvědčujícího, dotýkajícího se srdci a je rozhňujícího; tak pozorují svrchovanou vůli tohoto Ducha božího, jenž vzbuzuje národy ku pokání, by je obohatil svými dary a posvětil věčnou blažeností. *Poenitentiam agite*, jest rozkazem Ducha sv., jež sv. Petr tlumočí. Neboť, bratři, co jest naše náboženství? Sjednocením kajících lidí, jež následují Krista, majíce otisknuty na vlastním těle známky jeho utrpení. Neboť v pravdě jeví se jeho život v tom člověku, který dobrovolně se umrtvuje. A co jest křesťanství? Duchovní vojenství, kde má vojn praporem kříž, vůdcem obraz Ukřižovaného, kde mu jsou cvičením pokušení, pancířem víra, mečem pokání, nepřátely lákadla světa, žádosti tělesné a moci pekelné, vábici nás žádostmi vražednými. A co jest konečně veškeré tajemství našeho spasení? — Úplné ukřižování člověka, jímž doplňujeme na sobě utrpení Kristovo, přivlastňující si vlastním utrpením nekončnou zásluhu jeho krve, jež připravila nám korunu slávy. Jak praví jistý velikan, záleží rozdíl mezi zavržencem a předurčeným v tom, že onen nese ua čele známku Luciferovu s životem zhýralým a rozkošnickým — tento však znamená jest známkou Vykupitelovou a žije kajícím dle školy kříže. *Poenitentiam agite*, toť hlas spásy; a Židé, kteří jej slyšeli od sv. Petra a jeho byli poslušni, stali se vyvolenými nádobami slávy a požehnanými prvotinami

nejsvětějšího království Ježíše Krista. *Poenitentiam agite*, volají též ku křesťanům nástupci Apoštolův. Avšak běda! Mnoho jest křesťanů podobných těm Židům, kteří zůstali nepohnutými a netečnými i když viděli, kterak lid horlivě k Petrovi se druží; mnoho jest též podobných těm, kteří sice poslouchali řeč sv. Petra a divili se jí, zůstali však otroky náruživosti nechtíce sami tím se stkvíti, čemu se divili u jiných; mnoho i Bože, podobně těm, již vysmáli se apoštolům, nazývající je opilými, smích si dělá z nástupcův apoštolských, užívající svého rozumu, by popřeli to, čemu nerozumějí. Ubozí! Síla ducha nespočívá nikterak v tom, bychom se protivili každému ostnu, nýbrž v tom bychom ohledávali a léčili své rány; nezáleží v tom, bychom nečinně seděli, v kal se nořili, nýbrž v tom, bychom ku předu kráčeli, proti nebezpečí se postavili, snášeli bol, až bychom dosáhli vrchole hory, do nebe přivádějící. Síla ducha nespočívá v kříži zbojnickově, jenž proklíná a zoufá, nýbrž v Kristově kříži, jenž nám zjevuje bol vznešený, Bohu odevzdaný a vínek věčnosti, jakého se dostane pouze vítězům.

Rozmilí bratři, špatně se cení nauka Spasitelova, za to však horlivě následuje se hlasu bezbožců! Vim a zajisté i vy znáte, k jakému zpuštění u nás to došlo, do jakého kalu jsme zabředli, jaká zkáza nás obestřela, co zlata se obětuje, by dosti se učinilo náruživostem, jakých prostředků se užívá, by přemohla se slabost, jakých úskoků by svedla se nevinnost? *Poenitentiam agite*, volá ustavičně církev; avšak vim, jakož i vy víte, kdyby vše na jevo vyšlo, co tajně se koná, že by se objevila pouze zkáza a zpuštění, které rozumu, citu,

milosti, kříží, Ježíši Kristu se vysmívá, jím pohrdá, jej pošlapává. *Poenitentiam agite*, volá samo naše svědomí, ale jeho hlas zaniká v kalu rozkoší.

Vím dobře, nevím však, zda-li vy to znáte, co pravil prorok ve jménu Páně: Běda vám, kteří žijete v rozkoších! Bůh vás zanechává ku dni spravedlnosti. Bůh nechává vás žítí, ale zakusíte zajisté hněvu jeho.

Jos. Sedláček.

Ostříhejte soboty mé!

(Pokračování.)

IX.

Znesvěcování neděle a blahobyť.

Nejsvůdnější ač nejlživější námitka proti svěcení neděle jest, že prý odpočinek nedělní národohospodářské zájmy ohrožuje a škodí jim. Nesvěcení neděle, jímžto 52 dnů v roce pro práci se získá, přinese prý dělníkovi větší mzdu, průmyslníkovi značný zisk a zemi blahobyť. Z jména dělníkovi se vypočítává, jak proň nutno a výhodno jest v neděli pracovat: „Ty musíš, namlouvají mu, v neděli jako každý jiný den jísti, tedy musíš také pracovat;“ „Jeden den práce v témdni víc dělá o jeden den výdělků více, tedy koncem roku tolik a tolik.“

Tímto způsobem snažil se již v předešlém století jakýs farář Schilcher v Dolních Rakousích na kázání své posluchačstvo o výhodách zrušení některých svátků od císaře Josefa II. přesvědčiti.

„Dolní Rakousy, pravil, mají 1,800.000 obyvatelův. Z těch alespoň třetina žije se prací ruční. Chtěje určití cenu denní práce nevezmu obyčejnou v zemi denní mzdu, nýbrž budu počítati denní výdělek dělníkův po 7 krejcarích. Dle toho obnáší ztracený výdělek jediného zrušeného svátku, kdy se nepracuje, v celé zemi na 70.000 zl., pro 22 svátků 1, 540.000 zl. Rozvrhneme-li tento ušlý výdělek jediného roku na 16 let, co jich právě od zrušení svátků dosud uplynulo, obnáší doposud ztracený výdělek v tom krátkém čase 24,640.000 zl.“

Podobně se počítá i dnes, ale ne z kněžské, ale kapitalistické strany.

Dejme tomu, že by to vše pravda bylo; nemluví z těch počtů, z té domnělé hospodárnosti, která tělo i duši, srdce i

svědomí dělníkovo, jeho rodinné radosti a vyšší zájmy společnosti za bídný groš obětuje, nemluví, díím, z nich hrozná nelidskost a pošetilst. Či není národohospodářská ztráta menší zlo, nežli následky nesvěcení neděle: náboženská a mravní zanedbalost, a prýstící se z ní z divočilost, zpitomnělost a nespokojenost. Nejsouliž to škody na nejvyš nebezpečné ohlodávající kořeny společenského života, ana národohospodářská škoda pouze význam menšího květu zachovávajícího se života má? Což hynou národové nedostatkem peněz a bohatství, ne pak z nedostatku náboženské víry a mravního charakteru? Nechudne sebe bohatší lid, jakmile mravně klesne? A neklesne v mravech lid nesvěcení neděle? Tedy není nesvěcení neděle pramenem, nýbrž zkázou blahobyti dělníkova, průmyslníkova a celé společnosti.

Se stanoviska křesťanského nelze o tom ani za mák pochybovati. Prikázal-li Bůh v neděli nepracovati, jest práce nedělní nejdrzejší, jelikož nejpatrnější vzpoura proti němu, proti jeho svrchované moci. A trestali Bůh vzpouru proti lidské moci a autoritě, zástupkyni své, trestali děti vzpírající se rodičům, poddané odporující vrchnosti, kterak by mohl požehnáním obmýšleti hanobitele své vážnosti, kterak mu žehnati i v tom, čeho za prostředek své vzpoury užívá, kterak tomu, jenž časné statky proti jeho vůli shrabovati chce, více dáváti, nežli druhu, jenž, hledaje jich, nejsvětější vůli jeho se podrobuje? Toť by bylo, jako říci: Čím kdo hřeší, tím bývá odměněn, ano v písmě stojí: čím kdo hřeší, tím bývá trestán.

Již v starém Zákoně přislíbil Bůh časné blaho ostříhající soboty a hrozil časným neštěstím przníčem ji: „Jestliže mne uposlechnete, abyste nevynášeli břemen skrze brány města tohoto v den sobotní, abyste nedělali v něm žádného díla; vcházeti budou skrze brány města tohoto králové i knížata sedící na stolici Davidově a jezdíce na vozích i na kdních oni i knížata jejich, muži Judští a obyvatelé jerusalemská a bude bydleni v městě tomto navěky. Pakli neposlechnete mne, abyste světili den sobotní a nenosili břemen a nevynášeli jich skrze brány Jerusalemské v den sobotní: zapálím oheň v branách jeho a zžije domy Jerusalemské a neuhasne“ (Jerem. 17, 24.)

Je-li Bůh Bohem, jako že jest, možno, leč, aby ostříhající soboty dle zaslíbení

svého žehnal, przníci ji pak dle hrozby své trestal. Než nechme stanoviska náboženského a hleďme na tu věc s hlediště leda lidského a tažme se předně zkušenosti. Že by národ v celku aneb jednotlivec skrze práci nedělní v jistém čase svůj blahobyť byl rozhojnil, tvrditi nelze. Kdyby se byl jednotlivce, nesvětě neděli obohatil, mohlo by se nanejvýš říci, že zbohatl, ač nesvětíl, nikoliv, proto že ji nesvětíl. Mimo to může býti řeč o pozitivním užitku z nedělní práce nanejvýš u samostatných řemeslníků, ne pak u dělníků od velko-průmyslníkův odvislých. Právě těmto nedělní práce náramně škodí.

Výtěžek práce odvislého dělníka čili mzda jest jistý díl čistého užitku. Čistý užitek jest výsledek práce vyplývající ze spolupůsobení pracovní síly, času a kapitalu. Výška mzdy určuje se smlouvou mezi dělníkem a podnikatelem, a z toho již jde, že jest cosi nestálého, ani přijímač a podavač práce jako kupec a prodáváč zcela podle zákona poptávky a nabídky spolu jednají. Je-li poměrně ku kapitalu více dělníků, tož se hojněji nabízejí než hledají a tím cenu práce čili mzdu snižují; pakli více kapitalu, tedy větší nabídka než poptávka. Jestliže se hotový kapital poměrně k nabídce víc a víc v produkci uvádí, mohou se mzdy nějaký čas na jisté výši udržeti; pakli z nějakých příčin, na př. spekulace, vojny, obchodní krise, kapital s trhu se stáhne, klesají mzdy a to náhlým způsobem. Při určování absolutního maxima mzdy odvislý dělník vlastně úplně jest nesúčastněn; on může leda množstvím své nabídky na mzdu potud účinkovati, že ji tím na čas zvýší neb stlačí. (Viz Perin über den Reichthum II. 161.)

Podnikatel má tedy sebe i dělníka v moci, a té jistě užije ve svůj prospěch dle možnosti, aby co největší zisk měl. Ale jak počítá průmyslník výsledek práce k zpeněžení kapitalu, který v podniku má? Tak, že počet pracujících osob a jejich pracovní čas počítá. Jeli produkce jeho na jistou míru, jižto překročiti nemíni, obmezena, bude také summa mzdy, kterou dělníkům platí, na vždy určena a tu, že jest proň břemenem, co nejvíce bude hleděti snížit. Že mu málo záleží, zdaž dělníků přibývá a času ubývá; aneb naopak, jest samo zřejmo, nemusili ku konci za všecku vykonanou práci větší summy mzdy, než jednou ustanovenou, platiti; zdaž se ta

summa mezi více aneb méně osob rozdělí, tož mu lhostejno. Povolili mu tudíž dělník v čase pracovním na př. že v neděli pracuje, uspoří mu několik dělníků, sám pak sobě mzdy nepřimnoží, an se větší díl mzdy na delší čas pracovní rozděljuje. Vše lépe ještě ozřejmí, vyjádřímeli vše matematickými formulami. (Haegeler, der moderne Fortschritt u. die arbeitenden Klassen 18.)

Každý výsledek práce jest produkt pracovní síly a pracovního času. S buď = síle, C = času, V = výsledku, tudíž $S \times C = V$. Přibývali C musí S ubývati, aby V bylo stejné, to jest na silách pracovních musí býti šetřeno, co času bylo získáno. Rozmnožili se dosavadní počet pracovních dnů nedělemi a svátky, podnikatel as 60 dní získá a uspoří na počtu pracujících osob pracovní síly přiměřené těm 60 dnům. Měl-li dosavad 100 dělníků v práci, nepotřebuje potom leda 84, aby téhož výsledku docílil; neb dle oné formule jest 84 aneb určitěji $84^{41/73}$ (S) $\times$ 365 (C) = 30500 (V), právě jako 100 (S) $\times$ 305 (C) = 30500 (V). Tudíž jest uspořeno 16 % pracujících osob. Co pak tyto si počnou, aby nebyly vydány hladu a úplné bídě? Prodají svou práci pod dosavadní cenou a přinutí ostatní 84 % k téže povolnosti k podnikateli a tomuto padne přebytek lacinější koupě jako výdělek do kapsy. Tak se má věc, jestli se produkce nezvyší. Pakli podnikatel produkci přiměřeně k získanému času zvýší, nebude sice žádný dělník zbytečný, avšak získaným časem nabídka práce se zvětší: nabídka a poptávka jsou tedy v dřívějším poměru, celá summa mzdy není tudíž větší, díly jednotlivců taktéž ne — oněch 100 dělníků zůstalo by sice pohromadě; avšak za sedmidenní práci vyšší mzdy než za šestidenní by nedostali: denní mzda byla by o $1/7$ zmenšena.

Zkrácení dělníka ve mzdě bylo by v obojím případě jediným výsledkem nedělní práce. Jen tehda mohla by býti řeč o pozitivním výsledku nedělní práce, kdyby se jen malá část dělníků k ní odhodlala, čehož pro mravní nátlak, jež špatný příklad na všechny činí, ve skutečnosti není. Tyto výpočty skutky úplně potvrzují.

Kdyby se věc jinak měla, tož by dělnictvo ve Francouzsku, ježto jsouc bezbožnou matkou i také nejdrzejší pěstitelkou znesvěcování neděle, největším oplývalo blahobytem, alespoň větším než za dob, kdy neděle svítlo. Že tomu naopak

jest, přesvědčíme se, porovnajíce nynější stav jeho se stavem před r. 1789.

R. 1849 zjistil socialista Pierre Leroux v knize „o plutokracii,“ použiv statistiky, zejména prací Herbinových a Düpinových, že od r. 1789 prostřední denní mzda francouzského dělníka, na peníze uvedená, o několik procent sice vzrostla, avšak skutečně, t. j. v poměru k ceně denních potřeb života klesla. Nejnápadnější na těchto počtech jest, že nepřímý úbytek prostřední denní mzdy právě $\frac{1}{4}$, mzdy před r. 1789 obyčejné obnáší. Tenkrát obnášela prostřední mzda dělníka 1 fr., tedy týdenní mzda, vyjma neděle, jestli se nepracovalo, 6 fr. Okolo r. 1830 a později (vyjma rozličné obchodní krise) byla prostřední výška mzdy denně 1 fr. 15 cts., týdenní, počítaje 7 dnů, 8 fr. 5 cts. Ale před r. 1789 měla libra chleba prostřední cenu 2 sousů, později pak (nepočítaje drahých let) stála právě dvakrát tolik; libra masa byla před r. 1789 za 9 sousů, 1832 za 14. Dle výpočtu kommisie kupravení daně z nápojů (Bocherová zpráva v zákonodárném sboru) obnášela r. 1842 cena vína v drobném prodeji v Paříži 26 cts. za litr, 1847 až 40 cts.; od r. 1789 o dobrou polovici více. Také ceny téhož času značně bylo vyšší, leda ceny šatstva a prádla něco klesly. Vůbec poskočilo na cenách prvních a nejn nutnějších potřeb života na nejmenší o třetinu, tak že dělník, co dříve, za 6 fr. kupoval, teď 8 fr. ba 8 fr. 5 cts. platiti musil. Tudíž se neobjevuje žádný pozitivní výsledek nedělní práce.

„Dokonce není dokázáno, píše důmyslný jakýs spisovatel, že nejpotřebnějších věcí teď hojně jest, a že jsou lacinější než jindy. Co se strojů, činného průmyslu týká, objevuje se i tam ovšem překvapující stupeň zdokonalení: dostaneš bavlněné čapky, nohavice atd., jehly takorůzka zadarmo. Ale jest chléb, maso a pitelné víno, zelenina, vejce, ovoce, mléko lacinější než před stem let. Má chudý lid víc a lacinějšího dříví na zimu? Vydává méně za olej a světlo? Bydlí laciněji a lépe a má teplejší oděv? Máme dost příčin pochybovati, že by stav chudých tříd dnešního dne poměrně výhodnější byl, a dobře nahlížíme, proč nejlepší a nejrozumnější na svůj osud mnohem trpěji naříkají, než v dřívějších časech se dolo.“

„Rozmnožení blahobytu, o němž se často mluví, dí Gaume, na nejmeně popíráti možno, avšak upírati nelze rozmno-

žení chudých. Kdežto Francouzsko r. 1789, kdy neděle věrně světilo, při 26 milionech obyvatelů pouze 4 miliony chudých mělo, dnes (1850) při 35 mil. 7 milionů čítá. Také nelze upírati, že spotřeba masa téhož času mnohem značnější byla, než dnes jest. V Paříži na příklad byla r. 1789 o 25 % silnější než 1845. Jedli-li lidé, jak se praví, méně chleba, jedli za to více masa. Teď naopak, a na konci pokroku bude obyvatelstvo, které toliko zemáky a suchý chéb jísti bude.“ (Die Entweihung des Sonntags 71.)

Všim právem napsal zmíněný Pierre Leroux: „Navrhuji, aby se v Pantheonu pod nápisem: „Velkým mužům vděčná vlast“ vryla ještě tato slova: „Dělníci pracovali 6 dnů a měli sedmého co jísti, nepracující: i přišla revoluce a přinutila je pracovati i sedmého dne, aby mohli žítí,“ (vlastně a nemohou žítí).“

Když se počalo v Německu křičeti po zrušení svátků, Augšburkyně vypočítala, že katolické svátky v Bavorských ročně 300 milionů pohlcují, t. j. že se pronedbají. Bamberský pastor list č. 3. 1867 k tomu takto poznamenal: „V jedné bavorské továrně mají vypočteno, že jistá třída dělníků k živobytí na 365 dnů 210 zl. potřebuje; ty nechají dělníkům v 310 dnech vydělati. Zrušíli se osm svátků, bude 323 dnů pracovních. Avšak že dělník víc než 210 zl. nepotřebuje, vlastně dostati nesmí, sniží se mzda na 39 kr. Továrníkovi padne produkce 8 pracovních dnů do kapsy, lidský pracovní materiál jest svých svátků zbaven, aby jeho otroctví ještě bolestněji cítil.“ (Der Feiertagsturm. Passau 1867. 25, die Sonntagsheiligung v. Dr. Fil. Hergenröther 58.)

Podobně vyzrazuje i Gaume to tajemství, kterým se na úkor dělníků podnikatel obohacuje, říká: „Prací sedmého dne dělník pranic nezíská. Bylo mu řečeno: 50 až 60 pracovních dnů v roku více, přinese ti značný prospěch. Ale za tím počtem, který ho svádí učinili něco, čeho neznamena, snížili mzdu. Jest teď dokázáno, že dělník v 7 dnech více nevydělá, než dříve v šesti.“ (l. c. 83.)

Užitek nedělní práce tedy dělníkovi uchází, ale i mnohonásobná škoda mu z ní vychází.

Přílišná produkce plodí krise a když ty nastanou a třeba několik let trvají, průmyslníci jsou přinuceni, buď závod zastaviti, aneb výrobu obmeziti, t. j. dělnictvo

propustiti, aneb na menší počet a plat ssaditi. Proto strhují dělníci, svolující beze všeho k práci nedělní, sami poslední hráz proti divoké výrobě a volné konkurenci. A následky toho? Že nouzi trpí a hladu mrou. „Krise, di Perin, které občas průmyslné společnosti navštěvují, jsou většinou účinkem bezuzdné, nepoctivé konkurrence, již si producenti, podnikci nenasytnou lakotou, na vzájem dělají. Spekulacemi této špatné konkurrence průmyslné obyvatelstvo cestu všeho pořádku a práva ztratilo: tato konkurrence jest to, jež dělníky vnaďou vysoké mzdy od hospodářského průmyslu odvrací a v tom okamžení, kdy sama své prostopášnosti podlehla, bez práce a prostředků je nechává.“

Jaká pak bída ubohé dělnictvo zastihnouti musí, nesnadno jest si představit, ale viděti ji na strašném obraze, jež angličan Thornton o velké krizi r. 1842 vymaloval, kdy největší námahy soukromé i veřejné dobročinnosti nebyly sto, obyvatelstvo průmyslných měst, jež úplně bez práce bylo, nejstrašnější nouze uchrániti, kdy mnoho set rodin všecek svůj nábytek, všechno šatstvo a veškery peřiny prodaly, aby hladné smrti ušly, ale většinou neušly; kdy jakýs vetešník v Stockportě před vyšetřovací komissí vyznal, že mu nyní věci tak bezcenné ku koupí se nabízejí, ježto dříve ani ve snách by nebylo napadlo prodati; kdy v hrabství Leedském celá pětina obyvatelstva z obecních pokladnic podporována býti musila, a potom nejstrašnější nemocí obyvatelstvo decimovály.“ (Perin II. 234—241.)

Kdo takovou strašnou dobu šťastně přestál, nalézá se zajisté v největší bídě a nouzi, ježto ho nutí, přemáhati se, aby se z ní vydobyl. Jsa přinucen k přílišné práci, „jest podroben zákonu prodloužení práce, ježto, jak se zdá, na přeplnění práce, tudíž na ustavičné tlačení mzdy ukazuje,“ a netoliko novým nesnázím opětne krise jej vydává, nýbrž i síly jeho rychleji potírá a nemocí zplozuje, jež více pohlcují, než několikoleť nedělní práce vynésti může, obyčejně pak úplnou neschopností k další práci končí. Dobře má Niemeyer, an píše: „Odpočinek nedělní plodí produktivní kapital . . . zachovávat sílu k práci, zdraví a život . . . neustálá práce (přesílení, overwork) sílu pracovní před časem spotřebuje, zdraví škodí, život krátí — patrně variace na známou zásadu:

health is wealth, t. j. zdraví jest bohatství. Avšak kupujeli se bohatství vlastní neb cizí nemocí, nazýváme to špatným hospodářstvím . . . Zmožení plodí poměrně malý přezisk pod ustavičným risikem náhle dočasně neschopným se státi k práci a trvanlivě k výdělku. Práce s odpočinkem sedmého dne se střídající plodí nepatrně menší výdělek pod zárukou trvalé a dlouhé schopnosti k práci, jest poctivý zisk, a s poctivostí nejdál dojdeš — tudíž třeba nešetření neděle s strany dělníka za nepoctivost k sobě a k svojíně, na straně podnikatele za lichou prohlášení, a toto z té příčiny, že docílený přezisk na útraty poctivé schopnosti dělníkovy k práci sehnán jest.“ (Niemeyer die Sonntagsruhe v. hygien. Standpunkte 56, 57, 62.)

Avšak člověk neustále a nepřetržitě pracovati nemůže. On musí míti pravidelný odpočinek, aby duchovně a tělesně pokrášl. Nemůželi si dopřáti odpočinku pořádného, bude hledati nepořádného, k nesmírné škodě mravní i hmotné; nemoha odpočívati v neděli v kostele, bude odpočívati v pondělí v hospodě. Také jest zjištěno a i statisticky dokázáno, že, čím déle práce trvá, tím méně dopřáný odpočinek k pořádnému zotavení, ale více k umělému podráždění spotřebovaného organismu slouží; že s přibýváním nedělní práce také návštěva hospod roste, a že i dle svěcení neb nesvěcení neděle mravnost celých národů měřiti lze. Nejpatrněji se to jeví u francouzského dělnictva. Francouzští spisovatelé všech barev bez okolku vyznávají, že odepření pravidelných dnů k odpočinutí šíření obžerství, neřest to, jež ve francouzské národní povaze dokonce neleží, velice nadřžuje. Jak rozsáhlá ta prostopášnost jest, viděti ze statistických dat.

Poslední sečtení lidu, pravil r. 1848 Montalambert, podáváje zprávu o nedělním zákoně. dokazuje, že ve Francii 332000 hospod jest, při tom se mně jmenuje město, které r. 1789 toliko 20 hospod mělo, dnes pak bez kaváren 283 jich počítá. 332000 hospod ve Francii! A v jediném městě místo dřívějších dvacíti teď 283! Ale to ještě není tolik; dnes jest jich přes 400000.*) Také o počtu krčem na ven-

*) Dle sečtení lidu 1861 obnášel počet mužů a žen prodejem nápojů zaměstnaných na jeden milion, počet žen činil právě polovici. Od té doby se počet lidí

kově mám bezpečná čísla. Tak má J . . . při 2590 duších 50; B . . . při 1140 duších 25; C . . . při 3197 duších 52; N . . . při 1360 duších 22 hospod.

A tak bych mohl na sta městeček a vsí s 1500, 1000, 500 duší uvést, kde počet hospod 8, 10, 15, 20 a 25 obnáší. Tím se vysvětluje onen zmíněný počet. Známe městečko, kde v některých ulicích téměř tolik krčem, kolik domů jest, a všechny mají dobrý výdělek (Dupanloup Sonntagsruhe 17, 18.)

V Rouenu se v jednom roce mimo jiné nápoje 5,000.000 litrů pálenky prodalo. V Amiensu spotřebuje se denně 80000 skleniček, což se rovná 4000 franků, aneb ceně 7000 liber masa, aneb 24242 liber chleba.

Tyto číslce vyňal jsem z knihy P. Julesa Simona „l' Ouvrière.“ Podle jeho zpráv dává se dělníkovi v den výplaty úhrnem mzda za minulý týden aneb posledních 14 dní. Tento pak nečeká, jeli v sobotu, ani na příští den; ještě večer vrhá se do hospod a zůstává tam v neděli, někdy i v pondělí. Po výplatě jsou všechny ty pelechy hejřivosti pijáky nabity. (Dupanloup l. c. 20.)

„A co pije, táže se Gaume, ten dělník ze sklenky, jež se v rukou od chlastu se třesoucích klátí? Slzy, krev, život své ženy a svých dětí. Průměrně stojí ho hospoda 80 zl. ročně: 48 krejcarů obnáší ztracený den, 48 kr. výdaj; tato dvoji ztráta opakovaná ročně padesátkrát dělá onu smutnou summu. Mají o 80 zl. ročně víc rodina dělníková, může snesitelně žít; nemají jich žije v nouzi. Jeli ten nepořádek všeobecný, jest nouze pro dělnickou třídu celého města, celé říše stálá, nezhoditelná.

Žel se zarděním třeba nám vyznati, že se tento nepořádek v přímém poměru k nesvěcení neděle, jehož následkem jest, vzmohl; s ním také on zobecněl a zobecněv, zanechal nám nouzi a zabíjí teď život rodinný.

Známe město, které r. 1789 obyvatelstva 14000 mělo. Tehda tam byly 3 ho-

stince, 2 kavárny, kamž lid nikdy nevkrčil a 18—20 hospod. Za to bývaly každou neděli ve všech domech malé domácí večere, kde se otec a matka, přátelé a děti hostili, hovořili a vyráželi. Teď má ono město 16000 obyvatelů, 8 hostinců, 26 kaváren, lidu dobře známých a 283 hospod. Netřeba dokládati, že většinou od neděle odpoledne, až do pondělka večer ba i v úterý ráno vždy plny jsou. Počítáme-li mimo ztrátu dne výdaj za pokrm a nápoj, dostaneme roční daň alespoň 20000 zl., jež hospoda stojí, což jest více než dvakrát tolik, kolik ono město almužny dává. Za to není žádných rodinných hostin, žádného domácího vychování, žádné společnosti; místo toho všeho panuje nouze pode všemi jmény a způsoby. Totě přímý užitek, jež znesvěcování neděle a nevyhnutelný následek, návštěva hospod nese.

Všimněme si nepřímého. Prostopášnost dělnictva následek to nesvěcení neděle nezáleží toliko v hejření po hospodách, nýbrž svádí také k jiným neřestem, jež jmenovati nechci a ty jsou novým pramenem vydání. Pravím pouze, an to každý ví, že vede k přílišným výdajům za stroj, nábytek a pokrm, do divadla a k tanci. Což by aspoň částečně odpadlo, kdyby lid více bázne Boží a věrnosti k náboženství měl, tedy neděli světil, bez níž náboženství nemožno jest.

Toto rozličné vydání ať obnáší pro každou rodinu jen 10 zl. ročně. Město, o němž mluvím, má na 1500 dělnických rodin. Máme tedy novou daň 15000 zl.; s oněmi 20000 zl. rodní výdaj 35000 zl. Kdyby se této ohromné summy slušně užilo, t. j. kdyby dělník měl náboženství tedy i dobré chování, viděli bychom místo hluboké, nezhoditelné nouze blahobyt. Tak se má s tím nešťastným městem, jež ovšem na smutný způsob nesvěcení neděle nad jiné vyniká. Spočítejme pak, co tento výdaj pro celé Francouzsko, kde dle nejnovějšího sčítání na 332000 hospod jest, obnáší.“*) (Gaume die Entweihung des Sonntags 86—88.) (Pokrač.)

náleven značně rozmnožil. Známoť že v posledních letech císařství toto zlo strašných nabylo rozměrů a to následkem nesmírné lehkosti s kterou úřady na vyšší rozkaz dovolení k provozování krčmářství, proti návrhům a stížnostem obcí dávaly.

*) Počet dělnických rodin páčí se na 4 miliony, počet to příliš nízký.

Odpustky.

Rokem uplynulým konala se třistaletá památka reformace, jejížto otcem byl Martin Lutr. Právě se mezi jiným, že prý mylná nauka o odpustcích byla příčinou a podnětem odpadu Luterova od Církve. Že na tvrzení tomto není ani tolik pravdy co na komáru sádla, o tom nejlépe nás přesvědčí kázání, jakéž Geiler z Kaisersberka v roce 1488 ve Štrasburku měl, kdy Martin Lutr byl teprvé kloučkem pětiletým. Narodil se v roce 1483.

Geiler z Kaisersberka měl v roce vzpomínutém celý cyklus kázání pod názvem: „Křesťanský poutník,“ a v kázáních těchto mezi jiným také praví, že třeba poutníku na cestu i rukaviček, jež velevhodně připodobňuje odpustkům. Poslechněmež celé kázání o rukavičkách neboli o odpustcích a seznáme, že Církev tehda usty tohoto sluhy svého právě takové učení hlásala o odpustcích, jako se nyní i malým dítkám ve škole i velikým a dospělým na kazatelně hlásá. Z toho také snadno laskavý čtenář sezná kolik na tom pravdy, že mylná nauka o odpustcích byla podnětem nepřátelského brojení Luterova proti Církvi.

Kapitola devátá: Rukavičky.

(Odpustky.)

Třeba také křesťanskému poutníku, aby vzal na cestu rukavičky. Jsouť zajisté poutníku, ubírajícímu se do nebeské vlasti, známy pod názvem odpustků. *Co jsou odpustky?* Odpustky nejsou odpuštěním hříchů a tím méně odpuštěním těžkých hříchů; neboť chce-li někdo odpustků dojíti, musí býti prost každého těžkého hříchu. Nejsou také odpustky odpuštěním věčných trestů. V pekle není žádného odpuštění a zde na zemi proměňuje se věčný trest zpovědí a upřímnou lítostí v trest časný, ať už kněz trest tento hříšníkovi ukládá, čili nic. Odpustky jsou tedy odpuštěním pouze časných trestů, kteréž nám po zpovědi a upřímné lítosti ještě zbývají, jakéžto se nám dostává nevlastní zásluhou z pokladu Církve Kristovy. Mohouť odpustky v nejednom ohledu s rukavičkami býti porovnány.

1. Předně nezhotovuje nikdo rukaviček z celého kusu látky, nýbrž pouze z ostřížků, kteréž po zhotovených šatech vybývají. Tak i odpustky mají původ z

nadbytečných zásluh Kristových a svatých jeho, kterýchž oni nepotřebovali, a proto zanechali jich v pokladně Církve svaté.

Tak sv. Jan Křestitel, ač ni jedním hříchem nebyl poskvrněn, životem žil tak strohým a přísným, žeť se pouze živil kobylkami a medem lesním, užívaje oděvu ze srsti velbloudí, tak že mohl o něm Pán Ježíš právem říci: „Jan byl nejeda a nepije.“ Byť tedy byl i zhřešil, nemusel k ukojení hněvu Božího ani z poloviny žiti životem takovým kajícím. Můžeme tudíž říci o něm, že polovinu roucha svého, zhotoveného ze srsti velbloudí, uložil do pokladny Církve Kristovy. Rovněž i sv. Martin půli onoho pláště, kterýmž Krista přioděl. Rovnou měrou i sv. František, který oděv svůj složil k nohám biskupovým se slovy: Nyní právem mohu volati k Bohu: Otče náš, jenž jsi na nebesích! Svatý Bartoloměj obohatil pokladnu Církve Kristovy vlastní kůží, kteráž mu z těla byla svléčena. Svatý Vavřinec přidělil maso na rožni upечené. A tou měrou i všickni ostatní sv. mučéníci, vyznávači a panny uložili do pokladny církevní veškerý své zásluhý a dobré skutky.

Přeblahoslavená Panna odevzdala pokladně Církve Kristovy své neporušené, panenské roucho celé, neboť byvši bez poskvrny hříchu počata, neznečistila duše své ni jediným hříchem, a nad to i také mohla se vykázati přecetnými zásluhami zvláště při utrpení Páně, kterýchžto bolesti a útrap k zahlazení vlastní viny nikterak nepotřebovala. A nad to i samotný Pán Ježíš, Bůh člověk uložil do pokladny církevní purpurový plášť přetrpěkého umučení svého, ač nížádného hříchu neučinil, aniž nalezena lest v ústech jeho, který tedy pouze nám k vůli trpěl. Tentot jest tedy poklad Církve přehojný, kterýž Církvi jest pověřen, a z něhož odpustky nám vyřinují.

Snad by mohl někdo namítati: „Kterak pak mohli svatí nadbytečných zásluh nahromaditi anebo vrchovatě dostiuchiniti?“ Právě se příslovně: Dobrého nikdy nelze učiniti nadbytečně. Já však odpovídám: Zásluhý a dosti učinění svatých Božích samo sebou nikterak není nadbytečno, ale jen potud lze mluviti o nadbytečných zásluhách, uvážíme-li, že svatí sami zásluh v takové míře vrchovatě nepotřebovali. Nám však jest tento přebytek zásluh velepotřeben. Dá-li si zhotoviti otec kabát,

tuť jistojistě něco i také synovi z látky na kabát zbude, a ze stolu boháčova i chudým dostává se částky nějaké.

Dále by snad mohl někdo podotknouti, že svatí, přenechavše nám částku vlastních zásluh, sami nemalou ztrátu slávy nebeské utrpěli. Nikoliv, mzda jejich a sláva v nebesích ani o špetku nebyla umenšena; neboť spravedlivý Pán nebes a země odplatil jim veškerý skutky dobré měrou vrchovatou.

2. Rukavičky máme také, aby chránily ruce, chceme-li sahati na trní anebo bodláči, taktéž i dítě nepocituje metly otcovy anebo učitelovy v té míře na rukou, jež matka rukavičkama ochránila, jakoby pocitovalo na rukou holých, a tak i tehda jest dítěti trest menší postavili se matka mezi dítě a rozhněvaného otce, a obháji-li dítko před ranami otcovými. Tak se má věc i s odpustky. Jsme-li trestuhodni před Bohem, a uložila-li nám církev anebo pohrozila-li alespoň trestem, anebo máme-li ještě nějaký díl trestů v očistci ku přetrpění, tu skrze odpustky bývá nám trest zmírněn, anebo naše dobrá Matka církev bere zásluhu Kristovy a svatých Božích, a stojíc mezi námi a a rozhněvaným Soudcem našim, hájí nás před trestající rukou Páně. Tou měrou zásluhu Kristovy a svatých jeho bývají nám přivlastněny. O Kristu praví prorok Isaiáš: Metla pokoje našeho naň dolehá. Zraněn jest pro nepravosti naše. Proto denně voláme ku Kristu: Polož ó Pane přehořké utrpení a smrt svou mezi soud svůj přísný a ubohou duši mou. Apoštol národů praví sám o sobě: Jáť se těším z utrpení svých pro vás a doplňuji na těle mém, čehož nedostává se utrpením Kristovým pro tělo jeho, jímž jest církev.

3. Ne všickni poutníci používají rukaviček, leč pouze ti, kteří mají jemné a útlé ruce. Tak nedočkeme se nikde o prvokřesťanech, že by odpustků byli používali; neboť oni činili dostatečné pokání ne pouze za sebe, ale také za nás. My pak jsme zženštili, myť velmi šanujeme svého těla, a proto nám třeba odpustků. Jdi k celám poustevníků, kteří žili v Egyptě, Syrii a Scythii, setkáš-li se tu u některého s odpustky. A jaká toho příčina? Oni nepotřebovali odpustků, protože byli přebíhat duchovními statky, protože neštítali se kajících skutků, jichž si více nahromadili nežli jim bylo třeba. Ale my jsme nuzní a slabi, myť více šanujeme svého

těla, nežli skutečně třeba. My buďto nechceme anebo i nemůžeme jich následovati v dočrém. Nechcemeť se ani podvoliti trestům, jakýmiž církev může nás trestati, ale nechceme také sami žádnému pokání tuhému se podvoliti; proto třeba nám, abychom zásluh cizích se dožebravali, abychom pomáhali sobě skrze odpustky, a abychom jemné ruce rukavičkami chránili.

„Pravdu-li diš,“ namítá snad někdo, „že můžeme proviny a tresty zasloužené odčiniti buďto zde na zemi anebo v očistci odpustky, a že můžeme i vlastní zásluhou býti od nich sprostěni, proč tedy se nespokojujeme pouze odpustky, proč ještě také činíme pokání, proč se postíme, proč podnikáme poutě, proč dáváme almužnu atd.“

Bratře milý tyť se mylíš. Dostiučinění, kteréž sám vykonáváš, má mnohem větší cenu, nežli dostiučinění, kteréž se ti dostává skrze odpustky. Neboť dostiučinění tvé vlastní podává ne pouze jako odpustky náhradu božské spravedlnosti za zpáchané hříchy, ale nad to jest hříšníkovi také lékem a oporou, aby více chránil se nových hříchů. Bolest, jakouž trest tělu působí, hlouběji utkvívá v paměti a proto odstraňuje od opětneho pádu a nad to posiluje také tělo k vydatnějšímu odpirání. Proto praví sv. Pavel: Ve mdlobě své jsem silen. Zlý duch nenalezá totiž v těle našem takového podpalu, kteréž by mohl proti nám použiti a nás ku hříchu přilouditi. Těto účinnosti ovšem odpustky nemají. Jest tedy pro nás mnohem lépe usmírujeme-li spravedlnost Boží vlastním pokáním a neskládáme-li se pouze na odpustky. Neboť posty a bděním jiných lidí tělo mé neseslábne. Jáť ovšem touto měrou dosahuji odpuštění trestů za hříchy své, ale nikterakž nebývám utvrzen v odpirání dalším hříchům.

Tážeš se snad ještě: „A jakž bude těm, kteří nečiníce pokání a nedbajíce o odpustky, tím se konejší, že za hříchy zpáchané spravedlnosti božské mohou v očistcovém ohni dostičiniti? O tyto bláhovci nesmyslně jednájí. Vždyť nyní jest dostiučinění, jakémuž sami se podvolujeme anebo jež zpovědník nám ukládá, trestem Boha milosrdného, tam pak v očistci přestává milosrdenství, tam stíhá duše ubohé pouze spravedlnost božská. Dostiučinění a pokání, jakéž zde si ukládáme, lze připodobniti trestu, jímžto učitel ve škole trestá

žáka. A jsme zde ve škole pod metlou Boží, kteroužto metlou nás Církev Kristova, dobrá a laskavá Matka naše šlehá. Ale upadnouti v ruce Boha živého jest hrozno; neboť tu pocítí hříšník veškeru spravedlnost Boží nezměrnou. Kdožby tedy nebyl toho vděčen, a kdožby všemožně neusiloval, aby mohl vlastním a cizím dostiučiněním trestům očistcovým se vyhnouti?

4. Třebať k tomu zvláštní zručnosti chce-li kdo rukavičky na ruku navléci. Toho také třeba i při užívání odpustků.

Nemůže ruka sama navléci si rukavičky, třeba jí pomoci a podpory z ruky druhé. Tak ani žádný člověk sám sobě odpustků uděliti nemůže, nýbrž musí jíti ku představeným Církve, kterýmžto dal moc tuto Pán, a jimiž jsou papež a biskupové. Této pravomoci jest z té příčiny třeba, že svatí a světice Boží nadbytečných zásluh neodevzdali tomu neb onomu, jemuz jich právě třeba, ale že je odevzdali celé Církvi, jakož apoštol narodů zřejmě vysvědčuje: „Jáť nahrazuji na těle svém, čehož se nedostává z utrpení Kristových jeho tělu, jímž jest Církev.“ Z pokladu obecného může však jediný papež a zástupcové jeho věřicím potřebných pokladů udělovati.

Abys rukavičky těsně přiléhaly, obyčejně se obvazují obvazkem. Obvazek, jakýmž odpustků věřicím ku spáse se dostává, jest dvojaký. Ten, kdo odpustky přijímá, musí v lásce a věrnosti s Církví býti sloučen, ten pak, kdo odpustky uděluje, nesmí tak činiti bez rozumného důvodu. Sloučení s Církví jest přijímateli proto nezbytně třeba, protože poklad zásluh a dobrých skutků svatí pouze a jediné Církvi odevzdali. Taktéž i rozdavatel musí míti při udělování odpustků zbožný úmysl, neboť jest pouze zprávcem a nikoliv majitelem tohoto duchovního pokladu. A svatí zajisté ve všech svých skutecích, o jejichžto přivlastnění tuto jde, měli pouze slávu Boží a spásu duší na zřeteli.

Chceš-li rukavičky navléci na ruku, musíš ji i otevřítí a také rozvolnití. Tak také chceš-li dojítí odpustků, nutno srdce otevřítí a rozvolnití lítostí, ústa zpovědí, ruce pak vyplněním všech podmínek, jimiž odpustků lze nabyti. Zpovědi nevyhnutelně třeba každému, kdokoliv nežije ve stavu milosti Boží. A ačkoliv zpověď jest podmínkou nezbytnou, tak nicméně nepostačuje zpověď velikonoční k dojití od-

puštěk, ale třeba k získání odpustků zvláště ještě se zpovídati.

5. Konečně nesmíš rukaviček ani přeceňovati, ani podceňovati. Poutník, kterému někdo rukavičky na cestu nabízi, mile rad je přijímá, vždyť za sychravého a studeného počasí mohou mu nemálo prospěti. Také odpustky nemáš zhrdati anebo si jich nevšímati, ale naopak zbožně musíš jich používatí, posilňován věrou, naději a láskou v Ježíše Krista, jenž moc klíčů lidem pověřil. Jestliť věci dokázanou, že naše dobré skutky, opírají-li se na odpustky, i Bohu jsou milejší i také nám prospěšnější, nežli by byly bez odpustků. Dobrou tuto připojuji radu, ale nic více než radu, aby zbožný křesťan, nevšímaje sobě různých o předmětu tomto mezi učenci hádek, dle stavu a povolání svého pouze dbal toho, by odpustky mohl získati. Otázek, kteréž se dotýkají míry, váhy a počtu odpustků, těch ponechej Tomu, jenž vše dle míry, váhy a počtu zřídil.

Leč nesmíme tak na odpustky se zpo-
léhati, že bychom snad k vůli nim chtěli úplně vlastních zásluh a dostiučinění se pozbaviti. Uč se, abys i holou rukou mohl snést rány metlou způsobené, jižto zpovědník má v ruce, a nad to i také sám dobrovolně se podrob skutkům kajícím, abys i za spáchané hříchy učinil zadost, i také před opětným pádem se uvaroval. A byt bys i všech odpustků nemohl dosíci, nepouštěj se z cesty spravedlnosti. Potratil-liš však lásku anebo trpělivost, neustávej potud, pokud ji opět nenalezneš. Tak chová se i poutník, pokud jest na cestě. Ztratil-li plášť anebo klobouk, neustává hledati, pokudž věci ztracených nenalezne anebo jiných nezakoupí. Nemá-li však rukaviček anebo ztratil-li je, toho nedbá, a nedá se také od další cesty odstrašiti.

Cena odpustků zobrazuje se nám sličně požehnáním, jehož se dostalo od Isaka arcictci Jakobovi. Rebekka obdařila manžela svého dvěma syny, neurvalým Esauem, kterýž miloval honbu a proto otcí byl milým, a útlocitným Jakobem, kteréhož milovala Rebekka. Když se byl Isak sestaral a zrak jeho zašel, pravil k Esauovi: Vidíš, že jsem se sestaral a nevím dne smrti své, protož vyjdi ven, a až něco ulovíš, připrav mně z toho krmi, jakouž víš že rád jídávám, aby tě pak požehnala duše má dříve než umru. Avšak Rebekka, která slova tato zaslechla, přioděla Jakoba nej-

lepším oděvem Esau-ovým, obložila kožkami kozelčími šíjí a ruce, aby holou šíjí a ruce zastíraly a připravila Isakovi dvě kůzlat kozelcích. Jakob předložil pokrm tento otci svému a vzal místo Esaua požehnání. I přistoupiv k otci Isakovi, kterýžto ohmatav ruce jeho, pravil: „Hlas jest hlas Jakobův, ale ruce jsou Esau-ovy. A sotvaže pocítil vůni šatu Esau-ových, políbil Jakoba, a uděluje mu požehnání, řekl: „Dejž tobě Hospodin z rosy nebeské a z tučnosti zemské hojnost obilí a vína. Ať tobě slouží národové a ty pánem budeš svých bratrů.“

Jakob s holýma rukama a šíjí, neoděný vonným rouchem Esau-ovým, jest obrazem hříšníka, kterýž beze všech zásluh, nepřírodě rouchem milosti Boží, nemůže se ještě nížádnými dobrými skutky prokázati. Místo nevinnosti a svatosti, může nebeskému Otci, jehož odpuštění a požehnání se dožaduje, pouze podati ne- skončené zásluhy Ježíše Krista se zpovědi a upřímnou litostí, a místo vlastních skutků kajících může se prokázati pouze nepřebornými zásluhami Kristovými a zásluhami svatých Božích, kteréž mu Matka Církve nabízí a podává. A hle nebeský Otec, kterýž shovívá hříšníkům našim k vůli pokání, oblažuje hříšníka pro zásluhy Kristovy políbením míru. Přiděluje mu Otec nebeský i nevlastní zásluhy místo zásluh jeho vlastních, odpouští mu i veškeré tresty a uděluje mu požehnání časného i věčného měrou vrchovatou. Oblažuje jej „rosou nebeskou,“ milostí a zbožností, a „tučností zemskou,“ útěchami a radostmi života právě kajícího. Dokonalé a úplné bude toto požehnání teprve tehda, až se naplní výrok: Pojdtež požehnání Otce mého a vládněte královstvím, kteréž připraveno jest vám od počátku světa.“ A Esau? Připomíná nám ony, kteřížto dobře započavše, nedobře skončují, kteřížto horlivostí v dobrém skvěle probouzejí naději, od nichž posléze opouštějí, a konečně smrtelnými hříchy milosti Boží se pozbavují.

Ty pak ó hříšný člověče, kdožkoliv jsi, slyš hlas Mateře své, Církve svaté, kteráž o spásu tvou všemožně dbá. Obrát se ku Pánu Bohu svému pravou litostí a opravdovým pokáním. Usmíř se s Otcem skrze zásluhy Syna jeho přemilého Ježíše Krista. Smýšlej tak, jakož smýšleli svatí Boží, krácej cestou, na kteréž tě předešel Pán Ježíš a svatí jeho a cokoliv nedo-

stává se tvým kajícím skutkům, to vše nahradí přehojné zásluhy Krista Pána i svatých Božích.

Souzení Pána Ježíše Krista radou židovskou.

Dle franc. podává K. B. Mráček.

(Pokračování.)

b) *Synedrium* dopustilo se při souzení a od-souzení Spasitelově 27 nesprávností.

Od Jidáše zrazený a židům vydaný Spasitel, byl dvakráte vyšetřován:

a) v noci,

β) druhého dne z rána.

α) *Vyšetřování v noci.*

Vojáci přivedli Krista Pána do domu Kaifášova, kde „všichni kněží, zákonníci a starší lidu se shromáždili. Erat autem nox, byla však noc, praví sv. Marek.

Avšak Míšna ustanovuje: Žádná hrdelní záležitost nesmí odkládati se do noci. Když přes to sezení odbývalo se v noci, učiněna byla tím I. chyba.

Mimo to přestoupil se za II. soudní řád židovský proto, že, ač po oběti večerní žádné shromaždění soudců státi se nemělo, přece soudcové po oběti večerní se shromáždili.

Jiné nařízení soudní ustanovovalo: Nebudou zasedati ani v předvečer soboty ani v předvečer nějakého svátku. Chybují tedy soudcové po III., nebo zasedají v předvečer svátků velikonočních.

Na to počal výslech. Ale hned na počátku dopouští se soud IV. chyby. Žalobník Pána Ježíše jest spolu jeho soudcem. Kaifáš již dříve prohlásil, že má jeden umřítí za mnohé a nyní předsedá soudu.

Soudce neuvádí příčiny, proč byl Kristus Pán zajat, což se dle práva židovského státi mělo, ale táže se hned na jeho učení a učedníky. Prohřešuje se tedy proti právu židovskému po V. Sám Kristus Pán ukazuje ve své odpovědi tuto nezákonnost. Což neučil jsem veřejně? Taž se tedy mých posluchačů! Či mám žalovati sám na sebe? Má-li kdo něco proti mně, ať vystoupí, není-li ani žalobníka ani svědka, proč jali jste mne? Což nepozorujete, že, chtěje opíratí se o mou výpověď, sami dosvědčujete, že jsem nevinný?

Tu, jak vypravuje sv. Jan 18, 22 dal mu jeden ze služebníků políček. Neslýchanou, od soudu trpěnou hrubostí touto učiněna VI. chyba. Vždyť u každého národa chrání zákon toho, kdo jest před soud postaven, a zákonník židovský vybízel, aby se mírně se zajatými zacházelo.

Kristus Pán odpověděl: Mluvil-li jsem špatně, dosvědč mi to! Jsou tedy soudcové nuceni, aby předvedli svědky. A jak si počínají? O hrozná nespravedlnosti! Nejen že nevyšetřují, kdo jsou svědkové a jaká jsou jejich svědectví, čímž dopouštějí se chyby VII., ale nežadají ani, ačkoli to zákon předpisoval, aby přísahali a tím rozmnožují počet chyb na VIII. A ještě více více! Zákon nařizoval, aby se falešní, ve výpovědích si odporující svědkové potrestali, ale soudcové, činíce chybu IX., úplně bez trestu je nechali. I nejsou to tedy soudcové, obhajci práva a spravedlnosti, nýbrž smečka krvežíznivců, kteří žádného podvodu se nehrozí . . .

Svědkové, ač měli vyslyšeti se odděleně, vyslyšali se pospolu a tím učinila se chyba X. Mimo to měl býti Kristus Pán ihned propuštěn, poněvadž svědectví se nesrovnávala, nýbrž si odporovala. Poněvadž se to nestalo, spáchána chyba XI.

Potom otázal se velekněz Krista Pána: Proč neodpovídáš na obžaloby svědků? Ale Spasitel neodpovídal proto, že svědectví byla nepravdiva a právě toto důstojné chování se Spasitelovo mělo soudcům oči otevřítí.

Ihned otázal se velekněz na novo: Zapřisáhám tě Bohem živým, abys nám pověděl, jsi-li Kristus, syn Boha živého? Kaifáš, soudce i žalobník v jedné osobě, neporovnává svědectví, jak toho zákon žádal, a tím učiněna chyba XII., ale přestupuje za XIII. zákon proto, že vybízí Krista Pána, aby sám na sebe žaloval.

Na otázku Kaifášovu odvětil Spasitel vážně a důstojně: Jsem, tys pravil.

Další průběh soudu vylicuje sv. Matouš 26, 65—66: Tehdy kníže kněžské roztrhlo roucho své, rka: Rouhal se! což ještě potřebujeme svědků? aj nyní jste slyšeli rouhání: co se vám zdá?

Co nesprávností jest ve slovech a jednání tomto! Velekněz roztrhuje roucho, soudce unešen jest vášní tak, že najednou přestupuje zákon trestní, zákon lásky a zákon náboženský. Velekněz, praví Levit. 21, 10. nesmí roztrhnouti roucha svého.

Když Kaifáš proti tomuto ustanovení jednal, vzrostl počet chyb na XIV. Rouhal se! Zvolání to obsahuje dvě chyby najednou. Soudce, jakmile slyšel odpověď obžalovaného, vynesl ihned rozsudek a nezkoumal odpovědi, což jest chyba XV. Mimo to netázal se velekněz ostatních soudců, jakého jsou mínění, čímž přestoupil se zákon po XVI. K čemu potřebujeme svědků, volá Kaifáš, a zavrhuje tedy ustanovení zákona o svědcích a tím množí se počet chyb na XVII. Co se vám zdá, táže se dále. Ale Mišna přikazuje, aby každý soudce zvlášť buď odsoudil aneb viny sprostil. Též jest směšné, že ptá se jich po mínění, když sám rozhodl a všechny poděsil. Otázkou touto učiněna chyba XVIII.

A všichni odpověděli: Hoden jest smrti! Co učinilo se chyb rozhodnutím tímto! XIX. proto, že se o věci nerokovalo, XX. proto, že rozsudek vynesl se téhož dne, kdy se vyšetřovalo a XXI. proto, že, jak toho zákon žádal, tajemníci soudní hlasů nesbírali.

Tak odbylo se tedy památné sezení noční; 21 nesprávností, nesprávností i v právnictví židovském neobeznalému patrných a přece ani jediný z tolika soudců se tomu neopřel, mezi 71 členy ani jediný neměl tolik svědomí a odvahy, aby se proti tomu ozval, ba nikdo ani nepozvedl hlasu, aby dle příkazu zákona obžalovaného hájil.

Když byl ortel vynesen, odevzdali Krista Pána vojínům, aby jej střežili. I nastalo divadlo hrozná! Plivali na Pána pánů, tloukli jej, zahalovali mu obličej a dávali mu políčky. U každého národa sebe horší lotr požívá až k hodině smrti ochrany zákona, ale Kristus Pán, ten nejnevinnější beránek, ten nesmírný dobrodinec lidu neměl ochrany žádné. Nepřičteme hroznou tuto nesprávnost na vrub celého národa, ale hanba, tisíckrát hanba Kaifášovi, jenž dovolil, aby ve vlastním jeho domě, ohavnost a nespravedlnost taková dítí se mohla.

β) Vyšetřování druhého dne z rána.

Příčinu opětovaného tohoto vyšetřování udávají sv. Marek 15, 1; Luk. 22, 66 a Mat. 27, 1. Sv. Matouš píše takto: A když bylo ráno, vešli v radu všechna knížata kněžská a starší lidu proti Ježíšovi, aby ho na smrt vydali

Kaifášovi a stoupencům záleželo na tom velice, aby usnšení, které v noci učinili, nepozbylo platnosti a proto svolali radu znova, aby předešlý výrok potvrdila.

Schůze odbyvala se časné ráno, ač dle Talmudu odbyvati se mohla teprve po ranní oběti. Dopouští se tedy soud XXII. chyby. Mimo to jest před samými svátky, ba již svátky počínají, a tu nesmělo se žádné řízení soudní předse bráti. Ježto se to přece stalo, porušen platný zákon po XXIII.

I přivedli Spasitele do shromáždění a pravili: Jsi-li ty Kristus, pověz nám (Luk. 22, 66—71). Kristus Pán odpověděl: „Od této chvíle bude Syn člověka seděti na pravici moci boží.“ „I řekli všichni: Ty jsi tedy Syn boží? A on řekl: Vy pravíte, já jsem. A oni řekli; Což ještě potřebujeme svědectví. Však jsme sami slyšeli z úst jeho.“

Tímto prohlášením potvrdil se rozsudek první, ukončil se soud, ale nikoli řada nesprávností.

Všichni rozhodli najednou, ač zákon prikazoval, aby každý soudil zvláště, i dopustili se chyby XXIV. Další chyba XXV. jest, že nezkoumali odpovědi Páně. Než ještě na tom není dosti. Po XXVI. chybí se tím, že nemělo se rozhodnutí státi až v sobotu večer. Zákon totiž pravil: Má-li se vynésti ortel smrti, nemůže skončiti řízení až dne následujícího. A ke všem těm nesprávnostem řadí se XXVII. a poslední: Rozsudek nemá platnosti, poněvadž nestal se na místě k tomu oprávněném, v síni s tesanými kameny. —

Jednání soudců židovských před zajeťím Spasitelovým bylo již nezákonné, během soudu učiněno bylo 27 nesprávností, všecky byly veliké, hrubé, jediná již postačovala, aby rozsudek se zrušil a Kristus Pán na svobodu se propustil, ale Spasitel přese všechno *jest odsouzen* a ortel nad ním se vykoná.

Kdo by nedivil se té nesmírné nespravedlnosti lidské, kdo by nepokořil se před neskončenou láskou Boží! Ano Ježíši Kristu, který tak hanebně byl souzen a odsouzen, musíme se kořiti, nevinné této oběti za nepravosti naše láskou opravdivou musíme se odsloužiti a vděčnost svou na jevo dávat! Uvážení soudu Spasitelova dle práva židovského jistě musí nás k tomu co nejmocněji povzbuditi!

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od

Frant. Vacka.

(Pokračování.)

V.

Mhavé jitro zimní rozkládalo již drahounou chvíli šedavý plášť svůj nad městem...

Ještě ani nedozněl pronikavý hlas zvonku zovoucí pány do rady a v prostranné síni nescházel z konšel ani jediný. Horlivě spolu rokovali a prudkými posunky dodávali důrazu řeči své.

Mistr Matouš neúčastnil se hovoru. Stál opodál u zavhlého okna, ruce maje sepjaty a před sebe spuštěny. Upřeně díval se oknem, ač nebylo lze zraku proniknouti zakaleným sklem na náměstí.

O čem asi přemítal?

Před rozbleskem denním opustil milný žák jeho Jiřík pohostinný dům konšelův. Neraď jej propouštěl otcovský přítel. Srdce jeho rozrývala bolest, když tiskl mu ruku na rozloučenou. Stěží jen zakryl horkou slzu, která mu vytryskla z oka, když vzpomínal nyní okamžiku toho... Avšak co měl činiti? Jestliže zprvu pokládal odchod jeho z domu za věc opatrnosti a osobní bezpečnosti, přesvědčil se s dostatek, rozmlouvaje s velitelem vojska, že nezbytně nutno jest, aby Jiřík se vzdálil. Oheň zášti byl by vzplanul nad hlavou starcovou i nad chráněncem jeho, kdyby slidivé oko důstojníkovu u krbu mistrova jej postihlo... „Jen aby šťastně ušel do místa bezpečného!“ Prání to vlnilo se bouřlivě srdcem Matoušovým. „Až pomínou ty chvíle nepokojné, ty dni plné strasti, ty hodiny neustálé nejistoty, sřeknu se všech hodnot, složím veškeru svoji důstojnost, uchýlím se do zátíší a u prostřed milených osob, na srdci jejich okřívati budu z přítomného neštěstí.“

Matouš z hluboka si povzdechl. Opatrně se ohledl po radní síni, zdali ostatní pánové nepozorují chování jeho a přesvědčiv se, že pohřížení jsou v hluký rozhovor, oddal se znova na své myšlénky.

„Jestliže pravdou, na čem císařský důstojník tak neustupně stál, že panovník sáhne po statech panstva i měšťanův, neobstojí ani statek můj před hltavými a lakotnými plniteli vůle císařské... Což, kdybych do té doby zhostil se nemovitých statků svých? Což kdybych polovinu jich

daroval na prospěch zubožené obce města tohoto? Památka štědrých dárců nejloubejší do srdcí lidských pouští kořeny. Štedrostí mou nebude nikdo zkrácen. Vlastníma rukama jsem poněmáhlu strádal statek svůj a proto nemůže mi nikdo ve zlé vykládati, jestliže k obecnému dobru chci jej obrátiti . . .“

Matouš byl by dále přemítal, kdyby byl nezaslechl jméno své několika ústy společně pronášené. Spěšně se odvrátil od okna, aby pátral po příčině.

Pan purkmistr chtěl mu již vložití ruku na ramě, když malíř k němu tváří se obrátil.

„Proč tak zamyšlen, pane sousede?“

„Co se stalo?“ ptal se Radouš, jakoby byl přeslechl otázku purkmistrovu.

„Kdosi vás tu hledá a přeje si s vámi mluvit.“

„Není snad tak naspěch, aby nemohl vyčkat, až rada bude skončena.“

„Bude to zpráva velmi důležitá, neboť posel nedal se podobnou odpovědí odbyti. Račte jen prosím vyhověti žádosti jeho. Sečkáme rádi, dokud se nevrátíte. Přítomnosti vaší bude nám věru na výsost potřebl.“

„Vrátím se co možná nejdříve,“ prohodil konšel Matouš a zahaliv se těsněji do pláště, spěchal ke dveřím.

Pan purkmistr sledoval jej zrakem a když opustil síň radní, obrátil se ke konšelu Sperátovi.

„Všiml jste si dnes dobře mistra Radouše?“ tázal se přitlumeným hlasem, nechťe, aby ostatní zaslechlí rozpravku jejich.

Daniel Sperát pokývl významně hlavou.

„Zdá se mi, že jest celý vyměněn.“

Jindy býval tak hovorný a sotva koho ke slovu připouštěl a nyní počíná se straniti společnosti naší. Celou chvíli stal tu u okna a pohroužen jsa v hluboké myšlenky, ani neznamenal, že všichni přítomní po něm se ohlíželi. Nevím věru, kterak bych si změnu tu vysvětlil?“

(Pokračování.)

D O P I S .

Z Říma, dne 14. dubna 1884.

Dovolte mi, milení čtenářové, bych mohl několika jenom slovy zmíniti se o radostných oněch okamžicích, které nám

bylo zažiti včera na den slavný Vzkříšení Páně u hrobu sv. Petra! — Ó jak šťastná, jak slavnostní to byla chvíle, když první Čech propagandy — rodák a milný krajan náš — důst. p. Frant. Zapletal — hloučkem 12 Čechů ubíral se pln svatého záchvatu a bázně ku hrobu knížete apoštolského, by na něm první Oběť Mše sv. přinesl Pánu Svému? . . . Nezažili jsme snad dosud tak blahých — tak šťastných okamžiků, jako v onu dobu, když jsme přítomni byli Nejdraší Oběti milného přítele svého — a když jsme z rukou jeho Tělo Páně přijímali. Síly mé jsou až příliš slabé, aby všechny ty blažené počty vypsati mohly. — Neb kromě nás — Čechů propagandistů — jiných ještě šest Čechů — pp. P. S. Navrátil a P. Šťastný, důstojní Benediktini Rajhradští, právě v Římě meškající p. Wolf, architekt z Prahy se svojí paní a dcerou — jež zároveň s námi ku sv. přijímání přistoupili, — a důst. p. Fr. Zima, kněz Animy, jenž laskavě při Nejdraší Oběti té úřad kněze assistujícího na se převzal — svojí přítomností první tuto slavnost Českou v Římě poctili, ano radost a slavnostní okamžiky — jak naše tak zvláště důst. novosvěcence — dovršili! Překrásný a nejdokladnější byl onen okamžik, když důst. novosvěcenec, přinesl Nejd. Oběť a přítomným Čechům uděloval sv. požehnání. Byla te podívaná na maličký ten hlouček Čechů, kteří v těsném místečku kolem hrobu sv. Petra a kolem Oslavence svého se tlačili, vřele sobě ruce tiskli a srdečně se pozdravovali! Nejlepším zajisté důkazem vzájemné této lásky, byly slzy v oku každého — slzy to nezkalené radosti — slzy to blaženosti. Toť slabý nástin oné veliké — první slavnosti Čechů v Římě! Doufáme však, že slavnosti takové — jimž počátek dán dne včerejšího — se budou nyní častěji v Římě opakovati — a rok od roka množiti! K čemuž z plna srdce volám: „Zdař Bůh!“

Kř.

K R O N I K A .

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál ráčil se odebrati v pondělí dne 21. t. m. do Vídně.

— Triduum či třidenní pobožnost. Ve farním a klášterním chrámě řádu sv. Augustina u sv. Tomáše v Praze bude se

24., 25. a 26. dubna b. r. slavným způsobem odbývati výroční slavnost „Zbožné Jednoty Marie dobré rady.“ Na všechny tyto dny budou o půl 7. hodině ranní služby Boží, o půl 6. hodině večerní bude české kázání, po něm zpívané litanie loretánské s požehnáním.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 25.—28. dubna u nejsv. Trojice v Podskalí, od 29. dub. až do 2. května u sv. Cyrilla a Methoda v Karlině a od 3.—6. května u sv. Mikuláše.

— Budějovický pan děkan Václ. Marek byl v pátek dopoledne, když u konsistoře v kanceláři meškal, raněn mrtvicí, tak že musil býti na děkanství odnesen a odpoledne svátostmi umírajících zaopatřen. Ani v sobotu se jeho stav nezlepšil.

— **Vzpoula v trestnici.** V hornorakouské trestnici v Garstenu vrhli se v neděli po požehnání trestníci v kostele na dané znamení na hlavní oltář, tak že kněz musil utéci do sakristie a začali bourati a drancovati, co jim pod ruce přišlo. Když strážníci s nimi ničeho nesvedli, vrazilo vojsko do kostela a vrhlo se ze zbraní na výtržníky, z nichž bylo 8 těžce a 20 lehčeji zraněno. V kostele vyhlíželo to jako na bojišti, vše vůkol bylo krví postříkáno. Vzpoula byla prý umluvena již na dopolední služby boží, jelikož však při nich bylo mnoho vojska, odložena jest na odpoledne. Myslíme že schází v žalářích hůl.

Z Ameriky. (Dokonč.) *Kollegia a akademie.* Ústavy tyto mají dvojí účel: totiž vychovávají dívky jak pro stav klášterní tak i k pracím domácím a vůbec pro stav světský. Vůbec považuje se za povinnost, aby náboženství bylo základem všeho vyučování. Ustav Tovaryšstva Ježíšova ve Fordhamu jest vzorná škola; v čele jejím jest president, místopresident, professoři pak jsou 2 z mravouky, matematiky, logiky, metafysiky, prefekt studijní a pro kázeň, professor řečnictví, přírodních věd a grammatiky a ještě sedm učitelů světských. Kollegium sv. Františka Xaverského T. J. jest také ústav vzorný a působení rozhodného. Tam také sídlí pater provincial, jenž jest zároveň představeným obou kollegií. Obě kollegia mají dohromady 1000 chovanců, 80 pak bohoslovců studuje na útraty kolleje buď v Novém Yorku neb v některém městě v Evropě. Při ústavu sv. Františka jest 27 professorů a 8 scholastikův. V akademiích (ústavech pro děvčata) jest přes 3000 žákyň. Počítá

se 12 klášterů mužských, v nichž každém i několik bratří laiků jest. Také jest zvláštní dům pro novice, totiž pro mladíky, kteří by se rádi bratry stali; nyní jest jich přes 30. — Ve farních školách jest ještě více žákův a prospěch v nich jest ohromný. Ve vši diecesi jest jich přes 50 a v každé jest nejméně 50 žáků, až na školu „Neposkvrněného Početí“ (již vydržuje samo duchovenstvo z Nového Yorku), kteráž má 36 učitelův a 2300 chovancův, asi polovici děvčat a polovici chlapcův. V některé z těchto škol jest 500 a 1000 žákův a ve všech farních školách jest jich na 40.000. — *Nemocnice a útulny.* Nový Řím nemá co se nemocnic a útulen týče, nikde nic podobného. Prameny, jimiž si pomoci dovede, jsou podivuhodny; a také tu v čele jde pokolení ženské. Mimo svou neumdlévající činnost a dovednost umějí si zjednatí pomoci pro stavby a jiné denní výlohy. Na ruce košík chodívají od domu k domu, z ulice do ulice a nosivají bez reptání a únavy neobyčejně velká břemena. Lidé vysmívají se jim, zavírají jim před nosem dveře, nadávají jim. A nač, proč se tak namáhají? Vzdaly se docela svého prospěchu, změnily jména svá, přerušily všechny svazky s příbuznými, přijaly jména, podle nichž je nikdo nepozná. V létě v zimě, ve dne v noci, všude je vidívám. Pod tíží břemena shrbeny, pokojně, trpělivě, tiše, samy se obětují a pomáhají ve štěstí i neštěstí. Kde pomoci potřebí, hned tu jsou, ba často jsou než policie rychlejší. Byl jsem sám jednou svědkem, když se několik lidí popálilo explodujícím petrolejem. Dříve než jsme se poohlédli, kam bychom popálené ubožáky odnesli a než jsme si místo samo prohlédli, již skláněly se milosrdné sestry nad ubožáky a dávaly jim na popáleniny balsám z láhviček, jež sebou pro příhodu stále nosivají a chladily namočující bavlnu do balsamu rány nebohých lidí. Byly to slaboučké osoby s bělounkým obličejem; obratnou a lehkou rukou s milou trpělivostí a něžností dotýkaly se ran. Nevypτάvaly se, je-li raněný katolík či pohan; při neštěstí a utrpení pomáhají vždy, bez platu. Viděl jsem poraněné lidi, nebo kteří měli některý úd zlomený, neb vymknutý, kteří krváceli Bůh sám ví z jakých ran a byli zraněni — a všude byli tyto dovední a jistí poslové a když úloha jejich ukončena, vzdálili se tak tiše jak přišli aniž čekali, až by jim snad někdo poděkoval. — Velmi dobře

působí v Novém Římě také pět nemocnic. V hospitále sv. Vincence bývá ročně celkem 1000 nemocných ošetřováno, v hospitále pak sv. Františka jest skoro neustále asi 200 nemocných. Dovedná a neunavná paní, kteráž tyto ústavy řídí, známa všude pode jménem Désirée; pomáhá jí pak ještě 30 sester a 5 čekatelek, jež žádají býti za sestry přijaty. Nazývají se „sestrami chudými sv. Františka.“ Každodenně po celý rok slyšeti zvoniť jejich zvonek ještě před úsvitem; při prvním zazvonění jdou sestry všechny k modlitbě a k obsluze nemocných. Sestry také onemocnějí, zeslábnou, zemdlejí a jak tiše žily, tak tiše také je odnesou ku věčnému spánku dveřmi, které do jiné ulice vedou a obyčejně beze všeho průvodu je na hřbitov donášejí. Stále u hrobu bdíce, ošetřující na smrt nemocné a hlídající je, konečně samy do něho padnou. — Jest zde 9 sirotčinců s 2000 sirotky; 14 útulen v nichž jest přes 7000 dětí; 8 průmyslových škol a ústavů pro zanedbalou mládež se 4000 chovanci. Největší útulna v Novém Yorku jest „Protection“, jež také podporována jest státem; a vychovávají se tam chlapečci i děvčata, kteří od úřadů tam posláni byli, poněvadž se kdo ví kde toulali a v nepořádku si libovali. Chlapečci, počtem přes 1200 jsou rozděleni na 22 tříd a vyučují se rozličným řemeslům, děvčata, jichž jest asi 700 učí se ženským pracím; a všichni se *křesťanský vychovávají*. — Porodnice v Novém Yorku jest několik překrásných domů v ulici Sexington a jest skoro rovnoběžna s jediným našim takovým ústavem, ježž my „Baptist Home“ nazýváme. Ústav ten stále se zdokonaluje a jest v něm přes 200 dítek. V čele jeho jest paní, známa pode jménem Maria Irena. — Také jest tu více ústavů pro nalezence a řídí je Mater Magdalena. Jsou také domy pro staré muže a ženy; podporující ústav pro staré kněze, kteří již duchovní správy zastávat nemohou. Ale nemysli si nikdo, že bych tu všechno co zde katolického již byl vypočetl. Ještě nyní stále se staví rozmanité ústavy a společenstva, jež jsou pro nás „*neuvěřitelné*.“ — Tolik časopis baptistův „Examiner.“ Kdo čte, pohnut jest v srdci svým radostí posvátnou, ale i bolestnou tužbou; neb poznává zřetelně co církev katolická zmůže, když jí nikdo v působení nebrání a svobodna jest — pravý div obětavosti, lásky k bližnímu a mílosrdenství; ale opět se čtenář zadumá a

nemůže pochopiti, jak se mohou také u nás v naší vlasti najíti lidé, kteří zařízení a ústavy tyto, církvi založené, tupí a dosti hany a nadávek najíti nemohou, kdežto v praktické Americe i sektáři nemohou dosti vynachváliti zásluhy církve katolické.

Přeložil J. Zh.

Literární oznamovatel.

— „*Poutní kniha Velehradská k roku 1885.*“ Ve výborové schůzi dne 28. m. m. uložil odbor literární a umělecký kněžím velehradským, aby k jubilejnímu roku 1885 sestavili „Poutní knihu Velehradskou.“ Pustivše se do práce té a prozkoumajše Poutní knihu Velehradskou vydanou K. Šmídkem r. 1863 uznali jsme za dobré, *požádati vůdce poutníků velehradských*, aby nám ze zkušeností svých poskytli buď radu vhodnými návrhy, buď pomoc vydatnou, zasílající písně, modlitby a jiné pobožnosti, jež by se hodily do „Poutní knihy Velehradské.“ Neboť na př. děkanství dubanské mělo r. 1863 své pobožnosti cyrillo-methodějské, a poutníci prostějovští s vídeňskými dosud mají své pobožnosti: a! zda-liž nemohly by takové pobožnosti — jsou-li dobré — přibrány býti do poutní knihy společné, pokud objem dovolí? — Komu tedy záleží na zvelebě poutí velehradských, *pošli do 15. května t. r. na Velehrad*, cožkoli by sobě přál a vhodným uznával pro „Poutní knihu Velehradskou.“ My po zralé úvaze vynasnažíme se, abychom vyhověli co nejlépe a nejdůkladněji požadavkům oprávněným a pak teprve předložíme „Poutní knihu Velehradskou“ slavnostnímu odboru literárnímu a uměleckému.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Prosynodálními examinatory byli jmenováni:

- p. Dr. Rupert *Smolik*, prof. pastýřského bohosloví na c. k. universitě v Praze, a
  - p. Dr. Václ. *Frind*, prof. morálky na téže universitě.
- Kníž. arcib. notáry byly jmenováni:
- p. Jan *Drozd*, prof. nábož. při obec. reálném gymnasiu v Praze;
  - p. Karel *Elbl*, prof. nábož. při c. k. něm. ústavu učitelském v Praze;
  - p. Karel *Kmoch*, ředitel ústavu hluchoněmých v Praze;

- p. Dr. Frant. *Blanda*, prof. při c. k. českém ústavu učitel. v Praze;
 p. Dr. Eduard *Knobloch*, katech. při vyšší dívčí škole v Praze;
 p. Jiří *Wuschanski*, praeses semináře vendického v Praze.

Expositorium canonice obdrželi:

- p. Ant. *Kebřle*, a
 p. Jos. *Košátka*, vikáři při metrop. chrámu Páně u sv. Víta;
 p. Jan *Tvrzník*, zám. kapl. v Dolních Beřkovicích;
 p. Jos. *Kyselka*, prof. nábož. při II. c. k. českém gymn. real. na Novém městě v Praze;
 p. Florian *Scharwort*, katech. při škole Voršulinské v Praze;
 p. Jos. *Pachta*, kn. arcib. ceremonář a bibliotekář v Praze.
 p. Vavř. *Sinik*, far. v Bonénově (Punau).

Synodalie obdrželi:

- p. Frant. *Benda*, I. kaplan a katech. u sv. Štěpána;
 p. Frant. *Jirák*, kapl. a katech. u P. Marie Sněžné;
 p. Frant. *Janků*, I. kapl. a katech. u sv. Jindřicha;
 p. Frant. *Ekert*, I. kapl. a katech. u sv. Vojtěcha v Praze.

Ustanovení jsou:

- p. Dr. Jaroslav *Müller*, koop. v Karlíně, za děkana v Hořovicích;
 p. Alois *Foret*, koop. Mrtnický, za koop. v Karlíně;
 p. Jan *Turek*, far. v Tuřanech, za far. v Ouvalích;
 p. Ant. *Hora*, kapl. v Lochovicích, za zatím. kapl. v Jindřichovicích (Heiarichsgrün);
 p. Frant. *Skrbek*, koop. ve Vodolce, za zatím. kapl. v Lochovicích;
 p. Ant. *Neumann*, zám. kapl. v Hauensteině, za admin. v Měděnci (Kupferberg);
 p. Frant. *Kořán*, spiritual v kn. arc. semináři v Praze, za předst. kníž. arcib. konviktu stud. v Praze;
 p. Frant. *Brusák*, kapl. u sv. Štěpána, za spirituala v kn. arc. semináři v Praze;
 p. Jan *Novák*, far. v Hostouni, jmen. II. sekretářem kn. arc. vik. úřadu Slánského.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jiří *Ibl*, jubil., děk. v Chvalkovcích, dne 15. dubna 1884, (nar. 15. dubna 1803 v Josefově, vysv. 24. července 1849);

- p. Rob. *Višňák*, far. v Bořikovcích, dne 15. dubna 1884, (nar. 24. pros. 1833 ve Vrchlabí, vysv. 25. července 1857).

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Sloup*, kapl. Bohdanečský, za far. v Sezemovicích;
 p. Frant. *Riha*, far. ve Vlkánči, za far. v Levíně;
 p. Jan *Soňola*, admin., za far. v Kőrbru;
 p. Alois *Štemberk*, admin. Probluzský, za admin. v Štěpánicích;
 p. Alois *Kášpar*, kapl. Smidarský, za kapl. v Bohdánči.

Uprázdňená místa:

Chvalkovice, fara patron. kníž. Lippe Schaumburga, od 16. dubna;
Bořikovice (Ullersdorf), fara patr. nábož. matice, od 16. dubna;
Vlkánek, fara patr. náboženské matice, od 16. dubna t. r.

Dvorní slévárna a zvonárna
Petra Hilzera
 ve Vídeňském Novém Městě,
 prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čistě harmonických akkordů dle objednávky. Zvláště pěkné harmonické zvonky doporučuje k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblibě.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKE.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Nová encyklika sv. Otce Lva XIII.

Ctíhodným, bratřím, patriarchům arcibiskupům
a biskupům celého katolického světa, kteříž
v milosti a jednotě se stolicí apoštolským
stojí.

Ctíhodní bratři!

Pozdrav a apoštolské požehnání!

Po odvrácení se pokolení lidského
„závislosti ďáblou“ od Boha, Stvořitele a
dárce nebeských darů rozštěpilo se člo-
věčenstvo na dvě rozdílné sobě nepřátel-
ské strany, z nichž jedna nezdolně bojuje
pro pravdu a ctnost, druhá pak pro opak
pravdy a ctnosti. — První jest královstvím
Božím na zemi, totiž Církev Ježíše Kri-
sta, a kdo k ní srdcem chce ku své spáse
přilnouti, musí Bohu a Jeho jednorozené-
mu Synu celou duší a s veškerou ochotou
sloužiti: druhá zve se říší satanovou, v
jehož moci jsou ti, kteří po zlém příkladu
prvních rodičů a svých vůdců zdráhají se
i zpěčují věčný zákon Boží poslouchati,
jejichž snahou jsou skutky bez Boha a
proti Bohu. Těchto dvě říše zákonů i snah
různých, sobě odporných, vyličil sv. Au-
gustin těmito slovy: „Dva druhy lásky
vypěstovaly dvě říše rozdílné: pozemská
totiž samolásku až ku zhrzení Bohem, ne-
beská však lásku k Bohu až ku pohrdání
sebou samým.“

Obě bojovaly spolu nejrozmanitější
zbraní a přerozličným způsobem, ač ne
vždy stejnou silou a tímž ohněm. V době
naši však zdá se, že přívrženci oné strany,
jež proti Bohu čelí, zapřísahali se k boji
co nejuťšímu pod praporem rozšířeného
a dobře zorganizovaného spolku tak zva-
ných svobodných zednářů. Aniž by plánů

svých tajili, vystupují drze proti Božské
Velebnosti, veřejně hlásají záhubu Církvi
s úmyslem zbaviti křesťanské národy stat-
ků nadpozemských, spásonosných, krvi na-
šeho Spasitele Ježíše Krista vydobytých.
— Želice neštěstí toho, cítíme se povzbuz-
zeni k Bohu volati, puzení jsouce láskou
k Němu: Nebo hle nepřátelé tvoji hrmot
učinili, a ti kteříž tě nenávidí, pozdvihli
hlavy. Proti lidu tvému zlostnou ukládali
radu: a myslili proti svatým tvým. Řekli:
Pojďte a vyhladíme je z národu!

V nepokojných těchto dobách, při
tvrdošijném a násilnickém boji proti jmenu
křesťanskému jest naší povinností ukázati
na hrozící nebezpečí, na protivníky a je-
jich strůje, protiviti se jejich snahám a
žádostem, aby v záhubu nešli ti, již jsou
Nám svěřeni, a porušení nevzalo králov-
ství Ježíše Krista, jež Nám v ochranu
dáno, nýbrž aby nejen neporušeno a ne-
dotknuto zůstalo, ale všude nově vzrůstalo
a zkvétalo.

Rímští papežové, naši předchůdcové,
pečlivě bdíce nad spásou křesťanského lidu,
ihned poznali, kdož jsou oni úhlavní ne-
přátelé Církve a jaké snahy mají, a proto
pohlížejíce do budoucnosti, varovali kní-
žata i národy, aby se nedali strůjemi a
nástrahami úkladných nepřátel polapiti.

Poprvé tak učinil Klement XII. v
roce 1738, jehož ustanovení Benediktem
XIV. bylo potvrzeno a obnoveno. Šlépě-
jemi jejich kráčel Pius VII. a Lev XII.,
kterýž v apoštolském ustanovení svém
„Quo graviora“ dekrety první papežů na-
vždy platnými učinil. V témž smyslu vy-
slovili se Pius VIII., Řehoř XVI., zvláště
pak Pius IX.

Jak již vnitřní ústava i duch svobod-

ných zednářův z určitých a jistých známek, soudním vyšetřením, uveřejněnými jejich projevy a výklady o tom svědčí, a jakož i výpovědmi znalců bylo ve známost uvedeno, tak i tento apoštolský Stolec prohlásil, že sekta zednářův neprávem trvá a že jak křesťanstvu tak i státu jest nebezpečna a záhubna, a těžkými tresty pohrozil těm, kdo by k spolku tomu přistoupili.

Proto obviňovali údobí tohoto spolku římské papeže buďto z nespravedlnosti aneb z vybočení od práv papežských, mínice, že tím výroky římských papežův opovržením a zneuctěním seslabí.

Tou měrou hleděli věhlas i vážnost apoštolských konstitucí Klimenta XII., Benedikta XIV., Pia VII. a IX. zničiti. Avšak v spolku tomto nechybělo i těch, kteříž bezděčně připouštěli, že jednání papežův římských se zřetelem k víře a kázni katolické naskrz bylo oprávněno.

V tom s papeži zjevně souhlasili mnohá knížata a státníci, kteříž o to dbali, aby sektu zednářskou před apoštolskou Stolicí poháněli, aneb sami zvláštními zákony odsuzovali, jako v Holandsku, Rakousku, ve Švýcarích, Španělech, Bavorích, Savojsku a v jiných knížetstvích italských.

Běh věcí způsobem podivuhodným moudrost a opatrnost Našich předchůdců dosvědčil. Otcovská jich péče měla za následek, že chytrost a licoměrnost těch, kteříž vstupováním do tajných spolků se provinili, aneb neopatrnost a lehkomyšlnost ostatních, vedla je k tomu, aby tím opatrnější byli. Takto v době půldruhého století sekta zednářská vyrostla neočekávaně, vtírala se drze a vychytrale do všech vrstev společenských a začínala vyvinovati takou moc, že bezmála vrchů v říších obdržela, což zase v zápětí mělo podrytí Církve, moci knížat, blaha veřejného, vedle předvídaní předchůdcův Našich. Došloť již tak daleko, že pro budoucnost toho nejhoršího je se co obávati, ne tak Církvi, kteráž na příliš pevných základech spočívá, než aby rukou lidskou mohla býti otřesena, jako spíše těm říším, kdež sekta jmenovaná buď mnoho vlivu požívá, aneb jiné se stejnými účely jí pomáhají.

Proto viděli a cítili jsme, jakmile kormidla Církve jsme se ujali, že zlu tomuto Naše autorita musí odpor klásti. Tak v Encyklice naší „*Quod Apostoli muneris*“ nápady střetšené socialistů a komunistů jsme vyvraceli; v jiné Encyklice „*Arca-*

num“ postavili jsme si za úkol, pravý a přesný pojem společnosti občanské, jehožto zdroj a počátek v manželství jest, vyvinovati a hájiti; dále v „*Diuturnum*“ vykládali jsme formu moci politické vedle základův křesťanské moudrosti v souhlase s podstatou věcí a blahobytem národů i knížat. Nyní ale umínili jsme si vedle příkladu Našich předchůdců, společnost zednářskou, všecko její učení, její útoky a počínání, přímo na zřetel si vzíti, aby vliv její neblahý vždy více na světlo vycházel a takto rozšiřování jejímu pokud možná meze se kladly.

Jeť více sekt, kteréž dle jména, zvyků obřadních, formou a počátkem svým od sebe se liší, jelikož ale k účelům společným stejnými zásadami se řídí, od sekty zednářské skutečně se neliší, kteráž takměř středem jest, odkud všecky vycházejí a kam všecky se vracejí. Byť i některé z nich nezdály se, v temnostech se ukrývati, nýbrž za jasného dne se scházejí a své denní listy vydávají, tož při bližším ohledání seznává se i na nich podstata i ráz tajných spolků.

Mnohé u nich věci mají ráz tajnosti, kteréž vedle předpisu co nejpečlivěji nejen před nepřátely, ale i před členy samými se zakrývají. K těmto věcem čítati lze jich poslední účely, nejvyšší představené jednotlivých odborů, jisté tajné schůzky nejvnitřnějších oddělení, taktéž i jisté úmluvy, prostředky a spůsoby, jakými mají se prováděti. K tomuto náležejí i mnohé rozdíly v právech, povinnostech a úřadech mezi členy, jakož i pevně sečlánkované rozeznávání stupňů a řádů, jakož i to přísné udržování kázně. Vstupující členové musejí slibovati, ano z pravidla zvláštní přísahou se zavazovati, že nikomu kdykoliv a jakýmkoliv způsobem společníky své, tajné písmo, učení nevyzradí. Takto snaží se zednáři pode lživou záslonou a pode stejnou zástěrou licoměrnictví, jako kdysi Manicheové, každou měrou se skrývati a kromě svých společníků žádných jiných svědků nemíti.

Skrývají se za mumraj přátelství k literatuře a vědě, řečí své podávají ve formě uhlazené a prostonárodní předstírajíce, že jich účelem jest, stav lidu zlepšiti a výhody vzdělanosti údělem všech činiti. Leč program tento libozvučný není jich pravým účelem. Kdož zde jsou přijati, musejí dříve slíbiti a se zavázati, že vůdců a mistrů svých s největší ochotou a svědo-

mitostí chtějí poslušni býti, ano i jich pokyny a znamení plniti. Neuposlechli-li by, i smrti propadají. A zajisté, rozsoudí-li se o kom, že jich tajné učení zradil, neb tajných rozkazů neuposlechl, neb se jim protivil, pak na něho uvaluje se nezřídka i trest smrti, kterýž se koná s takou smělostí a vychytralostí, že zákeřník velmi zhusta pátravé spravedlnosti uniká.

Jest však všeobecně dokázáno: že přetvářeti se, tajnosti vyhledávati, lid i způsobem otrockým nerozvížitelnými svazky k sobě poutati a to bez jasných k tomu pohnutek; zvůli vyššího jich k jakékoliv ohavnosti zneužívati, ku vraždám jich ruce ozbrojovati, trestající spravedlnosti se posmívati, — to vše něčím jest naprosto nelidským, nepřírozeným. Rozum tedy a pravda sama svědčí, že společnost dotčená v odporu stojí se spravedlností a přirozenou mravností.

I jiné důvody dotvrzují, že její podstata odporuje mravnosti.

„Dobrý strom nemůže ovoce přinášeti zlé a zlý nikdy dobré.“ — Nuže sekta zednářství ovoce přináší nebezpečné, velmi hořké. Neboť ze všeho svrchu uvedeného vysvitá, co vlastně posledním účelem jich zámyslů jest: totiž všechno zařízení náboženství i státu, jakéž z křesťanství vyšlo od základův sbořiti a nové v jejím rozumu na *naturalismu* zakládati.

Co tuto již řečeno bylo a ještě řečeno bude, platí o sektě zednářské a spolcích jí sprízněných vůbec, nikoliv o jich jednotlivých přívržencích. Mezi těmito mohou býti mnozí, kteříž, ačkoliv jich společenství bez viny není, žádného podílu nemají na jich hanebnostech a tudíž ani nevědí, kam ony směřují. Stejně ani neschvalují někteří ze spolků rozvětvených jisté výstřední věci, kteréž, pokud by důsledně přemýšleli, schvalovati by musili, kdyby jich zločiny hrůzou svojí je neodstrašovaly! Rovněž některým společenstvem se zřetelem na místo i čas, vidí se býti rádné, podnikati méně, než-li by samy a jiní si přáli.

Avšak proto nesmí se o nich souditi tak, jako by mimo svazky zednářské stáli, jelikož spolek zednářský nesmí posuzovati se podle událostí dokonaných, nýbrž podle programu svého.

Vraťme se nyní k *naturalistům*. Hlavní jich zásadou, jak již samo jméno naznačuje, jest, že lidská přirozenost a lidský rozum ve všech poměrech musí býti vůd-

cem. Z této zásady vycházejíce, buď malou kladou váhu na povinnosti k Bohu, aneb je zpotvořují posudky mylnými a mlhovitými. Neboť všeliké a každé podání, či zjevení o Bohu neb z Boha vyšlé, zamítajíce, žádné dogma nepřipouštějí! Podle nich není pravdy, kteréž by důmysl lidský nedopátral se, není učitele, jemuž by vedle autority úřadu jeho, vším právem věřiti se musilo.

Jelikož ale zvláštní Církve katolické a i jediné příslušnou úlohou jest, zjevení jí od Boha svěřené a autoritu za příčinou vyučování, jakož i všechny nadpřirozené prostředky ku spasení u sebe chovati a v neporušené přesnosti zachovati, proto proti této Církvi směřuje všecken nepřítel útok a zlost.

Pozorujeme-li, kterak sekta zednářská jmenovitě tam, kde více svobody požívá, ku věcem náboženským se chová; jde na jevo, že učení naturalistův nadobro skutečniti hledí. A v pravdě již od drahých časů tvrdošíjně pracuje se na tom, aby úřad učitelský Církve ve státě pozbyl vlivu i vážnosti. Proto prohlašují a před celým světem hájí větu: Církev a stát od sebe že mají býti naprosto rozděleny. Spůsobem tím vylučují blahodárný vliv katolické Církve ze zákonodárství i ze správy státní. Následkem toho jest domněnka, že všechny poměry státu bez ohledu na instituce a zákony Církve musejí býti upraveny. Za tou příčinou snaží se Církev, nejlepší to vůdkyni, nejen odstraniti, nýbrž i proti ní útoky hnáti. A zajisté hledí beztravně i základy církve bořiti slovem, písmem i učením se stolecův učitelských.

Práva Církve nenalezají u nich žádného ušetření, úřady Bohem jí svěřené žádné milosti. Svoboda v jednání se všech stran se obmezuje a to zákony zdánlivě méně násilnickými, skutečně však k tomu uspůsobenými, aby všechna svoboda se zastavila.

Taktéž vidíme, kterak na duchovenstvo těžké zákony výminečné se kladou, což v zápětí má, že řady jeho vždy více řídnou. Vedle toho se mu i potřebné prostředky k výživě ubírají. Vidíme, kterak zbytky statků církevních, vši samosprávy zbavené, moci a zvůli státníků se odevzdávají a kterak i řehole se zrušují a rozhánějí. Naproti stolci apoštolskému a papeži římskému útoky již odedávna se zdvojnásobňují. Nejdříve byl pod klamnými záminkami z předhradí své svobody

a práva, totiž ze svého světského panství svržen, načež byl zatlačen do postavení, kteréž nejen smutným jest, nýbrž i při mnohých těžkostech, jež se všech stran povstávají, naprosto stává se nesnesitelným. V naší době konečně došlo to tak daleko, že přívrženci oné sekty to, což dávno již v obmyslu tajné chovají, nyní bez okolků prohlašují: moc papežův že musí býti zlomena a papežství samo, zákonem Božím založené, naprosto ze země vyhlazeno, což dokazuje se, i kdyby jiných důvodů nebylo dostatečně svědectvím těch, kteříž v tajnostech zednářství jsou zasvěceni. Pominouce předešlé časté výpovědi, vyslovili se přemnozí z nich v době nejnovější v ten rozum: že co by na zednáře přišlo, pravdou jest, že především katolicismus nepřátelstvím nesmířitelným pronásledují a dotud ustáti nemíní, dokud by všechno nevyhubili, cokoliv papežové v zájmech náboženských založili. Byť i ti, kteříž do sekty jsou přijati, Církve katolické výslovně zřikati se nemuseli, tož úmyslům zednářů žádnou měrou se to nepřičí, ano spíše s nimi se shoduje. Tímto způsobem snadno klamou nepředpojaté a neopatrné, ano spíše ke vstupování do sekty lákají. Přijímajíce vše, cožkoliv se jim líbí z každého náboženského obřadu, rozšiřují tím velký blud doby naší, že péče o náboženství věci jest toliko vedlejší a že mezi různými věrami rozdíl není žádného. Počinání toto směřuje k záhubě všeho náboženství, jmenovitě katolického, kteréž, proto že jediné pravé jest, nikoliv bez největší krivdy jiným na roveň se staví.

(Dokončení.)

Chvaloreč

o svatém apoštolu Janu.

Napsal Bossuet.

(Ke dni slavnostnímu sv. Jana před branou latinskou.)

Obzvláštní láska Ježíšova ku sv. Janu. Tři neocenitelné dary, jež mu božský Spasitel za svého života poskytl. Jak milovaný učenník odplácí se láskou ku Mistru svému.

„Ego dilecto meo, et ad me conversio ejus. Já (náležím) milému svému, a ke mně jest náklonnost jeho.“ Píseň Šal. VII. 10.

Zbytečno jest, křesťané, chvaloreči o učenníku nejvíce milovaném od Pána. Do-

stačí pouze říci, že byl miláčkem a nejdražším učenníkem Kristovým. Velemoudře dí sv. Augustin, že „dílo jest tenkrát dokonale, když tvůrci svému se líbí. Hoc est perfectum, quod artificii suo placet,“ (De Genes. c. Manich. lib. I. c. VIII. n. 13. t. I.) a pravdu tuto potvrzuje zkušenost naše. Pozorujeme-li výtečného malíře, jak na obraze svém pracuje, spatříme, že brzy štětcem svým některý rys odstraní a brzy zase jiný učiní; dílo jeho se mu nelíbí, nedostihl dosud ideálu svého a podobizna není hotova; když ale provedl všechny rysy a odložil barvy své, když malbu svou vystavuje na odiv, tu teprv jest spokojen, že vše dle pravidel umění učinil; dílo to jest dokonale, ježto líbí se tvůrci svému, že utvořil, co utvořiti si vytkl. Hoc est perfectum, quod artificii suo placet. Nepochybujtež tedy, křesťané, o veliké dokonalosti sv. Jana, poněvadž tak velice se líbí jeho tvůrci, ale vězte, že Ježíš Kristus, stvořitel srdcí, jej tak učinil, že nutně musil býti předmětem jeho zalíbení. I mohl bych po tomto jediném slově chvaloreč svou zkončiti, kdyby nebylo třeba vás delší řečí o tom poučiti.

Svatá a blahoslavená Panno, vyprosíš nám osvětlení Ducha sv., když mluvíti budu o sv. Janu, druhém synu tvém. Nezdádivěž se studem, panenství tvé tím není nijak porušeno. Neb Ježíš Kristus ti jej sám dal, chtěje ti takto oznámiti, že matkou jsi jeho miláčka. Kdož by o tom pochyboval, že bys byla slovu božimu neuvěřila, kteráž jsi pokorně podrobila se poselství andělovu, jenž tě pozdravil slovy: Zdrávas Maria!

Shledávám v písmě sv. tři různé stavy, v nichž Spasitel za života svého o této pozemské pouti se nalézal. První byl jeho život, druhý jeho smrt a třetí stav jeho byl smísen se životem a smrtí, když totiž Ježíš nebyl živý ani mrtvý, aneb lépe, když byl zároveň mrtvý i živý, onen stav, když při své poslední večeři jedl s učenníky svými a jim ukázal, že živ jest; pak chtěje, by učenníci požili těla jeho jakožto obětované oběti. Žehnáním těla svého a krve své dokázal, že živ jest a rozdělováním tajemného těla svého a své krve vzal na se známky smrti a zaslíbil se kříž. Že sv. Jan v těchto třech stavech vždy věrným a milovaným učenníkem Spasitelovým zůstal, snadno vám dokáží. Dokud božský Mistr na zemi žil, byl jeho jediným důvěrníkem, když duši svou Otcí

svému odevzdával, doznal od něho nejvyšší lásky, když dával tělo své učeníkům svým, vyznamenán byl nej přednějším a nejčestnějším místem.

Avšak ještě lépe se jeví náklonnost a láska Spasitelova ku sv. Janu v darech, jež mu v těchto svých třech stavech poskytl. Za života svého mu dal kříž svůj, při smrti své matku svou a při poslední večeři obdařil ho srdcem svým. A zdaž po něm jiném přítel touží než aby úzce se spojil s těmi, jež pro stejné jich snahy miluje? Má-liž přátelství cos lahodnějšího do sebe nad toto sladké spojení? Úkolem Ježíšovým bylo trpěti; to rozkázal mu Otec jeho a za příčinou tou jej na tento svět poslal. Proto poutá Spasitel sv. Jana ku pracnému a křížovému životu svému a utrpení mu předpovídá. „Píti budete kalich můj, praví, a křtěni budete křtem mým.“ Mar. X. 39. Toť onen dar, jímž obdařuje ho za života svého. Jakou jinou známku a záruku svého a upřímného přátelství může podati nám milý přítel náš, než když vysloví své vroucí přání, abychom jej v srdci svém a v paměti své i po smrti jeho chovali? Podobně učinil též Ježíš Kristus z lásky k sv. Janu způsoben tak skvělým, že již více učiniti nemohl, neboť mu dal nejdražší co na světě měl — svou vlastní božskou matku. „Synu, di, hle, matka tvá.“ Jan XIX. 27. Největší lásku mu týž Ježíš prokazuje při posvátných hodech — ustanovení nejsvětější Svátosti oltářní, kdež nespokojilo se jeho přátelství dáti mu pouze jako ostatním apoštolům své tělo a svou krev, ale tiskne ho ještě na svou hruď a jemu v štědrosti své, sám vši štědrosti pramen, totiž své vlastní srdce, dává a naň, jako na místo jemu určené hlavu položití káže. O jak šťastným jest učenník tento, jemuž Ježíš Kristus svůj kříž dal, aby jej ku svému životu, plnému utrpení připoutal, jemuž svou matku odkázal, aby věčně v paměti jeho žil a jemuž i své srdce daroval, aby spolu jednu tvořili osobu. Což zbývá ti jiného blažený miláčku Páně, než abys přijal tyto dary s povinnou úctou ku lásce tvého Mistra?

Nuž vizte, křesťané, jak sv. Jan tyto drahocenné dary přijímá. Běře na se kříž Spasitelův a když Ježíš Kristus mu jej odevzdává se ho táže: „Můžeš-li píti tento kalich?“ odpovídá: mohu, a již jej celou duší svou objímá. I Marii Pannu s podivuhodnou radostí do obydlí svého

vede, o čemž sám nám vypravuje, že, jakmile mu ji Ježíš Kristus odevzdal, ji ihned za svou považoval: *Accepit eam discipulus in sua.* Jan XIX. 27. Srdce pak Ježíšovo přijímá s neuvěřitelnou něhou, když klidně a milostně se sklání na svatou hruď jeho na znamení své tiché radosti. O tajemství lásky, o dary božské, dary svaté! Kdož poskytne mi dosti něžných a nadšených slov, abych tebe v pravé a tomuto lidu přístupné postavil světlo? Pokusím se nicméně o to s pomocí milosti Boží.

Díl první.

Nedomnívejtež se, křesťané, že přátelství Spasitele našeho jest z oněch lahodných přátelství majících do sebe pouze příjemnosti a zalíbení, ne ale odvahy obrněné neštěstími a vytříbené útrpením. Přátelství, jež Syn Boží chová k nám, jest zcela jiné povahy; neb snahou jeho jest, aby nás otužilo v pracích a zvykalo nás boji; jest něžné, nikoliv však změkčilé, jest vřelé, nikoliv ale slabé; jest sladké, ale ne pochlebné. Zajisté, drazí, kamkoli Pán Ježíš přijde, má vždy kříž svůj sebou a všechny bodliny trnové koruny své, jež rozdává všem, které miluje. A poněvadž apoštol náš jest miláčkem jeho, dává mu darem kříž svůj a touze rukou, již častokráte s nevýslovnou něhou tiskl hlavu jeho na svou přesvatou hruď, mu podává trpký kalich, plný soužení a utrpení, by jej vypil až na dno: *Calicem quidem meum bibetis.* XX. 23.

Přiznejte pravdu, křesťané, že netoužíte po takovém daru, že neuznáváte ceny jeho. Má-li ale duše vaše dosud nějakou známku sv. křtu, již rozkoše tohoto světa ještě nesetřely, brzy se přesvědčíte o nutnosti tohoto daru, až uslyšíte slova Kristova, jež vám bez hledaného rozumování v téže prostotě uvedu, jak vyšla z jeho svatých a božských úst.

Spasitel náš J. K. měl dvě věci dáti člověčenstvu, svůj kříž a svůj trůn — svoji služebnost a království své — poslušnost svou až k smrti a povýšení své až ku slávě. Když přišel na tento svět, nabízel nám obojí; v tom jeví se souhrn činnosti jeho a příčina též jeho poslání: „*Complacuit dare vobis regnum: Království dal vám Pán: Non veni pacem mittere, sed gladium: Nepřišel jsem poslat pokoje, ale meč: Sicut oves in medio luporum: A já posílám vás jako ovce mezi vlky.*“

Mat. X. 34. 16. Jeho učenníci, kteří byli ještě příliš tělesnými, nijakž pochopiti nechtěli jeho kříž, pročez stále se ho tázali na jeho království; a on maje v úmyslu seznámiti je s tajemstvím evangelia obyčejně jedním slovem o království svém se zmínil a vždy řeč svou na kříž obrátil. Toto přesvědčení nabyti musíme, že nám nutno jest zakusiti všechny dojmy, jež jsou mezi křížem a trůnem jeho, aneb, ježto oba pevně spolu jsou spojeny, že máme sdružití dojmy tyto se snahou po dosažení kříže a království.

Svatý Jene, miláčku Páně, spěchej naučiti se od něho pravdu tu. Vždyť již často o ní apoštolům, druhům tvým, hlásal; ty ale, jenž jsi miláčkem jeho, požádej ho s bratrem svým a on poučí tě soukromi. Avšak matka jeho sama prosí Spasitele za syny své: „Rei, aby tito dva synové moji seděli jeden na pravici tvé, a druhý na levici v království tvém: dic ut sedeant hi duo filii mei.“ Odpovídaje pak Ježíš pravil: Můžete-li pít kalich, kterýž já pít budu? potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? Mat. XX. 21. Spasiteli můj snad neodpovídáš vhodně na otázku ženy té a synů jejich? Oni mluví o slávě, a ty o ponížení. Velevhodně odpovídá Pán, avšak oni nevhodně se táží: „Nescitis, quid petatis. Nevíte, oč prosíte.“ Vezměte kříž a budete mítí království, neb v kříži skryto jest, skloňte a přiblížte se k němu a spatříte na něm známky království mého. „Není mé dáti vám, co žádáte: non est meum dare vobis.“ dosáhnete toho ale zúčastníte-li se utrpení mého. Slova tato hluboko vnikla do srdce Janova. Nepomýšlí teď více na království, aby především nemyslíl na kříž. To ukazuje nám velekrásně ve Zjevení svém: „Já, Jan, bratr váš, a oúčastník v soužení, i království, i v trpělivosti v Kristu Ježíši, byl jsem na ostrově, kterýž slove Pathmos, pro slovo boží, a svědectví Ježíšovo a byl jsem u vytržení ducha. Apoc. I. 9. 10. Proč as uvádí slova tato: Viděl jsem v duchu Syna člověka na trůnu a slyšel jsem chvalozpěvy jeho? protože vypovězen jsem byl na ostrov. Domníval jsem se dříve, že bych jinak patřiti nemohl na vládnoucího Ježíše, než když bych posazen byl na pravici jeho a obklopen byl jeho slávou; avšak on mne přesvědčil, že lépe ho nikdy neuvidíme leč v utrpení. Soužení otevřelo mi oči, neustálý proud pronásledování zaplašil

mraky halící ducha mého a učinil přístup světlu. Než vizte ještě více: Ego Joannes, socius in tribulatione et regno. Mluví sice sv. Jan o království, dříve ale o kříži a sotva že o království zmínku učinil, již obrací se zase ku strastem: in patientia. Nyní boji se zabývatí se slávou tak často, jako činil dříve.

Než obraťme pozornost svou k jeho kříži. Zdá se na první pohled, že jeho kříž nejlehčí byl ze všech mezi učenníky Páně, avšak to pouhý jest klam; nahledneme jen blíže a spatříme, že kříž jeho ze všech byl nejtěžší co do podstaty své. Bychom ale slova ta pochopiti mohli, pozorujme oba kříže našeho Spasitele. Jeden spatřujeme na Kalvarii a tento zdá se nám nejbolestnější; druhý kříž nesl Kristus Pán po celý život svůj a tento jest skutečně nejkrutější. Od počátku ustanovil sebe Ježíš za obět pokolení lidského. Bylo mu obětovati oběti dvě. Ona druhá obět jeho uskutečnila se na oltáři kříže; bylo ale třeba ještě, aby naplnil tak zvanou „obět ustavičnou: juge sacrificium.“ Dan. VIII. 11. 12. 13., kteréž srdce Ježíšovo bylo chrámem i oltářem. O srdce tajuplné, jež stále umíráš, jež stále ranami prokláno býváš a horoucně po utrpení a oběti prahneš. Nedomnívejmež se, že utrpení Vykupitele našeho, bylo obětí nejbolestnější. Vždyť jej utrpení útechou naplňuje a jeho palčivou a krutou žízeň ochlazuje; a proto asi žádal sobě Spasitel pít kalich, aby jím ještě více roznitil úpal žízně své. A proto, když touha jeho na kříži se splnila, zvolal: „Nyní oslaven jest Syn člověka.“ Slova tato pronesl Ježíš o velikonočních při poslední večeři právě, když Jidáš z večeřadla vystoupil. Jedná-li se ale o prvého kříži, tu cítí se Spasitel očekáváním na vyplnění tohoto křtu (kříže) velice stisněným: „Baptismo habeo baptizari, et quomodo coarctor: Ale křtem, mám býti křtěn a kterak jsem soužen, dokudž se nevykoná.“ Luk. XII. 50. Jeden kříž ho těší: Nunc clarificatus sum; druhý ale tísni: Coarctor. Nuž který z obou je tím pravým křížem, ten, jenž ho tísni a mu násilí činí, aneb ten, jenž sílu zla se slabuje?

Onen prvý těžký a bolestný kříž chce Ježíš Kristus dáti Janovi. Petr se tázal Spasitele: „Pane, co pak tento? Domine, hic autem quid? Mně jsi zjevil kříž můj, jaký pak očekává tohoto? Nemějš starosti o to. Kříž, který naň vložím, nedotkne se

smyslů, nýbrž spočívati bude v hloubi duše jeho, kamž ponořím též ruku svou a přitížím tíži jeho. Aby však nésti jej mohl s odvahou přímo hrdinnou, vdechl mu lásku k utrpení. Každý člověk, ježž miluje Spasitel, tak úzce k němu srdcem svým přilne, že ničeho s větší touhou a horlivostí sobě nepřeje, než aby zničil tělo své, onu chorobnou schránku duše, jež odlučuje ho od Krista. Než kdo více lásky a vroucnosti ku kříži choval než sv. Jan, jenž touhu po něm ze samých ran Ježíše Krista vsal, jenž vlastníma očima viděl téci z boku Kristova vodu blaženosti smíšenou však s krví utrpení. Sv. Jan hoří touhou po smrti mučnické a Spasitel mu pouze vyhnanství dává. O liknavá a bázlivá krutosti Domitianova, musíš ty právě ke mně býti nejmírnější a nežízňiti po krvi mé! Snad již brzy krev jeho prolívati bude. Neb vařící olej jest přichystán, aby miláčka Páně pohltil. „Konečně vidím, volá, kříž Kristův! po němž tak dlouho jsem prahl.“ I vrhá se do tohoto kouřícího a vroucího rybníka oleje s takou dychtivostí, jako za úpalu letního se noříme v ochlazující a občerstvující koupel. Než jak trpké a kruté překvapení ho očekává! — vařící olej proměnil se v lahodnou rosu. „O miláčku srdce mého, takou-li láskou mne miluješ? Nepřeješ-li si smrti mé, proč nutíš přírodu, aby odepřela služby nedočkávané touze mé? Nuže kati, rozžehnete oheň, hřejte olej svůj nenadále ochlazený.“ Avšak volání jeho jest marné. Ježíš Kristus chce prodloužiti život jeho, poněvadž v úmyslu má stížit mu kříž svůj. Jest mu dočkatí se ohromného stáří, aby viděl z života toho odcházeti všechny své bratry, sv. apoštoly a aby přečkal všechny dítky své, jež zplodil Spasiteli svému.

Čím pak jej o Spasiteli duši potěšíš! což nevidíš, že proto každodenně umírá, že nemůže najednou zemřít? Běda, již jest jako dech a kmetské tělo jeho pouhý prach a popel; a pod popelem tímto skryti chceš veliký oheň? Poslyšte sami volání Janovo: „Nejmilejší, nyní jsme synové boží: a ještě se neukázalo, co budeme. Čím jej potěšíš? snad zvláštním viděním? Avšak toto ještě více rozněcuje ohnivě přání jeho. Vidí sice téci řeku, jež blaží město boží, nebeský Jerusaleým, co ale mu prospěje viděti pouze pramen, když nemůže jen malé kapky okusiti z něho? Papsrlek slávy tvé vzbuzuje v něm touhu po velikém dni a tato (kapka) krůpěj, již

naň spadnouti dáváš, působí v něm žízeň a prahnutí po prameni. Proto di ve Zjevení svém: „A duch i choti řkou: Přijď.“ A co odpovídá mu božský choť? „Jistěť, přijdu brzo: Etiam venio cito.“ Apocal. XX. 17. 20. O dlouhý okamžiku! O modicum longum. (S. Aug. in Joan Tract. c. 1.). I zdvojnásobil svůj sten a volání: „Přijď, Pane Ježíši: Veni, Domine Jesu.“ O božský Spasiteli, jaké to utrpení! láska tvá příliš jest na miláčka tvého přísna. Víím, že v kříži tvém, který mu dáváš, „skryt jest utěšitelný bol“, ipse consolatur dolor, (S. Aug. Epist.) a že kalich utrpení tvého, který ty mu dlouhými doušky píti dáváš, jakkoliv smyslům našim trpký jest, své sladkosti duševní v sobě chová, poněvadž živá vira jej přesvědčila o zásadách evangelických. Než já odvažuje se tvrditi, o božský Spasiteli, že ono sladké a laskavé chování tvé ku sv. Janu, milovanému učenníku tvému, a ona tajemná něžnost, již jsi ho obmyslil, vyžadovaly od tebe poněkud makavější známky lásky srdce tvého a nejprístupnější útěchy tohoto přeblaženého přátelství, jež s ním jsi uzavřel. Avšak toto spatříme na Kalvarii v překrásném daru, jímž ho Kristus Pán obdaroval, když naposledy se s ním loučil. (Dokončení.)

Ostrihejte soboty mé!

(Dokončení.)

Tak asi by vypadal pravidelný a pořádný výdaj hospodský, kdyby se piják na prvním stupni pořád udržeti mohl. Ale, jak známo, málo která neřest takové tyranství na svých nešťastných otrocích provádí, jako obžerství; ze žádné není snáze nadužívat a z naruživosti této se vymaniti takoruka nemožno. Nešťastník, který se oddal obžerství, nemyslí, nerozvažuje, netáže se, co z něho bude, kam přijde, kde se konečně octne. Jda slepě za svou naruživostí, pije den ode dne více, pije každý večer, pak celé noci, posléze ve dne v noci a propijí vše, svůj otcovský podíl, má-li jaký, své úspory, svoji mzdu, svůj chléb a chléb své rodiny, svůj rozum, své svědomí, svůj cit. Nestačí-li, chopí se zločinů a octne se v žaláři, nepřivede-li ho dříve obžerství do nemocnice. Pakli obojí šťastně mine, neujde bídneho zahynutí.

„Přesilení,“ píše Niemeyer, „hubí ne-

toliko bezprostředně tělo, nýbrž plodíc a rodící nutně zlé, v dalších následcích svou obět k dalším obyčejům života zdraví škodlivým, zejména k obžerství svádí. Je-li nerozváživce honem hotov se slovem, že dělník jest zrozený opilec, vidí zdravouka hloub nahlédající v žádosti po požitku alkoholu instinktivní pud, ač jen chorobným naladěním okamžiku oprávněný; tělo přesílením ochablé a vysušené žádá umělého povbuzení zemdlených životních duchů; doušek z kořaleční láhve aneb z pivní sklenice a vyprahlé hrdlo cítí se ovlaženým, omdlávající srdeční pumpa pracuje zase čerstvěji, žilobití jde ochotněji, svaly cítí novou pružnost, zkrátka: stroj pracuje prozatím s čerstvým zatopením — zdaž se tím nad svůj parokruh netopí a kotel v nebezpečí prasknouti nepřijde, takového rozvažování otrlému krátkozrakému duchu dělníkovu přičítati nelze. Nezkrotitelná jest tedy jeho žízeň piva po témdni s přesílením ztráveném a teď kapsu raženými penězi naplňujícím. Tělo na poslední zbytek ochablé, do poslední kapky vyprahlé, podobá se sudu bez dna, otupená duše žádá orgie divoké pochoty, utíká z děsné jizby, náhlá změna smyslné závratí galvanisuje ztrnulá vlákna nervů, bestiální stránka lidské přirozenosti odhaluje se bez studu. Příroda se mstí za násilí sobě učiněné, za odepřený odpočinek nedělní“ (I. c. 15.).

„Hospoda,“ praví Dupanloup, „zasazuje zdraví smrtelné rány. Všicki lékaři chudých a nemocní dosvědčují jednomyslně, že obžerství jest strašnou příčinou nejsmutnějších nemocí. Dr. Descieux, který 40 let mezi dělnickou třídou prakticoval, vyjádřil se, že 315 nemocí, jež obyčejné lidi zastihují, hospodám připsati dlužno. A nemoci ty jsou přestrašny, a tím těžší, že jsou dědičny a celé rodiny vysilují“ (I. c. 14.).

„Ach Bože můj!“ běduje Gaume, „pot dělníkův a díl almužen boháčův přicházejí do hospody, která se nesvěcením neděle množí a bohatne — a hospoda jest cesta do nemocnice, neb do žaláře“ (I. c. 89.).

„Skutečná pravda jest, že čím více naše kostely příliš velky jsou pro počet navštěvujících, tím více hospody samy od sebe se množí, a že v té míře nemocnice, chudobince a žaláře zvětšovati třeba.“ (Zirvas: Die Sonntagsruhe, 34.)

„Svěcení pondělka,“ prohlašuje se Ch.

Renouard, „jest uznání oprávněnosti týdenního odpočinku s úmyslným vyloučením neděle. Toto vyloučení pak jest právě tak k zavržení ve svých příčinách, jako záhubno ve svých účincích. Že se v zapovězené dny s úmyslem pracuje, a potom k práci ustanoveného dne k vyrazení užívá, to jest suchými slovy, hloupý dětinský vzdor, který míní, že přestupuje tradiční zákony, od nich neodvislým se ukáže; toť naprosto protestace a vzpoura proti účtě povinné náboženskému obyčeji v neděli vyjádřenému. Tento odpočinek pondělní jest nepřitelem rodinného života, podporuje obžerství a splozuje nejdivočejší orgie.“ (Journal des économistes, 12-mé année, num. 11. novembre 1865, pg. 218, Zirvas I. c. 35.)

Velmi vhodný jest úsudek járého francouzského dělníka, který dle výpovědi svědka v nejrozličnějších dílnách pracoval, tedy dle sebraných zkušeností úsudek pronést mohl.

„Dělník,“ praví, „v neděli pracující a za to v pondělí obyčejně zahálující, má ve vši své bytosti obyčejem krčmy: jeho rodina o tom umí vypravovat. Následkem častého opilství jest větším dílem líný; v úterý a často i ve středu pracuje málo, a to málo, co dělá, jest špatné. Často se mu nedostává peněz, ani jeho soudruzi, kteří neděli světí, spoří; proto musí často od těchto si vypůjčovati. Obyčejně jest špatněji zařízen a i se svou rodinou bíděněji ošacen, než druzí, kteří neděli světí; neb jeho jediná spořitelna jest hospoda. Pozoroval jsem, že se svým živitelem v ustavičném sváru žije, nepřestává naň naříkati, ješto se svým postavením vždy nespokojen jest a myslí pravidelně, že je špatně placen.“ (D'Ollivier, repos du dimanche 23, Zirvas I. c. 57.)

Kdoby, uváživ, jaká to hanebná lež jest, že práce nedělní dělníkovi k zámožnosti dopomáhá, neoboril se na zastance její ráznými slovy šlechtetného Dupanloupa: „O vy v pravdě bídní pisálci novin a knéh, vy smutní přátelé lidu, nemějící leda jedno mluvití: „Pracuj, pracuj zas, pracuj vždy a neodpočívej nikdy!“ Chcete snad k tomu poukázati, že dělník, nemaje pravidelného odpočinku nedělního, v pondělí dle chuti a vůle si odpočine? Ano jistě si odpočine, dobře neb špatně, tak neb onak, jelikož musí. Ale předně: je-li náhrady za odpočinek nedělní nevyhnutelně třeba, nač pak jsou všechny vaše

číslice a počty? A potom: jestli dělník jen den a čas pokoje přeloží, což se tím hříšným odkladem získalo? O, neděle nebere těm nic, kteří ji šetří, zkušenost učí, že zlaté klasy neméně hustě pod srpem tam padají a sycky neméně plny jsou, kde se dne člověka a Pána Boha šetří, nežli tam, kde se znesvěcuje, a že dělníci, kteří v neděli odpočívají, nejsou chudší nežli ti, kteří nikdy neodpočívají aneb v pondělí hýří. Nesmíme totiž zapomenouti ještě něco zde připojiti: že dělník při tom hříšném přeložení nic nezíská, nýbrž vše ztratí. On zanese týdenní mzdu do hospody. Misto aby blahobyť zvýšil, zchudne on i rodina jeho. Ba ještě více, on pobude při tom své náboženství a dobré mravy, zkazí se, vrhne se do pelechů znepravujících lidí, ježto se u nás politování hodnou měrou množí; a jistě děkujeme tomuto nedbání staré neděle a těm obyčejům nepravdivého a libovlného odpočinku za ustavičný a strašný pokrok všeobecné zkaženosti“ (l. c. 40. 41.).

2. Ale můžeme-liž se nadíti, že by slova sebe výmluvnější a důtklivější pohnula srdcem lidí, kteří, vidouce na vlastní oči tu duchovní a tělesnou bídu dělnictva, nepohnuti zůstávají? Naděje taková jistě by byla marná, kdyby průmyslnictvo při tom získalo. Avšak i jeho zisk jest pochybný. Neb ačkoliv se teď vše stroji dělá, žádný průmyslník bez obratných a hodných dělníků obejít se nemůže. Chce-li se udržeti, třeba mu netoliko kapitálu, nýbrž i tělesně a duchovně zdravých a spokojených dělníků; vždyť nezáleží pouze na tom, aby se dělalo, nýbrž hlavně na tom, jak, kolik a s jakým zájmem se pracuje. Ani toho nelze zanedbatí podnikateli, aby zaměstnaní dělníci u něho dlouho v práci zůstali, a nemuseli co chvíle novými práce neznalými nahražováni býti. Z toho všeho pak můžeme uhodnouti, že průmyslníkovi nemůže býti stejno, jestli jeho dělníci neděli světi neb nesvěti. Rusitel neděle nepracuje zajisté ani víc, ani lépe, ani déle než ten, který neděli světi.

Člověk ustavičnou práci nutně zemdle a byť i chtěl, té práce, jež se na něm žádá, nevykoná a čím dál tím méně. Kdo pak, moha se takového konce domyslit, a vida jej na tisících příkladech, bude se do práce úmorné nutiti a nepohoví si raději, jak přirozenost vymáhá, příklad ostatních lidí odpočívajících namlouvá a

nedostatečná dohlídka v neděli dovoluje. Ale i při sebe liknavější nepřetržené práci potřeba odpočinku neodbytně se hlásí, jen že místo neděle nastoupí pondělí s odpočinkem v hospodě a s následky jeho sahajícími až do úterka, ne-li dále. Konec pak toho jest, že se dělník k práci stává neschopnějším a neschopnějším, že se pán na něho spolehnouti nemůže, a že práci buď v čas neodvede aneb odvádí dílo daremné, čímž si známost kazí, odběratele odráží a všelijak náhradu dávati musí; že není více pánem dělníka, nýbrž tento pánem jeho, jehožto zvůli, je-li vsudy práce a podobné dělnictvo, s nemalou svou škodou podrobovati se musí; dělník pak že si víc a víc hoví, myšlenkami a žádostmi bez práce dobře žiti se obírá, na ty, kteří tak činí na úkor jemu, a na pořádky, které to dle jeho domnění zavinili, zanevirá, sluchu rýpalům nachyluje a počet — socialistů rozmnožuje.

Ze zprávy komise stavitelů, sestavené od švýcarské společnosti pro svěcení neděle, jde na jevo, zač právo nedělní stojí. V ekonomickém ohledu poskytuje všeobecné svěcení neděle skutečné výhody. Jestliž známo, že nedělní práce jest koncesse dělníka naproti patronovi. Čas pracovní v neděli se pravidelně udrží, horlivost při práci řídí se úplně dle libovůle jednotlivcovy. Z toho plyne jakás nedbalost, všeobecné povalování-se a slepý návyk, ježto ten den, jež za den odpočinku lidé přijmouti nechtěli, za den práce, ale práce pro podnikatele zholá neproduktivní poznamenaly. (Zirvas l. c. 61. Hergenröther 57. Niemeyer 64.)

Podobně soudí také Renouard: „Špatně se pracuje ten den, kdy se vidí, ana větší část občanstva po vyrazení jde, dílny neúplně obsazeny jsou, dohlídka volná a nedokonalá jest. A k této špatně užitě neděli přichází na druhý den ještě ztracený pondělek.“ (Journal des économistes. November 1865.)

„Zkušenost potvrzuje,“ di Warren, „že taková, kteří se v neděli vši světské práce a starosti vzdávají, v šesti dnech více pracují a lépe věc svou vyvedou, než kdyby všech sedm dnů pracovali. (Hergenröther 57.)

Při vybuchnutí kotlu na parní lodi na Temži prohlásili dělníci k zodpovědnosti volání, že vinna jest jejich nedělní práce, ana nepřetržitá práce bez odpočinku otupuje a nespokojeným činí. Podobný

výsledek mělo jednání s oněmi 2000 anglických dělníků r. 1848, kteří po několik let v neděli jako ve všední den pracovali musili a za to nejen sedmi-, nýbrž osmidenní mzdu dostávali. Ale zneimravnělost a vysilenost mezi nimi zavládla tak daleko to přivedla, že vše špatně a opačně šlo. Soud obmezil pracovní čas na 6 dnů a brzy se ukázalo, že v tom čase více a lepší práce se konala než dříve při plné týdenní službě.“ (Niemeyer l. c. 12. 13.)

„Anglická dolní sněmovna roku 1832 zvláštním výborem zevrubně vyšetřování uložila a to taktéž ukázalo, že sedmidenní práce od sebe očekávaného zisku neposkytuje, aniž více vyrábí než šestidenní. (Warner: System l. III 176.)

„Národohospodářští spisovatelé,“ tvrdí Dupanloup, „musili konstatovati a skutečně konstatovali, že nevyhnutelné přerušení práce jeden den v týdnu v podivně se nachází shodě se zákony řídicími práci a výrobu a tvrdí: jestli člověk jeden ze sedmi dnů neodpočívá, že sedm následujících dnů méně a též méně dlouho pracuje, že se před časem jako příliš potřebovaný stroj, ztráví; že tedy celé množství práce místo, aby periodickým odpočinkem sedmého dne se zmenšovalo, spíše se zvětšuje . . . Při tom se nic nezíská, neboť jest dokázáno, že přesilení dělníci na konci téhodne nic více neudělali, než kdyby byli své síly uspořádaným odpočinkem periodicky nahradili; oni si konečně z přinucení odpočinek neděle nahrazující zjednali. Konečně jest dokázáno a plyne ze všeobecných hospodářských zákonů, že by konečný účet víc nevydal, byť se i podařilo více vyrobti, poněvadž by to všeobecné rozmnožení výrobků jejich cenu poměrně zmenšiti musilo.“ (l. c. 39. 42.)

A to jest druhá příčina, že práce nedělní podnikateli na škodu jest, nadto pak k užitku. Neb znesvěcováním neděle nemnoží se zároveň spotřeba, nýbrž se spíše menší. Tím pak se potřebná rovnováha mezi výrobou a spotřebou velmi citelně porušuje. Výrobky se nepoměrně hromadí, výlohy skladní se zvyšují, dlouhé ležení v ceně je snižuje, aneb úplně nepotřebnými činí, kapitály leží ladem. V případě obchodní krise, když důvěra ztracena a odbyt zastaven jest, průmyslník i se svými zbožím naplněnými sklady zničen aneb alespoň nucen jest produkci obmeziti, se škodou prodávati, k prodloužení lhůt pla-

tebních útočiště vzíti a dělníky propustiti. Zkrátka, neobmezená a věrolomná konkurence, zastavení produkce, ležení kapitalu, četné úpadky, ustavičné nebezpečí pro pokoj a jmění průmyslníkov, toť jsou smutné následky pro ty, kdožto ze slepé lakoty den nedělní znesvěcovati nechávají, aneb z pošetilé lhostejnosti k tomu povzbuzují.

3. Ale neneseli práce nedělní ani dělníkům ani podnikatelům žádného užitku, nenese ho ani společnost.

Kdyby práce nedělní pramenem blahobytu některé země byla, třeba by bylo dokázati, že ten blahobyť se vzmohl, co práce nedělní zavládla, a že ten národ, který v neděli pracuje, za stejných ostatně poměrů, z většího se těší blahobytu, než ten, který nepracuje. Než ani toho ani onoho nelze dokázati. Co se Francouzská týče dokazuje Gaume pravý opak, tvrdě, že od r. 1789 počet chudých z 4 milionů na 7 vzrostl, spotřeba masa v Paříži o 25% klesla a na konci pokroku že lid nebude mít leda zemáky a chléb.

Co do poměru Francouzsko k jiným zemím praví: „Před šedesáti lety zachovávali všickni vzdělání národové světa svědomitě neděli, vyjma jeden jediný, francouzský. Jeho zeměpisné položení, plodnost jeho země, pilnost jeho obyvatelstva, jeho čilost a důmyslnost nestavi ho pod kterýkoli jiný národ. Žádná náboženská starost neodtrhovala ho od práce a špekulace, a každý rok měl 60 pracovních dnů více než jiní. Jeli práce v neděli pramenem blahobytu musí jistotně národ ten den znesvěcující teď blahobytem a štěstím první býti — avšak právě opak se děje. Kdežto všeci národové síly, zemí, bohatství, pokoje, blahobytu získali, Francouzsko v každém ohledě kleslo. Těm, kteří o tom pochybují,“ radím, aby četli dílo vydané od nejučenějšího svého kolegy P. Raudota, v němž materiální a morální úpadek Francie skutky a čísla dokázán jest, před nimiž všeci optimisté, nevěřící a utopisté umlknou.

Abych obzor obmezil, poukazuji pouze na Anglicko a Spojené Obce. Jsou tito dva národové, jimžto my v žádném ohledu nezádame, proto méně králi štěstí a blahobytu, že nej příkladnější úctu před sv. dnem odpočinku na jevo dávají. Jest obchod jejich méně rozkvetlý, než náš: jejich námořnictvo méně mocné a krásné než naše; jejich průmysl méně pokročilý; jejich rolnictví méně zdaruplné; blahobyť méně po-

jištěný a všeobecný? Jeli ti ten rámec příliš obmezený, putuj po celé Evropě, a já směle všechny zpytatele znova vyzývám, aby jen jednoho člověka, jen jednu rodinu, jen jednu krajinu, jen jediný národ jmenovali, „jemuž svěcení neděle, ochuzení přineslo aneb v zbohatnutí překáželo.“ (l. c.; 71. násl.) Podobně mluví i Niemayer s ohledem na Německo: „Právě ty země, které přísným svěcením neděle věhlasny jsou, Anglicko a Amerika, nás Němce, ježto se ve všední den i v neděli sužujeme, blahobytem a pohodlností života daleko předstihují. Když před několika lety Lord Stanley v parlamentě proti svěcení neděle se pozdvihl, horlil toliko proti přísnému, doslovnému zachovávaní toho příkázání, ovšem ani slovíčkem se nezminil o ubývání blahobytu, vůbec o škodě průmyslu; sic by mu byli mohli odvětit slovy Macaulovými: „Kdyby se u nás ode tří set let neděle jako den odpočinku nebyla zachovávala, kdyby toho času motyka a rýč, kladivo a klepadlo bylo pracovalo, byli bychom mnohem chudším a méně vzdělaným národem. Vzpomeňte si dále na patrný příklad onoho kmene, o němž nejméně možno říci, že si obchodu málo váží. Beze všeho zevnějšího nucení zavírá žid uprostřed Lipského neb Frankfurtského trhu na slavnost stánků svůj krám, a velmi nepatrný jest ještě počet těch, kteří v obyčejnou sobotu otevřeno mají. A nejen že ten lid neschudl, — kdo pak viděl kdy židovského žebráka — nýbrž těší se také ze znamenité přednosti v prostřední délce života.“ (l. c.; 17. 18.).

Z nedělní práce nemá tedy ani dělník, ani průmyslník, ani společnost žádného užitku, aniž může mít, dokud Božská prozřetelnost svět řídí. Jen tam, kde se moudrého zákona Božího šetří, mohou mít a mají jednotlivci i společnost užitek přiměřený. „Neb, jak Dupanloup soudí, musí býti a jest také nutná a vroucná harmonie mezi všemi od Boha danými zákony; tudíž zákon nedělní od lidské přirozenosti a potřeb společnosti tak nutně žádaný a od Božské prozřetelnosti lidem s takovou otcovskou láskou uložený, nejen že nemůže nějakému zákonu výživy, na němž štěstí jednotlivců i celých spolků spočívá, se protiviti, nýbrž musí ve vnitřní, plodné shodě s těmi zákony býti.“ (l. c. 39.)

Což uznávají vesměs mužové nepředpojatí.

Proudhon to vyslovil těmito jasnými

slovy: „Odpočinek nedělní jest ploditel síly a pomocník práce.“ (Hergenhöther 60. 61.) Macaulay pak se vyjádřil: „Co průmysl odpočívá a pluh pokojně v brazdě leží, hluk bursy umlknul a vyčnívající komíny továren bez kouře jsou, děje se jiná práce, ježto pro bohatství národů neméněho jest užitku. Člověk, ten stroj par excellence, se opravuje a obnovuje, aby příštího dne s otevřenou intelligencí, zostřenou pozorností a ráznější silou těla k práci se vrátil.“ (Christl. Soc. Bl. N. 13. 1874.)

„Ano lid, jak praví Koupeau potřebuje času netoliko, aby si svůj chléb vydělal, nýbrž i, aby jej spokojeně jísti mohl; sic ho na dlouho vydělávati nebude.“

„Proto zachovejme i obnovme zase svěcení neděle vznikající měrou sociální a národní. V svěcení neděle jest nejplodnější princip našeho budoucího pokroku uložen.“ (Proudhon dle Dupanloup 45.)

Závěrek.

Náboženská a hospodářská důležitost neděle tuto vypsána jest příčina, že odpočinek nedělní pro pracujícího člověka — a pracovati musí každý člověk — jest právo přirozené, jež mu nikdo ani vzíti ani zkrátiti nesmí. Každý člověk má totiž od přirozenosti právo na chvíli k vyplnění svých náboženských povinností, k ukojení svých náboženských potřeb. Právě že člověk jakožto člověk a křesťan k náboženským úkonům a k plnění všech povinností, ježto mu náboženství a mravy ukládají zavázán jest; musí také od přirozenosti oprávněn býti tolik času žádati, kolik potřebi má, aby svým povinnostem dostál. A ten čas mu poskytuje právě neděle. Proto má na neděli přirozené právo.

A nejen se stanoviska křesťanství, nýbrž i jednoduchého lidského práva jest odpočinek nedělní přirozené právo pracujícího člověka. Člověk jakožto člověk má právo zachovati své zdraví a svou sílu; tedy musí mít i právo ke všemu, co k zachování jeho zdraví a sil, nevyhnutelně potřebno jest. A to jest v první řadě pravidelný odpočinek od práce. A ježto tento s nedělí jakožto svátkem spojen jest, má člověk přirozené právo k odpočinku nedělnímu.

Světská vrchnost pak má podstatnou a neodbytnou povinnost, jako všechna práva, tak i toto právo pracující třídy chrániti. To činí, když nucení k práci v neděli a ve svátek zákonem zapovídá. Toť tedy

taktéž za nezbytnou úlohu vrchnosti pokládati třeba. Kdo dělníky v neděli k práci nutí, porušuje jejich přirozené právo; takové rušení práva nesmí vrchnost, jsouc povolána k ochraně práva všech, trpěti; nýbrž má se dělníka zastati a v zájmu jeho přirozeného práva neoprávněné a ukrutné nucení k práci v neděli zakázati. Jen pod tou výminkou zůstane věrna své úloze, chrániti věrně právo.

Světská vrchnost nechala zrušiti neděli na nátlak a prospěch liberalní bourgeoisie; teď jest na těch, jichž zájmy ohroženy jsou, na dělnictvu a všech konservativcích, aby činili na ně opačný nátlak a v peticích se domáhali svého práva. V těch peticích budiž žádáno, aby ustanovení zákona, že nikdo nesmí býti nucen k vykonávání náboženských povinností aniž komu překáženo býti smí v neděli a svátek pracovati, změněno bylo v ten způsob, že nikomu se nesmí překážeti u vykonávání náboženských povinností, tomu že překáží práce nedělní, proto budiž práce nedělní zakázána. Splnili světská vrchnost, jakž očekávati můžeme a smíme tuto žádost, vykoná svou svatou povinnost a učini zároveň krok k rozluštění sociální otázky. Ochranit tím za jedno pracující lid bez ohledného a krutého odírání od sobeckých kapitalistů, a za druhé přispěje, aby se nábožensko-mravní vědomí v srdci pracujícího lidu zachovalo — vědomí to, v kterém pracující lid jediné pevnou oporu nachází, aby, spokojen se svým pozemským osudem, který mu připadl, práci svou konal, prostopášností, jež síly jeho hubí, se varoval a svůdných agitací podvrtných stran se stranil, ježto jej na cesty proň záhubné svéstí usilují. Ochrana náboženského svěcení neděle jest tudíž povýtečně hospodářský zájem, podstatný moment v rozluštění sociální otázky. *Pazderka.*

Církev ve Svaté zemi.

Doba velikonoční častěji než kterákoliv jiná v roce, nám připomíná zemi svatou, v nížto se narodil, žil, učil, trpěl a umřel Spasitel světa a proto snad se zavděčme čtenářům těchto listů, podáme-li o Palestině některé časové zprávy.

„Každé místo, jak papež Urban II. na sněmu Clermontském l. P. 1095 výmluvně vykládal, zasvěceno tam slovy, jež Vykupitel mluvil, zázraky, jež konal;

každý řádek St. i Nov. zákona dokazuje, že Palestina jest dědictvím Páně, Jerusalemem sídlem tajemství nejsvětějších, otčinou Ježíše Krista, městem svatým, kolébkou naší spásy.“ Proto k těm místům věřící od počátku obraceli mysle i zraky své; proto i nekřesťané nikdy nepřestali si jich všimati, tak že již pěvec Walter z Vogelweidy, jenž i píseň i meč svůj věnoval osvobození země svaté, praví, že křesťané, židé i pohané tuto zemi svým dědictvím býti praví.

Tak bylo ve středověku, tak jest i zapřítomna. Jako tenkrát dobývali této země a o ni tuhými boji zápasili, tak jest tomu i nyní. Netáboří ovšem okolo Jerusalema vojsko, nejsou na věžaté zdi jeho namířeny střely a praky; ale kdo za našich dnů se blíží k Jerusalemu a pozoruje velkolepé evropské stavby, domy pro pouťníky, školy, chrámy, sirotčince, které kolem se řadí a rozkládají, přísvedčí, že nový duchovní útok se podniká na slavný Sion, že tichá „výprava křížácká“ opět počala. Angličané, Rusové, Němci, Francouzi, Američané, židé — křesťané od západu, katolíci, protestanté, přívrženci řeckého rozkolu — ti všickni, každý po svém způsobu se tu usazují a své ústavy zřizují, obklopujíce město, které jest podrobeno žezlu pŕlměsíce, jako nějakým valem; již nový Jerusaleml povstává kol starého, v němž mohamedanský živel ustavičně evropskému proudu ustupuje.

Jaké pak místo v tomto duchovním boji o Jerusaleml a zemi svatou má Církev katolická? — Počtem katolíci v Jerusaleml nevyvíkají. Dle posledního sčítání jest v městě 30.000 obyvatelů. Nejčetnějšími jsou z nich židé, kteří nad to v nejnovější době, z Ruska a Rumunska zvláště, do země svých otců opět čteněji než jindy počínají se vraceti. Počítají jich na 15.000; po nich, počtem 7.000 následují Mahomedáni a tolikéž, ne-li o něco více jest křesťanů všech vyznání; nejmocnější pak mezi křesťany jsou Řekové rozkolníci. Římských katolíků, „latiniků“ jest pouze 1.800, a ti jsou veskrze chudi. Protestanté angličtí a němečtí, — úhrnem asi 500 — nerovnájí se katolíkům číslem ale, jsouce velmi zámožni, těší se vzácnému a váženému postavení. Vykazuje-li tedy počet katolíků jen 6% veškerých obyvatelů města, jest poměr jejich (katolíků) v ostatní Palestině ještě nepříznivější. Z 500.000 obyvatelů celé země jest katolíků nanejvýš 13.000.

Abychom měli pravdivý obraz náboženských poměrů v Palestině, pohledme nejprve na *svatyně*. V té příčině sluší poopravdě vyznati, že katolici v posledních desítiletích nejednoho ctihodného místa nabyli; avšak dosud jest na Božím hrobě ohavnost spuštění; v Betlemě na místě narození Páně jsou pány rozkolníci, basilika Nanebevstoupení Páně a večeřadlo, — kde poslední večeře Páně slavena, — na Sionu jsou úplně v rukou tureckých, jsouce proměněny v mešity. Náležeji vůbec právě ona místa, kde největší tajemství našeho vykoupení se udála, místa totiž, kde Spasitel se narodil, kde ustanovena svátost oltární, vynesena rozsudek smrti nad Pánem, dělo se ukřižování, kde Pán z mrtvých vstal, na nebesa vstoupil, Duch svatý o Letnicích apoštolům se slán byl, buď Řekům rozkolnickým aneb vyznavačům Islamu, nikoliv katolíkům.

Velmi nebezpečným jest katolickým prospěchům v Palestině pokud se týče svatých míst, *ruský vliv*. Rusko vysílá každého roku tolik tisíc poutníků do Jerusalema; nynější řecko-rozkolnický patriarcha jest povolným sluhou ruské moci. Rusové lsti a násilím hledí si získati míst těch svatých, jmenovitě i tím, že všemožně kupují pozemky kolem dotčených památných míst, ačkoli po zákonu Františkánům náleží právo, jak se říká, předkupné. Kdyby Rus opanoval ve svaté zemi, bylo by se báti, že by katolická církev přišla o svatá místa, která jí náležejí.

Hledíce k *missijní činnosti* ve svaté zemi, rádi přiznáváme, že od r. 1847, co zřízení byl opět patriarchat, stálý pokrok jest znáti. Vláda turecká církve nepronásleduje. Četné jednoty řeholní vyučují a vychovávají mládež, ošetřují nemocných, oddávají se životu rozjímavému (kontemplativnímu.) V posledních časech na dvaceti místech zřízeny farní osady, jmenovitě i v krajinách ležících na východ od Jordanu a u Beduinů. V missiích jsou činní itaští, francouzští, domácí a také, ač málo, němečtí kněží. V semináři patriarchy Jerusalemského připravuje se právě za těchto dnů Němec, konvertita ku přijetí svátosti svěcení kněžstva. Církevní život v zemi svaté pokračuje, to sluší uznati; ale obraz, jež kreslíme, má i svůj vrub. Především třeba vytknouti malý počet tamních katolíků. A při tom malém počtu jsou i chudi, velmi chudi. Nejen ničím nepodporují dílo svaté missie, ale nad to dovo-

lávají se podpory na duchovní zpravě své. Kdyby almužny z křesťanského západu nedocházely, nynější utěšený vzrůst její žalostně by klesnul. Tento úpadek tím jistější by byl, čím mocnější *protestantská propaganda* se tam zmáhá. Mezi tím, co ruští rozkolníci hlavně o to usilují, aby památných míst v zemi a v Jerusalemě se zmocnili, protestanté vábí k sobě mládež i lid zvláště zřizováním škol, sirotčinců a jiných dobročinných ústavů. Z evangelisování Palestiny zdá se býti německému protestantismu zrovna hlavní úlohou. K tomu cíli směřují velkolepé ústavy, které jsou zřízeny před branami Jerusalemskými i v městě, jako na př. ústav vychovávací Tabitcha Kumi se sto chovanci řízený jáhenkami, sirotčinec Schnellerův pro chlapce protestantské, špitál diakonisek (jáhenek) protestantských škol, které i říšské podpory v Němcích docházejí; krásné kolonie či osady protestantských „chrámových křesťanů“ — (Tempelchristen) — z Württemberga, které se v Jerusalemě, Jaffě, a na Karmelu, počtem 700 usadily atd. Bez mála všady, kde na venkově založena katolická osada, usazuje se i kazatel protestantský. *Německých* protestantů jest ve svaté zemi nejvíce, takže „Němec“ a „protestant“ znamená totéž. Mezi mnohými Němci, kteří v Jerusalemě vyučováním a vychováváním se zaměstnávají, jest jediná jen katolička učitelka z Westfalska, která již 13 let s velikou obětavostí a dobrým výsledkem spravuje školu, čítající asi 80 dětí.

Tak úsilovně protestantismus pracuje o „zevangelisování“ Palestiny. Tím více káže katolíkům čest, aby prospěch Církve v této na věky památné zemi všemožně podporovali. Dle „Köln. Volksz.“ a

„Vat.“ sestavil J. E. Eybl.

Moudrost ze života pro život.

(Pokračování.)

35. Cít pouhý jest nejistý vůdce života.

Duši svou pouze a bez výjimky oddávati citu, jest tolik, jako loď pustiti na moře rozbouřené bez veslaře a náruživostem se podávati a slepě poslouchati svých pudův a hnutí srdce, jest zbaviti se rozumu a svobodné vůle. Ze srdce vycházejí vznešené myšlenky, však i bludy, pošetilosti a nepravosti; vše má v srdci

svůj původ. Srdce jest nástroj hudební, jenž všelike hlasy, jak hrmotné, divoké tak i jemné a příjemné vydává. Jako pleva větrem zmítaná, tak srdce nemá pokoje, nemá oddechu. Myšlenky, city rychle po sobě mění; náhle jak zdá se bez příčiny, náklonnost přechází v odpor, láska v nenávisť; člověk hned je dobré myslí, pln horlivosti, hned zase zkormoucen a plný bázně. — Kdo nezná vliv, jaký mívá na člověka stáří, povětrnost, nebo proměna stavu a povolání? Vše, co duše a tělesného ústrojí se dotýká, mění také jeho smýšlení a city. Odtud pochází nestejné chování se a nedůslednost lidí, kteří svým náruživostem se oddávají; odtud ona nestálost povahy osob příliš citlivých, nezvyklých přemáhati se a panovati nad sebou.

Žádosti, náruživosti mají nám býti jen pobudkou k činu, ne pak pravidly, jimiž bychom se spravovali. Říká se ovšem: „srdce neklame;“ však je to blud k politování. Co jest život mnohých lidí, leč spředení, osnova mnohých klamův a bludů ze srdce vycházejících? Pouhý cit brátí za základ mravouky jest tolik jako stavěti na písku a podle vnučení srdce se spravovati jest na bůhdař životem kráčet i vzdávati se všemu nebezpečství.

36. Neřídme se pouze citem, nýbrž i mravoukou a rozumem.

Jako v životě společenském, kde se jedná o zisk, tak i v ohledu mravnosti a svědomí nemají nás ovládati pouhé dojmy, nýbrž třeba se řídit jistými pravidly. Mravní činové mají se řídit zásadami pravdy křesťanské, zájmy pak hmotné radou i opatrností zdravého rozumu. Člověk jest tvor velice obmezený, nedokonalý. Dojmy, jaké přijímá i chová a proměny, ježto s ním se dějí, nemění nikterak zákony věčné. Co je pravé a dobré, nepřestává býti pravým a dobrým, ať jest vhod nebo nevhod, ať se komu líbí nebo nelíbí. Také mimo řád mravní musí věci se pojímati, jaké jsou. Pravda nezáleží v tom, co se nachází v naší myslí, ale co je v skutečnosti. Pravda jest, co v duši se skutečnosti se srovnává. Odporuje-li pojem náš skutečnosti, klame nás. Svět skutečný není, jak ho líčí básníci a románopisci. Hledme tedy věci náležitě poznati; z pravého stanoviska, v pravém světle na vše patřiti a podle toho v životě se spravujeme. Nebudme snilkové, nýbrž hledme toho, co je dáno, co je praktické, ovšem je-li pravé a dobré, zkoumejme. (Pokr.)

Dobrodějka Čech Její Vel. císařovna **Maria Anna** ochuravěla dosti povážlivě. Bylo nařízeno za tou příčinou, aby se v sobotu sloužila mše sv., vystavila nejsvětější Svátost oltářní, by staříčká vznešená paní, která zajisté ode všeho lidu vroucně jest milována, žádoucího zdraví nabyla. Bohužel podlehla nemoci a vypustila bohulibou duši v neděli o 5. hod. Bůh popřejž Ji lehkého odpočinku. Kostely, chudina a veškerá země česká pláčou veliké ztráty.

Z Prahy. Pobožnost 40-hodinná koná se od 7. — 10. dubna u sv. Jakuba, od 11. — 14. t. m. u sv. Víta a od 15. — 18. u sv. Salvatora.

— Obvyklá **výstava paramentů** jest otevřena od 3. — 11. t. m. Blahodarný ústav tento zase podělí krásnými rouchy posvátnými svatyně české.

— **Majová pobožnost** těší se jako vždy přehojnému účastenství. Koná se letos: U sv. Klementa, u Jesuitů a Redemptoristů, u Voršílek a milosrdných sester pod Petřínem.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v dubnu 112 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 50, ze zemského blázince 13, ze zemské porodnice 1, z nemocnice Milosrdných bratří 9, z nemocnice Milosrdných sester 31, z vyšetřovacího vězení 1, a z umřelých kaplí 7; celkem letos již 388 osob. — V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Příbyslavi, Karlíně, Nepomuku, Soběslavi, Kadani, Polné, Nejdek, Černém Kostelci, Dubé, Benešově u Děčína, Tuškově, Hořicích, Polici, Král. Vinohradech, Duchcově, Jesenici, Horažďovicích, Plané v Budějovicích, Něm. Brodě, Semilech, Jachymově, Zbraslavi, Říčanech, Tannwaldě, Skutči, Děčíně, Příbrami, Železném Brodě, Trutnově; občanským záložnám v Sedlci, Jaroměři, Blatné, Benešově, všeobecné záložně v Praze, jednotě záložně v Jindř. Hradci, hospodářské záložně v Kolíně, záložně a půjčovně v Českém Brodě.

V Hradci Králové dopadla jubilejní slavnost Dědictví Maličkých nad očekávání skvěle. Při slavném hlaholu zvonů oběto-

val nejdůst. pan biskup pontifikální mši sv. a zapěl „Te Deum,“ po němž přednesena chorálně píseň údův D. M. Po slavné dikučinné oběti shromáždili se v komnatách, před nedávném obývaných císařem a králem našim Františkem Josefem a korunním princem Rudolfem, p. baron Malovec, generál Bordolo, president Kobrě, státní zástupce Rinda, rada zemsk soudu Fischer, zástupce města ml. Pospíšil, školní sestry, paní a dívky, kapitula a mnoho duchovních v biskupské residenci, kdež voj. vysloužilci k počtu svého nejjasnějšího protektora čestnou stráž stáli. Nejdůst. p. biskup měl k shromážděným velmi významnou řeč, ukázav na důležitost domácího vychování a podporování rodičů zábavným pro děti užitečným čtením, na šťastnou myšlenku založení D. M., a na příkladné súčastnění se naší vznešené a všem národům milostivé rodiny císařské, z níž první byl r. 1859. zapsán korunní princ *Rudolf* a druhá arcivévodkyně *Gisela*, a nyní po 25. letech jeho nejjasnější dečruška *Alžběta* řadu údův nového čtvrtstoletí zahájiti má. Po té vykonán pérem, jehož užil zde při svém pobytu císař pán, zápis jmenované arcivévodkyně, a připsána pérem, jehož užil korunní princ, slova: „Bůh žehnal, Bůh žehnej i dále.“ Číslo diplomu Její císařské Výsosti jest: 35.722, a pod následujícím číslem zapsán jest zdejší ústav pro hluchoněmé „*Rudolfinum*,“ načež asi 120 nových údův D. M. následovalo. — Na konec podepsal nejdůst. p. biskup nové stanovy, pro údy D. M. příznivější. — O 1. hod. s poledne byla slavná hostina v biskupské residenci. Přípitek byl jediný na počest císařského domu, našemu D. M. tak milostivému. K rozkazu nejdůstojnějšího pana hostitele pronesl slova k připitku veleďst. p. kanovník Šrůtek, jediný pozůstalý člen z první Správy D. M. a původní jeho zakladatel. Tu jsme zvěděli, že tomuto původci D. M., v Kladrubech meškajícimu, poradil hrabě Grünne, by podána byla žádost k císaři pánu za povolení zápisu císařských dítek a že v 9 dnech byla šťastně vyřizena, a nyní korunním princem Rudolfem korunována. Ozvěna připitku byla srdečná.

Literární oznamovatel.

— Katolicko tiskový spolek získal si velikou zásluhu vydáním zajímavého spisu:

„*Zázračný jazyk sv. Jana Nepomuckého*,“ který pochází z pera učeného kněze P. Jana Kř. Votky T. J., známého kazatele a ctitele našich sv. patronů. Jsou to články apologetické, ve kterých se pojednává především o kanonizaci; o hodnověrných zprávách, že sv. Jan pro tajemství zpovědní byl umučen; o příčinách, pro které jazyk sv. Jana zázračně jest oslaven. O lichosti smýšlenky, že prý „jádro sv. Jana Nep.“ jest mistr Jan Hus. O neporušeném jazyku sv. Jana, kterak čerstvý a neporušený byl nalezen dne 15. dubna 1719. O druhém zázraku, jenž se udál dne 27. ledna 1725 na jazyku sv. Jana před komisí apoštolskou a u přítomnosti znalců lékařských. Popis nynější podoby zevní téhož posvátného jazyka. Původ trhliny. Jak nutná jest toho potřeba vyzývati zvláště nyní sv. Jana ku obhájení dobrého jména. — Jako z knihy sv. Václavské, tak si mohou i v této knize zcela dobře o svátku sv. Jana Nep. a v oktáv obrátiti pp. kázatelé jednotlivé články za předmět kázání. Takového spisu může třeba, aby i nejširší kruhy byly poučeny o veliké svatosti Jana Nepomuckého. — Rovněž pěkná jest povídka, která se vydala jako číslo 4., a kterou sepsal kaplan Stupenský p. Alois Dostál.

— V Kobrově „*Ústřední knihovně*“ obsahuje 128. a 129. svazek povídku Věnceslavy Lužické „*Mařenka*,“ která jakožto pěkný a věrně líčený obrázek ze života lidu podkrkonošského zajisté s oblibou čtenářstva se setká. Tímže nákladem vycházející druhé vydání Relstabova historického románu „*Tri leta z třiceti*“ dospělo již k 27. sešitu, tak že celé dílo již brzo ukončeno bude.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Ant. *Viktorin*, kn. arc. vikář Křivoklátský a far. ve Velkém Újezdě, dne 26. dubna 1884, (nar. 9. června 1823, vysv. 16. července 1848).

Ustanoveni jsou:

p. Adolf *Exner*, výpomocný kněz v Habelschwerdtu, za kapl. v Schreckendorfu (v Kladsku);
p. Petr *Herden*, kapl. v Altwilmsdorfu, za výpomoc. kněze v Niedersteine (v Kladsku);
p. Alois *Lanz*, kapl. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün), za zatím. kaplana v Haslavě (Haslau);

- p. Jan *Hübner*, far. Ondřejovský, za far. v Koceradech;
 p. Jos. *Růžicka*, admin. Koceradský, za admin. v Ondřejově;
 p. Jan *Matějka*, kapl., za admin. ve Velkém Újezdě;
 p. Frant. *Špalek*, far. v Městečku, za správce k. arc. vikar. úřadu Krivoklátského;
 p. Václ. *Kunz*, far. Měděnci (Kupferberg), za děkana v Toužimi (Theusing).

Uprázdňená místa:

- Stráž* (Neustadt), fara patr. pana Karla Jindřicha kníž. z Löwenstein-Wertheim-Rosenbergů, od 23. dubna 1884;
Ondřejov, fara patr. pana Karla kníž. z Khevenhüller-Metschů, od 23. dubna 1884;
Velký Újezd, fara patr. p. Max. Egona kníž. z Fürstenbergů, od 30. dubna 1884;
Měděnec (Kupferberg), fara patr. pana Ferdinanda hrab. z Bouquoy, od 30. dubna 1884.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Šnejdár*, far. v Záboří dne 5. dubna 1884, (nar. v Libáni 17. května 1845, vysv. 19. července 1873);
 p. Jan *Manžel*, far. v Semilech, dne 16. dub. 1884, (nar. v Řivně 25. května 1815, vysv. 1. srpna 1839);
 p. Frant. *Hosnauer*, os. děk. a far. v Podleticích, dne 27. dubna 1884, (nar. v Široké Třekčici 26. ledna 1807, vysv. 4. srpna 1830).

Vyznamenání jsou

- p. Jos. *Pohorelý*, os. děk. a far. v Nové Vsi (Pražsk. diec.), jmen. bisk. notářem;
 p. Vilém *Kessler*, far. v Rozbělesích (Rosa-witz), jmen. osob. děkanem;
 p. Isid. *Preissler*, far. v Bullendorfu, a
 p. Jos. *Bergmann*, děk. ve Fridlandu, obdrželi exposit. canonic.;
 p. Štěpán *Neumann*, kapl. ve Fridlandu, obdržel synodalie.

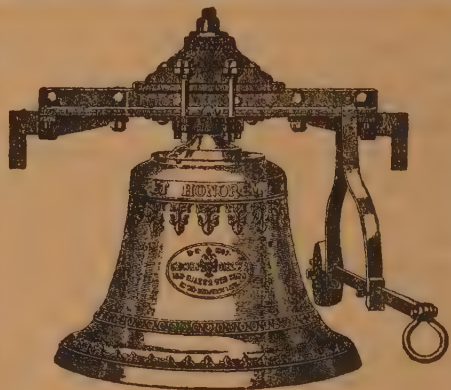
Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Henke*, osob. děk. a far. v Schönwaldu, za b. vikáře stříd. Fridlanského a radu b. konsistore;
 p. Ant. *Hüttel*, os. děk. a far. v Benešově (Bensen), za tajem. vikar. v stříd. Kamenickém;
 p. Kar. *Pova*, admin. v Dolanech (Dehlan), za far. tamže;
 p. Frant. *Tschischka*, far. v Turči (Turtsch), za far. v Petřpurku;

- p. Frant. *Mendlík*, admin. v Dol. Krnsku, za far. tamže;
 p. Kar. *Gröschel*, koop. v Děčíně, za špitáln. beneficiata tamže;
 p. Jan *Staněk*, kapl. ve Štětí, za admin. v Zábři;
 p. Gust. *Mattauch*, kapl. v Chabařovicích (Karbitz), za admin. v Habartcích (Ebersdorf);
 p. Václ. *Jelenecký*, admin. v Sutomi, za kapl. v Borku (Görkau);
 p. Ign. *Heyne*, admin. v Křížanech (Kriesdorf), za kapl. v Chrastavě;
 p. Frant. *Dvořák*, kapl. v Jiřetíně (Georgen-thal), za kapl. v Ehrenbergu.

Uprázdňená místa:

- Turč*, fara patr. hrab. Jarom. Černína z Chudenic;
Záboř, fara patr. Jiřího kníž. z Lobkovic;
Semily, far. patron. Kamil kníž. z Rohanů;
Ebersdorf, fara patr. Bedřicha hrab. z Westphalen;
Podletice, fara patr. Jaromíra hrab. Černína z Chudenic.

Dvorní slévárna a zvonárna Petra Hilzera ve Videňském Novém Městě,

prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čisté harmonických akkordů dle objednávky. Zvláště pěkné harmonické zvonky doporučují k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblíbenosti.

Vydává se
5., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
minári, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKE.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Věrnost sv. Jana Nepomuckého.

Věrnost cirkvi a tudíž i Bohu a povolání svému osvědčil sv. Jan, když ještě malý jsa, již velice nábožný byl, rád odcházel do blízkého kláštera k otcům řeholníkům a rád tu u oltáře posluhoval; když, dospěv a studia ukončiv, mohl voliti dráhu života kteroukoli, na všech by byl vyniknul; ale volil stav duchovní, věda, že zde nejspíše Bohu sloužiti a nejvíce dobrého konati moci bude. A jsa knězem, jím byl podle srdce božího; věrně plnil všecky povinnosti své; byltě dojista horlivým kazatelem, moudrým zpovědníkem, nábožným knězem, přítelem a podporovatelem chudiny, proto i královským almužníkem, věrným ctitelem Matky Boží, svatý v životě, trpělivý ve strastech a protivenstvích, věrný ve stavu a povolání svém až k mukám i ku smrti; zemřelťe mučenník.

Může-liž býti vznešenějšího vzoru srdce, k Bohu obráceného, věrného v povinnostech svých až do smrti? může-liž býti vznešenějšího vzoru muži? Ničím nedalo se srdce to odvrátiti od povinnosti své, ni přízní, ni hněvem, ni sliby ni výhrůžkami sama krále! Volilo raději muky a smrt, nežby bylo zradilo svatou povinnost svou. Aj, kterak důstojně, jak vznešené! Proto jest mučenníkem, ctěným po veškerém světě katolickém; proto i Bůh oslavil jej divy a zázraky. Onť chloubá a ozdoba sv. cirkve katolické; on první mučenník pro svatost pečeti zpovědní. O kteraký příklad mužům, by stál jeden každý věrně na postati své, v povolání svém!

Ale jako Jana sílila jen víra a nábožnost, tak i každého. Muže neverce nemůže siliti nic, ve strastech a trampotách, jichž

tento život náš nikdy není prost a prázden; a jest-liže myslí, utápěti je v opojných nápojích, pomůže jen na chvíli, co mysl otupí a omámí; ale probuzení bude tím hroznější, a počínání takové končí nezřídka *zoufalstvím a samovraždou*, jak toho dokladů zhusta máme za dnů našich.

Ale kdo živou viru v duši má, ten, ať přijde, co přijde, ví, že jinak na světě není. Dopustil-li Bůh neštěstí, přemýšlí, proč as Bůh to seslal? Zda-li za trest nebo na zkoušku. Cítí-li se býti vinným, želí, lituje a k Bohu se obrátí, věda, že hřích jinak se nenapraví, leč *pokáním*; není-li však sobě ničeho vědom, trpělivě snáší a i ten křížek milerád z ruky boží přijímá a na svá běře ramena, přesvědčen jsa, že, co Bůh činí, vše dobře činí, a že křesťan vždy a všudy připraven býti má, obětovati Pánu Bohu všechno, a byť to *nejmilejší*, to *jediné* bylo; neboť nic není našeho a co člověk má, od Boha má, a proto Bůh, bera nám z věcí časných, nic z našeho *neběře*, nébrž bere jen své, co nám propůjčil, a proto nezbyvá, leč skloniti šíji svou a zvolati: *Pane, děj se vůle tvá!* A tomu nás učí sv. naše víra, tomu Pán Ježíš Kristus! Našeho není nic, leč naše *hříchy*, a to maličko dobrého, co jsme snad v tomto životě svém konali; jen to si vezme duše naše sebou odtud na věčnost! A proto třeba míti živou viru a důvěru v Boha. A takovou stkvěje se mužům, jakožto vznešený vzor sv. Jan Nep. ve svém stavu a v povolání svém!

Ale budiž vám vzorem i věrností ku vlasti své, a to vám zvláště, kdož rádi zovete se *vlastenci* řečeno budiž! Mnoho za posledních let mluvilo se v Čechách o lásce ku vlasti, *národnosti a vlastenectví*, a

není snad slova v přemilé mluvě naší, kteréž by se hustěji bylo ozývalo, než *vlast a národnost*; avšak můžeme rovněž říci, že snad žádného slova více nadužíváno, žádného, řekněme, více *nadarmo* bráno nebylo, leč vlast, národnost a láska ku vlasti. Ale víme též, r. v Kr., že mnohý, který nejvíce křičel a slova ta nejčastěji v ústech míval, *nejméně* pro vlast učinil, a že obyčejně ti a tací jen *takoví* byli. Víme kdo mnoho mluví, mále dělá; ale kdo mlčí, a svého si hledě, ve svém povolání pílí a pracuje, ten miluje národ svůj; ne slovy, ale skutkem toho dokazuje, snaže se, aby mu prospěšným a užitečným byl.

A takovým byl sv. Jan. Nemíval lásku ku vlasti a národu svému jen v ústech, nechlubil se jí, ale co a jak mohl, po stavu a povolání svém, snažil se, národu svému býti *užitečným*, jej ke všemu dobrému vésti, zaň pracovati, zaň se modlití, svítiti všem dobrým příkladem, jemu sloužiti. Pročež i Bůh povýšil jej, oslavil divy a zázraky, učinil slavným po veškeré církvi své, nejen u nás v Čechách, a po veškeré říši Rakouské, ale i po vší Evropě, ano i za mořem, v jiných dílech světa, Asii, Africe i Americe, všudež, kde katolická církev jest, a kde se šíří. Všude znám jest sv. Jan; a v Čechách není snad mostu, není vody a není říčky, abychom nesetkali se tu se sochou sv. Jana. O rceť N. kde jest který vlastenec, kde který rodák náš, kterýž by byl více proslavil vlast svou, více byl rozšířil známost jména českého, ke cti a chvále jeho? Kde který učenec svou učeností, kde který hrdina svými činy rekovstí, kde který umělec svými díly, jemuž by po všem světě chvála se vzdávala, sláva se nesla? — Ejhle to učinil sv. Jan *svou věrností k Bohu a církvi, věrností k národu a vlasti*. O něm v pravdě platí slovo, jež před více než 50. lety napsal český náš básník:

„Lépe činí ten, jenž těží málem,
věrně stojí na své postati
velik jest, buď sluhou, nebo králem.
Často malá pastuchova chýška
pro vlast více může dělati,
než-li tábor, z něhož válčil Žižka.“

A to platí o sv. Janu. Z nepatrného pocházel městečka, z rodičů poměrně chudých a jak proslavil vlast svou, jak národ svůj — a nejen na *zemi*, ale i na *nebi*!

O budiž vzorem vám, muži všem,

byste věrně stáli na postati své, ať kteréhokoli jste stavu neb povolání! Před Bohem jedno to, čím kdo jest; ne *čím*, ale *jaci* jsme byli, bude se nás ptáti Bůh. Ne stav ctí člověka, ale ctíti má jeden každý stav svůj. A toho vzpomeňte, kdykoli přijdete sem a pohlédnete na obraz ten. Jím ať se rozmáhá úcta sv. patronů našich, jím ať zkvétá víra otcův našich, *víra katolická, víra Svato-Václavská*!

A to vězte vy, kdož milujete *vlast a národ* svůj, jen ta, totiž *svatá víra katolická*, že zachránila národ náš, a ten že dotud jen bude, dokud se jí držeti bude. Kdyby se státi mělo, žeby se jí stal nevěrným, veta bude po národě našem. Ne Řím odcizuje nás naší národnosti, tomu jsou všickni národové stejně milí, on chrání všechny; ale jiný nepřítel hrozí nám, který, kdyby byl již tenkrát, v oněch dobách osudných (1620) zvítězil, dávno by bylo po národě českém a protestantism by byl zavládl po krajinách našich a s ním i jiná národnost. Tak soudí všichni rozumní, střizliví, nestranní historikové čeští za dnů našich o době té.

Proto, vězte, velmi *špatnou službu* prokazují národu českému a lidu našemu ti, kdož *víru katolickou* kazí, lidu ji berou, v něm ji podkopávají a podvracejí, buď jakýmkoli způsobem, *slovem, skutkem*, neb špatnými, nevěreckými *spisy*, jakých jest dost za dnů našich. *Ovoce* z toho semene již se ukazuje dost; zločiny nejhrubšího způsobu téměř veřejně, za bílého dne, se páší na ulicích, i nejlidnatějších měst. Víte z novin. Tam vede *život, vychování bez Boha*. A kam jinam? toť přirozené. Kdo seje vitr, klidí bouři; a kdo rozsívá nevěru, klidí zločiny a neřesti!

Ale vy ne tak, r. v Kr.; buďte *moudří*! Rcete se sv. Pavlem: *Vím, komu jsem uvěřil! Ani výsokost, ani hlubokost, ani jiné stvoření, ani smrt, neodvrátí mne od lásky Boží, kteráž jest v Kr. Ježíši, Pánu našem*. Řím. 8, 38. 39. Zůstaňte věrní víře otcův!

Nová encyklika sv. Otce Lva XIII.

(Dokončení.)

Avšak naturalisté jdou i dále. Jelikož v hlavních otázkách drze na cestu křivou se uchýlili, rychlým pádem ku propasti ubíhají, ať již to připisujeme křehké přirozenosti lidské, ať úradku samého Boha,

kterýž za pychu jejich je tresce. Tudiž se děje, že se jim ztrácejí i pravdy, kteréž přirozeným světlem rozumu jasně bývají poznávány: jsoucnost Boží, nezávislost lidské duše na hmotě a její nesmrtelnost. I sekta zednářů vráží na stejné bludné cestě na úskali toto. Byť i všeobecně vyznávali, že Bůh jest, musí přece uznati sami, že pravda tato u jednotlivců přesvědčení pevného nenalezá, aniž nezmněnitelným rozsudkem se upevňuje. Neboť nezapírají, že učení o Bohu u nich samých hlavním zdrojem a příčinou jest nesjednocenosti, ano ví se též, že před dobou nedávnou právě v této příčině značný rozbroj mezi nimi propukl. Ostatně sekta zednářův u věci té členům svým úplnou ponechává volnost, tak že jeden dobrým právem jsoucnost Boží hájí, jiný ji upírá a zjevní bezbožci stejně snadno se přijímají jako ti, kteříž jednoho Boha uznávají, avšak o něm po způsobu pantheistů, klamně pojmy stanoví, což není ničím jiným, než nesmyslným stínem o Božství a zrušením pravdy. Kde jednou tento základ nejpevnější jest podryt a zbořen, tam důsledně musí i to viklati se, k čemuž přirozenost naše sama nás vede: že všechno svobodnou vůlí Boží je stvořeno, že svět prozřetelností Boží jest řízen, že duše nikdy nezahyná a že po životěездеjším jiný věčný následovati bude.

Jsou-li v šanc vydány pravdy, kteréž základem jsou všeho myšlení a konání, snadno nahlídne se, jaké nesmírné zdivočení v mravnosti soukromé i veřejné musí vznikati. Nemluvíme zde o ctnostech nadpřirozených, jichž nikomu bez zvláštního daru a milosti Boží ani konati, ani dosíci nelze, kterýchž ctností nemůže být ani stopy u těch, již vykoupení člověčenstva, milost Boží, svátosti a blaženost věčnou jakožto věci neznámé odmítají.

Zde řeč jest toliko o ctnostech, na počestnosti přirozené založených; neboť Bůh, stvořitel a říditel tohoto světa; zákon věčný, kterýž velí, aby řád přirozený byl zachováván a zakazuje rušení jeho; poslední cíl člověka vysoce vznešený nad změny pozemské: toť jsou zdroje, zásady vši spravedlnosti a mravnosti. Odstraní-li se tyto, jak naturalisté a zednáři činí, tuť všeliký rozdíl mezi právem a bezprávím přestává. A zajisté mravné vychování, jaké zednáři dají chtějí mládeži, tak zvané vychování občanské, neodvislé a svobodomyšlné prázdno jest všech ideí náboženských.

Ale jak chudácké jest, jak bezmocné a prázdné, každému pohnutí vášni se podobující, to jasně vidí se z kormutlivého ovoce, jež tu a tam dozrává; neboť kde po odstranění křesťanského vychování zásady dotčené panují, tam ztrácejí se ušlechtilé mravy, tam jsou i nejohybnější a nejhroznější nauky v proudu, tam drzost a zločin kroky obrovskými postupují. Toho všeobecně se touží a oplakává, ano nezřídka i těmi se dosvědčuje, kteří by sice rádi jasně pravdě odporovali a přec odporovati nemohou.

Jelikož přirozenost lidská hříchem prvotním poskvrněna a tudíž více náchylna jest k neřesti než-li k ctnosti, tož není mravnost možná, leda by člověk nízké žádosti ovládal a náchylnosti rozumu podroboval. Tento boj vyžaduje opovrhování pozemskými lákadly, vyžaduje největší a nejtěžší sebezapření, aby rozum vždy vítězně obstál. Avšak naturalisté i zednáři nedávají pravdám od Boha nám zjeveným žádné viry, upírajíce, že by prvorodičové naši byli zhřešili v domněni, že svoboda v člověku žádnou měrou není seslabena a zmenšena. Ano spíše přeceňují síly a přednosti přirozenosti, kladouce do ní výlučně základ a normu spravedlnosti, aniž by uměli si představit, že k podrobení chťičů a podmanění žádosti bojů třeba a vytrvalosti nezdolné.

Podle toho, jak vidíme, podávají se obecenstvu mnohá lákadla v denních listech beze všeho studu a bázně, v divadlech, kdež bezuzdnost se vyzývá, v dělách uměleckých, kteráž způsobem nestydatým dle zásad tak zvaného verismu se tvoří a pravou raffinovaností pomůcky podávají k rozmařilému a bujnému životu, zkrátka všechna lákadla k tomu cíli se shledávají, aby ctnost se uspala a bezstarostnou učinila.

Jeť to hanebným, ale důsledným počínáním, naději na nebe se světa odklizeti a všechnu blaženost od vratkých, měnivých statkův očekávati a takto takoruka v zem se pohroužiti. — O čem jsme tuto mluvili, to dotvrditi lze ne tak věci, jako spíše výrokem neočekávaným. Neboť, ježto lidem úskočným a vychytralým obyčejně nikdo otročtější po vůli nebývá jako ti, jichžto duch ve službě náruživosti se zvrhl a zlomil, tož v sektě zednářů vždy bývalo takých, kteříž navrhovali, že musí schválně a systematicky o to usilovati, aby lid bezuzdně náruživostmi se nasycoval, pak že

prý stane se hříčkou jich moci i zvůle, kterouž všeho mohou se odvážiti.

V příčině domácího pospolitého života smýšlí naturalisté takto: manželství jest věcí obchodu, lze je právně rozvésti dle dobrého zdání těch, kteří v ně vstoupili. Jest podrobno moci státních vůdů. Dítka nemají být vyučovány náboženství; teprv u věku dospělejším jest volno jednotlivci rozhodnouti se pro ten neb onen náboženský názor. — Zásady tyto osvojili si i svobodní zednáři a usilují již z dáвна uvésti je v život. Vždyť předpisuje se již v mnohých katolických krajinách, že mimo civilní manželství není jiného platného sňatku před zákonem. Na mnohých místech je rozvod manželství zákonitě povolen a jinde snaží se zákonitost mu vymoci. A tak rychlými kroky k tomu se směřuje, aby sňatek byl proměněn ve svazek dočasný, jehož poutem je náruživost. Když utuchla, je svazek rozpoután. — Svobodní zednáři hledí též vyučování mládeže do rukou dostati; neboť vědí, že u věku tom poddajném a ohebném lze nejlehčím způsobem mladých občanů státních dle chutě jejich vzdělati. Proto nechtějí, aby kněžstvo mělo ve vyučování a dohlídce na školy nějakého účastenství. Na mnohých místech již toho dosáhli, že veškeré vyučování mládeže neknežím svěreno jest a že při pěstování mravův o největších a nejsvětějších povinnostech poutajících člověka k Bohu ani se nemluví.

Dle zásady naturalistův jsou lidé ve státu v každém ohledu bez rozdílu stavu stejně oprávněni; každý od přírody je svoboden, nepřináleží mu jiným poroučeti. Žádati, aby lidé poslouchali autoritu, která nepochází z nich, jmenuje se násilím. Lid jest majitelem veškeré moci. Kdo panuje, vládne po rozkazu neb dle přání lidu. Změní-li lid svou vůli, mohou knížata i proti své vůli býti sesazeni. Prameny všech práv a povinností občanských sluší hledati v přesile lidu, aneb u vlády okamžité, jak dalece si totiž moderní názory osvojila. K tomu musí být stát beznáboženským. Nespravedlností nazývá se, dáti přednost některé z forem náboženských; všechny za sobě rovné pokládati sluší.

Že zásady tyto svobodní zednáři přijali za své a že jsou jim vzorem při organizaci státní, jest známo a nepochybné, netřeba tu důkazů. Vždyť dávno již v úmyslu tom zjevně napínají veškerých sil svých a tím otvírají cestu velkému počtu

odvážlivců, kteří ještě k horším věcem směřují, jelikož hlásají úplnou rovnost a společenství majetku, jakmile zrušen bude ve státu rozdíl stavův a rozdíl mezi chudým a bohatým.

Co jest sekta zednářův a jaká její cesta, vysvitá z toho, co jsme tuto pověděli. Základní jejich nauky, odporují rozumu tak, že není nic zavržení hodnějšího. Chtít náboženství a Církev, jež Bůh sám založil a po věky zachovává, zničit a po osmnácti stoletích znova se vrátiti ku mrávům a zvykům pohanským, k tomu patří veliké zaslepení a šílená bezbožnost. Ale i to jest stejně odstrašující, jako nesnesitelné, že dobrodiními Ježíšem Kristem z lásky nejen jednotlivcům ale celým rodinám a státům vydobytými, jež sami nepřátelé převelice oceňují, má se rázem povrhnutí. V šíleném a ohyzdném tomto nakládání s dary Božského vykoupení musíme opět viděti nevyhasinající žár záště a pomstychtivosti, kterýmž satan proti Kristu zuří. — I druhá opovážlivost svobodných zednářů, kterouž hledí základy všeho práva a mravnosti rozbořiti a těm ruku podati, kteří by si všeho dovolili, co se jim líbí, jako zvěř, čím jest jiným, nežli vhaněním lidstva do záhuby hanebné a potupné. — A zlo to zvětšeno je nebezpečím, jež hrozí rodině i státu; neboť jak na jiném místě jsme pověděli, jest ve sňatku svaté a náboženské posvěcení dle úsudku všech národů a všech časů. Božským pak zákonem je zapovězeno, tento svazek rozpoutati. Je-li znesvěcen, lze-li dle zvůle jej rozvázati, vnikne zajisté nepořádek a zmatek do rodiny, neboť žena postrádá pak své důstojnosti a dítky nemají více záruky svého jmění a své budoucnosti. — Vypustí-li stát úplně náboženství z oka a nebude-li dbáti Boha, nýbrž počínati si bude při svých ustanoveních a řádech tak, jako by Boha nebylo, dopouští se tím opovážlivosti také, o jakéž ani u pohanů slycháno nebylo.

Myšlenka o Bohu a veřejné přesvědčení o nutnosti náboženství tak hluboce bylo pohanům vštípeno, že domnívali se spíše najíti město bez základů nežli bez Boha. V pravdě jest lidská společnost, pro niž jsme přírodou určeni, Bohem, Stvořitelem přírody, založena a ustanovena. Od něho jakožto prapůvodu, pochází veškeré množství nesčetných darů, jimiž ona oplývá. Jako jednotlivec hlasem přírody pobádán je Boha synovsky a zbožně čtíti,

jelikož život a statky života od Něho přijal, musí i celé společnosti, národové i státy totéž činiti z těchže příčin. Kdo tudíž chce stát od náboženství úplně oddělit, jedná zjevně netoliko nespravedlivě, ale i nemoudře a nesmyslně. Poněvadž pak lidem dle vůle Boží jest vstoupiti ve svazky občanské společnosti, u níž svrchovanost hlavy jest nezbytnou ku zachování jejimu, jest na snadě, že autorita vlády od Téhož pochází, od něhož sama společnost svůj původ vzala. Odkudž seznati lze, že ten jenž vládne, ať jest kdokoli, jest služebníkem Božím. Protož pokud účel a přirozenost společnosti lidské toho vyžadují, jsme povinni poslouchati řádné vrchnosti podobně jako vůli vševládajícího Boha, což přímo odporuje domněnce, že by na vůli lidu záleželo, chce-li poslouchati, aneb poslušnosti dáti výhost. Nikdo nepochybuje o tom, že lidé sobě jsou rovni v příčině rodu, společné přirozenosti, posledního cíle, práv a rovnosti, jež z toho vyplývají. Jelikož však lidé nejsou stejných způsobností, nýbrž duševními a tělesnými silami, jakož i rozdílem v mravech od sebe se liší a povahy i přirozenosti jsou rozmanité, odporuje to velice rozumu, když vše se chce k jedinému pojmu a jednotvárnosti v zřízení státním přivést. Jako tělo tvoří celek spojením a souvislostí rozličných údů, které formou a určením svým se liší, ale dobře jsou připojeny a na svých místech rozděleny činnice celek pěkný dle tvaru, pevný v síle, prospěšný a nutný, tak i v státním spojení lidí jest nekonečná rozdílnost částí. Kdyby lidé všichni rovni sobě byli v postavení svém a každý dle své libosti jednal, vznikla by z toho forma státní tak obłudná, že zpotvořenější nelze si představit; pak-li však lidé, jakožto údové státního těla, v rozličných stupních stavu, povolání a zaměstnání svého svorně spolupůsobí ku všeobecnému blahu, vzniká obraz dobře spořádaného státu, jakýž přirodě odpovídá.

Ostatně z těch zmatek působících bludů, o nichž jsme mluvili, jest se státům nejhoršího obávati; neboť vyhostí-li se z lidu bázeň Boží a účta k zákonu Božímu, učiní-li se vážnost knížat předmětem opovržení, povolí-li se choutkám revolucionářským a budou-li se fedrovati, rozpoutají-li se úplně vášně lidu a nebude jiné úzdy, než bázeň před trestem, rozpadnou a převrátí se poměry společenské vesměs.

Tohoto převratu žádají si *kommunisté a socialisté*, zjevně to hlásajice.

Ať neříkají svobodní zednáři, že s počínáním těchto nemají nic společného, vždyť plány jejich a názory se úplně srovnávají! Neproniknou-li svobodní zednáři vždy a všude svými pokusy nejdále, není toho příčina v jich vůli a kázni, nýbrž v síle božského náboženství, jež nemůže zhubeno býti a v zdravější části lidstva, kteráž nechce býti otrokyní tajných společností a nesmyslné pokusy jejich rozhodně odmítá.

Kéž všichni poznali strom po ovoci a spatřili simé i zárodek zla, jež nás tíží, a nebezpečí, jež nám hrozí. Jest nám zápoliti s nepřitelem lstivým a úskočným, jenž lahodí sluchu knížat i národů a oba zajal klamným svým lichometnictvím. Pod zástěrou přátelství lidé ti vtírají se knížatům světským, chtějíce jich samých užiti za soudruhy a mocné spojence ku potlačení církve katolické. Aby jich spíše popudili, utrhnou Církvi ustavičně, žalující na ni, že ohyzdným způsobem s knížaty o královská práva a moc se hašteří. Tím získali si vlivu u vlád; nicméně vždy jsou hotovi, základy státu otrásti, knížata obžalovati a ze země je vyhnati, pak-li nevládnou dle jich programu. Tímto způsobem, totiž lží, naklonili si i národy. Plnými ústy hlásali svobodu a všeobecný blahobyť; jen Církve a knížat jest to vina, že lid z otroctví a bídý dosud není vytržen. Tak klamali lid a popudili jej proti oběma mocnostem, navádějíce ho k novotám. Ovšem na kýžené přednosti novot těch lid dosud čeká, ano, stížen jsa novými břemeny, jest i té útěchy v bídě své zbaven, již by požíval snadno, kdyby stát byl zůstal křesťanským. To z pravidla je trestem za pýchu oněm lidem, kteří v hrdosti a zpupnosti své bouřili proti pořádku božskou Prozřetelností zavedenému, že tam, odkud bláhově očekávali štěstí a blaho, potkávají se s bídou a strastí.

Bylo by nespravedlivostí a zpozdilým bludem, míti za to, že Církev příkazním, Boha Stvořitele poslouchati, světskou moc zkracuje, aneb některá práva knížat si osvojuje. Naopak, ona chce, aby světské vládě s uvědomělým citem povinností dáno bylo, co jí náleží. Že Církev právo panovníka odvozuje z Boha, zvyšuje tím vážnost vlády a pojišťuje jí nejvyšší účtu a ochotu poddaných. Jakožto přítelkyně pokoje a prostřednice svornosti, objímá Církev

všechny mateřskou láskou a jediné na to pomýšlí, aby lidem přispěla, učí je spravedlnost s dobrotou, panství se slušností a zákony s mírností spojovati. Učí dále, nikomu práv neporušovati, mír a veřejný pořádek zachovávat i v nouzi chudým soukromě i veřejně dle sil pomáhati.

„Avšak proto,“ abychom užili slov Augustinových, *„proto se domnívají neb aspoň chtějí, aby se lidé domnívali, že nauka křesťanská nesrovnává se s prospěchem státu, poněvadž nechťejí připustiti, aby stát trval stálostí ctností, nýbrž usilují, aby trval bez-trestností zločinů.“* — Za takových poměrův bylo by velmi přiměřené státnické moudrosti a nutné pro blaho veřejné, aby knížata i národové se spojili raději s církví ku potírání náběhův zednářských, nikoli však aby se družili se zednáři ku poškození církve.

Buď jakkoliv, při tomto těžkém a již tak velice rozšířeném zlu jest, ctihodní Bratři, naší povinností, abychom na prostředky k odstranění toho zla pomýšleli. — Znajíce však, že nejlepší a nejpevnější naděje nápravy spočívá v síle božského náboženství, jež zednáři, čím více se ho strachují, tím více nenávidí, protož za hlavní věc pokládáme, abychom jakožto pomocníci proti společnému nepříteli ctnost spasitelné víry sobě obrali. Cokoliv tedy římsí papežové, předchůdcové naši, ustanovili k zamezení a odstranění snah sekty zednářské; cokoliv nařídili za tím účelem, aby věřících od takových společností odstrašili neb zpět odvolali, vše to i každé zvláště My za platné prohlašujeme a naší mocí apoštolskou potvrzujeme. V čemž spolu na dobrou vůli křesťanův se spoléhajíc každého při spáse jeho žádáme a napomínáme, aby ni v nejmenším od toho se neuchylovali, čeho Stolice Apoštolská v té příčině nařizuje.

Vás pak, ctihodní Bratři, prosíme a žádáme, byste snahy své s Nami spojili a pilně pečovali, by tato nečistá nákaza, která se všemi tepnami ústrojí státního proplítá, vyhlazena byla. Pečovati máte o slávu Boží, o spásu bližních; což když při boji na mysl podržíte, udatnost a zmužilost Vás neopustí. Vašemu věhlasu budiž zůstaveno uvažovati, jakým obzvláště způsobem byste odstraniti měli překážky, jež Vám při tom v cestu vstoupí. — Ježto však mocí úřadu našeho nám přísluší, abychom sami na přiměřený způsob jednání poukázali, mějtež za pravidlo, abyste

nejprv zednářům škrabošku odňali a jich pravou tvářnost objevili; spolu pak abyste lid slovem a pastýřskými listy za tím účelem vydanými poučili, jaké jsou takových společností úskoky v lichocení a klamání, jak převrácené jich názory, jak hanebné jednání. Jak již několikráte Předchůdcové naši prohlásili, nikdo se nedomnívej, že jest mu dovoleno přistoupiti k sektě zednářův pod jakoukoli záminkou, ač váží-li u něho katolická víra a vlastní spása tolik, kolik vážití povinna. Nikdo se nedej klamati zdánlivou poctivostí; neboť by se nejednomu zdáti mohlo, že zednáři ničeho nevyžadují, co by zjevně odporovalo svatosti víry neb mravů; nicméně poněvadž celý základ a jednání té sekty v nepravostech a zločinech spočívá, nelzež nižádným způsobem s nimi se sdružovati.

Mimo to potřebí jest, aby neustálým kázáním a napomínáním lid byl k tomu ponoukán, by se zásadami sv. náboženství důkladně se obeznámil; na kterýžto účel snažně radíme, aby příhodnými spisy a řečmi duchovními vysvětlovány byly články sv. víry, v nichž filosofie křesťanská se zahrnuje. Tou měrou mysle lidské nabudou pravého poučení a budou tím náležitě ozbrojeny proti rozmanitým bludům a různým nástrahám nepravosti obzvláště v této době, kde bezúzdě se píše a kle lid chová nenasytnou touhu po vědění. — Zajisté velké to dílo, při němž však účastní se a prací svou pomáhati Vám bude duchovenstvo, jsouc k tomu Vaší péčí jak v příčině vědeckého vzdělání tak i příkladného žití spůsobilým učiněno. Leč úkol tak čestný a důležitý vymáhá pro sebe i pile nekněží, znajících sdružení lásku k náboženství a ku vlasti se vzděláním vědeckým a poctivostí. Spomocí mužův obojího druhu zasaďte se Ctihodní bratři, aby lidé církev svatou poznali a milovali; nebo čím lépe církev poznají a čím více si ji zamilují, tím více tajných společností nenáviděti a jich se varovati budou. — Protož za této vhodné příležitosti z důležitých důvodů poznovu radíme, což jsme nedávno vyložili, že nutno jest pilně šířiti a hájiti třetí řád sv. Františka, jehožto kázeň jsme z moudrých důvodův zmírnili. Neboť dle vůle samého zakladatele jest úkolem řádu toho, vybízeti lidi k následování Ježíše Krista, k milování sv. Církve, k plnění všelikých ctností křesťanských; a z té příčiny jest řád ten přeužitečný k potla-

čení náklady zločinů společností. Nechat tedy každodenně vzrůstá novými silami toto posvátné družstvo, z něhož mimo jiné lze se nadíti i toho přezřadujícího ovoce, aby duchové v pravdě uvedeni byli ku svobodě, k bratrství, k rovnosti práva; ne sice v tom smyslu jak o tom blábolí zednáři, nýbrž v onom rozumu, v jakém tyto statky lidskému pokolení Ježíš Kristus zjednal a v jakém sv. František jich pílil: Svobodu, pravíme, *Synů Božích*, jižto nesloužíme ani satanu ani vášním, těmto vládcům nejhorším; bratrství, jehož původ v Bohu jakožto nás všech Stvořiteli a Otci spočívá; rovnost, kterážto na základě spravedlnosti a lásky spočívá; neruší veškerých rozdílů mezi lidmi, nýbrž v různosti způsobu života, úřadů a snah vyvolí onen podivuhodný souhlas a jako souzvuk, kterýž od přirozenosti ku prospěchu a důstojenství obce pospolitě přináleží.

Na třetím místě stůjž věc, od předkův našich moudře ustanovená, prodlením času však zanedbávaná, která za vzor a příklad podobného zřízení za naší doby posloužiti může. Školy čili cechy řemeslnické tu rozumíme, jež, majíce náboženství za vůdce, sloužily k ochraně majetku i mravů spolu. Jestliže pak předkové naši průběhem a zkušeností mnohých věků o prospěšnosti cechův těch se přesvědčili, tím více přesvědčí se zajisté o tom věk náš, neboť společnosti ony jsou nad míru způsobilé k dotírání sekt nebezpečných. Kdož, pracující rukama svýma, nedostatek snáší, z jedné strany pro tento svůj stav jsou nejvíce hodni lásky a útěchy, avšak s druhé strany tito lidé bývají nejvíce přístupni úskokům a lstivosti těch, kdož lichometně se k nim přibližují. Pročež s laskavostí co největší sluší se jich ujmáti a zváti do spolkův počestných, aby hanebných společností se nepřichytili. Z té příčiny vřele si přejeme, aby tyto cechy pod ochranou a s pomocí biskupův s přiměřenými době přítomné změnami povšechně ku blahu lidstva se opět zřizovaly. I máme z toho nemalé potěšení, že již na mnohých místech skutečně jak spolky cechovní, tak i sbory ochráncův jich v život vstoupily; obojí spolky za účel si obraly, počestnou třídu dělnictva podporovati, dítky a rodiny jejich chrániti a opatrovati a o to pečovati, aby mezi nimi lásku ku zbožnosti, vědomosti náboženské a počestnost mravů širily. V téměř způsobu ne-

chceme na tomto místě pomlčeti o společnosti velkolepé a příkladné, kteráž o chudší lid sobě již výtečné zásluhy zjedнала a spolkem sv. Otce Vincencia se zove. Její snahy a působení jsou známy; onať o to usiluje, aby o své újmě pomáhala nouzi trpícím a sklíčeným a to s podivuhodnou opatrností a skromností, kteráž čím méně vidinu býti chce, tím jest lásce křesťanské vítanější a k ulevení bídě způsobilejší.

Na místě čtvrtém k dosažení cíle vytknutého Vaší věrné bedlivosti velmi doporučujeme mládež tuto naději lidské společnosti. — Co nejbedlivěji o její vyučování pečujte a při největší obezřetnosti nikdy se nedomnívejte, že by nebylo možno ještě bedlivěji přihlížeti k tomu, aby mládež vzdalovala se těch škol a učitelů, od nichž obávají se lze jedovatého dechu sektářského. Rodiče, zbožní učitelé, duchovní správce při vyučování křesťanském k našemu slovu napomínejte vhodným způsobem dítky a žáky a poučtež o povaze zločinův oněch společností, učež je záhy se varovati oněch různých úskokův, jichžto širitelé takových spolkův obyčejně k polapení lidí užívají. Ti pak, kdož jinochy ve sv. náboženství vyučují, dobře učiní, pohnou-li každého jinocha k tomu, aby se zavázal, že bez vědomí rodičův, anebo bez vědomí duchovního správce neb z odpovědníka svého vůbec do žádného spolku vstupovati nebude.

Známe však předobře, že by k vymýcení tohoto na vinici Páně zasetého škodlivého semene nestačila společná práce naše, kdyby *Pán vinice* nebeské dobrotivě pomocí svou nepřispěl k tomu, co zamýšlíme. — Tudíž nutno Jej o pomoc a záštitu prositi úsilně a snažně, jak toho velikost nebezpečí a nutná potřeba vyžaduje. Výsledkem svým zhrdnuvši vypíná se nadutě sekta zednářská a podobá se, že v tvrdošijnosti své již nezná žádných mezí. Přívrženci její zločinům sdružením a tajným společenstvím svých úmyslův spojení jsouce vzájemně vesměs se podporují a jedni druhých k odvážlivým nešlechtemnostem ponoukají. Tak prudký útok vyžaduje obranu stejně statečnou, aby totiž všichni lidé dobří sdružili se v rozsáhlou společnost k jednání a k modlitbám. Protož od nich vyžadujeme, aby svorným duchem proti rostoucím náběhům sekt spojení neoblomně stáli, a s upřímnými vzdechy spínali rukou svých k Bohu, v mo-

dlitbě žádající, aby jméno křesťanské zkvétalo a se rozmáhalo; Církev aby potřebné svobody požívala; ti kdož se od pravé cesty uchýlili, aby se na ni opět vrátili; bludové ať jednou ustoupí pravdě, nepravosti ať ustoupí ctnosti. — Za pomocníci a prostředníci oboře sobě matku Boží *Marii* Pannu, aby ta, kteráž při početí svém nad satanem zvítězila, ukázala svou moc proti bezbožným sektám, v nichž jakož patrně zatvřeli duchové ďábelští s neukrotitelnou zlobou a pokrytectvím znova se objevují. — Zapřisáhejme knížete andělův nebeských, vítěze nad nepřítelem pekelným, *Michaela*; taktéž přesvaté Panny ženicha *Josefa*, spasného nebeského ochránce Církve katolické; veleapoštoly *Petra a Pavla*, rozséváče víry křesťanské a rekovné její obhájce. Jich všech ochranou a setrváním na modlitbách společných doufáme dosíci, aby Hospodin pokolení lidskému v tolikrá nebezpečí uvrženému v pravý čas dobrotivě ku pomoci přispěl.

Jakožto záruku nebeských darův těchto a na důkaz Naší blahovůle Vám ctihodní Bratři, jakož i duchovenstvu a veškerému lidu péči Vaší svěřenému milerádi v Pánu udělujeme požehnání apoštolské.

Dáno v *Rímě* u sv. *Petra* dne 20. dubna 1884, papežství našeho leta sedmého.

Lev XIII..

Chvalořeč

o svatém apoštolu Janovi.

Napsal *Bossuet*.

(Dokončení.)

Díl druhý.

Přátelství nemůže býti nikdy dokonalým, neobjeví-li se ve veškeré podstatě své; proto největším jeho trápením jest, když se tajiti musí: avšak v času rozloučení nabývá tolik svěžesti a síly, že přirozenosti své nezapírá a se v opravdivém světle objevuje. Proto také poslední slova, jež vystrídali jsme s lidmi sobě milými i v nejzatvřelejších srdcích soucit budí: každý snaží se v případě tom utkvíti druhu svému v paměti. A vskutku také všechny poslední vůle naplněny jsou závěrky tohoto způsobu; a podobně též pozoruje-li láska, kteráž hlavně přítomností se udržuje, že blíží se osudný okamžik rozloučení a s ním zároveň bolestná ztráta, že milující se více

nespatří a spolu rozmlouvati nebudou, napne všechny své síly a všemožně se vynasnaží, aby aspoň v upomínce žiti a trvati mohl.

Pročež nepomysleme ani, že by byl Spasitel náš v okamžiku loučení zapomněl na lásku svou. „Když miloval své, kteříž byli na světě, až do konce je miloval,“ Jan XIII. 1. a poněvadž z lásky umírá, jest tedy láska Spasitelova při smrti jeho nejmnocnější. Za příčinou tou přivedl ke kříži svému obě osoby, jež nejvíce miloval, totiž *Marii*, svou božskou matku, a *Jana* svého věrného a dobrého přítele, jenž odloživ svou dřívější bázeň přichází, aby vyslechl poslední vzdechy svého Mistra umírajícího pro naše blaho.

I táž se vás bratři, proč zavolal božský Spasitel blahoslavenou Pannu k tomuto krutému divadlu? Snad aby ranil srdce její bolem a naplnil útroby její hořkostí? Musily její mateřské oči pohlížeti na tento smutný výjev a patřiti na tyto proudy ji tak drahé krve řinoucí se z krutých jeho ran? Proč jeho nejmilejší ze všech apoštolů sám svědkem jest jeho utrpení? Jakým pohledem zíratí bude na onu posvátnou hruď, na níž před dvěma dny hlava jeho spočívala, až Kristus Pán uprostřed bolestí nekonečných ducha svého z ní vypustí? Jakou radost mohl pocítiti Spasitel z toho, že, když jej miláček jeho pozoroval, nejkrutějším bolem skličen byl a upomínkou na tak něžnou a dosud čerstvé mu v mysli tkvící lásku do mdlob upadal? Miluje-li ho tak vřele, proč medle neušetří jej tohoto bolu; nebylo-liž by to zatvřelostí odepřítí mu milosti té? Nejmilejší, nepřipouštějme si domněnky té, ale vizte záměr Spasitele našeho. Panna *Maria* a sv. Jan musili býti přítomni smrti Pána Ježíše, aby jim mohl dáti své lásky plné „s Bohem“ a obdarovati je dary, jež jim ještě dáti měl a konečně, aby při posledním svém rozloučení k nim osvědčil vrchol lásky své.

Avšak co jim dá jsa sám nah a o vše oloupen? Lakotní a nelitostní vojáci vše mezi sebe rozdělili a o jeho tajemné roucho metali los; nemá ani tolik, aby mohl dáti pohřbíti tělo své, než co dím, ani toto tělo mu více nepřináleží: to stalo se obětí za všechny hříchy celého světa; do poslední krůpěje vycedil krev svou, aby dost učinil spravedlnosti Otce svého, o kterémž s chloubou hlásal, že s ním co nejužší spojen jest. Toť jeho Bůh, ale ne více Otec

jeho. Misto, aby i teď pozvedl hlasu svého, jako druhdy, řka: „Vše co jest tvé, jest také mé,“ prosí o jediný pohled: Respice me; avšak ani toho se mu nedostává, takže v opuštěnosti své volá: „Proč jsi mne opustil: quare me dereliquisti?“ Mat. XXVII. 46. A kamkoliv zraky své obrátí ničeho nespátří, co by mu náleželo. Avšak nikoliv, vidí svou matku Marii Pannu a sv. Jana: ostatní jeho přátelé jej opustili, tito pak dva jsou zde, aby mu řekli: „My jsme tvoji.“ Ejhle toť jeho všecken majetek, jenž mu zbývá a jímž v poslední vůli své vládnouti může. Avšak on je má obdarovati, jak asi to učiní! O duchaplná láska Pána mého! Majíc je obdarovati dáváš Marii Pannu učenníku svému a učeníka božské matěři své. Ego dilecto meo, praví. Pane můj, jsem tvým, nalož se mnou jak se tobě líbí. A následek těchto slov jest: et ad me conversio ejus.“ „Synu, vece, hle matka tvá.“ Tobě i tebe dávám Marii: Maria Panna náleží sv. Janu a sv. Jan Marii Panně. Potěšte se navzájem sobě přináležejíce. Zajisté není menší výhodou pro vás, že darováni jste, než že dar přijímáte a neobohatili jste vás tak darem svým, kterýž jsem učinil vám, jako darem, jež jsem učinil z vás.

Než bratři, vnikněme hlouběji do tohoto podivuhodného tajemství: hledejme v písmě sv., jaké as jest ono druhé narození Janovo, jež činí ho synem Marie, jaká pak jest tato nová plodnost, jež činí Marii matkou Janovou; odhalme závoje krásné bohovědy, jež nám vyloží pravdu tu. Když sv. apoštol Pavel mluví o potupné smrti a slavném vzkříšení Spasitele našeho, praví tato krásná slova: „Protož my od nynějška nikoho neznáme podle těla. A ačkoli jsme poznali Krista podle těla; ale nyní již neznáme.“ Jaký as jest smysl těchto slov apoštolových. Myslí-li tím, že Syn boží při smrti své zřekl se lidského těla a je více na se nevzal při slavném vzkříšení svém? Nikoliv bratři. Zajisté jiný v sobě smysl kryjí tato slova božského apoštola. A tento jest, že Kristus ve svém skutečném těle při svém slavném vzkříšení vstal, v těle slabosti prostém; abychom ale ještě lépe pochopili výtečné učení to, vezme, že Syn člověka, Ježíš Kristus, měl dvoje zrození a dvojitý život, jež se od sebe nekonečně lišily.

První narození jeho bylo ze života Marie Panny, a druhé: z nitra hrobu. Poprvé narodil se z Ducha sv. prostřed-

nictvím matky smrtelné, po níž zdědil smrtelnost. Avšak druhého zrození jeho nikdo leč Otec jeho byl účasten, pročez mu od doby té pouze jen sláva jest údělem. Následkem toho se též jeho smýšlení dle těchto dvou sobě protivných způsobů života řídilo: pochopujeme tudíž snadno, že Pán Ježíš lidské slabosti sebe za nehodné nepokládal; když pak slavně z mrtvých vstal slynul pouze velikostí a smýšlení jeho bylo venkoncem božské, jež člověčenstvo, jehož údem i na dále zůstal, všim vznešeným naplňovalo. Dokud Ježíš ještě mezi smrtelníky žil, pocítoval hlad i žízeň; často pojala jej bázeň a dotkl se ho bol; soucit jeho ku bližnímu často mu svíral srdce a dráždil krev, z očí pak vynucoval mu bohaté slzy. A nedivme se tomu, draží, neb to byli dnové jeho pokolení, kteréž mu ztráviti bylo v slabostech a mdlobách. Avšak za dnů své slávy a nesmrtelnosti, po svém druhém zrození, kterýmž Otec ho vzkřísil, aby seděl po pravici jeho, všechny slabosti zaplašil a všemohoucností svou rozptýlil všechny svůj bol. Počiná vládu svou jako Bůh a skutky jeho jsou tak tajemné, že mysl lidská je pochopiti nemůže. Nezbyvá nám leč zvolati se sv. apoštolem národů: poznali jsme Ježíše Krista podle smrtelného zrození jeho ve smýšlení těla, nunc jam novimus, nyní od doby slavného vzkříšení jeho, již jej takto více nepoznáváme, nýbrž vše, co na něm potřebujeme, jest božské.

Dle učení tohoto božského apoštola neobávám se více tvrditi, že vzkříšený Ježíš jinak na Marii Pannu pohlíží než Ježíš smrtelný. Neboť, bratři, prvním zrozením mým závisel od matky své: „byl jí podán a poslušen, praví evangelista. Jakkoliv Ježíš byl Bůh sám, přec láska, již ku své božské matce choval, smiřena byla se synovskou a uctivou bázni, kterouž dobré dítky neztratí nikdy. Jej provázela všechna sladká hnutí a všechny ony láskyplné nepokoje, jež vždy pravá láska ve vřelé srdce smrtelníků vtiskuje: to vše slušelo Ježíši za dnů slabosti jeho. Než vizte Ježíše na kříži: kdy smrtelnost jeho ku konci se blíží. Od chvíle té již jinak počíná milovati Marii: avšak láska nebude přec méně vroucí, neb dokud Ježíš bude člověkem, nezapomene na svou matku, blahoslavenou Pannu.

Po slavném vzkříšení musí ovšem dáti lásce vhodnou podobu a tvářnost ku slávě své. Kam poděje se ale, draží, tato

úcta, náklonnost, laskavost, všechny ony něžné starosti a sladké obavy, jež až dosud lásku jeho provázely? snad zemrou s Ježíšem Kristem a Maria Panna bude o ně na vždy oloupena? v Kristu shromáždění, toho dobrotu jeho nepřipustí. Poněvadž smrtí svou vešel do slávy své, kdež ctnosti ty více konati nemůže, vkládá je na sv. Jana, v jehož sobě přemilém srdci je ožívuje. Totéž dotvrzuje nám sv. Paulin výmluvnými slovy svými, když dí: Již lidskou slabostí svou, v kteréž zrodil se z ženy a smrtí kříže, již dosáhl věčné slávy svého Otce, zanechal člověku myšlenku pravé něžnosti lidské.“ Veškera lahoda a úctivost lásky jeho k matce, žiti bude nyní ve sv. Janu, kterýž bude synem jejím; a aby je spolu na věky spojil, nemluví z kříže hlasem slabým a třesoucím, jako nemocný, jenž se chystá vypustiti duši svou, nýbrž vši silou zdravého muže a vši pevností vzkrísujícího Boha. Onen, jenž zraky své, kam chce, obrací, jehož slovo jest všemohoucí, a jenž jest věrný v slibech svých, činí Marii matkou Janovou a Jana synem Mariiným.

Kdo dovede vysloviti onu moc, jakou tato slova měla na jejich duše? Oba lkali u dřeva kříže, všechny rány Ježíše Krista rozrývaly jejich srdce a prudký bol činil je téměř strnulými. Avšak jakmile zaslýchli poslední slova loučení Ježíšova, probudily se myšlenky jejich novou ranou, Maria zachvěla se v útrobách svých a krev Janova do poslední kapky vyrušena byla a srdce jeho pukalo bolem. Slova ta pronikla duše jejich, jako dvousečný meč a zůstavila v nich ránu krvavou, ránu nesmírnou: avšak oni musili zakusiti tento žal a rozevřiti takto srdce svá, aby, dovoleno-li takto se projádríti, do jednoho vstoupila úcta synova a do druhého něha a laskavost matčina.

Nuž pozorujme Marii jakožto matku sv. Jana. Ačkoli láska její zvyklá jsouc objímati Boha stěží spokojí se s člověkem, kteráž nerovnost spíše ji připomínati bude neštěstí její, nežli náhradou ztráty; přec slova Syna jejího ji konejší a k novému životu probouzí a způsobuje, že hledajíc Ježíše nalézá ho v Janovi. O jak veliké a nevýslovné jest štěstí tohoto milovaného učenníka! Jakými dary ozdobil jej Spasitel, aby důstojně zastupoval místo jeho? Zavazuje-li ho láska, aby při loučení svým matce svou věrnou dal podobiznu, jak asi vtiskl Janovi svůj živý a přirozený obraz?

O jak velikým stal se sv. Jan, že ustanoven jest, aby zde na této zemi zastupoval Syna Božího po smrti jeho a jak dokonale jest povolání jeho, že s to jest, aby osladil bol a následoval, vůbec-li to možno, lásku přesvaté matky nelíčenou a dokonalou s Ježíšem podobností!

A konečně uvažme onu hojnost milosti, jichž mu byla studní nevyčerpatelnou láska Marie Panny a její ustavičná snaha učiniti z něho Ježíše Krista samého, jak asi rozněcovala se vroucí láska jeho přecistým obcováním s plamennou láskou, kterouž zářilo srdce Marie Panny! k jakému as dospěla vrcholu panenská čistota jeho, jež povznášena byla skromnými pohledy blahoslavené Panny a jejími andělskými rozhovory!?

Hle! jak nesmírná jest moc čistoty, že činí sv. Jana důvěrným miláčkem Páně, dědicem lásky Marie Panny, nástupcem Spasitelovým a věrným obrazem jeho. Ona dále mu dává za dědictví Marii a činí ho synem panenské čistoty její; než toto není ještě vše co působí veliká síla její, neb ona mu otvírá samo srdce Ježíšovo a zabezpečuje mu držení jeho.

Díl třetí.

Již jednou jsem pravil, křesťané, že Spasitel náš neměl na tom dosti, aby všemi dary obsypal sv. Jana, nýbrž že mu dal sám vši štědrosti pramen. Všecky dary pocházejí z lásky a Ježíš dal mu lásku svou. Láska má původ svůj v srdci, ano i to srdce své mu dává, půdu samu, z které mu již všechny plody poskytl. Přitul se ke mně drahý učenníku můj, neb již před věky jsem tebe zvolil za učitele lásky; pojď a napoj se z pramene samého, pojď a čerpej z něho ona něhy plná slova, jimiž zjemníš věrce mé, přitiskni se ku srdci mému, jež jen láskou ku člověčenstvu plane a pociť onen žár, jenž mne ztravuje.

Nebudu se šířiti o přednostech sv. Jana, ale obrátím se přímo k němu, aby nám srdce Ježíšovo jakožto jeho pán otevřel a naučil nás znáti všechna jeho hnutí, jež láska sama zbuzuje. Prání naše vyplnil sv. Jan ve spisech svých: neb všechny k tomu cíli směřují, aby nám jasně a zřejmě vylíčily srdce Ježíšovo. V srdci tom zahrnuta jsou všechna tajemství víry křesťanské: tajemství lásky, jejížto původem jest a sice srdce, lze-li se tak vysloviti, celé proniknuté láskou: neb ono bu-

šení, onen tlukot srdeční působí láska. Pozorujme jen jak sv. Jan vykládá tajemství lásky; začíná od počátku: in principio, Jan I. 1. a přichází až k tomu, že láska sama, t. j. Ježíš „přebýval mezi námi: et habitavit. A kdo pohnul jej k tomu, aby přebýval mezi námi? láska. „Tak Bůh miloval svět: sic Deus dilexit mundum.“ III. 16. Láska ho tedy pohnula, aby na se vzal přirozenost lidskou. Jaké srdce dá přirozenosti této, ne-li srdce celé proniknuté láskou?

Bůh sám všecka srdce učinil, podle dobrolibezné vůle své. „Srdce královo jest v ruce Hospodinově jakož i srdce ostatních (lidí): „Cor regis in manu Dei est.“ Přis. XX. 1. Regis, krále Spasitele. Které srdce bylo nejvíce v ruce Hospodinově? Bylo to srdce samého Boha, jež z blízka řídil a jehož všecka hnutí vedl. Což jiného bylo úkolem božského Slova tělem učiněného, než aby v sobě utvořilo srdce s láskou nekonečnou, kteráž pohnula Je přijíti na tento svět: Dejte mi vše, co něžné, vše, co sladké a libé jest, abych vyličil vám Spasitele, jenž žádné nepoznal bíd, aby tím srdce jeho nebylo sklíčeno, jenž bloudící ovce nemohl nechati blouditi, jehož láska život v nebezpečí nasazuje a rámě jeho shýbá, aby na ně vzítí mohl ztracenou ovoi, kteráž jej přivádí na slova: „Žizni-li kdo, pojď ke mně.“ Jan VII. 37. „Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete.“ Mat. XI. 28. Pojďte ke mně vy hříšníci, nebo vás právě hledám. Srdce jeho jest takové, že neohroženě zvolati může: „Život svůj dávám sám od sebe: ego pono eam a meipso.“ Jan X. 18. Já mám srdce plné lásky, kteráž zaslibuje tělo mé i duši mou všemožným mukám.

Ejhle, bratři, srdce Ježíšovo, ejhle tajemství víry křesťanské. Proto celá víra naše obsažena jest v těchto slovech: „A myť jsme poznali, a uvěřili lásce, kterouž Bůh má k nám: nos autem credidimus charitati, quam habet Deus in nobis.“ I. Jan IV. 16. Tot zpráva sv. Jana. Proč Židé asi nevěří v evangelium naše? Oni sice poznávají jeho moc, ale nechtějí věřiti jeho lásce, poněvadž nemohou nabyti toho přesvědčení, že nás Bůh tak miloval, že nám svého vlastního Syna poslal. Co však týká se mne, já věřím v tuto lásku a to jest vše. Věřím, že láska sama, t. j. Ježíš člověkem jest učiněn a věřím též, že pro nás zemřel, neboť miluje a kdo miluje vše podstoupí: audimus charitati ejus.

Avšak věříme-li v tuto lásku, musíme ji také následovati. Srdce Ježíšovo objímá všechny věřící: v něm všickni spojení jsou vespolek: „aby dokonáni byli v jedno: ut sint consummati in unum.“ Jan XVII. 23. Totéž srdce pravilo: „Otče chceš, aby, kde jsem já, i oni, které jsi mi dal, se mnou byli.“ Jan XVII. 24. On nevyjímá nikoho a volá k sobě všechny dítky své, aby milovali se navzájem, v útrobach Ježíše Krista. Philipp I. 8. Májme též srdce jako Ježíš pro všechny otevřené nevylučující nikoho z lásky. Touto vzájemnou láskou se pak utvoří pouta lásky, jež vycházejíce od Ježíše všechny spojujati budou poutajíce a slučujíce je nerozlučitelně: pročež nelámejme jich a nezabraňujme nikomu vstoupiti do této jednoty lásky Ježíše Krista. Neb máme v něm všickni dosti místa; užijevme bez závidosti statků, jež nám poskytuje, zajisté ničeho z nich nepozbudeme, budeme-li je s ostatními sdíleti, ale spíše ještě si je pojistíme: neb čím více tyto bratřím svým ochotně udělujeme, tím více se množí a rozhojňují. A proč medle chceš odtrhnouti bratra svého od srdce Ježíšova? Spasitel náš netrpí žádného odloučení, nýbrž tebe sama z kruhu svých vyloučí. On všechny slabosti naše snáší jen, když se snažíme sami přikryti je přikrovem lásky. Milujme se tedy v srdci Ježíšově. „Bůh láska jest: a kdož zůstává v lásce, v Bohu zůstává, a Bůh v něm.“ I. Jan IV. 16. Ach, kdož mi poskytně přátel, jež bych opravdu miloval láskou svou? Neb dám-li těmto srdce své, dám je Bohu, jenž jest láska sama. „Nesvěřuj se pouhému člověku, ale tomu, v němž on sám bydlí, aby též takovým se stal. Aníž v důvěře své vůbec oné nejisté změny smýšlení lidského se bojím.“ Způsobem tím milují se duše blaženců v nebi.

Láska, která je pevně k sobě poji, více a více vzájemným objímáním jich srdcí se rozněcuje. Milují se v Bohu, jakožto v středu jednoty své; milují se pro Boha, jenž jich celým a společným jest statkem. Milují Boha v každém spoluobčanu svém vědouce, že každý Bohem veliký jest a s radostí sdílí štěstí bratří svých citíce se sami blaženými z prospěchu, jehož sami nemají: aneb lépe, oni mají vše, ježto láska zaopatřuje jim dary veškerého těla a je dovršuje v této svaté jednotě, kteráž spojuje je s Bohem činí je majetníky všech statků nebeských.

Než, bratři, účastněme se již zde na zemi tohoto nebeského blaha a milujme se vespolek; nechť láska bratrská naplní srdce naše, abychom pomocí její zakusili nevy-slovitelných rozkoší, blaženosti svatých se rovnající; ona obohatí chudobu naši poskytnouc nám všechny statky společně; a tím že učiní z nás jedno srdce a jednu duši, staneme se též členy oné jednoty božské, blaha věčného, jež pak samo tehdy dokonalým bude, až láska všechny naše mohutnosti přetvoří, až Bůh sobě v nás stálý přibyték učiní. Amen-

Dom. Lib.

Nutnost vzývatí sv. Jana Nepom.

Až podnes přicházejí každoročně i z dalekých cizích zemí listy do Prahy, ve kterých ten neb onen cizinec snažně za to prosívá, aby na jeho zvláštní úmysl tolik a tolik mší svatých (lecdys i padésáte) u hrobu sv. Jana Nep. od některého kněze slouženo bylo. Kdo by se chtěl přesvědčiti, je-li to pravda, poptej se jen toho neb onoho kněze při chrámu Páně sv. Vítském přísluhujícího. A žádný z těchto cizozemských ctitelů sv. Jana Nep. toho tuším ještě nelitoval. Mezi tím tedy, co naši rozumáři a svobodomyšlníci po cizácku o to se zasazují, kterak by hlubokou úctou k sv. Janu Nep. ze srdce lidu Českého nejsnadněji, kdyby jen možno bylo, vyrvali, a mezi tím, co se jim snad poštěstí, že toho neb onoho ubohého človíčka do své sítě dostanou: stará se Prozřetelnost Božská i o to, aby sv. Jan Nep., jenž posvátným jazykem svým Boha všemohoucího tak mohutně oslavil, v dalekých, cizích zemích nových, upřímných a věrných ctitelů vždy nalezl. Tuť člověku takřka mimoděk přijdou na mysl tato slova Písma svatého: „Protož pravím vám, že bude odnato od vás království Boží, a bude dáno lidu přinášejícímu užitky jeho.

Nuže tedy v důkladném spisu Dr. Klem. Borového*) dočítáme se takto doslovně: „Ku přimlouvám sv. Jana Nepom. brali útočiště své katoličtí křesťané v rozličných nemocech, na př. v zimnici, silných křečích, vředech na těle, vodnatelnosti, padoucnici. Taktéž volali k němu ti, kdo

byli v nebezpečnosti ve vodách utonouti aneb při pádu s nějaké výšky se poraniti. Jej o pomoc vzývaly ženy v požehnaném stavu se nacházející. K němu předkové naši se utíkali v čas sucha za vyprošení deště. Rovněž připisována mu ochrana od hanby světské a pomoc v záležitostech soudních, jakož se toho četné a přísežné dosvědčené příklady zaznamenané nalezejí.“ Sám pak Dr. Kl. Borový uvádí četných takových příkladů v knize své na stránce 96—108.

Církevní autoritou, kteráž v tom obecném smýšlení a přání lidu českého vyhověla, uznáni jsou sv. Václav a sv. Jan Nep. za hlavní patrony a dědice celé země České, a proto také jest výroční svátek jejich v celých Čechách svátek veřejný čili zasvěcený. Poněvadž však sv. Jan Nep. jest vůbec *zvláštní patron dobrého jména a dobré pověsti*, za tou příčinou jest také jakožto hlavní patron celé země České i hlavním patronem dobrého jména a dobré pověsti celé naší vlasti a celého národa našeho. Komukoli tedy z nás Čechů na tom skutečně záleží, aby vlast naše, aby národ Český u svých sousedů dobré pověsti, dobrého jména požíval, vzývejž i za to stále a důvěrně sv. Jana Nep. Dobrého jména a dobré pověsti má nejen každý jednotlivec, ale také celý národ velice potřebl, chce-li vůbec spokojeně a šťastně žiti a se při práci své a při svých poctivých snahách z blahodárných úspěchů radovati. Kdo by snad o tom dostatečně zkušenosti neměl, jak mocného vlivu dobrá pověst a dobré jméno celého národa má na blahodátne úspěchy na poli politickém, tent se na to jen důvěrně poptej u některého z našich předních politiků a státníků, kteří v říšské radě a na sněmu českém po delší čas již jakožto poslancové zasedají. Ti zajisté budou s to jemu rozličnými příklady dosti pádně ukázati, jak škodlivé bývají a jak velikých překážek způsobiti mohou zlé pověsti, které se i bezdůvodně a utrhačně o některém národu veřejně roztroušují, když se tentýž národ o spravedlivé a blahodátne úspěchy se vši poctivostí zasazuje. A proto se to také vždycky jen tak maně neděje, když poctivé a šlechetné snahy některého národa od jeho odpůrců veřejně a tajně osočovány a podezřívány bývají. Ale kdo z lidí, kdo ze samých i sebe zkušenějších politiků a státníků, bude moci všechny takové překážky, úskoky a a pletichy zameziti aneb je aspoň zde a

*) Sv. Jan Nep. Vypisuje Dr. Klem. Borový str. 51.

tam neškodnými učiniti? Žádný! Tak se to dělo vždy co svět světem stojí a bude se podobně i dále dít, dokud tento nynější svět potrvá a poslední, všeobecný soud Boží nepřijde, neboť na tomto světě bývali, jsou a budou vždy nejen dobří a šlechtí, ale také zlí a nešlechtí lidé. Ku zamezení všech takových překážek, podezřívek, úskoků a pletich bude a zůstane vždy každá pouze lidská moc, každý i sebe vybroušenější rozum lidský nedostatečný. Tu nezbyvá člověku nic jiného než u Boha všemohoucího pomoc hledati a jej pokorně za to prositi, aby nejen nám jednotlivcům, ale také celému národu, celé vlasti žehnal, je ze všech nastražených osidel, úskoků a pletich nepřátelských vysvobodil, jim dobré jméno zachoval a jim konečně také srdce všech takových mužů naklonil, kteří ve svém osobním postavení velkého neb rozhodujícího vlivu na osud celého národa a celé vlasti mají. „Srdce královo jest v rukou Božích, kamkoli chce nakloní jej Hospodin,“ tak praví Písmo sv. A když tedy Bůh i samé srdce královo, který největší moci v zemi požívá, může dle nejsvětější vůle své nakloniti kamkoli se mu líbí, může také všemohoucím vlivem svým vlasti naší a národu našemu nakloniti srdce všech takových mužů, kteří na osudy naše velkého vlivu mají, ano může i z nepřátel našich učiniti naše přátele aneb aspoň škodlivý vliv jejich úplně zmařiti. Za to vše musíme však my Čechové k Bohu se modliti; neboť i o nás platí slova: „Proste a bude vám dáno;“ nebudeme-li tedy prositi, neobdržíme ničeho. A tu právě má také platnost, ona od dávných století již v Čechách známá zásada, kteréž se praví Čechové vždy houževnatě drživali, že totiž *naši svatí patronové a dědicové Čeští, svou mocnou přímluvou u Boha, nedají zahynouti ani nám ani budoucím*. A Bůh všemohoucí a nejvyšší milosrdný neučinil toho zajisté jen nahodile a pouze nadarmo, že právě naší vlasti České, ráčil uděliti zvláštního takového sv. patrona, který pro dobré jméno bližního svého a pro jeho dobrou pověst mučnickou smrt podstoupil, a který po celém širém světě „divotvorem“ sluje! Proto kéž vždy sv. Jan rozpomíná se na své pleme a oroduje v těchto těžkých dobách za nás. Hajme čest Jeho proti nepřátelům, kteří jsouce nedouky chtějí pošpinit sv. Jméno Jeho. Sv. Jene pros za nás na každý čas!

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od

Frant. Vacka.

(Pokračování.)

„Nesnadno hádati, co mu v hlavě vězí,“ mínil konšel Sperát a pokrčil rameny. „Jestliže vždy vřidností se vyzna-
menával, tož nynější nedůtklivost jeho vejde poněnáhu v pořekadlo . . . Nejsem samojediný, abych takto o něm soudil, nýbrž soud ten zaslechl jsem z úst mnohých pánův.“

Pan purkmistr tiskl konšelovi ruku, aby umkl. Věděl zajisté, že Sperát horší se na mistra pro příkrou odpověď, kterou nedávno v radě jej byl odbyl. Konšel mluvil dosti hlasitě, že mohl býti slyšán i od ostatních. Purkmistr přetrhl mu řeč, nechtěje, aby kdo jiný do ní se mísil a táhl jej za sebou do odlehlého výklenku komnaty.

„Nesmíme tak přísně posuzovati jednání Radoušovo,“ domlouval laskavě mluvčímu. „Umělci všichni do jednoho muže mívají vrtochy a běda tomu, kdo odvažuje se jim odporovati. Mistr Matouš jest muž na slovo vzatý, milovník vlasti své nad jiné horlivější, o město zdejší na výsost zasloužilý. Jestliže tu i tam neústupně stojí na svém, nemějte mu prosím za zlé. Ve slovech mu povolíme, ve skutečích zůstává při nás dobrá a svobodná vůle. Tak dlužno obcovati se starci, kteří v horlivosti o dobré bydlu otěiny své sešedivěli.“

„Souhlasím s vámi, pane purkmistře,“ omlouval se konšel Sperát, „a nebyl bych ani slovem dotýkal se mistra Radouše, kdybych míněním jiných se nebyl ujistil. Mně, pravím to otevřeně, neublížil nikdy a jestliže přece tu i tam na mne dotíral, učinil tak za tou příčinou, že byl přesvědčen, kterak náhled jeho, stana se skutkem, snáze povede k cíli nežli náhled můj.“

„Tak jest!“ přisvědčil radostně purkmistr. „Těší mne, co jste řekl. Každý z nás pečuje svědomitě o dobro obecné. Toho nebude nám tuším nikdo upírati. Avšak mínění jednotlivcův zhusta se rozchází. A také nemůže býti jinak. Kolik hlav, tolik rozumů. Než v tom snášíme se všichni, že čest a sláva Boží jest koncem našeho jednání a blaho milých spoluobčanův cílem našich snah a všeho počínání. Péče o záležitosti obecné, která po vůli boží

KRONIKA.

složena na bedra naše, vyhledává při nás mnohé oběti. Rádi a jednovorně je přinášíme a nebude nikdy sváru mezi námi.“

„K tomu netřeba nežli doložití Amen,“ děl konšel Sperát a upřímně tiskl ruku purkmistrovu. „Buďte přesvědčen, že i mně ze srdce jste promluvil. Tak budeme smýšleti a jednati a všemohoucí Pán neodepře nám daru Ducha sv. a hojnost milostí, abychom úradům a povinnostem svým dosti činili.“

Ve tvářích obou rokujících otců města zračila se radost a spokojenost.

Předkové naši blahé paměti, pokud představeni byli obojím jednotlivých měst a měli poručenu sobě veškerou správu jejich, vyznamenávali se nelíčenou zbožností a toho nejprve vyhledávali při všech skutcích svých, aby množila se sláva Boží. A jestliže snad přece někdy více na rtech nežli v srdci tanul jim úmysl zbožný a jestliže tu i tam užívali jména Božího toliho z dobrého zvyku: toho chraň se kdokoli upírat, že živá paměť cti a slávy Boží dodávala jim síly k věcem velikým, jež podnikali a naplňovala srdce jejich blahou útěchou, že vše se zdaří, co počínali. Čím vyšší a vznešenější cíl, k němuž směřujeme, tím více odvahy, tím více zápalu a nadšení! Vzájemné dorozumění a svornost jen tam lze nalézt, kde neutuchlo vědomí, že nad osudy lidskými bdí oko vševědouce a mocné rámě prozřetelnosti Boží řídí kroky slabých, nedokonalých tvorův.

„Nebudu toho před vámi tajiti, že dnes jednati budeme o věcech velmi vážných,“ rozhovořil se pan purkmistr. „Sotva kdo z přítomných pánů tuší, jak veliká potřeba a nutnost na nás doléhá . . .“

„Co to pravíte?“ děsil se konšel Daniel.

„Bohužel, v brzku vše uslyšíte.“

Bude snad rozmnožena posádka vojanská, která již po drahý čas sužuje nebohé sousedy?“

„O tom jsem posud ničeho nezaslechl.“

„Ci máme zbaveni býti svobod a výsad městských.“

„Ani o tom jsem posud ničeho nezaslechl.“

„Nu tak mluvte přece, jaká to potřeba bude předmětem dnešního rokování?“

Dříve nežli mohl pan purkmistr upokojiti zvědavost konšelovu, otevřely se dvěře radní síně a mistr Radouš vstoupil do komnaty. (Pokrač.)

Z Prahy. Slavnost sv. Jana Nepomuckého, mučenika a hlavního patrona království českého, koná se tímto pořádkem: Dnes v svatvečer slavnosti (15. května) ve 3 hod. odpol. budou slavné nešpory a hodinky jitřní, v 5 hod. u hrobu sv. Jana česká pobožnost, v 6 hod. německá pobožnost. — Zítřa o slavnosti bude první mše sv. se zpěvem a českou pobožností, v 7 hod. z rána zpívaná ranní pak tichá mše svatá. Od 5 hodin bude se zpovídati po celý den. O půl 9. hod. bude německé a v 10 hod. české kázání, načež o 11. hod. J. Emin. nejd. p. kardinál sloužiti bude pontifikální mši sv., po které udělí apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všechny přítomné, kteří svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní hodně přijali. Při této mši sv. koná se též sbírka na dostavění velechrámu sv. Vítského. Odpoledne o 2. hod. bude u sv. Víta české kázání, o 3. hod. slavnostní nešpory, pak bude tamtéž kázání německé, po němž povede se uvnitř chrámu sv. Vítského slavný průvod s nejsv. Svátostí ku hrobu sv. Jana, kdež uděleno bude požehnání. U téhož hrobu budou pak od půl 5. české zpěvy a v 5 hod. české litanie a sv. požehnání, pak líbání sv. ostatkův, konečně v 6 hod. pobožnost německá. — V sobotu 17. t. m. budou u hrobu sv. Jana mše sv. opět od 5 hodin z rána až do poledne. Mše sv. v 6 hod. s českou pobožností (bude se konati po celý oktáv), v 7 h. zpívaná mše ranní, o půl 9. hod. zádušní mše sv. za † kněze Ant. Hanikýře, zakladatele Dědictví Sv. Janského; odp. o 5. hod. české zpěvy, o 6. hod. litanie a modlitby české, pak sv. požehnání a líbání ostatkův sv. Jana, v 7 hod. táž pobožnost v řeči německé. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanovníci. — Na mostě u sochy sv. Jana Nep. koná se večerní pobožnost jazykem českým v 7 hod., něm. pak před 8. hod. Dnes a zítřa budou ji konati pp. kanovníci pod infulou, v ostatní dny po celý oktáv farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — U sochy sv. Jana na sv. Janském náměstí koná se v 8 hod. večer pobožnost po celý oktáv farním duchovenstvem od sv. Ducha. — V kostele sv. Jana Nep. na Skalce slaví se pouť tímto způsobem: O slavnosti sv. Jana Nep. bude v 7 hod. ranní mše sv., v 10 hod. kázání české, v 11 hod. zpívaná mše sv., odpol.

ó 4. hod. kázání německé, v 5 hod. nešpory po celý oktav bude v 7 hod. tichá, v 10 hod. zpívání mše sv. a ve 4 hod. odpoledne požehnání. — Osmidenní pobožnost k sv. Janu Nep. koná se též u sochy téhož světce na Pohorelci každodenně večer v 8 hod. a sice v svatvečer, v den, a pak v oktáv slavnosti při osvětlení náměstí Pohoreleckého. Pobožnost tu koná farní duchovenstvo Strahovské.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 18. května u sv. Salvátora v semináři, od 19. — 22. t. m. v Emausích a od 23. — 26. t. m. u sv. Jindřicha.

— **Konsekrace** nejdůst. p. biskupa Karla Schwarze konati se bude slavným způsobem od J. Emin. nejdůst. p. kardinála v neděli dne 18. května o 9. hodině. Titul, jakého se nejd. p. světicímu biskupovi dostalo není Athanasipolis, jak mylně v některých novinách bylo udáno, nýbrž Anastasiopolis. Toto město leželo v Mesopotamii nedaleko Nisibis. Proslulým se stal Theodoret biskup Anastasiopolský v 3. století po Kr. P. — Ku svěcení nejdůst. p. biskupa přibudou do Prahy všichni nejdůst. pp. biskupové Čech: Kralohradecký, Litoměřický i Budějovický. — Pán Bůh račiž nového nástupce apoštolů na cestách tohoto života síliti a ještě dlouhá léta zachovati.

— Dvacátá třetí řádná valná hromada **Jednoty pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském** za správní rok 1883, bude se konati v pátek dne 23. května 1884 o 4. hodině odpo. v staroměstské radnici v Praze. Program: 1. Výroční zpráva. 2. Výkaz o správě jmění jednoty. 3. Zpráva revisorův. 4. Volba 4 členů ředitelstva. 5. Volba revisorů pro účet z peněz a staviva. 6. Porada o volných návrzích, budou-li jaké do 16. května t. ř. ředitelstvu písemně dodány.

— **Statistika freimaurů.** Počet loží svobodných zednářů, na něž sv. Otec v těchto dnech si stěžuje, páčí se na celém světě na 138.065, které dohromady 14,160.548 členů čítají. Příjmy páčily se roku 1880 na 4.465,973.312 franků, z nichž dvě třetiny byly ve prospěch dobročinných oučelů vydaný.

— Vévoda Pavel Mecklenburský vystoupil z pruské armády, čímž ovšem se nevzdal nároků na trůn po otci. Příčinu tohoto vystoupení hledati v tom, že se před svým sňatkem přísahou zavázal,

že své potomstvo dá v náboženství katolickém vychovati, — což ale není v Prusku věci dovolenou. Až do dneška má platnost kabinetní rozkaz krále Bedřicha Viléma IV., a nyníjším císařem Vilémem obnovený, dle něhož každý důstojník evangelického vyznání, který přísahou se zaváže před knězem katolickým, že své dítky dá vychovati v náboženství katolickém, propuštěn má býti ze služby. Vévoda Pavel takový slib složil, a proto asi delší pobytí v pruském sboru důstojnickém stalo se mu nesnesitelné. — Onen kabinetní rozkaz vzbuzuje podivení u každého.

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchovenstva*,“ roč. XXV., čís. 4. má tento obsah: Nábožensko-mravní poměry na pevnině australské se vzhledem k domorodcům. Důležitost a význam filosofie scholastické zvláště thomistické. Duše lidská jest nesmrtelná. V kolikátém roce úřadu svého messiášského zemřel Kristus Pán? Anděl Hospodinův v starém zákoně. — Kronika: Prof. Alban Stolz. Konání křesťanského cvičení jest úkonem bohoslužebným ve smyslu §. 303 trestního zákona. Konkurenční povinnost při farách inkorporovaných. V příčině pohřbívání a vykopávání mrtvol. Zpráva o LVI. schůzi výboru Dědictví sv. Prokopa. Valná hromada Akademie křesťanské v Praze. — Literární oznamovatel pojednává o pateru spisech.

— „*Plesy duchovní.*“ Kostelní zpěvník pro čtyři smíšené hlasy, hlavně ku potřebám studující mládeže škol středních. Uspořádal Ludvík Holain, studijní prefekt kn. arcib. semináře Kroměřížského. Cena 1 zl. 50. kr. — Jest to dosti obsáhlý zpěvník čtyřhlasých písní kostelních, písní většinou věru zdařile vybraných, jakož i pro celý církevní rok se hodicích. Jsouť tu písně adventní, vánoční, postní, velikonoční, svatodušní, mešní obecné, k požehnání, příležitostné, mariánské, o svatých, za zemřelé a j. Každý ze jmenovaných oddílů sestává až i z 10 ušlechtilých písní — obsah tedy zajisté dosti bohatý.

— „*Měsíc Mariánský.*“ Sepsal P. J. Beckx, generál Tovaryšstva Ježíšova. Na jazyk český znova převedl kněz Ign. Bečák. Připojeny jsou též modlitby ranní, večerní, ke mši sv., ke sv. zpovědi a sv. přijímání, mimo některé jiné modlitby a písně k blahosl. Panně Marii. Čistý výtěžek věnován ctihodným milo-

srdným sestrám sv. kříže. S titulním obrázkem. Stran 320. Cena 60 kr.

— „*Májová pobožnost*“ k uctění nejbl. a bez poskvrny počaté Panny Marie. Nové (5.) vydání. Stran 96. Cena 20 kr.

— „*Lístky živého růžence*“, o jednom lístku, 15 tajemství, 6 kr.; o dvou lístcích, 15 tajemství, 10 kr.

— „*Anděl Strážný*“, č. 5., následujícího obsahu: Srdce. — Pážata svatého Ludvíka. — Bohatství nebelaží. — Bůh dobré odměňuje. — Dobšinská ledová Jeskyně. — Maron, mladistvý vynavač na Libanonu. — Co si ptáci vypravovali. — Přání dítky ku jmeniuám babiččiným. — Skřivánek. — Osel před mostem. — Milé dítky! — Ořechy a hádanky.

— „*Květy Mariánské*“, čís. 7., následujícího obsahu: Povolání ženy křesťanské. — Maria, útočiště hříšníkův. — Máj! — Nezdráný mladík. Obrázek Bohorodičky. — Slzičky Panny Marie. — Seznam bratrstev mariánských.

— „*V. Kosmákových sebraných spisů*“: Drobné povídky, vyšel seš. 8. a 9., následujícího obsahu: „Pro kus chleba“, — „Enoch Arden“ a ukončení povídky „Milosrdná sestra.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Turek*, farář v Onvalech, dne 10. května 1884, (nar. 9. října 1822, vysv. 16. července 1848);
p. Jos. *Dráb*, kaplan ve Zdicích, dne 6. května 1884, (nar. 12. listop. 1844, vysv. 25. července 1869).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan *Gürke*, děkan v Českém Brodě a
p. Karel *Starosta*, far. v Stolmří, jmen. byli arcib. notáři.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Mottl*, far. v Nelahozevsi, za far. v Sedlci;
p. Ferd. *Čejka*, far. Vřetovický, za far. v Zeměchách.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Vobrovský*, far. v Kuklenách, dne 27.

dubna 1884, (nar. 5. září 1816 v Chrudimi, vysv. 25. července 1842);

- p. Pavel *Paďour*, far. v Chotěšicích, dne 4. května 1884, (nar. 20. června 1829 ve Vys. Mýtě, vysv. 25. července 1855).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Šinkora*, kapl. v Labském Týnci, obdržel farní synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Kavan*, kapl. Dubenecký, za far. v Žirči;
p. Václ. *Šrám*, katech. v Poličce, za far. v Markoušovicích;
p. Jos. *Zajíc*, far. Němčoveský, za far. v Hněvkovicích;
p. Václ. *Kohout*, far. Hněvkovický, za far. v Němčovsi;
p. Alb. *Seidel*, far. D. Olešnický, za far. v Č. Prusnici;
p. Jos. *Růžicka*, admin. Keblovský, za expos. ve Větrném Jeníkově;
p. Jos. *Pauer*, admin. Roztocký, za kapl. v Jilemnici;
p. Adolf *Dvořáček*, kapl. ve Chvalkovcích, za admin. tamtéž.

Uprázdňená místa:

- Kukleny*, fara patron. nábož. matice, od 28. dubna;
Dolní Olešnice (Niederöls), fara patron. hrab. Deyma, od 2. května;
Chotěšice, fara patron. nábož. matice, od 5. května t. r.

Milodary. Pan prof. Jan Sedláček v Trutnově na chrám sv. Víta 2 zl. — Otihoční pp. bohoslovci pražského semináře na týž velechrám v učiněných mezi sebou za heslem: „Dobudujeme chrám Hospodinu“ sbírkách darovali: Ve sbírce XVIII. 1 zl. 80 kr.; v XIX. 1 zl. 67 kr.; v XX. 1 zl. 70 kr. a ve XXI. 1 zl. 54 kr. —

Nejmenovaná z Prahy: Příspěvek na májovou pobožnost u sv. Klimenta 5 zl. Jednotě pro zaopatření chudých kostelů rouchy bohosluž. 5 zl. Kostelu Smíchovskému 5 zl. Kostelu sv. Vít-skému 5 zl. — Důst. p. farář Mrštík v Klášteře u Nové Bystřice na Boží hrob v Jerusalemě 3 zl. Zaplat Pán Bůh.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice :
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKE.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě

o dobročinnosti. *)

Podává J. Ev. Eybl.

Vzal Ježíš chleby a když díky učinil,
rozdával sedícím. Jan 6, 11.

Úvod.

Ne bez tajemné příčiny dopouští Kri-
stus Pán, aby apoštolé měli účastenství
ve známém rozmnožení chlebů, lid hla-
dový rozsazující a pokrm zázračný mu
rozdávající. Mohl snadno dštíti mannu na
poušti a zbaviti apoštoly namahavého roz-
dávání.

Avšak nemohl-li také, vzkřísiv La-
zara, obejít se bez jejich pomoci a bylo-li
třeba jim přikázati, aby ho rozvázali?
Jeho všemocnému slovu, kterým rozraženy
okovy smrti, nebylo by překáželo slabé
obvázání, učiněné rukou lidskou. (Jan 11.
1 sl.) Tím jednáním chtěl napřed nasti-
niti posvátnou službu apoštolů, ukázati
účastenství, které svým časem budou mít
v duchovním křísení hříšníků, jakož i na-
značiti, že, cokoli rozvážou na zemi, roz-
vázáno bude i na nebi. (Mat. 18, 18.)

Nepotřeboval také, když výběrčí se
ptali, dává-li plat, udíci Petrovu vrci do
moře a v ústech ryby hledati peníze:
(Mat. 17. 26.) On, jenž mocen jest, z ka-
mení vzbuditi syny Abrahamovi (Mat. 3,
9.), tím spíše mohl kamení proměnit ve
vzácný kov a jim poplatek zapraviti: ale
příkladem hlavy Církve chtěl naučení dáti

všem služebníkům svým, aby, otíce všeliké
lidské zřízení (I. Petr. 2, 13.) a dávající
daň moci ustanovené od Boha (Jan
19, 11., Řím. 13, 1.), vzorem byli ostatním
věřícím.

Taktéž, kázav apoštolům rozdávat
zástupu chleba rozmnoženého, zamýšlel
učeníky své tomu učiti, aby útrpnými a
štědrými byli k nešťastným. O jako apo-
štoly tak i vás ustanovil služebníky své
prozřetelnosti a rozmnožuje statky ve va-
ších rukou jen proto, byste je rozdávali
nuzným, jež máte kol sebe.

Mohl by ovšem je živiti sám, jako
živil někdy Pavly a Eliáše na poušti;
mohl by bez vašeho prostřednictví přispěti
tvorům, kteří nosí jeho obraz na sobě:
Ten, jehož neviditelná ruka připravuje
mláďatům krkavčím, když potulujíce se,
křičí k Němu, i bez vás by je nakrmil:
ale On chce, abyste vy měli účastenství
v zásluze jeho štědrosti; chce, abyste se
postavili mezi Něj a chudé, jako úrodné
oblavové, hotovi jsouce poskytovat jim
blahodárné rosy, kterou jste jen pro ně
obdrželi.

Takový jest způsob jeho prozřete-
lnosti; bylo třeba zjednati všem lidem pro-
středky spasení; bohatstvím porušilo by
se srdce, kdyby dobročinnost nenapravo-
vala jeho zneužívání; nedostatek nevolil
by se zůstávati ctnostným, kdyby útrp-
nost neoslazovala jeho trpkosti; nuzní
usnadňují boháčům, jak by došli prominutí
nezřízených rozkoší; boháči povzbuzují
nuzné, aby kojíce se nadějí, nezbavovali
se zásluh svých utrpení.

Pozorujte, kdokoliv jste, příběh zá-
zračného rozmnožení chlebů. Upíte-li pod
járem nedostatku, dobrota a péče Ježíše

*) Vzdělána jsou dle J. B. Massillona:
„Sermon sur l' aumône,“ pomáhá kazateli
přemýšlet o sociální otázce.

Krista o potřeby lidu na poušti strádajícího vás potěší; žijeteli v hojnosti, příkladem učeníků se poučíte. Uvidíte nejprve, jak marny jsou všechny záminky, kterými lidé povinností dobročinnosti se vymykají, potom zvíte, kterými pravidly dobročinnost má se spravovati, t. j. stanovíme v prvním díle řeči *povinnost proti marným výmluvám* skouposti, ve druhém pak objasníme *způsob*, jakým jest tuto povinnost plniti, bychom se uvarovali chyb proti dobročinnosti samé — naučení to, které přímo plyne z dotčeného příběhu na poušti.

I.

O tom není mezi námi sporu, že dobročinnost zákonem Božím se přikazuje. Evangelium o této povinnosti mluví tak určitě, směr a cíl náboženství našeho nesou se k ní tak přirozeně, pouhé pomyšlení na božskou prozřetelnost, „která,“ víme, „pečuje o všechny“ (Moudr. 6, 8.), nedopouští ani na okamžik o ní pochybovati. Nevědí sice mnozí, až do jaké míry tato povinnost sahá, ale že vůbec nás váže, to ví každý.

Či medle neví každý, že Hospodin, jehož prozřetelnost dosahá od konce do konce mocně a řídí všechno líbezně, (Moudr. 8, 1.) pokrmu skýtajíc i živočichům, *nechtěl* zůstaviti množství lidí, k obrazu jeho stvořených, hladu a nedostatku, co zatím plnými rukama by dával malému počtu šťastných „rosu nebeskou s hůry a tučnost země“ (Gen. 27, 29.); ale ta že jest vůle jeho, aby „spomohla hojnost jedněch chudobě druhých“ (II. Kor. 8, 14.)?

A neví-li každý, že všechny věci náležely původně všem lidem společně; že příroda neznala vlastnictví ani dělení; že nechávala každého v pokojném držení všehomíra: ale že pak, aby meze položeny byly žádostivosti (chtivosti), a sváry a zmatky se zamezily, za společného souhlasu, z vůle všech ustanoveno, aby nejmoudřejší z nich, nejmilosrdnější a nejšlechetnější byli také nejzámožnějšími; aby kromě dílu, ježž příroda jim dala, přibírali na sebe ještě i péči o díl slabých a nedostatečných, jim ho opatrovali a proti škůdcům a násilníkům hájili, tak že cestou přirozenou stali se ochránci nešťastných, a čeho měli příliš a nad potřebu, bylo dědictvím jejich bratří, bližních jejich, svěřené jejich péči a rozšafnosti?

Neví-li konečně každý, že závazky

náboženské ještě přituzily prvních vazeb, kterými příroda lidi spojila; že milost Kristova, která zplodila první věřící, učinila z nich nejen jedno srdce a jednu duši ale i jednu rodinu, z nížto veškeré vlastnictví bylo vyloučeno, tak že „nikdo něco z toho co měl, svým nenazýval, ale všechny věci jim byly společny;“ a že evangelium, přikazující nám milovati bližní své, jako sami sebe milujeme, nedopouští, abychom jejich potřeb si nevšímalí anebo k jejich strastem netečnými byli?

S dobročinností bývá však, jako se všemi jinými povinnostmi; vůbec a vesměs nikdo jí nezavrhuje; ale nadchází-li její chvíle, nebývá lidem zle o záminky, jimiž se přemlouvajíce, dobročinnosti buď zhoja opomíjejí, buď jedva z polovice ji odbyvají. I zdá se, že Duch Boží chtěl nám ukázati všechny ty výmluvy a záminky odpověďmi, jež dali učeníci Páně, omlouvajíce se, že nelze tolik hladových lidí na poušti nasytiti.

Nejprve připomínají, že *mají sotva tolik, kolik sami potřebují*, že jim nezbyvá než pět chlebů a dvě ryby: „Jestliž zde jeden pacholík, kterýž má pět chlebů ječných a dvě ryby.“ To jest *první výmluva*, kterou se člověk vyvléká z povinné dobročinnosti. Sotva prý má, kolik sám potřebuje; sotva že tomu dostojí, čeho stav a důstojnost jeho vymáhají; jest mu děti zaopatřovati, věřitele chlácholiti, dluhy zapravovati, daně platiti, tisícera jiná vydání činiti, která slušnost káže: jaký pak příjem stačí na veškeré ty dávky? „Co jest to mezi tolik?“ Tak slýcháme mluvit i lidi, kteří jináče skvěle a nádherně jsou živi.

Vím, že potřeby rozličných stavů rozličné bývají, že stav od stavu v životě se liší; že vydání roste aneb se menší rodem, hodností, postavením; že, jak dí apoštol, „jiná jest jasnost slunce, jiná měsíce a jiná jasnost hvězd a i hvězda od hvězdy jasností se dělí“ (I. Kor. 16, 41.); vím, že i za věku apoštolského přicházeli do shromáždění věřících takoví, jenž měli zlaté prsteny a krásné roucho, i takoví, jenž jsouce chudí, nosili chatrný oděv a že tedy náboženství nemíchá stavů dohromady (Jak. 2, 2.) a zapovídá-li těm, kteří se měkkým rouchem odívají a v domech královských jsou, změkčilé mravy a neslušnou nádheru, nežádá zároveň na nich, aby tak chudobně a jednoduše žili, jako chudí obyvatelé pohorské vesnice. To všechno vím.

Ale i to jest pravdou nepopíratelnou, že co jest zbytečného ve vašem statku, nenáleží vám; že jest to podíl chudých; a že vy si smíte ze svých příjmů jen tolik odpočítati, kolik vymáhá váš stav, do něhož Prozřetelnost vás postavila. I ptám se, čím medle, Kristovým evangeliem či naší chtivostí, mají se spravovati naše vydání? Troufáte-li si tvrditi, že všechny ty marnosti, které obyčej jako nějaký zákon vám ukládá, i před tvář Boží za nutné potřeby se uznají? že vše to, co vám lichotí, co jest vám pohodlné, podporuje vaši pýchu, slouží vašim rozmarům, porušuje vaše srdce, — toho všeho že potřebujete? že všechno, co obětujete na své dítě, abyste je výše povznesli, než jeho předkové stáli; že to, co sázíte do bry hazardní, že nádhera, která vašemu rodu a stavu zhola ani nepřisluší, — to vše, myslíte, že smíte s větším právem a spíše konati, než skutky dobročinné a milosrdné? Myslíte-li, že, poněvadž otec váš, muž jen sprostý, učinil vás dědici svých pokladů a snad i svých nespravedlností, vy smíte na dobro zapomínati na svůj rod a původ a se stavěti do řady osob nejvzácnějších a tímž, jako tyto, skvělým způsobem si počínati, jen proto, poněvadž máte na takové vydání dost peněz?

Tomu-li tak, počítáte-li zbytečným jen to, co vám zbývá až po vašich zábavách, vašich rozmarech, vaší marnotratnosti, pak buďte jen marnivými, marnotratnými, rozmarnými, rozkoši milovnými a dobročinnost nebude nikdy vaší povinností. Čím více budete hověti vášním svým, tím více se umenší vaše prostředky a tudíž i povinnost dobročinnosti; a vaše výstřednosti, které vám Hospodin přikázal napravovati milosrdenstvím, stanou se vám výsadou, která vás této povinnosti úplně sprostí. Patrně, že třeba jest se řídit pravidlem nějakým a zachovávatí meze, kteréž ovšem jiné jsou než ty, jež ukládá chtivost, žádostivost, lakota. A to pravidlo dává a ty meze vyměřuje víra naše. Všecko, co jen k tomu směřuje, aby budilo smyslnost, lichotilo vášním, oprávněovalo zneužívání statků, to vše jest zbytečné; to sluší vzíti a uložit na stranu; to jest jmění a dědictví chudých; vy jste jeho opatrovníky; tknete-li se ho, krývdíte, uchvacujete, k čemu nemáte práva.

Evangelium vám shrne nutné potřeby vaše na malou hromadu, byste i vznešeným postavením vynikali; náboženství

odepíše a škrtne vám mnoho vydání; a kdybychom všichni žili podle pravidel víry, naše potřeby, nejsouce rozmnožovány našimi vášněmi, byly by menšími; velická část vašeho jmění ukázala by se býti zbytečnou a jako za prvního věku křesťanského, v církvi mezi věřícími by nebylo nuzných. Naše vydání roste každým dnem, protože každým dnem naše vášně rostou; zámožnost našich rodičů a předků zdá se nám býti stavem chudobným a těsným a ani velké jmění již nám nedostačuje, poněvadž nic nedostačuje tomu, kdo si ničeho neodepře.

A chtěje otázku, o níž nám běží, v celém objemu obsáhnouti, dovoluž, abych se optal: žijete-li v hojnosti, máte-li vznešené postavení, smíte-liž proto pomíjeti prostého, střídmeho a skromného života a si nečiníti násilí, jakého žádá evangelium? Byste i vznešení a urozeni byli, proto povinnosti vaše křesťanské nejsou o nic menší. Nadarmo, jako Israelité na poušti, nahromadili jste více munny než vaši bratři; jako křesťané nemůžete si více uschovati, než vejde v míru zákonem ustanovenou. „Kdo mnoho sebral, neměl hojnosti.“ (II. Kor. 8, 15.) Sice by Kristus byl zapověděl nádheru, přepych a rozkoše jen chudým a ubohým, kterým takové záповědi zajisté třeba není.

Uznáváte-li tuto hlavní pravdu, že podle předpisů víry nesluší, aby vaše bohatství sloužilo jen choutkám vašich smyslů, že boháč povinen jest nésti svůj kříž a nehledati potěchy své v tomto světě a se zapíratí bez přestání jako chudý: jakýž úmysl ptám se, může Bůh míti, an vám uděluje statků pozemských? A jaká výhoda vám odtud vzniká? Snad abyste hověli nezřízeným žádostem? „Ale vy dlužníci jste ne tělu, abyste podle těla živi byli.“ (Řím. 8, 12.) Či snad abyste stavem a urozeností se pyšnili? Ale cokoliv obětujete marnosti, ujímáte lásce. Či chcete hromaditi poklady svým potomkům? Ale váš poklad v nebi má býti. Či chcete život trávití příjemněji? Ale nepláčete-li, netrpíte-li, nebojujete-li, ztraceni jste. Či chcete ještě více k zemi přilnouti? Ale křesťan není z tohoto světa, měšťanem jest věku budoucího. Či chcete rozšířiti své statky a pozemky? Ale jen místo svého vyhnanství rozšíříte; a co by vám prospělo, byste celý svět získali a na své duši škodu trpěli? Či chcete vybrannými a vzácnými pokrmy posazovati své stoly? Ale dobře víte, že evangelium zakazuje

smyslnost a rozkošnictví bohatému jako chudému. Vzpomeňte si na kterékoli výhody, kterých podle obyčeje světa ze svého blahobytu mohli byste užívat, skoro všechny zákonem Božím jsou vám zakázány.

Nechť tedy Hospodin, abyste těchto věcí užívali sami, nechť, abyste vznešenými a urozenými byli k vůli sobě. „Nemysli,“ pravil Mardocheus ku své schovance Estheře, „že k vůli sobě povznesena jsi na tak vysoký stupeň vážnosti a štěstí, ale proto, abys zachovala nešťastný národ svůj.“ „Kdo ví, zdalíž jsi proto nepřišla ku království, abys k takovému času pohotově byla?“ (Esther, 4, 14.) „Nevyhoví-li úmyslům, které s tebou má Hospodin,“ pokračoval moudrý ten Žid, „vyvolí si jiného věrnějšího; tomu dá korunu, která tobě byla schystána: odejme jinou cestou soužení svého lidu, on nedopustí, aby zahynuli, kdož jeho jsou; ale ty i dům otce tvého zahynete.“ Vy tedy jste vedle úmyslů Božích jen služebníky jeho prozřetelnosti, kterou pečuje o všechny tvory; vaše majetky a statky jsou toliko posvátné sklady, kteréž jeho dobrota do vašich rukou vložila, aby tu chráněny jsouce od uchvácení a násilí, tím jistěji zachovány zůstaly vdově a sirotku; vaše hojnost tedy po Božím úradku k tomu jest určena, aby spomohla jejich potřebám; vaše vzácnost, aby je chránila; vaše důstojnost, aby se jejich prospěchu ujímala; vaše postavení vznešené, abyste je v tísní těšili: vše, co jste, jste jsen pro ně; vaše vznešenost by nebyla dílem Božím a místo požehnání zlořečení by vám bylo připadlo, kdyby vám statků bylo uděleno k jinému užívání.

Omlouvajíc se ze své tvrdosti k bratřím, neodkazujte nás tedy na potřeby, které zákon Boží zavrhuje; ukazujte raději, že Prozřetelnost pečuje o všechny tvory velké i malé; ať vidí malí, že jeden jest Bůh pro ně i pro velké; ať velebí jeho moudrost, která rozděluje vzdější věci, ukládá jim ve vaší hojnosti pomoc tak utěšenou.

Ostatně, jakou pak ujmu mírná štědrost může učiniti vašim potřebám, které nám pořád předestíráte? Hospodin nežádá na vás, abyste postoupili své jmění; ačkoli mu náleží celé a má právo vám je odebrati kdykoliv; ponechává vás majiteli pozemků, domů a paláců, kterými před jinými se vyznamenáváte; nepřikazuje vám, jako mládenci v evangeliu; abyste všeho

se zřekli, vše, co máte, rozdali chudým, a jej následovali; nechce, abyste jako věřící doby apoštolské, pole a domy prodávajíc, přinášeli peníze a kladli k nohám představených církve (Sk. ap. 4, 34.); neporáží vás na místě, jako porazil Ananiáše a Safiru, že ujali částku z majetku, který zdělili po rodičích, ačkoli snad vaše jmění pochází z chytrého užívání veřejných strastí a ze zisku podezřelého; nebrání, abyste nazývali statky svým jménem a zanechali svým dětem dědictví, jež od předků připadlo na vás: chce jen, abyste část oddělili pro nešťastné, kterých ponechal v nedostatku; chce, abyste, nosíce často na neslušném vystrojení a skvostných ozdobách, co by stačilo na výživu mnohých, také měli, čím přikryti nahotu bližních, již nemají kam hlavu položit; chce, aby s bohatých stolů vašich, kterými jedva ukazujete smyslnost rozdrážděnou, aspoň několik drobků také spadlo do ruky chudých; chce, abyste, majíce po stěnách svých domů a paláců umělecká díla za ceny výstřední, také ve cti chovali živé obrazy Boží; chce, abyste, rozhazujíc hazardní hrou sumy veliké, nezačali úzkostlivě počítati, na malé jmění si stýskati, i nedostatek peněz předstírat, jde-li o to, abyste potěšili nuzného bratra. To chce Bůh; a nemá-li práva to chtít? Což tedy měli byste jmění jen na věci zlé a neměli na dobré? Byli byste bohata pro hříchy a chudi pro ctnost? Vaše příjmy by stačily vás zahubiti a nestačily by vás spasiti? Poněvadž přemrštujete lásku k sobě samým nad míru a víru, směli-li byste tvrdými nástati k bratřím?

Čím to, že v této jediné příčině uskrovnujete mínění, které jiní mívají o vašem bohatství? Všude jinde tomu chcete, abychom vás měli za zámožné; vydáváte se za takové; zakrýváte často lesklým zevnějškem skutečný nedostatek, jen abyste udrželi lichou pověst o své zámožnosti. Ale he! Tato marnivost vás opouští, jakmile se dostavuje povinnost skutků milosrdných; pak nejen se přiznáváte, že jmění vaše není valné, ale nad to pravíte je býti menším, než opravdu jest; zatvrzelému srdci vašemu i pravda i marnost vaše ustupuje. Pán vytýkal biskupu církve laodicejské říka: „Praviš: Jsem bohatý a mám hojnost a ničeho nepotřebuji a nevíš, že jsi ty bídný a ubohý a chudý a slepý a nahý.“ (Zjev. 3, 17.) Za přítomna obrátě se k vám, řekl by naopak: „Vy si stýskáte,

že jste chudi a nemajetni a nechcete viděti, že jste bohati a máte hojnost a co kolem vás bez mála všickni úpí a hynou, vám samým ničeho se nedostává.“

A to jest *druhá výmluva* těch, kdož se vymykají povinností dobročinnosti a milosrdenství: *obecná bída*. Také učenníci odpovídají božskému Mistru, že nelze nasytiti takové množství lidu, že místo pusté jest, že se již prodlilo a hodina již minula, a že zástupy těch lidí třeba rozpustiti, aby rozejdouce se do městeček a do vesnic vškolních nakoupili si pokrmů. Nová záminka lidí, aby se vymknuli povinnosti, kterou jim káže milosrdenství: že prý jsou zlé časy, že nemohou každému přispěti, že jim samým nezbyvá, že přišel prosící pozdě, že přichází ne vhod.

Avšak nemohl-li, jak dí sv. Jan Zlatoustý, Kristus odpověděti učenníkům: „Poněvadž místo jest pusté a lid tu ničím se nemůže nasytiti, nebylo by dobře jej propustiti, aby snad cestou hladem nezahynuli?“ A tolikéž bych mohl i vám říci: časy jsou zlé, doba nepříznivá: Nuže dobře; právě proto tím více a tím živěji byste měli cítiti nepokoj a potřeby svých bratří. Je-li místo pusté pro vás, jakým teprve bude tolika nešťastným? Cítíte-li vy, jak časy jsou zlé, oč více trpí, kdož nemají takových prostředků, co vy? Vnikají-li rány egyptské až do paláců velmožů ba samého Faraona, jak žalostná spousta trápí v chatrích chudých? Nedostává-li se, když navštíveno Samari, ani knížatům Israelským, oč tužší nouze svírá chudého? Nedožene-liž jej, jako onu matku nešťastnou, ne sice aby se živil krví svého dítěte, ale aby za nevinnost a duši svou si kupoval bídné živobytí?

Ostatné ty metly, které nás šlehají a na které si stýskáte, jsou pokutou za vaši tvrdost k chudým. Bůh mstí se na vás, že nespravedlivě užíváte statků; křiky a vzdechy ubohých od vás opuštěných svolávají hněv nebes na vaše stroje, role a pole. Za obecné bída na vás jest, pospíšiti si a štědrostí svou ukájeti spravedlivý hněv Boží; tentokrát více než jindy jest vám dbáti, aby chudí účastenství měli ve vašich nesnázích. Vy se prosebně obrácíte k Hospodinu, vzýváte svaté ochrance vlasti, aby nastaly časy lepší, aby přestaly metly těžké, aby pokoj a hojnost zase se vrátily: ale prosby a modlitby nestačí; nikdy vaše nesnáze nepohnou svatých ku pomoci, dokud vámi nepohnou nesnáze

bratří vašich. Na zemi máte vladaře větrů a počasí; obraťte se na chudé, oni mají klíče k nebi; jejich voláním se řídí časy a počasí, jasní a pošmourní dnové, přízeň a nepřízeň nebes; neboť hojnost dává se zemi, aby se nuzným dostalo úlevy a jak vy se k nim máte, dle toho i vám přízně anebo kázně se dostává.

Že tolik se odkazujete na zlé časy, dovoleno budiž, zeptati se: Činí-li doba zlá nějakou ujmu vašim zábavám? Umenšují-li se proto vaše naruživosti? Dohánějí-li vás zlé časy, abyste uskrovnili vydání, nejprve odejmete a stranou uložte vše, co náboženství vám zakazuje v užívání statků; spořádejte a urovnejte své hostiny, hry, strojení, jízdy, zábavy, domy dle pravidla a měřítka svatého evangelia. Trestaje neúrodou a nedostatkem krajiny a země, má Bůh ten úmysl, odniti mocným a velkým příležitost k nevázanostem a výstřednostem; uznejte tuto moudrost a spravedlnost jeho; považujte sebe za veřejné hříšníky, jež Hospodin trestá veřejnými pokutami; reete, co pravil David, když ruka Páně těžce se dotkla jeho lidu: „Já, Hospodine, jsem vinen, já zavinil Tvůj hněv, já jej svolal na toto království, an jsem zneužíval štěstí svého a se oddával vášním nectným; mne zasáhni rámě tvoje trestající.“ „Já jsem ten, kterýž jsem zhřešil; já jsem neprávě učinil: ale ti to, jenž jsou jako ovce, — lid tento ubohý, který v potu tváří své jídá svůj chléb, — což učinili? Necht se obrátí, prosím, ruka tvá raději proti mně a proti domu otce mého.“ (II. Král. 24, 17.)

To buď vaším vzorem. Zastavte, nechajice svých neřestí, příčinu veřejných strastí obecných; obětujete Bohu, skrze ruce chudých, čeho zábavě a útratnosti ujmete a přinesete Mu tím obět, kteráž ukrotí spravedlivý hněv Jeho; a poněvadž tyto metly stihají zemi, protože vy své hojnosti jste zneužili, snažejte také sami, napravující tuto chybu, trpkou pokutu těchto strastí. Ne v nádherných vozích, ani ve skvělém nábytku ani v hodování skvostném, ani v útratných hrách a zábavách, ale ve vaší nevlidnosti a nelidskosti k chudým třeba hledati příčiny obecných nesnází. Všecko, veřejné zábavy, světská shromáždění, veselá divadla, to vše bez přestání jde svou cestou, a jen láska útrpná při tom ehladne; nádhra a přepych rostou každým dnem a jen milosrdenost sama se menší; ni svět ni ďábel ničeho nepozbývají

za časů zlých, ale Kristus sám trpí ve svých údech — nuzných křesťanech; boháč, skrýváje se za své bohatství, vidí jen z daleka účinky hněvu Božího, a chudý a neviný stává se jejich obětí. Můj Bože! Snad-li bys chtěl stíhati jen nešťastné, vysílaje tyto kruté metly na zemi? To by byl Tvůj úmysl vyhladiti zcela ty nebohé, na kterých ruka Tvá tak těžce spočinula již tím, že v nedostatku a v bídě se narodili? Velmoži egyptští by zůstali ušetřeni od anděla zhoubce a všechna tíže hněvu Tvého měla by se svěztí na utrápeného israelského, na jeho chudý příbyteček, ačkoli poznamenaný krví Beránkovou? Ano, obecné pohromy jsou ustanoveny ku potrestání mocných a bohatých, a zatím mocní a bohatí jsou ti jediní, kteří jimi nic netrpí; ba ještě naopak tyto obecné nesnáze, rozmnožující počet nešťastných, stávají se zámožným novou výmluvou, kterou se zbavují povinné dobročinnosti.

Poslední výmluva učeníků Páně, říkoucích: Jest těch hladových lidí tak veliké množství, že kdyby i za dvě stě peněz nakoupilo se chlebě, nestačilo by. Taková bývá poslední záminka, jak se vytáhnouti z povinného milosrdenství: Ten veliký zástup chudých. Divná věc, co by mělo lásku roznécovati, hasí ji; pro množství potřebných zatvrzujeme se k chudým; čím více povinnost roste, tím více se domníváme, že ji jsme sprostěni a ukrutnými se stáváme, protože máme příliš hojně příležitosti, abychom byli dobročinnými.

Avšak odkud mědle pochází veliký zástup chudých, na které si tolik stýskáte? Vim, že za časů zlých počet jejich se množí; ale války, nemoci, nepříznivá počasí byly za všech století; nesnáze, které nás tísní, nejsou nic nového; naši otcové jich zakoušeli měrou větší; zuřily rozbíje občanské; otec proti synu, bratr proti bratru povstali ve zbroji; krajiny zpustošeny byly vlastními krajany; království naše vydáno na pospasy lidu cizímu, nikdo nebyl bezpečen ani pod vlastní střechou. My nezakoušíme takových nehod: avšak viděli-liž oni, co my vidíme za přítomna? vedle hromady bohatství tolik veřejné i skryté bíd? tolik nespokojenosti, tolik zoufalosti? Odkud to? Ne-li od přemrštěné nádhery, která vše polyká a kteréž oni neznali? Ne-li od vašich marnotratností, které neznají mezí? Od vašeho přepychu, při němž dobročinnost musí stydnouti?

Nebyla-liž i Církev na svém počátku pronásledována, hubena, tištěna? Mohou-li se naše strasti jejich útrapám rovnati? Odnímali jim statky, posílali je do vyhnanství, mořili je v žalářích; nejtěžší břemena státní uvalována na ty, o nichž se domníváno, že jsou křesťany: a potom všem nebylo mezi nimi chudých. „Aniž pak byl mezi nimi kdo nuzný,“ dí sv. Lukáš. (Skut. ap. 4, 34.) Kterak se to dělo? „Spomohla hojnost jedněch nedostatku druhých“ (II. Kor. 8, 14.); dávali dle možnosti ano i nad své síly; z krajů dalekých přitékali pečí mužův apoštolských proudové křesťanské dobročinnosti, útechy přinášeje bratřím v Jerusalemě, kteří více než ostatní zakoušeli hněvu synagogy.

A nad to třeba připomenouti, že nej přednější a nejmocnější mezi prvními věřícími zdobení byli skromností ale náš přepych jest takový, že i veliké jmění sotva mu dostačuje; jejich hostiny byly hody střidmosti a lásky, my pak ani v době svatého postu nemírníme útrat a přílišnosti při svém stolování; nemáme zde místa zůstávajícího, neobraceli všechno, čím vládli, na skvostné zařízení, na oslavu svého jména, na chlubné povznešení nízkého rodu svého; jim přede vším o to bylo, aby si pojistili lepší bydlení ve vlasti nebeské; a za dnů našich nikdo není spokojen se svým stavem; každý chce vystoupiti výše, než jeho předkové stáli; zámožnosti své užívají k tomu, aby si nakoupili cti a slávy, titulů a hodností a tak zakryli nízký svůj rod a původ, slovem, uskrovnování jedněch stalo se hojností druhých, nadbytek bohatých spomohl nedostatku nuzných; co zatím naše marnotratnost rozmnožuje jen bídu ubohých. Naše výstřednosti, naše tvrdost, to jsou příčiny, kterými počet nešťastných se rozmnožuje; neomlouvej se tedy z té stránky, že nemůžeš býti milosrdným, sice hřích by měl býti tvou výmluvou. Ty si stýskáš že chudí tě tíží a zatím oni by měli příčinu stýskati si na tebe; nevyčítej jim, co oni tobě jedenkrát dozajista vyčtou před soudnou stolicí Ježíše Krista, tvrdost totiž a necitelnost.

Kdyby každý z nás, jak učí tomu apoštol, (I. Kor. 16, 1. 2.) chudým vložil do pokladnice jistou částku; kdyby ve sčítání vašich příjmů a vydání tato položka byla vám svatou a nevyhnutelnou, brzo viděli bychom ubývati mezi námi lidí nuzných; spatřili bychom zase povstá-

vati v církvi pokoj, srdečnost a šťastnou sblíženost prvních křesťanů; nešklebila by se na nás děsná propast, kterou za přítomna jedni oddělení jsou ode druhých; nestávala by se tak příkrou nesrovnalost, která jedny povznáší a sází na vrchol blahobytu a hojnosti, co zatím druzí bídne se vlekou po zemi, vzdychajíce ve propasti bíd a soužení; nebylo by mezi námi ubohých kromě bezbožníků, nebylo bíd skryté, leč ta, kterou hřích působí v duši; nebylo by slz, vyjma kající, nebylo vzdechů leč po blaženosti věčné; naše města a dědiny staly by se útulkem nevinnosti a milosrdenství; náboženství bylo by obcováním lásky, země obrazem nebe, kde stupně stávů rozličny ale nebešťané všickni blaženi jsou; a nepřátelé víry, chtíce, nechtíce, museli by, jako za dob prvotných vzdávati Bohu čest, vyznávající, že věru božské jest náboženství, které takovým způsobem umí lidi spojovati.

Ale pohříchu velikou jest chybou, že ve skutečnosti nikdo nepovažuje dobročinnost za jednu z nejpodstatnějších povinností křesťanských; proto v té příčině určitým nějakým pravidlem se nespravuje; konaje skutky dobročinné, koná je maně a libovolně; a prokázal-li milosrdenství sebe menší, jest spokojen, jakoby kdo ví jaký skutek nad svou povinností byl vykonal.

Domníváš-li se omluviti skrovnou svou dobročinností, říkáje, že zástup chudých veliký jest, že se nelze všem dodati, co tím vlastně vyznáváš? Tím se přiznáváš, že tvoje povinnosti k nim staly se tím naléhavějšími, že tvá soustrast má růsti tou měrou, kterou jejich bída roste, a že tobě nových závazků přibývá, jakmile vidíš přibývatí nuzných. Za takových okolností nastává ti povinnost odepřít si i takové vydání, které jindy veskrze by bylo na místě a snad dokonce i potřebné. Ale za velikých obecných strastí není toho ti dbáti, že jsi velkým, vznešeným, vzácným, urozeným; v takové době jsi pouze a prostě křesťanem, jsi věřícím údem Ježíše Krista, bratrem bratra trpícího. Či měl bys takovou smělost, abys, když hynou města i dědiny a lidé, stvoření k obrazu Božímu a krví Boží vykoupení sotva i takovým pokrmem se sytí, jenž obyčejně toliko živočichům se podává, ty sám chtěl zůstatí mezi nešťastnými šťastným? Kam by se poděla lidskost, kam rozum, kam náboženství? Ve státě pohanském pova-

žovali by tě za občana špatného; ve společnosti lidí moudrých ba i jen citlivých světáků za duši sprostou, padlou, zbavenou vši šlechetnosti; v církvi pak Ježíše Krista kam tě postaviti? Aj! ohavou (obloudou) bys tu byl, nehodnou křesťanského jména, jímž se jmenuješ, víry, kterou se chlubiš, svátostí, ku kterým přistupuješ, ba i toho chrámu, kam vcházíš, poněvadž to vše jsou posvěcené znaky jednoty, která má býti mezi věřícími.

Jak hroznou bude přítomnost chudých před soudnou stolicí Ježíše Krista většině boháčů světa! Jak tito žalobníci budou mocni a jak málo budete moci odpovídati, až oni vám vytknou, jak málo bylo třeba, by se jim bylo pomohlo, jak malá ujma, učiněná vaší marnotratnosti, byla by vyhověla potřebám jejich dlouholetým; až připomenou, že jste jim odepírali jejich jmění, poněvadž, čeho jste vy měli příliš, jim náleželo, takže zdráhající se jim to dáti, byli jste nejen ukrutní ale i nespravedliví; ostatně pak, že vaše tvrdost pocvičila je v trpělivosti a je učinila hodnějšími nesmrtelnosti, kdežto vy na vždy zůstanete zbaveni i těch statků, které jste nechtěli bezpečně uložití do klína chudých; i nedostane se vám než onoho zlořečení, jež připraveno jest těm, kteří vidouce Ježíše Krista v Jeho údech hladového, žízňového, nemocného, nahého, jemu nepřispěli.

Tenkrát se ukáže, jak marnými výmluvami a záminkami lidé se zastírají, aby se vymknuli povinností dobročinnosti.

Vytkneme ještě *pravidla*, kterých třeba šetřiti každému, kdo tu povinnost koná; a obhájíce ji proti marným výmluvám žádostivosti, oznámíme *chyby*, kterých i sama dobročinnost může se dopouštětí. —

(Dokončení.)

Několik slov,

jež před zádušními službami božími, konanými za v Pánu zesnulou císařovnu a královnu Marii Annu, dne 14. května 1884 v děkanském chrámu Páně Hořickém k lidu promluvil B. Hák, děk. Hořický.

„Blahoslavení mrtví, kteříž v Pánu umírají. Již od této chvíle, praví Duch, aby odpočinuli od prací svých; nebo skutkové jejich následují jich.“

Zjev. 14, 14.

Zvláštní příčina, drazí přátelé a roz-

milí v Kristu, shromaždila nás ve chrámu Páně dnes.

Žalným zvukem hlásaly zvony po královské Praze dne 4. května: *Zemřela Maria Anna, královna česká*; a rychlostí blesku nesla elektrická jiskra po telegrafních drátech truchlivou zvěst tu do všech končin milené vlasti, ano i daleko za hranice její.

A bolem zachvělo se všeliké *věrné srdce české*; bolem proniknuto vzpomnělo vlasti a národa svého, vzpomnělo i dějin i osudu jeho, i *koruny* posvátné, která před lety zaskvěla se ve staré záři na hlavě v Pánu zesnulé. Ano, konáme smuteční slavnost a četně, dr. př. a r. v Kr., dostavili jste se; důkaz, že i srdce vašeho dotkla se smutná ta novina, a že zvěčnělá, ač cizinka a ne z národu našeho, získala si lásku a vděčnost lidu českého. Před námi *tumba*, obraz smrti; na ní *královská koruna*, znak důstojnosti v Pánu zesnulé. Slušno, abychom *několik slov promluvíli o životě té duše vznešené*, která Prahu zvolila si za bydlisté své a tolik let žila uprostřed lidu našeho. —

Maria Anna, princezna Piemontská, byla dcera krále Sardinského, *Viktora Emmanuela*, který r. 1824. zemřel. Narodila se v Turině dne 19. září 1803, a byla z blízců čili dvojčet; sestra její, *Maria Terezie Ferdinanda*, provdala se za vojvodu z Lukky v Italii.

Maria Anna od své nábožné matky Marie Terezie, velmi pečlivě vychována jest; roku pak 1831. dne 12. února, zasnoubena jest v Turině s korunním princem Rakouským, *Ferdinandem I.*, tehdáž ještě mladším králem Uherským a nástupcem v ostatních zemích Rakouských, a oddána pak ve Vídni dne 27. února v komorní kapli arciknížetem kardinálem Rudolfem.

Byvši již dříve korunována na královnu Uherskou, dne 12. září 1836. na *královnu českou* v Praze slavně korunována jest, kdežto vznešený choť její *Ferdinand*, již 5 dní před tím, 5. září, na krále českého korunován byl.

Praha jásala a všecka země tonula v upřímné, nelicené radosti. Národní slavnost obdávána na širokých pláních mezi Vltavou a Žižkovem, a tu to bylo, že *Maria Anna*, nově korunovaná královna česká, zavítavši mezi lid, přijala pohár, naplněný českým vínem, jež uchystali a podali jí vinaři kraje Litoměřického, a zvolala: „*Na zdraví věrného národa českého.*“

A pamatujeme, kterak až z nejzazších končin vlasti české spěchali lidé obou národností do Prahy ke korunovací, a kterak blažení vraceli se, vypravujíce, že viděli krále i královnu českou.

Vrátivše se do Vídne vznešení, nově korunovaní královští manželé, purkmistrem města Vídne slavnostně uvítáni jsou, kterýž podáváje stkvostnou adresu úcty a oddanosti, je jménem města Vídne vítal, a dodal, že právě vykonaný obřad korunovace nového lesku a nové slávy přidal, vznešeným jejich osobám, a že den, v němž Čechy slaví nejvděčnější upomínky, zároveň pro Rakousko jest dnem, ve který ono rovněž nebesa velebiti musí.

Od těch dob žila *Maria Anna* po boku vznešeného chotě svého v míru a pokoji až do r. 1848, kterýžto rok nepokojný a bouřlivý způsobil, že *Ferdinand Dobrotivý* se vlády vzdal a od 2. prosince 1848 na královském hradě Pražském se vznešenou chotí svou navždy se ubytoval. Tu žili, vzdálení světa a veřejného života, soukromě v míru a pokoji, všemi ctěni a milováni jsouce, až do své smrti, po plných téměř 36 let!

Maria Anna vynikala *věrností a oddaností manželskou, nábožností a zvláště dobročinností.*

Jsouc chotí, od boku svého manžela takorůzka se nehнула, věrně sdílíc s ním radost i žal, veškery osudy života jeho. Popřál jim Dobrotivý Bůh ovšem dlouho dospolu býti a Praha pocitovala blahodárných účinků pokojného bydlení toho. Když pak konečně *Ferdinand Dobrotivý* zemřel: tu oblékla se vznešená paní v roucho smutku, v roucho vdovské, a truchlíc po manželu svém, již z hradu nevycházela, jen někdy po druhém neb třetím dvoře se procházejíc a posléze jen na chodbách, až dne 4. t. m. nelitostná smrt, neslyšíc ani nářku chudiny, vznešenému a vysoce příkladnému životu jejímu konec učinila. Zemřelať zajisté téhož dne po 5. hodině odpolední následkem zánětu plic. —

Jako věrnou chotí, neméně byla i *věrnou katolickou křestankou*. Vznešenou matěří svou zbožně vychována jsouc, ryzí nábožnost zachovala po veškeren život svůj; tať byla útěcha, ta síla její. Nad ložem svým měla obraz narození Páně; naproti na stěně podobiznu své milované sestry, o jejíž blahorečení se nyní právě vyjeďnává. Na psacím stole stál uprostřed kříž,

a po stranách větší podobizny (fotografie) posledních dvou náměstků Kristových a hlav církve, Pia IX. a Lva XIII., a pohled na tyto dva muže, na tyto bojovníky a trpětele Kristovy stál zbožnou císařovnu mnohou slzu bolnou a často asi zarosilo se oko její, neboť jsouc věrná dcera svaté matky, katolické církve, brala nejvroucnější účast v osudech hlavy církve.

Sloužíc Bohu dnem i nocí, denně v 8 hodin bývala přítomna *mši svaté* ve dvorní zámecké kapli, a když poslední chvíle již vycházeti nemohla, dala si sloužiti mši svatou v domácí své kapliče, při kteréž vždy co nejvroucněji se modlivala.

Často přijímala *svaté svátosti, pokání a Nejsvětější Svátost Oltářní*, s největší nábožností přistupujíc ke stolu Páně a silíc se na cestu života; ráda a zbožně posloučávala též *slovo Boží*; jakkoli nejvýše vzdělaná, věděla dobře, že člověk potřebuje i pobídnutí zvenčí, aby na cestě příkázání božích se držel a neochaboval.

Cítíc, že blíží se konec života její, záhy učinila *pořízení* o věcech svých časných, a stávajíc se čím dále nábožnější, záhy pamatovala na smrt, a k ní se chystala. Proto s příkladnou vroucností přijavši svátosti umírajících dne 4. května po 5. hodině odpo. skonala v Pánu.

Prostince, jak živa byla, tak byla i po smrti. Dána do rakve dřevěné, černým sametem potažené. Oblečena v roucho černé, jako vdova; jen kolem krku a na konci rukávů bylo lemování bílé z krajek. Na hlavě bílý krajkový čepeček, s něhož černý závoj přes nádra dolů splýval; v rukou, křížem přes prsa složených, měla v jedné *sv. kříž s obrazem Ukřižovaného*, ve druhé *modlitebni knihu*, z níž nepochybně nejraději se modlivala. Tak ustrojena odebrala se, N., milovaná naše královna ku poslednímu zde odpočinku; jako pravá vdova křesťanská a nyní nevěsta Kristova. Nesla si na prsou, jehož za živa milovala.

I to svědčí o prostotě její, že zakázala si v poslední vůli, tělo její otevřítí a balsamovati, netoužíc, by snad podoba její dochována byla; vědělať, že *člověk prach jest a v prach se obrátí*. Žádala, by pochoována byla vedle vznešeného chotě svého, což se také stalo.

Dne 7. měl všecken lid přístup ku mrtvole její; mohl každý rozloučiti se s královnou svou, a za ní u mrtvoly její se pomodlit; dne 8. slouženo v 9 hodin slavné Requiem, po němž mrtvola na vůz

naložena a do Vídně odvezena jest, kdež v císařské kryptě uložena byla. Tak žila nábožně Maria Anna, choť Ferdinanda Dobrotivého; a v pravdě, jako jemu právem přísluší jméno: *Ferdinand Dobrotivý*, tak jí *Maria Anna Zbožná*.

Zvláště však, r. v Kr., vynikala *dobročinností a láskou k chudíně*, a můžeme říci, že snad nikdo oslyšen od ní neodcházel, kdo jsa v bídě a potřebě, s upřímnou prosbou o pomoc na ni se byl obrátil. Pamětliva jsouc rozkazu Páně a hlavního zákona Kristova, kterýž zní: *Modli se a pracuj*, veškeren čas života svého dělila mezi toto dvoji zaměstnání, královny důstojné a šlechetné: *modlitbu a práci*. Od modlitby šla ku práci a od práce ku modlitbě. Po celé dni pracovala neustále a nepřetržitě, ale nikoli pro sebe, ale pro chudé a jmenovitě pro *chudé dívky*, opatřujíc je oblekem a potřebnou stravou. Toť zaměstnání, v pravdě, i královny důstojné. Slyšeli jsme z hodnověrných úst, že když jedenkrát cizinci a příchozí do Prahy, prohlíželi si královský hrad a když sluha, kterýž je vodil, je přivedl na místo, kde císařovna u průvodu jiných dám často sedávala, pravil: Zde sedává císařovna a pracuje pro chudé děti, ostatní služebné a dámy zde s ní bývají. Ach, co chudých dítek oblékla v nové šaty, co jich opatřila na zimu teplým oděvem a obuví, a ochránila před zimou! V chudých dítkách oblékala samého Ježíše Krista, jehož obraz narození měla nad ložem svým.

Dobročinnost její byla *veleobsáhlá*. Vědělať, že nemůže býti zaměstnání vznešenějšího hlavě korunované, než dobře činiti a stírati slzy bolesti chudíně a trpícím; k tomu že přede vším povolání jsou *králové a královny*. Ona stavěla chrámy, opatřovala je rouchy posvátnými, potřebným prádlem a náradím bohoslužebným, též zvony a obrazy a stala se takto i podporovatelkou průmyslu a umění a můžeme říci, že není snad jediného *chudého chrámu* po vlastech našich, který by se byl o podporu u ní neucházel a kterýby byl vyslyšen nebyl. Nebylo téměř *jediného listu novin*, kterýby byl zprávu o tom či onom šlechetném skutku její nepřinesl. A toť bylo, o čem svět zvěděl; a což teprv, o čem svět ani nezvěděl, a toho bylo dosti více. Mnohý *umělec* za svou práci dosti od ní hojně odměněn jest, kterýž by byl snad v nouzi a bídě dny života svého

tráviti musil. Na chrám sv. Václava na Smichově, který se nyní stavi, věnovala s chotěm svým, v Pánu zesnulým Ferdinandem, králem českým toho jména *pátým*, 30.000 zl.; a což jiných podobných šlechtných činů bez konce a bez počtu! V pravdě šlechtný zjev a osobnost důstojná, aby stála po boku manželu a panovníku, kterýž nesl jméno *Dobrotivého*! Důstojné a vznešené srdce, kteréž pochopilo *úlohu královny*! Právem na ni spadají slova: „*Blahoslavení mrtví, kteříž v Pánu umírají. Již od této chvíle, praví Duch, aby odpočinuli od prací svých; nebo skutkové jejich následují jich.*“ Zjev. 14, 13.

N., ze všeho, co až dosud pravil jsem, poznáváte, že Maria Anna, co do smýšlení a srdce, důstojna byla, aby byla *královnou*; důstojna, aby na hlavě její zastkvěla se královská koruna.

„Ty duše nábožná, která jsi nepohrdla národem českým, a která jsi zvolila bydliště své mezi námi a 36 let nepřetržitě jsi trávila dny života svého uprostřed nás, přijmiž vroucí náš dík za všecku tvou lásku, dobrotu, péči a dobročinnost křesťanskou! Ejhle, my jiného nemáme, než nábožné vzdechy a modlitby za duši tvou! Ó přijmiž je, přijmi, a nepohrdej jimi — od lidu vděčného. Přišli jsme sem, bychom za tebe se pomodlili, a oslavili památku tvoji. Přijmiž i tu *nejdražší oběť*, kterou za tebe Otcí nebeskému přinést se chystáme. A ta koruna, kterou zde jedenkrát ozdobena byla posvátná skráně tvá, ať promění se *tam v nehybnou korunu slávy věčné*, kterouž kéž vstavi tobě na hlavu přesvatá patronka tvá, *Maria*, sama *královna nebeská*. Amen.

Důvěra v Pannu Marii.

Zlaté slunko, vroubic hřebeny Krakonošových hradů vloudilo se hlubokou roklí do tichého, zeleného údolí a pokukovalo nízkým okénkem do čisté světničky. Nábytek byl tu ladně spořádán, silný, dubový stůl stál v rohu pod velikým křížem pokryt krajkovým, jako třešňový květ bílým ubrusem, na něm pak kytička čerstvě natrhaných fialek rozlévala vůkol libeznou vůni a vytopená kamna sálala příjemné teplo. Františka, řezbářova choť uklízela ještě opášujíc a rovnajíc některé maličkosti. Za té ranní práce ohlížela se téměř

každým krokem na kolébku, v níž nevinné dítko tiše dřímalo častěji usmívajíc se, jakoby pohrávalo si ve snách s andělíčky.

Ale obličej mladé matere byl pln smutku a starosti a těžké vzdechy draly se ze stisněných prsou. Byla snad nešťastnou s manželem? O nikoli! Dobrý Jan miloval ji upřímně; žádné nelaskavé slovo neporušilo dosud domácího pokoje a nouzi, jež prý bývá také někdy příčinou nesváru, nebylo tu viděti, neboť její muž byl pilen. Časné z rána již vyřezával rozličné hračky, hudební nástroje a zhotovoval i výtečné housle. Při tom, aby posvětil úmělou svoji práci, zpíval nábožné písně, nebo rozmlouval s tovaryšem o dalekých cestách po cizích krajinách a vypravoval, jak často pomohl mu dobrotivý Bůh, jehož nespustil se nikdy, ze všeliké nouze. Poslední řeči provázeny byly od nedávna jakousi bolestnou touhou a hlubokou důvěrou i v další pomoc a ochranu. Než přece jakýs tajný snad bol skličoval jedno srdce dvou věrných manželů? Proč plakala a vzdychala starostlivá matka? Ach — její prvorozenátko, koruna jejího štěstí, pýcha rodičů, její milené dítko bylo slepo.

Asi půl roku teprve staré bylo jinak silno a zdrávo, ano bylo to hezké dítko s růžovými tvářičkami, bělounkou pletí, kadeřavými vlásky a plnými oblými údy, jen očka jeho nezářila jiskrným zrakem. Táhl se totiž přes obě bělavá pokožka nepropouště žádné paprsky světla na zřítelnici. Matka usmála-li se, tedy nevidělo ani sladkého úsměvu, ani když plakala hojných slz hlubokého zármutku. Slepé, slepé po všecken život, zbavené nejvznešenějšího smyslu — to bylo strašno. Nesmírnou měli proto rodiče bolest, jichžto láska k ubohému dítku rostla hořkým utrpením vždy víc a více.

Františka pospíchala často do blízkého města k lékaři, muži, jenž z útrpnosti k nešťastným manželům přičiňoval se všemožně, by pomohl tomu zlu, ale jeho umění nedokázalo ničeho; až konečně pokrčiv ramenoma vyjádřil se, že nemůže v tak choulostivé věci pomoci! Jaká to rána nebohým rodičům! Mělo tedy nešťastné dítko jako slepec nuzovati se dlouhým, trapným životem a býti sobě i jiným obtížným? Hrozná ta myšlénka křečovitě sevřela citlivé srdce matčino, jež opět a opět hledalo útěchu ve vroucené modlitbě, očekávajíc jistou pomoc od Toho, jenž světlo světél jest a ve světle věčném kraluje. A

skutečně modlitba zahнала vždy usedavý pláč a důvěra v Boha zachránila ji před zoufalstvím. „Bože! netrestej mne tak přísně, nedej, aby můj milý Jaroslávek zůstal slepým,“ prosila dnem i nocí.

Také dnes ráno modlila se vroucně, jak jen s to jest utrápené srdce mateřské. Maně pohledly zraky její na obraz „*Matky dobré rady*.“ Tu zastaví se náhle a zvolá: „Ano, tak učiníme! Půjdem na pouť k divotvorné Matce Boží do R., která pomohla již mnohým v nouzi postaveným, ona přispěje jistě i nám.“ Zbožná, nenadálá myšlenka naplnila zarmoucenou mateř sladkou nadějí a zrůměnila bledé, vážné tahy mladé choti. Františka neprodleně pospíšila do dílny se slovy: „Jene! Panna Maria dala mi dobré vnuknutí. Kde lidská účenost nedokáže ničeho, tu jen Bůh může pomoci. Připravme se tedy některý, blízký den do R., bychom tam vzývali Pomocníci křestanů za její mocnou přímluvu!“ Překvapený muž přisvědčil jí a pravil rychle odhodlán: „Příští neděli půjdeme!“

Důvěra zkormoucené matky byla tak velikou, tak nezlomnou, že nemohla dočkat se ustanoveného dne. Neděle nadešla. Oba manželé vyzpovídavše se přijali o ranní mši svatě nejsv. Tělo Páně. Potom přistrojili se spěšně na cestu, neboť ono poutní místo bylo několik hodin vzdáleno. Františka oblékla hladké tmavé šaty, na krk uvázala si bílý háčkováný šáteček a přes něj pověsila zlatý, svícený křížek. Statnému Janovi slušel též vkusný, černý oblek a růženec s mariánským zpěvníčkem svědčil o jeho bohabojnosti. Pečlivá matka vystlala Jarouškovi pletený kočárek měkkými peřinkami, by ho to netrásl a nyní vypravivše se putovali provázeni přáním svých sousedů ke vzdálenému cíli. Cestou modlili se růženec, Jan předříkával, Františka modlila se po něm. Dále přišly jiné modlitby, až putující manželé rozplynuli se v jemný zpěv, jaký jen může vynořiti se z útroby opravdu pobožné. Dojemné, táhlé jejich hlasy rozléhaly se temným lesem jako zpěv andělů. Zpěváčkové, číperní obyvatelé pestrých luk, zelených hájův a tmavých borů vítali mladé poutníky veselými akkordy, utichli však, jakmile Františka s Janem zantolili známou píseň:

„Tys Maria, naše radost,
Ty jsi naše potěcha,

Ty jsi věrných srdcí žádost,
v útrapách jež nenechá;
Ty jsi jistá síla v mdlobě,
Ty jsi rada soužených,
Ty všech pomoc, již se k Tobě
utíkají v strastech svých“ atd.

Při takové zábavě nebyla jim cesta dlouhá. Šlo to přes hory a doly. Strídavě, brzo otec, brzo matka táhli vozík, v němž Jaroušek chvilkami dřímával. Slunce stálo již vysoko a hodně pražilo, ale poutníci necítili žádné únavy, ježto totiž myslili a rozjímali o Matce Boží. Den byl překrásný, skutečně nedělní a čistým vzduchem zaznívaly velebné zvuky poledního zvonku z poutního místa, k jehožto kostelu právě docházeli. Chrám, v němž visel milostný obraz, byl tu dobu skoro prázden. Čerstvé ještě barvy starobylé malby představovaly Pomocníci křestanů, jejíž oko líbezně pohlíželo na přicházející prosebníky. Nad obrazem vznášela se pozlacená koruna, červený sametový baldachýn zdobil oltář a dole květiny rozestaveny byly ku počtě Královny máje. V rohu presbyteria stálo několik berel, které složili tu uzdravení chromí Panně mocné na památku.

Maličký Jaroušek ve vozičku probudil se právě ze spánku. Jakmile pomodlili se, vzala Františka nevinné dítě a držela je oběma rukama vzhůru k milostnému obrazu řkouc pokorným, chvějícím se hlasem: „Nejblahoslavenější a nejčistější Panno Maria, mocná orodovnice u trůnu Božího! patříž na moje ubohé, slepé dítě! Smiluj se nad ním i nad námi a pros svého Syna, by daroval očím Jaroslávkovým zrak. Tys Matka milosti plná, Pomocnice křestanů rač, prosím, pomoci ubohému nevinňátku, aby vidělo. Slibuji Ti, že chci každý rok ku Tvému zázračnému stánku putovati a dále zaslibuji svého syna po vůli Boží službě Hospodinově. Přijmi laskavě tu oběť svatá Boží Rodičko, dobrotivá Panno Maria!“

Poslední slova nadšeně pronešená dozněla, v kostele nastalo ticho. Matka na prsa přitiskla dítě a vtiskla polibek na jeho růžové rtíčky, ale oči byly dosud bělavou pokožkou zataženy. Nenadále zaduněly kroky v kostele; Jan obrátiv se spatřil odcházejícího pána, jenž dříve upřené pozoroval poutníky před oltářem.

Když oba manželé vycházeli z kostela, přistoupil cizinec v šedivém kabátě

s okovanou hůlkou v ruce ke Františce řka vřidným hlasem: „Slyšel jsem vaši vroucnou modlitbu a dozvěděl se tedy, že máte dítě slepé. Dovolte, bych je prohlédl!“ Františka pohlédla udiveně na Jana ukazujíc pánovi Jaroslávka: „Zde vzácný pane! vizte to nebožátko, — na obě oči jest slepo.“ Pán zkoušel dlouho bezlesklá očka, až konečně tázal se: „Nebyli jste s tím dítětem u některého lékaře?“

„Ó velmi často! ale pan doktor v O. pravil, že nemůže nám pomoci, šli jsme tedy k Matce Boží.“ „A ta má pomoci?“ ptal se usmívavě cizinec.

„O vzácný pane! Panna Maria pomohla již mnohým.“

„Vaše důvěra jest opravdu velká, milá matko; pojďte tedy do blízkého hostince, v němž bydlím. Chci toho chlapečka prozkoumati; uvidíme, zdali jest nějaká pomoc možná.“ „Poznáte to? o Matička Boží pomůže vám, dobře tušila jsem, že jste anděl od ní poslaný;“ zvolala Františka. „Ne anděl nejsem,“ usmál se cizinec, ba v Matku Boží ani nevěřím, — ale pomoci chci, kde mohu. Vaše důvěrná, zbožná prosba pohнула mnou.

Podivný, cizí pán krácel nyní s bodrými venkovany do předního hostince, kdež služebníci s hostinským vítajíce nové hosty ptali se, co poroučí pan krajský lékař.

„Otevřte mi asi na půl hodiny světlý pokoj.“

Františka zimničně rozechvěná plakala radostí. Nevěděla téměř zda sní, nebo bdí. Či neposlalo dobrotivé nebe toho pána? — A byla tedy její modlitba skutečně vyslyšena? Ale vždyť on ani nevěřil v Matku Boží — věru nedovedla vysvětliti si toho divného sejití.

Jan s Františkou a Jaroslávem seděli nyní tiše v najaté světnici napjatě očekávající pana doktora. Týž přišel za několik okamžiků s ozdobným pouzdrém, jež obsahovalo jemné nožiky, nůžky a podobné pytevní nástroje. Ihned vzal dítě šetrně na klín, přisedl blíže k oknu a vše bedlivě prohlédnuv pravil: „Nemějte starosti, milí lidé, dítě není slepo! Nerv a jablko jsou zdravý, jen bělmo potáhlo oko, — jedním řízem může maličký viděti!“

Františka třesouc se radostně vykřikla a klesla na kolena se slovy: „Svatá Maria, Rodičko Boží srdečně Ti děkuji!“

„Nyní žádných slabostí,“ promluvil drsně cizinec; nutno spíše byste sebrala

všecku sílu, operace jest velmi choulostiva. Vezměte teď synáčka vy a držte mu rovně hlavičku.“ Matka mlčky poslechla, ačkoli studené krupěje potu perlily se jí na čele. (Dokončení.)

Znamení vyhlídky.

Nikdo nepopře, že krásná vyhlídka ducha povznáší, básnicky jej nalaďuje, city obdivu, krásy, i zbožnosti v něm budí.

Kdože, vystoupě na Hradčany, anebo dokonce na Svato-Vitskou věž, a rozhlédna se vůkol po naší stověžaté matičce Praze, by nebyl duchem povznešen, by nestál krásou udiven, a cítě radost v srdci svém, by nezvolal: V pravdě, krásná jsi, matičko Praho, důstojné sídlo královské! — A kdo, dostoupě nejvyššího vrcholu vlasti naší, Sněžky, podívá se na obzor vůkol, jenž pod nohama jeho do nedohledna se rozkládá, kdy jako rudá, žhavá koule slunko vychází, anť nížina ještě ve spánku dřímá, kdy ponenáhu osvěcuje nejprv vrcholy hor, pak jejich úbočí a straně a posléze i nížiny, až vše se k novému životu ze sna probudí, kdoby, rcetež, mohl zůstat bez pohnutí? kdo nepocítoval úcty, lásky a zbožnosti v srdci svém?

A což dím o tom, jemuž popřáno s výšiny poprvé spatřiti dalekosáhlé, nekonečné moře, jehož břehův oko v dáli hledá a naléztí nemůže, a jehož obzor s obzorem nebes splývá, jako čas s věčností, rcetež, může-liž býti předmětu zde na světě většího, jenžby srdcem člověka hnul? —

I já požil všech vyhlídek těch, ano viděl Benátky s věže nejvyšší na náměstí Svato-Mareckém, viděl veliký průplav jako hada prostředkem města se vinoucího, viděl ty paláce, laguny, ostrůvky, vše moře vůkol, a stál udiven nad myšlénkou, uprostřed moře zbudovati město — *nádhernou druhdy královnu moře!*

Ano, stál jsem i na Milánském dómu, *osmém to divu světa*, na věži jeho nejvyšší, i na nejvyšším bodu, kam jen se dostoupiti může, viděl pod sebou to krásné město, *historické Mediolanum*, a nyní novomódní Milán, se širokými, krásnými korsy, zřel na jih, východ a západ tu svěží, zelenou rovinu Lombardskou s její průplavy a městy, se vši úrodností a tučností, hleděl a díval se na sever na přerazkošnou *Brianzu*, a v pozadí na šedé ty velikány

a starce, na Alpy, ach kohož, anby díval se na všecku tu krásu a vše ty divy světa, nejal by obdiv, kdo nestál ve svatém zanicení, v takové výši, nad světoznámým chrámem, nad divem světa? Znáš i vyhlídku, od *Madonny di S. Luca* u staroslavné Bologny, odkud patřiti můžeš na staroslavné, krásné to město a úrodnou krajinu vůkol, která nenepodobná ráji, vším oplývajícímu, byla příčinou, že *učená* Bologna dostala jméno „la grassa“, *tučná*?

Viděl jsem s kastellu nad Assisi, sídlem sv. Františka, všecko rozkošnou *Umbrii*, od Foligna až ku Perugii, ach, kteraký to pohled! jaká krajina! Všecka stromovým osázená jako zahrada, jako jeden přerokošný sad!

I té vyhlídky užil jsem, a ta vyniká nade všecky, že stál jsem na pavlanu kláštera Karthusianského v Neapoli, pod kastellem Sant' Elmo, přehlédli odtud všecku Neapol, přístav a světoznámý záliv Neapolský, rozkošné Sorrento, památný ostrov Capri s jeho světélkující jeskyní, na severu nešťastnou Ischii, ku jihovýchodu pak vždy kouřící Vesuv a vše ty vrchy Appenninské s romantickými údolními a villami, ach, a němý stál jsem nade vši tou krásou a velikostí Boží v slastném udivení!

A což dím o *Řimu*? o svatém Řimu? s rozličných stran shlédnul jsem jej, posléze i s nejvyššího místa kuppoly SvatoPetrské na posvátném Vatikáně! Ach, kdo vypíše podivení, kdo vylíčí city, jež zmocňují se tu srdce věřícího? zřítí svatý Řím u nohou svých, tu přemocnou druhdy královnu světa! kteráž vládla národům a rozhodovala o osudech jejich, anyní! — rovněž královnou ve smyslu duchovním; předkuje, vévodí národům až dosavad, ale ve smyslu lepším, vyšším. Druhdy kula pouta národům a zotročovala je, nyní je osvobozuje. Druhdy ve tmě modlářství je vrhala, nyní vede je ku světlu. Druhdy podmanila jen národy vůkol, nyní známa jest národům na zeměkouli i těm nejzazším! Ó svatý Říme, jak působíš na srdce, na ducha člověka, křesťana, an s kuppoly sv. Petra, toho divu stavitelství, na sta věží tvých, na tvé chrámy a vše ta místa památná a svatá se dívá!

Ale všecky tyto krásné vyhlídky převyšuje *jedna*, a ta jest — na *hvězdnaté nebe*, za tiché, jasné noci, když myriadami těch světélkavých posetů jest! A všechny, i tuto, převyšuje ta *poslední*, a ta jest

nejkrásnější, kterou poskytuje *víra*: *vyhlídka na království nebeské, na blaženost věčnou* — po strastech tohoto života!

B. H.

Ludmila.

Ze života vypravuje X. Šrámek.

V roce 187* vyšel jsem si o prázdninách na cestu. Sebrav všecko svoje „movité“ jmění, jakož i rozloučiv se tklivě se svými rodiči, (kteří mysli, bůhvi jak dlouho dítě své viděti nebudou), a jinými přáteli, kráčel jsem chutě do světa.

Počasi bylo překrásné, peněz však „nehezky“; než počítal jsem na dobročinnost jistých pánů, kteří každoročně měli tu čest „vidírovat“ vysvědčení chudých studentů.

Než radost má brzy proměnila se v žalost! Jeden z takových pánů v krajském městě P . . . dal mi takové nekřesťanské poučení o „vědeckých“ cestovatelích, že ve mně holubičí natura vzkypěla, a já umínil si vrátit se zase domů a to cestou, co možná nejkratší.

„Všude dobře, doma nejlíp,“ bylo heslem k návratu.

Abych byl snad, jako Dr. Holub obrátil se na vysokou vládu s prosbou za podporu na své cesty — toho jsem se neodvážil, tuše již předem, že bych špatně pochodil.

Na „returce“ své přišel jsem k večeru do městyse K . . . jakž jsem na tabuli, na sloupě přibité četl. Poněvadž den se siluě již nachýlil, šel jsem do hospody, místa — kde se za peníze všechno poskytne — i chudým!

Hospodský, unikum (vytáhlý — hubený) přivítal mne s poklonou a pozdravem: „Pěkně vítám.“

Až jsem se zrovna lekl té zdvořilosti, věda ze zkušenosti, co po ní obyčejně následuje. A následovalo: „Vinšujou si?“ „Sklencej piva!“ pravím a sedl jsem si za stůl.

Přinesl jí — já pil a mlčel dál.

„Dnes tam bylo hezky,“ ozval se hostinský stoje u okna a dívaje se na náves.

„Krásně!“ zněla lakonická má odpověď, v duchu vzpomínal jsem si, jak „hezky“ pochodil jsem k polednímu v P . . . A pro takové hrubianství šel jsem si 5 dní cesty v parnu a žízni — hanba.

Hospodský se zamlčel, já též.

„Nějaký doutník,“ dím na to.

„Prosím hned.“ — Karliku pojď přines je od žida!

„Poroučeji.“

„Obyčně jenom!“

Kluk šel a hostinský přiblížil se důvěrně se ptaje: „Z daleka?“

„Až od Příbrami.“ (Na to slovíčko „až“ kladl jsem zvláštní důraz, jakoby stříbrodajná Příbram ležela někde až v Mesopotamii.)

„Od Příbrami“ — opakoval si hospodský pro sebe (beze všeho udivení, kde že se tu až u nich „beru.“)

„To jste student, že.“

„Ano!“ jaký však, doložil jsem si v duchu. Před hostinským jsem styděl se přiznati.

„Také jsem měl chlapce — studenta,“ ozval se starý.

„V jakých školách?“

„V latinských.“

„A čím je teď?“ vyzvídal jsem dále, bych si starého k mírnému očtu naklonil,

„Umřel chudáček.“

Politoval jsem upřímně starého otce, vždyť tušil jsem, jak by „naši“ plakali, kdybych jim umřel.

Smutný to osud chudých rodičů, umře-li jim dítě, na které peníz krvavý, byly obětovali, by jim za to v stáří spokojeném žehnalo. Než cesty Boží jsou nevyzpytatelný . . . (Dokonč.)

D O P I S.

Ze Říma, dne 15. května 1884.

(Slavnost sv. Jana Nepom.)

Mezi tím co tyto řádky píši, putuje zajisté na sta zbožných poutníků a horlivých ctitelů sv. Jana Nep. do matičky Prahy, aby tam u hrobu téhož světce a patrona Svěho — svoji pobožnost vykonali a mocné přímlyvy na něm si vyprosili. — V duchu přenáším se v onu radostnou dobu, když jsem vítával v Praze poutníky svato-janské a ku hrobu sv. Jana je doprovázel; dosud se mi zdá, že slyším ty vroucí zpěvy zbožných našich Čechů; dosud vidím zástupy horlivých ctitelů shromážděné kolem hrobu sv. Jana a k němu vřelé prosby vysílající. — Není tudíž divu, že i do sv. Říma zalétly ty mocné zvuky hymny sv. Janské, — že i v Římě náš sv. Patron sv. Jan Nep., zvlášt-

ní úcty a slávy požívá! — Myslím, že se zavděčím miléným čtenářům, — zmíním-li se několika slovy o úctě a letošní slavnosti sv. Jana Nep. v Římě! — R. 1737 dne 13. května brzy po svatořečení velkého Světce našeho — sv. Jana Nep. — sestoupilo se v Římě bratrstvo ku šíření úcty téhož svatého. Střed bratrstva byl ve farním kostele sv. Vavřince v Lucinu zvaném, kde krásná socha mramorová sv. Jana Nep. postavena a kaple ku cti jeho zasvěcena byla. Zvláštní a potěšující bylo okolností, že do řady prvních ctitelů sv. Janských přistoupil jakýs šlechtic kníže Polský, který svým dobrým příkladem bratrstvu mnohých vznešených a horlivých získal údů, takže bratrstvo den ode dne vzrůstalo. Bohužel v posledních letech první horlivost jaksi začala ochabovati a zdálo se že bratrstvo odumírá . . . Avšak roku právě minulého bratrstvo sv. Janské — v nový přivedeno život — péci a působením vdp. Msgr. K. Jaeniga, domácího praelata J. S. Lva XIII. a ředitele Animy — miléného rodáka a krajana našeho. — Msgr. Jaenig postavil se v čelo bratrstva a svým neunavným a horlivým působením brzy získal nových údů a statečných horlitelů a ctitelů sv. Jana Nep. — Obrazy a oltáře ku cti sv. Jana zasvěcené — kterých v Římě již dosti se nalezá — jež v poloviční jaksi zapomenutí přišly — svým nákladem dal obnoviti a vůbec všemožnými prostředky o to pečoval, by úcta sv. Jana Nep. vždy většího a většího rozměru nabývala a jméno sv. Patrona našeho známějším a proslavenějším i za hranicemi vlasti naší České se stávalo. — Bůh na přímlyvu sv. Jana Nep. žehnal počínání jeho a po roce — stojíme již v nádherné kapli — v témž kostele sv. Vavřince v Lucinu — před novým krásným — z bílého mramoru zhotoveným oltářem, jenž má býti posvěcen ku cti velikého světce našeho sv. Jana Nepomuckého. Táži se, zdaly bylo mohlo zůstati nepohnuté srdce pravého Čecha — věrného a horlivého ctitele sv. Jana Nep. v této posvátné slavnostní chvíli? — Zda mohl zůstati lhostejným kdo z nás, když viděl J. E. nejd. p. kardinála vikáře L. Parochiho ubírat se v průvodu četné assistance — z největší části z Čechů záležející — ku novému oltáři, by úkon posvěcení na něm vykonal? — Zda nemusilo plesati srdce každého z nás slyšíc vyzývati v daleké cizině sv. patrony naše — sv. Voj-

těcha, sv. Václava, — a zvlášt — prvo-
mučenníka sv. zpovědi — sv. Jana Nepo-
muckého — s takou vroucností, s takou zbož-
ností? Bylo to pro nás, — doufám, že
mluvím ze srdce všech — řeknu-li — pro
všechny — několik okamžiků radostných
a velice potěšujících, které se vystřídaly
v kratinké době — než ku samému po-
svěcení přikročeno! Abych však nešířil
mnoho slov — řeknu jenom, že posvěcení
nového oltáře — jež skoro dvě a půl hod.
trvalo — stalo se způsobem v pravdě slavnost-
ním — důstojným Velikého Světce na-
šeho. Údové „Bratrstva“ přítomni byli ve
spolkovém obleku, v dosti četném počtu —
celému posvátnému úkonu a rovněž i první
Mši sv., kterou na nově posvěceném oltáři
obětoval J. E. nejd. p. kardinál L. Pa-
rochi, s příkladnou zbožností. — Slavnost
sv. Janská bude se dítí následujícími po-
řádkem: Dnes večer začne, v nové kapli
sv. Jana u sv. Vavřince v Lucinu posvátné
tridenní — jakož i v kapli zasvěcené
témuž Svatému a nyní nově obnovené u
P. Marie v Animě. Zítra dne 16. května
budou na novém oltáři slouženy nepřetr-
žitě Mše sv. a že ani naši římsí Čechové
scházeti nebudou — není třeba připomí-
nati. Odpoledne téhož dne první slavné
nešpory v nové kapli, — ježto v Římě
svátek přeložen na den 17. května. Dne
17. května — ve slavnostní den — slavná
Mše sv. v tétež kapli — při níž, údové
bratrstva ku sv. přijímání přistoupí; odpo-
ledne pak druhé slavné nešpory, požehnání
sv. Ostatky a učení jich! Po celý oktáv
bude se konati pouť do některého kostela,
v němž sv. Jan Nep. ctěn — večerní po-
božnost s požehnáním. — Toť stručný
popis celé slavnosti sv.-Janské v Římě.
Doufám však, že postačí ctěným čtenářům,
aby z něho seznati mohli, jaké úcty a ja-
kého jména požívá náš sv. patron a o-
chránce „dobrého jména“ sv. Jan Nep. za
hranicemi vlasti české, — ana snad doma
úcta jeho — ochabuje? A že — čím dále,
— tím více úcta Jeho, se množiti bude,
o tom netřeba pochybovati. — Zmínky
zasluhuje zajisté i ta okolnost, že někteří
alumnové propagandy buď již přistoupili
k řečenému bratrstvu — aned hodlají přis-
toupiti — čímž zároveň povinnost na se
berou jméno sv. Jana Nep. — a úctu Jeho
rozšiřovali na svých missiích, na které za
krátký čas se odeberou. Kéž bylo tak i ve
vlasti naší! Toť vroucí přání všech! K.

KRONIKA.

Z Prahy. Svěcení nejdůst. biskupa
Anastasiopolitanského pana Karla Bor.
Schwarze dalo se J. Em. nejd. p. kardi-
nálem dne 18. května v neděli slavným
způsobem. Ku svěcení přibyli nejd. pp.
biskupové litoměřický a budějovický. Vele-
chrám sv. Víta byl naplněn nábožnými
věřícími, mezi nimiž bylo též mnoho pout-
níků sv. Janských, kteří aby svěcení viděli
v Praze se pozdrželi.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se
do 26. května u sv. Jindřicha, od 27. —
30. t. m. ve velechrámu sv. Vítském, od
31. května do 3. června ve Volšanech, od
4.—7. června u sv. Petra na Poříčí.

— **Oumrtí.** V Jerusalemě zemřel dne
7. t. m. jezovita P. Alfons Ratisbonne v
stáří 73 roků. Zesnulý byl rozeným židem
ze Štrasburku a r. 1842 nastoupil cestu do
Říma, kde ze zvědavosti do katolického
kostela vstoupil. Zde se mu zjevila Panna
Maria a poručila mu, aby se dal pokřtiti,
což Ratisbonne také učinil. Událost tato
učinila tehdaž ovšem veliký podiv.

— **Rouhač.** Dle zpráv z Ústí zat-
čen nedávno jistý bývalý hostinský pro
rouhání Bohu. Tyž byl patnáctkrát
trestán, a žil krátký teprvé čas v Ústí.
V noci přišel-li napilý domů, počínal
si jako vzteklý. Jednou v noci když opět
všecek zpítý se ve světnici octl, spatřil
ženu modlící se na kolenou před obrazem
ukřižovaného. Zuřivec řval, by mu dala
peněz, jichž ubohá sama neměla, a proto
ji vyhrožoval probodnutím, strhl kříž ze
stěny, mrštil jím o zemi, a za hrozného
zlořečení šlapal po něm. Stráž dopravila
vzteklivce do vězení.

— **Pomník † biskupa Jirsíka.** Na po-
mník ten sešlo se již bezmála 13.000 zl.

Literární oznamovatel.

— **„Zprávy apoštolátu tisku,“** čís. 5.,
násl. obsahu: Hlasý biskupů o špatném tisku:
1. biskupa litoměřického, 2. biskupů tyrolských.
— Účastníci apošt. tisku. — Hlídka literární.
— Roztržení knih „Zábavné bibliotéky.“ —
Dotazy a odpovědi. — Ohlášení.

— **„Škola božského Srdce Páně,“** má
v čís. 5. letoš. ročníku tento obsah: Pod kří-

žem. (Báseň.) — Křesťanský dělník. — Myšlenky ctitele božského Srdce Páně. (S 2 rytinami.) — První missionáři v Americe. — Účel třetího řádu sv. Františka. — Mocná modlitba sv. růžence. — Průvod Božího Těla, jeho význam a účel. (S rytinou.) — Skryté poklady církve svaté. — Tupá zbraň. — Milodary božského Srdce Páně. — Zájmy Krista Pána v různých zemích. — V měsíci květnu modleme se za rozšíření úcty Bohorodičky skrze apoštolát modlitby. — Zvláštní úmysly.

* — * „*Liturgika*“ pro střední školy. Vzdělal Alois Hrudíčka, prof. nábož. na c. k. české vyšší st. reálce v Brně 1884. Tiskem a nákl. pap. kněhtiskárny benediktinů rajhradských. Cena 70 kr. r. č. — Dobrá kniha školní vyžaduje co do věcné stránky: logického a přehledného rozvrhu látky, náležitého, jadrného výběru a dokonalé správnosti. Co do formy pak žádáme, aby psána byla stručně, slohem jasným a řečí docela správnou. — Všecky tyto vlastnosti shledáváme v míře nevšední při nové učebnici katol. liturgiky, sepsané od profesora Al. Hrudíčky, a v tom spočívá přednost knihy této přede všemi liturgikami, jež posud v literatuře naší pro střední školy psány byly.

* — * „*Královna Dagmar*.“ Historický román od V. Beneše Třebízského. S podobiznou spisovatele. Román tento vyšel jako 5.—7. čísle „Libuše, matice zábavy a vědění,“ roč. 1883., a číslo 1. ročníku letošního, čímž jest nkončen. Jest v něm hlavní osobou krásná dcera krále Přemysla I. provdaná za dánského krále Waldemara, a nemůžeme nežli jej čtenářstvu svému jakožto vlezajímavou a vlasteneckým duchem prodechnutou četbu doporučiti. Ličení dějův a života posledních Slovanů polabských jest umělou rukou v osnovu románu toho vpředeno, hlavní osoba pak poutá k sobě veškeru pozornost čtenářovu, kterému vůbec matici „Libuši“ jak jest až dosud schvalujeme; za 1. zlatý ročně podává tato sbírka šest i sedm knih zábavných i poučných, jež by jinak nejméně třikráte tolik stály. Zasluguje tedy „Libuše“ rozšíření zůstaneli v nynějším směru.

Osobní věstník duchovenský.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Michael Worel, far. Křečský na odpoč. a bisk. notář, dne 22. dubna 1884, (nar. v

Štahlavě 20. září 1798, vysv. 12. srpna 1824.)

Jmenování jsou:

- vdp. Jan Kubiček, kanov. kustos, děkanem při kathedr. chrámu Páně;
vdp. Emanuel Roth, kanov. senior, kustodem;
vdp. Dr. Petr Špelina, rektor bisk. semináře, kanovníkem při kathedr. kapit.;
dp. Jan Žilík, far. v Merklíně, bisk. vikářem střídnictví Lukavického a skut. konsistor. radou;
dp. Josef Souhrada, far. v Chudenicích, jmen. jest 2. tajem. Lukavického bisk. vikariatsního úřadu.

Ustanovení jsou:

- P. Yvo Pihale, kněz ř. cister. kláštera Vyšebrodského a kapl. v Přídolí, za kapl. v Hořici;
p. Frant. Šimůnek, kapl. v Rožďalovicích (Litoměř. diecése), za fund. špitálního kapl. v Čížově;
p. Jan Královec, koop. ve Vollmavě, za prozat. kapl. v Češticích;
p. Josef Weingärtner, kapl. v Bělé, za admin. v Plössu.

Upřázdnné místo:

Plöss, far. patr. dědiců pana barona Christiana Koce z Dobrže, do 15. června 1884.

Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze vyšla:

Pastorálka ve škole

čili

vychovávání mládeže

učením, bohoslužbou a kazní svaté církve katolické.

Sepsal Dr. Xav. Blanda.

S povolením kníž. arcib. konsistoře Pražské ze dne 5. pros. 1883 č. 8744.

Cena v plátně vázaného exempláru 2 zl. 20 kr. s poštovní zásylkou 2 zl. 35 kr.

 Zasílati se bude jen dle přihlášek učiněných.

Knihkupectví

B. Stýbla v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce :
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e č o dobročinnosti.

Podává J. Ev. Eybl.

(Dokončení.)

II.

Konaje skutky milosrdné, netrüb před sebou, aby lidé se tebe všímali; řiď se spravedlností i v dobročinnosti, nekladěj cizích potřeb před své vlastní; jsa hnut milosrdenstvím, uměj těšiti chudého i svou vlídností i svým darem, všiměj si i tajných potřeb svého bližního a to jsou pravidla, jimiž jest se nám spravovati, konáme-li skutky křesťanského milosrdenství. Tak si počínal Spasitel.

Nejprve odešel na místo pusté a vzdálené; vstoupil na horu a tu se posadil s učenníky svými. Chtěl, jak vykladatelé Pisem svatých praví, vyhnouti se očím vůkolních obyvatelů, když zamýšlel zázračné rozmnožení chlebů; chtěl míti při tom za svědky jen ty, kdož účinků Jeho zázraku měli zakoušeti. První naučení, první pravidlo: *Tajně konej milosrdenství.*

Co krásného ovoce na stromu milosrdenství palčivý vítr pýchy a marné chlubitosti ničí každého dne před očima Božíma! Co krásných almužen ztraceno tak na věky! Co pokladů, které jsme domnívali se míti bezpečně v klíně chudých, a kteří zatím červem a rzí byli zkaženi!

Málo jest ovšem tak nemotorných pokrytců, kteří na střechách by rozhlašovali zásluhy svých dobrých skutků; pýcha bývá někdy chytřejší a nesvléká se z celé přetvářky; ale ještě méně bývá takových, kteří, chtěje milosrdenství prokazovati, vy-

hledávají, jako Kristus, místa skrytá a osamotnělá. Naproti tomu mnozí rádi ve své dobré skutky důvěrně zasvěcují obecenstvo; stavívají se, jakoby se svou štědrostí se skrývali, ale nehněvají se opravdu, prozradí-li kdo na ně, že byli štědrými; neshánějí se po veřejné pochvalě, ale rozradují se, když je kdo chválami překvapí; i zdává se jim, jakoby ztracen byl dar, o kterém veřejně se nemluví.

A tato chlubitost až i na stěnách domů Božích dává se ukazovati jmeny a znaky dobrodinců! Nechcešli jiného svědka než oko Boží, k čemu taková okázalost? Bojíš se, že Hospodin zapomena, cos obětoval? K čemu ty nápisy, ty poznámky, kterými i na posvátných zděch chrámůvých naše chloubá a pýcha se má zvěčnovati? Nemáte-li na tom dosti, byly-li tyto dary vaše rukou Páně zapsány v knize života? Nač rýti do mramoru, jenž zvětrá, zásluhu, kterou láska mohla učiniti nesmrtelnou?

Král Šalomoun, vystavěv nejskvostnější a nejnádhernější chrám, jaký kdy byl vzdělán, kázal v něm vryti pouze hrozné jméno Hospodinova a velmi se chránil, míchat velikost svého jména s věčnou velebností Krále králů. Nazývají takové počínání skutkem zbožným; i tím se přemlouvají a chlácholí, že veřejné takové památky povzbuzují k podobné štědrosti. Ale Hospodin-li uložil vaši marnosti, aby takto pečovala o dary věnované Jeho svatyni? A vám-li dovolil, byste směli býti méně skromnými, proto, aby vaši bližní stali se dobročinnějšími? Nejvzácnější z prvních věřících přinášeli, jako nejsprostší, své majetky, kladouce je k nohám apoštolův; radovali se, vidouce jména svá a

jmění své smíchané s majetky a názvisky těch, kdož jen málo kladli; nerozeznávali se podle velikosti darů; přednosti a pocty nebyly ještě za oběti kupovány; ba, chránili se toho, aby si vyměňovali marnou chválu za věčnou odměnu, kterou od Pána očekávali a za doby teprve pozdní bylo Církvi udělovati množství výsad, aby marnivé choutky dobrodinců se ukojily. Obyčej prý dovoluje takový zlozvyk, to pravda jest; ale obyčej neospravedlní nikdy, co dovoluje.

Dobročinnost jest ona „Kristova dobrá vůně“ (II. Kor. 2, 15.), která mizí, jakmile ji odkryješ. Není třeba se neúčastniti veřejných služeb milosrdných; povinni jsme svým příkladem vzdělávati bližního; ať spatřují naše dobré skutky; ale není třeba, abychom my sami se na ně dívali a tolik si je prohlíželi; naše levice ať neví co činí pravice; i ty skutky, které z povinnosti konáme zjevně, tajnými zůstávejtež ve přípravě našeho srdce; jest nám se o ně báti, přecházejí-li jiným na oči, a jen tenkrát víme, že jsou úplně bezpečny, vidí-li je toliko oči Páně. Které dobrodini děje se v skrytě, přichází čistší před tvář Boží než jiné, které, třeba proti naší vůli od lidí bývá spozorováno, a se snadno ve svém běhu zkali i naši samolibosti i pochvalami diváků; podobně jako proudové, kteří bez mála ustavičně pod zemí plynouce, do moře přinášejí vody živé a čisté, kdežto řeky, které zjevně protékají krajem a planinou, mívají vody kalné a odnášejí s sebou bahno, mrtvoly a různé předměty, kterých ve svém běhu nabraly. To tedy jest první pravidlo dobročinnosti křesťanské: varuj se vši okázalosti, všeho hluku, jichž by mohla ve světě působiti, abys nepřišel na zemi o to, co láska uložila jen pro nebe.

Druhá okolnost, kterou naznačuje naše evangelium o rozmnožení chlebů jest, že nikdo ze všeho toho množství lidí, kteří šli za Pánem, nebyl odmrštěn; všickni vesměs jsou nasyceni a ničím se nenaznačuje, že by Spasitel byl činil mezi nimi rozdíl a jednomu spíše než druhým přispěl. Z toho plyne *druhé pravidlo: dobročinnost jest obecná*; láska křesťanská nekoná milosrdenství podle chutě a pouhého rozmáru, otvírajíc srdce jednomu, aby tím pevněji je zevřela druhým. Bývají takoví dobrodinci, kteří, pravice, že již mají své chudé a svá místa, kam své milodary dávají, k potřebám jiných bývají necitelnými. Darmo

byste jim připomínali, že ta která rodina, nedostane-li se jí pomoci, klesne, že mladá osoba stojí na kraji záhuby, do níž padne, nepodá-li se jí ruka pomocná, že užitečný ústav zajde, nepřispěje-li se mu; to nejsou potřeby podle jejich chuti a konajice někde jinde skutky dobročinné, domnívají se, že mohou koupiti si tím právo, aby s okem suchým a srdcem chladným směli se dívatí do všelike jiné strasti.

Vím, že dobročinnost má také svůj pořádek a svou míru a že užívati musí i opatrnosti a činiti rozdíl, a že spravedlnost káže jednomu potřebám spíše vyhověti než druhým: ale nelze nám schvalovati dobročinnost, která zevrubně již majíc vypočteno, ve který den, na která místa a kterým osobám chce dobrodini prokazovati, jinde všady bez útrpnosti zůstává, jakoby se umluvila s sebou, že milosrdenstvím smí býti hnuta jen v jistý čas, na jistém místě a k jistým osobám. I je-li možná, aby kdož opravdu miluje své bratry, tak přísně vládnul srdci svému? Může-li po své libosti tvořiti si vroucí nebo ledové srdce? Útrpná svatá láska, skutečně-li v našem srdci žije, mohla by se takovými chladnými pravidly spravovati? Nebývá-li příležitosti tak dojemných a okamžiků tak pohnutlivých, že máme-li jen jiskru lásky v srdci, ona v plamen vyšlehne a k dobročinnosti nás rozněcuje?

Nelze nám také chváliti dobročinnost, která až tuze ba tvrdě jsouc opatrná, nemůže se dost navypytati a vždy nedůvěřivou zůstává, také-li pravda jest, co prosící „povídá.“ Vizte, rozeznává-li Kristus Pán, kteří z velkého toho zástupu lidí přišli za Ním na poušť z pouhé lenosti aneb že se nadáli najedení a kteří snadno mohli se rozejíti do sousedních obcí, anebo kteří chleba si zasloužili? Nikdo není odmrštěn. Není-li již to dost velikou bídou, že se stavi nešťastným a přetvářeje se? Není-li lépe přispěti líčené bídě než odepriti pomoc bídě opravdové? Oklame-li podvodník vaši štědrost, co na tom? Není-li to vždy Kristus sám, jenž milodar z vaší ruky přijímá? Bude-liž odměněno zneužití vašeho daru anebo váš úmysl šlechtný?

Z tohoto pravidla pochází *třetí*, naznačené také ve příběhu svatého evangelia, že totiž *dobročinnost* nemá býti pouze obecná, nýbrž i *vlídná, laskavá, soustrastná*. Spasitel vida zástup mnohý „slitoval se nad nim.“ (Mat. 14, 14.) Pouhé podívání na lid ten ho dojalo; bída těch lidí po-

hnula ho k soustrasti. Třetí pravidlo: Laskavě dávej své milodary, vlídně udílej almužny.

Často přidávají ku svému daru tolik tvrdosti prosicimu; podávajícě pomoc, ukazují tak nevlídnou a přísnou tvář, že odmítnouti prostě potřebného by ho tolik nebolelo jako ten nelaskavý, zamračený, vyjízdivý způsob, kterým kdo své dary dával. Útrpnost, kterou nuzným dáváš na jevo, těší je bez mála tak jako almužna, která jim ulevuje. Vytykáváte prosebníkům, že jsou zdraví, silní, líní, že práce se štítíce, toulají se raději světem; vadíváte se s nimi pro jejich nedostatek a jejich bídu a podávajíc jim dárek, kupujete si za něj právo, abyste je směli vyplisniti. Avšak kdyby tomu nešťastníku, jež káráte, bylo dovoleno vám odpovědět, kdyby opovržený jeho stav nevázal mu jazyk a mu nekázal chovati se k vám uctivě, řekl by vám snad: Co mi vytykáte? Život li nečinný, neužitečný, toulavý? Jaké pak starosti a práce vás svírají ve vašem blahobytu? Snad-li ctižádost, mnohé náruživosti, vyhledávání rozkoší? Já jsem snad služebník neužitečný: ale nejste-li vy sám služebník nevěrný? Kdyby nejvinnější byli také již i na zemi nejchudšími a nejnešťastnějšími, myslíte-li, že by váš osud byl lepší mého? Vytykáte mně síly, kterých prý neužívám: ale jak pak vy užíváte sil svých? Neměl bych jisti, poněvadž prý nepracuji: ale což vás tento zákon neváže? Jste-li bohat jen proto, abyste si hověl v nehodné nečinnosti? Pán bude souditi vás i mne; před Jeho soudnou stolicí se ukáže, byly-li vaše marnotratnosti a vaše rozkoše slušnější než nevinné moje bédování, jímž úlevy vymáhám svým strastem.

Mějme aspoň útrpné srdce s neštěstím bližního; mírněme aspoň vlídností jeho jejich nouze, nemůžeme-li ze skrovného svého jmění ničeho poskytnouti. Běda! V divadle, jako kdys sv. Augustin, pokud v bludech se potácel, ronivě slzy nad osobami divadelními, smyšlenými; líčené neštěstí budí ve vás opravdovou soustrast; odcházíváte z divadla, jsouce dojati vypravováním o nehodách, které stihly hrdinu báječného; a k dědici nebes, údu Ježíše Krista, bratru svému, který u východu z divadla jako Lazar ubohý leží, a který vás o pomoc prosí, zůstáváte necitelnými? Odvracíte oči od podívané, k níž vás náboženství vede? Ani poslouchati nechcete

jeho nářku? Zhurta a bez okolků jej odbýváte? Duše nelidská! Nechala-li jsi veškerou soucitnost svou na divadle líčeném? Divadlo, jehož vám skýtá Kristus Ježíš, jenž trpí v jednom ze svých údů, v bratru vašem, to-li vašim srdcem nehne? Musí-liž, aby vámi hnuli, z nova oživovati ctižádost, pomstu, hýření a všechny hrůzy věků i minulých?

Ale smilovati se nad bídou, která se u nás hlásí, nedostačuje; láska více činí; nečeká, až by náhodou se jí namanula příležitost k milosrdenství, ale vyhledává nuzné a vychází jim vstříc. *Poslední pravidlo: Dobrodinná láska jest bdělá.* Spasitel nečekal, až by hladový lid na poušti sám přijda, vykládal, co mu schází, — On sám jejich potřeb si všimnul. „Když Ježíš pozdvihl oči a viděl, že zástup veliký jde k němu, řekl Filippovi: Odkud nakoupíme chlebě, aby pojedli tito?“ (Jan 6, 5.) Která láska není bdělá, nepátrá po bídě, o které neví, nevyhledává té, která lidským zrakům se skrývá; která láska musí býti pobízena, upozorňována, poháněna, donucována, nepodobá se lásce Ježíše Krista. Jest třeba bdíti, pozorovati, kde by nouze byla. Duchovní pastýřové, jsouce otci svých věřících, povinni jsou bdíti nad jejich duchovními potřebami, to jest hlavní úlohou jejich úřadu: boháči a velmožové jsou od Boha ustanoveni za otce a pastýře chudých. Náleží jim tedy obracet oči na potřeby chudých; nebdlí-li a nevidí-li pro svou nevšímavost nedostatků svých bližních, vinni jsou před Bohem všemi následky, jež pomocí svou mohli předejiti.

Tím nepraví se, abyste vyhledali všechny tajné nedostatky a strasti své osady, své obce, svého města; ale žádá se, abyste byli pozorni a všímaví, aby, vynikáte-li zámožností, urozeností, hojnými statky, bez vašeho vědomí kolem vás nevzdychalo přemnoho ubohých, jenž by, vidouce denně vaši nádheru a útratnost, se pohoršovali, trpíce takorůž i vašim skvělým životem; žádá se, abyste, přijímajícě užítky, kterých potom a prací tolika ubohých vám přinešeno, nikdy nezapomínali, že pro vás se uondávají a namahají a své síly obětují. Takové péče na vás žádáme a právem žádáme. Takovou měrou Bůh péči o chudé na vás uvrhl a vy z ní kláste budete učet; k vůli vám nechává chudých na zemi a jiných příjmů jim nevykázal než, které jim pojistil na vašem jmění, na vašich statcích.

Znáte-li ji? Píďte-li se po nich? Či-li se vám protiví a oškliví na bídu tu i jen patřiti a si vzpomenouti? — Velice někdy nás překvapuje, jak rychle i nejlépe zakořeněné a nejkrásněji kvetoucí rodiny klesají a hynou a kdyby možná bylo stopovati jejich klesání a pád, kdyby popel zbytky někdejší jejich slávý mohly mluvit, řekly by bez mála: Vidíte-li tyto smutné známky naší velikosti? Slzy chudých, kterých jsme nedbali, podemílaly až konečně i poválily všecku povýšenost naši; jejich křik svolal na naše paláce blesky nebeské: Hospodin zavanul na ty naše pyšné budovy a statky naše a jako prach je rozmetal; mějte ve cti jméno chudých, chcete-li, aby vaše jména nikdy nevyhynula z paměti lidí; ať vaše milosrdenství podepírá vaše domy, nechcete-li, aby vaše potomstvo nezahynulo v jejich sutinách; naše neštěstí buď vám výstrahou, byste věděli, kterých chyb jest se vám varovati.

Ajhle! to první výhoda křesťanské dobročinnosti: i požehnání časné. Chléb, který Kristus Pán žehná, rozmnožuje se v rukou apoštolů, jež ho rozdávají; pět tisíc mužů se nasýtl a nad to dvanácte košů naplněno drobtý, jenž pozůstaly po těch, kteříž byli jedli; tím se spolu naznačuje, že milodary naše množí se tou měrou, kterou je rozdáváme, a se stávají našim domácnostem pramenem štěstí a hojnosti; jest to kvas lásky skryté ve třech měřících mouky, který rozmnožuje a rozmáhá celé těsto. Almužna jest ziskem, jest lichvou, jest statkem, který vynáší, jest jistinou, která dává užitek stonásobný. Stýskáváte si, že se vám valně nedaří, že lidi vás klamou, sokové vás přelstívají, úmysly sebe lepší se vám nesplňují, podniky mnohé vám selhávají. Přiberte si chudé na pomoc, sdílejte se s nimi tak jak i vám přibývá, rozmnožujte svou dobročinnost dle míry, dle které i vaše blaho se rozmáhá. Tím způsobem vložíte zdar svého počínání v ruce Boží, které rády požehnají vaše statky, jež takto se stávají statky chudých vašich bratří, ano i statky bratří Kristových. Rodiny dobročinné prosperují; o tom svědčí všechna století.

To jest první výhoda dobročinnosti. Ani se nezmiňuji o blahém citu, o rozkoši, která se v nás ožívá, můžeme-li potěšiti ubohé, oblažiti neblahé, panovati nad jejich srdcem, zasloužiti si jejich díků. Kdyby jiné výhody za naše dobrodini se nám nedostalo, nebyla-li by to dost veli-

ká náhrada? Co pak zjednává i samému panovníku větší rozkoše než může-li rozdávatí milosti? Vydávejte si, jak vám libo, své jmění na zábavy, marnosti, rozmary, nikdy nepocítíte větší radosti, než polehčíte-li nuznému.

Co pak nás může více těšiti než smíme-li si počítati, že není chvíle za den, aby naši stísnění bratří na nás vděčně nevzpomínali a neblahoslavili té chvíle, kdy jsme se zrodili? Poslouchejte, co praví zástup lidí, jež Pán právě nasýtil. Jejich radost a díky ozývají se hlasitě; volají, že jest prorokem jejich dobrodinec; chtějí ho učiniti králem. Zajisté, kdyby si lidé sami ustanovovali pány své, nevolili by těch, kdož by byli nejurozenější a nejstařečtější, ale volili by si takové, jenž by byli nejmilosrdnější, nejdobročinnější, nejútrpnější, pány takové, jenž by zároveň i jejich otcí byli.

Na konec ani o tom se nezmiňuji, že dobročinnost pomáhá smiřovati nepravosti, kterých, žijíce v hojnosti a nadbytku, snadno se dopouštíte, a že to jest skoro jediná cesta, kterou po vůli Boží se mají bráti, kdož ve štěstí a blahobytu se zrodili. Kdyby dobročinnost nám nepomáhala napravovati naše provinění, právem bychom si na ni mohli stýskati. Kdybychom za peníze své mohli si dáti otevřítí brány nebes a si koupiti za své statky slávu svatých, bylo by pro nás štěstím. „Nuže,“ di sv. Jan Zlatoustý, „chop se té výsady, pospěš, dokud tě bohatství neopustí, a ulož si je jako vzácný sklad do klínu chudých, jakožto cenu království věčného. Zloba lidská by vám je mohla vyrvati, vaše náruživosti by je mohly pohltiti, změnou osudu by mohlo v jiné ruce přejíti, smrt aspoň by vás od něho odloučila dříve či později: láska dobročinná samojediná bezpečně vám je zachová, uloží ve stany věčnosti a dá vám právo, byste se z něho věčně těšili.

Nejste-li šťastní, mohouce si pojišťovati blaženost věčnou tak snadnými prostředky? mohouce, odívajíce nahé, smazati z knihy Božské spravedlnosti, svou nádeheru, neskromnost, marnivost, obnažení, neslušnosti svých prvních let? mohouce nasycováním hladových napravití tolik špatně zachovávaných postů? mohouce konečně svým přispěním zachrániti nevinost od jistého pádu, v zapomenutí uvéstí záhubu tolika duší, jimž nebezpečným úskalím a kamenem urážky jste byli?

V pravdě nejvyšší dobrotivý jest Bůh, počítaje nám za zásluhu, co tak málo nás stojí, chtěje nám dáti království věčné za statky tak nestálé, kterých, chtěje, nechťce, musíme zanechat! A předce milosrdní milosrdenství dojdou. Pokud hříšník jest útrpný k bližním svým, nezůstane zatvrzelým k působení milosti Boží; milost si ponechává velkých práv na duši, kde láska dobročinná působí; dobrotivé srdce nemůže zůstat dlouho zatvrzelým srdcem; pouhá soustrast, která se v nás při bidě bližního ožívá, jest jako přípravou spásy a pokání; a obrácení vždy lze očekávati, dokud láska nevyhasla. Milujte tedy chudé jako své bratry, pomáhajte jim jako svým dítkám, ve cti je mějte, jako samého Ježíše Krista, aby vám řekl v den poslední: „Pojďte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným; neboť jsem lačněl a dali jste mi jisti; nah jsem byl a přioděli jste mne; nemocen a navštívili jste mne; zajisté, pokud jste to učinili jednomu z bratrů mých nejmenších, mně jste učinili. (Mat. 25, 34 sl.)

Mluva přírody.

„Marni zajisté jsou všichni lidé, v nichžto není známosti pravého Boha a kteří z těch věcí dobrých, které se vidí, nemohli poznati toho, jenž jest; aniž skutky jeho pozorující vyrozuměli, kdoby byl jejich umělým učitelem.“ (Moudr. 13, 1.)

Nepřítelem všeho náboženství jest hrubá nevěra, jakou průkopníci tak zvané exaktní vědy nyní vesměs hlásají, nevěra, již jako jediný prostředek vzdělanosti a osvícenosti všemožně se snaží rozšířiti. Marně bys pátral po vědeckých důkazech této nevěry, tohoto opovržení věrou v jediného, osobního Boha; nemá jich. Jediné na nás dotírá, bychom my víru svou důkazy hájili, my, kteříž již po dlouhé a dlouhé časy dědictví po Pánu zděděnému se těšíme; žádá důkazy, na nichž by pak v bezuzdnosti své „učenci“ její rýpali, kdyby mohli.

Pravíme: kdyby mohli. Neboť víra v Boha opírá se o důkazy tak pádné, tak makavé, že jimí ateismus v nivec se rozpadá. Kéž uvážili ateisté, materialisté a všichni ostatní lidé podobného zrna, jak naukami svými přirozenosti lidské odporují.

Protagoras, jeden ze hlavních sloupů staré sofistiky, pochyboval o jsoucnosti bohův, i byl v Athenách jako bezbožec obžalován a odsouzen. Spisy jeho byly spáleny, on pak ze vlasti jsa vypovězen vstoupil na loď, jež se právě chystala vyplouti do Syrakus. Za plavby však strhla se taková bouře, že všichni na lodi přítomní a s nimi i filosof strachy téměř umírali. Protagoras zbledl jako mrtvola, trásl se po celém těle a když se náhle zablesklo, padl na kolena, upřel zrak svůj k nebi a zvolal hlasitě: „Ó Bože, jak mě pronásleduješ!“ Krásně zrači se tuto pravdivost slov Pliniových: „když smrt se blíží, připomíná si umírající, že jest člověkem a mimo něho že jsou bohové.“

I na mnohých „geniech“ novější doby osvědčila se slova ta; jestiž vědomí, že jest bytost vyšší, bytost nadsmyslná, bytost božská, s přirozeností lidskou nerozlučně sloučeno a spojeno, a nemůže člověčenstvu nikdy zcela býti vyrváno, odčizeno. Přes to však slyšeti jest bezbožné hlasy moderních vzdělanců volati, že Bůh jest zbytečný, místo něho že jest vzájemné působení sil přírodních, místo tvůrčí jeho síly že věčná jest hmota, ze které vše povstalo; zpupně doléhají na nás, pokřikují: „ukážte nám duši, přesvědčete naše smysly o její existenci, chceme ji viděti, čichati, chutnati, hmatati.“ Té pošetlosti! — uvěří v nehmotnou duši, uvěří v nehmotného Boha, jen až se jim dokáže, že jest hmotný!

Zajisté že nepováží odpůrcové naši, jak požadavky svými člověka snižují; vždyť se zdá, jakoby úplně zapomínali, že člověk má vedle smyslův i rozum. Pomocí rozumu a jeho principů lze dokázati, proti čemu oni všemožně se vzpírají, že jest totiž Bůh, pomocí rozumu a principů jeho možno také vědomí Boha jakýmkoliv jiným způsobem v nás vzniklé u vědecký uvéstí celek. Ovšem že důkazy naše jsou aposteriorní, což však nevadí; neboť cestou aposteriorní možno skvěle a nad to z různých hledisk věci a zjevy světa tohoto pozorovati a z nich pak o nejvyšší příčině, o Bohu, souditi.

Již slovatný nás Tóma ze Štitného myslí hloubavou zkoumaje a pozoruje svět, vhodně knize jej přirovnává pravě: „Svět tento jest jako obecné všem knihy jakés, ježto jsou psány Boží rukou, totiž mocí Boží a moudrostí; a každé stvoření obzlašť

jest jako slovence těch kněh, ježto jsů k ukázání moci jeho a moudrosti.“ —

Jako ve knize hojnost shledáváme rozličných známek, liter a slov, a ze slov knihu poznáváme, myšlenky, touhy a názvy spisovatelovy, ano veškeré téměř nitro jeho nám se odhaluje a jeho osobnost zřejmými označena jsouc známkami a rysy jasně vyniká, jakobychem vlastním na ni patřili zrakem; tak i veškeré věci stvořené vůkol nás obklíčující nejinak než literami tu většími, onde menšími jeví se býti, literami, ba celými slovy veliké knihy všehomíra, a každá ta litera, každá ta známka, každé to slovo ve knize té o jediném jen předmětu hovoří, k jedné stále osobnosti se vrací, od ní počátek i konec svůj berouc; osobnosti tou jest Bůh, vševládny a mocný, moudrý a dobrotivý všehomíra Tvůrce.

O Něm tedy poučuje nás tak kniha světa. Blaze tomu, kdo důkladně pochopil každé to slovo, kdo dobře porozuměl každé větě vzácné té knihy a tak ku lepšímu dospěl poznání jejího skladatele přemoudrého.

Než ne každý porozumí řeči, již psána jsou slova ve knize té. Kdo tmou zaslepen jest klamného bludu, kdo v srdci svém vyhasnouti dal světlé pochodni víry předpojat jsa názvy lživými, koho vášeň a touha po zisku nízkém více vábí než trpělivý jas Božské pravdy, kdo raději pije z kalu rozkoše hmotné nežli ze zdroje nejčistší lásky k Bohu Stvořiteli — toho duch nikdy nevnoří se ve hloubku myšlenek prostých a vznešených, jež obsaženy jsou ve knize všehomíra.

Nuže ký div, že ze světa tohoto, z té převýmluvné knihy přírody povždy brávaly se důkazy jsoucnosti Boží, důkazy veliké váhy a důležitosti. Nejvýmluvnější z nich jest důkaz účeloslovný (teleologický)!

Logická forma tohoto důkazu účeloslovného dle Hagemanna jest tato:

„Kdekoli činnost k dosažení jistého účelu se jeví, jest účinnou příčinou nezbytně bytost rozumná, svobodná — bytost osobní. Neboť jednání účelu přiměřené předpokládá, by jednající v ideji kýžený účel si představoval a dle této ideje činnost svou řídil.

Ve světě pak, jak v celém tak v jednotlivých částech, zračí se účelnost; musí tedy absolutní světa příčina býti bytost účel znající, bytost osobní.“

O pravdivosti první návěsti soudu našeho zajisté nikdo, komu zdravý rozum jest, nepochybuje; dokážeme-li tudíž pravdu druhé návěsti, že totiž ve světě, jak v celém tak v jednotlivých jeho částech, účelnost skutečně se jeví, doličena jest platnost soudu celého. A možno to dokázati? O zajisté!

Svět existuje; neexistuje však jako mrtvá hmota. Zřímět v něm pohyb, činnost, život. Život jest jak na tělesích nebeských, jež nesmírné dráhy vykonávají, tak i v temném lůnu země, kde hlati se tvoří; život znáti jest jak na motýlu, jenž na slunečku jarním se vyhřívá, tak na lvu, který hrdě pustou pouští kráčí; živ jest nepatrný červíček ve prachu země se plazící, živ jest i člověk, ostatního tvorstva zemského vládce. Proud pohybu, činnosti, života běře se vším mirem podřízen jsa určitému účelu.

Jak velikolepé jest dílo těles nebeských, jaká v něm krása, jednota, harmonie! Sv. Augustin volá zde: „Interroga mundum, ornatum coeli, fulgorem dispositionemque siderum et vide, si non sensu suo tamquam tibi respondeant: Deus non fecit.“

Ach ano, popatřme jen tak ku výšinám a vízme ony nescíslné hvězdy; tisíce tisíců jich zří oko naše, přes to však rozestaveny jsou tak, že jedna druhé nepřekáží, že jedna druhé ve běhu nezdržuje, ba naopak tvoří vespolek krásný a ladný celek, působíce na se vzájemně dle všeobecného zákona přitažlivosti. Památna jsou slova Keplerova: „Děkuji Ti, Stvořiteli a Pane můj, žes dopráti mně ráčil radosti ze tvorby Své! Vznešenost děl Tvých sdělil jsem lidstvu . . . Blízka jest doba, kdy člověk ryzí pravdu ve knize přírody tak pozná jako v písmě svatém a poznávaje ji těšiti se bude harmonií obou jeho zjevení“

A táž harmonie, táž účelnost, táž idea zračí se v zákonech tíže, volného pádu, nakloněné plochy, rotace, ve všech vlastnostech těles, vlastnostech to, od nichž veškerý život organický závisí, v zákonech světla, tepla, magnetismu a električnosti.

Předůležitá jest sprízněnost látek. Marně hledá lučba příčinu zjevu tohoto v pouhé hmotě; nelzeť nedoznati zde příčiny daleko vyšší, příčiny Božské. Ze sprízněnosti látek plyne pak možnost života organického, na ní zakládá se i věda

lékařská; lékaři jsou totiž předobře sobě vědomi, že chemickým sloučením dvou látek povstává často nová, neutrální látka s vlastnostmi, jakých původní látky neměly; i snaží se takto pomoci poškozenému organismu.

Organismus, největší to div přírody, jest pln účelnosti; zde jest úlohou veškerých částí, by vespolek působily a působice vespolek život umožňovaly, zde vše jest harmonie, zde vše prostředkem k účelu.

Nikdy, nikdy nevystihnou vědy! přírodní tohoto divu, nedoznají-li ideje Tvůrce.

Známa jsou slova, jež Božský Spasitel náš pronesl o nejnižším zjevu života organického, o rostlinstvu; pravíť (Mat. 6, 28. 29.): „Patřte na kvítí polní, kterak roste: nepracuje ani přede. Pravím pak vám, že ani Šalomoun ve vši slávě své nebyl tak odín jako jedno z nich.“

Věru podivem naplňuje nás každá rostlina. Jak harmonicky spolu působí zde různé síly a příčiny, aby z malého semínka velikou, stinnou vytvořily rostlinu. Zdaž povstává zcela jednoduše z nepatrného žaludu mohutný dub, jenž silnými, na všechny strany rozloženými ratolestmi bouřím a větrům po staletí odolává — anebo činný jsou tu moudře řízené síly vzrůstu, síly, jež napomáhají pohybu hmoty ze vně do vnitř a z nitra na venek? Zda mrtvo tu aneb stálý vývoj, stálé přibírání nových částí?

A což říci jest nám, povážíme-li zároveň krásu rostlinstva? Viz za doby jarní neb letní, jak pestrým a krásným rouchem příroda se odívá! U podivuhodné směsici sklání se kvítko ke kvítku, jedno druhé krásou převyšuje a snaží se vůní svou tebe téměř omámiti. Pohled na stromy, jak hrdě se k výšinám pnou, popať na ně a viz lad, symetrii jednotlivých částí; utrhni si jen jediný lístek, zkoumej jeho sestrojení a div se souměrnosti tvaru, ano div se, vždyť veškera ta nádhera, veškera ta rozmanitost rok od roka se obnovuje, rok od roka květena svou bujarou svěžestí rozvíjí hrdě se nesouc, div se a rei, zda vše to jest náhoda, či spíše zjev velemoudré ideje!

Než beřme se o krok dále a pozorujme říši zvířat. Každému zvířeti určena a vymezena jest úloha, dle níž i organismus jeho jest uspůsoben, jen aby úlohy této dosáhl. Jest pak účel živočišstva trojí; ono slouží čili žije 1. rostlinstvu, 2. člověku a 3. sobě.

Že rostlinstvu slouží, vidno z toho, že oplozování mnohých rostlin jediné hmyzem se děje; živočišstvo koná však ještě mnoho jiného, Staráť se i o to, by jednotlivé druhy rostlinné příliš se nerozšířily a nepřekážely vzniku rostlin jiných, mnohdy užitečnějších. Ano i když život zvířete se ukončí, nepřestává rostlinstvu prospívati; pak jest tělo jeho výborným hnojivem.

Daleko však vznešenější, ba nejvznešenější úlohou zvířat jest — sloužiti člověku. Tuto úlohu vykonávají buďto nepřimo — jsou-li ku př. potravou jiných zvířat, zbavují-li rostliny, jichž člověk požívá, nepřátel — aneb přímo, skýtajíce člověku potravu, oděv, léčivé prostředky a síly pracovní. Zapři, můžeš-li, tyto známky účelnosti! Nemůžeš jich zapřítí, jsou příliš zjevný.

A což teprv, pozorujeme-li zvířata sama!

Jako rostlinný, tak i zvířecí organismus jest mocným účelnosti hlasatelem; velmi důmyslně vystrojeno jest tělo zvířat; sebe menší brouček jest dílo mistrné, dílo podivem naplňující. Účelem veškerého tohoto umělecky zřízeného organismu jest život sensiblní, život smyslový, jako účelem rostlinného života jest květ a plod. Jak nesčetné množství příčin působí harmonicky k dosažení tohoto výkvětu života zvířecího! Princip života tohoto jest sice tajuplný, přes to však moudré a účelné složení organů, jež dojmy smyslové zvířeti přivádějí, podivem a úžasem nás naplňuje. Jestť známo, že mnohá zvířata ostrostí ústrojí svého smyslového člověka daleko překonávají. Tak vyniká sokol nade člověka svým ostrým zrakem, rys bystrým sluchem, pes neklamným čichem, v nesmírné dálce cítí orl zápach hnijícího zvířete, z daleka přilétají hrobařici, by podivnou práci svou konali. Neměla by však zvířata tak ostrých smyslů, kdyby jejich ústrojí smyslové v té míře upraveno a zřízeno nebylo, což dokazuje, že momentu účeloslovného tu nelze nedoznati.

Ještě více stop účelnosti nalezněš, pozoruješ-li, jak jest postaráno o zachování jednotlivých zvířat, o zachování celých druhů, o oděv a obydlí.

Všude kamkoli pohlédneme, kterékoli zvíře pozorujeme, všude zřime účel, všude stopy účelnosti. Ano i ono nově objevené, dříve neznámé živočišstvo, jež novější přírodopytci mikroskopem objevili, o němž

předkové naši ani tušení neměli, ono živočišstvo, jehož v nádržkách, rybnících a bažinách nepatrné části země větší prý jest počet nežli veškerého ostatního živočišstva na celém povrchu zemském, i ono má zajisté svůj význam pro veškeru tvorstva soustavu, ano můžeme říci, že soustavě té nevyhnutelně jest potřebno a že tvorstvo, jakož jest, bez něho existovati by nemohlo, ačkoliv účelu, jenž nepatrným bytostem těchto vytčen jest, docela dosud nepoznáváme.

Právem, právem volá tedy Job: „Zptej se jen hověd, a naučí tebe, a ptactva nebeského, a oznámí tobě. Mluv zemi, a odpoví tobě, a vypravovati budou ryby mořské: Kdož neví, že všecko to ruka Hospodinova učinila?“ (Job. 12, 7. 8. 9.)

Nyní ale vzhůru a vizme korunu tvorstva pozemského, vizme člověka!

Člověk, organismus těla lidského hlásá účelnost v míře největší! Tisíce tisíců účelů musilo dříve dosaženo a spojeno býti, aby možno bylo to, co tělo lidské se zove.

Kdož by se nedivil onomu nesčetnému množství rozmanitých ústrojův!

Sta svalů, kostí, žil, tkaniv, přediv a nervův — všechny se zvláštními účely a úlohami — tvoří lidské tělo. Není částčky, jež by zbytečná, jež by bezúčelna byla. A jak krásné jest vše! Dle pevných a určitých pravidel aesthetických sestrojeno jsouc lidské tělo jest nejdokonalejší a nejideálnější harmonií. Kdežto zvíře celým svým tělem ku zemi směřuje, na ní jediné pokrm a život nalézá, ukazujíc takto, že hlavní jeho účel jest život pozemský a jeho zachování: ukazuje člověk už vnějším svým zjevem, že účel má daleko vyšší, daleko vznešenější. Člověk není skloněn k zemi, nýbrž kolmo nad ní se povznáší, dotýká se jí pouze nohou svou. Postavou a vzrůstem svým spěje vzhůru, oko jeho ztápí se v modré obloze, zrak jeho směřuje ku hvězdám. Jak mistrně označili Řekové pojem člověka, nazvavše ho *άνθρωπος*, t. j. vzhůru hledící!

Přímou chůzi člověkovu podporují silné spodní končetiny se širokými šlapadly, s přímou chůzí srovnává se i podrobnější ustrojení kostry, svalů jakož i vnitřností.

Nejenom však v pohybovací soustavě zračí se účelnost; jestiž ona zjevna i v ostatních šesti soustavách ústrojí tělesného, v soustavě totiž smyslového čítí, zažívání,

oběhu krve, respirace, v soustavě nervové a rozplozovací.

Již Sokrates dokazoval z organismu lidského těla jsoucnost Boží Aristodemovi, zvěděv o něm, že ani bohům oběti nepřináší, ani se nemodlí, ani daru věštího neuzívá, ba že těm, kteří to činí, se vysmívá. Poslechněme rozpravu jejich:

Sokrates: Zdají-li pak se ti onino, kteří podoby beze smyslův a nehybné zhotovují, podivuhodnější těch, kteří (zhotovují) bytosti rozumné a činné?

Aristodemos: Přisámboh, ti, kteří bytosti (rozumné a činné), ač nepovstávají-li tyto náhodou jakousi, nýbrž rozumem.

Sokrates: Z toho, co známky účelu nemá, a co opět k užítku jest, co náhody a co rozumu dílem pokládáš?

Aristodemos: Zajisté že co k užítku se děje, dílem rozumu jest.

Sokrates: Nemyslíš tedy, že ten, jenž od počátku lidi tvoří, přidává jim též, čím vše vnímají, oči, by viditelné viděli, uši, by slyšitelné slyšeli? Z čichu, kdyby nos spolu neúčinkoval, jaký by nám prospěch kynul? jaké by bylo vnímání sladkého, řízného a všech požitků, jež ústama přijímáme, kdyby jazyk, soudce toho, pohotově nebyl? Nad to nezdá se ti býti i to důkazem péče, zrak náš, jenžto bezbranný jest, víčkama jako dveřmi uzavřítí, které, kdykoli jest potřeba, se otvírají, ve spánku pak se zavírají? Aby však ani větrové mu neškodili, brvům jako sýtku vzrůst dání; obočím části nad očima překlenouti, by ani pot se hlavy se ronící neškodil; že sluch všechny sice zvuky přijímá, nikdy však se nepřepřluje . . . . .

Toto když tak důmyslně jest utvořeno, pochybuješ, zda náhody to či rozumu dílem jest?

Aristodemos: Přisámboh, ne, nýbrž když takto soudím, podobá se toto dílu moudrého jakéhos a tvorstvo milujícího strážce. (Sokr. a Xenof. I. 6.)

Mohli bychom promluvití ještě blíže o jednotlivých ústrojích těla lidského, všude znamenali bychom velmi moudré zařízení; pomijíme však toho, ježto postačí, co až dosud jsme uvedli.

Kamkoli tedy pohlédneš, ať na oblohu nebeskou, ať na zemi, kteroukoli říší tvorstva pozoruješ, všude, všude překrásná harmonie, překrásná činnost k účelu, překrásný řád. Od nejmenšího až ku největšímu, od jednotlivce až ku všemumíru — vše jeden ladný, spořádaný celek. Kdekoli

však harmonie, kde řád, kde činnost k dosažení účelu se jeví, jest, jak jsme svrchu zmínili, jest účinnou příčinou nezbytně bytost rozumná, svobodná — bytost osobní; neboť jednání účelu přiměřené předpokládá, by jednající v ideji kžžený účel si představoval a dle této ideje činnost svou řídil.

Příčina ona účinná čili poradatel jest tím moudřejší, tím inteligentnější, čím četnější a rozmanitější jsou jednotlivé předměty, jež u harmonický celek uvedeny býti mají. Celkem však a dílem nejvznešenějším jest tento svět: proto i poradatel a strůjce jest intelligence nejvyšší a nejdokonalejší, absolutní, a tu zoveme — „Bůh.“

Pravdyplna jsou tedy slova, jimiž skončuje náš nadšený pěvec Jablonský svou Moudrost otcovskou a kterými i my končíme:

„Poznav pak vši moudrost zdejší,
Š pokoron tvůj vyzná duch,
Jeden jen že nejmoudřejší,
A tím jedním — jest tvůj Bůh!

Bludnat jesti každá věda,
Která Boha zapírá;
Jím pak — jenž se zapřít nedá,
Moudrost má se zavírá.“

Frant. Janovský.

Zesnulému bratříčkovi.

Dřímáš krásný andělíčku,
lilje na tvém zkvétá líčku,
jak tvá duše bílá stkví se
bratříčku můj!

Vůkol jasné planou svíce,
a slz kane na tisíce
na lůžko, v němž dřímáš tise
bratříčku můj!

Myrty proutek vůně dýše,
na čilko znak míru píše,
hladí tobě vlásy stkvoucí
bratříčku můj!

Spíš tak tise. Slzy žhoucí
pálí však tvář, vrásky schnoucí
srdce matky pálí celé
bratříčku můj!

S nebe sníš se na zem mele,
roveček tvůj měkce stele,
vystele jej náš bol, lkání
bratříčku můj!

Moje líc se k tobě sklání
k poslednímu ku líbání,
loučíme se s bolem spolu
bratříčku můj!

Matička tu klesá v bolu,
v náruč padá moji dolů,
neuzří víc líčko tvoje
bratříčku můj!

Neplač máti drahá moje
utěchy nám plynou zdroje:
na nebi již šťastný plesá
bratříček můj!

Až ty přijdeš na nebesa,
duše tvoje blahem vzplesá,
vždyť tam sličný uvítá tě
andílek tvůj!

Jan Veverka.

Důvěra v Pannu Marii.

(Dokončení.)

Doktor šťastným, ba téměř divotvorným léčením proslulý, znamenitý professor S. v P., jemůž sta děkovala za světlo uzdravených očí, vzal do ruky jemný, ostrý nožík a přejel hbitě nejprvé pravé, pak levé oko Jaroslávko. Nikdo nepromluvil ani slova; lékař jen krátce poroučel, by mu Jan to neb ono podal. Čitlivá matka nemohla na všechno ani podívati se a starostlivý otec měl dosti na pilno, by držel houby, ručníky a umývadlo hnedle po ruce, konečně professor vstal a pravil podávaje zkormouceným dosud manželům ruku: „Buďte rádi, operace podařila se! Dítě bude tak dobře viděti, jako my všichni.“

Františka ohtěla říci „uctivě děkuji.“ ale slova uvázla jí v hrdle; byla jako zkamenělá štěstím a radostí. Jan byl by pána málem objal a zulíbal, políbil však padnuv na kolena obratnou ruku, která drahému dítěti darovala zrak. Professor usmál se spokojeně a zdvihl šťastného otce řka: „Tu přišel jsem zajisté pravým časem!“

„O svatá Rodička Boží zavolala vás,“ vskočila Františka do řeči.

„Dobře, dobře . . . nyní dejte pozor, co vám přikáží. Toho pokoje nesmí dítko do dvou dní opustiti; spusťte záclony, by nevnikalo sem mnoho světla. Mimo to přivažte mu na oči štítek, který může nejméně tři neděle nositi. Doma zastřete také okna u světnice, v níž bude bydleti maličký. Ve zdejší lékárně kupte předepsanou vodičku, kterou vymyjete mu každý den ráno a večer očka. Rozuměli jste? Za měsíc pak budou oči úplně zdravý.“

„O vzácný pane! čím odměním se vám, jak mohu vám poděkovati?“ zvolala pečlivá matka. Ale professor neodpovídaje složil nástroje do modrého, sametového pouzdra a zaznamenal si jméno i bydliště šťastných manželů. Nežli Jan nabyt času, by zeptal se přece, kolik je dlužen, byl „anděl,“ jehož Matka Boží zavolala, z pokoje pryč opustiv šťastím omámené rodiče.

Když potom Jan vypravoval vše hostinskému a prosil, aby zavedl ho k tomu dobrotivému pánu (neboť pryč nepoděkoval ještě, jak slušno), dozvěděl se, že pan doktor nařídil přísně, by nepouštěli k němu nikoho, ježto chce býti samotén. Později slyšel ustrnulý Jan, že pan professor odejel do českého Švýcarska.

Večer, jakmile dítko usnulo po bolestném pláči, spěchala Františka do kostela k zázračnému obrazu Panně Marii poděkovat. Díků plná nenalezla přece slov, jimižby vyjádřila své vděčné city. Pouze slza za slzou — slzy to vděku a nevyslovitelného blaha ronily se z urosených očí.

Uplynuly dva měsíce. V řezbářově domku uhostila se hlučná veselost a radostná mladost. Mladí manželé žili život blažený, jakého neznají hrabata v nádherných palácích a knížata na trůnech. Matka seděla zpívajíc ranní píseň u otevřeného okna s Jaroslávem, jenž tleskaje ručinkami díval se na čiperné ptactvo, jež hnízdilo na domácí lípě. A což teprvé, když zahleděl se modrýma očkama do zářících očí matčiných! Tu Františka myslila, že je v nebi. Jaroušek byl úplně vyhojen; veškerá krajina vyprávěla si již o tom divu. Jan prodávaje v dílně zkoušel nedávno zhotovené housle. Chtěl je totiž věnovati zachraniteli svého dítka. Několik zlatých podati tak slavnému muži, toho neodvážil se.

Náhle otevřel dvěře a vstoupil do světnice volaje: „Poslyš Františko, jaký mají

hlas, to je radost! Ty povedly se mi, jakby je ulil.“ Byly to housle také výtečné, neboť nabízeno mu za ně včera ještě 60 zlatých. Přiznal se však upřímně, že nevrobil ještě žádného díla s takou zálibou.

Zdaleka bylo slyšeti rychle příjíždějící kočár. Najednou zastavil před řezbářovým domkem a nežli zpamatoval se překvapený Jan, stál již professor ve světnici.

„Pěkně vás vítáme, vzácný pane!“ zvolali srdečně potěšení manželé jako jedněmi ústy. „Nuže, drazí lidé! mluvil jsem pravdu? Je dítko zdravo?“ tázal se po vzájemném pozdravu zkušený lékař.

„O račte jen pohlédnouti, vzácný pane! zdravo a veselo. Očka jsou čista jako jezero,“ odvětila Františka.

To mne těší, ale víte proč stavuji se zde? Důstojno zajisté a spravedlivě, bych vám poděkoval, ano poděkoval upřímně.“ Hlas statného pána zvážněl při těch slovech, ba zněl skoro slavnostně.

Jan odskočil divě se: „nám poděkovati?“ Naopak, my jsme dosud řádně nepoděkovali; chtěl jsem — —“

„Dosti, dosti; já děkuji vám za mnohem více, nežli vy mně. Moje zkušenost dala dítku světlo přirozené, vaše důvěra v Pannu Marii navrátila mi světlo nadpřirozené, a to je neskončeně více. Hodlaje lučebně zkoumati zázračnou vodu r . . . skou nabral jsem si jí trochu do láhve a vešel také do kostela podívat se na krásné malby. Víru z dětských let ztratil jsem již dávno. — Tu slyšel jsem mladon matku vroucně a důvěrně modliti se; její silná důvěra mne podivně dojala. — An vzpomínal jsem na šťastná, mladá léta, vzňal se ve chladném srdci hřející, světlý plamen živé víry a Matka Boží vykonala takto dvojí zázrak. — Suďte nyní, který je větší!“

Ve světnici bylo ticho; nikdo neodpovídal, jen malý Jaroušek usmívaje se natahoval utlé ručinky po cizinci. Duševně uzdravený lékař vzal dítko do náruče a přivinul je mlčky k ústům.

„Vzácný pane!“ začal Jan podávaje panu doktoru v podlouhlém pouzdře hudební nástroj „zde připravil jsem vám nepatrný dárek, račte jej přijmouti z mála za vděk!“

Professor, jenž byl zároveň výtečným hudebníkem zvolal potěšen: „To jest mně milý dar! přijímám jej velice rád upomínkou na znamitý okamžik svého života.“ Pospíchaje neprodleně dále pravil

k oběma spokojeným manželům: „Dlouhá cesta nutí mě odtud, protože loučím se s vámi. Žijte blaze, mějte se dobře a zůstaňte tu s Bohem!“ Podav jim přátelsky ruku, vyšel ven, vsedl do kočáru a rychle odjížděl. Jan s Františkou a Jaroslávkem pohlíželi za ním, až ztratil se jim z očí.

Milota Tkadlec.

Ludmila.

Ze života vypravuje X. Šrámek.

(Dokončení.)

Hoch zatím přinesl doutníky a spěšně ubíhal ze dveří.

„Kam jdeš?“ vzkřikl za ním otec.

„Tatinku! je tady Ludmila — — jdu se na ni podívat!“

„Nikam nepůjdeš! — ozval se starý, to ještě!“

Synek něco pravil, ale viděl jsem, že nemá odvahy tatínkovi odpírat. Aspoň mimovolný pohyb ruky ku koženému pásku poučil mne, (trochu i z vlastní zkušenosti), že s tatínkem nejsou žádné žerty.

Obrátil jsem hovor na jiné věci — na místní poměry, blahobyť; hostinský poučoval mne, že dříve bylo zde lépe; než teď kdy tu továrnu mají. Do jeho hospody že jde málo málo kdo, spíše tam dolů do „kasina,“ kde žid vším možným sedláky častuje — u něho že všechno ještě po starodávnu, tam že již i kulečník . . . Při tom díval se na mne zkoumajе, zdaž nevstanu a nepůjdu též do toho „nového“ hostince.

Neučinil jsem však toho, jednak k vůli své „prosté“ tobolce, jednak i proto, že nikdy nedržím s pyšnými polopány.

„Tu továrnu,“ pokračoval starý, „byl nám dás (odpuť Pán Bůh hříchy) dlužen. Nic dobrého z ní. Co lidi vydělají, to zas „pánům“ vrátí, v pivě a v kořalce.“ „A pak ta mládež,“ povzdychl si starý.

V tom strhl se na násvi veliký šum a řev jako od dětí. Karlík přiskočil k oknu a já tolikéž vstal, bych se podíval, co se venku děje.

„Jest to snad nějaká komedie?“ ptám se hostinského.

„Ano mladý pane — to je smutná komedie. — Také ji má továrna na svědomí . . .“

„Jak to?“ ptám se.

„To je dlouhá povídka“ — odvětil starý.

„Nu povídejte — beztoho nemáte ničeho na práci“ — nutil jsem a žebronil na něm.

„No tak vám to povím, — ale není to nic zvláštního.“

Zatím vzal sklenici a šel pro čerstvou — já pak díval se za hochem na náves. A co jsem viděl?

V zástupu dětí skákala ženština a podle divých skoků a smíchu rozpustilých dětí bylo vidět, že to nejspíš nějaká pomatená. Vlasy její byly rozpuštěny, šátek s hlavy spadlý na ramenou — sukně trochu novomódní, silně vybledlá, překážela jí však v jejím rejdu.

Když při křepčení až upadla, vypukly děti v nehorázný smích; to mne rozmrzelo a odcházel jsem od okna.

„Bláznivá Ludmila“ šeptal mi chlapec hostinského, ukazuje prstem na náves.

V tom spatřil jsem jak kdosi rozhání haviček rozpustilou, atanečnici odvádí za ruku.

Děti šly za nimi.

Hostinský se právě vrátil a já usedl bych vyslechl jeho vypravování.

„Tak tedy poslouchajte. Když se továrna stavěla, měl z toho největší radost rolník Černý, snad proto, že myslil, že na všech jeho polích stále poroste řípa a že nepostačí jezdit do spořitelny. Ale zmýlil se, dnes proklíná továrnu a lituje každého místa, kde podobnou mají dostat. Ale neštěstí teprv — naučilo ho rozumu.“

Ta holka, která tam na návsi teď tancovala, jest jeho dcera. Zbláznila se a také jen pro tu továrnu.

Když šly obchody dobře, začali dávat velikou dividendu, řípa platila a bylo za ni desítek, jako je v postille listů, každý si liboval a ve společnosti radosti pomrkalval jeden na druhého: jaké zlaté časy že teď mají, a oč jsou svých otců chytřejší . . .

I chudáci děkovali Pánu Bohu za továrnu. Měli dost práce a výdělků. Tak to šlo po několik let — dokud se páni akcionáři nenaučili zapomínat na 7. přikázání Boží.

Moje hospoda byla najednou jim sprosta, moc daleko a páni akcionáři si vystavěli hůtel (z počátku jsmet omu se smíchem říkali kotel — a také to byl kotel, v němž se mnoho nekalého uvařilo a upeklo) — a společnost má brzy se přestěhovala tam dolů.

Aby mne uchlácholili, říkali, že sám musím uznat že to u mne „nejde,“ že ale na mne nezapomenou. A měli pravdu. Co všechno tam na „sále“ dělali — to by byli u mne nemohli činit.

Pojednou byl v továrně nový pan ředitel, prohnáný pán. Samý žert, samý vtíp, samé povídání a chlubení se. Že byl svobodný, měl brzy děvčata na své straně a on zas za to udělal jim, co jim viděl na očích.

Chtěly-li mítí bál — řekly panu Langertovi a byl, věneček — byl hned, výlet — též.

A tak to trvalo asi 2 roky.

Z počátku si ho chválili a v hostinci z jeho přítomnosti se radovali. Bože, odpust mi hříchy, kdyby byl sám císař Pán tenkrát mezi ně přišel, neměli by byli z Něho takovou radost, jako z pana Langerta.

Svět se radoval.

Pan Langert počal pošilhávat po Cerných Lidušce. Byla hezká a jak jsem již dříve povídal — otec byl bohatý a největší akcionář.

Lidušce bylo tenkrát něco přes 16 let, hodná holka. Přec si ale jen myslila výše než ostatní děvčata K . . . ská.

Pan Langert ji říkal „slečinko,“ a starou získal si na ráz, když ji řekl „Milostpani.“

Já myslím ale, že panu Langertovi to bylo jedno, říkal-li tak nebo jinak — byl od řeči.

„Starému“ se zas dvořil v továrně a mnohdy mu nějaký návrh „učinil,“ aby před ostatními svůj rozum ukázal.

Za „jeho“ moudrost ho pak pan Langert v schůzích vždy veřejně pochválil a divil se, že v panu Černém pro cukrovar takovou „kapacitu“ nachází.

Pan Černý si liboval, mluvil čím dále tím více, někdy až mnoho — že ho to časem až mrzelo. —

Nejdřív ale přece oba jak Černý tak Černá nedůvěřivě pohlíželi k chování paně Langertové. Ten byl však chytrý a svoji obezřetností a prohnáním utvrdil je v tom, že to přece dobře myslí s jejich Lidunkou, že ji chce učiniti šťastnou.

Ptali se Lidunky, líbí-li se jí pan Langert a ona jako každá vdavek chtěvá holka řekla — že líbí.

Pan Langert nespěchal se sňatkem, až prý bude Lidunce aspoň 18 let, pak že si ji vezme, když se jí nic lepšího nenaskytne. A tak všichni čekali na tu 18-ku.

O druhém masopustě byl u nás pan Langert vesel; v témdni konaly se zábavy a věnečky, o „ostatcích“ dokonce i nějaké divadlo — vždycky do rána.

Ale neměli toho najednou v masopustě dost. Nastrčili i půst.

Bylo sice leckdes hubováno, co to ti „páni“ v továrně myslí, že to jest u nás neslýcháno v postě tančit. Ale svět jest chytrý. Řekli, že se nebude tančit, jen tak deklamovat a přátelsky se bavit, a konečně když i v postě hudba pro „poslouchanou“ hraje, že to není hřích. Aby to ještě více zakřidovali, udělali vstupné a čistý výnos ve prospěch školy. Z počátku se skoro nikomu nechtělo — potom ale šel jeden za druhým jen tak jako ze zvyku — a brzy byl sál plný.

Co jest pravda, to jest pravda, hned se netančilo ale brzy byly odstraněny stoly a než se kdo nadál — již byl pan Langert a s ním několik jiných v kole.

Na půst zapomněli. Tančili dost dlouho a „staří“ bavili se zatím při čaji.

V nejlepší zábavě — sdělil najednou Langert Černému důvěrně tu smutnou zprávu, že dostal telegram (a cosi takového ukazoval), že musí okamžitě domů — má-li otec zastihnouti živého. Černý mu měl dáti příležitost na blízkou stanici.

Rozloučil se na kvap — a rychle odjel. Několik akcionářů soucitně vyprovodili ho až k vozu.

Po jeho odjezdu odešli brzy ostatní.

Když pan Langert dlouho se nevracel a již celý týden o sobě žádné zprávy nedával — začali dělníci nejdřív po tichu sobě povídati, že by pan ředitel mohl upláchnouti. Jiní se tomu smáli a „pomlouvače“ ještě kárali. Zvěst však se rozšířila a brzy sešel se celý výbor na radu — co dělati.

Telegrafováno do rodiště Langertova — ale nedošla žádná odpověď. Nyní se všem rozbřesko — ale bylo pozdě.

Jeli hned na stanici ptát se, v kterou stranu pan Langert odjel a od pokladníka dověděli se že do Prahy — sám byl ale rodák od někud od Hradce. Nyní bylo ho těžko hledati.

Prohlíželi účty a našli schodek asi 17.000 zl. — snad odjel p. Langert tajně někam si je vypůjčit . . .

Učinili oznámení u soudu, ale dlouho ho marně hledali až asi po 2 letech chytili ho někde v Paříži, kde lehounce pár tisíc prohrál. Zdá se mi, že sedí někde

v trestnici, jestli již neumřel. Aspoň se povídalo, že náramně sešel.

S továrnou šlo to s kopce, lidé začali nedůvěřovat, nadešly špatná leta a konec konců, že továrnu koupili dva židé a že jim ji již nikdo nevezme. — A abych nezapomněl. Nejvíce utrpěla zradou Langer-tovou — Lidunka.

Začala chřádnout a staří ji nemohli potěšit. Nyní již nešla nikam a brzy začalo se povídat, že Lidunka tak trochu blázní — chvilkou že se směje — zas pláče a někdy zase tancuje.

Černý vzal ji do Prahy a tam zůstala skoro 2 léta — podle řeči matčiny dali ji do blázince a platili na ni denně zlatý. Pak jim bylo přec jen mnoho — šli tam a tu prý jim pan professor řekl, že si ji mohou vzít domů — že jest jen tichý blázen a tím tancem že nikomu neublíží.

Nejvíce poslouchá ještě svého dědečka, který ji vždycky napomínal, aby do továrny nechodila. Otce se nebojí a také ho neposlechne.

Nyní ji mají doma a blázní pořád — jak jste ji viděl. Staří dřív stále plakali, nyní již chudáci zvykli; bolí je to, to si můžeme každý pomyslit.

A když je člověk nešťastný, zlý svět se mu směje a proto dřívější Lidunce říkají jen „bláznivá Lida.“ Taci jsou už lidé na světě.

V tom zavznělo venku klekání. Zvoněk tak bolně klinkal na chatrné vížce — jakoby hláskem svým v dálku žaloval — že starý hostinský má pravdu, když řekl, že jsou na tom světě lidé zlí.

Žaloval, plakal a k bolné náladě přivedl i nás; či to bylo něco jiného?

Hostinský i já utichli jsme a tenkrát jistě dobře pomodlili jsme se Anděl Páně, který měl světu zvěstovat lásku a pokoj, jemuž však až dosud tak mnozí porozumět nechťejí . . .

Po klekání přišlo několik sousedů do hostince a s nimi, po skrovné však chutné večeři hovořil jsem o rozličných věcech. Konečně mne hostinský uvedl do „výstupku“ a odkázal mne na slušné lože. Spal jsem dosti dobře, ač se mi celou noc zdálo brzy o Lidunce, brzy o domovu. V cizině se to od jakživa nedobře spí.

Ráno jsem zaplatil mírný oučet a putoval domů z vědecké výpravy, která se mi pro jednoho člověka nepovedla. Po 3 dnech vstoupil jsem opět do rodného domku. Matka se nějak potutelně usmála —

proto mne ale přece ráda viděla — vždyť jsem její.

Za 5 let na to jel jsem na primici jednoho konseminaristy v tuže krajinu. Poslední železniční stanice bylo právě místo K . . . Tam měl na mne čekati povoz. Ještě tam ale nebyl, když jsem z nádraží vyšel. Oznámil jsem představenému stanice, že jdu do hostince, kdyby se někdo po mne ptal.

Starý hostinský už mne nemohl ani poznati, poznal ale přece. Ptal jsem se ho na „Lidu“ — ta prý již hnije tři léta. U tancovala se v zimě — a zemřela brzy na ochrnutí plic. Má chudák pokoj — kéž i věčný. — Synek jeho že studuje. — Prál jsem mu, by měl z něho radost — o bídném Langertovi nevěděl ničeho.

D O P I S.

Z Chocenic u Kouřimi, 29. května 1884.

(Obnovení dvou kaplí.)

Ozývají-li se za přítomna často kormutlivé zprávy z našeho církevního života, jest spravedливо, aby i milé a dobré úkazy se zvěštovaly. A i bez takových není. Podáme malé dva. Když před čtyřmi lety naše starobylá veřejná kaple sv. Anny, kde služby Boží z pravidla každého téhodne jednou se konají, tou měrou sešla, že byl strach, aby se nesesula, a příslušná patronatní vrchnost, — c. k. Tereziánský ústav šlechticů na Hradčanech, žádoucí opravu vykonati se zdráhajíc, raději kaple se vzdala, ujala se jí naše malá obec a nákladem jednoho tisíce zlatých ji opravila tak, že jí jakožto novému svému patronu ke cti slouží. Zatím sešla i jiná svatyněka na rozhraní naší obce a přiškolené osady Břežanské. I ta letos dobrovolnými dary hojnými obou obcí opravena a v neděli VI. po Velikonoci posvěcena byla. Neočekávané množství lidí při této slavnosti, krásné zpěvy a celý průběh slavnosti potěšil dobrodince obnovené kaple všechny. Před samým svěcením pravil kazatel na konec své řeči: „Hledíce na tu obnovenou, pěknou kapličku, na obraz Matky Boží, železnými dveřmi a mřížemi dobře chráněný, připomínáme si dějepisnou událost, která se týče obou našich spojených obcí. Když totiž ve 30.-leté válce dne 24. února 1632 dva saští rytmistři Řičan Herbovatý

a Jan Tonner i s koňmi do kostelů Staroboleslavských vjeli a drancujíce, cokoli cenného, zlatého a stříbrného bylo, i obraz Matky Boží Staroboleslavské jako kořist odnesli a jej svému plukovníku Vavřinci baronu Hoffkirchovi dali, byl tento milostný obraz v Praze na náměstí staroměstském v domě komorního rady rytíře Antonína Binaga uschován. A kdo byl tento rytíř Binago? Byl majitelem panství v Chocenících a Břežanech a takovým ctitelem Matky Páně, že když Hoffkirch odcházejí z Prahy, i milostivý obraz s sebou do Lipska odnesl, rytíř Binago dal po vypuzení Sasíků z Prahy v onom pokojíku domu svého, kde Matka Boží Staroboleslavská po kolik měsíců byla uvězněna, na památku oltář s podobným obrazem postaviti, před kterým dnem i nocí lampa hořela a syn jeho dal později na průčelí téhož domu milostivý obraz Staroboleslavský a sice tak vymalovati, že za mřížemi stál, k čemuž i zvláštní památní nápis byl připojen.“ (Stará Boleslav, vydal Frant. Šrdínko, str. 25. a 26.) J. E.

KRONIKA.

Z Prahy. V druhé polovici měsíce června bude konati J. Emin. nejd. p. kardinál arcibiskup kanonickou generální visitaci ve vikariátu Rokycanském v tomto pořádku. V úterý dne 17. června večer příchod do *Radnic*. Ve středu (dne 18.) v *Radnicích* v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování dospělých. Ve 12. hod. mše sv., kázání, biřmování školní mládeže. Ve čtvrtek (dne 19. června) v *Lohovicích* v 9 hod. mše sv., kázání, biřmování osadníků *Lohovických*, *Řešlavských* a *Zvíkoveckých*. V pátek (dne 20. června) v *Radnicích* v 8 hod. mše sv. Odpoledne příchod do *Stupna*; přenešení sv. ostatků, hodinky před svěcením kostela. V sobotu (21. t. m.) v 8 hod. ve *Stupně* svěcení kostela. V neděli (22. t. m.) v 8 hod. ve *Stupně* mše sv., kázání, biřmování dospělých; ve 12. hod. mše sv., kázání, biřmování školní mládeže. Večer požehnání. V pondělí (23. t. m.) ve *Voseku* v 9 hod. mše sv., kázání a biřmování. V úterý (24. t. m.) v *Rokycanech* v 9 hod. mše sv., kázání a biřmování školní mládeže. Ve středu (25. t. m.) v *Dejšíně* v 9 hod. totéž. Ve čtvrtek (26. t. m.) v *Mírošově* v 8 hod. mše sv., kázání, biřmo-

vání dospělých. Ve 12. hod. mše sv., kázání, biřmování školní mládeže. V pátek (27. t. m.) svobod. den v *Rokycanech*. V sobotu (28. t. m.) ve *Skořici* v 9 hod. mše sv., kázání a biřmování. V neděli (29. t. m.) v *Rokycanech* v 9 hod. mše sv., kázání, biřmování dospělých. Odpo. požehnání. V pondělí (30. t. m.) v *Rokycanech* ráno mše sv. V úterý (1. července) v *Štáhlavech* v 9 hod. mše sv., kázání a biřmování. Ve středu (2. července) ve *Chválenicích* v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování pro osadníky *Chválenické*. Ve 12. hod. mše sv., kázání a biřmování pro *Štěnovické* a *Prusinské*. Ve čtvrtek (3. července) mše sv. v zámecké kapli *Štáhlavské*. V pátek (4. července) v *Spáleném Poříčí* mše sv., odp. hodinky před svěcením kostela. V sobotu (5. července) v 8 hod. v *Spáleném Poříčí* svěcení kostela. V neděli (6. července) v *Spáleném Poříčí* v 8 hod. mše sv., kázání a biřmování pro osadníky *Spáleno-Poříčské*; ve 12. hod. totéž pro osadníky *Těnovické*. Večer požehnání. V pondělí (7. července) v *Spáleném Poříčí* v 9 hod. mše sv., kázání a biřmování pro osadníky *Mešenské* a *Mitrovické*. V úterý (8. července) v *Čížkově* v 9 hod. mše sv., kázání a biřmování. — Nocíhem bude J. Emin. 18. a 19. června v *Radnicích*, 20., 21. a 22. ve *Stupně*, od 23.—29. června v *Rokycanech*, od 30. června do 2. července v zámku *Štáhlavském*, od 3.—8. července v *Spáleném Poříčí*.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se 6. a 7. června u sv. Petra na *Poříčí*, od 8.—11. u sv. Jiljí u *Dominikánů* a od 12.—15. června na *Malostranském hřbitově* v *Košířích*.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v květnu 125 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 70, ze zemského blázince 11, z nemocnice *Milosrdných bratří* 11, z nemocnice *Milosrdných sester* 26, a z umrlčích kaplí 7; celkem letos již 513. osob. — V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v *Benátkách*, *Libochovicích*, *Habrech*, *Unhošti*, *Hořovicích*, *Králové Dvoře*, *Rokycanech*, *Novém Strašci*, *Trhových Svinech*, *Libáni*, *Plánici*, *Přísečnici*, *Volyni* a *Sedlčanech*; dále občanské záložně v *Náchodě* a rolnické záložně *podřípské* v *Roudnici*. — Dne 16. června v 5 hod. odpoledne bude spolek v domě *svato-Václavské záložny* valnou hromadu odbývati.

Z Budějovic. (*Oznámení letošni II a III. biskupské generalní visitace a udělování svátosti sv. břimování.*) Dne 14. června v Elhenicích, 15. června v Christianbergu, 16. ve Volařích, 17. v Českých Trubách, 18. v Kunžvartě, 19. a 20. ve Vimberku, 24. v Korkushütten, 25. ve Fürstenhutu, 26. v Neugebau, 28. ve Vltavici hořejší, 29. ve Svaté Marii, 30. v Husinci, 1. července v Němčicích (ve Vodňanském vik.) — Dne 22. července v Strunkovicích, 23. v Lštěni u sv. Vojtěcha, 24. a 25. v Malém Zdikově, 26. v Nicově, 27. v Mouřenci, 28. v Hartmanicích, 29. v Haidlu, 30. v Seewiesenu, 31. července a 1. srpna v Eisensteinu, 2. srpna v Hurkenthalu, 3. u Sv. Vintře, 4. v Stubenbachu, 5., 6., 7. a 8. srpna v Kašperských horách, 9. v Rehbergu, 10. v Unterreichensteinu, 11. v Stachově, 12. v Aussergefildu, 13. v Hušicích, 14. v Netolicích.

— **Pokorné „Zdravas Maria!“** Ve waldsasském klášteře žil, jak tamější kronika vypravuje, velmi zbožný bratr. Týž ctil obzvláštní pobožností nejbl. Rodičku Boží a jejího Božského Syna. Za tou příčinou prodléval nejrady v kapli, v níž visel pod bohaté zásobenými nebesy krásný obraz panenské Matky s Ježíškem na klíně. — Kleče zase jednou před posvátným obrazem modlí se více srdcem než ústy: „Zdravas Maria!“ jak obyčejně. Tu sladký pozdrav andělský osvěcuje náhle jeho mysl nadpozemským světlem o výstosti Marie Panny a hlubokém tajemství vtělení Slova Věčného. Vznešená slova: „Zdravas Maria milosti plná!“ tanou mu stále na mysli, jeho duch výš a výše unášen neobsáhlou, svatou pravdou koří se Tvůrci všehomíra a Tě, mimo kterou ničeho nenalézá na zemi, ničeho v nebi, jež by tak plno bylo milosti jako Maria. I vzejde mu otázka, k čemu, pro koho milosti plná? . . . Ale odpověď přivádí ho do vytržení a mocný Bůh dokazuje pokornému bratrovi zázrakem, jak příjemnou jest Mu jeho pobožnost. Neboť, hle, na jednou vchází čilý život do necitného obrazu, nehybné údy začnou pohybovati se, Panna Maria usmívá se naň mateřskou laskavostí a milostný Ježíšek pohlíží ve se a přívětivě brzo ku drahé Matce, brzo ku zbožnému modliteli. Horlivý ctitel nebeské Královny puzen vnitřní touhou pokračuje ve vroucené modlitbě až ku slovům; „A požehnaný plod života tvého, Ježíš!“ Než sotva skloní hlavu a vysloví

s horoucím zápalem svatá slova — tu něžné dítko vyvinuje se náručí matčině a sestupuje po stupních oltářních ku blaženému bratru, jenž oplývá radostí chce objati a libati roztomilé pachole. Jakmile však vztahuje po něm ruce, utíká zpět a vrací se ku blahoslavené Paně. Vtipný bratr vyrozumívá z toho, jak příjemno jest Ježíškovi, když jeho Matku pozdravujeme slovy: „milosti plná“ a ctíme požehnaný plod jejího života. Vnitřní hlas pobádá mnicha, by opakoval znova andělské pozdravení. Modlí se tedy opět: „Zdravas Maria, milosti plná!“ přicházejí pak ke slovům: „Požehnaný plod života tvého Ježíš,“ kloní se hlouběji než prvé. A skutečně, Božské dítko usmívá se ještě přívětivěji než dříve, opětuje onu líbeznou hru a pospíchá blízko k milému prosebníkovi. Ten domnívá se, že drží je již v rukou; tolik dojal ho nadpřirozený zjev! Ačkoli přišlo nyní blíže, přec utíká zase jako poprvé a tulí se k milované Mateři. Co mám dělati, přemýšlí zbožný bratr: „Otec nebeský daroval mi je a dobrotivá Matka chce mně svého Syna také dáti, protož přičiním se všemožně, bych přivábil k sobě ještě to líbezné dítko.“ Začíná tedy s největší vroucností již potřetí: „Zdravas Maria milosti plná!“ a při slovech: „Požehnaný plod“ atd. kloní se pokorně až k zemi. A hle! pozdvihuje toužebné zraky vidí blahosklonné dítko již tak blízko, tak blízounko, že může je nejen uchopiti, ale i držeti, do náruče vzíti, objati a přitisknouti na srdce láskou opojené. — Porozuměj nyní, laskavý čtenáři, pěknému příkladu prostého mnicha a pochop, jakou myslí, slušno, bys modlil se třikrát denně sladké pozdravení andělské. Další vysvětlení bylo by ti zbytečno.

Literární oznamovatel.

— **„Posvátná kazatelna“** vykazuje ve svazku 6. (květnovém) řeči o slavnosti sv. Jiří, liturgická kázání o mši sv. na neděle III., IV., V. a VI. po velikonočích (prof. Brynych), výklady na evangelia těchž neděl (děk. Eman. Doležal), thematická kázání o záračcích Krista Pána na neděle III., IV. a V. po velikonoči (děk. dr. Leop. Kotrbelec), dvě řeči o nanebevstoupení Páně, dvě řeči o slavnosti sv. Janské. V sešitu 7. (červnovém) jsou kázání pohřební Jana Podlahy, b. not. a far. ve Stálci, řeči

příležitostné jako při primici, při oddavkách, při svěcení filiálního kostela, thematická kázání o hod Boží a o pondělí Svatodušní, liturgická na neděle I.—IV. po sv. Duchu.

— „*Malé hodinky*“ k nejblaženější Panně Marii. Podlé římského breviáře vydal, modlitbami ranními, večerními, zpovědními i mešními opatřil p. Jan Alois Dremel, kněz církv. a spisov. více modliteb. knih. Rozmnožil J. Hejtmánek, far. v Korouhvi a sice nápěvy k písním a ustanoveními o způsobu života členů III. řádu sv. Františka Seraf. vydanými papežem Lvem XIII.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Křištof Müller, čestný kanov. Staro-Boleslavský, vikář Toužimský a osob. děkan v Lanterbachu, dne 31. května 1884, (nar. 14. pros. 1800, vysv. 12. srpna 1824);
- p. Pavel Zahálka, k. arc. vikář a far. Královický, dne 31. května 1884, (nar. 10. června 1821, vysv. 29. července 1845.)

Vyznamenáni jsou

- P. Lambert Schwarz, kněz řádu Piaristického, c. k. gymn. prof. ve výslužbě, jmen. kn. arc. notářem;
- P. Engelbert Janeček, kněz kongreg. Redempt., jmen. rektor. na Svaté Hoře;
- p. Jan Plevka, arciděkan Plzeňský, jmen. kn. arc. notářem;
- p. František Jizba, far. v Druždové, obdržel exposit. canonice.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. Vorel, dosud admin. v Zeměchách, za admin. ve Vřetovicích;
- p. Bedřich Neumann, dos. kapl. v Schmiedeburgu, za zatímn. kapl. v Ostrově (Schlackenwert);
- p. Karel Schneider, kapl. Hradešinský, za admin. v Ouvalích;
- p. Jan Pecánek, zámecký kapl. Vosečanský, za admin. v Nelahozevsi;
- p. Jos. Nesvetha, dos. admin. Toužimský, za far. v Nové Vsi (Nendorf) ve vikar. Toužimském;
- p. Jos. Schmid, dos. far. v Brodu (Bruck), za far. v Plané (Plan);
- p. Jos. Kučera, dos. kapl. v Boru (Hayd), za admin. v Brodu (Bruck);

- p. Jos. Mudrý, admin. v Plané (Plan), za zatímn. koop. v městě Kladrubech (Kladrau);
- p. Jan Hnátek, kapl. v Přimdě (Piraumberg), za zatímn. kapl. v Boru (Hayd).

Upřádněná místa:

- Vřetovice, fara patr. Jeho Veličenstva, od 9. května 1884;
- Ouvaly, fara patr. náboženské matice, od 21. května 1884;
- Nelahozeves, fara patr. p. Mořice kníž. z Lobkovic, od 9. května 1884;
- Bród (Bruck), fara patr. p. Josefa hrab. z Noštitz-Rhineků, od 21. května 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Horáček, kapl. Labsko-Týnecký, v Oustí nad Orl. dnn 16. května 1884, (nar. 2. pros. 1840 v Oustí, vysv. 27. května 1866);
- p. Jos. Mach, konsist. rada, b. vikář a děkan v Náchodě, dne 17. května 1884, (nar. 17. února 1820 v Kostelci, vysv. 25. července 1843.)

Ustanoveni jsou:

- p. Karel Macháček, kapl. Litrbášký, za far. v Schirmdorfu;
- p. Ant. Rypka, admin. Bärnwaldský, za far. tamtéž;
- p. Frant. Vanhálek, admin. Chotěšický, za far. v Oumyslovicích;
- p. Jan Pfeiffer, admin. Pertholtický, za far. tamtéž;
- p. Vojt. Langhamer, admin. Žirečský, za admin. ve Vlčkovcích;
- p. Frant. Uhlíř, kapl. Kocleřovský, za kapl. v Dubenci;
- p. Jan Zbořil, admin. Markoušovický, za kapl. v Kocleřově;
- p. Václ. Vojnar, koop., za admin. v Kuklenách;
- p. Ladisl. Klouček, admin. Prusnický, za admin. v D. Olešnici.

Upřádněné místo:

- Náchod, děkanství patr. knížete Schaumburg-Lippe, od 18. května t. r.

V biskupství Budějovickém.

Jmenován jest:

- dp. dr. Jos. Hoffman, prof. církev. dějepisu a církev. práva při b. theolog. ústavě v Budějovicích, rada manž. soudu a bisk. notář, skutečným konsist. radou.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání

na den sv. Jana Křtitele.

Čiňte pokání; nebo se přiblížilo
království nebeské. (Mat. 3, 2.)

Veliké věci vypravuje nám písmo sv. o sv. Janu Křtiteli. Kdykoli čteme ona místa v písmě sv., kde mluví se o světcích, tu podivení naplňuje nás. Veliké věci zvěstují se nám již o jeho narození. Anděl sám z rozkazu Božího předpovídá jeho příchod na tento svět, on dle slov téhož anděla již v životě matky své naplněn jest Duchem sv., při jeho narození zázračným způsobem navracena jest řeč jeho otci Zachariášovi, takže přítomní příbuzní s podivením tážali se vespolek: Kým medle toto dítě bude? nebo ruka Páně byla s ním. Podivuhodný a svatý byl též celý život sv. Jana. Již v mladém věku ubírá se na poušť, tam vzdálen od světa vede život velmi přísný, v postech a modlitbách připravuje se na úlohu, jakou jemu ustanovil Pán. Vznešený a podivuhodný byl i úřad jeho. Již anděl pravil o něm Zachariášovi: „Bude veliký před Pánem... a mnohé ze synů izraelských obrátí ku Pánu Bohu jejich. A on předejde před ním v duchu a v moci Eliášově...“, aby připravil Pánu lid dokonalý.“ (Luk. 1, 15. 16. 17.) Sv. Jan byl předchůdcem Páně a měl připravit lid izraelský ku přijetí božského Vykupitele. Sv. Jan vyplnil tento úkol svůj, když kolem sebe shromažďoval na poušti Jordánské veliké zástupy lidu izraelského, když blízký příchod Vykupitele světa jim ohlašoval a je ku pokání a polepšení života napomínal. Obsahem jeho

řeči byla vždy slova: „Čiňte pokání, nebo již se přiblížilo království nebeské.“ Pokání mělo býti lidu izraelskému přípravou ku Kristu Ježíši a ku království nebeskému.

A právě tato činnost sv. Jana obsahuje i pro nás důležité poučení. Sv. Jan, veliký hlasatel pokání, jest i pro nás a pro všechny lidi vzorem a příkladem, jak máme hledati cestu ku Spasiteli svému a ku království Božímu. Pro většinu lidí není právě jiné cesty ku spasení, než té, kterou hlásá nám sv. Jan, cesta totiž pokání a polepšení života. Objasnění pravdy této bude předmětem rozjímání našeho.

K Pánu Ježíši přišel kdysi jinoch jeden a otázal se ho: Mistré dobrý, co budu dobrého činiti, abych měl život věčný? A Spasitel odpověděl jemu: Chcešli do života vejíti, ostříhej přikázání. A když jinoch dále se tázal, kterých přikázání ostříhati se má, jmenoval mu Spasitel jednotlivá z desíti Božích přikázání. Cestou do života věčného jest tedy dle slov Páně bedlivé zachovávání přikázání Božích a pilné varování se hříchu. Na první pohled zdá se, jako by to nebylo věci příliš těžkou. Než vizme život lidský ve skutečnosti a brzy přesvědčíme se, jak snadno člověk v slabosti své přestupuje zákon Boží a tak hříchem ztrácí cestu, jež vede do života věčného.

Na křtu slibuje dítě a slibují jménem jeho kmotrové, že se odříká ďábla i všech skutků jeho zlých, že chce věřiti v Boha trojjediného a zachovávat jeho přikázání. Očištěné od hříchu prvotného a ozdobené rouchem milosti Boží přijímají je pak rodičové nazpět do domu svého. Jak mnohý otec a matka pomýšlí v tu chvíli na bu-

doucnost toho dítěka a v duchu se tak táže: Kým asi jednou bude toto dítě? Zdaž bude z něho hodný syn, dobrá dcera, zdaž bude z něho též dobrý křesťan, zdaž zachová vše to, co jménem jeho slíbeno na křtu sv.? Zdaž také, až přiblíží se jednou hodina jeho poslední, bude jeho duše tak svatá a čistá, jako právě nyní po křtu sv.? Jak šťastni byli by rodičové, kdyby o dítěku svém slyšeli podobně jako Zachariáš o synu svém Janovi: Bude veliký před Pánem a mnohé ze synů israelských obrátí ku Pánu Bohu jejich. Než milost Boží, kterou dítěko na křtu sv. přijímá, neruší též všech náklonností hříšných, nepůsobí, že by již dítěko nikdy hřešiti nemohlo. Záhy již spatřujeme na přemnohých mnohé náklonnosti hříšné, mnohé vady a poklesky. Kéž tu všickni rodičové následovali příkladu zbožných rodičů Zachariáše a Alžběty, kteří již od útlého věku učili syna svého věrně sloužiti Bohu, sebe přemáhati a vésti stále život ctnostný a bohumilý. Jejich slova a jejich příklad zbožný tak utkvěly v duši Janově, že již v mladistvém věku odevzdal se zcela službě Boží, že snažil se životem přísným zdokonaliti se v ctnosti, aby pak lidu israelskému sám za příklad sloužiti mohl. Jak nepodobni bývají mnozí těm zbožným rodičům Zachariáši a Alžbětě! Jak často slyší dítěko od dospělých slova a řeči, jichž by nikdy slyšeti neměly, jak často vidí skutky a příklady zlé, jimiž vůle jejich sama v sobě k zlému nakloněná ještě více se porušuje? Již v útlém věku učí se tak mnohý křesťan Boha urážeti, jeho příkázání neposlouchati, je přestupovati. Každý hřích těžký uzavírá člověku cestu do života věčného a kolik jest těch, kteří dopustili se rozličných hříchů již v útlém věku svém? Kdyby nebylo již jiné cesty k životu věčnému mimo tu, kterou naznačil Spasitel v řeči své k onomu jinochu, kolik by bylo těch, kteří hříchem již v útlém věku svém o věčný cíl svůj se připravili?

Dítěko dorůstá, stává se z něho člověk dospělý; počíná starati se již samo o sebe, o zaopatření své a svých příbuzných. Jak mnohý pro samé starosti časné zapomíná na věci vyšší, na Boha, a duši svou! Vede sobě, jakoby zde na světě navždy žiti měl, jakoby za hrobem již žádného života nebylo. Přiblíží se i jemu hodina poslední, ještě jeden krok má učiniti a pak musí dostaviti se před soudnou sto-

lici Boží; na kroku tomto závisí celá jeho věčnost šťastná či nešťastná. Ve chvíli té rozpomíná se člověk na celý život uplynulý, vzpomíná sobě, jak dostal tomu slibu na křtu sv., zdali ostříhal příkázání Božích a hříšných skutků se varoval, vzpomíná na všechny skutky své, dobré i zlé, vzpomíná též na soudce, před kterého nyní dostaviti se musí a který každý skutek ano každou myšlenku jeho zná. Kdyby nebylo již jiné cesty k dosažení života věčného než oné, zachovávatí ve všem příkázání Boží, kolik by bylo těch, kteří by ve chvíli poslední nemusili se lekatí o svou budoucnost? Kolik je lidí tak šťastných, kteří by na sklonku svého života mohli říci o sobě: Já ve všem od své mladosti plnil jsem sv. vůli Boží, já jsem nikdy žádného příkázání Božího nepřestoupil, nikdy jsem nechybil, nikdy jsem se hříchu těžkého nedopustil? Já rád věřím a připouštím, že přemnohý křesťan, ano že velická většina křesťanů právě těch nejtěžších hříchů se nedopouští; ale zdaž tím již jest jeden každý čist a spravedliv před Bohem vševědoucím? Častokráte to, co my za věc obyčejnou a nepatrnou považujeme, není věcí malou a nepatrnou před Bohem. Projděme si na okamžik povinnosti, jež ukládá nám sv. víra naše a srovnáme s tím naše skutky a jednání. My víme, že Bůh jest Stvořitel a svrchovaný Pán náš, že na něm závisí celý život náš, ano každý krok, každé dechnutí naše; zdaž vždy dle toho též k Bohu se chováme? Jak mnohý křesťan chová se, jako by nad ním toho všemohoucího Pána ani nebylo, jak mnohý zanedbává modlitby a na Boha téměř ani nevzpomene? Bůh prikazuje nám: „Nevezmeš jména Božího nadarmo“ a „Pomni, abys den sváteční světil.“ A přece mnohý křesťan mluví nevázně o věcech svatých, klení jest jemu řečí obyčejnou, chrámu Božímu se vyhýbá, lhostejně počíná sobě k věcem, na nichž závisí spasení duše jeho.

Pán Bůh velí nám: „Cti otce svého a matku svou.“ Zdaž může tak každý syn a každá dcera říci o sobě: Já jsem nikdy otce a matky své nerozhněval, jim neublížil, byl jsem jich vždycky poslušen? A zdaž též každý otec a matka může říci o sobě: My jsme věrně pečovali o dítěko své, my jsme je vždy vedli k Bohu, dávali jsme jim dobrý příklad, my jsme věrně pečovali o jejich budoucnost časnou i věčnou?

Bůh přikazuje nám: „Nezabiješ, nesmilníš, nepokradeš, nepromluvíš krivého svědectví proti bližnímu, nepožádáš atd.; Bůh stanoví nám v těch přikázáních způsob, jak dle vůle jeho chovati se máme k svému bližnímu. Jak často hřešívá se proti těmto přikázáním a jak veliké následky mívají hříchy takové?

Spasitel odevzdal sv. apoštolům a jich nástupcům plnou moc ve věcech duchovních, jim a jejich nástupcům řekl slova: „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ A jak často hřešívá se proti jednotlivým přikázáním církve sv.?

Když pozorujeme ten život, když pozorujeme zkušenost vlastní i jiných tu musíme vyznati v pokoře: Ve mnohých věcech, byť to nebyly vždy těžké věci, chybujeme všickni. Sv. Jan, evangelista Páně praví: „Dimeli, že nemáme hříchu, sami se svádíme a není v nás pravdy.“ (I. Jan 1, 8.) Ano, pozorujeme-li život a zkušenost, musíme vyznati dále, že jest málo lidí, kteří by mohli říci o sobě s úplnou jistotou: Já jsem nikdy po celý život svůj žádného těžkého hříchu se nedopustil.

Kdyby nebylo již žádnému, kdo těžkého hříchu se dopustil, možno, vinu svou napravit, kdyby nebylo již jiné cesty k dosažení života věčného než té, kterou Spasitel jako nejpřednější pojmenoval, zachovávat totiž ve všem přikázání Boží, kolik lidí by dosáhlo věčného cíle svého a jak hrozná by byla ta slova Páně: Mnoho jest povoláných, ale málo jest vyvolených?

Šťastni jsme, že sv. víra naše ukazuje nám ještě jinou cestu, po které možno dosíci věčného spasení. Ta sv. víra naše připomíná nám slova písma sv., kde takto mluví Hospodin: (Ezech. 18, 21. 22.) „Pakliby bezbožný činil pokání ze všech hříchů svých, které činil, a ostříhalby všech přikázání mých, a činil by soud a spravedlnost: životem živ bude a neumře. Všechny nepravosti jeho, kteréž činil, nevzpomenu; pro spravedlnost svou kterou činil, živ bude. Zdalíž vůle má jest smrt bezbožného, praví Pán Bůh, a ne raději, aby se obrátil od cest svých a živ byl.“ Podobně ujišťuje nás sv. apoštol Jan: „Pakli vyznáme hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti.“ (I. Jan 1, 9.)

Tuto cestu pokání slovem i příkladem

hlásá nám veliký světec, jehož památku dnešního dne konáme, sv. Jan Křtitel. „Čiňte pokání, nebo se přiblížilo království nebeské,“ tak mluvil světec ten k lidu israelskému, tak mluví též k jednomu každému z vás. Sv. Jan ukazuje nám též způsob, jak máme nastoupiti onu cestu pokání. On poukazuje národ israelský a poukazuje i nás ku Kristu Ježíši. „Ejhle Beránek Boží, praví o něm, který snímá hříchy světa.“ Kristus Ježíš vzal na sebe tresty za hříchy naše, trpěl za ně na dřevě sv. kříže a tak nám odpustění hříchů našich vyjednal. Jedině skrze něj můžeme opět s Bohem se smířiti a navrátiti se na cestu, jež vede do života věčného. Sv. Jan ukazuje nám dále příkladem svým, co máme činiti, abychom pravým pokáním odpustění hříchů svých dosáhli. On sice s milostí Boží hříchů těžkých se nedopustil, a přece jako hlasatel pokání vede život takový, aby i ten život jeho byl příkladem a vzorem pokání. On odřiká sobě přemnohých věcí dovolených, on opouští domov svůj, aby Bohu zcela věnovati se mohl, volí sobě dobrovolnou chudobu, postí se a sebe zapírá, celý život svůj zasvěcuje Bohu a službě bližního.

Sv. Jan, ač sám hříchu se nedopustil, zůstane vždy vzorem života kajícího. Dle jeho slov a příkladu vyhledávejme i my království Božího. Snad i my až dosud v mnohých věcech Boha jsme uráželi a jeho přikázání přestupovali. Čiňte tudíž také pokání za hříchy své a dobrovolně sami na sobě trestejme vinu svou. V tom úmyslu činiti pokání odřikejme sobě po příkladu sv. Jana i dovolených radostí a vyhledávejme častou modlitbou, almužnami, postem a jinými skutky kajícími smíření s Bohem. Než ty skutky naše dobré samy ze sebe nikdy by nám nevyjednaly odpustění hříchů našich; proto obracejme zraky své ku Kristu Ježíši, ku kterému též poukazuje nás sv. Jan. S Jeho záslahami spojujme zásluhy dobrých skutků svých a zvláště přijímáním sv. svátosti přivlastňujme sobě ovoce Jeho vykoupení. Cestou pokání domáhejme se svého cíle věčného, tato cesta bezpečně přivede nás k tomu, že i nám v hodině naší poslední přiblíží se království nebeské. Amen.

Na hrobě matčině.

1.

Na tvém hrobě matko drahá
budu věčně, věčně lkáti,
k tobě vždycky spěchat budu,
k tobě vždycky chci se znáti.

2.

Lásku tvou jsem opět láskou
nevýslovnou splácel tobě,
a co nyní mám ti dáti,
když již v chladném dřímáš hrobě.

3.

Za tvou lásku na památku
nasázím ti, matko, kvítka,
jež tak dlouho budou kvésti
jako láska tvého dítky.

F. L.

Med lesní.

(Pokračování.)

Červen.

Předevčírem večer o 7. hodině šel jsem v Ebnetu na požehnání. Ač byl den všední a počasí polní práci nadmíru příznivo, byl přec kostel plný. Bylo lze znamenati, kterak náboženství lidem jest potřebou, útěchou a radostí, nejmakavější důkaz, že Bůh jest a duše pro Boha a k nesmrtelnosti stvořena byla, poněvadž všude na zemi lidé a národové, jež osvětou a nepřirozenou kulturou nejsou zmrazčeli, s takovou vroucností bohoslužbu jako života nutnost navštěvují. Vycházejí z kostela slyšel jsem ještě závěrečný zpěv a tón varhan, přede mnou pak vypínaly se mohutné a krásné hory Švarcvaldské. Bůh jevil se mi sluchem, příroda okem a cítil jsem hluboko, že nekonečně větší a lidštější jest vše náboženské nad přírodu. Rolník bojuje s přírodou, jež jemu dnem jest práce, málo máje smyslu pro její krásy; náboženství však jest mu neděli jež jej vzdělává, mír a útěchu skytáje.

Kde jest mrcha, tam shromažďují se supové, praví Písmo sv. Pravda jest však též: kde jsou květy, shromažďují se včely. Poznej sebe každý dle lidí a míst, jež navštěvuje, je-li supem či včelkou; z lidí

pak, již k němu lnou, znamenají, je-li květinou či mrchou.

Od včerejška přemýšlím o tom, nenastane-li při přetvoření světa čas, neb není-li světů, kde květiny zpívají. Možná, že kvítka za svitu slunce na zemi znějí, ale zvuky ty slyší jen jemnější ústrojí. Snad jsou barvy výchvív etheru, jako tóny výchvív vzduchu. Kdyby tvor nějaký tak jemný měl sluch, že by čívy jeho, jako čívy zrakové, výchvív etheru znamenaly, snad by barvy nejen viděl, ale i slyšel. Kdyby pak lilije a konvalinka, bříza a dub, každý dle přirozenosti své zněl, povstala by hudba a harmonie, o níž Písmo praví: „Ani ucho neslyšelo, jaké radosti Bůh připravil těm, kteří jej milují.“ Člověk však nic krásnějšího toho, co Bůh tvoří, vymysleti si nemůže, nemohl bych tedy ani já rozkošnou krásu, kde kvítky Boha ve zvucích chválí vymysleti, kdyby Bůh skutečně takého cos nevytvořil. A jako v krásné krajině soulad jest přese všechny různosti, tak i v květinovém koncertě jediný jest souhlas. Všecky tóny a nápěvy stejno jsou naladěny. — I to mi již bylo nápadno, že příroda při všem bohatství, jež oku otvírá, tak jest mlčelivou; těch několik ptáček mizí jako tichý vzdech; i to zvláštním jest, že znamenáme rostliny smyslem, jenž nižší jest sluchu a smysly téhož vyššími, čichem a zrakem, sluchem však nikoli. Lzeť zjev tak si vyložit, že sluch náš hříchem zhrubnul a nebo že rostliny musily umlknouti a pak teprve u velkém Alleluja propuknou, až přetvořený svět oku u věčném zasvíti jasu.

Onehdy večer byl jsem u Bla... Ubohý člověk, jak jest bídný! Souchotiny mocně zažraly se mu v život. Rozkoš života mdlejší jest a přec žádné touhy po Bohu; jen tělesná bída doléhá na srdce, jež touží po ulehčení. Domáci jeho lidé chudí jsou a v tísní; vdova se třemi dětmi; otec zemřel mlád taktéž na souchotě. Starší děvčátko L. pravilo mi, kterak by rádo zemřelo, nemajíc žádné radosti v životě, matka pak že ji proto kárá. Vidí prý, kterak nezměrně krásná jest příroda, jež mocný na ni činí dojem, když však prý domů přijde a bidu domáci vlastnímá zří očima, pak prý jest ji život obtížným a myslí si, že ten, jenž tento svět tak učinil krásným, onen ještě více vyzdobil. A dobří, sami chudí tito lidé ujímají se nemocného studenta, že mnohdy ani vlastní

tak nečiní a lépe by nečinili. Starost a protiva, jež nemoc sebou nese, značná jest a přec trpělivost a vytrvalost lidí těch neklesá. — Odházeje, u vážné byl jsem náladě z toho, co jsem viděl a slyšel. Přemýšlel jsem o tom, kterak dobře mi jest, vždyť jsem zdrav, nemám kříže a tolik skýtá se mi rozkoše. A zavzněla ve mně odpověď: nuže, užij síly a čerstvosti k blahodárnému úkonu, nejlepšímu to pokladu, budoucích dnů útrap, jež tě zajisté neminou. Blaha úlohou jest: činnost; útrapy: trpělivost.

Zjevení i rozum stejně dosvědčují, že mravné činy věčnou mají ozvěnu. Domnívám se však téhož ohledně událostí, požitku a utrpení. Jako každý den, ať jasný, či bouřný, či deštivý na strom působí a působnost jeho ve stromě se zkrystaluje, a i v kamnech hoří a dýmá, dle toho jaké počasí jej zasáhlo a celý strom složen jest z působností mnoha tisíců dní, tak i duše a život. Psychická povětrnost, jež denně se mění, kde země z dola a nebe s hůry na ni působí, dodává duši konečné postavy a tvárnosti. Trápil jsem se blaženým nazíráním a při zvláštní duše náladě, že tak rychle mizí, nyní poznávám, že nezanikly a že okamžik věčnou v sobě chová substanci.

Sladký pocit blaha objímá celou bytost mou. Jako celá příroda rozkoší se usmívá a chladný vánek vůni květů lipových do světnice mi zanáší, tak duše a tělo krásné má letní jitro; v pocitu tom vše zdravo jest, milo, libo. A snadno a rádo pozdvihuje se srdce k Bohu, nekoněně dobrotitivému Pánu. Ach, hluboce šťastný jest nynější okamžik; to není vzplanutí velké radosti ani pronikavý žár blahého zanicení, jest to okamžik čistého bytí člověkem — krásné letní jitro, blahé zdraví, vroucí ticho myslí a jemná touha po Bohu. Nechci stav ten pokaziti pochybou, není-li toto krásným povrchem bažinaté propasti, krásnou fantasií ve zlé zimnici; s dítkem přijímám dobré z rukou Božích, — časem dostaví se i utrpení.

Začínám znova svou píseň: Když šel jsem ráno kol Treisamy a stínem její topolů ku na smrt nemocnému Bl—ovi, bylo mírné blaho v mé duši a těle pohromadě a slasti bylo mi, Boha chváliti a dík a prosbu k němu vysýlati. Když pak jsem nebohého nemocného těšil, radu Sv . . . ovu jemu předčítaje, děkoval mi týž při odchodu hlasem pohnutým. Já pak děkoval

jeho domácí paní za dlouhé a mnohé milosrdenství, jež ona i dcera jeho za dlouhé a šeredné nemoci jemu prokázaly. — V tu hodinu poznal jsem život nebeský, býti totiž blaženým i Bohu zároveň sloužiti. Modlitba i skutek můj nebyl povinností vyplněnou ale blahem. Zřel jsem, kterak nebešťané jsou blaženi a kterak vůle Boží jim není námahou, ale rozkoší.

(Pokračování.)

Ježíši! Jsi zde?

(Zajímavá událost, která se stala roku 1877.)

Roku výše jmenovaného, ubíral se jistý missionář do Anglicka, aby tam lidu opuštěnému hlásal víru svatou a jej oblažil. Nejvíce však býval z toho potěšen, když mu bylo vyučovati dítky ve škole, a mezi nimi trávit celé hodiny; vždyť nejsou dítky tak zatvrzelého srdce a milost Boží podivně uchvacuje jejich nevinné srdce.

Jednou byl velkým množstvím dítek obklopen, naslouchajících pozorně slovům jeho. Za předmět svého vyučování obral si život Ježíšův, vypravoval jim, jak velice je Ježíšek miluje, co pro ně trpěl a že i za ně umřel na dřevě kříže. Vidíte, milé dítky pravil, jak vás Ježíšek miluje, při každé mši svaté sestupuje s nebe dolů, dnem i nocí přebývá z lásky k vám na oltáři, jest ve svatostánku přítomen svým Božstvím a člověčenstvím, právě jako byl v jesličkách a na dřevě kříže a sice pod způsobou chleba. On pro Vás žije až podnes v tomto svatostánku, a činí divy a zázraky milosti své. Slova tato dojala hluboce jednoho chlapce, ihned jakmile bylo po cvičení běží ano takorůžka letí, jako nějaký seraf láskou honěný do chrámu, kde přebývá Ježíš ve svatostánku, aby jej pozdravil a u něho pomoci a útěchy nalezl. Jaké to divadlo, zbožný chlapec jest ve stánku Božím, vztahuje ruce po Ježíši, konečně vyskočí na oltář a sedí blíž tabernakula. Tluče, tluče, mluví „o Ježíši, již jsem zde, řekni mi Jsi zde?“ Avšak kolem něho jest hrobové ticho, nikdo se neozývá, a milý chlapec dá se do pláče, běduje a nařiká sobě: „o Ježíši mne nechce nyní slyšeti.“ Než za chvíli opět tluče a táže se Jsi zde o Ježíši, odpovídej mi, vždyť nám to pravil velebný Pán, tvůj

sluha, že Jsi zde a já o tom též nepochybuju a zůstanu zde u Tebe. Naslouchá opět, a opět ničehož neslyší. „Snad spí můj Ježíšek“ pravi, tluče poznovu rka: „Jsem zde, abych tě navštívil, probuď se, o můj Ježíšku, já se Tobě věnuju, o prosím tě mluv také se mnou.“ O jakou milost naleznu, Ježíš překonán touto dětinou prosbou, mluví k němu zcela zřetelně a laskavě tato slova: „Dobře tak, že věříš, ano já jsem zde přítomen, z lásky k lidem přebývám zde, abych každého potěšil, každému pomohl, a každého odměnil. Rekni mi synáčku můj, co pak chceš ode mne?“ „Můj Otec jest velkým hříšníkem, volá chlapec, prosím Tě, obrať jej k sobě, ať oplakává svých hříchů, a dá se na pokání.“ „Jdi synáčku můj, Tvá prosba jest vyslyšena,“ odpovídá Ježíš milostivě. Ihned pospíchá zbožný chlapec s veselou myslí k otcovskému domu, ale ani slovem se nezmiňuje o tom, kde byl a co byl slyšel a viděl, nýbrž plesá nevýslovnou radostí nad tím co se nyní děje v domě: Zatvrzelý otec posílá pro zpovědníka, oplakává svých hříchů, smíruje se s Pánem Bohem a činí pokání.

Po letech.

Obrázek ze všedního života napsal
V. Drbohlav.

Sluneční pablesk zahrál si naposled na výšinách horských, pak zapadl docela. Však uplná tma posud nenastala. Byla to směsice dne a noci. Půl práce a půl odpočinku. Na temenu vysoké hory stanul chodec. Pohlížel dolů do údolí, kde v zeleni stromů ztracela se vesnička. Poutníkově oko zvlhlo, při pohledu na dědinu, ba na řasech objevila se slza. Ruka, v níž držel sukovici se zachvěla. Levou tiskl si srdce. Na tváři usídlil se výraz sladkého bolu. — Mnoho let jsem tebe nespátril rodná vesničko a nyní jdu k tobě, abych zde duši vypustil. Daleká byla cesta má! Dvěře rodné chatrče příliš záhy za mnou se uzavřely; já mezi cizími hledal místa, kde bych umdlenou hlavu uložil! —

Chodec se zamyslí. V prsou mu vířily vzpomínky u větším kolu. Obrazy z prvního mládí vyvstávaly a ubíhaly, aby zase jiným učinily místo před zrakem duševním. Ba v pravdě, je to velká kniha srdce lidské. Co v sobě tají a velením duše před duševní zraky přináší!

Poutník stál — tonul v moři minu losti, ztápěl se v hlubinách jeho s pocitem sladkosti, že již vše uplynulo, že nevrátí se nikdy, co již odvanul prudký čas let. A každé obrácení listu v knize upomínek, každý obraz jiný, provázal se jiným ve tváři výrazem.

Před dvaceti lety opouštěl vesničku, jako mladík v plné síle a svěžesti. Šel se srdcem těžkým, ačkoli mu rodiče dávno již zemřeli a krom bratra z příbuzenstva žádného neměl. Šel zkormoucen v srdci — neboť — miloval.

Byl chudás a dívka jeho byla dcerou boháčovou. Byl pracovitý, mírný, každý jej miloval. Ptá se však boháč na šlechetné vlastnosti chudásovy?

Byť jeho jméno skvělo se bělostí sněhovou, byť pracoval do únavy — nemá-li zlata, nemá-li statku, je v očích jeho přece jen bídákem! — On zapomněl, že jsou duše na světě, které dobré vlastnosti přehlíží, aby jen lesknoucí se hromady pokladu viděly. Slzy, prosby nespomáhaly. Otec poručil. Chvějící dcera podrobila se vůli železného otce a šťastný bohatý synek pojal ji za svou a nedbal toho, že není milován!

Vlny posměchu a pohrdání zahnalý nebohého za meze rodného místa. Šel v širý svět s myslí zoufalou. Divoce na něho dorážela bída a nedostatek. On smál se jí. Jedovatý dech její mu neuškodil, když vnitro bolem větším zmitáno bylo. V šumu práce hleděl udusiti horoucí žár. Časné jitro ho líbalo v díle, tmavá noc ho zastihla v namáhání.

Léta ubíhala a rána srdce se mu hojila. Probíral se ze svého spánku na úsvitu spokojenosti. Osud je přece milosrdný! Člověka dlouho v bolu ponechává, pak hojně mu poskytuje, jakoby chtěl nahraditi, co byl dříve zameškal. — On nabyt jmění.

Šera již přibývalo rychleji, když chodec úzkou stezkou do údolí sestupoval.

Zdali mne poznají? — mluvil sám k sobě — zdali žije dosud, pro kterou sem odejiti musil? — Nemohu zapomenouti na tebe chudá rodná dědinko. Mohu žíti v cizině blaženě, bezstarostně, mezi lidmi, jimž jsem již uvykl. Avšak, přijdeš-li ty, se svým okolím před zraky mé, tu touha větší, tebe spatřiti, srdce mi jímá. Konečně tebe vidím. Jdu k tobě zcela neznám. Jak přijmeš syna téměř odcizeného?

Hle první záře útulných chýší tem-

nem proniká, v nich odpočívá po práci šťastná rodina. Jak také mohl jsem — ach marně vzpomínat! — Poutník zrychlil kroky. Brzy ho objaly stromy, jež lemovaly vesničku. On zmírnil chůzi. Nyní šel loudavě. Vše důkladně si prohlížel.

Jak se vše změnilo! Mnohá chýše ustoupila kamennému stavení. Všude se jeví ráz pokroku. Ach tuto posud neproměnná chaloupka otce Martina, který nám povídky vyprávěl!

Tamto z temna stromovi ční střecha statku Příhodova. Neblahý statek! V něm rostla pro mne růže, kterou ždál jsem si utrhnouti. Leč trhal jiný, já musil odejti. —

Pocestný přiblížil se na náves a zaměřil k hospodě. Za krátko octl se ve světnici. V jizbě hosti nebylo. Jen mladá dívka dle všeho služka poklízela.

Host usadil se za stůl a žádal občerstvení. Zkoumavým zrakem prohlížel si místnost. Až na malé proměny byla tatáž.

„Mohu zde zůstatí noclehem,“ tázal se vkročivšího hospodáře po obvyklém pozdravení.

„Aj proč by ne; hostinec strýce Kudrny vždy jest k službám umdleným poutníkům,“ pravil přívětivě hospodský usedaje k hostu.

„Což je zde zítra nějaká slavnost, že zde taký spěch a uklid?“ tázal se cizinec, byv odpovědí hospodského příjemně dojat.

„Máme zde zítra dražbu na statek Příhodův, vlastně Valentův, proto ten chvat. Přijdou páni z města a z okolí dosti sedláků, kteří by rádi věděli, za jakou cenu statek bude prodán.“

„Statek Příhodův?“ podivil se cizinec. „Jak se to mohlo stát?“

„Vy jste zde povědom?“ odpověděl hospodský pohlédnuv na cizince zkoumavým zrakem.

„Poněkud,“ odvětil host, „nebyl jsem zde po mnoho let.“

„Abych vám pravdu pověděl, je to podivná historie. Všim tím jest vinno nešťastné manželství. Starý Příhoda — dej mu Bůh lehké odpočinutí — přinutil dceru svou, aby si vzala hochu, který byl bohat, jehož ona nechtěla. Kačenka totiž měla ráda chudého, ale pracovitého a poctivého chasníka Josefa Koutského. Pamatuji se na to jako dnes; neboť s Josefem byl jsem dobrý přítel. Kdo ví kde chudák ve světě zašel. Nebylo o něm ani slechu. Avšak bych řeči nezapomněl — otec, jak se o

poměru dcery své dověděl, láteřil. Holka zkusila velmi mnoho — mladíka téměř vyhnal ze vsi. Násilím přinutil dceru svou k Valentovi. Dalo se očekávatí, jaké to bude manželství. Žena výslovně mu řekla, aby od ní nikdy důkazů manželské přízně neočekával, jeho, že bude považovati za strůjce veškerého neštěstí.“

„Celá kronika dala by se o nich vypsati. Valenta zuřil. Místo ráje jak si kladl, měl peklo. Sváry byly denně; z rozbrojů dal se do pití. Nedbal o hospodářství. Kde pán se o nic nestará, jsou bohaté žně pro cizí kapsy. Dluhy, neúroda a konečně — smrt Valentova připravovala konec všemu. Dospěl tak daleko, že jedenkrát v opilství, v noci jda z blízké vesnice lesem zbloudil a a se skály spadl.“

„Vdovu nyní věřitelé v pravém slova smyslu obléhali. Nešťastná byla celá známena, žádný jí neporadil, každý jí zazlíval, že vším jest vinna. Dluh páci mnoho tisíc, že jest s podivením, jak mohl nebožtik Valenta tak se zadlužití. Záležitost ta táhla se as tři léta. Vdova, seč síly byly, upokojovala věřitele, dávajíc ohromná procenta. Majít hlavní dluhy dobrodincové z města — židé.“

„Konečně došlo ku dražbě. Věru líto mi jest ubohé, neboť budou-li židé licitovati, padne statek za padrt a vdova stane se žebračkou!“

„Má nějakých dětí vdova Valentova,“ tázal se jaksi rozechvřen cizinec.

„Jediného syna, jemuž může býti as 13 let. Má dobrou hlavu, studuje již rok ve městě a snad naposled musí ze studií!“

Cizinec se zamyslel a mnohou otázku hospodského přeslechl, tak že tento domnívaje se, že je umdlen ku odpočinku ho vybidl. —

Již odpočíval, avšak spánek mu na skráně neusedl. V hlavě mu zvonily zpomínky prudčeji.

Tenkrát a nyní!

Ona pila z kalicha hořkosti po celou dobu a nyní má jej vypítí až na dno a chopiti se žebrácké hole.

Co mám činiti? Mám se prozradit, kdo jsem? Mám bývalé dívce milované pomoci? Mohu říci, co mně je po ní, již mi srdci odrostla. Jest nešťastná! — Nemohu usnouti!“ — Zápasila s vlnami trudného osudu déle než já. Mně slunko štěstí ukázalo tvář úsměvu plnou, jí však více a více se zachmuřuje. Jaká to náhoda! Vejdu po letech do děliny doufaje, že nic neuslyším,

leč, že štěstím oplývá. Běda, první můj krok mezi lid domáci mne pamatuje na skalené mláď. První promluvení krajana hlásá mi zkázu nešťastné ženy. — Proč jsem přišel do domova po letech? Mohl jsem zůstat v cizině u prostřed šťastných jsa sám šťastným — já přišel! Pomohu, jsem poslem úlevy nešťastné. Mne milovala a za to trpí! Já trpěl také, avšak rány se zacelily. Proč mne poznala? — Aby byla nešťastnou po celý život? Nikoli! Na výšině bídý její zbuduji chrám blahobytu a stánek šťastného života. — Pomohu jí. —

V hostinské jízbě bylo z rána živo. Scházeli se tam rolníci domáci i přespolní. Čekali se na měšťáky. Cizinec vešel do jízby. Hovor příchodem jeho na okamžik utichl, po chvílce vidouce hosté, že cizinec jich si nevšímá, rozhovořili se zase.

„Rád se podívám, jak to dnes dopadne s Valentovou,“ prohodil jeden rolník, „zbuďte-li jí něco, či bude ožebračena!“

„Vyhlídky na nějaký zbytek skvělé nebudou. Kdo z nás bude licitovati, kdo zanedbané hospodářství koupí? Mohl se statek prodati z ruky, kdyby bylo kupce a nemusilo dojít k dražbě. Židé odnesou vše,“ vmísil se do řeči druhý.

„Jest to neštěstí hrozné pro ubohou. Zabrániti tomu nebylo lze, co ti dobrodinceové mrzáků do rukou dostanou, lacině nepropouští. Kdyby si pomyslnil, že k tomu dojde. Já tu ženu nepochopuju. Ke všemu podivná, tupá, chladná — a přece žebrota na ni čeká. Chudák chlapec co se z něho stane, má prý dobrou hlavu. Kdo bude na něho nakládati, když o poslední majetek přijde!“

Cizinec bedlivě poslouchal, ačkoli zdálo se, že si hovoru docela nevšímá.

Nejhorší jest — ozval se zase někdo — ke komu půjde. Bratr je známý drzgrešle, u něho nevydrží a jiné přátely nemá — neboť ty které měla ze strany mužovy — jí nenávidějí, dávající jí vinu, že Valentu ze světa sprovodila.

„O tom těžko rozhodovat, kdo jest vinen“ podotkl jiný. „Osudu svému nikdo neuběhne.“

„Již jdou!“ ozval se v tom hlas, „a židů s nimi dost.“

Za okamžik naplnila se jizba téměř úplně. Notář se svými lidmi osadil veliký stůl, který mu byl ochotně a z uctivosti přenechán. Kolem něho nakupili se z města skoro vesměs židé počtem devět. Rol-

níci zaujali místa svá kolem stolů zbylých, neb stojíce v kupách, pronášeli různé své náhledy. Hovor se rozvlnil hlasitý, jenž brzy na pokynutí notářovo se utišil.

Licitace měla již začít. V tom zahadný cizinec položiv vadium, žádal o povolení, by se licitace zúčastniti směl. Židé nového kupce zvědavě si prohlíželi. Dle všeho jim nebyl po chuti. Snad jim popletl plány.

Dražba počala obvyklým způsobem. Licitator jednotvárně přečetl podmínky kupujícího a základní cenu, načež boj započal.

Ano, dražba jest boj, jest to útek veliký namáhavý, člověka rozčílí, pohněvá. Znenáhla vlní se, zvolna pak chvatněji a s důrazem. Jeden druhého chce pokořit, chce slaviti již vítězství, jásá nad slabochem — avšak v tom slaboch dostane síly, poráží plesajícího, ne však dlouho. Dražba jest příliv a odliv neustálý. Je to hraní o závod. V tu chvíli myslíš, že jsi u cíle, avšak potměšilý osud tě rázem oklamává.

Židé dostali silného nepřítele v osobě cizincově. Z počátku přihazovali stovky rychleji, když však cizinec několik set jak hračku přidal a vždy tisíce rovné vyhledával, shlukli se v hromadu a z té vysílali již rány slabší, avšak s vědomím vlastního bolu. Veškeré úsilí jevílo se jim ve tváři, závistí a zlosti oči se jim blýskaly, tu a tam padlo ne příliš jemné slovo.

Ale cizinec seděl tu chladný, jako kámen, hrál si s nimi jako míčem. Ponechával je kochati se ve sladké naději, že přece kořist uloví a několikrát již ruka licitatorova jen k dopadnutí byla nachýlena, avšak cizinec rázem ničil jim povětrné zámky.

Konečně vysilení židé ustáli a troji klepnutí hlásalo, že statek Valentův má nového pána.

Mezi tím ve světnici panovalo ticho. Rolníci stojíce neb sedíce s napnutím sledovali boj koupěchtivých. Ba i někteří zapomněli dýmati. Jízbou se rozvlnilo radostné hlaholení. Každý od srdce přál taký úspěch Valentové a na židy se díval s úsměškem, tušil jaké hanebné plány měli.

Vyhotovena smlouva trhová.

„Račtež se pane podepsati,“ vybízel úředník cizince.

Neznámý tak učinil.

„A nyní pane Koutský lhůtu platební a podmínky račtež si vyjednatí s pany věřiteli,“ dodal notář.

Koutský! — zašumělo to jízbou.

„Snad ne Josef?“

„Ano jsem Josef Koutský, rodák zdejší“ odvětil cizinec rychle, „který přišel se usadit do dědiny a poněvadž se mi hodila výhodná koupě, stanu se vaším sousedem.“

„Koutský,“ hučelo to světnicí.

Rolníci vstávali z lavic, tiskli mu ruce, málem by ho nosili na rukou.

„Je-li možná Josefe, jsi ty to!“ volal tlače se ku předu hospodský. „A já tě nepoznal, tys vyšel zcela z podoby. Pozdrav tě Bůh!“

„Buďte nám vítán,“ volali všichni.

Tolika důkazy přátelskými byl Josef téměř k slzám pohnut a pravil chvějícím se hlasem:

„Děkuji vám krajané! Nemohl jsem zůstat v cizí zemi, pudila mne k vám láska, láska ku rodné vsi! Slyšte, byl jsem šťasten, Bůh mé utrpení odměnil. Ba škola utrpení byla trpká, však nesla zlaté ovoce. Jdu mezi vás, abych na výsluní pozdního štěstí se ohrál!“

„Nešťastného Bůh nikdy neopustí,“ pravil potřásaje mu rukou starý Martin, „a manželství nerovné ničí blaho obapolné. Buď nám vítán srdečně. Ba překvapuje nás to, že jsi do nevděčné vesnice zase přišel. Buď ujistěn, že jako tě tenkrát neláska vyštvala daleko do kraje, tak tebe nyní upřímná láska a přízeň nás všech přijme!“

Josefovo srdce přetévalo radostí; byl jako znova zrozen. Marně však pátral v houfu svých spoluznámých, tu, která trpěla, nebyla tuto.

Záležitost se židy byla brzy urovnána. Jizba se znenáhla vyprázdnila, jen několik přátel v ní zůstalo. Ostatní pospíšili radostnou novinu po vsi rozhlásiti.

„Ano, pane Koutský, učiníte dobrý skutek. Jest ubohá příliš bédou stížena. Vždyť trpěla pro vás. Jak podivné jsou osudy lidské. Léta uprehla, žádný vás více neznal ani na vás nevzpomínal a na nešťastnou hrnula se bouře jedna za druhou; zítra kdo žebračky by si povšiml,“ pravil starý Martin Josefovi, který projevil ochotu vdovy se ujati.

„Vždyť dosud v srdci mém,“ děl tento, „nezanikly obrazy minulosti a staré srdce mé snad znova ožívne.“

„Však kdož ví, nekojím-li se jen klamno naději a ona s hrdostí návrh můj zamítne. Josef jí dávno již z paměti vymizel.“

Co toto mluvili, otevřely se dvěře a do nich vstoupila — Valentova. Josef povstal a jako ve snáh patřil na příchozí. Byla to ona! Ano poznával ji po rysech obličeje, které sice byly valně změněny. Bol tam vtiskl věčné znamení. Rty hrály trpkým úsměvem, vábivý sladký úsměv daleko odletěl. Byla dosud v plné síle a mohutnosti a přece již žena strápená.

Valentova kráčela přímo k Josefovi a třesoucím se hlasem pravila:

„Děkuji vám pane, že jste tak laskavě ujal se vdovy opuštěné. Bůh nebeský vám hojně za to požehná!“

Ustala.

Z počátku slova ta Josefa zarazila, ale jen na okamžik, uchopiv pravici její znova zvolal vřele:

„Kačenko, ty mne již neznáš. Již neznáš více Josefa, o tys uslyšela, že jsem přišel, tys přišla —“

„Ovšem že jsem poznala, ale“ —

„Myslílas,“ přejal jí rychle Josef řeč, „že to již není chudý Josef, nýbrž pyšný boháč, který snad pro nešťastného úsměv pohrdlivý má; myslilas, že se k tobě hlásiti nebudu, snad proto, že jsi byla nešťastnou. To jsi na mě zapomněla. Já nikdy nezapomněl! A nyní vida tvé bolem strápené tváře, bych tě zbytkem našich dnů provázel, vezmi tu ruku i srdce moje. Nepokvete sice nám první blažený lásky čas, ale budeme v druhém dílu života žiti blaženě a spokojeně.“

Valentova v prvním okamžiku nechápala co se s ní děje. Slyšela, že Josef do vesnice přijel, slyšela, že židům statek z rukou vyrval, že je bohat. Z počátku nevěřila. Nemožno, aby ten chudás, který musil ze vsi a který snad někde zahynul zapomenut stal se boháčem! A přece — povídali, on jest to! Mluvili jsme s ním, jak jest mužný a dobrý.

V ledovém srdci se cosi probudilo. Jdi k němu a poděkuj mu, vysvobodil tě ze záhuby! Jak mne přijme? šeptalo jí v nitru — on mnou pohrdne, nepozná mne! Konečně rozhodla se jíti. —

Nyní slyšela jak mluví k ní Josef jemně; z každého slova jeho dýchala láska; ledová kůra nesmělosti a ostýchavosti tála více a více, srdce balsámem okřívalo. — On jí povídal, že nezapomněl, že se jí ujme, ano on jí nabídl ruku. Oči zalily se jí slzou vděčnosti a lásky. Již nemohla

zůstati déle chladnou, v radostném rozechvění padla mu do náruče a na prsou jeho hledala úlevy prudkého dojmů.

Josef tiskl drahou tu ženu sám pohnutím moha sotva se zdržeti slz.

Byl to výjev, jenž srdce i kamenné pohnouti by musil. Sousedům v jizbě všem zarosily se oči; stáli tu v posvátném mlčení.

Pojednou vyrušila se Valentova z obětí Josefovi řkouc:

„Ty nevíš, že mám hochy.“

Nedořekla, ostatní slova jí Josef utlumil dlouhým polibkem.

„Vím, již vím, bude nám ve stáří útěchou!“

„Po letech! — Mně nesnilo se nikdy, že dočkám se ještě tak radostného okamžiku!“

Starý Martin doložil: „Jsou v pravdě nevyzpytatelné cesty Páně!“

Sousedé vážně pokývli hlavou a přáli novým snoubencům dlouhé štěstí a zdraví.

Pověry v životě křesťanském.

Sebral Alois Dostál.

Pověry pošly namnoze v dobách pohanských a když víra Kristova svět ovládla, i tyto vedraly se do života křesťanského, jeho duchu se uzpůsobující a za cíl předměty a osoby v křesťanství důležitější si obírajíce. Tak přenášeli pověry bůžků pohanských na světců křesťanské, nechodili pokladů dobývat s kouzelným proutkem, ale růžencem, křídou a vodou tříkrálovou. Křesťanství nemohlo jich vymazati z mysli národů, nebo příliš byly zakořeněny a zahloubeny a mnohých, že nevadily pravdám křesťanským, trpěno nadále. Byly to odkazy rodinné a tak daleko nesahala moc těch, kteří by je vyhladiti mohli, ač s obětmi velikými. Ale v křesťanství vzniklo mnoho pověr na půdě z pohanstva tak úrodné, což hlavně ve středověku se dalo. Mnozí křesťané vykonávajíce jen obřady vnější, vnitřního pravého zdokonalení nedbajíce zaměňovali světlo nebeské s temnotou pověr. Právě zbožnosti tím byli daleci.

Počátek svých kouzel do daleka kladou — až do svržení andělů; nebo tenkrát vodníci, duchové skalní atd. na svět přišli a lidé prý od těchto padlých andělů zaklínání a zařikání se byli přiučili. —

Arci mnohé pověry jsou výronem bujně fantasie ducha lidského, radostí, času vznešeností, žalem pobouřeného. Mají pak pověry druhu tohoto význam hluboký, na př. Včela ssála pot z čela Spasitelova — odtud sladkost medu. Kdo by tu nevzpomněl, že tím naznačeno, jakoby smrtelný pot sladkost — spásu duší — byl zjednal? Církev sv. hříchem pověry viní toho, kdo Boha nebo svatě nepravým způsobem cti, věcem neobyčejnou moc připisuje, jakou ani během přirozeným. ani sudbou Boží, ani skrze modlitbu míti nemohou; nebo Bůh skryl ve své všemoudrosti budoucnost před člověkem, ač lidé rádi by moudrost Boží postihli nebo předstihli.

Pověry tuto vypočítané nejsou všechny, nebo každá krajina má svoje; jsou tudý jenom ukázkou, že ani kostel, světec, ani svátky, ba ani růženec, křížek atd. jich nebyl ušetřen a jakým způsobem bujná fantasie lidská ovijela život křesťanský tajemným svým kouzlem. *)

Pověř, síť svou kolem života křesťanského prostírajících, nebyl ušetřen ani kostel, ani hřbitov, ani zvon, ba ani svíce na oltáři. — Blíží-li se mračno k vesnici, zahánějí je zvonice posvěcenými zvony, zapalují „hromičky“ a spouštějí je lomenicí dolů nebo staví na krb, by blesk stavení neuškodil. Chytilo-li by přece bleskem zapalené stavení, „posvátného“ ohně nikdo neodvážil se dotknouti.

Nově pochovaný na hřbitově musí hlídati, až ho jiný vystřídá. Proto opouštějící přátelé pohrobeného říkají: „Chudák, bude hlídati!“ Žena (zvláště šestinedělka) navštěvuje vycházejíc z hrobu své dítě. Ať jí nikdo nebrání! Jednou muž vzal ji z ruky růženec a když do kuropění jí ho nevrátil, jako mrtvola padla k zemi. Hrobař má kopati hroby bosou nohou, jak „jej matka země nejraději nese.“ Mrtvý cítí vše, co se kolem něho děje.

Dostane-li se některému kaplanovi křtiti dvojčata nebo trojčata, může se oženiti. Potká-li loterista kněze, dobrým mu to znamením, že vyhraje.

Bludičky, světélka, nad rybníky a mo-

*) Prameny: „Bajeslovný kalendář slovan-
ský“ od J. J. Hanuše, „kalendář národního ži-
vota“ od B. Klimšové, spisy K. Světlé, B. Něm-
cové, „Sbírky pověr národních v Čechách,“ od
J. J. Houšky, „Staročeské pověsti“ od V. S.
Sumlarka a především hojně pověsti z krajiny
dešenské.

čály poskakující, jsou prý duše *před křtem* zemřelých dětí. Provozem od zvonu lze dojít krávy tak daleko z okolí, až kam hlas zvonu zaznívá. Když zvoní klekáni napiš devadesát čísel na dvěře kostnice, která do rána zůstanou, ta vsaď, vyjdou. Nemodlí-li se kněz při křtu dobře „Věřím,“ bude ten člověk stále mluvit ze sna.

Plápolají-li *svíčky* při oddavkách, budou manželé svorní; ne-li někdo z nich brzy zemře. Pivo, nalité do konvičky, v níž bylo víno ke mši sv., pomáhá od *zimnice*; nebo jisti chleba, v kostele schválně svěcený, na devět kousků rozdělený a do kuliček sežmolený: neb oplatek svěcený požívati; nebo papír, slovy Ježíš Maria Josef poznamenaný, najednou polknouti. Souchotiny lze hojiti jen odpoledne při „požehnání.“ Máš-li bradavici, vyčkej, až budou zvoniti hranu, pak jdi přes most řka: „Zvoní hrana, nevím komu, bradavice jděte domů!“ Když tak potříkráte ji zažehnáš, zmizí.

Kdo se na *máry* položí, brzo zemře. Zvoní-li „hodinku“ časně z rána, ještě jednou budou zvoniti. Jinde, než podotknuto, zažehnavají mračna jménem nejsv. Trojice, skrze početí Panny Marie, narození, obřezání, umučení Pána Ježíše, soudný den, dvanáct ran Krista Pána atd. Vyznávají se ze svých hříchů „k vůli většímu pokoření.“ Komu seschne hrob, byl lakomý. Uzly a rubáše mrtvého tlačí a slza naň ukáplá, páli jako oheň. Pohřbený netrpí, by se po jeho hrobě chodilo, promlouvá z hrobu k svým milým, kteří hořekují, ztrátu jeho těžce nesou. Kdo přespí v kostele jednu noc, dostane „dar ducha.“

Mrtví mívají v chrámě *služby Boží* až do kuropení. Promluví-li nevěsta na družičku u oltáře, vdá se tato do roka. Na kterou dívku pohlédne, má svatbu jistou. Chce-li holka usmířiti milence, ať koupí „za lichou cenu“ svíčku a nechá ji shořeti na oltáři. Na ohlášky snoubenci nechodí, by v manželství nebylo svárů; ale matka nevěstina může jíti, by se dceři dařila drůbež. Nejkrásnější rozmarinový prut patří panu páterovi. Při oběři vypůjčí se nevěsta od ženicha, by nebyl lakomým: nebo mu vezme peníz z kapsy, by stále byl při penězích. Při tom ať dupne; bude mít muž v své moci. Běda ženichovi, klekne-li si na levou stranu, nevěstě však hoj, může-li kleknouti na levý šos ženichův, bude paní v domě; nebo dá-li svoji ruku na

vrch, bude vždy po jejím. Vypůjčený peníz při oběři ať obětuje, „nebudou žádostivi peněz.“ Koho zasáhl „boží posel,“ ten je vyvolencem Božím, přijde do nebe. Zavržená milenka hodí-li mezi manžely při oddavkách hrst hlíny ze hřbitova, ta tam jejich věrnost. Večer křtěné dítě je černé, ve dne, bílé. Má-li mrtvola pod hlavou peřinku, nastane sucho, až zhujie.

A kdo by vypočetl všechny pověry v rodinách, doznal udržení, nebo dávno zapomenuté? V každé osadě, v každé vesnici, ba v každém domě na sta rozličných pověr a z těch kolik týká se věci *posvátných*, kolik na úkor staví se pravdám křesťanského života? Lid vidí všude něco zvláštního, něco mimo obyčejný běh života, závojem tajemství zastřeného.

„Zatlačte dobře oči *mrtvému*“ napominají přátelé, „nebo koho otevřeným okem shlédne, ten jest synem smrti.“ Stolicí, na níž mrtvola ležela, převracejí vzhůru nohama. Zápis čertu na věčnost obyčejně vlastní krví, jest v pohádkách a pověstech věci docela známou. Nemají-li manželé žádných dětí a nějaké si *vymoočí*, málo se na něm radosti dočkají. *Růženci* svěcených užívají proti duchům, strašidlům, při zaklínání atd. (dříve čarovný proutek). Do nového bytu nejlépe napřed zanést *obraz* nějakého svatého a chleba, aby štěstí nás zde provázelo. Hrách má na sobě kalich, odtud veliká úcta k němu na venkově, jezdec má s koně sléztí a zvednouti zrnko, vidí-li je na cestě. Nově zrozenému občanu, když od křtu přinesen byl, klade „*babíčka*“ na volbu růženec neb obrázek, knihu, karty a peníz. Počem nejprvé sahá, nebo aspoň očkem šilhá, to značí budoucí jeho stav: kněze nebo učence, karbaníka nebo lakomce. Chodí-li dítě po zpátku, zavádí rodiče do *pekla*, děvče-li píská, Pauna Maria pláče; podobně když vodu kalí děti v potoce zvláště při koupání. Daruje-li milenec milence modlitební knížky, někdo z nich zemře, nebo se rozejdou. Kdo stížen žloutenkou nebo zimnicí, ať se modlí devět „Otčenášů“ a běhá polem po devíti mezích, tak se uzdraví. Kamení rostlo až do umučení Páně, od té doby přestalo. Ukáže-li se komu ve snách umrlec černý, jest v pekle; pakli že bílý, v nebi se raduje. Leží-li nůž ostrím nahoru, jede do toho domu čert. Padne-li obraz se stěny, někdo zemře z přátelstva. Když dva tu že věc najednou vysloví, jedna duše vysvobozena z očiště. Kdo zívá, ať udělá

na ústa křížek (památka to po velikém moru, kdy lidé sotva že živil, k zemi mrtvi padli).

Krivososka snažila se *hřeby z kříže* vytrhnouti a tak Krista osvoboditi, odtud má křivý zobák. Ve hlavě štičky jsou prý všechny mučnické nástroje při trýznění Krista Pána potřebované. Včela odtud tak sladký med připravuje, že ssála pot na Golgotě s čela Ukřižovaného. Slzičkami vytráme si oči, by nebolely říkající: „Panenky Marie slzičky — ať mě nebolí očičky.“ Na lukách roste „Krev Krista Pána,“ jež vypučela na Kalvarii z krve Spasitele. Kdo ukazuje na duhu, tomu ruka upadne, nebo na ní sedí Maria Panna. Kuřata podkuřuje hospodyně svěceným kadidlem, aby hodně rostla.

Zloděje „přimrazí“ vyzývající *pět ran Krista Pána* nebo modlitbou. „Svaž ho sv. Petře jako byl svázán sv. bratr tvůj provazy železnými,“ nebo formulí zařikací: „Stůj ve jménu ďábla!“ Žid prskavý pochodí od té doby, kdy na Spasitele plival, belhavý, jenž ho kopal, třesavý, jenž ho mrskal atd. U lože nemocného zápasí dva andělé: života a smrti; kdo zvítězí, toho bude člověk. Do rány ať si dá pytlák svěcenou hostii, bude neporanitelným, to jest „opraví se“ v mluvě pověry. Jménem Kristovým lze ručnici zažehnati, by nechybovala. Schnoucí hovado formulí: „Pozdrav tě Bůh, anděle svatí a Duch sv.“ koně skrze Boha živého, kříž atd. „opravujeme.“ „Pokažené“ krávé dělají kouskem vrbiny tři kříže na čele. Kohout probudil sv. Petra, proto zahání zlé duchy. V žezluku proměnil prý se svrchovaný Bůh, proto věští lidem léta, štěstí a nehody. Vlaštovkám dovoleno i na kostelích a sochách dělati sobě hnízda, a hospodář za čest si to klade a dobrým znamením to považuje, vlaštovka-li pod jeho krovem hnízdo si vystavěla. Nedopustí na ni nikomu sáhnouti a jí škoditi.

Proti čertu ozbrojujeme se netoliko dobrými skutky, ctnostným životem, ale také hromničkou. Vůně jednoho druhu šípku v lupenech odtud pochodí, že na něm Maria Panna sušila plénky. Po hvězdách jako po stupních kráčíme do nebe; mléčná cesta sluje také „křížovou.“ Nože po jídle na stole zanechané řezou dušičky, rovněž skořápka do ohně hozená přitíží dušičkám v očistci. Pekelný oheň schladí jen olej liliový s růžovým spojený.

Poklady jsou hlavní tužbou lidí, kteří

ne prací, ale „způsobem lehčím“ k životu bezstarostnému chtěli by se dostat. A proč by netoužili po nich a nedopřáli si jich, když jich plny sklepy starých zámků a hradů! Jejich duchy, strážci, vládne sv. Korova, proto modlí se k ní, chceš-li nějaký poklad. Jdi k sv. zpovědi a k sv. přijímání, pomodli se jistý počet modliteb, opatř se na cestu křížem, obrazem Panny Marie, sv. Korovy, sv. Ignatia, svěcenými svícemi, vodou atd. Růženec posvěcený též pomáhá. Tak-li se opatříš, poklad jest tvůj. Při děláni čarodejného kola vyzvej nejsvětější Trojici. Jinde „citují“ skrze čtyry evangelisty, soudný den, čtyry zvířata před trůnem Božím, Adonai, Rex Regum, písmeny J. M. J. atd.

„*Ourok*“ se zažehnáva modlitbou: „Zažehnávám tě, neduhu, jenž oslepil jsi Jidáše na zrazení Ježíše Krista,“ „*siřile*“ jménem nejsv. Trojice, modlitbami (Otče náš, Zdrávas, Věřím), souhotě jménem sv. Jana, zimnice mandlemi s nápisy sv. tří Králů a modlitbami. Postem, modlitbami, žalmy velkonočními připraveni se musí člověk, chce-li zloděje poznati, nebo „přimraziti.“ Boule se zažehnáva formulí: „Nerost ty více, znamení, jako nerostou skály a kamení, od Božího narození!“ K tomu mi dopomáhej Bůh Otec atd.

Pátek jest dnem nešťastným v našich pověrách, nebo „v pátek jde vše nazpátek,“ ani co se ti v pátek zdá, nevyplní se; kdo se v ten den narodí, jest nešťasten a bojí se strašidel. V pátek nic nepočínej! Kdo se v pátek směje, v neděli pláče. V pátek ať nikdo neodbude žebráka, nebo i Spasitel nad takovým necitelným jednou klatbu vyřkl.

Naopak *sobota* jest dnem radostným, dnem štěstí, dnem blahodárným, zasvěcen Marii Panně, nebo ten den šila plénky; proto musí slunce vysvítiti, kdyby se jen na okamžik mělo ukázati. Ten den nechodí na přástvy a po klekání vůbec nikdo nemá pracovati.

Neděle, nedělej a služ Bohu; nebo kdo v neděli pracuje, tomu v očistci hoří prsty. Nedělní sny se neplní, podobně i v neděli jako v pátek neradno se naroditi.

O *vánocích*, hodech veliké noci, „kdy minulost stýká se s budoucností,“ ráj pokolení lidskému se otevřel, v té neskonale všech radostí z příchodu Spasitele co tn vyrojilo se z mysli národa našeho pověstí, bají a pověř? Dítě se postí, by spatřilo „zlatá prasátka,“ dívky hledají budoucí

svůj „osud“ v zrcadle, v rozžavené peci, studánkách, vycházejí na zvědy (na posluhy), naslouchají větrům, lejou olovo. Jinde třesou stromy, by se probudily ze spánku, jinde ovazují je slamou a zvou k večeri. Drubeři dávají dnes „do obruče,“ kohouta krmí česnekem, aby byl hodně zlým. Peníz zapečený v housce, znamená štěstí. Krmí houskou i potoky, stromy, jež i vodou obmývají, by hodně nesly ovoce, pro Meluzinu hrst mouky také do ohně házejí. I matička země kousek pokrmu dostane.

„Staří bájili, že v zemi jest ráj jako ve vodě a nad nebem a myslili, že o štědrý večer země vše odkrývá, co v sobě tají ukazujíc lidem poklady své,“ proto na štědrý den snadno se odkouzluje a poklady dobývají. — Celá příroda v noc tak slavnou mluví, ale neradno ji poslouchati. Povětrnost soudí hospodář dle větru na štědrý den, dle vlhkosti soli v dvanácti cibulových „kabátcích“ vlhkost měsíců hádá. A jak budoucnost v tento večer odkrývá svoji tvář! Shasnutá svíčka, stíny přísedících, jich počet, hvězda rozkrojeného jablka, zjevy na křižovatkách, na ledě atd. ukazují, že ten či onen „do roka a do dne“ s námi se rozloučí. Nůž chlebem a houskou obložený zjevuje, co se nejlépe bude dařiti, ba i střevíček maně vyhozený prozradí, odkud přijde miláček. Kdo by vypočetl mnohé a mnohé jiné a jiné pověry tohoto dne? Křesání psů do očí působí běsnost, šlápnutí na sekeru boláka, stolička z devatera druhů dříví dává nám poznati čarodějnice. Třemi klokočovými křížky dobudeme pokladu; místo vody teče o půlnoci víno, hovada mluví lidskou řečí. Věneček do potoka hosený věští budoucnost. „Jasně hody — plně stodoly,“ říká hospodář; „Kolik hvězdiček — tolik vajíček“ (od slepic) prohodí večer hospodyně. Vichřice toho dne každý se bojí, nebo znamená válku.

Bůh s nebe sstoupil k nám, nebe schýlilo se k člověku, Spasitel chce bytovati mezi námi; i člověk schyluje se k zemi, mluví se zvířaty, všude vidí plno postav baječných, duchů neviditelných, chce, by vše plesalo, se radovalo. Vánoce — styk minulosti s budoucností. Nahlédá také slabý tvor do plánu toho velikého Tvůrce, hledá v knize věčnosti své štěstí nebo neštěstí, pátrá po svém osudu.

(Dokončení.)

D O P I S.

V Kolíně, 10. června 1884.

(Zpráva o pastorální konferenci vikariátní).

Dne 5. t. m. konána byla naše vikariátní porada jarní za předsednictví vdp. kníže arcib. vikáře A. L. Dlaska, děkana v Kouřimi. Ke schůzi přišlo rádo bez mála dvacet poradníků. Na program položeny dvě časové otázky. První zněla: *Školní zákon z r. 1869 zrušil opakovací hodiny; školní novella ze dne 2. května 1883 propouští valnou měrou mládež sotva třináctiletou ze školní povinnosti. Co se děje, aby tato propouštěná mládež k náboženským povinnostem byla přidržována? Co může a má duchovní zpráva v té příčině činiti?* — Odpovídaje obšírným výkladem o této otázce zasylatel této zprávy pravil na konec: *Zákonných úlev hojnou měrou užívající, rodičové a jejich zástupcové v městech a zvláště na vesnicích, rádi dopouštějí, aby mládež v posledních dvou letech školní povinnosti, — pokud se týče naší krajiny, — nenavštěvovala bez mála od sv. Marka až do sv. Martina, školy. Nechodíc do školy, zanedbává snadno a jako důsledně tou dobou i služeb Božích ve dny Páně. Konajíce pak často na poli a na lukách služebnou práci ve dny sváteční, učí se záhy nedbati zákonů Božích a přikázání církevních. Stýkajíc se při tomto zaměstnání s lidmi dospělými, namnoze cizími, toulavými, jejichž mravnost bývá hluboce pokleslá, neslyší po celý den i večer ušlechtilého nic, ovšem ale řeči zločiné a rouhavé, šprýmy spustlé, rozprávky frivolné. Ohlašující v době této školní dovolené buď na konci školního roku (v červenci) buď na počátku (v září) přijímání svatých svátostí, pozorujeme, že někteří z těchto dovolenců našeho vyzvání nedbají. Také ku cvičením křesťanským tou dobou spoře se dostavují. A když konečně došedše roku čtrnáctého, ze školy vystoupily, mnohé z těch dětí hned v následujících letech sotva jednou, některé ani jednou svátosti pokání nepřijímají, o stůl Páně nedbají. O tom, jak v těchto důležitých letech takoví výrostkové pitkám, hrám, karbanu, pokoutním večerním a nočním schůzím hovi, ani mluvíti nehodlám. A co se děje, aby tato ze škol propouštěná mládež přidržována byla k povinnostem svým křesťanským, náboženským? Bez mála nic. Co činí pro ní místní školní rada? Nic. Co okresní školní*

rada? Také nic. Ačkoliv již třinácte let hodiny opakovací jsou u nás zrušeny a mládež sotva třináctiletá zákonné moci i školní i duchovní správy se takto vymyká, neučiněno pro vyplnění této hrozné meze-ry v našem školním zákonodárství ze žádné strany nižádného návrhu a kroku platného pro nápravu této žalostné skutečnosti. Za takových poměrů nezbyvá duchovnímu zpravci než, aby pokud přežádoucí nějaké zákonné ustanovení nena-dejde, těchto mladistvých dovolenců a absolvovaných abiturientů na své osadě s mysli nespouštěl, jim a jejich rodičům neb zástupcům 1. vykládaje, že sice sprostění jsou školní povinnosti na čas neb trvale, ale proto že nejsou zbaveni náboženských svých povinností, zejména návštěvy služeb Božích. 2. Konej duchovní zpravce, jak jen možná často odpolední cvičení křesťanská, hledě při nich zvláště po těchto výrostcích; konej je způsobem ne ledaby-lym, ale pokud jen lze, vybraným, pouta-ým, zajímavým, obíraje si, máje pole do-sti volné, předměty z dějepisu biblického, církevního a vlasteneckého; zvláště i tam jest dbáti tohoto vyučování, kde jsou za-vedeny nedělní školy evangeliků. 3. Neustávej rodiče a jejich zástupce povzbuzo-va- ti, aby užívajice této mládeže ve všední dny ku své službě, přidržovali ji ve dny Páně ke službám Božím dopoledním i od- poledním. 4. Místem i horlivý, křesťanský smýšlející učitel mohl by slovem i příkla- dem ku konání křesťanských povinností pobizeti tuto mládež, aspoň pokud na do- bro ze školy nevystoupila. — Druhá otázka byla: Někteří duchovní byli překvapeni rozhodnutím c. k. zemské šk. rady ze dne 21. dubna 1884 č. 1292, kterým pro le- tošní rok zapovídá se udělití remuneraci za vyučování sv. náboženství od 4. třídy výš počítajíc. Na čem se zakládá toto roz- hodnutí? Nejedná-li se tím proti zákonům a dřívějším ustanovením téže c. k. zems- šk. rady? Co se tím chce docíliti? Co má duchovní v tom pádu učiniti? Prospívá-li svěriti za našich dnů vyučování nábožen- ství učiteli laiku? — K této v částky roz- dělené otázce odpovídal dp farář Ohařský J. Chlupáč. Vykládal drastickými doklady jak nestejně bez určitého měřítka remu- nerace dotčené se ustanovují, vyměřují a opět zastavují. Uvedl příklady, kde od vyšších školních úřadů dáno beneficiátům na srozuměnou, aby majíce prý dostatečné beneficium, sami ony remunerace ze svých

příjmů farních zapravovali. Proti zastavení dosud vyplácené odměny za 4. třídy třeba všady rekurs podávati. Zdá se, že rozhod- nutí to, tak překvapující, spočívá na omylu a není obecné. Aby vyučování náboženství svěřovalo se učitelům laikům, z toho zra- zoval, ba výstrahu dával, třeba měl učitel i zákonnou k tomu kvalifikaci. Snadno prý by se mohlo státi, že vykládaje dětem po- vinnosti o modlitbě, o službách Božích, o svěcení dnů Páně, o přijímání sv. svátosti a jiné, vlastním příkladem by zapíral a rušil, čemu by legalným způsobem jinak učil. Po tomto důkladném výkladu usta- novilo se duchovenstvo přítomné na tom, že, zastavena-li bude správně vyměřená remunerace ve příští době bez podstatných příčin, zastaví v takovém případě i kate- cheta své vyučování. Porada byla dlouhá, čilá, milá a potěšení z bratrské sdílnosti rozcházeli se poradníci domů J. E.

KRONIKA.

Z Prahy. (Pořádek kanon. generální visitace ve vikariatu Královickém.) J. Emin. nejd. p. kardinál přibude dne 9. července ze vikariatu Rokycanského do Plas. Ve čtvrtek (10. července) v *Plasích* bude v 9 hod. mše sv., kázání a biřmování pro Pla- ské, Voborské a Žebnické. V pátek (11. července) svob. den v *Plasích*. V sobotu (12. července) v *Bělé* v 9 hod. mše sv., kázání a biřmování pro Bělské a Kra- šovické obyvatele. V neděli (13. července) v *Královicích* v 8 hod. mše sv., kázání a biřmování občanů Královických a Podvo- rovských; ve 12 hod. mše sv., kázání a biřmování školní mládeže Královické, od- pol. požehnání. V pondělí (14. července) v *Kozojedech* v 8 hod. mše sv., kázání a biřmování Kozojedských obyvatelů, ve 12. hod. totéž pro obyvatele Liblinské. V úterý (15. července) mše sv. v *Plasích*. Ve středu (16. července) v *Manetíně* v 9 hod. mše sv., kázání a biřmování německých oby- vatelů Manetinských a Lukovských. Ve čtvrtek (17. července) totéž pro české oby- vatele Manetinské, Stradištské a Křecov- ské. V pátek (18. července) svobodný den v *Manetíně*. V sobotu (19. července) v *Ne- četíně* v 9 hod. mše sv., kázání a biřmo- vání obyvatelů Nečetinských a Chrašských. V neděli (20. července) v *Rabensteině* totéž. Odpol. požehnání. Noclehem bude J. Emin.

na této apoštolské cestě od 10.—14. července v Plasích, od 15.—20. července v Manetíně.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 16.—19. června u milosrdných sester pod Petřínem, od 20.—23. t. m. u sv. Ignáce, od 24.—27. t. m. u Panny Marie Vítězné u bývalých Karmelitánů.

— **Břimovanci.** Nejd. pan kardinál-arcibiskup udělil v kostele sv. Mikuláše na Malé straně letos svátost sv. břimování značné části lidu. Všechny břimovanců v onom kostele bylo o minulých svatodušních svátcích v celku 3059.

— **Blahopřejnou adresu,** velmi umělecky provedenou, věnoval akademický senát české university v Praze nejdůst. panu opatu broumovskému i někdejšímu rektoru pražské university dru. Janu Nep. Rotterovi, jenž tyto dny slavil 50leté jubileum, kdy povýšen byl za doktora bohosloví. Rovněž tak učinil sbor doktorů theol.

— **Spolek ustavičného klanění se nejsv. Svátosti a pro opatrování chudých chrámů potřebami kultu v Praze** rozesílá za r. 1883/84 zprávu o své činnosti, z níž následující vyjímáme: Členů čítá spolek 18646, z nichž v arcidiecési pražské 2398, v diecési budějovické 10886, v diec. kralohradecké 3542 a v diec. litoměřické 2820 se nalezá. Proti roku minulému přibýlo spolku o 1753 členů. Darů obdržel spolek: od J. Vel. císařovny Marie Anny Zbožné 400 zl., od J. Vys. korunní princezny Stefanie 100 zl., od býv. své předsedkyně kněžny Bertý Lobkovicovy odkazem 200 zl. a mimo to od různých šlechticů a měšťanských dam velký počet chrámových potřeb. Roku 1884 (od 3.—11. května) uspořádána výstava paramentů a jiných chrámových potřeb; vystaveno: 111 mešních rouch, 45 pluvialů, 34 rochet, 12 plášťů na ciborium, 18 vel, 9 nebes, 4 páry dalmatik, 6 antipendii, 32 alb, 20 tuctů korporalií, 20 tuctů purifikatorií, 14 svienů, 8 korouhví atd. Potřebami těmi poděleno bylo v arcidiecési pražské 78 chrámů, v diecési budějovické 70, v diecési kralohradecké 50, v diecési litoměřické 43; úhrnem poděleno r. 1883 241 chrámů různými potřebami. Příjmů měl spolek za minulý rok (od května min. r. do května t. r.) 7330 zl. 33 kr., vydání: 6652 zl. 27 kr. zbylo tedy koncem května t. r. 678 zl. 6 kr. — Protektorkou spolku jest Její Vys. korunní princezna Stefanie, předsedkyní

J. Exc. hraběnka Maria Waldsteinová roz. kněžna ze Schwarzenbergů.

— **Sv.-Václavský archiv odevzdán zemi.** V lonském zasedání sněmu českého bylo usneseno, aby sv.-Václavský archiv odevzdán byl zemi. Archiv tento byl dosud umístěn v královském hradu na Hradčanech a sice v jizbě sousedící s bývalou sněmovnou a Vladislavským sálem. Klíčů k tomuto pokoji bylo pět a měli je povždy: místodržitel, vrchní maršálek, arcibiskup, kapitola sv.-Vitská a purkmistr pražský. Na vyzvání místodržitelství dostavili se 7. června dopoledne o 10. hod. do královského hradu na Hradčanech místodržitelův náměstek dr. Friedl ryt. Frie-densee s místodržitelským radou Kmochem, vrchní maršálek kn. Jiří Lobkowicz s přísedícím zems. výboru prof. Kvičalou, za nejd. arcibiskupa gen. vikář vdp. kanov. Hora, za kapitolu sv.-Vitskou kapitulní děkan vdp. Küffer z Asmansville s vdp. kanov. Terschem a starosta měst pražs, dr. Tomáš Černý a otevřeli svými klíči sv.-Václavský archiv a tím byli úřadu svého na vždy zbaveni. Archiv sám svěřen jest nyní dohledu místodržitelství a zemského výboru. V pondělí 9. t. m. byl prohlédnut, místodržitelství dohodne se zemským výborem o konečném odevzdání archivu do správy zemské.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*“ má v čís. 5. roč. XXV. tento obsah: O výkupných jistinách za někdejší dávky naturální ke školám. Anděl Hospodinův v starém zákoně. Nábožensko-mravní poměry na pevnině australské se vzhledem k domorodcům. V kolikátém roce úřadu svého messiašského zemřel Kristus Pán? — Kronika: Kdo jediné jest oprávněn provésti legitimaci „per subsequens matrimonium“ rodíčů? Obětování mše sv. za snoubence. Příslušnost faráře vlastního při oddavkách. Vinum de vite ke mši sv. — Literární oznamovatel pojednává o šesti spisech.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný*“ v druhém laciném vydání, jehož redaktorem jest Jak. Malý, dokončen i v dodatcích seš. 127. V prvním vyeání dokončen jest též dodatky v seš. 99. Celé dílo lze dostati v knihkupectví Kobrově. Toto knihkupectví vydalo seznam knih, hudebnin a děl uměleckých, které během času od firmy Kobrový vydány byly od

založení knihkupectví až do 31. března 1884. Velečinné a podnikavé knihkupectví toto lze každému doporučiti. Přidán jest ku seznamu obraz zakladatele knihkupectví Ign. Leopolda Kobra, nar. 6. ledna 1825 v Praze, zesnulého 26. května v Janských Lázních.

— „*Historie srbského národa.*“ Sepsalí Vilem Boguslavski a zasl. národovec srbský Michael Horník, far. v Budyšině. V Budyšině nákladem Mich. Horníka 1884. Přidána jest mapa Durynska, Serbie a Lužice od VI.—XI. stol., kterou sestavil Vilem Boguslavski. Dílo toto jest zajímavé a hodí se zejména studujícím, neb důkladně se pojednává v něm o úpadku Slovanů polabských.

— „*Moravská bibliotéka,*“ kterou vydává Fr. Bayer a jejíž nakladatel jest J. Šašek, knihkupec ve Velkém Meziříčí na Mor., dospěla k čís. 18., 19., 20. a 21. roč. I., ve kterých nalezneš sebrané rozpravy národopisné a literární Fr. Bartoše pod názvem: Lid a národ.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- p. Frant. *Preclík*, správce vik. úřadu Roudnického a far. v Chlumíně, jmen. kn. arc. vikářem Roudnickým;
- P. Bonaventura *Černý*, provinciál řádu Františkánů v Praze, jmenován kníž. arcibiskup. notářem.
- p. Ant. *Prückner*, vik. sekr. Toužimský a far. v Bečově (Petschau), ustanoven správcem vik. úřadu Toužimského (Theusing);
- p. Václ. *Brichta*, děkan v Manetíně, ustanoven správcem vik. úřadu Královického.

Ustanovení jsou:

- p. dr. Karel *Řehák*, dos. admin., za far. v v Podolí u Prahy;
- p. Frant. *Totzauer*, admin. v Nové Vsi, za koop. v Bečově (Petschau);
- p. Václ. *Svoboda*, kapl. v Ostrově (Schlackenwerth), za far. v Zalmanově (Sollmuss);
- p. Frant. *Hašlar*, kaplan v Chebu (Eger), za far. v Trebendorfu;
- p. Frant. *Talmáček*, admin. v Trebendorfu, za kapl. v Chebu (Eger);
- p. Karel *Šubovský*, kapl., za admin. v Lauterbachu;

- p. Václ. *Novotný*, fund. kapl. v Plasích, za interkal. admin. v Královicích.

Uprázdňená místa:

- Brlozec* (Pürles), fara patr. p. Alfreda vévody z Beaufort-Spontinu, od 4. června 1884;
- Lauterbach*, fara patr. Jeho Veličenstva císaře pána, od 4. června 1884;
- Královice*, fara patr. p. Richarda kníže, z Metternichů, od 4. června 1884.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Karel *Zima*, osob. děk. a far. v Klapém, dne 11. května 1884, (nar. v Hradišti 8. listop. 1806, vysv. 3. srpna 1834).

Vyznamenání jsou:

- P. Gerard *Klietsch*, kněz řádu Cisterc. a far. ve Vysočanech (u Žatce), jmenován bisk. notářem;
- p. Jan *Zein*, far. v Rošovicích,
- p. Ant. *Kunz*, far. v Stranné, a
- p. Václ. *Hammer*, far. ve Voči, obdrželi exposit. canonieale.

Ustanovení jsou:

- p. Eman. *Czirnich*, exposita v Žandově, za far. v Malé Bukovině (Kl. Bocken);
- p. Frant. *Wenzel*, admin. v Malé Bukovině, za far. v Cvikově;
- p. Ant. *Náhlovský*, koop. na Mělníku, za far. v Krombachu;
- p. Jos. *Sigmund*, kapl. v Podleticích, za admin. tamže;
- p. Jan *Himmer*, výpom. kněz v Klapém, za admin. tamže;
- p. Kar. *Stolle*, kapl. v Třebuštně (Triebtsch), za kapl. v Polici;
- p. Jos. *Svátek*, kapl. v Jablonci, za kapl. do Hodkovic;
- p. Kar. *Končinský*, kapl. v Benešově (u Děčína), za kapl. v Lysé;
- p. Jos. *Eschler*, kapl. v Děčíně, za expositu v Žandově;
- p. Frant. *Dvořák*, kapl. v Ehrenbergu, za kapl. v Libáni;
- p. Kar. *Hassmann*, koop. v Honsbergu, za kapl. v Jiřetíně (Georgenthal).

Uprázdňené místo:

Klapé, fara patr. nábož. matice.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

R e ě

o slavnosti sv. apoštolů Petra a Pavla.

(Dle Bourdaloua).

*Sv. Pavel proto knížetem apoštolským sluje,
že povinností úřadu apoštolského způsobem
obzvláště dokonalým dostál.*

„Pavel, služebník Ježíše Krista,
povoláný apoštol, oddělený k evan-
geliiu Božímu.“ Řím 1, 1.

Ú v o d.

Dnes, v Kr. shromáždění, dvojí slav-
nost konáme. Slavíme památku dvou sv.
apoštolů, které církev sv. přelavným jmé-
nem knížat apoštolských vyznamenává,
poněvadž oba jistým způsobem nade všechny
ostatní sv. apoštoly vynikali. Vynikal za-
jistě sv. Petr nad jiné sv. apoštoly tím,
že on jediný ze všech dvanácti zvolen byl
za hlavu všech ostatních, za skálu, na níž
založena býti měla celá církev sv., za pa-
stýře, který pásiti, t. j. ve víře utvrzovati
měl celé stádo věřících, biskupy, kněze i
ostatní apoštoly tím, že více pro rozšíření
víry křesťanské vykonal, než kterýkoliv
z ostatních sv. apoštolů.

Kdybychom o zásluhách obou těchto
knížat apoštolských chtěli dnes rozjímati,
ani celý tento den by nám k tomu nesta-
čil. Proto jen jednoho z nich zásluhy a
přednosti uvážiti hledme a-sice toho, je-
hož horlivost v úřadě apoštolském obzvláště
pamětihodna jest, t. sv. Pavla.

Ku chvále tohoto apoštola národů dala
by se dlouhá řada svědectví sv. otců cír-
kevních vypočísti. Nebo všickni sv. otcové
a učitelé církevní v tom se shodují, že to,

co sv. Pavel vykonal a podstoupil pro roz-
šíření víry křesťanské, všechno naše po-
myslení převyšuje. Než pomineme všech
těch skvělých výroků sv. otců o něm a
přestaneme jen na tom, co nám písmo sv.
o jeho apoštolském působení vypravuje.
Ne někdo jiný, on sám budiž nám svěd-
kem své neobyčejné horlivosti apoštolské.
Ne to co jiní o něm chvalného napsali,
ale to, co on sám psal a činil, budiž nám
důkazem velikých zásluh jeho. Jeho skutky
ať mluví za něho, jeho spisy ať chválí jej
samy a ukáží nám, jak dokonale všechny
povinnosti apoštolského úřadu svého na-
plnil.

Co však jest kratičký obsah všeliké
chvály, zaznamenané o něm v písmě sv.?
To, že neunaveně a s horlivostí neoby-
čejnou hlásal slovo Boží, že chtěl apošto-
lem, t. j. vyslancem a služebníkem Ježíše
Krista nejen slouti, ale i skutečně býti.
O tom dnes s pomocí Boží chceme blíže
rozjímati. Chceme uvážiti, že sv. Pavel té
povinnosti úřadu apoštolského, která mu hlá-
sání slova Božího ukládala, způsobem neoby-
čejně dokonalým zadosť učinil a proto prá-
vem knížetem apoštolským nazván býti
zasloužil.

R o z v r h.

Abychom posouditi dovedli, jak hor-
livé bylo působení sv. Pavla v úřadě apo-
štolském, musíme povážiti, jaké povinnosti
Bůh v tom úřadě jemu uložil. Nebylo to,
kř. m., nic snadného, co sv. Pavel jakožto
hlasatel evangelia Kristova z uložení Bo-
žího měl vykonati. On měl hlásati evan-
gelium Kristovo nejen Židům, ale i poha-
nům a mimo to měl nově obrácené kře-
stany ve víře utvrzovati, tak aby hned na

počátku církev sv. blahodárně prospívala: židovstvo nevěřící měl zaháněti, pohanstvo hříšné obrátiti a církev sv. tehdaž jako útlou květinu teprv vznikající měl ošetřovati, pěstovati a vzdělávati. — Sv. Pavel byl sobě této trojí povinnosti náležitě vědom a byl sobě také toho vědom, že to nejsou povinnosti snadné. Cítil celou tíží tohoto trojího úkolu na sobě, poznával, že Bůh velikých věcí od něho žádá, že jej chce mítí apoštolem ve zvláštním, neobyčejném toho slova smyslu. Proto sám o sobě napsal: „Pavel, služebník Ježíše Krista, vyvolený apoštol, oddělený k evangeliu Božímu.“ Jakoby řekl: Povolán jsem sice jako jiní sv. apoštolé k hlásání slova Božího, ale oddělen jsem jaksi od ostatních a přidělen k úkolu mnohem těžšímu než jaký druhým vykázan byl. — A přece sv. Pavel tomuto trojímu přetěžkému úkolu náležitě dostál, ano nejen náležitě ale i nad obyčej věrně a s takovou dokonalostí, že mimo něho žádný z druhých sv. apoštolů podobné schopen nebyl a že jen jemu Bůh něco tak nesnadného uložiti mohl. Pozorně-li mě poslechnete, snadno se přesvědčíte že pravda jest, co pravím.

D ů k a z.

I.

Hlásání evangelia Kristova nebylo na počátku církve sv. nic snadného. Židovstvo stálo příkře proti němu. Jestliže mělo to nové učení víry křesťanské nad starou věrou židovskou zvítěziti, jestliže mělo též židy obrátiti aneb neplatnost víry jejich jim dokázati, musilo dobrý a pevný základ mítí. Ten kdo nové učení židům hlásal, nesměl jim nijak podezřelým býti, že to, co zvěstuje, z nějakého jiného úmyslu zvěstuje, než z lásky k věci samé. Ono se nesmělo ani zdáti, že hlasatel víry křesťanské z nějakého jiného ohledu zaujat jest pro to učení než z toho, že právě jest. A ejhle, takovým hlasatelem víry Kristovy mezi židovstvem byl obzvláštním řízením Božím sv. Pavel. A proč to? Poněvadž když ostatní sv. apoštolé nové učení o P. Ježíši hlásali a pravili, že On jest od Boha slíbený Messiáš, mohlo se židům zdáti, že to sv. apoštolové činí ne z vlastního přesvědčení, ale spíše z jakési povolnosti k Pánu a Mistru svému, s kterým zde na zemi důvěrně živi byli. Bylo to ovšem domněnání zloha nepravé a klamné, nebo přemnohými divy a zázraky dokazovali

sv. apoštolé, že právě jest jejich učení; a jak sami o něm přesvědčení byli, svým vlastním utrpením nejlépe na jevo dali. Než přece mohla dřívější známost jejich s P. Ježíšem býti mnohým jakousi záminkou k nedůvěře a následkem toho k nevěře. Ale o sv. Pavlu ani tato záminka neplatila. On nebyl společník P. Ježíše, dokud Kristus Pán na zemi živ byl, neobcova s ním, nedoprovázel ho na cestách jeho po Palestině jako ostatní apoštolé, naopak on byl za živobytí P. Ježíše zde na zemi největší odpůrce jeho učení a ještě po Jeho nanebevstoupení a po seslání Ducha sv. vyžádal sobě moc, aby v Damasku křesťany zajati a do Jerusalema na smrt přivéstí mohl. Jestliže tedy právě on, když podivuhodným řízením Božím na cestě do Damasku obrácen byl na víru křesťanskou, před židy předstoupil a veřejně vyznal: Ukřižovaný Ježíš, jehož vyznavače sám dříve krutě pronásledoval a jehož učení vyhladiti chtěl z povrchu země, ukřižovaný Kristus, že jest pravý Syn Boží, a pro tuto víru že jest hotov i smrt podstoupiti, co mohli židé proti jeho tak důraznému svědectví namítati? Mohli o něm říci, že to činí z jakéhosi časného ohledu, z jakési povolnosti, z jakési předpojatosti, anebo snad proto, že neznal zákona Mojžíšova? Vždyť jej znali jako nejhorlivějšího přívržence víry židovské a jako největšího odpůrce víry křesťanské. A ejhle, tu stál před nimi neohrožený zastance tohoto učení, které dřív vyhladiti chtěl se všemi vyznavači jeho. Byl před tím tak učeným židem jako oni, tak horlivým stoupencem židovského učení jako oni. Zdaliž tedy mohli o tom pochybovati, že pravá jest víra, kterou nejrozhodnější spoluvěrec jejich za neklamnou uznával?

Odtud to pochází, kř. m., že sv. Pavel, kdykoliv ve shromáždění nějakém před židy hlásal evangelium Kristovo, přecasto ku potvrzení pravdy sebe sama za doklad uváděl a na své obrácení poukazoval. „Já bratři moji, tak mluvil sv. Pavel k Židům, já nad jiné, mně věkem i stavem rovné, prospíval jsem v židovství. To víte všickni, jak jsem mezi vámi živ byl, jak jsem novou víru od Krista Pána založenou zničití usiloval. Já byl zatvrzelejší než vy a tvrdošíjně odpíral jsem milosti Boží. Ale právě proto smiloval se Bůh nade mnou, právě proto chtěl Kristus Pán své převeliké milosrdenství zjevití na mně, abyste poznali na mně patrné působení

moci Boží, abyste na mně patrné působení moci Boží, abyste na mně viděli příklad a vzor, který by vás též pohnul, abyste v Něho věřili. On sám to byl, jenž se mi zjevil a ke mně mluvil a tak neobyčejným, podivuhodným způsobem mě obrátil; všickni, kteří tehdy se mnou do Damašku jeli, jsou svědkové těch věcí, které se tenkrát se mnou daly a mohou vám je každé chvíle potvrditi. Poražen byl jsem k zemi, abych ve víře povstal k novému životu; oslepen jsem byl, abych osvěcen byl milostí Boží; protivníkem jsem byl Syna Božího a ejhle, svým apoštolem mě učinil, rouhačem jsem byl jeho učení a hle, stal jsem se nyní jeho vyslancem a hlasatelem víry jeho.“ — Slova ta musila na posluchače sv. Pavla neobyčejnou silou působiti a více než cokoliv jiného přesvědčovat židy o pravosti víry křesťanské.

Ký div, že židé zatvřeli, zvláště pak knížata kněžská a vysoká rada židovská, která P. Ježíše na smrt vydala, ký div, že tito tvrdošíjní židé též sv. Pavla nejvíce ze všech sv. apoštolů nenáviděli a pronásledovali, že se zapřísáhli, jak čteme v Skutcích apošt., že nebudou ani jisti ani píti, dokud sv. Pavla nezabijí. Oni věděli, že jeho slova největší váhu mají, a že kdyby jeho nebylo, by nejpatrnější důvod a nejmocnější pohnutka k obrácení se židů odpadla. Hodil se tedy sv. Pavel obzvláštním způsobem za apoštola národa židovského, jsa k tomu nad jiné způsobilý a schopný.

II.

Na tom nebylo dosti. Sv. Pavel k mnohem vyšším povinnostem byl povolán. Dle vůle Boží měl státi se apoštolem nejen národu židovskému, spíše pravím národům pohanským. V tom záleželo tajuplné „oddělení“ sv. Pavla, o němž dočítáme se ve Skutcích apošt. a které Duch sv. vykonati přikázal, an pravil: „Oddělte mi Pavla k dílu, ku kterému jsem jej vyvolil.“ (Skut. ap. 13, 2.) Národ židovský, kterému Kristus Pán sám hlásal slovo Boží a který v příští Messiášovo věřil a osvěcen byl světlem pravým, ač nedokonalým, ten národ přivesti k poznání víry pravé a dokonalé, bylo úlohou ostatních sv. apoštolů. Avšak hlásati evangelium všem národům země, králům a knížatům, mudrcům i učencům, vzdělaným i nevzdělaným, modloslužebníkům i nevěrcům, a způsobiti, aby svých model zanechali, aby víry Kri-

stovy se přidrželi a dle ní živi byli, aby místo pohodlného prostopášného života dle naučení té víry sebe zapírali, sebe přemáhali, kříž Kristův ochotně na se brali — to způsobiti, to dokázati mohla jen horlivost sv. Pavla a k tomu právě on zvláště byl povolán. Sv. Petr zvolen byv za nejvyšší viditelnou hlavu církve sv. dosáhl sice moci veliké, jaké žádný ze sv. apoštolů nedosáhl, avšak za zvláštního apoštola pohanů jako sv. Pavel vyvolen nebyl. Ani sám Kristus Pán nehlásal evangelia národům pohanským, ač byl Spasitelem všech lidí, poněvadž chtěl vyhledati a do ovčince svého přivesti nejprve zbloudilé ovečky národa židovského. Co ale, dokládá pěkně sv. Augustin, co Kristus Pán nevykonal sám skrze sebe, to vykonal skrze svého apoštola sv. Pavla. Po čas svého na zemi přebývání jen mezi židy slovo Boží hlásal, ale v osobě sv. Pavla a jeho apoštolskou horlivostí přivedl k spasení všechny lidi, tak že sv. Pavel dokonati měl jaksi to dílo, které Kristus Pán na zemi započal. To bylo ono veliké dílo, ku kterému Duch sv. Pavla odděliti přikázal.

Těžké to bylo dílo nade všechno pomýšlení naše. Ale i v tom ukázala se neobyčejná horlivost sv. Pavla, tak že sám tomu se divil, jak mocně skrze něho působila milost Boží na obrácení pohanů. Sv. Jaz Zlatoústý porovnává sv. Pavla s vojevůdcem nějakým a praví: Představte sobě hrdinu, který nade všemi nepřátely svými vítězí a který tolik vítězství slaví, kolik kroků do nepřátelské země učiní a jehož zákonu všickni obyvatelé napořád se podrobují — toť hle obraz sv. Pavla hlásajícího pohanům víru křesťanskou. Mocnou zbraní slova Božího potíral blud a modlářství a všude v zápas se pouštěl se zastaralými predsudky a zakořeněnou převráceností lidskou, všude nad bludem a hříchem vítězil a nevěřící k víře a nešlechtné k etnosti přiváděl. Učení Řekové, mocní Římané a jiní národové přijali víru křesťanskou a jeho působením stali se z náruživých povážlivými, z pyšných pokornými, z bojovných mírumilovnými. I na těch místech, kde největší tehdyž prostopášnost a nejzarytější modloslužebnost panovala, i na těch místech získal přívržence učení Kristovu, i při dvoře císaře Nerona i v nejvyšší radě Athenské, i v pohanských chrámech města Efesu i v nádherných palácích města Korynthu,

i na těchto pro nepravosti a nespravedlnosti rozkřičených místech kázal sv. Pavel o spravedlnosti a ctnosti a nalezl ochotných posluchačů. A nebyli to jen lidé, neučení a prostí, lidé z nízkého rodu, kteří se obrátili, ale i vladaři a starši města, soudcové i mudrcové, lidé bohatí a vznešení, lidé vzdělání a světa zběhlí, i ty lákala neodolatelná výmluvnost sv. Pavla, i ty přesvědčovala moc slova jeho a přivedla k poznání pravdy Boží. A tak se stalo, že kde dříve jméno Pána a Spasitele našeho ani slycháno nebylo, tam pojednou jakoby neviditelnou mocí nějakou množili se vyzpavači víry Kristovy, šířila se církev sv. a povstávaly osady křesťanské, které celému světu za vzor sloužily a z počátku skoro ze samých světů záležely. Z těch osad šířila se pak víra křesťanská na všechny strany, i do těch nejvzdálenějších končin světa.

Na důkaz toho chci zmíniti se jen o jednom příkladu, který týká se obrácení Slovanů, zvláště pak národa našeho na víru křesťanskou. — Jak známo rozšířila a utvrdila se víra křesťanská u nás v Čechách a na Moravě hlavně působením sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje. Odkud přišli tito dva věrozvěstové do vlasti našich? Z města Soluně v Řecku, kde tehdy mimo národ řecký též národ slovanský bydlil. Solun jest jméno slovanské a nazývá se po řecku Thessalonike. A to jest jedno z těch měst, do kterých sv. Pavel slova Božího hlásat přišel a kde osadu křesťanskou založil. Když pak z Thessaloniky dále do jiných měst se odebral, dva listy čili dvě epístoly tamějším nově na víru obráceným křesťanům, aby je u víře utvrdil, zaslal. Ze všech 14 epístol sv. Pavla, které v písmě sv. Nov. Zákona nalzáme, jsou ony dvě epístoly k Thessalonickým nejprvnější, jež sv. Pavel psal, a jež až posud církev sv. v jisté dny roku církevního k našemu poučení a povzbuzení předčítati dává. — Z toho tedy města Thessaloniky přišli v pozdějších časech (800 let po smrti sv. Pavla) sv. Cyrill a Method do vlasti našich a totéž učení, tutéž víru, kterou sv. Pavel v Thessalonice hlásal, kázali sv. apoštolové slovanští pohanským předkům našim a uvedli je i nás potomky jejich do lůna církve sv. Ejhle, tak sv. Pavel stal se prostřednictvím sv. Cyrilla a Methoděje jaksi apoštolem i národa našeho i celého národa slovanského. A jako z Thessaloniky nám, tak z jiných osad od

sv. Pavla založených vzešlo světlo víry jiným národům a to nejen v Evropě ale i v Asii i v Africe a po celém tehdy známém okrsku země, takže v pravdě sv. Pavel apoštolem národů nazván byl. Tak všestranná a neunavená byla činnost sv. Pavla jakožto apoštola pohanů, že v pravdě o sobě říci mohl, že všem všecko učiněn jest, aby všechny Kristu získal. (I. Kor. 9, 22.)

III.

Než sv. Pavel chtěl apoštolskému povolání svému dokonale dostáti. Dokonalé pak zastávání úřadu apoštolského vyžadovalo nejen obrácení židů a pohanů na víru křesťanskou, ale i utvrzení, poučení a vzdělání nově obrácených. Toť byla sice poslední, ale též nejdůležitější povinnost dokonalého apoštola. A i této povinnosti dostal sv. Pavel dokonale.

Abyste nově obrácené ve víře utvrdil, ne jednou ale vícekrát do těch křesťanských osad zavítal, které založil; tam věřící čím dále, tím více uváděl ve známost tajemství víry sv., tu neumělé poučoval. zde bloudící na pravou cestu uváděl, onde malomyslné silil, jinde opět domýšlivé a neposlušné káral a všechny slovem i příkladem svým k vytrvalosti a ctnosti povzbuzoval. A kam sám znova přijíti nemohl, tam buď některého ze svých společníků posýlal, aneb sám listy čili epístoly psával, aby aspoň písemně se svými ovečkami, které Kristu získal, spojen byl. Takových epístol napsal 14 a právě tyto epístoly staly se nejen pro tehdejší křesťany, ale i pro nás pramenem mnohonasobného poučení a povzbuzení. Nebo až posud, jak jsem již pravil, dává nám z nich církev sv. v neděli a ve svátek předčítati, abychom i my z nich u víře utvrzení, v naději upevnění a v lásce k Bohu i k bližnímu rozhojnění byli. — Ne nadarmo vtržen byl sv. Pavel v duchu až do třetího nebe, ne nadarmo byl svědkem slávy neviditelného Boha, ne nadarmo udělena mu byla milost vniknouti hloub než ostatní sv. apoštolé v nedostřizitelná tajemství víry. Cemu od Krista Pána samého při onom nebeském zjevení vyučen byl, to zvěstovati měl celému světu. Mnohé byly ty věci, o kterých Pán Ježíš učenníkům svým ničeho nezjevil, dokud s nimi zde na zemi přebýval. „Ještě mnoho mám mluvit vám,“ pravil jim, když se s nimi při poslední večeři loučil, „ale nemůžete snést nyní.“ (Jan 16, 12.)

Jak nepochopitelné a drahocenné jest pro nás tajemství vtělení se Syna Božího, jak podivuhodně milost Boží v nás působí, jak blahodárně sv. svátosti účinkují, jak zřízena a spravována by měla celá církev sv. býti, to všecko Kristus Pán sám jen jaksi z daleka, jen v podobenstvích a obrazech naznačiti ráčil, jasněji však a určitěji poučil nás o tom všem skrze svého apoštola sv. Pavla. „Skrze něho, praví sv. Jan Zlatouústý, jasněji a zřetelněji nás o mnohých pravdách poučiti ráčil, nežli skrze ústa svá vlastní.“ Skrze něho všem stavům vykázal povinnosti, které by zachovávatí měly. Skrze něho biskupům a kněžím naučení dává, jak by svůj úřad zastávati povinni byli. Skrze něho rodičům prikazuje, by o své dítky náležitě se starali a dítkám, by rodiče ctili a milovali; hospodářům nařizuje, by nad svou čeládkou bděli, čeládce by svých hospodářů si vážila a poslušna byla; bohatým, by na svých statcích pozemských příliš si nezakládali, chudým, by proti Pánu Bohu ne reptali — a tak každý z nás v listech sv. Pavla nějaké sobě přiměřené pravidlo života naléztí může. — Proto nazývá sv. Jan Zlatouústý sv. Pavla velikou knihou křesťanův a napomíná nás, abychom jeho listy či epístoly pilně čítali, a když se nám předčítají pozorně poslouchali a ty jeho předpisy nejen do paměti, ale i do srdce svého vštěpovali.

Z á v ě r e k .

My také v pravdě nic spasitelnějšího činiti nemůžeme a ničím památku tohoto velikého „učitele národů,“ jak církev sv. jej nazývá, neuctíme lépe, než když jeho naučení rádi uvažovati a jeho předpisy rádi zachovávatí budeme. Jaký užitek pozorné čtení a náležité uvážení epístol sv. Pavla přináší, toho nám nejlepším důkazem jest obrácení sv. Augustina. Nic nedovedlo tak vyvrátiti všechny pochybnosti jeho a tak utišiti nepokojné srdce jeho jako rozjímání slov sv. Pavla. Všecka nejistota spadla jako bělmo s duše jeho, když uslyšel hlas s nebe: „Vezmi a čti“ — a listy sv. Pavla čísti počal. Tu osvítila jej milost Boží a zároveň rozehřála srdce jeho, že proudové slz vyhrkli z očí jeho a že od té chvíle s celou duší a s celou silou svou počal sloužiti Pánu Bohu a v té službě věrně až do smrti setrval.

Ejhle, tak stal se sv. Pavel apoštolem

a učitelem nejen prvních křesťanů, ale i věků pozdějších. Jestliže jej tedy církev sv. knížetem apoštolským a světlem nazývá, které svou jasností celý svět ozářilo, v pravdě nic nepravdivého o něm, jak jsme se přesvědčili, nepronáší. Byl skutečně apoštolem ze všech nejhorlivějším a všem povinnostem těžkého úřadu svého zadost učinil způsobem nad jiné dokonalým: nevěru židů zahanbil, pohany hříšné obrátil a nově na víru obrácené slovem i příkladem, ústně i písemně v dobrém utvrditi usiloval. I bude proto od církve sv. po všechny věky ctěn a vzýván jakožto kníže apoštolské a jako učitel a zákonodárce všech křesťanů.

Tak i my podle příkladu církve sv. svého Duchem sv. nad jiné osvěceného učitele ctíme a vzývejme a dokažme vděčnost a úctu svou k němu tím, že dle toho, čemu nás skrze sv. apoštoly naše Cyrilla a Methoděje vyučil a k čemu nás sám ve svých epístolách povzbuzuje, vždy živu býti a tak příkladu jeho následovati chceme, bychom s ním také radovali se jednou ve slávě věčné. Amen.

P. Method O. S. N.

Osnova chvalořeči o sv. apošt. Pavlu.

Napsal Bossuet a proslovil okolo r. 1686.

Jeho láska ku pravdě, k utrpení a k církvi.

Charitas Christi urget nos.

Láska zajisté Kristova povzbuzuje nás. (II. Kor. V., 14.)

Láska jest olejem, jenž naplňuje srdce a ohněm, kterýž povzbuzuje je. A právě o této moci povzbuzující lásky uvažovati hodlám. „Láska zajisté Kristova vzbuzuje nás, kteří takto soudíme, že, poněvadž jeden za všechny umřel, tedyť všickni (v něm) zemřeli: a za všechny umřel Kristus, aby i kteří živi jsou, již ne sami sobě živi byli, ale tomu, kterýž za ně umřel i z mrtvých vstal.“ Pohled na zemřelého Ježíše má nám vdechnouti snahu, abychom mu získali tolik duší, kolik jest srdcí, nežijíce pro nikoho jiného než pro něho; tak praví sv. Basil, vykládaje toto místo o sv. Pavlu, že bezcitným se stal nesmírnou láskou žije život lásky pro toho, kterýž ho získal.

Než co jest žiti pro Ježíše? Žiti pro Ježíše jest milovati to, co on miloval a

dokonalou shodností uzavřítí pocity své v předmětech takých, jež mu srdce získaly vyhlazující v nás vše ostatní.

Tři věci určití můžeme, kteréž Ježíš miloval. Miloval pravdu, miloval svůj kříž, miloval svou církev. Přišel, aby lidstvu kázal, proč miloval pravdu; přišel, aby lidstvo vykoupil, proč miloval svůj kříž; přišel, aby svou krví lidstvo posvětil, proč miloval svou církev.

Pavel žil pro Ježíše a miloval to, co Ježíš miluje. Miloval pravdu a všemožně upotřeboval ji; miloval kříž a shledával v něm veškery rozkoše své; miloval církev a učinil si ji předmětem všech radostí a jedinou pohnutkou všech prací svých.

Ježíš miloval pravdu. Zplozen byl poznáním pravdy, pravdou samou, jest původcem s Otcem svým Ducha, nazvaného Duchem pravdy, poněvadž vychází z téže pravdy; láska pak pohnula Ježíše, aby vyšel z lůna Otce svého a svědectví vydal pravdě a učinil ji smyslům přístupnou a pochopitelnou: Unigenitus Filius, qui est in sinu patris, ipse euarravit. J. I. 18. Kdokoliv pravdu miluje, chce ji rozhlásiti a pomoci jí k vládě. „Pravda jest pannou, kteráž tehdy se zardívá, když skrývati se musí.“ Jsme-li nadšeni láskou, jsme rovně také puzeni rozhlášovati ji: Charitas Christi urget nos.

Díl první.

Pavel poznáv pravdu nejde ku apoštolům, kteří ji znali, nýbrž hlásá ji v Arabii a Damašku dokazuje, že Ježíš byl pravdou. Viztež, jak puzen jest odkryti ji: „Rozněcoval se v něm duch jeho, vida město modloslužbě oddané.“ (Skut. apošt. XVII. 16.) Avšak Pavel okazuje zcela nahou, prostou vši ličenosti a ozdob moudrosti světské; káže výmluvnosti, kterouž čerpá v mocné prostotě nebeské.

Aby však moci pravdu hlásal, hlásá ji duchem neodvislým, proč ničeho na nikom nezádá: ukládá vlastním rukám svým, aby ho všim opatřovaly potřebným. A zajisté ku hlásání pravdy potřebí jest srdce královského, velké duše královské: „Já pak ustanoven jsem králem od něho na Sionu, hoře svaté jeho, jenž ohlašují prikázání jeho“ (Ž. II. 6.), a nevyžaduje-li vznešený úřad tento moci královské spočívající ve vládě, tož aspoň královská neodvislost jest nutným požadavkem jeho. Proč se sv. Pavel na ničem závislým

nečiní, a když takového dodělal se postavení, že ničeho nepotřebuje, „káže, nabízí v čas i ne v čas, trestá, prosí, žehrá ve vši trpělivosti a učení.“ (II. Tim. IV. 2.) A v skutku dodělal se takového stavu, že netěšil se z dobra, které jemu učiněno bylo, ale z lásky těch, kteří naplňovali ji. Filem 7.

Díl druhý.

Ježíš miloval kříž a osvědčoval vždy velikou touhu po utrpení. Pavel miloval kříž, aby připodobnil se Ježíši a rozšiřoval království jeho. Též utrpení jeho otvírala bránu evangeliu na rozličných místech, kde on je kázal. Skutky utrpení jsou skutky drahocennými. V ostatních okolnostech pouze ústa chválu vzdávají: v útrapách však i skličené tělo i rukou božskou zkormoucené srdce i vůli zákona božího podrobený duch se vesměs spojují, aby slavily velikost jeho svrchované moci, jeho milosrdenství a spravedlnost.

Díl třetí.

Kdož vysloviti může, jak sv. Pavel miloval církev? Zvláště tři věci nám zřejmě ukazují, jak vysokého stupně láska jeho k církvi dostoupila: puzení lásky apoštolovy ku bratřím jeho, něha lásky jeho ku každému z nich, rozsáhlost lásky jeho vztahující se na všechny údy, kteří církev tvoří. Proč vším právem dí sv. Jan Zlatoústý dojat jsa ohromnou horlivostí apoštolovou a nesmírnou jeho láskou, že Pavel velikou citlivostí v zájmech církevních byl nejen církve srdcem, cor Ecclesiae, ale že též právě tak živě cítil pro štěstí i neštěstí každého těla, jako by bylo veškerou církví. Přel. T. Š.

Pověry v životě křesťanském.

Sebral Alois Dostál.

(Dokončení.)

Druhými svátky plnými pověr jsou Velikonoce. Hned na květnou neděli polykají lidé svěcené „kočičky“, dávají je za trámy, jimi vyhánějí poprvé dobytek na pastvu, zapichují je do polí atd. Nastane pašijový týden a tu poklady hoří, voda nabývá krásy a zdraví, myji se při „Gloria“, „topinky“ s medem chrání je před prашivinou; světnice vymetají a smetí pálí — pro štěstí, proti hromu a neštěstí, zako-

pávají svěcené vejce, holubičí krvi, polívají pšenici, vyklešují dobytek a j. Hlavní úlohu hrají v pověrách „pašije,“ nebo dokud ty čteny, cesta k pokladům otevřena; jakmile zazní poslední „Amen,“ rázem otvory k nim se zavírají. Dokud čteny „ceremonie“ v kostele, zrno hrachu do oka hadí lebky zaseté čini pytláka neviditelným. Uhlí z „Jidáše“ dobré proti nemocem dobytčím. Na zelený čtvrtek jest dobře sítí, najmě luštiny.

Na veliký pátek poskočí si slunečko třikráte, než vyjde; proti proudu v ten den nabraná voda chrání před nemocemi a kdo se potopí do vody nedostane vyraženinu.

Kamení, jež přestalo růsti od Kristova umučení, roste při pašijích, zvláště kovy zlato a stříbro. Trnový prut ten den řezaný vyhání čarodějnice, osykový krtky, čekanka přivabuje. Spálený „Jidáš“ často s velikou slávou dává uhlí proti ohni, hromu, housenkám, zimnici atd. Otřásají stromy, by vstaly a zvoní klíči po zahradách. Jako o velký pátek tak i na „velkou“ neděli poskočí radostí slunečko. Kostí svěceného beránka čarují žábám, pomlázkou přitahujeme štěstí, zaháníme nečistý hmyz. Ze slavnostních ohňů toho dne jest popel léčivý. Skákající přes plameny očišťujeme se, kouř do ucha puštěný zahání píchání nebo bolesti zubů. Svěcený beránek nebo vejce zahání zimnici; „Jidášek“ s medem na lačno požitý jedovatého hada. Hospodyně neopomene misku vody dáti na venek, „by se Ježíšek vykoupal.“ Modlitba před slunce východem pomáhá proti nemocem.

Kristus se za nás obětoval, smrtí svojí nás vykoupil. Smysl viny a hříchy naše, proto čistou člověk považuje celou přírodu toho času: vodu, stromy, mlázi, zvířata. Ze svého znovuzrození se raduje, proto chce by všude byla radost, jasot z nového obrození člověčenstva. Odtud slavnosti na hřbitovech, velikonoční ohně, máje a jiné radovánky.

Pověrami nebyly ušetřeny ani jiné svátky svatých, buď že „pranostiky“ z dob pohanských na svátky světců přenesli, buď již za doby křesťanské toho či onoho světce pověrou jakousi obmyslili.

Sodoma a Gomorrha propadla se 30. září, odtud ten den nešťastný, podobně 1. srpna nešťastná „planeta,“ nebo ten den byl Lucifer s nebe svržen. Kdo se narodil na *Hromnice*, toho *hrom* zabije. Předvečer sv. *Kazimíra* je nejosudnější. Hodně ne-

šťastným jest den 15. břez., kdy Longinus Kristův bok probodl, za to den sv. Dobrotivé nese štěstí. O „*Proměnění*“ Krista Pána rozdělí se slivy na stromech, které mají zůstatí, zůstanou, „padavky“ spadnou. Toho dne ať je již bochníček z „nového!“ Matka, již zemřelo dítě, nesmí jisti jahod do svátku „Nanebevzetí Panny Marie,“ by dítěto v nebi jahodami bylo poděleno. Totéž platí o třešních a malinách. Sv. *Jiří* jest z počtu světců, kolem něhož celé pásmo pověr se otáčí. Zelená žába, před ním chycená, lečí nemoci, do sv. *Jiří* nejsou živočichové jedovatí. Hada jménem sv. *Jiří* zaklináme, do sv. *Jiří* zpívá slavík, koroptev voláje „*Jiřík*“ do tohoto dne své hnízdo opatruje. Světec tento otvírá zemi a co se před ním zazelená, po něm se ztratí.

Sv. *Anna* od ženy, sv. *Duch* od muže a sv. *Maří Magdalena* proti pannám od uhranutí pomáhá. Mimo tuto funkci vodí duše do ráje a o její svátek kvete voda tři dni po třech hodinách. „Čím dál, tím hůř,“ říká lid, „jako říkávala stará žena, když padala se schodů;“ ale říkati se tak nemá, nebo to prý byla sv. *Anna*.

Do sv. *Vavřince* nesmí vrána přenocovatí na stromech, poněvadž tomuto světcovi (jinde říkají sv. *Bartoloměji*) vyklovala oči. Sv. *Bartoloměj* obětovali v adventě o „*doděrkách*.“ Sv. *Vavřinec* pláče prý ohnivě slzy. *Kukačka* pracovala o svátek „*Zvěstování Panny Marie*,“ proto jest bez samce. *Jaro* zvěstuje „*Zvěstování*,“ ale zimu nevyhání.“ V měsíci sedí *David* a na harfu hraje, kdo se na něho dívá, když mu praskne struna, ztratí zrak. Dne 1. dubna narodil se *Jidáš*, 1. srpna *Abel Kainem* zabit — nešťastné dny. Kdo se napije na sv. *Hátu* svěcené vody, toho neuškne had. Na sv. *Valburgu* uřezané větve jsou dobré proti čarám. Kdo na kýchavnou neděli kýchne, nebude stonati, ba kolikráte zakýchne, tolik bude živ let. O neděli květnou zapeká se květ na stromech. Ten den svěceným klokočkem utlučeš vodníka.

Noc *Filippo-Jakubská* byla rovněž takovým majákem pověr, nebo odtud počínají svátky letní. Lidé vyhánějí duchy, dělají svěcenou křídou na dveřích křížky, chodí na křižovatky, čarám ten den není konce; ale kdo jde s devětkrát svěceným klokočkem na mši sv., všechny čarodějnice pozná. Mnoho pověr na ten den připadajících shoduje se s velikonočními jako vymývání žlabů, vymetání atd. Věnečky od

Božího těla chrání před hromem, ohněm, ratolesti před čarodějnicemi a na štědrý den dávají se dobytku.

I svátek sv. *Jana* konec svátků letních — jest dnem plným čar a kouzel. Toho dne kvete kapradí pro „čisté panny“, jménem sv. *Jana* zaklínáme; na stránkách a kopcích hoří svatojanské ohně; po sv. Janě „odstávají“ krávy; slunce v ten den postojí atd.

Na sv. *Prokopa* musí prý se aspoň sedm lidí utopiti, toho dne přestává růsti obilí, nebo „sv. Prokop — kořen rozkop.“ Tak vítán svátek sv. *Martina*, nebo „post Martinum — bonum vinum“, „hus o Martině nejpěkněji zpívá.“ Sv. *Martin* jezdí na brúně (sněží se), ale „s tím zle, kdo se má jako hus o Martině.“

Na sv. *Ondřeje* postí se děvčata, by ve snu spatřila milého.

Tři králové — jaká to vhodná látka k pověrám, vždyť i tu oblíbená trojka. Proutek na Kašpara, Melichara a Baltasara posvěcený pomáhá při dobývání pokladů. Ohárky toho dne výborné jsou k čarám, svíčky posvěcené proti múrám a tři křížky na dveřích jsou záštitou domu; jinde je odstraňují, by hodně nesly slepice. — Sv. *Dorota* zaklíná duchy. Před sv. *Barborou* větev uříznutá kvete na vánoce — asi hodinu.

Kirkev sv. žehná popel z popeleční středy na památku smrti, ale pověra světi také vejce, hází je přes dům a pro štěstí zakopává. Prší-li na *Marketu*, budou prázdné lískové oříšky. Lid volá na ni: „Sv. Markéto, dej nám pozor na žito!“ Toho dne neradno zeli okopávat.

Dušičky vycházejí prý při sezvánění na „Všechny svaté“, z očiště, odpočívají si celou noc, nebo muka jich netrápí až do ranního zvonění. Hospodyně dávají na ohniště mísu s máslem, aby si své rány mohly namazati, hází jim drobtý, mouku, stříkají jim mléko.

Sv. *Lucie* noci upije — na nový rok o slepičí krok — na tři krále, o krok dále — na Hromnice o hodinu více. Od sv. *Jana Kř.* slunce běží k zimě, od svatého *Jana Evang.* obrací se k ledu. Nebe otvírá se o vánocích, na jaře, o sv. Janě a sv. *Michalu* těm, již se postem připravili a na křížovátku se postavili. „Sv. Petr nechává na holém, teprv v okovech, posílá sedláku výsluhy.“ Řehoř jest poslem jara, proto „na sv. Řehoře plove led do moře — čáp letí od moře — sedlák lenoch, kte-

řý neoře.“ Pankrác, Servác a Bonifác jsou „ledoví muži“, a páli stromy. Na letnice dáváme na okna letorosty zelené; chránit před čarami.

Štěstí nás vítá na den sv. *Šťastného* a *Zbožného* a na sedm bratří, v den „narození Panny Marie“ sudička osudů nítě upřádá. Sv. *Václav* nezemřel, ale až bude zle v Čechách, jako rytíři Blaničtí přispěje nám ku pomoci a vyjede s korouhví ze své skrýše. Sv. *Michal* vodi zemřelých duše a v den jeho svátku uhodí kovář třikrát na prázdnou na kovádlinu, by čerta zahnal. Sv. *Mikuláš* navštěvuje děti a splachuje břehy. Sv. *Matěj* seká ledy a ochraňuje ovoce. „Kdo na sv. Matěje třikrát zahradu obejde, všude hojnost ovoce najde.“

Na neděli sprovednou má-li ohlášky vdovec, přijdou na zeli housenky. Na sv. *Marka* při procesí jdou-li muži v zadu, bude dražota. Na sv. *Petrolinu* a tři bratry dobře síti len a na *Maří Magdalenu* ať je již vyplet. V den „rozeslání sv. apoštolů“ věje-li vítr od poledne, bude dražota; odkud pak věje, tam bude láce. Kolik bylo mladětek? 4444. Den se již ochlazuje a je-li mlha na horách, v dolínách pak jasno, umírají staří lidé. Sv. *Jakub* sluje „chlebobodárce“, zakopává hlávky a je-li ten den mnoho beránek, na obloze, bude mnoho sněhu. Na „Jména Ježíš — ke kamnům nejblíž“, sv. *Agatha* na snih bohata. Sv. *Kryšpin* byl štědrý, „koželuům kůže bral a ševcům je dával.“ Venkovan pohlédne na nebe, na hory, není-li mlha nad lesem a hned nám poví: „Bude hezky, bude pršeti.“ Než rolník počítává už napřed, jaký bude rok, *jaká pohoda*, řídě se starými „pranostikami“, jež mu budoucí počasí odhalují. Prší-li na „velký pátek“, bude „žiznivý“ rok. Utíkají-li lidé na Boží tělo od oltářů, ženci budou utíkati z pole, t. j. často bude pršeti. Je-li na *Maří Magdalenu* teplo, budeme péci na „proměnění Krista Pána“ z nového. Prší-li na sv. *Medarda*, pršeti bude 40 dní. Sv. *Bartoloměj* zavádí mraky (po něm bývají bouřky). Mrzne-li na sv. *Gertrudu*, bude zima 40 dní. Případne-li sv. *Josefa* na neděli, bude pěkný rok. Fouká-li na popeleční středu severní vítr, bude úroda; ne-li, neúroda. Když je hezky na sv. *Michala*, bude i hezky po něm. „Michalské víno — panské víno, ale Havelské víno — selské víno.“ Je-li mráz o sv. *Kateřinu*, bude zima a mnoho bláta. Když jest na Hromnice mráz, medvěd bouda bourá, když

je obleva, ji opět stavi. „Na Šimoda Judy, paste dítky všudy!“ (počátek zimy.) Ne-najde-li Matějova pila, najde Josefova širočina (sv. Josef seká ledy.) Najde-li Matěj led, seká ho hned; nenajde-li led, hledá ho hned. „U nás dvůj Jiří, jeden jde s chladem a druhý s hladem.“

Zasvítili slunce na nový rok tolik, co bičem mrskně, budou žně pohodlny. Vítr na sv. Longina — znamení úrody. Taje-li na Hromnice tolik, co by se skřivánek mohl napít, bude úrodný rok. Před sv. Jiřím bouří na zimu, po něm na teplo. Urbanův oves — Havlovo žito, nechystej sedláče stodolu proto! Přší-li na sv. Ducha, tluče ovsy. Jiří i Marek mrazem nás zalék'. Sv. Anna — chladno z rána. Po sv. Matouši čepici na uši. Na sv. Šimoniše, přikluše nám zima tiše. Zelené Vánoce, bílé Velkonoce. Postup zrání tímto běže se pořadem: „Sv. Vít, kořen štíp, sv. Petr, ten ho natrh', sv. Prokop, kořen dokop, sv. Markyta vede žence do žita. Na sv. Lukáše, hojnost chleba i kaše. Co do sv. Jakuba dopoledne odkvete, to do Havla dozraje a sv. Královna (Nanebevzetí Panny Marie) dá nám první výlupek.

Med lesní.

(Pokračování.)

Červenec.

Když jsem dnes ráno ku Šlosberku kráčel, vrátily se myšlénky mé ku včerejšímu dni, kterak mne jakýs student v největší úzkosti vyhledal, jemůž prý dívka jakás, když se veškerého styku s ní na vždy vzdal, pohrozila, že si krk v noci podřeže. Šel jsem do jeho bytu, kam týž dívku obeslal. Zdálo se, že je nejvýš rozčilená, až k šílenství a ve svých náboženských náhledech nejvýš zmatena. Jest protestantkou. Pravila, že ji svědomí k tomu má, aby si život vzala, a že ji žal zajiště v hrob sklátí atd. Ponenáhlu umínila se tak dalece, že mi slíbila, že mne navštíví -- zdá se, že je nyní zachráněna. Rozjímám jsem o tom, kterak Bůh nástrojem mne učinil, abych ubohé děvče, otce i studenta od neštěstí zachránil. I prosil jsem Boha, aby i nadále andělem mne činil, jenž mnohým pomoc, útěchu i radost přináší a aby mne dobrým, věrným a blaženým učinil nosičem dobroty své,

abych, co mně dáno bude, i jiným skytal. Přišel na výšinu, kde před lety eserauza nebesky v duši mi zableskla, stanul jsem v zeleni lesa, již ocelově mračné nebe pronikalo. Srdce mé modlilo se beze slov, bez myšlenek, kolébalo se v němé blaženosti a díky, propuknouc záhy v nejsladší slova a jásavý dik a prosbu, aby Bůh harfou, jediným žalmem mne učinil ve velikém chrámu své říše. Bylo mi, jako bych nikdy hříchu nespáchal a duchem byl, jenž, dnes stvořen, pln blaha a pokory před Stvořitelem stanul. Když pak jsem, obličejem k mocnému stromu obrácen, u prostřed lesa stanul — mocná bouř pronikla duši mou, jež jako loďka na vlnách se zmitala — vyronily se slzy; — kdyby mne byl kdo nalezl plačícího, byl by dopátral se toho příčiny? Jako blahý paprsk ohně pronikl duši pocit lásky Boží. Vzpomněl jsem si, že já, pln hříchů, slasti této jsem si nezasloužil; zdaž není stav ten blouzněním myslí, ana duše bídná jest, jako nedávno na smrt nemocný Bl... , přijav morfium, po nějaký čas dobré nálade se těše, pln naděje o svém (nemožném) uzdravení mluvil. Záhy však upokojila mne myšlénka odvětná, říkajíc, abych bez nedůvěry přijal, co Bůh mi připravil; cesty Páně že jsou rozdílny. Jako některé Bůh neštěstím tříbí, tak mne v tomto životě čase že vytríbiti chce nebeským blahem; paprsky ty činí mne mírnějším, laskavějším, ochotnějším v službě Boží, jsou tedy od Boha. Jsemť v říši jeho pouhým dítětem, slab a nemocen, a proto jest Bůh ku mně tak mírným, chtěje mne uzdravit i posílniti. Bůh v nekonečné své dobrotě i hříšníku blahost nebeskou sýlá, aby srdce jeho lásce nebeské se otevřelo. Prosil jsem Boha: kéž myšlénky tyto jako hluchý květ nevypučí a nezaniknou; jako křišťálová šťáva révy z jara větvemi se šíří, v list, květ a zlatavý hrozen se mění, tak kéž duchové a lehounké kvítky tyto plody jsou účinné lásky. — Se sladkým podivem znamenal jsem, že dobrota Boží, duše a blaženost věčnou jest, patrnou v dějích srdce mého, neboť co před mnoha lety na hoře této srdcem mým nebesky prochvělo, vrací se v nové, ba zvýšené kráse. Pravil jsem: Pane, proč tolik, tak příliš? Menší, mírnější radost daleko dostačí.

Když jsem svrchu řečené psal, přišlo ke mně dle úmluvy ono děvče, patrně změněno, dosud sice plno živosti, ale po-

měrně pokojnější — bouře duševní minula. Vyprávěla mi, kterak ji student zavolal a za odpuštění prosil, ona však že odvětila, že věčně neodpustí, jakož i v listu již psala, věčně že před trůnem Páně bude na něho žalovati. Odvětil, Bůh že také odpouští, což ji nepohnulo — když však zaplakal, slitovala se nad ním a upokojila se. Pak prý hodinu před postelí klečela, mohouc se, jako nikdy, vroucně modliti; mír prý zavítal v duši její, přinášeje ji tichý spánek. Předkládal jsem jí, křivá že je cesta, kdy člověk štěstí a radost svou v člověku měnivém hledá. Toliko Bůh že jest věrný a tak dobrý, že člověka nevěrného každé chvíle opět přijímá, kdykoli se k němu navrátí. Právil jsem, že jí slibuji, že již na tomto světě vnitřního klidu a blaha netušeného dodělati se může, pakli vážně v Bohu mír hledati bude. Zdálo se, že chápe. S díkem přijala návrh můj, aby mne častěji navštívila a knihy ku čtení ode mne přijala.

Přicházím právě od trapně nemocného Bl—a. Při pohledu na něho mi napadlo, že i já v utrpení lépe snad libiti se budu Bohu než v blahých hodinách dnešního jitra. Vida pak L., kterak dnem i nocí soustrastně a milosrdně nemocného hlídá, žijíc smutný život, znamenal jsem, že daleko jest nade mnou, těžce se klopotíc, kdežto já v blažené zbožnosti po horách se procházím. Nemocnému jsem pravil, že v této útrapě mnoho a ustavičně modliti se nemůže, aby však okamžik ulehčení modlitbě věnoval a v největším soužení každou netrpělivost a malomyslnost v sobě potlačil. Taková modlitba a námaha jsou dva peníze, jež vdova v obět kladla, jest vším a jediným a větším, než dlouhá zbožná modlitba člověka zdravého.

Duše lidská jest cosi nekonečně velkého. Co vysoce ceníme, co svět jest a dáti může, jest před Bohem ničím — čeho pak málo si vážíme — duše lidská — ve lika jest před tváří Páně — duše blbcova větší, než země se vším, co na ní jest, mimo lidi. Velkým a škodlivým jest tudíž klamem, oddá-li se člověk vášnivě věci, jako by byla nebem a blažeností, již nyní nalezl. Poblouzněním jest, hledati vnitřní rozkoš v předmětu, jež vlastně v duši spočívá. Poněvadž pak věčná a nezměrná stvořena jest, rozzvučí ji každá maličkost v mocné tóny: duše však se sama mrhá a světu se oddávajíc, žaludu se podobá, ježž vepři požírají, ačkoli určením a na-

dáním svým dubem býti má. Země jest neč. zvířetem, Boha pak a nebe hledati jest růsti ku věčné božské slávě.

Jako nyní slunce zelenou krajinu osvěcuje, a tato krásou se usmívá: tak září tyto dni v temnou duši mou milost Boží, činíc ji přívětivou a vřelou, jakoby léto nastati mělo. Ba, teprvé září Ducha sv. větší svět — duše a život člověka — se krásli a oplodňuje. Procházaje se ráno po výšinách, zřel jsem velkou a krásnou krajinu s Vogesy před sebou — ale mocněji mne to vábilo, u prostřed lesa pozdvihnouti zrak svůj ku bledé obloze a k Bohu. Osmělil se jsem nebýti u velikém, neobyčejném blahu nedůvěřivým. Bůh snad právě proto rozkošnou takou náladou ku své lásce mne láká, že jsem tak chvilkový, po požitku toužící a nesmělý, než vyhlídkou na věčný život by se státi mohlo.

Život obyčejných lidí většinou dne a roku jest snem, morálně indifferentním, bez hříchu a bez zásluhy. Viděl jsem onehdy odpoledne dva lidi táhnoucí vozík; obličej jejich označoval úplnou bezmyšlenkovitost. Táhlí, poněvadž tak vyžadovalo denní zaměstnání — nucení okolnostmi, bez radosti a žalu, bez hříchu a bohulibosti, právě jako táhne kůň. Málo lidí spojí vědomí své — mimo modlitbu — s Bohem. Abychom pak tohoto bezvědomí zanechali a celé své myšlení a konání nábožensky oduševněli a posvětili, k tomu nabádá apoštol Páně, pravě: „Ať jíte, či pijete, či jiného cos činíte, vše činite ku slávě Boží.“

Ještě nyní spočívá na duši hluboká vážnost, jako šedá, vrcholky hor kryjící mlha; večera bylo ještě hůře. Při pohřbu Bl—ově zřel jsem neobyčejně temný soud, ježž člověka a zvláště mne očekává. Bylo mi nesnesitelné, ba takměř zoufalá předhůzka vytryskla ve mně, proč mne Bůh stvořil. Prohlížím sebe často až velmi jasně, nalézaje pouze ješitnost a duševní rozkošnictví, málo pak lásky a věrného výviuu sil — a nevím, jak by lépe bylo a já Bohu se líbil — a kdy maličko dobrého vykonám, Bůh hojně skytá mi odměny, za zlo mé mne netrestaje. Pakli milosrdenství Boží nad pomyšlení není veliké, jest zjeven znamením hrozebným. Ba, vždy rmutným a člověku jest se báti zavržení! Kterak jest přemýšlení dvojito! Brzo nezná duše nad vidomý svět nic jistšího, brzo zasáhne v ni zákony věčnosti jako

skalní hory. Jediné, co v úzkosti své činiti mohu, jest modlitba a důvěra, že Bůh, co v úzkosti ve mně započal, milostí svou i dokončí a že vše — ne tak, jako nedostatečný prostředek dávicí, netoliko bolest způsobí ale i rozhodného bude účinku.

Člověk jest nezměrným podkopem, dolem zlatá a drahokamů — ale dosud neotevřeným. Co na povrchu spočívá, slabou jest slidou a šedou zemí, ani tušiti nedadoucí, co uvnitř se ukrývá.

Včera o 2. hodině šel jsem ulicí, kde dvě asi desítileté holčičky seděly. Snad sestry. Zdálo se, že jsou blby. Seděly zde, neodvratně, bezmyšlenkovitě před sebe hledíce, jako ve zlém snu. Obličej jejich smuten byl, žaloby maje nádech, že tak jsou bidny. Žaloba obrací se ku každému kolem jdoucímu, jako by bidu nenesly vlastní vinou ale jako beránkové lidstva — opět a opět někteří lidé bidu nésti musí, již všichni si zasloužili. A přec neštěstí to jest pouze smyslovým; blbec spíše dojde blažeností než nadanec, slavný kníže. (Pokračování.)

Vyplněné přání.

Obrázek z vesnice od Vinc. Drbohlavá.

Na konci Ktovy, úhledné vesničky, právě pod staroslavnými Troskami, stála nízkoučká chýžka. Stála opodál ostatních stavení, jakoby vědoma byla své nízkosti, své chudoby.

Patřila cestáři Navrátilovi. Byli již staří obyvatelé této chaloupky. Zakusili mnoho trpkých chvil. Neměli ustláno na růžích. Cestářovo zaměstnání jest trudné. Musí po celý den za skrovníčkou mzdu ať v úpalu letním, ať v blátě na silnici se lopotit. Leč bědy přílišné nevyšly z úst jim, ba cítili se býti spokojenými a blaženými. Vždyť měli jediného syna Václava, který v Jičíně na gymnasiu studoval.

Nebyl to vlastní úmysl Navrátilův dáti syna do studii, nýbrž páně farářův, jemužto výborné vlohy chlapcovy neušly. Otec se zprvu zpěchoval poslati dítě své do města, aby se stalo pánem, neboť sám skrovně při svém výdělku vycházel. Leč pan farář rozplasil obavy otcovy namítaje, že snaživý a chudý žák hojně podpory od lidumilů obdrží.

„Zprvu ovšem — říkával — půjde to s obtíží. Jest každý začátek těžký. Pomů-

žem mu všichni. Vždyť byl jsem také chudým studentem a pamatuju doby mládí svého živě a jasně, jak s nedostatky jsem zápasil. Chudý musí chudě. Co se týče stravy, doufám, že tuto mu budete moci poskytnouti, já, pokud možno, přispěju též. Bylo by škoda jeho nadání. Bude vám v stáří jednou podporou. Doufejte v Pána Boha, v jehož moci vše jest. Nedbejte lidských řečí, které vás budou zrazovati. Znáte bidu, víte, jak chudě se žije. Má tedy jediné dítě vaše podobný osud stihnouti, když poněkud mu byste mohli ulehčiti? Hřešili byste, kdybyste toho nečinili!“ —

Navrátil se rozhodl. Manželka jeho zářila radostí, slyšíc, že Venoušek má se státí pánem. S zimničním spěchem pořádala vše, aby miláček její v ničem nedostatek neměl. V duchu si činila bohaté naděje, že syn její stane se velebníčkem.

Václav odešel na studii.

Jak pan farář předpověděl, stalo se. První měsíce ovšem rodiče se stísňili. Odepřeli si mnoho, aby synáček jen poněkud úlevy od bídý měl. P. farář také na miláčka svého nezapomínal. Potom ujali se ho professoři, doporučivše ho ku četným v městě žijícím burodincům. Studoval nyní šťastně. Neobyčejné schopnosti získaly mu přátel všude. A když první rok Václav s eminentním vysvědčením domů se vrátil, okřál otec, zaplesala matka, zaradoval se pan farář, že vychovanec jeho čest rodné dědině činí.

Že závistníků měl Navrátil dosti, netřeba povídati. Jest to snad obyčejný běh věcí, že chudásovi vede-li se dobře, obzvláště studentovi, závidějí bohatí více, nežli sobě jméním rovným. Tu hned mají na snadě kopu pomluv: jest úlisný patolízal, neodbytný atd.

Ba závist ta přechází na rodiče a tito pocitují ostny její téměř každodenně. Když o okamžitou pomoc se utíkají, tu uštěpačně jim odpovídají: Proč jste dali syna studovat, sami toho potřebujete! Musí být pánem? My jsme mohli dáti syna také na studii, máme peníze! Nic vám neuděláme. Můžete pamatovati na sebe! Máte; ničeho nepotřebujete! Když syn studuje, co vám schází? —

Léta uplynula a Václav trávil poslední prázdniny ve svém domově. Rodiče jeho již značně sestárli. Nicméně naděje v syna je sílila, dodávala jim ještě svěžích sil.

Kdoby mezi tou dobou, zdržel se déle

v kostele Ujezdeckém, odpoledne po požehnání, spatřil by jak před obrazem Marie Panny klečí obstarlá již žena a vroucně se modlí. Byla to matka Václavova. Prosila Slitovnici nebeskou, aby její přímluvou syn študient šťastně studie ukončil. Odcházela vždy potěšena a posilněna . . .

Václav byl již statný jinoch. Povahy veskrze šlechtěné a sdílné. V hlavě mu dřímalo mnoho skvělých myšlének. Byl sám náruživým ctitelům své vlasti. Studie mu přinesly mohutnou lásku k mateřské řeči. Chtěl býti bojovníkem národa. Myšlénka, že by se měl stát knězem ho děsila. Slyšel mnoho, že život v semináři jest trapný, který tlumí vznešené ideje, jež vznikly v srdci mladistvém. Že se musí odřeknouti všeho, co jest mu nejdražší.

Ba přátelé a osoby již vysoce postavené vymlouvali mu to, že škoda tak výtečné hlavy pro roucho kněžské, tam že on zakrní. Jeho nadání zůstane ladem a smysl pro vznešené se otupí!

Takové řeči děsily Václava v hloubi srdce velice. Báł se na to již vzpomenouti, aby se nerozčiloval. Tím více rostlo jeho nadšení pro vlast. Myslí, že na poli žurnalistiky bude působitiš jeho nejlepší.

Tento druhý jeho úmysl mu mnozí schvalovali.

V takovém rozpoložení myslí trávil poslední prázdniny. Doma nemohl vydržeti. Viděl matku a otce s jakou radostí k němu pohlížejí. Četl jim s tváří: Náš syn bude knězem! I ta chudobná jizba zdála se souhlasiti s úmyslem rodičů. Vše bralo na sebe vážný ráz. Proto mu tam bylo těsno, proto vybíhal ven — aby na svěžím vzduchu pookřál.

Nadešel den, kdy Václav se měl rozhodnouti. Posud rodičům nesdělil boj svého srdce. Schylovalo se k večeru. Otec a matka seděli ve vážné mlčení pohroužení. Čekali, že Václav jim vše poví. Leč on seděl tiše, stísněn jsa obavami.

Konečně přerušil otec ticho.

„Milý synu, blíží se hodina, kdy se rozhodnouti máš pro svůj budoucí život. Doufám, že přání naše, jež tkvělo od prvního okamžiku v srdci našem, kdy jsme tebe do škol poslali živě chováš v paměti. I ctihodný rádce tvůj, pan farář, jemuž chvála budiž věčně raduje se v nebesích, že chovanec jeho vroucí přání rodičů i jeho vyplní. My jsme tobě dali, co jsme mohli. Já nešetřil, vždyť jsem tě miloval

a miluji posud. S pomocí boží vystudoval jsi gymnasium. Máš cestu otevřenou — nastavá chvíle, pro co se rozhodneš. Čekal jsem, že se připravíš. Ty však posud ani slovem neučinil jsi zmínku, co hodláš činiti.“ —

Otec se zamlčel, očekávaje odpovědi synovy.

Václav nevěděl, co má odpověditi. Viděl, jak otec pátravě naň hledí a matka ruce majíc sepjaty zbožné k němu pohlíží. Co říci mám? ptal se sama sebe, jest čas již, který tak náhle přikvapil. Co říci mám? Pak ozval se tiše.

„Jsem na rozpacích drazí rodiče, kam se obrátiti mám. Myslím na to již delší dobu. Stavu kněžského se bojím, že bych mu úplna nedostál. Že bych tam pokoje a štěstí nenalezl. Cítím náklonnost státi se novinářem, abych pracoval pro svůj lid, pro svůj národ. Cítím k tomu síly dosti!“

„Novinářem státi se chceš?“ zvolal s úžasem otec. „Slyšel jsem dobře synu, nebo mne sluch ošálil? Novinářem? Václave, ty se mylíš. Vidí, že jsi mne tak postrašil? Kdo jest to novinář? Ach rozumím, jest to člověk, který sbírá po celém kraji zprávy a je světu předvádí, který bývá původem svárů mezi lidem. Pamatuji se, že kdysi o panu správci v novinách psali. Co tu bylo křiku, kdo by to byl. Co proklínání toho, který o něm psal. Tomu ty se míniš oddati? — O má hlavo! — proto jsem tebe dal do studie, aby stal jsi se novinářem! Synu, mluvíš pravdu, pro Boha živého mluv, odpověz mi!“

„Drahý otče — odpověděl mu syn. Především ti objasním, kdo jest to novinář, neboť vidím, že se mylíš. Takovým novinářem nemíním býti, jak ty se domníváš. Novinář jest muž, který písmem hájí statečně národnost svou proti nepřátelským živlům; který vede lid, aby nezapomínal na svou minulost, svá práva. Který chrání jej proti moci sporné. Novinář jest ustavičným bojovníkem vlasti. Já chci býti bojovníkem takovým svého národu. Chci ukazovati lidu cestu, jakou by se bráti měl.“ —

„Chceš se vydati na kluzkou cestu, která vede k žaláři, nebo ku bídě? Na to jsem pracoval, na to se staral, že mně vlasy předčasně sešedivěly, by syn můj byl posléz chudásem; Nešťastná hodina, kdy jsem tě z domu do škol vypravil!“ Otec se bolem odmlčel.

Nyní uchopila se slova matka. Zprvu nerozuměla Václavovi, až když otec promluvil, seznala, že syn nechce býti knězem. Třesoucím se hlasem pravila.

„Václave, ten dlouhý věk osm roků jsem se těšila, že syn můj se stane jednou knězem. Naděje moje více a více rostla, když jsi se vždy vrátil na prázdniny. Já modlila se za tebe neustále, aby tě Bůh zachoval při zdraví, aby ti dodal síly. Bůh mé přání vyslyšel. Já prosila Pána Boha, aby mne ponechal na živu tak dlouho, až by přání srdce mého bylo vyplněno. Hle, i tu Bůh mi jaré síly ponechává. Já toužím po tvém požehnání, až bys stal se knězem. Cítím, že pak brzy umru. Václave, moje srdce mnoho přetrpělo!“

„Nyní slyším, že nechceš býti velebným pánem. Václave, tebe přemluvili zlí lidé, kteří nás nenávidějí. Synáčku, ty chceš, abychom se stali posměchem lidem, aby na nás prstem ukazovali; to jsou ti, kteří chtěli mít ze syna kněze, ale mají novináře! Václave toho bych nepřežila! Kněžský stav je nejkrásnější a nejvážnější. Jak těšila jsem se vidouc mladého kněze, že i ty jím se staneš. Jak byla jsem šťastna? A nyní? Kams na rozcestí sběhl. Ach Václave, tys nás oklamal!“

„Co jen proti stavu tomu máš? Sám slyšel jsem od lidí, že kněz mnoho učiniti může. Hleď, nebožtík pan farář, dejž mu Bůh lehké odpočinutí, mnoho udělal pro lid a pro vlast. I noviny o něm psaly s úctou, že byl národovcem. Založil nám zde knihovnu, povzbudil nás k činnosti. A ty bys nechtěl?“

„Upokoj mne Václave,“ ozvala se opět matka. Nemohu si to v mysli srovnati, že bys stavem tím pohrdl. Ty nás jen zkoušíš! Dítě, věz, že by to bylo hříchem — a nás do hrobu bys žalem přivedl!“

Václav se již nemohl zdržeti. Láaska k rodičům dostala netušené síly. Zapomněl na vše. Zlaté zámky, jež v duchu si tak směle stavěl, sesuly se mu v okamžení. Srdce vyplnilo se mu láskou ku drahým rodičům — jichž slova padala na dno srdce jeho palčivě. S pláčem vrhl se do náruči matčiny.

„Ano budu knězem,“ volal vzlykaje. „Nezazlivejte mi, že jsem vás tak poděsil. Uposlechnu vás!“

Po tváři matčiny rozhostil se úsměv spokojenosti. V ten okamžik zářila tvář její blahostí. Slzy radostné vytryskly jí

z očí a ona chvějnou rukou vinula Václava úžeji k sobě a líbala vroucně. Naděje opět v ní zazářila. Viděla ho v bílém rouchu u oltáře, jak lidu žehná, jak vše pokleká . . .

Rodičové spali spokojeně, však Václav zmítal sebou na lůžku s myslí rozervanou. Musil se odříci pro lásku k rodičům svých plánů; musil říci srdci: Utiš se, nemožno, bys spěchalo do té výše, kam toužíš, kdybych tebe popustil, zarmoutilo bys rodiče moje. Snad tak zle není, jak svět povídá. —

(Dokončení.)

D O P I S.

Z Hradce Králové.

V dobách, kdy ochabuje víra v srdech a vlašnost otravuje život křesťanů, jest radostným úkazem, když kněz i lid stejnou horlivostí shromáždí se u Oltáře Páně, a vroucí modlitby své vysílá ke trůnu velebnosti Božské. Uprostřed nevěry našich dnů jest takovým radostným znamením *májová pobožnost* v městě našem. S utěšeným účastenstvím, a doufejme i s hojným požehnáním konali jsme ji zase letos. Tichá hodina večerní shromáždila věřící lid i duchovenstvo v chrám Matky Boží. Na pozvání nejdůst. vrchního pastýře přihlásilo se s ochotností, která svědčí o vroucí lásce k Matce Boží ke kázáním téměř všekré zdejší duchovenstvo, zejména P. T. pp.: kap. děkan Prašinger, kanov. Zima, kanov. Srůtek, kanov. Fiala, kanov. Frýdek, rektor Frodl, spir. Musil, vicerektor Suchánek, profesori Kryštůfek, Brynych, Soukup, Šule; Barták, Beran, Ehmer, Tondl, Vitvar, Kerner, Ruth, Fencel, Vítek, Soukup; kázání konána byla s vroucí nadšeností; věřící pak všech stavů odměnili je hojnou návštěvou. Prostranný chrám Matky Boží býval plný, v neděli a ve svátek mnohdy i přeplněn. Za předmět řeči májových vzat byl růženec radostný, bolestný i slavný. Vedení sv. tajemstvími jeho rozjímali jsme život Rodičky Boží, i Božského Syna její; při tom vykládány hlavní články víry i pravdy věčné. A jako růženec sám je podivuhodným obrazem života vezdejšího, v němž křesťan ve víře se raduje, v utrpení doufá, a na věčnosti korunu oslavení očekává, tak poznali jsme i ovoce sv. tajemství v životě křesťanském, zbožném i hluboký význam i krásu po-

božnosti té. Veškeré hojné světlo při těchto pobožnostech uhrazeno bylo opět zbožnými dárky věřících. Květy májové opadly; ale mnohý kvítek z růžového věnce Rodičky Boží zůstal v srdci a vytrhl duši z netečnosti a vlažnosti. Ovšem mnohé slovo také zapomenuto ve víru života. Ale jako ovoce květu často pozdní dobou zraje, tak snad i mnohé slovo utkvělo v duši zašlé, a v hodině smrti ozve se a zachrání ji přimlouvou královny přesvatého Růžence. Končíme přáním závěrečného kázání: aby Matka Boží v té hodině navštívila a pozdravila dívky své, které navštěvovaly ji a pozdravovaly v životě pobožností sv. Růžence!

KRONIKA.

Z Prahy. (Smrt Václava Beneše-Třebízského v Mariánských lázních.) Celá řada vzpomínek procitla v mysli, když dnes domodlil jsem se „De profundis“ za upřímného kněze, slovutného spisovatele a draheho přítele, v Pánu zesnulého Václava Beneše. Vyznávám se rád, že ta léta upřímného přátelství byla školou, v níž jsem se naučil ctít šlechetné srdce Benešovo. A bylo mi známo až do hlubin jeho! Pamatuji se na ty večery v chodbách seminářských, kdy mnohou pozdní hodinu strávili jsme v rozmluvě o budoucnosti; svatý zápal, jenž vedl Beneše ku kněžství, vroucí láska k prostinkým rodičům, horoucí zážeh idealů, dojemná upřímnost k přátelům — tím prodchnuta byla tehda celá bytost jeho. Tehda to též bylo, kdy nejednou opakoval: „věř, dá-li Bůh mně několik let žítí, zaplavím literaturu naši povídkami svými.“ A dostál slovu na svou čest, i na prospěch dobré věci; a z každé jeho povídky září ta čistá jeho mysl, dojemná vzácnou vroucností, jemu jenom vlastní ve vši literatuře naší. S toutéž vroucností přilnul i k lidu v osadě, kde jako kněz působil. Pročítám jeho listy z doby posledního roku; ty řádky poví nejlépe o svědomitosti kněze Beneše. Píše 24. června 1883 . . . „jsem nějak churav; není to sice zlé, ale byl bych nerad, kdyby bylo hůře; neležím — chodím, vykonávám své povinnosti, ale necítím se v dobré kůži. Je toho vinno i tohle počasí, a snad také ta duševní práce, od které však neupouštím, jen když musím.“ — Dne 19. března 1884 . . . „střežiz Tě Bůh všech pohrom, jakýmiž tolikráte již jsem stíhán

já! Pokud se týče mého zdraví, zlepšilo se ovšem valně, ale pořád mne ten kašel posuzuje. Již také zase mívám exhortičky, k vůli té svatopostní době, ovšem že jen krátké. A trochu také opět píšu, ale jen polehoučku. Doufám, že bude zase vše dobře, tímhle jarním počasím, které na mne velmi příznivě účinkuje.“ Tak nadějně líčil stav svůj po onom zachvatném chrlení krve, jež o minulých vánocích na lože jej uvrhlo. — Hospodin usoudil jinak ve Švé prozřetelnosti, povolav jej 20. června na věčnost, a to na věčnost blaženou, jak doufáme všichni, kdo v blízkém styku s Benešem naučili jsme se znáti dětinnou jeho mysl, svědčící o duši neporušené. Ani příliš nestýskal si na chorobu svoji, která již ze semináře jej tížila; jen někdy pochlivila se jeho tvář tichým trudem, který však obyčejně ustoupil zážehu nadšeného jeho ducha, jimž zářil ve svém kněžském povolání, i při stolku psacím v pokojíku Klecanském. Pamatuji se na ten blažený úsměv, když předčítával mi z rukopisů svých některá místa, v něž vložil své nejdávnější myšlenky; čítal se zápallem, nedbaje, že kašel přerývá chvílemi proud slov a tu bylo člověku hrozně nevolno u srdce; zdálo se mi vždy, v tom odkáslání, že klepe smrt na dvěře jeho světničky! A tvář nesměla mu to prozraditi, postřehl to hned, a pak býval smuten. — A nedivno to; tušil dobře, že v duši ještě mnoho, než byl povídal, a proto se bál, než sehne se po těch pokladech, aby nestuhla ruka jeho. . . . Co vyvažil z těch pokladů, známo nám všem, čím byl lidem Beneš spisovatel povědí tyto dny listy veřejné, — čím byl církvi sv. Beneš kněz, o tom ví Bůh, a lid, mezi nímž působil, čím byl nám přítel Václav, o tom povídá srdce naše, které na výsluní upřímného jeho přátelství často okrálo, a nyní truchlí nad ztrátou jeho, a při tom jak si to přál před rokem v listu svém vzpomíná: „na svého Václava, starého soudruha z let nejčistších idealů do budoucna!“ — Tělesná schránka byla pochována včera u slavném průvodu, který vedl nejd. p. gen. vikář Hora, na posvátném Vyšehradě. Odpočívějz sladce!

J. D.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 27. června u Panny Marie Vítězné u bývalých Karmelitánů, 28., 29., 30. června a 1. července u Matky Boží Sněžné u Františkánů a od 2.—4. července u sv. Havla.

— V neděli 29. června o slavnosti svatých apoštolů **Petra a Pavla** koná se poutní slavnost na král. Vyšehradě. V sobotu ve 3 hod. odpo. jsou u přítomnosti kolegiátní kapitoly slavné pontifikální nešpory, Matutinum a Laudes. In festo 29. června bude kapitolní probošt Msgr. Václav Štule s assistencí dvou kanovníků slavnou pontifikální mši sv. mítí. Ve 4 hodiny odpo. bude kapitolní vikarista p. Urbanides český kázati, v 5 hod. na večer jsou druhé slavné nešpory.

— **Pomník † biskupa Jirsíka.** Na pomník ten sešlo se již bezmála 13.000 zl.

— **Valná hromada.** Dne 16. června konal spolek Arimatejský ve velké siní svato-Václavské záložny IX. valnou hromadu. Po přečtení protokolu VII. valné hromady ze dne 9. června 1881 a mimořádné valné hromady ze dne 2. června 1882, přednesl předseda spolkový vdp. Jan Havlů, kanovník farář u sv. Haštala zprávu za minulé tři roky, 1881, 1882 a 1883, z níž následující vyjímáme: V tom tříletí pochováno spolkem 4071 osob, totiž z obecné nemocnice 2023, ze zemského blázince 665, se zemské porodnice 29, z nemocnice Milosrdných bratří 225, z nemocnice Milosrdných sester 882, z nemocnice Alžbětinské 24, z vyšetřovacího vězení 10, a z umrlčích kaplí 183. Z nich bylo ku Praze příslušných 272, na venkov 3692, do Moravy 24, Rakous 5, Haliče 10, Tyrol a Terstu po 2, Uher 29, Pruska 6, Slezska, Chorvatska, Krajiny a Ameriky po 1, a neznámých osob bylo 25. Od počátku činnosti spolkové (2. listop. 1861) pochováno spolkem 30865 osob a několik tisíc dítek; od ledna 1862 nebyl nikdo více v Praze v pytli pochován. Spolek uděluje slušného pochování v rubáši a rakvi všem v Praze zemřelým křesťanům katolického i evangelického vyznání, když nikdo o pohřeb se nestará, aneb pro nepřítomnost příbuzných na venkově bydlících, o pohřeb starati se nemůže. Dva spolkové truhláři mají rakve v zásobě doma i v nemocnicích; šitink zvláště k tomu cíli zhotovený, a z něho přichystané obálky a přikrývky mrtvol jsou též pohotovu. Peněžní podpory se nikomu na pohřeb neuděluje. Kdo má hrob a umrlčí vůz objednané, nedostane od spolku rakev. Spolek čítá na 1200 členů, kteří měsíčně 10 kr., ročně 1 zl. 20 kr. přispívají; někteří členové a dobrodinci poskytují příspěvek

v obnosu 2, 5, 10, 12 zlatých, 1 po 20 zl. a 1 po 30 zl. Kdo nejméně 24 zl. na jednu složí, stane se členem nesmrtelným; takových, jenž od 24 zl. do 100 zl. i více složili, čítá spolek 47. Na legatech obdržel spolek v tom tříletí 700 zl., na darech 1400 zl. V Pánu zesnulá císařovna a královna Marie Anna věnovala spolku ročně dar 300 zl.; na znamení vděčnosti za to a soustrastí z odchodu jejího na věčnost povstali všichni shromáždění ze sedadel. Dary od okresních výborů v tom tříletí obnášejí 3446 zl., a od občanských založen 911 zl. Roční příjmy byly do podrobná vykazány a obnášejí přes 4000 zl.; roční vydaje byly též do podrobná vykazány a činí 3600—3800 zl. Dále vyličil předseda, jak se kontrola provádí, aby spolek nikde ke škodě nepřišel. Po té vyslovil díky funkcionářům spolkovým; dále pražským denníkům za ochotné uveřejňování měsíčních zpráv spolkových a všem členům výboru a náhradníkům, jakož i všem příznivcům a dobrodincům spolku Arimatejského. Po té ličil účetní spolkový neunavnou a horlivou pečlivost předsedy o blaho spolku, a povstáním mu díky vzdány. Při doplňovací volbě bylo šest vylosovaných členů jednohlasně opět do výboru zvoleno, totiž pp. Benda Fr., kaplan u sv. Štěpána, Čekan Václav, usedlý měšťan a mistr kloboučnický, Eibenstein Václav, c. k. finanč. komisař na odpočinku, Träger Ant. ručavičkářský továrník, Vogel Ferd., správce pražského záduší a dr. Ant. Višek, kaplan u nejsv. Trojice v Podskali. Výbor sestává ještě ze 6 nevylosovaných členů, jsou to pp.: Jerábek Leop., správce zemského blázince, Karásek Petr, usedlý měšťan, Krousky J. V., oficial c. k. krajského soudu na odpočinku, Šíma Josef, usedlý měšťan a mistr krejčovský a Škach Vilém, kupec. Z předešlých náhradníků zvoleno 11 jednohlasně.

Literární oznamovatel.

— „Doreova bible.“ Nakladatelská firma Oltova uzavřela již v/ roku 1881. smlouvu s nakladatelem Mane & Fils v Toursu k vydávání Doreovy bible s českým textem a má většinu překrásných obrazů již k tisku připravených. Doreova bible jedno z nejkrásnějších ilustrovaných děl vůbec, vycházeti bude v sešitech. Dobu, kdy počne vycházeti, oznámí ještě nakladatelství zvláště.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. **Václav Beneš**, kapl. na Klecanech,
20. června 1884 v Mariánských Lázních,
(nar. v Třebízi 27. února 1849, vysv.
18. července 1875.

Vyznamenán jest:

vdp. Msgr. Frant. **Kahl**, domácí prelát papežský a c. k. dvorní kaplan, jmen. kníž. arc. notářem;

Jmenováni jsou:

vdp. dr. Frant. **Hrádek**, kanovník vždy věrné kapitoly metrop. a kníž. arc. konsist. rada v Praze, jmen. kancléřem kníž. arc. konsistoře Praze;

vdp. dr. Frant. **Krás**, kanovník vždy věrné kapitoly metrop. v Praze, jmen. skut. radou konsistorním.

Ustanoveni jsou:

- p. Aloys **Gründel**, kněz církevní v Ullersdorfu, za kapl. v Levíně (v Kladsku);
- p. Frant. **Pašek**, kapl. Vlašimský, za zatím. n. expositu v Domašíně.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Ignat **Zelinka**, far. v Dolním Újezdě, dne 28. května 1884, (nar. 27. července 1813 v Kutné Hoře, vysv. 15. července 1839.)

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. **Lang**, admin., za far. ve Spindelmühle;
- p. Frant. **Pecka**, kapl., za admin v Náchodě;
- p. Jan **Vit**, admin. Oumyslovický, za admin. v Chotěšicích;
- p. Václav **Bek**, kaplan, za admin. v Dolním Újezdě;
- p. Karel **Beck**, admin. Schirmdorfský, za kapl. v Litrbáších;
- p. Jos. **Bednář**, jmenován katech. při měšť. škole v Polné, a
- p. Jan **Vaněk**, katech. v Žamberku.

Uprázdňené místo:

Dolní Oujezd, fara patron. kníž. Thurn-Taxisa, od 29. května t. r.

Veškeré P. T. obecnstvo české, vlastenecké rodiny a spolky naše zveme co nejuctivěji ku předplacení na druhé půlletí velkého ilustrovaného týdeníku

„Zlatá Praha.“

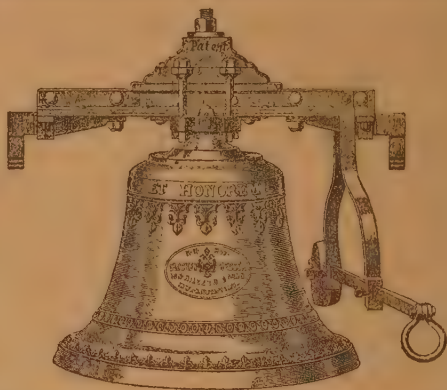
(Redaktor Ferd. Schulz, Nakladatel J. Otto.)

jehož bohaté vypravená čísla nalezla všestranné obliby a o nichž veškerá žurnalistika česká vyslovila se co nejpoctivěji. Předplácí se poštou: čtvrtletně 2 zl. 50 kr., půlletně 4 zl. 90 kr., celoročně 9 zl. 60 kr. Veškerá od nového roku vyšlá čísla jsou na skladě. Čísla na ukázkou zdarma a franko.

Administrace „Zlaté Prahy“

(knihtiskárna J. Otty.)

v Praze, Karlově nám. č. 34.

Dvorní slévárna a zvonárna

Petra Hilzera

ve Vídeňském Novém Městě,

prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čisté harmonických akkordů dle objednávky. Zvláště pěkné harmonické zvony doporučí k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblíbenosti.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectví

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Krátká promluva

v den sv. Anny.

Podává Boh. Hakl.

Pozorujme obraz a oltář sv. Anny. Jak bývá vypořádána? jako matka staříčká, ana sedíc u sebe má dcerušku svou, nejdražší poklad, jimž ve starobě ji Bůh obdariti ráčil. Čítá s Marií, dceruškou svou, na knize.

Ó všimněte si dobře, vy matky, obrazu toho; máte zobrazeno na něm všecko své mateřské umění, všecku svou moudrost!

Vizte, sv. Anna pokládala dítě své za nejdražší poklad svůj, ježž Bůh jí svěřil, by ostříhala ho! Tak i vy! S úctou pohlížela na to dítě své, na ten nejvzácnější dar boží; tak i vy. Jsouť duše drahé, krvi Kristovou vykoupené; z ruky vaší je bude žádati Bůh jedenkrát zpět. Nechtějte, by zahabila vás ona žena, matka pohanka, Řimanka, kteráž, když tázaly se jí jiné matrony, kde nechala šperk svůj, že přišla prostě oděna, s hrdostí ukázala na syny své: „To jsou poklady mé, to šperk můj, to stkvosty mé!“

Vizte, v jakém zaměstnání spatřujete ji s dceruškou svou? Čtou na knize, knize písem svatých; čtou nepochybně onu krásnou, vznešenou píseň Šalomounovu, v níž královský prorok vidí a zíra onu královnu nebeskou, po níž toužilo srdce jeho. Poznáváte, ke komu máte dcery své vésti, které vědomosti, které umění jim vštěpovati? K Bohu že je máte vésti, a sv. víru a nábožnost v srdce jim vštěpovati, jež přede vším si mají z otcovského domu sebou nésti, až naposledy budou překra-

čovati práh jeho, a nastupovati novou dráhu života.

Plyneť z toho dále i sv. povinnost, bdělé oko míti nad dcerkami svými, zvláště když dorůstají; držeti, chovati je doma, pod rukama svýma a dcery své učiti poslušnosti a skromnosti; vidět na obraze, či společnost mají nejraději vyhledávati, své matky, a že bez vědomí své matky nemají ničehož, zvláště žádných známostí sobě začínati. Ejhle, jako vhodně soška Blah. Panny zde zdobí oltář matky své: tak mají i dcery rády býti kolem matek svých a mají býti jejich okrasou a chloubou.

Ejhle, to budiž ode dneška oltář váš, všecka vy srdce nábožná rodu ženského, vás, křesťanských matek i panen; vy matky zírejte se v podobě sv. Anny, vy dcery v podobě Rodičky Boží. Sem k oltáři tomu se utíkejte, sem na obraz ten, vy matky, hleďte, když starost srdce vaše tisnití bude, a vy ve strachu a ouzkostech budete o osud dcer svých; sem pohlízejte i vy dcery, děvy křesťanské, když svět na vás dorážeti a pokušení stíhati vás bude, kterak nejněžnější ze všech dcer ku matce své se vine a u ní býti se cítí nejbezpečnější!

Vždy matky křesťanské důvěru měly ku sv. Anně, ji i úterý zasvěcen; zde máte obraz a oltář, který úctu ku svaté matce té vzbuzovati a důvěru k ní oživovati má a bohdá i také bude!

Avšak ještě něco jiného, r. v Kr., připomíná nám obraz ten, neméně vážného a důležitého, křesťanskou rodinu. Rodina jest stát v míře malé. Tu vládne otec, hlava rodiny, v tom království svém; vedle něho matka, jako jeho anděl strážný, láska a srdce. Blaho rodiny zakládá se na víře a zbožnosti, a z ní plynoucí křesťanské

kázní. Vezmi z rodiny viru a zbožnost, vezmi bázeň boží, a podkopáš její blaho, i kázeň, i zdárné vychování.

Slunce dává světlo a teplo; *Bůh* dává osvětlení rozumu a lásku i milost; *shůry* přichází úrodný déšť a vláha i rosa nebeská; *shůry*, s nebe, i požehnání boží. Vizte rodiny, kde není víry, není nábožnosti, vizte, jak se tam daří; hynou na všem; hynou na jmění, hynou na dobré pověsti, hynou na míru a pokoji, hynou na lásce, hynou na dětech, hynou na duši, hynou *časně i věčně*. Příkladů kolem sebe máte hojnost, netřeba dokládati.

Ano, obraz ten a oltář připomíněj vám, *otcům a matkám*, spořádanou, křesťanskou rodinu, a tažte se, přicházejíce sem, sebe samých: Jaká pak jest rodina má? je-li této podobná? Ejhle, dceruška *Jáchima a Anny* — stala se matkou Syna Božího! a vaši synové a dcery? Nejsou-liž syny a dcerami zármutku, slz a bolesti?

Kéž všechny matky vychovávaly své dítky jako sv. Anna bl. Rodičku. Kéž všechny nalezaly jedinou radost uprostřed dítek svých, netoužíce po radovánkách světských. Pak by zkvetaly křesťanské rodiny měrou hojnější, pak by sv. pokoj, blahobyť a štěstí všude se uhostily! Sv. Anno, přimlouvěj se za rodiny křesťanské na nebesích. Amen.

Českoněmecká provincie řádu paulánského.

Seznámili se kdo s životopisem výtečného otce nějakého, přirozeně zatouží zvědět něco o osudech dítek jeho. Loni seznámili jsme se se životem sv. Františka z Pauly, výtečného otce duchovní rodiny. Naznačeno sice v životopisu tom částečné mnohé, co osudu duchovních synů světcových se týká, avšak přece jest toho málo a jest to také zcela přirozeno, neboť působení Paulánů sahá nejvíce v doby, kdy sv. František z Pauly tento svět již opustil. Řád paulánský nabyl velikého rozšíření, neboť čítal v době rozkvětu svého 31 řádových provincií s 450 kláštery i byla by to úloha veliká, kdyby mělo se psát o všech kláštorech řádu. Za tou příčinou omezíme se na vypsání osudů řádu paulánského v našich krajinách a sice v provincii řádu českoněmecké. Poněvadž

málo toliko pramenů se zachovalo, třeba spokojiti se tím, co podařilo se sebrati.

Provincie řádu paul. u nás počátek svůj měla založením kláštera v Oberthálheimě v Hor. Rakousích r. 1491 a v Kugelweitzě u Krumlova r. 1495. Prvním provinciálem byl kněz Petr z kláštera Kugelweitského. Týž dle listiny, kteráž chována byla v archivu kláštera pražského, přišel r. 1497 do Říma, aby ohlásil založení kláštera v Kugelweitzě a přidružení jeho skrze legáta Ursinia k řádu jakož že i papež Alexander VI. připojení toto schválil a klášter Kugelweitský účastným učinil všech privilegií řádu. P. Boil (Rugil) vikář provincie španělské, který toho času v Římě byl jakožto generální komisař řádu uslyšev to, ustanovil Petra prozatím představeným kláštera Kugelweitského, dříve než by potvrzení přišlo od sv. Františka. Poněvadž však po mnohých poselstvích a psaních tři léta uplynula, aniž by potvrzení to přišlo a čekání ustavičné již nevhodným bylo, tu na žádost Petrovu potvrdil jej bratr Dominik De Senney, rektor římského kláštera Nejsv. Trojice a a spolu sv. Františka vikář i celého řádu prokurátor, v hodnosti Boilem mu udělené a spolu učinil jej vikářem v Čechách (in dicta provincia Bohemiae) a okolních zemích. Jakožto vikář a jak v listině r. 1507 9. května sepsané dočísti se lze: „bratři Francisci de Paula za pravé ty časy provincial“ přijal místo i grunty pro třetí paulánský klášter u Nové Bystřice. Čtvrtý klášter provincie německo-české zřízen (r. 1520 neb 1524) v Těnovicích. Tato provincie neměla dlouhého trvání. Bouře náboženské povstale skrze Luthra, provincii tu zničily. Teprv po bitvě na Bílé Hoře, byla naděje na znovuzřízení českoněmecké provincie. Bratr Richard Sequens, vikář generála řádu Jilji Kamaráta, vydal se na cestu z Burgundska k císaři Ferdinandovi II. a obdržel od něho v náhradu za zrušené kláštery paulánské chrám sv. Salvátora v Praze (1625), již r. 1626 povolal Paulány do bývalého jich kláštera u Nové Bystřice Adam Pavel hrabě Slavata. Poněvadž r. 1627 i ve Vídni a Brtnici došlo k založení kláštera paulánského a tedy již více klášterů bylo, obnovena českoněmecká provincie paulánského řádu 28. června 1628. Prvním provinciálem byl Fr. Antonius a S. Blasio. Provincie řečená nabyla později ještě pokud známo následující kláštery: r. 1633

ve Vranově, r. 1638 v Amberku v Bavořích, r. 1639 v Tachově, r. 1658 v Nové Pace, r. 1671 v Thalheimě, r. 1639 ve Vobořšti a dle zprávy Perimezzovy byl též klášter paulánský v Mnichově v Bavořích, o jehož osudech však pisatelé nic známo není. Dle zprávy Perimezzovy, že jisté odpustky, v životopisu svatého Františka z Pauly blíže popsané, uděleny byly 12. března 1729 provincii německo-česko-uherské, vysvítá, že asi řád nabyt klášterů i v Uhrách. Poněvadž o věci té bližších zpráv pisatelé se nedostává, nevolky přestatí musí na této poznámce. Taktéž nemožno podati řadu provinciálů. Život řádu a s ním též provincie násilně zničen byl hromadným rušením klášterů za císaře Josefa II. Mezi řeholemi, které v našich krajích duchu času tehdejšího zcela za oběť padly, náleží i řehole paulánská. Nyní trosky řehole paulánské nacházíme toliko v Itálii. Hlavní sídlo Paulánův jest v Římě při chrámu St. Andrea delle Fratte, kdež 20. ledna 1845 stalo se zázračné obrácení israelity Alfonsa Marie Ratisbonna.

Po nastinění krátkém osudů provincie českoněmecké možno přistoupiti k vypsání památných událostí českých klášterů paulánských.

I.

Paulánský klášter u sv. Ondřeje v Kugelweitě u Č. Krumlova.

Jako pánům z Wartemburka paulánská řehole se zalíbila, že Paulány povolali a v Thalheimě v Rakousích klášter paulánský založili, tak stalo se i s pány z Rožmberka. Rožmberkové byli s Wartemburky s přízněním několika svatebními smlouvami, i dá se za zcela jisté tvrditi, že při návštěvách svých na Wartemburce způsob života mnichů paulánských seznali. Že se i jim řehole Paulánů zalíbila, založili pro Paulány klášter na svých panstvích. Paulánům dovoleno, aby sobě vybrali pro klášter místo, kde by chtěli. I vybrali sobě řeholníci Paulánští místo pro klášter v nejhlubších lesích, dvě míle cesty od Č. Krumlova při chrámu sv. Ondřeje, který při vystavění hradu Kugelweitského okolo 1360 na blízkou hradu byv založen, po zničení téhož hradu Jindřichem Rožmberským r. 1395 spustl. Bratři Petr a Oldřich z Rožmberka listinou základní danou na Krumlově dne 5.

dubna 1495 darovali jim místo to i chrám s okolím spolu s právem, aby směli pro svou potřebu z lesů panských dříví bráti. V listině této, jejíž současný opis uložen jest v Krumlovském kníž. archivu, spolu vyhraženo bylo, že nesmí nikdo cizí ve vzdálenosti 100 loket příbytek sobě zříditi. Dle podání lidu náležely jim prý 4 blízké vesnice: Brloh, Směděč Velká a Malá a Dobročkov, spolu s 5 mlýny, velkým lesem a loukou. Z historie kláštera toho mnoho se nezachovalo. Z listiny sepsané r. 1500 12. ledna od Petra Crossiho, notáře apoštolského a císařského, kteráž v archivu konventu pražského uložena byla a jejíž opis v Institutio Novitiorum se zachoval, dovídáme se, že klášter ten k jiným klášterům řádu připojil a všemi privilegii řádu opatřil legát Ursinius. Z té listiny se dočítáme, že bratr Petr z kláštera sv. Ondřeje po 3 léta v Římě pobýval za vikáře provincie české jakož i v okolních zemích ustanoven byl. Týž Petr připomíná se v listině z r. 1507 9. května co kněz, provincial, korrektor, že přijal od Konráda Krajíře z Krajku pro řád paulánský krajinu pro klášter sv. Trojice poblíž Nové Bystřice. Z názvu korrektor vysvítá, že klášter Kugelweitský měl již r. 1501 aspoň 14 členů. Na počátku 16. století přispěním Voka II. a Petra II. z Rožmberka vystavěli Pauláni nový kostel a klášter ve slohu gotickém, měli tu i svůj dvůr a pivovar. R. 1530 3. ledna Bernard korrektor i konvent sv. Ondřeje na Kugelweitě v zástavu mohli přijati od Jana z Rožmberka za 300 kop míšenských rybníků Soudný u vsi Sičovu nad Sokolním, hodinu cesty od Benešova (archiv Novohradský). Než nedlouho se těšili pokojnému životu. Kdežto v Thalheimě k lutheranům přestoupivší svobodný pán z Pollheima byl ještě dosti milosrdný, že Paulány (1533) pouze vyhnal, zanechala reformace na Kugelweitě stopy krvavé. Přívrženci reformace rozrušení proti všemu, co katolické bylo, přepadly klášter Kugelweitský, klášter i kostel zapálili a mnichy na lípě, stojící na louce kláštera oběsili. Listí na větvích, na kterýchž Pauláni byli oběšeni, dle pověsti podobalo prý se pak zcela kápím mnichů. Kdežto jiné kláštery Paulánů po bitvě bělohorské byly znova zřízeny, nestalo se tak při Kugelweitském, ač představení řádu o to se ucházeli.

O stavu, v jakém nalézal se bývalý

klášter Kugelweitský v letech 1732 a 1739, kdy pisatel Bystřické knihy *Institutio Novitiorum* místo to navštívil, píše takto: „Viděl jsem chrám posud stojící, avšak beze střechy i klenby. V chrámu, kterýž měl dlažbu z čtyřhranných kamenů, nalezl jsem spoustu kamenů, z nichž klenba dříve záležela, mezi nimiž křoví všeliké vyrůstalo. Na levo od kostela spatřil jsem zeď zrušeného kláštera, v níž posud 18 oken bylo lze viděti. Před hlavní (větší) branou kostela stojí jiné stavení čtyřhranné mající kolkolem okna, avšak rovněž beze střechy a krytky. Soudím, že to byla vnější nemocnice (dle pravidla řehole v kapitole 6. odstavci 28.), leč že není tak vzdálená od klášterní budovy, jak řehole přikazuje.“ Dle pravidel řehole totiž onemocněl-li člen řádu, odnesen byl do nemocnice, kteráž se uvnitř kláštera nalézala a zde dostával nemocný toliko pokrmy postní. Když nemoc se zhoršila a vyžadovala pokrmů masitých, odnesen byl nemocný do zvláštní nemocnice, která sice v obvodu klášterní klauzury se nacházela, avšak od budovy klášterní aspoň 50 střeviců vzdálena byla. Do této nemocnice nesměl vstoupiti bez povolení představeného nižádný bratr zdravý, toliko oblát (druh laiků řádu paulánského), neb bratr některý byl poslán, aby nemocného ošetřoval a jemu masité pokrmy připravoval. Jakmile nemoc ulevila, přestaly i pro nemocného masité pokrmy. „Ostatní vše nalezl jsem v troskách louku spustlou kteráž za konventem po levé straně kostela leží, jest dosti velká a poněkud nakloněná k potůčku okolo tekoucímu. Z pravé strany kostela dole byla sakristie a poněkud výše depositorium sakristie, nyní v místě tom obývá lesník panský. Nedaleko od tohoto místa stojí hlavní brána polooblá ze čtyřhranných kamenů, kterouž se do kláštera vcházelo, na jejíž vrchní straně vyryt jest letopočet 1514. Nedaleko odtud vyzadu k pravé straně jest dvorec vystavěný z kamene zbořeného konventu. Z pravé strany kostela směrem k vrchu rovněž viděti lze základy zdi a nejzaději stála poustevna, ku kteréž však přístup tekoucí vodou zamezen jest, přece však jsem sobě přístup zjednal dvěma kmeny, kteréž jsem přes vyhloubené místo dosti hluboké po délce položil a šťastně po nich přešel na onu skálu. Nalezl jsem tam cellu či malou ložnici, která zdali od přírody již tak byla neb uměním teprv upravena byla, nevím. Máť tato cella (ko-

můrka) z levé strany od vchodu okénko přiměřené velikosti, aby do ní světlo vnikati mohlo, taktéž místo dostatečně ze skály vytesané pro odpočinek tělesný a vedle okénka kus skály místo stolku. Sešoupil jsem pak na louku již jmenovanou, o kteréž ústní podání praví, že tu většina Otců ze zdejšího kláštera od Lutheránů na oně lípě pověšení byli, jejíž listy napotom dokonale podobu našich kapí, jimiž hlavu kryjeme měly, avšak jen na těch větvích, na kterých Otcové usmrčeni byli. Strom ten za mých dob, kterýž od zavraždění našich Otců přes 200 let stál, již od kořene setlel a spukřel.“ — Až potud P. Marek Suppaner, pisatel knihy *Institutio Novitiorum*. Nyní nad vesničkou Kugelweitem zřítí lze ještě pět vysokých oken gotických bývalého kostela a křížovou chodbu kláštera, kteráž od více rodin obydlena jest. Ostatního kamení upotřebeno k stavbě domků nynější vesnice. Dle Trajerovy topografie Čech v zámku Krumlovském mají ještě zvon, kterýž na blízku zřícenin kláštera Kugelweitského prý nalezen byl, na němž nápis čísti lze: „Anno Domini MCCCC sexto mense may comparata est haec campana per nobilem dominum Henricum de Rosenberg, filium Ulrici ad honorem omnipotentis Dei et genitricis ejus intemeratae, quae intitulatur Maria regina coeli laetare alleluja.“ Jest to tedy památka ještě z farního chrámu, kterýž dříve před klášterem na Kugelweité byl. V Červeném Dvoře půl hodiny od Chvalšín jsou v zámecké kapli ještě jiné zajímavé starožitnosti přenesené sem prý z kláštera Kugelweitského.

II.

Paulánský klášter Nejsv. Trojice u Nové Bystřice.

Kdo od Novo-Bystřické strany ubírá se do Starého Města ležícího na pomezí česko-moravsko-rakouském, spatří asi hodinu cesty od Bystřice na pravo od silnice veliký kostel s bývalým klášterem paulánským. Klášter tento založen byl r. 1501 24. června od Konráda z Krajku, majitele panství Landštýnského a Novo-bystřického. Pan Krajír, který v přátelském poměru žil s Rožmberky, seznal Paulány v Kugelweité a jako Rožmberkům zalibili se Pauláni v Oberthalheimě, tak také stalo se i u Krajíře. Nabídl Pau-

lánům, aby vybrali sobě místo na panství jeho pro klášter svého řádu. Kněz Petr, provinciál Paulánů a korrektor Kugelweit-ský vybral sobě místo nedaleko Kondrace a tu založen pak klášter s kostelem zasvěceným ke cti a chvále svrchované Trojice svaté, P. Marii a sv. Janu Křtiteli. Volba místa toho nebyla prý nahodilá. Poručil prý sv. František bratřím do Němce poslaným, aby v Čechách klášter s chrámem na takovém místě vystavěli, kde by tři lípy a tři prameny našli. Nikde posud se jim to nepodařilo, až přišli v krajinu nynějšího kláštera. Nalezli sice tuto jen tři lípy bez pramenů, avšak když tři-krátě na svou tvář padli a Boha vroucně byli prosili, by jim milostivě místo naznačil, kde by klášter s kostelem založiti měli, ježto již na hranicích Čech byli a dále jíti proti vůli sv. Františka nechťeli, tu našli u pat nohou svých tři prameny v podobě trojhranu, aneb spíše tří hřebů, kterýmiž Spasitel na kříž přibit byl. Z této podivné události ku svému potěšení seznali, že na tomto místě chce Bůh, kterýž jediný jest v přirozenosti a spolu ve třech osobách, ku počtě své chrám míti. I vystavěli na tomto místě pro sebe klášter a kostel ku cti Nejsv. Trojice. Hlavní oltář zbudován právě na místě, kde tři prameny objeveny byly. Voda z pramenů svedena pak do studánky, kteráž Vaterbrunn se nazývá ku počtě sv. otce Františka z Pauly, jenž sám zázračným způsobem na více místech prameny vody vytrysknouti dal. Krajíř když viděl, že řeholníků přibývá, přidal jim 9. května 1507, aby tím lépe živnost mohli míti, „kus lesa blíž jich pouště, na kterémž dřevě oni kříž mají, pokud jest jejich, od Albeře jdouce po pravé ruce až k příbytku jejich, v tom jimž žádný sekati ani překážeti nemá“ Mimo to přidal jim dva rybníčky v Pranslakách a čtyry rybníčky v Neydeku. Za to nežádal než toliko to: když by rozkázal „jednu v roku službu činiti za předší a jiné příbuzné své“ a když by ho P. Buoh neuchoval, tehdy každý rok den památný sjiti jeho z tohoto světa držeti mají s vigiliemi a mše-mi svatými.

Štědrostí Krajiřovou hojně obdaření, mohli Pauláni, zbaveni starostí o pozemské věci, oddati se úplně službě Boží a plnění své řehole. Svým životem, slavným konáním bohoslužby i laskavostí svou získali sobě přízeň lidu, léčivá voda stu-

dánky vábila také mnohé, takže lid se všech stran a to i z daleka uvykl pouti sem konati. Hlavní pouti bývaly na den sv. Rehoře a Nejsv. Trojice.

Ale nedlouho těšili se mnichové pokojnému životu. Vystoupením Lutherovým povstaly veliké zmatky náboženské a s nimi mnohé sekty, z nichž šeredná sekta novokřtěnců ve výstřednostech svých blížila se Adamitům. Když u nás proti nim vydán byl rozkaz, aby buď do roka ku katolické víře se přidali, aneb ze země vyšli, nepoddali se, ale v zuřivosti své pomýšleli na pomstu. Bludaři přepadli 27. července 1533 bezbranný klášter zdejší, právě když se slavilo posvěcení chrámu a lid okolní hojně zde shromážděn byl a pobili v něm přes 40 mnichů (či snad počet ten zahrnoval i ostatní laiky, kteří násilnou smrtí sešli?) Na to zapálili klášter a sousední vesnice Braunšlag a Žižpechy a prošli před stíhajícím je lidem pána z Krajku. Snad Pauláni proti nim kázávali, aneb chtěli bludaři vztek svůj sobě vylíti na mniších, že náleželi k nenáviděné církvi katolické, aneb konečně pomsta platila nejvyššímu purkrabí Wolfovi Krajiřovi, kterýž usnešení sněmovní provedl. Byliby sice snad rádi se odvážili na Bystrici aneb Landštýn, poněvadž však místa ta opevněna byla, netroufali sobě a tu bezbranný klášter musil jim náhradou býti. Pro kostel velikým štěstím bylo, že bludaři neměli času na loupění a drancování. Střecha kostela sice shořela, avšak vnitřek zůstal neporušen a zůstala i mešní roucha a kalichy, kteréžto věci majitel panství ve svou ochranu přijal. Kostel opatřen novou střechou, avšak nadání zrušeno. Jiří Krajiř, nástupce Wolfův z klášterských kostelních 3 mešní roucha 1 kalich stříbrný a pokrývek tolik, kolik oltářů bylo, klášternímu kostelu vrátil, ostatní věci (8 mešních rouch, 4 kleriky, 1 kápi, 12 alb, 4 humerály, 7 korporálů, 24 oltářních pokrývek, 1 pozlacený kalich) obdržely novobystrické cechy s podmínkou, kdyby Pauláni zase přišli, že musí tyto věci vrátiti. Uplynulo však 93 let než se to stalo. Zatím klášter i okolí jeho oživeny toliko o poutích, které i přes opuštěnost místa neustaly. Služby Boží konali kněží z okolí, začaž od vrchnosti dostávali snídani, což později stalo se stálou povinností vrchnosti. Když po bitvě bělohorské katolictví znova dřívější moci nabylo, pečováno k vůli lepšímu ob-

starání náboženských potřeb a znovu zřízení bývalých a zavedení nových klášterů. I Pauláni odhodlali se náhradu žádati. Císař Ferdinand daroval Paulánům nejprve v Praze chrám sv. Salvatora. Rok na to pak (1626) povolal Adam Pavel, hrabě Slavata, syn Viléma Slavaty a Lucie Otilie, správce zboží bystrického a chlumického, Paulány do opuštěného kláštera u sv. Trojice a tuto listinou ze dne 29. září 1626 založil nový klášter paulánský. Starý od Krajíře vystavěný kostel stál posud, Adam Pavel zřídil při kostele mnichům příbytky a vykázal pro šest řeholníků stálé důchody. Za to nežádal ničeho, než aby na dobrých skutecích řádu podíl měl. První mnichové byli z Burgundska. Budovu klášterní vystavěl P. Gabriel Liefroy, muž to znamenitý, kterýž i ve vědách filosofických i theologických proslul a také korektorem kláštera byl. Neméně vynikl Fr. Jan Quillerd, kterýž v r. 1634 v Bystrickém klášteře korektorem byl a později až na generála řádu to přivedl. R. 1649 23. prosince přidal Adam Pavel Paulánům 100 zlatých ročních, začož Pauláni měli výroční den úmrtí jeho slaviti hodinkami za mrtvé a slavnými zádušními službami. K tomuto daru pomohl jim zvláště generál řádu Fr. Baltazar de Avila, kterýž při cestě visitační za příčinou dvou nejasných míst ve fundační listině Adama Pavla v Nové Bystrici navštívil. Pauláni neměli pozemků, pročež obrátili se s prosbou na štedrého zakladatele svého, kterýž jim 25. září 1652 daroval pozemky, jež z vůle jeho hraničními kameny opatřeny byly, kteréž posud se zachovaly.

Nástupce 2. července 1657 zemřelého Adama Pavla Ferdinand Vilém hrabě Slavata neméně byl přízniv Paulánům. Poněvadž ani klášter ani chrám potřebě nestačil, dostavěl v letech 1665—67 klášter tak, jak nyní stojí a r. 1668 ustanovil se na tom, na místě starého, malého kostela vystavěti velkolepý chrám nový. Základní kámen položen 26. června 1668 Ferdinandem samým, církevní obřady vykonal za přítomnosti celého slavatovského dvora tehdejší Jindřichohradecký probošt Dr. Jakub Kurz. Ferdinand přivedl stavbu až po střechu a zemřel 2. dubna 1673 v Praze, aniž by byl mohl potěšiti se pohledem na dokončené dílo své. Avšak dílo započaté nebylo zastaveno. Nástupce Ferdinandův Jan Jiří Jáchim hrabě Slavata, bratr zemřelého, velikomyslně stavbu chrámovou

dal dokončiti, ač nižádným slibem vázán nebyl. Plán ku chrámu zhotovil pražský stavitel Ursini, stavbu řídil palír a později zednický mistr a stavitel Jakub Werner. Dozor na stavbu vedli Pauláni sami. Pokud z účtů seznati lze, obnášelo vydání na stavbu kol 46.626 zl. 6 kr. nepočítaje v to povozem robotním bezplatně dovážených rozličných cihel z panské cihelny Lodheřovské u Jindř. Hradce, pak dříví a j. v., což snad též tolik obnáší. Chrám vystavěn jest dle způsobu četných kostelů z druhé polovice 17. století. Tehdáž obecně napodobován byl tak zvaný sloh italský. Chrám tvoří kostku 12 sáhů z déli, z šíři a výšky. Průčelí nese ve výši nápis stavby chrámu se týkající a má krásný portál. Presbyterium obráceno jest k západu, na kteréž straně při kostele také stojí čtyřhranná úzká věž italská. Po obou stranách kostela jest po pěti opěracích pilířích, mezi nimiž nacházejí se kobky, z nichž čtyři slouží za oratoria, dvě prostřední za průchod upraveny jsou a čtyř ostatních užito jest jako kaplí pro oltáře. Hlavní oltář jest 12 sáhů vysoký a rozkládá se po celé šířce lodi chrámu. Jest proveden ve způsobu pozdní renesance. Ohromný obraz oltářní jest od Christiana Schödra (1681) a představuje Nejsv. Trojici. Chrám má mimo hlavní oltář ještě 7 oltářů. Zvláště cenné jsou dva obrazy na postranných malých oltářích, z nichž jeden představuje P. Ježíše v hrobě a druhý svatou rodinu. Oba jsou od neznámých malířů. Na oltáři sv. Michala uloženy jsou reliquie sv. Felika, kteréž pocházejí z katakomby sv. Kallista v Římě. Daroval je sem Karel Felix Havata, generál karmelitánů r. 1682. Za hlavním oltářem dole jest sakristie a nahoře v poschodí bývalé oratorium Paulánů. V sakristii jest pěkná vyřezávaná práce, představující strom vykoupění, provedená dle podání obyčejným nožíkem od Paulána, který se čímsi proti řeholním pravidlům provinil a ve svém vězení ji zhotovil. Pozoruhodné jsou v chrámě také krásné stukové práce na římsách, jež pocházejí od slovatného vláského mistra Cornety. Pod chrámem jest velká krypta, pod sakristií druhá menší.

Jestli již v dřívějších dobách poutníků hojnost sem přicházelo, byly poutě do nového chrámu ještě více navštěvovány. Mnoholi poutníků přicházelo, dá se poznati z počtu kněží cizích. Na příklad při obědě na den Nejsv. Trojice r. 1679 bylo

tu 29 kněží, ač mnozí kněží, když mši sv. ráno odsloužili, pro vzdálenost cesty již hned po snídani odjeli. Mnozí poutníci cestou sem vykonávali přísná pokání. Tak vime o růžencovém bratrstvu v Nové Bystřici, založeném r. 1660 1. listopadu, že členové jeho následující tuhá pokání cestou sem konali. Když nejprve Paulán, který za tím účelem do Bystřice přišel, ze zvláštního lešení na náměstí byl kázání k lidu učinil, uchopili údové bratrstva pohotově stojící těžké dřevěné kříže, které na útraty bratrstva se pořizovaly a majíce je cestou do kláštera na ramenou, nápodobovali bolestnou cestu Spasitelovu na Kalvarii. (R. 1716 pořizeno bylo od bratrstva řečeného 21 takových křížů.) Jiní dali si ruce rozpjaté přivázati na dřevě, kteréž za krk sobě položili a takto snášejíce částečně bolesti ukřižování, ubírali se v průvodu na klášter. Konečně někteří přivazovali sobě na hlavu tak zv. disciplinární kápě, kteréž měly jen dva otvory pro oči, obnažovali žádá svá a mrskali se dutkami, na jejich konci připevněny byly na řemínkách železné hvězdičky. V čele průvodu nesena byla socha P. Marie. Pro případ nějakého omdlení neb onemocnění šel také sebou lazebník. Jak pamětní kniha farní poznamenává, přicházeli prý sem i nekatolíci z Moravy ku slavnosti Nejsv. Trojice, kteří po celou noc ze soboty na neděli v chrámě zpívali a ráno v neděli zas domů se navraceli. Teprv když jim v tom překáženo bylo, ustáli po čase od obvyklých poutí.

Přízeň svou Paulánům Jan Jiří Slavata projevil také propůjčením t. zv. jaterních polí a že jim povolil za jistou dávku ječmene pivo přes míru ve fundační listině naznačenou. Taktéž r. 1685 a 1688 i jinak byl jim nápomocen. Když nástupce Jana Jiřího František Leopold Vilém hrabě Slavata 1691 zemřel a jediný bratr naživě jsoucí Karel Felix generál Karmelitánů z řádu vystoupiti nechtěl, zrušen fideikomis (svěření) a veškeré pozůstalé statky Slavatovské na základě smlouvy ze dne 17. listopadu 1693 na pět dílů rozděleny. Čtvrtý podíl s novobystřickým a chlumeckým panstvím a 17.419 zl. 22 kr. z panství hradeckého připadl na Jana Leopolda svob. pána z Pětikostelí, syna Kateřiny Terezie, dcery to Jáchima Oldřicha hraběte Slavaty a Arnošta svob. pána z Pětikostelí. Paulánská klášterní fundace přijata byla také do podílu, avšak měla

prý plněna býti toliko z piety (dětinné účty), nikoliv však z povinnosti, poněvadž fundace nebyla zanesena v zemských deskách. Také nebylo přijato od dědiců za povinnost, udržovati stavení kostela a kláštera sarta tecta t. j. v dobrém stavu. Proti obojímu podal zdejší klášter stížnost. Pauláni namítali, že není třeba, aby zbožná nadání zanesena býti musila v deskách zemských, že závaznost jich trvá i bez toho, na plnění nadace z piety že nemožnou spolehnouti. Co se druhého jich požadavku týče, hledali pomoci až u samého císaře Leopolda I. předstírajíce, že udržování velkého kostela a kláštera nelze od nich žádati, ale že jest ve fundaci obsaženo. Zakladatelé zajisté že nechtěli vystavěním velkého kostela a kláštera mnichům nenesitelné břímě uložiti. V první při došlo k vyrovnání, v druhé však Pauláni neprorazili. Císař dav sobě předložiti zprávu o věci té, poukázal mnichy na dobrou vůli dědiců Slavatovských s tím dokladem, že mimo nadání roční, jim také pozemky darované byly a že odtud dosti slušně stavení svá opravovati mohou. Tu se mniši obrátili s prosbou na dědice. Z těch hraběnka Marie Josefa Slavatová, provdaná Černínová z Chudenic a držitelka panství jindřichohradeckého zavázala se jako almužnu každoročně 50 zl. dávat.

Když tyto záležitosti byly vyřízeny, žili Pauláni za panování rodiny z Pětikostelí, jež zatím do hraběcího stavu povýšena byla, opět v míru. Jak s fassí příjmových vysvitá, pamatováno na Paulány fundacemi i dary v dosti hojné míře. Přispěla zajisté také k oblíbenosti jejich ochota, s jakou i daleko mimo klášter pilně vypomáhali. Nejen že v Bystřici často bývali, dočítáme se o výpomoci jejich také v Chlumci a Slavonicích.

Dle Trajera zrušen paul. klášter novobystřický 1. listopadu 1785. Řeholníků tehdaž zde žilo 13. Starší bratři dle Beranových dějin Nové Paky přišli do novopackého kláštera, kdež jako pensisté do r. 1789 žili, potom ale klášter opustiti musili, mladší kněží přišli do duchovní správy. Klášter novobystřický úplně zrušen byl, však asi teprv r. 1789, neboť teprv. 15. března 1789 datována jest křestní matrika nové lokalie na místě kláštera tuto zřízené. Komise licitační na paulánské grunty sešla se také teprv 23. března 1789. Grunty prodány vrchnosti novobystřické za 430 zl., kupní smlouva o tom podepsána 24. března

t. r. od Františka Halbigera komisaře administrace statků nábož. fondu, Aloisia Hilgartnera vrchnostenského zástupce a od řiditele panství Petra Jana Zvěřiny. Kostel se dvěma přilehajícími chodbami podržel náboženský fond, klášter pak koupila taktéž novobystřická vrchnost (15. září 1790) se závazkem vydržovati tuto byt pro lokalistu a školu. Příjmy kláštera, které záležely mimo grunty z 18.129 zl. jistin nadačních a z nadačních dávek, dostaly se náboženskému fondu. Vrchnost bystřická, jakožto fundator kláštera, odváděla od r. 1789 až do r. 1860 náboženskému fondu tak zvanou rentu peněžní 490 zl. 30 kr. jako jindy Paulánům a místo dávek naturálních platila ročně relutum 525 zl. v celku tedy 1015 zl. 30 kr. vídeňské mince. Od 1. ledna 1860 však na základě dohodnutí mezi c. k. místodržitelstvím a vrchností platí vrchnost na penězích renty 206 zl. 1 kr. r. č. a za naturalie 892 zl. 50 kr. r. č. tedy v celku 1098 zl. 51 kr. r. č. Knihovna klášterní odeslána do universitní knihovny v Praze, celá však sotva. Když mnichové z kláštera vypuzeni byli, bylo tu skoro tak pusto, jako po osudném dnu r. 1533. V klášteře z počátku bydlil jen lokalista P. Cyrill Tamon, býv. sváteční kazatel zdejšího kláštera a učitel Matěj Liskovec, který z Konsače sem se přistěhoval a zde dopoledne učil, kdežto odpůldne v Konsači vyučoval. Teprv když r. 1790 hraběnka Antonie z Aldring, majitelka panství novobystřického, paulánskou zahradu a některé pozemky šesti kolonistům za 860 zl. prodala a později ještě více kolonistů sem se přistěhovalo, oživilo místo opuštěné a povstala vesnička, kteráž Klášter se nazývá. Ohavnost spuštění neminula ani zdejší klášter. Když vrchnost nová založila železárnou Terezinovskou, užito cel klášterních za příbytky pro dělníky a uhlíře, krásný refektář nástěnnými malbami ozdobený stal se s bývalou kuchyní klášterní evokárnou, knihovni síň s pěknými malbami nástěnnými stala se skladem haraburdí. Pro refektář nastala doba lepší teprv r. 1860 — stál se školní místností. Nyní pouze oddělení farářovo a místnosti pro školu a příbytky dvou učitelů jsou úpravnější, ostatek budovy klášterní, která spolu slouží za příbytky pro drvoštěpy a pensisty, udržována jen pokud nejnutnější potřeba káže.

Od zrušení kláštera vystřídali se následující duchovní správcové na lokalii

Klásterské, která r. 1856 stala se farou: 1. Cyrill Tamon od r. 1789 do r. 1795. 2. Apollinář Plattner 1795—1805. 3. Martin Skalický 1805—1810. 4. Martin Aleš 1810—1831. 5. František Linhard 1831—1847. 6. Šimon Petersilka 1847—1858. 7. Bedřich Beneš 1858—1869. 8. Ondřej Krammer 1869—1882. 9. Josef Mrštík od r. 1881. Na opravu chrámu zvláště z venku spustlého povolilo vys. ministerium kultu a a vyučování výnosem ze dne 3. srpna 1883 č. 12554 z náboženského fondu 3278 zl. 14 kr. a slíbeny pro budoucnost ještě další opravy.

III.

Paulánský klášter u sv. Anny v Těnovicích.

V životopisu sv. Františka z Pauly, sepsaném od Paulána Josefa Marie Perri-mezza, arcibiskupa Bidronského vydaném r. 1713 v Neapoli, udává se povstání prvních klášterů paulánských u nás v této řadě: Nejprve jmenuje se Thalheimský, pak Kugelweitský, na třetím místě klášter sv. Anny v Týně nad Vltavou a konečně klášter nejsv. Trojice u Nové Bystřice. Také v Institutio Novit. připomíná se klášter Paulánský v Týně, ač spolu se podotýká, že není jednoty v psaní, že u některých psáno Taynovitz. Že by v Týně nad Vltavou býval klášter Paulánský jest zcela bezpodstatné, v pravdě však čtení Taynovitz přivádí nás na skutečný klášter Paulánský v Těnovicích, kterýž však teprv založen byl po založení kláštera Novobystřického a sice jak v direktáři arcid. pražské poznamenáno r. 1524, kdežto Frind ve svých Dějinách biskupů a arcibiskupů pražských klade rok založení na rok 1520. Téhož léta totiž rytíř Jan Hřovec na Hřově založil v Těnovicích (ne první jak u Frinda se praví) klášter Paulánský, který však potrvál jen do r. 1559. Řeholníci zajisté dílem pro nepřízeň dědice zakladatelova, dílem také poněvadž v tehdejších smutných časech sbírkami málo získati mohli, chtěj nechtěj klášter svůj opustiti musili. R. 1566 zřízena v Těnovicích fara. K znovu zřízení kláštera nedošlo. Více o klášteře Těnovickém naléztí pisateli se nepodařilo. (Pokrač.)

V světle a stínu.

Črta z dob bídý našeho lidu. Vypravuje

Jos. Fr. Rejzek.

V svatvečer sv. Václava r. 1779 v Oudrniciích u Řihů ještě svítili, když už ponocný na druhém konci vsi oznamoval zahnutým rohem jedenáctou. Sešlo se sem lidu, jako když před čtrnácti dny se odtud vypravovala stará Řihová na věčný odpouštěnek za malou zídku k sv. Martinu. Dlouhá louč, zatknutá ve stěně mdle osvětlovala zachmuřené tváře, čela vrásčitá. Byl tu Taraba, Řehák, Hubál, Košťák, Smutný, Vaníček, Horčička, Menčík — byli tu všickni lánici, chalupníci . . . Na dvoře sypala ohromná hruš — stará kyselka — sežloutlé listy na mladou chasu, a všecky ty, kteří se ostýchali do rychty. — Rychtář Řiha seděl za širokým, dubovým stolem, a hleděl do špinavého papíru, v jehož levém rohu tměla se velká pečeť.

Náhle se rychtář pohnul. Rozhlédl se po všech, jakoby počítal, a ptal se:

„Půjdeme?“

A zase zadíval se do žlutavého archu, odkud se na něho, jakoby na posměch šklebila slova: *„— a proto se nařizuje důtklivě a přísně, aby zítra o svatý Václav ráno v šest hodin každý stál už u Zlivské hajovny, připraven na celý den . . . Jestliže by ale jen jeden scházel — celé vsi robotu bude zdvojnásobněna na věčné časy a rychtář za něho . . .“*

Nikdo mu neodpovídal.

„Nuže, půjdete sousedé?“ ptá se opět, teď hlasem třesavým. Ani se jim už neodvažoval do očí se podívat.

„Já nepůjdu,“ ozval se po chvíli Taraba.

„Jest svatého Václava, ať si nadhánějí sami, když se jim chce honu. Je jich k tomu dost. Já se nehnu, ani na krok,“ odpovídal Menčík.

„Já také ne; — já nepůjdu, — do kostela; — ani na krok,“ opakovali všichni.

„A já nepůjdu také. Raděj statek zapálím, ať s ním shoří vše . . . Ať mi uloží větší robotu — ale pak si budou moci na robotu chodit sami. Ta zvěř, kterou jim máme zítra nadhánět, lépe se má. Nepůjdu nikam. Svatý Václav, který nás chránil a naše předky, ten nám pomůže i před těmi karabáčníky. Pracujeme jim celý týden — jsme jako otroci — neděle však patří Bohu . . . Nikam nepůjdeme . . . křičel Řehák. A pak prudce vstav otevřel

okno, a volal hromovým hlasem na dvůr, kam se sešla skoro celá ves:

„Zítra půjdete do kostela! Půjdete prosit svatého Václava, aby pomohl nám od těch trapičův, aby vyhladil je do jednoho. Rozuměli jste?“

Prudký severák opřel se mocně o starou hruš, a strásal listí k zemi, odpovídaje šumem za shromáždění, jež se neodvažovalo. Pak letěl dál, k jihu, jakoby nesl na perutích svých zvěst odtud do jiných zubožených, týraných dědin . . . jakoby volal cestou všude: „Nechodte, nad námi ještě jiný Pán . . .“

A nešel z celého panství ani jeden. —

„V Libáni dej za tatínka na mši svatou; je dnes jeho svátek, a tvůj také,“ pravila stará Juklová ráno o sv. Václav, svému synu, jemuž dochovala největší skoro statek v Oudrniciích. Co stálo to ubohou stařenu, než došla s berlou ze svého výměnku na statek. Bylo to sice jen přes dvůr, ale co stálo ji to námahy . . .

„Já do Libáně nepůjdu!“ ozval se syn nevrle.

„Tedy v Kopidlně.“

„Také ne.“

„Což nepůjdeš dnes ani do kostela?“

„Ne.“

„A proč?“

„Musím na hon. Páni poroučeji.“

„Ty nesmíš. Pán Bůh jest také tvým pánem. a ten jest mocnější . . . Ty nesmíš jít — nesmíš.“

„Musím.“

„Když věnuješ jim celý týden, věnuj jeden den Pánu Bohu. On tvým pánem největším. — Jdi do kostela, a pomodli se za tatínka, za sebe, za mne . . . na hon nechod . . .“

„Pánů musíme poslouchat — já půjdu“ — pravil mladý Jukl. „Kdo s pány je, páni s ním“ myslil si a odcházel.

„Jen jdi do kostela, synáčku můj — aspoň na hrubou, až bude po honě — Pán Bůh větší pán. — Tatínek tvůj chodil také — a já už nemohu . . .“

„Já také ne,“ pravil zhurta.

„Já ti kážu, abys šel, jsem tvá matka — dítě musí poslouchati. — Na hon nesmíš — hřešil bys . . .“

Více neslyšel, slyšeti nechtěl.

Šel rychle, obávaje se, aby nepřišel pozdě. „Však oni tě odmění, a tam ty potrestají. Na robotu jdeš dnes naposled, třeba v neděli, třeba na den sv. Václava.“

Až budeš rychtářem, do kostela budeš moci chodit každý den . . .“ mluvil mu jakýs hlas. Přišel na Hrádek, ohlédl se, jak daleko jsou červánky. Snad chtěl v nich vidět jitra svého štěstí . . . Co to? — Toť jeho statek! — Není možno . . . A však přece . . .

Jukl běží rychle zpět, aby chránil hořící svůj statek.

Od senníka odnášeli do mdlob kleslou starou Juklovou. V pravé ruce svírala křesadlo, a když procitla, volala:

„Nejsem žhářkou — Pán Bůh mu to zapálil.“

Šořel statek, výměnek také. —

Smutný listopadový den. Dusná vězení ve Starých Hradech jsou přeplněna. Zdvihá tam těžká pouta Říha, Taraba, Hubál, Vaníček . . . Kdož vypočte ta jména — všickni kdož nechtěli neb nemohli přehnouti do lesů — je tam i stará Juklová, na kterou žaloval syn, že mu zapálila statek, proto, že chtěl jíti na hon.

„Pán Bůh mu to zapálil, já nikoliv,“ volá stále, a nárek její pohnul už i tvrdého k „selským robům“ mušketyra Rotu, že sňal jí pouta. Juklová se s ním sprátelila.

„Jděte do Oudrnic, na výměnku v polici jsou mé „modlitby“ — přineste mi je, chci se pomodlit, je tam krásná modlitba za děti, a já ji na paměť neumím.“

„Snad byste se modlila ještě za toho nevděčníka?“

„Jen jděte, je to můj syn, mé dítě, potřebuje toho,“ a stařena vzala stříbrný peníz, jenž jí visel na krku, jež jí darovala matka její ještě jako děcku, a se slzami v očích podávala dojatému Rotovi, jemuž přec vždy z té duše protivni byli ti „selští otroci.“

„Jen jděte.“

A Rota šel — ale šořel i výměnek, v něm i modlitby.

Vyplněné přání.

Obrázek z vesnice od Vinc. Drbohlavá.

(Dokončení.)

Za krátký čas nalezáme Václava v semináři. Vkročil do něho se srdcem stísněným, plným nepravých předsudků a obav. Myslil, že tu bude život řadou dnů utrpení a strádání.

A hle! Zima prochala a Václav dostával jiného názoru o semináři a vůbec o celém povolání kněžském.

Cos v srdci mu zalahodilo. Jako když tam píseň dlouhá se rozezvučí a sladká. Zdálo se, jakoby uprchlé štěstí do duše s jarními květy se vracelo — jimiž příroda právě se krášlila.

Ledový pás kol hrudi nesdílnosti tál. Duch spjat dříve chmurami — pružněji se povzněl a byl nyní jako nenasytný velikán. Stápl se v hlubinách věd a vybíral perly, jimiž se zdobil vždy chvatněji a chvatněji. Cítil, že ho cos k tomu puď, aby neustával — cítil, že s nedočkavostí čeká první úsvit jitra, aby bádá a studoval znova. Dostal lásku k tomu stavu, v němž myslil, že nalezne trýzeň. Vždyť řečí ty, jež slyšal za dveřmi semináře byly jen ohromnou lží. Zde učil se člověk láске, té svaté, jež lidstvo věčnou páskou pojí. Zde řídil se mohutným vzorem velkého Učitele lásky. Zde nacházel bratry, již ho podporovali, potěšovali, naděje mu dodávali.

Zde slyšal: Buďte učiteli a rádci lidu dobrými! — K tomu planul celou silou duše.

Sem k studnici pojď a pij z pramene vědomostí! volala na něho povinnost. I k tomu chutě měl. Co ho odstrašovalo? On jásal. Nalezl jsem, po čem jsem toužil!

Rok uprchl. Vracel se domů. S úzkostí matka ho čekala, myslila, že syn se trápí. Přišel. Růměnec zdravoti líbal ho v líce. Oko zářilo do světa šťastně a blaženě. Na ústech mu spočíval milený úsměv. Veškerý klid duše zrcadlil se mu v obličejí. Vidouc tu změnu matka, zaplesala v duchu svém.

„Jsi šťastno dítě mé,“ tázala se ho v objímání.

„Šťasten matičko, jako nikdy dříve,“ odpověděl.

Otec se těšil nesmírně. —

Léta uplynula rychle. Václav byl vysvěcen. Církev získala nového dělníka na vinici, pilného, zbožného a svědomitého.

V újezdeckém chrámu Páně byla veliká slavnost. Novosvěcenec sloužil v sídle první mši sv. a uděloval požehnání. Kostel byl přeplněn lidstvem. Šeptu bylo slyšet dost a dost. Jinak to již při takové neobyčejné slavnosti nebývá. Zvláště ženy na mladém knězi mnoho dobrého viděly.

Přece toho chudšasové rodiče se dočekali,“ — šeptala jedna sousedce. „Jak

jest matka velmi sešlá. Dlouho tu již nebude.“

„Teď se jim odlehčí. Jen hleďte, jak mu to hezky sluší!“

Tlačily se ku předu.

U oltáře klečeli staří rodiče Václavovi. Matčino srdce se rozplývalo radostí. S těží držela se svého manžela, aby nepadla. Proud slz řinul se jí z očí ustavičně. Nastal dojemný výkon — kde Václav drahým rodičům uděloval kněžského požehnání.

Jak dotekly se ruce jeho hlavy matčiny, zatemnilo se jí v očích a — kácela se ve mdlobách do náručí svého manžela.

Nastal šum. Vše tlačilo se k omdlelé. S těží ji vynesl otec z kostela. Požehnáv všem najednou odebral se Václav do sakristie a potom spěchal k matince.

Ubohé síly každým mžikem ubývalo. Bůh vyhověl přání jejím, ponechal ji tak dlouho na živu, až syn stal se sluhou Páně.

„Milý synu,“ šeptala mu blahem se usmívajíc vstříc, „cítím, že odejdu. Bůh mi dopřál té radosti, že tebe vidím tím, kým jsem si přála. Netoužím již po životě, vždyť ty jsi již hotov. Ach, jak blaze kol srdce. Václave umírám spokojeně a blaženě. Cítím jak slábnu více a více. O pospěš mi udělití posledního pomazání. Václave pospěš!“

Odkvapil do kostela, aby matku na poslední pouť připravil. Byl to jeho první obřad, kterým činnost kněžskou započal. Svě matce! Jak bylo srdci jeho!

Sladká smrt jest nábožnému. Nikdo snad tak lehce neumíral, jako matka Václavova. Přijala tělo Páně z rukou synových. Přijala poslední pomazání a slova útěšná od milovaného syna.

Svatý úsměv spokojenosti rozlil se po tváři vráskami kryté. Byl to úsměv, ježž péro vypsat nemůže, ježž ani ruka nejnadanějšího malíře vytvořit nemůže. Byl to úsměv dělníka, jenž zhotoviv dílo své pánovu pochvalu vyloudil. Byl to úsměv poutníka, který po strastné cestě, dosahuje cíle pouti své.

O matky blažené, jak vám srdce se blahem plní, když děti své vidíte na teplém výsluní spokojeného žití. O matky něžné a milující, jak rády opouštíte slzavé oudolí vidouce dítky své, pro něž srdce vaše láskou nezměrnou bilo, pro něž jste pracovaly do umdlení, na výši té, již přály jste sobě od prvního úsměvu dítěte

nevinného. Vy neznáte bolu, neznáte strachu smrti ledové! Materské oko naposled pohlédlo s tím vděčným milovaným výrazem ku synu.

Posvátné ticho rozhostilo se po světlici. Čarovná záplava rubinového světla zapadajícího slunka vnikla otevřeným oknem do jizby a matně ji ozářila.

Otec stál u hlavy své manželky maje ruce sepjaty. Z očí mu kanuly slzy. Slzy ušlechtilého bolu.

Syn šeptal slova modlitby a matka je sála naposled. Pak vložila ruce své na hlavu synovu a žehnala mu též. Hlas její slábl více a více. Ještě ku chotí se usmívajíc pohlédla, jakoby mu říci chtěla: již jdu, přijď brzy za mnou!

Ledva Václav dokončil modlitbu — zachvělo se lehce tělo její a duše vznášela se k nebesům. Úsměv z lící jejích nevymizel. Zkameněl na tváři matčině. Bůh vyslyšel přání její a vzal ji potom k sobě. Bylo to náhodou, nebo vyšší mocí?

Moudrost ze života pro život.

(Pokračování.)

36. Theorie a praxe.

Theorie (řec.) slove vůbec prosté poznání věcí beze všeho vztahu ku konání neb jednání, což padá do oboru *praxe*, která jest výkonné používání jistých prostředků k dosažení určitého cíle. —

Vizme, jak se má theorie k praxi a naopak.

Hmota, t. j. vše, co se hmatati dá, — jest jistým zákonům podrobena, jichžto poznání (*theorie*) jest velice prospěšné, byť i nebylo nutné. Kdoby chtěl jen k účinku neb výkonu (*praxi*) zříti, maje *theorii* za neužitečnou, sám o mocnou páku pokroku by se připravil. Věda se zabývá seznáním zákonů, jež přírodu ovládají; musí tedy spolupůsobení vědy ve všech věcech býti velmi důležité. Jen považme, co vše v novějším věku povstalo od té doby, co se přírodní vědy pilně pěstují, vzdělávají. Jaké to pokroky! Každý den téměř nový objev a vynález. Co jest ale vynález jiného, leč praktické upotřebení vědy. Pouhá zkušenost, ježto oči zavírá před vědou a povrhne *theorii*, svědčí o nerozumné a pošetilé vysokomyslnosti. Člověk se rozeznává od zvířete hlavně rozumem a kdo světla rozumu se zbavuje, je nevďěčným k svému Stvořiteli. K čemu to světlo nám dáno? proč bychom nechtěli vědy se tázati a

DOPISY.

Z farnosti Podolské u Prahy,
dne 21. června.

Nepamatuji se, že bys milý Blahověste, byl kdy čehos blaženého věstil z osady naší; a proto maje tentokráte srdce plné zvěstí blažených, chápu se péra, abych na papíře je zaznamenal, Tobě svěřil, a tak i duše mnohých milých spoluvěrců obveselil. — V kostele, při kostele i ve škole, všude kde duchovní má pole svého působení, lze pozorovati, že otěže duchovního vedení, jež rukoum předešlého důstojného pana faráře Kovářovice, veterána již starce, unikaly, nalezají se nyní opět v pevných rukou. Nynější dp. farář dr. Karel Řehák snaží se na všech místech míti určitý pěkný pořádek. Do sakristie pořídil hned po příchodu svém *hodiny*, a ty zdají se býti pány jeho při pořádku služeb Božích. Udeřením 8. hodiny ráno v dny sváteční jsou služby Boží ranní; udeřením třetí odpoledne jsou služby Boží odpolední; dne všedního jest mše svatá vždy o čtvrt na osmou, tak aby dívky v osm hodin již vyučovány býti mohly. Místo varhan měli jsme na kůru střep, červotočinou tak prolezlý, že tony z něho vyluzované jen z pobožnosti vyrušovaly. I pořízeny jsou *varhany* jiné, jež p. farář nakládem 200 zl. dal u p. Eisenhuta v Praze opravit. Mají 6 rejstříků manualu a pedal, a mohly by i v kostele velikém platné služby konati. Pan farář koupil je za cenu velmi mírnou od OO. benediktinů v Emausích, kterým byl, pokud ještě českých kazatelů neměli, kazáním vypomáhal. Za staré „varhany“ dal varhanář — 5 zl.! I do kaple v Braníku pořízeny nakládem obce a přičiněním dp. faráře slušné varhánky o 4 rejstřících manualu a s pedalem. Když poprvé na ně se hrálo, a dívky školní mohutným sborem písní zpívaly: zaplakali mnozí osadníci braničští radostí nad touto „novotou.“ Také pořízeny přičiněním slavného ústavu šlechtičen na hradě pražském i jiných dobrodinců nový červený *ornát*, plátna na oltáře, prádlo kostelní a jiné *potřeby obřadní*, jako lucerny ku pohřbům, svícny na oltáře, Boží hrob atd. Zvláště překvapeni jsme byli obnovou staré, ale velice porouchané stříbrné monstrance, které bylo poprvé užito o slavnosti vzkříšení Páně. Pan klenotník Francel celou znova vypravil, vy-

podle ní se spravovati? Jak zdá se, všechny vědy obsahují mnohé věci jen k přemýšlení (spekulativní) neužitečné, zbytečné; však blíže-li přihledneme, snadno se přesvědčíme, že i těch od celku nelze odloučiti, aniž bychom vědu samu zničili aneb že jsou v poměru k uměním, o němž jsme prve neměli ani tušení. Jen kdo povrchně patří, tomu zdá se ve vědách mnoho zbytečného. Čas a vtip dovedou i postranních koutův osvětlit a mnohé prospěšné, praktické výsledky i z vedlejších věcí vyvodit. Na důkaz toho mohli bychom nesčíslných příkladů podati.

Bez theorie bývá praxe slepá, nehybná, neb alespoň příliš zvolna ku předu kráčí; bez praxe je mnohdy theorie marná, jalová, neužitečná; neb aby theorie měla pevný základ a prospěch, třeba věci pilně pozorovati a prakticky jich upotřebiti. Co by na př. byla věda zemědělství bez zkušenosti rolníkovy?

Nejpěší příprava k provozování nějaké živnosti, průmyslu, řemesla, obchodu jest věda, na níž ona živnost se zakládá. Naši dělníci a řemeslníci byli by zajisté mnohem spůsobilejší k svému zaměstnání, kdyby zkušenost svou stavěli na základech vědeckých, kdyby bylo škol odborných, v nichž by mládež obětovala drahý čas předmětům užitečným k svému budoucímu povolání; z čehož by mnohy prospěch vyplýval národu i vlasti.

Dodáváme, co se píše o poměru theorie a praxe v *slovníku naučném*:

Na pouhou theorii jakožto protivu praxe, pohlíženo dlouho s opovržením; avšak v novější době vždy víc a více uznává se platnost theorie, bez níž jeví se praxe pouhým experimentováním bez pravého základu vědeckého. — Musí se v mnohem sic uznati, že theorie přecasto bývá lichá, neplodná, nezáživná i ve zkušenost a život ve zvláštních příčinách lepšími jsou školami všech jiných. — Avšak je spolu na jevě, že slepá praxe, jež není založena na žádném vědění a náhledu do věci, z těžka se může povznéstí výše, než po stupeň jakési rutiny (zručnosti) a poněkud zušlechtěné dresury (vycvikování). Veliký zajisté krok učiněn na dráze duševního rozvoje poznáním, že mechanická praxe i pouhým cvikem a napodobením nabytá, neprospívá a že tudíž dělníkům, řemeslníkům a průmyslníkům potřebí, aby své praktické zřetele zakládali na půdu důkladného věcí poznání (čili na theorii).

(Pokračování.)

zlatil a vystříbřil, dvojitým věncem českých granatů a 6 imitovanými diamanty vyzdobil, tak že má nyní cenu na 300 zl. Vše to učinil hledě ku veliké chudobě chrámu toliko za 48 zl., a mimo to daroval ještě na monstranci rozkošný věnec z padělaných klasů pšeničných, malých hroznů a bílých růží. Také na *hřbitově* patrná změna k lepšímu. Již loni dal p. farář udělati mezi hroby stezky, a ty piskem vysypati, tak aby lidé nechodili při každém pohřbu na zadní části hřbitova vždy přese všechny přední hroby, jako jindy bývalo. Uprostřed zadní hřbitovní zdi vypíná se nyní vysoký dřevěný kříž s pěkně malovaným krucifixem a bolestnou Bohorodičkou. Při velikonočních vyzval nás p. farář k ozdobování hrobů našich milých zemřelých, v jichž vzkříšení věříme. A hle! čeho by se byl dříve snad nikdo nenadál, stalo se skutkem. Dobrá polovice hrobů jest již nyní pěkným drnem obložena, a kvítím vyzdobena, tak že bývalý hřbitov jest nyní jako — sličná zahrada zemřelých. Občané Braničtí požádali za to, aby i u nich slavena byla *slavnost Božího Těla* a sice ve čtvrtek odpoledne, poněvadž po prastarém zvyku slavnost ta v obci farní konává se vždy v neděli odpoledne. A když s ochotou svoleno, tu počal téměř nový život pro Braník. Celá dědina byla o slavnosti Božího Těla na nohou. Hned po půlnoci, když se ukazuje počalo na pěkný den, začato se stavbou oltářů a ozdobováním domů. Od rána procházela hudba ulicemi místa, aby den oslavila. Od rána také zaznívaly výstřely z hmoždířů. Na odpoledne sešlo se ale do Braníka, zprávami v novinách a veřejnými plakaty přilákáno veliké množství lidstva, jako zřídka bývá, ač Braník znám jest pro svou náchylnost k veřejným slavnostem. Snad na 3000 lidí mělo účastenství při „prvé slavnosti Božího Těla v Braníku,“ a na 100 družiček bile oděných kráčelo před nejsvětější Svátostí. I židé vyzdobili domy své. Po celý večer pak nebylo téměř jiné řeči v žádné společnosti v Braníku, leč o slavnosti Božího Těla, střelbě, hudbě a zpěvu při ní. Jest-li ale slavnost v přífařené obci byla veliká a upřímná, snažila se ji obec podolská ještě překonati, ač počasí poněkud nepříznivé na závadu bylo. Téhož dne slavil p. farář zároveň své zasnoubení s osadou, čili svou *installaci*. V předvečer slavnosti učinila mu kapela p. Lehovce 30 mužů čítající, slav-

nostní zastaveničko. Druhého dne dostavili se zástupcové přífařených obcí a jiných korporací se blahopřáním. Udeřením 3. hodiny odpolední instaloval vdp. vikář Štěpán Pittner řádem předeepsaným p. faráře, při kterémž úkonu, jakož pak i při procesi pělo okteto vinohradských pěvců. P. vikář vyličiv vlastnosti „duchovního — otce,“ a „duchovních — dítek“ uchvátil srdečnou promluvou svou posluchače.

Ze Starého Přerova, v Českobrodsku.

V červnu 1884.

(Návrat do cirkve svatě.)

Mnoho zajisté, těžce a trpce zkoušena jest za dob našich sv. církev. Protož vitaný jest ji zajisté každý sebe menší zjev v životě dítek jejích, který dobrému mateřskému srdci jejímu poskytnouti může útěchy. Takovým potěšitelným zjevem byla slavnost, která se v neděli III. po sv. Duchu konala v osadě Staro-Přerovské. Tohoto dne totiž při slavných službách Božích, složila evangelička h. v. Anna Bliml-ová způsobem slavným vyznání sv. víry římsko-katolické, byvši dříve po delší dobů vyučováním ve sv. víře katol. od místního duchovního správce Karla Laudy důkladně připravována. K slavnosti této za našich dob dosti řídké, dostavilo se i přes nepříznivé počasí nejen ze zdejší osady, ale i ze šírého vřkolí veliké množství věřících, tak že prostory chrámové ani všechny pojati nemohli a mnozí v ně státi museli. Úkon samý předcházel vhodně kázání míst. farářem konané „o kráse a pravdě nevěsty Kristovy — sv. církve katolické.“ Nato vyzván Duch sv. písní velebnou, sterými ústy zbožného shromáždění zapěnou, po níž přesně dle řádu církevního zmíněná helvetka slavně skládala vyznání sv. víry naší a to hlasem tak jasným a pevným, že každému patrně bylo, kterak slova její plynou z pevného přesvědčení, ze srdce láskou ku pravdě, zaniceného a touhou po spáse naplněného. Potom měl p. farář ku konvertitce i k veškerému shromáždění přiměřenou promluvu, jejížto patrný hluboký dojem v zarozených očích veškerých posluchačů se značil. Pak mohutným hlasem četného shromáždění zapěná velebný chvalozpěv Ambrosianský. Slavnost vrcholila ve zpívané mši sv., při kteréž konvertitka za společného zpěvu milé písně: „Na kolena padejme“ ponejprv s příkladnou zbožností k Stolu Páně při-

stoupila. Celá slavnost učinila patrně blahodárný, trvalý dojem na veškeré osadníky zdejší i vůkolní a lze se nadíti, že i pro budoucnost bez utěšených následků nebude, an jest to v době poměrně krátké — půl druholeté — již druhý potěšitelný případ, kde mohl dle právě připadajícího sv. evangelia s Božským Pastýřem, místní sluha jeho k osadě své po druhé volati: „*Spolu radujte se se mnou, přátelé a sousedé — neb jsem našel ovci svou, kteráž se ztratila!*“

KRONIKA.

Z Prahy. (*Prohlášení dnů vyšších svěcení a čekatelů kněžství.*) Jeho Eminenci nejdůstojnější arcipastýř ráčil pro udělování vyšších svěcení v tomto roce následující dny ustanoviti a sice pro svěcení na podjáhenství den 9. července, na jáhenství den 13. července a na kněžství den 15. července. O připuštění k vyšším svěcením zažádali; A. Alumnové kn. arcib. semináře. Arnošt Jan, nar. 10. listopadu 1858 ve Slavětíně. Bartoš Václav, nar. 27. února 1857 v Buštěhradě. Bayerle Jiří, nar. 27. února 1861 v Klatovech. Bayerle Moric, nar. 11. srpna 1861 v Klatovech. Blažek Jakub, nar. 22. července 1859 v Domažlicích. Bořický Ferdinand, nar. 14. července 1860 ve Slivenci. Brázda Dominik, nar. 1. února 1859 ve Vracovicích. Čenský Bohumír, nar. 21. dubna 1861 v Načeradci. Černý Jan, nar. 20. ledna 1860 v Rábí. Fiala Josef, nar. 29. července 1861 v Příbrami. Flum Jan, nar. 24. června 1852 v Brtvi. Glossauer Jiří, nar. 22. června 1870 ve Svojsíně. Grüner Jiří, nar. 22. března 1862 v Maschakotten. Charvát Josef, nar. 18. listopadu 1860 v Budapešti v Uhrách. Chochole Karel, nar. 14. července 1861 v Milevsku. Churý Jan, nar. 24. srpna 1851 v Morkovicích na Moravě. Jakl Antonín, nar. 26. ledna 1860 ve Snědovicích. Kotrch Václav, nar. 19. září 1860 v Jiníně. Kozelek Frant., nar. 18. srpna 1861 v Toužimi. Lindner Frant., nar. 20. března 1861 ve Velkých Popovicích. Nejdí Josef, nar. 17. května 1860 v Mrdákově. Pacht Václav, nar. 28. července 1861 v Tachově. Režný Antonín, nar. 22. července 1859 v Pěčíně. Roscher Josef, nar. 3. července 1862 ve Střibře. Siegl Bohdan, nar. 12. července 1858 v

Sachsengrünü. Skřivan Adolf, nar. 10. června 1858 v Třebíči na Moravě. Stibůrek František, nar. 11. ledna 1859 v Benešově. Vrba Josef, nar. 9. února 1861 v Třebostovicích. Zelenka Antonín, nar. 31. července 1862 v Domažlicích. B. Řeholníci. Werner Ferdinand, nar. 16. listop. 1858 ve StřebSKU, klerik řádu Maltánského. Lucek Karel, nar. 23. května 1858 v Horažďovicích, klerik řádu Maltánského. Váchal Václav Martin, nar. 14. ledna 1859 v Milavči, klerik řádu Praemonstrátského na Strahově. Šetka Salesius Josef, nar. 16. března 1861 v Jindřichově Hradci, klerik řádu Praemonstrátského na Strahově. Dietl Hroznata Josef, nar. 7. ledna 1857 v Mladé Boleslavi, klerik řádu Praemonstrátského v Teplé. Horn Bohumír Václav, nar. 16. srpna 1857 v Jablonci u Mimoně, klerik řádu Premonstrátského v Teplé.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 5. července u sv. Havla, od 6. 9. t. m. u Kapucínů na Hradčanech, od 10.—13. t. m. u sv. Josefa u anglických panen na Malé straně a od 14.—17. července u Alžbětinek.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v červnu 117 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 58, ze zemského blázince 24, z nemocnice Milosrdných bratří 7, z nemocnice Milosrdných sester 23, a z umřelých kaplí 5; celkem letos již 630 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový za uděleré milodary díky okresním výborům v Českém Brodě, Štětí, Lounech, Nové Pace, Hostouni, Českém Dubě, Mladé Vožici, Postoloprtech, Kladně, Kinžvartě, Hanšpachu, Poličce, a občanské záložně v Hluboké; pak jedné osobě, kteráž věnováním 30. zlatých, nesmrtelným členem spolkovým se stala. — Za příležitosti valné hromady dne 19. června odbyvané vyjádřil nejdůstojnější pan kardinál, protector spolku, připisem ze dne 11. června 1884 č. 4897. všem členům a dobrodincům spolkovým, zvláště pak předsednictvu a celému výboru spolkovému své vrchnopastýřské díky, žádaje na Bohu, aby jich dobročinné a obětavé snahy milostí svou žehnati a odměniti ráčil.

Z Budějovic. (*Ohlášení dnů svěcení na kněžství*) Čekatelové stavu kněžského budou 16., 18. a 20. července svěceni. Na jáhenství a kněžství svěcen bude: Kratochvíl Vojtěch, nar. v Buděticích. Na pod-

jáhensství, jáhensství a kněžství svěcení budou: Beran Matěj, nar. v Mečíchově. Čáp Jan, nar. v Deštné. Hille Jan, nar. v Písku. Kačer Matěj, nar. v Boru. Kellner Vojtěch, nar. v Merklíně. Kohout Josef, nar. v Trhanově. Krondl František, nar. v Klatovech. Lhotský Vojtěch, nar. v Božejově. Maňour Antonín, nar. v Mostecku. Míka Václav, nar. v Petrově Dvoře. Obrázek Jan, nar. v Krasejově. Paleček František, nar. v Milčíně. Pícha Tomáš, nar. v Novém Bostěchově. Růt Karel, nar. v Roučkovících. Staněk Josef, nar. v Dobešově. Steffel Theofil, nar. v Horáždovicích. Suchan Jan, nar. ve Volšovicích. Šílený Václav, nar. ve Velkém Záblatí. Šindel Matěj, nar. v Nebřehovicích. Šubrt Filip, nar. v Novém Etinku. Tomášek Tomáš, nar. v Polini. Traxler Vojtěch, nar. v Jarošově. Váchal Jan, nar. v Krastavicích. Zvanovec Josef, nar. v Lužnici. Jeden klerik řádu Cisterciáckého z kláštera Vyšebrodského: Panhölzl František Filibert z Platu. Jeden klerik řádu Augustiánů z kláštera Lnářského: Majer Václav Alois z Vodňan. Dny svěcení i jména svěcenců s kazatelnou ohlásí se osadníkům s tím vyzváním, aby dle povinnosti své vydali své svědectví o mravech svěcenců a že v ty dny, v kterých svěcení konáno bude, s lidem kněží nábožně vykonají modlitby za dobré a horlivé kněze.

Literární oznamovatel.

— Dědictví sv. Janské vydalo letos II. svazek krásného díla „*Posvátná města král. hl. města Prahy*“, které jak již známo sepsal p. František Ekert, kaplan u sv. Vojtěcha v Praze. Dp. spisovatel sebral a kriticky probral přehojný material historický, který pak v pěkný celek sestavil. Z celého díla dýše veliká láska k církvi katolické, ku král. hlavnímu městu i ku celé vlasti české. Jest to stručný dějepis i církevní, i umělecký i občanský, nebo chrámové pražští jsou kamenní svědkové veškerého života předků našich. Každý nepředpojatý může se z díla páně Ekertova přiučiti, kterak kaceřovaná církev katolická, po které každý nedouk blátem u nás smí házet, účinkovala, osvětlovala a zušlechtovala národ český. Dodatky a opravy k prvnímu dílu, pak statistická data o svatyních a klášterech pražských, zvyšují cenu spisu toho. Velmi zajímavé jsou statě o svatyních zaniklých, které tak obšírně vyličené nikde nenalezněš. Podíl ozdoben jest obrazy zna-

menitého chrámu sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně a nového chrámu svatého Václava na Smíchově.

— Nakladem knihkupectví B. Stýbla v Praze vyšlo: „*Pravdou k životu*.“ Sváteční, nedělní a příležitostné promluvy od Václava Beneše, kaplana na Klecancch. Díl I. zl. 1.—; díl II. zl. 1.12; díl III. zl. 1.12. (Díl IV. nalezá se v tisku.) — Právě vyšel díl I. sešit 1. Václava Beneše-Třebízského „*Spisů sebraných*.“ Cena 54 kr. Objednávky přijímá a pokračování pravidelně zasílá knihkupectví B. Stýbla v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Novák, býv. kaplan u sv. Jindřicha v Praze, zemřel v Ouhonicích dne 11. června 1884, (nar. v Chyněvě 9. března 1845, vysv. 16. července 1871);
- vdp. Jan Nep. Wehnl, čestný kanov. Staroboleslavský, kn. arc. vikář a osob. děkan v Schoenwaldu, 26. června 1884, (nar. v Jáchymově 27. října 1819, vysv. 31. července 1844);
- p. Jan Riedl, far. v Mühlbachu, 29. června 1884, (nar. v Chebu 29. září 1815, vysv. 25. list. 1838).

Ustanoven jest:

- p. Václ. Polívka, far. Chříč, za far. v Chotýšanech.

Uprázdňené místo:

- Chříč, fara patr. šlechtického Novoměstských, od 2. července 1884.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Hittel, kons. rada, os. děk. a far. v Hrádku (Grottau), 15. června 1884, (nar. 12. října 1802, vysv. 3. září 1828);
- p. Ant. Ullrich, lokal. v Deštné (Töschen), 17. června 1884, (nar. v Liberci 16. dub. 1849, vysv. 21. července 1872);
- p. Frant. Simm, čest. kanov., bisk. vikář a arciděk. v Liberci, 18. června 1884, (nar. ve Wiesenthalu 28. led. 1811, vysv. 3. srpna 1838);
- p. Vil. Seifert, b. notář a děk. v České Lípě. 19. června 1884, (nar. v Drumu 22. dub. 1820, vysv. 25. července 1844).

Vyznamenáni jsou

- p. Jak. Jakowitz, čest. kanov., bisk. vikář a far. v Kundratcích (Kunnersdorf), a

- p. Jan *Pruscha*, čest. kanov., b. vikář a far. v Bezdězi, jmen. arciděkany;
 p. Kar. *Jaenig*, ředit. koleg. del' anima v Římě, jmen. č. konsist. radou;
 p. Jos. *Weber*, far. v Dubé, a
 p. Josef *Bušek*, far. v Tuhani, jmenování os. děkany;
 p. Václ. *Kretschmer*, far. v Rochlici, jmen. správcem vik. úřad. v stříd. Libereckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Mart. *Voldřich*, kapl. v Nov. Rychnově (diec. Budějov.), za far. ve Světcí (Schwaz);
 p. Ant. *Hoffmann*, okr. inšpektor a ředit. ob. školy v Liberci, za admin. arciděk. tamže;
 p. Raim. *Fuchs*, katech. realn. škol v České Lípě, za admin. děkanství tamže;
 p. Pius *Appelt*, kapl. v Hrádku, za admin. tamže;
 p. Gust. *Müller*, kapl. v Dubé, za admin. v Deštné;
 p. Frant. *Šimůnek*, kapl. v Rožďalovicích, za kapl. špitáln. v Čížové (diec. Budějov);
 p. Ant. *Beer*, admin. v Krombachu, za kapl. v Zelnici;
 p. Jos. *Schlosser*, kapl. v Zelnici, za kapl. v Skorotických (Gartitz);
 p. Ludv. *Meinl*, kapl. v Haidě, za kapl. v Benešově (u Děčína);
 p. Bedřich *Pabst*, kapl. v Přísečné (Pressnitz), za kapl. v Holešicích (Holtshitz);
 p. Jos. *Ohmann*, koop. v Polubnech (Polaun), za kapl. v Krásné Lípě (Schönlinde).

Neomysté:

- p. Ant. *Altmann*, za kapl. v Nebuželi;
 p. Ant. *Buchta*, za koop. v Mělníku;
 p. Ant. *Čech*, za kapl. v Oustí n. Labem;
 p. Frant. *Durych*, za koop. v Honšperku (Johannesberg);
 p. Jos. *Grus*, za kapl. v Čouši (Tschausch);
 p. Jos. *Kavka*, za kapl. v Přísečné (Pressnitz);
 p. Jos. *Kindermann*, za kapl. v Borku (Görkau);
 p. Frant. *Langhans*, za kapl. v Georgswalde;
 p. Sidon *Mach*, za kapl. v Děčíně;
 p. Al. *Marburg*, za kapl. v Tannwaldu;
 p. Jindř. *Max*, za koop. v Mladé;
 p. Ant. *Míšek*, za kapl. v Ehrenbergu;
 p. Arn. *Müller*, za koop. v Pankrazi;
 p. Kar. *Musch*, za kapl. v Hoř. Litvínově (Ob. Leutensdorf);
 p. Václ. *Nählinger*, za kapl. v Bullendorfu;
 p. Josef *Nepustil*, za kapl. v Chabařovicích (Karbitz);
 p. Ant. *Ressel*, za koop. v Polubnech (Polaun);
 p. Kar. *Schneider*, za kapl. v Liberci;
 p. Vojt. *Schneider*, za kapl. v Trmčicích;
 p. Gust. *Schramek*, za kapl. ve Fridlandu;
 p. Hyn. *Tichatschke*, za kapl. v Neustadtlu;

- p. Štěp. *Trojan*, za kapl. v Lounech;
 p. Ant. *Weber*, za kapl. v Tušimicích.

Upřádněná místa:

- Hrádek* (Grottau), fara patr. hrab. Clam-Gallasa;
Dešná (Toschen), lokalie patr. hrab. Arnošta Waldšteina;
Liberec, arciděk. patr. hrab. Clam-Gallasa;
Česká Lípa, fara patr. hrab. Albr. Kounice.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ign. *Skála*, far. v Putimi, 7. června 1884, (nar. v Písku 5. ledna 1818, vysv. 8. srpna 1844).

Jmenování jsou:

- p. Mat. *Kubiček*, far. v Čestvicích, bisk. vik. střídnictví Volynského, a
 p. Václ. *Jiřík*, far. v Bukovniku, bisk. notář, jmenování osob. děkany;
 p. Jan *Duben*, osob. děkan v Nezamyslicích, bisk. vikář stříd. Sušického, jmenován b. notářem;
 p. Frant. *Soukup*, far. ve Vacově;
 p. Jos. *Stěpán*, far. v Buděticích;
 p. Jos. *Kovář*, far. ve Svojsčicích;
 p. Mat. *Ziegloser*, far. ve Strašíně, a
 p. Frant. *Šacha*, far. v Rábí, obdrželi exposit. canonice;
 p. Frant. *Špik*, kapl. ve Vacově, a
 p. Frant. *Sáchl*, kapl. v Dobříši, obdrželi synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Severin *Kovář*, far. v Pláni věžovaté, za far. v Nedvědicích;
 p. Ant. *Pixa*, koop. v Písku, za admin. v Putimi;
 p. Jan *Královec*, proz. kapl. v Čestvicích, za fund. kapl. ad montem Calvariae tamtéž;
 p. Jos. *Zach*, za vojensk. kurata I. tř. c. k. vojenského špitálu č. 12. v Josefově;
 p. Tom. *Rejšek*, II. kapl. v Miroticích, za kapl. v Strunkovicích.

Upřádněná místa:

- Pláň věžovatá*, fara patr. nábož. matice, do 1. srpna 1884;
Putim, fara patr. slavné obce král. města Písku, do 26. července 1884;
 Místo českého kazatele při seminářském chrámu v Budějovicích, do 1. srpna 1884.

Číslem tímto počíná II. půlletí „Blahověsta“ ročníku letošního, a dovolujeme si tudíž pp. předplatitele požádati o další předplatné, kteří totiž v lednu jen na půl roku abonovali, aby v zaslání žádná přestávka nenastala. — Zároveň podotýkáme, že úplné výtisky „Blah.“ z r. 1876—1880 v snížené ceně ročník za zl. 1.50 v expedici tohoto listu (knihkupectví B. Stýbla v Praze) se prodávají.

Vydává se
6., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e č

nad hrobem mladé matky.

Konal Fr. Seyvalter.

Jako stín odchýlili se dnové moji,
a jako tráva zvadla jsem.

Žalm 101.

Radostné jsou doby jarní. — Velebný to pohled, když zlaté slunko ozařuje klenbu nebeskou, když ptactvo líbý blaholíje z hrdélek svých, když krásným pažitem zelená se země a něžná kvítka zdvihaají hlavinky své, aby kvetly a vůní svou naplňovaly svěží vzduch. A kolik tisíc tisíců jest kvítků těch a jedno krásnější než druhé, — tak krásné, že ani král Šalamoun ve vši kráse své nemohl se vyrovnati jednomu z kvítků těch. Než co pomůže kvítku krása jeho, — co travičce její zelenost, — zlaté slunko dostoupí svého vrcholu a palčivými paprsky svými zničí travinku, zničí pestrý kvítek, který vadne, schne a hyne.

A nyní, v Kr. shr., co jest život lidský? — Není podobný bylince polní? Ó zajisté! — Dnes bylínka svěží, krásná, — zítra vadne; dnes jest člověk krásný a svěží v mladosti své a zítra počíná chřadnouti, zítra — klademe jej v chladný hrob.

Pravdivý příklad toho máme před očima. Stojíme zde u rakve mladistvé matky, — stojíme zde nad otevřeným hrobem, jakoby země, matka naše, otvírala náruč svou, aby v chladné lůno své přijala mladistvou oběť smrti.

Sem doprovodili jsme ji všickni — dále nemůžeme. Sem doprovodil ji zarmoucený manžel, — dobří rodičové, mi-

lení bratři. Dnes nám jest se s ní rozloučiti a nikdy více nemáme spatřiti milenou tvář jejímiž lici vždy úsměv zahrával.

„Jako stín odchýlili se dnové moji a jako tráva polní zvadla jsem,“ — tak volá k nám v Pánu zesnulá sestra naše v Kr. Ježíši, tak volá k nám slovy žalmisty Páně z rakve své.

Draží rodičové v Pánu zesnulé! Vím jak vychovávali jste tuto dceru svou, že jako o zřítelnici oka svého jste pečovali o ni, že hleděli jste ji dobře zaopatřiti a zjednati ji spokojenou budoucnost. A kde jest vaše práce, — kde ta vaše naděje? Ta tam! Není tomu ještě ani rok kdy otče a matko, vínkem svatebním zdobili jste čelo její, co se slzou v oku žehnali jste dceři své jako nevěstě, kdy loučila se s bratry svými, a s požehnáním otcovským, křížem na čele, opouštěla otcovský svůj příbytek; není tomu ještě ani rok, dobrý muži, kdy manželka tvá před oltářem Nejsvětějšího tobě přísahala lásku a věrnost manželskou, upřímnost a poslušnost až — do smrti! Než smrt přišla brzy; neúmorná smrt nic nedbá, že tím roztrzen jest svazek svaté lásky manželské a něžné pouto lásky rodičů pečlivých, že ledovou pravici svou do hrobu skloníc matku mladistvou, — zanechává zde, sirotka samotného, nemluvně, jedináčka.

O ubohé, nešťastné ditko! Tys nepoznalo matku svou, tys nepoznalo co jest hejčkati se na loktech matčiných, sedati na jejím klíně, vinouti se k srdci jejímu, — libati milou tvář své matičky. Až dospěješ, až k poznání přijdeš, přijď o malé robátko sem, vyhledej zde hrob matky své a vřelou slzou lásky dětinne svaž

hrob své rodičky. — Kdo nyní pečovati bude o tebe jako by byla pečovala matka tvá? — Ty o muži zarmoucený, který láskou pravou přilnul jsi k choti své, — obětuj tuto lásku sirotku jejímu, dítětu svému, a ona s hůry nebes těšiti se bude lásce té. —

Aby květina lépe rostla, přesazuje ji zahradník do půdy lepší; — a tak i ji povolal k Sobě Pán — zahradník nebeský, — vzal k Sobě ženu dobrou, dceru upřímnou, sestru laskavou, aby vytrhl ji zde z údolí slzavého a přivedl ji v kraj lepší, v sad rajský — v krajinu nebeskou. Amen.

R e c

nad rakví zbožného starce.

Konal *Fr. Seyvalter.*

„Nyní propustíš o Pane služebníka svého v pokoj.“ Luk. 2, 29.

Smutná zajisté událost shromáždila nás všechny zde ve svatyni Páně. — Zde u prostřed chrámu stojí rakev, a v ní odpočívá muž — stařeček, křesťan zbožný a spravedlivý, občan vážený, ctihodný. Sem doprovodili jej dítky jeho a dítky dítek jeho; smrti jeho pláčí dvě zdárné jeho dcery, vnukové a pravnuci. — Při slovech těchto mimovolně přichází mi na mysl požehnání, které kněz, služebník Kristův snoubencům při sňatku jejich uděluje, když se modlí: „dejž, o Pane, aby oba viděli dítky dítek svých až do třetího a čtvrtého kolena a radovali se v stáří svém.“ A požehnání Boha všemohoucího skrze ústa sluhy Páně vyřknuté v plné zajisté naplnilo se míře nad v Pánu zesnulým; neboť dopřáno bylo jemu radovati se z potomků dítek svých a těšiti se s manželkou svou až do stáří vysokého. Oba společně jsou dnes posledně v tomto chrámu Páně. Připadá mi to tak jako když do velebného chrámu jeruzalemského přišel nábožný stařeček Simeon se zbožnou ženou Annou a když Simeon, věrný sluha Páně vzav Spasitele světa na lokty své zvolal: „Nyní propustíš, o Pane, služebníka svého v pokoj.“ I tento zbožný stařeček s radostí zdvihal lokty své proti Spasiteli svému, Jehož pod způsobou chleba ve velebné Svátosti Oltární byl přijal, — i tento odevzdán do vůle

Boží připraven byl, aby učinil s ním Pán dle vůle Své a Pán povolal k Sobě věrného sluhu Svého, aby odplatil mu odměnou věčnou v nebesích. — Stár byl jako Simeon a radosti dočkal se z ovoce prací svých. O káž jsme my všickni tak šťastni a spokojeni mohli zemřítí v stáří svém. A nyní táži se: proč asi spokojen byl až do konce svého života? Otevřeme-li knihu přikázání Božích, kterou Bůh u prostřed hromu a blesku na třesoucí se hoře Sinaji dal národu židovskému a čteme-li pozorně desaterou vůli Hospodina všemohoucího, tu nacházíme: „cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a aby dobře se ti vedlo na zemi.“ — A proto říci musíme, že dobře ctíti musil v Pánu zesnulý bratr náš rodiče své, že tak dlouhého věku, spokojenosti a radosti byl dosáhl. — A šediny toho starce, který zde odpočívá, ty ctihodné šediny mluví dnes k nám všem a k ucté a lásce rodičů svých nás vybízejí; proto i já žádám vás všechny zde přítomné syny a dcery, byste náležitě rodičů svých ctili, jim byli radostí a podporou v stáří jejich. „Syn zdárný obveseluje otce, ale syn marnivý zarmutkem jest matce své.“ Synové a dcery! nic nepomohou vám statky a bohatství, jmění a důstojenství, cti a povýšení, jestliže ctili, milovali a vážili si nebudete rodičů milých.

A nyní, v Kr. shr., co mám ještě říci, co ještě promluvíti nad rakví v Pánu zesnulého? — Nyní obracím se k tobě, dobrá manželko, která doprovázíš k hrobu milného druha svého, ty sestářla jsi s mužem svým v lásce manželské a poněvadž ty Bohem ustariovena jsi byla za pomocnici jeho, dnes, kdy on loučí se s tebou děkuje tobě za lásku, věrnost a upřímnost, děkuje za pomoc, kterou jsi ty vždy jemu byla skýtala. Obracím se k vám milené dítky, zdárné dcery, děkujte zde posledně otci svému za péči a lásku, kterou o vás měl, děkujte mu za křesťanské vaše vychovávání. Obracím se k vám všem, — všem příbuzným a přátelům, všem osadníkům zdejším, abyste s láskou a upřímností v modlitbách svých vzpomínali na děda svého, svého přítele, svého bratra v Kr. J. neboť „svaté a spasitelné jest za mrtvé se modliti.“ Rozlučme se již s tělesnou schránkou drahého zesnulého a doprovodme jej k jeho poslednímu odpočinku. — Dejž, o Pane, aby jako bratr náš zbožně žil a s Bohem smířen svatě

dokonal, abychom i my zbožně žili, svatě skonali a s ním spojeni byli ve slávě věčné. Amen.

Indifferentismus čili náboženská lhostejnost.

„Vím skutky tvé, že nejsi ani studený, ani horký: ó bys studený byl aneb horký; ale že jsi vlažný, a nejsi ani studený, ani horký, počnu tě vyvrhovati z úst svých.“

Apoc. 3, 15. 16.

Kdož jest, jenž by nevěděl, kterak během času povstaly „osvícené hlavy“, jež mocně snažily se hlásati všemu světu: není třeba náboženství, pryč s náboženstvím. Tak mezi jinými volali na konci minulého století i francouzští „osvětáři.“ Poznali však záhy, na jaké scestí zavedli heslem svým sebe i všechny, kdož jich následovali, a proto brzy, brzy obrátili a dávali tomu, že jest nezbytno náboženství. Avšak by se nezdálo, že úplně jsou poraženi, podotkli: „nezáleží na tom, které náboženství kdo vyznává, všechna náboženství jsou stejně dobrá.“ Z atheistů stali se indifferentisté, z bezbožců lhostejníci.

A takovýchto lidiček lhostejných jest za našich časů až příliš mnoho. Jedni z nich jsou až příliš povolní, tvrdíce, že jedno jest, je-li kdo křesťanem, nebo židem, nebo mohamedánem, nebo pohanem; druzí skromnější jsou, volajíce, že jediné ve Kristu jest spasení, na tom však že nezáleží, je-li kdo katolíkem, luteránem, kalvinem aneb jiným kacířem.

Touto pak náboženskou lhostejností dýše nynější duch času: toť prý *pokrok* jest deváctého století, toť prý *záruka míru a pokoje* mezi různými národy, indifferentisté prý praví jsou přátelé *pravdy*, oni prý *pravou láskou* lnou k pokolení lidskému.

Známkou pokroku, zárukou míru, zjevem pravdy, znamením lásky jest tedy indifferentismus? Co odvětime? Ne pokrokem, nýbrž zpátečnictvím, ne míru zárukou, nýbrž škůdcem, ne pravdou, nýbrž lží, ne láskou, nýbrž ukrutností jest náboženská lhostejnost.

Kdo lhostejným jest k náboženství, ten lhostejným jest ku pravdám téhož náboženství, a tož ku pravdám ušlechtilým, ku pravdám, jež člověka vysoko povzná-

šejí. Indifferentistovi nezáleží na tom, je-li duše lidská nesmrtelná, čili nie; jemu nezáleží na tom, mluvil-li Bůh sám k pokolení lidskému, aneb rozum-li jen jest vůdcem člověka; čeká-li nás po tomto životě odměna neb trest na věčnosti, či není-li nám ničeho očekávati, ničeho se báti; staneme-li se společníky andělův, či rozpadneme-li se v nic atd. Taková jest filosofie indifferentistův. Než není ani třeba na filosofii se odvolati; každý prostý, svůdný člověk pozná snadno, jak zpozdíli jsou.

Cy bychom soudili o hospodáři, jenž v rozepři nějaké, od jejíhož šťastného výsledku celé hospodářství jeho závisí, zcela nedbale si vede, netečně si počíná? Co bychom soudili o veliteli, jenž nestará se, by vojsko své v pravý čas řádně rozestavil a takto nad nepřitelem zvítězil? Co bychom soudili o vladaři, jenž nevšímá si ve své říši událostí, jež trůn jeho upovníti nebo zřítiti mohou? Ti všichni věru sešli s pravé cesty rozumu a zbloudili; avšak mnohem hůře, mnohem nešťastněji zbloudil indifferentismus; onť lhostejným jest k dobrům daleko vyšším, daleko vzácnějším; onť lhostejný jest k náboženství, jež člověka vede k Bohu, k náboženství, jež hraničí časem a věčností; onť lhostejný jest k Bohu samému; jinak snažil by se kráčet po cestě, kterou nejspíše k Bohu se dostane, držel by se náboženství jednoho.

Nuže, jest indifferentismus pokrokem? Otevřel indifferentismus pokolení lidskému oči? Zjistě že nikoliv!

Toť tedy jisto jest: indifferentista lhostejný jsa k náboženství, lhostejný jest i k Bohu, neváží si náboženství, neváží si ni Boha. Vizme tedy dále, jak míru a pokoji prospívá náboženská lhostejnost. Člověk, jenž nedbá Boha, dbá sebe samého, člověk, jenž nestará se o věčnost, stará se o časnost. Ježto však každý jen jednou zde na světě žije, snaží se, aby si osladil co možná nejvíce tento pozemský život a a nedá se ničím poutati, co by mu život ztrpčovalo. I představme si manžela s manželkou. Jak dlouho budou v lásce a pokoji spolu živi? Aj, jak snadno mohlo by se státi, že manželka slyšíc tak často manžela svého tvrditi, že všechna náboženství jsou stejná, a musejíc často leccos od něho snášeti, mohla by věrnost manželskou vypověděti a za jiného jíti; vždyť náboženství protestantské to dovoluje. Bylo by to manželku k pokoji?

Představme si pána a služebníka. Jak dlouho zůstal by služebník věren pánu svému slyše ho stále indiferentismu holdovati? Byl by pak pán spokojen, kdyby služebník vzpomněv si na známé „pevně věř, ale hřeš, jak chceš“ nečinil by rozdíl mezi „mým a tvým?“ A což kdyby smluvili se všichni služebníci a dělníci a násilím dělití se počali o majetek pánův a továrníkův? Bylo by to k pokoji? Ó, pak volali by indiferentisté: „ne pro všechny prospěšno jest lhostejným býti k náboženství, sprostý lid nechť věren zůstane víře své, my vzdělanci mezi sebou můžeme lhostejnými býti.“

Tu však již ptejte se: Kde jest vaše pravdy milovnost? Pravda nezná mezí, pravda není pro jednotlivce, nýbrž pro všchny,

Než, snad to poslední platí o indiferentismu, že totiž zjevem jest lásky k bližnímu? Nikoliv, ani toto neplatí. Jen tehdy bychom tomu dáti mohli, kdyby všechna náboženství sama v sobě laskou plála ku všem lidem. Toho však není. Mexikáné obětovali bohům svým ročně 20.000 lidí ze zbožnosti, Phoeničané rozpalovali svého Molocha a novorozenátka kladli mu do žhavých rukou, nebyl by však indiferentistou, kdo by jim v těch ukrutnostech překážel. Pohané celým ženským pokolením pohrdali a zle s ním nakládali; ani proti tomu nesměli by „moderní osvěťáři“ ničeho namítati. Mlčeti by též musili, kdyby viděli, kterak pán otroka svého týrá, trápí, usmrcuje.

„Toť ukrutnosti jsou, jež v nynějším osvíceném století se nepáchají,“ řekne snad mnohý; mylí se však. Ve sjednocených státech severoamerických odstraněno jest otroctví teprv před několika málo roky, a ve mnohých jiných státech kvete až dosud přes všechno „bratrství“ a lásku k bližnímu. V Asii pak, v Africe i Americe dosud mnoho jest národů, kteří lidi bohům svým obětují jako otcové jejich před dvěma neb třemi tisíci lety. Ale proti tomu nesmí lhostejny ničeho namítnouti; bylt by nesnášlivým, intolerantním.

Intolerantní! Slova toho děsí se obzvláště Angličané; neboť tito jsou až přes míru tolerantními, Indům a Číňanům i bůžky zhotovují ve svých továrnách v Birminghamu a nabízejí ke koupi. Tak odporučuje jedna firma tamější jemné sošky boha Yomena, boha smrti. Rirondi,

knížete pekelného, Baroniů, boha slunce. Toť věru jest soucit s náboženstvím Indův i Číňanův!

Aby se ale nezdálo, že jen pro pohany tak velice Angličané horují podělující je bůžky — ovšem ne zadarmo — podělují druhé — křesťany — biblemi, jen aby prakticky ukázali, že náboženství vesměs jsou stejná.

Není tady indiferentismus pokrokem, není prostředkem míru a pokoje, pravdou, láskou.

Ku konci všimněme si, že téměř všude rozbili indiferentisté stánky své, jenom dvě však že jsou místa, kde lhostejnosti není — lože smrtelné a věčnost. Dež Bůh, by všichni lhostejníci, dříve nežli na těch dvou místech se ocitnou, lhostejnosti své zanechali. *Fr. Janovský.*

Českoněmecká provincie řádu paulánského.

(Pokračování.)

IV.

Paulánský klášter u sv. Salvatora v Praze.

Když od císaře Rudolfa II. pověstným majestátem úplná svoboda náboženská propůjčena byla, užili lutheráni, kteří se z českých kalíšníků vyvinuli, nabytého práva, a počali stavěti sobě modlitebny a školy. 9. července 1611 položili v Praze základ na Malé Straně ku kostelu Nejsv. Trojice k nynějšímu to farnímu chrámu u Panny Marie Vítězné a 27. července téhož roku na Starém Městě ku kostelu sv. Salvatora. Kdežto dříve před udělením svobody protestanté volně vystupovati nemohli, slavili nyní založení kostelů svých velmi slavně. Saský dvorní kazatel Hoe z Hoenegga u přítomnosti mnohých pánů utraquistických a poslaneckého sekretáře saského položil základní kámen ku chrámu sv. Salvatora a na paměť události té rozdávány zlaté a stříbrné památní peníze. Horlivost při stavbě byla taková, že chrám rozprostírající se na prostore 80 pražských loket dlouhé a 40 loket široké vystavěn byl v době 3 let a 2 měsíců a to ze samých tesaných kamenů. Kostel ten nazván německým, protože služby Boží protestantské německy se konaly. Protestantská

bohoslužba konala se při kostele tom až do r. 1622. Po bitvě na Bílé Hoře byli sice čeští praedikanti ze země vypovězeni, avšak němečtí směli zůstat i s ohledem na spojení císařova, saského kurfirsta Jana Jiřího, jenž sám Lutheránem byl. Ale r. 1622 vyšel rozkaz, aby i němečtí Lutheráni z Prahy odešli, což stalo se 29. října. Od té doby byly oba protestantské kostely zavřeny. Do Menšího města pražského ke kostelu sv. Trojice dostali se karmelitáni, na Staré město k sv. Salvatoru uvedeni byli Pauláni. Kostel toho dostalo se jim následujícím způsobem: Poněvadž Pauláni v náboženských rozmíškách přišli o kláštery své v Nové Bystřici, Kugelweitu, v Thalheimu a Těnovicích a po bitvě bělohorské řeholníci do svých starých bydlišť znova uváděni byli, odvážil se general Paulánů Jiljí Camarát poslati vikáře svého Fr. Richarda Sequensa do Vídně k císaři s prosbou, aby Paulánům za ztracené kláštery náhrada dána byla. 25. ledna 1624 předpuštěn byl Sequens k císaři, u kteréhož prosbu svou přednesl a výslovně jej také o chrám sv. Salvatora žádal. Císař žádosti blahosklonně svolil, nařídil Karlu knížeti z Lichtensteina, aby poměry paulánského řádu v Čechách vyzkoumal a poněvadž protestantský chrám i příbytek v Praze pro Paulány třeba bylo nejprv upravit, na návrh arcibiskupa Arnošta Vojtěcha hraběte Harracha dal je zatím uvést ku kostelu sv. Štěpána na Starém Městě pražském. Když klášter pro Paulány u sv. Salvatora byl upraven a také i jiné předběžné záležitosti skončeny byly, uvedeni jsou konečně 30. ledna 1625 ku kostelu sv. Salvatora, načež obdrželi Pauláni císařské stvrzení, že chrám jim darován jest a skutečně jim právně náleží. Ze Pauláni ku sv. Salvatoru přijdou, zdálo se nepřímou již naznačeno býti při vystavění kostela. Dle Beckovského měli prý protestanté na dveřích kostela i domu, v němž lutheránští kněží příbytek měli, nápis: Quod minimis meis fecistis, mihi fecistis; cokoliv mým nejmenším jste učinili, mně jste učinili. „Kterýžto nápis,“ jak di Beckovský, „kdokoliv četl, pravdivě souditi mohl, jako by Lutheráni to předzvěděli, že ten kostel i jich celé obydlí ne pro ně praedikanty, ale pro duchovní bratry Paulány, kteří Minimi, to jest Nejmenší, slují, vystavěn byl.“

Kdežto Pauláni v domácnosti co nejskrupulejší žili, hleděli služby Boží co nej-

slavněji konati a poslouchali zvlášť jako dovední kazatelé. I získali sobě jednáním svým mnoho přátel jak u lidu tak i šlechty. Přízeň svou k Paulánům skutkem ukázal Maxmilián hrabě Waldstein, kterýž dal na svůj náklad zříditi hlavní oltář a mimo to kostelu dva svíceňy daroval, kteréž čtyři lokte zvýši byly. Hrabě Bernard Martinic a Albert Maxmilián hrabě Desfours z Montatienville postarali se zakoupením Petzelova domu o rozšíření budovy klášterní. Avšak ještě nebyli Pauláni ani se stavbami hotovi, když r. 1631 Armheim, vůdce vojenský kurfirsta saského vtrhl do Čech a 11. listopadu Prahy se zmocnil. S vojskem kurfirstovým přišli i praedikanti a hned zřetel jich obrácen ku kostelu sv. Salvatora. Vavřínek Hofkirch, saského kurfirsta v Starém Městě pražském mistodržitel, aby kostel pro bohoslužbu protestantskou zcela získal, nařídil Paulánům, by se přestěhovali do Klementína, odkudž Jezuité byli vypuzeni i dal jim stvrzovací listinu, že nebude se jim překážeti v jich „domnělých“ službách Božích. Pauláni přestěhovali se 31. prosince 1631 do dobrovolného nového bydliště a již 1. ledna 1632 započala protestantská bohoslužba v chrámu sv. Salvatora kázáním praedikanta lutheránského, ku kterémuž mnoho lidu se sešlo. Než ani Pauláni v novém bydlišti nezháleli. Zvláště P. Werner, korektor Paulánů, svými kázáními potěšoval a posiloval zarmoucených katolíků, kteří okolo kazatelny jeho v hojném počtu se shromažďovali. Ano dokonce evangeličtí kazatelé upozorněni na krásné kázání Wernerovo přicházeli ho poslouchati. Aby se Paulánům žádné příkoří nestalo, stála před kolejí dnem i nocí saská stráž. Taktéž když Paulán šel k nemocnému, byl stráží provázen. Avšak málem obrácen by býval hněv Sasíků a protestantů českých na Paulány. Jak Beckovský praví, „29. dubna t. r. kacíři a jiní jim nápomocní lidé zlí vykopali kosti mrtvých těl v jednom sklípku kostela německého, u Salvatora řečeného, z něhož duchovní bratři Pauláni se vystěhovali. Ihned vzešel pokřik, že mrtvá těla evangelíků před svým odstěhováním Pauláni vykopali, ano mezi těmi těly, že jest též tělo hraběte Šlika. Pauláni toliko patrným důkazem, že takového cosi neučinili, aniž učiniti v úmyslu měli, se zachránili: musili dobře se omluviti, že Hofkirch, omluvou tou spokojen byl. Vědom nevinou

Paulánů P. Werner také veřejně při kázání horlivě těch řečí obecného lidu dotýkal a na zlost toho lidu také naříkal, že věrní a pokojní katolíkové hořce při tom kázání plakati musili, vědouce kterak Sasové pro ty vykopané kosti těžce na ty nevinné Paulány naříkali a nad nimi se mstiti chtěli. P. Werner i bratři ostatní v této těžké době vyznamenali se také i ve zpovědnici i v návštěvě nemocných, začal pak veřejnou pochvalnou listinu od magistrátu pražského obdrželi. Nedobrovolné bydlení u Jezuitů skončilo, když Sasové byli od Waldštyna z Prahy vypuzeni. Pauláni vrátili se 24. května 1632 do svého kláštera a mohli býti spokojeni s nezvanými hostmi, neboť ti zatím co Pauláni u sv. Klementa byli, budovu klášterní dostavěli a ještě hojnost stavebního dříví tam zanechali, kteréž na vystavění mostu u Brandejsa rádi přenechali. — R. 1636 4. ledna pochován byl v paul. kostele po pravé straně před oltářem Panny Marie Vranovské Václav Karmazin, radní písař Starého Města pražského, který jeda 2. ledna t. r. s manželkou svou a služebníkem okolo domu u Zlaté Štiky od vojáků zavražděn byl, při čemž také manželka jeho byla posekána.

R. 1637 zřídili Pauláni při kostele svým bratrstvo anděla strážného. R. 1638 zvolen za korrektora pražského. Fr. Jan Guillard, kterýž při kapitole řádu r. 1644 v Praze obývané za provinciála volen byl. Tomuto výtečnému muži lze zvláště připsati, že klášter pražský obracel na se zvláštní pozornost lidu i šlechty. Chrám klášterní byl hojně navštěvován a na přimluvu sv. Františka z Pauly dostalo se zde mnohým nadobyčejných milostí. Některá zázračná uzdravení, která i arcibiskup Harrach 18. července 1646 po přímém zkoumání za zázračná uznal, obšírně popsána, jsou v životopisu sv. Františka z Pauly.*)

Že Pauláni i láskou k vlasti slyneli, dokázali nejlépe při oblehání Prahy od Švédů r. 1648. Deset Paulánů 12. října dostavilo se na vykázané místo a nesložili dříve zbraní, až Praha byla zachráněna. Osvědčili se Pauláni pražští zvláště také r. 1680, když morová rána v Praze zuřila. Přes polovic bratří zaplatilo obětovnost a lásku k nemocným životem. Po-

dobně vyznamenali se Pauláni i při moru v letech 1713 a 1714; že Pauláni pro tak obětovný i zbožný život svůj získali všeobecnou lásku a náklonnost, nikdo nebude se diviti. Zvláště šlechta zřizováním krypt pro své rodiny v klášterních chrámech Paulánů a hojnými dary s nadacemi lásku svou Paulánům projevovала. V pražském klášteře hrobku založil pro rod svůj r. 1663 Albert Maxmilián hrabě Desfours z Montatienville, který Paulánům na fundaci mše 12 počtem 10.000 zl. daroval. Následovaly ho i šlechtické rodiny Trautmansdorfská, Šternberská, Pachtovská, Hartmannovská a Malovcová.

Tichý, blahotvorný život řeholníků nemilé vyrušení utrpěl r. 1689. Král francouzský Ludvík XIV. vyslal do Čech 150 paličů, kteří měli v čelnějších městech ohně zakládati. 30 paličů francouzských přišlo do Prahy. Oheň založen byl v domě u Černého Orla v Kaprově ulici 26. července. Mocným větrem podporován rozšířil se oheň náramně i zachvátil mimo množství domů a chrámů mezi nimi se nalézajícími také klášter paulánský a sice křídlo téhož západní a jižní, kteréž zříditi dal Bernard Ignát, hrabě Martinic, nejvyšší purkrabí království českého. Po něvadž pak na dvoře bylo mnoho stavebního dříví, oheň ztrávil i to. Nad klášterním chrámem shořela střecha a 3 věže, zvony se rozlily, hodiny přišly na zmar a i zdi byly poškozeny, takže později vrchní část průčelní zdi se sřítla a varhany zničila. Před kostelem nácházející se dřevěný obraz Ukřižovaného s dřevěnými sochami Panny Marie a sv. Jana Miláčka zachváceny taktéž plameny. Oheň ztrávil obě postranní sochy, kříž pak shořel toliko až po nad nohy Krista Pána, nohám však oheň neublížil, toliko že je očadil. Nad tímto křížem dal pak na památku hrabě z Walderode postavit kapličku. Počarilo se sice Paulánům z almužen rozličných částí po částí zase vystavěti, avšak aby chrám tak krásně opět obnovili, jak byl před ohněm, se jim více nepodařilo. Místo 3 věží vystavěti mohli jen jednu, kterouž posud zřítí lze. Jestli se Paulánům nepodařilo dům Boží již tak pěkně obnoviti, jako bylo dříve, hleděli ozdobu chrámu nahraditi duchovním způsobem. R. 1691 zřídili totiž při chrámě svým bratrstvo ku počtu Nejsvětější Trojice, kteréž r. 1560 sv. Filip Nerijský při chrámu sv. Salvatora del Campo byl založil.

*) Viz Blahověst 1883 str. 567.

Za v pádu Sasíků přinuceni byli Pauláni z kláštera svého se vystěhováti, avšak nedlouho na to bylo lze jim navrátiti se. Jinak stalo se r. 1784 když na rozkaz císaře Josefa II. opustiti musili svůj klášter a přestěhovali se do zrušeného kláštera Cyriaků. Sotva však tuto se ubytovali, vydán byl zrušovací dekrét pro Paulány 13. prosince 1784. Představený Paulánů korrektor P. Fortunát Durych musil odevzdati vše, co klášter měl komisi zrušovací a 29. května 1785 opustilo 21 Paulánů nový útulek svůj, aby vícekráte do něho se nevrátili. Starší někteří členové zdržovali se pak v Nové Pace, odkud však taktéž dosti brzy odejiti musili, mladší pak posláni do duchovní správy. Kostel klášterní vyklizen a věci z něho do rozličných kostelů rozděleny. Oltář sv. Františka z Pauly dostal se chrámu Týnskému. Z kláštera i kostela stal se generální sklad pro zboží pražských kupců. Jaké přízně Pauláni až do konce požívali, vidno z jich jmění a z počtu velikého nadačních mší sv. Fundačních mší sv. při klášteře bylo 4784 s nadačním kapitálem 70.431. zl. 15 kr. Jiných příjmů bylo 16.873 zl. 20 kr., tedy v celku obnášel aktivní stav kláštera 95.969 zl. 37 kr. Budova klášterní oceněna na 16.570 zl. Z kláštera později stala se mincovna a nyní částečně obydlena jest budova klášterní soukromníky. Když v klášteře zřízena byla mincovna, sloužil bývalý chrám za skladiště mincovny. R. 1864 koupila jej od eráru česká evangelická obec augsburgského vyznání za 15.000 zl. a r. 1865 5. listopadu po třetí od doby vystavění svou bohoslužbu v něm zahájila. Není však nynější modlitebna ani stínem původního chrámu. Původně byl chrám třílodní stavení zbudované v ozdobném renaissančním slohu, jehož presbyterium povystupující k Svatodušní ulici jeví zcela ještě gotické rozměry s opěracími pilíři a vysokými okny. Nyní obě poboční lodi i s galeriemi jsou zazděny a v příbytky proměněny, prostřední pak loď, již se za modlitebnu užívá, pro nepoměrnost délky k šířce, jest velice neakustická a tudíž také nepraktická. Před bývalým průčelím má nyní p. Schmelkes svou knihtiskárnu. Bývalý klášter i chrám, jakož i celé okolí smutně dojíhá toho, kdo minulost místa toho zná. (Pokračování.)

Horlivost sv. Alfonsa, učitele církevního u vyučování katechismu.

V těchto listech zmínili jsme již dříve, jak horlivě dotčený učitel církevní hleděl každého katolika k tomu přiměti, aby Pánu Bohu děkoval za víru svatou, a jak spisy svými útoky na ni činěné odmítával. Nebude tudíž od místa, vyličíme-li v této úvaze jeho horlivost katechetickou, s kterou vštěpoval základní pravdy našeho náboženství v srdce svých posluchačů.

Vyučování nauky křesťanské bylo vždy hlavní péčí horlivých pastýřů Církve, missionářů, kazatelů. Nikdy nebylo a nebývá plodnějším, leč podává-li se lidu ve způsobu katechetickém.

Apoštolští mužové, na př. sv. Ignác, sv. František Regis, sv. František Saleský, sv. Vincenc Paulánský, ctihodný sluha Páně Jan Křtitel Vianey a j. počínali sobě ve svých kázáních, jakožto dokonali katecheti. I sv. Alfonsu přináleží tato chvála, které sobě v potu tváří vydobyl. V skutku první bitva, kterou mu bylo s nepřítelem duší sváděti, abychom se tak vyjádřili, byla bitva katechismu. Nemluvime zde o vyučování, s kterým se jako mladý klerik zanášel a ditky k sv. přijímání připravoval, což bylo jeho prvním pokusem, nýbrž když byl na kněžství vysvěcen. Tehdaž spatřil na své vlastní oči, jak chudý lid v Neapoli jest opuštěn, — jak se zahálce odává. Ustanovil se tedy na tom, že ho vyučovati bude nauce křesťanské. Ale i zlý nepřítel nelenil.

Mladý apoštol nejprve vyučoval pod širým nebem; četně se shromažďovali k jeho přednáškám řemeslníci, břemenáři tak zvaní lazzaroni, vůbec nižší třídy. Policie měla schůzky ty v podezření, a když jednoho dne nebyl sv. Alfons přítomen odvedeno bylo několik posluchačů těch nejhorlivějších do vězení. Zdálo se jakoby dilo to na dobro mělo zaniknouti. Avšak nikoliv. Právě bojem upevnilo se na vždy. Arcibiskup v Neapoli ujal se sám věci té, na jeho radu neděly se schůze ty pod širým nebem, nýbrž najala se k tomu účelu malá oratoria. Počet navštěvujících roste vždy u větší míře, že i oratoria ta nemohla pojeti všechny posluchače, a protož konati se musily katechese ve zvláštních domech. Každý nabízel a propůjčoval ve svém domě milerád těmto tak zvaným *dobrovolným katechetům*

a jich posluchačům příslušného místa. Poněvadž sv. Alfons a jeho spolupracovníci nemohli pro jiné práce vždy se účastniti těchto schůzek, byl nucen dáti se zastupovati. Vyučování to svěřil jistému laiku Lukáši Barberesimu, učiteli na slovo vzatému. Zbožný tento muž vyučoval lid základním pravdám naší víry, povzbuzoval každého, by navštěvoval nejsv. Svátost Oltární a bl. Pannu Marii.

Sám činíval čtvrt hodiny návštěvu, praktické rozjímání o věčných pravdách, aneb o umučení Pána Našeho Ježíše Krista. Toť byl základ těchto katechetických cvičení, ve kterých sobě lid velice liboval. Ovoce tohoto namáhání bylo potěšitelné, nebo mnozí mužové vycházeli z nich, jakožto uvědoměli a rázni katolíci. Zajímalá cvičení ta udržela se v Neapoli až podnes. Až dosud jest tam přes šedesát kaplí k tomu účelu, aby se tam lid vyučoval katechismu. V jedné z nich ukazuje se s úctou kazatelna, na kteréž sv. Alfons tehdaž katechisoval svým podivuhodným způsobem.

Po několika letech nastoupil sv. Alfons svou missionářskou dráhu. A že v tomto povolání jeho působení bylo tak skvělé a plodné, dlužno přičítati tomu, že nejprve v souvislosti mival katechetická kázání pro všechny stavy. Řídíval se nezvratnou zásadou, že kázání má býti podstatně jasné, poučné a populární; neb za těmito podmínkami, jímá, uchvacuje, rozněcuje, unáší, obracuje. Tohoto důvěrného, jasného, určitého způsobu šetřil světec náš i ve svých slavnostních kázáních, což jest i charakterem jeho spisů. K tomu též radí ve své rukověti, aby katecheta měl nejprve na paměti, by zcela důvěrně a populárně katechismus vykládal, máje zřetel na chápavost dítek a neuvědomělost dospělých. Že sobě takto počínal, že slova jeho byla srdečná, vycházející ze srdce láskou k Bohu nadšeného, proto byla posluchačům zdrojem, pramenem života; pramenem života jsou ústa spravedlivého. (Přisl. 10, 11.)

Kolovala o svatém učiteli pověst: P. Liguori nemluví mnoho, ale jeho slova pronikají, jako ohnivé šípky, útrobou srdce. — Mimo tato kázání hleděl náš světec, aby při každé missii bylo katechetické cvičení pro dítky i pro dospělé. Ukol ten svěřil jedině tomu nejschopnějšímu missionáři, který by lidu dovedl co nejjasněji vysvětliti, jaké povinnosti mají k Bohu,

k bližnímu a sami k sobě. Pak čehož jest třeba, aby se dobře zpovídali, nespravedlivě nabytý majetek nahradili, jaké povinnosti mají rodičové; a tím způsobem vymanit své posluchače ze vsí nevědomostí, ve které trvali ohledně svých povinností. Cvičení tato byla velmi příjemná a dobře sestavena. Lid, jsa takto osvícen, býval snadno pohnut, a obrácení spočívající na důvodech dobře pochopených a zrale uvážěných, byla trvanlivá.

Ó, volával sv. missionář, jest o kolik potřebnější vyučovati lid, nežli činiti slavnostná kázání, pravdy evangelia mnohem hlouběji utkvějí v srdci jejich způsobem katechismu nežli jinými kázáními.

Když byl l. P. 1762 dosedl na stolec biskupství svatohátského, staral se o to, aby sobě vychoval dobré katechety. Každý týden museli se bohoslovci před vybraným posluchačstvem v jeho přítomnosti cvičiti v kázání; ale v poučlivém a jasném. Chci, říkával sv. biskup, aby i sprostí rozuměli a s užitkem naslouchali slovu Božímu.

Po těchto hleděl, aby pastýřové duchovní dobře katechisovali. Nechci ony muže samotáře, kteří jedině se zanášejí vědami a studii, přeju sobě kněze, kteří dovedou zacházeti s duchy méně chápavými a učiti *Otce náš* i nevědomé, především, kteří dovedou prakticky katechisovali. Každou neděli byli k tomu správcové duchovní závázáni, aby tento úřad vykonávali. Snoubencům nebylo dovoleno vstoupiti ve stav manželský, nebyli-li dostatečně vycvičeni v nauce křesťanské. Konečně nebyli rodičové, kteří dítky své neposílali na katechetická cvičení rozhrěšování. Těmito moudrými pravidly, nabyla diecése svaté Háty zcela jiné trvátnosti.

Sv. učitel nepřestával na tom, aby povzbuzoval a dával v tom ohledu příklad; nýbrž ve svých podivuhodných spisech, naznačil způsob, jak lze v tomto tak těžkém umění prospívati. Vydal mimo knížku, kde pojednává o missiích, a malém i velkém katechismu též poučení o desateru přikázání, jak by je lid dobře zachovával, o svátostech, by je dobře přijímal. — Knížky ty jsou dobrou rukověti všem, kdož chtějí na vinici Páně s dobrým prospěchem vyučovati nauce křesťanské.

Fr. H.

Jakou důležitost má kult Marianský pro život křesťanský?

Podává K. B. Mráček.

„Pacholátko sedělo na klíně své matky, která je učila, kříž dělati. Když vyslovalo: Ve jménu Otce, i Syna i Ducha sv., obrátilo se k své matce a docela udivené na ni se podívalo, zvolalo: Maminko, já vidím sice Otce, Syna a Ducha svatého, ale nevidím žádné matky!

Slovy těmito počíná Marchal ve knize: „Žena křesťanská“ (přel. Frant. Poimon, nákl. Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje) pojednání své o Panně Marii a dodává: „Srdce člověčenstva promluvílo ústy tohoto dítěte. Ono potřebuje matku, a aby ve velkolepém díle našeho vykoupení nezůstala mezera, která by katolictví půvabnou vnadností odjala, dal nám Bůh matku Marii.“

Bůh dal nám tedy matku Marii a On sám též postaral se, abychom si jí jako matky vážili, ji ctili, Bůh sám jest původce úcty Marianské. Vždyť hned po hříchu Adamovu (I. Mojž. 3, 15.) prohlásil: Inimicitias ponam inter te et mulierem . . . ipsa conteret caput tuum . . . a tím zřejmě naznačil, že si přeje, aby lidé tuto slavnou vítězitelku nad ďáblem, Rodičku Boží, ctili; Bůh rozšiřoval úctu k Panně Marii skrze předobrazy ve Starém Zákoně a skrze předpovědi prorocké.

A jest-li že již svět předkřesťanský působením Božím vážit si měl Marie Panny, tím více musí Ji mítí v uctivosti svět křesťanský, svět pomocí a přispěním Marie Panny založený! Proto volá již v evangeliu žena: Beatus est venter, qui te portavit, et ubera, quae suxisti.

A jako tato žena naplnila předpověď M. P.: beatam me dicent omnia generationes, podobně milionové blahoslavili Rodičku Boží a blahoslaviti nepřestávají, kult Marianský byl, jest a bude nejlákavější, lidu nejmilejší a nejrozšířenější. Ovšem že ani jinak býti nemůže. Když Pán řekl, že Marie Magdaleny po celém světě vzpomínáno bude proto, že noh jeho vonnou mastí pomazala, čím větší vážnosti musí dostati se té, která Pána zrodila, vychovala, již on byl podán.

„Wenn du das Kreuz schon ehrest,“ praví Alban Stolz (Der mendliche Gruss, St. 8.), an dem Jesus gehangen, thut die Christenwelt unrecht, wenn sie auch die

Mutter ehrt, welche ihn getragen hat? — Und wenn der Bergmann seine Lampe in Acht nimmt, wird nicht auch die Mutter hochachtbar sein, aus welcher das Licht der Welt entsprossen und seinen menschlichen Anfang genommen hat? — Und wenn dem Menschen der Boden theuer ist, welcher ihm Brod und Wein hervorbringt, wird uns nicht auch die theuer sein müssen, aus welcher das lebendige Brod und Blut hervorgekommen ist, welches die Sünden der Welt austilgt? Ist es darum unrecht, wenn Tausende und Millionen Christenmenschen in Ehrfurcht und Liebe und Freude recht vielmal sagen: Gegrüßet seist du, Maria?

Kult Marianský jest v církvi katolické nezbytný. Kdekoli ozývá se jméno Ježíš, musí nezbytně zaznívat i jméno Maria, kdekoli ctí se Kristus Pán, musí ctiti se též blahoslavená jeho matka. Jedno bez druhého býti nemůže, jedno podmiňuje, ale spolu též požaduje druhé.

Ano směle můžeme souditi i takto: Upřímnost a vřelost katolického smýšlení měřiti se může podle upřímnosti a vřelosti uctění Rodičky Boží. Čím více kdo Rodičku Boží ctí, tím jest opravdovější katolik, tím spíše povinnosti své k Bohu i bližnímu koná.

Připodobníme-li církev sv. stromu, jest kult Marianský duší jeho. Byť i strom bez duše růsti a udržeti se mohl, přece jenom živoří — a tak i život kř. může sice býti bez kultu Marianského, ale nezná-li kultu tohoto, aneb nevšímá-li si ho, — pak to není pravý život, a snadno se zvrátí, snadno úplně přestává.

I pochopíme tedy již z této všeobecné důležitosti kultu Marianského, proč sv. otcové jsou neunavni v šíření kultu Marianského, proč tolik něžně a dojemně o přednostech M. P. mluví, proč tolik důvodů vymysleli, aby nikdo uctění M. P. ani odporovati nemohl, ale aby všickni byli nuceni Rodičku Boží co nejhorlivěji ctiti, k ní se utíkat, ji za matku si zvoliti. Oni pochopili důležitost kultu Marianského a proto z nejhlubšího přesvědčení jej šířili.

Než i my máme nejen sami Rodičku Boží ctiti, ale i kult její pěstovati a rozšiřovati, a proto jest třeba, abychom i my důležitost kultu Marianského nejen vůbec, ale zvláště pro život křesťanský poznali a o ni přesvědčení nabyli.

I.

Důležitost kultu Mariánského pro život křesťanský.

Tak jako člověk složen jest z duše a těla, i život jeho jest dílem duševní, dílem tělesný, ač obojí dohromady tvoří život jeden. Mezi obojím tímto životem jest spojení nerozlučné. Co povznáší jeden, prospívá i druhému, co ničí jeden, hubí i druhý.

A jest-li že jest to pravdivo vůbec, platí to i v životě křesťanském. I tento život jest dvoji: čistě duchovní a tělesný, či lépe život duše v poměru jejím k Bohu, a život její v poměru ke světu, k umění, vědám a p.

A pro obojí tento život má kult Mariánský důležitost velikou. Kult Mariánský obojí tento život, kdekoli vymírá, znova oživuje, kde živoří, novou jej silou obdařuje — a proto jest kult Mariánský pro ochabující život křesťanský tolik, jako jest pro vyprahlé osení tichý, úrodný deštěček.

Než kult Mariánský jest též důležitý pro rozvoj života toho v plné síle, v plné živosti se nacházejícího. Jest-li že jest kult Mariánský pro zanikající život křesťanský deštěčkem, jest pro život tento v plné kráse a bujnosti se nalézající rosičkou osvěžující a paprskem slunečním ještě více ke vzrůstu pomahajícím.

Proto dobře uvádí Ludvík Abelly ve knize: *Sacerdos Christianus* str. 505. slova sv. Bernarda: *Maria est nobilis illa stella ex Jacob orta, cujus radius universum orbem illuminat, cujus splendor et prae-fulget in supernis et inferos penetrat, terras etiam perlustrans et calefaciens magis mentes, quam corpora, fovet virtutes, excoquit vitia.*

O působení kultu Mariánského na život křesťanský i duchovní i tělesný zmiňuje se též stručně Mathon ve svém obšírném díle „Život nejblah. Bohorodičky Panny Marie“ na str. 4.: „Uctívání Bohorodičky zakotveno hluboce v srdci zbožných křesťanů, ba často i v duši pobloudilé a hříchem potřísněné zaznívá jméno Maria jako ohlas dávno minulé blaženosti, v léva jí útěchu a pobízí k návratu.

Avšak ne pouze v srdcích upevnila se láska a úcta k Marii Panně, ona osvědčila se již skutkem, ukázala se v tisíceroch pomníkch vědy a umění a obětavosti světa křesťanského,

K slovům těm za vysvětlení a doplnění zejména druhé jejich části lze připojiti vyjádření Albana Stolze (*Der unendliche Gruss* St. 36): „Ich habe schon gesagt, wie alle Tage mehr als 200 Millionen in allen Welttheilen Maria täglich grüssen und verehren . . . In jeder katholischen Kirche auf der ganzen Erde, und auch bei den Russen ist ein Altar, oder doch ein Bildniss zu ihrer Verehrung aufgestellt, ja viele Kirchen sind ihr zu Ehren gebaut . . . alle Jahre sind mehrere Festtage, wo sie besonders verehrt wird . . . Und wo ein Mahler auf der Welt gelebt hat, der Christentum und edle Kunst gehabt hat, so hat er das Marienbild gemalen . . . und wo Einer gewesen ist, der auf kunstreichen Gesang und allerlei Saitenspiel sich verstanden, so hat er meist auch ein Lied gesetzt, so schön er es nur konnte, auf Maria.“

Slovy těmito naznačena jest aspoň v hlavních rysech důležitost kultu Mariánského pro život křesťanský vůbec. Než třeba důležitost tuto ještě lépe a důkladněji probrati a uvážiti, a proto pojednáme:

a) o důležitosti kultu Mariánského pro život čistě duchovní.

b) o důležitosti kultu Mariánského pro život světský.

a) O důležitosti kultu Mariánského pro život duchovní.

Život lidský může nalézati se ve dvojím směru: buď ve směru zdraví, aneb ve směru nemoci. I život duchovní jest buď život úplného zdraví, aneb sklícen jest nemoci, život ten buď poskvrněn jest hříchem, aneb okrášlen ctností, buď jest s Bohem spojen, aneb jest od něho odloučen a oddělen.

Avšak ať již jest duchovní život sklícen nemoci, aneb ať těší se úplnému zdraví, vždy prospívá mu kult Mariánský.

1. Důležitost kultu Mariánského pro život duchovní, hříchem poskvrněný.

Pozorujme nejprve život duchovní v nemoci, čili ve hříchu!

Ludvík Granadský praví (*Vůdce hříšníků* str. 281.): „Nejhroznější a nejstrašnější předmět, jehož si duchu rozumnému představití lze, jsou muky pekelné, hroznější však a strašnější těchto jest příčina, důvod, takměř otec jejich — hřích.“

Aby pak o hroznosti hříchů nás pře-

svědčil, uvádí na jiném místě (str. 353) slova pisma sv.: „Zlořečený budeš v městě; zlořečený na poli; zlořečená stodola tvá, a zlořečené ostatní věci tvé, zlořečený plod života tvého, i úroda země tvé, skoty volů tvých i stáda ovcí tvých. Zlořečený budeš vycházejí a zlořečený vycházejí. Pošle Hospodin na tebe hlad a lačnost a trestání na všechny skutky tvé, které činiti budeš, dokud nesetře tebe a nezahladí rychle pro zlé skutky tvé, v nichžto jsi mne opustil . . .“

Hřích jest tedy již jako ortel nad člověkem vyrčený. naději veškerou mu odjímající. A právě v této příčině působí účta Rodičky Boží jako hojivý balsám, podává odvahy a útěchy, ukazuje na milosrdenství Boží, nedává duchu sklesnouti a si zoufati, ale podporuje člověka, aby na cestu pokání se dal a s Bohem se smířil.

Katechismus římský (P. II. C. V. de poen.) udává pět stupňů, po nichž obrácení hříšníka před se jde, a při všech jest účta Mariánská za mocnou pomoc a posilu.

Katechismus praví: Quibus veluti gradibus ad divinam poenitentiae virtutem ascendatur? *Primum* itaque Dei misericordia nos praevenit, cordaque nostra ad se convertit.

A o tom, jak u příčině této uctění Rodičky Boží, třeba bylo se strany hříšníka nepatrné aneb i žádné, jen když od jiných jest vzývána, pomáhá, přesvědčuje nás sv. Alfons ve Chvalách Mariánských (přel. Vojt. Šrámek, nákl. Cyrillo-Methoděj. kněh. str. 36 a 37), kde praví: Maria všem nabízí a podává milosrdenství své. . . . Zbožný Bernardin de Bustis dí: Plus desiderat ipsa facere tibi bonum et largiri gratiam, quam tu accipere concupiscas. Proto blah. Albert Veliký o Marii vykládá slova knihy Moudrosti: Předchází ty, kdož ji jsou žádostivi, aby se jim prve ukázala (IV., 14.) Marie předchází všechny, kdož Ji hledají, aby už Ji našli, prve než Ji hledají. A láska této dobré Matky, dí Richard a st. Vittore, jest tak velika, že ledva potřeby naše pozná, bez meškání nám pomáhá. Velocius occurrit ejus pietas, quam invocetur. . . .“

Dle „Blahověsta“ čís. 15. str. 239. zemřel dne 7. května letošního roku v Jerusalemě jesuita P. Alfons Ratisbonne, pokřtěný žid, v jehož životě toto působení M. P. jest patrno.

„V Štrasburku (Tricet a jedno rozji-
mání . . . Sestavil P. Josef Baar str. 98.)

bydlil velmi bohatý žid, jménem Ratisbonne, muž to v umění a vědě dosti vzdělaný. V blahobytu a rozkoši se potácejí, ovšem nedbal ani židovství, a křesťanství nenáviděl z celé duše. Na svých cestách dostal se Ratisbonne též do světového města Říma. Zášť jeho proti křesťanství ještě více se sesílila, a on tupil katolickou církev, kde a jak jen mohl. Jednou slyšel jej nábožný jeden pán, jménem Buissieres. I připadl na myšlenku: dáti mu medailku P. M. a modlitbu sv. Bernarda: Vzpomeň, o milostivá . . . , aby si ji opsal a denně říkal, aby se Ratisbonne přesvědčil, je-li co na náboženství křest., čili nic. Z počátku posmíval se tomu . . . I později mluvil proti náboženství našemu, ale jaksi mu ta modlitba přec vždy ležela na mysli. V téže době žil francouzský ministr, jménem Ferronays, v Římě, muž velmi ctnostný a nábožný. Buissieres jej znal a mluvil s ním též jednou o Ratisbonnovi. Ministr mu pravil: Buď o něj bez starosti ten se obrátí. V krátké době na to zemřel ministr Ferronays.

Buissieres šel druhý den na to obstarati pohřeb a potkal Ratisbonna. I vyzval jej ku společně vycházce, jakmile si něco v sakristii kostela sv. Ondřeje vyřídí. Ratisbonne si zatím prohlížel kostel.

Když se Buissieres vrátil, nalezl Ratisbonna, an u vchodu jedné malé kapličky klečí, ruce má na tváři položené. Buissieres naň mluví, klepá mu na rameno, ale Ratisbonne neodpovídá. Konečně mu vzpřími hlavu. Tu vidí, že Ratisbonne usedavě pláče a obrázek P. M. na medailce libá; načež první slovo bylo: „Ach, jak se ten muž za mne modlil, čímžž minil zemřelého ministra Ferronayse, jehož před tím nikdy neznal. Když se poněkud zotavil, vypravoval, že v kostele jakýs vnitřní nepokoj pocítil, kostel celý že mu před očima zmizel, a jen z té kaple že zářilo světlo jasné, v němž viděl P. M. plnou velebnosti a krásy. Že padl na kolena a tu že vznikla v něm touha po víře křest. a po křtu sv. . . . I dal se pokřtiti a stal se knězem . . .“

Jak krásně připadají k události této slova sv. Bernarda: „Sua bonitate (Maria) saepe eos, qui Deo minus afficiuntur, ad sui cultum blande allicit, potenterque excitat, ut per hujusmodi studium praequantur ad gratiam et tandem apti redantur regno coelorum.“

Druhý stupeň obrácení hříšníka vyjadřuje katechismus: *Deinde hoc lumine illustrati per fidem ad Deum animos tendimus.*

Uctění Rodičky Boží odstraňuje nevěru, nebo kdo Matku Boží ctí, kterak by mohl v Boha nevěřit? Proto volá sv. Bernard Sienský: *Tot creaturae serviunt gloriosae Virgini, quot serviunt Trinitati.* z čehož patrně, že, kdo ctíti chce Marii P., musí ctíti i Boha, nebo všecka moc, všecka síla, všecko přispění P. M. má počátek a pramen svůj v Bohu. Maria při vši vznešenosti své zůstává přece jen bytí tvorem, tvorem na Bohu závislým — a proto kdo ji ctíti chce, musí mít víru v Boha, jinak opravdové uctění Rodičky Boží ani mysliti si nemůžeme.

Než když ctitel Marianský věrou osvěcen brimě hříchů svých pozná, musí báti se Boha nejvšé spravedlivého. „Wenn uns Gott,“ praví Alban Stolz (I. c. str. 92), *im Leibesleben alle unsere Sünden zeigen würde, und was sie auf sich haben, wie sie vor dem unaussprechlich heiligen Gott selbst erscheinen, wir würden es nicht aushalten; unseren Leib würde der ungeheure Schrecken tödten und unsere Seele würde sich in den Abgrund der Verzweiflung hinunterstürzen.*“ Proto praví katechismus dále: *„Praeterea motus timoris consequitur et suppliciorum acerbitate animus a peccatis revocatur.*

A ke skličnému volá podle zjevení sv. Brigity P. M.: *Ego sum Regina coeli, ego Mater misericordiae.*

Uctění Rodičky Boží dodává tedy hříšniku utěchy, že pro hřích není ještě všecko ztraceno, že hříšník ještě může býti zachráněn, a co to znamená, pochopí nejlépe ten, kdo byl někdy v zoufalém okamžiku, a byl z něho vyprostěn.

Sv. František Saleský, jak vypravuje se v jeho životopise, jsa stár 17 let, studoval v Paříži, oddávaje se zcela zbožnosti a milování Boha, v čemž jakoby sladké radosti rajske okoušel. Aby jej zkoušel a pak úžeji k Sobě připoutal, dopustil naň Pán Bůh pokušení dábské, kteréž mu vnukalo, že čím co čin všecko jest marné, a na rada Boží ho zavrhl. Spolu ponechal jej Bůh tehdaž v takové tmě a vyprahlosti duševní, že jej ani nejdolejší vzpomínky na dobrotu Boží nerozehrály. Tím pokušení jen více se zmohlo a srdce zbožného jinocha tak zkormoutilo se, že v úzkosti a opuštěnosti té chuti k jídlu, spaní,

barvy i všeho rozmáru pozbyl a ode všech, kdož ho viděli, litován byl. Dokud krutá tato bouře trvala, zoufalé toliko i bolestné myšlenky a slova na mysli tanuly světo: „Mám tedy, pravil, mám tedy zbaven býti milosti Boha mého, jenž mi dosud tak přivětiv byl a laskav? Posléze ráčil ho Bůh tohoto pokušení, které za celý měsíc trvalo, zbaviti a sice prostřednictvím. Potěšení světa, nejblah. P. M. Ubíraje se totiž jednoho večera k domovu, vešel do chrámu. I poklekl před ollárem Rodičky Boží a říkal vroucné: Vzpomeň, o milostivá, a doložil: Královno má, oroduj za mne u Syna svého! Takto lkal k nejb. Panně a s neobmezenou důvěrou odevzdal se do vůle Boží, doufaje v milosrdenství božské. A aj, sotva modlitbu dokonal, mžikem zbavila ho matka Boží pokušení; ihned nabyl vnitřního pokoje a s ním opět zdraví tělesného.“ (Chvály Marianské str. 106—107.)

Když tedy modlíme se v modlitbě „Zdravas Královno,“ naděje naše, není to prázdne slovo, ale uctění M. P. budi v nás opravdu naději a tím dostupujeme na čtvrtý stupeň obrácení se, o němž praví katechismus: *huc deinde accedit spes impetrandae a Deo misericordiae, qua erecti vitam et mores emendare constituimus.*

A když blahá naděje uhostí se v srdci, když pomocí M. P. srdce důvěrou k Bohu naplněno, zdali nemusí jej též milovati? Láska plyne z důvěry, láska má v důvěře svůj kořen a proto úcta M. P. přivádí hříšníka i na poslední stupeň obrácení se, o němž praví katechismus: *Postremo charitate corda nostra accenduntur, ex qua liberali, ille timor, probis et ingenuis filiis dignus oritur atque ita unum illud veriti, ne qua in re Dei majestatem laedamus, peccandi consuetudinem omnino deserimus.*

A tak úctou Marie Panny promění se člověk; z vlka stane se beránek, z nepřitele Božího oddaný sluha, ze syna zatracení syn vykoupení.

(Pokračování.)

Náše babička.

O jak milerád vzpomínám na dávno uplynulé dětství své! Jsou mi tak drahé ty vzpomínky z let nevinných, ze dnů, přes něž jasnomodrá obloha klomila se bez mráčku jediného; a jestliže snad přec tu a tam ukázal se z daleka mrak černý —

což pak dítě všimá si mraků! Neví, nezná, že v sobě ukryvá blesk ničící, — a že spustí-li se na zemi, běda po vši úrodě! Ani já si nevšímá, jak mráček roste ve mrak, — až z nevšímavosti probudil mne hrom, hluk světa, a klikatý blesk posvítí mi na hromadu — štěstí zaslého! — Dospěl jsem, a z dětství zbyly mi pouze vzpomínky! — Nyní sbírám milé vzpomínky jako hrudky stříbrné ze tmavého a smutného dolu vezdejšího života. — Dnes vzpomněl jsem si na babičku! — To množství krásných pohádek a ta vypravování o dávných, starých časech — to prý jest babiččino dědictví vnoučatům; nechci však pohádku vypravovati, ani mi také žádná na mysli netane — babička má brzy mi zemřela.

Jen tak jako ve snu vidím ji otáčeti se rychle, jakož to uměla, byť i šedivá hlava k prsoum se nachylovala. — A když nedělní ruch zavládl domácností — teprve usedla.

Teplý vánek červnový vylákal ji z obydlí; silnou knihu v jedné a v druhé ruce nízkou stoličku nesouc, vyšla si na dvůr. Tak právě vidím ji seděti u kapličky sv. Jana Nepom., již nebožtík strýc Martin zříditi dal.

Na očích brejle se silnou, černou obrubou, čte z knihy otevřené na klíně. List za listem převracuje a s vadlé rty pohybuji se ve zbožné modlitbě.

„Drahá babičko,“ ptal se ji okolojdoucí soused, „rád bych jen věděl, co z té knihy tak často a dlouho rozjímáte — zdá se mi, jako byste již ráda do nebe! —“

„Ba, vzácný pane,“ odvece babička, „však ta kniha dobře nám poví, jak se tam dostat; kdož pak ví, jakému již množství duší „zlatý nebeklič“ brány věčného ráje otevřel!“

„Ach, to tedy nebeklič,“ pravil soused, knihu ne bez záliby si prohlížeje.

Pan soused byl ještě jeden ze starých, kterým zlatý nebeklič od Jiříka Plachého, jezuity a vůdce vítězných studentů nad Svědy stokrát milejší, než osvícencům novomodním spisy Renanovy.

„Kéž také nám nebe otevřel,“ promluvil soused, „kdož ví, jak to s námi bude; neznáme dne ani hodiny a cesta jest tam přec jen daleka!“

„Inu, musíme doufati — však Pán Bůh dá!“ těšila babička.

A pan soused odešel od ní, s rozhodným přesvědčením, že ve starých hlavách,

byť i nevzdělaných, přede jen více moudrosti vězí, než v celých foliantech filosofů novověkých.

Proč? snad proto, že staré hlavy nevzdělané mají moudrost svou ze života a a ze zkušenosti — a filosofové z papíru! A snad také proto, že staří jsou zbožnější — a mladí že tak tuze zapomínají slov: Počátek moudrosti, bázeň Hospodinova. Práci svou doprovázela babička zbožnými popěvkami. Nastal-li čas svatopostní, a v pátek vůbec, když o třetí hodině odpolední volal z věže hlas: dokonáno jest! — Zpívala babička oblíbenou svou píseň: „Proč, Maria, proč si tak naříkáš —“ a hlas se jí při tom nějak chvěl.

„Babičko,“ pravil jsem k ní dětinně, „babičko,“ tu tvou píseň tu bych tak poslouchal do rána!“

„Bloudku“ odvětila, „však ty bys dávno usnul!“

Nyní si myslím, jak krásně by as bylo při takové písni usnout na věky!

Podnes, kdykoliv slyším ze rtů zbožných uvedenou píseň, mile si vzpomínám na naši babičku, již pláčící Maria tak k srdci přirostla.

Jindy nám vykládala obsah adventní písně „Z nebe posel vychází!“

„Pozorujte dětičky, co každé to slůvko v sobě obsahuje, co nám povídá!“ — a z babičky pojednou se stal jakoby kazatel.

Minul čas. Babička ležela na prkně. Vráskovité čelo bylo chladné, oči ještě více zapadlé a na rtech úsměv poslední. Kolem studených rukou vinul se klokočový růženec. Stáli jsme u ní podobně jako tehda, když si zpívala „Proč Maria, proč si tak naříkáš“ — aneb jako když nám vysvětlovala, co vše obsahuje v sobě píseň „Z nebe posel vychází!“ — Jen že nám nebylo jako dříve do řeči a do otáček — ale bylo nám do pláče.

„Co pláčete děti!“ — ozval se starý, dobrý soused; co pláčete, vždyť babička neměla zlatý nebeklič nadarmo; — a rukou přejel si tvář, jakoby z ní smutek — a snad i slzu setřiti chtěl.

A když babičku vyvázeli z domu, když na ni hlinu házeli a velebný kněz když poslední requiescat dořekl — nevím již, co více o tom povídat.

Stáli jsme smutni a v náрку a já držel se matčiných šatů. Nyní již babička mnohá léta drímá — po boku zbožného strýce Martina.

Od smrti její mnoho se změnilo.

Kdyby věděla, že její „Proč, Maria, proč si tak naříkáš“ — dosud mi zní v uchu, snad by více neřekla „Mlé bloudku, však bys při té písni dávno usnul!“

Já si ale myslím, jak sladce by bylo při zpěvu tom usínat, a usnout docela — a probudit se konečně až tam, — kde věčné jest jaro.

D O P I S.

Z Kysiblu Puchštýna.

V červenci 1884.

Ztratí-li kdo nějakou věc, hledá ji, a čím tato jest důležitější, tím delší a opatrnější hledání. Tak tomu i se zdravím. Angličan, Vlach, Francouz vůbec každý člověk (má-li k tomu prostředky), hledá je nejdříve v domovině, a nelze-li je tam nalézt, jde i do daleké mnohdy i nevlidné ciziny. Příklady netřeba toho dokládati. Karlovy Vary samy a jedině dostačí k provedení důkazu. I já jsem si zašel do Kysiblu Puchštýna, bych tam hledal a napravil porouchané své zdraví. Dežž Bůh, by se vyplnilo poslání to. Jak čtenářům známo, uvolil se cis. rada p. Jind. Mattoni, po lázeňskou saisonu dáti volný byt, lázně a prominuti lázeňské taxy (2 zl.) kněžím, kteří by od Jeho Eminence poslání byvše, v nově vystavené kapli aspoň ve dny sváteční mši sv. sloužili. Vydal jsem se na cestu (9. června) za počasí velmi nevlidného. Pršelo a byla zima. Jel jsem až do Karl. Var, odkud při příznivém počasí dvakrát denně poštovní omnibusy do Kysiblu Puchštýna dojíždějí. Tenkrát zrovna nejely, tak že jsem byl přinucen zůstat v Karlovarské České Besedě (Hôtel Römer) přes noc. — Místo toto doporučuji každému, kdo se chce aspoň s nějakým známým v Karlovarech sejít. Jiná kratší cesta vede ze stanice Velichov-Výkovice, kamž na požádání z Kysiblu p. majitel dvojsprežný povoz posílá za cenu 5 zl. — Kdo však má málo peněz, ale za to příznivé počasí, učiní lépe jede-li až do Karl. Var cestou svrchu udanou. O místě samém nemusím mnoho podotknouti, tuše, že každému z jiných popisů známa ta kotlina na Ohři, vroubená vysokými, bohatými chlumpy, které proryty jsou písčitými vždy suchými cestami. Při mém příchodu, nebyla kaple dosud vystavěna; kvapem však huána stavba ku svému konci, by již na

sv. Petra a Pavla svěcení vykonáno býti mohlo. A čilý pan inženýr dostal věrně slovu. Kaple v čistě románském slohu vystavěná stojí na vysokém, skalnatém pahrbku, na němž dříve jednoduchý kříž stával (Kreuzberg). Náklad na vystavění a všim potřebným zaopatření uhradila urozená hraběnka Anna Nostitzová, která po kolik již let v Kysiblu v letě přebývá. Stavba svěřena pražskému architektu p. Štěp. Traglovi. Veškeré plány (i vnitřních věcí = oltáře, lavic atd.) provedl mistrně inženýr p. Josef Alexander z Prahy. — Před kaplí jest krásná kopka spočívající na 2 krásných granitových sloupcích a ozdobená krásným kamenným křížem. V lodi s křížovým klenutím postaveno 8 krásných, bohatě upravených lavic, 8 barevných oken shotovil pražský sklenář p. A. Syvalter. V presbyteriu postaven slušný oltář, práce toličež pražského truhlářského mistra p. J. Řichtra. Oltář jest z dubového, bohatě vyřezávaného a ozdobeného dřeva, v jehož středu jako by v tabernakulu stojí větší socha sv. Anny s přesvatým její dítkem Pannou Marií, kterouž poučuje o dobrotě Boží. Mistrnou, vroucím, náboženským citem a láskou dýšící sochu provedl A. Meyer z Horní Amergavi, z lipového dřeva. — V trojci nad sochou trojkruhem krásně znázorněno tajemství nejsv. Trojice, do dřeva vypaleným obrazem (Pater non est F. Filius non est S. etc. a P. F. et Sp. est Deus. Ve středu oltáře zcela nahoře jest vyřezávaný kříž z lipového dřeva od téhož umělce Meyera. Skvostné svícny a drahocenná lampa jsou z továrny Alberta Samassa v Lublani. Dvě roucha barvy bílé a červené, jakož i množství kostelního prádla shotovila sama zakladatelka p. hraběnka. Zvon jest ulit z ocele. O rozšíření místa, na němž kaple stojí jakož i o provedení schůdných a pohodlných cest s velkým nákladem postaral se pan cis. rada Mattoni. Před posvěcením okrášlen vrchol hory stožáry ovinutými věnci z chvoje a ozdobenými prapory jakož i velmi slícnou slavnostní branou. Kapli posvětil z ustanovení J. Eminence hrózninský vikář a osob. děkan ostrovský vdp. Václav Sommer za assistance farářů: radešovského Karla Grosse a svatoborského Jos. Wiesnera. Před četným a vybraným obecnstvem ujal se slova p. vikář a dojímavou řečí vysvětlil vznik kaple této jakož i její účel v tomto lázeňském městě, jenž spočívá v tom, by hosti vzpo-

minkou na Boha, Tvůrce a Zachovatele všeho míra k prospěchu těla, hlavně pak duše požívali toho daru, jež ruka Páně zde tak hojnou měrou podává. Při obřadech posvátných zapěl pěvecký sbor z Boru dojemnou píseň. Po vykonaných obřadech o půl 12. sloužil jsem první mši sv. za spásu všech, v jichž prsou víra v Boha plane. Odpoledne odbývána slavnostní hostina, již přítomni byli: hraběnka, pán i paní Mattoni-ova, okres. hejtman Karlovarský, ředitel lázní Dr. Vil. Gastl a duchovenstvo. Odpoledne byla národní slavnost, jež však pro dešť neodbyvána na louce (jak prvotně uloženo), ale v ohromném skladišti. Druhý den odbývány v kapli dvě veselé životní slavnosti — dopoledné stříbrná svatba p. řiditele lán, Dr. Vilh Gastla, odpoledne se svolením nejđ. konsistoře svatba jeho dobré dcery. Kéž každý v kapli té pocíti tolik slasti, kolik dobrá rodina ta. — A konečně prstonárodní odpověď k zdravotní otázce, k čemu že jest Kysibl Puchštýn dobrý? K uzdravení nemocných: plícemi — dnou, šlakem, dýchavičností, krvotokem atd. Voda, vzduch, čistí zde plíce, mnohemu i kapsu. Přeju, by žádný Kysiblu nepotřeboval, potřebuje li však, pak přeju upřímně, by mu pomohl, jako již pomohl mnohým a snad i mně.

KRONIKA.

Z Prahy. Primice slaviti budou následující d. pp. novosvěcenci: Josef Boch, 20. července u Alžbětinek ve Slupech v 9 hod. Ferdinand Bořický, 16. července u Milosrdných sester pod Petřínem o 8 hod. Dominik Brázda, 20. t. m. u sv. Jindřicha v 10 hod. Bohumír Čenský, u sv. Mikuláše na Malé Ss. 16. t. m. v 8 hod. Jan Černý, 17. t. m. u sv. Salvatora (v semináři) v 7 hod. Josef Charvát, 16. t. m. u sv. Bartoloměje v 7 hod. Josef Chochole, 16. t. m. u sv. Josefa na Malé Straně (u Anglických Panen) v 7 hod. Jan Flum, 16. t. m. u sv. Salvatora v 6 hod. Antonín Jakl, 16. t. m. v Mariánském ústavě v Ječné ulici v 6 hod. Josef Kobr, 16. t. m. u hrobu sv. Jana ve chrámě sv. Víta v půl 8 hod. František Kozelek, 16. t. m. u hrobu sv. Jana ve chrámě sv. Víta v půl 8 hod. Josef Nejd, 16. t. m. u sv. Karla Boromejského u Karlině v 9 hod. František Stibůrek, 16. t. m. u Voršílek

v 8 hod. Josef Vrba, 16. t. m. v kostele Žižkovském v 9 hod.

— **Dar.** Pp. Neomysté letošní nezapomněli chrámu sv. Víta a dali jako předchůdcové jejich na velechrám 100 zl. Za tento šlechetný čin budež jim veřejné díky vzdány.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 17. července u Alžbětinek, od 18.—21. t. m. u sv. Markety a od 22.—25. července u sv. Ducha.

— **Jmenování biskupů.** Ouředni noviny přinášejí zprávu, že císař pán jmenoval knížetem-biskupem brixenským dosavadního světicího biskupa vorarlberského dra. Šimona Aichnera a knížetem-biskupem lublaňským štyrskohradeckého kanovníka dra. Jana Missiu.

— **Pěťadvacítileté jubileum kněžství** svého v diecesi Králové Hradecké hodlají slaviti dne 5. srpna 1884 v Dolní Dobrouči pp.: Barták Jan, b. notář, registrátor b. konsistoře v Hradci Hrálové, Holík Jan, far. ve Vel. Losenicích, Jiroušek Hugo, kněz na odpoč. v Lúži, Kleprlík Vinc., b. vikář a děkan v Rychnově, Krihl Frant. far. v D. Dobrouči. Landsman Ant. kurat voj. v Josefově, Pišl Václ., farář v Lánech, Rysner Frant., far. ve Vápně. — Z kolegů v Pánu zesnuli: Bodenberger Aug., Bouchal Jan, Stifter Vojtěch. Dež Bůh, aby všickni, kteří slaviti budou letos pět a dvacítiletou památku svého svěcení, dočkali se po pět a dvacítiletých veselých a šťastných druhotin.

Literární oznamovatel.

— „*Casopis katol. duchovenstva*“ má v čís. 6. roč. XXV. tento obsah: O užtku svatých missií. Aforismy z pastýřského života. Překážky zrušující pokrevního příbuzenství a švakrovství. Svobodné zednářstvo a encyklika sv. Otce Lva XIII. — Kronika: Kardinál De-champs, arcibiskup Mechlinský. Inkvisice také jinde. Kommemorace patrona chrámového. Nečinné odchylek v ritu. — Literární oznamovatel pojednává o jedenácti spisích.

Zápisky sv. Janského Dědictví v Praze.

K Svatojanskému Dědictví v Praze přistou-pili v měsících dubnu, květnu a červnu 1884 a zapsáni byli údobí: Z Čech: dp. Frant. Fre-lik, kaplan u sv. Kiliana; rod Kunovských a a Plamingovských v Stolmíři; školní knihovna v Popovičkách (věnuje p. farář Frant. Patač);

Marie Mrázová a sestra Aněžka ve Velešíně; rod Josefa Šejbala v Topoli; Jan Pecka, s manž. Annou ve Vodňanech; Anna Prušový v Praze; dp. Josef Kyselka, prof. při reál. gymnasiu v Praze; dp. Jos. Rydvan, beneficiát v Lysé nové; škola městyse Krčína; pí. Anna Schmoegerová v Chraští; pí. Marie Zelenková v Podolí; dp. Vilém Havlák, kaplan Arnoštovicích; Anna a Frant. Junker v Rokycanech; Dr. Jan Sedláček, prof. v Trutnově; dp. Ignát Švancara, kaplan v Kněževsi; Josef Dítě v Jáseně; Václ. Stříbrný v Jáseně; Františka Šimonová na Hluboké; dp. Frant. Kunt, kaplan v Chraští; dp. Jan Seidl, kaplan v Čestíně; ct. p. Gustav Domabyl, alumnus v Král. Hradci; Marie Rokytenská v Ném. Čermě; obec Suchá u Petrovic v Sušicku; Anna a Jan Kotek v Samosolech; Antonín Matoušek v Praze; Marie Duzbalová v Rovném; Ant. Kustka v Domažlicích; spolek Mariánský na Skalce v Praze; dp. Josef Bukovský, farář v Storkách; dp. † Jakub Pražan u rodičů v Náhří (věnuje Marie Pražanová. Z Moravy: dp. Jan Bílý, kooperátor v Kobylí; dp. Jan Nep. Šafránek, farář ve Viskách; Marie a Antonín Rybka v Hošticích; Johanna Malá v Oldřívově; Josefa Segetová v Petřikovicích; Marie Bašná v Chrozimi; dp. Jan Kamaryt, farář v Zebětíně; Barbora Šimčíková v Kybární; Veronika Mokrášová v Star. městě; rod Jana a Anny manž. Buriskových v Star. městě; rod Frant. a Františky manž. Rypkových v Kozlovicích; Arnoštka Pospíšilová v Želátovicích; Juliana Hrabátková v Chelčicích; Anna Mařáková v Star. městě; Aloisie Hamerová v Kunovicích; Johanna Sanýtrová v Metylovicích; Frant. Bačák a bratr Jan ve Fridlantě; † Matouš Tomek a syn František ve Fridlantě; Marie Dacháčková ve Vítějvsi; Josefa Pozdíšková v Němčicích; Antonie Pipalová v Podolí; rod Jana Valouška a manž. Anny v Březovicích; Matouš Pitela a matka Anna v Březovicích; Marie Vydomasová v Příboru; Jan Kozel v Hrub. Těšanech; Teresie Brajnová v Bludově; Marie a Anna Navrátilová v Němčicích; rod Josefa Trněného v Roštině; Marie Anna Schönová v Růnuřově; Anna Nittmanová a teta Marie v Holici; dp. Frant. Zvejška, kaplan v Telči; Antonín Privrel v Němčicích; rod Frant. Režného a manž. Františky v Kokorách; Marie Daňková v Nebožticích; Genovefa Kůrková v Slavkově; Kateřina Zlerberová v Palkanci. Anna a Barbova Orálkovi v Ondratovicích; dp. Ant. Černý, farář v Olbramkosteletě; Františka Bartošiková v Tučapích. Z Uher: rod Martina Michálka a manž. Heleny v Brodku; Eva Pátková v Kútech.

Osobní věstník duchovenský.

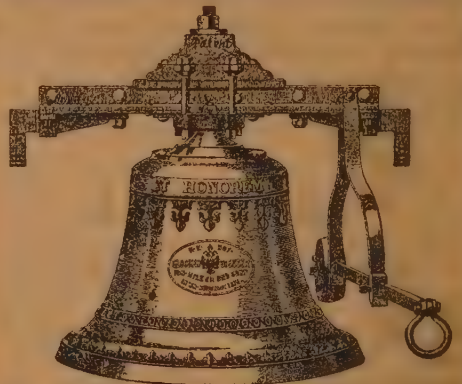
V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou

- p. Jos. *Rozsypal*, kons. rada, b. vikář a děkan v Mirovicích (Buděj. diec.), a
- p. Frant. *Škaloud*, č. děkan a farář v Jablonci, jmenování b. notáři;
- p. Václ. *Černý*, č. děkan a farář v Č. Skalici, jmen. správcem vikar. úřadu Náchodského.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Fidler*, kapl. Jičínský, za far. v Nové Pace;
- p. Jos. *Buchar*, kapl. Vrchlábský, za duchov. správce ve Vlčkovcích (Wölsdorf);
- p. Eman. *Peiger*, admin., za far. v Bobuslavicích;
- p. Jan *Janáček*, admin., za far. v Říčce;
- p. Václ. *Tejchman*, kapl. Lužanský, za kapl. v Jičíně.

Dvorní slévárna a zvonárna

Petra Hilzera

ve Vídeňském Novém Městě,

prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čistě harmonických akkordů dle objednávky. Zvláště pěkné harmonické zvonky doporučí k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblíbenosti.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech rádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e ě

na slavnost sv. Jakuba staršího.

„Odpovídaje pak Ježíš řekl: Nevíte
zač prosíte. Můžete-li pít kalich,
kterýž já píti budu? Řekli jemu:
Můžeme.“ Mat. 20, 22.

Úvod.

„Blahoslavení — tak píše sv. Jan ve Zjevení svém, kteříž umývají roucha svá v krvi Beránkově: aby byla moc jejich ku stromu života, a aby vešli branami do města nebeského.“ Kdož ale jsou, dr. kř. prvními mezi těmi, kteříž umyli roucha svá v krvi Kristově a sice již tehdaž, když krvi vlastní pěstili mladitvoun církev Kristovu? Jsou to sv. apoštolové: Koruna stkvoucí na hlavách jejich a palmy vítězné v rukou jejich, za to, že kalich Páně pili. Slyšíte? Kalich Páně pili sv. apoštolové, a proto blahoslavení jsou, proto učinil je Bůh přátely svými, proto vpuštění jsou branami do města nebeského, k hostině a večeři nejskvělejší. Z nich ale první vešel branami těmi sv. Jakub, jehož slavnost dnes koná církev katolická. Nerozumná prosba starostlivé matere, aby oba synové její, Jakub a Jan, jeden po pravici a druhý po levici v říši Messiášově seděli, nerozumná prosba tato nepřičinila k tomu ničeho, že korunou nesmrtnosti korunováni byli — nikoliv — sv. Jakub v nadhvězděná vešel sídla jen proto, že skutkem, životem, krvi svou spečetil přípověď, kterouž s bratrem svým na otázku Kristovu: Můžete-li pít kalich, kterýž já píti budu? dal závažným, dalekosáhlým slovem svým: Můžeme.

A kterýž pak byl to kalich, ježž již

před tím pil a až do dna vyprázdnil Mistr a Pán Jeho, Kristus Ježíš? Byl to kalich utrpení, bolesti a strasti nejhroznějších. Ale kalich tento, vyprázdněný na vykoupení a spásu lidstva, byl zároveň příčinou oslavy Jeho v sídle Trojice Nejsvětější, jak sám Kristus vzkříšený děl dvěma zarmouceným úředníkům jdoucím do Emaus: Zdaž nemusil Kristus těch věcí trpěti, a tak vejíti do slávy své? Zaručuje-li tedy kalich utrpení slávu tak nevýslovnou, slávu v sídlech těch, o nichž praví apoštol národův: „Čeho oko nevidalo, aniž ucho slyšalo, aniž na srdce lidské vstoupilo, to Bůh připravil těm, kteříž ho milují“ — zaručuje-li tedy utrpení slávu a blaženost takovou, kdož, dr. kř. z nás rád by nechtěl přiložití rty své ku kalichu tomuto, kdož z nás nechtěl by pít kalich, z něhož dříve pil Pán a Spasitel náš?

Nápoj kalicha toho jest ovšem hořký, odporný, za to ale pocituje sladkostí nevýslovných ten, kdož okusil nápoje toho. Proto chci dnes pověděti vám, jak *křestan utrpení tohoto světa snášeti a zač je považovati má*, aby mu byla nápojem vedoucím do života věčného.

Pojednání.

Ti, kdož holdují světu a jen pravidly rozumu svého se spravují, praví: Aby člověk na světě šťastným, blaženým byl, třeba, aby se nad všeliké neštěstí povzněl, aby byl skalou, o niž odrážejí se vlny mořské, a kteréž nerozdobí větrové, jež po věky dotýkají se jí.

Vizmež ale, dr. kř., na kolik mohou lidé tito dostáti slovu, jež chytrost a opatrnost jejich činí pravidlem chování se v strastech a neštěstí? Pokud jen po-

skrovnou dotýká se jich ruka Páně, pokud jen nepatrné nehody potkávají je na cestách tohoto života, pokud v pohár radosti a rozkoši jen několik málo krůpějí nápoje hořkého se mísí: potuď s hlavou vztyčenou, prsama vypnutýma, hledím otevřeným patřím neštěstí vstříc, sotva ale, že jasný blankyt života jejich počíná se kaliti oblakem nedobrozděným, chmůrami, jež skrývají tlumenou bouří, aby v nejbližším okamžiku pustošily nivy, na něž před nedávnem usmívalo se zlaté slunko blaha a štěstí úsměvem nejluznější, sotva že ruka Páně citelněji šíjí jejich se dotýká; jak potom, ptám se Vás, povznesou se synové světa tohoto nad všeliké neštěstí, jak potom zachovají mysl klidnou, nezrušenou, pokojnou, nezdrcenou? Mnozí zkoušeli toho; vlastní chytrostí a věhlasem rozumu lidského jim přisouzené neštěstí překonati chtějíce; vzpruženými křídly ducha svého povznášeli se nad to, co jim přidělil Bůh, ale jako ten, jenž odvažuje se ke skoku nepřekonatelnému, padá s roztržitou lebkou a teplou krví života svého barví půdu neštěstí: tak i oni klesají k zemi se zlomenou myslí, se zraněným srdcem. To, co nemohou duchem svým přeskočiti, nevědí, kterak by snášeli.

Jinak činí, v jehož prsou pevná kotví víra, vida přicházeti neštěstí, nevidí je přicházeti pouze samo, nevidí pouze černý mrak na nebi, z něhož leje se zhoubá krajínám i lidem, jeho oko krouží se i v zlaté paprsky slunce, kteréž zapudivší strašlivé mraky, stkví se pak v plném lesku, v plné nádheře na obloze vyjasněné. Křesťan vidí v každém utrpení, jež mu snášeti jest, v každém neštěstí, jež mimovolně člověku vnucuje se za průvodčího životem vezdejší, křesťan vidí i v každém bolu, kterýž usedá na prsa jeho svěšená, ruku Boží, která v neštěstí a bolu, v utrpení a strasti i sílu podává k *trpělivosti*.

Křesťan nebude násilím — bylat by to pošetlost největší — křesťan nebude slabým rozumem svým — bylat by to práce bez výsledku — zapuzovati to, co z věčných úsudků za podíl v slzavém tomto údolí jemu uložil Bůh, nýbrž důvěruje v největší moudrost Boží, oddá se celé a bezpečně do vůle Toho, Jehož vůli padá též vlas z hlavy naší, křesťan vyčká až slunci věčné milosti ustoupí mrak a rozplyne se v prchavý dým. Znáť zajisté pravý křesťan slovo, kteréž pověděl Pán

a mistr náš; „Mé jho jest sladké, mé břímě jest lehké“

Jenom ti, kteří šíjí svých sklánějí pode jho viry svaté, jenom ti naději jistou a bezpečnou míti mohou, že láska Boží po boku jejich bude jim podporou nejmocnější. Bůh jest s nimi, On sám ponese s nimi břemeno, kteréž na bedra jim položil, On sám bude jim ochráncem, těšitelem a oporou nejjistější. Poblíž Něho ztrácí kalich utrpení hořkosti své, neštěstí tíhy své; kde On jest, tamť jest dobře býti: tam udělejme sobě stánky. Všemohoucí Otec je zdělá, věrnost Synova je upevní, síla Ducha svatého je bude ochraňovati. Blažen kdo může volati se žalmostou Páně; „Byť bych kráčel ve stínu smrti, nebude se báti zlého.“

„Neníť učedník nad mistra,“ pravil Kristus. A věru, kdož byl to, jenž v utrpení a bolu byl mistrem nejdokonalejším, nejvzornějším? Kdože byl to, jenž před námi již na hoře Olivetské klečel v srdci maje celou velikost muk nejhroznějších, jež duši i tělo svaté Jeho stihly tak, jako když divoký příval žene se na požehnanou úrodu? Kdože byl to, jenž v příkladu nedostizitelném svítil nám třpytem nejjasnějším tehdaž, když mrákoty smrti obkličovaly Jej, aby umořily Nevinného spůsobem, jakýmž krutá spravedlnost trestala jen zločiny nejhroznější, nejstrašlivější? Byl to Kristus Sám, byl to Syn Boží Sám, který nás v utrpeních předešel a nám ukázal, jak utrpení tato snášeti máme.

A jsou i ta naše utrpení často veliká, ta cesta života našeho jest často cestou křížovou, ten kalich, z něhož pítí máme, jest často naplněn hořkostí žlučovou. A mnohému z nás nejenom krůpějí několik pítí jest, kalich plný, přetékaající vyprázdňiti musí až do dna ústa jeho, a srdce útrapami a strastmi nevýslovně zmitané, plnou měrou přisvědčuje slovům pěvce starozákonního: „Ku trápení jsem ustanoven, a obklopen jsem neštěstím, kteréž se nedá spočítati.“

Kdykoliv smrt rukou ledovou trhá každý kvítek radosti, jenž v srdci našem vypučel, a ihned ničí jej před zrakoma hořem zakalenými, kdykoliv anděl smrti, šelestěním děsných svých perutí zdrcenému srdci našemu oznamuje, že kynul, aby ze středu našeho odešla duše, jež byla nám na světě nejdrazší: v takových okamžicích, kdo, dr. kř. přistupuje k nám, aby setřel slzu na tváři bolem opadlé, aby

slovem útěchy opravdové, vydatné zmírnil zármutek náš, aby utišil naše bolesti a rozkázal jeho vlnám, by ztišeny, nesly bezpečně lodičku života našeho v přístav míru a blaha věčného? Kdož jiný, dr. kř., ne-li Spasitel Sám! — Však i svět přistupuje k nám, než má i tento slova útěchy opravdové, vydatné? Nikoliv! — Slova, jimiž těší nás svět, srdce naše stisněné upokojiti nedovedou. Slova ale, jimiž nás těší Kristus, jsou slova k srdci mluvící řečí tou nejzvěšenější, protože jsou to slova vtělená v hlavu trním pokrytou, v obličej zsinálý, v bok kopím prokláný, v ruce a nohy hřeby probodené, protože jsou to slova, kteráž k nám volají: Hle! tak jako já netrpí a netrpěl nikdo z vás, tak jako já až do dna nejhlubšího nevyprázdnil kalich dosud na světě člověk nižádny! — Tak jako v žádném jiném jménu nemáme spasení, leč ve jménu svatém Krista Ježíše, tak jako žádná jiná cesta nevede k životu věčnému, leč cesta kříže; tak drazí křesťané, v žádném jiném nemáme útěchy v bolech a utrpeních svých, leč v Tom, Jenž za nás na dřevě kříže dokonal. Kříž Kristův jest pro všecku hořkost, kterouž život vezdejší nám podává lékem nejučinnějším, nejvydatnějším. A jako učedníky své, ponořené v bol a smutek, potěšil Kristus slovy: „Pokoj vám“ — tak těší i nás. Budiž bída naše jakákoliv, Kristus ji mírní, Kristus ji zaceluje, Kristus ji uzdravuje.

Proč, tak táže se mne snad mnohý a mnohá z vás, proč sesylá Bůh utrpení na nás, a proč právě těm snášeti bolů mnohých a nejtěžších a slzavém tomto údolí, kteří celou duší lnou ku Kristu Pánu svému, kteří život svůj zasvětili jeho službě, a spravedlivě a pokojně živi jsou na tomto světě? Na to odpovídám: Bůh sesílá utrpení na nás, aby vlašné roznítil a spravedlivé v dobrém utvrdil. Magnetu jest vlastností přirozeno, že čím větší tíží železa naň klademe, tím přitažlivějším se stává. A podobně má se to, drazí křesťané, i s námi. Či, bude ten moci těžká nésti břemena, kterýž nikdy žádných nenesl? Či, stane se ten chrabrým hrdinou, kterýž nikdy v boji se necvičil? Nikoliv! Ctnosti nenabudeme jen tak lehounce, bez boje, bez zápasu, nýbrž jen sebezapíráním, přemáháním a vytrvalostí.

Utrpením utvrzuje se i povaha. Člověk stává se utrpením pevným, neústupným,

že ani hrůzy smrti nejsou s to, aby zlomily a zničily to, co v duši pevným jest přesvědčením. Svatí apoštolové, rozsévající semě sv. učení Spasitelova, snášeti musili mnohá utrpení a protivenství. A tímto utrpením žmohutněla povaha jejich tak, že se nebáli ani meče ani ohně, ani vařícího oleje, ani kříže. Ve škole utrpení utvrdili se tak, že rádi kladli šíji svou pod meč katanův a s plesáním kráčeli na popraviště.

Pozorujte jen sv. Jakuba, patrona tohoto chrámu Páně! Pro Krista činí všecko i opouští lodičku svou, síť své, dům svůj ho, vlast svou, snáší jakožto vyvolený dělník na vinici Páně nehody cest apoštolských, až konečně za Krista klade i ten život svůj, první z apoštolův stav se mučedníkem, umyl roucho své, jak praví v Zjevení svatý Jan, v krvi Beránkově. Byltě pamětliv slov Krista Ježíše: „Blahoslavení jste, když vám lidé zlořečítí a protivenství činití budou. Radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.“

Kdokolivěk z nás utrpení snášeti musí, kdokolivěk z nás z kalicha tohoto pítí musí, budiž pamětliv slov těchto i těch vznešených příkladů, těch křesťanských hrdin, kteří v utrpení umývali roucho své v krvi Beránkově. Vezmiž každý volně kříž, kterýž ti podává Bůh, a nesiž jej na Kalvarii s odevzdaností do vůle toho, kterýž na vrehu Tomto za nás dokonal, aby Kalvarie bolů proměnila se ti v horu radosti a věčné blaženosti. Vždyť ujišťuje nás Kristus sám o tom, že jen utrpením možno v nebeská vejíti sídla: „Kdo chceš za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne!“ Vždyť ujišťuje nás apoštol: „Neboť mám za to, že utrpení tohoto světa nejsou rovna budoucí slávě, která zjeví se na nás.“ Vždyť ujišťuje nás a potěšuje zároveň potěchou tou nejsladší, miláček Páně, sv. Jan: „A setře Bůh všelikou slzu z očí jejich a smrti více nebude ani kvílení ani křiku ani bolesti nebude více, nebo první věci pominuly.“ Amen.

Frant. Dusil.

Českoněmecká provincie řádu paulánského.

(Pokračování.)

V.

Paulánský klášter u sv. Matouše v Brtnici na Moravě.

Dvě míle na jihovýchod od Jihlavy leží městečko Brtnice (Pirnitz). I v tomto místě setkáváme se s klášteřem paulánským. Jako klášterní chrám konventu pražského dříve zbudován byl pro potřeby lutheránů a teprv později v klášterní chrám proměněn byl, tak bylo i v Brtnici. Hyněk z Waldštýna, majitel panství brtnického vystavěl v nevelké vzdálenosti od zámku r. 1588 chrám s kryptou pro sebe a své potomky. Při kostele ustanovil lutheránského kazatele. V poslední vůli své z r. 1589 na dokončení stavby odkázal ještě 1400 zl. Než lutheránský kostel dlouho nezůstal. Již r. 1624 (dle Volného, dle jiných pak teprv 1627) založil tehdejší majitel panství hrabě Rombald z Collalta při chrámě tom, který sv. Matouši zasvěcen byl, klášter paulánský pro 10 kněží a 2 bratry laiky. Stavbu však úplně nedokončil. Teprv vdova po p. Rombaldovi Polesina Blanka, rozená hraběnka z Thurnu, stavbu dokončila r. 1644. Mnichové nebyli příliš štědrě nadáni a poněvadž mimo to obvyčejně měli ještě o jednoho člena více než fundace stanovila, byli odkázáni nejvíce na sbírku. Ve Vranovské kronice paulánské (str. 90.) připomíná se P. Gabriel Lieffroy, muž vysoce učený jakožto býv. vikář konventu brtnického (vikář tolik co zástupce korrektora v klášterích s méně členy). Odtud přišel za korrektora do kláštera u Nové Bystřice a r. 1640 poslán byl jako zástupce (commissus) ku generální kapitole řádu. Osud zrušení kláštera brtnického stihl dle domácího protokolu fary brtnické r. 1783. Stavení i s nadáním odevzdáno vrchnosti, kostel prohlášen za filiální farního, roku pak 1804 také předán byl vrchnosti a pak odsvěcen. Bohoslužebná náčiní obdržel farní chrám. Dá se to souditi z toho, že v inventáři kostela brtnického z r. 1806 zaznamenáno jako majetek farního kostela stříbrné ciborium z byv. paulánského kostela, na němž zřiti bylo znak kunštatský s písmeny K. Z. Z. K. (to jest: „Kateřina Zajímačová z Kun-

štatu,“ manželka to Hynka z Waldštýna, zakladatele býv. protestantského, později paulánského kostela). Zdá se že ciborium to sloužovalo dříve za kalich, z kteréhož utraquisté přijímali, čemuž nasvědčuje víčko, kteréž patrně novějšího původu bylo. Odsvěceného kostela užito za sklad sena a slámy a když konečně bývalý kostel měl býti přetvořen na divadlo, slitovala se kněžna Karolina z Collalta nad krásným, bohužel zneužitým stavením, a dala je důkladně obnoviti. Zřízeny tu 3 oltáře, vše vkusně opraveno a r. 1830 kostel znova požehnan od brtnického faráře a arcikněze Michaela Krále. Od té doby v jisté časy odbývají se vždy služby Boží v chrámu tom. Nyní nazývá se býv. klášterní chrám: hořejší neb zámecký ač vlastně zámeckým zván býti nemůže, ježto v zámku nestojí. Budovy klášterní užito na továrnu kartounovou a přádelnu, avšak když továrnám těm se nedařilo, byly zrněny a klášter proměněn za příbytek úředníků knížecích.

VI.

Paulánský klášter Panny Marie ve Vranově na Moravě.

Chudá řehole paulánská bohatý klášter měla na Vranově. Ve Vranově stával dle podání již od r. 1240 chrámek dřevěný se soškou P. Marie, kterážto při ohni Nového Hradu neporušena zůstala a na místě nynějšího kostela mezi dvěma duby nalezena byla. Chrámeček ten v vděčnosti nad záračným znovunabytím zraku postavil prý zemský maršál Vilém z Rozenberka. Při tomto chrámku, který pak r. 1624 přestavěn byl v nádherný kamenný, založil kníže Maxmil. z Liechtenšteina s chotí svou Kateřinou, rodem z Boskovic u Černé Hory 14. září 1633 klášter pro mnichy Paulány, klerikůž daroval statek Mořický, jež držel před koufiskací statků po bitvě bělohorské Bedřich Vilém ze Žerotína. Statek Mořický, kterýž v tehdejší době měl cenu 60360 tolarů, leží mezi Kroměříží a Vyškovem a má výborné půdy polní ku 500 jiter, 150 jiter luk a k 100 jitrům pastvin. Náležely k němu vesnice: Pavlovice s kostelem, Srbice, Tištín s kostel em, Vyčice. Před 90 lety cenu měl statek ten 169858 zl. 50 kr. Po příchodu svém měli Pauláni toliko vikáře, již však brzy vyšinul se konvent na korrektora. Prvním korrektorem byl P. Jan Guillard, muž to

znamení, který r. 1634 byl najednou zvolen za korektora pražského i bystřického, poněvadž pak bystřický konvent byl starobylější, proto ponechán tomuto poslednímu za korektora. Guillard r. 1635 stal se definitorem i kollegou provinciála, roku pak 1638 korektorem pražským. R. 1641 po druhé zvolen byl za kollegu. R. 1644 zvolen byl za provinciála na 6. kapitole provinciální, odtud pak dostal se za provinciála Panormitánského a konečně r. 1658 stal se generálem řádu. Uchvátil se při něm výtečné vlohy duševní, přísné plnění řehole a obratnost zvláštní v řízení záležitostí. Přízeň svou ku klášteru Vranovskému zakladatel také tím ukázal, že zřídil sobě pro svůj rod v chrámu klášterním svou hrobku, čímž pojištěno trvání chrámu klášterního v dobrém stavu až na naše doby. Jestli nyní Vranovský kostel vyniká krásou, vynikal za doby paulánské tím více. Zvlášť velký oltář, na němž socha dřevěná P. Marie se nalézá, nádherně ozdoben byl stříbrným svatostánkem, stříbrným trůnem pro sochu P. Marie a lampou, na kteréž věci odkázala ovdovělá kněžna Edmunda Marie Terezie v poslední vůli své ze dne 16. ledna 1735 své stříbrné načiní vázici 695 marek a 6 lotů a ještě mimo to na penězích 10000 zl. Při ozdobování kostela kamenného nezapomínali Pauláni na budování a ozdobování chrámů duchovních. Příležitost hojnou podávali jim poutníci, kteří zvláště v den narození P. Marie z daleka přicházeli, aby Matku Boží uctili. U P. Marie Vranovské, kteráž častěji zázračnými milostmi jak ve Vranově tak i jinde, kde její obrazy zřizovány byly důvěru lidu splácela, scházela se processi z Moravy, Čech i Uher a ani nyní důvěra tato ještě nepřestala. Poněvadž o bližších osudech konventu Vranovského vydati hodlá tamější důst. p. farář Ant. Weinlich zvláštní monografii, odkazujeme et. čtenáře na dílo to. Při tom omezíme se na vypsání toho, čeho nám podařilo se za nepříznivých okolností se dopídití. Zajímavo jest, že ve Vranovském konventě znamenitý historik literární Fr. Faustin Procházka (nar. 13. ledna 1749 v Nové Pace) do paulánského řádu vstoupil a tamtéž 25. října 1768 slib k řeholi té učinil. Ve Vranovském klášteře slib složil a odtud do Brna k vysvěcení poslán byl také 17. listopadu 1777 P. Cyrilla Tamon, kterýž před zrušením kláštera novobystřického

zastával v něm úřad svátečního kazatele, po zrušení pak kláštera byl tu prvním lokalistou.

Klášter Vranovský zrušen byl r. 1784. Stkvostné dary kněžny Edmundy od komise zrušovací byly odneseny a chrám by se byl býval stal pouhým farním, kdyby opět rodina Liechtensteinská na chrám zřetel svůj nebyla obrátila. Kníže Jan z Liechtensteina dal v letech 1819—22 vystavěti překrásnou novou hrobku pod kostelem, též i zevnějšek kostela získal. Přední facada chrámu ozdobena byla pilastry řádu dorického, hlavní římsoví i frontonem, zřízena také pěkná hlavní brána a dvoje postranní dvěře. Chrám má dvě meččí pobité věže. V chrámě vyniká krásou hlavní oltář se soškou P. Marie nad svatostánkem. Na témž oltáři jest obraz Nejsv. Trojice od Trozera, nad ním značky zakladatelů s korunou a nejvýše oko Boží. Chrám má ještě znamenité malby od Ergensa (obraz sv. Františka z Pauly), od Schmidta z Kremže (sv. Františka Saleského a Jana Nepom. a dva menší obrazy sv. Františka Xaveria a Alexandra), od Maulbertsche jest rodina Kristova, obraz 14. sv. pomocníků a sv. Františka Seraf. Též zřítí tu lze sochařské práce Ondřeje Schweigla a Bohumíra Fritze. Na klenbě jsou pěkné fresky. Chrám má také dvě kaple a dva kůry. Po Paulánech zbyl památník nástěnný, který z vděčnosti ku svým zakladatelům zřídili.

Budova klášterní prodána a ponechána tu jen fara, která již před zrušením kláštera ve Vranově bývala. Po Paulánech v místnostech farních zachovalo se 15 obrazů představujících dílem kláštery paul., dílem i kostely jejich. Z obrazu jednoho vysvítá, že mimo popsáné kláštery paulánské také v Amberce paul. klášter stával, o němž však nepodařilo se nám posud dopátrati se něčeho. V archivu farním chová se manuskrypt: *Chronica Ordinis Minimorum s. Francisci de Paula Conventus Wranowiensis conscripta a P. Hippolito Svoboda ejusdem Ordinis SS. Theologiae Lectore anno Di 1761.*

VII.

Paulánský klášter u sv. 14. pomocníků v Tachově.

Severozápadně od města Tachova v roztomilé krajině, kteráž Heiligen sluje

a oblíbeným výletním místem Tachovanů je, býval na vrchu Schellenbergu paulánský klášter. Dříve ještě, než Pauláni zde se usadili, žil zde dle pověsti zbožný poustevník. K místu tomu přilnul lid zvláštní úctou. Příčina této obliby jest prý následující: V 15. věku krajina ta bývala prý lesem porostlá. U prostřed lesa byl veliký kámen, na němž prý častěji 14 světélků se ukazovalo, jež lid za odznaky 14. sv. pomocníků považoval. Aby úctu svou k těmto světům dal na jevo, počal lid okolní sem putovati. Když jedenkrát více lidí pobožnost svou u kamene řečeného konalo, přijel prý sem jakýsi pohanský rytíř, kterémuž pobožnost lidu se nelíbila. Aby nelibost svou na jevo dal, počal rouhati se Bohu i svatým a jal se tupiti křesťany shromážděné. Aby světélka rozptýlil, v zuřivosti své rozjel se proti světélkům a posměšně volal, že chce býti 15. pomocníkem. Avšak trest Boží ho neminul, neboť v tom okamžiku otevřela se země a pohltila rouhače. Poněvadž potřeba svatyně na místě, kde prst Boží tak patrně se zjevil, se ukázala, učiněny sbírky a z těch vystavěna kaple, kterouž r. 1496 Mikuláš, biskup Mišeňský, zasvětil. Roku 1630 byla již velice sešlá, skoro na spadnutí. Tu ustanovil se na tom baron Husmann, majitel Tachova, že kapli znova postaví a při ní klášter zřídí. Pohnutkou k rozhodnutí tomu byla prý urážka, kterouž Husmaň jako vojenský vrchník vyslanci arcibiskupa Mohušského byl učinil. Aby lítost svou ukázal a důstojně učinil žádost, za urážku ustanovil se na tom zříditi klášter paulánský.

Za tou příčinou základní listinou sepsanou na zámku v Tachově 5. února 1639 společně se svou chotí Amalií, rozenou hraběnkou z Dohna uvolil se dáti na výživu 12 bratří paulánských 40000 zl. na penězích, dále projevili ochotu svou zakoupiti pro Paulány mlýn zvaný Heiligenmühle a rybníky a grunty v ceně 50000 zl., mimo to uvolil se dáti dostatečnou půdu k vystavění kláštera, dovoz a vše, čeho k uhrazení třeba jest. Pauláni měli také obdržeti od vrchnosti všechn materiál stavební, jehož však sobě sami dobývati a přivážeti měli. Na stavbu přidal jim ještě 10000 zl. Generál řádu Bernard Gurnel připověděl na vzájem, že Husmaň s chotí svou i všemi potomky práv zakladatelů kláštera požívati budou, totiž že budou účastni všech dobrých skutků i

modliteb, kteréž řád vykoná. Mimo to za zakladatele měla konána býti od mnichů denně zvláštní pobožnost a v případě smrti zvláštní smuteční bohoslužba se slavnou mší sv. zádušní. Konečně měla býti na věčné časy každý týden sloužena tichá mše sv. za duševní i tělesné dobro zakladatelů i za zachování jich.

Dříve ještě nežli potvrzení fundace ze dne 31. srpna 1640 od císaře z Řezna přišlo, dali se Pauláni od pražského arcibiskupa Arnošta Vojtěcha hraběte Harracha vdržení kaple u 14. sv. pomocníků uvésti 30. července 1640. Čtyři léta na to 26. února 1644 daroval Husmaň Paulánům ves Hals s příslušenstvím v ceně 11000 zl. a mlým Heiligenmühle s okolními pozemky v ceně 4000 zl. Prvními obyvateli kláštera bylo šest Paulánů, kteříž přišli ze pražského kláštera u sv. Salvátora. Tito dali se do stavby kláštera r. 1656 za vikarství P. Cyrilla Oppilasia (jenž r. 1644 stal se provincialem). Se stavbou pokračováno pomalu, avšak vše stavěno důkladně. Když dostavěli klášter, dali se do stavby kostela, jež ve slohu byzantinském provedli. Uprostřed kostela byl položen onen kámen, na kterémž oněch 14 světélků se zjevilo. Na kameni tom zřízen oltář sv. kříže. Druhá neděle po velkonočních slavení pak po všechny časy jakožto den posvěcení chrámu. Na tento den přicházela processi četná i z daleka tak z Chebska, Plzeňska, z Falce. Pauláni brzy vystavěli sobě pivovar. Častěji po sobě vyhořel klášter i kostel, avšak Paulánům vždy se podařilo znova shořelé vystavěti a obyčejně nově vystavěná část byla pěkněji upravena než byla původně. Zvlášť velký byl požár r. 1729. 19. února, kterýž vypukl na půdě konventu. Vyhořela tehdyž zadní část kláštera, věže a střecha kostela. S pokrytím střechy se neotálelo, avšak k dostavění pravé věže došlo teprv r. 1754. V klášteře byla také dobře zřízená lékárna.

Přišla osudná doba rušení klášterů. Pauláni Tachovští zřeli již pád všech klášterů svého řádu, zbýval pouze ještě novopacký a tachovský. Již oddávali se Pauláni naději, že pohroma jich klášter nestihne. Avšak proti všemu nadání dostavili se do kláštera právě v den sv. Jana Nepom. r. 1787 krájský komisař Petr Nigróni z Riesenbachu, kanckrální knihovní ingrossista Petr Pellass a kladrubský kancelářský pisař Petr Guntner a prohlásili klášter za zrušený. Že tři Petrové náho-

dou zrušení kláštera ohlásili a provedli, povstalo v zdejší krajině zvláštní vtípné učení, že tři Petrové Paulánům klíče odňali. V době zrušení kláštera bylo mnichů 13. 77-letý P. Captor a mrtvici raněný P. Mikuláš Schödel obdrželi od náboženského fondu podporu a zůstali v Tachově. Ostatní mnichové přestěhováni byli do kláštera Novopackého. Panství Halsské z počátku spravoval výše uvedený Petr Güttner ve jménu administrace státních statků, v říjnu však r. 1789 veřejnou licitací prodáno panství Halsské panství Tachovskému a r. 1792 přešlo prodejem za 21000 zl. na Františka z Wunderbaldingerů, býv. řiditele panství v Plané. Klášterní budovu s chrámem, k sem, rybníky a poli koupil taktéž majitel Tachova hrabě Windischgrätz za 9333 zl. Kostel svému účelu neponechán. Kostelní nářadí rozdáno okolním chrámům. Tak dostal se hlavní oltář novému kostelu v Třech Sekerách, spolu s oltářem sv. kříže, kazatelnou, varhanami a 13 centů těžkým zvonek. Nové duchovní správy v Halsu a Milířích (Brand) rozdělily se o paramenty a menší kostelní nářadí. Milířská duchovní správa obdržela nad to oltář P. Marie a sv. Františka, Neulosimthalská oltář sv. Jana Nepom. Tachovský děkanský chrám obdržel oltářní kameny a ostatky 14 sv. pomocníků. Vše ostatní jako brány, zvony, obrazy a jiné věci byly prodány veřejnou dražbou.

Abý ohavnost spuštění úplná byla, nepopřáno ani mrtvým zaslouženého klidu. Těla čtrnácti Paulánů byla dovezena na nový hřbitov v Brandu, pozůstatkům pak čtrnácti jiných Paulánů nedostalo se ani místa posvátného. Bylyť pochovány ostatky ty v jámě blíže Sorghota. Mezi posledními byly též tělesné pozůstatky r. 1692 zemřelého P. Jucundia Fuchsa, někdejšího rektora téhož kláštera, kteréž již od Paulánů neporušené nalezeny byly a proto ve zvláštní dvojité rakvi uloženy byly. Mrtvoly naloženy byly na vůz a beze všech církv. obřadů dovezeny na Hammelberg a tam v jámě zakopány. Ani samým zakladatelům kláštera nedostalo se lepšího osudu. Jak Husmaň tak i jeho choť byly taktéž z hrobky vyneseny.

Z kostela Paulánského zbylo nyní jen několik zřícenin, v klášteře ovšem přestavěném obývá kněžna Windischgrätzová.

(Pokračování.)

Jakou důležitost má kult Marianský pro život křesťanský?

Podává K. B. Mráček.

(Pokračování.)

II.

Důležitost kultu Marianského pro život duchovní, ctností okrášlený.

Pomocí Rodičky Boží vyproští se sice člověk ze hříchu, ale dle dotvrzení sněmu Tridentského setrvání v dobrém jest tak veliký dar Boží, že jest pouhou milostí, kteréž zásluhami dobytí není nám lze.

Sv. Alfons praví (Ch. M. str. 62.): „Abychom v stavu milosti Boží setrvali a všem nepřítelům spasení odolali, síly ducha nám třeba; a této síly jediné skrze Marii dojdeme. „Má jest síla, skrze mne králové kralují.“ (Přís. VIII, 14.) Má jest síla, dí Maria, Bůh složil do rukou mých tento dar, abych jej ctitelům svým dodala. Skrze mne králové kralují, prostřednictvím mým kralují sluhové moji, přemáhající smysly a náruživosti své a tak docházejí milosti věčného v nebesích kralování. O jak silní jsou služebníci této královny, aby všecka pokušení přemohli! Maria chrání těch, kdož ji milují a v boji k Ni se utíkají . . .“

Kult Marianský jest dále vydatný prostředek dokonalosti. Proto v každé knize asketické, v každé morálce uvádí se za prostředek těm, kteří k dokonalosti dospěti chtějí.

Úcta M. P. považuje se obecně za známku vyvolení. Sv. Alfons (Ch. M. str. 199) praví: Pobožnost k nejbláh. Panně zůstává u všech, kdož jsou dědictví Páně, kdo totiž v nebesích na věky Ho chváliti budou . . . O jak mnohý svatý, volá dále, nebyl by nyní v nebesích, kdyby ho Marie prostřednictvím Svým nebyla tam provodila. „Ego feci in coelo, ut oriretur lumen indeficiens“ (Sir. XXIV., 6.) To znamená po výkladu kardinála Hugona: Já jsem učinila, že na nebesích tolik věčných světů se třpytí, kolik jest ctitelů mých na zemi. Sv. Efreem nazývá úctu Rodičky Boží „reseramentum coelestis Jerusalem.“

Úcta Marianská vychovává světce. I nemůže nám býti divno, že v životě každého služebníka Božího dovidáme se o zvláštním způsobu, jak pomoci kultu Marianského k dokonalosti dospíval. O sv.

Václavu víme, že obrázek M. P. na prsou svých nosil, o sv. Janu Nep., že velmi často do Staré Boleslavi k Matce Boží putoval atd.

Úcta Mariánská vytvořila sama mnohé pomůcky a pohnutky i pobídky k dokonalosti, z ní vypučely rozličné pobožnosti, bratrstva a řehole.

Pobožnosti, které kult Mariánský vy-
pěstoval, udává Mathon (str. 417—435):
Loretanské litanie, průvody a poutě Ma-
riánské, pobožnost „Anděl Páně,“ chvalo-
zpěv „Zdravas Královno,“ Zpomeň, svatý
růženec, zlatá koruna, zázračná medaile
neposkvrněného početí Panny Marie a j.

O významu společných pobožností pro
život křesťanský vůbec nikdo pochybovati
nemůže a proto důležitost kultu Marian-
ského s této strany jest jasna a patrna.

Sv. otec Lev XIII. vydal lonského
roku 1. září encykliku „Supremi apostola-
tus,“ kde na př. o výbornosti pobožnosti
růžencové se vyslovuje.

Z kultu Mariánského vyrostla dále
mariánská bratrstva a jednoty. O význa-
mu bratrstev vůbec a tedy i Mariánských
mluví J. Hejtmánek v „Pastýři“ r. 1883
str. 583. (Církevní spolky a bratrstva, je-
jich důležitost, zachování a rozšíření ve
farních osadách): „Každý jen poněkud
života církevního znalý ví předobře, jak
veliké váhy a vzácné ceny sluší přičítati
nábožným spolkům a bratrstvům . . .
Věnovala a věnuje církev sv. těmto svým
výkvětům velkou pozornost a péči. Sám
církevní dějepis nás poučuje, jak nejen na
sněmích ale i ve zvláštních allokucích i
listech pastýřských Církev sv. tato bratr-
stva schvalovala, a že tedy sama stolice
Petrova a v souhlasu s ní všickni jak
moudrostí tak svatostí života stejně vele-
chvalně proslulí mužové se povždy o ná-
božné spolky a bratrstva všemožně zasa-
zovali — tyto dílem přísným rozkazem
v život uvádějce, dílem vlastním vybíze-
ním, příkladem a potvrzením mocně pod-
porující . . . Odvoláváme se k slavnému
liturgistovi Fr. Schmidovi, který výslovně
dí: „Eine Bruderschaft, die ihres Namens
würdig ist, ist der Kern einer Gemeinde,
ein Vorbild für alle Bekannten und Ver-
wandten, die Freude und Krone eines jeden
frommen Seelsorgers. Mag der grosse
Haufe noch so taub gegen alle guten Leh-
ren und Ermahnungen sein: bei den Mit-
gliedern eines solchen Vereines fällt der
evangelische Same auf gutes Erdreich, die

vielen Ablässe und Privilegien, mit denen
mehrere Bruderschaften begnadiget werden,
zeugen am Würdigen, was die Kirche
von ihnen denkt.“

A co jednot a bratrstev Mariánských
povstalo, jichž význam pro povznesení ži-
vota duchovního tak veliký, nejlépe po-
známe ze „Života P. M.“ od Mathona,
kde na str. 462—480 uvádějí se, Marian-
ská jednoty: Jednota dítek Mariánských;
Bratrstvo sv. růžence; bratrstvo sv. ška-
pulíře z hory Karmelu; škapulíř neposkvr-
něného početí; arcibratrstvo útěchy Panny
Marie; bratrstvo sedmibolestné Panny Ma-
rie; arcibratrstvo nejsvětějšího, neposkvr-
něného srdce Panny Marie na obrácení
hříšníků; arcibratrstvo Marie Panny la
Salettské; arcibratrstvo Panny Marie, krá-
lovny andělů; spolek tří set pod záštitou
blah. Marie Panny sbratřených, ač vy-
necháno ještě: Bratrstvo nejblahoslavnější
Panny Marie nanebevzaté, kteréž duším
v očisti zbožnými skutky pomáhá, o kte-
rém Dr. Říha spis o 139 str. v Č. Budě-
jovicích vydal, a jednoty Panny Marie,
Matky dobré rady, o němž opět J. Votka
ve zvláštní knizečce pojednává.

Konečně povstaly působením kultu
Mariánského též rozličné řady duchovní,
které Mathon uvádí od str. 442—461:
Sluhové Panny Marie z hory Karmelu;
řád kartusianský; řád Matky Boží k vy-
koupení zajatých (de mercede); řád sluhů
mariánských; řád sv. Birgity; řád nepo-
skvrněného početí Panny Marie; řád zvě-
stování Panny Marie; řád navštívení Panny
Marie; kongregace Matky Boží (Notre
Dame); dále řady úctě Panny Marie za-
svěcené v severní Americe: Obláti nepo-
skvrněného početí; spolek Panny Marie;
kongregace předražené krve; kongregace sv.
kříže, složená ze tří oddílů: kněží sv. kříže,
Marianek aneb sester Mariánských a Jo-
sefitů; Marianští bratři; učitelské sestry,
k nimž patří: sestry Matky Boží; dcery
navštívení Panny Marie, sestry Loretské;
sestry obětování Panny Marie; sestry na-
nebevzetí Panny Marie; sestry pokory
Panny Marie; sestry nejsvětějšího jména
Ježíš a Maria; sestry Panny Marie, lásky
dobrého pastýře; a milosrdné sestry.

Jak bohaté přinesl tedy kult Marian-
ský ovoce; Nehledíme-li nic na světské
působení řádů těchto pro pozemské blaho
člověčenstva, považme jen, jak mu pro-
spívají v ohledu duchovním, jak je po-
vznášejí, zdokonalují, polepšují — a nej-

více uvažme, jak prospívá v řádech těchto duchovní blaho jejich členů a pak vysvitne nám jasně důležitost kultu Mariánského. Probst praví ve svém spisu: *Katholische Moral — Theologie*, Band II., Ste. 735; „Die Religiösen verkörpern und repräsentieren vorzüglich die höchste der drei göttlichen Tugenden, die Liebe. Besteht nämlich das Wesen dieser darin, sich ganz an Gott hinzugeben durch ungetheilte Vereinigung mit ihm, so besteht die Eigenthümlichkeit dieses Standes darin, dass die, welche in denselben eintreten, sich ganz dem göttlichen Dienste weihen, indem sie sich Gott zum Schlachtopfer darbringen. Von ihnen sagt Gregor d. G.: es gebe solche, die sich selbst nichts zurückbehalten, sondern Sinn, Zunge, Leben und Wesen, das sie empfangen, dem allmächtigen Gott aufopferen.“ A k této dokonalosti přivádí též kult Mariánský svými řády!

Jak mocný jest kult tento! Přesvědčili jsme se, že zachraňuje hříšníka již do propasti pekelné se řitícího a že přivádí ho až k nejvyšší dokonalosti, že vede ho ke svatosti.

b) O důležitosti kultu Mariánského pro život světský.

Pováživše, jak veledůležit jest kult Mariánský pro duši, jak ji z pout hříchu vybavuje, jak ji vede, podporuje a sílí — až ji věčnou blaženost pojišťuje, obraťme dále zřetel svůj k tomu, jak ušlechťuje, povznáší a podporuje kult tento duši lidskou rozličným uměním, jak přispěl k urovnání poměrů rodinných a konečně jak prospěl celým národům. Patrně, že obojí působení kultu Mariánského není možno přísně oddělit, jedno vyplývá z druhého, jedno druhé plodí, jedno z druhého proudí a patrně též, že nadpis „pro život světský“ není též docela případný a vhodný.

Jest-liže pravdiva jsou slova ve knize: *Der kath. Kirchengesang beim heiligen Messopfer* od Josefa Selbstá str. 15.: *Alle Künste sind im Laufe der Zeit in den Dienst der heiligen Religion getreten und haben darin nicht nur ihre Weihe empfangen, sondern auch ihre Blüthe erreicht und ihre schönsten Triumphe gefeiert. Die Baukunst, Bildhauerei, Malerei, Dichtkunst, Musik haben sich mit — und nacheinander bestrebt, die christliche Religion zu verherrlichen, und sie haben dadurch sich*

selbst verherrlicht. Die grössten Kunstschöpfungen sind eben jene, welche von frommen christlichen Meistern Gott und seinem Dienste geweiht wurden“ — platí slova ta i o kultu Mariánském. Všecka umění, vše, co ducha lidského šlechtí, spojilo se a sjednotilo, aby přispívalo k uctění Matky Boží — ale naopak tato účta mocně působila na rozvoj, vývin a povznešení těchto ušlechtilých plodů ducha lidského.

Pozorujme na př. *zpěv*! Kdož by významu jeho neznal, aneb jej podceňoval. A jak povznesl kult Mariánský *zpěv*! Písně Mariánské jsou nejdojemnější, nejněžnější. Kde *zpěv* Mariánský zaznívá, tam srdce plesá. Platí to vůbec a platí to zvláště o Mariánském *zpěvu* českém.

Když o pouti římské čeští poutníci, tak vypravoval jeden účastník pouti, zapěli „Tisíckrát pozdravujeme Tebe“, divili se Římané té lahodnosti, a naši poutníci musili jim na památku dáti i melodii i text krásné písně této.

Jak působil kult Mariánský na *zpěv* v Čechách, poznáváme jasně ze spisu táboorského katechety K. Konráda: „*Dějiny posvátného zpěvu staročeského*.“ Dle spisu tohoto jsou nejceněnější a nejlepší *zpěvy* české z doby starší na nás dochované *zpěvy* Mariánské. Praví na př. na str. 105: „Kohož bylo by tajno, že na prvním místě sluší jmenovati naše rorátní *zpěvy*, jimž v literatuře písní lidu u žádného národa není rovno, jež u věku našem opět vzkříšeny byvše, osvědčují týž a týž starou moc a nevyrovnatelné kouzlo své na duše věřících? Původce těchto *zpěvů* tenť jest v pravdě Lumír, jenž již po věky „hýbe Vyšehradem a vši vlasti“ a rozněcuje mysl naši podnes týmž plápolem svatě nadšené víry a lásky k Synu Božímu a svatě Materi Jeho. „Vzhledem k vzácné ceně jejich,“ praví na str. 118, „dokládám s Pešinou, že „nejslavnější hudební mistři věku našeho užasli nad velebností těchto *zpěvů* a s velikou pochvalou mluví o nich.“

A krásné *zpěvy* tyto jsou ovoce kultu Mariánského, nebo praví na str. 88.: „Slovem „rorate“ vyrozumívají Čechové od starodávna ranní zpívanou mši sv. ke cti Rodičky Boží, jak vykládá Balbin, jež sloužívá se v adventě a k níž lid před svítáním se co nejčtetněji dostavuje, aby při ní nejen přítomen byl, nýbrž i sám také obvyklé staré písně (veteres cantationes) zpíval.“

Než i v jiném ohledu prospěl v Čechách kult Mariánský zpěvu posvátnému. Karel IV. založil (l. c. str. 84) zvláštní sbor tak zvaných mansionářů. Chtělť, jsa ještě markrabím moravským, vděčným se prokázati Rodičce Boží za zvláštní zázračné vidění, jímž mu zachránila nebes královna život před úklady nepřátel ve Vlaších, jak vypravuje Balbin. Tou příčinou ustanovil při kostele pražském (sv. Víta) sbor 24 duchovních: 12 kněží, 6 jahnů a 6 podjahnů, jimžto za jedinou povinnost uložil, aby denně zpívali hodinky k poctivosti nejsvětější Rodičky Boží. K této službě jim vykázal v onom kostele zvláštní kůr, nazvaný „kůrem Panny Marie.“ Zde měli každodenně z rána zpívatí též jednu mši o Panně Marii a zpěvem při ní odpovídati.“

Kromě toho dlužno zmíniti se (l. c. pag. 45.) ještě o tom, že ku konci 13. století vznikly v Čechách ranné mše sv. o Panně Marii zpívané.

I patrně tedy, jak veliká zásoba písní Mariánských musila tehdy v Čechách býti, aby se nutným potřebám vyhovělo a jasno též, jak kult Mariánský nejen na zpěv, ale pomocí jeho i na lid blahodárně působil.

A jak dělo se v Čechách, tak dělo se všude a děje se i na naše dny; zpěv jako nejušlechtilejší výraz citů nutně jest sdružen s kultem Mariánským. Proto praví Mathon (Ž. P. M. str. 336): „Žádný předmět našeho sv. náboženství není příhodnější, by v rozniceném a věřícím srdci vznešené pocity vyvolal a duši svatými pocity diků, radosti, podivu, soustrasti a dětiinné oddanosti naplnil, jako Syn Boží spočívající na loktech své božské Matky v podobě malého dítky a hrdinná Matka stojící pod křížem, na němž její milý Syn umírá. A proto jsou hudební skladby, které vtělené Slovo Boží a jeho panen-skou Matku oslavují, nejdojemnější. Sotva žil kdy křesťanský hudební skladatel, který by, obíraje se církevní hudbou, nebyl něčím též k oslavě blahoslavené Panny přispěl.“

Ze slov těch patrná též důležitost kultu Mariánského pro hudbu.

S hudbou a zpěvem spojeno jest básnictví, a k němu druží se písemnictví vůbec. A obé hlásalo od dob nejstarších čest a chválu Rodičky Boží. O básnictví praví Mathon (l. c. str. 337): „Písně křesťanských básníků jsou pravá díla mi-

strovská. Zvláště něžně a vroucně počíná si básnická lyra, opěvuje-li krásu, důstojnost a panenství, mateřskou lásku, mateřské radosti a bolesti Panny Marie. Ve východní církvi oslavovali Marii sv. Efrém Syrský († 318), sv. Řehoř Nazianský († 390), sv. Jan Damascenský († 754); v západní církvi chválili svými básnickými plody Bohorodičku již v prvních stoletích sv. papež Damasus († 384), sv. Ambrož († 397), sv. Augustin a zvláště Venantius Fortunatus, biskup Piktavský. Od XII. do XIV. století podávala též úcta Bohorodičky látku k nejkrásnějším básním. Verner z Tegernsee, nadaný básník benediktin († 1197), opěvoval verši celý život Marie Panny.“

A jako v těchto dobách, tak i ve všech ostatních, jako v jazyku latinském, tak i v jazycích národních skládány byly překrásné básně na oslavu Matky Páně.

I náš milý jazyk český honosí se nejednou perlou z oboru tohoto. Naši básníci: Sušil, Soukup, Doucha, Štastný a j. s nadšeností a vřelostí opěvovali královnu nebeskou, básně a písně o P. M. shledáváme ve všech katolických časopisech v míře hojné: ve Škole B. S. P., v Blahověstu, v Ludmile, Anežce, Václavu, ve Květech Mariánských, v Obzoru a j.; písně Mariánské jsou v kancionálech našich nejhojněji zastoupeny; nedávno vydal nadaný básník Fr. Ibl, Joanita, sbírku básní: „Růženec“, o 101 str., která s pochvalou se potkala.

Ještě daleko hojnější počet spisů vykazuje *prosa* o Matce Boží. Proto praví sv. Alfons v úvodu ke „Ch. M.“: „Nalezl jsem knihy nesčíslné, malé i velké, které o chvalách Mariánských pojednávají.“ Spisovatelé, kteří o Rodičce Boží psali, jsou nesčetni a to z národů všech. Vždyť Rodičku Boží rádo chválí i péro v ruce, která od práce lopotné jest těžká, vždyť o Matce Boží píše i za dnů našich mnohá ustaraná matka, mnohá hodná dívka po práci denní daleko přes půlnoc za svitu kahánku, neb při lojové svíče. Nejlepší svědectví o tom podati by mohla redakce Ludmily a Anežky. A i v tomto, na pohled tak nepatrném ohledu, jeví se uesmírný význam kultu Mariánského. — Spisovatel, zasluhuje-li toho jména, musí nejprve a především vzdělávati sebe plody svými — a taková žena, taková dívka, jejíž chvála Matky Boží přechásto do koše redaktorského vhoditi se musí, vzdě-

lává se chválením P. M., ano vzdělává se i v lásce ke svému jazyku, ke své národnosti, vzdělává se v lásce ke všemu šlechtnému! A proto ani toto, v očích našich obyčejně za nic pokládané, působení kultu Marianského podceňovati se nesmí!

A jestliže ruka mozolovitá chápe se pera, jestliže duch hrubou, namáhavou denní práci zemdlený povznáší se ku chválení Matky Boží, jest potom divno, že literatura Marianská od nejstarších dob jest úžasné bohatá?

I náš český jazyk vzděláván a pěstován byl spisy Marianskými, četnými články v časopisech, četnými pojednáními a nesčetnými kázáními. Ze spisů vzpomeňme jenom na tyto: Mariologie čili Učení církve katolické a v církvi chované o Matce Boží. Sepsal Dr. Antonín Lenz; Život nejblahoslavenější Bohorodičky a její panického chotě sv. Josefa. Napsal P. Placidus J. Mathon; Maria v starém Zákoně předpověděna a předobrazena. Sepsal Dr. Josef Rydvan; Chvály Marianské od sv. Alfonsa, přeložil Vojtěch Šrámek, farář; Třicet a jedno rozjímání k uctění blahoslavené Panny Marie v pobožnosti májové. Sestavil P. Josef Baar, katecheta v Pisku; Blah. Panna Maria, matka Dobré rady. Sepsal Jan Křt. Votka; Měsíc Marianský, na jazyk český převedl Ig. Bečák; Život milého Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista a jeho blah. Matky Marie. Upravil Dr. Jiří Láská; Bratrstvo nejblahoslavenější Panny Marie na nebe vzaté, kteráž duším v očistci zbožnými skutky pomáhá. Sepsal Dr. Martin Říha.

Dlužno též připomenouti, že vycházejí též v Brně, za redakce P. Placida Mathona „Květy Marianské. List měsíční ctitelů Panny Marie.“

Dále uvažme, jak blahodárný vliv měla úcta Marianská na ostatní umění, na stavitelství, sochařství, malířství, na tkání a vyšívání.

Mathon praví (l. c. pag. 329): Hned od počátku zbudovala nadšená víra a obětavá láska věřících křesťanů nádherné chrámy a zasvětila je nejsvětější Panně... Hned v prvních stoletích křesťanských vystavena byla celá řada nádherných Marianských svatyň. A co jsou poutnické chrámy jiného, leč stavitelské památky z rozličných dob a krajín ke cti nejsvětější Panny? Procestuj jen země, v nichžto katolické náboženství jest ve květu, na př.

Spanělsko, Francii a Italii — nalezneš tu nejkrásnější, ze zvláštní zálibou velkolepě vystavené a ozdobené chrámy počtě Panny Marie věnované. Ale k čemu odkazovati na cizinu, co nalezáš ve své česko-slovenské vlasti? Kolik tu krásných a nádherných chrámů Marianských mimo poutnické. Jen v olomoucké diecesi jest 111 chrámů a kapli Marianských, tedy téměř sedmá ne-li šestá část všech svatyň.“

(Dokončení.)

Klenovec.

Vypravuje Jan Nep. Ráz.

Jsou lidé, kterým se každý podnik zdaří. Ať pracují cokoli, vše slouží k jejich prospěchu. Po dědinách říkají hříšně takovým lidem „ten má štěstí jako z pekla.“ Jedním z tak šťastných smrtelníků byl rolník Klenovec z Občiny. Statek měl jako klec, že se každému při pohledu naň jen srdce smálo, a to bylo za časů, kde musilo se ještě robotiti; dnešního dne se ledakomu na selský statek srdce směje, ale bohužel ne proto, aby na něm pracoval a hospodařil, ale aby jej na dvacet dílců rozdrobil a rozprodal. Tak se časy mění. Naši otcové rozkopávali pastviny a pokojně ulehali k věčnému spánku s vědomím, že na zděděném statku měřici nebo strych pozemku jak říkali, přidělali. My namnoze strych za strychem zase odprodáváme, až mnohdy není z celého statku ani zbla.

Klenovec byl ještě jedním z těch prvních. On staral se pečlivě, aby jeho Václav, až mu někdy statek odevzdávi bude, shledal vše v náležitém pořádku. A přece na první pohled poznal každý, že není nikde v celé Občině vzornějšího pořádku jako u Klenovců. Koně byli samý groš na mohutných kyčlích; nikdo nepamatoval, aby po ten čas, kdy Klenovec hospodařil, byl přišel o koně; z mládí si nejraději pracoval s nimi sám, později svěřil je svědomitému čeledínu, ale při krmení nikdy nechyběl. „Vím Jene“ říkával, „že vše jim tak uděláš jako bych to sám dělal, ale dívám se rád, jak jim obrok chrupe.“ Dorostli hříbě, dal se některý ze starších koní ze stáje, stržilo se něco peněz; mladé hříbátko se jako přírůstek zase odstavilo a hlídalo, a tak to šlo po leta. Jak s koňmi tak i s hovězím a ostat-

ním dobytčetem to Klenovec znal a vše se mu ku podivu dařilo. Jedni říkali „má štěstí,“ druzí zase „tam je požehnání Boží“ jak kdo věřil, ale jisto jest, že přibývalo na všech stranách.

Manželka Klenovcova byla pracovitá, rozumná a spořivá. Celý čas nežádala na mužovi marně ani krejcaru, spíše ještě hleděla, aby za vejce, mléko, sýr a máslo stržený peníz vystačil jí na skromné potřeby v domácnosti. Jindy nevěděli o žádných pochoutkách, jakých jest třeba, když se žaludek jídlem přeplněný pokazil. Dnes jest tomu jinak. Časy se mění arci arci lidé také, ale ne vždy k dobrému. Co bych si nepřál, myslí si mnohý, ale nepamatuje, že co dnes pode jménem „dopřání si“ rozmrhá, v krátké době snad nutně potřebovatí bude; ale kdož by se staral „nějak bylo nějak bude, pravda však ne vždy dobře!

Klenovec ani jeho manželka takto nesmysleli. Měli jen jediného syna, který dorůstal v poslušnosti k Bohu a k rodičům, ctil každého a pracoval dle sil svých vzpomínaje na otce, který mu říkal: „Po práci chutná jídlo i odpočinek, jen lenocha mrzí vše i vlastní život,“ třebas ti potřeba nekázala, pracuj! Práce šlechtí člověka a lepší na ruce mozoly nežli prsteny. Kdo umí pracovatí nezhyne nikdy, pojistí sobě a svým milým vše, čeho třeba, arci vždy jen dle poměrů. Tak zvykal Václav jako jedináček a pěkného majetku dědic vši práci, zvykal jí rád a lehce, protože otec i matka se jí neštíteli a viděl, jak Bůh žehná ruce přičinlivé.

Bylo to kolem svatého Antonína, když povídka naše počíná, na statku klidili pilně seno, které se letos zvláště zdařilo. Klenovec nepamatoval, že by na léta byla ho taková hojnost. Seno bylo pěkné, čas nejistý a proto skoro celý týden se musilo vše točit jako na obrtlíku, aby se dobře sklídilo. Rolník s čeledínem a se sjednaným sekačem kosili, manželka, Václav, pasák, děvečky a ještě dvě nádenice za nimi hned řady rozhazovaly, obracely a dle času kopily. Vše šlo dobře, seno bylo jako troud a Klenovec sotva že poslední posekal mohl první již svážeti. Nelenil, připravil vůz do žebrin; Václav, ač teprv čtrnáctiletý, zapřahl koně, čeledín podával a ve chvílce naložena fůra jako stodola; se skládáním se také nelenilo a tak kopek na louce pomalu ubývalo, kdežto se senník na statku plnil. To trvalo asi tři

dni a již všichni se radovali, že bude na máhavá práce ta ukončena, když z nenadání zhluboka zahřmělo. Klenovec se trochu po nebi ohledl, myslil si však „tomu ujedeme“ a ani nešpetnu pracoval dále. Nakládali na poslední vůz a dlouholiž to bude trvat jsou doma. Louka jest asi čtvrt hodiny pod dědinou v malinkém údolí, kde při skloaku porostliny, rovněž majetku Klenovcovu probíhá jí bublavý potůček. Při velkém lijavci se potůček zmůže ve špinavou říčku, která pak celou louku zaplaví. Klenovec byl v duchu asi rád, že práci ukončí a vyprahlým od slunce kořenům že poskytně hojný déšť nové síly k nasazení otavy. Nevšímal si ani, když řídké krůpěje na vyhrnuté lokte jeho dopadaly — seno bylo již na voze a koně pobídnutí by natáhli. Těžký povoz se hnul z místa. Blesk za bleskem se křižoval, koně se lekali a Václav, jemuž dolehalo na kůži, počalof totíž té chvíle notně s nebe přšeti, krčil se k vozu. Chasa utíkala ke statku, jen Klenovec podávky na rameně klidně kráčel za vozem, jakoby slunce nejlépe hrálo. Lidé potkávající povoz pobízeli rolníka by šel napřed a tak s části nečasu unikl, on se jen pousmál, hodil hlavou a řekl „dál nez na kůži déšť nemůže.“

A měl pravdu v senoseči jest Boží rosa padneli náhle a hojně hnedle u rolníka na kůži, z čeho si však otužilý rolník ničeho nedělá „nejsem z cukru ani z bílého sušeného těsta jako panáčekové z města, kteří roztahují hned nad sebou celou perníkářskou boudu, když jim kápne na vlas.“ Tak myslil i Klenovec, nechtěl ale v pravdě opustiti nezkušeného Václava a koně, které se blesku i hřmění lekali, aby se neštěstí nestalo. Polekaný kůň vymkne se i nejsilnějšímu muži a Václav ještě tak silné svaly nemá.

Že opatrnosti nezbyvalo vidíme té chvíle, kdy dorazil Václav se senem k vápenici, odkud již bylo statek viděti. Od vápenice hrčel přívál, blesk projel klikatě po nebi a za strašné rány uhodil někde na blízku; koně jako srny plaše uskočili a než mohl Václav je zadržeti uhnuli vůz s cesty, který měl nyní převahu a v okamžení obráceny všechna čtyři kola vzhlů. Václav uskočil, koně se stišili ale dále jeti nebylo lze. Otřesené nebe vysílalo celé spousty vod na vypráhlou zemi a Klenovec, kterému klobouk s hlavy spadl, nemohl ani pořádně oči otevřítí, jak prudce

děšť proti němu hnal. Nic neříkaje blížil se k vozu, aby koně odpráhnouti pomohl, které jakoby si viny své vědomi stáli nyní jako sloupy, jen nezvyklou lázeň otrásojice, frkali. Václav z jedné, Klenovec ze druhé strany hnedle koním uvolnili, otec je svázal k sobě, vzal opratě do ruky a po promoklém seně se ani neohlada je hnal je v před. Václav se přikrčil a šel po straně.

Docházeli k vápenici. „Tatínku, schovejme se,“ ozval se Václav a nečekaje ani odpovědi skočil stranou a po otcí se více neohlížeje stanul u vetších dveří bidné chaty, která ze dříví roubeného sdělaná, slamou kryta byla. Dvěře nátlaku povolily a Václav stál ve světnici všecek promoklý zimou se třesa. Světnička byla ještě neúhlednější nežli zevnějšek chaty. Byla takou proto, že nebylo ruky ženské, která by byla zavedla pořádek a čistotu, čehož možno spořádané hospodyně i v chudé chatrči dosíci. V chaloupce obýval vápeník Martin a ten byl jak celé okolí ho znalo veliký podivín. Neměl ničeho jen tu chaloupku, nad ní kus vápencové skály a pod ní obezděnou pec, ve které vápno pářil.

(Pokračování.)

DOPIS.

Z Říma, dne 16. července 1883.

Jako každoročně tak i roku letošního zkoušeli někteří alumni své síly vědecké před sv. Otcem Lvem XIII. Roku předěslého vyznamenání dva alumni propagandy, kteří bojovali na poli filosofickém — roku však letošního šťastnými vyvolenci byli čtyři alumni Collegia římského, z nichž dva — již na kněžství vysvěcení — hájili tési „z práva občanského,“ a jiní dva — jeden jahan a druhý klerik — tési „z dogmatiky“ „De Deo uno.“ — Disputě vykázan sál Klementinský ve Vatikáně, který, ač dosti prostranný, byl téměř přeplněn vědy chtivými posluchači z největší části professory a alumny všech skoro collegií římských — kteří svými různě barvenými obleky poskytovali pohled vskutku malebný. Mimo tyto přítomno bylo kolik jiných vznešených hostů a hodnostářů církevních. — Po 10 hodině dne 10. července — když již všichni pozvaní byli shromážděni — vstoupil postranním vchodem Sv. Otec, provázen tělesnou stráží,

svými Msgnory a 14. kardinály. Uděliv všem přítomným apošt. požehnání a vystoupiv na trůn v čele sálu postavený — byl oslovem vld. praefektem studií kolleje římského, jenž ve vzletné řeči vysvětliv význam disput, jež u přítomnosti J. Svatosti se konají — přednesl zároveň prosbu, by J. Svatost všecky nedostatky a poklesky — milostivě prominouti ráčil. — Kardinál vikář J. E. nejdp. L. Parocchi odevzdal sv. Otcí program disputy obsahující celkem 40 tési a když i nejdp. kardinálům a všem přítomným programy rozdány byly — začala disputa — nejprvé „z práva občanského a pak „z dogmatiky,“ která téměř 4. hodiny trvala. J. Svatost — s velikou pozorností a zálibením sledoval zápasící strany a již napřed přítakováním a vlidným úsměvem, odměňoval bojovníky. O celém průběhu disputy není třeba šířiti mnoho slov; ježto již napřed skvělý její výsledek každý předvídati mohl — neboť řízena dp. professorem F. Satolim, jenž zajisté veškerou péci jí věnoval. — A že nikdo v očekávání se nezmýlil svědčila o tom krátká sice, avšak jadrná řeč J. Svatosti, kterou sv. Otec — odevzdav vlastnoručně každému ze zápasivších zlatou a stříbrnou medailku — po ukončené disputě pronesl. J. Svatost pochváliv jak alumny — již právě důkaz o vědomostech svých bohosloveckých podali, tak i professory — jejichž působení vědomostí oněch nabyli — končil asi těmito slovy: Věnujte proto, mladíci nadějní veškeré síly studiím bohosloveckým, a to zvláště v této době — kdy sv. Církev potřebuje kněží horlivých — bojovníků statečných! Pročež si přejeme ano rozkazu-jeme, aby podobné disputy každoročně u přítomnosti naší se děly. — Na to J. Svatost uděliv ještě všem sv. požehnání a připustiv disputující k ruky políbení, ubíral se tělesnou stráží, která jako železná hradba ho obstoupila, do Svých komnat — vlidně se usmívaje na mačkající se alumny — již marně se namáhali, aby J. Svatosti ruky polibiti mohli. — Myslím, že nebude od místa, zmíním-li se ještě ku konci několika slovy o jisté slavnosti, která částečně i v život český zasáhá. — Byla to slavnost posvěcení nového chrámu Páně ct. bratří karmelitánů, které vykonával kardinál státu papežského dne 13. července za četné assistance alumnů collegia de propaganda Fide (mezi nimiž i pisatel těchto řádků se nalézal) způsobem velice

slavnostným, důstojným nově Svatyně. Drahocenný mramor a zlato, toť hlavní částky — z nichž svatyně zbudována! Překrásný, zvláště jest hlavní oltář, nad nímž památný obraz představující vítěze po bitvě Bělohorské, táborem u Mostecké Pražské věže rozložené — v barvách živě proveden. Po vykonaném posvěcení přenesen zázračný obraz Rodičky Bělohorské Vítězné — který dosud v prostranní kapli se choval, do krásně připravené schránky nad hlavním oltářem — za dojímavého zpěvu „Ave Maris Stella.“ — Celá tato slavnost trvala plných pět hodin. Na zpáteční cestě do Propagandy, kterou jsem konal s vdp. Msg. Janigem — dozvěděl jsem se, že v presbytáři pod řečeným obrazem nalezá se v jazyku latinském zlatými písmeny v mramor vrytý tento nápis: „Bohemia imperatori — Bohemiae Religionem restituit“ — slova to známého onoho kněze, který obraz Bohorodičky na prsou máje, při bitvě byl přítomen a volá k statečnosti nabádal. K.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál ráčil se dne 21. t. m. večer z Manetína po generální visitaci ve vikariátu Královickém do Prahy navrátiti.

— **Jubileum 25. letého svého kněžství** slavili včera oni pp. duchovní, kteří r. 1859 vysvěceni byli. Známý řečník P. Votka konal s nimi duchovní cvičení. Po něvadž v roce 1859 bylo málo novosvěcenců, tak bylo účastníků jen 11, mezi kterými se nalezali: vys. důst. p. kanovník Klement Borový, farář Jilovský p. Karel Pittner, farář Kozmický Jan Boček, p. prof. theol. dr. Rupert Smolík, p. kapl. senior Plzeňský Fr. Herold, kat. Fischer, děk. Urban, far. Tangl, far. Kreisinger, far. Winter.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 25. července u sv. Ducha, od 26.—29. t. m. u sv. Apolináře, od 30. července do 2. srpna u sv. Tomáše a od 3.—6. srpna na Karlově.

— **Církevní zpráva.** Dnes koná se v chrámu Páně u sv. Jakuba poutní slavnost takto: V 5 hodin ráno tichá mše sv., v 6 hod. mše sv. s výkladem českým. V 8 hodin má pan kardinál arcibiskup mši sv. V půl 10. hod. jest mše sv. s pože-

hnáním. V 10 hod. jest německé kázání a v 11 hodin slavná pontifikální mše sv., kterou bude mít vdp. Hanika, kanovník u sv. Víta. Odp. ve 4 hod. jest české kázání (dp. Fr. Dusík) a po něm slavné nešpory s pozeňáním. — V kapli sv. Anny stojící při chrámu sv. Jakuba jest na den slavnosti sv. Anny v sobotu v 5 hod. ráno tichá mše sv. a v 6. hod. slavná mše sv. s výkladem a pozeňáním.

— **Změny v řádu kapucinském.** V klášteře kapucinském na Hradčanech konala se dne 8. t. m. volba provinciála, v níž bralo 21 klášterů účastenství. Zvolen byl za provinciála pro Čechy a Moravu brněnský kvardián pan P. Lev Köhler; za definitory pp. P. Sylvan Kreissl, superior v Maria-Sorgu (u Lokte), P. Hubert Ettel, kvardián na Hradčanech, P. Roman Cihlář v Opočně a P. Angelus Krob v Litoměřicích. Za kustody pp. P. Alb. Ehrlich, kvardián ve Flneku a P. Bernfuss v Praze.

— **Stanovy spolku sv. Josefa** k podporování světského duchovenstva ve výslužbě pro církevní provincii českou, valnou hromadou ze dne 13. května 1884 změněné byly od nejdůst. k. a. ordinariatu dne 10. června schváleny, a od vys. c. k. místodržitelství dne 30. června stvrzeny. Změny ty poskytují nemalých výhod jak členům aktivním, tak zvláště členům deficientům. Článek 2. stanov rozšířen přidavkem, že členové spolku na témž patronatě do jiné rakouské země přeložení ve svazku spolkovém zůstávají. Článek 9. změněn zásadně, že si totiž každý člen svou spolkovou část kdykoliv zvýšiti může; musí ovšem i přístupné v §. 7. dle tříd vyměřené složit, i 2 % roční příspěvek odváděti, a mimo to průbná leta (8) pro zvýšenou část dodržeti. — Místo posavadních 10 průbných let k dosažení práva na podporu spolkovou přijato nyní pouze 8 let, tak že člen po uplynulých 8 letech členství práva na podporu ze spolku nabude, kdyby měl na odpočinek se odebrati. (§. 15.) Rovněž i pro pensisty přijaty jsou výhody. — Do správního výboru zvoleni opět posavadní členové výboru, P. T. Fiala Fr. papežský prelat a sídelní kanovník v Král. Hradci, Šimerka Václav, farář v Jenšovicích (Hrad. diec.), Havlů Jan kanovník a farář u sv. Haštala v Praze, Honejsek Václ. farář v Kojeticích (Praž. arcid.), Duben Jan, vikář v Nezamyslicích (Buděj. diec.), Ehl Josef, dě-

kan a vikář v Terezíně (Litom. d.), Klein Jan, děkan v Činěvsi (Hrad. d.) a Oehm Vincenc, kaplan Týnský v Praze. Výbor zvolil opět za starostu vdp. Fialu, a za pokladníka a mistopředsedu dp. faráře Havlu. Za 3 roky (1881, 1882 a 1883) přistouplo 86 nových členů, a 2 zakládající: nejd. p. Dr. Em. Schoebel biskup litoměřický a vdp. Ant. Hanika metropolitní kanovník s darem po 100 zl.; dne 14. února 1884 daroval vdp. kanovník metropolitní Antonín Hora za příčinou svého povýšení na generalního vikáře, spolku sv. Josefa papírovou rentu 1000 zl.

Z Litoměřic. (*Břimování na smrtelné posteli.*) Když v těchto dnech litoměřický biskup dr. Schoebel v Zlatníkách svátost sv. břimování udílel, přálo si jedno na souchotě těžce nemocné děvče, aby také svátost tuto obdrželo. Pan biskup zvěděl o tom, odebral se v plném ornátě do domku, v němž dívka bydlila a udělil jí sv. břimování. Na to nemocnou těšil a daroval ji něco peněz. V poledne poslal ji od své tabule jídlo, aby se posílnila. V noci na to dívka zemřela.

— Věstník duchovenský. Vikář kapucinského řádu v Brně pan P. Theodor Mach byl jmenován kvardiánem kapucinského kláštera v Mělnice.

Z Bosny. Starým a zasloužilým dělníkům na vinici Páně: Františkánům a Trappistům přibýlo hodné pomoci usazením se Jezuitův, kteří převzali seminářské výchování mládeže mužské — a usazením se řeholi ženských, jmenovitě „dcer božské Lásky“, „milosrdných sester“ z Horvatska a z Pruska vyhnanych, „sester nejsv. krve“, které zanášejí se s vychováním a vyučováním mládeže ženské. — Z nevykořenitelných zlovykův bosensko-hercegovinských zpomínáme, že ženich před svadbou unáší si nevěstu.

Z Paříže. (*Slavnost zednářská.*) V Paříži měli v těchto dnech zednáři slavnost, při níž děvčátka s červenými čapkama „Jakobínů“ (z dob veliké revoluce) na hlavách, po zahradě kde slavnost se odbyvala, běhala. Hoši se zase bavili tím, že tloukli holi na loutku, která mezi stromy visela tak dlouho, až tato na zem spadla. Tato loutka měla na sobě oděv *kněžský*. Mezi hrou měl občan zednář Jacques řeč, v níž dovozoval nutnost podobných her, aby již dítkám takovýmto způsobem odňata byla úcta ku kněžstvu, a církvi katolické. Pak žádala občanka Rouzade za

potlačování kněží, při čemž nejrouhavějších slov užívala proti Bohu jehož jsoucnost na dobro popírala. Odměnou za tak „hrdinskou“ řeč obdržela krvavě červenou kytici.

Z Ameriky. V neděli dne 8. t. m. obývalo se v St. Louisu svěcení základního kamene nového kostela jesuitského. Počasí bylo překrásné. Na sta katol. spolku účastnilo se slavnosti. Nesčíslné davы lidstva valily se po ulicích, okna domů, kudy průvod se bral, byla diváky přeplněna. Slavnostní oběady vykonal svétící arcibiskup Gross ze Savanny v Georgii. Kázal anglicky a biskup Dwenger z Fort Wayne kázal německy. Největší občané St. Louisští účastnili se slavnosti v povozech. Slavnost byla v každém ohledu velikolepá.

Literární oznamovatel.

— „Zlaté Prahy,“ nádherného ilustrovaného týdeníku, redigovaného spisovatelem Ferd. Schulzem, vyšlo číslo 29. obsahující devět krásných obrazův. — V bohaté části slovesné nalézá se pokračování původní novelly Aloisa Jiráska „Nevolnice,“ „Tři koruny,“ báseň Bohdana Kaminského, úryvek ze spisu „Doba Rudolfova v Čechách“ od Josefa Svátka, genrový obrázek Jana Herbena „Kraj a les,“ pokračování novelly „Hvězda blahodějnice,“ od Pavliny Pajkové, obšírné texty k vyobrazením, feuilleton Viléma Ryby. Listy o hudbě, píše V. J. Novotný, cestopisná črta profesora Josefa Kořenského „Ve staroslavných Bergách.“ — V příloze: „Dědeček,“ napsal Salvatore Farina, z italského přeložil V. Solim, zprávy literární, divadlo (drama, opera), Směs atd. — Objednávky a předplatné přijímá J. Otto v Praze, české univ. knihkupectví a knihtiskárna na Karlově náměstí č. 34.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

vdp. Jan *Wenig*, k. a. vikář a děkan Chebský (Eger), dne 23. července 1884, (nar. v Neudorfu 19. dubna 1830, vysv. 31. července 1855.)

Ustanoveni jsou:

p. Ant. *Chvalkovský*, dosud kapl. v Radnicích, za far. v Popovicích;

p. Ferd. Lenz, dos. kapl. v Rakovníce, za far. v Tuřanech.

Ze řádu křižovnického:

P. Jos. Zika, za kapl. v Mariánském Chlumu (Maria Kulm);

P. Jan Čapek, za kapl. v Únošti;

P. Ludvík Lichtenberg, za kapl. v Králově Chlumu (Königsberg);

P. Gustav Sysel, za kapl. v Loktě (Elbogen);

P. Jan Karpfinger, za kapl. v Králově Chlumu;

P. Václ. Jonáš, za kapl. v Tachově.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Jan Kulhavý, č. kons. rada, b. notář, děkan v Jaroměři, dne 11. července 1884, (nar. v Jičíně 26. května 1805, vysv. 5. srpna 1830.)

Vyznamenáni jsou:

p. Jan Novotný, č. kons. rada, b. vikář, děkan v Novém Bydžově, jmenován skutečným konsist. radou a assessorem;

p. Frant. Richter, b. notář, farář v Předhradí, jmen. čestným děkanem.

Ustanoveni jsou:

p. Jan Lžičar, admin., za far. v Žichlinku;

p. Ladisl. Klouček, admin., za far. v Dolní Olešnici;

p. Jan Letošník, kapl., za admin. v Jaroměři.

Uprázdnené místo:

Jaroměř, děkanství patr. Jejího Velič. císařovny Alžběty, královny České, od 12. července 1884.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Jan Brejcha, far. v Stříbrných Horách, dne 29. června 1884, (nar. v Tetražicích 3. června 1848, vysv. 16. července 1871.)

Vyznamenán jest:

dp. Josef Rozsypal, os. děkan v Mirovicích, b. vik. Mirovický, kněz jubil., jmenován jest Kralohradeckým b. notářem.

Ustanoveni jsou:

p. Martin Voldřich, kapl. v Novém Rychnově, za far. ve Světlci (v Litom. diec.);

p. Šimon Halášek, kapl. v Kamenném Újezdě, za far. v Řimově;

p. Frant. Bodlák, zám. kapl. ve Varvažově, za far. v Kostelci (v Mirovickém vik.);

p. Vavřinec Ročné, kapl. v Rychnově nad Malší, za admin. v Pláni věžovaté;

p. Hugo de Pauli, koop. v Kolinci, za admin. v Stříbrných Horách.

Uprázdnená místa:

Stříbrné Hory, fara patr. pana Eduarda hraběte Taaffeho, do 15. srpna 1884;

Hartlíkov, fara patr. pana Rudolfa hraběte z Kolovratu, do 16. srpna 1884;

Plöss, fara patr. dědiců po zemřelém panu Christianu baronu Koci z Dobrže, do 22. srpna 1884.

Milodar. Pp. alumnové kníž. arcib. semináře darovali učinivše mezi sebou za heslem „Dobudujme chrám Hospodinu“ sbírky na chrám sv. Vitský tyto obnosy. Ve sbírce XXII. 1 zl. 57 kr.; ve sbírce XXIII. 1 zl. 57 kr.; ve XXIV. 1 zl. 46 kr.; v XXV. 1 zl. 49 kr.; v XXVI. 1 zl. 48 kr.; v XXVII. 1 zl. 57 kr.; v XXVIII. 1 zl. 37 kr.; v XXIX. 1 zl. 29 kr.; v XXX. 1 zl. 34 kr. Záplaf Pán Bůh. Kéž také bohoslovci v jiných českých a moravských seminářích tohoto šlechetného příkladu následovali.

**Dvorní slévárna a zvonárna
Petra Hilzera
ve Vídeňském Novém Městě,**
prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čistě harmonických akkordů dle objednávky. Zvláště pěkné harmonické zvony doporučuji k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblíbenosti.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Sociální otázka.

Všemožných prostředků dovolených i nedovolených užívá liberalismus, aby došel se k vládě. A v skutku s bolestí a s jakousi obavou vyznati musíme, že v mnohých státech Evropských k vládě se dostal. Co zatím liberalismus třímá žezlo vládní a národy zjevenému náboženství odcizuje, vzrůstá mu v samém lůně společnosti lidské nebezpečná moc. *Otázka dělnická, ta velická záhada nynějšího věku, stává se den po dni hrůznější.* Žádost dělníků, aby na sněmích zastupování a slyšení byli, jeví se každým dnem nutnější a bouřlivější. S liberalismem tedy zároveň vypíná hrdě hlavu svou i demokratismus. Onen jest praporem zámožnějších a vzdělanějších stavů jako kapitalistů, měšťanů, úředníků atd. přičinujících se o odstranění zjeveného náboženství, tento více méně nemajetné třídy. Kdežto za nynějšího zřízení ústavního (Constitutionalismu) jen majetek a vyšší vzdělání právo volební má a volitelným jest, žádají vůdcové dělnictva, aby jejich stále přibývajícím bídě volbami demokratův odpomoženo bylo. Boj, jenž nyní mezi kapitalem a o pomoc volající bídou nastal, může býti osudným, jest-li křesťanství a církev nebude mezi oběma prostředníkem a smířčím. Jakkoliv liberálové dosud na oko přátelsky k lidu se chovají, přece není naděje, že by ochotni byli dobrovolně své veliké moci se vzdáti a ji částečně aspoň ubohému lidu postoupiti. Továrník tak snadno nesesedne ve sněmu podle svého dělníka a nebude s ním souhlasiti v zájmech, jež u obou rozdílné jsou. Tím méně nadíti se můžeme pokojného rozřešení otázky sociální, která kapi-

tál s trůnu svrhuje a politické lži moderního liberalismu odhaluje, poněvadž strach a hněv a nenávisť v táboře nepřátelském již nyní vysokého stupně došly. Kapitalisté hluboko sahají do svých sáček, jednají-li se o neztenčení a zachránění jejich výsad a liberální „lidumilové“ mění se v tyrany, když vidí svou moc ohroženou,“ píše Hägele ve svém spise: „Moderní pokrok a pracující třídy.“

Dosud panuje liberalismus nejhoršího druhu, jenž o kapitál se opírá a z nevěry pochází. Národohospodářské zásady, které v liberalismu původ mají, učinily z dělnictva heloty, otroky.

Všichni sociální politikové shodují se v tom, že modernímu pokroku ve společenském životě u všech civilisovaných národů Evropských učiněnému tato „krásná“ jména přísluší: despotismus (krutovláda) kapitálu, vražedný boj proti malému průmyslu, křiklavá nerovnost příjmů a chudnutí lidu v míře nejrozsáhlejší se vši bídou hmotnou i mravní, jakou toto působí. Nahledněte do statistických tabulek vykazujících poměr boháčů a chudších v Evropských státech a shledáte pravdu slov pronešených dosvědčenou. Malý průmysl hyne, obchod ve velkém kvete, velkopřemyslníci (většinou židé) naplňují své kapsy, staví obrovské továrny, kupují velkostatky a budují nádherné letohrádky. „Bohužel škoda!“ že liberálové nuceni jsou své nebe dáti si ztrpčovat (kaliti) dvěma nemilými věmi a sice: předně ultramontány a divokými socialisty, kteří připustiti nechtějí, že Pán Bůh tento svět výhradně pro liberály a jejich kapsy stvořil: za druhé tím, že zdraví není zboží, kterým by na stáletí zásobiti se mohli.

Častý výrok „že otrokům americkým mnohem lépe se vede, nežli bílému fabričkému proletariátu v Evropě, není zajisté přehnaný ale pravdivý. Americkému otroku není třeba starati se o potravu, šat a obydlí; on má příspěvek peněžitý a prázdné hodiny, nebývá vydán nouzi a bídě, když onemocní a jakmile sestará, dbá pán jeho o to, aby snadnější práce, jeho slabosti a stáří přiměřené, vykonával. Evropský, fabričný dělník má v skutku příčinu americkému otroku postavení jeho záviděti. Jak dělník z továrny tak černý otrok jsou zboží za levnou cenu prodajné na prodej jsoucí s tím toliko rozdílem, že americký otrok zastupuje znamenitější kapitál, jehož rozumné a co možná dlouhé užívání první národohospodářskou úlohou pánovu jest; fabričný pak dělník zastupuje pouze sílu pracovní a to takovou, kterou za levný peníz dostati a snadno nahraditi lze. „Málo k žití, mnoho k smrti“ byl a jest neustále ten finanční stav přibývajících tisíců lidí, kteří v továrnách žijí, s hodnotí a určením člověka málo se snášející, věsti musili a musí.

Bídny jest stav našeho fabričkého dělnictva. Kolik jest dělníků z továren, kteří k samostatnému postavení a k možnosti přišli? kde jsou ty vlohy, které ve zdích fabričných ku blahu člověčenstva se byly vyvinuly? Jakých cností jsou továrny semeníštěm? Kolik jest vzorných otců, způsobilých hospodyň, které v továrnách byly vzrostly? Ukažte ty lidi, vy velkopřemyslníci, a potom rád odvolám výrok svůj, že s malými pouze výjimkami v dělníku hmotnou sílu spatřujete, která snadno nahraditi se dá a proto vzácnou není. Neboť tím, že dělníka po celý týden i v neděli zaměstnáváte, způsobujete, že se dělníku nedostává ani času, by o tom přemýšlel, že *tvorem jest vznešenějším ostatního tvorstva na zemi, že jest člověkem, že jest křesťanem.*

Škot Adam Smith, jeden z otců moderního pokroku, nechť ani slyšeti o zjeveném náboženství a mravouce křesťanské; on považoval za podstatu všeho náboženství přirozený pud soucitu (sympathie) a zbudoval na tak mělkém základě svou vlastní morální soustavu. Čím menšího úspěchu se dodělal jako morální filosof, tím většího jako národohospodář. Národohospodářské náhledy a učení nečerpá, jak rozum každému dá, — ani z bible ani ze života křesťanského, nýbrž ze sobeckého hospo-

daření anglických kramářů a fabrikantů a z výtěžků, jakých neunavnou honbou po výtěžku se dodělali. Sobeckost současných průmyslníků Adama Smitha stala se duší nové národohospodářské vědy. „V záležitostech peněžních svůj prospěch na zřeteli míti a jen pro sebe pracovati,“ jest nejvyšším zákonem moderního národohospodářství. Velko-obchodníci a průmyslníci s radostí přenechávají náboženství Kristovo jiným lidem; sami pak vyznávají náboženství, jehož bohem jest samu sebe zbožňující pycha a rozhodněji ještě hlásí se k náboženství „prospěšnosti“ (utilitarismu), poněvadž toto nejlépe do jejich kramu se hodí. Angličan Bentham, původce utilitarismu (narodil se 1748, zemřel r. 1832), touto zásadou se řídil: „Vrcholem všeho ve světě jest co největší užitek přinášející; beze všeho hlubšího bádání v dějinách lidstva poznati můžeme, že soustava prospěšnosti po všechny časy svět ovládala; pravá úloha juristů a zákonodárců spočívá jedině v tom, aby, co všeobecně prospěšné jest, vyhledávali, naznačovali a v platnost uváděli. Všecka morálka a cnost vrcholí v tom, aby člověk rozkoši užíval a vši nelibosti se vystříhal. Náboženství jen tenkrát má cenu, sloužili za prostředek k pocítování rozkoši.“ To jest náboženství mužů „pokroku,“ ať již Benthama znají aneb ani slova o něm neslyšeli.

Adam Smith přimlouval se za volnost průmyslu a obchodu, vůbec za vše, čehož člověčenstvo křesťanství odcizené potřebuje, aby počet bohatců vždy menším, počet pak chudáčků vždy větším se stal, až by konečně jediný Croesus-Rothschild zbyl, jenž by právo měl celou zeměkouli za svůj majetek vyhlásiti.

Jeremy Bentham nečinil mírnou samolásku, nýbrž nejhrubší sobectví — toho zuřivého nepřitele Boha a pravého náboženství — hlavní zásadou společenského života a tak na místě církve Boží snažil se zříditi církev ďáblovu. Smith a Bentham patří k otcům moderního pokroku, oba jsou apoštoloé liberalismu a tvůrcové novomodní vzdělanosti. „Po ovoci poznáte je,“ učí nás písmo sv. a zdravý rozum lidský.

Nejzralejší a nejznámější ovoce novověkého pokroku, liberálních ustanovení a časových nauk jest: *Hromadné chudnutí lidstva v míře nejrozsáhlejší, využitkování milionů lidí ku prospěchu několika, zákazonosné hospodářství jednotlivých stran ve jménu svobody tak zvanými „zástupci lidu“ nejméně na*

zřeteli mají, za to ale zájmy vlastní, čím brána se otvírá novému pohanství a barbarství, pod jehož praporem mimo židy, svobodné zedníky, nevěřící protestanty se shromáždili i zdánliví katolíci, aby „co praví, intelligentní a vzdělání katolíci na církvi Kristově zrádu jidášskou spáchali.“

Liberalismus ještě jiným způsobem prohršel se na lidu, jenž většinou k třídě dělnické náleží; neboť zapal mu bohatý pramen, z kteréhož druhdy prýštila mu pomoc a ještě by prýštila, kdyby jen pramene toho bylo. Liberalismus tak dlouho vrtal v hlavách vysoce postavených a všemohoucích byrokratů, až bohaté kláštery — ta útočiště chudoby, dle liberálního náhledu ovšem — asyly lenořství a blahobytu — zrušeny byly. Nyní však slyšíme žalostné volání: odkud vzíti a pomoci? Od té chvíle, co kláštery většinou v rozličných zemích zrušeny a jmění jejich pobráno bylo, objevilo se sociální strašidlo, které národy a vlády děsí, na obzoru křesťanských států teprve v hrozné své podobě. Neboť upříti nemůže ani největší protivník — leč by zlomyslník byl, že kláštery po vždy byly útočištěm chudoby a bíd. Není mým úmyslem šířeji se rozepisovati o vznešeném účelu klášterů, neboť něčemu takovému nerozumí aneb rozuměti nechce „krásná“ duše liberální. Jí jest slovo „klášter“ trnem v oku a mnich „lenochem a labužníkem,“ jenž na útraty obcí se živil. Ale s dovolením! Což sbírali mniši dárky po dědinách jen proto, aby se krmili, či spíše pro chudé, denní své hosty, aby tito obcím obtíží nebyli? A jest-li takovým způsobem, dobrovolnými dárky, nastrádali sobě nějakého jmění, zdaliž tak nečinili, aby v letech neúrody, bíd a nouze, mnohemu stísněnému občanu vypomohli? A nebyli to mniši, kteří druhdy lesy mýtili přetvořující je v místa k obývání a v úrodná pole? Nebyli to mnichové, již chrámy a při nich školy zakládali, aby osvětu pravou a vzdělanost mezi lidem šířili? Což nemodlili se za lid a nestali se tím, že pamáhali chudému z časného pozhánání, jaké jim Bůh udělil, *dobroděnci člověčenstva*? A tuto „mrtvou“ ruku jste, vy liberalové, utnuli, přetvařující se, že dobře se státem a lidem to myslíte. Za to jest nyní muž lidu kořistí a otrokem obřezaných a neobřezaných lichvářů, kteří vypomáhajíce potřebnému, poslední kabát s něho svlékají, co zatím sami bohatnou a tuční. Ovšemž jinak býti

nemůže při vaší nenávisti ku klášterům. Klášter a „liberalismus“ nikdy spolu se nedohodnou; to jsou dvě protivy jako oheň a voda. Kláštery jste bořili a dosud tak činíte a na místo nich stavíte dle svých zásad budovy nové — bídné chatrče — stavení na písku, která každou hodinou se sesouti a ubohé obyvatele v ssutinách pohřbiti mohou.

A k tomu všemu jsou liberalové ještě tak nesvědomití, že pomocí bohuprázdného tisku i poslední jiskru zbožnosti a mravnosti se vnitru člověka udusiti hledí. Ano, co více: ubozí chudí jsou nuceni o všemožných požitcích a radovánkách boháčů čísti, o nichž liberální listy v obšírné formě píšou, aby tak i v chudíně smyslnost a chuť po rozkoši se vznítily.

O chcete-li, vy liberálové, lid popuditi proti sobě, pak mu jen ukazujte svůj přepych, otravujte jej špatným čtením a brzy patřiti budete na účinky svého jednání. Vy jste i v tomto ohledu vrahové lidu. Míra již se dovršuje; dělník schudnul, nevěřící menšina jest majetnou a mocnou vlivem politicko-sociálním.

Jaký toho bude následek? násilný převrát platných poměrů? krvavá revoluce? rozpoutání všech vášní? nejisto; ale sotva pokojné ustálení poměrů. Jen jediná naděje potěšuje nás a tou jest církev katolická, která sociální otázku rozluštěti dovede. Ale i tato srdce člověka potěšující naděje není beze vši trpkosti. Značný sice počet majetných liberálů zuby nehty brániti se bude proti radikální, demokratické straně, která osamotnělá jsouc není jedinou příčinou obavy křesťanův; spíše jest se báti těch, kteří z řady liberálův vystoupí a zakrývajíce se škraboškou „lidumilnosti“ pracující třídě za vůdce (demagogy) vnucovati se budou. Valná část lidu umí sice čísti, ale není dosud tak samostatná v úsudcích, aby vábná slova, sofismy a fráze, jež demagogové hlásati mu budou, za to měla, čím v pravdě jsou — totiž za lež, klam a podvod. A tu přihoditi se může, že lid jehož část liberálním tiskem ve vlažnost upadla a možno i na kluzkou cestu nevěry se dostala, neustále od demagogů sváděný i církev za svou nepřítelkyni považovati počne onu — církev, která četných podala již důkazův, že i ty nejpálčivější otázky sociální slovně na prospěch člověčenstva rozřešovati umí na úkor spisovatele úvahy: „Z dějin poroby lidu,“ v „Osvětě“ uveřejněné, kdež

takto praví: „Nikde v celém širém světě po všecken čas, co lidé na něm žijí, není paměti, aby kněží (církve) zasadili se o napravení ráduv společenských, byť porušenost a hníloha jejich byla tu i tam bývala sebe šerednější.“

Pravdivá jsou slova Mohučského biskupa Viléma Emanuela Kettelera: „*Křesťanství rozluštilo všechny velké otázky i ty, pokud na zemi možno jest, které s bídou a obživou lidí souvisí.* Bůh dopouští, že křesťanství vždy nové a veliké úlohy na zemi k rozluštění nalezá a tím právě původ jeho s nebe a božská jeho moc se zjevuje. Křesťanství zrušilo staré otroctví, což nemožnou věcí býti se zdálo. Na dobro téměř vyhybnulo učení o společném původu člověčenstva, o jeho povolání a důstojnosti. Řek svobodného toliko Řeka, Říman pouze římského měšťana (civem romanum) za člověka považoval. Že i otrok duši původem, určením a důstojností jeho duši rovnou má, nechtěl nikdy připustiti. Otroka na roveň stavěn byl se zvířetem. Křesťanství teprve otroctvu důstojnost lidskou vrátilo a v jeho potřebách ku pomoci spěchalo.“

K těmto slovům věhlasného biskupa můžeme ještě připojiti. Původ křesťanství a církve spočívá v chudém lidu; Bůh Syn co chudé dítko přišel na svět, neměl v živobytí svém místa, kde by hlavu sklonil, dělníka si zvolil za pěstouna a byl sám, dle ústního podání, do nastoupení úřadu kazatelského dělníkem; za apoštoly vybral si lidi z třídy pracujících. Evangelium a církev, smím-li tak říci, hlavní běže zřetel na lid chudobný; boháči tohoto světa mají jen tenkrát nároky na věčné spasení, jsou-li chudí duchem, a podporují-li z přebytku svého i chudinu. Ano křesťanství a církev jsou již svým původem a působením s chudým osvobození zapotřebí majícím lidem co nejužší spojeni. Tou příčinou jest rozřešení otázky sociální církvi s nebe uloženo. Církev a liberalismus, ona původ mající v nebi, tento v pekle budou spolu o ubohý, chudý lid zápolit. Takový bude stav nejbližší budoucnosti. Křesťanství a církev lidu svobodnou vůli obdařenému požehnání své nabízí.

Co se stane, jestli že nevděčný člověk tím nabídnutím pohrdne? Milost Boží jest shovívaví, ale narazí-li na nepřekonatelnou tvrdošijnost, pak se kloní k jiným lidem; a jako se to má s jednotlivcem tak i s celými národy. Křesťanství a církev

počaly s divy působení své na zemi, milost Boží přidružila se k nim a svět pokorně sklonil šíji svou před křížem a co za nemožné považováno bylo, splnilo se. Křesťanství tehdež rozluštilo otázku sociální, o čemž dějiny pravdivé vydávají svědectví. Veliké to bylo požehnání, jež působením milosti Boží vzešlo z církve člověčenstvu. A jako tenkrát tak i nyní a pro budoucí časy na milosti Boží scházeti nebude. — Ale rozhlédněme se po světě, jenž civilisovaný slouiti chce. Jak často setkáváme se v něm s nevěrou a z ní prýstící se zkažeností mravů a to ne snad mezi pohany ale mezi křesťany, kterým dostává se milosti ku poznání dějin křesťanství. O má-li křesťanství, má-li církev těžiště své dosud v lidu, pak jistě zvítězí nad liberalismem; ne-li tu se poněmáhlu požehnání z křesťanství a církve plynoucí od lidu odvrátí. Úkaz podobný již častěji v dějinách světových se objevil. Zde budiž pouze vzpomenuť osudu, jakýž stihl druhdy kvetoucí provincii Africkou, která posledně se stala jevištěm rozličných výstupů svědčících o náboženské a mravní porušenosti. Dříve než v jiných zemích západní říše Římské zmařilo tam bludařství a kacířství blahodárnou činností duchem církve proniknutých mužův. Domnělá jistota, že Afriku nestihne žalostný osud, jaký tehdež ostatní země obzvláště Itálii stěhovaním národů potkal, zplodila tam neváženost k zákonům mravním a jakýsi stupeň bezbožnosti. Ctihodný Salvianus (gallický kněz, jenž žil v pátém století) nenalezá ani dosti slov, aby tam (v Africe) povstalou znemravnělost vylíčil. „Mimo několik pravých služebníků božích,“ tak píše, „čím bylo celé území Afriky než-li hnízdem neřestí.“ Za trest odrazila také loď církve od břehu země, kde někdy veliký Augustin působil. A čím učiněna jest od té doby římská tato provincie? Upadši nejprve ve vandalské (za Geisericha v pátém století), nápotom v mahomedánské barbarství (za chalífa Al Valida v osmém století) nepozvedla se nikdy více k bývalé své slávě.

Došli tak daleko věci s námi? — Budoucnost, které dočkati se můžeme, jistě nás poučí, zdaliž spustlost a znemravnělost národy Evropské opanovala, aneb spíše vyšší, ideální křesťanská myšlénka — mocný to ohlas milosti Boží. Z dílny tešařské a z chudobných chýší rybářských povstal velkolepý chrám církve, v jehožto

zdích národové evropští šťastnými se cítí. Bude snad církev ze své vlasti a tou jest lid — lid chudobný — vypovězena? To otázkou jest časovou. Půjde-li církev do vyhnanství, pak setře prach s nohou svých a vyhledá si v cizině nové chudé a zvěstovati jim bude radostné poselství. U nich najde nový domov, novou vlast a blažení budou ti národové, u jejichž pobřeží loď Petrova se zakotví. Na ně pak vznešena bude důležitá úloha státi se apoštoly pravé civilisace. Běda pak nám, jestli, nejsouce chudí duchem, hrdě požeňmáním křesťanství opovrhovati budeme.

Nuže! boj započne, zkouška bude činěna, zda-li církev až dosud cenu v srdcích národů má. J. H.

Českoněmecká provincie řádu paulánského.

(Dokončení.)

VIII.

Paulánský klášter Panny Marie v Nové Pace.

Zakladatelem kláštera paulánského v Nové Pace byl generál dělostřelstva Rudolf, svobodný pán z Tiefenbachu se svou chotí Marií Evou Alžbětou, rodem hraběnkou ze Šternberka. Již před r. 1273 nalezl v stříbrných dolech tamějších ubrman Pavel Czimbulovský sošku P. Marie, ku kteréž zvláštní úctu pojal, takže ku počtě její vystavěl kapli, kteráž brzy na to v chrám proměněna byla. Soška došla úcty i od jiných i přicházeli mnozí, aby Matce Boží úctu svou projevíli. Právě při tomto kostele chtěl mítí Rudolf baron z Tiefenbachu generál dělostřelstva a majitel panství Kumburka a Oulibic, Paulány. Za tou příčinou koupil za 35 kop grošů od Jana Pastného pozemek u kostela toho ležící, Drážníkovský zvaný. Dříve však než mohl se stavbou počíti, umřel 4. března 1653. Než co nemohl sám provésti, v poslední vůli nařídil choti své. Paulánům odkázal statek Chotečský, kterýž byl od vídeňských Servitů koupil a Marie Eva měla se stavbou sama počíti. Vznešená choť přání manžela svého vyhověla a již r. 1654 dala pro klášter základy kopati, roku pak 1655 25. června u přítomnosti p. Václava Stanislava Halánka, t. č. hejtmána na panství

Kumburském a Oulibickém a mnoha jiných hostí základní kámen položila. Pauláni nejprve usadili se na svém statku Chotči 12. března 1685, po 15. pak letech přestěhovali se do nového kláštera svého v Nové Pace. Vikářem Paulánů tehdáž byl P. Ludvík Pusch. Chrám klášterský (jemuž r. 1700 zvonář Pavel Strekfus zvon daroval, kterýž na vížce nad hlavním oltářem zavěšen byl a nápis nesl: Ku věčné slávě Nejsvětější Trojice daroval zvon tento Pavel Štrekfus, zvonář Brněnský s manželkou svou Dorotou blahoslavené Marii Panně r. 1699), brzy nedostačoval a proto 11. června 1709 položen základní kámen k novému chrámu P. Marie. Starý chrám, poněvadž stavitelům již překážel, rozbořen r. 1715 a socha P. Marie dne 6. června téhož roku přenesena do letního refektáře, kdež se přes 9 let služby Boží konaly. Konečně r. 1724 dostavěn byl chrám nový jesuitou Jakubem Blažejovským a téhož roku 11. srpna byl od tehdejšího vikáře konventu P. Benedikta Longina posvěcen, 13. září pak socha P. Marie z refektáře do nového chrámu P. přenesena a na hlavním oltáři postavena, kde až dosud se spatřuje. Hlavní oltář byl sice postaven, avšak scházela ještě kazatelna, postranní oltáře a jiné potřeby. Tu ujali se sousedé novopačtí této věci a proto r. 1727 vyslali některé členy své na sbírku mající sebou listy od vikáře konventu P. Fortunáta Schumanna. Když chrám úplně zřízen byl, přijel králové hradecký biskup Moric Adolf vévoda saský a 28. října 1732 chrám vysvětil. R. 1735 12. února položen základ ke schodům ke klášteru vedoucím a v témž roce byly celé vystavěny.

Zvláštností Paulánů bylo, že všude kam přišli, dílem poutě slavné zaváděli, dílem stávající zvelebovali. Také v Nové Pace podařilo se Paulánům pout, kteráž na nanebevzetí P. Marie se konávala tak zvelebiti, že přicházela processí z celého i dosti dalekého okolí. Přicházeliť zajisté na tento den průvody z Trutnova, Jilemnice, Roztok, Branné, Lomnice, Libštátu, Lažan, Chotče, Bělohradu, Pecky, Mlázovic, Oubyslavic i jiných vzdálených míst do Nové Paky. Zavedeny i pouti jiné, takže nebylo svátku mariánského, aby novopacký klášterní chrám nebyl navštíven od poutníků. O mnohých poutích bylo v Pace i přes 12000 poutníků, kteří pro nedostatek místa většinou noclehovati musili pod širým nebem. O hlavní pouti

mnohý šenkýř vytočil až 10 sudů piva! Poutěmi těmi, jež zvláště slavně konali a vůbec celým životem svým získali sobě řeholníci přízně takové, že dostávalo se jim častěji nadání i příspěvků rozličných. Zvláště značného odkazu dostalo se jim od Magdaleny Králové r. 1766. Obdržel 5600 zl. A bylo jim tehdy také pomoci třeba, neboť r. 1762 vtrhli Prusáci ve válce pruskorakouské i do kláštera a obrali Paulány o vše, co se dalo.

Ačkoliv přízeň ku klášteru byla veliká, nezachránila ho před osudem přemnohých klášterů za doby císaře Josefa II. R. 1785 klášter paulánský v Nové Pace byl nařízením vládním zrušen, veškeré věci Paulánů byly sepsány a i kostel měl do prodeje přijíti. Než podařilo se novopackým měšťanům zkázu kláštera na čas zamezit. Sousedé novopacští podali žádost ke guberniu, aby klášterní chrám Páně veřejným službám Božím byl ponechán, poněvadž farní kostel farní osadě nestačí a též Pauláni v klášteře aby byli ponecháni. Žádosti jich bylo vyhověno, ne však úplně. Chrám klášterní zůstal, ale z dřívějšího konventu zůstaly jen trosky. Ponechán totiž na místě vikář konventu P. Vít s jedním bratrem laikem a dáno sem 9 starých kněží ze zrušených paul. klášterů v Praze, Tachově a Nové Bystrici, kteří zde bydlili a ze statku Chotečského výslužné své bráti měli, mladší však kněží rozesláni do duchovní správy na nově zřízené fary, lokálie a kaplanství. Avšak přátelům Paulánů zkázu kláštera zamezit podařilo se jen na čas. R. 1789 29. června byli Pauláni znova zrušeni, od konsistoře ustanoveným komisařem, vikářem a děkanem Lomnickým Václavem Heglerem saecularisováni a z kláštera propuštěni. Někteří odešli do Prahy a jiní najali si byty v soukromých domech sousedských. V Nové Pace zůstali: P. Werner Zlabinger s ročním platem 330 zl., P. Urban Šuster rodem z Hajdy, stařec 73 letý se služným 300 zl., P. Leopold Jacklin rodem z Vídně, 66 letý se služným 200 zl. a Melichar Goll, laik sakristián se služným 200 zl. Statek Choteč, k němuž náležela i ves Waldov, připadl náboženské matici, klášter s pozemky odhadnut, sdělán také inventář kostela, z něhož mnohé věci ihned prodány a odvezeny byly. Hodiny i s cimbály, kteréž nacházely se na půlnoční straně kláštera byly prodány za 84 zl. do Mlazovic. Málem by býval

i klášterní chrám prodán a snad i zrušen. Avšak i tu ukázali sousedé novopacští přítulnost svou ku chrámu klášternímu, pospíšíli ke guberniu a vymohli dekret, jímž chrám P. Marie, poněvadž farní kostel nedostačuje, k veřejným službám Božím byl ponechán. Někteří, zvláště na blízku bydlící sousedé by byli rádi měli klášterní chrám za farní, avšak přání jejich se nevyplnilo, kostel P. Marie prohlášen za filiální a dva expauláni ustanoveni při něm za kooperatory. Byli to P. Tadeáš Paminger (1789—1808) a P. Avelin Steyma, kterýž jako poslední expaulán zdejšího kláštera r. 1822 5. listopadu zemřel. Byty vykázány jim v oddělení kláštera na severní straně, kde dosud kooperatoři bydlí. R. 1791 31. října prodány byly dva oddíly kláštera s lesy, polmi a všemi hospodářskými staveními novopackému sousedu Adamovi Votočkovi za 4601 zl., kterýž majetek ten mezi tři syny své rozdělil. Polí bylo při klášteře přes 42 měřic, zahrada měla rozlohu 2 měřic 4 m., lesa bylo 47 měřic 9¼ m. R. 1801 14. dubna přeložen byl do I. poschodí kláštera ústav pro vychování dětí vojenských z Jičína. Náboženství v ústavu vyučoval expaulán kooperator P. Avelin Steyma. V jiném oddělení kláštera založil majitel kláštera Fr. Votoček továrnu na kartouny, která množství tkalců v celém okolí zaměstnávala. Nad klášterem dal vykopati studni, postaviti vedle ní čtyři kotle a zříditi barevnu, ve které se příze na způsob turecké barvila a daleko prodávala. R. 1850 dání do kláštera na byt také četníci. Nyní oddělení severní jako dříve náleží patronátu, západní oddělení náleží soukromníku a ostatní část jihozápadní koupilo okresní zastupitelstvo novopacké v září 1871 pro okresní nemocnici. V rektori klášterním umístěno ochotnické divadlo a tělocvična. Klášterní chrám, který směle vyvedenou širokou klenbou vyniká, zachoval se až na naše časy i věnuje se mu starostlivá péče. Na hlavním oltáři obraz nanebevzetí P. Marie pochází od vláského malíře. V chrámě pozornost vzbuzují obraz sv. Jana Nep. a sv. Františka z Pauly od Brandla, obraz stětí sv. Jakuba od Führicha, když se vrátil umělec z Říma. Uvedený obraz zavěšen v klášterním chrámu 8. listop. 1831 a stál 455 zl. 48 kr. k. m. Dále jest tu obraz obrácení sv. Pavla asi z r. 1862 od moravského malíře Zeleného a sv. Anny

od neznámého Paulána. R. 1833 pořízena nová křížová cesta. Kostelní roucha, hudební nástroje a jiné potřebné věci zachoval klášternímu kostelu soused Josef Nydrle, který v záležitosti zachování klášterního kostela velikých zásluh sobě získal. Ve spolku s Václavem Kotíkem a Frant. Gollem činil po městě sbírku, aby v licitaci prodávané věci klášterské klášternímu kostelu nazpět získány byly. Přesto však klášterní chrám přece o mnohou památku přišel, když r. 1810 stříbrné kostelní věci odevdány býti musily. Než co se stalo se soškou P. Marie? při vypočítávání památností klášterního kostela byli bychom se o této sošce zmínili a to na předním místě, však chceme tím, čím jsme tuto monografii začali, také skončiti. Již od pradávných dob ctěna soška tato od zbožného lidu, kterýž s plnou důvěrou celá staletí o poutích ji navštěvoval. Tu zakázány za Josefa II. pouti, ano proslýchalo se, že po zrušení kláštera, Lomnický vikář Hegler, který do Nové Paky proto přijel, aby z nařízení konsistoře zinventirované kostelní věci odvezl a pod ochranu vzal, chce do Lomnice odvésti také sochu P. Marie. Avšak to vzbudilo veliké jitření, a socha musila ponechána býti na místě. Ačkoliv dávno již původní kaple a chrám, tu nestává, ač i strážcové svatyně Pauláni již dávno odtud odejiti musili, úcta sošky trvá dosud. Není většího svátku mariánského, aby nepřicházeli sem poutníci. Tak zvaná pouť hrubá, která se koná na den nanebevzetí Panny Marie, pouti na den narození a jména Panny Marie jsou nejčastěji navštěvované.

IX.

Paulánský klášter u sv. Josefa ve Vobořišti.

Čtvrt hodiny cesty od Svatého Pole u Dobříše stojí posud veliký a krásný kostel sv. Josefu, pěstounu Páně, zasvěcený, při němž býval také klášter paulánský. Dle schematismu arcidieceze pražské založen byl klášter Vobořištský r. 1675, byl tedy ze všech pisatelů známých klášterů provincie nejmladší. Jeho zakladatelem, byl český spisovatel, kanovník na hradě Pražském Pešina z Čechorodu. Klášter 1. dubna 1786 byl zrušen. Laskavostí vdp. far. a vikáře svatopolského dostalo se pisateli přece nějakých zpráv o osudech kostela, i kláštera po zrušení Paulánů.

Kostel, jehož presbyterium obráceno jest na západ, na stropě jest malbou okrášlen a má čtyři oltáře. Hlavní oltář zasvěcen jest sv. Josefovi, jehož smrt na zdi za hlavním oltářem vypodobněna jest. Mimo hlavní oltář jsou tu ještě dva mariánské a jeden ku cti sv. Jana Nepomuckého. Všecky, ač jsou již poněkud zašlé, mají pěkné řezby. Že kostel nespustnul, děkovati jest dobročinnosti knížete Colloredo Mansfelda, jenž před lety celý kostel i věž znova šindelem příkryti, nová okna zasaditi, i z venčí zcela opravití dal. Při zrušení kláštera varhany darovány byly do České Lípy, kdež však dříve než postaveny byly, shořely. Překrásné lavice dostaly se do kostela Slivického a zvony do Obecnice. Jako za Paulánů slaví se tu posud pouť sv. Josefa a pak památka posvěcení téhož chrámu tu neděli po sv. Václavu. Kdežto jinde budovy klášterů Paulánských většinou velice utrpěly, zachovalo se stavení kláštera Vobořištského v dosti dobrém stavu. Příčinou toho jest, že do prvního poschodí nebyl dán lid sprostý (jako na př. v klášteře u Nové Bystřice, kdež ve dvou křídlech prvního poschodí drvoštěpové atd. obývají), nýbrž vdovy vrchnostenských úředníků, zahradník a jiní lepší třídy lidí, kdežto dvorská čeleď bydlí v přízemí. —

Mimo jmenované kláštery byly ještě jiné v česko-německé provincii jako v Ober-Thalheimu, ve Vidni, v Amberce. Ohlednemeli se zpět na působení řehole paulánské, všude spatřujeme, že kde Pauláni byli, vyrůstaly ze země chrámy veliké i ozdobné, život náboženský vzkvétal a i na venek hojnými poutěmi se jevil. Přísná řehole paulánská pamatujíc na věrné plnění těžkých pravidel svých, po všecken čas svého trvání mnoho dobrého na venek vykonala. Nepřízeň časů v našich krajích z kořene vyvrátila tuto řeholi; každému nestrannému pozorovateli záslužné činnosti vypuzených mnichů na mysl připadá myšlénka, kterouž křížovník Jan Zimmermann ukončil popsání dějin paulánského kláštera pražského: Kláštery Paulánů zanikly a s nimi i sta jiných, avšak potomstvo věru nemá důvodné příčiny radovati se zlatému věku, kterýž duch času sliboval, až klášterů nebude.

Povaha náboženství v Americe.

Z francouzského podává A. K.

Mezi tím, co starý boj ve Francouzsku proti katolické církvi se zňal a nyní po celé Evropě se vede, hledí Amerika pokojně na rychlý rozvoj římské církve a prohledajíc do nadějně budoucnosti, těší se valnému pokroku jejímu. U nás brojí nepravá svobodomyšlnost, otrocké novinářstvo, proti naší víře jako nepřítelkyni všeho řádu, která překáží prý uskutečnění ideí svobodomyšlných, tu se bojuje proti církvi jako proti jediné nepřítelkyni, která dobrým věcem naprosto je škodna. A hle, tam za mořem panuje též lidovláda, však radikálnější, upřímnější a veskrz svobodomyšlnější, kteráž moudře uváživši své důležité postavení, zabývá se pouze svými zájmy a snaží se svá dřívější zřízení potřeby ducha času, přiměřeně učiniti, aby mohla vzdorovati novým společenským krisím, aniž by se mísila do práva svědomí, ponechávajíc náboženství úplnou svobodu. To nečiní však z lhostejnosti aniž z opovržení, nýbrž z pravé šetrnosti ku povaze katolictví a v oprávněné naději, že vliv jeho jí poslouží. Díl světa nový odkryt, aby se tuto prohlásila svoboda učení vyššího. Kdyby se jednalo o zřízení katolické university v Baltimore aneb v jiném městě, poslali by protestanté katolíkům své podpisy, jak se to v podobných okolnostech každý den stává a odpověděli by Evropanu nad tímto jednáním udivenému, snad i pohoršenému, že ctí sebe a svou vlast, která podporuje osvětu. Panující papež nenalezl by dnes ani jedinou moc v Evropě, na niž by se celou důvěrou spolehnouti mohl a která by mu dovolila činiti ve své zemi, co by za nejprospěšnější církvi měl; kdežto sv. Otec více než jedno století nenarazil tuto na žádný odpor některé vlády. Tu činí co chce, svolává sněmy, zřizuje nová sídla biskupská a osazuje je. Protož mohl vším právem Pius IX. užití slov svého předchůdce: „Nikde se nemám tak za papeže jako ve Spojených Státech.“ Když uvážíme konečně, že u velké sílenosti králové i národové se zuřivostí sahají na zřízení božské, tu volno se tázati, jakými náhlými převraty a odpadlictvím potrestány budou tyto zločiny? Kdežto pro velká vítězství apoštolství katolického za Oceánem nezřídka slyšeti, že Američan počítá,

kolik ještě let potřeby bude, až se obrácení celé země dokoná.

S velikou protivou setkali bychom se, kdybychom porovnávali kladené překážky církvi v Evropě a její úplnou svobodu v Americe. Což účelem naším není. Chcemeť jednoduše sled a stav katolické církve ve Spojených Státech poznati, aniž bychom chtěli porovnávat co a jak ji jinde potkává. Velmi obtížno by bylo bezpochyby v podobném studiu vyhnouti se porovnání všech zvláštností při náboženství starého a nového světa, za tou příčinou omezíme se ráději na vypravování ponechávajíc porovnání soudnému čtenáři. V životě společenském neudálo se nikdy, co za dnů našich lze viděti v Americe. Vždy byla církev obklíčena pronásledováním zjevným neb tajným neb i mocí světskou zosnovaným; ale církev ponechána byvši sobě, své vlastní síle, nebyvši od státu ani pronásledována ani podporována, nepoznala za celý svůj věk takového postavení, aniž nabyla podobné zkušenosti. Myslím tedy, že církev v Americe nemá příčiny, aby si stěžovala a nařikala na své nynější postavení. Tážeme-li se po mínění Američanů v této příčině, tu jednohlasně takovémuto pokroku věřící i biskupové přisvědčují přejíce sobě, aby táž vláda potrvála i budoucně. Pozorujeme-li události za posledního století v Americe, shledati lze rychlý pokrok a podivuhodný zdar, tak že bychom nazpět jíti musili až na dobu heroickou církve, abychom se s něčím podobným potkali.

Máť tento předmět tedy dosti zajímavosti a veliké důležitosti do sebe. Ještě důležitější však bude zrakům našim, uvážíme-li bludy všeho druhu jakož i bezpočetné nejastnosti, kterých se hejna hemží v této otázce. Posud nebylo lze poznati dokonale stav náboženství v Americe. Protož chtějice čtenáře s poměry života občanského tamějšího vůbec a s poměry života náboženského zvlášť obeznámiti, máme za to, že k tomu nemálo poznání zřízení politického přispěje, při čemž se zpráv Američanů o způsobu vládním držeti budeme. Vynasnážíme se jich stav politický posouditi, porovnávajíc jej s naším, prohledajíc k rázu republiky neb monarchie konstituční neb absolutní, o čemž sami tvrdí, že učinili dílo zcela nové a původní. Pro velikou vzdálenost a nedostatek důkazů nebylo skoro nic jistého, nic úplně známého, co se událo tam v životě církevním. Mimo to přimísuje se

nezřídka vašeň, která svými přehnanými zprávami historickou nejistotu zvyšují. Jedny uspokojuje zvyk americký přemrštěný, jiným opět jest na odpor každá zpráva, která nás od tamtuh dochází. Říci, že za mořem vše dokonalé jest na poli náboženském, bylo by pochybeno, zamítati ale vše aniž by se to prozkoumalo, bylo by opět výstředností neméně nepravou jakož i nebezpečnou. Za šťastné bychom se považovali, kdyby bystrý duch sepsal historii náboženství, což by přispělo k zapašení zmatků politování hodných jakož k vysvětlení rozličných záhad. Studium toto jest zasypáno nesčíslnými obtížemi. Pisemnosti o tom jsou řídky, neúplny a roztroušeny v jednotlivých článcích literárních obzorův aneb v časopisech pohřbených v prachu knihoven. Lidé, již by nejlepší příležitosti měli učiniti seznam prvních počátkův a vývoje, jsou spíše obchodníci nežli pisáři. Taktéž hlasatelové jsou zaměstnáni úřadováním, cestami apoštolskými, péčí o založení kostelů a škol, pomýšlejíce na to, aby více konali než napsali.

Jiná obtíž vězí v povaze obyvatelstva amerického žijícího ve více nezávislých a u vnitřním zřízení svobodných státech. Nenít tu jednoty ani shody ve věcech občanských ať nedím náboženských. Každý stát řídí svou bohoslužbu i své zákonodárství jak chce, ustanovuje jediné, že se nesmí nic díti proti zákonům společné vlády. Vyplývá tedy z toho, že poznávše poměry církve v jednom státu na př. v Massachusettu, nepoznali jsme tím, jak se to má v státech jiných. Můžeme však přec říci, že rozdílnosti jsou vůbec nahodily a méně důležitý. Když déle prodlíme v Americe, bude nám lze viděti, poznati a se tázati více mužů u věci této spolehlivých a obohatiti se zprávami všemi, které nás došly. Toť hlavní a krátky obsah úvah a nálezů, jež tu čtenáři podáme.

(Pokračování.)

O processí.

Obrázek z naší doby od Vinc. Drbohlava.

Dědeček Hrobských vybíral z almary sváteční svoje šaty. Byl to modrý, dlouhý kabát, staročeského střihu; vesta téže barvy. Černé spodky, nízký, kulatý klobouk se zelenými třapci.

Boty s vysokými holínkami stály pro něho připraveny. Leskly se jako zrcadlo.

Prohlížel si kus po kuse bedlivě. Vše tečný prach, který se tam usadil, kartáčem smétal.

Tvář jeho byla vážná. Časem i hlavou zakýval, spatřil-li chatrnost svého jedinkého svátečního obleku.

„Schází jako já,“ šeptal si při tom. „Snad jej dlouho nositi již nebudu!“

Šaty pozorně pověsil na trám. Ještě jednou shýbl se k almaře a vyňal z ní cosi v papíru zabaleného. Byla to objemná kniha. Na černých kožených deskách byl vryt kříž — byl to kancionál.

Políbil zbožně křížek a usedl si k okénku. Rozevřel knihu a do ní nahlížel.

Dědeček byl již sedmdesátník, postavy vysoké. Léta nedovedla štít jeho sehnouti. Hlava pokryta byla již sporým vlasem, plným stříbra. Obličej bezvousý, hojně vráskami pokrytý a sluncem osmáhlý. Oči modré a dosti živé a jasné. Veškeré držení těla jeho vzbuzovalo úctu a vážnost k jeho šedinám. Tvář měla jakýsi dobrácký výraz.

Venku zapadalo slunce. Poslední paprsky jeho pronikly okénkem do jizbice a hlavu dědečkovu ozlatily. Dědeček si té okrasy nevšímal. Probíral list za listem v kancionálu. Někde vložil proužek papíru do ní a při tom hlavou zakýval a rtoma pohyboval. Snad si opakoval melodii té písně.

V celku panovalo ve světnici ticho. Hospodář s veškerou chasou meškal na poli a dědeček — hlídal.

V tom otevřely se dvěře a malý klučina vběhl do světnice jako ruť. Běžel zrovna k dědečkovi. Chvilku u něho stál. Hleděl na rety, které se pohybovaly, pak zase do knihy. Oko jeho jevílo podiv. Co to dělá dědeček? Tak stál u něho němě.

Děd ho pozoroval a usmál se.

„Co chceš Františku?“ zeptal se ho.

Klučík místo odpovědi vyskočil mu na klín, ručkama přitáhl hlavu jeho k sobě a líbal ho.

„Dědečku půjčte mi tu knihu, já budu také tak dělat, jako vy?“ Nápodobil pohybování rtoma.

„Tomu Františku ještě nerozumíš, jsi ještě mladý. Až budeš větší, pak ti ji zapůjčím a budeš-li hodným, dám ti ji.“

„Budu hodným,“ řeklo dítě a polibkem to dotvrzovalo. „A co to je za knížku dědečku?“ vyzvídal chlapec dále.

„Jsou to nábožné písničky, které budeme zítra na processí zpívat.“

„Ach dědečku já půjdu s vámi na processí? Já půjdu s vámi“ a začal na klíně mu poskakovat a rukama tleskat.

„Holečku tys ještě malý a zítra je daleko. Bolely by tě nohy!“

„Nebudou mne bolet, dědečku já půjdu taky. Já bych také zpíval,“ chlubil se a začal skutečně tenkým hláskem zpívat.

„Dost hochu, dost“ řekl děd, „až po druhé vezmu tě s sebou. Budeš větší. Zítra jdeme časně ráno. Ty budeš ještě u andílka.“

„Kam je zítra processí dědečku,“ ptal se poznovu chlapec.

„Až na Vyskeř ku sv. Anně.“

„A proč tam, tak daleko?“ vyzvídal dále.

„Kde to je?“

„Za velkým lesem od nás,“ vysvětloval mu děd, „na vysokém kopečku je bílá kaplička svatě Anny. Tam ji zítra půjdeme navštívit a k ní se pomodlit a poděkovat ji.“

„A proč?“ ptal se František hlavu poněkud nakloniv a upřel toužebně oči na ústa dědečkova, aby zvěděl všecko.

Dětská mysl musí vědět vše, čemu by ani nerozuměla.

„Tedy poslechni a zapamatuj si to,“ odpověděl kmet.

Hoch přisvědčil; přitulil se k němu blíž, ruce mu kolem šíje otočil a upřeně poslouchal. Dědeček uměl hezky vyprávět.

„Už tomu je mnoho let, když nás navštívil hořký host — cholera. V naší dědině umíral jeden za druhým, že sotva mohli s pohřbíváním postačit. Celé rodiny tehdy vyhynuly. Dítka ztratily rodiče pojednou. Bylo to smutné podívání. Někteří utíkali do lesů před tou zlou nemocí, ale i tam jich dostihla. Umírali mnozí takto bez pomoci.“

Pán Bůh se rozhněval na lid velmi a proto jej tak trestal.

V té největší úzkosti konečně vzpomněli si lidé na rozhněvaného Boha. Chodilo se s processím po okolí ku svatým sochám a lkalo se a prosilo se. Nábožná babička vybidla lid, aby šel na Vyskeř matičku Panny Marie sv. Annu prositi, by přimluvou svou u Boha odpuštění nám zjedнала. Hned se činily přípravy ku processí. Právě zítra bude výroční den, kdy z rána od nás velké dávy lidstva a z okolí na mnoho set se sešly. Neb roznělo se to po celém okolí, že půjde průvod ku sv.

Anně. Bylo to processí nevidané. Všechny spolky s korouhvemi, hudba jako o Božím těle. Kněží se sešli. Lid zpíval zkroušeně téměř po celou cestu a prosil v litaních za ulevení bíd. Konečně uhlídali bílou kapličku na kopci. Unavení znova nabyli síly. Zpěv započal srdečněji. Všem v údy rozlilo se netušené blaho. Korouhve zaválaly vzduchem svižněji. Do celého davu vletěl jiný duch.

Již blížilo se processí k vesničce. Rány z hmoždířů se ozvaly. Na pokraji je vital průvod z vesnice. Byl to dlouhý řad sedláků a selek. V předu bílé družičky nesoúci na nosítkách přesličnou v samý kment a hedvábí oděnou sv. Annu. Za nimi byly družičky větší — za nimi jiní — za těmi pan farář. Průvody se spojily a šlo se společně ku kapličce.

Hora byla celá lidstvem přeplněna. Od kostelíka, jenž dole stojí, až ku kapličce byla pestrá směs žen, mužů a dětí.

V kapličce kněží se modlili litanie. Tu se skroušené hlasy zvěděly k nebesům.

„Svatá Anno pros za nás. Vyslyš nás!“

Modlitba trvala dlouho. Lid modlil se bez oddechu. Jakás tajemná síla je k tomu pudila. Skoro k večeru teprve bralo se processí zpět. Každý posílněn důvěrou, že mocná Svěťice rozhněvaného Boha usmíří. A hle! Když blížilo se processí k domovu, vybíhali mu vstříc ti, kteří doma zůstali volajíce radostně: Dnes žádný nezemřel! Sotva se octnulo processí v našem kostele zavzněly zbožné chvalozpěvy znova.

Od toho dne, Františku, cholera přestala a na památku toho jde každoročně od nás na Vyskeř processí. Proto zítra půjdu, abych sv. Annu a Pannu Marii prosil za ochranu proti zlé nemoci.“

„Ach dědečku já bych tak rád s vámi šel pomodlit se,“ zašeptalo dítě toužebně obrátiv k němu zraku svých, v nichž celá duše nevinná se jevila.

Dědovi se zalily slzami oči nad tou dětskou prostotou a nevinností. Přivinul vnoúče k sobě řka: Půjdeš Františku jen co budeš větší. Buď pořáde hodným jako posud. Já ti zítra z processí něco přinesu.“

„Konika?“ tázal se chlapec.

„Ne Františku. Hádej!“

„Marcipán?“

„Ne. Hádej!“

„Tak obrázek?“

„Ale jaký?“

Chlapec na chvílku se zamyslel. Prstíček vyplízl se mu mezi zoubky. Oči mu uvázly na lesklém knoflíku dědečkovy kazajky. A vzpomínal jaký? Pak jaksi rozradostněn zvolal: „Že vím dědečku?“

„Nu!“

„Panenku Marii.“

„Hádej,“ opětoval děd.

Chlapec zase vzpomínal. Pak ale ve-sele zvolal. „Už to vím — vidíte dědečku že sv. Annu?“

„Ano Františku. Za to že jsi to uhodl, přinesu ti sv. Annu i Panenku Marii.“

Dítě mělo velikou radost.

Na násipi ozvaly se kročeje. Do světnice vstoupila hospodyně vracející se s pole. František seskočil s klinu dědečkova a běžel k matince a sotva dechu popadaje jí vyprávěl, co mu zítra dědeček z processí přinese. Chlubil se mladý hrdina, že ví, proč se chodí na Vyskeř s processím. Dával to mamince hádat.

Ale matka, již hoch u připravování večere překážel, odbyla ho na jinou dobu.

Tomu však František nezdál se rozuměti. Odešel zpět k dědečkovi a šeptal mu, že mu to maminka proto říci nechce, že to neví . . .

Ráno ještě zdálo se Františkovi o processí, jak je s dědečkem, jak se modlí k sv. Anně na Vyskři, když se již tento připravoval. Musím podotknouti, že dědeček, kdykoli se průvodu zúčastnil, vedl jej a poutníkům písničky předříkával. Úřad tento těší se velké vážnosti. Letos se obzvláště děd na cestu těšil. Loni musel se toho potěšení zříci, proto že ho dusivý kašel na lůžko upoutal. Proto včera šaty své z almary bral a písničky v kancionálu vyhledával.

Vykořčil. Do kostela scházeli se již poutníci. V šest hodin mělo se vyjít. Pan farář odsloužil tichou mši sv. a uděliv požehnání propustil poutníky ve jménu Páně. Dědeček vešel do prostřed zástupů. Rozevřel knihu a jal se nábožnou píseň k Panně Marii předříkávati. Za zpěvu a za hlaholu zvonů vydal se průvod na cestu. Jaký byl to asi průvod. Sám dědeček pokyvoval hlavou častěji a vrásky na jeho čelejevily se znatelněji.

V celku mohlo býti osob něco přes padesát. Téměř samé již obstárlé ženštiny, mezi nimiž černal se tu a tam kabát již shrbeného kmeta. V zadu bylo několik mladých dívek. To byl průvod výroční památky velkého dobrodini, které Bůh lidem

připravil. Jak se ty časy mění! V prvních dobách lid nezapomínal. Ba ta mladá chasa připravovala se na processí již několik dní napřed. Tenkrát i vážní sousedé dali se najíti v zástupu. Radost byla zpěv poslouchat. Rozléhal se polem, rozptýlil se po lese, tak že i ptáci jim pohnutí mocněji zašveholili.

Ach a teď? Jen slabé hlasy žen smísené s hlubokým a namahavým hlasem starců nesly se ranním vzduchem v šir a dál.

Kráčeli řadou stavení. Dědečkův hlas dostal mohutnosti, snad chtěl vroucností svou netečnost lidskou zakryti. Zástup za ním pěl:

Královno nebes milá
celý svět to dosvědčuje,
že kdo se ti důvěruje
nadarmo tě nevzývá.

Jindy opozdilci vycházeli z domů a družili se ke tlumu, že zástup roští, ale nyní objevovaly se ospalé obličejy v oknech a netečně hleděly na skrovný dav. Ba hospodář mnohý ani dýmku z úst nevynadal a raději se obrátil, aby průvod neviděl. Někde všetečná děvčata jen po očku u domovních dveří hleděla pozorující, kdo jde a jaké šaty má. Ba i se zasmála uštěpačně spatřila-li tam svoji družku. Takový je nyní svět. A srdce dědečkovy mělo býti klidno! Sevřela je úzkost a obava, jak to bude dále. Hlava pokyvovala se až bělostný vlas shrnul se mu na upoceně čelo. Toho on však nedbal.

Zpěv za vesnicí ustál. Poutníci si poodechli.

Dědeček o té bidě rozjímal. Ty novoty a ta učenost, která chce Boha předělati, budou naší záhubou — byla konkluse jeho myšlének. O zda bude lepší — ptal se sama sebe. Ale nemohl si dáti odpovědi, bál se jí. Pohřížil se v modlitbu.

Cesta vedla poli. Tam panoval již čilý život. Lid započal nyní litanie, při nichž hlas dědečkův poněkud se chvěl. Jak by ne! Vždyť zde a onde lidé na poli posvátnému průvodu patřičnou úctu nevzdávali. Málo kdo z nich poznamenal se svatým křížem. Lhostejně zadíval se na průvod a pak obrátiv se pospíšil si, aby to, co promeškal, nahradil.

Slunéčko bralo se výše po obloze a počalo hráti. Však dospěli již lesa, kterým valná část cesty vedla. U kamenného kříže se processí zastavilo, aby si odpočinulo.

Dědeček pokleknul a se zástupem se na chvíli pomodlil. Pak usedl na omšený kámen. Úpoceně čelo si šátkem utíral. —

Nerado to péro píše, ale vše trpká pravda! Jsou tu ovšem výjimky, kde ještě lid ctí a miluje náboženství své — kde vroucně pod ochranná křídla Matičky Boží se utíká. Jsou to však ještě zbožné duše, z těch starých časů — ta nynější odrůstající mládež nese se jiným duchem.

Kam to ale povede?

Osvěžení poutníci brali se dále. Les jim šepotal nad hlavou a halil je ve svůj chladivý stín. I zpěv jim pružněji proudil ze srdce a prodíral se houštím lesním až ke skalám, kde poněkud se odrazil od nich spěl k druhým dále, až smísl se se šuměním mohutných jedlí a smrků ve značně dále. Zněl tak zbožně a úchvatně. Tam v lese postihl ženu. Sbírala suché větve. A žena stanula. Poslouchala, co by to bylo. Pak učinila kříž. Sehnula hlavu svoji a modlila se. Poznala onu melodii, vždyť ji také zpívala. Ba ta veveřice praskotem ulamujících větví vyděšena hledala spásu na nejvyšším vrcholku stromu, vzpřímila se a poslouchala udiveně také.

Konečně les řidnul. Brzy vyšli z něho. Bílá kaplička na kopci jim z blízka kynula. Ještě několik okamžiků a byli u vesnice. Dole z kostelíka zavzněl zvon. Vítal je. Poněkud se uspořádali. Za zbožného zpěvu brali se na horu ku kapličce. Podél cesty byla postavena křížová cesta. Děd s lidem se ji modlil.

Slunce poněkud se ukrylo za šedá oblaka, čímž úpal jeho poněkud se zmenšil. Na poutníky tato změna zázračně účinkovala. Hlas volněji se povzněl, modlitba ze srdce se řinula lehčeji a zbožněji.

Konečně dostoupili kapličky. Je sice skrovná s jediným oltáříkem, ale za to tím útulnější a dojmavější . . .

S obrazu oltářního hleděla na znavené poutníky svatá Anna s věčně usmívací tváří. Hlava její byla schýbna ku sličné děvušce, dceři své, jakoby ji šeptala: Viz, jak Tebou oslavenu a povznešenu, mne lid miluje a na mne vzpomíná. Orodujeme za ně u Pána našeho!

Děd poklekl na stupních oltářních, za ním ženy, kmeti, mladí jednosvorně vedle sebe. Sepnuvše ruce upřeli zraků svých k Světici Boží. Stařec skroušeným hlasem vysílal slova modlitby vroucí na oltář a poutníci za ním volajíce lkali: Svatá Anno oroduj za nás — a chraň nás.

Tak trvali zde. Neznali únavy cesty, neznali úpalu slunce, neznali vysílení. Zde meškalo tělo, ale duše jich blížila se k světým stánům nebešťanů, kde vévodí jasná hvězda, naděje života věčného.

Ten lid nemodlil se za sebe, nýbrž i za ty, kteří doma dleli, již přijít nemohli. On modlil se i za ty, kteří pohrdali nábožným zvykem — aby Bůh vedle milosrdenství svého jim požehnal a jim odpustil.

Děd také se modlil za vnuka. Prosil Orodovnice nebeské, by milost Boží provázela ho po cestách vezdejšího života, by nevinné jeho duše nedotekl se zhoubný průvan, jenž tak mocně nyní celým světem proudí.

Zda vroucí modlitba kmetova bude vyslyšena?

Po ukončené pobožnosti vraceli se poutníci do vesnice, aby si poněkud odpočinuli. Kolem kostelíka ve stínu košatých lip usadil se malebně lid. Tam i rozbil stánek svůj nezbytný perníkář a prodáváč obrázků. Někteří kupovali domů pouti. Dědeček zašel Františkovi koupit obrázek. Vybral mu dva nejlepší. Sv. Annu a Panenku Marii. Kde kdo co měl k jídlu, silil se.

Bily čtyry hodiny. Zvonek u kostelíka svolával poutníky, aby se na zpáteční cestu sv. požehnáním posílili.

První slova Františkova když se probudil byla po dědečkovi, jestli již odešel na processí. Jak to zvěděl radoval se velice. Vychloubal se domácím, co mu dědeček přinese. Vyšel také ven a tam dětem se chlubil jak pěkné obrázky dostane z processí, že půjde pak navečer dědečkovi naproti, že také půjde, až bude veliký, na processí. Chlapci kolem něho stáli udiveni. Začali se sice vychloubati něčím, ale s obrázkem žádný. František byl mezi nimi hrdinou. Pak se umluvili že půjdou processí naproti. František se nabídl, že je povede. Bylo to přijato. Celý den chlapci o tom hovořili. Odpoledne se jich sešlo více. František mezi nimi byl již velkou autoritou. Vypravoval jim, proč se chodí na Vyskeř processím. Ovšem byly to jen úryvky dědečkova vypravování. Mnohému neporozuměl.

Konečně maminka Františkovi řekla, že poutníci brzy přijdou. Hned vyběhl klučina na náves a sháněl kamarády. V okamžení byli tu. Seřadili se a za ve-

dení Františkova šli poutníkům vstříc. Ba také zpívali, ale z nedostatku písni nábožných ty, kterým je pan učitel naučil. Byli již notný kus cesty za vsí, když užřeli průvod. Pustili se do běhu vzdor napominání Františka, který chtěl důstojně processí přivítat. Poněvadž však by on sám zůstal pozadu, utíkal za nimi též. Každý z chlapců přitulil se ku svému. František vyhledal dědečka. Chopil ho za ruku a držel se jí. Za chvíli ptal se, zdali mu dědeček obrázky koupiti nezapomněl. Děd mu je dal. Radost rozlila se hošíkovi po tváři. Líbal oba obrázky. Pak vděčně pohlédnuv k dědečkovi a přitulil se k němu šeptal mu, že ho má nesmírně rád, že bude hodným vždy, že bude také choditi rád na processí. Dědeček se k němu shýbl a políbil ho.

Brali se již vsí. Vstříc jim zavzněly zvony. Započal zpěv. Náves a cesta, kudy se brali oživila. Známí se vítali.

V kostele si František poklekl vedle děda, Sepnul ručinky a modlil se upřímně s ním. Kdoby pohlédl do tváře obou, spatřil by v jedné nevinnost, ve druhé pokoru a důvěru. Modlilo se jaro, prosila zima.

Teď je František dobrý a hodný. Bude-li však později?

Sečkejme několik roků.

Klenovec.

Vypravuje Jan Nep. Ráž.

(Pokračování.)

Jeho život, jak pamětníci říkali, nebyl nikdy jiný než, že v zimě trhal železnými klíny nad chaloupkou vápenec, na jaře ho tloukl v kusy stejné velikosti dvou pěstí, v letě pak ho urovnal do pece, zapálil pod ním a díval se den i noc na plaménky, které z povrchu pece jako žhavé jazýčky vylízaly a dle jich jasoty poznal prý, zda vápno jest dosti vypálené — pak uhasiv oheň nechal vše vychladnouti; vápno přebíral, dle jakosti uložil v díru, podobnou sklípku a skládal vápenec k pálení znova. Tak to šlo rok po roce, aniž kdo věděl, že Martin cos jiného byl dělal. Ba nedělal, vždyť nespravil na to svém baráčku ani střechy, jestli ji vítr kdy načechral. Opovážil-li se někdo ho na to kdy upozorniti, se zlou se potázal. Neodpověděl a jen zlostně se po něm ohledl. Byl Martin nečesaný, nemytý od žíravého vá-

penného prachu, který se v hojných jeho vráskách usadil, až ošklivý. Znali ho po celém okolí a nikdo se o něho nestaral.

Z dědiny poslali do vápenice jen před poutí a před posvícením z každého čísla pro ošatku vápna ku bilení. Tu bývalo u Martina živo. Dával vápno, věděl zcela dobře, komu kolik třeba. U Klenovců musili ho míti vrchem a ještě natlačeno, aby vše vybilili, kdežto stará Andělce ho měla dost jednu lopatu, ta bilila jen kolem krbu a na zápraží jen kolem dveří, to ostatní prý beztoho zase se zapráší. Peněz od domácích nebral, dostal tu trochu mouky tu koláč, tu pecen chleba a tak rozličné potraviny; ale běda selce, která by mu dala černou mouku, té poslal vápno, že ani po dvojím bilení to nezakryla — byl Martin podivín — chtěli bílé vápno, ať dají bělku říkával. Znali ho již všude a proto se mu zřídka kdy tak stalo.

Posledně před patnácti lety, když se nynější Klenovcová do Občiny přivdala. Tenkrát mu poslala ošatku ječné mouky, ale ten smích jí za to nestál, ač jak ona do dnes tvrdí, má ošatka ječné více ceny dosud než ošatka toho nejpěknějšího vápna. Ale Martin cení si výrobek svůj jinak a Klenovcová měla v světnici všechny barvy od krásné zeleně až ke zlatému pomoranči; modré i růžové pruhy se střídaly jako v mramoru. Tolik je jisto, že vícekrát Martin ječné nedostal, panímáma tolik barev ve vápně ale také ne. Musil jsem to předeslati než naše vypravování pokročí, abych Ti, milý čtenáři, naznačil, v jaké náladě as byl Martin, vzpomněl-li na Klenovcovy, aneb v jaké byli asi tito, vzpomenuce na Martina. Tak bývá často ve světě, z nepatrného nedorozumění velké zlo, staloli se mezi dvěma zatvzrelci, jakými byli Martin s jedné a Klenovec s druhé strany. Martin si myslel, že jeho přičinění se podceňuje, a kdyby k tomu mlčel, přinesli by mu prý konečně ošatku plev. Klenovec zase říkal „mohl se ozvati, panímáma to nevěděla a nemusil nás tak napáliti nám k pohoršení a lidem pro posměch.“

Stalo už se; ale od té doby byl vápeník s Klenovcem jak se říká na štiru. Klenovec kde mohl si na něm schladil žáhu. Sedělť Martin se svým skrovnickým majetkem uprostřed majetku Klenovcova. Les nad vápenicí náležel sedlákově, ač směl si vápeník dle knihovního práva v lese pařezy kopati, avšak jen tolik, kolik

ve své peci k pálení vápna spálí. Nemělt té doby pařez v lese žádné ceny a ten, kdo si ho vykopal prací tou si ho zasloužil. To uznával každý, ale Klenovec si myslel zase jinak, on počítal že pařez narostl na jeho majetku a že náleží jemu — kdy a jak Martinova vápenice toho práva nabyla, že jí náleží, to bývalo mu nejdívnější. Martin vrtochů Klenovcových nedbal, až jednou stihl ho soudní rozkaz, dle něhož nařizeno mu, „že smí jen jak doslovně v knize psáno tolik pařezů z lesa vzíti, kolik jich ve vápenici spálí, ostatní topivo pro svou světnici, aby si opatřil jinde.“ Martin se zadíval na ten spis, když mu byl doručen, dal si ho úředním dráhem přečísti, složil ho a uklidil na dno malované truhlice, která se vyklála již jak o ni zavádil. Následek dopisu byl, že zamazal učouzený krb, shodil rozpraskaný komin s baráku a do jeho otvoru vepchal suché listí a něco slámy a od té chvíle vařil jídlo své u vápenice. Ta měla své právo jak říkával, tam ho nikdo stihati nemůže, v zimě pak si zařídil vápenici tak, že spalív v ní trochu chrastí zdě její ohřál, v nichž si pak v čas odpočinku ustlal a ulehl. Za takových okolností pustla chatrč stále více a více. Lidé Klenovcovi vymoženost zazlivali, pařezy v lese prachnivěly a Martin mrzl, však co snese vše pýcha lidská! Klenovec Martina potrestal, že tím nezískal ani na jmění ani na cti, což bohatému sedlákovu na tom, on nikoho nepotřebuje.

To stalo se, když byl Václav ještě maličký, a proto on ničeho o celé neshodě mezi otcem a vápeníkem nevěděl, rodiče se před ním nikdy o tom nezminili a cizí lidé pro dávnou minulost nepochybně na to již nevzpomněli. Václav nevěděl tedy, když před lijavcem k Martinovi utíkal, že utíká k největšímu nepříteli svého rodu. Otec se po synovi neohlednuv bez pochyby ani vyzvání jeho neslyšel, sice by byl jistě hochu zadržel. Tím octl se Václav jak již víme mezi dveřmi bídné chaty a učiniv krok stál proti starému Martinovi, který seděl na přisekaném pařezu maje po straně roztomilé asi desítileté děvčátko, které se nepochybně ze strachu před blestem a rachotem hromu k němu důvěrně tulilo. Martin tiskl mozolovitou levicí dítka k sobě a pravicí držel krátkou březovou dýmku, ze které kouřil. Z prvu myslel snad že vítr mu dvěře vyrazil, až pozpav Václava zaškaredil se tak, jak by mu byl

někdo koňského prachu v jeho dýmku nacpal. Odstrčil děvčátko, vyňal dýmku z úst, odplivl si a prohlížeje promoklého Václava od paty až ke hlavě potupně se usmíval. (Pokračování.)

D O P I S.

Z Lidic u Buštěhradu, 1. srpna 1884.

Neradi se loučíme s obrazem, který nás uchvátil, který nás těšil, který sladkou útěchu do duše nám vlil — a musíme-li přece tož voláme: Škoda přeskoda, že tak krátko trval ten požitek. A v podobné rozpoloze se nacházíme nyní my. Byly to krásné okamžiky, velebné a mocné dojmy, které se nás zmocňovaly v tomto témdni — škoda že netrvaly déle! — Sešli se totiž u našeho důst. p. faráře kollegové jeho, kteří s ním zároveň před třiceti lety přijali svátost svěcení kněžstva, aby Bohu za povolání své k stavu tak vznešenému společně poděkovali, duševně exerciciemi se osvěžili, Tělem Páně posilnili k další úsilovné práci na vinici Jeho. Jak dlouho ještě bude jim pracovati? Dojemné bylo již jejich sejití se na nádraží smíchovském, odkud nastoupili společnou cestu po dráze pražskoduchovcovské do Kněževsi, kamž jim vyjel vstříc bratr a kollega jejich náš p. farář Sirůček s povozy. Mnozí z nich neviděli se po celých 30 let — jak se změnili od té doby! A nepřišli sami — přivezli s sebou jak trefně v poslední den dotčeno, jako pilné včeličky dělnice svou královnu a matku — veleduš. p. rektora od Redempt. chválně známého to řečníka p. P. K. Novačka. Kdo již jednou jej kázati slyšel, uzná, že dovede výtečný kazatel tento tak ovládati srdce svých posluchačů, tak mocně uchvátiti, tak k slzám pohnouti, že neradi se loučíme s jeho řečmi. A naše očekávání ještě bylo převyšeno. V úterý na večer začala pobožnost společným průvodem všech pp. jubilantů z farní budovy do chrámu Páně za hlaholu zvonů a zpěvu Zachariášova: „Benedictus Dominus Deus Israel.“ Na to v chrámě zapěno: „Veni sancte Spiritus“ a p. kazatel vystoupil na kazatelnu, aby nám vložil význam slavnosti tak řídké a poukázal na vznešený stav kněžský, jehož si vážiti máme již pro jeho velebnost a pro moc klíčů, která mu samým Ježíšem Kristem byla udělena. Na to následovaly li-

tanie s požehnáním a jitřní s chvalami pro příští den. — Uchvatně na nás působily vznešené zjevy duchovních bratří, z nichž mnohá ta hlava již sešedivěla úplně, mnohá se sklonila břemenem horka a dne. Nyní společně jako druhdy v semináři modlitby své konali a s úctou viděli jsme mnohou slzu v očích těchto druhů kněží. — Ve středu ráno po rozjímání v německé řeči na faře kněžím pouze konaném opět všickni se ubírali v rochetách, štolách a biretech do chrámu Páně k církevním hodinám, po nichž opět bylo kázání k lidu o úřadu kněžském, kde kněz jest prostředníkem mezi Bohem a lidmi, kde obětuje mši sv., kde smiřuje nás s Bohem. Veleď. p. rektor vyzval též vřelými slovy osadníky, aby přistupovali ku sv. zpovědi a k společnému stolu Páně. Po té byla mše sv., a o 10. hod. opět nona, růženec bolestný s výklady jednotlivých tajemství, po němž slavná zpívaná mše sv. Odpoledně pak po nešporách a kompletáři přistoupili všickni pp. jubilanti a četní věřící ku správě Boží. Na večer opět kázal veleď. p. rektor a sice o blahosl. Rodičce Boží, kteráž jest nejen matkou věřících, která nás nikdy v potřebách našich neopustí. I o církevních hodinách bylo požehnání s litaniami k Bl. P. Marii. — Ve čtvrtek konečně 31. přistoupili všickni duchovní i četní osadníci ku stolu Páně mezi zpívanou mši sv., před kterýmžto posvátným úkonem měl p. rektor opět krásnou promluvu. Po přijímání pak se všemi přítomnými učinil poděkování a díkůčinění. Po „Te Deum“ následovaly ještě zpívané requiem vše za četné assistance duchovních spolubratří a sice obětoval je místní p. farář za zemřelé kollegy své. — Na faře kde byly rozjímání jen pro kněze, zachovalo se silentium a po čas jídla se četlo. J. Emin. nejd. p. kardinál poctil jubilanty telegrammem ve čtvrtek takto znějícím: „Pater jubilatus filiis 30. annum sacerdotii celebrantibus benedicat atque gratulatur.“ — Bůh živ Jej dlouhá léta ještě

KRONIKA.

Z Prahy. (Kněžské exercicie.) J. Emin. nejdůst. p. kardinál ráčil naříditi, aby duchovní cvičení pro kněze letos od 22.—26. září v kníž. arc. semináři konány byly. Exerციatory budou dva kněží redempto-

risté z Prahy. Kdo duchovní cvičení konati chce, ať se v čas přihlasi u vdp. ředitele Vinc. Mottla. Kéž snaha a obětovnost nejdůst. p. kardinála hojným účastenstvím při těchto duchovních hodech se odmění.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 6. srpna na Karlově, od 7.—10. t. m. u sv. Františka u křižovníků, od 11.—14. srpna u nejsv. Trojice v Podskalí.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v měsíci červenci 80. chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 34, ze zemského blázince 7, ze zemské porodnice 1, z nemocnice Milosrdných bratří 8, z nemocnice Milosrdných sester 22, a z umrlčích kaplí 8; celkem letos již 710 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresnímu výboru v Chrudimi, Teplé, Krumlově, Netolicích, Lokti, Vildštejně, Nasavrech a Neveklově, dále občanské záložně v Hořovicích, konečně za dar 50 zl. po zemř. J. Č.

— **Dědictví Malíčských** v Hradci Králové postoupilo již do 37 tisíce údův. Až uvidí dítky podíl jubilejní, barvotiskovými obrázky a podobnou obálkou ozdobené, nastane živější chuť k přistupování a i tento tisíc brzo se naplní. Pro jistotu, aby se ná nově přistupující dostalo, radno, dítky dotud nezapsané, brzo přihlásiti. Nejužitečnější pro rodinu jest zápis hned při křtu, anož právo na knížky úmrtím dítěte nepomine. Jubilejní knížky čís. 28. počnou se vydávati v říjnu.

Literární oznamovatel.

— „*Encyklopédie obrazův.*“ Sebrali a upravili Jan Nep. Černohouz, děkan starobudečský v Kovářech a Fr. Černohouz, děkan v Dohovici. Sešit 34., 35. a 36. V Praze tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Dr. Jan Duchek, farář u P. Marie Sněžné v Praze,
- p. Ant. Hora, far. v Hostivaři,
- p. Ignát Sandner, far. v Miltikově (Miltigau),
- p. Ondř. Schuster, far. v Stanovicích (Donawitz),
- P. Anastas Školaudy, kvard. konventu Františkánského v Zásnukách, a

- P. Richard *Gürtler*, kvard. konventu Františkánského v Chebu, jmen. kn. arc. notáry.
- p. Václ. *Sommer*, správce vik. úřadu Hroznětinského (Lichstenstadt), a far. v Ostrově (Schlackewert), jmen. skuteč. vik. Hroznětinským;
- p. Ondř. *Brun*, správce vik. úřadu Stříbrského (Mies) a děk. v Svojšíně (Schweissing), jmenován skuteč. vik. Stříbrským;
- p. Adam *Wiedemann*, far. v Třisekerách, obdržel expos. canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Julius *Kotrba*, kapl. v Chebu, za admin. v Mühlbadu;
- p. Jan *Wölfl*, far. v Starém Sedle (Altsattel), za far. v Leskavě (Leskau);
- p. Václ. *Kunz*, katech. při měst. škole v Chebu, za admin. děkanství v Chebu;
- p. Jan *Schuh*, far. ve Wildsteině, za správce k. a. vikar. úřadu Chebského;
- p. Karel *Matouš*, kněz na odpoč., za zámeckého kapl. v Dobřejovicích;
- p. Jan *Weber*, admin. v Popovicích, za I. kaplana a admin. in Spir. v Radnicích.

Uprázdňená místa:

- Mühlbach*, fara patr. obce Chebské, od 2. července 1884;
- Cheb* (Eger), děkanství patr. obce Chebské, od 26. července 1884;
- Haesselsdorf*, fara liberale collat. archiep., od 30. července 1884.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Richter*, far. v Suniperku (Sonnenberg), dne 10. července 1884, (nar. v České Zlatnici 27. listop. 1821, vysv. 26. čerce. 1847);
- p. Václ. *Beckert*, far. v Holanech (Hohlen), dne 18. července 1884, (nar. v Dobříně 1. srpna 1827, vysv. 28. října 1850).

Vyznamenáni jsou

- p. Frant. *Černohouz*, děk. v Dobrovici;
- p. Vavř. *Hoentschel*, os. děk. a far. v Druškovicích (Trauschkowitz);
- p. Ant. *Stoy*, os. děk. a far. v Tušimicích;
- p. Václ. *Weiss*, děk. v Postoloprtech, a
- P. Wil. *Gretzer*, kněz řádu kapuc. v Žatci, jmenování bisk. notáři;
- p. Václ. *Krupička*, benef. v Kostomlatech, obdržel Synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Bestaendig*, far. v Soběchlebech (Oberklee), za far. v Krýrech (Kriegern);
- p. Gust. *Mattauch*, admin. v Habarticích (Ebersdorf), za far. tamže;

- p. Frant. *Keš*, adm. v Krýrech, za admin. v Soběchlebech;
- p. Bedř. *Hahnel*, kapl. v Holanech, za admin. tamže;
- p. Jan *Šebor*, kapl. v Jiníně (diec. Budějov.) za kapl. v Rožďalovicích;
- p. Jos. *Doležel*, kapl. v Neustadtlu, za kapl. v Olešnici;
- p. Arn. *Rameš*, koop. v Loukově (u Semil), za kapl. v Jenšovcích;
- p. Václ. *Šorejs*, neom., za kapl. v Chcebusu (Zebus), a
- p. Bohd. *Zeman*, neom., za koop. v Loukově (u Semil).

Uprázdňená místa:

- Suniperk* (Sonnenberg), fara patr. náboženské matice;
- Holany* (Hohlen), fara patr. hrab. Albr. Kounice.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Schmid*, kons. rada, b. vikář a farář v Čechticích, 21. července 1884, (nar. 25. března 1810 v Rosicích, vysv. 25. července 1835);
- p. Jos. *Stangler*, far. Třebonfský na odpoč. ve Lnářích, 21. července 1884, (nar. 11. dubna 1816 v Třeboni, vysv. 12. července 1841).

Ustanoveni jsou:

- p. Al. *Štemberg*, admin. ve Štěpanicích, za far. tamtéž;
- p. Jos. *Vobořil*, kapl. Vosický, za kapl. v Labském Týnci;
- p. Al. *Dokonal*, kapl. Vamberecký, za kapl. ve Vosicích;
- p. Frant. *Vítek*, vikar. kathedr. chrámu, za kapl. v Polné;
- p. Lamb. *Vichta*, vikar. kathedr. chrámu, za kapl. ve Skutči;
- p. Jos. *Grim*, koop. ve Vojno-Městci, za admin. in Spir. tamtéž;
- p. Václ. *Groh*, fund. v Kuksu, za Spir. ctih. sester Voršilek v Č. Skalici;
- p. Vojt. *Langhamer*, admin. Vlčkovický, za katech. v Dubenci;
- p. Václ. *Šinkora*, kapl., za admin. v Čechticích;
- p. Václ. *Bartoš*, neom., za vikar. kath. chrámu Páně v Hradei Král.;
- p. Jan *Filipek*, neom., za kapl. ve Vamberku.

Uprázdňená místa:

- Čechtice*, fara patr. kníž. Frant. Josefa z Auerspergu, od 22. července;
- Fundatistské* místo v Kuksu, od 31. července 1884.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e ě

na slavnost Nanebevzetí Panny Marie.

„Maria nejlepší stránku vyvolila,
kterážto nebude odjata od ní.“
Luk. 10, 32.

Kteráž jest to Maria, jež dnes pře-
šťastnou a milou návštěvou Spasitele na-
vštívena byvši, i útěchyplná slyší slova ze
svatých Jeho úst: „Maria nejlepší stránku
vyvolila, kterážto nebude odjata od ní!“

Dle litery a po přirozeném smyslu,
jest to Maria, setra Lazarova a Martina,
v městečku Bethanii, kamž Spasitel častěji
přicházel, kdykoliv buď do města svatého
ku slavnostem spěchal, anebo z města
toho vycházel, aby dále po uzší vlasti své
rozséval blahodárné símě učení svého. Ve
smyslu však vyšším, duchovním, ve smyslu
Církve svaté, jest to Maria, blahoslavená
Panna a Matka Boží, Ježížto Nanebevzetí
slavíme dnes a s námi veškerá církev ka-
tolická.

Slavnost Nanebevzetí svaté Panny!
Kolik citů slastiplných ozývá se při vy-
slovení slov těchto v srdci našem, kolik
tužeb nejvřelejších prochvívá duši naši?
Maria na nebe vzata! Z úvalu bolů, kde
sedmerým mečem zraněna byla duše Ježí,
vchází do města radostí neskonálních, z
krajiny bídy, kde Syn Ježí, král nebes a
země, neměl místa, kam by hlavy své po-
ložil, vstupuje do vlasti nadbytku nej-
šťědřejšího, z místa smrti spěchá do města
života věčného, aby za nejlepší stránku,
již byla sobě vyvolila v životě pozemském,
z rukou Syna Svého přijala nejlepší stránku
v životě věčném, a z ní se radovala v nebi
na věky.

Ký div, že církev svatá z Nanebe-
vzetí Panny nejsvětější, největší pocítující
radosti, volá na počátku dnešní mše sv.
v úctu Bohorodičky: „Radujme se všickni
v Pánu, slavíce slavnost v úctu blahosla-
vené Panny Marie, z Ježíž Nanebevzetí
radují se andělé a chválí Syna Božího!“

Vznesla se Panna svatá v sídla nad-
hvězdná, vešla v krajinu blaha nezměrné-
ho u slávě a velebnosti také, že vším prá-
vem vztahují se na Ni slova milostné
písně Šalomounovy: „Která jest to, ana
kráčí jako dennice, krásná jako měsíc, vý-
borná jako slunce?“

Vznesla se Matka Spasitele našeho a
vstoupila v sbor církve vítězné, ne jako
člen řady této stejnorodý — nikoliv —
přišla Maria, aby vévodila zástupu vyvo-
lených, přišla, aby byla královnou svatých,
kteří před Ni a po Ni účast brali a bráti
budou v hodech Beránka Neposkvrněného.

„Ji vyvolil Pán a povzněl,“ jak praví
kniha Sirach, „aby uprostřed lidu svého
povýšena byla a v shromáždění svatém ku
podivu a v množství vyvolených měla
chválu a mezi požehnanými požehnána
byla (Sirach 24. 3, 4).

Dnes, Nejmilejší otevřena nebesa, a
oko naše rozradostněné oslňuje třpyt zá-
stupu svatých, jemuž v čele Panna, oble-
čena v slunce a měsíc pod nohama Jejima
a na hlavě koruna dvanácti hvězd.

Kdož by z nás, draží křesť., nezatou-
žil po příbytcích těchto, kdož by byl, jenž
by neplál žádosti mocnou, aby stal se
členem zástupu, o němž praví sv. Jan
v Zjevení svém: „A tvář Jeho viděti
budou a jméno Jeho na čelích jejich.
(Zjev. 22, 4.)“

K cíli tomu povolání jsme všickni.

Vzhůru tedy upřemež zraku, tam pravý domov náš, tam pravá naše vlast! Chtějice ale státi se měšťany Jerusalema nebeského, činmež to, co učinila Maria v Bethanii. Zvolilať si stránku nejlepší: seděla u nohou Páně. Však nejenom ten volí stránku nejlepší, kdo u nohou Páně sedí, nýbrž taktéž i ten, jenž sedí u nohou matky Jeho Marie a to budiž předmětem dnešní řeči mé. —

Kdož nezná dosahu slova, kterýmž značíme toho, jenž nám jest v bolu a zármutku útěchou, v nouzi a nedostatku pomocí, v neštěstí ochranou a podporou, ve všech pak nehodách útočištěm nejbezpečnějším? Kdož neví z nás, draží křest., co blaha nejsladšího skrývá v sobě slovo: věrný přítel! Věrný přítel, tak ujišťuje nás Duch svatý ústy moudrého Siracha, jest útočiště mocné, a kdo je našel, tenť nalezl poklad.

Než, dr. kř., jak pořádku nacházíme v životě tomto věrného přítele? Tys šťasten, dnové tvoji plynou ti utěšeně, na nebi života tvého neobjevil se doposud černý mrak, jenž by věstil neštěstí; kolik napočítáš těch, kteří při vysluní štěstí tvého po boku tvém kráčeji v přátelství? Tys zámožným, bohatým, z nadbytku svého může štědrá ruka tvá poskytovat kovu, jehož lesk přibližuje tak mocně, tak neodolatelně: kolik hemžiti se bude kolem tebe lidí, kteří tebe ujišťovati budou z těch duší svých: jsme tvými přátely nejvěrnějšími, nejupřímnějšími? Jsi v postavení vysokém i čestném zároveň, dary ducha i přičinlivostí vlastní postupovals stupeň za stupněm od jedné důstojnosti ke druhé — ký div, že za váhu slova tvého a na jistotu přimluvy tvé obklopuvati tebe budou v počtu velikém ti, jimž na rtech stále zníti bude slovo: My tebe milujeme až do smrti?

Viz to nebe jasné, bez mráčku, čisté až do průhledna! Jak přívětivě věští další pohodu! Zdaž ale jistě, určitě, bez sklamaní? Hle! Tamto objevil se mráček jeden, k němu v nejbližší vteřině druží se druhý, třetí . . . a ta čistá, jasná modrá obloha v několika okamžicích zakryta černým příkrovem, jenž věští dešť, bouři, neštěstí! A tak to bývá v lidském životě. Tys šťastným, bohatým, v postavení vysokém dnes, kdož ale neví, že od štěstí k neštěstí jen krok od bohatství k chudobě často jediný jen odvážný čin, kdož neví, že čím výše kdo vystoupil, tím větším

nebezpečenstvím kráčí vstříc, střemhlav upadnouti v hlubinu?

Tebe opustilo štěstí, prchlo z krbu tvého bohatství, lesk jména tvého vyblednul, ale s tím štěstím, s tím bohatstvím, s tím leskem jména tvého přehli i tvoji přátelé, z jichž úst tak lichotivě povždy znělo ujištění, že věrnými ti zůstanou až do smrti.

A předce právě v okamžicích takových potřebí nejvíce srdci tvému útěchy; předce právě ve chvílích těchto potřebí duši tvé věrného přítele, oddaného druhu, jenž by dovedl léčiti rány, jimiž Prozřetelnost dotkla se Tebe v hodině zkoušky pro život věčný.

Kde přítele takového nalezneš, kde najdeš dům Tobě nejoddanější, nejvěrnější? Kdo bude tobě přítelem nejlepším? Přítelem takovým, dr. kř., přítelem, jenž ještě nikdy nikoho nezklamal, jenž ještě nikdy nikoho neopustil z těch, jež svěřili mu srdce své, přítelem tvým nejlepším, jest Maria.

Maria, Panna nejsvětější, jest to, kteráž nejenom že může, nýbrž i také chce těm poskytnouti pomocného rámene svého, kdo svěřili se jejímu přátelství. Církev sv. učí, že svatí a vyvolení Boží přimlouvou svou nám pomáhají. Či nestojí duchové andělští, dle slov Písma sv., poblíže trůnu Nejsvětějšího, aby na stupně téhož trůnu kladli vzdechy i modlitby naše, skutky naše dobré i utrpení, jež volně neseme za spásu duší svých? „Když jsi se modlíval,“ tak děl archanděl Rafael Tobiašovi, „a pochovával mrtvé a nechával oběda svého a mrtvé ukrýval jsi přes den v domě svém a v noci pochovávals je, jáť jsem obětoval modlitby tvé Pánu.“ Či nejsme zřítelnicí oka nejpečlivějšího svatým a světicím, aby i nám za odplatu dostalo se místa v kruhu těch, jichž podíl v nebesích, aby i o nás, jak o nich, platilo slovo miláčka Páně, sv. Jana: „A tvář jeho viděti budou a jméno jeho na čelích jejich?“

Starají-li se ale duchové andělští a svatí, kteříž pouze přátely Božími jsou, o blaho naše tak upřímně, tak vřele, tak úpěnlivě, což mám říci o Tě, kteráž, nedím přítelkyní, ale matkou Syna Božího jest? Je-li modlitba naše vonným kouřem, jež až k samému trůnu nebeskému provázejí andělové svatí, čím bude pak, když královna andělův těch přidá k vůni modlitby naší přimluvu svou nejlíbeznější?

Co jest, čeho by neučinil Bůh a Syn Jeho nejsvětější a Duch z Obou vycházející k mocnému slovu Ježímu?

Učinil-li Syn na přímlovu Její první div v Káni Galilejské, vodu ve víno proměniv, splnil-li Kristus prosbu matere své ihned ochotně, dokud ještě veliká duše Její v smrtelném dlela těle i což teprve učiní, což splní k přímlově Její nyní, kdy povznesena na výsost nejvyšší, jest ozdobou samého trůnu Božího? Dobře praví tudíž sv. Bernard: „Mámeť Marii v nebi přímlovkyni u Syna, jako Krista Ježíše přímlovcem u Otce.“

Mocnou jest tedy přímlovkyni naši svatá Panna, ale tolikéž i dobrotivou, ochotnou.

Mám líčiti vám ochotu, s jakouž naslouchá prosbám našim za přímlovu, mám slabým jazykem svým vyličiti, kolik milostí, kolik darů neocenitelných z lásky k Ní uštědřil Bůh, mám pověděti vám, kolikrát na Její jen přímlovu otevřel Dárce dobra štědrou ruku svou, aby naplnil požehnáním toho, kdo k Ní v důvěře se obracel? Nebudu a nechci mluvití já. Nechť mluví ta bezčetná místa sama, kde Maria obzvláště divy tvoří, nechť mluví ty chrámy, jež z vděčnosti zbudovaly duše nábožné, nechť mluví oltáře Mariánské, jež postavili ti, kdož našli za přispění Její zde slepý zrak, tam hluchý sluch, zde nemocný zdraví, tam skličeny útechy, onde tonoucí spásy.

Avšak netoliko v tělesných potřebách poskytuje nám pomoci Panna svatá. Stará-li se o tělo naše, čím větší, čím účinnější bude předmětem nejněžnější péče Její blaho naše duchovní? Neníť neznámou Svaté Panně cena duše naší. Víť, že „vyvolil nás Bůh před ustanovením světa, abychom byli svatí a neposkvrnění před obličejem jeho v lásce (Efes. 1, 4.), víť že předurčení jsme k životu jinému, než aby cílem naším posledním byla hroda pozemská, víť že „ne stříbrem a zlatem a drahým kamením vykoupení jsme,“ ale nejdražší krví Beránkovou. Sama okem nejžalostnějším stojíc pod křížem zřela výplatu za ztracený raj náš. Byla to výplata nedoměrná, protože duše, za jejíž věčné blaho položena, vyžadovala ceny té nejvyšší.

Jak by tedy lhostejnou býti mohla Marii duše naše a blaho její věčné? Nebylo a nebude lhostejnosti také nikdy! Pečujet Maria o spásu naši tak, jako pe-

choval o ni Syn Ježí, On na kříži, Matka Jeho pod křížem, On přímlovcem u Otce, Ona přímlovkyni u Syna.

Vroucí láskou a péčí starostiplnou lne Maria ku spravedlivým, aby nevybočili, z cesty, na niž uvedeni byli milostí Boží, avšak neméně vroucně, ne méně pečlivě dobré a něžné srdce Její kloní se k těm, jichž noha odchýlila se od cesty ctnosti, kol jichž hlavy letí větrové vášni, aby zničili co v srdce vložil na křtu svatém Bůh: nevinnost, svatost, spravedlnost.

Tys, křesťane milý, nachýlil neha vášním těm, tys odbočil z cesty úzké, vedoucí do života věčného, ty kráčíš snad již po široké pohodlné cestě rozkoší života hříšného, kráčíš snad již dlouho, velmi dlouho . . . zdalíž pak ale při té cestě tvé duše tvá šťastna, srdce blaženo, svědomí pokojno, bez výčitek? O nikoliv! Duše tvá nešťastna, v svědomí rozbroj, srdce tvé zdrceno tíží, pod níž láme se vše, byt podepřeno bylo sloupy nejpevnějšími. Co učiníš? Ke komu se obrátíš, aby podal pomocné ruky tobě a zachránil tě před pohromou, kteráž stihne-li někoho, zničí na věky i veškerou naději jeho? Ke komu jinému, ne-li k Spasiteli Tvému, k Jeho kříži, jenž jest stromem života?!

Však co vidím? Ty váháš? U vědomí nehodnosti své bojíš se obejmouti kříž, na němž krvavé dňkazy nevďeku a hřichu tvého, a v němž jedině spása nešťastné duše tvé. Ty váháš? Nuže, obrať oko své lítostí zarosené, k Matce Ukřižované, Onať ti bude prostřednicí, Ona ti vyjedná smíření, pokoj a mír duše tvé! Na úpěnlivou prosbu Mojžíšovu odpustil rozhněvaný Hospodin lidu israelskému, kdykoliv odchýlil se od cesty pravé, a na prosbu Matky Jednorozeného Syna Svého, na přímlovu Matky Páně, Již vyvýšil nade všechny obyvatele nebes, by toho neučinil? Tohoť se nedá mysliti. Jest Maria v pravdě a plném smyslu slova útočištěm hříšníkův.

Draží křesťané! Maria jest zajisté přítelkyni naší nejlepší, nejupřímnější. V štěstí i neštěstí jest Ona průvodkyni naší nejspolehlivější. Zaří-li nám hvězda štěstí, věstíc za ctnostný život vezdější život blažený ve věčnosti, stojí Maria po boku našem, posilujíc nás, abychom na dráze ctnosti vytrvali a neminuli se s cílem svým nejskvělejším. Obestřel-li hřích duši naši a tma jeho zahalila jasný její blankyt, Maria mocnou přímlovou svou u Otce nebeského vyprošuje hojnost zářících pa-

prsků, kterýmiž ozářena duše naše, probouzí se k životu, světlu, ctnosti, blaženosti. Není-li tedy dobře dlíti u nohou Její? Nevyvolil-li ten, kdo ctitelem Její jest, stránku nejlepší, kteráž nebude odjata od něho?

V pravdě Tys' Maria podílem naším nejlepším! V nebeská Jsi vešla sídla, koruna královny andělů a svatých na svaté hlavě Tvé! My ale dosud vzdycháme v tomto údolí bídy a strasti, v tom místě bojů, pokušení a nebezpečí velikých a mnohých. Přispěj, o přispěj nám, Ty útočiště naše, chraň, silíš nás, buď zde nám útočištěm hříšníků, abys nám po smrti byla královnou v nebesích. Amen.

Frant. Dusil.

Šťastný otec.

Kresba od *Vinc. Drbohlava.*

Vidím ještě tu shrbenou postavu cti-hodného kmeta v modrém dlouhém kabátě, jak každého dne kolem osmé hodiny ranní do kostela chodila.

Již od chlapectví se na ni pamatuju. Tenkrát ovšem byla přísnější a ráznější. Ale teď, když zima stáří osněžila stříbrem vlas a léta ho více k zemi tížila — jest i chůze jeho volnější, jako umdlévajícího poutníka.

„Ten nemá již ku hrobu daleko,“ pravili lidé.“

Ovšem že, ale to pravili již před lety. A hle, kmet je všechny přechávil, ba i ty, kteří děli — na jeho hrobě bude tráva růsti, kdežto my budeme teprv na prahu života.

Je to šťastný otec! Takového konce by si každý dočekati chtěl. Na sklonku života zasvitlo mu slunko blaženosti!

Ba nikoli. Svitilo mu po celý čas. Však dříve pracoval, teď po práci odpočívá. Dříve zaséval, nyní klidí. — Obýval nizoučkou chýžku pod strání. Byla celá zelením ověncena. Divoké víno ji celou pokrýlo. Milená chaloupka.

Zůstával v ní sám. Nemohl se od ní odloučiti, ačkoli synové ho nutili, aby u nich zbytky dnů strávil.

„Jen mne nechte v ní. Zvykl jsem jí, jako vlašovice svému hnízdu. Jak bych se měl odloučiti od toho kraje, k němuž mé srdce přirostlo. Co by tomu řekla manželka, která mne předešla tam, odkud není

návratu. V hrobě by se obrátila. Vždyť ji musím každý den na hrobě navštívit. Slibil jsem jí to. Mně by snad nikde nedoal nádherný kostel, jako náš, který je tak chudičký, v němž byl jsem křtěn, v němž došel jsem velkého štěstí v pokojném manželství. Dítka ponechte mne zde.“

A tak tu uvázl sám a sám. Chodil do kostela — žil jako poustevník. Děti ho obsypaly vším, aby ve stáří útrapy neznal.

Je to zvláštní! Nizoučká chatrč vydala z lůna svého syny, jež ani velkolepý dům, při vši nádheře a nadbytku mnohdy dáti nemůže.

Nejstarší syn jeho byl již kdesi farářem. Ten podporoval bratra ve studiích, jenž se věnoval učitelství. Dva jiní pěstovali řemeslo. Všem se vedlo blaženě.

Otec v potu tváří pracoval s dobrou ženou, aby pojistil synům svým utěšený život. Důvěra v Boha ho silila. Tísňe životní plašil modlitbou. Rány osudu přijímal s oddaností, jako zkoušky víry své. Tento zbožný život plný práce měl v zá-pětí i své následky.

Vlny světové a jich vliv snášely se tiše a hladce přes tichý proud žití jejich a oni pluli jistě do přístavu blaženého života. Požehnání Boží jevílo se u nich v plné kráse a jasném lesku. Kdoby si to pomyslí, že ta malá postava s vráskovitým od slunce osmahlym obličejem vykoná velký úkol tak snadně. —

V den narozenin chaloupka vzala na sebe slavnostní ráz. Synové přijeli k otcí se srdečným přáním.

Lid vybíhal z domů, když viděl, jak ve středu dětí svých — bral se do chrámu Páně. Tenkrát postava jeho zdála se býti přímější. Klidná jeho tvář se usmívala a oko lesklo se jasněji.

„Šťastný otec“ pravili. Mnohý si povzdechl. Jiný s netajenou závistí pohlížel za ním.

„To je tak, když otec se o děti pečlivě stará a při tom na Pána Boha nezapomíná,“ podotkl moudrý. „To jsou ty následky! A věru takých příkladů je po-řídku.“

Po kostele obyčejně zašli na hřbitov ku hrobu své matěře. Tam nestyděli se pokleknouti a vroucně se pomodlíti. Byli to již páni, kterým se mnohý ze statku ani vyrovnati nemohl. —

Druhý slavnostní den bylo posvícení. Tehdy dřevěná chýžka opět oživila. Ale

ostatní dny v roce, byly tak tiché a jednotvárné, jako veškerý život na venkově.

Domácnost milému otcovi obstarávala z blízkého domečku sousedka. Jednoho dne však stařečka z rána viděti nebylo.

Co pak je to? tázali se ti, kteří již byli uvykli postavu jeho očima ku kostelu provázeti.

V brzku se dozvěděli.

„Postonává,“ vyprávěla tázajícím se posluhovačka. „Včera večer si začal stěžovat. Na noc se mu přitížilo. Nyní jdu na faru, abych zavolala pana faráře.“

Smrt tam otvírala již dveře. Přikvapila tak, jako na umdleného těžký spánek.

Telegraf zavolal na rychlo syny pro poslední otcovské požehnání.

Bylo na čase. Ledva přijeli — ledva slábnoucí se pravice dotekla se jejich hlav a ústa s těží vyseptla slova prosby k Tvůrci nebeskému — vzletnula duše jeho posilněna slovem útěchy kněžské do ráje blaženosti.

Pohřeb měl taký, jakého od smrti farářovy neviděli. Z okolí mnoho lidí přibýlo, jednak z úcty k nebožtíku, jednak z úcty ku synům.

Chaloupku synové darovali obci pod tou výminkou, aby v ní nejhudší bezplatně obývání měl.

Zajde-li někdo na hřbitov Tejnský, spatří v jednom rohu jeho skvostný mramorový pomník. Stojit na něm psáno:

Z vděčné lásky drahým rodičům, věnovali synové.

Jakou důležitost má kult Marianský pro život křesťanský?

Podává K. B. Mráček.

(Dokončení.)

Národ český není v této příčině za ostatními. „Národ český,“ praví Lenz (pag. 270.) „ctí svatou Pannu, neboť vystavěl pouze v království českém více než 300 chrámů.“ Ze spisu „Posvátná místa král. hl. města Prahy.“ Sepsal František Ekert dovidáme se, že jest v Praze 12 chrámů a 20 kaplí Marianských, a že tam bývalo druhdy o 15 chrámů a kaplí Marianských ještě více.

K stavitelství druží se *sochařství*, které též z kultu Marianského velmi těžilo. Praví o tom Mathon (l. c. pad. 332.): „I

tomuto odvětví krásného umění byla P. M. výtečným, nevystižitelným předmětem. Vznešenost a pokoru, skromnost a královskou důstojnost, panenství a mateřskou hodnost, přirozenou krásu a nebeskou něhu, svatost a vlídnost — toť vše může jedna jediná socha Bohorodičky představit. Ode dávna byly sochy Bohorodičky z hrubého pískovce, z drahocenných kovů, ze dřeva a slonoviny zhotovovány. Rozmanité události z jejího bohatého života byly od tisícera umělců výborně vypodobňovány. Bude málo větších kostelů, kde bychom jednu neb více takových soch nenalezli. Nacházíme sochy P. M. na náměstích, v městech, na sloupech a studních, na průčelích a v příbytech lidských, na stromech a skaliskách a všechny nás povzbuzují, bychom nebes královnu ctili a ji ve svých potřebách vzývali.“

Lenz dokládá (l. c. pag. 269): „Aby se důstojně chrámy Marianské ozdobily, vše se spojilo, obce i města, šlechta i lid, králové i poddaní, umění i věda . . . Zápasili řezbářové, vypodobňující co nejkrásněji Matku Boží, aby netoliko slovo ale i trvalá socha k lidu mluvila, kterak jest Panenka Maria všecka krásna a že poskvrny není na ní.“

Jest-li nesčetny jsou chrámy Marianské, kdož by mohl jen domyslit se počtu soch Marianských! Vždyť jen v Praze na veřejných prostranstvích, jak dosvědčuje Ekert v díle zmíněném, nalézáme sochy na náměstí Hradčanském, Malostranském, Staroměstském, na Hradčanské zdi, u Křižovníků, 3 na mostě a j., a což jest jich ve chrámech pražských!

Z toho jasno, co odchoval kult Marianský umělců a jak povznesl umění toto!

A co říci máme o malířství? Právě nejvzácnější plody umění tohoto jsou obrazy Marianské. Pravdiva jsou slova Lenzova (pag. 269): I zápasili jsou malířové, jakžby nejsličněji namalovali královnu nebeskou, a důkazy o jejich pili shledáváme ve chrámech přesvaté Panny na širém světě, zvláště ale ve středu katolické církve ve věčném městě Římě.“

Bez obrazu Marianského není ani jeden příbytek křesťanský, nadto kaple nebo kostely!

Může tedy Mathon směle tvrditi (l. c. pag. 343): „Byť se nedalo upříti, že malířství mnoho k oslavě nejsvětější Panny napomáhalo, podobně nedá se popříti, že právě tato úcta k Bohorodičce a horlení

umělců pro ni mnoho přispívalo, že se malířství zdokonalilo a k největšímu rozkvětu dospělo. Na všech stupních vývoje a ze všech malířských škol máme mistrovská díla, jejichžto předmětem Maria jest. Pozorujme jen obrazy Angelika Fiesola, Michala Angela, Perugina, Murilla, Holbeina, Van Eycka atd., tu se nám zdá, jakoby nadpozemské bytosti jejich štětce byly řídily . . . Nepřekonatelný ve vyobrazování Panny Marie byl Rafaël . . . I naše doba oslavuje nebes královnu uměleckými díly malířství. Poukazují jen na sličné podoby P. M. na obrazech od Deschvanden, od našeho mistra Zeleného, Hellicha atd.“

Konečně dlužno ještě zmíniti se o uměleckých pracech žen, které na oslavu Matky Boží vykonaly.

Příčinu a důvod, proč kult Marianský i tkání a vyšívání tolik zdokonalil udává „Obzor“ v posledním svém čísle (1884. č. 12, str. 178): „Co se děje uvnitř člověka, v srdci, rádo, ba nutně se jeví na tváři i v činnosti člověka. Tot úplné přirozeno . . . Dokud národové evropští měli srdce zažehnutá plamenem víry a lásky, byla i ruka hotova znázorniti, co srdcem hýbalo; odtud za radostným rozšířením víry kř. vzletla ve středověku i uměna do tak velebné výše. Tomuto přirozenému zjevu jsou podrobeny ovšem i ženy slovanské, a ty obdařeny jsouce nad jiné hlubokým a něžným citem vynikly také nad jiné umělostí ruční. Ký div tedy, že srdce zahříváné jsouc pravou zbožností, vedlo pilnou ruku při nějaké práci, která měla býti třeba z vděčnosti věnována ozdobě chrámu, nebo sochy P. Marie?“

A k slovům těmto připojiti můžeme slova Mathonova (l. o. pag. 333.): . . . málo bys nalezl paní a panen rodů vznešenějších v době minulé, které by nebyly aspoň některou práci toho druhu přinesly na oltář ku počtě blahoslavené Panny a neúčastnily se v její oslavě. První vzorek vyšívání děvčete křesťanského bylo jméno Marie, první lepší práce panny byla vyšívání neb uměle tkaná ozdoba oltáře, první dar nevěsty neb mladé choti byla nejjemnější práce ruční věnovaná oslavě Matky krásného, čistého milování, Matky milostné a každá milost, dosažená ve stavu manželském na přímluvu Matky Boží byla splácena novými dary vděku a dětinné uznalosti.“

Mohlo by se ovšem pozorovati půso-

bení kultu Marianského i na jiná umění na př. na zlatnictví, řezbářství a p., ale přece vždy musili bychom shrnouti celkový úsudek o působení tom ve slova následující: Právem dá se tvrditi, že nejsvětější Panna a Rodička Boží jest nejvhodnějším předmětem uměleckého představování, ale také nemůže se kř. umění vyčítati, že by nebylo k oslavě P. M. vše učinilo, co bylo s to. Ano může se dokázati, že celá řada nejkrásnějších uměleckých pomníků má svůj původ v počtě nejsvětější Panny; že křesťanské umění od starodávna se zvláštní zálibou oslavu pokorné Panny podporovalo a že právě nejvěhlasnější umělci též horliví a nadšení ctitelé P. M. byli.“ (Mathon str. 328).

Poněvadž není umění samo sobě cílem, nýbrž má působiti na zušlechtnění, uhlazení a zlepšení mravů a života vůbec, proto i umění, kultem Marianským v tak čilý ruch přivedená a povznesená nutně nejblahodárněji působila na život křesťanský.

Ale kult Marianský přinesl životu křesťanskému ještě jiné výborné ovoce, on přičinil se nejvydatněji, aby v rodinách, obcích a státech nastal život lepší, důstojnosti lidské přiměřenější; kult Marianský urovnal poměr mezi mužem a ženou, dodal ženě pravé a Bohem jí přirčené vážnosti a důstojnosti a tím prospěl nesmírně i rodině i státu.

Hnusno jest, čísti zprávy pohanské o postavení ženy, tvora podle obrazu Božího stvořeného. Ani nejvzdělanější národové starověku nepovznesli se k té výši, aby ženě příslušnou vážnost a úctu prokazovali. Dobře praví Lenz (pag. 183): Snížení, jímžto úpělo pokolení ženské, bylo všeobecné, při národech všech netoliko nevzdělaných neboli barbarských, ale i při těch, kteří slyneli tak zvanou vzdělanost a osvětou. Ono se jevilo i v životě rodinném i v zákonodárství a v životě veřejném. Zdá se věru, jako by se bylo vše spiklo v jedno, aby pohlaví ženské bylo snižováno, týráno a do otroctví zavlečeno.

Letošní „Škola Božského Srdce Páně“ čís. 1. str. 26 stručně sice, ale jasně nás o tom poučuje. Praví se tam na př: U Číňanů nesměla žena ni se svým mužem, ni se svými vlastními syny jisti . . . její manžel smí ji ještě dnes podle chuti naltouci a dříve byl to zrovna bon ton . . . kdo nechtěl býti považován za křehkého, musil to činiti, i když svou ženu miloval. U Kačínů v Asii netroufá si žena ani oko

pozdvihnouti mluví-li se svým pánem... Samojedi a Ostákové považují zase ženu za nečistou bytost. Na Tabiti mohli mužové požívatí ze všech pokrmů, které byly bohům přineseny v obět, ženy však nesměly pod trestem smrti je svou blízkostí znečišťovati. V Australii ženu po smrti ani nepochovají atd. atd.

Ze všecko vysvítá, jak krutý osud připraven byl ženě pohané.

Teprve náboženství křesťanské odstranilo nepřírozený ten poměr, vrátilo ženě důstojnost, ano čest její ještě nad pomýšlení vyvýšilo, poměry rodinné upravilo a posvětilo, ženě i v životě společenském patriční místo zajistilo!

Kult Marianský urovnal tedy ty nej-přírozenější a nejnežnější poměry, poměry rodinné, kult tento způsobil, že rodina křesť stala se tím, čím Bůh sám hned na počátku světa rodinu mítí chtěl, ano ve středověku stal se kult tento, ovšem nepřímou, i příčinou, že žena druhdy ztotočená téměř zbožněna, z kultu Marianského ovšem proti úmyslu křesťanství, vyvinul se kult ženy vůbec a tedy druhý extrém.

A jak tímto posvěcením svazku rodinného prospělo se lidstvu, o tom svědčí dějiny křesťanství, a tím zároveň důležitost kultu Marianského opět v nejkrásnějším světle se jeví.

Konečně ještě uvažme důležitost kultu Marianského pro celé národy, zejména pro uchování jich rázu křesťanského, ba i pro uchování jich života.

Všechno, co bylo již o důležitosti kultu Marianského řečeno, prospívá i celým národům. Nebo národové složení jsou z jednotlivců, a když tedy zdokonalí, lepšími učiní úcta Marianská jednotlivce, přispěje i celku, když vzdělá a ušlechťí jednotlivce, k rozvoji přivádí i celek. Netřeba tudíž po stránce této důležitost kultu Marianského probírat, ozřejmuje sama.

Obrátme tedy hned zřetel k tomu, že úcta Marianská přispívá značně, aby nevyhynulo v národě křesťanství. Za doklad může sloužiti národ náš. „Národ náš,“ praví Mathon (II. díl str. 6.), má tisícero příčin, důvěrně a oddaně tuliti se k nebes královně, především ale vždyť jí děkuje zachránění víry v tolika pohromách minulých století a s věrou děkuje jí zachránění sama sebe, jak dějiny světa jsou toho svědkem. Kdyby Matky Boží nebylo, nebyl by odolal národ náš kacířstvu, tomuto ne sedmero — ale stohlavému draku, který

se právě v naší ubohé vlasti rozhostil a již se honosil býti tu pánem samovládce, a kdyby se byl národ právě víry spustil, byl by takto znemravniv a na nesčetné církvičky se rozdrobiv, snadnou se stal kořistí sousedních národů, zejména hrabivého protestantismu — pruského — byl by sobě odumřel a poznenáhla v moci protest. utonul tak, jako zmizeli ostatní naši bratři v Polabí a v Pomorí!

O působení kultu Marianského na zachování víry katolické v Čechách mluví též Votka (Matka Dobré rady strán. 7) a praví: Úcta k Matičce Boží jest s národem českoslovanským úzce rostlá... Starší naši spisovatelé církevní vypravují nám na př., že poutnická místa Marianská byla nejhlavnějším útočištěm katolického lidu česko-slovanského za doby tak zvané třicetileté války (1618—1648), ve které se hlavně o to jednalo, bude-li v Čechách a na Moravě víra katolická vyhubena... V těchto přetěžkých a přesmutných dobách, když švédská a německá vojska protestanská v Čechách a na Moravě na tisíc vesnic, městeček a měst plenila a drancovala... v těchto přetěžkých dobách zakopávali mnozí Čechové a Moravané zbytky svého jmění někde na blízku poutnických míst Marianských, kojíce se naději, že Matička Boží tyto zbytky před loupežným a nelidským nepřítelem zachráni. A jako nikdy, nezklamala Matka Boží ani tenkrát skladanou v ni důvěru.

Z Votkovy obšírné knihy „Památky Staroboleslavské“ dovidáme se, jak úcta P. M. nejednou zachránila Rakousko, a sám sv. Otec na podzim, když vydal encykliku o sv. růženci, vzpomněl též na zachránění Vídně a s ní celého Rakouska před Turky pomocí úcty Marianské. Srdnaté vojsko polské před bitvou uctilo Matku Boží, jméno Maria bylo jeho heslo — a zvítězilo.

A tak ať pozorujeme život křesťanský s kteréhokoli stanoviska, vždy přesvědčení nabýváme, že kult Marianský jest nad míru užitečný. Připadá mi tu mimoděk starobylá pověst o Panně Marii, že, kamkoli vstoupila, všude růže vyrůstaly! A v pravdě, pověst ta není licha, bezpodstatná. Za Pannou Marií opravdu vyrůstaly a vyrůstají růže, růže zbožnosti, ctnosti, svatosti, růže umění křesťanských, růže spokojenosti a blaha, zkrátka úcta P. M. přináší nám vše, čeho k šťastnému pozemskému i věčnému životu potřebujeme.

I nedivme se tedy, že tolik něžně a důvěrně utíká se k Matce Boží každý, že každý tolik ji ctí. Vždyť musíme přisvědčiti, že pravdu dle Peter von Lehen ve knize „Der Weg zum inneren Frieden“ str. 293: „Die Bande, die uns an Maria knüpfen, sind noch mächtiger und heiliger als die Bande der Natur,“ a že tomu tak, poznali jsme z mocného působení kultu Marianského.

Kult tento svým blahodárným působením ukázal, že pravdiva jsou slova Hugona a st. Victore, který k Panně Marii volá: Gratia plena, in tantum plena, ut ex Tuo redundante oleo totus hauriat mundus; si enim prudentes virgines oleum acceperunt in vasis cum lampadibus, Tu, prudentissima Virgo, gestasti vas redundans et indeficiens, ex quo, effuso oleo misericordiae, omnium lampades illuminares, — ale jest spolu nejmnocnější a nejzřejmější pobídkou, abychom i my kult tento pěstovati a rozšiřovati se snažili.

Povaha náboženství v Americe.

Z francouzského podává A. K.

(Pokračování.)

I.

Nemožno by bylo si pojem pravý o přítomném stavu církve ve Spojených Státech učiniti, kdybys neznal povahu mravní a náboženskou Američana, tak jako dobře nepozná se bylina, není-li znám podnět, v němž se daří a roste. Staré plemeno anglosaské jest zeměpásmem, kde bylo símě katolické zaseto; zřízení politická i náboženská osad anglických jsou oborem, v němž žije, roste a rozšiřuje se sv. evangelium. Rychlý zrust obyvatelstva katolického ve Spojených Státech zakládá se především na vystěhování se Irů, které se každým dnem více 50 let množí. Podnět k tomuto stěhování dán vlivem, který učinilo zákonodárství americké na Iry. Podivuhodnou viru tohoto mučeníckého národa pozná každý, jakmile uváží, že prospěch hmotný, který jim nový svět sliboval, nebyl tak skvělý, aby je byl přilákal mohl, kdyby nebyli bývali ujistěni, že tam především naleznou úplnou svobodu svého náboženství. Mimo stěhování přispívá k rozšiřování církve katolické valný návrat do lůna jejího v samém středu Ame-

riky, dále v horách nového Anglicka táhnoucích se podél břehů Velikého Rionu, jakož i v pustých lučinách západního Faru rozkládajících se při pobřeží Atlantském; návrat tento ač jasný ve svých příčinách jest nám přede podivem a ještě více důležit ve svých následcích a pln nejpriznivější naděje na budoucnost. Jaký jest to národ, jenž se vždy více den ode dne své protestantské víry zřiká, její nedostatky odhaluje, smutně její následky ve veřejných mravech poznává, ji se starou a pevnou jednotou katolickou porovnává, obě nestranným okem sleduje a je z činů jejich posuzuje; jaký to národ, který, jestliže dosti odvahy přidati se ku vracejícím se, ku víře svých otců nenabyl, ji alespoň veřejnou počtu prokazuje, rozmnožuje každoročně její stoupence četnými obrázcenci, podporuje její rozšiřování a svěruje jí své dívky z větší části k vychování? První otázkou, která se nám tu naskytuje, jest: jaká jest povaha obyvatelstva amerického ohledně života?

Amerika zdá se býti zvolena za útočiště náboženských utečencův. Po celou dobu 17. století obracely pro svou viru utiskované sekty zraků svých do končin nového světa a žádaly tam ochranu a právo, aby mohly dle své víry život zaříditi. Tak se přeplavili znenáhle puritanové neb presbyteriané na pobřeží Atlantské na břehy Hudsonske, kde nyní stověžatý Nový York panuje, reformovaní z Holandská; na roviny Pennsylvanské, kvakerové; na nivách Potomaku v Marilandu usadili se angličtí katolíkové pod vládou Baltimorskou; v jižní Karolině Hugonotové francouzští byvše vyhnáni obnovením rozkazu Nantského. Stěhování toto, které skoro celý věk trvalo — od r. 1607 až do 1682 — a které zahrnovalo plemena původem, jazykem a zvykem různá, tvořilo jádro obyvatelstva amerického, a vtisklo jemu zvláštní ráz, totiž povahu náboženskou. Staré osady egyptské neb fenické, řecké neb římské obydlené lidmi válkami nešťastnými, ctižádostí neb ziskuchtivostí zapuzenými dobře se liší od osad Španělův a Portugalův leskem zlata přilákaných; osady Ameriky severní mají skoro všecky títě náboženskou ideu, která je poutá k jejich zemi, řídí a podporuje je v jejich podnikcích, vtiskuje zvláštní ráz zákonodárství, mravům jakož i dějepisu prvních vystěhovalcův. Změna vlády politické, pokroky obchodu a nabytí nových

osad jsou záležitostí vedlejší, zcela podřízeny hlavní péči, totiž aby sobě a dětem svým úplnou svobodu svědomí zaručili. Podivno to každému, když pováží, že tytéž sekty pro své náboženství nuceny byly se vystěhovati a že nyní podle svého způsobu ze svého území každou nepřátelskou sektu vyobcovaly jakož i že se obapolné krutostí nesmířlivou pronásledovaly. Mimo katoliky v Marylandu, jimž ku cti a slávě slouží, že první a po dlouhou dobu jediní byli, kteří uznávali svobodu svědomí, poskytují všechny protestantské sekty nejsmutnější zjev vzájemného, pronásledování a nesnášlivosti. To se jim zdá býti jediným prostředkem k zachránění jejich článků víry, za ně hotovi jsou vše obětovati.

Mezi těmito rozličnými sektami nejznamenitější jest svou činností, počtem a důležitostí, jakouž má v dějepisu obyvatelstva amerického, sekta puritánů. Takto pojmenování jsou od horlivosti, jakouž zabrániti chtějí každou urážku slova Božího od nich jediné právě vykládaného. Jich počet vzrostl pod vládou Eduarda VI, Alžběty a Jakuba I., kteří si umínili rukou železnou konec učiniti zmáhající se svobodě náboženské neb občanské. Byli však v horách škotských jakož i při vysokém učení v Kambridgském a Oxfordském mužové odvážliví a sebevědomí, kteří byvše svedeni jako mnozí jiní k odpadnutí od církve katolické, nechtěli nyní stůj co stůj anglických králů ve věcech náboženských poslouchati, nechtěli poslouchati krutých a krvežíznivých panovníků, již založili církev národní mučírny a popravy. Opposice tato, již nescházela ani vážností ani odhodlaností, měla ráz úzkostlivosti, výhradnosti a okázalosti, kterouž lpěli na písmeně bible. Neběželo jim o to, aby rokovali o člancích víry ale spíše, aby odstranili stopy obřadu římského v církvi anglikánské; otázky o rochetě a kardinálském klobouku byly jim otázky hlavní, z nichž vyvinuli zarputilou tvrdosť slepé sektářské horlivosti a ukázali svou vzdorovitost a fanatickou neústupnost, již se rozeznávají od jiných protestantských společností. Tvrdý a chladný dogmatism vyznání kalvinského vštípený na spustlé a nevzdělané půdě povahy sasské vyvedl ráz puritánský, který se rychle rozšířil v osadách amerických, jež důkazy podaly spíše o moci a statečnosti než o mírnosti a spravedlnosti. Časem znamenitě ráz ten-

to se změnil, puritán poznává se však posud snadno od jiného Američana. Známkou původní zůstávají posud: bezsrdečná výlučnost a nemilosrdné sobectví.

Přes to přese všechno jsou puritáné velmi nábožní, nepodlehají žádosti po velkých statech. Vyhnáni byvše z Velké Britannie za vlády Marie katoličky, vrátili se zase pod Alžbětou, která jich nemilovala a jim ve vězeních jakož i na hranicích náboženskou svobodu poznati dala. Jakub I. nástupce Alžbětin několikráte se pokusil to, aby se svými ministry rokoval o nutnosti jedné víry, jedné kázně, jednoho náboženství v království Anglickém. Po dlouhém rokování jsa všecek netrpěliv doložil: „Já vás učiním sjednoceny neb vás vyženu ze svých států, jestliže se vám něco horšího nestane!“ Poznali z řeči této, že nejlépe by bylo dobrovolně se vystěhovati, i odešli a založili první osadu v Holandsku roku 1608. Tesknost po otčině, touha po vládě dle zásad sekty pohnula je, by brzy změnili záměr svůj. Protož vypravili poslance ku králi, aby mu přednesli svůj úmysl, totiž že se chtějí v Americe usaditi a řídit se zákony své otčiny, ale aby zcela svobodně podle své víry žiti mohli. Král přijal návrh podporující rozšiřování osad jeho a podepsal výminky svobody náboženské. Když otázavšimu se králi, jakému obchodu zamýšlejí se oddati, odpověděli: „Rybařství“, „Na mou věru!“ pravil král, „toť počestný obchod, toť apoštolské řemeslo.“ Poněvač nepomyslel, že jednoho dne ložky těchto rybářů celému loďstvu anglickému zkázu připraví, a že pyšnou Anglii pokoří.

Odjezd do Ameriky ustanoven na červenec r. 1620. Vystěhovalet vypravili se krásného dne svátečního, když jim byl jejich pastýř duchovní v řeči poslední na srdce vložil neporušitelnou úctu a příslušlost ku víře a doporučil jim důvěru v Boha jako záštitu. Nathaniel Morton, historik jejich praví, že opustili město (Delft), které jim bylo oopočinkem, dokud byli spokojeni; věděli dobře, že budou vystěhováni a cizinci v Americe. Nelpěli na věcech pozemských, ale pozdvihli oči svých k nebi, ku své otčině, kdež jim Bůh sídlo blažené připravil. Konečně přišli k přístavu, kde je loď očekávala. Velký počet přátel, kteří nemohli s nimi jíti aspoň sem je doprovodili. Noc uplynula bez spánku v přátelské důvěrnosti a upřímném hovoru. Dne následujícího odebrali se na loď; přátelé

jejich rádi byli by se připojili, tehdaž bylo slyšet pláč, oči všech slzely, bylo zřítí srdečné objímání a loučení. Znamení k odchodu dáno, všichni se vrhly na svá kolena a jejich duchovní pozdvihnuv oči zaslzené k nebi doporučil je v milosrdenství Hospodinovo. Loučice se volali si poslední s Bohem, což arcíř mnohých z nich poslední slovo zde na zemi bylo, neboť veliké moře nedovolovalo tehda ještě návštěv.

Dne 22. prosince 1620 přistala loď la Fleure de Mai u mysu Kodskeho na úskalí Plymanském; toť první osada puritánů. Na cestě skončil jeden z nich, jedno novorozené doplnilo zase počet jejich. Po dlouhý čas slavival se 22. prosinec v Novém Anglicku jako slavnost výroční tohoto stěhování řečmi a básněmi; úskalí Plymanské stalo se posvátným pro potomstvo prvních vystěhovalců. Za našich dnů pouť již nekonají a skála Plymanská jest jen historickou upomínkou.

V den svého přistání všickni osadníci napsali následovně: „Ve jménu Božím, Amen. My nížeapsaní, věrní poddaní svého váženého Pána a mistra Jakuba z milosti Boží krále Velko-Britanského, Francouzského a irského, ochránce víry atd. odchodili jsme se ku slávě Boží, k rozšíření víry katol. a ku cti své vlasti zříditi první osadu v severní Virginii a zavazujeme se slavně tímto před Bohem po společném dorozumění, že se chceme spojití ve spolek občanský a politický, abychom se mohli ve svých snahách podporovati a k cíli dospívati, na základě této smlouvy usnesli jsme se na tom, že dáme zákony, jakož to ustanovíme potřebné úředníky, jimž přislubujeme poslušnost a podrobenost. Na důkaz podpisujeme toto usnešení, dne 22. prosince l. P. 1620.“

Znamenáme tuto, že idea náboženská byla za základ položena celému podniku. Jestliže odešli z Anglicka, stalo se pro slávu Boží a rozšíření víry, jestliže se spojili v jednotu, učinili to, aby lépe mohli v prospěch společného dobra účinkovati. Tu byl také první pokus vlády demokratické učiněn. Nenít zde vladaře od krále jmenovaného, ani vlastníků, kteří by provázeli byli od svých pánů, aby vzdělávali pozemky jejich; všickni jsou si rovni ve věcech občanských a politických; každý voličem a každý volebným. Vladař a jeho rada volí se každý rok. Za 20 let shromáždí se lid, aby rokoval a hlasoval

o zákonech; když obyvatelstvo značně vzrostlo, byla každá ves zastoupena dvěma poslanci.

Tutéž ideu náboženskou nalezneš při ostatních osadách Nového Anglicka. Osada Massachusetts, kterouž založilo Boston a kteráž od tohoto města přijala ráz svůj, byla zřízena za tímto zřejmým účelem, aby poskytlá útulek pronásledovaným v starém světě pro svatou víru a aby rozšiřovala království Kristovo v novém světě. Když r. 1630 devět set vystěhovalců připloulo do zátoky Massachusettské, hned Pánu díky vzdáli postem a modlitbou. Mnozí z těchto dobrovolných vystěhovalců své statky ztratili a svá dobrá bydla, ale Bůh chraň, že by si byli naříkali, ani spíše jásali říkajíce: „Má vlast je země, kde mohu sloužiti Bohu podle svého svědomí a kde nalezám své nejlepší přátele!“ Takové bylo smýšlení, takové zásady, jež oživovaly zakladatele osad Konnektikut nového Hampshiru a Mainu. Náboženství dalo ráz zřízení politickému i zákonům. Přemnohé zákony vyňali doslovně z bible.

„Nové Anglicko má neustále toho pamětlivo býti,“ praví jeden z prvních jejich historiků, že bylo založeno za příčinou náboženství a nikoli za příčinou obchodu. Jestliže by někdo z vás více si vážil světa, než náboženství, nebyl by nadšen vědomím pravého syna Nového Anglicka.“ Proto vidí v náboženství příčinu svých pokroků. „Před příchodem puritánů pokusili se Angličané několikráte o to, aby obydli zemi, kterou my obýváme; poněvadž ale nic šlechetnějšího nezamýšleli než prospěch svůj hmotný, potkali se vždy s nepřekonatelnými překážkami.“

Základní tato idea, která objasňuje celé dějiny Americké a zvláště nového Anglicka, nemohla ujíti ostrovtipnému a spravedlivému duchu Paní z Jokquevilly. Ač lnul ku zřízení demokratickému, přec neopomenul hledati příčinu toho v náboženství. On vypravuje dále: „Povaha obyvatelstva anglicko-amerického jest vývin náboženské a pravé svobody.“

(Pokračování.)

Msta milosrdných sester.

Stalo se as přede třemi nebo čtyřmi roky, že dvě milosrdné sestry cestovaly po severozápadní dráze. Přijedše do Staré Paky, měly přesednouti na dráhu Pardu-

bicko-Libereckou, aby cestu svou mohly konati dále, neboť tu obě ty dráhy se křižují. I musily tu as půldruhé hodiny čekati. Co měly dělati? Usedly tedy na lavičce ve verandě, kteráž tu před hostincem nádražním jest a pokojně čekaly, modlíce se ze svých knížek.

Stalo se, že, co tu tak čekaly, přišel jakýs otrapa, a shlédna je a vida, že jsou jeptišky, počal všelijak je urážeti; posléze i hlasitě jim spílal a nadával, nazýváje je tuláčkami, světoběžnicemi, lenochy a t. p., jak známo jest, že ti a tací osvícenci v ústech mívají, nevědouce pranic o vznešeném úkolu a těžké úloze takých sester a jsouce sami častokráte těmi největšími lenochy, darmochleby a blátošlapy. — Sestry, těm a takým poklonám zvykly jsouce, tiše seděly, ani si toho nevšímajíce, jakoby se jich ani netýkalo. Však Pán Bůh rozpustilce brzy potrestal.

Stalo se, že za nedlouho přišel jiný takový otrapa osvícenec, který, jak bylo viděti, s oním dobře se znal. I netrvalo dlouho, ti dva spolu do takové se dostali hádky, že se až rvali; ale druhý, silnější jsa, prvního tak zbil, že ho až těžce zranil a ten, z ran krvácejce, ležeti zůstal, což vidouce sestry, poznaly, *teď že nastává úkol jim*. I přistoupivše rychle, jaly se poraněnému pomáhati; svlékly ho, ohledaly ránu, vymyly a ovázaly a nejen to, doprovodily až ku loži jeho, kam dopraven byl, a tu sloužily mu a ošetřovaly tak dlouho, až mimo nebezpečí byl. Pak teprv konaly svou cestu dále.

Tak mstily se *milosrdné sestry*. Zdaž týž pokročilý osvícenec nové doby ještě potom milosrdným sestrám nadával? — Tak vypravováno mi se zaručením.

B. H.

Klenovec.

Vypravuje Jan Nep. Ráž.

(Pokračování)

„Kýho šlaka u všech všudy jak pak tys sem zabloudil holobrádku, to jistě panimáma neví — ba arci, ta by nestrpěla, aby na jejím mazlíčkovi se kousek špíny přilepil z Martinových vápenice.“ Dořekl a opět si odplivl, zadýmal, že ho kouř před zraky Václava skryl a vyhlížel svýma jak jiskra lesklýma očima na zaraženého hochu. Václav nebyl podobné řeči uvyklý.

Slyšel od otce i matky vždy jen řeč přímou bez narážek a okolků a myslel, že tak v celém světě lidé mluví. Každý s ním slušně jednal; víme že byl ke každému uctivý a proto mu bylo s podivením, že ho Martin vítá řečí, které zcela nerozumí. Začervenal se a sotva ze sebe vypravil:

„Bouřka nás na cestě zastihla, je zrovna soudný den, chtěl jsem se jen na malinko schovati.“ Martin kouřil ani slova nepronášeje. Bylo mu snad líto, že tak ukvapeně hochu zarazil. Václav po omluvě své taktéž mlčel, jen malé děvčátko, které se z prvu tulilo k vápeníkovi, dodalo si odvahy a přistoupilo k Václavovi zvědavě si ho prohlízejíc. Dětská povaha je povždy zvědavá. Musí dítě ohlížeti se na vše strany a pozorovati pilně, aby seznalo vše, co mu pro život nutné; nenlí zvědavé, zakrní a ve věku pozdějším těžko dohání, co v mládí uniklo. Děvčátko dívalo se upřeně na Václava, plížilo se pomalu dále a mžikem stálo podle něho, berouc ho důvěrně za ruku. „Ne, ty jsi celý promoklý — podívej se dědečku, ten hoch jest mokrý jako myš, když ji vyléváme s vodou se zdi naší vápenice.“ Václav se dal mimovolně porovnání děvčete do smíchu. „Kdy pak uschneš, venku pořádě víc prší a my nsmíme v našem krbu rozdělávati oheň, říkává dědeček, on prý by tam shořel Klenovec.“ Tak žvatlalo děvčátko dále. Václav se zprvu smál, ale po jednou za řeči děvčete vyvstávaly mu na hlavě vlasy, věru on nevěděl, na čem jest.

Martin dotekl se matky a děvčátko tak podivně otce soudí, kterého on jen z nejlepších stránek znal a jehož mu matka vždy jako vzor líčila. Podivná jakás úzkost se ho zmocnila, která svírala mu prsa, že zdálo se mu, jakoby nějaká přišera ze sívých očí potměšilého vápeníka na něho zírala. K tomu družila se lehounká zimnice a mrazení po celém těle následkem mokrého šatstva a nevolného okolí. Ubohý hoch byl jako na trní. Viděl, že zabloudil, ale neměl tolik odvahy a ráznosti, aby byl skokem chatu opustil a utíkal k nedaleké domovině. Zrazoval ho snad také dosud venku trvající déšť.

Martin se jizlivě usklebil za řeči své vnučky a pravil: „Vidiš, tatíkoví párezy hníjou v porostlině a my tady mrzujeme — to máte radost — já dobře vím, kam tatík mířil; on myslel: Martin mi sedne na lep, neposlechnu úřadu, chytíme ho a pak přijde vápenice na buben. Ale to se

zmýlil. Martin má tady také světélko, třeba neměl statek při tom si zafukal špičkou dýmky nasvraštělé čelo — „než bych se dal z vápenice vykousati, raději zde zmrznu, řekni to svému tatínkovi, až přijdeš domů a povíš mu, kde jsi byl.“ Václavovi při tom stydla krev v žilách a kdyby bylo malé děvčátko rozumělo tepně, když ho za ruku drželo, bylo by seznalo že lomcuje jím povážlivá zimnice, kterou rozehraté tělo prací a namáháním po náhlém ochlazení utržilo a kterou dědeček pichlavou řečí svou ještě podněcoval. Václavovi po mrazu krev stoupala ve tváře a oči jen hořely. Promluvit nemohl. Trásl se a chvěl jako veliký zločinec před přísným soudcem a takovým se v té chvíli vskutku starý vápeník býti zdál. Nespoustěl z hocha pichlavé své oči a upíral je tak pronikavě, že Václav do své smrti oči těch zapomenouti nemohl a zcela určitě tvrdil, že tenkrát mu vápeník udělal, či jak jinak po dědinách říkají, že ho urkl. Co se dědek takto škodolibě šklebil, pohlíželo děvčátko stále důvěrněji na hocha, až konečně s neličenou srdečností počalo mu ruce hladiti. Soustrast dítěte Václava příjemně dojala — byl by, jak později říkával, odpustil dědečkovi veškeru jeho příkroť, kdyby ho byl tenkrát jen chvílenku ještě v baráku strpěl. Vápeník ale, když více nevěděl, co by ubohému hochu ještě vyčetl, vstal, otevřel dveře a pojav Václava za ruku vystrčil ho ven. „Pospěš domů, tam máte jistě již zatopeno a matka chystá něco na zub, kde starý Martin musí ještě chvíli počkati, než déšť ustane, aby si ve vápenici několik bramborů opekł.“

Václavu zdála se země pod nohama povolovati. Tolik hany nezkusil po celý život, co v těchto několika okamžicích u starého vápeníka. Proč vše to strpěti musil? Či vinou? Jaké podivné řeči Martin vedl, tak podivné že mráz mu svíral všechny údy, když na to pomýšlel. Pršelo dosti silně a ubohý hoch celý zemdlen vlekl se ku statku pln bázně v srdci, jak svěřil se vším tím matce a jak ona mu to vysvětlí. Tušil jakousi záhadu v tom všem, ale kdo tím vinen? Za koho trpí? za otce či za matku, či za oba, či je snad vápeník beze smyslu aniž ví co mluví? Celý roj těch nejpodivnějších myšlenek dral se mu hlavou. Klenovec netušil, že by se byl u vápenice hoch ztratil. Celý shoulený a promoklý dostal se s koňma ke statku, kde již čeledín u vrat čekal, aby se

rychleji projeti mohlo. Díval se podivně na rolníka a tázal se ještě podivněji, kde že fůra sena zůstala?

„Ta leží u vápenice, ale kde je Václav? přece mne nepředěšel“, čeledín nevěděl coby řekl a mezi tím vyšla hospodyně na zápraží, všecka ustrašena vyprávěla rolníku, jak se o ně bála a jak je ráda, že jsou aspoň s koňma doma. Václava také neviděla, soudili že snad zaskočil do některé z krajaích chaloupek, že ostal hned na vápenici toho se nenadáli. Trvalo to hodnou chvíli již, a hoch se dosud nevracel. Klenovec se převlekl do čistého prádla, vzal na se suchý šat a vyhlížel nepokojně oknem v tu stranu, odkud měl hoch přijíti. Déšť znenáhla ulevil, mraky se počaly na nebeské klenbě dělití a trhati a na okamžik prohlédla blankytná obloha. Rolník neměl stání, jakési divné tušení se ho zmocňovalo aniž si to mohl vysvětliti. Myslíl stále na syna a přece dobře věděl, že ho při skácení se vozu žádná pohroma uestihla. Kam jen zalezl, že nejde. Nedalo mu to pokoje. Hospodyní polekati nechtěl, byla o kolik starostlivější ještě nežli on a proto si pomyslíl, že půde nedbaje již na volnější déšť se po hochu pohlednout.

Došel až do poslední chaloupky kde bydlela stará Andělce, kterou tak s polovice již známe. Byla to stařenka, jejíž muž býval kdysi ve Zbeňově kovářem. Před mnoha lety ovdověla a když jí pak okolnosti nutkaly, aby kovářnu se vším všudy prodala, zaplatila dluhy, které byl její nebožtík zanechal, a tak jí zbylo jen tolik, že mohla si v blízké Občinně zakoupiti bídnou chatrč, v níž pro její nábytek ještě s dostatek místa bylo. Andělce jí říkali proto, že mívala časté vidění a vždy při tom nějaký Anděl, jak ona říkávala, se zjevovał, jinak jí zvali kovářkou aneb kulhavou Rozárkou. Nebyla však Andělce, jak ji v povídce naší jmenovati chceme, tak nepatrná osobička v obci, jak by se na první pohled zdálo. Rolník zaklepal na její obílené dveře přecasto a dovolával se její pomoci.

To jí ale také ku starosti dobře sloužilo. Nesíla aniž žala a přece měla, když ne hojnost, aspoň tolik, že bídý nebo hladu neznala. Vědomosti její byly rozsáhlé a tím se stávalo, že přecasto, jak jsem již pověděl, přicházeli lidé, aby z nich těžili. Andělce uměla zařikati nátku, ona přeměřila úbytě a dělala vodu proti uhranu-

tí, mimo to rozuměla všem lidským nemocem a komu za živa nepomohla, toho aspoň po smrti umyla, oblekla do rubáše a pak se celé tři dni i noci u jeho hlavy modlila.

Rozuměla i němým tvorům a hojila je kořením, mazáním, říkáním, začož panímámy vždy uznaly byly a Andělici moukou neb chlebem odškodnily. Dle toho víme, že byla tedy kovářka nejen hledaná, ale také vážená osoba.

Klenovec v její chatě se zastavil. Dříve nahledl okénkem do vnitř, a že tam nikoho nespatriř, vešel, aby se kovářky zeptal, nenili tam Václav. Jak slyšela cvaknouti dvěře, ohledla se, by viděla kdo k ní vehází. Klenovec než se tázati počal rozhledl se po světnici a nikoho nespatriřv řekl: Nenil tu náš Václav?

„I Bože, pantáto, to jste vy, ani jsem vás poznati nemohla; to již mám špatný zrak, až teď po hlase jak jste promluvil,“ spustila a odstoupila od krbu, v němž hranička srovnaného dříví vesele plápolala, nad níž v začazeném hrnci voda bublala. Václava sem neviděla, nešel ani dosud okolo, vás sem s koňma viděla, ale synka ještě ne.

Klenovec se zarazil, vzpomněl si asi, když není Václav zde, je jistě ve vápenici a to ho zamrzelo. Věděl dobře, jak vápeník na něho nevraží a bál se vším právem, že asi nepřízeň k otci dá Václavovi pocítiti. Nemýlil se, jak již víme. Co počíti, jíti tam pro něho nechtěl, čekati u kovářky až se Václav bude vraceti, se mu také nezdálo a jíti domů se bál, nevěděl, co by starostlivé ženě říci mohl, aby tomu za pravdu dala. Než co se tak rozmýšlel, vyhlédla kovářka okénkem a spatřila vracejícího se Václava, jak jsme ho viděli vápenice vyjít.

„Tamhle jde Václav, pantáto, ten zmokl, ale snad se někde přikrčil, na posled na vápenici,“ švitořila babka a dívala se po straně na sedláka.

„Možná“ odušil tento „musím mu vstříc, aby pospířil, matka již bude netrpkřiva, mějte se tu dobře kovářko; s Bohem“ dodal zavíraje dvěře a vyšel na cestu proti synovi.

Václav jak otce spatřil, zbledl a zimnice jím otrásala poráde více a více. Klenovec se hochu lekl, byl v tváři všecek změněn a oči se mu tak podivně leskly, že musil se dvakráte do nich podívati, aby se přesvědčil, zda hoch nepláče. „Di-

tě kde chodíš?“ vypravil ze sebe rolník, „nemohu se tě už ani dočkati.“

„Zašel jsem, tatínku, do vápenice, ale mohl jsem jíti rovnou domů, chtěl jsem se tam ohřáti a zatím jsem tam tím víc ustydl.“

„Toť se ví, že jsi mohl raději jíti se mnou; co tě to jen napadlo,“ vytýkal mu otec, „aspoň již jsi mohl býti v suchu.“

„To by neškodilo tatínku, mně je hrozná zima a při tom nohy sotva zvedám, mám je jako z olova.“ Rolník více se Václava neptal aniž mu čeho vytýkal, ale nutil ho k rychlejší chůzi, by dříve byli ve statku. Matka již čekala přede vraty, nemohla si zmizení mužovo vysvětliti, neřekl kam odešel a syn také nešel; to jí bylo podivné, věděla přece, že po tak silném dešti není venku nijaké práce. Jak zhlédla oba pohromadě, nevyčkala příchodu jejich, ale vrátila se domů, aby prádlo i šat pro Václava k převleknutí schystala.

Při vstoupení synka do světnice se jako prvé otec nad jeho vzezřením ulekla, byl učiněná smrt; tak byl změněn a k tomu se trásl až zuby v ústech klapaly. Rolník pomáhal hochu z mokrého oděvu svlékati, dal mu suché prádlo a hospodyní pravil, aby jen odestlala postel, že hochu bude nejlépe když se zahřeje. Vše to dělo se tak rychle a než to možno pověděti, ležel Václav v posteli ukryt devitiloketní svrchnicí, že ho ani pod ní viděti nebylo. Však svrchnice zdála se mu býti spíše ledem nežli peřím naplněna, tak nehorázně na něho zima odevšad dorážela. Klenovec se ženou stojíce vedle něho nesoudili jinak, než že musí býti chlapec urknut. V jednom se shodli a také v druhém byli stejného mínění, když starostlivá matka se vyjádřila, že pošle pro Andělici. Děvečka musila nechat všeho, panimáma jí vysypala měřici ovsa do klína a nařizovala jí, by spěchala co jen nejvíce možno na konec vesničky k staré kovářce se vzkazem, že má hned udělati uhrančlivou vodu a přijíti s ní do statku, aby panimámě pověděla, je-li Václav uhranutý a od koho.

Anna nemeškala a běžela, jak jí poručeno, k Andělici, kterou jako před chvílí Klenovec u krbu stihla. Babka shlednuvši děvečku tušila asi hned, že se ve statku něco přihodilo a věděla také předem než Anna mluvit počala, že Václavovi asi něco schází. Dívala se za Klenovcem a synem, když odcházeli a tu se jí hned zdálo, že hoch si tak svižně nevykračuje, jak mívá

ve zvyku. Aby děvečku usvědčila, jak je moudrá a vi již vše napřed, řekla vstupující:

„Václav stůně, víd’?

„Jemináčku teta vy to už víte, kdo pak vám to řek’, vždyť panímáma mě rovnou posílá k vám a já přece ještě s nikým slůvka nemluvila. „Vidiš, jak já umím hádati, pověz to doma,“ řekla babice a pohlížela na klín děvečky, co asi v něm nese. Než tato pamětlivá slov panímámy a majíc na spěch nenechala dlouho Andělci v nejistotě, ale rozhrnuvši klín sdělila jí, co panímáma vzkazuje. Babka vzala oves, vysypala ho do staré dřevěné nasycky a shledávala potřebné věci, by žádanou vodu připravila. Anna chtěla jíti domů.

„Holka, počkej, já jsem hned hotova a ty můžeš utíkat s vodou a se vzkazem napřed; než se do statku dobelhám, ujde hodná chvíle a panímáma bude v úzkostech“. Za té řeči vytáhla rezovatý plecháč, nalila do něho trochu vody, hodila tam hrstku z přinešeného ovsa a nesla to ke krbu, z něhož několik žhavých uhlíků opálenou rukou vyhrabala a do hrnce hodila, tak že počala voda v hrnci syčeti. Babka tím vším zamíchala a postavila to proti otevřeným dveřím pozorně se do hrnce dívajíc. Mezi tím stále něco bručela a hučela, hrnce postavila a jala se Anně vykládati: „Tady si to vezmi, ať panímáma rychle Václava tím třikrát otře, on je jenom uhranutý“.

Anna s hrncem pádila ke statku; mezi tím Andělce ulila ohníček na krbu, vzala ještě jednu suknici a na hlavu lepší šátek, pod páží balíček suchého kořenu a do ruky hůl. Dvěře přivřela, kliku z nich vytáhla a měla zavřeno. Jak mohla kolébala se ke statku, což při blátivé cestě a nejisté její chůzi nebylo tak snadné. Jak Anna vzkaz doma vyřídila, hospodář i hospodyně se zalekli — bylť Václav jediný syn jejich a také veškerá jejich naděje, na něho se lopotili, na něho střádali, jen aby měl všeho dostatečně, a nepomyslili nikdy, že by se mu zlo přihodit mohlo. Hospodyně vyndala čistý šátek, namočila ho do uhranělivé vody a třikráte, jak babka vzkázala, hochu otřela, vždy od brady vzhůru, aby urknutí sehnala do vlasů a tudy ven — naopak prý vjede do celého těla. Již byla dávno s tím hotova, když na zápraží ozval se hlas kovářčin. „Potěš Pán Bůh, pomoz Páu Bůh“, sípala

babice a hrnula se k posteli, na níž Václav ležel. Ten byl jako bez vlády, oči se mu svítily a dal sebou dělati vše, co kdo chtěl. Babice mu sáhla na hlavu, ta byla horká, ruce studené, nohy též; zavrtěla hlavou a řekla: „Byl uhranutý, a že se nemohl v čas umyti vjelo mu to do celého těla, buďte jen panímámo trpěliva, já mu pomohu, ale nebude to tak brzy. Při slovech těch hospodář i hospodyně div že omdleli.

Klenovce hned zase pojal dřívější hněv proti Martinovi, přičítalť celé ochuravění synovo zlým očím, kterým se sám musil vyhýbat, ač jinak Martina se nebál. Selka naříkala, Václav se trásl a babice vyndala své koření, které hned vaření v deštové vodě poroučela.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Vyobcování z církve svobodných zednářů.*) Po prohlášení bully papežské proti svobodným zednářům, kongregace svatého officia, uvažujíc velký počet osob, které se dávají svěsti tajnými spolky a svolují, aby tam zapsány byly odvolala na jeden rok, počínaje 20. dubnem data Encyklyky, zadržení excommunicace svatému Otci, a oprávněla biskupy celého světa, aby mohli rozhřešiti vrážděné do jmenovaných spolků, jež upřímně se kajíce, ze svého jednání, žádaly by během tohoto roku, smířiti se s Církví. Citujeme ohledně toho úryvek z listu pastýřského, Monsignora biskupa Orleanského, o Encyklice „*Humanum genus*“. Zbožný prelat zde dává výbornou radu, překonati vliv té sekty zednářské — Prostředek nejúčinnější, který nám radí svatý Otec sám, byl by vašim osadníkům během tohoto roku, zaopatřiti dobrodiní svaté misie. — Misie, vedená s horlivostí a moudrostí nemůže míti, než dobrých výsledků, jinak bychom museli pochybovati o úřadu evangelickém a o slovu Církve: O úřadu evangelickém, který počal se tvořiti, a který se zvětňuje apoštolátem vždy plodným našich missionářů. O slovu Církve, které nás napomíná ústy své hlavy, bychom užívali toho velkého prostředku, k zisku neb k obnově náboženské. — Museli bychom též pochybovati o dobré víře a o počestnosti našeho lidu, který je-li

vzdálený výkonů náboženských není tím, vy to víte, svobodným svým rozhodnutím aneb z nepřátelství, ale proto že odvykl poznenáhla cestě do kostela a že ztratil s očí tím způsobem i vážnost k zákonu Božímu, a ustanovením věčným. — Nyní nic se více nehodí než misie, připomínati rázně tyto spasitelné myšlenky. Ostatně nejnovější zkušenost, které jsme sami mezi sebou nabyli, jest takové povahy, že nás povzbuzuje k této cestě. Jestli zbývá ještě ohledně misii nějaký předsudek, který spočívá na příčinách místních on padne co nejdříve před účinky a jednou více bude naše poslušnost k nástupci Ježíše Krista nám jistou zárukou výsledku.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 18. srpna u sv. Gottharda v Bubenči, od 19.—22. t. m. u sv. Vojtěcha v Jirchářích a od 23.—26. srpna u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově.

— **Ctitel Marianský.** V Sobětuchách u Předměřic zemřel před čtrnácti dny náhle rolník František Salač. Krátce před svou smrtí dal shotoviti od jednoho slovutného malíře pražského obraz neposkvřeného Početí Marie Panny. Jako dítě těšil se, až bude obraz zhotoven a v kostele Předměřickém ku cti a chvále Marie Panny zavěšen. Téměř každého dne dal se ptáti, jak daleko práce pokročila. Ale člověk mini a Pán Bůh mění. Zemřel náhle zastižen jsa mrtvicí právě když byl oltář dohotoven a obraz zavěšen. Aby se vřelému přání zesnulého vyhovělo, byla mrtvola v rakvi donešena do kostela k oltáři Panny Marie, která zajisté se zalíbením na svého ctitele s nebe pohlížela. Lid byl tímto neobyčejným zjevem až k slzám dojat. Kéž mu Rodička Boží, kterou tak vřele miloval vyprosí milosrdenství u Synáčka svého.

— **Svěcení památky sv. Methoděje v Rusku.** Slovanský dobročinný spolek v Petrohradě zadal prosbu k sv. Synodě, aby svěcení památky úmrtí sv. Methoděje roku příštího 1885, rozšířeno bylo po celé pravoslavné Rusi. Synoda žádosti této vyhověla, a vyzvala pravoslavnou církev památní onen den slaviti. Budou prý zvláštní služby Boží po celé zemi konány, a mezi lid se bude rozdávat životopis sv. věrozvěstův.

— **Katolicko-politická Jednota** pro království České uspořádala v neděli dne 10. t. m. ve Lnářích svou občasnou schůzi

za předsednictví J. Osv. p. hrab. Karla z Nostic-Rhineků. Jako řečníci se účastnili vdp. arcikněz Blatenský Jos. Pekárek, p. prof. Kyselka a p. duchodní Blatenský J. Vazač. V neděli dne 17. t. m. koná se za předsednictví J. Osv. p. hrab. Karla Schoenborna schůze v Netolicích. Jako řečníci se účastní p. prof. Kyselka, p. prof. Drozd, p. J. Žižka, stříbrník z Prahy a rolník J. Marek z Čichtic. Schůze takové mají velmi dobrý účinek na lid a jest si jen přáti, by se konaly častěji.

— **Kterých lidí ve světě není možno nalézt?** Byl jeden lékař, který 60 let ve svém povolání působil a to s velikou slávou a poctivostí, a kterýž tudy svět znal a mezi lidmi všeho druhu dostatečně se byl ohlédl. Týž často říkal; „Šedesáte let již tomu jest, co *tři* lidi různého stavu a povolání hledám: *řemeslníka*, kterýžby řemeslu svému rozuměl, rád pracoval a přece byl nouzí zahynul; *křesťana*, kterýby stále a rád kázání poslouchal a kterýžby přece bezbožným byl; *člověka*, kterýžby se byl rád postil a proto byl umřel.“ — I král David v témž smyslu praví: „*Mlad jsem byl a sestaral jsem se; ale neviděl jsem spravedlivého, aby byl opuštěn, ani semene jeho, žeby hledalo chleba.*“ (Ž. 36, 25.)

— **Vychovávati dítky, umění nesnadné.** V jednom listě stálo o věci té takto: „Vychovávati dítky, jest dojista umění rovněž tak nesnadné, jako umění *vařiti*, pro kteroužto věc matky a hospodyně mívají silné *knihy*, plné všelijakých receptů a naučení. A mnoho-li knih mívají, by naučily se tomu nejdůležitějšímu umění, *vychovávati dítky*? Kolik dětí nepravým, nerozumným, nesmyslným s nimi nakládáním na duchu i na těle každoročně se zkazí? Učitelové nejlépe vědí, jak mnoho dítek, kteréžby jinak dobře se dařily a dobré vlohy mají, pouze tím se nedaří a na těle i duši zakrňují, že rodiče jejich zanedbávali a potřebu toho neuznávali, aby aspoň s nejjednoduššími zákony vychovatelského umění se seznámili? Jak mnohem méně dětí by každého roku při zkouškách propadlo, léta ztratilo, a t. p., kdyby se jim od mladosti moudrého vedení bylo dostalo! Jak mnoho starostí, zármutku, slz, ano i zbytečného vydání by rodiče sami si uspořili, jak mnohem šťastnější by sami, i dítky jejich byly, kdyby byli rozumná pravidla života (a doložíme: víru a bázeň boží) záhy do srdcí

dítěk vštěpovali!“ — Toť ovšem pravdivé slovo! Mnohem horší, než všeliká škoda *časná*, jest ovšem škoda *duchovní*, již všeliké takové dítě na duši své utrpl. Kéžby každý, kdo v stavu manželském jest a ježž Bůh dítkami obdařiti ráčil, nahlédl, jak velice třeba, by nejen věděl, jakby dítky své poctivě živil, ale aby je i pro nebe vychoval.

Z Říma. Prvního července předsedal sv. Otec Kongregaci, ve které se rokovalo o hrdinských ctnostech ctihodné Marie Kristiny Savojské, dcery Viktora Emanuela prvního, královny Neapolské, choti krále Ferdinanda a matky Františka II. Narodena byla l. P. 1812, zesnula v Pánu 1836, a za ctihodnou prohlášena 1859. Monsig. arcibiskup Ženevský vydal v příčině této list ku svému duchovenstvu i věřícím své diecése, v němžto se takto vyjadřuje: „Maria Kristina od svého dětinství, jakož i později na trůnu, skvěla se hrdinskými ctnostmi, které jí získaly lásku a obdivování všech poddaných království *Obou Sicílií*; a ačkoliv její život byl velmi krátký, dosáhla v něm nic méně vysokého stupně dokonalosti křesťanské a v svatosti odebrala se na věčnost. Tato všeobecná pověst svatosti spojené v podivuhodnými milostmi, kterých se na její přimluvu mnohým doslalo, přiměla Svatou Stolicí, naříditi, v příčině této vznešené princezny obvyklý proces, podle zákonů kanonických pro blaho a svatořečení služebníků Božích bez ohledu na osobu, ať se již jedná o kněžíh neb světských, o bohatých neb chudých neb žebráčích, aneb o papežích a králich. Přispělo by tu zajisté k nemalé oslavě náboženské předchůdců osvícených mocnářů z domu Savojského, kdyby k jmenům blahoslavených Humberta, Amadea, Boniface, Margarity, připojiti se mohlo jméno ctihodné Marie Kristiny.

Literární oznamovatel.

— „*Obrázek důslednosti u víře M. Lutra*,“ nastínil Josef Pohořelý, děkan v Nové Vsi u Kolína. V Praze. Nákladem vlastním. Tiskem a v kommissi kníž. arcib. knihtiskárny 1883. — Nikdo nepopře, že k oživení víry a utužení náboženského přesvědčení jest člověku, myslím katolíku potřebí, aby časem nějakou knížku do ruky vzal, kteráž by ho poučila,

jemu mnohé věci objasnila, zvláště takové, které jedněmi tak, jinými onak posuzovány, jedněmi oslavovány, jinými potupovány bývají; a to zvláště za dnů našich. — Taková otázka jest rozkol v církvi, zvaný *protestantism*. Protestanté jej oslavují, jakožto počátek nové doby, osvěty, osvobození ducha z otroctví; a tudy oslavují i původce rozštěpenství toho, *Martina Lutra*, jako učinili loňského roku, oslavující 400-letou památku jeho narození (10. listop.); avšak katolíci ví, že nic není horšího, ani hroznějšího hříchu v církvi boží, leč *rozkol, trhati tělo Kristovo*. Jeden Pán, jedna víra, jeden křest. Jednu církev založil Kristus Pán, ne dvě, anebo tři; jeden Spasitel, a tudy *jeden ústav spásy*. — Aby katolíci nezaslouženým oslavováním takovýchto nepovolaných reformátorů církve másti se nadali, složen jest svrchu uvedený spisek, v němž objasněna a vylíčena povaha *M. Lutra*, a to na základě *citátů* uvedených z jeho vlastních spisů, anebo spisů jeho přívrženců. Spisek ten, mající stránek 31 v 8°, psán jest veskrz jasně a plynně a slohem správným a vyhovuje dojista účelu, jaký d. p. spisovatel s ním spojil, totiž *katolíkův* poučení, a nikoli snad protestantův potupiti (ač-li pravda potupiti může?) a proto neváháme, jej každému co nejupřímněji schváliti a ku čtení doporučiti. **B. H.**

— „*Učebné listy*“ jazyka anglického pro samonky. Sepsal prof. Dr. V. E. Mourek. Učebných listů prvé dva archy vydány na ukázkou; ostatní (celkem asi 15—20 listův asi po 1½ archu tisk.) vycházeti budou průměrně ve lhůtách asi měsíčních. Nakladatelem jest Fr. Urbánek. Cena 50 kr., v předplacení 40 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

vdp. dr. Vavř. *Zink*, býv. provincial řádu piaristického, vládní a kons. rada, 7. srpna 1884, (nar. 4. října 1807, vysv. 2. srpna 1835);

vdp. Jos. *Mottl*, kn. arc. sekretář a notář, far. na Kladně, 8. srpna 1884, (nar. ve Svárově 27. dubna 1827, vysv. 27. července 1851);

dp. Jan *Vavřík*, býv. zpovědník kongr. milosr. sester sv. Karla B., duchovní správce v tamní nemocnici a člen CCC., 18. srpna 1884, (nar. v Praze 27. srpna 1819, vysv. 19. září 1835).

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přís. XIV, 34.)

K á z a n í

na den sv. andělů strážců.

„Aj, já pošlu anděla svého, kterýžby
šel před tebou, a ostříhal na cestě, a
uvedl tě na místo, kteréž jsem při-
pravil tobě. II. Mojž, 23, 20.

Dvoji stránka jeví se nám ve věrouce náboženství našeho, v nauce jeho o poměru člověka k Bohu. Jedna jest vážná, ano hrůzna, ana ukazuje nám neštěstí, které zasáhlo veškerý rod lidský nešťastným pádem Adamovým v ráji, jeho následky neblahé a bídu, která od té doby uvalena jest na pokolení lidské; ukazuje nám tato stránka spolu trestající spravedlnost Boží, smrt a po smrti spravedlivý soud. Chvěním a bázní naplňuje úvahy tyto duši naší a to tím více, poněvadž víra naše dále učí nás, že v slabosti naší ani nelze nám bez Boží pomoci vykonati něčeho záslužného k věčnému spasení. Sám Kristus Pán připomíná nám: „Když učiníte všecko, co vám přikázáno jest, rcete: služebníci neužiteční jsme.“ (Luk. 17, 10.) — Z druhé strany ale táž víra naše učí nás, že Bůh z pouhé lásky a proto jen stvořil člověka, aby jej učinil blaženým a účastným věčné radosti; učí nás, že když člověk sám spasení nehodným se stal, i tu že neopustilo ho milosrdenství Boží, Bůh sám že smiloval se nad námi seslav nám Syna svého, který bolestnou smrtí svou na kříži sňal kletbu s lidstva a opět možným to učinil, abychom spasení došli. Učí nás dále, že Bůh každému bez rozdílu uděluje svou pomoc, milost Boží, a kdo s touto věrně spolupůsobí, ten že zásluh sobě dobývá pro život věčný.

Tato lepší radostná stránka věrouky naší ukazuje nám dobrotivost a lásku Boží k nám, která v bázni naší nás posiluje, důvěrou v Boha naplňuje a ku konání dobrých skutků nás povzbuzuje.

Jeden způsob takovéto zvláštní pomoci, kterou dobrotivost Boží nám lidem uděluje, staví nám dnešní radostná slavnost sv. andělů strážných před oči. Tak velikou cenu má duše naše nesmrtelná u Boha, že zvláštního ochránce nebeského jí ustanovil. „Aj já posílám anděla svého, kterýž by šel před tebou a ostříhal tě na cestě a uvedl na místo, které jsem připravil tobě,“ tak mluví Bůh také ku každému z nás. Naši povinnosti nyní jest, abychom této zvláštní pomoci Boží věrně používali, abychom uposlechli vždy hlasu a napomenutí sv. anděla strážného, dle vnuknutí jeho hříchů se varovali, sv. vůli Boží plnili a tak cíle od Boha nám vytknutého dosáhli. Abychom k tomu se povzbudili, budeme rozjímati nyní, kterak v celém životě našem se jeví a v čem záleží tato ochrana svatých andělů strážných. —

I. *Sv. andělé strážní ochraňují nás již na počátku života našeho, v útlé mládosti naší.* Velmi často přirovnává se život náš zde na zemi pouti. Život náš jest pout, ve které však neznáma jest i délka našeho putování, neznámy jsou též osudy, které potkati nás mají. Již ale napřed, u kolébky, můžeme říci, že na každého člověka zde na zemi více čeká v životě bolesti, žalu a útrap než radostí. Vždyť všickni se nalzáme v údolí slzavém, v němž tisícero nehody, nepřátelství mnohá a útisky člověka obkličují a slabé jsou síly jeho, aby sám sebe uhájil. Ano když vůli Boží na svět

přichází, ani sám sebe si vědom není, síly jeho duševní i tělesné dosud drímají v něm, nejmenší nehoda může zničit život jeho a zastaviti jeho pouť. Bdí nad ním sice oko pečlivé matky a otce starostlivého; ale jejich péče a starost z daleka nestačí, aby dítě uchránila ode všeho úrazu. Pozorujte rodičové, život nedospělých dětí svých; přemnohá nebezpečí hrozí jim, často snad stały již dívky vaše na pokraji záhuby, vy trásli jste se již o život jejich — a hle! dívky vaše zůstaly bez pohromy ani o nebezpečí nevědouce. To anděl strážný ochránil je, mluvily rty vaše.

Ze zkušenosti vypravují se mnohé příklady zvláštní ochrany andělské. V r. 1843 právě v oktávě sv. andělů strážných přihodila se následující událost v Aigenu na řece Innu. Muž jeden zaměstnán byl srovnáváním vysoké hranice dříví. Byl právě hotov a chtěl odstraniti řebřík, jehož při práci potřeboval. V tom sesul se brah a zasypal malé dítě, dívku v stáří as dva a půl roku, která vedle brahu sobě hrála. Polekání rodiče spatřivše, co se stalo, v úzkosti své vzývali sv. anděla strážného za pomoc. A hle! když odstranili dříví, našli dítě neporušené, vyšlo bez nejmenšího úrazu z patrného nebezpečí života. —

Anděl strážný jest nejprvnější a nejstarší přítel každého člověka. Jako kdysi starému Tobiášovi, když syna svého posýlal na dalekou cestu, anděl Rafael v podobě jinocha neznámého sliboval: Já zdravého povedu syna tvého a zdravého opět zpět přivedu, podobně i anděl strážný z rukou Tvůrce přijímaje v opatrování dítě na počátku jeho života slibuje svému Stvořiteli: Já zdravé je povedu poutí pozemskou a pokud v mých silách bude, neporušené je přivedu až ku branám věčnosti.

Již od kolébky jest anděl věrným přítelem a ochráncem dítěte; proto také vypravování o sv. andělu strážném jest dítkám tak přístupné a milé. Nezapomínejte a nezanedbávejte toho zvláště vy rodičové. Jest to spolu krásný prostředek v rukou vašich, kterak byste dívky své vedli k nevinnosti a všemu dobrému. Často jim to připomínejte a vypravujte, že stále kolem nich nalezá se duch ten dobrý, který je chrání, je miluje, který je svědkem každého jich skutku a slova a který z toho se raduje, jestliže v dobrém a v ctnosti prospívají. —

II. *Sv. anděl strážný chrání nás i v dalším životě našem, oni k dobrému nás povzbuzují a před hříchem nás varují.* Ta doba šťastné mladosti rychle uplyne; brzy rozvíjí se u člověka rozum i síly tělesné. Rozumem ozbrojen má bráti se již sám tímto životem; poznává tu již povinnosti své, poznává Boha, svého Tvůrce, jeho vůli svatou a svůj věčný cíl a povolání. Světlem na pouti té životní má mu býti sv. víra a učení Kristovo, od tohoto světla víry nemá uchýliti ani na pravo, ani na levo. Než silou téměř neodolatelnou vábí jej k sobě svět a zlé náklonnosti odvádějí jej od Boha. Před ním jest ctnost a hřích, volba často přetěžká. Často spatřujeme vyobrazenou činnost sv. anděla strážného v takovémto okamžiku. Na obraze spatřujeme jinocha neb dívku, po pravici stojí anděl, který ukazuje svěřenci svému cestu k nebesům. Z druhé strany v pozadí stojí svůdce ďábel, který člověku ukazuje jinou cestu, ukazuje jemu svět v nejkrásnější jeho podobě. V té chvíli sv. anděl strážný vážně domlouvá svému svěřenci, v duši jeho ozývá se výstražný hlas: Před tebou jest ctnost i hřích, život věčný aneb věčná smrt. Vol sobě ctnost, vol sobě život věčný, abys živ byl stále v lásce Boží a jednou v nebi věčně chválil Boha ustavičně. Blaze tomu, kdo slyší tento hlas svého anděla a nevinnost zachová sobě až kn cíli pouti své.

Než mnohý sveden klamným leskem světa a hříchu nedbá výstražného hlasu svého anděla, opouští jej i cestu ctnosti a novému vůdci život svůj svěřuje. S pláčem pozoruje to anděl, kterak svůdce ďábel svěřence jeho vede v jistou záhubu. V životě lidském spatřujeme často, že přítel věrný, jestliže za dobrou jeho radu, za jeho pomoc a dobrodiní toliko nevděkem jemu se splácí, bývalého přítele svého opouští a jej sobě samému zanechává. I anděl strážný rmoutí se, jestliže duše jemu svěřená v náručí hříchu svévolně se vrhá; s pláčem odchází od svého svěřence, ale ne aby jej zcela opustil a sobě samému zanechal, ale odchází před Boží trůn a tam neustále svolává Boží milosrdenství a milost na duši ubohou. A když hříšník z hříšného opojení se probudiv k Bohu se vrací, jest radost andělů strážných dle slov Spasitele větší nad jedním tímto hříšníkem pokání činícím, než nad 99 spravedlivými, kteří pokání nepotřebují,

III. *Zvláštní péči věnuje sv. anděl strážný*

svému svěřenci v hodině jeho poslední, na níž všecko záleží — šťastná aneb nešťastná věčnost. Písmo sv. líčí nám smrtelnou úzkost božského Spasitele na hoře Olivetské. Spasitel viděl v duchu svém všechny muky, které podstoupiti měl, viděl v duchu množství lidí nehodných, kteří přes všecku lásku jeho setrvávají v nevěře a v hříších svých a pro něž nadarmo téci bude jeho krev a to vše tak velikou bolest a úzkost způsobilo duši Jeho, že pot krvavý zbarvil Jeho obličej. V této úzkosti Jeho sesílá Jemu Otec nebeský anděla, aby Ho posiloval.

A podobně sesílá Bůh neviditelně sv. anděla strážného k bolestnému lůžku umírajícího křesťana, aby jej posiloval. V té chvíli důležitě, kdy sevřeno jest srdce věrného křesťana úzkostí smrtelnou, kdy při vzpomínce na mnohé hříchy a poklesky své leká se o svou budoucnost, v té chvíli anděl strážný neopouští svého svěřence, ale neviditelně stojí při něm a jej posiluje. On připomíná jemu milosrdenství Boží, vede jej k tomu, aby hříchů svých upřímně želel, u božského Spasitele Krista Ježíše odpuštění jich vyhledával a aby do vůle Boží se odevzdal. A šťasten jest křesťan, který zvlášť v této chvíli poslušen jest vnuknutí sv. anděla strážného. Opouští jej sice veškerý ten svět pozemský, loučí se s ním jeho přátelé, opustiti musí i to tělo své, ale duši jeho bere v ochranu svou anděl jeho strážný, provází ji až před trůn Boží a zde odevzdává ji opět do rukou Stvořitele, který ji péči jeho svěřil, zde přimlouvá se za ni a věčnou blaženost jí vymáhá.

Přijímejme s vděčností tuto zvláštní pomoc, kterou dobrotivý Bůh nám v slabosti naší skrze svaté anděly strážné poskytuje. Vzávejme každodenně tyto neviditelné ochránce své za pomoc ve všech potřebách duševních i tělesných. Pilně dbejme vnuknutí jejich a varujme se všeho, čím bychom je urazili, je od sebe zapudili. Bůh sám napomíná nás slovy písma sv.: Šetřiž ho a poslouchej hlasu jeho, aniž se domnívej, že by směl potupen býti. (II. Mojš. 23, 21.). Ten sv. anděl strážný jest stálým svědkem skutků našich zde na zemi, on bude však také svědkem našim u soudné stolice Boží a běda bylo by nám, kdyby tam musel býti naším žalobníkem. Zvláště pak až přiblíží se hodina našeho rozloučení se světem tímto, tu zvlášť dovolávejme se jeho po-

moci a ochrany a podrobujme se zcela jeho vedení, aby uvesti nás mohl na místo, které připravil Bůh všem věrným služebníkům svým a abychom tam s ním a se všemi svatými a vyvolenými Božími Boha věčně chváliti mohli. Amen. J. Š.

Promluva

nad rakví náhle zemřelé stařenky.

Konal Fr. Seyvalter.

„Buďte připraveni, neboť nevíte dne ani hodiny.“ Mat. 25, 13.

Krásné vzešlo slunko na blankyt nebeský. Rolník opouští příbytek svůj a každý spěchá k denní své práci. Za krásného jitra všude jest zřítí radost, veselí; všude čilý, nový život — když tu z nenadání s věže velebného chrámu našeho zavzní smutný hlas umíráčku, který všem truchlivou oznamuje zvěst: „Zemřela, zemřela.“ A nyní zastaví se chodec v kroku svém a slunko jasnou tvář svou skrývá za šedý mrak, — lid vychází z příbytků svých, slyšeti jest šepot a z úst jednotlivců vychází hlas, že náhle skonala starostlivá matka, milá naše sousedka, úpřímná katolička. — Ještě večer viděli a mluvili s ní mnozí před příbytkem jejím, ještě večer byla svěží mysl její, — tělo její živo; — večer učinivši obyčejný pořádek svůj a vykonavši obvyklé své modlitby, ulehla na lůžko své; ulehla, — aby více nepovstala. A dnes stojíme zde u rakve její, dnes stojíme zde nad jejím hrobem otevřeným, — dnes klademe ji v chladnou zemi, a ona jako na rozloučenou, jako dědictvím zanechává nám zde slova Páně: „Buďte připraveni, neboť nevíte dne ani hodiny.“

Ano, na smrt máme pamatovati vždy, na ni máme vždy býti připraveni; neboť nic není tak nejistého jako smrt, ničemu se nedivíme tak, jako když dnes vidíme člověka zdravého a zítra mrtvého k hrobu jej doprovázíme. Hodina smrti přijde jako zloděj — jako zákeřník, — který neoznamuje čas příchodu svého, ale plíží se tajně, nepozorovaně a ukrádá, bere, — hubí a ničí vše, co vzácného a drahého, co milého jest. Proto musíme vždy a dobře na smrt připraveni býti, — ne tak jako pošetilé panny, které ženicha čekajíce, neměly dosti oleje v lampách svých a pře-

kvapeny byvše náhlým příchodem ženichovým nevesly do síně hodovní, zavrženy jsou od tváře jeho. — Smrt neptá se, zda-li člověk mlád či stár, zda-li vykonal již úkol svůj zde na zemi; nikoli, — kam ona vztáhne ledové rámě své, tam vše zmirá, vše hyne a nikdo nemůže se jí ubrániti, žádný před ní skryti, žádný ani za poklady veškerého světa nemůže se vykoupiti. Sv. Tomáš Kemp. měl bratra, který mnoho si zakládal na krásném domu, jež si byl vystavěl. I pravil mu jednou jeden z jeho přátel, že dům ten má velikou vadu. „A jakou,“ tázal se onen kvapně. „Tu“ odvětil tento, „že jsi dveře nedal dobře uzavřiti, aby smrt do něho nevěšla a tebe jednou z něho neodnesli na hřbitov.“

Jak rozličné jsou stavy a povolání, jak rozličná povýšení, cti a sláva jednotlivců v celém pokolení lidském — a snad ani dva z nich nebudou tak si podobni, aby ve všem úplně se srovnávali; — v tom však srovnáváme se všickni, ať to chudšas s mošnou žebračkou anebo král v lesku démantovém, — ať to dítko nerozumné anebo mudrlec světoznámý, — v tom srovnáváme se všickni, že zemřeme. Proto nač chlubit se slávou a důstojenstvím, nač vynášeti se jméním a poklady, když neuprosná smrt jedenkrát odtrhne nás od toho, k čemu duši i tělem tak jsme byli přílnuli. — Filip, král macedonský, choval u dvora svého pacholika, který pouze k tomu ustanoven byl, aby každého jitra při vstávání králi řekl: „Králi pamatuj, že jsi člověk, pamatuj na smrt.“ A tak i každý z nás měl by rádce takového míti, který by každého rána připamatoval nám, že to poslední den, který žijeme a večer, že noc, která nastává jest pro nás snad nocí poslední. Dnes doprovázíme sem zbožnou stařenku, a nevíme, někdo-li z nás mladších nebude zítra ležeti na marách. — Neříkej nikdo, jsem zdrav, jsem silen, jsem ještě mlád, já nezemru, „starý musí, mladý ale může.“ — Neříkej, že dosti času ještě, abys na smrt myslil, aby se vyznal z hříchů svých; neříkej, že v poslední hodině litovati chceš nepravosti svých a pravě činiti pokání. Víš, že smrt času tobě dopřeje, bys se mohl smířiti s Bohem svým? Hleďme na krále Baltazara, na Heli, Holoferna, Ananiáše a Safíru a j. v., kteří všickni smrti nečekajíce, zemřeli. Či není dosti příkladů, které sami známe ze zkušenosti své? Proto dobře napomíná nás sv. Řehoř, řka: „Jak zpozdlé to jest ne-

mysliti na smrt a ne na ni připravenu býti, když od kolébky až ku hrobu umíráme.“ Jeden za druhým opouštíme tento svět a každý mrtvý mluví k nám slovy moudrého Siracha: „Dnes mně, zítra tobě.“ — Jistý mudrlec se prohlásil, že má moudrost na prodej. Uslyšev to král Dionysius, a žádostiv jsa zvěděti, co by tím minil, vypravil k němu dvořana, aby moudrost koupil. I dal mu mudrlec lístek, na němž psáno bylo: „Cokoliv činíš, čiň moudře a pamatuj na konec.“ I zalíbila se rada ta králi tak, že slova ta na všech dveřích a průchodech paláce svého napsati rozkázal, aby je všude před očima měl. A proč král Dionysius nedal moudrost tuto napsati toliko do komnaty své, anebo do své ložnice, proč dal napsati nápis ten na všech chodbách svého paláce? Nejen proto, aby nápis ten vždy před očima měl, ale i proto, aby ukázal, že smrt člověka všude může zastihnouti. Otec umírá v dálné cizině, syn na bojišti, matka u krbu domácího a dcera vzdálena jsou od svého rodiště — každý jinde. A kde asi my jedenkrát k věčnému spánku se odebereme, kdo nám to může pověděti a oznámiti? „Smrt všude čeká člověka,“ pravi sv. Augustin, ať na zemi nebo na moři, ať doma anebo v cizině. A proto na každém místě a v každý čas, — vždy a všude na ni musíme připraveni býti. Jak nerozumné tedy odkládati s přípravou na smrt — a to na smrt šťastnou. Šťastně a tudíž svatě skonati chceme všickni, — neboť „drahá jest před Bohem smrt spravedlivých.“

A nyní obraťme se ještě jednou k této rakvi, a vzpomeňme sobě ještě jedenkrát té dobré duše, která v ní odpočívá. Skonala náhle, — a jaká asi byla její smrt, jaká byla její příprava? Jsouc již stará věděla, co nadejde, — proto tak často na rtech jejích byla slova modlitby, — tak často spěchala do chrámu Páně, vyznávajíc se z hříchů svých a očistěna přiklekala ku stolu Páně, aby duše její posilněna mannou nebes, pravým to tělem božského Spasitele, Krista Ježíše. A když umdlévati počala ve starí svém, volala kněze k lůžku svému, aby ji s Bohem smířil a na dalekou cestu k věčnosti připravil. Tak s Kristem spojena, tak do vůle Boží odevzdána, čekala každý den konec svého života — smrt. A poněvadž ona zde na zemi vždy tak úsilovně toužila po spojení s Kristem, tu pevně doufati můžeme, že tento Kristus přijal ji tam na věčnosti do svazku svých

milých a vyvolených. Ona již jest v slávě věčné, ona již vkročila branou ze života vezdejšího do života věčného, nás to ještě očekává: proto hledme dobrou pojistiti sobě budoucnost, — smrt tichou a pokojnou, a po ní věčnou blaženost. Prosme Marii, matku milosti, aby nedala nám zemřiti bez lítosti, — prosme i svého sv. anděla strážného, abychom ve svatém obcování setrvali do skonání, a každému z nás ať vyplní se zbožné jeho přání: „Poslední ať jsou slova má: Ježíš, Josef, Maria.“ Amen.

Užitečnost zpovědi.

(Podává J. Pazderka, far. v Kateřinkách u Opavy.)

„Známost dobrého a mravného člověka, dí Chateaubriand ve svém „Duchu křesťanství,“ již v ustanovené svátosti znamenáme, dokazuje, že ten, jenž srdce lidské tak dobře znal, jedině onen býti může, jenž je učinil.“

Tato správná myšlenka platí obzvláště o spasitelném ustanovení zpovědi, jejížto nesmírná dobrodlní vše daleko převyšují, co o ní říci možno.

A předce na nic se nečiní prudčí útoky, než na tuto vznešenou svátost, jež každodenně slabého člověka s Bohem znova spojuje a posilňuje, smutného a nešťastného potěšuje, zaslíbeného osvěcuje. Ostatně jinak býti nemůže. Dobré nemá urputnějšího nepřitele nad zlé; ctnost by byla všudy a vždy ctěnou královnou, kdyby nepravost, ona vítězoslavná lupička trůnu, místa jejího nezaujímala.

„Chcešli věděti, který ze všech článků víry a úkonů křesťanských podivu nejhodnější jest, popatr jen, kterému se lidé nejvíce rouhají; pěna otí uzdu.“ (Nicolas Etudes phil. chap. 16.)

Co pak zpovědi se týče, můžeme říci, že, majíc své utrhače, i četné chvalořečníky, a to i v táboru jinověrců a bezbožníků má. Tak pravdivé jest slovo písma sv., že nepravost sama se obelhává.

Píšeť Leibnic: „Jeli v náboženství křesťanském něco krásného a lásky hodného, jest to jistě zpověď, již se i Číňané a Japonci podívovali.“

„Kolik náhrad nespravedlivého statku působí zpověď u katolíků!“ volá Rousseau.

Dle Voltaira jest zpověď mocnou uzdou,

jež od nepravosti zdržuje, jmenovitě od tajných hříchů, a srdce zaštim zraněná k smíření nakloňuje.

„Všeci lidé, i mudrci jakéhokoliv ostatně smýšlení, považovali svátost pokání za nejsilnější překážku nepravosti a mistrovské dílo moudrosti“ dí Chateaubriand.

Odkud to tedy, že tolik lidí nechť a lhostejnost k zpovědi má, ač jest bohatým pramenem útěchy, pokoje a čistých radostí, pro něž i od jinověrců a bezbožníků se vychvaluje.

Není těmto lidem třeba světla? Ach nedostoupila slepota jejich vrcholu, ana nepravost tu vlastnost má, že toho, jenž se jí oddal, oslepuje. Nepotřebují síly a podpory? Ach, která slabost může se rovnatí jejich slabosti, co se jich náruživosti zmocnily? Není jim třeba útěchy? Kdoby to řekl? Bože můj! Kde jsou oči, jež by pro ně bohaté slzy byly neprolévaly a posud necedily, kde srdce, ježto by bylo nelekalo a tak dlouho nesténalo, až tlouci přestane.

Ale kde najdou to světlo, tu sílu, tu útěchu? Ve sv. zpovědi. A naleznouce seznají a uznají, že třeba jest, aby se s touž horlivostí k této svátosti utíkali, s kterou před ní dříve prchali.

I.

Co divno jest, jak lidé, odřekše se Boha a náboženství, až hrůza pomatení a nedůsledni jsou. Dokud byli věrnými křesťany, a křesťanství více skutky než slovy vychvalovali, zvláště pak, dokud často a rádi k sv. zpovědi chodívali, všechno jejich chování v nejlepším bylo pořádku. V duši jejich svítilo jasné, opravdu Božské světlo; víra jejich byla nepokalená a ne napadlo jim za nedostatečnou ji míti, jako ji nyní mají, aby snáze hřešiti mohli.

Ať sami řeknou, zdaž to světlo, ježto je bezpečně skrze úskalí vodívalo, pramenem čisté radosti a hlubokého pokoje pro ně nebylo; a zdaž ten pokoj a ta radost nebyly šťastným ovocem sv. svátosti, jež jim světla a štěstí přimnožila, kdykoliv k ní přijali.

Ať sami řeknou, kdy jim toho světla ubývatí počalo, a kdy jim konečně zhaslo, neli tehda, když se jeho ohniska straniti počali a konečně je opustili? Tu se pak ukazovaly a to hojně: lehkomyšlnost, neprozřetelnost, nerozvážlivost a všeliké odpory, tu se duch jejich, od přirození roz-

umný a správný, zkazil a zvrhnul, tak že všeliké z chytralosti a nesrovnalosti za pravdu měli a v nich tím urputněji se zářivali, čím více se s proudem nepravosti a bludu pouštěli. Kdyby se byli hned z počátku vzpamatovali a k prameni světla se navrátili, snadno by byli poznali, jak liché a daremné jest, co se jim za moudrost života vtírá.

Poznání, jehož člověku nesmírně třeba, jest tedy v této vznešené svátosti, jež pro člověka ustanovena jest. Blížili se jí, sprovází jej moudrost na všech cestách jeho: pakli se jí vzdaluje, opouští jej a chování jeho není než směsice nápadných a odváživých hloupostí.

A jinak nemůže býti. Co pak činí člověka, jenž jeho víry svrhnul, slepým? Neli náruživostí, jimž se oddává? A neumírají-li tyto náruživosti ve svátosti pokání? Najdi jiné místo, ježby jim záhubnější bylo a více je potíralo, nežli zpovědnice! A co ještě činí člověka takového slepým? Neli svět s vírem her, roztržitosti, cti, marnosti a všeliké pošetlosti? Než co jest svět se všemi marnostmi pro pravého kajcníka, jenž nábožně a zkroušeně u nohou zpovědníka klečí? Nenilž pro něho, jakoby ho nebylo? A co ještě činí nevěřícího člověka slepým? Pochlebníci, nevěrní přátelé, jimžto jest úkolem, oloupiti ho o světlo pravdy a udržeti ho se sebou na cestě nepravosti. Chceš hledati pochlebnictví u zpovědníka? Jaký pak pochlebník jest ten, který nám pomáhá odkryti naši bídu; a nejen ji odkrývá, nýbrž i ukazuje, z jakého pramene se vyřínuje, jak daleko pokročila a jakými následky nás ohrožuje?

Co konečně ještě hříšnika činí slepým? On sám. Hříšník bojí se poznati sebe; a by se nepoznal, štítí se světla, samoty, mlčení a všeho o sobě přemýšlení; čím méně na sebe myslí, tím šťastnějším se cítí.

Ale jaká náhlá změna, když se rozhodne hledati ve sv. zpovědi nevinnost a radost! Sotva že přistoupil, valí se se všech stran proudy světla a mění jeho myšlenky, city a náklonnosti, tak že myslí jiným člověkem býti. Jest mu jako sv. Pavlovi, když na cestě do Damašku, raněn byv slepotou na slovo kněze Ananyáše náhle zraku nabyl.

Kolik nevěřících aspoň takových, kteří se nevěřícími staví, našlo by na místě sv. světlo své ztracené víry, kdyby před

knězem poklekli a se zpovídali, místo aby téměř vždy bez užitku v lehkomyšlné a tvrdošíjné hádky se pouštěli! Ať tak učiní a přesvědčí se, že, klekouce nevěřícími, povstanou věřícími.

Jednoho dne navštívil znamenitého kazatele (Bourdaloua), světák, jenž jak pravil, vysvětlení některých kusů sv. náboženství sobě temných vyhledával. I chtěl započítí pravidelnou hádku, an dobrý kněz ho předešel řka: „Milý pane, jsem srozuměn, abychom o věcech náboženských mluvili, dokud vám libo, ale napřed prosím se vyzpovídejte!“ — „Ale pane!“ bránil se přichozí. „Zpovídejte se, prosil kněz, potom budeme rozmlouvati.“ Vřelými prosbami nábožného kněze přinucen klekl cizinec, zpovídal se a aj jasné světlo padalo v duši jeho; byl až k slzám pohnut a blažeností proniknut, již si vysvětliti neuměl. Když zpověď skončena byla, řekl mu zpovědník: „Teď, milý příteli, budeme rozmlouvati.“ „Hádati se, tázal se on, padna mu okolo krku, ach kterak bych se mohl hádati, any slzy mé svědčí, že se mi víra vrátila!“

Následujeme tohoto kajícího a šťastného hříšnika a poznáme, ano se v nás jako v něm světlo pravdy znova rozsvítí!

(Pokračování.)

Med lesní.

(Dokončení.)

S r p e n.

Úmysl můj jest nyní celkem pevný. Po dlouhém trapném přemýšlení a modlení radostný ve mně vznikl náhled, že mi jest jíti do Španěl. V tom odpočívá duše má. I v kostele utěšená, sladká domluva mi radila, abych šel — Bůh že mi dal oko a fantasií a velkou lásku k Španělsku. Jest prý to znamením, abych tam cestoval, jako veliká náklonnost povoláním jest, hlavně kde okolností tomu dovolují. Mohu prý vydáním denníku o své cestě mnohou pravdu pověděti a i těmi pohnouti, při nichž dosud nebylo tak možno. A přec pod touto radostí vine se jako had pod záhonem květin starost, že skutek ten hříšnou lehkovázností a ďábelským zaslepením by býti mohl. Možno, že moje podivně sestrojená individualita zvláštního života způsobu si žádá, jsouc k tomu určena,

možno však též, že v těchto prázdninách přísný pracovitý život vésti, peníze a čas v hromadě držeti mi jest.

Analogie předmětů a událostí smyslných s morálními není pouhým vláskem duševnosti ve smyslnosti, nýbrž v podobě formy spočívá zároveň příbuznost substance. Ku př. světlo jest odznakem božské pravdy, křesťanství, ba samého božství, ale světlo smyslné chová v sobě cosi jestoty onoho, nejsouc pouhým obrazem; při světle mnohé zlořády nebuji, vyčkající jako noční zvěř noci; duše, v níž malomyslnost, úklady a reptání proti Bohu přebývá, více bude pochybovati ve tmách, než za světla. — Čistotnost a její protiva obrazy jsou cudnosti a její protivy, působice na ni bezprostředně; velmi čistotní lidé nesnadněji dopustí se necudnosti.

R í j e n.

V posledních dnech neobyčejně jasně poznávám, že veškeré mé nadání a bytí říši Boží úplně jest nepotřebno a že vše, čemu tím prospívám, milosti Boží mně k užitku daruje. Já pak že Bohu nižádné neprokazuji služby. Bůh-li mne dnes zemřítí neb zblběti povelí, věc Boží žádné nevezme škody.

Co snad vykonati mohu, úradou Boží jinak se nahradí. Těší mne velmi, že jsem náhledu tohoto se dodělal. Jest to dar Boží, jenž mne dalšího omilostnění hodnější činí, darovaná pravda, jež pokoru v sebe zavírajíc, k ní nabádá.

L i s t o p a d.

Písmo sv. (I. Cor. 11. 10.) žádá, aby žena při službách Božích znamení moci na hlavě měla (zastřena byla) pro anděly. Co dále o tom jsem četl, umělý a patrně nepravý jest výklad; praví se, že anděly rozumí se představení církve. Zdá se mi, že závoj ženského pohlaví mnohem hlubší do sebe má význam, jen porozuměti ne umíme. Právě sám apoštol ve v. 15., že dlouhé vlasy ženiny plodem jsou snahy přírody, ji zastříti. Jest pak pravidelným a týmž zůstávajícím zjevem, že mrtvoly ženské, jež náměsíčníci vidí, závojem jako španělská mantilla po obou stranách hlavy splývajícími zakryty jsou, obličej pak pouze jest prostý. Zdá se, že starověk úplně měl toho jistotu, že andělé pohledu na nezakalenou hlavu ženy nesnesou. Neboť

staré listiny vypravují (viz: Život Mahomedův od Veila p. 43), že žena Mahomedova o jeho andělských zjevích tím se přesvědčila, že, strhnuc s hlavy závoj, se jej tázala: vidíš ještě anděla? On pak odpověděl: nikoli. Tu odvětila Chadidja: Při sám Bůh, nebyl to ďábel, ale anděl. Kniha Jasom Al Ujun podotýká: Chadidja věděla od Varaky, že anděl před nezahalenou hlavou ženskou zmizí, ďábel však že dobře pohled ten snese. Varaka pak byl dříve židem, pak křesťanem a knězem a strýcem ženy Mahomedovy.

P r o s i n e c.

Odevzdávám dnes poslední arch tiskový svých legend. Zvláštní milost a laskavost Boží byla s dílem tím. Spis ten nejkrásnějším jest zjevem mého života, ježto před povstáním svým mile ve fantasii mé vzkvetl a květ ten neopadl jako tisíce jiných hluchých plánů, nýbrž plodem se stal dokonalým. Práce sama pouze několik dní byla obtížnou, oproti mnoha hodinám rozkoše poetického tvoření a nyníjší vroucí radosti dokončení. Cítil jsem, jaký mi tím Bohem dán dar. Ach, kéž většího ještě se mi dostane daru, abych se totiž prací svou ušlechtil, u svatosti zrál. Obávám se, že tak jsem vyschlý a neplodný, že legendy moje mnohem méně ve mně křesťanského ovoce přinesou, než ve zdravé mysli mnohého mého čtenáře.

Tyto dni napadla mne divinaturní myšlénka: „Jeť ti ovšem dobře, ale vinou tvou jest, že nemáš žádných strastí. Kdybys měl křesťanskou lásku, přinesla by ti starost, námahu, bolest a i odpírání k vůli bližnímu. — Toť pravda. Neměl bych ku př. přebytku, kdybych byl štědřejším; a znamenitý kazatel P. R. jest zcela chud při nadlidské své námaze, moha co kněz světský pohodlnějšímu oddati se životu. Ale, ach, co pomohou nejkrásnější myšlénky, nestanou-li se skutky! Tichý a věrný život nižšího povolání lépe by mi snad svědčil, než tisícera bliskavice skvělých nápadů.

Vánoce. Ty, milený dne, více jsi než vzpomínkou; tuším zřejmě, že dny takové slaví i v nebesích; jsou pak dny milosti, kdy jiná, neobyčejná atmosféra zemi obklopuje. I Bůh a nebeští jeho duchové skýtají nám starým dětem dary vánoční, jako rodiče svým malickým. Co mně Bůh dnes udílí, jest důvěra v Ježíše Krista,

že radu zná pro zamotaný život můj. Když jsem byl na hrubé, přemýšlel jsem o tom, kterak obyčejní lidé jsou šťastni; mohou pokojně a utěšeně zpověď ze svého jednoduchého života složit, přijímajíce návod; zvýšená nábožnost jest jim čistou rozkoší; pro mne však, člověka stupňovaného, daleko obtížnějším a nerozluštělnějším jest nabytí míru. I vznikla ve mně odpověď: Bůh věděl si rady pro velkou bídu celého světa, pomoha v moudrosti a dobrotě své sesláním Syna svého nekonečně: naleznout on i pomoc pro jednotlivce, jako jsem já. Já pak že nemám se nechat přestrasití tím, co jsem myslel a si přál. Bůh neodpuzuje se důvěrou a doufáním, jako štěstí pozemské; ba důvěra a doufání jest mnohdy Božím darem, jeho slibem.

Povaha náboženství v Americe.

Z francouzského podává A. K.

(Pokračování.)

Tací jsou předkové nového Anglicka, lidé to, jimž byla bible zákonníkem náboženským i politickým; byli to lidé udatní, podnikaví a vytrvalí, jimž bylo bojovati se všemi překážkami; byli to nejvíce vzdělání lidé, již sotva že pole oseli, zakládali školy a university, nebyli kupci nýbrž apoštoly idey náboženské a národní, kteří se domnívali býti k úřadu povolání a kteří s jakýmsi sektářským nadšením a s předtuchou na budoucí velikost národa svého oddávali se tomuto úřadu. Zbývá nám tu říci, že ač zásada náboženská překročila tu mezi pravých a ač se ocitla na protějším kraji, přece jim přináležejí čest, že oni prvními byli, již uměli užiti svobody svědomí a práv politických. Jejich poblouzení a chyby nebudou nám nikdy brániti, abychom neuznali jejich zásluh lidských a křesťanských. Nejmenší z těchto zásluh jest šťastný výsledek jejich podniku. Vystěhovalci, kteří za nejprvnějších 30 let přišli do Nového Anglicka, páci se na 21.200 a peněz na milion tolarů utržených za prodané jim pozemky. Jejich potomstvo tvoří nyní obyvatelstvo čítající více než 2 miliony duší; skoro také takový počet udává se puritanů, kteří se vystěhovali z nového Anglicka do Států Západních a jižních.

Dříve než pozorovati budeme onoho náboženského ducha, kterak odráží se v za-

konodárství americkém, obraťme na několik okamžiků zřetel svůj na počátek jiných též důležitých osad. Osady, které se rozprostírají podél Atlantského moře, od Húdsону až k Floridám, měly za své první obyvatele lidi, jichž povaha se značně liší od puritánů severních. Tito jsouce původu anglosaského náležející ku třídě střední, učinili si zde vlast dle svého názoru, podrževše jednoduchost mravů, rovnoprávnost ve všech třídách jakož i způsob vlády čistě demokratický. Osady ostatní původu výhradně normanského a aristokratického vyhledávaly svou slávu v jakési nadvládě duchovní, ve vznešeném rodu, v ušlechtilé povaze a nepodržely-li v novém světě svých výsad, přec dodržely mrav dobrodružného ducha své mateřské vlasti. Majetníci velkých statků jakož i páni mnoha otroků provozovali nad menšími držiteli moc neobmezenou a tak snadno soustředili moc politickou ve svých kruzích. Čas sloučení všech osad ve vládu společnou a demokratickou a nedávné zrušení otroctví nemohly posud různost původu odstraniti mezi rytíři poledními a nevzdělanými nešlechtici severními, mezi potomky plemene podrobených. Stará neľibost, povzbuzena novou záští a obapolnými útržkami trvá po dnes a nyní hořčejí se vede než kdy a dostoupila stupně velkého sporu, kterýž jih od severu dělí a může se v společenské krizi státi povážlivým pro zachování jednoty. Protiva povah a mravů zmizela by, kdybychom porovnali pouze život náboženský na jihu a na severu. Není tu jedna víra, ale jednota v smýšlení. Duch náboženský na jihu, aniž by měl radikální odrůdu jako na severu, máť všecku moc, za kterou povděčen jest též příčině, totiž pronásledování.

Virginie první ze všech osad nebyla založena od vybočovanců, nýbrž od bohatých kupců a velkých vlastníků. Pokojný tento počátek zachránil ji před návalem nepokojů náboženských, které otrásovaly někdy zemí anglickou. Církev národní či biskupská byla zřízena podle principu a dle práv proti jinověrcům nerovnoprávnou nesnášlivostí náboženskou se udrževším. Vstupiti do této osady bylo zapovězeno pod nejpřísnějšími tresty katolíkům, quakerům, puritanům a všem jinověrcům. Žid, vstoupil-li na půdu osady Virginské, stal se hned otrokem. Vykonávání povinností církevních a súčastnění se při obřadech, tak zvaných svátostech,

jest zákonem poručeno a velkými peněžitými tresty ohraženo.

Když se Holanďané ponejprv r. 1614 na půlostrově usadili, kde nyní město Nový York leží, přinesli sem sebou zákony náboženské a politické. Zákony svými otevřeli bránu všem utečencům protestantským z Evropy a sice z Anglicka, ze Škotska, z Francouz, z Italie a Německa. Jejich sousedové, přísní puritánové, vysmívali se jim pro takovou snášelivost, tak pravil na příklad jeden jejich herec na jevišti: „Jsem učitelem a choi se s Vámi pane dorozuměti a založíme čtyři nová vyznání v Amstrdámu“ (tak jmenoval město Nový York.) Jestliže zájmy náboženské nepřispěly k směsici všech těchto vyznání a národností, za to hojnou měrou přispěl k tomu obchod. Živel Hollandský časem pohlcen od živlu anglického; řeč a obyčeje zanikly, ne ale náboženství, které se až na naše časy udrželo u jistého počtu potomků prvních osadníkův.

(Pokračování.)

Klenovec.

Vypravuje Jan Nep. Ráž.

(Pokračování.)

Hoch se stíhl a unavením usnul. To bylo dobré znamení, spal večer i po celou noc klidně, až k ránu se mu zdálo, že vápenice hoří a z plamene čouhá opálená tvář otcova. Vykřikl a probudil se. Byl již bílý den. Matka i kovářka seděly u jeho postele, otec vyšel někam poohlédnouti se ve chlévě a poručiti chase, aby se došla podívat na místo včerejší nehody. Sám tam stůj co stůj jíti nechtěl. Nechtěl se sejíti s Martinem, kterého by, ač nevěděl proč, byl tak nejraději na lžici vody utopil. Václav mu dosud ničeho neřekl a on se také po ničem neptal, ale jakési tušení měl, že by vápeník pokárání zasloužil; proč a zač vysvětliti si nemohl, proto se mu raději vyhnul.

Čeládka se rozešla tam, kam jí rolník kázal a on vrátil se do světnice. Bylo venku práce dosti, ale jemu se jaksi z domu nechtělo, věděl, že jediný syn jeho není zdrav a to dostačilo mu, aby ustál a ohlédl se po něm. Co by bylo po všem, kdyby Václava nebylo.

Hospodyně i Andělice stály již u postele, když hoch vykřikl a tázaly se ho

po příčině. On se jim také netajil. Vykládal jim svůj ošklivý sen a končil právě, když otec vcházel, tak že tento ještě poslední větu zaslechl.

„Oheň ve vápenici a já v ní uhořel;“ toť podivné rozumoval Klenovec dobře věda, že vápeník ani netopí. Dále se neptal a když ho Andělice ujistila, že minulo všeliké nebezpečnoství, rozhodl se vyjít do polí, aby přišel na jiné myšlenky.

Slunéčko svítilo a hrálo až milo; kdo včera sena neuklidil, spěchal dnes, aby zmoklé rozhodil a dosušil. Potkáváje sousedy, musil vyslechnouti, jak mu závidějí, že on seno své má již doma a jim že se pokazilo. Což ale dbal on dnes o seno, jemu ležela v hlavě vápenice. Podivno, tak velký statek, měl všeho na něm hojnost a teď se mu zdálo, že přece něco ještě mu chybí. Ano, vadila ani ne tak chyběla mu prožlукlá vápenice a ještě více nežli tato majitel její — vápeník Martin. Ale jak se ho zbýti! Vápeníci neprodá a kdyby mu za ni dával polovici zděděného statku. Znal Martina jako sama sebe. Znal ho, proto že dobře cítil, jak mu ublížil a to bývá obyčejně, že ublížil-li ti někdo, pak tě ještě k tomu nenávidí. Jest to snad stud nad činem bídným, který se zvrhá ve zřejmé nepřátelství, či chce zlé srdce udusiti výčtku svědomí? Kdož to rozluští? Tak cítil i Klenovec. Rolník, který neodbyl jediného žebráka od svého prahu, zanevřel na chudinkého, nepatrného vápeníka jen proto, že se opovážil poslati mu špatné vápno a tak vydati ho posměchu obce. Zub za zub myslil a tak to šlo dále. Stíhal chudáka a ztrpčoval mu postavení jeho již dosti trpké. Nenáviděl ho a nelekal se žádného činu, který by byl měl za výsledek odstranění vápeníka. Tak někdy vašeň lidská zapominá se a předstírajíc zájmy malicherné vyvozuje z nich mnohdy činy hrozné; msta lidská nezná často mezi a ničic nepřitele ničí sama sebe. V takové náladě byl Klenovec. Ale hnedle se vzpamatoval; byl to jen okamžitý záchvat a ten ustoupil v čas pokojnější mysli. Co mohl začíti? Tu bylo třeba jen vyčkati času, který rychle vše mění.

Co takto v nitru starého Klenovce vše se proti Martinovi bouřilo, děl se v nitru mladého syna jeho pravý opak. Cít jeho dosud nezkažený nutkal ho, by ujal se utlačené chudiny, aby tak nahradil,

v čem otec pochybil. Leč jak začít? Dosaď ničím nevládl a ničeho neměl, musil dobrá předsevzetí svá uschovati v duši své až do té doby, kdy bude moci jich vykonati. Tak ukrýval si Klenovec své zašti pro budoucnost a Václav ukrýval si opět svá dobrá předsevzetí. Nemoc jeho se v brzku obrátila k lepšímu. Nastuzení nebylo tak veliké a za dva dni opouštěla Andělice statek jsouc hojně obdarována od hospodyně za vyléčení Václavovo.

Klenovec se vápenicí stále vyhýbal, měl-li v té straně jakési řízení, posýlal tam Václava, nebál se, že by se vícekrát u Martina zastavil a byť i šidla padala; tolik věděl, že mu vápeník chut k podobným návštěvám odňal. Václav sice Martina nehledal, ale také se ho zrovna nebál, ano možno říci, že by si byl přál se s ním venku sejít; měl se ho tolik tázati, že by bylo dobře s ním pohovořit. Co však počít? Tam jíti nechtěl a starý z boudy časem ani nevyšel. Místo starého viděl ale častěji jeho vnučku. Ta se mu ani dost málo nevyhýbala, ano jak se zdálo spíše ho hledala, a tu se za řeči její jednou dověděl, že jest dítě po dceři vápeníkově a že ji říkají Zuzanka. Jak do vápenice přišla, nevěděla, ani nevěděla, kde matka její zemřela aniž co jiného. Tak vida myslil si tu Václav, děd jest vtělená nevlidnost a přece toho nedovede, aby se děvče lidí štitilo, jak snad on by si přál. Za nepatrných změn rok po roce ubíhal a z Václava rostl jiných svižný jako prut. Václav rostl, co zatím otec i matka se klonili a scházeli. Zuzanka se vyvínovala v pěknou holčinu, jen na Martinovi a staré kováře zdálo se, že čas jim nemůže ublížiti.

Často to počalo Klenovcovi i ženě jeho dělati starosti, jak asi Václava opatří, jakou nevěstu mu vyhledají. A podobných starostí dostavovalo se vždy hojnost; vždyť jim každou chvíli přišel ten či onen se vzkazem, že ví o nevěstě s velikým věnem, k tomu že jest učiněné dobrotisko, jak bude panímanu i pantátu na rukou nositi a mladý, že ji může kolem prstu ovinouti a tak podobně. Václav se tomu vždy jen usmíval říkáje: „Vyřiďte, až se budu chtít ženiti, že tam přijedu, ale nesmíte říkati kdy.“ Než leta ubíhala a starý Klenovec by byl rád přece jen si odpočinul. To namáhání již ho počalo nuditi a často si manželce stěžoval, že již by byl rád na výměnku, práce že ho více netěší.

To byla jedna starost, která ho tížila; druhá starost byla, kdyby, než půjde na výměnek, byl také Martin již z vápenky, sice bude synovi opláceti, co mu otec půjčoval. Ten rok měl nového čeledína. Byl jako buk urostlý a nebál se ani čtyř, neurvalý a za peníze všeho schop. Často kmitla mu myšlénka hlavou, což abych Vavřince navedl — ale hned zase zastyděl se a nedomyslí. Vavřinec za řeči od pantáty se dozvěděl, jak ho starý Martin v té vápence trápí a že by pantáta neví co za to dal, kdyby ho tam nebylo. Nevím co, veliké slovo, mnoho slibů, a nad osudem Martina jest rozhodnuto.

Bylo to zase v senoseči. Chasa vrátila se z louky domů, jediný Vavřinec a Klenovec zůstali na louce. Děvečka měla za nimi oběd přinést. Nebe bylo jasné. Nad vápenicí po skále skákala vesele kozička a Zuzanka pletouc punčochu dívala se po ní. Starý Martin odpočíval v chatě. Vavřinec ohledl se na vše strany a jako had plazil se podle stráně k vápenici. Klenovec díval se za ním, a ač mu bylo počínání jeho divno, přece ani nehlesl. Zlehounka vešel Vavřinec do chatře. Přivřel za sebou — v malé chvíli opouštěl stavení, opět se ohlížeje a bral se k rolníkovi zpět. Tam ulehnuv do kopy sena podíval se významně na Klenovce. Klenovec sebou trhl, cítil, že se něco událo, při čemž měl snad největšího podílu, třeba by byl ruky nepřiložil. Podíval se na Vavřince, viděl že má poškrábané ruce a hrůzou se mu ježily vlasy.

„Snad si pro Bůh vápeníka,“ více ze sebe vypraviti nemohl.

„I to to pantáto, já ho jen trochu stiskl — již vás zlobiti nebude, beztoho dlouholiž tu mohl ještě býti, byl vám jako z hrachoviny.“

Klenovec více neslyšel. V očích se mu dělaly mžitky a v hrudi cítil palčivost, že nebylo mu možno ani dechu popadnouti. Pojednou viděl, jak účasten se stal zločinu, viděl jeho veškery hrůzy a následky, cítil veškerou svojí nicotu a nicotu své zloby, ale bylo již pozdě. Vrahem — vrahem ze msty volalo jeho svědomí — aby to věděla žena, aby to věděl Václav! — při vzpomínce té vytryskly mu bohaté slzy na svraštělé líce.

Vavřinec ho pozoroval — usklíbl se a prohodil: „Kdyby vás člověk neznal, tak by myslil, že je vám toho vápeníka líto a za tím pláчете radosti.“

Klenovec neměl více na louce stání — vstal, vzal hrábě na rameno a odešel. Vavřínek se dal dále do práce, jakoby se nebylo nic stalo. Za chvíli přinesla mu děvečka oběd, pantáta potkav ji řekl, by snědla jeho díl sama, že nemá chuti. Sedli a jedli a obraceli i kopili pak seno dále. Zatím se slunéčko sklánělo k západu. Dlouhé stíny padaly s protější straně na vápenici a Zuzanka zavolala kozičku dolů, aby ji podojila. Než koza seběhla, vešla do chaloupky pro hrnek, do něhož by mléko nadojila. Jak se podivila, když viděla, že dědeček ještě spí. Přistoupila blíže a chtěla ho probudit, on však byl studený. Dívka leknutím div neomdlela. Začala ho omývat i když viděla, že se nehýbe, vzpomněla na Andělci, o které slyšela že pomáhá, a rozběhla ze k ní. Pro slzy nemohla ani mluvit. Sotva že kováře pověděla, proč přišla a ji poprosila, aby jen rychle k vápenici pospíšila, běžela zase zpět. Otevřela chatu, vytáhla dědečka na čerstvý vzduch a za ustavičného pláče a líbání budila ho k životu.

Klenovec přišed domů řekl, že mu není volno a nařídil Václavovi, aby k louce sešel, by lidé nelenili. Pobíhání Zuzančino a nárek její bylo slyšeti až na louku. Vavřínek si toho ani nevšímal, ale děveče a Václavovi bylo to nápadno. Poslal tedy Václav děvče k vápenici, aby se podívalo, proč Zuzanka tak si nařiká. Ta pospíšila a za chvíli byla s odpovědí zde, že vápeník leží bez sebe. Zuzanka že ho vzkřísiti nemůže. Václav se sebral a pospíšil k místu, kde Martin všecek stuhlý ležel. Zuzanka mu s pláčem povídala, jak přišedši z pastvy chtěla dědečka buditi, a onoho zatím již není mezi živými. Slunce zapadalo. Poslední paprsky jeho zlatily celé údolí a padaly též na mrtvolu ubohého Martina.

V tom bylo slyšeti těžké kroky pospichající kovářky. Došla, podívala se na Martina, otevřela mu vyhaslé oči a znaleckým úsudkem svým: „Milé dítě, proti věku není léku“ dooznala, že tu veškera pomoc lidská marna.

Vavřínek se ještě také s děvečkou na cestě k domovu podívali na mrtvého a vraceli se k domovu. Na cestě zaslechli umíráček, zvonil nešťastnému vápeníkovi, který, jak si lidé po vesnici povídali, náhle skončil. Všichni obětovali za ubohou duši jeho Otčenáš — jen Vavřínek a Kle-

novec se modlití nemohli, věděli, že by modlitba jejich byla spíše posměchem.

Rolník nemohl se toho dne již více podívat na uikoho ani na svoji ženu, mhouřil oči, blížil-li se k němu někdo, zdálo se mu, že musí každý vinu jeho v očích mu čísti. Václav se nemohl z vápenice ani vypraviti. Nevěděl, jak by tam ubohou holku s jejím velkým bolem o samotě zanechal; tak velice se mu té nešťastné duše zželelo, že přikázal staré kováře, jen aby se Zuzankou po celé tři dni mrtvolu hlídala, že jí sám její namahání zaplatí, aby byla bez starosti. Když Andělce tak zachovati se slíbila, opustil chatrč a vrátil se domů ještě s bolestnějším pocitem než oné doby, kdy ho byl nebožtík Martin tak nezaslouženě pokáral. Přemýšlel o tom, jak a co bude nyní činiti, aby vina, již vápeník na otce skládal, aspoň na Zuzance jaksi usmířena byla. Po cestě uzrál v něm ten úmysl, že otce i matku poprosí, aby se Zuzanky ujali, a ji do statku přijali, nemůžeť beztoho samojedina v chatě zůstati. Vdáli se někdy, může ji otec nějaké věno za její majetek, nenáviděnou vápenku vyplatiti a tím bude oběma pomozeno.

(Pokračování.)

DOPISY.

Z Prahy.

J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup vydal k důstojnému diecésanímu duchovenstvu tento list: Ještě pohříchu neutichly bouře, které po mnohá léta zuřivěji než kdy jindy proti církvi Boží se zdvihly. Stále ještě bojují hřích a lež v příšerném, mocném spolku proti církvi, z které prýští světlo a milost. Nevěra úsilovně bojuje proti víře, jedinému pevnému a jistému zdroji všeho lidského blaha; nevěra staré již upotřeбенé zbraně znova proti církvi ostří; chtějíc ji stůj co stůj zničiti neštítí se i sebe hanebnějších prostředků v tomto boji, jen když vedou k cíli. Především usiluje o to, aby blahodárný vliv církve ze srdcí lidských i z veřejného života odstranila; daří-li se jí to, hubí církev samu, a tam, kde k tomu nedostačují mírnější, duchovní prostředky, sahá k zřejmému hrubému násilí. Ustavičně jest samým vtěleným Synem Božím dosazená viditelná hlava církve o dědictví sv. Petra oloupena a tím též svobody i pro-

středků zbavena, aby své vznešené, veškeren svět zahrnující úloze s dostatek vyhověla. Bohužel sv. Otec jest zajatcem ve svém vlastním majetku; před jeho očima rozšiřuje se ve hlavním městě křesťanstva, ve středu pravé víry, učení bludné i nemravnost. V posledních dnech dotekla se násilná ruka i ctihodného a velezasloužilého, od papežů prostředky ode všech katolíků skytanými založeného ústavu k rozšíření víry a osvěty ve všech dílech světa. Tajná, po celém světě rozšířená, v sobě abychom tak se vyjádřili uzavřená společnost — sekta to svobodných zednářů — usiluje, a žel Bohu ne beze zdaru, o podrývání víry, o zvrácení jejich podpor, o zničení církve . . . — Nezbyvá tudíž, než abychom též my, jimž se dostalo nevýslovného štěstí býti dítkami církve katolické a znáti vznešenou nenahraditelnou cenu víry, abychom též my proti hroziícímu nebezpečení a spojeným nepřatelům na odpor se postavili, bychom zachránili a zachovali nejsvětější a nejvyšší statky lidského pokolení. Stůjmež všichni pevně pospolu a pohlížejmež k výšinám nebeským, odkud nám vzejde pomoc. Tím úžeji a úsilovněji spojmež se v mocný šik, čím méně nás mocní tohoto světa ochraňují, od nás se odvracují, pomocné své ruky nám odepírají, takže podpory jejich očekávati nám nelze. Modlitba byla vždy přemocnou zbraní křesťanů. Modlitbě děkují křesťané mnohá vítězství. Když se více křesťanů v společné modlitbě sjednocuje, tu modlitba jejich proráží nebesa; modliti mohou se však všichni, neb s námi i svatí i světice Boží se modlí. — Mezi svatými a světicemi Božími jest nám v popředí dovolávati se mocné přimlavy Královny všech Svatých, přeslavné a neposkvrněné Matky Boží, nejblahoslavenější Panny Marie, jejíž vznešené svátky v těchto dnech slaviti budeme. Ještě nikoho, kdo se k ní s důvěrou utíkal, neoslyšela; opětovně osvědčila se jako Pomocnice křesťanů v nejnebezpečnějších časech. Nad širým a dalekým světem vzešla jako jasná dennice, která všechny, kdo podle ní loď života svého řídí, do jistého přístavu pokoje a miru přivádí. — Sv. Otec, ředitel loďky Petrovy, nabádá nás, abychom i v nynějších zlých časech k Ní zrak svůj obraceli. Jako již naříditi ráčil, abychom Ji po každé mši sv. zvláště vzývali: taktéž nyní ku prosbám věřících viděl se pohnuta ustanoviti, aby v tomto roce blížící se

svátek Jejího příchodu na tento svět třídní pobožností byl oslaven. Biskupové jednotlivých diecézí mají tuto pobožnost určití na dny 6., 7. a 8. září a podobně konati, jako se koná v chrámu Panny Marie Supra Minervam v Římě. Aby úcta Panny Marie, které nevěrci též v těchto dnech se rouhali, se zvýšila a věřící vřelý podíl v oné pobožnosti brali, uděluje sv. Otec vyřčením ze dne 1. června každému účastníku při této pobožnosti odpustky sedmi let a sedmkrát čtyřiceti dnů; oněm však, kteří každodenně (jednou buď dopoledne neb odpoledne) při ní obcují a v tomto třídní svátost pokání a nejsv. svátost oltářní na úmysl sv. Otce přijímají, uděluje jedny plnomocné odpustky, které i ve prospěch duší v očistci ve způsobě přimlavy obrátiti lze . . . — Zvláště ustanovujeme, jak následuje: V tomto třídní budiž vždy dopolední i odpolední pobožnost konána před vystavenou Nejsvětější Svátostí oltářní v hodinu, jejíž určení duchovním správcům ponecháváme. Při této pobožnosti modletež se duchovní správce s lidem Loretanské litanie a růženec v ten způsob, aby připadl v den 6. září růženec radostný, i. t. m. růženec bolestný a 8. růženec slavný. O kázání v neděli dne 31. srpna u 7. září budiž zmínka činěna o této slavnosti a lid k ní poukazován a povzbuzován. — V Praze, dne 16. srpna 1884. Bedřich, kardinál a arcibiskup.

Z Chorušic.

V Chorušicích, poutním to místě mariánském slavena dne 15. srpna pouť způsobem slavným. — Již časně z rána přicházeli poutníci z blízka i z daleka a bez rozdílu národnosti ať Čech nebo Němec přiklekali k stolici zpovědní, aby litostivě vyznajíce se z hříchů svých odpuštění dosáhli. Všichni tito při ranních službách Božích, které o půl osmé hod. se konaly, přistoupili k stolu Páně, ostatním pak kajcníkům, kteří teprve po ranních službách Božích k sv. zpovědi přistoupili, těm hned na to při sv. přijímání Tělo Páně se podávalo. Malá svatyně mariánská byla již plna, když ještě ze všech stran za hlaholu zbožných písní blížilo se množství procesí a s nimi na sta poutníků přicházelo. Byli zde poutníci z Krp, Vrutice, Slivna, Mečeříže, Sušna, Kadlína, Vrátna, Stránky, Lobes, Mšena, z Libovíze a Nosádlova, z Vysoké, Nebuže-

le, z Řepína a j. v., a kdyby z rána nebývala obloha mraky zatažena a několikrát ranní přšky nebyly mnohé poutníky od cesty do Chorušic odvrátily, bylo by zde bývalo množství poutníků v posledních letech neobyčejné. I bud rozličných a krámů prodáváčských bylo zde takové množství, že mnozí domácí lidé ani to nepamatují. Zdá se jakoby Chorušicům vracet se počínaly ty doby, kdy tisíce tisíců poutníků sem přicházelo a když před milostným obrazem Marie Panny mnozí slepi, neduživí, nemocní uzdraveni byli. K 10. hod. hrnulo se pak všecko množství ku chrámu, který však sotva nepatrnou část pojati jich mohl. Velké služby Boží počaly slavnostním kázáním, které konal vdp. Fr. Čermák, děkan nebuželský, a slavnou kantatu za assistance osmi vůkolddp. duchovních sloužil dp. farář ze Řepína Fr. Veselý. Při velkých službách Božích řízením místního učitele a ředitele kůru p. Jos. Práška, zdařile provedena byla výtečná Horáková mše Ddůr s vložkami: graduale Alma Mater Redemp. od Schöpfa a offertorium Zdravas Maria [od Veita. Po velkých službách Božích odcházeti počala některá procesí, jiná ale zůstala zde až přes pobožnost odpolední. Ve 2 hod. byla pobožnost sv. růžence, na to za velké assistance slavné zpívané litanie loretánské k účtě Rodičky Boží Marie Panny a sv. požehnání. — Na všech poutnicích, kteří téhož dne do Chorušic zavítali, bylo viděti radost a veselí a účtou k Rodičce Boží naplnění, vraceli se k svému domovu. — Milostný obraz Bolestné Rodičky Boží Chorušické počátkem 13. stol. od klášterníků t. z. Servitů do Chorušic přinesen byl. Mniši tito obraz ten z Itálie do Němec přinesli a pak, když k rozšíření větší cti a slávy Rodičky Boží M. P. do Čech posláni jsou, do Chorušic s sebou vzali a zde v chrámu Páně k veřejné účtě vystavili. Také byl milostný obraz ten pod ochranou tří templářů t. č. na Řepíně sídlících

Obraz Rodičky Boží Chorušické, daleko široko známý, u veliké byl uctivosti a vážnosti. V 13. a 14. století ze všech stran hrnulo se tisíce poutníků k zázračnému obrazu do Chorušic a veliké množství mrzáků, slepců, těžce nemocných a neduživých od Rodičky Boží Chorušické uzdraveno jest, kteřížto za zázračném uzdravení své Milostivé Panně veliké množství drahocenných a vzácných pokladů oběto-

vali. Když pak koncem 14. stol. a v stol. 15. odpadlíci proti církvi sv. povstali, tu loupežnou rukou bezbožných odpadlíků těchto všechny poklady Rodičce Boží Chorušické uloupeny a klášter Chorušický rozbořen. A v neblahých dobách těchto milostný obraz ten v zapomenutí přišel, ba i do rukou bezbožných odpadlíků se dostal, až teprvá po přemožení jich do rukou katolických vrácen, zbožným knížatům z Černínů, kteří obraz ten vždy u veliké vážnosti měli, odevzdán a opět k veřejné účtě v Chorušickém chrámu Páně, který k faře Vtelenské již přidělen byl, vystaven. Co by letopočet 1539 na dolejší okraji obrazu zaznamenaný značiti měl, neví se, souditi však lze, že v těchto letech již v rukou zbožných křesťanů byl a v témž čase z části snad i opraven.

Po navrácení zázračného tohoto obrazu do Chorušic opět zbožností, účtou a láskou k Milostné Chorušické Marii Panně nadšení, zbožní ctitelové Marianští v nepřehlédných zástupech do Chorušic putovali. Tím pohnuta a velkou účtou k Rodičce Boží Chorušické nadšena, vystavěla Vysoce urozená, Nejjasnější Paní Antonie, kněžna z Černínů r. 1716 na místě malého, již porouchaného kostelíčka větší, tak jak nyní stojí, a čtyry léta po ťtom, když fara ze Vtelna do Chorušic přenesena, zde děkanství založila. Procesí pak nepřestala, ano z blízka i z daleka zbožní ctitelové Marianští k milostné Rodičce Boží Chorušické vždy spěchali, aby zde pomoc od Marie Panny si vyžádali a pak potěšení, na duši i na těle uzdravení, odtud js radostí požehnání Mariánské do příbytků svých si přinesli. F. S.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál ráčil se odebrati dne 20. srpna odpol. na své letní sídlo do Břežan, kde několik dnů stráví.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 26. srpna u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, od 27.—30. t. m. u Karmelitánek či Barnabitek na Hradčanech, od 31. srpna do 4. září u sv. Mikuláše a od 4.—7. září u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

— V úterý dne 10. t. m. zemřela představená zdejšího kláštera Voršilského

Maria'Alexia Voglová, která úřad ten vzorně po deset let zastávala.

— **Cyrillské exercicie** budou se konati v příštích dnech v Brně. Program jest tento: První den 27. srpna: Ráno o 10. hodině slavná mše sv. na dómě, již sloužiti bude sám nejd. pan biskup. Při mši sv. bude se zpívati Wittova mše a moll op. 8. (a) čtyřhlasým sborem mužským. Introit, Graduale, Offertorium, Communio chorálně. Po mši sv. zazpívá se velkým chorálem Credo č. 1. Odpoledne 27. srpna: O 4. hodině slavnostní schůze, při níž pojednáno bude theoreticky o významu církevní hudby, což se ihned přítomným pěveckým sborem prakticky provede následovně: a) V. p. F. J. Lehner z Prahy, předseda Obecné Jednoty Cyrillské, zahájí sjezd řečí úvodnou. b) V. p. Am. Kienle, praecentor benediktinského kláštera v Emmanuizích, pojedná v jazyku německém theoreticky o významu chorálu v hudbě církevní s praktickým evičením. c) Ředitel kůru p. F. Z. Skuherský z Prahy promluví o klasické době Palestriniho. Na to zapěje sbor skladby Palestriniho: Sanctus, Benedictus z „Missa brevis“ a pak Vecchio Requiem Introit a Kyrie. d) P. prof. Josef Foerster pojedná o písni lidu se zvláštním ohledem na vzorný průvod. Druhý den 28. srpna: Ráno o 9. hod. sl. mše sv. v klášteře Augustinském. Při mši sv. bude se zpívati smíšeným sborem mše sv. od Foerstra; jen introit a communio chorálně. Odpo. výlet do Rajhradu, kde při nešporách zazpívá tamější Cyrillská Jednota.

Belgie. Návrh levice (zednářů), by rokování o novém školním zákoně bylo odročeno, padl 66 proti 35 hlasům, a započalo podrobné rokování. Mezi tím táhl městem průvod z rozmanitých žvlů složený, provoláváje králi „sláva,“ a žádaje zároveň za propuštění nového ministerstva. — Část zbytečných prázdných škol bude zavřena, a učitelům tuto ustanoveným dostane se nějakého platu potud, pokud budou bez služby. Stát sám prý jim opatří místa; kdo by ale nabídnutý úřad nepřijal, pozbude další plat. — Dřívější vláda jednala jinak; učitel, který se nechtěl podrobiti bezbožeckým školním ustanovením, byl propuštěn, a odepřena mu i povinná pense.

Z Říma. Některé noviny ze dne 9. srpna t. r. přinesly zprávu o „Českém

kněžském semináři v Římě,“ který má býti otevřen v měsíci listopadu pod jménem „Collegium Bohemicum.“ Zpráva ta — ač na pravdě spočívající — přece však ne zcela pravdivá a věrná. A to zvláště poslední tři nebo dva řádky zprávu zcela mylnou podávají. — Pravdať sice, že bude počátkem listopadu t. r. otevřen v Římě ústav pod názvem „Collegium Bohemicum“ — ne však za tím účelem, by jenom přijímal kněze česko-moravské, kteří by do Říma připutovali — a je pohostoval, nýbrž za účelem mnohem důležitějším — mnohem vznešenějším! Účel nového „českého“ ústavu bude, aby přijímal jinohy česko-moravské, kteří se vědám bohosloveckým věnovati hodlají, aneb bohoslovce samé, aby se zde u pramene věd — v dokonalé kněze a ve statečné bojovníky církve vzdělati mohli. — Toto prozatím k lepšímu objasnění a vysvětlení — poněvač bližší o důležitém ústavu tom hodlám pp. laskavým čtenářům svým časem dle sil svých zděliti. K.

Literární oznamovatel.

— Serafinského Otce sv. Františka z Assisi třetího řádu „*Příruční regulní knížka*“ pro kněze a lid v městě i na venkově dle nového ustanovení (konstituce) Jeho Svatosti papeže Lva XIII. vydal P. Pavel Jos. Pelikovský, kněz ř. Františkánského, vysloužilý téhož ř. novicmistr, kvardián a definitor v Turnově. V Praze nákladem knihkupectví B. Stýbla. Třetí řád sv. Františka neustále množství duší od záhuby věčné zachraňuje, k pravé svatosti přivádí a k dosažení nebeských radostí napomáhá. Aby každému třetí řád byl přístupným, byla původní řehole zmírněna. V knize této se podává vše, čeho členům třetího řádu třeba jest, proto jim budiž vřele doporučena.

— „*Duchovenstvo a sociální otázka.*“ Podle něm. spisu Dra. Jos. Scheichera, konsistoriálního rady a profesora theologie u sv. Hypolita, na jazyk český převedl H. Ch.

— „*Škola Božského Srdce Páně,*“ má v čís. 8. tento obsah: Pod Tvou ochranu. Kláštery a jich význam v životě církve a člověčenstva. Myšlenky ctitele božského Srdce Páně. První misionáři v Americe. Tábor. Skryté poklady církve svaté. Účel třetího řádu sv. Františka. Milodary božského Srdce Páně. Zájmy Krista Pána v různých zemích. Měsíční úmysl. Zvláštní úmysly.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Crescens Josef *Kříž*, kněz. ř. Piaristického a profes. ve výslužbě, zemřel v Chyněvě 29. července 1884.

Vyznamenáni jsou

- p. Jos. *Dyk*, far. u sv. Kiliana, a
p. Ferd. *Rüll*, far. v Halsu, obdrželi expos. canonicales.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Ježek*, za defin. katech. při české realce v Praze;
P. Pavel *Chudáček*, kněz ř. prem. v Teplé, za kapl. v Chotěšově;
p. Josef *Strasser*, katech. na Smíchově, za katechetu při Staroměstské německé škole měst. pro chlapce v Praze;
p. Frant. *Holada*, exposita ve Vojkově, za far. v Ouvalch;
p. Jos. *Schneider*, far. v Schönlindu, za far. v Oloví (Bleistadt);
p. Jos. *Burian*, admin. in spirit. et tempor., za admin. fary Kladenské;
p. Václ. *Ujka*, kapl. v Netvořicích, za kapl. v Onětích;
p. Vil. *Havlák*, kapl. v Arnoštovicích, za kapl. v Netvořicích;
p. Kar. *Liška*, adm. v Oloví (Bleistadt), za kapl. v Hořelici;
p. Em. *Kulhánek*, kapl. ve Vejprtech, za koop. v Uhlířských Janovicích;
p. Al. *Holinský*, kapl. v Jáchymově, za kapl. ve Chválenicích;
p. Jan *Bárta*, kapl. v Abertanech, za admin. v Schoenlindu;
p. Jos. *Palounek*, kapl. v Mirošově, za kapl. v Podčepicích;
p. Jos. *Prskavec*, kapl. v Slavkově (Schlaggenwald), za fund. kapl. v Manetíně;
p. Jan *Dušek*, kapl. v Neustadtlu, za kapl. ve Pchérách;
p. Val. *Appl*, kapl. v Uhlířských Janovicích, za kapl. v Uhřetěvsi;
p. Ant. *Hora*, kapl. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün), za kapl. v Kraslicích;
p. Ant. *Zajíček*, kapl. ve Stříbře, za kapl. v Jindřichovicích;
p. Jos. *Zelenka*, kapl. v Račíněvsi, za koop. v Roudnici;
p. Mat. *Weber*, kapl. ve Velvarech, za kapl. v Račíněvsi;
p. Alois *Lanc*, za kapl. v Petrovicích u Sedlčan;
p. Jos. *Mejsnar*, koop. u sv. Haštala v Praze, za kapl. v Klecanech;

- p. Vavř. *Hoysa*, kapl. v Kraslicích, za koop. u sv. Haštala v Praze;
p. Frant. *Bejček*, koop. v Trisekerách (Dreihacken), za kapl. ve Vavřinci;
p. Jos. *Brtník*, kapl. v Hroznětíně (Lichtenstadt), za kapl. ve Zdicích;
p. Jan *Hnátek*, proz. kapl. v Boru, za kapl. v Charvátcích.

Neomysté:

- p. Jiří *Glossauer*, za kapl. ve městě Kladrubech;
p. Frant. *Kozelek* za kapl. v Arnoštovicích;
p. Theod. *Siegl* za kapl. v Chebu;
p. Frant. *Lindner* za kapl. v Haslavi;
p. Boh. *Čenský* za kapl. ve Wildštyně;
p. Václ. *Kotrč* za kapl. ve Schmiedebergu;
p. Jos. *Fiala* za kapl. v Jáchymově;
p. Jiří *Bayerle* za kapl. v Abertanech;
p. Dom. *Brázda* za kapl. v Mirošově;
p. Jak. *Blažek* za kapl. v Lochovicích;
p. Ant. *Řežný* za kapl. v Slavkově (Schlaggenwald);
p. Jos. *Wrba* za kapl. v Přimdě;
p. Vojt. *Skrivan* za kapl. v Neustadtlu;
p. Jan *Flum* za kapl. v Lošanech;
p. Jos. *Charvát* za kapl. v Křížkové Kostelci;
p. Jan *Churý* za kapl. v Stříbře;
p. Václ. *Bartoš* za kapl. v Čisté;
p. Kar. *Chochole* za kapl. v Königswartu;
p. Ant. *Jakl* za III. kapl. v Kraslicích;
p. Jan *Arnost* za kapl. v Přeticích;
p. Mořic *Bayerle* za výp. kapl. v Lužci;
p. Jos. *Nejdl*, za kapl. v Trisekerách (Dreihacken);
p. Frant. *Lihne* za kapl. v Hroznětíně (Lichtenstadt);
p. Václ. *Pachl* za kapl. v Boru (Hayd);
p. Eman. *Žák*, absol. bohoslovec, za katech. při měst. školách v Žižkově;
p. Ant. *Zelenka*, jáhen, za proz. katech. při měst. školách v Brandýse n. L.

Uprázdňená místa:

- Schönlind*, fara patr. náboženské matice, od 14. srpna 1884;
Kladno, fara, od 14. srpna 1884;
Štětovice, fara patr. náboženské matice, od 18. srpna 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Šeda*, vik. sekr. a far. v Čermné, 19. srpna 1884, (nar. 5. dubna 1825 v Kosoříně, vysv. 25. července 1852).

Ustanoveni jsou:

- p. Eman. *Fencl*, kapl. při katedrále v Hradci Králové, za far. ve Vlkanči;

- p. dr. Frant. *Zima*, za kapl. při kathed. chrámu v Hradci Král.;
 p. Jos. *Valeský*, koop. Hnátnický, za kapl. v Sólöpiskách;
 p. Ant. *Rejzek*, neom., za koop. v Hnátnici;
 p. Václ. *Čečetka*, neom., za koop. ve Velké Úpě;
 p. Jos. *Čech*, neom., za kapl. v Lužanech;
 p. Fr. *Spirago*, neom., za kapl. v Trutnově;
 p. Em. *Hampel*, neom., za kapl. ve Vrchlabí;
 p. Jan *Veverka*, neom., za kapl. v Novém Městě nad M.;
 p. Jan *Holejšovský*, neom., ze kapl. ve Vilímově;
 p. Jos. *Kubeš*, neom., za kapl. ve Svinčanech;
 p. Kar. *Koril*, neom., za koop. v Mládkově.

Upřázdnné místo:

Čermná, fara patr. kníž. Lichtensteina, od 10. srpna t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Král*, far. Bohutinský na odpoč., jubil. kněz, 3. července 1884; (nar. v Strahadlech 28. února 1805, vysv. 10. dubna 1836);
 p. Jos. *Zikmund*, deficient, 14. července 1884; (nar. v Budějovicích 17. února 1861, vysv. 26. srpna 1883);
 p. Jan *Liskovec*, far. v Seewiesenu, 25. července 1884; (nar. v Chrástovicích 6. června, vysv. 25. července 1839).

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Wortner*, far. v Kunžvartě, bisk. kons. rada a vikář Vimberský, stal se osob. děkanem;
 p. Matěj *Procházka*, katech. a prof. c. k. českého gymnasia v Budějovicích,
 p. Adolf *Rodler*, papežský čestný komoří, spirital. bisk. klerik. semin. v Budějovicích, a
 p. Frans. *Stuna*, far. u Svaté Maří, stali se bisk. notáři;
 p. Václ. *Semler*, far. ve Volarích,
 p. Petr *Havel*, far. v Elhénicích,
 p. Frant. *Koller*, far. v Českých Trubách,
 p. Frant. *Palm*, far. v Korkushütten, a
 p. Michal *Sturany*, far. ve Vltavici hořejší, obdrželi exposit. canon.;
 p. Matěj *Vanous*, b. kons. exped. a taxator,
 p. Matouš *Tancer*, kapl. v Husinci, a
 p. Eduard *Friedl*, kapl. ve Vimberku, obdrželi synodalie.

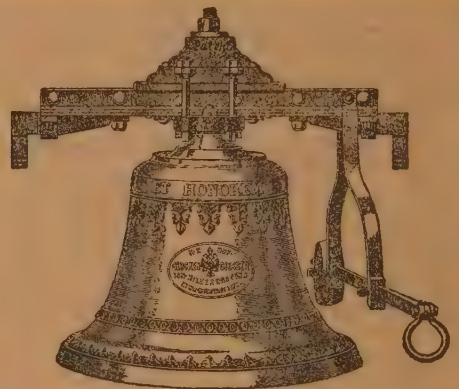
Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Duda*, far. ve Veselčce, za far. v Hošticích Šumavských;

- p. Josef *Melena*, koop. v Sudoměřicích, za admin. ve Veselčce;
 p. Jan *Kubiček*, kapl. ve Veselí, za far. v Husinci;
 p. Martin *Zemlička*, za prozat. koop. v Starém Sedle (v Mirovick. vik.);
 p. Jan *Wölfel*, far. v Starém Sedle (v Týnhoršovském vik.), za far. v Leskově (v Pražské arcidiecési);
 p. Jos. *Uher*, kapl. v Seewiesenu, za admin. tamtéž;
 p. Jos. *Hejna*, far. ve Vopořanech, za far. v Drahově.

Upřázdnná místa:

Veselčko, fara patr. fondu nábož., do 12. září;
Staré Sedlo (v Týnhoršovském vik.), fara patr. J. Jasnosti kníž. Karla Jindřicha Löwensteina-Wertheima-Rosenberga, do 14. září;
Seewiesen, fara patr. Jeho král. Výsosti kníž. Karla Antonína Hohenzollerna-Sigmaringena, do 27. září;
Vopořany, fara patr. Jeho Jasnosti kníž. Karla Paara, do 20. září t. r.

Dvorní slévárna a zvonárna Petra Hilzera ve Vídeňském Novém Městě,

prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čistě harmonických akkordů dle objednávky. Zvláště pěkné harmonické zvonky doporučí k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblíbenosti.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expeditice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě

k poutníkům chorušickým.

Podává Fr. Seyvalter.

Při příchodu.

Pojďte ke mně všickni, kteří pra-
cujete a obtíženi jste a já vás
občerstvím.

Když zbožná Panna nazaretská od anděla Gabriele se byla dozvěděla, že státi se má matkou Spasitele, opustivši domácnost svou radostí naplněna spěchala k té, již byla milovala, k tetě své Alžbětě, aby jí radost Svou sdělila; a Alžběta, ta otíhodná žena hebronská, ta vychází vstříc milé vzácné poutnici, tiskne Ji na prsa svá; vine Ji k srdci svému a uvádí Ji do svého příbytku. — I vy, poutnickové milení, dle příkladu této sv. Panny nazaretské opustili jste domácnost svou a za radostného zpěvu: Tisíckrát pozdravujeme Tebe,“ nastoupili jste již časně z rána cestu, — cestu dalekou, aby jste pospíšili ku královně neheské, Rodičce Boží, Marii Panně. — Vše doma jste opustili: muž ženu svou, žena svého manžela, rodičové dítky, rolník své hospodářství, hospodyně svou domácnost, — vše jste opustili a všickni spěcháte za cílem jediným, všickni spěcháte k matce své, Panně Marii. A tato jest matka naší, matkou naší dobrou, matkou laskavou. Sv. Gertruda nijak nemohla sobě vysvětliti slova sv. Lukáše, proč Ježíš nazývá se prvorozeným synem Marie Panny; — proto zjevil se jí Bůh, a ona pochopila, že tělesně jest Kristus syn prvorozený, duchovně však my všickni, že jsme dítky Marie Panny.

Hle, my všickni jsme dítkami mariánskými. A toto cítíte i vy, poutnickové milení, proto již na tvářích vašich patřiti jest tu radost, že brzy již vkročíte ve svatyni mariánskou, že brzy již zřítí budete spanilou Její tvář, že padnouti budete moci na kolena svá před tím zářným Jejím obrazem. — Ano, nejmilější, sem vstříc vyšel jsem já vám, abych projevil vám, že čeká vás již Maria, že těší se již na vás, že připravena jest vám hojných uděliti milostí, že zve a volá nás k Sobě slovy: „Pojďte ke mně všickni . . . a já vás občerstvím.“

Nuže vkročme již v tu svatyni mariánskou a dle slov mariánské písně: „Před Tvým obrazem o Matko, chceme prosby svoje skládati,“ zvěstujme té královně nebeské své tíže a žalosti, své tužby a radosti, předložme jí své prosby, svá přání. — Otče a matko, představ tam té královně nebeské dítko své, obětuj je té přeborné matce Panně Marii; a vy — vy dítky nevinné, které na bedrách svých až sem přinesly jste sochu Rodičky Boží, vy družky mariánské, padněte tam na kolena svá před oltářem Nejvyššího, sepněte slabé ručky své a vzhůru k tomu obrazu milostnému pozdvihněte zraků svých a zbožně modlete se za své rodiče. A Maria vyslyší prosbu nás každého, vždyť již sv. Bernard volá, že nebylo slýcháno, aby byla Maria koho opustila, kdo k Ní o pomoc se byl utekl; vždyť voláme k Ní i ve velebné písni mariánské:

„Vzpomeň o královně milá,
že nebylo slýcháno,
že bys koho opustila
když k Tobě jest voláno.“

A Maria, neopustí nás, ale vyslyší prosby naše a udělí nám hojných darů, hojných milostí. Amen.

Při odchodu.

„V lidu ctěném vkořenila jsem se a v shromáždění svatých zdržování mé.“ Ekl. 24, 16.

Již tedy vyplněna touha vaše, již tedy vyplněno vaše přání, že navštívíte Marii Pannu, královnu nebes, mocnou orodovnici svou u Boha. Opouštíte předobrou matku. — Když syn, nebo dcera odloučíte se má od matky, kterou na krátko byl navštívil, když dobré dítě odloučíte se má od roditelky své, jak smutno bývá něžnému srdci dětinnému a mimoděk přichází na mysl jeho: O zdaliž tebe ještě kdy uvidím, ty dobrá máti má, — zdali budu ještě moci aspoň jedenkrát tebe navštívit! A moji milení, neděje se i tak v útrokách vašich? Není i v srdci vašem myšlenka ta, zda-li vy všickni ode dneška za rok zase budete moci zavítati sem ve svatostánek mariánský, v to místo posvátné, do památných Chorušic? Kdo z nás může nás o tom ujistiti? Nikdo! Než předce doufejme, že táž Maria, k jejíž cti a slávě sem jste připutovali vás v mocné ochraně Svě podrží, vám zdraví a život, — život dlouhý a spokojený vyprosí. — A co nese jedenkaždý z pouti dnešní do domácnosti své? Každý z vás zajisté nějakou nese sobě památku a domácí vaši radují se již na tento milý dárek. Než nejenom zevnější památku ale i vnitřní přineste každý do příbytku svého: obraz Panny Marie v srdci svém. Jestliže budete ctiteli mariánskými, pak Maria Panna zamiluje si vás a vezme u vás příbytek svůj tak jak mluví skrze ústa kazatele starozákoniho: „V lidu ctěném vkořenila jsem se a v shromáždění svatých zdržování mé.“ — Leonardo nábožný malíř dostal rozkaz, aby maloval obraz Rodičky Boží. Chtě práci svou započítí vrhl se na kolena svá a zvolal: Královno nebes, jak Tě mám důstojně vyobraziti? Chválu Tvou zvěstuji již proroci starého zákona, Tvá moc a vznešenost čte se v knize písma sv., Tebe ctil Bůh, Bůh Syn Tě miloval a Duch sv. zvolil Tebe sobě za nevěstu. Jak tedy mám Tebe důstojně vyobraziti? A tu počal kleče obraz Marie Panny kresliti a kdykoliv v díle svém pokračoval, nepracoval jinak leč kleče

z velké úcty k Rodičce Boží. — I my mějme úctu velikou ku královně nebeské, i my úctu tu přinesme do příbytků svých a v domácnosti své ji vštěpujme a rozmnožujme. — Buďme ujistěni, že kdyby všechny svizele a trampoty tohoto světa, kdyby všecka nouze a bída lidská nad naší hlavou se shromáždily, že Maria budete-li Ji ctíti a o pomoc žádati, — vás neopustí.

Proto obraťte ještě jedenkrátě zraky své ku velebné svatyni mariánské, patřte na tu baň, která do širého vřkolu hlásá velebnost a slávu Její, prostě Ji posledně, aby byla naší orodovnicí, vaší pomocnicí volajice: „O Maria, Panno nejdobrotivější, my důvěrou povzbuzeni béréme své útěchu k Tobě. Ty Máti Slova věčného, slovy našimi pohrdati nechťej, ale slyš je milostivě a vyslyš nás bídne, již z tohoto slzavého údolí o pomoc voláme k Tobě. Ve všech našich potřebách nám pomáhej a buď dobrou naší matkou.“ — Vyproste si požehnání mariánské a toto požehnání vezměte s sebou do příbytků svých a s tím požehnáním doprovázej vás i požehnání Boha trojjediného, Otce, Syna a Ducha svatého. Amen.

Užitečnost zpovědi.

(Podává J. Pazderka, far. v Kateřinkách u Opavy.)

(Pokračování.)

II.

Velkou překážkou obrácení se mnohých jest vnada a uchvacující moc náruživosti. Jsouce od přirození prudké uchvacují srdce lidské s takovou mocí, že často, než na odpor pomyslí, přemoženo jest. Ještě hůř jest, když člověk je volá, místo aby je odbyl, místo aby oheň tlumil, prudkost jeho podporuje, místo aby jako pán nad nimi vládl, jako otrok jich poslouchá. Tenkrát dělají náruživosti s člověkem, co chtějí; srdce jeho, ten bídny člupek, v němž se usadily, zmitá se beze vší pomoci na vlnách zbouřného moře a rozbíjí se na jednom z tisíců skalisk, ježto je obkličují. Kde jest slabost, jižto by přirovnati lze bylo k slabotě člověka, jenž náboženství řekl: „Nech mne, tvé jho jest těžké, já nejsem již dítě, tvé ruky není mi třeba, já půjdu sám.“

Já půjdu sám! Jdi za ním a uvidíš, zdaž jaká slabost jeho slabosti se rovná! Bůh sám jest naše síla, jeho zanechati jest tolik, jako v bídu se uvrci. „Marní učení jsou, dí o takových sv. apoštol. v myšleních svých, a zatímno jest nemoudré srdce jejich; nebo pravice se býti moudřími, učení jsou bláznivá . . . a jakož nedbali míti Boha ve známosti, tak vydal je Bůh v převrácený smysl, aby činili, co nesluší, jsouce naplněni vši nepravostí, zlostí, smilstvem, lakomstvím, nešlechterností, plní závisti, vraždy, sváru, lsti, šibalství; jsouce nadymači, utrhači, Boha nenávidící, hanliví, pyšní, nadutí, nalézači zlých věcí, rodičů neposlušni, nemoudří, rozpustilí, bez přívětivosti, nezdrželiví smluv, bez milosrdenství.“ (Řím. I. 21, 22. 28. a 1. 5.)

Tak chodí lidé chodíce sami.

Ostatně mnozí, kteří toho zkusili, bez nesnázi uznávají, že pod vládou náruživosti věci tak se mají, jak tu vylíčeno. Avšak jelikož rozjímajíce zlé v něm se upevňují, přemlouvají se, že jejich časté poklesky nevyhnutelný jsou, že jenom jednak prudkost náruživosti, jednak slabost lidská takové poblouzení zploditi mohou, jež se jim vyčítá, jež však shovívavě omlouvati prý třeba.

Tak se vymlouvá náruživost, vidouc, že se na ni útok činí a prudké pronásledování chystá. Kdo neslyšel a neslyší každodenně nárek na lidskou slabost a smutné její následky.

A tak jest: náruživosti jsou prudké, slabost lidská náramná. Ale jeli tomu tak, což z toho následuje, neli, že velké neduhy mocných léků žádají, t. j. že náramná slabost velké posily a pevné opory potřebuje? Tuto sílu pak a podporu našel by člověk bezpochyby ve zpovědi, kdyby se k ní utéci chtěl. Ano ta síla, již se takovým lidem nedostává, jest ve zpovědi; ve zpovědi jest mravní síla člověka.

O kdyby tajemný závoj, který posvátnou zpovědnici zakrývá, na okamžik odhalen byl, kdyby oni ctihodní kněží a missonáři, jižto dny a noci tráví obvazující a hojící hluboké a rozkvašené rány ubohého člověčenstva, na světlo vynésti mohli, co pro neporušitelné tajemství skrýváti musí, kolik tisíc důkazů mohli by pro naše tvrzení podati? S kolika lidmi by nás obeznámili, jižto před zpovědí slabší než třtina vyzpovídavše se vnitř tak silnými se cítili jako starý dub na kopci.

Kolik lidí by nám ukázali, kteří třicet, čtyřicet let otroky nejprudších náruživosti byli, o nichž mysli, že se jich sprostiti nelze, ale po zpovědi viděli, ony náhle shasly.

„St. ze . . . vypracuje Al. Stolz (Miser cordia 34) zašel před 50 lety do Neapole a dal se na vojnu u jednoho švýcarského pluku. Ješto vědomostmi a obratností vynikal, brzy za šikovatele se dostal. Za nějaký čas vypuklo povstání proti králi Ferdinandovi, jež od švýcarských pluků udušeno jest. Šikovatel St. ukázal při tom takovou udatnost, že řádem vojenským obdařen jest. Avšak jsa dobrým vojákem, byl špatným křesťanem. Byltě naprosto oddán neřesti, obžerství a smilstva tak, že i jeho představení u pluku déle to trpěti nechtíce s pensí jej propustili. I vrátil se do své otčiny. Tam vedl tentýž život jako v Neapoli, a dělal při tom mnoho dluhů. Plukovník, jenž druhdy v Neapoli představeným jeho byl, přišel jednou na dovolenou domů a činil svému někdejšímu šikovateli trpké výčitky pro jeho ohavný život, jimž prý i všem švýcarským vojákům v Neapoli k hanbě jest. Než jeho napomenutí nespomohlo u spustlého člověka nic více než napomínání jiných. Jsa ode všech opovržen a bezpochyby od věřitelů tísňen, sebral se konečně a zašel ku své sestře, která na Bernských hranicích přebývala. Ale sestra žila sama v poměrech bídnych, a nejen že mu ničím nepomohla, nýbrž i výčitky mu pro jeho nemravný život činila; možná že se také věřitelé o jeho nynějším bydlišti dověděli a se svými požadavky na něho dotírali. Zkrátka nešťastnému tomu člověku zhnušil se život tak, že si umínil smrt si učiniti. Na blízku oné osady jest hluboká voda; v té chtěl hledati smrt. Na cestě k té vodě stojí dřevěný kříž. Zoufalec shledl obraz ukřižovaného Spasitele v životní velikosti; tu mu napadlo, že ho kdysi matka napomínala, aby smekl, jda kolem kříže, a to také učinil. Najednou jako blesk projela duši jeho myšlenka: „Jakž pak, kdybys raději započal nový život, nežli ho zničit“ . . . Rychle rozhodnut jako na rozkaz se obrátil a šel místo do vody do kapucínského kláštera v témž místě. U kapucínů zůstal tři dni, postýskal si jim na svůj dosavadní život a složil kající zpověď od svého dětinství. Odtud navrátil se do své otčiny, kdež byl všem pořádným lidem pohoršení dával. Teď vzdělával všecky

svým kajícím životem, denní návštěvou chrámu Páně, kde se s největší pobožností a vroucností modlival, a svým skrytým křesťanským životem sám říkal, že dosud žil pro tělo, nyní že chce pro duši žít. Když se sešel s lidmi, mluvil o Bohu a kterak se člověk k němu obrátiti musí. Než s tím nebyl spokojen. Chtěl Pánu Bohu, jehož milosrdenství tak praobzvláštním způsobem na něm zjeveno bylo, více zadost učiniti. Pobyt několik neděl v Einsiedlu, kde milostnou kapli ustavičně navštěvoval, putoval do Neapole, aby v tom městě, kde tolik let v největších nepravostech byl ztrávil, také pokání činil. I prosil, aby v přísné řeholi karmelitánské za bratra laika přijat byl. Když r. 1856 jeho bývalý plukovník ze Švýcarska zase do Neapole přišel, poptával se v karmelitánském klášteře po dřívějším šikovateli u představeného. Tento odvětil: Bratr Bernard (toť bylo klášterní jméno St.) chce býti a bude svatým; celý půl dne klečí na kolenách posluhuje kněžím, a postí se tak přísně, že ho někdy poslušností nutiti třeba, aby něčeho požil; volali ho kdo jest jistě v kostele.“ Po několika letech, jež bratr Bernard jako kajícník v klášteře karmelitánském ztrávil, jest klášter od vlády vlášské násilně zrušen. Bratr Bernard hledal při jiném kostele službu a dostal se za kostelníka. Tu vedl bez přestání svůj přísný život dále a podržel si i chrám karmelitánský. Nabyv se tu předmětem potupy pro světáky a vzdělání pro dobré křesťany, zemřel v říjnu 1877 smrtí blaženou.“

Dle svědectví dějin netoliko jednotlivci, nýbrž celí kmenové a národové na stupni zhovadilosti živí, sv. zpovědi v kmeny a národy ctnostné proměnění jsou.

V Paraguaji žili v XVII. století Indiáni, kteří se po pralesích potulovali, mnohoženství, obžerství, zradu a zrádné vedené vojny jakož i lidožroutství milovali. Ty podařilo se Jesuitům obrátiti k usedlému životu, rolnictví a řemeslnictví přivést i vzornými křesťany učiniti na základě sv. zpovědi. Ona jediná platila místo zákonů trestných a bděla nad ryzostí mravů. Málodky bylo třeba trestů: veřejného pokání, postu, vězení a ještě řídceji bičování; neb mravy byly čisté a srdce dětinské. Několik Indiánů zastávalo úřad strážců veřejného pořádku; provinil-li se který Indián, přivedli ho v kajícím rouše do kostela, kde se ze svého provinění vyznal, otcovsky

napomenut jest, mírně potrestán, čímž se nerozhorčil, nýbrž napravil. Tak přivádělo náboženství mocnější než zbraň vinníky k nohám vrchnosti náboženské. Místo aby své zločiny zastírali, litostí je raději zvětšovali, místo aby hleděli trestu ujtí, na kolenách za něj prosili; čím přísnější a veřejnější byl, tím více svědomí vinníka uspokojoval. Tak trest, který sic všude trestuhodné děsí, jest zde útěchou, an hryzení svědomí udušuje. Lid tento nemá občanských zákonů, nemaje majetku, ani kriminálů, an každý sám dobrovolně na sebe žaluje a se trestá. Všecky jeho zákony jsou předpisy náboženské. Nejlepší ze všech ústav jest ústava bohovládná, kde zpovědnice zavedená jest.

Don Pedro Saxardo, biskup Bueno-Ayresský, napsal o Indiánech svého biskupství zvizitovav je Filipovi V. králi španělskému 1721 mezi jiným toto: „Mezi těmito četnými národy Indiánskými, jež od přírody ku všelikým neřestem náchylny jsou, panuje taková nevinnost, že se tam, myslím, ani jeden těžký hřích nezpáchá, ana bdělost pastýřů sebe menší chyby předkem vidí a předchází. Byl jsem jeden svátek Marianský v jedné osadě a viděl tam osm set osob přistupovati k stolu Páně.“

A tak musí z rozličných příčin býti.

1. Bůh, jenž velkost naší bídý lépe než my zná musil, ustanovuje lék od ní, nutně jej tak zaříditi, že mohl ony šťastné účinky vyváděti, ježto lidé od něho očekávali. Musel každému člověku jenž se k němu utíkal, onu bohatou podporu, jež milostí Boží zoveme, propůjčiti, s jejíž pomocí nad svými naruživostmi zvítěziti a pevnými ctnostmi nahraditi je mohl. Kdyby tomu jinak bylo, musili bychom říci, že Bůh člověka oklamal, podav mu proti všem neduhům duše jeho léku neučinnivého.

2. Pojem zpovědi toho žádá. Neb co jest k zpovědi jíti? S převrácenými přáteli přátelství zrušiti a nahraditi je oním milujícím a věrným přítelem, jež nám Bůh posílá, aby rány naší duše zhojil. Neb co naruživosti a neřesti a následkem toho i slabost člověka zvětšuje a udržuje, jsou na prvním místě špatné společnosti, jež navštěvuje, nebezpeční přátelé, k nimž se přidružil od mladosti. Jestli s těmito přáteli stále obcuje, odstrkuje ihned ty, kteří by ho svými moudrými radami i dobrými příklady od naruživosti jej prznících odtrhnouti a k náboženství, jehož se vzdaluje,

zpět přivést mohli. Ježto jenom hlasu nepravosti poslouchá, hlasu ctnosti pak nikdy neslyší, usazují se v něm náruživosti jako paní a vládou jako tyranky jeho slabým, zkaženým srdcem.

Pakli se velkodušným napnutím ze své špíny pozdvihne a k zpovědi odhodlá, jest výjev úplně změněn. Zpovědník zaujme jako upřímný a oddaný přítel v jeho srdci to místo, aby ho očistil, které nebezpeční přátelé byli zaujali, aby jej zkažili: uši, které jen lži se byly otvíraly, otevrou se konečně Božské pravdě; duše pod tíží nepravosti kleslá střese své těžké břímě, přijme zase vrchnost sobě násilně odňatou a vrátí se silná a zmužilá k plnosti života.

Vše, co na zpovědníku naléztí lze, horlivost jeho lásky, živost jeho víry, vnada jeho tichosti, nezištnost jeho horlivosti, moudrost jeho rad, to vše se spojuje, aby kajícímu vniklo city vážnosti, přivínavosti a důvěry, tak že po zpovědi říci může: „Tento, jenž ke mně právě mluvil, jest můj přítel.“

A kdo si tohoto přítele zamiloval, kterak by mohl jiné milovati, zvláště ty, jižto naprosto jinou řeč vedou, pouze ošklivé rady dávají, ano přátelství jejich na nepravosti se zakládá.

Z toho vidno, že taková změna duši přirozeně obnoviti a tolik síly a zmužilosti pro dobré jí vrátiti musí, kolik z dřívější působnosti pro zlé ztratila.

3. Co ještě náruživosti a nepravosti a proto i slabosti člověka udržuje a rozmnožuje, jest nedostatek vážného přemýšlení a ona lehkomyšlná rozptýlenost, v kterou uvrhuje.

Totě stav světáků, kteří se náboženství odřekli. Od té chvíle, co ho nechali, nechávají se unášeti vírem marných vyražení a ustavičné rozptýlenosti, že, ať tak dím, sami na sebe zapomínají a všeho opravdového přemýšlení se štítí, ježby klem jejich obrácení býti mohlo a jistě i bude.

Ale tento stav podporuje náruživost praobzvláště, jí jest v tomto ustavičném nepořádku úplně chutno, ona svobodně řádití může nedovolující, aby člověk třebas jen pomyslí položití jí nějakou sebe menší překážku. Jakou pak sílu vynaloží člověk proti nepříteli, od něhož raněn býti chce a jemuž i zbraň podává, aby si připravil vyražení porážky. Avšak kdy člověk v otroctví upadlý paprskem milosti osvěcen

pozná, jak strašný stav jeho jest, když cítí, že okovy tisíců neřestí sevřen jest; jaká to náhlá změna, když vnitřnímu vnučení povolí a k nohám zpovědníka se vrhne! Roztržitost jej zničila, přemýšlení ho zachránilo, množství zaměstnání jej úplně zaujímalo, roztržitost vyražení vedla ho k propasti, dávajíc mu toliko sílu ku zlému, návrat k vážným myšlenkám, k pravdám víry vede ho zpět k ctnosti a dává mu k ní zmužilost a sílu, již se neschopným učinil. A tato změna, jež každého podivem naplňuje, an si jí vyložiti neumí, děje se v okamžení, často hned, jak vkročí do zpovědnice.

4. Rozptýlenost a nepokoj, jež zaměstnání a vyražení působí, mají za následek, že člověk velké a strašné pravdy náboženské úplně zapomene a toto nešťastné zapomenutí konečně působí, že duše se vysílí a všechnu ráznost ztratí.

Co zvláště pružnost a takřka nerv duše křesťanské činí, jest rozjímání o věčných pravdách, jež nám víra předkládá. Když se člověk před Bohem táže: „Kdo jsem? Odkud jsem? Kam jdu? Když se jme s věrou slova smrt, soud, peklo, věčnost zpytovati, kdož může povědět, jaké zmužilosti z toho rozjímání nabude k boji proti náruživostem, jež na něj dotírají.

Kdož jest proti svým nepravostem silnější než horlivý křesťan, an s Davidem říci může: „Já se zabývám v duchu tím, že o věčných pravdách přemýšlím!“

Ale kdo jest slabší, než zbabělý a nevěrný křesťan, jenž ve své náruživosti tak vhejčkán a v měkké nečinnosti tak uspán jest, že na věčnost ani nemyslí, ač k ní neúchylně pádí.

Dáli pozor, pozná, že jeho opovážlivé počínání a trestuhodná bezstarostnost tím dnem počala, kdy posvátné zpovědnici výhost dal. Dokud ji pilně navštěvoval, velké pravdy spasitelné účinky své vyváděly. Zpovědník mu je připomínal, jemu pak bylo příjemno, duši svou spasitelným o nich rozjímáním zanášeti. Toť snadno pochoitelné. Pomýšlení na strašné pravdy víry jest pro člověka jenž se ve stavu hříchu nachází, jen proto strašno, an ví, jak strašné by pro něho bylo tak jak jest na věčnost vkročiti. Když se tedy zpovědi zřekne, vzdaluje myšlenku na smrt, dobře věda, že má svého soudce za nepřitele, vzdaluje myšlenku na peklo, dobře si vědom jsa, že jen toto místo trestu očekávati musí, jestli smrtí zachvácen bude.

Kdo však svému nepokojnému svědomí kající zpověď navrátí, kdo uslyšel potěšitelná slova: Jdi v pokoj, synu můj, hříchové tvoji jsou smazáni, ten se více nebojí, připomínati si věčné pravdy náboženské, ba on si je sám připomíná, nejsa ani pobádán. Včera tuto myšlenku jako obtížnou ještě odbýval, dnes se jí chápě a drží jako kotve spásy. Včera zdála se mu strašnou, dnes ji má za nejvyšší spásitelnou. A takovou jest vskutku, ona dobře jsouc rozvažována, oheň naruživosti zhasí a království ctnosti v duši utvrzuje.

A tento šťastný přechod ze tmy ku světlu, od nepravosti k ctnosti, od pošetilosti k moudrosti, od té nadobyčejné slabosti k nepřemožitelné síle zpověď téměř náhle způsobila. (Pokrač.)

Povaha náboženství v Americe.

Z francouzského podává A. K.

(Pokračování.)

Maryland jest jediný stát, který svůj původ má od katolíků. Pan Baltimore, jejich vrchní vůdce, zřekl se anglikanismu vzdor krutých pronásledování, v nichž katolíci angličtí zůstali vítězi. Zemi tuto obdržev od krále Jakuba I. s dovolením moci svobodně svou víru v státech amerických vyznávati, vypravil 200 rodin anglických katolíků, považujících se za šťastny, že si mohli za cenu vyhnanství koupiti svobodné vykonávání své bohoslužby, a již se k cestě hotovil, když jej smrt překvapila. Jeho syn Linhart Calvert nastoupil ji jako vrchní vůdce osady a přistál 25. května 1634 na březích Potomaku. Zaujal zemi Maryland ve jménu Spasitelově a položil zároveň základ úplné svobodě svědomí ve své provincii. — V jistém pojednání o náboženství v Marylandu jest řečeno následovně: „Poněvadž násilí svědomí ve věcech náboženských nešťastné následky mívá a proto také, aby se mír a pokoj v této provincii zachoval, a především, aby se obapolná láska a snášelivost udržela, nesmí nikdo vyznáváje svou víru v božství Pána našeho býti obtěžován, aniž ve svobodném vykonávání své bohoslužby znepokojován.“ — Podle vyznání všech dějepiscův ano i protestantských, bylať tuto nejdříve v Americe zákonitě uznána svoboda náboženská; a to slouží ku věčné cti katolíkům v Marylandě, že

souhlasili v snášelivosti, kdy ještě v starém i v novém světě jejich souvěrci pro víru pronásledováni byli. V dějinách o počátcích katolicismu ve Spojených Státech není jména, jež by se čistším leskem skvělo nad ono lorda Baltimora a jeho dvou synů, Linharta a Cecilia, velkých těchto mužů, jichž heslem bylo: Mír všem! a proto také nejlépe vděčnost jim prokázali Marylandští, když je slavně nazvali „otci své vlasti.“

Pennsylvanie má svůj původ od Viléma Penna, též pronásledovaného pro víru. Bylť on syn znamenitého vrchního ředitele loďstva anglického, po němž zdědil značné jmění. Jeho šlechtitný a poctivý duch nemohl dlouho snést náboženskou krutovládu se strany církve panující; proto opustiv učení toto přilnul k zásadám Jiří Foxa, zakladatele sekty quakerů. Uvězněn pro hlásání nové víry této v Irsku pravil místokráli: „Náboženství jest můj zločin i můj soud; učinit mne v očích nešlechtitných zločincem a vězňem, ve skutečnosti učiní ze mne člověka v pravdě svobodného.“ Touže po návratu do Anglicka a žádostiv jsa dobytí pro sebe a své přívržence úplné svobody svědomí, podal králi Karlu II. snažnou tuto žádost, a když se naplnila, vrátil se a usadil se na březích Delavary r. 1682. Věren svým zásadám prohlásil na svých rozsáhlých panstvích skoro úplnou svobodu svědomí, z níž ani katolíci vyňati nebyli, ač některá omezení v volném vykonávání bohoslužby jejich zůstala. Náboženská tato svoboda přispěla mnoho k tomu, že Vilém Penn takové slávy dosáhl, že založil jednu nejskvělejší obec v celém soustátí, že založil město, jež nazval Philadelphii, jedno z nejkrásnějších a největších měst Ameriky, kteréž jest kolébkou nezávislosti národní a po dlouhý čas bylo sídlem spolkové vlády. Sekta quakerů ze všech prvotních sekt jest jediná, která zachovávali svou původní náboženskou tvářnost, lne dosud ku svým zásadám, své mravovědě a ku svým zvykům. Jestliže poznáme tak zajímavou a tak soustrastnou povahu quakera, jestliže se tu potkáme s člověkem jednoduchým v svém chování, vážným v mravech, rozšafným a počestným v jednání, nakloněným všem; tuť můžeme se tázati, jak mohl býti po tak dlouhá léta v Americe i v Anglicku předmětem tak strašné náboženské nenávisti. Historikové nejmenují kvakera jinak než *mirumilovným* qua-

kerem a přec zákony puritánů, kalvinistů a biskupenců. v jiných osadách stanoví naň klatbu, vyhnanství a trest smrti. Než klatby ty přestaly a quaker zachovává své náboženství dané od ducha posvěti-tele, nepřisáhá ani před soudem, zdržuje se služby vojenské ze strachu před proléváním krve, zapovídá hry hasardní, divadla, tance, čtení románů; pro jednoduchost svého oděvu nedává přístupu módě, nepomlouvá nikoho, ale tyká lidem všem jen ne Bohu, kárá všechny formule uhla-zenosti mravů, poněvadž není čistým vý-razem pravdy, aniž užívá názvů zvláštních, které podle jeho náhledu uráží pokorn kře-šťanskou, jako jsou veličenství, jasnost, vznešenost. Sekta tato jest v skutku zna-menita souladem ve svých zásadách, čistou svou mravoukou. Veliký tedy jest odpor mezi pobožnou a dobrou myslí quakera a mezi k zoufání vedoucí naukou kalvinistův a mezi chladným a prázdným učením pu-ritánským. *) Quakerové jsou svým učením velmi blízcí katolíkům, proto také vrací se hojně do lůna církve, a jako konvertité náležejí k nejhorlivějším vyznavačům víry katolické.

Krev francouská obíhá též z větší části v žilách obyvatelstva amerického, jež váží život svůj z tří velkých národ-ností z anglické, německé a francouzské. Stěhování se Hugenotů do Ameriky, kteří dali základ k městu Rochellu, trvalo bez ustání až k odvolání rozkazu Nantského a od této doby ještě většího rozsahu na- bylo. Nový York bylo jedno z prvních jejich útočišť. Podle Smitha, historika této osady, byla jejich strana na začátku 18. století vedle Hollandanů nejznamenitější a v městě nejbohatší; musily také veřejné listiny vydávány býti v řeči hollandské i francouzské. Město Nový Rochelle bylo ve vzdálenosti 7. mil od Nového Yorku na jih založeno od Hugenotů, proto se tam udržela francina jako řeč úřední ještě dlouho po válce, již vedli za samostatnost. Bylo sice také několik nových osad v No-ovém Anglicku založeno, většina však vy- stěhovalcův odebrala se k jihu. Podnebí Karolinské rovnajíc se podnebí v jižním Francouzsku, přilákalo velký počet vystě-

hovačů odtamtud, jimž bylo ponecháno zaříditi se podle způsobu své otčiny. Roku 1679 vypravil Karel II., král anglický, na své útraty dvě lodi a přeplavil mnoho rodin francouzských Hugenotů do Jižní Karoliny, aby tu révu a olivu pěstovali. Za nimi vystěhovalo se mnoho Francouzů. Těžko by bylo udati počet znenáhla vy- stěhovalých. Jestliže ale pravda, že 500.000 Hugenotů v době této opustilo Francii, aby se usadili v Německu, v Hollandsku a Anglicku, toť by se mohlo též mysliti, že Amerika, jako přirozený útulek všech pronásledovaných z příčiny náboženské většinu jich pod svůj krov přijala. Tak se domnívají též mnozí dějepisci, již soudí podle velkého počtu vystěhovalců, kterých se r. 1701 v anglických osadách až na 200 000 páčilo. Hugenoté nepůsobili zde toliko svým velkým počtem, nýbrž i prů-myslem, bohatstvím a osvětou. K nim se čítá mnoho vzácných rodin v Novém Yorku, Marylandu, Virginii, a Karolinách. Všickni měli pevné přesvědčení nábožen-ské, opustili vše pro svou víru, a u pro- střed největších nesnází bylo se jim po- drobiti i boji za svou existenci. Vzdor všemu radovali se spíše než naříkali a neopomenuli se svými přátely ve Fran- couzsku sdíleti radost, že jsou konečně svobodni. Osada, již založili jménem Nový Rochelle musila se z počátku mnoho na- máhati, aby vyplatila zemi, kterou si za- koupila. Muži, ženy i děti byli v práci od rána do večera, a nemajíce svého chrá- mu, konali všickni v noci ze soboty na neděli cestu sedm mil dlouhou, aby se oetli v Novém Yorku, kdež byli přítomni při dopoledních i odpoledních službách Božích, potom vraceli se domů, aby v pon- dělí byli zase k práci hotovi. Pořádnost, hospodárnost a uzpůsobilost i ku vzdělá- vání půdy jakož i k průmyslu, rozumnost a počestnost, toť hlavní vlastnosti Huga- notů francouzských. „Utečenci tuto nevě- děli,“ praví jeden dějepisec, „jakby se za šlechetné pohostinství, které byli tuto při- jali, odměnili. Jména jejich skví se mezi nejosvěcenějšími ve stavu panském i kněž- ském států severních i jižních. Často po- zorováno, ano skutečně i nic pravdivějšího není, než že velmi zřídka objevuje se nám jméno francouzských Hugenotů při jed- nání soudů kriminalních.“

*) Krásný rozbor věro- a mravouky quakerů nalezneš v „symbolice“ Dr. J. A. Möhlera. Spisovatel nezpěčuje se vyznati sympathii, kterou mu vnucuje povaha této sekty.

Takové byly hlavní kmeny obyvatel-stva amerického v 17. století. Stěhování se katoliků irlandských dosud ještě buď

ani nezapočalo aneb se stalo tak v skrovném počtu, žeby se jeho stopy ani určití nemohly. Touž dobou špli tam též vystěhovalci z Čech, Moravy, Piemontu a ze svobodného Polska. Částečné kolonie tyto méně znamenité rozšířily se do rozličných provincií a takto pozbyly svůj národní ráz.

Pozorovati lze tuto, že Amerika chová obyvatelstvo záležející většinou z pronásledovaných pro víru a z vlasti vypovězených; pronásledování náboženské zaidnilo Ameriku, jako ctižádostivost zbudovala Řím, svoboda vzdělala Řecko, obchod vystavěl Kartaginu, vpády barbarské učinili Evropu nynější. Původní známka obyvatelstva amerického jest náboženské smýšlení. Víme-li to, přispěje nám to k poznání občanských i politických zřízení obyvatelstva tohoto; musíme [to zvláště vědět], chceme-li si nynější stav katolického náboženství tam představit. Lidé byvše pro svou víru vyhnáni ze země, jsou velmi neohroženi, oni kladou zdar své víry nade všecko, u nich mají vlast, společenské poměry, bohatství ano i život, a všechny tyto statky dohromady velmi malou cenu do sebe, jestliže pozbývají svobody svědomí. Lidé tito učí své děti vážiti si náboženství nade všechny poklady zde na zemi. Pakliže oni si učitelé jsou, proč by nemohli si sami dávat zákony, proč nemohli své zvyky zachovati? Proč by nemohli na základě náboženském zříditi společenský a politický život? Jest nade vši pochybnost, že kdyby následkem rozličných převratů zcela jiné nábož. význání přibýlo do jejich přístavů, že by nalezlo tuhého odporu snad i proskripcí a že by se nikdo nepotkal s netečností a duševní lhostejností, nejhorší to nemocí ducha lidského, která v něm udušuje i snahu po zachování života. Jestliže později tito lidé z pohnutky vhodnější a šlechetnější zapověděli potlačovati hlásání jakékoli nové víry, přec se nedá souditi, že víra mající učení pravé, by nemohla si znenáhla získati zemi, kteráž by jí poskytla pravé pomoci jakož i pomohla zvítěziti. Chceme nyní podati kratičkou historii katolictví v Americe.

Ač katolické náboženství po jedno a půl století žádným zákonem nechráněno, ač vypuzeno i z poslední osady, kterou byli katolíci založili, zjednálo si konečně přec svobodu, od kteréž doby volný jest jemu přístup do každé země a rádi mu podrobují lidé srdce svá; pokrok jeho je nepřetržené, každým dnem rostoucí vítěz-

ství. Potkalo-li se s netečností, nemyslim tu netečnost mladého obyvatelstva, které mu nerozumí a jen poslouchá, míním tím netečnost obyvatelstva již dávno usedlého, které poněvadž se domnívá, že vše zná, proto vše zamítá. Co učinilo tuto? Jedna věc tu pouze možná: zřici se všeho pokusu chťiti udržeti malý počet u víře, aneb vrhati tu a tam některé duše do náklady zahynutí a viděti množství v morovou chladnost pohřížené a z ní neprobuzené vraceti se k nevyzkoumatelnému a šedému věku starému. Lid, s nímž mělo v Americe jednati katolické náboženství, byl velmi nábožný a mimo to křesťanský.

Protestantství není nic jiného než odštěpená větev od kmene lepšího. Původ svůj protestantism děkuje síle falešné a pochybné, skládající se z dvou činitelů a sice ze síly záporné a kladné. Sílu zápornou neb protestantskou váží vyznání toto z náruživosti lidských, kteréž učinily velikou vzpouru, a z části váží onu sílu, jak bohužel pravda, ze zlořádů, kteréž hyzdí katolickou církev. Síla kladná plyne z pravd katolických zachovaných od protestantův. Životní jejich princip, příčina jejich trvání jest štáva, kterou se větve ještě dlouhý čas byvši již odříznuta od kmene žijí. Podle pravidla logického musí býti síla záporná protestantství zničena a sice, musí odstraněny býti příčiny, jimiž v život vešlo, musí vášně upoutány, nepořádky spřádány býti; kdyby neměl protestantism vydlužené pravdy z katolicismu, byl by nemotorným, nemožným a v skutku mdlým výtvozem, který již jen žije z posledního zbytku svého původního života.

Starý fanatism presbyterianský i anglikánský zmizel, ač ne posud úplně ze života. nýbrž spíše ze zákonodárství. Domnívati se však, že by strany pro věc zaujaté, stoupenci a horlitelé rozličných sekt, jakož i zřízení náboženská všech odrod, školy a všelijaké ústavy byly zcela nečinnými snad i lhostejnými ku valnému pokroku pravého náboženství, tot by bylo se sebe sama klamati a zneužívati mohutnosti lidské přirozenosti. Protivy tyto zůstave bez podpory lidu vždy lépe se snášejícího a vzdělanějšího, nenalezly v soudní síni časů minulých jednoho zákona, jímž by se jim bylo chrániti a brániti proti pravdě kol kolem se zmáhající. Zákonodárství jest křesťanské a sice záleží v tom, že chrání jakož i v tom že příka-

zuje. Zakazuje se at je si v čemkoli překážeti svobodě náboženské podle zásady katolické, která rozeznává dvě moci, duchovní a světskou. Zákony nařizují se takové činy, jimiž všem se vážnost pro víru křesťanskou vštěpuje, kteráž jest tam panující. Ukládá se odpočinek v neděli, ustanovují se dny díkůčinění a veřejného pokání, dny prosební, kde se prosí o zdar a požehnání v důležitých úkonech života občanského a politického. Krátký přehled zákonův a zvykův společenských i provincialních přispěje k lepšímu poznání povahy křesťanské v Americe.

(Pokračování.)

Orázka dělnická.

Za našich časů chce dělníkům stav zlepšiti t. zv. internacionála,*) která za úkol si vytkla rozřešiti tak zvanou „sociální otázku“ ve prospěch dělníků. Poněvadž ale zásady, jichž uskutečněním dosíci doufá kýženého výsledku, se nesrovnávají s učením Kristovým, ba přímo mu i odporují, lze s jistotou za to míti, že otázky dělnické nikdy nerozluští. Jestli spíše moc jiná, již uloženo jest, aby na základě božského učení jala se pracovati v záležitosti dělnické a vysvobodila dělníky z tělesné a duchovní bíd, do níž moderními národohospodářskými poměry upadli. V skutku politování hodný jest nyní stav dělnický. Vyloučen jest takoruka ze společnosti lidské a vydán libovůli bohatých podnikatelů. Odtud žalostné volání po pomoci a ochraně, které nebyvši vyslyšeno mění se v křik zoufalý, jenž proniká všechny vrstvy společnosti lidské a mnohého, povážlivého politika děsí.

*) Internacionála jest spolek socialistů a komunistů, jenž na konci roku 1864 v Londýně byl založen. Účelem jejím jest úlevu zjednatí ujařmenému dělnictvu a povznést je na roveň s ostatními stavy. Účelu svého dosíci chce odstraněním práva dědičného a vlastnického, úplným vyvrácením nynější soustavy státní a zřízením soustavy na zásadách socialdemokratických a komunistických. Založil ji Karel Marx, právník a publicista, jenž roku 1818 v Kolíně nad Rýnem se narodil. Internacionála rozvětvena jest po všech státech Evropských a čítá na 2 miliony údův.

Nuže, kdo může pomoci? Snad moderní stát? Ten má soudy, žaláře, ale nemá peněz, aby pomohl. Snad tak zvané „vyšší, vzdělanější“ třídy společnosti lidské? Ty se dělníků bojí, nejraději neškodny by je viděly, aby v pokoji užívatí mohli. Snad zaměstnavatelé? Ti vyhledávají jen dělnické ruce, aby naplňovati mohli své sáčky a hledají prospěch svůj také v tom, aby dělníci v odvislosti držáni byli. Snad moderní osvěta a pokrok? Ale právě tyto vykopal pro dělníka hrob, ukovaly liberalismem a materialismem řetězy, jimiž spoutáni jsou dělníci. Snad revoluce? snad vzpoura a boj proti majetné třídě? Chraňž Bůh; každé takové vzbouření, jak starší a novější dějiny dosvědčují, skončilo tím, že původci jeho na čas zmocnili se otěží vládních a dobytou kořist si osvojili, dělníci pak, jichž jako pouhých nástrojů k ukojení své ctižádosti užívali, musili s prázdnou odejiti a jest-li tak učiniti nechtěli, byli násilím, odpravováním, od svých „osvoboditelů“ k tomu donucováni. „Boj proti palácům, pokoj chýžím“ nebudiž nikdy heslem dělníků.

Dle velemoudrého ustanovení Božího musí vrchnost a poddanost na světě býti. Bůh chtěl míti rozdíl mezi boháčem a chudásem a rozdíl ten potrvá až do skonání světa. Co tedy může a má dělníka zachrániti? Jediné to, čeho dělníky nenaviděti učili. Jedno srdce jest, které povždy vřele pro dělníky bilo a bije až dosud a srdce to jest — církev katolická. Mám snad ještě říci, kam se utéci, kde zachránění své hledati mají dělníci? Nikde jinde, leč v církvi katolické. Čím byl a jest stav dělnický tam, kde křesťanství a církev nevládla a dosud nevládne. Všady a povždy otroctvem, t. j. třídou lidí, kteří ne za svéprávné osoby ale za věci považováni byli. Vždyť i národ israelský, jenž přece věřil v jednoho Boha, měl cizí a domácí otroky. U nejvzdělanějších národů starého věku u Řeků a Římanů byly dvě toliko třídy: svobodní a otroci. Čím více přibývalo u nich pýchy a přepychu, tím více rostl počet otroků, až dosáhl ohromné výše. V době největší slávy čítala říše Římská 20 milionů svobodných, 40 milionů propuštěnců a 60 milionů otroků. Podobný poměr s malými odchylkami byl i u ostatních národů. Ano i v křesťanských zemích, které ku katolicismu se nehlásí, otroctví ani do dnešního dne nevyhynulo, ačkoliv zákonitá usnešení se

stala na zamezení obchodu s otroky. Tak Anglie vedla obchod s otroky, poněvadž vynosným býti se osvědčil. Četné lodě křižovaly mořem slídíce po nešlechtném, nelidském výdělku. Až do prohlášení neodvislosti amerického soustátí bylo tam devět millionů otroků hlavně z Afriky dopraveno. V mimo evropských državách Anglie, Francie, Španěl a Hollandska jest třetina obyvatelů otroky.

Píšu zde proto o osudu otroků, poněvadž na mnoze podoben jest osudu dělníků, ano osměluji se i tvrditi, že mnohdy hůře se daří bílému nežli černému otroku; kdežto tento dostává stravu, šat a obydlí a ošetřován bývá v nemoci, využitkují zaměstnavatelé sil dělníka ku práci a když onemocní odstraňují ho jako neužitečné zboží.

Takový jest stav pracující třídy více méně všady, kde pravé náboženství srdce lidská neproniklo. Ale jak se staly poměry tak neblahými? Stát bez vyznání a tím beznáboženský vyloučil dělníka ze svého zákonodárství, zrušil cechy, zavedl svobodu průmyslu a lichvy a vydal dělníka na milost a nemilost peněžníkům. Křesťanský ráz setřel se života občanského a rodinného a nyní připouští do společnosti své pouze majetné třídy. Z počátku bezbožnost zahníždila se ve „vzdělaných“ třídách a pak vnucovali ji všemožnými prostředky, hlavně bohaprázdným tiskem i dělníkům, aby v nouzi a bidě podpory ve svatém náboženství hledati nemohli. Tím jsou dělníci bez církve katolické a tak i zůstanou, jest-li církev Kristova jich nezachrání, která po všechny časy stav dělnický v ochranu brala. Nikdo v celém světě se tak neujímal stavu toho jako právě církev.

Kdo založil stav dělnický? Bůh sám, když řekl Adamovi: „V potu tváře své chléb jisti budeš, dokavadž se nevrátíš do země, z kteréž vzat jsi.“ (1. kn. Mojžíšova kap. 3. v 19.) Dále, kdo založil na stavu dělnickém všechny ostatní? Opět Bůh. Stav dělnický sám sebou trvá, co zatím ostatní na něm závisí. Konečně, kdo stav tento zvláštní předností pocítil? Zase Bůh. Syn Boží, když opustil slávu nebes a přijal na Sebe tělo lidské, zvolil si obydlí mezi třídou pracující, posvětil božskými rukama práci a nástroje její a strávil většinu života mezi dělníky. Za apoštoly vybral si ruce z dělnického stavu učiniv je vykonavateli Svých rozkazů a zástupci Svými na zemi. Který jiný stav společnosti

lidské může se honositi takým vyznamenáním? Svatá víra praví ještě více. Dle jejího učení jest dělník rovněž jako panovník, dítě Boží, jež má nároky na všechny milosti a zásluhy Ježíšem Kristem na kříži dobyté a povoláno jest k svatosti a k životu věčnému. Svatá víra zabezpečuje každému dělníku právo lidské, osobní a společenské, chrání jej proti bezpráví a poroučí neohroženě a nestranně každému, buď si kdo buď, aby dělníka za svého bratra považoval a po bratrsku s ním nakládal. *Dle zákonů víry bylo s dělníkem všady, kde pravá víra kvetla ne jako s cizincem neb otrokem nýbrž jako s rozumným obrazu Božímu podobným tvorem uctivé a laskavě jednáno. Dělnický stav povždy a všady ve společnosti pravých křesťanů zaujímal slušné, s jeho důstojností lidskou se srovnávající postavení.*

Dle příkladu velikého apoštola národů sv. Pavla, jenž otroku Onesimovi, kteréhož na víru obrátil, vymohl svobodu na jeho pánu, brojili od počátku církve papežové a biskupové proti nelidskému utiskování otrokův. Ve shromážděních církevních činili usnešení na ochranu otrokův a hrozili jejich utlačovatelům i klatbou; připouštěli, aby statky církevní byly prodávány a penězi takto sehnány vykupovali otroky, které brali k službě církevní a povyšovali je na hodnost kněžskou. Přičiněním církve katolické učiněn jest konec otroctví ve státech Evropských v čtrnáctém století.

V třináctém století povstalo více náboženských řádů v církvi, jejichž účelem mimo jiné bylo vykupování křesťanských otroků v zemích vzdálených; ano stávalo se, že jejich členové sami za jiné v otroctví šli (Petrus Nolasco v Africe). Zejména blahodárně působil řád Trinitářů povstálý podnětem Jana z Mathy a Felika z Valoisu (dle účelu svého ordo de redemptione captivorum zvaný), jenž od svého založení r. 1200 až do roku 1635 30000 nešťastníků svobodu zjednal. O něco později roku 1218 založil vznešený Francouz Petrus Nolasco a Raymund de Pennaforte nový řád — „ordo beatae Mariae de mercede“ — rovněž na osvobozování otroků. Od roku 1492—1691 tento řád 17000 křesťanů z otroctví vykoupil.

Později nabyly zásady církve katolické směřující k úlevě otrockého jha i platnosti v zákonodárství světském, tak že v jednotlivých zemích zvláštní nařízení

na ochranu nešťastných těch vydávána byla. Jediné působením církve katolické, připuštěn byl stav dělnický, jako svobodný a vážený stav, ve společnoř lidskou. Kdo by opak toho tvrdil, lže a odporuje dějinám, obelhává a podvádí dělníky. Jediné tedy zachránění kyne dělnickému stavu v církvi katolické.

Ale církev nemůže dělníky zachrániti, nekonají-li oni svou povinnost. Na tom vše záleží. Oni musí opět důstojnými údy církve svaté se státi. Neboť jak by odvážiti se mohli dovolávat se božského jeho její učení proti svým utiskovatelům, kdyby nevěřili v ní, kdyby veřejně a rozhodně k ní se nehlásili? Jak by dovolávat se mohli božských zákonů, které jich hájí proti vši nespravedlnosti, kdyby těch zákonů nešetřili? Musí tudíž dělníci prve pravými katolíky býti a po katolicku žiti. Proto jen odcizili je církvi katolické, aby za nedobytnými hradbami jejího božského učení a zákonů brániti se nemohli. Jest-li zadoř učiní základní této podmínce, pak udělí jim církev práva samým Bohem stvrzená, jež žádná pozemská moc skráťiti nesmí. Tato práva propůjčuje církev na základě zákonů Božských, jež církev zvěstuje a hájí a v těchto právech a zákonech spočívá dělníků spása. A které jsou ty zákony a jaká práva z nich plynou?

Nejhlavnější příkázání poroučí nám lásku k Bohu; první pak po něm lásku k bližnímu slovy: „Miluj bližního svého jako sebe samého“ Máme bez výjimky všechny lidi milovati; za to ale právem žádati mohou, aby i jiní je milovali a ne snad pouze slovem, ale skutkem. Příkázání toto samo, kdyby vždy plněno bylo, oblažilo by všechny lidi a tudíž i dělníky. Ale bohužel! láska k bližnímu uhasla v srdcích lidských a místo ní nenavist je naplnila. Proto jdeme vstříc válce všech proti všem. Chtějí-li dělníci, aby jim spomoženo bylo, mějtež lásku, jakou církev Kristova prikazuje a žádejtež takovou lásku ve jménu církve i pro sebe.

Druhý božský zákon, jež církev zvěstuje, jest zákon spravedlnosti: „Všecko, cožkoli chcete, aby Vám lidé činili i Vy činite jim.“ (Mat. 7, 12.) Nikdo si nepřejí, aby někým jiným na cti, na svobodě, na tělesných a duchovních statech, na svých právech byl skracován. Proto nesmíme i oproti jiným něco podobného si dovolovati. Každý chce, aby což jeho jest, bylo mu necháno, škoda mu učiněná, aby byla nahrazena; proto musí i jiným tak činiti. Na tomto zákoně

spočívá světový pořádek a blaho společnosti lidské. Tento zákon Boží chrání dělníka před křivdou a on vždy jeho dovolávati se může, kdykoliv zkrácena se býti cítí. Ale co pozorujeme u dělnických vůdců? Oni touží po cizím jmění, chtějí vzpouru proti vrchnostem církevním i světským a vyvrácení pořádku světového. Budou-li sami spravedliví a budou-li, utiskováni jsouce, volati po spravedlnosti, jistě při nich budou všickni poctivci ano i církev a sám Bůh. Spojeným těmito silám nebudou nikdy moci odolati všechny vášně jiných a dělníci naleznou spravedlnost.

Na zákonu spravedlnosti zřídil Bůh rozdílnost stavů, tak že rodiče více platí nežli děti, mistr více nežli učenník, učitel více nežli žák, pán více nežli služebník, vrchnost více nežli poddaný. Kdo tyto poměry rušiti chce, ten otrásá základy společnosti lidské. Čím více rozdílnosti stavů se šetří, tím lépe se daří společnosti lidské. Čím více rozdílnosti stavů se šetří, tím lépe se daří členům jejím. Ať uváží jen, kam by revoluce je zavedla, kam směřují zásady, jež revolucionáři jim vnucují. Oni hlásají, že majetek jest krádež a protože dle jejich náhledu nesmí jednotlivec míti majetek a vše, co jest, musí se státi společným jméním — ovšem na tak dlouho, až by ti, kdo něco mají, oloupeni byli a revolucionáři své kapsy naplnili. K dosažení a provedení takových sobeckých záměrů mají dělníci hmotnou svou silou přispěti, ale potom s prázdnou odejiti, jak se vždy a všady dělo, kde o zrušení osobního majetku se pokusili. Ať se stavi na odpor církvi, stanou se bezbožci a přesvědčí se brzy, že nebude jiného rozdílu stavů leč ten — tyрана a otroka. A oni církev Kristovu, která jest jedinou bezpečnou strážkyní božského pořádku v občanském životě nenávidějí! Pak ovšem nemilují ani sebe samých.

Třetí zákon Boží jest zákon milosrdenství. „Blahoslavení milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou,“ praví písmo svaté. I tento zákon neustále na paměť uvádí církev katolická všem národům a žádá na boháčích, aby dle možnosti chudým pomáhali, na chudších, aby pokorně a trpělivě po příkladu Ježíše Krista chudobu snášeli. Jsou-li chudí, opravňuje je Bůh a církev, aby nároky činili na soustrast a milosrdenství boháčův; tyto pak víže, aby skutky milosrdné prokazovali. „Kdo nečiní milosrdenství, bez milosrdenství souzen bude.“ A čemu uči

mužové revoluce? Oni pozornost obrací na nádherné paláce boháčů a ukazují na bídná a nezdravá obydlí dělníků; oni vypravují o hodování kapitalistů a pamatují dělníky na hladové ženy a děti. A potom volají: „Vy jste dosti dlouho snášeli hlad a nepohodlí, nyní musí býti jinak, úlohy se musí zaměnit. Vyženeťte boháče ze statků, odstěhujte se do jejich paláců sedněte k jejich tabulím a zmocněte se jejich peněz. Ale pozor! Což praví dějiny minulosti, které výstrahu dávají, aby dělníci od takových milovníků převratů nedali se sváděti. Jmenujte jen jediného člověka, jenž lži, podvodem, krádeží bohatým se stal, aby byl při tom šťastným. Jest věci dokázanou, že neprávě nabyté jmění nikdy pozehnáno nebylo.“

Mimo tyto tři uvedené zákony božské všeobecné jsou ještě zvláštní, které pořádají poměry stavu dělnického. Ale zákony tyto téměř v zapomenutí přišly, snad jich dělníci ani neznáte, poněvadž společnost lidská přestala na mnoze býti katolickou.

Zákon Božský urovnává nejprve poměr dělníků k těm, kdo práci dávají; přikazuje dělníkům věrně a svědomitě sloužiti, jim pak na srdce klade, aby dělníky za svobodné ditky Boží považovali a s nimi jako se svobodnými jednali, aby jednou zodpovídali se mohli před soudnou stolicí Spravedlivého. Poněvadž ale na obou stranách víry ubylo a snad i docela vymizela, nastati musil neblahý poměr mezi zaměstnavatelem a dělníkem, tak že obě strany nyní nešťastnými se cítí. Zde nemůže nic pomoci, leč živá víra v Boha a církev jeho.

Jiný zákon Boží zaručuje dělníku patřičnou mzdu za práci a hříchu do nebe volajícího dopouští se, kdo zadržuje nebo ujímá mzdu dělníkům, neboť hoden jest dělník mzdy své. Kdyby ti, kdo práci dávají, jakož i dělníci, kteří ji vykonávají, byli upřímnými syny církve, nikdy by nedošlo k žalostným vykřikům, že utlačováni jsou dělníci. Ne lakota a libovůle, nýbrž spravedlnost a láska stanovily by mzdu řádnou a rozdělily by spravedlivě dobu pracovní. Ale jak má nebe vyslyšeti volání dělníků, když nejsou jeho přáteli, když odvrací se od Boha a církve?

Konečně pečuje zákon Boží o zdraví těla a o spásu duše dělníků, když přikazuje, aby dnové nedělní a sváteční svěcení byli. „Šest dní budeš pracovati a sedmého dne ode všeho díla odpočívat, neboť jest dnem Páně.“ Každý, kdo dílo koná v ten den, smrti až umře.

Nutnost a prospěšnost svěcení neděl a svátků vysvětluje sama sebou, neboť všeliké přikazu toho nešetření přivádí záhubu těla i duše. Zákon zavazující k svěcení neděl a svátků zvěstuje dělníku, že těžkého hříchu před Bohem se dopouští, kdo jej přestupuje, a připomíná představeným dělníkům, že ještě více se prohřešují, protože je v neděli a ve svátek ku práci nutí. Nejtěžší tresty Boží stíhají ty, kdo den nedělní a sváteční nesvěti. Velice se klame, kdo se domnívá, že jest sám strůjcem svého štěstí a že požehnání Božího potřebí nemá. Všeliké namáhání lidské jest marné, jest-li Bůh mu nežehná. „Nebude-li Hospodin stavěti domu tohoto, nadarmo pracují, kteří jej stavějí.“

Božský tento trest nikdy snad tak zjevným nebyl jako nyní. Za dnů našich chtějí lidé šťastnými býti bez Boha. Výzkumy vědy, síly lidské, zvířata, živly přírodní vše slouží zisku. Všecka péče vlád a národů výhradně se věnuje k rozmnožení časného blahobytu; ve dne v noci bez ustání se pracuje a přece hmotný úpadek u všech téměř států se jeví a při tom ještě svízele jiné. Nemoci časté uchvacují města a země, předčasná smrt má hojnou žej. A co jest příčinou takových pohrom? Trest Boží za hrozné ty neřesti, jež v Evropě po celé století páhány byly; že by tomu tak bylo, nepřipustí ovšem náš „osvícený“ věk. Nevěřci a neznabozi a jimi svedený lid sáhli na statky církevní, zrušili kláštery proměňující je v divadla, skladiště a pod Posvátná roucha a nádoby obětní pobrali a nepřátelům církve je prodali. Církev vydaná byla útokům lží a pomluv, papež, biskupové a kněží jsou pronásledováni. Z rodin a školy — z toho základu společnosti lidské — setřeli ráz křesťanský, posmívali se svatým a volali po odstranění neděl a svátků. Kdo může ještě se diviti, že kletba Boží za podobné zločiny zasáhla člověčenstvo, které nic jiného zachrániti nemůže, leč návrat k Bohu a k církvi katolické, aby Bůh pohnut jsa lítostí a pokáním opět kletbu s něho sňal.

A protož, dělníci, učítež počátek k lepšímu, řeknětež těm, kdo Vám práci dávají směle: my nebudeme více v neděli a ve svátek pracovati, byt i jednání naše sebe více vás pohoršovalo. Ale potom tyto dny náležitě světte nezneuctivajíc je hříchy a nestřídmostí — neboť střídmost jest jedna z mravních ctností — a pamatujte na staročeské, pravdivé přísloví:

„Svět svátek a post se v pátek.
Nebude tvůj statek krátké.

Chcete-li opravdově zlepšení postavení svého dosíci, zůstaňte věrni svému Bohu a církvi a Bůh a církev bráníti vás budou proti nepřátelům vašim.

Ale namítáte snad: Co prospějí nám zákony Boží a církevní, byť jsme je zachovávali, když jich naši zaměstnavatelé šetřiti nebudou? Vězte, když vy zákony Božími říditi se budete, bude mocným spojencem vašim sám Bůh a vítězství vás nikdy nemine; pak postavíte se i s církví, jež zákony ty vám zvěstuje, na skálu nedobytnou, kterou brány pekelné nepřemohou.

Hledáte-li upřímně svůj prospěch a ochranu, pak odvrátte se od nepřátel církevních, neboť ti jsou i vaši nepřatelé. Staňtež se věrnými a pravými katolíky, užívejte nebeských prostředků, jež Bůh církvi Svou k vašemu prospěchu podává, a Bůh sám bude bojovati s vámi, zachrání a šťastny učiní vás.

J. H.

Klenovec.

Vypravuje Jan Nep. Ráž.

(Pokračování)

Zuzanka stále si naříkala. Viděla předbě, že s dědečkem umřelo jí vše. Jak bude dále živa, co počne? Vápenice jí arci jako dědičce nebožtíka po právu patří, ale jak pak ona — slabé děvče — dovede toho co dědeček, neumiskálu ulomit, tím méně ve vápno vypáliti. Takové a podobné starosti tížily ji ještě ke všemu bolu, který srdce její svíral při ztrátě dědečkově. Andělice měla těžký úkol, aby ubohou potěšila.

„Jen tak panenko neběduj,“ mluvila k ní. „vždyť jest Pán Bůh všemohoucí, On tě potěší zase jako že tě zarmoutil, On zbudí ti ani se nenaděješ soucinné duše a ty budou tě těšiti, když je nouze největší tak jest Pán Bůh nejbližší, jen v Něho doufej On tě neopustí.“

Tak asi těšila kovářka Zuzanku. Lidé přicházeli z útrpnosti jedni, druzí ze zvědavosti, aby si prohlédli nebožtíka, a že věděli, že není v domku krbu, přinášeli i něco k jídlu s sebou. Zuzanka všem s pláčem děkovala, ale jisti nemohla; tak dostalo se skoro vše kovářce, která jsouc jako ve svém živlu, nezdála se býti ne-

obyčejným pádem tím dojata. Sédla, pila jakoby chystala svatební veselí a při tom obstarávala, co bylo nutného k chudíčkému pohřbu. Truhlář zhotovil jednoduchou černě natřenou rakev, nalepil na víko kříž z bílého papíru a vyplnil ji napolo hoblívačkami. Do té složila kovářka ubohého starce, když byla jej čistě umyla a v bílý rubáš, který Zuzanka ušila, oblekla. Na nohy dala mu čisté punčochy a pod hlavu čistý bílý polštářek, aby prý se mu to lehčeji odpočívalo. V Občině nebylo kostelíčka a proto musil mrtvý až na Skuč, kam patřili osadou, vezen býti. Zuzanka nevěděla si rady, bylo to v pilný čas a peněz nebylo, za něž by povoz zjednati mohla. Ale kovářka jako vždy věděla i zde rady, vzkázala ke Klenovcům, aby měli pro nebožtíka tolik lásky a dali ho ku hrobu zaveztí. Věděla dobře, jak za živa se starým Klenovcem byli na štíru, ale což, smrt všechno srovná; „dnes mně a zítra tobě, musíme tam všichni. Však on se pantáta na to rozpomene a vyslyší prosbu mou.“

A v skutku, sotva posel do statku došel, vrátil se zpět, že rádi to udělají a záhy ráno že čeledín bude u domku, aby rakev naložil. S mrtvolou musilo se jeti přes ves a tu byl zvyk, že tak dlouho, dokud povoz nepřejel, zvonilo se umíráčkem, za jedno, aby každý v obci věděl, že naposled může se podívatí za tím, kterého k věčnému spánku odvázejí, za druhé pak, aby vzpomenuli si Otčenášem za spásu duše zemřelého ti, kterým po milosti Boží dopráno tu dlíti déle než nebožtíku.

Ráno, jak slunce vyšlo stál vozká ze tatku u vápenky, aby dle slibu nebožtíka ku hrobu odvezl. Byloť do Skuče hezký kousek cesty a musili tam býti záhy, aby hned při mši sv. pohřben býti mohl. Zuzanka oblekla se jak mohla, Andělice také a to byly jedinké dvě osoby, které z vápenky s mrtvolou šly, ve vsi přidružilo se k nim ještě několik starců a stařen, kteří tuto poslední čest Martinovi prokázali. Víme, že byl pilný čas a nemožno těm, které pilná práce polní volala, aby se přidružili. Jak zvonek zacinkal, čímž dáno znamení, že vezou nebožtíka obcí, vybíhali lidé ze stavení a znamenali se křížem. I ze statku Klenovcovic vyběhla čeládka s panímámou podívat se na smutný průvod; Klenovec ale nevyšel, podíval se jen jednou oknem a tu jakoby ho had byl uštkl, couvl zpět a nehleděl po rakvi více.

Z domácích nevěděl nikdo, co se to s rolníkem pojednou stalo; mluvil vždy málo a úsečně. Jediný Vavřínek by byl mohl povědět, co Klenovce tíží, ale ten mlčel a měl své příčiny. Hospodyně se často muže ptávala, proč je tak málo mluvňý, on jí ale odpovídal, že ho bolí často hlava, čemuž věřila; vesele hlavu až se mu následkem toho počaly šíje ohýbati. Zlé svědomí tíží a ohýbá člověka k zemi. Tak bylo i s Klenovcem: trpěl, litoval, ale bylo již pozdě, co se stalo nemožno odčiníti.

Vápeníka pochovali. Zuzanka modlila se dlouho na čerstvém hrobě a zdálo se jí, že by bylo nejlépe pro ni, kdyby nemusila se od hrobu toho ani hnouti, ale co platno tam přece zůstatí nemohla, musila vstáti a potácela se více nežli šla k domovu. Vždyť nečekala ji doma jen bída a slzy a nikde žádné naděje; nemohla si pomyslit, že by někdo chtěl se nešťastné ujeti a ji podporovati. Andělce vyprovodila ji až do vápenky, tam ji ještě těšila jak mohla a slibovala jí, že se mezi známými svými poohledne, aby jí nějakou službu opatřila. Děvče zůstalo samotno. Zadávala se na jasnou klenbu nebeskou a hle, tam v té nekonečné výši skrívánek libezně prozpěvoval. Záviděla Zuzanka tomu ptáčeti jeho pohyblivost a rychlý let, myslila, že kdyby možno bylo k nebesům dolétnouti, všechna bolest by z těch stísněných prsou zmizela. Zadumala se a napadlo jí, proč milý Pán Bůh ptáče volnějším učinil nežli člověka a hojné slzy počaly znova stékatí ji po tvářích.

Že zadumání vytrhla ji kozička, která ještě dnes ničeho k pokrmění nedostala. Zuzanka vstala a pustila kozičku ven, která jako za dnů předešlých vesele vyskakovala a dorážela na děvče, to ale s ní jako jindy láskovati nechtělo. Zkusila to ještě jednou a pak pocitivší nepochybně hlad, poskočila na trávník a začala se pástí.

I Zuzanka pocítila pojednou hlad, celé tři dni skoro ničeho nepojedla a dnes již dostavovala se mdloba. Vešla do světničky a shledávala něco k jídlu, ale ohně neměla, v domku také žádný rozdělati nemohla a dole u pece to pořizoval vždy dědeček sám, který jí pak jen k hotovému zavolal. Tu se děvče opět rozplakalo, musilo si říci že vyrostla jako vrba u vody napájena a svlažována bublajícím potůčkem. Potůček-li vyschne, zvaдне i proutek a zhyne. Tak bylo i s ní. Dříve nikdy ne-

pomyslíla, že by mohlo někdy jinak býti, že by mohl dokonce snad dědeček jednou zemřítí. Myslíla si ho vždy tak pevného, ano ještě pevnějšího než ta skála, kterou drtil. Byla nezkusená a tu úzkost její tím větší. Shledala několik studených bramborů a ty snědla s největší chutí, myslíc kdyby aspoň každý den jich tolik měla. Den se klonil ku konci a děvče se pojednou bálo, jak sama zůstane na odlehle vápence. Říkala si, že nelehne a vysedí celou noc přede dveřmi až do východu slunce.

Co se zatím Zuzanka takto starala, staral se o ní na straně jiné již Pán Bůh. My víme jak dobré srdce Václavovo k tomu tíhlo, aby jeho rodiče Zuzanku vzali prozatím do statku. Celý den na to myslil, jak by se matce svěřil, aby ona zase na otce účinkovala. U matky, to věděl že prosadí, ta vždy vůli jeho se podřizovala netázajíc se nikdy dlouho po příčině — ale co řekne otec? Však na toho má zase matka vliv a tak bude-li ona chtítí, jistě toho u otce docílí. Když se blížil večer, vyhledal matku, která čeládce večeri chystala na záhrobi a počal: „Maminko, mně je té holky z vápenky tak líto, že vás chci prosití, abyste to u otce prosadila a vzala ji za děvčku do statku.“

Za řeči té zbledla matka jak stěna. „Dítě, co tě to může jen napadnouti, přece víš, jak tatínek s vápeníkem žil na štíru a toho nežádej, abych mu něco podobného nabízela.“

Václav se však odmitnutím matčiným nedal mylíti, myslil si hned z počátku, že návrh jeho matce ani otec nebude po chuti, a byl tedy již na odpor tak s polovice připraven.

„Právě proto maminko, že tatínek snad někdy Martinovi ublížil, měli bychom to nyní jeho vnučce nahradití a pak to přece není žádná oběť, jestli platíte děvčku tu nebo jinou, holka vám práci také zastane a máte mimo to ještě k lepšimu dobrý skutek.“

Rozumná řeč Václavova se matce líbila a již počala se klonití k jeho straně, když tu zase vzpomenuce, že by mohla z toho pojítí mezi ní a otcem veliká mrzutost, hodila hlavou a jaksi zpuřně odvětila: „již jsem ti jednou řekla, že s tím vším nechci nic mít, chcešli zkus to u otce, jestli povolí, já sem volna, ale řekni mu sám.“

Nebylo jiné rady než zkusití to u otce, ač si Václav hned také velkého prospěchu

nesliboval, chtěl přece to zkusit a tolik věděl, že matka bude na jeho straně. Políbil matku odcházející, kterou to velmi dojalo, nesvolila mu, jak si myslila, a on ji přece nezazlil. Dávala se spokojeně za ním a myslila si v duchu, jaký to hodný hoch, jak dobrého srdce jest, jak bude jednou šťastna, která ho dostane.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejd. p. kardinál požehnal ve čtvrtek dne 4. t. m. sňatku dědičného prince Zdeňka Lobkovice s hrab. Annou Neippergovou ve Vídni ve votivním chrámu Páně. — V sobotu započne J. Em. o $\frac{1}{4}$ 10. hod. třídní pobožnost Marianskou v metropolitním chrámu Páně za četné assistance duchovenstva. Odpoled. budou u sv. Víta ve 3 hod. slavné nešpory a po nich bude J. Emin. nejd. p. kardinál konati Marianskou pobožnost, která jak již ohlášeno záleží z litaní lo-retanských a vždy z jedné části růžence. V neděli bude tato pobožnost po českém kázání o $\frac{1}{4}$ 10. Odpoledne ji koná J. Emin. jako v den předešlý. O slavnosti Narození Panny Marie rovněž, načež po odpolední pobožnosti provede průvod k Mariánské soše na Hradčanském náměstí.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 7. září u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, od 8.—11. t. m. u Maltézů a od 12.—15. září u nejsv. Trojice v Podskalí.

— Řád piaristický utrpěl opět bolestnou ztrátu smrtí provinciala řádu pana P. Anastasia Malého, který po dlouhé a trapné nemoci zesnul v Pánu dne 27. srpna, byl pochován za velikého účastenství lidu a hodnostů dne 29. srpna. Rakev, vystavená v kapli řádové, byla zdobena četnými věnci a pokropil ji vys. důst. p. kanov. dr. Hrádek, načež velmistř řádu křížovnického vdp. P. Huspeka tichou smuteční mší sv. sloužil. Po té byla rakev převezena na hřbitov volšanský.

— J. Emin. p. arcib. Olomoucký, který se nyní úplnému zdraví těší, přijal do I. ročníku Olom. semináře celkem 68 kandidátů. Nával byl veliký, takže všichni kandidáti přijati nebyli. Tentýž nával jest ve všech diecésích českých, kde se rovněž způsobili kandidáté odmítati musejí.

— **Pozůstatky tělesné mission. P. Aug. Strobacha**, který před dvěma sty lety co syn jihlavského měšťana na ostrovy mariánské se odebral, aby tam sv. víru hlásal, a při apoštolském úřadu smrt podstoupil, nalezaly se dosud na sv. Hoře. V r. 1784 přivezl je totiž jezuita P. Faschang na Příbram. Odtud budou nyní do Jihlavy převezeny a v kostele sv. Ignatia v počestnosti pohřbeny.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v měsíci srpnu 97 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 41, ze zemského blázince 18, z nemocnice Milosrdných bratří 4, z nemocnice Milosrdných sester 27, z nemocnice Alžbětinské 2, a z umrlčích kapli 5; celkem letos již 807 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresnímu výboru v Bezručicích, Králíkách a občanské záložně ve Mšeně u Mělníka.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*“ má v čís. 7. roč. XXV. tento obsah: Děti rodičů bezkonfessijních. O reformě bohoslužebného (liturgického) zpěvu a jeho hudby. O užítu svatých misí. Aforismy z pastýřského života. — Kronika: Zpráva o VI. valné hromadě spolku sv. Josefa. Posvěcení pramene labského. Neophyta zvláštního druhu. O výši pravidelných vydání zádušních. Vydání na běžné potřeby bohoslužebné. Zpráva o LVII. schůzi výboru Dědictví sv. Prokopa.

— „*Květy Mariánské*“, čís. 11., následujícího obsahu: Rozumár. — Svátek Nanebevzetí Panny Marie. — Tři mše sv. u Panny Marie „dobré rady.“ — Oslava památky narození nejbl. Panny Marie. — O užívání sv. růžence. — Před obrazem. — Putujme na sv. Hostýn. — Zprávy. — Seznam bratrstev mariánských.

„*Zprávy apoštolátu tisku*“, čís. 9., obsahu rozmanitého.

„*Zábavné bibliotéky*“, serie I. sešit 10.: Črty z cest. Nastínil P. J. Ježek, katecheta při c. k. vyšší reálce v Praze. („Zab. bibl.“ dílo 87.) Cena 15 kr. — Serie II. sešit 1.—7.: Anna Séverinova. Napsala pí. Augusta Gravenová. Dle 19. francouzského vydání přeložil P. G. L. („Zab. bibl.“ dílo 86.) Cena 1 zl. 10 kr.

— „*Moravan*,“ kalendář na jubilejní rok 1885. Titulní obraz barvotisku: Svatý Method. Mimo obvyklou část kalendářní a obchodní vyniká tento nový ročník vybranými povídkami a literárními pracemi osvědčených našich spisovatelův a hojností nových, umělecky provedených ilustrací. Cena výtisku v tuhé vazbě 45 kr. Lze jej objednat u knihtiskárny benediktinské v Brně. — Tamtéž lze obdržeti: „*Plesy duchovní*,“ kostelní zpěvník pro čtyry smíšené hlasy (s notami), hlavně ku potřebě studující mládeže škol středních, který uspořádal p. Ludv. Holain, stud. pref. kníže-arcib. semináře v Kr. měříti, a který po úsudků znalců, platných služeb prokáže všem milovníkům přesešného a zároveň vzletného zpěvu církevního.

— „*Moravská bibliotéka*,“ kterou vydává Frant. Bayer ve Velkém Meziříčí a jejíž nakladatel jest J. F. Šašek, knihkupec tamtéž, přináší v díle VI. povídky, které napsal Jos. Večeřa.

— „*Encyklopedie obrazů*“ obsahující připodobnění, podobnosti, allegorie, bájky, paramythie a hádanky, kterou pro kazatele, katechety, učitele, vychovatele a vzdělance vůbec sebrali a upravili J. Nep. Černohouz, děkan v Kovarech a Frant. Černohouz, děkan v Dobrovici, dospěla k seš. 37., 38. a 39. V Praze tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny.

— „*Posvátné kazatelny*“ ročníku XXI. seš. 10. a 11. s přerozmanitým dobrým obsahem.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Melcher*, děkan Manetinský ve výslužbě, dne 15. srpna 1884, (nar. 17. července 1819, vysv. 31. července 1844);
- p. Jos. *Cvejn*, far. Křešírský na odpočinku, dne 25. srpna 1884 v Berouně, (nar. 15. list. 1803, vysv. 31. srpna 1828).

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Ponc*, far. Hrusický, za far. v Ondřejově;
- p. Jan *Pecánek*, admin. v Nelahozevsi, za admin. ve Vojkově;
- p. Frant. *Daďourek*, far. v Skřýšově, za far. v Libšicích;
- p. Jos. *Růžička*, admin. v Ondřejově, za admin. v Hrusicích;

- p. Václ. *Brzek*, kapl. Sedlecký, za admin. v Skřýšově;
- p. Jos. *Vobrátil*, admin. v Libšicích, za far. v Nelahozevsi;
- p. Adolf *Seemann*, far. v Lánech, za far. ve Velkém Újezdě;
- p. Ignác *Švancara*, kapl. v Kněževsi, za admin. v Lánech;
- p. Frant. *Smrž*, kapl. v Starém Sedlišti (Altzedlisch), za zatímn. kapl. ve Kněževsi;
- p. Frant. *Soukup*, katech. na Kladně, za kapl. v Rakovnicce;
- p. Ant. *Numann*, admin., za far. v Měděnci (Kupferberg);
- p. Karel *Grossmann*, koop. v Platu (Platten), za osob. kapl. v Písařanech;
- p. p. Ferd. *Bořícký*, neom., za kapl. v Starém Sedlišti (Altzedlisch);
- p. Frant. *Stibůrek*, neom., za zatímn. osob. kapl. v Oudrci (Udritsch);
- p. Eman. *Čivka*, diakon, za zatímn. katech. při měst. škole pro chlapce v Kladně.

Upřázdňená místa:

Vojkov, expositura patr. paní Augusty svobodné paní z Riese-Stalburgu, od 21. srpna 1884;
Hrusice, fara patr. pana Jana Karla knížete z Klevenhüller-Metschů, od 27. srpna 1884;
Skřýšov, fara patr. p. Morice kníže z Lobkoviců, od 27. srpna 1884;
Lána, fara patr. p. Maxim. Egona kníže z Fürstenbergů, od 28. srpna 1884;
Lobs (Lobs), fara patr. náboženské matice, od 27. srpna 1884.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenáni jsou

- p. Dr. Jos. *Eiselt*, prof. pastor. theologie, a
- p. Dr. Frant. *Schindler*, prof. mravouky v Litoměř., jmenování bisk. notáři;
- p. Dr. Jan *Procházka*, prof. náboženství v Ml. Boleslavi, a
- p. Ambr. *Opitz*, kněz círk. ve Warnsdorfu, obdrželi exposit. canonic.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Staněk*, admin. v Záboří, za faráře tamže;
- P. Bedř. *Pencl*, kněz řád. Cisterc., za koop. v Jeníkově (Janegg);
- P. Karel *Lucek*, kněz řádu Maltesk., za kapl. ve Skalici (Langenau).

Vydává se
., 15. a 25. ka-
zého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou . „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě při počátku roku školního.

Ježíš prospíval moudrostí, věkem
i milostí u Boha i u lidí.
Luk. 2, 52.

Málo sice slov, jež nám evangelista sv. Lukáš o mládí Ježíšově zůstavil, ale velmi mnoho v sobě obsahují pro vás, žáci mileni. Obsahují krásné naučení pro celý váš mladý věk, zvláště pak při nastávajícím roce školním, kdy právě počítí máte nedlouhý sice, ale přece důležitý a pro mnohého snad i rozhodný krok života. Ježíš prospíval . . . Slovy těmi se řídíce následovati máte Vzor svůj, Dítě Ježíš. —

Než upíráte na mne tázavě zrak svůj, jakoby jste žádostivi byli zvěděti: jakže to vykonati můžete? Nedomnívejte se, že uváděje skvělé evangelistovo svědectví o mládí Kristovu žádám od vás, abyste tak dokonalými byli, jako byl vtělený Syn Boží; ale to právo zajisté mám žádati od vás jménem rodičův a školy, abyste — byť i nedostihli, tož přec alespoň následovati se snažili příkladu Dítěte nebeského. I v čem pak záleží toto následování, toto připodobňování se Vzorů vašemu? V tom zajisté, abyste konali to, čehož od vás učitelé a rodičové žádají. A čehož žádá se od vás? Mravnost. V té pak abyste prospívali mohli, chci vám ochotně radou přispěti.

Mravnost. V čem záleží, co jest mravnost? Shoda života žákov s naukou sv. náboženství. Abyste pak život svůj ve shodu uvedli s učením Kristovým, kdo vás bude podporovati? Týž Kristus, jenž učil: Proste a bude vám dáno.“ Především tedy modlete se, prosíce; neb kdo se mo-

dlí, tím již dostoupil prvního stupně dokonalosti, jelikož život jeho srovnává se s naukou Ježíšovou.

Nepřestává však Pán pouze na tom: „Proste,“ nýbrž dokládá: „a bude vám dáno.“ Budete-li tedy se modliti, dá vám Bůh a co? „Otec nebeský dá ducha dobrého těm, kteří ho prosí,“ poučil nás b. Mistr. Dá vám tedy ducha dobrého; ano dá vám Ducha svatého, jenž osvítl rozum váš, abyste učení dobře chápali, právě mu rozuměli a tak pravý prospěch z něho pro život si osvojili. Tyto vymoženosti věd a nauk světských bedlivě uložte v myslí své; zvláště pak zásady mravnosti, plynoucí z nauky neb. Učitele našeho; tyto zásady, jež se vám tak horlivě a často vštěpují, hluboko uschovejte v srdci svém, aniž dopustíte, aby pohoršlivými řečmi neb zlým příkladem vám vylouděny byly. I dá vám Bůh Ducha dobrého, který vstřípí do srdce vašeho ošklivost ze hříchu, abyste se ho varovali a tak duši svou čistou zachovali.

Když ale přece slabosti vlastní nebo příkladem zlým svedeni klesnete, opětně dá vám Otec Ducha dobrého, abyste hledali neb. Lékaře svého ve svátosti pokání, jakž i ten dobrý Pastýř hledati bude vás jako ztracenou ovečku. Kéž vás opět nalezne! Ó pak přivíňte se k Němu cele, spojte se s Ním ve sv. přijímání! On pak udělí vám Ducha dobrého, Ducha síly, abyste vykonati mohli, což sobě umíníte: abyste rodičův i učitelů poslušni byli. Neb i to vymáhá b. Přítel váš vznešeným příkladem svým: „Byl jim poddán,“ svědčí o Kristu P. evangel. Lukáš.

A ne jinak. Nelze zajisté mysliti si mravnost bez poslušnosti. Neb čím lépe

dokázati můžete svým rodičům a učitelům vděčnost, kterou jste jim povinni, ne-li poslušností, podrobením vůle své vůli jejich? Nehodnými byli byste dítkami Otce neb., kdybyste neposlouchali těch, jež Ou zástupci svými vám ustanovil; nesměli byste nikdy hlásiti se k Příteli dítek nechtíce následovati příkladu Jeho. Nebo když Boží Syn, jehož povel kůrové andělští poslouchali prostičkým rodičům svým poddán byl; čím více vy, kdož po Bohu svým rodičům a učitelům za všechno děkovati povinni jste, jim také oddanost dětinou na jevo dávati máte? Uvažte také, že nejenom nyní ve škole a doma, ale i v budoucím povolání vašem bude od vás požadována mravnost, poslušnost.

A že s toho jste, toho zjevný důkaz máme na oněch tisících bývalých žákův, kteří ve škole pilíce mravnosti vynikli nejen ve škole, ale i v životě veřejném; Nuže, buďtež i vy poddáni rodičům a učitelům svým! A budete-li jejich rady, napomenutí a výstrah dbáti, věřte, dá vám Hospodin Ducha dobrého, že mravnosti prospějete, skutečně prospějete v tomto roce školním nejen věkem, ale i moudrostí a milostí u Boha i u lidí; na sklonku pak roku toho s opravdovou radostí budete moci zapěti: „Tě Boha chválíme.“ Amen.

Vladimír Pokorný.

Ř e ě před oddavkami.

Milení snoubenci!

„Milujte se vespolek!“ Takto stručně sice, ale důrazně povzbuzoval druhdy sv. kmet Jan, apoštol a miláček Páně křesťany Efesské ku vzájemné lásce. — Já pak maje v této hodině požehnati sňatku vašemu, svazku posvátnému, k němuž jen láska vás vedla, nemohu lépe učiniti počátek než opakováním onoho vzácného napomenutí: „Milujte se vespolek!“ Láska byla pohnutkou k tomuhle kroku vašemu, láska obapolná i na dále býti má heslem na cestě života vašeho manželského.

A proč právě na lásku tak obzvláštní důraz dávám? Tanou mi na mysli slova písma sv.: „Bůh jest láska“. Z lásky Otec neb. člověka stvořil, z lásky Syn Boží lidstvo padlé vykoupil, z lásky nás Duch sv. posvěcuje. A takž i veškeren život náš posvěcovati má láska; láska jež v Bohu

původ svůj majíc, k Němu opět se odnáší. A jestli že kdy život lidský potřebuje lásky, jesti to zajisté v manželství, kdež nevystačí po letech bohatství, jež nad to se i rozprehne, kdež pak nerozhoduje sličnost a krása, jež v brzce bývá setřena. A protož opakují, že ve sv. stavu manželském jedině rozhoduje láska, že pakou života manželského jest obapolná láska.

Bez lásky jest boháč chudým, láskou jest chudáš boháčem. Aniž vy, snoubenci milí, jste bohati na statky vezdejší; však nezarosiž se oko vaše pro tato upřímná slova má. Než o tom jsem přesvědčen, že jste bohati láskou svou, a byste i na dále byli, vám z té duše přeji. Na tu lásku bude vás upomínati prsten snubní, jimž ozdobíte ruku svou a kterýž nemaje konce, věrným hlasatelem je lásky manželské, jež trvati má až na konec života. Dožijete se bohdá v pospolitém životě svém mnohé doby radostné, ale zaklepá na dvěře manželství vašeho také chvíle trudná; protož ať v radosti, ať v zármutku, vždy připamatujte sobě slova: „Bůh jest láska“ a „Milujte se vespolek!“ A tato slova útěchodárná zajiste zaženou chmury s čela vašeho, jež se opět vyjasní vzpomenuvši na láskyplného Otce, neb na učitele lásky, Krista J. a na Ducha B., toho Ducha lásky. Bůh trojjediný posilní vás v lásce manželské a láskou posilňování budete žiti v radostných i trudných dobách. Životem spokojeným v lodičce lásky časné doplujete jednu přístavu lásky věčné. Amen.

Vladimír Pokorný.

Večer u chudášův.

Kresba od Vinc. Drbohlava.

Na sivém nebi kupila se šedivá mračna. Ledva že odpolední padání sněhu ustálo, hrozilo nyní opět. Třeskutý mráz již ulevil, přece však panovala zima veliká. Po stráních válela se hustá mlha, že ani na krok viděti nebylo.

Pod příkrým vrchem ležela vesnice, nyní celá mlhou zahalena. Nebyla úplná tma vzdor tomu, že bylo k sedmé hodině večerní a že byla mlha, nýbrž jakési truchlivé šero, jež činil čerstvě napadlý sníh. Panovalo ticho.

Na silnici, která vede vesnicí bys lidské stopy nespátril. Všude v mlhavé záři kynou ti okna, tam jest známka ži-

vota. Na konci vesnice hned vedle široké silnice tulí se ku kopci nizoučká chaloupka. Vypadá jako shrbená stařenka s bledostnými kadeřemi. Na střeše je sněhu na stopu vysoko. Jest obložena celá roštím, toliko dvě nizoučká okénka hledí přívětivě do širokého světa.

Je malá, avšak milá, že člověka k sobě vábí svou prostotou. Vstupme do ní. Hned za dveřmi slyšíme rozmanité hlasy.

Malouňká jizbička, ale čistá. U dveří stojí velká kachlová kamna, která lejí do světnice utěšené teplo. V prvním okamžiku nepoznáváš mnoho, neboť na stole mihotající světlo mdlé osvěcuje místnost. Brzy však uvykneš pološeru. Stěny jsou bílé, na nich visí vesměs obrazy svatých. V koutě vidíš obraz Spasitelův s obzvláštní pietou ozdobený. U okna stolek, něco dále postel, několik seslí.

Toť celé bohatství malé jizby.

U stolu je živo. Sedi tam při chudé večeři rodina. V čele otec, již obstarlá postava, s prostosrdečnou vráskami pokrytou tváří. Vedle něho matka ctihodných let se zářícím obličejem při pohledu na tři zdravím kypící dítky, z nichž nejstaršímu může býti 13 let. Kouřící zemáky pod rukama jim rychle ubývají. Chutná jim. Je ticho, jen zvonkový hlásek dítek je občas přerušuje.

„Jeníku, přines mi vody!“ ozval se otec. Prostřední dítko okamžitě vstalo a otci posloužilo.

„Tak hochu. Tys hodný“ pravil tatík tiše notným douškem zaháněje žízeň svou.

Matka sklízela. Otec si mezitím usedl k dýchajícím kamnům a jal se dýmku cpát. Obě dítky šly k němu si sednout. Nejstarší postavil se k oknu a hleděl ven.

„Co jste dělaly celý den?“ započal se otec vyptávati.

„Pan učitel nám dnes povídal hezkou povídku a já jsem si ji celou zapamatoval“, chlubil se Jeník. „Po škole byl jsem doma. Maminka mne nechtěla dovolit vozit se na sáňkách“, doložil vyčítavě.

„Dobře dělala. Trháš jen boty. Dlouho to trvat nebude a bude po nich.. Máš lepší v teple. Beztoho šatů pořádných nemáš. Milý hochu takovým radovánkám musíš odvykat. — Nu, Mařenko ty jsi dnes zticha“ obrátil se otec k děvčátku, které se k němu tulilo, hladě jeho vlásy.

„Já jsem dnes četla a pan učitel mi povídal, že jsem hodná a za to jsem dostala knížku na psaní“, pravila živě Ma-

řenka. Rychle seskočila, aby otci dar ukázala.

„Nu tak vidíš, že má pan učitel rád také chudé dítky. Jen buď pilná, to se mi budeš líbiti“ odvětil otec patrně rozveselen. „Slyším jen dobré věci. Václave potěš mne také něčím?“

„Václav přišel nedávno domů“, ozvala se za něho matka. „Byl velebnému pánu pro něco v městě a za to dostal dvacetník. Juž bez toho jsem ani na sůl neměla.“

Otcova tvář se starostlivě zachmuřila. Ustál v dalším hovoru.

Potěšení mu zakalil nedostatek. Byl ve vsi podělkářem. Za padesát krejcarů denně pracoval od rána do večera, aby dětem zaopatřil výživu. Kam to stačovalo! Tři krky, kterým se chce ustavičně jíst. Ještě štěstí že nebyla taková nouze o brambory aspoň ty jim zaplašily často nedostatek. Palivem se zásobili hned na podzim v lese.

Vzdor tomu žili spokojeně. Pán Bůh vždy pomohl.

Stůl čistě umyt. Matka ještě šukala u plotny.

„Tatínku, mám dále čist?“ ozval se Václav.

„Ovšem“, spat ještě nepůjdem. Rád bych zvěděl konec té povídky!“

Chlapec chutě ze stolu vyňal knihu, kterou mu velebný pan zapůjčil a hotovil se ku čtení.

„Počkej ještě, Václave, jen co domyju nádobi, abych mohla poslechnout“, pravila matka a jala se spěšně dodělávat práci. Za okamžení byla hotova. Usedla si též ku kamnům. Mařenka přišla k mamince a položila si hlavu do jejího klínu. Tato jí hladila vlásy.

Václav počal číst.

Na otce čtení patrně účinkovalo. Brzy zachmuřil čelo a vysílal prudčí kotouče dýmu z dýmky, brzy pokyvoval hlavou, jakoby souhlasil s tím co se četlo. Někdy i ozval se do čtení a odlehčil si vhodným výrazem, někdy politoval.

Václav četl o utrpení národa, českého, kde líčeny byly války švédské. Četl měkce, někde hlas se mu trásl pohnutím. Matka si vzdýchla a tiskla dítko své k prsoum, jakoby ji již Švejdové z rukou vydrati chtěli. V tu dobu zapomenuli sami na svou bídu a cítili soustrast s ubohými.

„To muselo být strašné tehdy“, ozval se otec, „hrůza je to poslouchat. Zdá se, že to ani pravda býti nemůže“.

„Je to pravda“, dotvrzoval Václav, „pan učitel vypravoval nám, že zkusila naše země hrozně.“

Švédové odnášeli kde co mohli, pálili, loupili. Staré hrady, jež jsou po kopcích a lesích, jsou prý většinou od nich pobořeny.

„Ubožáci“, ozvala se matka. Po zádech to zebe, když člověk hrůzy ty poslouchá.“

V tom někdo na okno zaklepal.

„Kdo pak to je? Matko jdi otevřít. Někdo zabouřil na okno!“

Matka se zdvihla. Poloospalé dívky se vzbudily též. Venku ozval se cizí hlas. Na to bylo slyšet zavírání dveří. Do jizby vkročila matka s cizincem.

„Pochválen buď Ježíš Kristus“, pravil tento vcházaje do světnice.

„Až na věky“, odpověděl otec vstávaje a šel cizinci vstříc. Děti se u otce postavily.

„Prosím vás, dobří lidé, nechte mne u sebe přes noc. Jsem chudý pocestný. V celé vesnici mně odepřeli noclehu. Již jsem velmi zemdlen. Vída světlo zde, odvážil jsem se opět štěstí zkusiti. Věru nevím, kam se bráti mám. Venku je tak mlhavo!“

„I jen zůstaňte u nás“, pravil dobrosrdečně otec. „Máme zde sice málo místa, ale nějak se srovnáme. Jen zůstaňte a ohřejte se. Matko nezbylo něčeho od večere?“

„Tisíckrátě vám děkuji“, odvětil uctivě cizinec, mladý muž, odkládaje tlumok. „Prosím, děkuju laskavě za všeliké jídlo.“

„Mnoho toho nemáme, alespoň se při tom ohřejete. Beztoho jste dnes teplého nejedl!“ pravila matka.

Zraky dítek vděčně na rodičích utkvěly, jakoby jim děkovaly.

Václav uzavřel knihu. Věděl, že již dnes čisti se nebude.

Cizinec pojídal zbytek od večere. Musel býti hladov, neboť jedl s chutí a kvapně. Matku obletoval úsměv z prokázaného skutku.

„Přijměte můj nejvřelejší dík,“ děl cizinec podávaje prázdný hrnček.

„Rádo se stalo“, odvětila matka.

„Jděte se ke kamnům ohřát. Či jestli toužíte si lehnout, ustelu vám. Jste beztoho unaven.“

„Děkuju srdečně! Spáti se mi nechce,“ odvětil chasník usedaje vedle otce ke kamnům.

Dívky k němu se postavily a pohlí-

žely na něho velikýma očima jaksi soustrastně.

Otec obrátil se k cizinci.

„Z které pak krajiny příteli?“

„Ach daleko odtud, až od Plzně. Dělal jsem v Liberci a mistr nás propustil. Nebylo práce. Ba je to zlé. Zaklepu-li zde žádaje o práci, slyším nárek samý a nedostatek. Toulání po světě mne mrzí.“

„Jakého řemesla jste?“ vyzvídal otec dále. —

„Truhlář! milý pane!“

„Mám také syna ve světě; je krejčím vyučen. Vzpomínám si též, zdali neprosí někde o nocleh. Je to bída, obzvláště v zimě. V letě je radost vyspati se venku, je teplo, ale teď.“

„Můj Bože v takové zimě jít a nedostati noclehu“, vzdychla matka.

„Jsou to časy“, přejal slovo chasník peněz není nazbyt, aby unavený člověk v noci mohl si pohodlně odpočinouti. Děkuju Pánu Bohu, že mám teplý oděv. Jsou v tom mnozí hůře. — Kam bych dnes došel? Zde ve vesnici, kde zaklepal jsem mne odbyli, že mají svých dosti.“

„Snad dá Pán Bůh, že bude zase dobře. Nejsou všude stejní“, těšil ho otec.

„Ano, to jest pravda,“ odpovídal cizinec. „Spíše naděje se člověk ustrnutí, kde by ho nejméně očekával. Bohatí bídě nevěří a člověka odbudou.“

„Pomalů nadcházela desátá. Matka přinesla z půdy otep slámy. Rozestřela ji ve světnici a upravila umdlenému měkké lůžko.“

„Jak se mohu odměniti“, zvolal dojemně cizinec vída pečlivost matčinu.

„Jen nechte díky. Jsme křesťané a máme srdce. Mému Josefovi se totéž státi může a každá matka ráda poslouchá, jestli se dětem dobře ve světě vede.“

Děti se modlily hlasitě večerní modlitby,

I k okénku pokleknul cizinec a sklonil hlavu do rukou svých a děkoval Všemohoucímu, že věrnému služebníku nedává zahynouti. Prosil Boha, aby dobrodincům odplatil vše stonásobně a jim poželal.

Matka a otec nezapomněli také na Boha.

Tma v jizbě.

Anděl míru tiše sestupoval z hvězdnaté výše a stanul nad chaloupkou. Tvář jeho stkvěla se rajskou rozkoší. Chvilí hleděl na nizoučkou chýž, pak lehce zaševliv křídly, vstoupil do jizby. Popatřil

na usínající s blahostným úsměvem. Ruku svou vztáhl nad hlavy jejich.

Aj! úsměv čarovný rozlil se jim po tvářích. Zdálo se jim o drahých bytostech.

Tu spali chudasové. Den řadou namáhání a úsilovné práce — noc posilou a osvícením. Večer v středu milých šťastný, noc ve spánku blažena. Rcete vy učenci, kteří se posmíváte všemu, odkud ta blaha, odkud ten mír?

Užitečnost zpovědi.

(Podává J. Pazderka, far. v Kateřinkách u Opavy.)

(Dokončení.)

III.

Toť triumf zpovědi, jenž by nespravedlivé a náruživé na ni žaloby v díků činění a ustavičnou chválu proměnit měl.

Jmenuj, můžeš-li člověče, soužení, neštěstí, bolest, zármutek jakýkoliv buď v řadě přirozeném neb mravném, jenž by dobrou zpovědi snesitelným učiněn býti nemohl. Ukaž mi člověka, jenžby co nejkrutěji nějakým neštěstím dle lidského soudu nesnesitelným postižen jsa, s dykou v ruce přišel, aby životu svému, jehož sněsti nemůže, konec učinil; uposlechne-li hlasu zpovědníka aneb vlastně hlasu Božího, jenž se k němu skrze zpovědníka ozývá, klesne-li k nohám jeho a otevře-li mu srdce své, aby svou velkou bolest v jeho srdce vylil, jistím a zkušenost devatenácti set let se mnou ujišťuje, že v srdci jeho pukajícím zase pokoj obživne, dyka vražedná z ruky mu vypadne, slza útěchy v oku se zaleskne a že ze sebe vyrazí povzdech, jenž spíše ulevním a vybavením než znamením skličnosti jest.

Ano každý kněz, jenž si milosrdně do zpovědnice, t. j. uprostřed bolesti a bídy zasedne, může si od Ježíše Krista vypůjčiti tato slova: „Pojďte ke mně všickni, jižto pracujete a obtíženi jste, já vás občerstvím.“

Jaký to nesmírný poklad útěchy musí zpověď míti, že na všechny bolesti světa volati může: „Pojďte ke mně všickni“ a zavázati se takofka, že všem uleví, kteří je snášejí: „já vás občerstvím.“

Nikdy nespočtou lidé slz, jež zpověď setřela, bolestí, jež utišila, sebevražď, jež zamezila a proudů útěchy, jež do srdce vlila. Ani tehda, kdyby nedovedla člověka

peklu vyrvati a nebe mu otevřítí, nemohli bychom se jí nažehnati ani Bohu se na-děkovati, že ji ustanovil, vidouce služby, jež tisícům nešťastných proukazuje, ani v ní nalézají prostředky s tichou a odevzdanou trpělivostí. ba s radostí přetěžkou bídu vezdejšího života snášeti.

Jakou chválu vzdává zpovědi člověk zkormoucený, jenž, jak denně vidíme, útěchy tam hledá a nalézá, o niž na světě darmo žebral.

Než řekne se, což pak zpověď v okamžení všech soužení sprostuje a všechny slzy usušuje? „Nikoliv, to nechci říci. Těšiti není v okamžení bolesti zničití a odstraniti, toť by byl div. Největší útěchy i ty, jež náboženství skrze zpověď zjednává, takového výsledku obyčejně nemají. Když jich člověk zkusil, oči se mu přece zas často slzami zalévají, srdce vzdechy vydává a ústa srdcelomná slova vypouštějí, jež trhají srdce těch, kteří je slyší.“

Co pak jest těšiti? Bolesti pokojný a mírný běh dáti, což se tím děje, že se trpícím sladké pocity sdělí, jež bolesti rovnováhu drží. Ony city zaměstnávající duši a bránice, aby se nedala tím, co ji trápí, všechnu zaujati, působí onu šťastnou změnu, která mu ulevuje. Člověk trpící musí tedy míti rovnováhu, ježto jest v pravém poměru k stupni jeho trápení. Ale kde najdeš tu rovnováhu? Člověčenstvo v osobě onoho bídáka zarmouceného k zemi jest poraženo; vše, co vidí, co slyší, co se mu v řadě lidském představuje, vydává ho za kořist bolesti, jež ho sžírá. Z té strany není tedy ničeho, co by jej v skutku potěšiti mohlo.

O srdce zkormoucené! Nenalézajíc na zemi, co by ti ulevilo, obrať se k nebi. Věř mi, bratře, když člověk skličěn jest, jediný Bůh ho potěší. Proto Kristus Pán, jenž přirozenost lidskou i bídu její znal, k zarmouceným nepravil: „Jděte k světu,“ nýbrž: „Pojďte ke mně.“ A kde najdeme tohoto přemilostivého Spasitele leda ve zpovědnici? Tam sídlí zastoupen jsa člověkem, jenž jeho moci opatřen a vždy hotov jest udíleti útěch, jichž nevyvážený pramen On jest.

Ostatně svět sám ví, že úloha utěšitele mu nepřináleží. Jeho slabosti v té příčině dokazovati netřeba; on sám mlčky se přiznává k tomu, utíkáje před těmi, jižto pláčí, a vyhledáváje ty, kteří jsou schopni radostí jeho užívati.

Svět může raniti, ne pak zhojiti; svět svým nevděkem a svými pošetilostmi mnoho slz vyluzuje, žádných pak nestírá. Chceš, človče, pravé své přátele poznati? Nehledej jich u těch, kteří tě do svých hluchých hromad vábí. Na těchto místech, v lůně rozpustilých radostí světa svých přátel nepoznáš. Jsa opojen vyražením člověk tak jest omámen, že nemůže rozeznati pravého přítele od toho, jenž má pouze klamný zdaj přítele. Kolikráte potká-li se v těch okamžicích pošetilých s přítelem pravým, zvláště křesťanským, působí toto setkání cosi pošmurného, u navujícího, nepříhodného v duši jeho.

Ale když uhodí hodina neštěstí, tu člověk sám od sebe čini rozdíl, tu se ukazuje pravé a liché, jak skutečně jest, bez stínu a mraku. Přítel světa se strání a to musí býti; onen lichý přítel tě jenom hledal, žes mu příležitosti k vyražení poskytoval, aneb k lesku a slávě jeho přispíval; teď se tě štítí, ježto máš pouze vzdechy, které ho ochlazují, slzy, které ho obtěžují. Proto předhodí tvému kleslému srdci jedno nebo dvě slova studenější než led a vrátí se ke svým hrám.

Abych opravdu řekl: svět nehledal a nemiloval tebe, nýbrž jenom tvůj stín; ano stín, onen slabý stín, ježž okrašluje jmeny: mladost, půvabnost, život, dobrota. Toť bylo vše, co se světu na tobě líbilo. Toť bylo, co svět své vážnosti za hodné měl, když se na tebe usmíval a pochleboval ti. Ale miluje tebe, tvou osobu? Neb věru všechny ty maličkosti, ježto jsem vyčetl, nejsou ty, toť sotva tvůj stín! Miluje tebe, tedy tebe, jenž ještě jsi, když těch maličkostí již není? Miluje tebe, jenž zůstáváš a trváš, když mladost, život, krása, veselost zmizely, miluje svět tebe? Milovali-liž oni přátelé světa na tobě něco jiného, než ony klamně malichernosti, jež čas a bolest setřely? Suď o tom dle samoty, v níž tě nechali, dle rychlosti, s níž tě opustili, jakmile tě neštěstí zastihlo. Snad přijdeš v pokušení zlořečiti nevděníkům, pro něž jsi vše i svou duši obětoval, a kteří tě právě tehda opustili, když ti útěchy nejnaléhavěji třeba bylo; tu se přirovnáš právem k onomu marnotratnému synu evangelia, ježž také společníci jeho prostopášnosti opustili a, přivedše ho na poslední stupeň neštěstí, vepře pásti nechali.

Chceš-li však, nic pro tebe ztraceno není. Jest-li se ve své bolesti zase vzpří-

miš, vzbudě víru, důvěru a lásku, jest-li si vzpomeneš na ony sladké radosti, jichž bohatým pramenem zpověď dříve ti byla, a zvoláš: „Dosti, vstanu a půjdu k otci svému a jest-li to předsevzetí zmužile vykonáš, u nohou jeho věrného přítele poklekneš, jenž ve zpovědnici sedí, čekaje na tebe, aby tě ve jménu Božím přijal, jest-li si na tomto milostném místě ony velké potěchy vyprosíš, jichž tvá velká bida potřebna jest, jest-li své nelicené srdce otevřeš, abys ona sladká slova, jež čisti a těší, slyšel; jest-li se v ten stav přivedeš, žebys ve své duši onu božskou činnost cítil, která hýbe, otrásá, uchvacuje a sladké naděje paprskem k životu poutá, jest-li konečně místo světa Boha hledati budeš, nepochybuji, že s výkřikem nejživější vděčnosti zvoláš: „O zpovědi, o svatá božská zpovědi, budiž požehnána tisíckrát požehnána aneb vlastně budiž věčně velebeno milosrdenství Boží, jež tě ku spáse lidstva a k ulevení jeho bdy ustanovilo. Jest-li však zpověď tak způsobilá jest obyčejné trápení života ulehčiti, což třeba říci o její dobrotvivém vlivu na hříšníka, jenž od kolika let ve špině všech nepravostí pohřížen jest, jehož svědomí ustavičným kalem jest, jenž ho mučí, nepřeje mu ani okamžiku oddechu, jež pak v několika okamžicích u nohou kněze onen hluboký pokoj, ony nevýslovné útěchy nalezne, které mu nejšťastnější dny jeho života připomínají.

Okamžik smíření velikého hříšníka s Bohem má v skutku své nesmírné nevýslovné radosti. Lituji živě všech, kteří v tom patrného působení Božího nepoznávají. Tato radost není dílem lidským; my ji sice požíváme na zemi, ale pramen její jest v nebi.

Jakýs francouzský důstojník, jenž dlouho v bezbožnosti žil, přišel jsa stár, do jedné osady, kde věhlasný kazatel, P. Bridayne o užitku a způsobu sv. zpovědi mluvil. Dojat slovy jeho, vlastně dotknut milostí Boží, ustanovil se ihned vyzpovídati se, což také učinil. Potom šel do sakristie a jal se před přítomnými mluvit: Pánové, slyšte mne milostivě. Nikdy ve svém životě neokusil jsem tak čistých a sladkých radostí jako teď, co jsem s Bohem smířen. Myslím věru, že Ludvík XIV., jemuž 36 let sloužím, není šťastnější než já. Nikoliv tento kníže uprostřed všeho svého lesku, jímž obklopen jest, a všech rozkoší, v nichž tone, není tak šťastný a spoko-

jený jako já, co jsem strašné břímě hříchů svých se sebe složil.“

A kdo by tomu věřil? Všech těch útěch a radostí požívá vinník, jenž jest povolán před soudnou stolicí Božské spravedlnosti a u nohou svého soudce stojí; ale zároveň vinníkem býti přestává a nevinnost v lítosti nalézá. Biskup Mermillod byl od jakés divadelní herečky požádán, aby její deorušku k prvnímu sv. přijímání připravil, a slíbil že ji navštíví. Za několik dní jda náhodou po ulici, kde ona herečka přebývala, vzpomněl si na svůj slib a zastavil se tam. Že herci divadelní právě u oběda byli, uvedli ho, a to tam, kde obědvali. Omluviv se, měl se k odchodu, ale na žádost společnosti zůstal, neposadiv se. Rozmluva brzy se rozpředla, ovšem lehkovázná, jejíž terčem byl Mons. Mermillod. Najednou přistoupilo k němu ono malé děvče, vtělená to dobrota, zvěstující, že v pozadí jest ženská, která by s ním ráda mluvila, ale netroufá si. Ona ženská byla mladá herečka, as 25 let stará, ježto jsou všechna pomatena, že z nenadání v rozmluvu zapletena byla, řeč na ono děvče obrátiti se snažila, prohlašující, žeby ráda při jeho prvním sv. přijímání byla. Tomu nic není v cestě,“ odpověděl biskup, „ale pěkněji a lépe by snad bylo, kdybyste sama s ním k stolu Páně přistoupila.“ „Proč ne,“ odvětila ona, „ale já jsem vyobcována.“ „Ať jste,“ řekl na to biskup, „pro všechno jest lék, a třeba jste od přijímání vyloučena, od zpovědi ještě nejste.“ Po těch slovech počala se celá společnost chechtati a o zpovědi všelijak vtipkovati Biskup odpověděl několika žerty a hájil zpovědi proti nařknutí, že od kněží vymyšlena jest. Odbyv toto, vyhlédl oknem a spatřil loď plovoucí po řece. „Aj,“ zvolal, „snad porozumíte z podobenství, jež vám uvedu, co jest zpověď. Vidíte tu loď, jež právě dole pluje. Co ji žene, jest vodní pára v kotli zavřená. Ale kotel může puknouti, jeli tlak páry příliš silný. Toto neštěstí se předchází klapkou bezpečnosti, kterou zbytečná pára odchází. Také srdce lidské jest parní kotel, jemuž snášeti jest dvoji tlak chyb a starostí a jehož pojišťovací klapka ob čas otevřítí se musí, aby se nestal strašný výbuch. Jistě, když se lidské srdce výčitkami svědomí, aneb soužením přes míru utlačuje, nezbyvá mu, leč zvoliti buď zpověď aneb sebevraždu.“ Po těch slovech se poručil. Když odcházel, blížila se k němu ona mladá herečka, tvá-

říc se, jakoby za ním jíti chtěla. „Stůjte,“ volal na ni biskup, „kam chcete, snad k sv. zpovědi?“ „Proč ne,“ odpověděla ona, „vadí mně?“ I šla za ním ven, tam před ním padla k nohám, chopila se s třetěností ruky jeho a řekla: „Bůh sám vás pane ke mně poslal; nevím, jestli jste četl v mém srdci; já jsem ještě před několika okamžiky byla odhodlána, dnes večer život si vzít. Od sedmi let nebyla jsem u zpovědi. Jsouc sirotkem ode všech opuštěným, beze vši pomoci vstoupila jsem k divadlu. Bůh sám ví, co jsem přestála. Ale rány, které mi poslední dny zasazeny byly, jsou přílišné, abych je snést mohla. Společala jsem se na náklonnost, již jsem měla za čistou, a byla jsem na tom, vstoupiti v stav manželský, a nyní se vidím hanebně oklamán. K tomu byvši včera v divadle vypískána, okusila jsem hořkosti ponížení s nevěrností spojené. Jsouc sirotek vypískaný, zrazený, uzavřela jsem životu svému konec učiniti a dnes po večeri do jezera skočiti. Vaše slova, dle nichž nezbyvá leda voliti mezi zpovědí a sebevraždou, byla pro mne jasným paprskem. Mějte útrpnost s mým neštěstím.“ Na druhý den opustila divadlo, ono mladé děvče i matka její učinily po několika dnech totéž. Brzy přistoupily všechny k sv. zpovědi a k sv. přijímání a teď statečně svou křesťanskou povinnost konají.

Kdo pochopí po tolika povzbuzujících rozjímáních, po všem, co jsem o vzácných výhodách a bohatých radostech sv. zpovědi pověděl, že jsou převrácení lidé, kteří tento spasitelný ústav tupí, ač trpícím a útěchy potřebnému člověčenstvu nejvýbornější služby prokázal, prokazuje a do skonání času prokazovati bude. Že se této nevděčnosti a slepí lidé sami výhod onoho Božského ústavu zbavují, pochopíme, postavíme-li se na stanovisko jejich bezbožné; ale že se pokoušejí strhnouti na svou cestu i ty, kteří jedině v dobrém svědomí a konání svých náboženských povinností své štěstí nalézají, že se vynasnažují zpovědi, ana je šťastny činí, odciziti je, rozkřikující ze zlosti milosrdný ústav, jenž je největšího neštěstí uchránuje a přesladké útěchy jim připravuje, toho pochopiti nelze; takové záhuhné myšlenky může toliko peklo lidem vnukati. Dejž Bůh, aby peklo nezvítězilo a místo blahodárné zpovědi nevnuťtilo podobnou Madagaskarské!

Tam mají jakous veřejnou zpověď. V určité doby totiž ustanoví se některé dny

neb neděle, kdy každý vinník povinen jest sám se udati; za to se mu slíbí, že nebude k smrti odsouzen, kdežto onen trest ho nemine, kdyby jiný ho udal. Neb týž čas musí také každý všechny vinníky, jež zná, třebas vlastní příbuzné udati, nechce-li s nimi odsouzen býti. Stane-li se, že v některé obci žádný ani sebe, ani jiného neudá, tož jest celá rodina neb obec v nebezpečí, že musí vzíti Tanghin (jed). R. 1857 bylo takové jubileum v provincii Emirne prohlášeno, majíc trvati měsíc. Když po měsíci málo žalob bylo, prodloužila královna čas milosti, hrozíc, že všechny obyvatele okresu k Tanghinu odsoudí, když se všickni vinníci neudají. To jest: Každá ves musí jistý počet vinníků postavit. Následek toho byl, že všeci, kteří se udání báli, sami na sebe žalovali, by lehčí trest dostali. Kdo žádného zločinu na sebe nevěděl, udával největší nesmysly n. př. jeden, že má amulet, který ho neviditelným činí, když na trhu stojí. Ovoce toho jubilea bylo: čtrnáct vojínů za živa spáleno, 65 osob nožem zabito, 1237, jižto se sami udali, uvrženi v okovy, a prodáno s rodinami do otroctví as 5000 osob. Bylo vypočteno, že do zrušení tohoto zlovyku r. 1862 každoročně padesátina obyvatelstva provincie Emirne tanghinem zahynula, t. j. ročně průměrně 3000 osob v provincii 114000 obyvatelů počítající.

To je moje všecinko.

Ze života vypravuje Fr Šrámek.

K železniční stanici v M... jezdíval před časy dokud místní dráha v krajině té vystavěna nebyla, z města B... omnibus či po česku dostavník.

Popisovat jej nebudu, vždyť každý ještě se pamatuje na transportní boudy kolebavé, smrtelníky z místa na místo přenášející, kdy ještě „parou“ světem tak nescestoval jako dnes.

Náš dostavník tažen byl dvěma při nečasu i třemi koňmi, o nichž pod přísahou chci dosvědčiti, že ani jeden z nich nebyl z těch ohnivých orů Eliášova vozu (ač kočí bitím a klením „ohně“ do nich vlítí se snažil), aniž že by byli z pokolení a rodu Horymírova Šemíka. Ne, opravdu ne, z „takových“ nebyli.

Byli to koně zcela scivilisovaní,

jimž všechno divoké a střetšené jezdění se přímo hnusilo. — A pak, při své snad již dvacetileté záslužné službě byli tak pokorní, že moudré své hlavy chýlili až k té zemi, po níž jim „utíkat“ bylo, marného a bláznivého ohlížení a vypínání se před světem se vystříhající. Jen tu a tam, když někdo jel se senem okolo, rozšafně se za ním ohledli, jako by chtěli říci: „To nebude jistě pro nás.“ A ono obyčejně nebylo.

Ale prosím Vás, člověk se mýlí časem, ať nedím teprv nerozumný kůň

Jenom v jednom se nemýlili nikdy, v poznání hostince. Tu zůstali obyčejně státi a nehnuli se, jakoby chtěli říci: „Zde se páni cestující posilněte, vždyť víte, jak zdlouhavé jest s námi cestování!“ A cestující obyčejně uposlechli moudré rady, vždyť na cestě se má hodně jísti a pít. V dřevěném, slamou a chatrným koženým povlakem „vypolštářovaném“ baráku sedělo nás 7, ač na žlutých dvířkách napsáno bylo: „Místo pro 6“.

Jeden tlačil se na druhého, a kdykoliv od cestáře neodstraněný kamínek zavádil o kolo, zdálo se nám všem, že by neškodilo, kdyby dostavník raději neměl střechy. —

Hovor vedl se všelijaký. V tom ohledu měl a má dostavník přednost před drahou. Do vagonu si přisedneš, chvíli se rozhlíšíš s kým „máš čest“ — dvakrát i třikrát uvidíš zívnutí, uslyšíš zabručení na zdlouhavou jízdu a konečně když již chceš něco promluvit, vylízají posluchači se slovy: „Poroučím se! Má účta“, z vagonu.

Ve vagonu musíš umět mluvit železničně, telegraficky. V dostavníku mluvívalo se (až na ženské) pomalu: předně proto, aby bylo rozumět a za druhé, aby si člověk na řeči neubližil — materielně.

Mluvílo se jako vždycky: o počasí, o úrodě, o penězích, na které se hovor závádí obyčejnou odpovědí na otázku: „Jak se máte?“ — „Inu dobře, až na ty peníze.“

V hovor o posledním předmětu se nikdy nemísím, poněvadž co se peněz týče, byl a jsem dosud v „té věci“ (přiznám so upřímně) velmi hloupý; dosud neměť jsem toho blaživého pojmu a vědění že „mám peníze“ a o čem člověk neví, o tom též nemluví.

Ozdobou naší společnosti byl šedivý již pan professor lékařství z P... jedoucí na prázdniny, který žertovným vyprávě-

ním zároveň však poučným, oslazoval nám „kamenitou“ bolestnou jízdu.

V Z... najednou dostavnik zastavil. Přibyl nový „pasažír“ — mladík — študent. S „nelidskou“ mrzutostí bručeli jsme, kam že ho „dá“, než když viděli jsme, že starý pán mladíku, jako svému známému přivětivě kývá, „stlačili“ jsme se, by i ten osmý měl „dost“ místa.

„Jak se máte?“ ptal se professor mladíka.

„Dobře, prosím, až na peníze“; odpověděl tento.

„Ale jděte, nač potřebujete peněz,“ odvětil starý pán, „vaše potřeby jsou dosud velmi malé.“

„Ovšem, celeberrime,“ odpověděl študent, ale jedu na výlet a vizte, to je moje všecinko.“

Při tom ukazoval nepříliš „tučnou“ tobolku.

Starý pán se jaksi po jednou zamlčel, a po chvíli šeptmo pravil: „To je moje všecinko — to je moje všecinko.“

Po chvílce, jakoby se již byl vytrhl z nemilé jakési nálady, propověděl: „Pozoroval jste snad, že jsem se trochu zamlčel, toho jste byl tak trochu vinen, vlastně vaše slova „to je moje všecinko“. Slova ta slyšel jsem v životě svém několikrát propověděti jistou osobu — ale vždy s rozličným pocitem. Dnes a kdykoliv zaslechnu ta slova — vzpomínám s bolestí té osoby.

Mladík, jakoby prosil za odpuštění, upřel tázavý pohled na učitele.

„Nevěříte snad?“ děl tento. Ba věřte. Co tomu řeknete tedy, až Vám to dopovím? Když jsem byl malý študent, snad asi v principii, řekl mi otec o prázdninách: „Synku, půjdeš k strýci na Šumavu. Dám ti peníze na cestu, a vyřídíš mu, aby si k nám přišel pro podíl. Tuhle mi beztoho psal, abychom ho tam přec jednou navštívili. Jdi tedy ty, beztoho nemáš co dělat.“

Větší radosti němohl mi otec způsobit, než poslat mne do Šumavy, do toho rozkošného ráje českého, a touhy každého dobrého českého študenta. Tenkrát jsme bývali jiní študenti než jste teď, my cestovali a neváleli se doma pořád, jako vy, a nebyli jsme stále samý tanec, jako vy teď — Rozumíte?

Vydal jsem se hned na cestu a za několik dní dostal jsem se šťastně do místa svého poslání do vesnice K..., kde (ač na samotě v lese) byl strýc můj panským lesním u hraběnky R...

Unaven sedl jsem si na návsi na lavičku, kterou tam má každý domek. Opo-
dál hrálo si několik dětiček, které si mne mnoho nevšímly. Hrály o kamenky. Najednou bylo po hře. Hezké děvčátko, slušně ošacené shráblo všechny kamenky, a s neličenou srdce jímající radostí volalo:

„Já jsem vyhrála! To je moje všecinko! Podívejte se, to je moje všecinko,“ a ukazovala kamenkový poklad v zástěrce ostatním obehnaným. Děvčátko to se mi ihned zalíbilo. Blížila se ke mně a velké, modré oko její dobrosrdečně pohlíželo na mne, ba na celý svět tak bezstarostně, jako by jí opravdu všecinko na něm patřilo. Přistoupil jsem k ní a hladě její hlavinku, bohatým, lněným vlasem ověšenou, ptal jsem se: „Či pak jsi?“

„Tatínkova!“

„A co je tatínek?“

„Učitel.“

„Nevíš, kde zde zůstává pan lesní?“

„Strejček?“ ptalo se dítě.

„Ne strejček, pan lesní,“ ptám se opět.

„Ale když on je náš strejček“, ona na to, „a dnes k nám přijde, tatínek ho čeká.“

„Tak mne doved k tatínkovi,“ dím na to, „n něho se to všecko dovím.“

Děvčátko vyhodilo všechny kamenky ze zástěrky, oprášilo si ji, a vedlo mne za ruku do školy. Nelhalo.

Pan učitel vysvětlil mi, že můj strýc jest opravdu tak trochu „z přízně“, že si vzal dceru jeho švagrové za manželku, a děti že mu pro jeho dobrotu říkají „strýček“. Poslal pro pivo a zatím než měl strýc přijíti, bavili jsme se spolu vyprávěním příhod z cestování študentů. Děvče bylo brzy ke mně důvěrné.

„Jak ti říkají?“ ptal jsem se.

„Jindřiška“.

„Chodíš už do školy?“

„Chodím. Už umím číst a počítat!“

A hned počítala jeden, dva, tři atd.

Učitel zahrál najednou na piano a pravil: „Tak zazpívej něco Jindřiško, tomu pánovi. Ale hezky.“

A Jindřiška spustila jak malý kanárek a zpívala velmi krásně. Sám otec se zálibou poslouchal miláčka svého.

„Ta má hlas, co?“ šeptal mi po hře.

„Mohla by jednou jíti k divadlu,“ dím tak maně.

„Kde pak,“ odvětil otec, „na to nejsou peníze, a pak se mi ten „jejich“ život nelíbí!“

V tom přišel strýc a hovor zaveden na jiné věci.

Se strýcem vrátil jsem se brzy do příjemné myslivny.

V Šumavě zdržel jsem se něco přes týden a zažité tam dny počítám k těm nejkrásnějším. Ve dne činili jsme výlety a procházky v malebném tom údolí — v bohatých lesích; večer pak uběhl nám v přátelském hovoru v dobré, nenucené společnosti. Konečně musil jsem zase domů. Rozloučil jsem se se všemi upřímně, Jindřiška až plakala, když slyšela, že už více nepřijdu. —

Po několika letech byl jsem hotov se studii. Zbývalo mně ještě jedno rigorosum a doktorát. Chtěje po trudném namáhání trochu okráti, umínil jsem si, že se opět podívám ku strýci. Učitele nezaštal jsem více na živu, zemřel na hlavničku. Strýc byl již notně proseedivělý, přibýlo mu starostí o jeho děti, i o Jindřišku, s níž se matka k němu přestěhovala. Jindřiška byla již velké, sličné a vzdělané děvče. Velikou podporou byla jí hraběnka, jejížto přízně dobyla si překrásným zpěvem v kostele. Denně k ní odcházela, ba konečně se do zámku přistěhovati musela i s matkou. Hraběnka zaměstnávala ji mnohou prací, učila ji denně hráti na piano a zpívati rozličné písně. Stará hraběnka byla náruživou milovnicí hudby a zpěvu a chlubila se, že ve Vídni mluvila před časy i se samým Mozartem. Hraběnka byla srdce dobrého a přála Jindřišce velice. Množství dárků a věcí cenných svědčily o tom.

Rozumí se samo sebou, že jsem i v zámku navštívil Jindřišku. Uvítala mne s upřímnou radostí všady mne vodila, ba i veškeré bohatství mi ukazovala s nelíbenou radostí volajíc: „Podívejte se, podívejte se — to je moje všecinko! Škoda, že tatínka už nemám, aby viděl, jak jsem bohata.“

Při tom dívala se s jiskřicím zrakem na mne, zdálo s ní cítím radost z jejího štěstí.

Mne ale „všecinko to“ velmi netěšilo.

„Což budete pořád u hraběnky?“ ptám se.

„Až do její smrti budu, to mi slíbila. Mám s ní teď jeti do Vídne, mrzí mne to, raději bych zůstala zde doma; ale nebude asi pomoci.“

„Ovšem, ovšem — všude dobře doma

nejlépe,“ pravil jsem k ní, „ale užijte příležitosti, ať poznáte svět.“

„Za to vás prosím, až budete ve Vídni, nezapomínejte, že jste mezi cizími a pamatujte na svého nebožtíka otce, ať má z vás radost. Rozumíte mi?“

Jindřiška pohledla na mne velkýma očima tázavě — nevědouc, co chci říci.

„Jindřiško, chci býti k vám upřímným, vždyť jsem váš starý přítel,“ díím na to, „vy víte, že svět také trochu již znám. V takových velikých městech, jako jest Vídeň, jest mezi mnoho hodnými lidmi ještě více zlých, špatných, kteří nezkušené vyuzítávají ku své rozkoši, oněm však ku zkáze. A abyste mi ještě lépe rozuměla, řeknu vám to bez obalu, již jste teď velká a je to k vašemu prospěchu. Vy jste těžké, hodné ale nezkušené děvce a právě na taková mají napjato mladíci a starší zvrhli páni, by je svůdnými řečmi svedli k lehkému životu. Prosím vás tedy, nikdy takových úlisníků neposlouchejte a všelikým zamilovaným plotkám se vyhýbejte, utíkejte jich jako hada jedovatého, jako bezedné propasti. Slibujete mi to, Jindřiško?“

„Slibuji,“ řekla na to a podala mi ruku.

„Tak jest dobře. A kdyby se vám mělo někdy zle vésti a potřebovala jste mé pomoci, pište buď mně anebo strýcovi. Promluví s tím o tom. A na památku tu máte tento prstýnek — není drahý, ale upamatuje vás na věrného přítele.“

Vzala jej a přede mnou na prst naštrčila a se slzami v očích děkovala mi za přátelství moje.

Za 14 dní jsem se opět se Šumavou rozloučil — nejbolestněji s Jindřiškou. Její cesta se mi jaksi nelíbila, ač jsem věděl, že má v hraběnce druhou svou matku, která jí ublížiti nedá.

(Dokončení.)

Povaha náboženství v Americe.

Z francouzského podává A. K.

(Pokračování.)

II.

Když osadníci američtí vystěhovavše se ze své vlasti pospolu se usadili r. 1776, bylo nutno, aby tři první státy si daly zřízení zvláštní souhlasící ale se zřízením povšechným. Všichni uznávali svobodu

svědomí a z této učinili jeden ze základních článků svého soukromého zákonníku. Článek tohoto hlavní a všeobecný obsah zní následovně: „Vyznání a svobodné plnění každého náboženství a všech způsobů bohoslužby, bylo a bude v této svobodné naší zemi všem dovoleno; ale touto svobodou svědomí nemíní se libovůle neobmezená, aniž se tu rozumí přehmaty na úkor pokoje a bezpečnosti státu činěné.“ Svoboda tato svědomí a bohoslužby, kteráž zápasila se starým podáním a která učinila konec obapolnému proklínání, nebyla touž dobou uznána ve všech státech. Jen znenáhla a velmi zdoluhavě ujímala se, tak zavládla teprv r. 1830 ve Virginii. Rovnoprávnost občanská i politická pro všechny občany bez rozdílu vyznání ještě s většími obtížemi se potkávala. Až do r. 1806 neměli katolíci New-Yorští přístupu k důstojnostem, dokud se slavnou přísahou nezřekli poslušnosti cizí moci církevní. V severní Karolině teprve od roku 1836 byl volič i volenec sprostěn přísahy, že uznává náboženství protestantské za pravé. V New-Jerseyi byla odstraněna r. 1844 podmínka vylučující katolíky z každého veřejného úřadu. Podnes stává však státu, který až doposud ze svých stanov článek týkající se způsobilosti katolíků k úřadům veřejným neodstranil totiž New-Hampshire. Ve státech zřízených ze zemí postoupených od Francouzská neb Španělska jako v Luisianě, Floridě, Michiganu, Indianě neb v zemích k Mexiku přiléhajících, v Texasu a v Kalifornii, nasvědčují veřejné smlouvy svobodě bohoslužby pro všechny katolíky usazené v těchto krajích.

Jakých tu stávalo obtíží odporujících svobodě náboženské, jež byla zasvěcena povstáním proti Angličanům. Redakci časopisu Constituce z r. 1787 dostalo se slávy, že mohla ustanovit zákonem svobodu občanskou i náboženskou všech obyvatelů amerických a dáti celému zákonodárství ráz nový. Rovnoprávnost občanská i politická jest vyměřena v 30. oddílu článku VI. říšského zákonníka takto: „Přísahy se nikdy nepožaduje na tom, kdo by chtěl nějakou hodnost neb úřad nastoupiti.“ Svoboda náboženská byla potvrzena a odůvodněna r. 1791 a obsažena v následujících slovech: „Sbor zákonodárný nevydává žádného zákona, aby zaváděl nějaké náboženství aneb aby zbraňoval svobodné bohoslužbě.“

Příležitost se brzy naskytla, aby podán byl výklad zřejmý a významný odbohem právníkům. Sv. Stolicе chtěla totiž zaraziti první sídlo biskupské ve Spojených Státech. Až posud záviseli missionáři v Marylandu jakož i jiných osadách v záležitostech duchovních od apoštolského vikáře sídlícího v Londýně. Jak nadíti se dovolení ku zřízení biskupství od puritánů neb biskupenců, kteří zanevěřeli proti obřadům, mši svatě co papežským pověrám? Propaganda poslala vyslanci Pařížskému panu Doriovi list s poukázkou na Franklina poslance Spojených Států meškajícího při dvoře Ludvíka XVI. Volil se poslanec pařížský, poněvadž se důvěřovalo v krále francouzského, jenž zvláště přispěl nové republice ku pomoci ve válce s Anglickem. Poznámka k vyslanci byla velmi mírná a opatrná ze strachu, aby nepohoršil se sbor zákonodárný.

Apoštolskému nunciovi dostalo se té cti, že podal panu Franklinovi žádost, ve které jej prosil, aby přání sv. Stolicе přednesl sboru zákonodárnému severních Spojených států amerických, a aby je podporoval svým vlivem. To se událo 28. července 1783.

V listu byly líčeny nepřiležitosti a nesnáze amerických missionářů, již se museli obracet se všim na apoštolského vikáře sídlícího v Londýně, též naznačeny výhody pro vlast americkou, kdyby byl biskup usazen v Spojených Státech. — Propaganda římská předložila sboru zákonodárnému návrh, aby v jednom městě amerického Soustátí na severu byl ustanoven kněz maje hodnost biskupa. V tom případě však, kdyby nebylo lze naléztí způsobilého muže mezi kněžími americkými k vykonávání úřadu biskupského, by sbor snažně prosil, aby se potvrdil vyvolený z údů kterékoli národnosti souhlasící však ve smýšlení se Spojenými Státy. — Zajisté nemohl býti návrh vldnější a mírnější. List tento poslán Franklinem sboru zákonodárnému, který odpověděl, že nezamýšlí v této záležitosti se projádit, poněvadž obor věcí náboženských jest mimo jeho pravomocnost. Kurie římská zachovávajíc své obvyklé formule dvornosti diplomatické, užila konečně svého práva, které jí byl zákonodárný sbor americký přisoudil. Po šesti letech zřídil Pius VI. první biskupské sídlo v Baltimoru, kdež prvním biskupem byl Jan Carol. Od té doby jest ve Spojených Státech již

60 biskupů a apoštolských vikářů, aniž by se byl sbor zákonodárců kdy uchýlil od přísné nestrannosti, která byla roku 1787 konstitucí ustanovena.

Zbývá nám ještě rozličné příčiny prozkoumati, které přiměly zákonodárce americké, aby prohlásili zásadu, že ve věcech náboženských světští panovníci nemají právomocnosti; za našich dnů jest nade všecku pochybnost jisto, že nemohl zákonodárný sbor americký nic prospěšnějšího pro církev učiniti. Svoboda jest nejprvnější z potřeb k vývoji jejímu. Může žiti, aniž by byla se státem spojena nějakou občanskou úmluvou, bez svobody však nemůže obstáti, výsad a jiných podpor nemá potřeby; ale právo na svědomí a vládu nad dušemi, právo žiti, mluvit, kázati, psáti, čísti, své služby Boží konati, toť jest, co druhdy za velikou cenu koupiti musí, toť její svatý podíl zasloužený nesmírnou cenou krve Paně, apoštolův a mučenníků všech věkův. Bez svobody není královnou, nýbrž otrokyní a zlaté řetězy, kteréž jí její domnělí ochrancové zavěšují, nejsou než jho, pod nímž úpi. Nic není tak nezastaratelného a nic nezadatelného než toto právo duchovní a nic řidšího v dějinách. Kde jsou časy, kdy církev byla v pravdě svobodnou, kdy se mohlo o ní tvrditi, že žije a že je mocna, ty byly tehdaž, když se neměla báti záště a když se nemohla spoléhati na přízeň knížat. Kolik knížat podávajících jí ruku k spolení nutilo ji draze zaplatit cenu důležité smlouvy této? Co tu bylo pronásledování zjevných i tajných? Jaké zpěčování než uznali vládcové pozemští její nejvyšší nadvládu duchovní? Jak se nemáme radovati, když ji vidíme konečně v historii úplně a skutečně svobodnou ne sice vůli spravedlivého muže, ale moci jejích zásad? Kdož by tedy nepřisvědčil tomu rozluštění, jež velcí zákonodárcové podali o obtížné záhadě totiž o rovnosti dvou moci občanské a náboženské. Slavný a učený biskup mohušský, Ketteler, mluvě i píše, tvrdí o tom: „Není žádné zásady církevní, která by nedovolovala katoliku mysliti, že by v nynějších okolnostech stát ani nemohl nic lepšího učiniti, než aby dal úplnou svobodu náboženskou.“ Nůze stát americký byl právě v podobném postavení, poněvadž se skládá po většině z protestantů, co se mohlo tuto lepšího pro náboženství doporučiti nežli svoboda? Prohlásila vláda americká náboženství za

svobodné, povolila svobodu v duchovních záležitostech, beze všech okolků, bez výjimky, aniž si byla vyhradila nadvládu nad náboženstvím. Doba národních církví pominula; že Amerika byla první, která výhodu poznala, aby církví ponechala svobodu, to nám zkušenost již ukázala, budoucnost ale, jak o tom přesvědčení jsme, zřejměji ještě vysloví, že Amerika byla také první, která z toho těžila

Mezi původci konstituce americké podepsali mnozí emancipaci náboženskou ve smyslu pravého liberalismu v paměti zachovavše ještě stará pronásledování. První a větší všech Washington brzy po přijetí konstituce, vyjádřil se v jednom listu ku řídicímu výboru církví křesťanských ve Virginii takto: „Pánové, kdybych té nejmenší příčiny k obávání míti mohl, že by konstituce vypracovaná sborem, kterému že jsem předsedal za čest sobě pokládám, na újmu práv náboženských jakékoli společnosti církevní cos nařizovala, zajisté bych ji nebyl podepsal; a kdybych se nadíti mohl, že vláda se někdy opováží na svědomí sáhnouti, buďte přesvědčeni, že nikdo by nebyl odhodlanější a čilejší mne tomu hroznému tyranství duchovnímu jakož i každému pronásledování na odpor se postaviti. Pamatujte se bezpochyby, že jsem vícekrát v tomto ohledu svého mínění vám nezatajil totiž, že každý člověk, jenž se chová jako hodný občan jsa jen Bohu za své náboženské přesvědčení zodpověden, musí chráněn býti v bohoslužbě, kterou prokazuje Bohu po zákonu svého svědomí.“

Poněvadž Washington tak se zaslazoval o svobodu rozličných vyznání, následuje snad z toho, že tím vyřkl netečnost náboženskou? Nikoli; on nás tímto přivádí k důležitému rozdílu, abychom poznali system náboženství v Americe. V Evropě totiž zaměňují svobodomyšlní svobodu náboženskou s netečností. Z toho že stát uznává potřebu, aby všechna vyznání stejně chránil, činí naši liberálové závěrek, že nemusí býti žádného vyznání a že nemusí míti žádné náboženství, a zaměňují takto vážnost politickou pro rozličná přesvědčení s osobním opovrhováním každým vyznáním.

Nevšímati si náboženství jest nevěra, jest atheism v obci. Stát bez náboženství jest pravou nestvůrou, neboť není užšího svazku, jež víže povinnosti státní a společenské zájmy bez náboženství. Bez ná-

boženství není rodiny, není společnosti, ani zákona, ni poslušnosti, ni vážnosti, ni vzdělanosti, ani počestnosti. A jaký by byl úkol státu, kdyby neměl chrániti všecky zájmy, které zahrnují život společenský? Jak by to mohl učiniti, kdyby mu náboženství platilo za prázdné slovo, za užitečného strašáka chytře vynalezeného k udržení lidu v poslušnosti a v poddanosti? V tom smyslu zavrhl se v Syl labu*) učení o úplném rozdělení církve od státu co nepravé a bludné, není ale míněno tím, že by stát nutně a vždy musil uznati pravé náboženství za státní, nýbrž poněvadž jest mezi společnostmi lidskou a církví, mezi vážností občanskou a náboženskou podstatný a nutný a nezastaratelý poměr a poněvadž není vlast dle slov Bossuetových než „spojení božských a lidských věcí.“ Americká vláda, která se nejvíce a nejlépe vymanila z podání a rozkazů církvi tuto panujících, může se jako jediný důkaz podati, že jest ona bez náboženství státního nejvíce náboženská ze všech zemí.

Tiž zákonodárcové vyjádřivše se, že neměli tolik odvahy, aby se ujali věci náboženské, byli lidé nazvíce věřící a věrní v plnění svého náboženství. Týž Franklin, jenž nerad své náboženské smýšlení na odiv stavěl, doporučil první, aby zasedání sněmu počalo modlitbou sluhy sv. Evangelia. Od té doby má kapitol svého kaplana a příkladu tohoto následovali i zákonodárcové jiných obcí. Mimo modlitbu, kterou se pravidelně započiná každé sezení, sloužejí se v neděli o jedenácté hodině v jedné síni kapitulní služby Boží, ku kterým se sejdou údové obou komor. Ku kázání pozvou se nejlepší řečníci rozličných věřících, nejčastěji katoličtí kněží a biskupové. Bude se nám zdáti snad podivno, snad nám i bude obtížno, abychom porovnávali snahu k poznání pravd protivných s ideami o jednotě a nesnášlivosti dogmatické u víře; stálostí u víře nevynikal protestantismus nikdy a dnes ještě méně než jindy. Jen z obyčeje aneb z úmluvy přiznávají se k jednomu z panujících vyznání evangelických, přikládají viru pochybnou jednotlivým vyznáním a přijímají rádi to, co jiné sekty jim na obranu uvádějí. Ostatně tato horlivost ducha po pravdě náboženské pátrati, roz-

ličná učení moudře vyhledávati a je srovnávati, byla a jest posud příčinou značných návratů do lůna církve katolické.

Rádi také snad poznáme ráz rozmluv náboženských, zvláště rozmluvy reprezentantů panujícího lidu. Předposlednímu biskupu New-Yorskému Hughesovi, výtečnému řečníku, meškajícímu r. 1847. ve Washingtonu dostalo se od sboru zákonodárského toto pozvání: „Nejdůstojnějšímu biskupu Hughesovi. Pane, nižepsaní údové sboru nejdvořileji Vás zvou, abyste v síni sněmovní v neděli ráno o jedenácté hodině, kdyby Vám jiná hodina nebyla příhodnější, řečniti ráčil. Zůstáváme nejdůstojnější pane Vašimi poslušnými sluhy. (Následují podpisy skoro všech údů senátu jakož i komory.) Biskup přijal pozvání, ač neměl než dva neb tři dni ku přípravě, a za průpověď vybral si slova mistra k apoštolům řečená tato: „Vy víte, že knížata pohanů neobmezenou moc vykonávali nad svými národy, a že největší mezi nimi jsou, kdož mají tuto moc. Takových nebude mezi vámi, ale kdoby chtěl býti největším mezi vámi, budiž sluhou vašim.“ Biskup ukázal v řeči své, že křesťanství bylo původcem mravního, společenského a politického obnovení pokolení lidského. Poněvadž nemůžeme do podrobná rozbíratí jeho řeč, kteráž shromáždění přesvědčila a pohnula, chceme alespoň závěrek podati pádnou to protivu mezi Washingtonem a Napoleonem; hlavní myšlenka oné řeči jest pojem *moci* na *křesťanském* základě postavený.

„Kdoby byl tak zaslepen, aby nepoznal povinnosti, jimiž jsme zavázáni učení Spasitelovu? Tam máme příklad na lidu, jest poddaným, spolu ale vládcem. O jak tehdy na tom záleží, aby naše činy souhlasily se slovy Kristovými: Kdo chce býti prvním, budiž sluhou všech.“ V zemi, jako v této, kde každý přioděn jest částí pláště vladařského, záleží na tom, aby se každý u vykonávání své právní moci upamatoval, že nejen občanům, nýbrž i Bohu spravedlivému a vševědoucímu, který zpytuje úmysl i v nejhlubších útrobách našich, jest zodpověden; v zemi, kteráž obdržela neocenitelný dar od velikého muže, vynikajícího v řádu společenském i politickém, kterýž nemůže býti dostižen v poslušnosti a plnění příkazů Božích! Jaký příklad pro všecky! Docela přirozeno jest, si mysliti, že země od Boha obdařená slavnými a mimořádnými věcmi, prokáže se hodnou svého předka, a že jest určena,

*) Seznam bludných vět, zavržených od apoštolské Stolice.

aby se stala krbem požehnaným světla pro veškerý svět! Jméno jiného velikého muže připadá mi v tomto okamžiku na mysl, ale protiva, s kterou se potkává upomínka vznešená, o kteréž jsem se právě zmínil, naplňuje mne bolestným citem. Na jedné straně pohlížím na *Otce vlasti*, pozoruje jeho zřízení, vidím jak šťasten byl, že mohl vlasti své každým způsobem hodně a skromně činnost svou věnovati, což vytvořilo z jeho života dokonalý vzor velkých vůdcův a moudrých státníků, jedinou to povahu v historii pokolení lidského a jediného muže, jemuž nelze ničeho přirovnati. Zřím jej dalekého od vítězoslavného vjezdu a slávy, hledím naň, jak skládá svůj údajný a vítězný meč v ruce své vlasti, vlasti to drahé, již on okovy rozvázal. Co na něm jest, odřekl se skvělých vyhlídek, kteréž by byly mnohého ctižádost oslepily. Hodina poslední přišla. Jeho mravní vítězství naplněno. To příklad, jenž všem znám být musí a jenž hluboko utkvěl v každém srdci americkém.“

„Na druhé straně vidím člověka původně skoro stejného; ale jaký rozdíl jeho dráhy životní a jaké nešťastné jeho skonání! Dříve jsem vám představil obraz vůdce Washingtona, tuto ale vidíte vojína bez vši hodnoty, výtečných vloh, nízkého rodem, aniž byl dříve svých vlastností okázal, které, když byla republika v největším zmatku, obracely na se zraky celého národa, ať vyhledal blaho své vlasti, ale za jakou příčinou? — nemusím podotýkati — on se vyšinul na jednu ze stanů vojenského na trůn sta králův dědičný. Posloužil on s výše trůnu tohoto vlasti své? Pomyslel on na to, aby chránil práv jiného, aby omezil svou moc a svou velikost? Nikoli, a proto byl život jeho meteor, který zachází, podivný sice lidem, kteří jej viděli, trpytící se ale netrvanlivý; když si představím téhož muže, jak také on svůj meč vlasti podával říkáje s Bohem svým vůdcům ve Fontainebleau; ach jaká to zase protiva s předešlým vrchním velitelem, jenž republice naší zůstavil za dědictví svobodu, které nám dobyl! Vůdce francouzský zmizel od několika mužů politován, přísně ale od lidu kárán, slávu jeho provázel nárek, pád jeho sledovalo hrozné zlořečení a kletba matek truchlících nad mrtvolami svých synů, které, jakmile mohli zbraň nositi, jedny po druhých na pole krvavé vedl. Vidím jej vracejícího se do své vlasti, která kr-

vácela; byl to někdy orel mocný a nyní nemohl křídel umdlených z boje unést, uvězněn na skálu osamotnělou v oceánu, opuštěn, krutě opuštěn, aby tam zemřel. Jaká to protiva! Nejmilejší bratři! Čeho ještě více potřebi, abych dokázal pravdu božskou, totiž, že člověk, chce-li se své vlasti a občanům obětovati, musí s největší rozkoší před svými záležitostmi, zájmů, práv a blaha svých bratrů hleděti. Vidíme tedy všickni, že chceme-li své vlasti a domovině posloužiti, musíme přikročiti k světlu pravdy a rozžati své pochodně na slunci spravedlnosti.“

Tato vznešená a čistá naučení, nadchnutá sv. Evangelii rádi slyší státníci američtí, rádi na ně ve svých povoláních pamatují, a kdyby nesouhlasila vždy s jejich životem domácím aneb s činy, přec jsou v souhlasu s míněním obecným národa, jenž jest křesťanský. Liší se vůdcové revoluce francouzské, již mluví mnoho o ctnosti, o občanství, o přírodě, nikdy však o Bohu, nikdy o Kristu, kdežto mužové revoluce americké neustále vyzývají Boha a prosí ho za prospěch ve svých podniknutích. (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. Sv. Otec ráčil vydati nový okružní list, jimž se nařizuje, aby pobožnost růžencová i letos tak se konala, jako předešlý rok v celém měsíci říjnu.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 16.—19. září u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně, od 20.—23. t. m. u Věch Svatých na Hradčanech a od 24.—27. září u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici.

— Zítra dne 16 t. m. připadá památka sl. mučnice a dědičky země české **sv. Ludmily**. V tento den bude památný chrám sv. Jiří na Hradčanech, kde její tělesné pozůstatky samým sv. Václavem uloženy byly, po celý den obecněstvu otevřeny. Služby Boží konají se od 6 h. ranní, v 10 hod., bude tamtéž zpívána mše sv., odpol. bude ve 4 hod. české kázání a po něm požehnání.

— **Kapituly řádů**, Za předsednictví generálního opata P. Starého započalo dne 11. v klášteře na Strahově zasedání provinciální kapituly. Z ostatních klášterů dostavili se: prelát z Jasno v Uhrách

Viktor Kaczwinski, prelát z Teplé P. Bayerl, opat ze Želiva Norbert Sychrava, opat z Gerasu v Dol. Rakousích P. Jul. Pleh, opat z Nové Říše na Moravě P. Ant. Hauber a probošt ze Csorné v Uhrách P. dr. Ad. Kunz. Klášter v Schlöglu v Horních Rakousích zastoupen byl podpřevorem P. Norbertem Schachingrem a klášter ve Wiltenu v Tyrolsku převorem P. Adrianem Sacherem. Kromě toho přijeli kapituláři vyslaní jednotlivými konventy. V zasedání se pokračuje. — Dne 12. sešla se zde kapitula řádu Františkánů českomor. provincie za předs. samého generála celého řádu P. Bernardina a Portu Mauritio. Za provinciala jednohlasně zvolen pražský kvardian vdp. P. Kazimír Adámek, za kustoda provincie vdp. P. Anastas Skolaudy; za definitory dpp. Agellus Fischer, Lud. Böhm, Moric Roth a Beno Zahradnický.

— **Generální visitace** bude se konati od J. Em. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa počátkem měsíce října ve vikariatu Žlutickém.

— **Generální visitace.** Visitator řádu františkánského P. Gaudencius Gugenbühler z Říma prohlíží v poslední době všechny kláštery v Rakousku. V tomto měsíci koná prohlídku v Čechách a dlí nyní na své cestě visitační v zdejším františkánském klášteře.

Literární oznamovatel.

— „*Kalendář duchovenstva česko-slovanského*“ na rok 1885. Ročník I. Vydává a rediguje Karel Vondruška, kapl. ve Velvarech. V Praze nákladem Al. Hynka, knihkupce. Knih-tiskárna „Politiky“ v Praze. V předmluvě praví p. redaktor, že každý stav honosí se již svým kalendářem dle potřeb a požadavků svých uspořádaným, jenom duchovenstvo nemohlo se takým kalendářem vykazati. Pro tuto příčinu sestavil vhodný kalendář pro duchovní, ve kterém nejprve podal část kalendářní, všeobecná ustanovení poštovní a telegrafní, škály atd. Vhodně připojil k této části: Circulus horarum perpetuus pro celeb. missa et anticipando matutino, zapovězený čas, litera dominicalis, epakty, aureus numerus a indictio romana, noremné dny. Při kalendáři duchovním nalezájí se rubriky, na jaký úmysl sloužena byla mše sv., jaké bylo stipendium, o návštěvě školy místní a filiální, o škole. Před diecésemi jest uvedeno sv. kollegium, pak naše diecése v obvyklém pořádku a moravské diecése. Seznam pre-

sentatorů obročí, abecední seznam obročí, katolické jednoty, spolky a dědictví. Po té břemena kněžská, kterými se vyznačují farní konkurs, zkoušky kat. a rigorosa theol. S názvem nesouhlasíme, nebo břemena vyznačujeme spíše daně a požadavky, které se činí na kněze v nynější době. Zkoušky předpokládají vědomosti a ty břemenem nejsou. Rovněž by bylo lépe, kdyby se vynechalo přeměňování starých peněz na nové. Bylo by záhodno, kdyby také vikariaty naznačeny byly. Ku konci jsou přidány poznámky pro školu a duchovní správu, kterých se může užití jako školního katalogu. Kalendář věnován jest vdp. kanov. dr. Klem. Borovému, býv. zasloužilému prof. při theol. fakultě pražské, jehož podobizna a stručný životopis v kalendáři se nalézá. — Úprava jest velmi slušná. Cena 1 zl. 50 kr. Přes tyto malé nedostatky tento kalendář, který vyžadoval dosti práce a dobře každému knězi poslouží, co nejvřeleji duchovenstvu doporučujeme.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Pvocházka*, č. kons. rada, far. v Tachlovicích a kn. arc. vikář, č. CCC., I2. září 1884, (nar. v Hostivici 15. února 1816, vysv. 1. srpna 1841.)

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Čermák*, duchovní správce na Karlově, za zatímn. admin. v Třebešicích;
- p. Frant. *Jirák*, kapl. u P. Marie Sněžné, za zatímn. duchov. správce na Karlově;
- p. Jos. *Mršítk*, far. v Klášteře u Nové Bystrice, a
- p. Frant. *Bečvář*, katech. na Kladně, za katechety při měšť. dívčí škole v Král. Vinohradech;
- p. Bedřich *Mašek*, katech. na Kladně, za katech. na měšť. dívčí škole v Karlíně;
- p. Vilém *Matschak*, far. v Šipíně, za far. v Chodově, (Chodau).

V hrabství Kladském byli ustanoveni:

- p. Dr. Arnošt *Mandel*, kapl. v Rengersdorfu, za kapl. v Niederhansdorfu;
- p. Bruno *Schlombs*, kapl. v Kladsku (Glatz), za kapl. v Rengersdorfu;
- p. Jos. *Mertin*, lokal. v Thanndorfu, za kapl. ve Wölfelsdorfu;
- p. Pavel *Austen*, kapl. ve Wölfelsdorfu, za lokal. v Niederschwedeldorfu;
- p. Ant. *Niesel*, kapl. v Neuwaltdorfu, za lokal. v Thanndorfu.

Upřádněné místo:

Šipín, fara patr. náboženské matice, od 10. září 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Karel *Růžička*, far. v Dolních Královicích, obdržel exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Zukriegl*, far. Valterický, za far. v Boríkovcích (Ullersdorf);
 p. Jan *Kukla*, kapl. Činěveský, za far. v Choťšicích;
 p. Frant. *Walter*, dozorce škol v Kosmonosích, za far. v Kuklenách;
 p. Jos. *Sonský*, kapl. v Čermné, za admin. tamtéž;
 p. Jos. *Kofránek*, kapl. v Č. Třebovský, za admin. ve Valtericích;
 p. Václ. *Pilnáček*, kapl. G. Jenikovský, za kapl. v Borové (u Přibyslavi);
 p. Jindř. *Dudek*, kapl. Trhovo-Kamenický, za kapl. v Potěchách;
 p. L. *Wichta*, kapl. Skutečský, za kapl. v Libčanech;
 p. Jan *Zbořil*, kapl. Koclérovský, za kapl. v Litrbachu;
 p. Jos. *Švejdar*, neom., za kapl. v Č. Prusnici;
 p. Jarosl. *Horák*, neom., za II. kapl. v Golč-Jeníkově;
 p. Jos. *Čerovský*, neom., za II. kapl. v Sadské;
 p. Jos. *Dítě*, neom., za II. kapl. v Smidarech;
 p. Petr *Polreich*, neom., za kapl. v Hradišti;
 p. Josef *Jelen*, neom., za kapl. v Čes. Wernerovicích;
 p. Alex. *Jareš*, neom., za II. kapl. v Oustí nad Orlicí.

Uprázdňené místo:

Valterice (Neudorf), fara patr. nábož. matice, od 20. srpna t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Lemberger*, far. v Kydlinech, bisk. not., tajemník klatovského vikar. úřadu, dne 25. srpna 1884, (nar. ve Velharticích 23. června 1819, vysv. 22. července 1845).

Jmenování jsou:

- p. Jan *Jungbauer*, osob. děk. v Nicově, bisk. vikář a kons. rada, jmen. arciknězem Vimberským;
 p. Jan *Zeibig*, osob. děkan ve Vysokém Sedlišti (Hohenzetlisch) v Pražské arcidiecési a vikář, jmen. jest Budějovickým čestným kons. radou;
 p. Filip *Waňá*, far. v Strmilově, jubil. kněz, jmen. osob. děkanem;
 P. Cornelius *Regner*, č. ř. sv. Benedikta, býv. ředitel gymn. Klatovského, jmenován bisk. notářem.

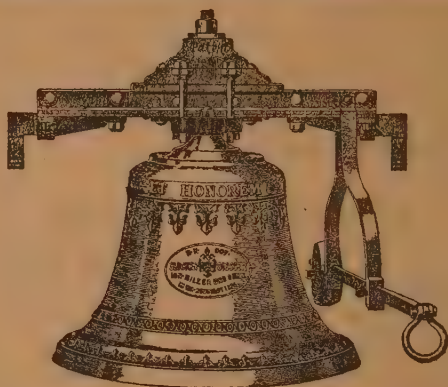
Ustanoveni jsou:

- p. Fil. *Šubrt*, za kapl. v Černovicích;
 p. J. *Hille*, neom., za kapl. v Novém Rychnově;
 p. Frant. *Kukla*, koop. v Třeboni, za far. v Lipkově Vodě;
 p. Jos. *Moudrý*, koop. v Kladrubech (v Pražské arcidiecési), za admin. v Starém Sedle (v Týnhořovském vik.);
 p. Jos. *Fanta*, kapl. v Malé Chyšce, za admin. ve Vopořanech;
 p. Jan *Šebor*, kapl. v Jiníně, za kapl. v Rožďalovicích (v Litoměřické diecési);
 p. Frant. *Petr*, koop. v Kunžvartě, za kapl. ve Veselí;
 p. Jan *Rech*, kapl. ve Vodňanech, za kapl. v Theresiendorfu.

Uprázdňené místo:

Kydliny, fara patr. p. hrab. Hardegga, do 15. října 1884.

 K tomuto číslu přidán jest prospekt bible Doréeovy od knihkupectví Stýblova.

Dvorní slévárna a zvonárna Petra Hilzera ve Vídenském Novém Městě,

prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čistě harmonických akordů dle objednávky. Zvláště pěkné harmonické zvonky doporučují k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblíbenosti.

Vydává se
., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190 — I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě při oddavkách.

Drazí snoubenci!

Milí přátelé!

Bylo to právě na den sv. andělů Strážných r. 1863, kdy sem na toto posvátné místo přinešeno bylo dítě, aby zde křtem sv. do lůna Církve Kristovy přijato bylo. V tomto krásném velechrámu, zde před oltářem sv. Václava klečela přep 21 roky matka, držíc na rukou svých dítě, Bohu je obětovala. S bázní mateřskou pohlížela naň a se srdcem rozechvěným zpomínala jeho daleké budoucnosti. Jako pravá křesťanka vroucně prosila s obětujícím knězem Boha, aby posíloval milosti svou dítě její. A, že andělů Strážných bylo, se zvláštní důvěrou pod stráž andělskou odevzdala je.

Rada těch let uplynula, mnoho změn se stalo a dnes — klečí zde před oltářem tatáž dospělá dcera, která tu před lety křest sv. přijala, dnes na tom místě přítomna jest též matka starostlivá i otec, kteří sem dceru svou jako nevěstu doprovázejí; dnes právě také na den andělů Strážných sešli se zde upřímní přátelé, aby vám drazí snoubenci! štěstí ku sňatku Vašemu přáli.

Jaká to shoda v čase i okolnostech?! Jak dojemná to v životě zpomínka, kterou si dnes zvláště vy ctěná nevěsto, připomínáte? Tenkrát když jste pod ochranu Kristovu a rodičů svých byla odevzdána a nyní, kdy první z bratří a sester svých z domova odcházíte!? Což tedy divu, že na totéž místo uchylujete se s důvěrou, což divu, že před tímž oltářem, kde matka

před lety za Vás se modlila, v této době důležité milost a požehnání od Hospodina chcete si vyprositi?

Doba tak vážná, okamžik tak rozhodný mimovolně nutí člověka k opravdovému přemýšlení. Úzkostlivě a váhavě ohlížíme se po rádeci spolehlivém, majíce voliti nový stav a těžké povinnosti. Nelekejte se toho milí snoubenci! řeknuli vám, že stav manželský, do něhož vstupujete teď, není prost mnohých starostí, ba že vám ještě větších, než-li za svobodna, ukládá. Blaze jen bývá dítě, dokud pod ochranou rodičů svých roste. První ale krok do školy, první starost mu přináší; druhou polovičku, když do ciziny jde a třetí celou, když s domovem nadobro se loučí. Pak roste každým rokem i dnem a nespustí se ho už víc.

Pravdu těch slov zažil jste vy ctěný pane ženichu! ze zkušenosti. Když otce svého zbaven, stál jste osamocen ve světě, sám na sebe poukázán, mnohé trpké zkoušky a boje jste prodělal, než-li samostatného postavení jste si vydobyl. Však s tím větší důvěrou odevzdávají dnes rodiče dceru svou pod ochranu Vaši, nepochybujice, že ji budete zkušeným rádcem i otcem a ona vaší družkou věrnou; s tím větší jistotou lze očekávati, že manželství vaše šťastno bude, neboť ono nespolehá na vlastní jen síly, nýbrž také na pevnou v Boha víru, kterou oběma rodiče vaši v srdce vštěpili.

Mohu vás tedy drazí snoubenci! potěšiti pravdou našeho náboženství, že Bůh pomoci své nikdy neodpírá, ba tenkrát když člověk starostmi umdlévá, tu že jeho náboženství nejbohatší zdroj útěchy mu otvírá. Proto založil Bůh stav manželský a milost svou mu zajistil, aby muž a žena

veškery strasti i radosti obapolně nesli, aby s obětavou láskou jeden pro druhého, jako duše v jednom těle živi byli. Pak každá strast jest jim o polovic lehčí, pak každou radost dvojnásob pocítí. Proto Kristus manželství k svému duchovnímu spojení s Církví přirovnal, aby manželé stárostí o vezdejší blaho v nízkosti nezažbledli.

Není tedy manželství beze vši útěchy, není bez vyšších ideálních snah! Já vám draží snoubenci, povím ono *místo*, kde tu útěchu a duchovní radost hledati máte? neb to není v moci člověka, aby oblohu života svého nezkaleným štěstím napřed překlenul. My ovšem přejeme vám všickni vezdejšího blaha hojnost; v tom okamžení, když rodičové křížem svatým čela vaše žehnali, žehnal vám i Bůh; v té chvíli, když milý pane ženichu! s myslí rozechvěnou svého zesnulého Otce zpomináte, jste účastni i jeho požehnání, on s našimi prosbami společně vám žehná. Však to by ještě nebylo jistou zárukou příštího blaha, to by neodvrátilo ještě od vás strasti hroziící.

Místo, kde nám Bůh své požehnání navždy zaručil, místo kde duše člověka šťastna ráda se pokloní a nešťastna zas, k Bohu s důvěrou se povznese, to místo jest *kostel, dům modlitby*. Tady jakoby člověk všechny strasti se sebe složil, a tady jakoby na všechny útrapy zapomněl, tady jakoby před nástrahami svých nepřátel byl uzavřen, to místo nedá člověku v utření zmlomyslnosti, ani ve štěstí zpyšnění!

Hleďte draží přátelé! tento krásný dům svato- Vítský! V této památné kapli sv. Václava, na blízku hrobu sv. Jana zasvěcujete dnes velmi důležitou dobu života — *sňatek svůj*. Víím, že často s potěšením budete toho místa zpominat, ale vzdálení jsouce od něho, naleznete jiný, byť ne tak velikolepý kostel za náhradu; naleznete všude to místo modlitby, které otevřeno jest milostem od Boha, kde vždycky v stejné míře prýští se požehnání od Hospodina.

Nemohu tedy nic jiného vřeleji vám doporučiti, než-li *lásku ku chrámu Božímu*! Kdo rád se modlivá v kostele, ten se modlivá na cestě, ten se modlivá i doma; ten jest šťasten všude zvláště v domácnosti.

V tom smyslu připovídáme vám budoucí štěstí vaše, tu s plnou důvěrou ujišťujeme vás milí snoubenci! že andělé Strážní, na jichž den právě sňatek svůj

uzavíráte, budou vás 7 životě chrániti, pak zajistě Bůh sám svým požehnáním provázeti bude tento sňatek, který já nyní jako služebník Církve Kristovy jménem Jeho vykonávám.

Jos. Svoboda.

Čtvero řečí

o rozličných posluchačích slova Božího.

(Podává J. Ježek.)

I.

A když rozzívál, padlo jedno vedle cesty a pošlapáno jest, a ptáci nebeští sezobali je.

Luk. 8, 5.

Podobenství o rozsévači a semeni i bez vysvětlení na jevě jesti. Semeno jest slovo Boží a v širším smyslu každá užitečná nauka. Rozsévačem rozumí se hlásatele pravd nebeských dále i všichni moudří učitelové. Pole setby jest lidské pokolení a částky pole toho: cesta, skála, trní a půda dobrá jsou rozliční druhové posluchačů slova Božího a jiných nauk spasilných.

O jedněch posluchačích dí Pán, že slova Božího v srdce neukládají, o hlásném neuvažují, ač zřejmě proti němu se nevzpírají. Símě Boží padá na jejich mysl jako na ušlapanou půdu a od jejich srdce odpadá jako hrách na stěnu hozený. O jiných posluchačích slova Božího praví Pán, že to jsou lidé, jimž nelze vytykáti netečnost ku pravdě Bohem zjevené, ni lhostejnost ku spasení. Taci slyší slovo Boží s radostí, libují si v něm, ano s nadšením je přijímají, ale vůle jejich jest vratká, nepevná, slabá, takže za nastalých pokusů aneb tehdy, kdy jest jim rozhodným činem o víře Kristově svědectví vydati, pohoršují se nad evangeliem, odpadají od něho, a jestli lichým zásadám přímo nepřisvědčují, alespoň jim zjevně neodporují, stavíce tak pochvalu aneb užitek časný nad prospěch a zásluhu věčnou.

Jiní opět — dle výkladu Páně — slyší slovo Boží, avšak přílišná starostlivost o záležitosti světské, zejména péče o obohacení se, maří v nich veškerou účinnou snahu u věcech víry a náboženství. Jsou to lidé, kteří slovo Boží přijímají a věří, ale vůle své k němu nepřičiňují, víře žádného vlivu na život a jednání své nepřipouštějí a žijí jakoby víry té vůbec

neměli. Tací považují víru a nábožeství za mrtvou jistinu uschovanou ve skřini, aby jim snad byla posledním útočištěm a lékem u vysokém stáří, v útrapách a ve zlé hodině.

Jiní konečně slyšíc slovo, v srdci dobrém a výborném je zachovávají a užitek přinášejí v trpělivosti. Ti nejen slyší, ale rádi, ochotně bez mrzutosti poslouchají, v srdci hlásané slovo ukládají a hojně ovoce dobrých skutků přinášejí přes všechna příkoří, nesnáze a obtíže.

Že pak dlouhá bývá cesta poučování, ale krátká příkladem hodlám rozličné posluchače slova Božího před váš duševní zrak předvésti ze života skutečného a ukázati, jak se dařilo sv. Pavlu, jako rozsevači pravd nebeských v Athenách, v Ly-stře, před prokuratorem Festem a králem Agippou v Caesareji a konečně v městě Filipách.

Pojednání.

Na svých cestách po zemi řecké zavítal apoštol národů sv. Pavel i do Athen. Jsa poprvé v tom městě světoznámém, jat byl podivením nad velikým množstvím soch a svatyň, nebo tam všeho toho více než v ostatním celém Řecku se nalezalo. Jak dějepisec Livius vypravuje, bylo tam snáze s bohem než s člověkem se potkati a celé město bylo jediným oltářem, jediným obětistěm. Díla sličná, krásná a mistrná, seč jen duch lidský na svrchované výši vzdělání krásoumného bytí může, spatřovala se tam. Leč když Pavel o těch výtvorech umění lidského rozvažoval, zřel, že všechna ta krásá, sličnost a úměrnost tak hojná, jenom bludu a necnosti slouží. Vzpouzel se duch jeho v něm a ta vláda bludu místo pravdy a vláda lichých bohů místo pravého Boha, naplňovala ho bolem nesmírným. Tudiž nemohl nemluvit! — Počal pak nejprve ve sbornici židovské, veda sobě s Židy a novověrci židovskými. Avšak současně na náměstí každodenně rozmlouval s pohany tam právě přítomnými. Tam sešel se sv. apoštol s mudrci veškerých čtyř škol řeckých: s Akademiky, Peripatetiky, Stoiky a Epikurejci. Tito poslední Stoikové totiž a Epikurejci ve zjevný odpor postavili se Pavlovi, ježto nauka jejich se zásadami víry křesťanské naprosto se nesrovnávala. Stoupenci Platona či Akademikové více jsouce naukám křesťanským příbuzni, neučinili toho. Peripatetikové pak více formálně strany ve

filosofii pílili a nad jiné přístupni byli a náchylni věci takové v pilnou úvahu brátí. Úsudek pak těch filosofů byl dvojaký. Jedněm nelíbila se prostá řeč Pavlova, v níž ani látky ani formy filosofické nenalezali a měli všechno to mluvení za pouhý tlach. Hle! posluchači slova povrchní při vši okázalé vědeckosti, podobní sešlapané cestě, či tržišti, aneb náměstí, obyčejnému to jevišti působení a obrazu povrchnosti většiny jich. Jiným Atheňanům však jinak se vidělo; ze zvědavosti poněkud na Pavla cizince pozor dávající, domýšleli se, že nové bohy uvádí. Aby se o tom přesvědčili, ujali apoštola ne násilně, nýbrž vlídně za ruku, více zvědavost lidu, než co jiného na mysli majíce a všelijak vlídností a zdvořilostí svou světoznámou Pavlu se propůjčující I vedli jej na areopag — na pahorek Arův či Marsův, kde meškal sbor soudců, jenž o vraždách, zhárstvích, podvodech, o přestupcích proti náboženství a uvádění nových božství rozsuvoval, nad mládeží dohlédal, vůbec dozorství mravné provodil.

Členové soudu toho seděli na kamených stolicích pod širým nebem a šlo o hrdlo, soudili i v noci. Pavel, jak již řečeno, více ze všetečnosti lidu než pro nějaký soud tam veden byl. „Můžeme-li věděti, jaká jest ta nová tebou hlásaná nauka?“ tak promluvili k Pavlovi a doložili: „neboť některé věci neznámé vnášíš v uši naše.“ A tu již Pavel neodolal zvědavosti jejich, ano mu právě o to šlo, aby pravdu Páně hlásati mohl. Postavil se tedy uprostřed areopagu na místě povýšeném, aby jej přítomní snáze a lépe slyšeti mohli a učinil tam řeč, jaké tam dosud nebyli ještě slyšeli. Vyšel od veliké touhy pohanství po Bohu, pravdě a spáse. Po té správu světa Bohem vedenou vyličiv, přešel ke Kristu Spasiteli. Řeč jeho tři částky má: bohovědnou, člověkovědnou a Kristoslovnou. V úvodu proklestil sobě cestu k jejich srdci an dí: „Muži Atheňané! vás bohabojnější nad ostatní Heleny spatřuji.“ Tak mohl říci bez ublížení pravdě, neboť skutečně o věci božské více pečovali než jiní Řekové. Však i sám výrok svůj o bohabojnosti oddůvodnil řka: „Procházaje a pohlédaje na posvátnosti vaše, nalezl jsem oltář, na němž napsáno bylo: „Neznámému Bohu.“ — Co tedy neznající ctíte, to já zvěstuji vám. To pak předeslav již přikročil k bodovědné části řeči své a o božství tom jasně i určitě mluvil,

spolu ničemnost mnohobožství a osudověrství a všech těch rozličných forem pohanství, v nichž tapali i Atheňané ukazuje. Z bohovědy pak přešel ku člověkovědě. Pohané rozličné národy od rozličných prarodičů odvozovali o jednotě lidského plemene slyšeti nechťce, čímž společné vědomí náboženské stávalo se nemožným a idea o prozřetelnosti božské opanovati nemohla. Naopak nenávisť národa proti národu se tím ustálila a pýše i hrdosti průchod dala; neboť národ původu domněle vznešenějšího nad národem nižšího původu se vypínal, jím pohrdal, práva lidské svobody mu upíral a jej za lid k otroctví zrozený kladl.

Tato honosivost zavládla zejména u Atheňanů, kteří se považovali za urozence a samozemce. Proti tomu povstal sv. Pavel a učil, že veškero po všem světě žijící lidstvo původem jedno jest, od jednoho Boha, z jednoho lidského otce vyvedeno byvši a jeden a týž účel že mítí musí. Boha i pravdu poznati, vědu i umění i vzdělanost si osvojiti. Hledání Boha vyhlásil apoštol za svrchovaný předmět rozjímání lidského. Kdo hledá, ten ztratil, lidskému pokolení pro hřích prarodce idea pravého Boha ve mlhách a mrakotách se ztratila. I mělo lidstvo Boha opět hledati, zdali by se ho dopátralo a našlo ho. Dí apoštol: „zdali by“ poněvadž výsledek hledání onoho záhadným byl, jakož i skutečnost toho potvrdila, že se nejvzdělanější pohané s pravým Bohem docela minuli. Tu nevědomost, která se jevila u Atheňanů, ač sídlem moudrosti Atheny byly, Bůh dosud promíjel. „Nyní ale“, pokračoval sv. Pavel, z otázky anthropologické ku Kristoslovné přecházejí, již přišla jiná doba. Doba plného poznání Boha, doba pravého království božího, pravé bohopocty na zemi, doba Ježíše Krista, Syna Božího! Když pak mluvě o důkazech božství Páně a přišed ku článku o vzkříšení a budoucím soudu, chtěl dále o úřadu sobě a apoštolům svěřeném mluvit, tu již vyskytl se pták dravec nevěry a smyslnosti a pýchy pohanské a vykloabal semeno na sešlapanou půdu myslí jejich padnuvši. Jakmile uslyšeli Atheňané o nesmrtnosti, posmívali se jedni; druzí však lidé vážnější aneb alespoň zdvořilejší k sv. Pavlovi pravili: „Opětne tebe uslyšíme,“ ale pravili to způsobem takovým, že Pavel na jisto věděl, že by veliké další v Athenách pobývání a k nim

mluvení zhola nadarmo vyplynulo. S úspěchem ne velmi slibným a nadějným vyšel apoštol ze shromáždění jejich, kdež tak málo vnitřnosti a schopnosti pro věci božské při vši umě a vědě se našlo. Na půdu dobrou padlo slovo Boží jen u Dionysia, za jehož působení křesťanství v Athenách po odchodu sv. Pavla se rozmáhalo a rozkvétalo.

I mnozí z vás, m. př. scházejí se na tomto místě posvátném a slyší slovo Boží ale jak; přicházejíce sem buď ze zvyku aneb z nařízení mají brzy dlouho chvíli, bloudí myšlenkami někde za horami, těkají očima nazdařbůh po svatyni, aneb obírají se věcmi, jež nikterak s hlásáním slova Božího nesouhlasí. Má přes všelikou roztržitost, těkavost a omrzelost vaši Pán přece slova kazatelova milostí svou provázeti a jim žádoucího požehnání uděliti? Jiní poslouchají, dokud kazatel obrazně v příkladech aneb jen všeobecně mluví; začne-li však do duše hřimati, vytýká-li jim hříšný život a rozličné nepřístojnosti, nudí se a odvracují se s nevolí od něho. Káže-li duchovní o životě záhrobním, hrozili věčnými tresty, usmívají se někteří z posluchačů útrpně jako Atheňané a v duchu praví u sebe: „Mluv si mluv, nás těmi báchorkami nezastraší!“ Ba mnozí i svatyni — ostatním na veliké pohoršení — opouštějí okázale za kázání.

O Bože, dejž abychom nikdy nebyli takovými povrchními a lehkovážnými posluchači slova Páně, nýbrž abychom hojněho ovoce duševního vzdělání z hlásaného slova Božího i sami nabývali i je s jinými pilně sdělovali. Amen.

II.

Jiné (símě) padlo na skálu a vzešlé uvařlo, protože nemělo vláhy. Luk. 8, 6.

Minulou neděli představil jsem vám posluchačstvo povrchní, lehkovážné půdě sešlapané se podobající, jemuž sv. Pavel kázal v Athenách. Dnes poznáte posluchačstvo slova Božího neméně povrchní a lehkovážné, jemuž hlásání pravd nebeských rovněž nic neprospero.

První slyší ale nevnímají; druzí slyší, vnímají ale nepodržují, první slyší ale nevěří, druzí slyší, věří ale jen na krátko.

Na první své cestě dospěl sv. Pavel, maje Barnabáše za průvodčího i do Ly-

kanonie, krajiny to maloasijské mezi Pamfylií, Cilicií, Kapadocií a Pisidií. V městě Ikoniu vešli pospolu do sbornice židovské a mluvili ku shromážděným tu Židům a Řekům tak srdečně a důtklivě, že uvěřilo veliké množství jich. Leč výstřední židé rozbourili a rozjitřili myslí pohanův proti oběma věrozvěstům, kteřížto pamětliví jsouce rady Páně: „Když vás budou pronásledovati v městě jednom, utecte se do druhého“ opustili Ikonium a odebrali se do Lystry, města taktéž Lykaonského, od Ikonie k jihu as 10 hodin odlehlého.

Stalo se, že blíže města, kdež Pavel kázal, seděl neduživce, chromý ze života matky své, který nikdy byl nechočil. Ten poslouchal Pavla mluvícího, jenž vzešev na něho a vida, že víru má uzdraven býti, řekl velikým hlasem: „Postav se na nohy své přímé!“ I vyskočil chromeček a chodil. Zástupové pak uzřevše, co učinil Pavel, pozdvihli hlasu svého, řkouce: „Bohové připodobnivše se lidem sestoupili k nám!“

Domněnka totiž panovala u pohanů, že se bohové často mezi lidmi v podobě lidské objevují. Tím nejhlubší touha srdce lidského a naděje pozemčanů se označovala! Ta všeobecná domněnka se tuto stýkala s místnou bájí, podle kteréž právě v Lykaonii kdysi u Filemona a Baucidy Jupiter a Merkur zavítali a od těch prostých vesničanů pohostinsku přijati byli. Tudy se také stalo, že obyvatelé lysterští měli Barnabáše za Jupitera a Pavla za Merkura, ježto vedl slovo a v tom se tlumočnickovi bohů Merkurovi rovnati zdál, kdežto Barnabáš, starší i větší bezmála postavou, Jupiterem jmin. Ale s pouhým názvem božským nespokojili se, nýbrž pohanský kněz přivedl býky a vence, a chtěl s lidem obětovati, takto věrozvěstům jako bohům poctu vzdáti. O tom zvěděvše Barnabáš a Pavel roztrhli roucha svá, ano se tím Bohu rouhání dalo, a při rouhání se Bohu obyčejně se roucha roztrhovala. Nemyslili apoštolé, že by tím pohanským předsudkům hověli a jich šetřiti měli, ježto by ta veliká k jejich osobám vážnost i k úspěchu evangelia se použití dala a sama ta domněnka o zjevování se hohů na zemi, pro nauku o Kristu Synu Božím výborně se hodila. Nikoliv! Oni důrazně a ze vši síly se opřeli proti hříchu modlářství, řkouce hlasem velikým a povýšeným: „Muži, což to činíte? i my jsme smrtelníci nikoliv bohové a podobní vám lidé, kteří jsme přišli zvěstovat vám, aby-

ste se obrátili od svých málomocných a domnělých bohů — od Jupitera a Merkura a jiných — k Bohu živému, k Tomu jenž učinil nebe a zemi, moře a všechno, co v nich jest.“

Slova tato když téměř společně byli pronesli, pokračoval Pavel apoštol v řeči své, v kteréžto nejprve dokazoval, že Bůh za předešlých věků dopustil pohanům choditi cestami svými, t. j., že neudělil jim zvláštního zjevení, že neposýlal k nim zvláštních proroků aniž zvláštních učitelů, jak to učinil s vyvoleným národem israelským, že však, ač cestami bludu a smrti kráčeli, přec nezanechal jich tak aniž jich dokona opustil, aby nebyli mohli poznati Ho a sloužiti Jemu! Neboť otvíral jim knihu tvorstva a přírody, z níž mohli bytost jednoho nejvyššího, dobrotivého vládce poznati.

Známo vám zajisté, že u vědomí pohanů nikdy docela nezanikla idea věčného Boha! Mnozí filosofové ovšem měli za to, že nic není jisto, leč to, že se nic jistého věděti nemůže, ba že ani toto jedno že se na jisto neví, ale ta prázeň pochybnosti nemohla žízeň lidské mysli po pravdě ukojiti, kterouž Bůh člověka nadělil.

Neshladitelným písmem vepsána jest do duše lidské touha po Bohu a po spasení skrze smíření se s Ním. Idey té sv. Pavel dovolával se, uváděje posluchače znenáhla do svatyně víry křesťanské, ve kteréžto idea ta se spatřuje skutečného a ona touha srdce lidského po pravdě a spáse zcela vyplněna, neb na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo a Slovo Tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi a viděli jsme slávu Jeho, co jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.

Účinek řeči svatého Pavla byla všeobecná nadšenost a radost a plesání. Símě slova Božího padlo tu na půdu, ve kteréžto rychle vzešlo a poněkud i vzrostlo, avšak půda byla skalnatá, prstí jen málo pokryta a tudý slovo, nemajíc hluboko země, nemohlo ani zapouštěti drahně kořenů a brzo uschlo.

Lykaonští libovali si v evangeliu, ano na okamžik s nadšením se jemu podrobili, ale vůle jejich při tom vratká, neupevněná zůstala!

Jak mile přišlo vedro, t. j. pokušení, horšili se nad slovem Božím a odpadli od něho k službě svých vášní a náruživostí

se vrátivše. Písmo sv. o nich vypravuje takto: Když apoštolé déle v městě Lystře meškali a učili, přišli židé z Ikonie a z Antiochie a obmysly a chytrostmi svými jakož i útržkami apoštolům činěnými brzy lid nestálý a vratký přemluvili, že jsou to lidé bezbožní, bludaři a šejdiři, kteří důstojenství Messiáše, Pána a vládce velického, člověku na kříži pověšenému přispují.

Co toho a podobného více bylo, jímžto všim to vymohli, že veškerá Lystřanů ku Pavlu a Barnabášovi úcta ve zlost, hněv a nenávisť a pomstivost se obrátila a lidé tudíž obzvláště na Pavla řečníka se rozjitřili. Aníž váhali, nýbrž sebrali se, a kamenovali jej. Skalnaté, kamenné srdce jejich chopilo se symbolu svého k utlačení a zničení setby Pavlovy. Z Boha sklesl takto apoštol na odpravence! Porazivše jej a kameny zasypavše, vyvlekly jej ven z města domnívající se, že umřel.

Než práce a přičinění Pavlovo nebylo přece beze všeho výsledku, neboť mnozí z Lystřanů upřímně ku Kristu se obrátili. A ti obstoupili jej, aby pohlédli, skutečně-li mrtev jest a aby jej nějak, možno li bude, opět vzkřísili. Však Bůh sám, jenž nechťel, aby vyvolená ta nádoba již nyní na roztržení přišla, neboť ještě pohánům přemnohým jméno Páně nositi měl, chránilť téměř zázračně sv. Pavla, kterýžto povstav, jak písmo dí, odešel do města nejprve do příbytku svého a brzy i z města do krajin jiných.

Mravní poučení, jež z události této vzíti si máme, na snadě jest! Nebudmež p. dr. takovými posluchači slova Božího, jichž mysle a srdce se podobají půdě skalnaté, kteří slovo Boží sice slyší a i na okamžik s radostí přijímají, avšak bez opravdivosti a toliko chvilkovými věřícími jsou; když však přijde pokušení neb když jest o pravdě slova Božího životem svědectví vydávati, sebe zapíratí, neb kříž nějaký snášeti, ihned nad slovem Božím se horšívají a zapomínají. Jsou to lidé citliví, měkkí, kteří vůli v ničem neupěvnili a stále povahy nenabyli, proto veškeri jich úmyslové a záměrové jen dočasní jsou.

Tak ne jeden slyší o marnotratném synu aneb o kající Mari Magdaleně, bývá pohnut a dojat, i pláče hoře nad svou lehkovážnou hříšností. Léč schází mu na vůli, aby se pevně slovem Božím řídil a lepšího hnutí srdce následuje svou vášeň na uzdě držel.

Jiný však se rozplývá zbožnými city, šlechetnými záměry, ale skutek — utek; máť jen na povrchu dobrou zemi a hloub půdu kamenitou. Horuje pro štědrost a žebráku vyhýbá se zdaleka; horlí pro lásku k bližnímu a nepatrná službička, již má sousedu prokázati, jest mu obtíž, dnes vynáší do nebe čistotu srdce a zítra již vydává se lehkomyslně v nebezpečnosti hříchu. Bez pevné vůle jest každé pěkné slovo lichým rčením, jsou všecky sliby — chyby. Vůli pevnou, o Pane, račť nám tudíž dáti k získání jí nám svou milostí přispěti, aby nepadlo slovo Tvé u nás nikdy na skálu, nýbrž v půdu dobrou, úrodnou, a aby vzešlo, vzrostlo a přineslo hojný užitek ctnostného života. Amen.

To je moje všecinko.

Ze života vypravuje Fr Šrámek.

(Dokončení.)

Ve Vídni seznamovala hraběnka Jindřišku s vyšším světem a častěji vodila ji do divadla. Jindřiška, co se zpěvu týče byla velmi chápavá a častěji zpívala rozličné arie, které v divadle slyšela v pokoji svém, který sousedil s hraběnciným. Jednou právě tak zpívala si podobnou píseň, nevědouc, že ji poslouchá znamenitý divadelní umělec, jež hraběnka si dala zavolati, by mu libost svoji k jeho hře projevila. Oba poslouchali s radostí zpěv Jindřiščin a když skončila, zatleskali oba na znamení pochvaly. Jindřiška vkročila do pokoje, hned zas ale uskočila, vidouc u hraběnky cizince. Hraběnka ji však vybídl, by jen dál šla, a tu ji herec lichotil, a vybídl hraběnku, by takový talent nenechala zahálet.

Hraběnka ponechala ji to na vůli. Jindřiška vidouc, že by to hraběnku těšilo, kdyby jejímu tajemnému přání vyhověla — svolila. S operní školou byla brzy hotova — byla již dosti vycvičena a hraběnka nešetřila nákladu.

V roce 186* byla všeobecná schůze lékařů ve Vídni. Jel jsem též, poněvadž jsem vydal toho času pojednání o jedné nemoci, jejížto léčení položeno bylo na program.

Schůze trvala 3 dny. V programu byla též návštěva divadla. Po dlouhém čase šel jsem též do divadla. Dívaje se na divadelní ceduli, četl jsem, že úlohu Markétky

ve Faustu zpívá slečna Henriette Kamnicki.

Hned byla v hlavě myšlenka, což aby to byla moje Jindřiška. Snad si buď sama aneb na žádost hraběččinu dala jméno šumavské visky.

Nedočkavě čekal jsem, až objeví se herečka. Poznal jsem ji hned po hlase. Vypůjčiv si od souseda divadelní kukátko, po celou hru díval jsem se na Jindřišku. Hrála znamenitě. Ani jsem nemohl dočkat konce hry, bych si s ní promluvil. Ku konci hry šel jsem do vestibulu před místnosti pro herce a konečně potkal jsem Jindřišku. Měla náramnou radost ze shledání se našeho a pozvala mne na druhý den do svého bytu.

Přišel jsem, a podivil se elegantnímu zařízení jejího obydlí.

„Jak se máte?“ Výborně odpověděla — a vedouc mne pokoji svými a ukazujíc mi rozličné skvostné věci na stolech a v skříních rozložené šeptala — „To je moje všecinko.“ Vidouc, že nemám z toho tak přílišnou radost dodala: „Vašeho napomenutí jsem dosud nezapomněla a též nezapomenu. Věřte mi.“ — Začervenal jsem se radostí a stiskl jí ruku.

„Dobře jste předpovídal“, dí na to — „mnoho dáreků přišlo od rozličných i snad podlých ctitelů — zůstaly zde, ač dárcové zpět je nevzali, když jsem jim dárky vrátila. Pouze s jedním mužem cítím útrpnost — jest to chudý malíř, který mne láskou svou všude pronásleduje a za manželku vzít chce. Však si to ale rozmyslím, na to mám dost času. — Při tom vedla mne do dalšího pokoje a ukazovala několik krajin — „Ty jsou od něho!“ doložíc.

„Jsem rád, řekl jsem ji — a s tím sňatkem — čiňte jak nejlépe usoudíte, mám vás rád, že jste mne poslechla.“

Po delším hovoru, v němž se mnou sdělila, že matku již ztratila a hraběnka že též již nebožkou — odešel jsem opět do Prahy. Víc jsem pak o Jindřišce nesyšel. Až —

V tom spadlo s velikým třeskotem několik kufrů a škatul se střechy dostavníku. Vozka s náramným třepotem jazyka, s prrrrr — které daleko široko slyšet bylo, zastavil „bujné“ koně, a s hrozným klením a zlořečením na podomka — který mu naschvál udělat měl — vyzdvíhoval

kufrы opět nahoru. Ti, kterých se nemilá nehoda týkala, mu ochotně pomohli.

„Tak abych Vám to dopověděl,“ ozval se professor, když vše již zase v pořádku bylo, a konež tryskem utíkali, trpíce za podomka. —

„Byl jsem assistentem ve všeobecné nemocnici a chystal se, že převezmu stoliici po starém již doktoru O . . . — Měl jsem právě noční službu — a seděl ve své světničce a poslouchal, jak déšť šlehá do oken.“

V tom vešel sluha — a ze slovy: „Milostpane, zuwacks“ — upozornil mne, že mám jít ohledat nově přibylého nemocného. Spěchal jsem za ním a koho jsem spatřil — Jindřišku.

Ale v jakém stavu? Ubledlou, vychrtlou — a v obnošeném již oděvu. — „Co chybí?“ ptám se — třesa se nedočkavostí a útrpností.

„Zlomená ruka a fantas“ pravila obstarlá žena, která nemocnou bezpochyby byla přivedla. Nařídil jsem, kam ji mají položit a v brzku byla ruka v deskách. Jindřiška byla brzy vyhojena, ač sám jsem k vůli její horečce k ní nechodil, až teprv když již pozdravena byla.

První řeč, kterou ke mně promluvila, byl usedavý pláč. Nechal jsem ji vyplakat, věda že tím stiší se její srdce, jež již dlouho trpěti asi musilo.

V zajíkání pak pravila mi: „On mi to udělal — víte ten malíř. Vzala jsem si ho, nesměla jsem však pro jeho žárlivost déle zůstat při divadle. Brzy mne připravil o všecko — všecinko.“

„Předevčírem chtěl mi vzítí váš prsten — ten prsten, s kterým jsem přecasto rozmouvala a který mi stále představoval dobrého přítele. Nechtěla jsem mu jej živou mocí dát, rval se se mnou, bil mne — až mi ruku zlomil — klesla jsem omdlelá na zemi a on utekl — — ležela jsem dlouho bez sebe — až sousedka, chudá žena uslyševši pláč můj — přišla ke mně a dovedla mne sem . . .“ A stáhnouc s prstu prstýnek a libajíc jej, volala — „Z toho všeho zbyl mi Váš prsten — On je moje všecinko!“

Zbylo Vám víc, řekl jsem, zbyl jsem vám i já, Váš starý přítel. —

Slzami zalitýma očima pohledla na mne — a chtěla děkovat. Odešel jsem,

Pak vzal jsem ji k sobě a byla u nás až do své smrti, kterou ji následkem utrpení potom plicní neduh brzy přinesl.

Dětem mým byla vychovatelkou . . .
Co říkáte kdy bylo „všecinko její“
pro ni nejblazejší . . . ?

„Tak vidíte, že peníze, že jmění není
všeckno“ — končil starý pán — a my
všichni rázem příkyvli — jednak z pře-
svědčení, jednak i pro to, že kočí náhle
zastavil, a s potutelnou tváří stoje u dví-
řek v naději na zpropitné, za tu „čerstvou
jízdu“ pokorně oznamoval: „Pánové —
jsme na místě!“

Rozličná jména dávaná růženci.

Nejprve nazýval se růženec „Pater no-
ster.“ Bratr Mikuláš Daci, řeholník Do-
minikánský, daroval blahoslavené Kristině
Stumblové (dominikánci r. 1270.) (jeden)
„Pater noster,“ neb tak nazýval růženec.
Těž tak podnes nazývá se v Anglicku, ve
Flandersku a v některých jiných zemích.*)

Nápodobně se jmenoval „Koruna“. Na
archu položil Mojžíš na rozkaz Boží,
korunu z ryzího zlata. Ti, kdož se mo-
dlí růženec, kladou na spánky Marie
Panny korunu. O! jaká to koruna! ze
zlata? nikoliv. Z drahých kamen? Tím
méně. Z látky dražší nad zlato a ceny
vyšší nad topaz; neb pro Marii, jak ona
sama pravila, koruna ta má tak veliké bo-
hatství, a tak hledanou krásu, což jest
největší chválou růžence. Růženec jest
koruna, neb praví slovutný missionář Pater
Cartagena, získá tomu, kdo se jej modlí
korunu slávy a spravedlnosti.

Těž se nazývá zvláště v Itálii, „pro-
vázek“ za příčinou látky, z které se v prv-
ních letech růženec dělával. Vzal se pro-
vázek, udělalo se na něm místo zrněk
deset malých uzlíků, pro deset Zdravas
Maria, a jeden větší za Otčenáš. Takového
užíval sv. Otec Dominik, takové rozdával,
a takový držel v ruce, když kázával.

Ať se neokáže na rtech žádného,
kdo to čte, jakýsi sarkastický a nevěřící
usměv, neb nevědomý posměch tak zva-
ného filosofa, který snižuje naši svatou
pobožnost růžencovou řka: Takovému pro-
vázku dáváte tak velikou důležitost! Což
jest na tom tak značně velkého? . . . Ano,
ano, jest na tom velkého ne však pro
látku, ani pro formu, nýbrž pro to,
co v sobě obsahuje, a pro to, co předsta-

vuje, jako na příklad kříž. Tyto původní
provázky měly právě takovou cenu jako
nynější růžence, byť i byly ze zlata,
jaké mívají králové a císařovny aneb ze
sprosté látky, jaké mívají vesničané a na-
denníci.

O toho tajemného provázku, volá svatý
Jarolím.

„Řetízek“ jest jiný název, který
se dával růženci. A jak dobře řečeno! neb
růženec jest řetězem tajemství, řetězem,
který slučuje božské s lidským, nebo se
zemi, člověka s Bohem, tak jako spojuje
a navlíká zrnka jedno k druhému.

Růženec jest řetězem. Jedno ze zje-
vení svatého Jana, praví: Anděl nebeský
svázal ohromného draka, hada starého ře-
tězem. Budem snad moci říci, že ten anděl
představoval svatého Dominika? Jak velký
řetěz růženec? A ten had dravý kacířství
a bludů? Když jistý kněz vymítal ďábla
z posedlé, vložil ji růženec na krk a zlý
duch jal se křičeti: Dej pryč tento řetěz,
neb mne spálí. Ale za našich dnů položil
se potajmu růženec na magnetisovanou
dívku, a počala křičeti, jako posedlá. Po-
zor! katolíci! nedejte se šáliti.

Za našich dnů se užívá pouze jména
„růženec.“ Ostatní názvy zastaraly. Od-
kud to jméno. Když jistý pasaček hlí-
dal své stádo, modlil se růženec, zrnka
ve svých prstech přebíraje. Dokončil svůj
růženec. Měl dobrý nápad. Sebral suchou
révu. Vyřezal z ní kuličky a je navlíknul
na síť. Přichází hodina, aby hnal ovečky
do domu svého pána, i pověsil na větev
stromu svůj vynález, aby ho použil pří-
štího dne. Z rána se vrací, jde, hledá svou
práci a strom a najde . . . co? Ne své
dilo hrubé, které byl rnkama svýma učinil.
nalezá na místě jeho návlečku růží bí-
lých a po každé desáté šarlatovou. Udiven,
na ni se dívá. Běží a nese ji svým dobrým
pánům. Tito — (bylo to v měsíci prosinci)
ji podávají faráři, a tento svému biskupu.
Dalo se jí to krásné jméno „Růženec.“
Fr. H.

Episoda z války francouzsko-pruské.

Povídka, kterou zde uvádíme, jest tak
něžná jako vidění nebeské, lahodná jako
dětský sen. Dokazuje sílu modlitby. Dává
na jevo starost, kterou má Panna Maria
ku svým otitelům. Ospravedlňuje výrok

*) Na Slovácku nazývá jej lid Páterky.

pátera Lacordaira: Bůh chrání toho, kdo se modlí.

Jistý francouzský vojin, jménem Orval nacházel se na začátku války Francie s Pruskem při posádce v Římě. Odtud vrátil se do své vlasti, aby byl vřaděn do sboru chránícího Paříž.

Jednoho dne, když Prusáci napadli tvrz Jori, náš Orval byl poslán na stráž, aby pozoroval pohyby a práce vojska nepřátelského; i nahodilo se mu, pozorovati je skrze jisté křovi a sice velmi zblízka.

Po krátkém čase viděl za stromem vystrkovati a na zpět táhnouti ruku, která vyhrabávala zemi. Popolezl dále a spatřil majitele ruky celého. Byl to jinoch, červených krásných vlasů, bylo mu viděti dobrotu na tváři; podle své postavy a uniformy byl poznán jakož Bavor.

Sám Orval nyní praví: „Spatřivšímu ho, kázala mi povinnost, jej zastřeliti. Byl tak sličný!“

Ať slyší, naši čtenáři popis, který jmenovaný Orval činí o tom, co se dělo v jeho útrobach, a o zázraku, který Bůh na Bavoranu vykonal.

„Připravoval jsem se to učiniti — ho zabít. Chopil jsem se ručnice, pokleknul jsem na pravé koleno a namířil jsem, čekaje až jinoch na okamžení celým tělem vystoupí. Chtěl jsem ho trefiti do prostřed srdce, bych mu ušetřil bolesti. Pojednou bavorák pozdvihne hlavu, pohlížel kolem sebe aniž spatřil místo, kde já jsem byl. Nespatriv ničehož podezřelého, vložil mezi kolena kožený sáček, otevřel ho a vyndal z něho něco co jsem nemohl rozeznati. Položil jsem pušku, a vzal jsem kukátko. Ubohý jinoch držel v rukou růženec. Vstal, aby mohl kleknouti na kolena, požehnal se s vatým křížem a tím spatřil jsem celou jeho osobu.

Rozkaz vojenský kázal mi opět chopiti se pušky a namířiti na něho. Já jsem ho viděl takorba u mušky své ručnice, nepohyblivého, s hlavou poněkud sklopenou a očima upřenými k nebi. Z jeho úst plynula modlitba, jeho prsty přebíraly zrnka růžencová.

Co se v tom okamžení ve mně dělo, nemohu vysloviti. Všecka krev křesťana splanula v mých žilách; zdálo se mně, že vidím s nebe padati skvělé paprsky na čelo onoho muže, i také zdálo se mně, že ho vidím pozdvihovati se do povětří. Ja-

kýsi způsob svatého vidění opanoval mne, a ručnice mi vypadla z rukou.

Kdo jest ten, kdož na cestě života nasetkal se několikráte s rukou jinou, nežli se svou s rukou nepředvídanou, schopnou, která se nemůže jináče vysvětliti než když se jí dá jméno Prozřetelnosti?

Onen vojin, jestli se mu podařilo navrátiti se do jeho domova, navrátil se tam pro vzornou pobožnost sv. růžence.

O šťastný strážník, kdyby nebylo bývalo růžence, co by se s ním bylo stalo? Z jakých nebezpečností snad, snad nás již vysvobodil podobně svatý růženec!

Fr. II.

Povaha náboženství v Americe.

(Pokračování)

Na počátku boje za neodvislost vyjádřil sněm v svolání přání, „aby lid všech tříd hluboce byl přesvědčen, že všechny věci závisejí na svrchované Božské Prozřetelnosti a že to především jejich povinností, aby stavěli na jeho neomylnou pomoc.“ Po několika měsících doporučil všem poddaným spojených obcí, zvláště ale všem hodnostářům občanským i vojenským pokání, litost a vnitřní obnovu, a žádal na všech přesnou poslušnost zákonů, jichž ohradou jest veřejná přísaha a víra v nesmrtelnost duše.

Když r. 1777 neodvislost prohlášena a s velikým nadšením pozdravena byla a když boj za ni na všech stranách sváděn byl, učinil sbor zákonodárný nové svolání k národu, aby jedním hlasem a z plna hrdla vzdal díky Bohu a se posvětil službou svého nebeského dobrodince, aby především s onou službou se spojilo skroušené vyznání hříchů, překážek to milosti shůry, aby neustále Hospodina prosili skrze zásluhy Kristovy, aby se smílovala a odpustil předešlá provinění; aby na Bohu vyžádali, by požehnal vládě všech obcí, aby sbor zákonodárný šťastně pokračoval v záležitostech; aby vojevůdce osvětliti, vojsku, bojujícímu za samostatnost a pokoj Států Spojených moudrost a udatnost propůjčiti ráčil; aby se Bohu zalíbilo milostivě žehnati, obchodu a průmyslu jakož i rolnictví; aby ráčil dáti, by školy a ústavy vychovatelské, jichž jest potřeba k tomu, aby se udržely zásady pravé svobody, ctnosti a pobožnosti, konečně aby zakotvil své ná-

boženství v srdci našem, by se rozšiřovalo a aby prospívalo toto království, jež jest spravedlnost, pokoj a požehnání v Duchu svatém.

Kdo by se nedomníval, že slyší hlas spíše nějakého biskupa nežli velikého shromáždění politického, které tvoří národ a vede děsný boj? Tento křesťanský ráz řeči politických sboru zákonodárného jakož i moci výkonné není známkou doby nás vzdálené, doby starší, nýbrž podobně zní úřední listiny celé doby od řeči Washingtonovy až k časům Linkolnovým, Johnsonovým a Garfieldovým a sice nejen u ústřední spolkové vlády, nýbrž i u vrchností jednotlivých obcí. Mohli by tito znameniti mužové takto mluvit, kdyby řeč jejich neodpovídala úplně přesvědčení lidu? Mohlo by se toto podání udržeti při ustavičných změnách vlády, kdyby nebylo zakořeněno v duchu křesťanského obyvatelstva? Král pruský ve svých promluvách ku komoře mohl sice mluvit o svém božském právu, aniž by mu byli ti, jimž to vykládal, uvěřili; při lidovládě ale jaká je v Spojených obcích, podobné lčení nebylo by ani trpěno, ni možno.

Jiná známka mravův amerických jest právo, jež si osobují vládce jednotlivých obcí, že mohou totiž určitě naznačiti v roce jeden den k veřejnému díkučinění Bohu za obdržení dobrodiní celého roku, a příkladná horlivost lidu mile ráda vyhovuje tomuto přání. Obvykle ku konci podzimu bývá tento den Bohu zasvěcen. Není tu žádného nucení ani se strany občanské ani náboženské, neboť považuje se hlas vladařův za ozvěnu přání obecného: na tento den zakazují se všechna zaměstnání, obchod je zaražen, domy jako v neděli zavřeny; kostely naplněny věřícími, již přišli slyšet slova Božího; ostatní čas věnuje se zábavám. Den 4. července, ve který vydobita byla neodvislost a na který se slavný Washington narodil, jest národní slavností. Podáme tu jedno z provolání těchto náboženských ve způsobě prosby od moci světské učiněné k lidu ku vzdělání našich svobodomyslných lidovládců. Jest to den díkučinění v obci New-Yorské.

„V souhlasu s vaší vděčnou myslí, kterouž chováte k všemohoucímu Pánu celého světa. nařizují, aby příští čtvrtek, 14. prosince, se světil od lidu v státu tomto jako den prosební, jako den chválení a díkučinění Bohu nejvyššímu za četná a nezasloužená dobrodiní tohoto roku.“ „Jsem

ujištěn, že tento úkon vyhoví přání veškerenstva a potká se s obyčejnou horlivou ochotou. Jakož národ máme dosti důležitou příčinu, abychom dobrodiní naší obci poskytnutá poznali a Bohu rozdatelci všeho dobra za ně poděkovali. Minulého roku radovali jsme se bez zármutku všem politickým i náboženským výsadám. Byli jsme zachráněni před nakažlivými nemocemi. Počasí dosti příznivo. žně se podařily. Aby ale zvláště Duch Páně dary tyto korunoval svou dobrotivostí, roznítil srdce zatvrzelá a přivedl velký počet duší zapomenuvších na své povinnosti k pokání, prosme jej zvláště tento den, aby všichni obyvatelé uhodili na dobrou cestu.“

Za tolik dobrodiní pozdvihneme srdce svých v pokoře k Otci, jenž jest v nebesích a ukažme světu, že veškeré obyvatelstvo tak velikého státu zdržuje se v tento den práce a že věnuje se službě Všemohoucího. Pamatujme vždy na to, že „spravedlnost národy povyšuje, nevděkem však že se nesvornost zmáhá.“ (Pokrač.)

Klenovec.

Vypravuje Jan Nep. Ráz.

(Pokračování.)

Klenovec připravoval pod kůlnou nějaké potřeby k hospodářství, když k němu Václav přišel. Zočiv syna podíval se tázavě na něho, vždyť neblížil se k němu nikdy, jen když přišel o něco prositi — jinak chtěl-li mu otec něco naříditi, musil ho zavolati. Tvář Klenovcova byla v krátkém čase plna vrásek, tak rychle stárnul, že kdo by to byl pozoroval, jistě s úžasem by se byl nad tím pozastavil.

Václavovi zdála se tvář plna starosti a váhal nevěda, má-li k těm starostem připojiti i tu, aby otec Zuzanku do statku na službu přijal. Otec vyhlížel tak bolestně, že hoch se bál dotknouti se slovem jeho srdce a že se ho prosbou svojí dotkne, dobře věděl. Stál chvíli zamyšlen a nevěděl, jak začíti.

Z nesnáze té pomohl mu sám otec otázav se, čeho že si přeje?

Václav se zarděl a přednesl prosbu svojí, jaksi nesměle, hlas se při tom trásl, bál se již předem, co počne, zamítne-li otec žádost jeho. Sotva že domluvil, litoval již, že tak učinil.

Otec zbledl jak mrtvola a zatřásl se

celým tělem jako v zimnici — nástroj vypadl mu z ruky a on div leknutím nepadl. Však vše to trvalo jen mžiknutím a rychle se zpamatoval pravil: „Řekl jsi to již matce?“ „Řekl tatičku“. „A co myslila matka?“ „Abych se otázel vás, ona že je volná.“

Klenovec se zamyslel, pokývl hlavou a řekl: „Pro mne ať si, ale pak musí Vavřinec z domu.“

Radostí nevýslovnou naplněn spěchal Václav k matce a znova ji objal, sděluje, co otec byl ustanovil. Matka byla tomu ráda, poslala hned děvečku se vzkazem k Zuzaně, „že se má do statku odstěhovat.“

Kdo popíše radost ubohého sirotka, když právě se hotovila k tomu, jak by noc pod širým nebem prospala, ona jí děvečka vzkaz panímámin vyřídila. Bez meškání zašla do chatrče, shledala celý majetek svůj, který byl velice skrovný, složila jej do rozviklané malované truhly a pomocí děvečky nesla jej ku statku.

Lidé nemohli celý večer ani z udivení se zpamatovali, že u Klenovců si vzali děvče z vápenice; jedni se hned starali, co s ní panímáma začne, že neumí jen kozu pásti, že prý ji hnedle pošle, odkud ji volala.

Co lidé mluvili, Zuzanka nevěděla, ani nevěděla, jak se to stalo, že ji ke Klenovcům najali, ale proto, když ji na noc panímáma lůžko její na komoře vykazala, klekla vedle něho a děkovala milému Pánu Bohu, že nedal ji zahynouti; jak ji byla kovářka těšila, tak že se stalo. Než se nadála byla opatřena a chtěla poslušností i pilností vděčnou se státi. Plakala dlouho do noci.

Tak jako Zuzanka, nemohl té noci spát ani Václav. Radost nevýslovnou měl z toho, že se mu pokus jeho zdařil a i on děkoval Pánu Bohu za blahé pocity, jaké v srdci jeho po dobrém činu se uhostily. Stejně nepokojnou noc měl Klenovec. Jeho hlavou křížily různé myšlenky. Vzpomínal své viny vůči vápeníkovi spáchané již od dávných let, vzpomínal mu viny nejhorší, kde stal se takorča spoluprahem jeho a úzkost nevýslovná zmocňovala se ho.

Pomýšlel že nebožtík stojí tam na pravdě Boží a že žaluje na bohatého rolníka, jakým nepřitelem byl chudému vápeníku.

Bál se spravedlnosti Boží a jejího soudu. To bylo asi pohnutkou, že večer

ku přijetí Zuzanky svolil, nahlédl, že to jediná ještě cesta, na které možno vinu umírniti, ač smazati nikdy více.

Vzpomněl na Vavřince, ten zhnusil se mu co nejvíce a nemohl ani rána dočkat, aby ho vyplatil a z domu pustil. Nemůže se na něho ani podívat. Usnul-li na chvílku děsil ho strašný sen a všecek upocen se pak probouzel.

Tak stává se těm, kdož těžce se provinili. Dnem i nocí nemají pokoje, až přechásto k hojným hříchům svým přičiní největší hřích, zoufání nad milosrdenstvím Božím.

Za hrozných muk dočkal se Klenovec rána. Vstal, shledal peníze, vypočetl na stůl sto zlatých, samých stříbrných dvacetníků, k tomu přidal celoroční peníz 30 zlatých služného a dal ji zavolat Vavřince. Vavřinec vida peníze na stole, uhlídl hned co Klenovec myslí, a vzpomenuv na osudné „Nevím co bych za to dal“, podíval se spokojeně po penězích, shrábl je do opasku a než se čeládka rozešla po své práci, odešel také, s nikým se nerozloučiv.

Selka se dívala zvědavě na počínání mužovo a když jí na její otázku, co ho to napadlo bez příčiny Vavřince pustiti, kde před tím nebylo slyšeti na něj jen samou chválu, odpovídal, „že ho nemůže vystáti“ — sáhla si opatrně na čelo a pomyslela sobě, snad se mému starému tam něco děje. Ba arci že se v hlavě jeho něco dělo, to pozorovali od té chvíle všichni. Vyhybal se všem, jen Zuzance ne. Na tu se mohl dívat celé chvíle, a tu byl jaksí pokojnější. Byla Zuzanka skromná a milé děvče, pamatovala na to s vděčným srdcem, jak se jí ubohé na statku ujali a byla k nim nanejvýš pozorna. Hleděla panímámě z očí vyčísti, čeho si tato přeje a ač neuměla ničeho, když do statku vstoupila, byla v krátkém čase tak obratna, že by ji byla panímáma ani za dvě děvečky nevyměnila.

Za čtyři neděle lidé zapomněli vápeníka i jeho uhlé smrti. Kdyby nebylo úřadu, kam nebožtík ze svého skrovného výdělku jakýsi poplatek ze živnosti provozované odváděti musil, nebyl by se nikdo snad o něm ani zmínil. Tak ale posláno jednoho dne na představenstvo v Občinské úřední psaní, v němž se s podivným podotýká, že Martin již po delší dobu poplatku neodvedl a představený se vyžívá, aby nepořádného poplatníka napomenul, než se jinak proti němu zakročí.

Představený se usmál a zkázal pánům, že Martin již leží na Skučí, tam že již vápno nepálí a proto platiti nemůže. Myslil, že tím věc jest odbyta, ale nebylo tomu tak.

Jednoho dne přijela komise, aby se sepsalo, co po Martinovi zbylo, a kdo po něm děditi hlavně však poplatek za komisi a taxy jiné platiti bude. Představený je dovedl na vápenici, tam jim vše okázal, udávaje, že celý majetek ani za to nestojí, co páni od komise chtějí budou, ostatně, jestli prý to někdo koupí, jest prý nejisté, jediné by prý tak mohl Klenovec učiniti, ale to trvám on teď sotva asi udělá, když je vápeník mrtev.

Ale páni nechtěli s nepořízenon zpět a proto usnešeno, aby se požádal Klenovec, koupí-li vápenici a zač, může prý aspoň útraty zaplatiti a že mu to v knihách do majetku připišou. Starý Klenovec musil na obecní úřad, nechtělo se mu dvakrát, ale co platno s pány není žertu a konečně musilo se vše tak jako tak uvést do pořádku. Jaké bylo podivení slavné komise, když se Klenovec vyjádřil, že zaplatí vnučce vápeníka Martina hned dvě stě zlatých ve stříbře za vápenku. Představený mu potají kynul, aby mlčel z želelo se mu tolika peněz, ale Klenovec chtěl tomu a tvrdil stále svou. Trhová smlouva sepsána; Klenovec došel domu pro peníze, vysázal je, což mu hned stvrzeno bylo, a páni vzali peníze sebou do sirotčí pokladny, aby po zaplacení útrat a dědičného poplatku pro Zuzanku uloženy byly. Kn konci byl ještě Klenovec jmenován poručíkem nezletilé Zuzanky a tím celá záležitost ukončena.

Zuzanka nechtěla tomu ani věřiti, když jí představený vyprávěl, co se událo a žasla nad tím, jaké jmění pojednou má. Byloť tenkrát dvě stě ve stříbře značné již jmění pro chudičké děvče. Klenovcovi se jedni smáli, druhí pravili: „Vida, tlačí už ho pařezy, které Martinovi nedal, proto té holce tolik složil,“ jiní ho opět pro jeho dobročinnost velebili. Tak bývají soudy lidské rozdílné. Největší radost ze všeho měl Václav, on té holce přál jako by jeho sestrou byla, vzpomínal si velmi často, jak mu tenkrát ruce hladila, když ho dědeček nemilosrdně plisnil a vzpomínal, jak mu to milé bylo a byl jí v srdci za to vděčným.

Klenovec stále chřádl, panímámě také síly nepřibývalo a proto přechasto začala před Václavem, jak jest již na čase, aby se

po nějaké nevěstě ohledl, že již to nemůže zastati, na otci aby toho také již nežádal, že stárne a podobně. Václav se podobným výkladům vyhýbal a dovedl toho vždy, že se nějak panímámě vytočil. To bylo ovšem snadno, matka ho měla nad míru ráda a jestli ji při tom pohladil, políbil a zalichotil: „ale Maminko, co pak nám schází, nebažte po nikom, kdož ví bude-meli tak spokojeni až zde bude nevěsta,“ pousmála se a řekla: Máš pravdu Václave, že to ještě nějaký čas vydržím, ale věčně to takhle nemůže býti.

Největší kříž měl Václav, když byla ve vesnici hudba Všechny holky mu nadskakovaly bylt chlapík, jak byho z oříšku vyloupil, jeho mírná povaha a dobré srdce bylo rozhlášeno, až divu, že každá by si ho byla přála. Statek Klenovcův byl jak se říká jeden z nejlepších v Občině, a od té doby, kdy starý Klenovec za vápenku rázem dvě stě na rychtě vyklopil, měli ho sousedé za velikého boháče. Ale čím více si holky Václava nadcházely tím více on se jich stranil, musil přechasto za to snášeti výčitky, že je pyšný, že jsou prý mu sprosté a podobné, ale on dělal jakoby si toho nevšimal. Provedl všechny v kole ať byla bohatá nebo chudá, a pak usednuv mezi chasu veselil se s nimi, nebo vedl rozumný hovor se sousedy. Starosvati měli s ním pravý kříž, matky jim slibovaly hory doly, když to dokážou a Václava k veselce donutí, ale on se jen smál a sliboval, že přijde, přijede, bylo-li daleko, jen aby neříkali kdy.

Co si v duchu svém rozvažoval, to my už dávno víme, ač se nikomu s tím dosud nesvědilo. Jemu se žádné děvče tak nelíbilo jako Zuzanka, ale kdykoli na to pomyslí, vždy ho polil horký pot, jako tenkrát, když stál před vápeníkem. Zuzanka! Co tomu řekne matka co otec? Zuzanka, vnučka z vápenice, proti němu takorča žebračka, vždyť dvě stě, které měla, měla taktěž ze statku. Při takových vzpomínkách šla mu hlava kolem. A konečně kdož ví, jestli by ho Zuzanka chtěla, mají holky také své vrtochy a Bůh suď, nač Zuzanka myslí anebo kam touží, vždyť se jí ještě nikdy ani slůvkem nezminil. Věděltě dobře, že Zuzanka je skromné děvče, které na jeho statek nebude bráti žádného ohledu, nebudeli ji on samotný podle srdce. Ostatně se může státi, že ho otec ve zlosti vydědí a statek mu nedá.

Pak zbývá ještě jedna cesta, bude-li

Zuzanka chtěti. Dvě stě od Klenovce složené se na úřadě vyzvednou a starému otci vrátí, on pak ujme se vápenice a bude na ní tak hospodařiti, jak to dělal nebožtík Martin. Že mu ji otec nepustí? to by bylo hezké, vždyť se Zuzanky nikdo neptal, zda-li ji chce prodati, a ona přece o peníze neříkala ani jich posud nedostala. Tak rozumoval Václav a hotovil se k boji na život i na smrt, ač s tou podmínkou, jen budeli také Zuzanka chtěti. Nikomu se s plánem svým nesvěděl i samotné Zuzance zůstalo vše tajno, a bylo jistě dobře, že byl Václav tak opatrný, byl by ubohému děvčeti jistě jen život strpěl a úzkostlivou ji učinil. Takto ovšem plynul Zuzance život příjemně, když nadešly třetí vánoce od té doby, co sloužila ve statku.

Jest štědrý den. Ráno se nic nevaří, je celý den půst a chasa obsluhuje dobytek, aby vše bylo v pořádku a mohla si k večeru jako o svátku pohoviti. V poledne není zase oběda a tím práce ubývá, tak že o čtvrté hodině již vše uklizeno, umyto a vyčištěno, aby důstojně mohlo oslaveno býti „Narození Páně.“ Hospodyně přichystala večeři. Ve světnici se na stůl dalo bílé prostěradlo a chasa zasedla ke stolu s hospodářem na znamení, že ten den věrou křesťanskou jsme učiněni rovni jedni druhým, služebníci svému pánu. V ten den blaženo každé srdce čisté, vždyť narodil se mu Spasitel. Na tvářích všech zračila se radost. Jen Klenovec seděl smuten a zamýšlen. Nikdo si toho více nepovšiml, byťž zádumčiv stále, a tak mu všichni uvykli a to tím více, an nikomu při tom nepřekážel. Hospodyně přinesla velikou mísu polévky, ryby a mísu dolků, každému pak velikou vánočku.

Václav, než počali jísti vstal, vstali všichni ostatní a on se hlasitě modlil, aby Pán Bůh daru toho všem požehnati ráčil. Jindy modlíval se tak Klenovec, ale poslední léta neměl více paměti a tak za něho se modlil. Pojedli a selka přidala každému na osatce jablek i ořechů. Chasa se začala škádliti. Rozlupovali ořechy a rozkrajovali jablka, najdouli plné slupky či prázdné, aneb budeli v jablku hvězda nebo kříž. Zuzanka rozpůlila červené jablčko a měla hvězdu, což jí všichni ve veliké štěstí vykládali, až se celá červenala. Po večeři šli buditi na kurník kohouta, které prý se ozve, ta že se rok ten jistě vdá. Stály tři děvečky u kurníku a

volaly jedna po druhé na kohouta, neozval se jen Zuzance, z čeho soudily, že jen ona se ten rok vdá, ale nyní byli chtiví kam? musila hoditi pantofel přes hlavu, padneli prý opatkem ku statku zůstane v místě, padneli opáčně půjde prý jinam. Zuzanka se stále smála a zkoušela, jak jí holky radily. Pantofel padl opatkem ku statku i prorokovaly, že zůstane v místě. Václav díval se stranou po děvčatech a pozoroval vše, co tropí aniž si ho povšimly, tím méně pak měly tušení, co se v duši jeho děje. Všechny příznaky Zuzančina hádání byly mu příznivy, neodvážil se však ani na to myslet. Uvažoval, jak by mohl se k Zuzance přiblížiti, což nebylo tak snadné. Zuzanka ve své skromnosti považovala ho vždy jen za majitele a pána, sebe pak za pouhou služku jeho. Čím důvěrněji se k ní choval, tím skromější byla ona, nechtěla nikdy, aby někdo myslil, že se vtírá, byla poslední služkou na statku a v tom postavení zcela spokojena i šťastna. (Pokrač.)

D O P I S.

V Ostrově, dne 19. září 1884.

(Pohřeb vel. p. Josefa Prücknera.)

Smutným hlasem oznamoval umíráček zdejší dne 16. t. m., že v Pánu skoncal sluha Páně, jenž Bohu jsa milejším než lidem, od Tohoto ze života utrpení a bolesti ve kraje nadhvězné, v ráj slávy nebeské, kdež ani smrti aniž ja čeho bolu, povolán byl — a v okamžiku tom želela církev věrného syna, město rodné zdárného rodáka, matka vdova budoucího těšitele, kněžstvo upřímného spolupracovníka na vinici Páně, příbuzní, přátelé a známí boдрého, vždy obětovného přítele. Což tu divu, že od úst k ústům slovo bolné, provázené slzami hořkými, se neslo: Vel. p. Josef Prückner mrtev, dokonal, dotrpěl! — Zesnulý narodil se v Ostrově dne 3. září 1849 a odbyv zde v Piaristickém klášteře nižší a v Mostě vyšší gymnasium s prospěchem velmi dobrým vstoupil do kn. arcib. semináře v Praze, kdež r. 1872 na kněze byv posvěcen, kaplanem v Kostelci byl ustanoven. Zde působil velmi horlivě získávaje si lásku osadníkův i svého důst. p. faráře Schwagera, s nímž, když tento do města Kladrub přesazen byl, i tam se odebral. Horlivost jeho zde, kde

již postonávati počal, stále rostla, neboť zesnulému všecka obtíž maličností byla a on radosti v tom hledal, mohl-li svým duchovním bratřím, svým svěřeným ovečkám pomoci; kde pomoci potřebl, tam byl zesnulý prvý. Přílišná horlivost byla příčinou chrlení krve, které před několika lety hrozilo životu jeho a následkem jehož plicní choroba se vyvinula, které podlehl. Začátkem května letošního roku raděno mu od lékařů užití lázní Karlovarských, avšak zesnulému tím se spíše přitížilo a proto poslán jest do Kysibel-Puchsteinu, avšak ani zde neozdravěl, nýbrž od matky své do rodného města přivezen byl. První dny zdálo se, že mateřskou péčí snad zdraví lepšího nabude, než právě tu začalo jeho utrpení. Nemoc se horšila a již sečteny dny jeho života. Maje před očima obraz Ukřižovaného připravoval se přijati pokrm duševní na poslední cestu, připravoval se v oddanosti do vůle Boží na okamžik ten, kdy Pán ho povolá: „Ejhle, služebníče dobrý a věrný, vejdi v radost Pána svého! nižádný stesk nevyšel z úst jeho v bolesti, trpěl s Kristem, aby s ním byl oslaven. — Jakou láskou k zesnulému každý lnul, kdo jej znal, ukázalo se v den pohřbu jeho 18. t. m. Z blízka a z daleka sešlo se vel. duchovenstvo poslední prokázat bratru svému služby. O půl 10. hodině ranní odbyvány církevní hodiuky za zesnulého ve farním chrámu Páně a po té odebral se průvod desíti kněží vedený veled. p. vikářem a děkanem Ostrovským V. Sommrem za truchlivého hlaholu zvonů do rodného domu zesnulého. Po odbytých obřadech zazpívána dojemná píseň zpěváky kostelními, na to vyzdvižena rakev odznaky kněžskými ozdobená od vel. duchovenstva a odevzdána členům spolku veteránského. Za rakví kráčela matka bolem stížená, vedena jsouc švakřem svým veled. p. vikářem z Bečova, sestry, švakrové a příbuzní zesnulého, deputace spolku veteránského, členové obecního zastupitelstva a veliký dav lidu lkajícího. Smutný průvod dospěl do farního kostela, kdež vedle slavné žadušní mše sv. více mši sv. obětováno bylo. Po skončených službách Božích a opětném výkropu zdvižena rakev opět od vel. duchovenstva a uložena ve smuteční vůz. Za zpěvu žalmů a četných modliteb stanul průvod u hrobu nedaleko dvéří chrámových, kdež věnoval veled. p. vikář krátkou sice avšak tím upřímnější řečí vzpomínku synu církve sv. a duchov-

nímu bratru svému. Po skončených obřadech církevních spuštěna rakev do hrobu za usedavého pláče všech, nad hrobem zapěna opět píseň zpěváky kostelními, v kostele pak „Salve Regina.“ — Dozněly modlitby, dozněl zpěv, dohlaholily zvony — ale nedozněla láska, kteréž zesnulý za života se těšil, kteráž však i po smrti jeho v srdcích všech potrvá, ta láska, která jej provázeti bude až před trůn Páně ve slávu nebeskou! — Odpociň v pokoji! N.

KRONIKA.

Z Prahy. Dle zpráv z Říma došlých zabývá se nyní sv. Otec prohlédáním encykliky, jednající o pravém a lichém liberalismu doby nynější. Encykliku sepsal prý jeden vynikající církevní hodnostář a dovozuje v ní, že církev vždy k pravému liberalismu se hlásila.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 27. září u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici, od 28. září do 1. října u sv. Jana Nep. na Skalce a od 2.—6. října v Loretě na Hradčanech. V Loretě již pořádkem zimním, t. j. výstav trvá od 9 hod. ráno až do 5 hod. u večer; mše sv. výstavní začne všude v 8 ho. ráno, večerní pobožnost o půl 5. hod. u večer.

— **Umělecký ústav „Rudolfinum“** na rejdišti byl na sv. Ludmilu od vys. důst. p. dr. Adolfa Würfla, probošta metrop. chrámu Páně u sv. Víta vysvěcen. Slavné otevření tohoto ústavu bude se diti později.

— V neděli dne 28. t. m. bude se slaviti svátek **sv. Václava**, mučeníka a dědice České země. v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě tímto pořádkem: V sobotu o svatvečer slavnosti budou ve 3 h. odp. slavné nešpory. V neděli o slavnosti bude kázání německé o půl 9., české pak v 10. hod., načež následovati bude ofěra ve prospěch dostavění chrámu sv. Vítského, po té bude slavná pontifikální mše sv. Odpoledne o 3. h. budou konany slavné nešpory. V týž čas vyjde z chrámu Páně u Matky Boží před Týnem slavné procesí na hrad k hrobu sv. Václava v metrop. chrámě sv. Vítském, kdež se v ten den udělují plnomocné odpustky, a kdež J. Emin. nejvyšší p. kardinál s procesím konati bude pobožnost ku počtě téhož sv. patrona našeho.

Po celý oktáv bude v tetěz kapli sv. Václava každodenně v 8 h. ráno mše sv. přizpěvu a s modlitbami v jazyku českém, odpoledne pak též po celý oktáv každodenně v 5 h. litanie s poženáním. — Na sv. Václava budou se ve všech kostelích v Praze a v arcibiskupství pražském přispěvky na dostavění kostela sv. Víta vybirati.

— **Z Vyšehradu.** Jako každoročně uspořádá i letos zdejší spolek svatováclavský k uctění světce a patrona zemského sv. Václava v den 28. září slavnost církevní na posvátné hoře vyšehradské. V předvečer slavnosti o 6. hod. konáno bude u starobylé sochy světce, ze svatováclavského náměstí pražského pocházející a na Vyšehradě před proboštvím postavené slavné poženání, a v den sv. Václava totiž o 4. hod. odp. povede se slavný průvod za přítomnosti veled. kapitoly vyšehradské z kolegiálního chrámu Páně k dotčené soše, kdež se slavné vykoná poženání; po celý oktáv vždy večer o 6. hod. konána bude u sochy té pobožnost.

— **Ve Staré Boleslavi** budou v pátek 26. září, v svatvečer patronů zemských sv. Kosmy a Damiana o půl 5. hod. odpol. nešpory a podzemní svatyni týchž světců; v sobotu pak 27. t. m. v den sv. Kosmy a Damiana budou tamtéž o 6. h. ranní služby Boží a v 10 h. pontifikální mše sv. Odpoledne o půl 5. h. budou nešpory u sv. Václava (nad chrámcem sv. Kosmy a Damiana), jakož i v neděli o slavnosti sv. Václava tamtéž bude v 10 hodin kázání. v 11 hodin pontifikální mše sv. a o půl 5. hodině odp. nešpory.

— **V sobotu dne 4. října** v den jmenovin **J. Velič.** císaře pána bude Jeho Emin. nejd. p. kardinál v 9 hodin ráno u sv. Víta na hradě sloužit pontifikální mši sv. Ve chrámu Páně Týnském bude slavná mše sv. téhož dne v 11. hodin.

— **Na den sv. Františka Assis.** jsou slavnosti u Křižovníků, u Františkánů a u Šedých Sester.

Z Brna. Dle „Hlasu“ bylo nedávno na sjezdu lékařů v Brně konaném vysloveno přání, aby lékař nebyl povinen upozorniti nemocného, aby se dal zaopatřiti. „Hlas“ k tomuto pěknému přání činí poznámku, kterou toto bohaprázdne přání zavrhuje.

— **Na Moravě** bude uspořádána v říjnu v Brně v průmyslovém muzeu výstava, která zejména v církevním ohledu

bude skvělá. Neb oba nejdůst. moravští vrchní pastýři církevní, kapitula Olomoucká, klášter novoříšský a rajhradský zaslaly památné věci průmyslovému muzeu. Dle doslechu zašle i nejdůst. náš pan kardinál arcibiskup na Moravu ony krásné dary, které při příležitosti Svého kněž. jubilea obdržel.

Z Budapešti. (*Katecheté na školách národních v Budapešti*). Kněží v duchovní správě v Budapešti zaměstnaní, dávno již nestačili k vyučování náboženskému při tamějších školách národních. Za tou příčinou zřídilo město 23 míst katechetských s ročním platem 1000 zl. Nebylo by zařízení takové i jinde na místě jako ku př. v nejbližším okolí Prahy v Nuslích, Holešovcích a v Libni, kde duchovní správcové, kdyby měli ve všech školách vyučovati náboženství, až po 50 hod. v témdni by ve škole trvati musili.

Z Belgie. Poněvadž král potvrdil zákon školní katolické církvi příznivější nežli byl onen, který dán jest dřívější Freimaurskou vládou, tedy činí poštvaná luza výtržností a tropí pohoršení. Katolíci však zůstanou srdnatými a nedají se nikterak svíjením draka Freimaurského ve svých úmyslech másti.

— *Největší znalci řeči v nové době* jsou kardinál Mezzofanti, který jak známo více než 50 rozličnými řečmi mluvil; při řečnických slavnostech Propagandy římské téměř s každým chovancem v jeho mateřském jazyku mohl rozmlouvat. Druhý znalec jest professor Scherzer, náš krajan, který v ničem kardinálovi Mezzofantimu nezavdá. Třetí jest Jesuita Bollig, rolnický syn z kraje Kolínského nad Rýnem, který vládne více než 50 řečmi a nářečmi.

Literární oznamovatel.

— *„Zlaté Prahy,“* nádherného ilustrovaného týdeníku českého, redigovaného spisovatelem Ferd. Schulzem, vyšlo číslo 38., zároveň sešit 19., s těmito obrazy: Národní kroje Domažlické, dle fotografie c. k. dvorních fotografů Eckerta a Müllerna reprodukoval Meisenbach; Zuleikha, původní kresba Hanuše Knöchla; Tetřívkové, obraz Fr. Spechta; Ze života dětského, čtvero kreseb Karla Krejčíka; Ze sbírky starožitností B. Wachsmanna, řada první, kreslil B. Wachsmann; Železniční most dráhy na Rigi, k cestopisnému článku E. M.

Rutte, a pěkné iniciálky. — Bohatá část slovesná obsahuje: Nevolnice, pokračování novelly Aloisa Jiráska; Malá Baruška, báseň Rudolfa J. Borta; Praha za doby Rudolfovy, úryvek ze spisu „Doba Rudolfova v Čechách“ od Jos. Svátka; Za květu mladosti, podhorská idylla ze života Boženy Němcové, napsal Václav Řezníček; Z mého života, básně Fr. Polepského; Hmyz po stránce zábavné, sestavil Václav Kotek; Na Rigi, z potulek po Švýcarsku, píše Eug. Mir. Rutte; Dva dni ze života soudce, obrázky z Těšínska, píše JUDr. Sláma, příslušné a obšírné texty k vyobrazením, Rybův feuilleton, smés atd. — V příloze: Nalezenci. Obrázek ze života od J. Polockého, z ruštiny přeložil J. Žalov; zprávy divadelní atd. — Na „Zlatou Prahu“ předplatiti lze i od 1. července do konce prosince 1884 poštou v Rakousko-Uhersku 4 zl. 90 kr., jelikož toto pololetí tvořiti bude o sobě samostatný celek, načež se zejména pp. studující upozorňují. Předplatné přijímá administrace „Zlaté Prahy“ v Praze, na Karlově náměstí č. 34. nové. — Pro nově pány abonenty jsou veškerá od nového roku vyšlá čísla na skladě.

— „Ústřední knihovna,“ jejížto redaktor jest Frant. Zákrevs a která se nákladem kněhupectví Kobrova vydává, dospěla k číslu 130., ve kterém nalezneš povídku „Ženské srdce“ od Fr. Pravdy a k čís. 131., ve kterém jest tragédie: „Záhuba rodu Přemyslovského“ od Ferd. Mikovce.

— „P. Vergília Marona Aeneis,“ kterou šestiměrem překládá Timothej Hrubý. V Příbrami, tiskem Jos. Kadečky a nákladem vlastním. V komisi knihkupectví K. Simona.

— „Václav.“ Anežka, „Ludmila,“ časopisy tyto vycházející redakcí dr. Ant. Škočdopole, čestného kanov. a prof. při bohosl. ústavě v Budějovicích, dospěly k čís. 9. let. ročníku s rozmanitým obsahem.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

vdp. Jos. Procháčka, kn. arc. vikář Libocký a osob. děkan v Tachlovicích, dne 12. září 1884, (nar. 15. února 1816, vysv. 1. srpna 1841);

vdp. Frant. Knižek, k. arc. vikář Plzeňský a far. v Plzenci, dne 14. září 1884, (nar. 25. září 1829, vysv. 25. července 1854);

p. Josef Prückner, bývalý kapl. v Kladrubech, dne 16. září 1884, (nar. 3. září 1849, vysv. 14. července 1872);

vdp. Ant. Burian, kanovník starobylé kapitoly Staro-Boleslavské, dne 17. září 1884, (nar. 28. října 1810, vysv. 7. srpna 1836).

Ustanoveni jsou:

P. Norbert Horáček, kněz řádu praemonstr. na Strahově v Praze, za 1. kapl. na Strahově;

p. Jan Bina, far. v Plasích, za far. v Královicích;

p. Matěj Panský, kapl. Lidický, za interk. admin. v Tachlovicích;

p. Václ. Macák, kapl. Tachlovický, za zatím. kapl. v Lidicích;

p. Karel Otman, far. v Ořeše, za správce kn. ar. vikariat. úřadu Libockého;

p. Jan Císař, kapl. Plzeňský, za admin. fary v Plzenci;

p. Martin Pachtl, far. Vejprnický, za správce kn. arc. vikar. úřadu Plzeňského;

p. Václ. Novotný, admin. Královický, za admin. v Plasích;

p. Jan Schmidt, diecéšan Litoměřický, za zámeckého kapl. v Hauensteině.

Uprázdňená místa:

Tachlovice, fara patr. Jeho císař. král. Apošt. Veličenstva, od 17. září 1884;

Plzenec, fara patr. p. Arnošta hrab. Waldšteina-Wartemberga, od 17. září 1884;

Plasy, fara patr. p. Richarda kníže z Metternichů, od 17. září 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Jos. Štumpf, far. Chvojenský na odpoč. v Pardubicích, 18. září 1884, (nar. 10. července 1803 v Solnici, vysv. 24. července 1827).

Ustanoveni jsou:

p. Alex. Jareš, neom., za kapl. Kocléřově (u Král. Dvora);

p. Frant. Frydrych, neom., za II. kapl. v Oustí;

p. Václ. Frühbauer, neom., za II. kapl. v Č. Třebové;

p. Jos. Neškudla, neom., za koop. ve Vyprachticích;

p. Josef Krejčí, neom., za koop. v Němec. Rybné;

p. Jos. Šulc, neom., za kapl. v Krucemburku;

p. Frant. Ružička, neom., za koop. v Beřovicích;

p. Ant. Mrkvička, neom., za kapl. v Bojanově;

p. Jan Daňša, neom., za kapl. v Sebranicích.

Vydává se
., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech rádných
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Čtvero řečí

o rozličných posluchačích slova Božího.

(Podává J. Ježek.)

(Dokončení.)

III.

A jiné (símě) padlo mezi trní,
a trní spolu vzrostlé udusilo je.
Luk. 8, 7.

Po páté po svém obrácení došel sv. Pavel do Jerusalema, aby tam milodary po Galatii, Macedonii a Achaji pro mateřskou církev jerusalémskou sebrané přinesl. Rádi přijali Pavla v Jerusalemě kdož dobře s Církví smýšleli; jenom ti, jejichžto myslí klonily se více k Mojžíšovi než ku Kristu, kteří polobludařských obyčejů byli, ti v liché horlivosti zapomněli se tak, že se Židy nekrťenci a nevěrci shlukli a se spikli na Pavla.

Židé z Asie užřevše jej ve chrámě vzbouřili lid veškeren a vztáhli na něho ruce. Když pak hleděli Pavla zabiti došla zpráva tisícníka, že všecken Jerusalema se bouří. Tisícník, jménem Lysias, pojav ihned vojáky, vběhl do chrámu. Užřevše Židé tisícníka s vojáky, přestali bít Pavla. Tehdy přiblíživ se Lysias uchopil jej a rozkázal jej svázati dvěma řetězy a ptal se, kdoby byl a co učinil? V zástupu pak jedni tak, jiní onak křičeli. A nemoha nic jistého zvěděti pro hluk dal ho vésti na hrad do staniště. A když přibyl ke schodům, přihodilo se, že nešen jest od vojáků pro násilí lidu, nebo šlo za ním množství lidu křičící: „Zahlad jej!“ I prosil Pavel tisícníka, aby směl promluvit k lidu a když

on dovolil, Pavel stoje na schodech pokynul rukou a nastalo ticho veliké. Tu vydává apoštol národa způsobem dějepravným počet o víře své i svém obrácení, a Židé slyší ho volně až do zmínky, kterou učinil o pohanech a jich k církvi Boží povolání. Pak nastala vřava; Pavel máje bičován býti, odvolává se ku svému měšťanství římskému, načež veleradě židovské jest představen. Čině Pavel řeč před veleradou na rozkaz velekněze Ananiáše ve tvář udeřen byl a přiznáním se k farisejské straně rozdvoji mezi Židy příčinu podal, načež do tvrze odveden jest, kdež Kristus se mu zjevil. I spikli se Židé proti životu jeho, ale Pavel unikl z nástrah těch přičiněním svého synovce; po té odeslal jej Lysias pod stráž a s listem do Césareje k Felixovi vladaři. Před ním zastával se sv. apoštol důrazně proti křivým obžalobám několikráte a když Felix s vladarství složen byl i před jeho nástupcem Porciem Festem, od něhož k cisari se odvolal.

Ale příchod krále Agrippy II., jenž se sestrou svou Bernice zvanou, přibyl do Césareje přivítat nového vladaře, zavedl příležitost k novému přeslyšení apoštola Pavla.

A když dní mnoho tam pobyli — píše sv. Lukáš — oznámil králi Festus o Pavlovi, řka: „Muž jeden jest zanechán od Felixe u vězení, o něhožto když jsem byl v Jerusalemě, přistoupili ke mně knížata kněžská a starší židovští žádající proti němu odsouzení. Těm pak odpověděl jsem, že není obyčej Římanů odsouzení některého člověka dříve, než obžalovaný přítomný má žalobníky a místo k obraně obdrží, aby se vyvedl z vin sobě předčítaných. Když se tedy tu sešli, beze všeho

odkladu na zejtrí zasednuv na soudní stoli, rozkázal sem přivést muže. Proti němu postavivše se žalobníci, žádné příčiny nepřednášeli, o které bych se byl domýšlel, že by zlá byla, nýbrž hádky nějaké o svém náboženství měli proti němu a o jakémisi Ježíši zemřelém, o němž jistil Pavel, že žije. Rozpakuje pak se já o takové otázce, pravil jsem, chtěl-li by jíti do Jerusalema a tam souzen býti o věcech těch. A když se Pavel odvolal, aby byl chován k rozsouzení císařovu, kázal jsem jej chovati, až bych jej odeslal k císaři. Tehdy řekl Agrippa k Festovi: „Chtěl bych i já člověka toho slyšeti.“ „Zítřa,“ vece, „uslyšíš ho.“ Druhého pak dne, když přišel Agrippa a Bernice s velikou nádherností a vešli na síň s tisícíky a předními muži města přiveden jest k rozkazu Festovu Pavel. I vece Festus: „Agrippa králi a všickni přítomni s námi mužové, spatřujete toho, o kterého veškeré množství Židů naléhalo na mne v Jerusalemě, žádajíce a křičíce, že nemá déle žíti. Já však shledal jsem, že nic hodného smrti neučinil. Když pak se sám k císaři odvolal, umínil jsem ho poslati. O němž co jistého napsati Pánu, nevím. Proto jsem ho vyvedl před vás a nejvíce před tebe, králi Agrippa, abych po učiněném vyšetřování věděl, co napsati. Neboť nerozumem se mně býti zdá, posylati vězně a vinu jeho neoznámiti.“

I řekl Agrippa k Pavlovi: „Dovoluje se ti, abys mluvil sám za sebe.“ Tehdy vztáhl Pavel ruku a počal zprávu dávat: „Za šťastného se kladu, králi Agrippa, že se proti všem věcem, z nichž mne Židé viní, dnes před tebou hájiti mám, ježto nejvíce povědom jsi mezi Židy obyčejů a hádek; protož prosím, vyslyš mne trpělivě. Život můj od mladosti, jakýž byl od počátku v národu mém v Jerusalemě, znají zajisté všickni Židé. Vědít o mně hned zprva — chtějíce o mně svědectví vydati — že jsem podle nejprísnejší školy našeho náboženství žil jsa Fariseem. A nyní stojím před soudem pro naději toho zaslíbení, které se stalo otcům našim od Boha, kteréhožto dvanáctero pokolení naše dnem i nocí Bohu sloužíce dosíci doufají. A pro tu naději obžalován jsem od Židů. Což se za věc víře nepodobnou považuje u vás, že Bůh mrtvé křísí? — I jáť jsem se zajisté byl domníval, že bych měl proti jménu Ježíše Nazaretského mnoho protivného činiti. Což jsem i činil v Je-

rusalemě a mnoho svatých jsem já do žalářů sázal, obdržev moc od knížat kněžských; a když byli usmrcováni, přísvědčoval jsem. A po všech školách častokráte je trýzně přinucoval jsem, aby se rouhali; a více rozlív se na ně pronásledoval jsem je až do cizích měst. V kterémžto úmyslu když jsem šel do Damašku s mocí a dopuštěním knížat kněžských ušel jsem o poledni na cestě králi! ano světlo s nebe nad slunce jasnější obklíčilo mne i ty, kteříž se mnou byli. A když jsme my všickni na zemi padli, slyšel jsem hlas, an mi dí židovským jazykem: „Šavle, Šavle, co mne pronásleduješ? Tvrdíš tobě bude proti ostnu se zpěčovati.“ A já jsem řekl: „Kdo jsi, Pane?“ A Pán řekl: „Já jsem Ježíš, jež ty pronásleduješ. Ale vstaň a stůj na nohou svých: nebo proto jsem se ti ukázal, abych tě učinil služebníkem a svědkem těch věcí, kteréž jsi viděl, i těch, v kterýchž se budu ukazovati tobě, vysvobozuje tě z lidu a z národů, mezi kteréž já nyní posílám tebe, abys otvíral oči jejich, aby se obrátili od temnosti k světlu, a z moci satanovy k Bohu, aby vzali odpuštění hříchův a díl mezi svatými skrze víru, kteráž ve mně jest. A protož králi Agrippa! nebyl jsem nevěřící nebeskému vidění, ale nejprvé těm, kteříž jsou v Damašku a v Jerusalemě, i po vši krajině judské i národům zvěstoval jsem, aby činili pokání, a obrátili se k Bohu, hodné skutky činíce. Pro tu příčinu mne Židé, když jsem byl v chrámě, javše hleděli mne zabiti. Ale s pomocí Boží až do dnešního dne stojím, vydávaje svědectví malému i velkému, nic jiného nemluvě, než to, co mluvili proroci a Mojžíš, že se má státi: že Kristus trpěti bude, že první z mrtvých vstane a zvěstovati bude světlo i národům.“

To když on mluvil a počet vydával, řekl Festus hlasem velikým: „Blázníš, Pavle! mnohé umění tě k bláznovství přivádí.“ A Pavel řekl: „Neblázním, vznešený Feste, ale mluvím slova pravdy a střídmosti; víť zajisté o těch věcech král, k němuž i svobodně mluvím, neb mám za to, že ho z těchto věcí nic tajno není, neb nic z tohoto nedálo se pokojně. Věříš-li, králi Agrippa, prorokům? — Vim, že věříš.“ —

Tehdy řekl Agrippa Pavlovi: „Málem přemluvíš mne, abych byl křesťanem.“

A Pavel: „Žádám od Boha, abyste netoliko málem, ale zcela, netoliko ty, ale

i všickni, kteříž mne slyší, byli dnes takoví, jakýž i já jsem kromě okovů těchto.“

I vstal král i vladář i Bernice i kteří s nimi seděli. A když pooděšli mluvili spolu řkouce: „Nic smrti neb vězení hodného neučinil člověk tento.“ Agrippa pak řekl k Festovi: „Mohl propuštěn býti člověk ten, kdyby se byl neodvolal k císaři.“ —

Když Festus předklčil Agrippovi, zda by slyšeti chtěl Pavla, měl za to, že při výslechu tom novém něčeho se doví, čeho by při své k císaři zprávě použití mohl za důvod, že Pavel tak dlouho držán byl ve vězení a že potřeba se vidí, poslati jej do Říma. Ale nic toho nenašel a mnohým věcem nerozuměje, vylévá nevoli svou na Pavla, říká: „Blázníš, Pavle, mnohé umění tě k bláznovství přivádí.“ Byltě Festus jenom chladným státníkem a pohanem a světskému smyslu jeho uездálo se jinak, než že ten svatým nadšením unešený řečník není leč pošelce, jenž nesmírným se učením o rozum přišel a myslí zdravé pozbyl; viděl zajisté, že z Pavla cosi nadpřirozeného mluví, ale milosti Boží neuznal. Rovněž i Agrippa, jemuž jako znalci židovských obyčejů i nauk, všecky ty věci které vykládal Pavel, byly povědomy, cítil váhu slov apoštolských, ale jsa světákem, jemuž věci posvátné cizími byly, aniž jinak rozhodnouti se chtěje, přívětivou ironií zbavuje se všelikých odtud plynoucích důsledků, an dí: „Málem (téměř) přemluvíš mne, abych byl křesťanem.“ Na lehkovážný ústipek Agrippův odpovídá Pavel: „Žádám Boha, aby netoliko málem, nýbrž docela nejeu ty, nýbrž všickni, kdož mne slyší, stali se, čím já jsem, křesťanem totiž, vyjma okovy tyto.“

Byla to poslední řeč v zemi zaslíbené činěná, a zdá se, že důrazem i důvody jejími nemálo dojat byl Agrippa, aneb že aspoň na chvíli v nesnáz přišel, citě pravdu slov Pavlových ale pravdě povoliti nechtěje. Tedy se pozdvihl, aby zbavil se nemilých řečí a s ním vstali všickni ostatní. —

Co prospěje, že pravda rozumu jejich zasvitla, ježto jí ani osvititi sobě mysl ani srdce rozehráti ani obroditi nedali? — Zda jich uslyší kdysi věčný soudce, omlouvající sebe: „Málem bych vyrval se snahám pozemským, leč lakomství mne poutalo, ctižádost mne zavedla, Bernice krásou zaujala.“

Ale blažení budou jiní, kteří v nebezpečnostech podobných se octnuvše, dali se

osvoboditi milostí toho, jenž všechny spasiti žádá. Málem by mne byla mamona ošálila, větrný vůz ctižádosti uvlékl, Bernice v něžná pouta upoutala, málem byl by duch můj závratě dostal. Ale milost Tvá mne Pane, předešla a procitl jsem a probral z omámení toho a ušel jsem jako pták ořhadla. Věčné díky buďtež Tobě. Amen.

IV.

A jiné (símě) padlo v zemi
dobrou a když vzešlo, učí-
nilo užitek stonásobný.

Luk. 8, 8.

Apoštolu Pavlovi, prodlévajícímu na své druhé cestě v Troadě, ukázalo se za noci vidění. Muž Macedoňan tu stál a prosil ho říká: „Přijsa do Macedonie, pomoz nám!“ Kým muž ten byl, zda andělem strážným krajiny macedonské, aneb v širším smyslu celého Řecka, těžko říci. Slovy: „Pomoz nám,“ jež jménem vzdělaného Řecka pronesl, líčí se bídny stav rodů vzdělaných, jimž ani věda ani umění pravé útěchy a pravého pokoje a blažené spokojenosti dátí nemohou, poněvadž jim síly ku právě mravnému životu nepropůjčují. A tudy ihned píše sv. Lukáš — hle, dělí jsme (Pavel a já) dostati se do Macedonie. Odplavivše se pak z Troady, přímým během jsme přišli na Samothracii a na zejtrí do Neapole, kdež byl přístav v zálivu strymanském, a odtud do Filipp; byli jsme v městě tom dnů několik rokujíce, t. j. o slovu Božím rozmlouvajíce.

Dne pak sobotního — pokračuje sv. evangelista — vyšli jsme ven za bránu k řece, kde modliště bývalo a posadivše se, mluvili jsme k ženám, které se byly sešly. Byloť ve Filippách jen málo Židů, takže ani synagogy ani menší modlitebny neměli, a tudy se scházivali pod širým nebem na modlitbě čili v jistém k modlení upraveném místě, což obyčejně pro mnohá umývání podle řeky anebo potoka bývalo.

Jak jinde obrátil i zde sv. Pavel první zření své k Israelitům, aby pro bezpráví a zanedbání nemohli naříkati, a aby spóln cestu si razil ku pohanstvu, jež tu se Židy ve proselytech zastoupeno bylo. Řeka, o níž tu řeč jest, není Strymon, nýbrž Ganga, aneb některý jiný z potoků, jichž tam dosti bylo.

O ženách jenom se zmiňuje průvodce

sv. Pavla, ne že by muži byli sobotné schůze zanedbávali, nýbrž že málo Židů — mužů ve Filippách se nalézalo a obyvatelstvo židovské ze žen za pohany vdaných sestávalo.

Mezi proselytkami nacházela se jedna žena jménem Lydia, šarlatnice či purpurnice z města Thyatiry, mezi Sardami a Pergamem ležícího a proslulého. Že k vedení obchodu v nachu mnoho peněz třeba, náležela zajisté Lydia k třídě lidí bohatých. Rodem byla pohanka, nyní však ctitelkyně Boží, t. j. novověrkyně či proselytka židovská. I ji zošklivilo se pohan-ské modlářství; cítíc hlubší potřeby náboženské, vyvolila si bohoslužbu jediného všemocného Pána, jehož známosti toliko u Židů dojíti lze bylo. O Lydii píše dále sv. Lukáš: „Otevřel Pán srdce její, že pozorovala na věci, jež mluvil Pavel.“ Otevřel, milostí svou osvětlil rozum a pohnul vůli její, a tak uspůsobil, upravit a ustrojil ji ku *poslouchání* slov Pavlových, aby na ně pilně pozor dávala i v nich věčnou pravdu nalézala a pak k víře Kristově se obrátila.

I k ochotnému slyšení slov Páně třeba milosti Boží a tím více k tomu, aby slovo Boží ne za slovo lidské, ale za Boží se přijalo. Člověk mluví k uchu, ale Bůh mluví k duchu. Sličně a pravdivě praví sv. Jan Zlatoustý: „Otvíratí srdce jest věc Boží, pozorovati pak byla věc její, takže to bylo dílo i božské i lidské.“

Napotom netoliko ona uvěřila, nýbrž uvěřil veškeren dům její, a celá rodina její pokřtěna byla; ovšem ne hned při tomto prvním sejití, nýbrž záhy po uěkterém od Pavla vyučování. Bohatá pak žena tato z Lydie pochodící, kdež po svědectví Herodotově byla pohostinností domovem, neupokojila se, až byla na důkaz vděčnosti ve svém domě apoštoly pohostila.

Když pak pokřtěna byla i dům její, — di sv. Lukáš — prosila nás řkouc: „Usoudili jste-li mne věrnou býti Pánu, vejďte do domu mého a pobuďte tam. I přinutíla nás.

Ženy židovské ve Filippách byly prvním semenem, jež v hojnou požehnanou žej vzrostlo; povstalať tam církev, která nejen stálostí svou u víře, nýbrž i zvláštní laskavou o sv. apoštola péčí se vyznamenávala. Neboť když se byli Filippinští dověděli, že sv. Pavel jat a v Římě vězněn jest, složili ihned co mohli a poslali mu po Epafraditovi, svém jak se podobá bi-

skupovi, nemalou pomoc na penězích, jakož mu byli již jednou hned po jeho prvním odejití z Filippi učinili. Měť pak Epafradit i sv. apoštola potěšiti zevrubnou zprávou o blahém stavu církve filippenské a jemu v potřebách nápomocen býti. Toto učinil tak horlivě, že sám v těžkou nemoc upadl. Když ozdravěl, nemeškal sv. Pavel jej ihned k Filipenským zpět odeslati s listem, z něhož zřejmá jest srdečná vroucnost i veliká něžnost, jakéž schopno bylo srdce apoštola národů.

Filippany nejen miluje, ale stále po nich dychtí a touží; často na ně vzpomíná a modlitbu koná s radostí a rozkoší srdce. Ani okovy nemohly utlumiti apoštolské jeho lásky k nim ani namáhání, jež mu činilo obhajování slova Božího proti odpůrcům a důmyslné svatých pravd objasňování i vykládání. Ani umřítí za ně neváhá, neboť je všecky v srdci má.

Z toho patrné, že símé ve Filippách sv. Pavlem zaseté padlo v zemi dobrou a když vzešlo, učinilo užitek stonásobný. Filipany nazývá apoštol svou radostí a korunou pro horlivost jejich v životě právě křesťanském, svou chloubou v den Kristův, kdy bude se moci jimi honositi před Ním, až ve vsi slávě přijde soudit živých a mrtvých.

Mezi všemi církvemi od sv. Pavla vštípenými byla církev filippenská výkvětem nejspanilejším. Kéž by každý hlasatel slova Božího tak skvělých výsledků se dodělal! Kéž by se mohl svými posluchači chlubit i svou korunou i radostí duševní je nazývati! Kéž by ti, kdož slovo Boží slyší, s celou duší jemu se oddávali, s uctivostí je přijímali, stále na sebe obraceli a v srdcích svých svaté city a zbožná přání předsevzetí buditi neustávali. Jako tělo pokrmem, tak duch slovem Božím se silí. Čím je světlo oku, tím je slovo Boží duši. Slunce působí k zemskému, slovo Páně k životu duchovnímu. Slovo Boží jest voda ku spasitelné moudrosti, kteráž netoliko slouží k pití, nýbrž i k očišťování. Sladké jest slovo Kristovo, aby nás potěšilo, silné, aby nás ochránilo, libezné, aby nás občerstvilo, plné slitování, aby nám odpuštění a život věčný zjednalo.

Leč jestliže Duch svatý nenaplní srdce posluchačů, marnáť jesti řeč kazatelova; do vnitra ji vtisknouti nedovedl ani apoštol. Protož chcete-li rozmlít v Kristu, k poslouchání slova Božího způsobnými se státi, třeba, abyste v přítomnosti Boží

srdce svá otevřeli a rozšířili a takto do nich rosu slova Páně pojímali. Jako Ge-deon rouno na poli rozprostřel, aby rosou a deštěm s nebe svaženo bylo: rovněž tak musíte srdce před Bohem rozprostřít, pevně sobě umiňující dosíci prospěchu ze slyšaného slova. Častěji tytéž věci slyšeti prospívá i vědoucím; neboť když častěji slyšíme, co víme, tím většího skroušení docházíme. Dobrý jest sluch, který rád něco prospěšného slyší, co slyšel rozeznává, čemu porozuměl, slušně vykonává.

K čemu jsou as ve chrámě ti, kteří pouze ze zvědavosti na kázání jdou, aby toliko krásná slova a vyličení propovídky slyšeli? — Co byste řekli o nemocném, kterýž věda o bylině, jež by ho uzdraviti mohla, vyhledal by jí a pak se jen podíval na její květ? — Zdaž nepodobá se takový pošetilec Herodovi, jenž pouze ze zvědavosti Spasitele spatřiti chtěl a pak Jim posměšně pohrdl?

Ať nepadne na vás půst, jakým Hospodin Židům hrozil: Hle, dnové přijdou, praví Pán, a uvedu v zemi tuto hlad. Ne hlad chleba ani žížeň vody, ale hlad slyšení slova Božího, jež proto nvedl spravedlivý Soudce. jelikož viděl srdce jejich v nouzi blahých pravd hubeněti, týti však zevnitřního, smrtelného člověka.

Jako zrcadlo každíčkou i nepatrnou poskvrnu na tváři a na oděvu ukazuje, tak ukazuje slovo Boží všechny poskvrny duše. Do toho tedy zrcadla, m. kř., často pohližte a v něm buď čistotu buď hříchy zohyděnou duši svou spatříte, nad to pak poučení budete, jak poskvrn těch se zbaviti a ctnostný život vésti můžete.

Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší. Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a o-střihají ho. Amen.

Povaha náboženství v Americe.

(Pokračování.)

V témž státě New-Yorském byl odsouzen jistý člověk k pokutě peněžité a k vězení, poněvadž nedůstojně mluvil o osobě a narození Ježíše Krista. Soudce Kent, jeden z prvních právníků v zemi, řekl při té příležitosti: „Obyvatelstvo státu tohoto jakož i národ sám uznává základní pravdy Kristovy a přijal je za pravidla své víry jakož i mravův; a pro-

tož láti zakladateli této víry není jen nepoctivostí ze stanoviska náboženského nýbrž i v ohledu společenském ohromně bezprávi činěné proti veřejnému pořádku. Nic neurazí tak cit náboženský lidu a není škodnějšího příkladu u vychovávání mládeže, než podobnou urážku prohlásiti za dovolenou. Takovéto jednání dospělo by až tam, že by se nečinilo rozdílu mezi věcmi svatými a světskými. Jest sice pravda, že zřízení naše nepřipouští žádné výhradné cirkve, to ale nejde přede tak daleko, že by vyšetřování soudní urážek proti náboženství neb mravnosti činěných zapovězeno bylo, urážek, které se sice nevztahují přímo ku zřízením náboženským, a které nečeli proti některému odboru vlády, jsou však přec trestuhodny, anť boří základy mravní záruky, způsobují netečnost a rozrušují svazky společenské. Vyládati takto ústavu americkou, znamenalo by as tolik, jako chtíti stéci hradů právem dědičným dosti pevných proti libovůli, lehkomyšlnosti a útokům na křesťanství činěným, bylo by to nesjýchané převrácení pravého smyslu jejího.“

Co jest krásnějšího, co spravedlivějšího tohoto učení? Jestliže ale stát v čelo svých nejpřednějších povinností klade slávu svého jména aneb soukromé zboží občanů, jak potom stojí beze zbraně, když se jedná o čest celého národa, o dobré jméno křesťana a o jeho nejdraší poklad, o náboženství? Obdivujeme praktický rozum civilisace americké, jež dovedla zachovati neporušený princip svobody náboženské jakož i politické napsaný rukou spolehlivou na štít svého zřízení, poněvadž věděla, jak se ohraditi proti nesmyslným návalům osvícené svobody a proti bláznivým teoriím lidu milného socialismu.

V zemi, kde jest svoboda svědomí, nepřijímá se u soudu svědectví ani od toho, kdo Boha upírá, ani od toho, kdo nevěří na odměnu v životě budoucím za skutky dobré a na trest za skutky zlé. Rozumně se za to má, že slovo nechráněné nějakým vyznáním náboženským, jest slovo bez síly, bez mravní vážnosti; bere se tu však přede ohled na rozličnost vyznání majících rozličné formule přísahy. Quaker stvrzuje slavně výrok svůj, žid přísahá položením ruky na starý Zákon, některé sekty pozdvížením ruky, a obyčejně se klade ruka na bibli. Ve všech spojených obcích stává zákonů proti křivým přísahám, proti rouhání, proti oplzlým obrazům

a knihám, proti urážkám kteréhokoli vyznání.

Zákon náboženský a zvláště křesťanský, jehož zachovávaní se nejlépe provedlo, a jehož protiva s našimi a francouzskými obyčejí překvapují cizince, jest zákon o svěcení neděle. V šedé dávnověkosti byl již známý zákon o jednom dnu pokoje ze sedmi a považován u lidu křesťanského za jeden z nejstarších základů řádu náboženského pro jeho podivuhodnou shodu s potřebami duševními i tělesnými člověka. Velmi hluboce zakořenil se u katolických národů, on se stal hlavní podporou strany pozitivní, stal se hlavním zřízením, kteréž nejvydatněji přispívá ku trvání národa. První vystěhovalci přinesli jej sebou do Ameriky i s jinými náboženskými zákony. Mezi zákony rozličných osad o odpočinku nedělním uvedeme zákony Massachusettské, z nichž znamenitější jsou zvláště pamětihodny a zasluhují býti ctěny a uvažovány od státníků všech časův.

R. 1792 touž dobou, kdy protikřesťanská republika francouzská neděli desátým dnem nahradila, prohlásil v Massachusettsu sbor zákonodárný tento zákon:

„Co se týče slavení neděle jest záležitost veřejnou, poněvadž přivodila užitečné zdržování se práce; poněvadž lidu k tomu vede, aby se upamatovali na povinnost svého života, a aby upozornění byli na chyby, jimž jest lidské pokolení podrobeno; poněvadž ten den poroučí Boha stvořitele a spravovatele všehomíra zvláště i veřejně ctíti a se činem lásky oddávati, které slouží k okrase a spáse společnosti křesťanské. Co se týká lidí nenábožných neb pohodlných, kteří zapominají na povinnosti neděle jim uložené a na výhodu, která společnosti z toho kyne, zneuctívajíce svatost toho dne oddávají se zábavám neb svým pracím; poněvadž takovýto způsob zaměstnání jest na odpor jejich vlastním záležitostem jakož křesťanů; poněvadž obyčejně pak taci lidé ty znepokojují, kteří nenásledují jejich příkladu a škodí celé společnosti lidské, aniž zasívají v jejich srdce zrno rozhorčenosti a nesjednocenosti, proto ustanovil senát a komora poslanců jak následuje:

1. Nikdo nesmí mít v den sváteční sklad ani dílnu otevřenou. Nikdo nesmí týž den zabývat se prací neb jiným těžkým tělesným zaměstnáním, ani nesmí navštěvovat koncerty, plesy a jakákoli di-

vadla, ani nesmí se oddat honu, hře, zábavě pod trestem peněžitým. Pokuta tato není menší 10. šillinků a nepřesahuje 20. š. za každý přestupek. 2. Žádný cestující, vozka, mimo případ nutný, nesmí v neděli jezdit, sice propadne též pokutě. 3. Hospodští a hostinští, musí zabrániti, aby nikdo z obyvatelů v jejich obci hospod v neděli nenavštěvoval, aby snad si ukrátil dlouhou chvíli hrou aneb jinou zábavou. Pro přestupek trestá se hostinský i host peněží, mimo to ztrácí hostinský i právo živnostenské. 4. Kdo opomine, jsa zdrav, bez dostatečné příčiny po tři měsíce služby Boží, bude odsouzen k platu 10. šillinků. 5. Kdo v místnostech chrámových by se neslušně choval, zaplatí 5—40 šillinků. 6. Aby zákonu tohoto šetřeno bylo, jsou ustanoveni dozorcí, jimž náleží právo prohledávati v neděli hostince a místa veřejná. Hostinský, jenž by jim vchod do svého domu zabraňoval, bude odsouzen k placení 40. šillinků. Dozorcové tyto musí u každého cestujícího pátrati po příčině, za kterou cestu koná. Kdoby vzdoroval a nechtěl by odpověděti, zapraví 5 liber šterlinků. Jestliže příčina udaná od cestujícího nezdá se býti dozorcí dostatečnou, může cestujícího pohnati před soud. Ustanovení tato, která jsou skoro ve všech státech tatáž, nebyla nikdy změněna, ač trestů se zřídka užívá. Zákon však zůstává neustále ohledně mravů přisný; Amerika jest země jediná na celém světě, kde se neděle nejsvědomitěji světi. Na tento den není obchodu, veškerá řemesla odpočívají. Soudní síně a celnice zavřeny, politické i občanské úřadování zastaveno; sbor zákonodárný nezasedá nikdy v neděli, a kdyby někdy, když již sedění se ku konci chýlí aneb pro množství záležitostí sedění by prodloužiti musili na ráno v neděli, tož by mohli očekávati důtku se strany novin náboženských, ano i listy světské by jim to neprominuly. V ten den stojí pošty, dráhy i veřejná úřední spojení; nalévarny i kavárny jsou zavřeny.

Francouzský cestující zabloudil v poušti tichých ulic městských a v této smutné samotě dlouhou chvíli překonán, pomstil toto nezasloužené pokání satyrou, ať porovnával slavení neděle v Paříži a v New-Yorku. Co jest to za tajemnou sílu, která toto obyvatelstvo tak na uzdě drží, které přec po 6 dní leskem tolarů zaslepeno jest? Lid tento, jemuž čas jest stří-

brem, pro nějž stříbro jest nejpřednější pohnutkou k činnosti, lid tento pochopuje, proč ztrávit 24. hodin času tak drahého v pokoji zdánlivě neužitečném? Ovládá veliká nábožná idea božská tuto na celém povrchu země nejzjistnější společnost lidskou? Má pro ně sice neděle větší zajímavosti, kterou jim doporučuje zákon duchovní, vyšší všech pozemských choutek. Že neděle jest ustanovena pro zájmy vyšší, to uznáno jakož i zachovávalo ode všech. Cizinec ztrativ víru tuto táže se odkud to, že svěcení neděle přijal lid tak čilý, že na tento den vystříhají se všech radováněk lidé tak žádostiví zábavy a divadel. Vstoupíš li do chrámů nalezneš je naplněny věřícími, kteří naslouchají pilně knězi hlásajícímu slovo Boží; navštívili katolické rodiny, nalezneš je, anýž obvykle v knize svaté, a to ti bude klíčem k onomu tajemství. Co dělají obchodníci v kostele? Učí se, že člověk nejen chlebem živ jest, že nemá jen práva, nýbrž také povinnosti, že má sloužiti Bohu láskou vyšší vši naklonnosti, že se má zákonům své země i v srdci podrobiti, zákonům že jest zavázán ve svědomí; že se má starat o dobré jméno, že vítěziti má nad zvídci divokostí, kteráž neustále hlodá, jak již staří říkali, a že jí musíme dnem i nocí stříci, jestliže nechceme, aby nezabila člověka, rodinu, společnost lidskou. Co činí v kostele kupec, jenž po šest dní počítal a vážil cukr a bavlnu? Pozdvihuje šije své, rozjímá, čte a zotavuje se čistým a sladkým přemýšlením o důstojnosti lidské, on žije v duchu a v srdci. Příjemno to sice není, sílí to však a pobádá k dobrému. U nás má se také někde za to, že neděle určena je pouze k zotavení tělesnému, že není k zábavě duchovní, nýbrž jen k smyslné. V Americe jest určena neděle k odpočinku člověka celého. Kdyby chtěl někdo namítati, že přisnost puritanská vtiskla svou známku neděli protestantské a že se překročují meze, když se i nejnevinnější zábavy zapovídají, toho nechceme upírati, uznáváme rádi a myslíme tímto pouze svěcení neděle v katolické vesnici, jakž je líčí Chateaubriand; a neděle na vesnici liší se od neděle v New-Yorku asi tak, jako katolicism a protestantism. Přes vše přehánění jest však přece pravda, že největší vážnosti požívá zákon křesťanský pro jeho vyšší zájmy společenské.

Když jsem v neděli procházel pusté

ulice velkého města ve Spojených obcích, ulice, které ještě ve svatvečer přeplněny byly hlučícím a tlačícím se lidem; když ale jsem se v neděli ráno samotem skoro nalezal na prostranných chodnících, kde ve svatvečer jsem byl postrkován, v každém kroku zadržován, když bylo na všech stranách ticho až pusto všude vyjma u vchodu do chrámu, když jsem pomyslel, že tato hejna lidí se skryla, aby se shromáždila a modlila, přiznávám se, byl jsem dojat tímto vážným, slavným, náboženským smýšlením; poznal jsem, proč jest ten národ tak velký; poznal jsem, proč více než jedno století svoboden a nejsvobodnější na celém světě. Když ale oproti v Evropě vidím, že měšťan i venkovan úplně ztratili zbožné mysli pro neděli, když vidím, že nezachovávají neděle, jen aby mohli své smyslné rozkoši neb výdělku posloužiti, aby se mohli zábavám oddati a tak své modle mohli se pokloniti; když pozoruji smích a hlomoz množství na ulicích smíšený se hřmotem těžkých vozů jedoucích po dláždění; když porovnávám množství naplňující veřejná náměstí s malým počtem v kostelích; tu pocituji v srdci svém hořkou bolest nad svou vlastí, poznávám, proč lid náš až k podivu nadaný, proslulý svou minulostí, bohatý ještě přítomností, neporovnatelný ve svých vlastnostech, upřímný, mírumilovný, šlechetný, proč trpí a si nařiká, poznávám, že na místě známek velké a nadějně budoucnosti jsou nevyvratní předchůdce zbloudění velikého a známky strašného úpadku a hněvu Božího, kteréhož otcové naši nezakusili; dobře pochopuji, proč lid tento tak pro svobodu zaujatý není posud svoboden a proč se ještě nemůže stát svobodným.

„Nešťastná bude Amerika,“ praví jeden nábožný spisovatel, „jestliže kdy upustí od slavení dnu Páně.“ Ano neblaze Americe, neblaze svobodě! To vědí dobře Američané, a aby udrželi v srdech lidu vážnost toho zákona společenského a náboženského, vracejí se vždy k onomu velikému a mocnému prostředku, totiž ku *spolčování* se.

Noviny jsou nazvíce křesťanské, ač se obyčejně říká, že Amerika není ani presbyterianská, aniž biskupská, aniž metodistická aniž baptistická, neboť ona jest křesťanská. Sekty tyto mají své zvláštní časopisy nejvíce týdeníky; politické deníky nezastávají věci žádného vyznání,

nedárou se o zájmy žádné církve, aniž kterou nepřátelsky napadají, ale ony hájí vznešené základní pravdy křesťanství jakož i mravouky sv. Evangelia. Mezi dvěma tisíci časopisů, které kolují ve Spojených Státech, napočítalo by se sotva třicet neb čtyřicet, které by řešily protináboženskou jako naši demokracii a lidumilové štvály proti některé církvi. Časopis, jenžby se opovážil zlehčovati zřízení a učení, jehož si lid váží a ctí, byl by hned za to provinění potrestán, neb počet odběratelů by se mu značně zmenšil. V Americe nesmí žádný časopis své mínění zastávati, v ohledu tomto jest hlas časopisectva amerického svědkem jistým a rozhodným, nevyjadřuje mínění několika pisálků, nýbrž všeobecné smýšlení obyvatelstva.

Nechceme tu udávati počet neodhadnutelný sekt, jichž se hemží na pusté planině území amerického. Tato rozmanitost nekonečná v naukách, kterých nesmírné množství stává od illuminismu až do hegelianského nihilismu, jest nedostatkem náboženství v Americe; potěšitelný úkaz zříme však tu, že protestantism zachází a přivádí lidi do církve katolické. Jest skutečně potřebí pohnutky náboženské, aby kdo počátek a průběh těchto fantasií řádně podati mohl; ale jest také potřebí si úplný pořádek představit, aby se dala tato směsice pravd si odporujících, tento Babylon duchovní vysvětliti. K poznání pravdy náboženské jsou sekty tyto roztroušené a podobají se lodím, kteréž byly vypluly, aby viděly na nebi hvězdu, která by je vedla aneb aby spatřily svítící věž, která by jim ukázala skalisko, bez magnetické jehly a bez vesla zabloudily některé v noci, jiné zase byly stroskotaly se neb zahynuly v nesmírném namáhání, aniž by byly přístavu dosáhly. Mnohé z těchto pokusů opravy duchovní potrvaly několik let a zůstaly nerozhodnuty pod břemenem neodhodlanosti a nedostatečné odvahy; jiné opět přibližují se každým dnem k jednotě katolické buďsi z přesvědčení o vnitřní hodnotě jejího učení, buďsi pro zevnější formu její obřadův.

(Dokončení.)

Péče o duši zpytováním svědomí,*)

I.

Pečuje o duši, kdo svědomí svého bedliv; nejlépe pak o svědomí se postará, kdo denním zpytováním skvrny jeho smývá. Ačkoliv ale zpytování takové k zachování a utvrzení se v ctnosti veleprospěšné jest, pohříchu buď špatně se koná buď zcela zanedbává. Zbytečno ptáti se, co to jest zpytování svědomí; důležitější i žádoucíjší, aby lidé tak dobře je zpytovati dovedli, jako výměr zpytování jim povědom. Tou příčinou raději o prospěchu a způsobu zpytování více promluví a trvám, že mnohý zamiluje si tuto každodenní práci, a že nesmírný počet těch, jenž ji dokona opomíjí, takto se uskovní.

Již mudrlec římský (Seneca epist. 83.) stýská vším právem: „Velice chybujeme, že života svého nepozorujeme. Rozvažuješ a přemýšlíš, co vykonati hodláš; co však vykonal jsi, toho nezpomínáš, ačkoli minulost nejlepší jest učitelkou budoucnosti.“ Ano mnozí tak zapominají se, že svědomí své, nepravím den co den neb co měsíc, ale sotva jednou do roka zpytují. Na sebe žalovati ovšem příjemno nehrubě; avšak svatý onen stařec, Pastor zvaný, na otázku, kterouby základní nazval ctností: „Sebe sama,“ odvětil, „zevrubně a přísně souditi.“ A to stává se zpytováním svědomí, kdežto člověk sebe před soudnou stolicí duše své staví.

Sv. Basil pravi: „Co jsi přes den vykonal, u večer zkoumej a srovnávej s tím, cos dříve konal.“ (Commen. ad mon.) Těmi slovy nás vybízí, bychom svědomí své zkoumali, než na lůžko se položíme. A šíře sv. Bernard dí: „Mnohá jsou umění lidská, všech ale nejlepší znáti sebe sama.“ Blažen, kdo sebe rozsuzuje pozná. Neb kdo sobě se nelíbí, na sebe žalovati bude a tím Bohu se zalíbí. A takový přísný soud jesti lék, který veškeré rány vyhojí. Jsi modlitby nedbalý či roztržitý v zbožnosti? konáš povinnosti své mdle a ospale? či žerty a povídačky miluješ? či častěji za den tu sluchem, tu jazykem, tu očima klesáš? Aj, nejlépe vyhojíš tyto slabosti, večer-li svědomí zpytuješ, t. j. chyby skonávajícího dne na mysli přemítáš a pravidla pro den nastávající sobě předpíšeš. Ospale a nedbale, jen tak ze

*) Dle Jer. Drexelia S. J.

zvyku a napolo ve snu o minulém dnu přemýšleti, nelze ale nazvati zpytováním svědomí; tu bys takým byl za měsíc a po letech, jakým jsi dnes; stejně prohlivý a nesnašlivý, pyšný a prostoreký a uštěpačný a lehkovážný, zkrátka věčný ospalec. Příčiny netřeba hledati daleko: ty necháváš vše běžeti, jak běží; nehledě na sebe a nezkoumaje se, v hříšné žiješ bez pečnosti, ku své škodě v míru žiješ, sám sebou spokojen, nerušíš a nepřekážíš křehkostem svým, slabosti své hoviš, chtějů svých nepřemáháš, zkrátka teplý nejsi ani studený, nýbrž spánek duchovní lenosti spíš, kdežto bys bdíti měl bedlivě a ostražitě. Jak mile však zvíš, že jsi zhřešil, první krok jsi učinil na stezce spásy, jak Seneka dí trefně, že nechce vstáti, kdo neví, že klesl. (Ep. 28.) Tou příčinou sv. Bernard bratři svých napomínával: „Jak do ložnice své vstoupíš, zpytuj svědomí své, prohlížej záhyby srdce, prozkoumej hlubinu duše své;“ (sermo XI. in Coena Dom.) a jinde: „Sestupiz do srdce, prohlížej svědomí své.“ Aby však nikdo neřekl, že novot se chytám neb zbytečnosti schvaluji, přečti si, což následuje.

II.

Zdravý už rozum ti schválí, že pro-
spěšno na sklonku dne myšlenky, slova i
kroky své na mysli přemítati, přemýšleti,
co žes vykonal, a spolu k tomu přihlížeti,
co příště ti konati a čeho se vystříhati
třeba. Toho dokladem jsou nám mudrcové
Indičtí, jenž mladíky škol svých nepřipus-
tili k jídlu, dokud neprozpytovali svě-
domí své. Uvedu slova jednoho z nich,
jenž takto napsal: „Než se pokrmové po-
staví na stůl, svoláváme žáky své, vypy-
távající se, cože od východu slunce vyko-
nali dobrého. Tu jeden dí, že protivníky
smířil, druhý zase, že vykonal, co mu od
rodičů bylo uloženo, jiný přemýšlením že
toho a onoho se dopídil atd. Kdo ničím
nemůže se vykázati, nebývá k jídlu při-
pustěn, nýbrž hladov posílá se do práce“
(Lib. 1. Florid.) Krásný zajisté obyčej,
jehož i křesťan měl by bedliv býti! Struč-
ný dojista zákon: buď nejiz, buď svědomí
zpytuj! Chceš jísti? Dokaž dříve, žes pra-
coval. Proč my křesťané netážeme se u
večer: Chceš spáti? Zpomínej dříve, do-
břelís bděl. Spěcháš na lůžko? Rozvaž
prvé, jak v kostele, jak doma, jak mimo
domov jsi se choval. Aj, pohané už takto

si vedli, a ty, křesťane! bys neuměl aneb
což horšího, nechtěl zpytovati svědo-
mí své?

Dle Stobacova svědectví Phocylides
první všech smrtelníků dennímu zpytování
svědomí učil (Stob. serm. 6). Podobně
mudrlec Pythagoras, ačkoli vyučováním
žáků svých velmi zaměstnán, nikdy neo-
debral se na lůžko, pokud neprozpytoval,
co za celý den byl vykonal. ano i učení-
kům svým nařídil, by u večer vzpomí-
nali, co za celý den slyšeli, mluvili a dě-
lali. A to jest zpytovati svědomí: přísně
a nestranně sebe souditi. Podobně vedl si
znameníť Sextius, který den co den před
spaním, aby se Senekou (lib. 3. de ira c.
36) mluvil, takto se tázal: „Kterou vadu
jsi odložil? který hřích si přemohl? v čem
jsi dokonalejším se stal?“

A jak tuto pověděno, nevedl si tak
ten či onen Řek neb Říman toliko, nýbrž
mnozí jiní. Tak k př. i Seneka, muž za-
jistě mocný, učený a vychovatel císařského
prince znamenitý. Byl ovšem ženat, ale
u večer vždycky nalezl příhodné chvíle,
prozpytovati svědomí své; obíral se ovšem
vědami mnohými, hlavní ale nezanedbal,
zpytování svědomí svého; byl velmi bohat
a kdyby byl chtěl. dvorských radovánek
a mnohých rozkoší užívati mohl, a přece
pod večer všeho zanechav, zpytováním
svědomí svého se obíral, jak sám dosvěd-
čuje: „Uvykl jsem den co den sebe sama
souditi. Když slunce zapadne a umlkne
manželka má, kteráž tento zvyk můj zná,
celý den probírám a o všem přemýšlím,
co jsem byl konal a mluvil. Ničeho si
neskrývám, ničeho neopomím, a nalez-
nuli cos zlého, sám sobě pravím: hleď, ať
už se toho nedopustiš, nyní ti odpouštím“
(Lib. 3. de ira c. 36). Kdykoli toto čtu,
divím se vždycky a studem se zardívám.
Hle, člověk tolikerou prací zanešený, to-
likerou příležitostí a pokušením obklopený,
dle Suillia přes 7 milionů bohatý — a tak
bedlivý svědomí svého! Jak dobrý muž,
jenž o sobě napsati mohl: „Stačíť mi,
když chybu za chybou odkládám a skvrny
svědomí smývám. (De vita beata c. 14.)
Proč my křesťané tak nečiníme? Nepla-
tiliž tu slovo Kristovo: „Muži ninivští
povstanou na soudu s pokolením tímto a od-
soudí je.“ (Luk. XI. 32.)

III.

Prospěch a užitek denního zpytování
rozumnému člověku snadno lze poznati.

Kdo nebe a pekla nedbá, ode dne ke dni jako nemá tvář žije a po smrti ani soudnice ani soudce se nebojí, ovšem toho nechápe. „*Lidé zlí*,“ dí Příslaví (XXVIII. 5), „*neprémýšlejí o soudu*.“ Kdo nechce následovati svatých poustevníků, jako byl Antonín, Hilarion, Emphrios a j., následuj alespoň Seneky neb Sextia neb Pythagora. Či práce stavu tvého jejich namáhavější? Tito pohané byli přesvědčeni, že denní práci prabídně skončil, kdo zpytováním svědomí ji neukončil, byli přesvědčeni, že všechny hodiny dne marně uplynuly tomu, kdož hodinku neobětoval zpytování; byli přesvědčeni, že toliko zpytováním mravy napravití a na cestě ctnosti prospívati lze. A jak krásný a prospěšný sklonek dne, který zkoumání sebe obětuješ! Jak lahodný spánek, jak lahodní snové, když duše má prozkoumala záhyby srdce a vědomí to ono napravití mi velí, to ono mi! zase schválí! Znenáhla hyne samoláaska, pýcha šíjí svou sklání, chťič, ten či onen umlká neb alespoň slábně oheň prchlivosti neb vilnosti hasne, každá nepravost pomalu se mirní, poněvadž ví, že k večeru ji povolám k soudu. Uvedu však zejména, jak velice prospívá zpytování svědomí.

1. Spánek může býti, ba příjemný, nikdy však pokojný, leč po zpytování svědomí, neboť skoro jedno jest, oheň chovati v lůně a hřích v srdci. Ten toliko spí pokojně, kdo říci smí: Bohu vzdal jsem již účet; ochoten jsem k čemukoliv On mne povolá. Nezpěčuji se déle žíti, také ale smrti nebojím se. Boha dobrého mám. Tomu tedy vše, co milerád poroučím. Pojď, spánku! potěš a občerstvi mne. Spáti budu jakoby v náručí Kristovu.

2. Jitro bude o to příjemnější, oč sporádanější byl večer předešlý. Ani utěšených ani posvátných myšlének nemůž nadíti se z rána, koho děsné a hříšné myšlenky provázely na lůžko. S Bohem ale u večer mluv, k nebesům pohlížej, jemu se poroučej: pak dojistá nebudeš z rána zlým, poněvadž již z večera dobrým býti jsi počal.

3. Nejmocnější zbraň proti kterékoli nepravosti jesti pevný, často vzbuzovaný úmysl: já se jí vystříhám. Již pak srdce čistoty své bedlivě, nejvhodněji úmysl takový vzbuzuje tehdaž, když bylo poklesky seznalo — zpytováním. Tu člověk pevně si umíní a o tom se usnes rozhodně, že budoucně se vystříhá, čeho mu již tolik-

ráte želeť bylo. Tu přísahaj, t. j. ulož si ostříhati soudu spravedlnosti Boží (Žalm 118, 106.) nikoli toho či onoho dne, nýbrž za celý život, na věky. „*Prvé, než usneš*,“ dí sv. Jan Zlatoustý (hom. 43. in c. XII. Matth.), „*otevři knihu svědomí svého a připomínej sobě hříchy své, zdaž jsi nepoklesl v slovu, v řeči, činu neb myšlení*... Budeš-li tak činiti den co den, neohroženě postavíš se před soudnou stolicí Boží.“ Tak i Pavel svatý hleděl se očistiti a napomíná i nás: „*Kdybychom sami sebe rozsuzovali, nebyli bychom souzeni*.“ (I. Kor. XI. 31.)

4. Vděčným býti Pánu Bohu velmi krásná jesti ctnost. Ne-li co hodinu, aspoň co den vzbuzuj v sobě vděčnost, neboť Pán každé chvíle dobrodiní tobě prokazuje. Není tedy mnoho, když Jemu vděčení jsme každodenně jednou, pod večer. Kdo dobrodiní si váží, vděčným býti počal, a kdo dlužníkem se vyznává, již již spláceti počal. Bůh jest nejvyšš štědrý a nedá se štědrostí přemoci; vždy novými dary nás zahrnuje, kdykoli je vděčně přijímáme. Pročež pravdu dí Sophokles: „*Milost plodí milost*; neboť důstojných diků Bohu nevzdáme, abychom nových nepřijali dobrodiní. Zápasit s námi Bůh, zbrání však nestejnou: On rozdávaje milosti, my pak díky vzdávajíce. Již pak tyto nikdy nejsou tak vřelé a srdečné, jako ony časté ač hojné. Pročež povinnost nám káže, vděčnými se prokazovati, zvláště u večer, kdežto přemýšlejíce o každém slovu a kroku svém, nejvhodněji díky vzdáti můžeme.

5. Kolik roztržek, svárů, nepřátelství mnohdy povstává za den? Všude soudů hněvů až příliš. Dokud pak oheň takového sváru v prsou tvých plápolá, bylo by velmi odvážlivé, ba záhubné, spánku se oddati. Což kdyby této noci — mnohým tak se stalo — smrt tě zastihla, kam bys se ubohý poděl? Znáš jed, který neusmrcuje náhle, nýbrž ponenáhlu, ale jistě. A takového jedu, požil jsi ty, hněvivý, svárlivý, mstivý, nezdržlivý, smilný a odcházíš na lůžko? Což nepoptáš se prvé lékaře, nevyhledáš prvé protiléku? Vyvrhni prvé jed, vyčisti svědomí své, vzbud litost, za odpuštění, lkej a pak odpočinku hledej.

6. Následek všech smrtelných hříchů jest tentýž. Vědomí jediného toliko hříchu smrtelného neoplakaného, nesmířeného **z**ne-pokojuje a děsí ustavičně člověka citel-ného a v nebezpečí smrti ovšem věčné

ho uvádí. Hle, kdyby ti někdo sebe větší poklad nabízel, ba všechno světa zboží ti snesl za to, abys jedinou jen noc prospal v patrném životě a bezpečnosti, dojista bys zamítnul všechno, jelikož za nejistý zisk nevydává se člověk v jistou záhubu. A nyní pozor! Zanedbáš-li u večer zpytovatí svědomí své, nejen nic nezískáš, ale mnoho ztrácíš: poklidu pobudeš aneb dřevního nenabudeš, výčitek neumeníš, záhuby neunikneš. Kdo však, třeba hříchem zachvácen, svědomí jak sluší u večer zpytuje, nezahyne na věky, nýbrž *„byl-li před časem smrti zachvácen, v občerstvení bude.“* (Moudr. IV., 7.).

Svědomí zpytovati jest tedy velmi pro spěšno, pročez ode mnohých na výsost schváleno. Tak n. př. píše sv. Basil, Antonín, Bernard, Bonaventura, Kassian, Ignát a m. j. Sv. Basil poručil svým učeníkům, aby denně vždy u večer svědomí své zpytovali. (Hom. I. de instit. mon.) A sv. Bernard píše: „Uč se sebe sama souditi, uč se sám na sebe před sebou žalovati, často sebe odsuzovati a nikdy bez přísného pokárání sebe nepropouštěti.“ (Lib. 2. de consid.). Daremný kupec, který vydané a stržené peníze nesčítá, zisk se ztrátou nesrovnává, škodě se nevyhýbá, výdělků si nehledí. Dobrému kupci hledíž se vyrovnati, jak Efrém Syrský (hom. 3. serm. ascet.) píše: „Den co den ráno i u večer bedlivě rozvažuj, jak se vede hospodářství tvému. Vědi u večer do ložnice srdce svého a ťaž se: Nerozhněval jsem dnes Boha v něčem? neublížil jsem dnes bratru svému? či jsem komu na cti utráhal? ... A tomu-li tak, hled' želem, vnitřní bolestí i slzami smýti takové chyby.“ O ranním zpytování píše takto: „Jak se rozední, podobně rozvažuj a ťaž se: Jak uplynula noc tato? Získal jsem cos pro nebe? či dorážely na mne bezbožné a nečisté myšlenky? A měl jsem v nich zalíbení?“ Skoro taktéž d. Dorotheus (serm. XI.): „Jakou měrou den co den máme od skvrn se očišťovati a co nejdůkladněji za ně dosti činiti, učí nás předkové a otcové naši. Vyšetřuj totiž každý u večer bedlivě a přísně, jak den právě pominulý byl strávil, a hned z rána zkoumej, jak jsi strávil noc. Pak bez odkladu vzbud' lítost a před Bohem se pokor', paklis kteréhokoliv hříchu se dopustil.“ A sv. Zlatoustec o téměř soudu dí takto: „Svědomí tvé budiž tobě knihou, v kterou každodenní zapisuj hříchy. Rozjímej v srdci a

duši své takle: Den jsme strávili, duše má; co jsme vykonali dobrého, co jsme vykonali spásitelného, co jsme spáchali zlého?“ (Hom. 2. Ps. 50.). A jinde dí: „Den co den žádej účtu od duše své. A nalezněš-li třeba myšlenky zlé, zavrhn' odtud, potresci ji, aby se už nevracela.“ (Tom. I. in Psalm.). Podobně praví sv. Bonaventura: „Zkoumej, duše má, denním zpytováním život svůj, bedlivě pozorujíc, jak jsi ku předu aneb nazpět pokročila; jaké byly mravy tvé, jaké v srdci pěstuješ náklonnosti.“ (Exerc. spir. I. c. 1.). Abych pak důkazů ze spisů svatých Otců přepřilíš nenahromadil, poněvadž již v ústech dvou neb tří svědků stojí každé slovo, (Mat. XVIII., 16.), uvedu jen sv. Ignáta ještě, který každou hodinu svědomí své zpytoval (Rybad. I. 5. vita sc. Ign. Loyol. c. 1.); sv. Františka Xaverského, který časté zpytování základem dokonalého života nazýval (Tursell. lib. 6. vitae Xav. c. 6); sv. Františka Borgiaše, jenž nepřestáváje na dvojím zpytování za den, každou hodinu svědomí své zkoumal. (Schoth. I. 4. vit. Borg. c. 4.)

A v pravdě, kdo den co den v zahrádce srdce svého pýr a bodláčí netrhá, brzy houští, býlí a nikoli zahrádku míti bude. Každý važ si slov pr. Jeremiáše, jelikož Božských: „*Ustanovil jsem tě dnes, aby vyplnil a zkalil a rozptýlil a rozmetal a stavěl a štípil.*“ (I. 10.). A neděje-li se to aspoň jednou za den, hnedle buřně se rozmnoží a býlí zuna nevyplenitelná. Vždyť „*kořeny národů pyšných usušil Bůh, a štípil pokorné z těch národů*“ (Sir. X., 18) „*a když spal Isboseth, probodše, zabili ho*“ (II. Král. IV., 7.), „*a když lidé spali, přišel nepřítel a nasek koukule.*“ (Mat. XIII., 25.). „*Přes pole člověka lenivého šel jsem a přes vinici člověka nemoudrého, a hle všechno porostlo kopřivami, a trní přikrylo vrchek jeho, a ohrada kamenná byla zbořena.*“ (Přisl. XXIV., 30. 31.) Taková jest duše člověka: zdivočí a stává se pustinou leda kopřivami porostlou, pakli ji každodenním zpytováním nečistíme a nevyplejeme. „Zanedbáš-li zahrádu, žahavka ti vzroste,“ dí Horac (Lib. I. sat. 3). Tu motykou vždycky pleniti třeba, sice brzy bodláčí se rozmnoží. Motykou či kratcem tímto je ale zpytování svědomí, které každý hřích, pokud nevzroste a nezbujní, z duše vymiti. Nestačí pak svědomí zpytovati jednou za měsíc či týden, ale den co den, jak praví sv. Bernard: „Uč se sám nad sebou vládnouti,

uč se život svůj říditi, mravy své pořádati a sebe sama souditi; uč se před sebou na sebe žalovati, často sebe odsuzovati i trestati. Avšak spravedlnost budiž soudcem, svědomí tvé budiž pak i vinníkem i žalobcem. Více tě nemiluje nikdo, nikdo tedy nebude tě upříměji souditi. Ráno požaduj účet z předešlé noci a předpiš sobě pravidla pro celý den. U večer pak ze skonávajícího dne učin počet a pro noc nastávající vše uspořádej.“ (Lib. 2. de consid.). Z takového sebe zkoumání ten budeš mít prospěch nesmírný, že soudu nebudeš se lekati posledního. „*Kdybychom sami sebe rozsuzovali, nebyli bychom souzeni.*“ (I. Kor. XI 31.) od Pána, „Jehož tím bezpečněji očekává, čím bedlivěji kdo život svůj den co den zkoumá.“ (Sv. Řehoř. Lib. 25. mor. c. 5.). (Pokračování.)

Klenovec.

Vypravuje Jan Nep. Ráž.

(Pokračování.)

Snad ještě dlouho by byl Václav se takhle kolísal mezi naději i nejistotou, kdyby byla náhoda, která častěji v životě lidském hraje důležitou úlohu, nestala se činitelkou nového obratu. Uplynul nový rok, svátek svatých tří králů a v neděli po něm byla na počest nastávajícího masopustu v Občíně hudba. Holky těšily se na ten den a každá slibovala si, jak a s kým se dnes vytančí. I naše Zuzanka se těšila vždyť pořídila jí panímáma nové šaty, které dnes směla u muziky provésti. Nové šaty pro mladé děvče jsou velkým bohatstvím a hlavně, smíli se s nimi pochlubit u muziky, kde tolik očí se po ní dívá. Zuzanka byla všecka šťastna. Šaty byly z růžové látky zhotovené. Řásná suknice byla na prostředku třikrát širokou pentli pošíta. Živůtek pak byl samé varhánky a samé pentličky, místo rukávů byly krajky a tytéž hustě kolem krku nahore shrnuty. Báby na lavici v hospodě sebou najednou hnuly jak Zuzanka vešla, až by byla vetchá lavice se prolomila. Prohlížely si ji a jedna druhé šeptala „hleďte jak si Klenovcová tu holku šatí, má Zuzka štěstí, že nemá dcery, však ona by ji to jinak nekoupila.“

Když se u nich zastavila, tu ji otáčely, aby poznaly, zdali jsou pentle celo

aneb jen polohedbávné, ale nenalezly ani nejmenší hany. Však bylo také hřích Zuzance ublížiti. Je nejhezčí děvče z celé Občiny a k tomu tak mírná a tichá, že by si ji mohly ostatní vzíti za příklad. Hudebníci spustili a šlo to skokem.

Václav byl v hospodě již, když Zuzanka s ostatními děvčaty přišla. Prohlížel si ji ale z cela s jiným pocitem. Jemu nezdála se ještě nikdy tak sličnou, jakou byla dnes, a ku podivu, že tak krásnou byla, to matka jeho sama způsobila pořídívši ji nové a tak hezké šaty. Díval se upřeně na ni, ale Zuzanka ani oči k němu nepozvedla, jako by ho tam nebylo aneb jako by ho ani neznala. Arci, což ji po něm — on selský synek a ona jen pouhá chudá děvčečka. Tak myslil Václav. Kdyby byl ale mohl se podívat do nitra Zuzančina, byl by tam četl, jak ona nedůvěřivě se po něm dívá a jak nelíbí se jí z přítomných jinochů nikdo tak jako on. Ale kam myslí. Smáčkla honem živůtek tam na té straně, kde srdečko ji začalo nějak mocněji tlouci a než se ohlídl, byl tu mladík, aby ji vyzval k tanci.

Tak myslila Zuzanka, ale zcela jinak myslil Václav. Nespustil oči ani na okamžik s ní a stopoval Zuzanku i jejího tanečníka stále svým zrakem, až ustali. Mladík postavil Zuzanku a chtěl začít s ní rozhovor. Zuzanka se neoslýchala, bavilo ji to, když někdo neznámý ji oslovil. Dívala se upřeně v jeho tvář a odpovídala usmívajíc se na nevinné otázky jeho. Jak nevinné vše bylo, přece postačilo to, by doutnající vášeň Václavova tím pobouřena byla. Jemu zdálo se, že v nitru jeho doutná malý oharek, který náhlým větrem rozmýchán vzvednul se v mohutný žár a ten že ho umorí. Stiskl si dmoucí prsa a skokem ocitl se vedle Zuzanky. Zuzanka spatřivši ho tak podivně zčervenalého zalekla se a berouc ho za ruku tázala se soucitně: „Václave, tobě něco je viď?“

„Ty se ještě můžeš ptáti“ — odsekl Václav a vytáhl ruku z ruky její.

Zuzanka se zarazila a umkla. Muzikanti spustili skočnou a mladík hotovil se vzít znova Zuzanku k tanci. Václav však ho odstrčil a ani se jí neptaje zavádl ji do kola. Zuzance bylo pojednou celé chování Václavovo podivné. Tušila cosi, a zase bála se doznati.

Václav jí ale z ruky nepustil, vzal ji kolem pasu a šel s ní prostředkem síně na všechny strany se vítězně ohlížeje. Co

se Václav takhle radostí opojen procházel, počaly již babice po lavici strkati hlavy dohromady a hnedle to šlo unisono „ta si na ní dochovala, tak to bývá, teď ji ještě syna přiláká, inu zvrhla se po námě, ta také nechtěla do podruží — aby to hospodyně viděla, tu rani mrtvice, až to uslyší, škoda toho hochu, také mohl hleděti jinak“ — druhé zase štěbetaly „ale ještě ji nevede, věřte mužským, však on mu tatík dá, až to uslyší, to se dozvíte.“

Se Zuzankou šla celá světnice kolem. Rděla se jak pivoňka a nemohla oči pozvednouti. Vědělať předobře, že je předmětem rozhovoru a to ji rmoutilo. Tolik síly ale neměla, aby se Václavu vyrvala a utekla, kam by ji oči nesly. Bylo ji nevolno dříve, bylo ji horko neshesitelné, když Václav zastaviv u muzikantů hodil dvacetník do cimbalu a poručil solo. Muzikanti jako na povel vstali a čekali, jakou Václav zanotuje aby mu ji zahráli.

(Pokračování.)

D O P I S.

Z Dolní Krupé,

(Konferenční schůze)

Dne 14. září b. r. sjelo se v Pohledí u Ném. Brodu 14 členů duchovenstva vikariálního k pastorální poradě. Z cizího vikariátu přítomen byl pan farář Eduard Dobrušský. Ném.-brodský důstp. děkan A. Vančura, omluvil nepřítomnost svou ochuravostí svého kaplana p. V. Dvořáčka; libickému p. far. A. Holubovi bránilo dostaviti se Requiem a modletského beneficiata p. Al. Cháloupku zdržela kopulační funkce. — Porada započata předepsanou modlitbou, srdečným proslovem vd. kons. rady a bisk. vik. p. Vincence Novotného. Napotom předčítal za ochuravělého pana V. Dvořáčka, kaplan dolnokrupský p. Kar. Kotrbelec zaslané vypracování o 1. otázce: Která themata měl by kazatel voliti, aby zadosť učinil slovům: *Omnis scriba doctus in regno coelorum similis et homini patri familias, qui profert de thesauro suo nova et vetera?* V sobě velmi dokonale vypracování uchýlivši se poněkud od předloženého thematu dává radu, jak by kazatel vésti si měl, aby úspěchu dosáhl. V následním rozhovoru vysvětleno ono „nova et vetera“ v ten smysl, že třeba mimo

Starý a Nový Zákon dbáti více než posud řeči sv. Otců (vetera) a ovšem, co kde dobrého i z nových kazatelů vybírat, ale s přiměřenou opatrností, jelikož přemnohá z nových kázání málká bývají. Otázku druhou: které důvody nasvědčují a které odporují tomu, aby děti při sv. zpovědi své hříchy ze psaného listku čtly, a který způsob se více zamlouvá? zodpovídal d. p. farář skuhrovský Ant. Herout; způsobem dialogickým předváděje důkazy pro et contra přichází k tomu výslednému úsudku, že pravidelné užívání psaných listků schvalovati nelze. Souhlasili také všickni přítomní, ač jednotlivé výjimky připouštějí. Pan předseda přidává potom radu, jakým způsobem ve škole s dětmi svědomí zpytovat radno, aby hříchy jednotlivé snáze v paměti podržely; přimlouvá také, aby nebylo zapomináno otázky: jak často při těžkém hříchu Dále dává návod, kterak si počínati při zakládání zbožných nadací a upozorňuje, že i legaty na mše sv. podrobeny jsou percentuálnímu poplatku; uvádí na paměť minister. nařízení o zapisování zemřelých evangeliků pohřbených na katolickém hřbitovu; obrací pozornost k důkladnému článku Skočdopolovu v Časop. katol. duchovenstva r. 1884 čís. 7. pojednávajícím o dítkách bezkonfesijských rodičů, z kteréhož jasně na jevo jdou mnohé a příkře sobě odporující protivy konfessionálních zákonů a k nim přiléhajících nařízení; podotýká jedině správného legitimování nemanželských dětí a přechází k závažnému thematu o úpravě kněžské kongny. Živá rozprava rozředla se najmě o návrzích kongruového výboru na říšské radě a všickni shodují se v tom jednomyslně, že v návrzích oněch ukryto nemalé nebezpečení pro beneficiaty; i vysloveno přání, aby návrhy tyto raději nikdy ani zákonem se nastaly. Vdp. vik. doporučuje k bedlivému čtení výborné dílo Martiniho „Von der Congruafrage“ a navrhuje, aby dotaz byl učiněn k nejd. bisk. konsistori, zdalíž při nastávajících přiznáních fassovních mají také praekaerní věci přiznávány býti. — Posléze ujednáno, aby budoucího r. byla pastorální konference ve Skuhrově a schůze ukončena o 12 h. odpo. obvyklými modlitbami. Po schůzi bavilo se přítomné duchovenstvo, rozmnožené dostavivším se ještě dp. farářem šlapanovským p. Al. Pintem, jinými rozličnými otázkami.

Karel K.

KRONIKA.

Z Prahy. Okružní list Svatého Otce Lva XIII. (O modlitbě růžence v říjnu 1884). V minulém roce nařídili jsme, svoji encyklikou, aby ve všech dílech katolického světa po celý měsíc říjen vzývána byla modlitbou růžence přelátná Matka Boží, by vyprosila s nebes pomoc utlačené Církvi. Vyhověli jsme tím jak Svému vlastnímu puzení, tak i příkladu Svých předchůdců, kteří vždy v nejtěžších protivenstvích Církve se zvýšenou horlivostí účiště brali k nejblahoslavenější Panně, za pomoc Ji co nejvrouceněji prosíce. Onomu nařízení našemu vyhověno bylo všude s takou ochotou a jednomyslností, že dokázána tím velká horlivost křesťanského lidu pro náboženství a pobožnost i mocná důvěra jeho v ochranu nejblahoslavenější Panny Marie. Toto zřejmé osvědčení zbožnosti a víry bylo Nám uprostřed četných útrap a protivenství, jež Nás tísní, nemalou útěchou, ono Nám dodalo i nové zmužilosti ku snášení ještě větších útrap, kdyby se tak Bohu zalíbilo. Neboť v pravdě, dokud duch modlitby vyliť setrvá nad domem Davidovým a obyvateli Jerusalema, možno nám kojiti se jistou nadějí, že se Bůh konečně smiluje nad osudem Svě Církve a vyslyší prosby všech, kteří se k Němu obrací pomocí Oné, již On k udílení milosti nebeských ustanovil. Napřed uvedené důvody, které Nás roku minulého pohnuly ku povzbuzení všeobecné zbožnosti, dosud v platnosti zůstávají. Pročež, považovali jsme za Svoji povinnost, i v tomto roce napomenouti křesťanské národy, by si horlivým pokračováním modlitby růžencové zasloužili mocné ochrany Matky Boží. Neboť jelikož nepřítel křesťanského jména s takou zarputilostí pokračují ve svých zhoubných úmyslech, nesmí i vytrvalost jeho obranců býti menší a to tím více, ana pomoc nebes a Bohem Nám darované milosti bývají z pravidla ovocem Naší vytrvalosti. Připomeňme si jen příkladu velké Judity, kteráž jsouc jako předobrazem nejsvětější Panny držela na uzdě bláhovou netrpělivost židův, kteří chtěli dle své libosti ustanoviti den záchrany své vlasti. Vezměme si i příklad apoštolův za vzor, kteří zaslíbený jim dar Ducha sv. očekávali trvajíce jednomyslně na modlitbách ve společnosti Marie, Matky Kristovy. I nyní jedná se o velice obtížnou

a důležitou záležitost: o pokoření starého a lstivého nepřítele v hrdé baště jeho moci; o znovudobytí svobody sv. Církve a její vrchní hlavy; o obhájení ochranných prostředků, na nichž spočívá bezpečnost a blaho lidské společnosti. Pročež musí se v nynějších smutných dobách Církve pečovati o horlivé, zbožné a zvykem posvěcené vykonávání modlitby růžencové a to tím více, jelikož modlitby tyto jsou tak složeny, že dle pořádku obsahují veškerá tajemství naší víry a právě tím hodí se u vysoké míře ku zvýšení ducha pobožnosti. Jelikož pak se již blíží měsíc říjen, v němž celý katolický svět světi slavnost růžencovou, ustanovili jsme obnoviti letos nařízení loňského roku vydaná. Proto ustanovujeme a nařizujeme: Od prvního dne měsíce října až do druhého dne listopadu konána budiž ve všech farních chrámech jakož i nejsvětější Matce Boží zasvěcených veřejných kaplích neb jiných domech Božích, dle rozhodnutí biskupa každé diecése každodenně modlitba nejméně pět desátek růžence i s loretaňskou litaní. Bude-li se pobožnost ráno konati, nechť slouží se mezi modlitbou mše svatá, odpoledne nechť se vystaví Nejsvětější Svátost a věřícím se udělí požehnání. Rovněž přejem: Sobě, by růžencová bratrstva, kde to světské zákony dovolují, odbývala veřejné náboženské průvody. Aby však křesťanské zbožnosti otevřeny byly nebeské poklady Církve, obnovujeme veškeré Nami loňského roku propůjčené odpustky. Povolujeme tudíž všem, kdož v určené dny přítomni budou veřejným modlitbám růžencovým a na Náš úmysl se modliti budou, jakož i těm, kterým podstatný důvod zabraňuje ustanovením těmto zadost učiniti, kteří se však modliti budou v soukromí, pokaždé odpustky 7 roků a 7 quadragen. Těm pak, kteří v naznačeném čase nejméně desetkrátě buď veřejně v kostele nebo z podstatných důvodů doma zadosti učini tomtu ustanovení a po platné zpovědi ku stola Páně přistoupí, z pokladu církve propůjčujeme úplné odpustky církevní. Tyto úplné odpustky povolujeme i těm, kteří buď při samotné slavnosti růžencové aneb v její oktávu přijmou svátost sv. pokání i nejsv. Svátost oltářní a na Náš úmysl se pomodlí v kterémkoli chrámu k Bohu a jeho nejsvětější Matce. Konečně oněm, kteří žijí na venkově a pro polní práce, které zejména v říjnu se odbývají,

nemohou zadostí učiniti těmto ustanovením, povolujeme, že mohou všeho toho, co pro měsíc říjen ustanoveno jest účastným se státi se svolením jich biskupů i v listopadu neb prosinci.

— Za příčinou tohoto okružního listu ráčil J. Emin. nejd. p. kard. naříditi: 1. Aby duchovní správcové, jakmile okružník byli obdrželi, v neděli nejprve příští jej s kazatelny lidu věřícímu sdělili a dle potřeby vysvětlili; 2. počínaje týmž dnem nedělním budiž až do 2. listopadu (výlučně) ve všech farních chrámech každodenně konána modlitba aspoň 5 desátků sv. růžence s litaními Loretánskými a sice: a) o nedělích a svátku Všech Svatých při odpoledních službách Božích; b) ve všední dny buď při mši svaté aneb při odpoledních službách Božích, kdekoli je konati jest obyčej. Konali se však pobožnost tato mimo mši svatou, budiž konána před vystavenou velebnou Svátostí a požehnáním zakončena. 3. Táž pobožnost budiž také pokud možno ve všech chrámech blahosl. Marii Paně zasvěcených konána. 4. Podle znění okružníku sv. Otce vyzývají se všickni, kdož nemohou se pobožnosti této účastniti v kostele, aby ji alespoň doma vykonali. 5. Důstojní správcové duchovní použijtež této příležitosti k tomu, aby pobožnost sv. růžence všude šířili a odpo-ručovali.

— **Generální visitace ve vikariatu Žlutickém.** J. Emin. nejd. p. kardinál přibude dne 6. října večer přes Lubenec do Buchova. V úterý (7. října) bude v *Buchově* v 9 hodin kázání, mše sv., biřmování pro Buchovské a *Brzdecké*; odpol. růženec, litanie a požehnání. Ve středu (8. října) v *Buchově* v 9 hodin kázání, mše sv. biřmování pro *Zelmanovské*, *Kozlovské* a *Oudrčské*, odpoledne růženec, litanie a požehnání. Ve čtvrtek (9. října) totéž v *Lukách* pro *Lukovské* a *Radošovické*. V pátek (10. října) svobodný den ve *Váleči*. Ráno mše sv., odpol. růženec, litanie a požehnání. V sobotu (11. října) v *Lubenci* v 8 hod. kázání, mše sv. a biřmování pro *Libinské* a *Týsovské*. Odpol. růženec, litanie a požehnání. V neděli (12. října) ve *Váleči* v 9 hodin kázání, mše sv., biřmování pro *Válečské*; odpol. růženec, litanie a požehnání. V pondělí (13. října) ve *Váleči* v 9 hodin mše sv., kázání a biřmování pro *Lohotinské* a *Nahořetické*. Odpol. růženec, litanie a požehnání. V úterý (14. října) v *Chýži* v 9 hod. kázání, mše sv., biřmo-

vání; odpol. růženec, litanie a požehnání. Ve středu (15. října) v *Žlutici* v 9 hodin kázání, mše sv. biřmování; odp. růženec, litanie a požehnání. Ve čtvrtek (16. října) v *Žlutici* v 9 hodin kázání, mše sv., biřmování pro *Močidlec*, *Marianské Stoky* a farnost *Kobylskou*; odpol. růženec, litanie a požehnání. V pátek (17. října) svobodný den v *Žlutici*; mše sv., odpoledne růženec, litanie a požehnání. V sobotu (18. října) v *Štědré* v 9 hod. kázání, mše sv., biřmování pro *Komarovské* a *Brložecké*, odpol. růženec, litanie a požehnání. V neděli (19. října) v *Štědré* v 9 hodin kázání, mše sv., biřmování osadníků *Štěderských*; odpoledne růženec, litanie a požehnání. V pondělí (20. října) odjezd do Prahy. — Noclehem na této apoštolské cestě bude J. Emin. 7. a 8. října v *Buchově*, od 9.—13. ve *Váleči*, od 14.—17. v *Žlutici*, od 17.—20. v *Štědré*.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 6. října v *Loretě* na *Hraděanech*, od 7.—11. t. m. u *Matky Boží* v *Týně* a od 12.—16. října u sv. *Štěpána*.

— **Biřmovanců** ve vikariatu **Rokycanském** bylo 11.905 a sice v *Radnicích* 1120, v *Lohovicích*; domácích, *Rešohlavských* a *Zvikoveckých* 768, ve *Stupně* 1388, ve *Voseku* 702, v *Rokycanech* 1301, v *Dejšíně* 996, v *Mirošově* 1304, v *Skorici* 692, v *Stahlavech* 362, v *Chválenicích* domácích, *Štěnovických* a *Prusinských* 1362, v *Spáleném Poříčí* domácích a *Těnovických* 875, z *Mešna* a *Mitrovic* 608, v *Čížkově* 427.

— **Biřmovanců** ve vikariatu **Královickém** bylo 5314 a sice v *Plasích* domácích, *Voborských* a *Žebnických* 1023, v *Bělé Bělských* a *Krašovických* 744, v *Královicích* domácích a *Podvorovských* 948, v *Kozojedech* domácích a *Liblinských* 458, v *Manetině* domácích, *Lukovských*, *Křečovských* a *Stradištských* 1101, v *Nečetině* domácích a *Chrašských* 720, v *Rabensteině* 320.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v měsíci září 94. chudé křestany v Praze; totiž z obecné nemocnice 35, ze zemského blázince 17, ze zemské porodnice 3, z nemocnice *Milosrdných bratří* 4, z nemocnice *Milosrdných sester* 30 a z umrlčích kaplí 5; celkem letos již 901. osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Ašu, *Žlutici*, *Chebu*, *Stodech*, *Pané* a občanské záložně v *Kladně*.

— **Úmrtí.** V ústavu šlechticů zemřela dne 2. října t. r. v noci *Ludovika hrab. Kolovrat-Krakovská*, děkanka téhož ústavu, známa pro svou zbožnost a lidumilnost. Slavný pohřeb konal se dne 4. října o 3/4 11. dopol. Mrtvola byla v domácí kapli vysvěcena a po té do Týnce u Klatov do rodinné hrobky odvezena. V Karlových Varech zesnula dama téhož ústavu *Augusta hrab. Bredova*.

Literární oznamovatel.

— Urbánkova knihovna pro lid vykazuje ve svazku VI. povídky: „*Ruka Prozkřelenosti Boží*“, napsal Frant. Waligorski, a „*Važ si dědictví otcův*“, napsal Romuald Starkl. Cena každého seš. 30 kr. Ve svazku VII. jest povídka „*Horany a Dolany*“, kterou vydělal dle zásad vyslov. Samuelem Smilesem Karel Tuček, řídící učitel ve Štáhlavech.

— Urbánkova bibliot. paedagogická dosp. k svazku 110. V tomto se vykazuje pod názvem „*Škola obecná*“, obraz rozvoje našeho obecného školství v roce 1883, jak se jeví v ustanoveních zákonitých, ve školské statistice a literatuře i ve spolkovém životě učitelstva českoslovanského.

— V témž činném kněhupectví vydán též „*Kalendář professorů*“, který výtečně poslouží všem učitelům při středních školách. Vydělal jej prof. Jos. Grim.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Nep. *Kovářovic*, býv. prvofar. v Podole, na odpoč. na Smíchově, 30. září 1884, (nar. v Praze 29. dubna 1815, vysv. 29. července 1838);
vdp. Ant. *Burka*, děkan Karlsteinský, kn. arc. kons. rada, jub. kněz a čl. CCC, 1. října 1884, (nar. v Hudlicích 7. září 1803, vysv. 20. srpna 1827.) Slavný pohřeb zesnulého konal se dne 4. října. Průvod vedl za četné assistance vys. důst. p. gener. vikář Ant. Hora.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ludv. *Sommer*, čest. kanov., bisk. vikář,

konsist. rada, os. děkan a far. v Údlici (Eidlitz), 2. září 1884.

Ustanovení jsou:

- p. Hyn. *Grumptmann*, far. v Boleboři (Güntersdorf), za správce vik. úřadu v střidn. Chomutovském;
p. Křišť. *Kachler*, arciděk. v Polici, za tajem. vik. v střidn. Českolipském;
p. Ant. *Hoffmann*, řídící škol a okr. školdozorce v Liberci, za arciděkana tamže;
p. Jos. *Javůrek*, far. v Tisé, za far. v Klapém;
p. Adolf *Malley*, far. v Podbořanech (Podersanka), za far. v Turči;
p. Jos. *Rejzek*, kapl. v Údlici, za admin. tamže.

Uprázdňená místa:

Tísá, fara patr. nábož. matice;
Údlice, fara patr. stud. fond;
Podhořany (Podersanka), fara patr. p. hrab. Jarom. Czernína z Chudenic.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Křivohlávek*, děk. a far. Zahrádecký na odpoč. v Kyšperku, 29. září 1884, (nar. v Bystrci 27. června 1802, vysv. 25. července 1833.)

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Matouš*, far. v Hronové, jmen. vikar. sekretářem.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Němeček*, far. Rtyňský, za děkana v Náchodě;
p. Frant. *Kazda*, zám. kapl. v Náchodě, za far. ve Chvalkovicích;
p. Frant. *Vodehnal*, koop. Kuklenský, za kapl. v Činěvsi;
p. Ant. *Bartoš*, koop. Richmburský, za II. kapl. v Skutči;
p. Vil. *Sladomel*, neom., za koop. v Richmburku;
p. Jan *Rameš*, neom., za kapl. v Chotusicích.

Uprázdňené místo:

Rtyň, fara patron. kníž. Schaumburg-Lippe, od 30. září 1884.

 Velebnému duchovenstvu. Kdo získá pro Dědictví Maličkých v Hradci Králové buď dítě nebo školu, a nemá stipendii, nechť nového úda patřičně ohlásí, načež mešní intence, a sice za dítě 4 a za školu nebo rod 10 k persolvování přikázány budou, dokud zásoba takových stipendii stačí.

Vydává se
., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

K á z a n í na den věrných dušiček.

Podává Alojs Dostál.

„Přichází hodina, v kterouž
všicci, kteří v hrobích jsou,
uslyší hlas Syna Božího.

Jan 5, 28.

Církev bojující, církev trpící a církev oslavená podobají se mohutnému stromu, jehož koruna daleko široko prostírá větve kryté zelení listovou, modří a červení květů, obalené většími menšími ratolestmi; církve ty podobny jsou stromu s mohutným pnem, korou tlustou pokrytým, podobají se stromu, jehož kořeny hluboko zapuštěny do země a daleko rozvětveny do polí. A proč jsem přirovnal církev stromu mohutnému? Poněvadž vám dr. posluchači, chci povědět, co to je *obcování svatých*. Větve s květy bělavými jsou andělé a sv. panicové, ratolesti s květy červenými jsou mučedníci a skvěty modrými jsou zástupy kajicníků — slovem koruna stromu onoho je církev v nebi *oslavená*. Peň s větvemi daleko široko se prostírajícími jsou věřící — církev *bojující*, jež vyznavače své po veškerém čítá světě a v jednotu jako onen peň větve spojuje. Kořeny hluboko zapuštěné jsou duše v očistci — jsou církev *trpící*. Nyní snad porozumíte, řeknu-li vám slovy katechismu: *Obcování svatých jsou všicci věřící s nejvyšší hlavou Ježíšem Kristem v duchovním spojení jako údové jednoho těla*.

Kořeny, pnem a větvemi prochází *šťáva*, jež strom živí a obcováním svatých procházejí *zásluhy Kristovy*, jichž všicci údové stávají se účastnými, dokud pně trvají;

tak jakoby uschla větev anebo kořen, jakmile by se od pně stromového odtrhly.

Dnes obrátíme zřetel svůj k církvi trpící, duším v očistci. Chci vás vésti na hřbitov, na žaloviště obecné, chci vás vésti na hroby, z nichž zaznívají hlasy s trpícím Jobem: „*Smilujte se nad námi, smilujte se nad námi, aspoň vy přátelé naši*.“ A odpovídáme na stezky ony zbožným povzdechem: „*A duše všech věrných zemřelých pro milosrdenství boží ať odpočívají v pokoji*.“ A církev — starostlivá máti napomíná nás slovy pisma sv.: *Na dušičky vzpomínejte, z očistce jim pomáhejte, budou na vás vzpomínat, až budete umírat*.“

Dnes v den památky věrných duší v očistci navštěvujeme hroby svých miláčků a známých, i chci vám ukázati v dnešní řeči své, čemu bychom se mohli z hrobů přiučiti, o čemž . . .

V den všech věrných dušiček spěcháváme na hřbitovy, kde miláči naši dřímají tvrdý sen. Kdo by vkroče na posvátnou půdu tu, nebyl vzrušen do té duše, koho by na hřbitově neovanul dech, prochlívající útroby našimi? Nade vraty hřbitovními čteme nápisy rozličného druhu: „*Kým jste vy, byli jsme my; a kým jsme my, budete i vy*.“ — „*Mně včera a tobě dnes*.“ — „*Odpočinutí lehké dej všem zemřelým, o Pane!*“ Slova ta příliš významna, než a bychom jim neporozuměli beze všeho výkladu. Na hřbitovech stojíme na hrobech svých otců, na kostech svých předků, na hřbitovech — v říši mrtvých — hlásá nám každá hrouda, každá bylina, každá tu a tam pohrozená kost, že jsme lidé — *smrtelní*, že těla naše dotknutá dechem smrti rozpadnou se v prach a popel. Chcete, bych vám vyličil několik nebo-

štiků, dokud živi jsouce po zemi chodili, plnému se těšili zdraví?

Tamo v plotu pod smuteční sosnou dva hroby malé, pusté, sesypané. V jednom *dědeček*, v druhém věrná družka jeho. Požívali plnou měrou radosti na sklonku života svého. Těšili se z dětí a vnoučat svých, žijíce spokojeně na výměnku a zdálo se, že smrt na ně zapoměla. Ale přišla přece — klesl ve hrob stařec, ná sledovala ho záhy babička. A dnes na hrobech jejich klečí syn, dcera, vnukové, vnučky a vysílají za dobré duše do nebes vroucí modlitby: „Odpocinutí lehké dej vám, stařesiny, Pan!“

Nedaleko *malý růvek* posetý zvadlými květy. U hlavy stojí kamenný anděl, se svící shaslou v ruce. Kdo odpocívá pod rovem tím jako pod květnatým příkrovem? Malou přinesli sem před rokem rakev, hojně smáčenou slzami. Provázela ji řada družiček v bělavých šatech a s věnečky ve zlatých vlasech. Za rakví jako stín plížila se matka. Oči červený pláčem, tvář bleďa a ruce křečovitě sepytý na prsou: „Květ života mého vyrvala jsi mi neuprosná smrti. Anděl zemřel mi v mateřské náruči. Radost uhasla mi jediná.“ Tak nařikala. — A dnes stojí opět nad rovem. Rozžala řadu svíček ve trávě. Osten bolu dosud neotupen, žal dosud neudušen. „Spi klidně, drahá dušinko!“ šepotají ústa opuštěné matere.

Nad rovem povýšeným sklání se několik dívek. Pochovaly zde *družku* milou v květu mládí. Již si pěstovala rozmarinu na věnec svatební. Ale uvadla jako tráva, jako květina utlá mrazem ledovým a věnec svatební proměněn náhle u věnec hrobový. Přítelkyně položily ji věnec z podzimních květů na rov a na stužku bílou vyšily nápis černý: „Dnes mně, zítřka tobě.“

A jako nade hrobem *družky* milené klečí přítelkyně, tak stojí několik *jinochů* podál s hlavami svislými na prsa, se vzdechem v hrdle a slzou v oku. „Ještě nedávno jsi byl krev a mléko, každým údem bujela síla, lice jedna červeň, prsa jako klenba, jež mohla půl věku odolati všem přivalům a bouřím a dnes? „Odpocívej v pokoji, druhu mileny a světlo věčné svěť tobě! Jako tamo zlomeňa lilie, tak zde zničena růže a povalena k zemi.“

Ještě obrazů dojemných, srdcebolných málo? Kdo to klečí tamto u zdi a zakrývá si obličej oběma rukama? Odkud to ste-

nání, jež bodá srdce naše? To *muž* opuštěný svoji věrnou chotí. Nedlouho žili pospolu, nedlouho trval klidný, tichý, pospolitý život. Neuprosná smrt přišla, zaklepala a oběť klesla pod kosou její. Dnes přišel se muž vyplakat na rov milené manželky.

Ještě jedna skupina. Nerad se dotýkám bolu jejího. Jen pohled na ni a duše nám trne, slzy derou se z očí. Ani neviděti rovu, obklopila jej celá rodina. U hlavy matka-*vdova* a kolem děti-sirotci. „Tatičku milý, ty jsi nás opustil, ty jsi nás zanechal na světě a uložil jsi hlavu k věčnému odpocínku. Muži, co jsem vytrpěla s dětmi, kolik protivenství se na mne přihnulo od té doby, co jsi nás opustil.“

A na jiném rově děti bez otce, bez matky *sirotci* v plném slova smyslu. A všem těm navštěvovatelům hřbitova mluví hroby zřejmě a jasně: *Dnes mně a zítřka tobě!* Jaro života našeho prchá, po létě přiblíží se jeseň a podzim — staroba hrobu nejbliže. A kolik nás ani se nedočká konce jara, kolik nás nedožije léta a kolik jich klesá na prahu chmurné jeseň? Dříve než se nadějeme, přikvačí smrt; nebo veliké tělo jen jako polní tráva dle slov pisma sv. „Ať dítě v plénkách, ať jinoch, dívka v plném květu síly a mladosti, ať muž, učiněná síla a bujarost, ať stařec o berli, všicki na hrobech nebožtíků čteme zřejmé písmo: „*Kým jste vy, byli jsme my; a kým jsme my, budete i vy.*“

Ještě jednou přihledněme, draží, ke hrobům na hřbitovech! Ói to rov chudý, opuštěný, hned u dveří v koutě v zapomenutí? Některý starší pamětník nám bude vypravovati, jakým byl nebožtík, vlastník onoho prostého rovu, *boháčem*. Odíval se v kment, zlato na sebe věšel, obýval v paláci a hodoval za bohatými stoly. Neznal nouze, žil v přepychu. A co mu zbylo ze všeho toho? V co proměnil kment, zlato, palác? V rubáš bílý a rakev černou. Draží přátelé, co pak si vezmeme s sebou do hrobu. byť bychom byli boháči, žili v rozkoších a jmění počítali do milionů? Rubáš a rakev.

Nedaleko hrobu *boháčova* rov sesutý, travou porostlý. Snad věnec vavřínový u hlavy nebo na náhrobku. Čteme nápis: „*Muž slovatný, učený, ctěný*...“ V hrobě odpocívá hlava, jejíhož ducha nemohl spjati veškeren vesmír, jejíž duch prolétal zemi v nejhlubších základech v nejtemnějších odstínech. jejíž duch vznášel se ku hvězdám.

A toho ducha schránu tělesnou ob-
sáhlo několik prken a ještě zbylo místa
z dostatek. Slavně byl pohřben, noviny
přinášely dlouhé články o smrti muže, o
vlast a národ velezasloužilého, slza za
slzou kanula na hrobě jeho, ale ze vši té
slávy nevzal s sebou na věčnost ani nej-
menšího zrnka.

Jinoch anebo bujará dívka kráčeli vesele
světem, douškem plným požívali rozkoši
a nadáli se, že ještě zde pobudou. Snad
šperky zdobily tělo, mnoho chvil denně
věnováno úpravě a se zalíbením spočívalo
oko na lepě postavě. Než ejhle, patřte na
zelený rov! Lesk a sláva vybledly na
dobro a tělo bujaré dáno na pospas červům
a hnilobě. Ten neb onen za živa měrou
vrchovatou, krmil je lahůdkami, ošetřoval
úzkostlivě, okrášloval, ozdoboval a dnes?
Dnes to tělo jeho hrstkou popelu. A v po-
pelu tom i zlatý prstének, jímž okrášlena
byla ruka nebožtíkova. Věčnost nechce
ani toho nejmenšího.

A co pak si tedy neseme na věčnost?
Pranic? To, na čem za živa si nejméně
zakládáme. Písmo sv. dí: „*Toliko to, co jste
dobrého učinili, tož zůstane vám.*“ A to jsou
dobří skutkové, ctnost a spravedlnost.“ Žádná
sláva, jmění, bohatství, krása, nic tako-
vého neprovází nás k bráně věčnosti; ale
dobří skutkové naši zváženi budou na
váhách spravedlnosti. Sláva světa tohoto
provází nás ke hrobu, tam se rozpadává
a zaniká.

Čemu nás ještě učí pohled na hrob,
na hřbitov? Dva bratři po celý život ho-
řeli proti sobě záští největší. Kde mohli,
škodili si; kde bylo lze, podvraceli jeden
druhého práce a snahy. Dva *sousedé* ne-
vražili na sebe, vysokým plotem ohradili
své pozemky a ještě nebylo pokoje. Na
smrt se hněvali a smíření žádného. Děti
zanevřeli na rodiče, hospodář na výměníka,
sluha na pána. A hle, zde na hřbitově
sloučila je všechny jedna studená země, jeden
temný hrob. Na světě hledali všicki darmo
pokoje a míru, a zde našli obě.

Co se člověk na světě nastará, *napra-
cuje*. Není oddechu ve dne v noci. Boj o
život krutý, nedá spáti, nedá založiti ruce
v klín. Práce namáhavá jakoby jediným
byla udělem. Ani na stará kolena nesnáto
břímě ono s beder nachýlených. Bude
věčně trvati ona neúmorná práce? Nikoliv.
V hrobě nalezneme dlouho kýžený *pokoj*,
dlouho žádaný odpočinek. Ruce složený
křížem, bedra podeprěna o podušku a oko,

jež se tolik nastaralo, zatlačeno na věky.
Čeho nám nikdo nemohl dáti, toho se nám
dostane v hrobě, na věčnosti. Tam bude
pokoj, tam budou odpočívati údy naše a
žádné břímě, žádné jho nenachýlí beder
našich.

V hrobě mizí všeliká *choroba*, všeliká
nemoc. Těla, jež se vlekla na světě často
s bolnými údy, těla nemocná, chorobná,
odpočinou stejně vedle těla bujarého jino-
cha. V hrobě nebude bolesti, nebude
nářku, nebude pláče. Víko rakve zavře
vše, přetrhne všechny svazky naše se svě-
tem tímto. V hrobech neduživci naleznou
— ulehčení.

Dnes viděti na rovech rodičů opuštěné
děti, na rovech přátel bratry a sestry, na
hrobech mužů manželky a rovech dětí dě-
dečky, na hrobech mužů vysoce postave-
ných ctitele. Všichni jsou rozlitostněni,
všem slzy kanou s očí. Hrob jedině sloučí
vás s těmi, pro něž pláčete. Všichni ulo-
žíme jeden dříve, druhý později hlavu
k věčnému odpočinku a na věčnosti
sejdeme se s těmi, kteří nás předešli. Hrob
spojí, co byl rozdvojil.

A jak volají na nás z hrobů nebožtíci
a duše jejich z věčnosti? „*Slitujte se nad
námi, slitujte se nad námi; alespoň vy přátelé
naši!*“ Čím se můžeme zavděčiti duším,
tak úpěnlivě nás prosícím? Modlitbou, do-
brými skutky a obětmi mše svaté, nebo
„*svaté a spasitelné jest za mrtvé se modliti,
aby od hříchů sprostěni byli,*“ čteme v písmě
písem. Drazí přátelé, nebojme se tak po-
chmurných sice hřbitovů, spěchejme často
a rádi na rovy miláčků svých. Čteme
zřejmé písmo na rovech: „*Dnes mně, zítra
tobě*“, přejme duším lehkého odpočinutí,
modleme se za ně, užívejme věrně prostřed-
ků, jež nám Bůh podává, bychom jimi
dušičkám pomáhali do slávy nebeské!

Na mysl mi připadá stará česká píseň
za duše zemřelých. Znáte ji všichni. Plňte
skutkem co zpíváte:

„Na dušičky vzpomínejme:
z očistce jim pomáhejme,
budou na nás vzpomínat,
až budeme umírat.“

Amen.

Povaha náboženství v Americe.

(Dokončení.)

Chtěli jsme všeobecné smýšlení náboženské a křesťanské národa amerického naznačiti. Smýšlení toto jest zcela rozdílné od smýšlení tam panujících sekt. Sekty, vzdor ohromnému počtu stoupenců, jsou pouze menšinou v shromáždění zemském. Jako novinářstvo, tak i mínění veřejné nesympatizuje se sektami. Velké množství sekt zatemňuje pravou mysl onoho lidu a činí ho velmi často směšným. Každý jest tu svobodnější, každý poznává povinnost mocné mravní vážnosti; snaha v Americe nečeli ku svobodě, kterou každý má, nýbrž ku vážnosti, jejíž důležitost každý poznává. Jest tu větší svoboda v řeči i v činu, než kdekoli jinde. Více se tu uznává nutnost náboženského zákona, který omezuje a řídí svědomí. Ale kde naleztí takovou podporu, kde základ u prostřed viru tolika vyznání, která se každým dnem množí, a s nevyvratnou jistotou stvrzují, co den po té s rovným přesvědčením upírají? Tyto nepřetržené vývoje otrásají každým dnem protestantismem. Vůči této měnivosti učení zdvihá se a září velebná budova katolická, postavená na starých a nevyvratelných základech, skvějící se jednotou a jarostí, majíc v čele slunce svatosti, jsouc nezměnitelná ve své podstatě, podivuhodná svou soustavou, která souhlasí s nejrozmanitějšími zřízeními politickými i občanskými. Američané vždy více a více zbavují se starých předsudků a nedají se myliti. Jestliže jest nějaké náboženství pravé, opakují každý den: zajiště jest to katolicism. Spojeným obcím objevuje se katolická víra jako nutná ku pořádku veřejnému, jako pojídlo společenské, kdežto se v Anglicku ukazuje jako vývoj vědy a historického bádání. Ve všech velkých městech v Buffalu, v Cincinnati, Chicagu přistupuje ku katolictví značný počet obyvatelů. V Anglicku zdá se býti návrat do církve katolické obmezen především na třídu vzdělanců; lid jest náboženství katolickému cizím. Opak toho jest v Americe, kde jest spíše návrat u lidu a u občanů, nežli u učenců. V Anglicku porovnává se text písma sv.: v Americe pozdvihují se oči a pozoruje se. Jistota logická jest táž, důkaz ale ze života vzatý upozorní velký počet lidí a obrátí na se zřetel zemí vzdálených.

Katolictví, jemuž osvicenci v staré Evropě rádi by zvonili hranu, v Americe mládne, sílí, vítězí, jako nikdy. Tricet milionů lidí žije podle sv. Evangelia, jaká to hádanka pro Pařížana, který četl Diderota a který si myslí, že za jeden večer zimní pochopil Hegela! Vrátiv se do své světnice procházel jsem se dlouho, zmitán množstvím myšlének, které se obapolně potýkaly. Upomínky na dětinství, představy z mládí, pohledy na šedé stáří, to vše kolovalo mou hlavou. Ne! zvolal jsem konečně, oči se mi otevřely; já zaplašil sen trapný, jímž duch seslábl. A ráno se mne děti ptaly, jaký svazek objímá svobodu a Evangelium? Jestliže pro nás končí vše s tělem, není pro nás pak ani práv ani povinností, jsme stádo zbytečné, jen aby se páslo a trestalo, aby potom je smrt kladla do hrobu věčného. Tak se to má s každým, koho nesmrtelnost nesloučila s Bohem. Ten jest jedině člověk, ten jedině občan, kdo si zakládá na pravé spravedlnosti a na pravdě, která neumírá. Chudý, nemocný, otrok, nešťastný, zločinec nebudou zatraceni, poněvadž je Kristus svou krví vykoupil. Pryč s Heglem a Spinozou, pryč se slovy na místo věci kladenými, odstup zbožňovaná materie! Víím, kam toto učení lidí zavede, nechcít se brodit v bažinách labužnictví, aniž chci stoicky zanevřítí na dovolené přijemnosti. Jiné věci jest mi potřebí než opilství a zoufalství; chci žítí! Těžiti chci z lehkomyšlnosti mladosti své i ze snahy stáří svého, o Kriste! toť jest jediná příčina, za kterou tě vzývám, toť zkušenost, která mne zase k tvým nohám přivádí. Za klam vrať mi naději, za zrádu dej mi lásku; a potom brzy zase bude svítiti šťastné slunce, až bude stará Evropa následující mladé Ameriky od východu až na západ jedním hlasem volati: „Bůh a Svoboda!“

Slavnost vyzdvižení ostatků svatého Adalbera v Lambachu.

Již uplyruli ti krásní dnové 14., 15. a 16. září, ve kterých starobylý klášter Lambach v Horních Rakousích slavil velkolepou, srdce i ducha povznášející slavnost. Po dlouholeté snaze, kterou chtěli nejd. představení jmenovaného kláštera dosíci, by svatost zakladatele Adalbera, biskupa

würzburgského, na jehož hrobě zbožný lid hornorakouský po mnohá století hledal a nalézal pomoc ve kterékoli bídě, byla církví uznána, dovoleno sv. Stolicí apoštolskou, by sv. kníže církevní vyznamenán byl cti oltáře sv. Ducha a hrobka jeho v lodi chrámové směla býti otevřena. Tu nalezeny byly pozůstatky svatého v zachovalém stavu (celá totiž kostra) a klášter čekal ještě toužebně na církevní povolení, by mohl ostatky zakladatele vyzdvihnouti a vystaviti všeobecné účtě. Jakmile došla nás radostná zpráva, byla nařízena třídní slavnost, pro níž zvoleny Lambachu historicky památné dni od 14.—16. září.

V těchto dnech roku 1089. totiž byly kostel a klášter Lambach slavnostně posvěceny ode dvou úzce spřátelených biskupů sv. Adalbera z Würzburgu, jenž žil vyhnán ve svém, později ve klášter přestaveném zámku, a sv. Altmanna, biskupa passovského. V pravdě apoštolský duch vysvitající ze zvacího listu Adalberova a z odpovědi Altmannovy prozrazuje čistotu a něhu mezi nimi stávajícího přátelství. Altmann uvítán skvělým průvodem posvětil hlavní oltář ku cti sv. Rodičky Boží a sv. Kiliána; Adalbero posvětil vedlejší oltář ku cti sv. Jana. An právě chtěl vložit sv. Ostatky do oltáře, spadl mu drahokam z prstenu do hrobky, což Adalbero považoval za znamení své blízké smrti a protož prstem ukázav na to místo pravil: „Zde budiž můj odpočinek na věky; zde chci bydliti, poněvadž vyvolil jsem si to místo.“

Jak známo zemřel Adalbero za rok po té slavnosti dne 6. října r. 1090. a byl pochován na místě od něho poznamenaném.

Skoro po osmisetletém odpočinku ve hrobě v ročníci onoho posvěcení chrámu byly ostatky slovut. sv. Zakladatele od členů kláštera vyzdvíženy, by láska prokázána byla jim vším právem příslušná, a vystaveny byly účtě katolického lidu hornorakouského, jenž Adalbera ode dávna nazýval svým zemským ochrancem.

Z té příčiny počala dne 12. září o 13 hodině odpoledne třídní slavnost za hřmotné střelby z hmoždírův a vážného hlaholu zvonů slavnými, pontifikálními nešporami, kteréž měl nejd. p. opat z Kremsmünsteru Leonard Achleutner, nynější zem. hejtmann hornorakouský. Zpěvácký sbor provedl znamenitě chorální nešpory s falsibordoni od Ignáce Mitterera.

Nadšenost zdejšího obyvatelstva byla

velika. Již dne 12. září byly mnohé domy ozdobeny prapory a zde onde postaveny slavnostní brány. Po nešporách veden byl četný zástup processím z kostela na opatské nadvoří, kdež odhalen byl obraz sv. Adalbera za zpěvu hymnu: „Jste confessor“ (od M. Hallera). Tu přicházel dlouhý průvod jeden za druhým do okrášleného Lambachu, jenž oblečen ve sváteční oděv vítal četnými vlajkami daleké poutníky. Horlivost neobyčejného množství věřících v loňském roce ku prvnímu svátku sv. Adalbera dostoupila letos k žasnoucím projevu účty všeobecné, jaké těší se jen zemský svatý.

Hned časně z rána byl velkolepý kostel klášterní naplněn zbožnými věřícími, jichžto počet zmáhal se každou minutu s rostoucím denním světlem, až každý kout a mezera ve předsíni, na křížové chodbě a ve chrámě vyplněna byla při slavném vchodu pontifikujícího nejd. p. knížete arcibiskupa Edera ze Solnohradu. Jen s velikou námahou vymohlo si vcházející duchovenstvo úzký průchod lidem. O 19 hod. dst. p. P. Benno mistrovsky vyličil bohabojný život a zázraky sv. Adalbera. Zpíváno bylo při vchodu: „Ecce sacerdos“ IV. et VI. vocum c. organo od Jos. Haniše. „Asperges me,“ IV. voc. et organo od Jana Ev. Haverta. Missa „Secunda“ IV. voc. Auct. L. Hasler. Graduale „Benedicta“ IV. voc. od Ig. Mitterera. Offertorium „Ave Maria“ IV. voc. c. organo. Auct. Carolo Santner. Na konec vyprovázen nejd. pan kníže arcibiskup O. S. B. zase slavnostním průvodem ze chrámu.

Odpoledne o 13. slavil nejd. p. praelát z Admontu, kláštera ve Štýrsku založeného sv. Gebhardem pontifikální nešpory za chorálního zpěvu hymnu „Iste confessor“ IV. voc. Auct. Michael Haller. Kostel mohl potom jen s těží býti vyprázdněn od nesčetného lidu, jenž musel za příčinou nastávajícího obřadu vyjiti ven. Dvěře byly zavřeny a po „Veni Creator Spiritus“ hrob otevřen. Všecky sv. Ostatky byly za přítomnosti sl. komise vyňaty a vloženy do vzlaště k tomu připravené vkusné zdobené rakve. Ta pak nesena byla ode čtyř kněží slavným průvodem po opatském dvoře mezi nepřehlednými davů diváků zpět do chrámu a vnější sakristie. Velkolepé slavné služby Boží dnešního dne dojaly zajisté všechny přítomné.

Ze vzácných hostů přítomných na první svátek jmenuji pouze Jeho Excellenci nejd.

p. knížete arcibiskupa Edera ze Solnohradu O. S. B., nástupce sv. Gebharda, z mladí přítele a později ve strastech soudruha sv. Adalbera; nejd. p. biskupa Würzburgského Dr. ze Steinu, nástupce sv. Adalbera; nejd. pp. opaty z Kremsmünsteru, Admontu a Gottvigu, kláštera to založeného sv. Altmannem, biskupem passovským; p. biskupského komisaře a p. konsistoriálního radu dra. Doppelbauera.

O 1/2 7 přeneseny byly sv. ostatky do kapitulního choru, kdež byly čistěny, rozděleny a zapečetěny, načež bděla u nich čestná stráž střídajících se řeholníků. Dojemné bylo to divadlo. Zbožná oddanost a radostná nadšenost lambašských mnichů níže před oltářem klečících střežila tu za trpytu tisícera hvězdnatých světél a záře silných voskovic sv. tělo bl. zakladatele.

Druhý sváteční den, totiž v pondělí byly prostory chrámové již před ranní mší svatou zase naplněny důvěrnými ctiteli sv. Adalbera. O 1/2 9. pak stálo mnoho lidu i venku na dosti prostranném nádvoří, po němž ubíral se pl. tit. nejd. p. biskup würzburgský dr. František Josef ze Steinu provázen slavným průvodem do kostela. Dstj. p. P. dr. Pius Schmieder, člen zdejšího kláštera vystoupil na kazatelnu, by popsal pilně naslouchajícímu množství zásluhy sv. Adalbera o řád sv. Benedikta. Zpěvácký sbor snažil se při pontifikální mši svaté, sloužené od svrchu jmenovaného pl. tit. pana biskupa, by zachoval si svoji bývalou proslulost šťastně zvoliv šestihlasnou mši od Mitterera (de nativitate). Za zpěvu hymnu „Veni Creator Spiritus“ (od Hallera) byly po velké sv. ostatky zabalené v hedvábném rouše a zlatem vyšívanou červenou pokrývkou přikryté ve schránce vystaveny na oltář sv. Ducha k účtě věřícím. Co tu bylo za nával poutníků — to dá se těžko popsat. Mimoděk zvolal tu mnohý as podobnými slovy: „O lide hornorakouský! Tvoje čisté, zdravé, katolické jádro ukázalo svoji sílu vypučevši ve svěží ratolesť šlechtitné svaté víry, kterouž nechť pevně chrání ti mocný tvůř sv. krajan, Adalbero!“ Zpívané, pontifikální nešpory měl nejd. p. Rudolf Gussenbauer, opat z Gottvigu. V 5 hodin odpoledne přijel od svých diecesánů, představených tří obcí: Lambachu, Stadlu a Edtu a četného duchovenstva srdečně pozdraven za hlaholu zvonů a střelby z hmoždířů pl. tit. nejd. p. biskup linecký, by vyko-

nával dne třetího, jakožto na hlavní svátek, církevní obřady Zpěvácký a hudební sbor přivítaly jej šestihlasným „Ecce Sacerdos“ (od Hallera). Požehnav schromážděným tu zástupům odebíral se ku shránce sv. ostatků, by prodlel tu po nějaký čas v modlitbě. Nadšená, veselá mysl nejdůstojnějšího vzbudila všeobecnou radost. S napjatím očekávan třetí den 16. září, jenž byl korunou veškeré slavnosti. Jeho biskupská milost, nejd. p. František Josef Rudigier vešel o půl 9. do přeplněného téměř kostela. Po výtečném kázání, které měl zase dst. p. P. dr. Pius Schmieder sloužil slavnou pontifikální mší svatou. Na choře zpívána byla „Missa solemnis ad sex voces composita a Michaelae Haller, op 25; graduale „Sacerdotes“ ad IV voc. auct P. Utto Kornmüller O. S. B.; offertorium „Veritas mea“ IV. voc. auct. Joh. Obersteiner.

Ačkoli byl úterý všední den, sešlo se předce i ze vzdálených osad mnoho processí. Kněží bylo tu přítomno počtem přes sto. Papežské požehnání uděleno bylo venku ze schodů před branou, by stali se ho všichni věřící účastni, kteří nemohli již vejíti do kostela a proto musili zůstat na velkém prostranném dvoře před opatstvím. Celého dopoledne byly zpovědnice od kajicníků takměř obleženy. Počet přistoupivších ku stolu Páně přesahoval po tyto 3 svátky zajisté 5000.

Při tabuli sešli se tři biskupové, čtyři opatové, slovem přes 50 kněží. V připitku vyslovil nejd. p. biskup linecký František Josef Rudigier radostnou spokojenost se zdařilým průběhem slavnosti jakož i bezpečnou nadějí, že tak velkolepá slavnost učiní zajisté nejlepší a nejtrvalejší dojem na zbožný lid. Nadšenost, která zmocnila se všech přítomných, rostla zvláště, když nejd. vrchní pastýř zdvihl se k poslednímu toastu řka: „Životopisec sv. Adalbera podotýká, že zůstalo za času toho světce pouze pět německých biskupu věrnými Římu. Smutné to byly časy, když panoval Jindřich IV. Naše časy jsou lepší. Panuje sice také dnes Jindřich IV. a to jest moderní liberalism. Jeho nepřátelská snaha je předně stále obrácena proti církevnímu středu. Povoláný odpůrce jeho jest od Pána Boha ustanovený náměstek Kristův. Bohu díky! Všichni biskupové, kde německá řeč zaznívá drží pevně se středem. Ne pouze pět biskupův, ale všichni. Tak ukázalo se za posledního

koncilia. Žádný biskup nestal se nevěrným. Všichni stáli, jako synové kolem otce, kolem sv. Otce. A dnes je tomu dosud tak. Hle „unio sacerdotii“ (kněžská jednota) jest ta síla, kterou pracujeme a hledíme budoucnosti tiše vstříc. A my zvítězíme. Na počest té „unio sacerdotalis“ vyzývám vás, byste vyzdvihli poháry. „Unio sacerdotalis“ ať žije! (Hlučné „hoch“ zavznělo třikrátě hodovní síní).

Odpoledne o půl třetí cechy a spolky lambašské a processí vůkolních osad počala pořádati se. O 3. hodině vyšel slavnostní průvod ze chrámu se sv. ostatky. Něco tak velkého a zároveň vzneseného Lambach nikdy neviděl. Processí rozvinulo se následovně: Hned za farní korouhvi šly školní dívky z Paury s praporem a památným obrazem (jichžto byly čtyři představující sv. Adalbera, an právě vykonal zázrak) neseným od mládeňců. Školní dívky lambašské se prapory a slonovým, pontifikálním hřebenem sv. Adalbera neseným od chlapců; dále kráčeli cechové (tesaři, zedníci, rybáři, krejčí a lodníci) se prapory jak o Božím Těle; processí z Puchheimu, Attmangu, Fišlhamu, Welsu; potom 2. obraz sv. Adalbera nesený od družiček; farní processí z Pachmanningu s korouhvi vedené d. p. P. Ottem; 3. obraz nesený od družiček; farní processí z Aichkirchenu s korouhvi vedené d. p. farářem dr. P. Piem; 4. obraz nesený od družiček; processí z Neukirchenu, vedené d. p. P. Gotthardem, panenský spolek se sochou nejbláh. Panny Marie, chovanci klášterního ústavu s praporem; hudební a zpěvácký sbor, korouhev sv. Adalbera a kapitulní kříž s akolyty; nejd. duchovenstvo v rochetách s hořícími svícemi; pl. tit. nejd. pp. opatové ve pluvialích a mitrách; sarkophag s ostatky sv. Adalbera nesen ode čtyř kněží; nejd. p. biskup linecký František Josef Rudigier celebrující s biskupy assistenty dr. Steinem z Würzburgu a Hallerem ze Solnohradu. Dále úředníci a představenstvo, prapory a korouhve arcibratrstva věčné úcty nejsv. Svátosti oltární; věřící mužského pohlaví; bratrstvo sv. růžence s korouhví; a věřící ženského pohlaví.

Tak pohyboval se ohromný sváteční průvod městysem Lambachem a zase zpět do kostela. Ku cti zdejšímu obyvatelstvu budí připomenuto, že všichni měšťané bez rozdílu vynasnažili se, by hezky ozdobili své domy a ulice nápisy, prapory a věnci.

Rovněž učinilo účastenství úředníků, představenstva a honorace lambašské a vůbec milý dojem na příchozí. Vzorný pořádek processí nebyl ani na okamžik zrušen. An každý snažil se jíti s průvodem a ctili sv. Adalbera, byl takorba každý jednotlivec pořadatelem a účastníkem zároveň. A co dodávalo celku sváteční a vznesený dojem, to byl zřejmý ráz vroucí pobožnosti, jenž jevil se v tichém chování se veškerého lidu, který čítal přes 15.000 hlav.

O 5. hod. vrátil se pl. tit. nejd. p. biskup s průvodem zpět do kostela, kdež slavnost skončila se trojím: „Sancte Adalbero, ora pro nobis!“ slavným „Te Deum“ (od Witta opus X.) a „Pange Lingua“ od P. Magna Orturina.

Vyšel ze chrámu měl nejd. p. biskup linecký k lidu tu shromážděnému nadšenou řeč podle jednoho z nápisů, které vzbudily jeho pozornost. Projeviv radost za krásné slavnosti vyzval posluchače, by dali stále záležitosti si na pobožnosti k sv. Adalberu a stali se takto účastnými jeho ochrany a mocné přimlavy. Zpěvácký sbor klášterní vyznamenal se jak obyčejně a podivuhodná velkolepost katolické bohoslužby ukázala se ve světle nejskvělejší. Neskončené díky náleží Prozřetelnosti Boží, která nejkrásnějším počasím a vše dobře pořádající zvelebila svátky věrného služebníka sv. Adalbera. Uzavírám svoji obšírnou zprávu znamenitým proslovem pl. tit. nejd. p. biskupa dr. Františka Josefa ze Šteinu, vrchního pastýře würzburgského při tabuli druhého dne:

„Velevýznamná slavnost koná se po ty dny před našima očima. Srdečně těšíme se tomu a to všim právem. Vždyť přece náleží ty svátky jednomu z nejslechetnějších synů té země, osvícenému zakladateli toho kláštera. Ano jest to slavnost věnována ku cti ne ústrojí smrtelného těla ještě na zemi putujícího, nýbrž blahoslavenému měšťanu nebeskému, církevně uznanému svatému.

Protož blahopřeji slavnému klášteru k vydobytému věnci nevadnoucí slávy svého sv. Zakladatele. Blahopřeji té zemi a diecesi linecké, ježto vidí jednoho ze svých nejslechetnějších synů, jakožto světce a přimluvčího u Boha. Blahopřeji také své diecesi würzburgské, kterážto zří jednoho ze svých nejdůstojnějších synů, nejčistší horlivostí pastýřskou zaniceného sv. Adalbera, účastného cti oltářů. Konečně blahopřeji také sobě, poněvadž byl jsem

pozdán, bych přítomen byl slavnému vzdvižení sv. ostatků svého předchůdce.

Přes to nezapomenou, že ta slavnost možnou stala se podle řízení Božího zásluhou a péčí dvou veleduš. mužů: předně nejd. p. praeláta toho kláštera a potom nejd. p. biskupa lineckého.

Myslím, že tedy mluvím ze srdcí všech-ných, když vyzývám vás, bychom vyslovili nejd. jmenovaným pp uctivé díky. Prosim, byste uchopili se mnou poháry a jednohlasně zvolali: „Ať žijí nejd. pp.: nejd. p. biskup linecký František Josef Rudigier a nejdůstojn. p. praelát lambasský Jan z Lasseru! Ať žijí!“ — Hlučné trikrát opětované „hoch“ bylo mu odpovědí na srdečný toast.

Milota Tkadlec.

Ze života.

Obrázek z vesnice od *Vinc. Drbohlava.*

Kvapil ovdověl. Stalo se to náhle. Žena mu onemocněla a do téhodne odebrala se na cestu do věčnosti. Lidé říkali, že se nastudila při práci a nedbajíc toho, namáhala se dále, až se nemoc dostavila v zhoubné síle. V skutku, nebožka žena byla vzor pravé manželky. Vedla sama hospodářství jistou rukou. Neboť zaměstnání manželovo — byl zedníkem — vyžadovalo přítomnosti jeho mimo dům. Možná, že lidé mluvili pravdu. Leč dalo se tak v úradku božím. Bůh si ji zavolal k sobě.

Pohroma ta div nepřipravila mladého vdovce o rozum. Byl vytržen z nejkrásnějších snů, z růžové spokojenosti. Choť sdílela s ním po sedm let šťastný život. Neměli mnoho, ale Bůh zbožným požeňuje. Výkvětem lásky jejich byly dvě dítky; šestiletý chlapec a čtyřletá holčička. —

Nyní ale nastávala doba svízeli. K vůli dětem musil zameškávat řemeslo, neboť cizí ruce vše řádně nevykonají. Scházely mu všude dvě ruce. Na nebožku vzpomínal pořád tím více. Na dítkách postrádal stopy něžné ruky mateřské.

Však nebyl Kvapil zcela ve světě opuštěn. Všimly si ho ve vesnici ženy. Chtěly ho již oženiti. „Je mladý říkaly, potřebuje k dětem matky.“ V poradách těch hlavní slovo vedla Nákovská. Patřila k oněm ženštinám, které se lehkomyšlným způsobem živí. Hodila se ke všemu. Tu sprostředkovala koupě, sháněla svatby, vy-

právěla novínky a zvědavé hospodyně rády se jí odměňovaly.

V Kvapilovi viděla hezký výdělek a proto veškeri svůj um vynaložila, aby ho oženila. Nevěstu pro něho měla již za lubem.

Náhoda jí přála, že Kvapila jednoho večera postihla před domem sedícího a dívajícího se na hru dítek.

„Potěš vás Pán Bůh pane Kvapile,“ oslovila ho Nákovská.

„Vítám vás sousedko,“ odpověděl jí Kvapil. „Kampak již tak pozdě?“

„Jdu na pole. Posekali jsme žito, zdali chlapec hlídá. Žena musí na vše dohlédnouti. — Radujete se z dětí? Jak si hrají tiše! Ubozí červíčkové!“

„Ba ubozí,“ odušil jí Kvapil. „Musím jim nahražovat matku!“

„To je pravda. Není-li žena v domě, jde vše na ruby. Sousedé takto to zůstat nemůže. Musíte se o matku postarat. Nejste doma a ubohé dětičky jsou odkázány stále na cizí lidi. Tím se dobře nevychovávaly. Každému jest milejší své. Proč se již po něčem neohlídnete?“ doložila usedajíc k němu na lavičku.

„Co by o mně lidé řekli? Sotva jsem ženu pochoval, abych chodil na zálety. Světák nejsem a srdce k tomu také nemám. Vim, že jim schází ženské srdce a to mne nejvíce rmoutí. Pak, kdoby si vdovce s dětmi vzal.“ —

„Což o to. Jste dosud mladý. Ve vesnici je starších holek také dosti. Řeči nedbejte. Lidem ústa nezalepíte, ani pomluvě neujdete, kdybyste byl jako anděl. Jedná se o vaše blaho, o vaši spokojenost a dítky. O jedné bych věděla, která snad by si vás vzala. Něco také by s sebou přinesla.“

„Bojím se toho milá sousedko!“

„Jděte! O vás, jak povídám, tak neběží, jako o děti. Není-li pravda děťátka, že chcete maminku?“ obrátila se Nákovská k dětem.

„Mamintu!“ zašveholilo nejmenší obrátíc velké oči své ku Nákovské.

„Tatínek povídal, že maminka umřela,“ pravil chlapec.

„Maminka“ dotvrzovalo zase děvčátko. A opět pustily se do tiché hry.

„Ano, matka jim schází,“ pravila dále Nákovská. „Tak hezkých dítek bylo by škoda. Jak povídám pane Kvapile, neohlížejte se na žádného a mějte vlastní prospěch před očima. Každý moudrý řekne:

dobře udělal! Má děti a ty musejí mítí matku. Věřte mi, Aninka Tůmova byla by pro vás terno. Stejně s vámi stará, pracovitá a něco také bude mítí. Nemyšlete, že snad vám ji nadháním. Bůh mne uchovej. Ale ta by se pro vás hodila. Co tomu říkáte?"

"Jest to pro mne příliš z náhla. Musím si vše rozmyslet. Potřebuji družky, vždyť mi hyne hospodářství. Kdo si však vdovce s dětmi vezme?"

"To jméno vám straší v hlavě. Vždyť dím, že je s vámi v letech. Taková naději nemá na mladého ženicha. Pro krásu se neženíte. Pro potřebu a pro děti. Scházejí vám dvě ruce a dohled na dům. Prosím vás: žena ze stavení, nepořádek do stavení. Jen s kuráží!"

"Děkuji vám dobrá sousedko za vaši péči. Rozmyslím si to a pak vám své mínění vyjevím."

"No tak s Bohem sousede. Musím na pole, je beztoho svrchovaný čas. Člověk sedne a hodina pryč!"

"Provázej vás Bůh," volal za ní Kvapil."

Po odchodu Nákovské přemýšlel Kvapil o jejím návrhu. Dával jí za pravdu, že děti potřebují matky, ale bál se, pomluvy lidské, že se ženěním pospíchá. Kvapil byl z těch lidí, kteří vynikající ušlechtilou duší, práce jsou slabí vůči ostatnímu světu. Byl příliš úzkostlivým. Rád miloval pokoj a dobrou pověst svého jména. Proto o záležitosti vesnické nikdy se nestaral. Veřejně ucházeti se o ženu, neb choditi po vřkolu a vypyťavati se na vlastnosti budoucí matky, k tomu srdce neměl a přece cítil potřebu svůj stav změnit. Přišla k němu Nákovská tak nevinně a starala se o něho tak přátelsky, že jí byl v tu chvíli povděčen. Soudil, zařídí-li to ona, uspoří pro něho mnohou nepřijemnou cestu

Nákovská dala se do práce. Mínila, že dobře je kouti železo, dokud je žhavé. Ovšem, že s Tůmovými byla umluvena. Tito jí slibili, že se jí bohatě odmění, pakli Aninku zaopatří. V celku měl se Kvapil státí obětí prohnáné ženštiny. Kvapil toužil po dobré ženě k dítkám. Sama nebožka na smrtelné posteli mu pravila: „Najdi jim novou matku, která by mne hodně zastoupila. Nehleď na bohatství. Nepotřebuješ ho. Pohlížej na srdce útrpné a dobré."

Měla tyto vlastnosti Aninka Tůmova?

Proč právě chtěla vzítí si vdovce s dvěma dětmi, jsouc sama svobodna? Proč byla již starší, jsouc dle řeči Nákovské bohata?

Aninka Tůmova chtěla se již vdáti, protože byla již nejstarší mezi svobodnými dívkami. Jak známo na venkově je stará panna větší vzácností, než v městě. Zde sňatky vznikají spíše z přátelské vzájemnosti, než z lásky a — pro peníze. Otec mnohdy sám se stará o blaho své dcery. Kombinuje na všech stranách, aby mu dcera v domě nesestárla.

Na Aninku Tůmovou snad štěstí zanevřelo. Přihlásil se sice občas někdo, který chtěl býti ji průvodcem na pouti života. Avšak po bedlivé úvaze rodičů Aninčiných, jejíž výsledek byl, nejistá existence ženichova, ze všeho sešlo. Družky, s nimiž chodila Anna do školy, byly většinou provdány, ano mnohá již byla vlnadnou matičkou. Jen ona byla dosud svobodnou. Ke všemu tomu družil se posměch jonáků mladší generace, kteří rádi starší panny na ostří vtípu svého berou.

Otec mrzut i matka Již se nemohli dočkati nějaké změny. Ba otec častěji zajel do města doufaje, že tam nějakého řemeslníka dceři za manžela zaopatří. I to se mu nedařilo.

Měla v sobě Anna cos odporného. Jedni říkali, že má Anna rozšafnou řeč; jiní, že je hrdá, svévolná. Zkrátka vzdor úhlednému zevnějšku zůstala opomenuta. Až objevil se na obzoru jejich nadějí — Kvapil.

Nákovská nemeškala. Navštívila rodinu Tůmovu. Byla zasypána otázkami ze všech stran.

"Možná, že to dopadne. Je příliš nasmělý, ale říci by si dal!"

"Myslíte kmotra? Posadte se. Nestůjte. Vynesla byste nám spaní. Tak a nyní povídejte. Nákovská popisovala Anince známý výstup s Kvapilem a dodala:

"Musíte se přičinit sama, abyste se mu nějak zalíbila. Bylo by škoda, aby takový pořádný muž jiné se dostal, ne-li vám. Hospodářství dobře zavedené a bez dluhu. Děti vám obtíže dělají nebudou, za nějaký rok vše se změní. Lepší něco, nežli nic!"

"Ale jak? Nadhánět se mu nechci. Co by tu bylo po vsi řeči. Namahání vaše nebude darmo."

"Inu ovšem, že musím hledět aby se to stalo. Soudím však, když nějakým způ-

sobem se mu zavděčíte, půjde to rychleji ku předu. Má rád děti. Chodíte často kolem, všimněte si jich! Dejte jim něco! Kvapila to bude těšit. A budou-li děti k vám, Kvapil se zdrábat nebude. Nebo se bojí, aby nedostaly macechu.“

„Máte pravdu! Na to jsem ani nezapomněla. Chodím kolem něho několikrát za den. Dám jim něco sladkého. Pohladím je. Tím si lásku jejich nejdříve získám.“

„Ovšem tak bude nejjistěji. Nebudu též zahálet a to by v tom rarach byl, aby do měsíce ze vdovce nebyl švarný mužíček.“

„Přiveďte ho k nám co nejdříve na námluvy. My samy se o to příliš dráti nechceme. Nehodí se to. Víte, jací jsou nyní lidé. Obzvláště nám nepřejou. Dozvíli se Kvapil, že jsou mu dvěře naše ochotně otevřeny — může směle vkročit!“ ozvala se Tůmová.

„Můžete mu podotknouti“ vmísil se do řeči starý Tůma též, „že naše dcera nepůjde z domu jen tak z hola. Výbavu obdrží jak na nevěstu sluší. Víím, že jest Kvapil rozšafný muž, proto bych si ho za zetě přál.“

„Všechno mu vypovím a za jistý výsledek ručím. Musel by mítí bělmo na očích, kdyby se rozpákoval. Ať hledá lepší holky ve vůkolí.“ lichotila Nákovská. Prozatím buďte s Bohem a co nejdřív snad přijdu s novinou radostnější.“

„Počkejte.“ volala za ní Aninka. Zmizela v komoře a odtud přinesla Nákovské bochníček chleba. „Tu máte, abyste se k nám darmo netrmácela.“

„Děkuji pěkně, Aninko. Jak povídám, srdce máte ze zlata!“

Uplynulo několik dní. Jak obyčejně Kvapil přišel domů z práce zabýval se s dětmi, vyptáváje se jich, co dělaly po celý den.

„Dostali jsme cukroví, tatínku!“ chlubil se chlapec.

„Od koho pak, Františku?“ tázal se zvědavě otec.

„Já nevím, jak se ta paní jmenuje. My jsme šly s Mařenkou kolem. Ona nás zavolala. Pohladila nás a dala nám cukroví. Rekla, že jsme hodné děti, že nás má také ráda.“

„Zdali pak jste poděkovaly?“

„Rekl jsem: Zaplať Pán Bůh. Ale ani jsme cukroví všechno nesnědli!“

„Kam pak jste je daly?“ vyzvídal otec.

„Potkali jsme ženskou a ta nám cukroví vzala a pravila, že jest to hanba mlsat, že nám vypadají zuby, že by nám to nedovolila. Cukroví zahodila, že nám ho také jisti nedáte.“

Otec se zamyslel — pak pravil Františkovi:

„Vidiš, milý hochu, ta měla dobře. Pro malé děti je cukroví nehezka věc; naučí se mlsat. Mlsných dětí nemá nikdo rád. A neznáš, Františku, kdoby byla?“

„Neznám ji. Měla na hlavě červený šátek a v ruce nesla košík“ — vypravoval hoch otec.

Otec se popisu chlapcovu usmál. Ovšem nemohl z něho nabytí jakous představu o starostlivé ženě, která tak mateřsky k dětem se zachovala. Věc ta počala ho zajímat.

„Kdo byla ta osoba? Co jí na dětech záleželo, vždyť více lidí děti potkávalo a nikdo si jich nepovšiml. Kdo by se staral také o cizi. Na každý pád musila to býti řádná osoba, která měla srdce na pravém místě. Popis dítěte byl neurčitý, a nesliboval mu takměř žádných nadějí, aby se dopátral, kdoby byla. Je-li matkou, je matkou pravou, upřímnou, která vede dítky své k dobrému. Je-li svobodnou, je řidkou povahou — rozumnou. Na všechnen způsob byla to bytost úcty hodna.“

Kdo byla druhá, která dítkám dárek poskytl? Dosud se toho štěstí dítkám nedostalo. Mohla to býti osoba dobrého srdce, že dítkám polichotila. Jsou bez matky — jsou chudasové, myslila si, radosti žádné neužijí. Příbuzní to nebyli, nebo dítky by je znaly. Snad byla to osoba, která se spíše o něho zajímala, než o děti, které byly jí toliko prostředkem. O této poslední větě hloubal Kvapil více.“

Netrvalo to dlouho. Nákovská byla zase u Kvapila.

„Nu tak, sousede, jak jest?“ Kvapil nevěděl, co jí má říci. Byl jako na trní. Sousedku nechtěl pohněvat a sobě uškodit.

„Rozpakuje se. Udělal byste velikou chybu, kdybyste rady mé neuposlechl. Seberme to z celé vesnice. Kokštejnova se pro vás nehodí, neumí zacházet s dětmi. O Palasové nemluví, je to holka rozkřičená. Šťastná byla by pro vás mladá. Zbývá jen Aninka Tůmova a Mařa Šimkova. Šimkovu si vzít, musil byste mítí na očích „cink“ — z baráku — nádennici

— bez groše. Dobrých bude několik zlatých pro děti ve spořitelně. Či chcete jítí přes pole a hledat v blízkých vesnicích? Známe to! Kolik jest jich k zadání? Ze statku žádná nepůjde a mnohá z chalupy bude se zpěčovat. Prosím vás, vdovce s dětmi! Je te na pováženou! Aninka Třmova vás má ráda. Proč bych to neřekla, když je to pravda. K dětem se též hodí, není žádná fiflena ani světačka. Bude řádnou hospodyňkou. Čiperná ke všemu. Točí se jako vřetenko, ani chvílky nezahálí. Jestli jste o ní slyšel něco křivého — to mluvila závist. Vid, Františku, že bys chtěl maminku, která by tě měla ráda“ — pravila k hošíkovi, který přituliv se k otci, rozmluvu jejich poslouchal.

„Chtěl. Tatínek ji nám přivede — že tatínku?“

„Ovšem, milé dítě,“ dokládal otec.

„Nu vidíte, dívky si ji také přejí.“

Kvapil trpělivě poslouchal Nakovskou a čím dále ve svém mínění byl utvrzován, že jest vše jenom na oko, aby ho snáze uloviti mohli. (Pokračování.)

Klenovec.

Vypravuje Jan Nep. Ráž.

(Pokračování.)

Václav drže v jedné ruce Zuzanku a druhou zdvihnuv do výšky spustil:

„Pod našimi okny roste oliva.

Pověz mi, má milá, kdo k vám chodívá?

K nám žádný nechodí, k nám se každý bojí, že jsem chudobná.

Celá hospoda naslouchala tomu zpěvu, hudebníci hráli a Václav se točil jako posedlý. Zuzanka nevěděla, co se s ní děje. V hlavě jí vířilo, jako když se jí chce lebka rozskočiti. Neviděla z celé hospody nikoho a pohledla-li mimoděk na babice po lavici usazené, tu zdály se tyto až u stropu kolem ní litati. V okamžiku nebylo v celé hospodě jiné řeči než o Václavu a vnučce vápeníkově.

Tu přišly sudičky na její matku. Vzpomněli, jak před devatenácti neb dvaceti lety také u hudby nahnala si synka z nedaleké vesnice. Byla prý také velmi sličná, ale do podruží že se jí nechtělo. Dívala se jen po selských synech a myslila, že některého uloví. Však sklaplo ji

— ulovila, ba že ulovila, až nebožtík Martin ze samé radosti ji pak vyhnal a ona se více nevrátila. Po několika letech přivezli po žebrácké příležitosti do otčiny malé děvčátko. Odevzdali je na rychtář a rychtář poslal pro Martina, aby si je vzal. Tak přišla Zuzanka do vápenice. Ona o tom sama nevěděla, ale babice vědi všechno, a co nevědí, jistě to v rozumu svém si domyslí.

Takového původu byla Zuzanka, jak ji babice jmenovaly. „Kam pak se věší na jedinkého synka Klenovcova. Ale to víte, jak staří mluví, tak mladí cvrkají, taková byla matka, jakž by mohlo děvče jiné býti. Ale marné starosti, vždyť on si ji nesmí vzíti, proto, že ji vytáčí, proto ji ještě z kostela nevede.“ Tak a podobně mluvilo se stále. Brousily-li ony jedovaté zuby své na ubohé, což teprv děvčata, kterých dnes Václ. ještě více než kdy jindy zanedbával. Z očí všech sršely na ni jedovaté blesky, a kdyby možno, jistě by byla Zuzanka zdráva od muziky neodešla. Některá z děvčat tam měla své bratry a tu navedla je, aby Zuzanku brali hodně k tanci, by tak se na Václavovi pomstily. Věděly předobře, že ho tím nejvíce pozlobí a on to dle jejich úsudku také zasluhoval. Takové přiběhlé děvče, ani nikdo nevěděl, odkud je přivezli, děvčetu ze svého statku, vyznamenává on přede všemi a staví ji v popředí, jak by lepší holky pro něho v celé hospodě nebylo. To byla urážka, za kterou musil trpěti. Hoši se hnedle uradili a jeden druhému podával Zuzanku k tanci, postaviv ji vždy na opáčeném konci, kde stál Václav, tak aby než k ní skočiti mohl opět jiný již s ní tančil. To stalo se několikrát a Václav hnedle poznal, kam hoši míří. Krev v něm vzkypěla a bylo by došlo jistě k velké pranci, kdyby byla rozumná Zuzanka sama tomu nezabránila. Sama poznala hnedle, že vytáčení toto nemůže počítati na svůj vrub, ale že jest to usnešeno, aby Václava zlobili. Tomu chtěla předejiti. Jak mile byl taneček první, kde se tak dělo, u konce, vytratila se nepozorovaně a utekla do statku. Jí na celé zábavě nezáleželo. Nechtěla býti také předmětem, pro nějž by Václav se s druhými hochy pustil v vesváry a proto raději ustoupila. Tiše vrátila se na své lůžko do komůrky, tam se svlekla a položila, aniž mohla oko zamhouřiti. Věděla dobře, že dnešním dnem nastává v životě jejím nový obrat.

Její dřívější bezstarostnost a spokojenost byla tatam. Jak pohledne Klenovcové do očí, jak bude se k ní mít, aby se neřeklo, že ji nadchází? Což Václav, všimne-li pak si ji také tak doma, tak jako ji při muzice vyznamenal? Tu se třásla. Bylo ji jaksi nevolno při myšlénce, že by mohl Václav jinak doma se k ní chovati než v hospodě. Ale co pak jí to jen napadá? což měla na něho nějakého práva, ona chudinké nepatrné děvče na tak majetného synka? Roj těch nejpodivnějších myšlenek křižoval ji mozem. Nevěděla co a jak přišlo, brzy se radostí chvěla, hned se zas strachem třásla, usnouti však nemohla.

Nikdo tak rychle nespozoroval zmizení Zuzančino z hospody jako Václav. Hledal ji ve všech koutech, ptal se po ní všech děvčat, ale ty ho s posměchem odbyly — neví-li o ní sám, jiný že prý stěží. Z toho soudil, že jistě domů odběhla. Čekal asi hodinu, zda-li se nevrátí, čekal však marně. Zaplatil konečně svůj řád u hostinského a spěchal také k domovu. Babice počaly si zase šeptati, jak jest ta holka chytrá, že se vytratila a teď za ní Václav; soudily je podivně, jen neslušně, jak to již bývá, však úplně nepravě. Václav chtěl zvědět, zda-li Zuzanka se domů vrátila, proto vyšel na náves a co se rozmýšlel, jak by se pravdy dověděl, slyšel nedaleko ponocného. Ten bude jistě vědět, pomyslí si, a vskutku ponocný stvrdil, že asi před hodinou vrátila se Zuzanka do statku, mluvil s ní a ptal se jí, proč tak brzy odchází. Řekla prý mu, že ji není jaksi volno, děvčata že ještě domů jíti nechtěly, tak že se vrací sama. Tím Václav uspokojen odešel do světnice, aby si uleh. Matka spala pevně, ale otec nespál.

Slyšel před tím, jak se Zuzanka tiše vrátila a hnedle tu byl Václav. Ač se zdálo, že na ničem podílu neběře, nebylo přece vždy tak. Měl chvíle jasné a tu pak všiml si všeho i vyptával se na to či ono. Tak jasnou chvíli měl asi dnešní noci, když se Václav vracel z hospody. Soudíme dle toho, že Václava oslovil tázaje se, proč tak záhy se vrací, že není ani hodina s půl noci. Václav, kterémuž rovněž jako Zuzance spáti se nechtělo, byl rád, že otec promluvil, a že hovoře s ním přijde snad na jiné myšlenky. Pověděl otcí pravdu. Věděl, že jedním svým dnes zavalil příčinu k rozhovoru celé obci, a že z rána první člověk, který se s otcem neb matkou sejde, poví jim, co se stalo. Chtěl tak uči-

niti sám a slyšeti na své uši, co rodiče tomu řeknou.

Vyprávěl otcí, jak se mu Zuzanka zalíbila, jaké je to řádné děvče a že nechce jinou vzíti nežli ji. Byla mírná a uctívá, a bude i jeho rodiče ctíti lépe než kterákoliv jiná nevěsta. Starý Klenovec slyše syna takto hovořiti, z hluboka si oddechl. Celá věc ho arci velice překvapila. On Zuzance přál, ale že by ji mohl mít nevěstou, to mu nikdy nenapadlo. Vyhledával-li aspoň v duchu nevěstu pro Václava, nikdy mezi nimi Zuzanka nebyla. Václav mlčel a čekal, že otec spustí na něho přepodivně. Jaké bylo podivení, když otec začal tiše hovořiti, že mu sotva rozuměl a tak zdálo se mu, že otec hlas dusí, aby matka ničeho neslyšela.

„Co mi tu povídáš, Václave, toho jsem se nikdy nenadál, arci člověk nemůže do budoucnosti hleděti ani lidem do srdce: Já ti věřím, že se ti Zuzanka líbí a nemohu také proti ní něčeho říci; to jediné, co by se jí vytýkati mohlo, jest“ — otec nedomluvil. Václav uslyšev, že otec chce děvčeti něco vytýkati, vpadl mu do řeči prose, aby to zamlčel. On že žádné viny na ní neshledává, jen tu, že jest chudičká, co dědeček její nebo matka na sobě nehodného měli, za to že ona nemůže a toho aby mu otec nepřipomínal. „Budiž,“ pravil Klenovec, „já nemám ničeho proti tomu, myslíš-li, že s ní jen budeš spokojen, vezmi si ji, bude-li totiž s tím souhlasiti i matka.“ Po té řeči se rolník stišil a Václav mysle, že chce spáti, více nepromluvil. Než se nadál, byl učiněn krok ku předu a sice krok hlavní, kterého se nejvíce bál. Myslí si vždy, matka že snáže povolí nežli otec a ku podivu, otec se tak obměkčil beze všeho nátlaku. Aby toho byl nepochopil, to přece Václav souditi nechtěl, vždyť mluvil s ním s takovou rozvahou, že jistě dobře věděl, co mluví. Těď teprve nemohl se rána dočkati, aby se obrátil k matce a ji o svolení poprosil. Převaloval se z místa na místo a bylo mu ještě více horko nežli v hospodě, když tančil. Již litoval, že tam ještě nezůstal, byl by mu čas lépe ušel, ale kdož ví, zda by otec ráno byl ho tak klidně vyslechl, jak to učinil v noci; čekal, až uslyší matku na posteli se hnouti. Bylo k páté hodině, když matka se probudila a sebou pohnula. Jako střela skočil Václav k její posteli a usadiv se oblečen jak od muziky se vrátil, počal matku po čele a rukou hladiti.

„Tys teprve přišel?“ divila se matka, když Václava oblečeného spatřila.

„I to to mamičko, já přišel už po půlnoci.“

A jak to, žes ostal oblečen, co paks neulehl?“

„Já maminko ležel, ale nemohl jsem spát, tak jsem se ani nesvlekal.“

„A proč paks nespál, což tě nohy nebolely — já spávala za svých mladých let po muzice jako zabita, ani mne ráno vzbuditi nemohl.“

„Já, maminko, skoro nic netančil.“

„Ale tys, Václave, divný hoch, jde k muzice a netančí, proč pak jsi netančil?“

„Já vám to, maminko, povím. Zuzanka mi utekla a s jinou jsem tančiti nechtěl.“

„I ty bláhový to jest příčina, holce nejspíše bylo líto nových šatů a ztratila se domů, mohla je však celé utahati, vždyť já ji pořídím jiné, zaslouží je, jak jest hodná, ale tak je vidět, jak je šetrná, to se mi zase do ní líbí.“

Václav slyše matku takto o Zuzance hovořiti, počal jí vášnivě ruce libati, až ho odbyvala.

„Tak vidíte, maminko, když jest tak hodná a máte ji ráda, vidíte, že nebudete mítí ničeho proti tomu, jest-li si Zuzanku vezmu, beztoho už na mne hartusíte, abych se jen ženil, že oba stárnete.“

Za jeho řeči nemohla selka sebou ani hnouti, bylo jí jakoby z čista jasna do ní bylo uhodilo. Odhrnula si šátek z ucha nevěříc, že dobře slyšela, co Václav k ní hovořil, aneb zda-li se jí co podobného zdálo. Ona si vždy myslela, na kolika vozích budoucí nevěsta své věno přiveze a již se těšila, že bude moci říci, jak to všechno nemusilo býti, jak ona má sama dosti věcí pro Václava a jak se bude tato diviti, a jiné podobné starosti jí často napadaly. Nyní byla jako když ji s toho nebe strhne pojednou dolů — tak se tedy starala a sháněla, aby to děvče teď všechno zanechala. Hlava jí počala z té úzkosti boleti. Nepromluvila na Václava a zavřela oči, jako když pevně spí. Václav díval se na matku a znamenal ten její boj. Bylo mu toho líto, že ona, na kterou nejvíce spolehal, bude snad nejtvrďší proti němu. Zarazil se rovněž, ač mohl na to býti připraven, že to matce nebude lhostejno. Matka se za chvíli probírala z mrákot a nic dlouho neříkajíc prohodila najednou — „to je pěkné nadělení, co tomu řekne asi otec.“

Václav slyše obavu matky zajásal a pojav ji za ruku, políbil ji něžně a řekl: „Toho se, maminko, nelekejte, tomu jsem to již v noci řekl a ten je se vším spokojen.“ Bylo-li leknutí selky za dřívější řeči Václavovy velké, bylo nyní ještě větší, div že neoněměla. Tu jí opět napadlo, že není Klenovec při zdravých smyslech, on by k tomu nikdy nesvolil — vzdychla a dala se do pláče. Tak daleko to u nich přišlo, otec na duchu pomaten a hoch tak se zapomněl, že chce jí přivéstí děvečku za nevěstu. Její Václav, na kterém si tolik zakládala. Tu nemyslela jinak, než že dřevěný strop světnice na ni padá a hrozí jí pohřbením.

Co takto Václav s matkou hovořil, poslouchal Klenovec na své posteli celou rozmluvu ani se nehýbaje. Cítil, jaký asi boj selka bojuje a jak jí přichází za těžko chudé děvče do domu za nevěstu přijati. Mohl to vše pochopiti, vždyť nevěděla, proč on povolil, ona nevěděla, že když svolil, zdálo se mu, jakoby nevýslovná tíže padala s prsou jeho — cítil, že splácí vápeníkovi, čím se byl na něm prohřešil zapíraje sebe a čině vnučku jeho šťastnou. Aci hospodyně nemohla si pomysleti, co Klenovce k tak rychlému svolení přimělo, aniž by se byl s ní, jak bývalo povždy jeho zvykem, poradil. Neměla ani tušení, co se svého času ve vápenici stalo a jakého podílu Klenovec na tom všem měl. Jí zdálo se, že není možná, aby hospodář byl přičetným, když ke sňatku Václavovi svoloval. Což mohla tedy sama činiti. V nitru se jí vše proti tomu opíralo už jen také k vůli lidem; věděla, že utrží Václavi rodiče jen posměchu. Ale co počíti, přemítala na mysl, nikde rady, nikde pomoci. Václava znala, že je poslušný sice, ale co si umíní, při tom též neustupně že setrvá, vzpomínala už tenkrát na to, jak Zuzanku jí za děvče vnučil. Litovala toho, že tenkrát povolila. To má nyní za to. Kdyby nebyla hned tehdy povolila, mohla tomuhle ujiti. Co matka rozumovala a přemýšlela, vyšel Václav ze světnice. Bylo mu jak víme při tom nevolno. Nemohl pochopiti, že matka, která přece vždy zdála se mu více nakloněna než otec, je v srdci tvrdší nežli on. Však nebylo tomu tak. Matce se jen přičilo to, že mohla Zuzanka se k ní tak mítí a ji si tak nadcházeti — přičítala to její vypočítavosti a že jistě při vstoupení do statku holka na syna počítala a dle toho si celé jednání zavedla. Jak dalece

my Zuzanku známe, víme, že tomu tak nebylo a že ji selka křivým posuzováním ubližuje. Zuzanka nikdy si nepomyslela, že by se mohlo cos podobného státi. Jí ani ve snu nenapadlo, že by Václav, kterému se tolik bohatých děvčat nabízelo, ji vyvolil. Co stalo se, nestalo se její vinou ani její vypočítavostí, jak selka myslila. Vstávala záhy a šla po své práci, ač jí vše se zdálo dnes převrácené. Druhé děvččky ani na ni nepohledly. Těšily se jak jen bude možná, že to panímámě povědí, jaká je Zuzanka a jak se jí za její přízeň odsluhuje.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Řeholní sliby.) V kostele u sv. Františka (u Křižovníků) vykonají ve čtvrtek 16. října o 11. hod. dop. tito klerikové řádu křižov. s červenou hvězdou řeholní sliby: p. Ant. Vaněček z Pelhřimova, p. Jos. Pohl ze Šenavy, p. Petr Špička z Rozsedel, pan František Smolík z Uhřetěvsi a pan J. Groš z Prahy. — V chrámu P. na Strahově budou v neděli dne 19. října o půl 10. hod. ranní při pontif. mši sv. slavné sliby řeholní obětovati pp. P. Václ. M. Váchal, P. Sales. J. Šetka, Vojt. V. Frejka, Bohusl. K. Duchacký, Method J. Zavoral.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 16. října u sv. Štěpána, od 17.—21. t. m. u sv. Kajetána, a od 22.—26. u Voršílek.

Z Moravy. Dle „Hlasu“ vydá Dědictví sv. Cyrilla a Methoda letos „Sborník Svatomethodějský“ za podíl. Kromě tří básní svatomethodějských jest v něm životopis sv. Methoda od starosty dědictví monsign. dra. M. Procházky, pak pojednání: „Ovoce víry křesť. od sv. Methoděje hlásané v Čechách a na Moravě od Jak. Procházky; dále „Cyrillka na Hané“ povídka z času Rastislava od Beneše Třebízského; konečně: Postoupanost biskupův a arcibiskupů na Moravě po úmrtí sv. Methoda, zvláště od r. 1063 až do nynějška“ od V. Brandla. Těšíme se srdečně na vzácnou knihu.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*“ má v čís. 8. roč. XXV. tento obsah: Církev a lichva. O reformě bohoslužebného (liturgického) zpěvu a hudby. O daru prorokování a o pro-roctvích, která skonání světa za předmět mají. — Kronika: Tiscileta Slavnost Methodějská r. 1885. Bratři Bohdan i Alfons Ratisbonne. Dítka roličů bezkonfessijských. Zápis dítky v manželství zrozeného. Vydání listů matričních z archivu farního. Potřeba křesťanů listu ku sňatku. Návrh ku zjištění svobodného stavu snoubenců. Manželské prohlásky osob vojenských. — Literární oznamovatel pojednává o třech spisech.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Leopold Jenč, far. v Bratronicích, dne 7. října 1884, (nar. 9. února 1826, vysv. 17. srpna 1850).

Ustanoveni jsou:

- P. Angelus *Lubojacký*, kněz řádu sv. Dominika, za koop. u sv. Jiljí v Praze;
p. Jiří *Grüner*, neom., za II. kaplana ve Falknově;
p. Jan *Schmidt*, kněz diec. Litoměřické, za zám. kapl. v Hauensteině;
p. Karel *Šatra*, dos. kapl. v Klatovech, za katech. při měst. škole v Hořovicích;
p. Karel *Rudišer*, far. Konojedský, za far. v Tuchlovicích;
p. Jos. *Himmer*, admin. Tuchlovický, za kapl. v Kvílicích;
p. August *Grund*, za kapl. v Neuwaltersdorfu v hrabství Kládském;
p. Heřman *Haaser*, far. Petrovický (v diec. Kralo-Hradecké), za far. ve Vřetovicích;
p. Václ. *Vorel*, býv. admin. Vřetovický, za kapl. v Zvoleňovsi;
P. Jiljí *Rauwolf*, prem. Teplský, za katech. při měst. škole ve městě Teplé;
P. Moric *Menzel*, prem. Teplský, za kapl. v Mnichově (Einsiedl);
p. Jan *Matějka*, kapl. ve Velkém Újezdě, za admin. v Bratronicích;
P. Florian *Březina*, z ř. sv. Frant., za koop. u P. Marie Sněžné v Praze;

- P. Reginald *Elich*, z řádu sv. Frant., za koop. v Hořovicích;
 P. Chrysostom *Ječmen*, z řádu sv. Frant., za koop. ve Voticích.

Uprazdněná místa:

- Místo *sidelního kanovníka* v Staré Boleslavi, od 26. září 1884;
Konojedy, fara patr. náboženské matice, od 3. října 1884;
Bratronice, fara patr. p. Max. Egona knížete z Fürstenbergů, od 10. října 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Ign. *Bilek*, far. v Bartošovicích, jmenován b. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Triska*, koop. Hronovský, za admin. ve Rtyni;
 p. Ant. *Machek*, kapl. Kácovský, za admin. excurrento v Petrovicích;
 p. Frant. *Pecka*, admin., za zám. kapl. v Náchodě;
 p. Boh. *Kubát*, neom., za kapl. v Náchodě;
 p. Jos. *Kalous*, neom., za koop. v Hronově;
 p. Jos. *Jakubec*, za katech. škol měšť. v Jíleminici;

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- P. *Ubaldu*, Vojtěch kvardian kláš. kap. v Sušici, dne 27. srpna 1884, (nar. v Kyjově 2. února 1824, vysvěcen 25. června 1848);
 p. Frant. *Píxa*, far. v Červené, kněz jubil., dne 28. srpna 1884, (nar. v Písku 15. ledna 1807, vysv. 25. července 1833);
 p. Ferd. *Kobliska*, far. Chanovický, dne 22. září 1884, (nar. v Strakonici 27. května 1809, vysv. 25. července 1836).

Jmenován jest:

- dp. dr. Jos. *Hoffmann*, prof. církv. dějepisu a práva při bisk. ústav. v Budějovicích, bisk.

kons. rada, rektorem b. semináře v Budějovicích.

Vyznamenáni jsou:

- p. Mat. *Bräuer*, děk. v Hostouni a tajem. Hostouňského b. vikar. úřadu, a
 P. Bernard *Kunstar*, převor kláš. řádu sv. Augustina v Lnářích, stali se b. notáři;
 p. Jakub *Janda*, gymn. katech. v Domažlicích,
 p. Jiří *Metschl*, far. v Hurkenthalu,
 p. Frant. *Müller*, far. v Stübenbachu a tajem. Kašperskohorského bisk. vikar. úřadu,
 p. Václ. *Pavlik*, far. v Rehbergu,
 p. Jos. *Mařík*, far. v Strunkovicích,
 p. Jiří *Pangerl*, far. u Sv. Vintíře, obdrželi exposit. canon.;
 p. Tom. *Žlábek*, far. v Malém Ždítkově, [stal se osob. děk.];
 p. Václ. *Rokytský*, far. v Hartmanicích, stal se b. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Baar*, katech. při dívčí měšť. škole v Písku, za far. v Putimi;
 p. Jos. *Mršтик*, far. v Klášteře (Neufstritz), za katech. při dívčí měšť. škole v Králov. Vinohradech;
 p. Jakub *Hoffner*, kapl. v Jablonci, za far. v Pláni věžovaté;
 p. Jos. *Köck*, kapl. v Budějovicích, za admin. v Rudolfově;
 p. Karel *Mráček*, admin. v Hartlíkově, za česk. kazatele kostela sv. Anny v Budějovicích;
 p. Jan *Bilý*, kapl. v Kamenici, za admin. v Hartlíkově;
 p. Mart. *Žemlička*, koop. v Starém Sedle (v Mirovickém vik.), za admin. v Červené;
 p. Jan *Mířl*, kapl. v Týnci, za admin. v Kydlinech;
 p. Frant. *Kníha*, koop. v Petrovicích, za proz. kapl. v Týnci;
 p. Jan *Soukup*, kapl. v Sušici, za koop. v Třeboni;
 p. Jos. *Plech*, kapl. v Nové Bystřici, za admin. v Klášteře;
 p. Frant. *Kolář*, kapl. v Stráži, za katech. při chlapecké měšťanské škole v Hradci Jindřichově;
 p. Ant. *Vodražka*, kapl. v Nové Cerekvi, za kapl. v Stráži;
 P. Leopold *Markvart*, kněz řádu cist. Vyšebrodského, kapl. v Rosenthalu, za kapl. v Střížově;

- P. Othmar *Wohl*, kněz řádu cist. kláš. Vyšebrodského, za kapl. v Rosenthalu;
 p. Frant. *Bečvář*, kněz diecése Budějov., katech. v Kladně, za katech. při měst. dívčí škole v Král. Vinohradech;
 p. Bedř. *Mašek*, kněz diecése Budějovické, za katech. při měst. škole v Karlíně;
 p. Jos. *Bošek*, kapl. v Nové Kdyni, za admin. interkal. v Maxbergu.
 p. Karel *Šatra*, kapl. v Klatovech, za provis. katech. při měst. škole v Hořovicích (v Pražské arcidiecési);
 p. Ant. *Stulík*, kapl. v Rožmitále, za kapl. v Klatovech.

Neomysté:

- p. Mat. *Beran*, za kapl. v Trhových Svinech;
 p. Jan *Čáp*, za kapl. v Nové Bystřici;
 p. Jan *Hille*, za kapl. v Kádově;
 p. Mat. *Kačer*, za kapl. v Novém Rychnově;
 p. Vojt. *Kellner*, za koop. v Neugebau;
 p. Jos. *Kohoul*, za koop. v Stachově;
 p. Vojt. *Lhotský*, za kapl. v Jistebnici;
 p. Ant. *Maňour*, za kapl. v Křeči;
 p. Václ. *Mika*, za koop. v Kunžvartě;
 p. Jan *Obrázek*, za kapl. v Kajově;
 p. Frant. *Paleček*, za koop. v Starém Sedle (v Mirovickém vik.);
 p. Tomáš *Pícha*, za kapl. v Kamenném Újezdě;
 p. Karel *Ruth*, za kapl. v Sušici;
 p. Frant. *Sobotka*, za kapl. v Nové Cerekvi;
 p. Jos. *Staněk*, za kapl. v Táboře;
 p. Theofil *Steffel*, za kapl. v Ledenicích;
 p. Jan *Suchan*, za kapl. v Ném. Benešově;
 p. Václ. *Šilený*, za kapl. ve Vodňanech;
 p. Mat. *Šindel*, za koop. v Petrovicích;
 p. Filip *Šubert*, za kapl. v Černovicích;
 p. Tomáš *Tomásek*, za kapl. v Dnešicích;
 p. Vojt. *Traxler*, za kapl. v Kamenici nad Lipou;
 p. Jan *Váchal*, za prozat. koop. v Bukovniku;
 p. Jos. *Zvanovec*, za koop. v Hluboké;
 p. Vojt. *Traxler*, kapl. v Kamenici, jmenov. reserv. kapl. druhé třídy.

Na stálý odpočinek se odebral:

- p. Jos. *Vejevoda*, far. v Maxbergu.

Uprázdňená místa:

- Červená*, fara patr. J. J. kníž. Karla Schwarzenberga, do 8. listop. t. r.;
Klášteř (Neufstřitz), fara patr. nábož. matice, do 2. listop. t. r.;
Rudolfovo, fara patr. slavné obce král. města Budějovic, do 11. listop. t. r.;
Maxberg, fara patr. J. Osvíc. Bedřicha hraběte Stadionu a J. Osvíc. Filipa hraběte Stadionu, do 20. listop. 1884.

Nákladem knihupectví B. Stýbla
 v Praze vyšly:

Serafinského Otce sv. Františka z Assisi třetího řádu,

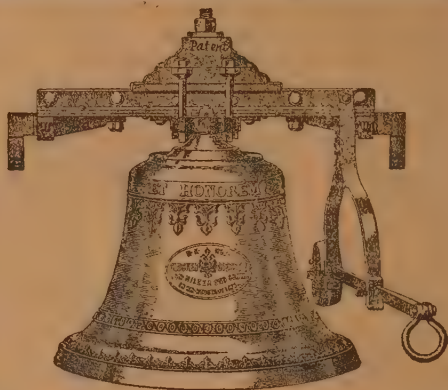
příruční regulní knížka pro kněze a lid

v městě i na venkově

dle nového ustanovení J. Sv. papeže Lva XIII. vydal P. Pavel Jos. Pelikovsky, t. č. kvardian atd. v Turnově. Stran 450 8°. Cena 1 zl., výtisk vázany 1 zl. 60 kr.

Malé Hodinky k nejbl. Panně Marii.

Dle římského breviáře vydal a potřebnými modlitbami opatřil P. Jan Al. Dremel, kněz církevní. Nápevy k písním, ustanoveními o způsobu života členů III. řádu svatého Františka Serafinského, poznámkami a vysvětleními k jednotlivým žalmům rozmnožil J. Hejtmánek, farář v Korouhvi. Stran 125 v 8°. Cena 24 kr.

Dvorní slévárna a zvonárna Petra Hilzera ve Vídeňském Novém Městě,

prodává za levnou cenu zvony a zvonky všeliké velikosti a čistě harmonických akordů dle objednávk. Zvláště pěkné harmonické zvonky doporučí k sakristiím a k oltářům. Tato zvonárna byla založena r. 1838 a ulila již 3620 velikých kostelních zvonů. Dodává je do veškerých zemí rakouských a těší se všeobecné oblíbenosti.

Vydává se
., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

V ě n e c

z hrobního kvítí — dušičkám.

Uvil B. H., děk. v H.

1. Dvěma dítkám

Vzal si Pán dvě něžná kvítka,
vsadil do své štěpnice;
naše to dvě milá dítko,
našich očí zornice.
Srdce teskní, přece praví:
„Dík ti budiž za vše Pane;
i za to Tě ret náš slaví, —
ač po lici slza kane.
Za vše budiž Tobě sláva,
vůle Tvá ať vždy se stává.“

2. Panně.

Moudrost Tvá tak usoudila,
Bože Otče, Pane můj;
smrt' si růži ulomila,
srdce truchlí — polituj!
Líbá však Tvou ruku milou,
ač sčínala hoře jemu —
vezmi jen tu růži bílou
k ozdobě tam chrámu svému.

3. Odrostlé dceři.

Kvetla růže, zvadla záhy,
truchlí, kdož ji pěstili;
kéž zas zkvete v sídle bláhy,
kéž s ní zas se těšili!

4. Dceři.

Rodičové dceru plačí,
dítko matku nepoznanou;

„Neplačiz“ — hle těší Kristus,
nechovat hrob naděj planou.
Nad hvězdami Pán vás spojí,
setře slzu s líce bolnou,
tam, kde všecko zlé se hojí,
vzlétne duch zas drahou volnou!

5. Sestře.

Krutý bol smrt' způsobila —
vzala sestru milenou;
schránu její v hrobě skryla —
Pan vstříc pošle blaženou.
Zatím truchlí srdce v bolu,
až Pán vzkřísí všecky spolu.

6. Ženě — matce.

V mladém věku, z lůna štěstí
ulehla jsi smrti v klín;
libým buď ti hrobu stín,
jenž nám život nový věští.
Chladný rov aj nyní kryje
drahé kosti tvé, tvůj prach;
v lepším světě duch však žije,
v nebes jasných prostorách.
Moudrost Boží nám tě vzala,
kéž nám Láska zas tě dala!

7. Otci.

Krutá smrti nelítostná,
těžkou ránou zasadila,
Otce's vzala z rukou lásky,
ach, jak jsi nás zarmoutila!
Není rady, není síly —
sirotci jsme opuštění;
těšit můž' jen Pán Bůh milý —
dá i radost při vzkříšení.

8. *Otcì a bratru.*

Spěte sladce zde v posvátné zemi,
drahý otče, milý bratře náš;
vaneť víra tuto hroby všemi,
že nám Bože, jednou zas je dáš!

9. *Manželu neb manželce.*

Utěšená jarní doba
všude nový život budí;
avšak smrti chladná zloba
byť i v máji — srdce trudí;
Tebe drahý (drahá) v květném skryla rovu,
z něho život jednou zkvete znovu.

10. *Zavražděnému.*

V mladém věku, v plné síle,
život ti byl oderván;
„nevíte ni dne; ni chvíle,
pročež bděte“ — pravil Pán.
Ó kéž za smrt bolestnou
těší Pán tě slávou svou!

11. *Synu — právníku.*

Ku vyšší tě žití dráze,
synu, volal nebes Pán;
již však tam u věčné bláze
úkol tvůj jest dokonán.
Tam, kde věčná čest i sláva
duch tvůj pravdu znej i práva.

12. *Těmuž*

Naděj naše, synu milý
uložen jsi v hrobu klín;
sladké sny zde s tebou byly,
zůstaly — ach — pouhý stín.
Jen tam bude nekonečná
těšit tebe — Pravda Věčná.

13. *Právníku jinochu.*

Cestu práva volil sobě,
k vyšším světům nes' se duch;
tělo tu jen leží v hrobě —
v nadehvězdny vznes' se kruh.
Marně otec, matka, hledá,
čeho svět jim více nedá;
útěchou jim svatá víra,
která slzy s oka stírá.

14. *Na kříž.*

Kdokoli s bolestí kráčíš
cestou toho života,

a tvář hořkou slzou máčíš,
že v tvém srdci tesknota . . .
Ó sem pohleď, a viz Pána,
trpí tich, ač bolí rána;
budeš s křížem kráčet dále,
za vše Pána chválit stále.

Ř e ě,

již u rakve Její Jasnosti v Pánu zesnulé
paní kněžny Stefanie z Rohanů v Lysé nad
Labem dne 30. září b. r. přednesl

Vojtěch Podobský, farář.

„Vyjdi ze země své, z přibuzenství
svého . . . a pojď do země, kterouž
ukáži tobě.“ I. Mojž. 12, 1.

Vysoce otěnění a vznešení členové truchlíci rodiny! Milené v Kristu zde shromáždění! Slova, jež druhdy Hospodin promluvil k Abrahamovi: „Vyjdi ze země . . . slova ta zazněla opět v výšin nebes, před 3 právě dny opět promluvil je Hospodin. A měl bych povědět, ke komu je promluvil? — Áj, vždyť to všickni víme, promluvil je k Té, která nám tak svrchovaně milá a drahá byla, promluvil je k té, která všechněm neobyčejným, ano přestkvělým vzorem nábožnosti a dobročinnosti byla, promluvil je k Té, která útlým dítkám rovněž jako i vetchým starcům v neličené lásce nakloněna byla, promluvil je k Té drahé — osmělím se přímo říci — k té drahé matce všech nás obyvatelů města i vůkolí našeho, k vřele milované paní kněžně Stefanii z R. Ano, jí poručil Pán: „Vyjdi ze země své a z přibuzenství svého a z kruhu milých přátel svých a pojď do země, kterouž já ukáži tobě! A ona? — Rozmilí! Ona uvykla jsouc ochotně podrobovati se vůli Nejvyššího, hluboce kořiti se před Velebností Jeho, ona ihned uposlechla a opustila krásnou naši zemi Českou, opustila i své milé dítky a přibuzné, opustila všechny své cititele, opustila konečně i naše milé město — ač častěji ke mně samému se vyjádřila: Já svou krásnou Lysou opustiti nemohu! — ano již opustila ji, opustila nás, již tu jen toliko drahá schránka Její tělesná nalezá se mezi námi! Co promluvil Hospodin k drahé zesnulé, to promluví jistě také jednou k nám, dříve nebo později povelí každému z nás: Vyjdi . . . a ihned bude také nám opustiti rodnou

milou zemi, dům, v kterém jsme se narodili aneb život trávili; ihned bude nám odloučiti se od drahých přátel, ano ode všeho, co nám zde milé a příjemné bylo, neboť ujišťuje sv. apoštol: „nemáme zde místa zůstávajícího, ale budoucího hledáme.“ (Žid. 13. a 14.) Země není naší pravou otčinou, my po ní toliko putujeme do země jiné, do své pravé otčiny! A chtěl by snad někdo o pravdě této pochybovati? chtěl by někdo nevěriti, že země není naší pravou otčinou? — Nuže, slyš jen maličko! My představujeme si *pravou otčinu jako místo pokoje* a tu zde na zemi, toho přece nikdo nepopře! — tu není žádného pokoje, žádného odpočnutí; co vypověděl Job starozákonní (7. 1.): Bojování jest život člověka na zemi! — o tom my každodenně se přesvědčujeme. My vedeme boj dnem i nocí, my bojujeme proti nepřátelům svého spasení, kteří ani oddechu nám nedávají, alebrž bez ustání úklady nám strojí; zápasíme nepřetržitě, jsouce obsypáni starostmi a lopotami, zahrnuti nesčíslným soužením a utrpením a tu — ó jist jsem, že nyní všickni se mnou budou souhlasiti, tu toužíme a dychtíme po lepší otčině, po otčině vlasti, ve které trvalý mír a věčný pokoj panuje. A ještě pravím dále, ještě dokládám dále, toužíme také *po místě zůstávajícím*, po místě, kde bychom v přátelství a lásce se svými milými bez konce život tráviti, s kterými bychom nikdy rozloučiti se nemuseli a hle! opět vyznáváme, že země naše tímto místem není, neboť všem lidem odtud bývá odejiti, „všem lidem uloženo jest umříti.“ (Žid. 9, 27.) Zajisté že jeden každý z nás, kdo tu jsme shromážděni, již s někým se rozloučil, již někoho odtud vyprovodil: buď otce neb matku, buď manžela neb manželku, buď bratra neb sestru, buď milé dítě neb upřímného přítele a tak budme v hlubině srdcí svých o tom přesvědčeni! — tak i nám nadejde hodina a povelí Pán a vyjdeme odtud a ubírat se budeme do země, kterouž On na věčné časy nám vykáže, do příbytku, ne rukou lidskou udělaného, nýbrž do příbytku věčného v nebesích (II. Kor. 5, 1.) Nejsme stvořeni pro tuto zemi, nýbrž pro Boha a věčnou blaženost, pro nebe. Nebe — toť tedy naše pravá otčina, tam dle ujištění písem není ničeho, co by nás rmoutilo, není žádného znepokojování ani bojování, žádné chudoby ani lopoty, žádných starostí ani strastí, žádné nemoci ani smrti, tam jest nevypravitelná

a věčná blaženost, jakož psáno jest: „Ópojení budou z hojnosti domu tvého a proudem rozkoše své napájeti je budeš (Žalm 35. 9.) a zase: Blahoslaveni, kteříž přebývají v domu tvém Hospodine, na věky věků chváľiti budou tebe.“ (83. 5.)

A která vede cesta tam do pravé, nebeské naší otčiny? „Jestliž cesta“ — praví Šalam. (Přísl. 14, 12.), „která se zdá člověku spravedlivá, ale konec její přivádí k smrti“ a dále k záhubě věčné. Touto cestou kráčeji, kdož nevěře, vlažnosti a lhostejnosti se oddávají, kdo se pyše neb lakomství, nečistotě neb nestřídmosti propůjčují, kdo závisť a nelásku v srdcích chovají . . . slovem nekající hříšníci, ti domnívají se, že pravou ubírají se cestou, jelikož veškeré smyslné žádosti své mohou ukojiti, avšak přeškoda! cesta jejich vede k smrti a propasti věčné! *Která jest tedy ta práva cesta k nebesům?* — Jest to cesta *víry*, neb sám Spasitel ujistuje: „Kdo uvěří, spasen bude!“ (Mar. 16, 16.) jest to cesta *přikázání Božích*, neb Sám zase praví: „Chceš-li vjiti do života, ostříhej přikázání“ (19, 16.); jest to cesta *kříže*, neb třetí Jeho slovo zní: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ (Luk. 9, 23.)

A touto pravou cestou, cestou *víry*, *přikázání Božích* a *kříže* putovala do pravé otčiny nebeské i přemilá v Pánu zesnulá kněžna St., neboť známe to a víme všickni, že skrz na skrz proniknuta byla věrou sv. katolickou, že neunavna byla v službách Božích, že nescházela ani při vysokém svém stáří a chatrném zdraví při církevních průvodech; také ujistiti mohu, že častěji spojovala se s nejsv. Bohem, přijímajíc sv. svátosti. — A mohl by někdo tvrditi, že neplnila božích a církevních přikázání? Jak milovala Boha svého srdcem, tak Mu lásku dokazovala i skutkem! Říkávala: „Pro Boha nemůžeme nikdy dost činiti! Vždyť sami vidíme, jak na chrámy Páně a posvátná roucha tisíce obětovala. A aby bližnímu povinnou lásku dokázala, víme, kterak všeliké rány bližnímu zasazené hojila, nemocné podporovala, dokud měla, přestědré ruky své ani nezavírala. I k nepřátelům jediné láskou Kristovou se chovala, každodenně k Bohu nejvyšší milosrdnému za ně se modlila. A jak oddána byla sv. církvi naší, jak přísně zachovávala Její ustanovení! jak úzkostlivě zvláště sv. posty! — Co měl bych mluviti o cestě kříže, kterou se brala? doufám, že

mi to prominete, neboť dobře víte, že nejvyšší trnitou měla cestu, že kalich hořkosti vypila až na dno! — Ó káž jsme i my všickni cestou živé víry, věrného plnění božích a církevních příkazů a trpělivého snášení všech křížů vezdejších kráčeli tam k otčině nebeské, tak jako kráčela kněžna v Pánu zesnulá! Nebylo-li tomu dosud tak, káž jsme se k tomu alespoň v tomto dojemném okamžiku všickni odhodlali! Jen když tak se stane, jen když pravou cestou budeme kráčet, jen tehdaž, když vejdemo jednou ze země své a z přibuzenství svého, jen tehdaž připustí nás spravedlivý Soudce do vlasti nebeské! —

Již nadešel okamžik, abychom se se vřele milovanou Zesnulou rozloučili. Nejdražší vroucně milovaná Matko, zde shromážděné dítky Tvé libají ti vděčně naposled ruce, děkují z toho srdce za Tvou prevelikou mateřskou lásku, přejí Ti věčné blaženosti a volají úpěnlivě: „Bůh Ti dej lehkého odpočinutí!“ — S Bohem! vysoce ctěná patronko! — voláme my tuto shromáždění kněží — lásku tvoji svrchovanou hlásati budou po věky velebné svatyně, lásku tvoji nám tak přestkvěle dokazovanou spláceti i my budeme vždy vzpomínkou upřímnou a modlitbou vděčnou. Odpočívej v pokoji! — S Bohem! vřele milovaná měšťanko naše! Tím slovem loučíme se s Tebou my všickni měšťané a obyvatelé města tohoto a děkujeme co nejserdecněji za lásku a přízeň Tvoji, přejeme Tobě za to, přeradostné obcování tam s blaženými nebes měšťany! Odpočívej v pokoji! S Bohem! výsoce urozená a přelaskavá dobroditelkyně! My všickni, jimž jsi tak ochotně pomáhala, tak milosrdně rány hojila, tak laskavě slzy stírala . . . my všickni libáme ještě jedenkrátě štědré Tvé ruce a žádáme od Boha co nejvroucněji, by za všechny důkazy Tvé štědrosti udělití tobě ráčil odměnu nevýslovných nebeských radostí! Odpočívej v pokoji! — S Bohem! jasná kněžna a předobrá Matko! voláme také my, útlé dítky školní. Tys povždy neobyčejnou osvědčovala nám náklonnost, Tys nás chudě odívala, Tys pilné odměnami podělovala, Tys nás všechny hladívala, láskyplným úsměvem blaživala, ó přijmi nyní ještě jednou ty nejvřelejší díky našich roznicených srdcí a k nim ještě „Bůh Odplatitel udělí Tobě za náhradu slávy věčné korunu!“ Ó matko předrahá, odpočívej v pokoji! A konečně my všickni tuto shromáždění ještě jednou jako

jedním srdcem, jedněmi ústy zvolajme: Odpočinutí věčné dej přemilé kněžně naší, ó Pane, a světlo věčné ať jí svítí, ať odpočívá v pokoji, amen!

O dušičkách.

„Pojďte sem, milé děti, — pravil dědoušek k vnukům svým, pojďte ke mně, dnes budu vám povídati o dušičkách.“ Letmo sběhly se dítky kolem svého dědečka, v polokruh se seřadily a již za napjaté pozornosti čekaly, co jim o dušičkách bude povídati. Dědoušek laskavě pohleděv na malé sirotky, jednoho z nich, toho nejmenšího, na ruce si vzal, na klín posadil, vlásky mu pohladil a hlavičku polibiv, jal se vypravovati.

„Poslyšte milé děti! dnes máme všech věrných dušiček. Když umřeme, duše z našeho těla odejde, přijde hned k Pánu Bohu do nebe, nemá-li žádného ani toho nejmenšího hříchu na sobě; umírá-li však zatvrzele ve hříších těžkých, jest od Boha na věky zavržena a do pekla odsouzena; a když jen s malými hříchy a nedokonalostmi umře, dostane se pak — do očistce.“

Dítky jako kuřátka přitulily se k dědečkovi ještě blíže a prosily ho řkouce: „Pověz nám dědečku, co je to očistec a musejí-li se tam duše také trápit?“

„Ovšem, milé děti, poučuje stařeček, musejí se tam trápit. V očistci musejí snášeti tresty, jež jim Pán Bůh za jejich malé hříchy uložil anebo za ty tresty, kteréž měly trpěti zde, dokud byly ještě na světě; v očistci musejí tak dlouho zůstat, až jsou docela očistěny ode všech hříchů a trestů, aby mohly přijíti do nebe, anebo až je odtamtud někdo vysvobodí.“

„Tedy mohou se duše z očistce také vysvoboditi?“ vyptávaly se opět dítky. „Mohou, milé děti, řekl dědeček, hleďte, dnes právě je ten den, kdy jim můžeme pomáhati nejvíce. Duše v očistci trpí po celý rok, pořád se trápí, jenom jeden den v roce jsou osvobozeny od svých trestů: Včera od půl noci od všech Svatých až zase do dneška do půl noci. Ten den přijdou dušičky na svět. My jich nevidíme, ale ony jsou mezi námi a čekají, kdo si na ně vzpomene, kdo se bude modlit, aby ten den některou dušičku z očistce vysvobodil. Prosí a volají zvlášť ku svým přátelům: Slitujte se nad námi, slitujte se

aspoň vy, přátelé naši! nebo ruka Páně dotkla se nás.“ (K. Job. 19, 21.)

„A je tam mezi nimi také naše maminka a náš tatínek?“ tázali se najednou všickni sirotci.

Při té otázce zaleskly se bohaté slzy v očích jejich. Zpomínka na zesnulé rodiče najednou je rozplakala. Napřed odešel jim otec na věčnost a brzy po něm drahou matku Pán Bůh si zavolal — jenom dědečka jim ponechal. Dospělejší z nich dobře to pamatují, jak maminka jejich umírala, jak těžko s nimi se loučila, vřele je libajíc, naposled žehnala. Byly také na jejím pohřbu; šly zrovna za rakví a dobře vědí, kam jim ji pochovali. Usedavě tehda plakaly. Ale to nejmenší bylo tenkrát ještě nemluvnátkem. Otce a matku ani nepamatuje, to nepochopuje toho bolu a pláče svých bratří a sestríček; že ale vidělo je smutné, zarmoutilo se také; že je vidělo plakati, dalo se také do pláče — plakalo na klíně hodného dědečka.

I líbá je staroušek znova zas, vlásky jemné hladí a má dělati, aby ukonejšil miláčky své. „Neplačte, milé děti, starostlivě napomíná — neplačte! To ovšem nevím, jsou-li rodiče vaši také v očištění. To neví žádný člověk na světě, kam jeho duše po smrti se dostane; *nikdo z nás neví, je-li duše jeho tak čista a Pánu Bohu milá, aby hned do nebe se dostala.* Proto musíme za dušičky se modliti, dokud živi jsme z očištěnce jim pomáhati a zvláště dnes na ně pamatovati máme.“

Dědeček ještě nedomluvil a všickni sirotci, co ho tak pozorně poslouchali, jako na dané znamení sepjali ručky své a již hlasitě zvolali se za tatínka, za maminku, za všechny dušičky „Otče náš“. Ta řeč hodného dědečka, kterou jim povídal o dušičkách, tak je dojala a v srdci hluboko utkvěla, že od té doby nešli nikdy spat, ba snad by ani neusnuli, kdyby dřív za dušičky nepomodlili se aspoň jeden „Otče náš“. A kdykoliv se ten den dušiček vrátil, tu první jejich procitnutí platilo dušičkám. Dědeček musil jim dáti na svíčky, a oni šli do kostela a na hřbitov ku hrobu, tam si je rozsvítili a modlili se vroucně, modlili se dlouho — až zase o půl noci s modlitbou usnuli.

Vmyslete se na okamžik ve svůj dětský věk a nezapomeňte při tom na viru svou. Poznáváte již, jak mnoho poučené pravdy obsahuje tento příběh, který jsem vám jako obraz a úpomínku z dětských

let vypravoval? Jak mnohý z nás slýchal z úst matčiných, otcových, babičky neb děda podobné vypravování o dušičkách, jež lid náš v roucho báje odívá. Víme, jak hluboko v srdci našem utkvěla ta slova, s jakou vroucností modlivali jsme se za dušičky.

A k čemu pohnula nás tenkrát něžná mysl dětská, k čemu poutala nás čerstvá upomínka na zesnulé, k tomu víže nás teď v letech dospělých naše náboženské přesvědčení. My ne již v temných bájích a pověstech, nýbrž v jasném světle víry poznáváme ono *obcování*, jímž s dušemi v očištění a se svatými v nebi spojení jsme; my nejen přirozenou láskou, nýbrž zřejmou naukou své víry vedeni jsme k tomu, abychom duším v očištění trpícím pomáhali v každý čas. Což tedy divu, že při svých modlitbách nezapomínáme za dušičky „Otče náš“ přidati? Což divu, že dnes na den dušiček scházíme se v kostele a kolem hrobů, abychom tu společnou modlitbou mnoho duší z očištěnce vysvobodili? My dnes v citech svých podobáme se dětem, jež tak rády z plné duše o svých milých drahých zesnulých poslouchají; dnes tesknou jest nám až k pláči a přece rádi mluvíme o milých nebožtících; dnes každý rád vyhledá svého přítele, aby s ním pohovořil si o bratru zesnulém, a ten kdo nikoho nemá, někde v koutečku samotný si popláče.

Co učiniti máme v zármutku svém? Kterakou obět my dnes k osvobození duší z očištěnce přineseme? „*Nikdo z nás neví*“ pravil onen staroušek k vnukům plačícím, *je-li duše jeho tak čista a Pánu Bohu milá, aby hned do nebe se dostala*“, proto musíme za duše se modliti.“

1. **Modlitba** jest první cesta, která duše z očištěnce vyvádí. Proto modlitbu dnes v první řadě za duše jejich přinášíme. Písmo sv. dí o modlitbě, že dušemi věrných zemřelých smilování a milosrdenství od Boha zjednává.

Lid náš říkává: „O mrtvých nemluvíme, leč co dobrého jest.“ Oni jsou již na pravdě Boží, nemohou se tedy brániti a hájiti své cti. Spravedlivý soudce již je soudil, a protož nám nenáleží, abychom život a skutky zemřelých na přísné váhy brali. Cena dobrých skutků nezávisí pouze na nás, nýbrž na milosti Božské. Milost Boží dává dobrým skutkům našim počátek i dokonání, teprve milostí od Boha stávají se před Bohem záslužnými.

Byť jste učinili všechno, co přikázáno jest (a pismě,) rcete: Služebníci neužiteční jsme.“ Dle těchto slov pisma sv. nelze nám posuzovati, jak kdo Bohu milý jest v životě, tím méně po smrti. „Nikdo z nás neví, jak dalece duše která Bohu mila jest.“ A kdybys snad i některých poklesků zesnulých bolně sobě zpomínal, když s pláčem u hrobu jejich stojíš a v zármutku se tážeš: zdali slyší pláč a lkání tvé, zdali jim odpustil ten a onen, zdali pro ten skutek a slovo lehce odpočívají — pak nepronášej nikdy rozsudek nad nimi, ale pomodli se za jejich duši ubohou. Modlitba tvoje doplní jejich nedostatky a zjednává jim usmíření s Bohem i s lidmi.

2. V apoštolském vyznání víry modlí-váme se:

Věřím v Boha, v Ježíše Krista, v Ducha sv., sv. Církev obecnou, věřím „v obcování Svátých.“ Co jest ono obcování a v čem záleží? Víte, my rozeznáváme troji církev: Vítěznou, to jsou svatí v nebi, trpící, t. j. duše v očištění a bojující t. j. věřící na zemi. Duševní pak spojení všech tří církví vespolek a pomoc, kterou si vzájemně přispívají, jmenujeme obcování svátých. Jako my jeden druhému radou, přimlouvou i skutkem pomáháme, podobně svatí v nebi a duše v očištění mezi sebou a my zase jim prospívati můžeme. Ač svatí v nebi svým orodováním u Boha mocně za duše se přimlouvají, jsou mnohé nedokonalosti, které lze jedině *skutkem dobrým odčiniti* a napravit zde na světě. Na nás tedy jest, bychom skutkem pomáhali tam, kde přimlouvou nebešťanů nahraditi nelze.

Pročež m. kř. jak široké pole před tebou se otvírá, kteréž samým kvitím dobrých skutků posázeti můžeš. Jak příjemná a krásná jest ta druhá cesta, po níž lze duše z očiště vyvoboditi.

a) Mnohé duše zemřelých počaly zde na světě dílo bohumilé a šlechetné a již, již dočkati se měly žádoucího výsledku; leč v tom zachvátila je Smrt a překazila dílo jejich. *Nedokonaný* stojí tu šlechetný skutek a zmařen jest úmysl dobrý, nedodělané dílo volá pak ku všem živoucím: dokonajte dobrý skutek, podporujte blahodárný ústav, buďte dobročinní k nuzným a trpícím, vyplňte naše přání a odprošte za nás komu jsme ublížili, koho v slově pohoršili; nahraďte skrovnou almužnou za nás, co jsme splatiti nemohli.

b) Otec a matka pečlivě odchovali děti své a všechnu radost i naději v nich

skládali. Muž a žena opravdovou láskou k sobě lnuli a nebylo slova, jež by spokojenost jejich kazilo, bratr a sestra milovali se jako andělé, přítel pro přítele v bouřích vezdejších nasazoval život svůj — leč smrt, která ty nejpevnější vazby lásky trhává, odtrhla i starostlivé rodiče od dětí. rozdvajila spokojené manžely, a zničila milující bratry a věrné přátele. Opuštěni jsou tu *sirotci*, s pláčem běduje vdova, bez radce upřímného chodí přítel zbloudilý. Viš-li pak m. kř. co nejvíce trápí tyto duše zesnulých a čeho nejvroucněji sobě žádají na věčnosti? abys ujal se těchto opuštěných a byl jim otcem, dobrodincem radcem upřímným. Věř, že tím nejvíce polehčíš jejich trápení.

3. Když Kristus na Kalvarii v bolestech skonával, třásla se země v základech svých; neboť tu dokonávala nejdražší obět krvavá, kterou ne jedna duše, ale celé pokolení lidské, ne z časných muk očišťovných, nýbrž od věčného zavržení vysvobozeno bylo. A sotva že Syn Boží duši v ruce Otce svého poručil, otevřely se hroby a duchové ukazovali se v Jerusalemě, duše pak spravedlivých starého zákona očištěny a smířeny vycházely z předpekli do nebe. Dr. v Kr. ! Tato obět, jež na kříži krvavě se přinášela, koná se posud nekrvavě na oltáři.

Obět mše sv. jest tatáž obět nového zákona, kterou Kristus na kříži vykonal. Tato obět uvedla do nebe všechny duše spravedlivých starého zákona, ona uvádí dosud trpící duše z očiště do nebe. S jistotou můžeme souditi, že duše v očištění žádají od nás, bychom zvlášť pro tuto nejdražší obět často na ně pamatovali; proto vidíte, kterak dnes Církev všude mši sv. v černé barvě za dušičky obětuje a vroucí modlitby za ně koná.

Modlitba, dobré skutky, nejdražší obět mše sv. jsou *tři hlavní cesty*, kteréž duše z očiště vyvobozují. A kdo z nás byl by srdce tak tvrdého, aby rád neprokázal službu drahým zesnulým? Kdo by jim neprokázal službu, kterou snad jedenkrát sami — ale nedej to Bože! budeme potřebovati od jiných.

Co prospívají všechny ty věnce, jimiž zdobíme vozy a hroby zemřelých? Co ta světla, jež rozsvěcujeme u hrobů jejich? Co platen byl by všečen ten smutek v oděvu a v černých stužkách a závojích, ba co platny všechny slzy, kteréž u hrobu proléváme, kdybychom nechtěli oněmi

spasnými prostředky, jež víra naše nám podává, duším z očiště pomáhati?

Vracím se opět k slovům zbožného stařečka, „*nikdo z nás neví, zdali duše jeho tak čista a Bohu milá jest, aby odměny nebes hned si zasloužila*“. Ba že, ani nevíme jak vroucně právě naši pomoci duše věrných zemřelých si žádají, a kterou duši zapomenutou snad jednou upřímnou modlitbou, jedním dobrým skutkem neb obětí vysvobodíme.

O sv. Dominiku, klášterníkovi, vypravuje se, že ve svém pokojíku měl lebku, které beze strachu do očí pohlížel a tím sobě častěji smrt připamatoval. Jedenkrát stalo prý se dopuštěním Božím, že ona lebka své prvotní síly na okamžik obdržela, a sv. Dominik slyšel hrozná slova: „*Jsem v zapomenutí lidském*“. Jak se svatý Dominik později dozvěděl, byla to lebka muže, který před 17 lety zemřel a na kterého nikdo nepřamatoval — byl v zapomenutí lidském.

Věř drahý křesťane, že v očištěci nalezájí se duše, které snad také k tobě volají „*Jsem v zapomenutí lidském*“. Jsou to snad duše, které pro tebe trpí, které tobě mnohá dobrodinií prokázaly a jimž tedy povinnými díky jsi zavázán, ony volají k tobě: „*Jsem v zapomenutí lidském*“.

Jsou tam snad duše, které nikoho na světě neměly opuštěny a chudy byly v životě tak, jako jest chudičký jejich hrob tam za zdí na hřbitově — ony k tobě volají „*Jsem v zapomenutí lidském*“. Kéž porozumíš této prosbě úpěnlivé zesnulých, kéž pamatuješ na ně často s takovou upřímnou láskou, jako ony ditky, když jim dědeček jejich vypravoval o dušičkách.

Jos. Svoboda.

Záslužný kříž.

(Dle francouzského.)

Nevím, mohl-li bych něco strýcovi svému setníku Petrovi vytýkati, kdyby byl jenom o něco mírnější. Neboť největší jeho chybou bylo, že byl velmi náhlý. Tak, když byl stár 28 let vystoupil z voj-ska, ačkoliv věděl, že brzy bude povýšen za majora a za několik málo let docela za generála. Ale největší jeho zvláštností bylo, že ho nikdo přemluvit nemohl, aby nosil kříž čestné legie, kterého si při válečném tažení ve Španělsku dobyl. Když

mu jedenkrát praefekt oznámil, že dostal od vyšších úřadů pokynutí a dotaz, proč setník nikdy červeného odznaku nenosí, šel starý voják rovnou cestou do praefektury, donesl svůj kříž, potřebný diplom, položil před praefekta a odešel. Vskutku, namluvili se, než obě věci vzal zpět. Příjmy, jež se zlatým záslužným křížem spojeny byly, vždy rozdal na dobročinné ústavy až do posledního halíře.

Roku 1857 navštívil mne na několik neděl strýc v městě, kde jsem za svým povoláním bydlil. Ač již stár, byl přece nad míru čilý a docela zdrav. Jednoho však dne po obědě ranila ho mrtvice a ač po 24 hodinách ozdravěl, přece mu připomenula, co ho čeká. Před odjezdem pravil také ke mně: „*Mám tušení, že brzy zemru; poslední má vůle jest u notáře K., pravím Ti již nyní, že jsi všeobecným dědicem a vykonavatelem mé poslední vůle*.“

Namítal jsem něco, ale strýc pokračoval: „*Buď zticha, však Ti beztoho mnoho nezbude, až všechno, co jsem určil, poplatíš. Ač jest zbytečno, abych Tě prosil, bys všechno svědomitě splnil, přece Ti něco připomenu: ustanovil jsem, — a se vším důrazem Ti nyní opakuji — nechci, abych byl slavně, s vojenským průvodem, jako rytíř čestné legie pochován. Přeji si tedy, aby vojenského průvodu na mém pohřbu nebylo; aby můj záslužný kříž nebyl na rakev položen a aby se o něm náhrobní nápis nezmiňoval; konečně chci, aby kříž a listina k němu patřící po mé smrti zničeny byly*.“

Bezpochyby jsem se nějak divně tvářil, slyše takou řeč; neboť strýc usmíval se a pravil: „*Nechci, abys mne měl za nějakého podivína; neboť mám důvody, proč tak konám a myslím, že nyní již čas, abych Ti je sdělil. Poslyš tedy: „Před 41. lety ležel jsem táborem ve Španělsku v osadě Miraflores, blíže Badajozu. Byl jsem 22 let stár a poddůstojníkem u 11. pluku pěchoty. Večer 5. července bavil jsem se potichu se svým věrným přítelem poddůstojníkem Xaverem, jenž byl se mnou u jedné setniny. Neměli jsme mezi sebou žádného tajemství; věděl jsem, že Xaver již za utlého mládí otce a matku ztratil a že žádných příbuzných nemá. Xaver pak také věděl, že já ještě oba rodiče a několik milujících mne a i ode mne milovaných sester a bratrů mám*.“ Co jsme tak rozprávěli a o drahé domovině si vypra-

vovali, přišel k nám důstojník od jenerál. štábu a pravil: „Jest zde nějaký statečný poddůstojník?“ Ovšem jsem hned vstal a s ním šel ku stanu maršálka Soult. Když jsme vstoupili do maršálkova stanu, pozdvihl hlavu od velké mapy, již studoval a podíval se na mne, otázkav se na jméno a hodnost mou. Pak řekl: „Mladý muži, mám pro Vás úkol, jenž odvahy, vytrvalosti, ale především chytrosti vyžaduje. Tenhle znamenímí psaný list musí býti dodán do rukou maršálka Sucheta do města Badajoz. Netajím, že jest úkol přenesnadný, poněvadž musíte největší pozor dáti, abyste neupadl do rukou Angličanův. Ale vím, že pravý Francouz nebezpečenstvím zastrašiti se nedá, a proto myslím, že úkolu zdoláte. Tak Vám dám průvodní list, aby Vás přední stráž pustily. Neříkejte nikomu nic, co jsem Vám poručil a vyjděte teprve po jedné hodině, až měsíc vyjde. Zatím s Pánem Bohem!“

Byl jsem propuštěn. Docela lehko opatřil jsem si úplný oděv španělského sedláka a svázav ho do rance šel jsem do svého stanu. Ale to byla první chyba, kteréž jsem se dopustil. Nemohl jsem však jaksí se přece s Xaverem rozloučiti a několik rádků pro rodiče zanechat, též jsem chtěl, a bych považován nebyl za desertéra, kdybych snad zahynul. Tyto důvody mne pohnuly, že jsem proti rozkazu maršálkovu všechno Xaverovi pověděl.

Přítel můj litoval, že jej los nestihl, aby úkol vykonal. „Nemám ani rodičův, ani přátel, kdežto Ty jich mnoho máš. Ale co vidím, vždyť již spíš! A vskutku chtělo se mi velmi spáti. Lehni si na svůj plášť, pravil Xaver a pospi si několik hodin. Dám na Tebe pozor a po půlnoci zbudím. Uposlechl jsem přítele a lehl si. Za několik hodin jsem se probudil, — byla jedna hodina, ale kdo popíše moje leknutí, když vidím, že balíčku se šaty nikde, Xaver také pryč, šifrovaný list a průvodní listina také zmizely. Nalezl jsem však místo všeho list následujícího obsahu:

„Drahý Petře! Tisíce ctížádostivých myšlenek mi proudilo hlavou, jak jsem u Tebe bděl. Odpust mi, že jsem si Tvoje věci vzal. Chci armádě prokázati výtečnou službu a buď záslužný kříž nebo povýšení na důstojníka si získati. Co se týče provedení úkolu, buď bez starosti. Vždyť mne znáš! Ostatně jest jedno, zda poddůstojník

Petr či Xaver úlohu podniknou. Buď zdrav příteli! Na shledanou!

Tvůj Xaver.“

Byl jsem bez sebe, když jsem četl list a kdybych nebyl katolíkem, kdo ví, co bych byl vyvedl hloupého, myslím, že bych se byl zavraždil. Ostatně málo kdo si všimnul, že přítel můj Xaver zmizel. Blíže tábora našeho byla totiž prudká řeka, ve kteréž se již více vojinův utopilo. Myslíli všichni, že se tam Xaver také utopil. Nikdo neměl ponětí, jak se věci mají a od té doby, jsem bezpochyby jediný, jenž se za poddůstojníka Xavera pomodlí.

„A neslyšel jste o něm nikdy nic?“ přerušil jsem řeč strýcovu.

„Neslyšel. Později dozvěděl jsem se, že list do rukou maršálka Sucheta zprávně odevzdán. Více jsem se doptati nemohl; bezpochyby přítel Xaver při zpáteční cestě padl mezi Angličany a obětivost svou životem zaplatil.“

Asi měsíc po této události odbýval maršálek Soult velkou přehlídku vojska. Když přišel k našemu pluku zavolal plukovníka a mluvil s ním několik slov. „Poddůstojník Petr předstoupí!“ rozkázal plukovník. Když jsem stál před maršálkem, pravil: „Vidím příteli, že jste jak šťasten, tak i udaten. Ale jenom nebuďte tak příliš skromný. Slyšel jsem, že list byl maršálku Suchetovi dodán. Poněvadž jste se však u mne nehlásil, bál jsem se, že jste snad na zpáteční cestě zahynul. Přece bylo snad slušno, abyste se u mne ohlásil, že jste opět u pluku?“

Toto pověděl, odepjal marš. kříž čestné legie ze svých prsou a připjal mi jej vlastnoručně; poručil také plukovníkovi, aby potřebná listina v brzku vyhotovena byla.

Vše stalo se rychle a byl jsem tak zmámen, že jsem ze sebe slova vypraviti nemohl.

Po přehlídce šel jsem hned k plukovníkovi a vyprávěl, jak všechno vlastně vypadá. Ale on pravil: „Kříž již máte a podržte si jej. Ostatně Vám mohu říci, že jste první v návrhu, jenž se stanete důstojníkem. A usmívaje připojil, a bych se přičinil, a vykonal činy, za něž se rád čestné legie obyčejně uděluje.

Rady jeho jsem uposlechl. Tak jsem sám zajal anglického setníka a sám dobyl anglického praporu. Ale pokojného svědomí jsem neměl; proto brzy od vojska jsem vystoupil ačkoliv jsem již za krátko měl býti majorem. Zdálo se mi ustavičně

že všechno štěstí mé zbudováno na mrtvole přítele Xavera a proto všečen příjem, jež z onoho významení mám, věnuji dobročinným skutkům.

Dovoďte strýčku, řekl jsem: „desetkrát jste si kříže zasloužil a můžete ho s čistým svědomím nositi.“ Ale všechna řeč byla marna . . .

Asi tři měsíce po této rozmluvě zemřel starý setník. Zesnul jako křesťan, jak byl po všechn svůj život žil: odešel do věčnosti zaopatřen nebeskou posilou. Na jeho hrobě jest jen jednoduchý kříž, znamení spásy, kteráž žádného křesťana v životě ani při smrti opustiti nemá. Z.

Klenovec.

Vypravuje Jan Nep. Ráž.

(Pokračování.)

Václav vyšel si do polí, aby se trochu upokojil a přišel na jiné myšlenky. Hospodyně sotva že vstala, oblekla se a vyhledala Zuzanku. Jak ji volala, bylo služce hned úzko, tušila že dostane se jí od panímámy asi pokárání — tušila, že hospodyně včerejší příhodu již asi ví — to ale nevěděla, že Václav sám matce vše sdělil. Krom bývalého obyčeje oslovila hospodyně Zuzanku nevlídně. To způsobilo, že tato zůstala všechna zaražena — nebyla si žádné viny vědoma. Hospodyně si zase myslila, že vina děvče tak tíží a byla tím více předpojata. Nemohla se dále zdržeti a spustila:

„To jsem si holka nemyslíla, že ty se mi zvedeš po matce, že z tebe bude záletnice, jako byla ona, proto jsem ti žádných nových šatů nejednala, abys se mi za to k mému Václavovi líkala, myslíš-li na náš statek, to jen s pánem Bohem táhni do vápenky, na tu se můžeš vyvdati, ale na mé mozoly ne.“

Zuzanka byla jako když ji vodou poleje — nemohla promluvit a stísněnému srdci svému pláčem ulehčovala. Děvečky poslouchaly za dveřmi, jak panímáma děvče pláče a smály se z plna hrdla, jak také jednou dostává a poráduje, že to za to stojí. Ta má jistý vandr. A v skutku, sotva že panímáma Zuzance domluvila, šla tato na komoru, kde stála stará její truhla, — vydala z ní vše, co si byla přízní a laskavostí panímámy na statku pořídila — ne

chala si tam jen staré vetohé svoje hadříčky — uzavřela ji, svázala provazem a naložila si ji na záda. Ve všedních starých šatech opouštěla časně z rána statek, kde tolik pokojných ohvil zažila, a vracela se k opuštěné vápenici, aby se tam, jak jí panímáma předhodila, usadila. Neviděla ani na krok před sebe. Oči se jí stále zalézaly slzami a ani nevěděla, zda-li na té smutné cestě někoho potkala čili ne. Šla známou jí cestou ještě hůře a s větší úzkostí nežli tenkrát, když dědečka ku hrobu doprovázela. Kdo ji potkal, každý hned uhořel, co se asi ve statku stalo, ale nikdo jí neoslovil, nestála snad jim za to či cítili s bolestí její útrpnost? kdož nám to poví! Tak došla k malé chatrči dědečkové. Otevřela spuchřelé dveře a mrazivá zima spojena s plísní a jinými výpary vyrazila na ni z jízby. Bylo jí jakoby vytvářala vlastní svůj hrob a jistě nejráději by byla bývala, kdyby se mohla v něj uložit, aby více nepovstala. Než k tomu, bylo tělo její ještě plné života a nemělo se tak po vůli Páně státi. Byla to těžká zkouška kterou jí přestáti bylo než stanula u cíle který po neskonale moudrosti své vytkl, jí Pán.

Složila truhličku na zemi, ohledla se kolem sebe po známých stěnách, kterým čas bělosti nepřidal. Co teď počne? Nezbude jiné rady, než aby jiné služby si hledala a to tak daleko, kde nikdo jí nezná, nikdo neví co se s ní dělo. Václav ten nejspíše litoval svého přenáhlení a někde byl schován, aby Zuzanky neviděl, až ji bude hospodyně vyháněti. To si přec od něho nezasloužila, vždyť mu nikdy nenadcházela a proto že se jemu líbila, to přece není hřích, vždyť to nikomu ani Václav nikdy neřekl. Kam se obrátí? co se s ní stane?

Co takto Zuzanka přemýšlela — hledal ji Václav po celém statku. Ptal se otce po ní, děveček, ale nikdo nemohl nic určitého říci. Matky se ptáti nechtěl. Kdo co věděl, to byly jediné děvečky, ty se nechtěly s tím vytasiti, jsouce v duchu rády, že to hospodyně tak zkrátka odbyla. Václavovi to nedalo pokoje. Šel zase ven a podivnou náhodou chtěl jíti na louku kolem vápenice. Když přišel na místo kde chatrč stála ohledl se mimoděk po ní a tu zdálo se mu, že dveře tak pevně nepřilehají jako před tím. Podivná myšlenka ho napadla.

„Snad by nebyla Zuzanka zde“ a než

domyslí, ocitl se již u dveří, které násilně odrazil. Jaké bylo jeho podivení, když zde spatřil hledanou Zuzanku. Ale v jakém zuboženém stavu děvče bylo. Oči celé od pláče oteklé a zimou i neštěstím jinak skličenu nebylo lze poznati. Podívala se na něho, a v pohledu tom byla jakási výčitka, jakoby říci chtěla. „Vidiš cos ze mne učinil!“

Pro Bůh Zuzanko, jak sem přicházíš, co zde děláš“ — ptal se Václav nemohadle šatů ani pochopiti, že by možno bylo, aby Zuzanka statek chtěla opustiti.

Mírně ale v plném přesvědčení, že není jí jinak možno jednati, sdělila Zuzanka s Václavem, co se mezi ní a matkou událo. Řekla, že nikdy více nechce tam se vrátiti, že najde si službu a bude pracovati, aby se uživila. Václav byl všecek strnulý; tolik dojmů v tak kratinkém čase ani se mu nemohlo v jeho hlavě směstknati.

„Dobře“ prohodil, „když matka myslí tak, jen ať si statek s Pánem Bohem podrží — ty Zuzanko nikam nepůjdeš — já sám přijdu za tebou do vápenky a budu se živiti, jak se živil nebožtík dědeček tvůj, však ono nám nic chyběti nebude.“ Taková hořkost ho pojala, že by se byl nejraději ani zpět více nevrátil. Ale tak to nemohlo býti.

Ač Zuzanka nyní viděla, že Václav myslí vše do opravdy, přece nemohla svoliti, aby s ní ve vápenici zůstal. Předkládala mu, jaký by to byl nevděk, aby on k vůli ní rodiče opustil, jen aby na ni zapomněl, že ona se ve světě neztratí a on že si najde zase děvče, které se k němu hodí a bude matce jeho po chuti. Co pak by na statku dělala, kdyžby ji hospodyně neměla míti ráda, že by tam ani do úst dáti nemohla a hnedle se utrápila. Než Václav vedl stále jen svou a prosil Zuzanku, jen aby se pozdržela než on doma vše vyjedná, že přijde jí pak vyříditi, jak pořídil. Pln odvahy spěchal ke statku, poprosil otce i matku, aby s ním vešli do světnice a tu přednesl jim, co míní učiniti. Otec zůstal všecek zaražen — nevěděl ani toho nejmenšího, co se mezi hospodyní a Zuzankou stalo. Hospodyně počítajíc na slabost jeho ani se s ním neradila aniž mu to později sdělila, chtěla časem ho k tomu přiměti, aby schválil, co byla vykonala. S podivením díval se na ženu — bylo mu Zuzanky líto, že bez

jeho vědomí a za takých okolností ze statku odešla. Neshodoval se se ženou, že správně jednala a ty nejtrpčí výčitky sypaly se na hlavu její — ano řekl jí rovně, jen aby si statek nechala, že půjde s dětmi do vápenky a že tam bude bydleti v peci jak nebožtík Martin činival, který při tom tak vysokého věku dosáhl a mohl tu býti snad podnes — nedomluvil. Minulost tanula mu na mysli a cítil, že ani teď nemůže vinu svoji usmířiti, jak se již byl těšil, že ještě bude mu nutno trpěti dlouho, snad tak dlouho dokud ho na světě ponechá Pán.

Hospodyně byla všecko zděšena, tolik odporu se nenadála a hlavně odporu se strany svého muže, kterého poslední čas uvykla více jako málomyslného považovati, nemajícího vlastní vůle. Teď byla hotova — muž i syn se jí zbavují a ona nemá tolik vlastní síly ani odvahy více, aby se tomu všemu opřela. Co činiti, kam se obrátiti? Není rady než Václavovi svoliti, nechceli, aby vše to, čím ji vyhrožováno, stalo se skutkem. Smír ujednán a hospodyně se za velikého pláče vpravuje v nastávající budoucnost.

Václav spěchal s radostnou zvěstí k vápence. — Zuzanka seděla dosud na svém místě a plakala. Václav příběh, uchopil ji za obě ruce a vřele ji objav sdělil jí vše, co a jak se doma dělo. Zuzanka svým očím nevěřila, až spatřila starého Klenovce, jak přichází k vápenici, by si nevěstu domů odvedl. Spojeným prosbám otce i syna se zdařilo, že Zuzanka se do statku vrátila. Hospodyně ji přijala z počátku trochu chladně, ale hnedle se vše podalo; bylali jednou předpojatost její překonána, vrátila se stará laskavost na místo své a Klenovcová zacházela se Zuzankou jako kdy jindy. Ze za takových okolností měli v Občině lidé co vyprávěti, můžete si pomysli, ale u Klenovců se o to nestarali a také jim nikdo žádné noviny nedonesl. — Matka ničeho nepřijala a Václava se každý bál, věděli dobře, že by se byl Zuzanky rázně ujal, kdyby se některému ze zlých jazyků zachtělo ji pošpiniti. Masopust byl zde a proto chystalo se sva-
tební veselí. (Dokončení.)

Ze života.

Obrázek z vesnice od Vinc. Drbohlava.

(Dokončení.)

Nákovská pozorovala bedlivě, jaký účinek slova její měla na Kvapila. V duchu se již na tvrdošijnost jeho mrzela.

„Jak soudíte“, tázala se nemohouc zvědavost svoji ukrotit.

„Milá sousedko“, odpověl ostýchavě Kvapil, „děkuju vám za vaši ochotu. Leč opakuju znova, že by to bylo brzy. Moji povinnosti bude, abych se o ženu postaral. Buďte ubezpečena, že rodiny Tůmovy si velice vážím a za zvláštní štěstí pokládal bych si, kdyby, jak pravíte ve přátelství s nimi vstoupil.“

Poslední slova jeho byla jen zdvořilou frází, aby neodbytnou ženu upokojil.

„Jak povídám pane Kvapile, Aninka bude k dětem, nebo má je ráda.“

„To bezpochyby byla ona, která jim cukroví dala?“

„Jak by ne! Viděla chuďátka smutně kolem jít, tak jim dala z dobroty srdce, aby si pohrály.“

Kvapil zakýval hlavou. V duchu již pochopoval, jak asi věci se mají. Ten náhlý spěch a vychvalování Nákovské mu byly podezřelé. Viděl se zapletena do sítě obratné ženštiny, z nichž se chtěl vyplést. Měl jakési tušení, že se hraje s ním komedie.

„Nuže dobře milá sousedko. Máte-li od Tůmů nějaký vzkaz.“

„I Bůh chraň! Co pak by to bylo! Jen z pouhé ochoty a lásky přátelské vám to dělám, neboť v tom vidím vaše štěstí“ lhala Nákovská.

Kvapil se usmál té přátelské ochotě a pravil jaksí tonem rozhodným.

„Děkuju vám za vaši ochotu. Budu se dle toho řídit.“

„Věřte mi, že uděláte dobře pane Kvapile. Nu a jestli byste chtěl Tůmům něco vzkázati, proč bych vám neposloužila?“

„Nebude potřeba toho nyní“ odtušil jí Kvapil „promluvil bych s Tůmovými sám. Je to lepší může-li mluvit člověk osobně, obzvláště v tak důležité záležitosti.“

„Arci, arci — to uděláte nejlépe“ do-
tvrzovala Nákovská.

Po chvíli odešla.

Kvapilovi se ulehčilo, že byl zbaven dotěrné osoby.

Možno, kdyby Nákovská tak nápadně nemluvila ve prospěch Aninky a nestavila protivu naproti ní tak na odiv, že by si dal Kvapil říci. Možno také, kdyby příhoda s tím cukrovím nebyla se stala a ona tajemná osoba jim cukrovínek s předobrym úmyslem neodňala, že by Kvapil také na jiné myšlénky přišel.

Zkrátka dobře smyšlený plán počal se rozpadávati . . .

Tak uplynulo zase několik dní. V sousední vesnici stavěli školu. Kvapil tam pracoval. Odcházaje z rána do díla řekl ku svým dětem, aby mu přišly ku kříži na večer naproti. Přivinuv ditky ku svým prsům, pocelovav je ještě, dodal:

„Budete-li hodny a nebudete-li běhat — něco vám přinesu.“

Dětičky slíbily a dívaly se za odcházejícím svými velkýma očima, pak počaly si hráti. Bylo jim to jedno, že zůstanou bez otce celý den, neboť tomu uvykly.

Pohled dítek na otce měl však velký dojem. Zdálo se mu, že byl to pohled vyčítavý. — Ta modrá očka pravila k němu: „Jdeš pryč a nás zde necháváš samotny. Ty nás nemiluješ s tak upřímnou láskou!“

Kvapilovi se vydral z prsou vzdech a rychlou chůzí chtěl zaplašiti nepokoje myšlénky.

Den zvolna ubíhal. Ohnivá koule sluneční již se mocně rděla, když František s Mařenkou vyšli. Ruku v ruce brali se laškovice za vesnici.

Cesta ku kříži vedla podél potoka. Tam jim usměvavě kynuly na břehu rostoucí modré pomněnky.

„Utrháme tatínkovi hezskou kytku“, pravil František Mařence, „je tu tolik pěkných kyticí!“

Hned se daly do trhání. Mařenka chtěla právě utrhnouti hezskou pomněnku, která bujela skoro při samé vodě. Nahnula se poněkud níže. V tom jí noha o vlhkou hlinu sklouzla a ona ztratila rovnováhu — spadla do vody. František zaslechl pád a vida sestřičku ve vodě hlasitě počal plakat. Dítě nevzpomnělo si, že má jí pomoci, ale toliko úzkostně volaje hledělo do potoka, kam Mařenka padla. Najednou ocitla se u břehu ženština. Chlapce odstrčila. Hupky! skočila do vody. Jedním máchnutím ruky děvčátko z chladivé lázně vytáhla a pryč odnášela. František nařikaje běžel za ní do blízké chatrče.

Nebo právě když děti kolem šly, stála na jejím prahu vzrostlá dívka. Dívala se s patrným úsměvem na malíčký párek a hleděla za ním. Když děti se zastavily a jaly se u potoka trhat květiny, chtěla je zakřiknouti. Bylo již pozdě. Holčička zmizela ze břehu. Několika skoky byla u vody a děcko vysvobodila. Cestou Mařenka k sobě přišla a jakoby se bála ovinula ručky kolem šije své ochranné a dala se do pláče.

„Neplač Mařenko! Šatičky uschnou a ty si lehneš k nám do postýlky. Tatínek tě plisnit nebude“ — těšila ji tato. Brzy byla s ní ve světnici, kde svlékla ji se šatiček a uložila do postele. Pak posadila se k ní hladila její vlásy a mazlila se s ní. Dívčinka brzy na pláč zapomněla a s nevýslovně vroucím výrazem oka hleděla na neznámou svou ošetřovatelku. Františkovi také vyjasnila se tvář a on vida sestru již veselou, přitulil se k dobré dívce, chtěje bezpochyby sám také býti od ní pohlazen.

Mezitím blížil se Kvapil k domovu. Marně se u kříže ohlížel po svých dětech. Bylo mu to divné, že nepřišly, ačkoli jim slíbil něco přinést.

„Bezpochyby si hrajou někde s jinými dětmi — a mezi hrou zapomněly na mne — nebo je vzal někdo domů“ chlácholil sebe.

Již byl u vesnice. Právě šel kolem oné nízké chalupy, když volal na něho starý Šimek.

„Pane Kvapile, zastavte se u nás na chvilku!“

„Co pak mi asi chce? Toť bezpochyby nějakou správu na stavení,“ myslil si Kvapil.

„Nu jen pojďte dále do svědnice. Je tam také dosti místa“

Šel za Šimkem. Co spatřil? Hezoučký obrázek!

Na posteli ležel andílek a malýma ručkama objímal šiji — mladé matky. Kolem rtů mu poletoval úsměv nevinnosti a lásky.

Hle nyní právě ústa jeho špoulila se k polibení. Na klinu matčině byl pacholíček, jenž vida, že dívčinka chystá se k polibku, nechtěl býti po zadu a již již ručkami skláněl k sobě hlavu usmívající se matere, aby sám dříve ji polibiti mohl.

„Mařenko — Františku!“ ozval se u dveří z pola radostně a poloudiveně.

„Tatínek!“ zajásaly dítky. Nastalo ce-

lování a vyptávání. Kvapil okřival. Ba pohnutím nemohl ani za osvobození dítky poděkovati. Srdce se mu ozvalo: Nalezls matku k dítkám dobrou — milující nena-dále. Neštěstí přivedlo ti štěstí. Nalezls ohudou, ale dobrou.

Nebylo třeba rozmyšletí. Proto Kvapil neváhal. Obrativ se ku starému Šimkovi, pravil:

„Dítkám mým schází jenom matka a mně dobrá žena. Dítky si ji našly — což mně se té matky za ženu nedostane? — Mařenko“ obrátil se k ní „chtěla byste tyto dítky za své a mně za manžela? O co jsem tak dlouho byl starostliv — pro-zřetelnost Boží mi náhle přivedla!“

Starý Šimek i Mára, jak ji lidé říkali, byli překvapeni.

A když Kvapil po druhé opakoval svou otázku, odpověděl mu Šimek ostýchavě.

„Vězte, že má dcera —“

„Potřebuju matky“ vskočil mu rychle do řeči Kvapil věda, kam Šimek míří.

„Nuž z vůle boží — nechoi býti v cestě vašemu práni,“ odvětil mu Šimek nemoha se radostnému pocitu ubrániti. Kdoby si takového zete nepřál!

„Což vy Mařenko, nemáte pro mne odpovědi?“

Marie se zarděla a místo slov tiskla na prsa svá Mařenku i Františka. Mohlo býti vymluvnější odpovědi? — Kvapil usedl k ní a zadíval se do jejich zdravím kypících tváří. Srdcem mu proudilo štěstí. Na okamžik se zamyslel. Zdálo se mu, že má před sebou nebožku, ana dítky celuje. Že snad s hůry k němu přistoupila. Hlášky dítek dostaly jiné barvitosti. Zněly jako tenkrát, když blažených večerů s drahou choti prožil.

František nyní seskočil s klinu Mariina a přešel k tatínkovi a šeptal mu, že ji má rád. — „To byla ona, která nám to cukroví vzala tatínku“ odpovídal mu, „ale na mne to neříkejte, že jsem vám to pověděl.“

Ona! Tím milejší mu byla. Hleděl na ni laskavě a z nenáhla ji přinutil k řeči, neboť návrh jeho byl neočekávaný.

Již bylo hluboko do noci, když Kvapil opouštěl chýži Šimkovu. Usínající Mařenku nesl si v náručí. Mára je, vedouc Františka za ruku, kus cesty vyprovázela.

Do Kvapila jakoby jiný duch vstoupil. Dříve úzkostlivý a liknavý, nyní ne-

dočkávat a rázný. Nemeškal s přípravami.

Velké bylo překvapení, když pan farář v neděli první ohlášky Kvapilovy do veřejnosti uváděl a sice — s Marií Šimkovou.

Po kostele bylo plno řeči a tyto trvaly celý den.

„Nákovská byla rozhlásila, že si Aninka Tůmova vezme Kvapila i u Tůmů se tím netajili. A nyní jako na posměch Kvapil bere si dívku chudou a takměř opovrženou. Žádný si tu změnu nemohl vysvětliti. Ba zašli mnozí i k Šimkovům, chtějíce něco zvědět. Tam spatřili usmívané tváře a jakousi veselou tajemnost. Nedožvěděli se ničeho.

Kvapil mlčel též.

Že Nákovská majíc po výdělku nevělebila Kvapila, dalo se při její povaze očekávat. Však také brzy utichla vidouc, že valná část vesnice spojení toto schvaluje. Věděla proč.

Jinak bylo u Tůmů. Aninka chodila rozezlenná hrozně na Nákovskou, davajíc jí hlavní vinu pro povídání, že se záměr jich neuskutečnil. Byla nucena čekati na jiného.

Svatba Kvapilova odbyla se bez velikých ovací. Byla tichá, za to tím srdečnější. Bývalá spokojenost se mu do přítoku vrátila. Snad mu duch nebožky s hůry žehnal, že vyhledal dětem dobrou matku.

D O P I S.

V Kolíně, 21. října 1884.

(Zpráva o pastorační konferenci.)

Druhá letošní porada duchovenstva vikariátu Kolínského konána dne 9. října t. r. Již bylo v těchto listech poznamenáno, že tyto porady, ačkoli nejméně dvakráte do roka konané, nám nezevšedněly, ale čím dále tím více se líbí a účastenství v nich nic neochabuje. Příčiny toho mohou býti rozličné. Vážná doba přítomná sama sebe se jich dovolává; jednotlivci ve zprávě duchovní takové záhady se naskytují, že si neví rady; nad to smíšené naše osady farní, kde obyvatelé evangelíci s velikým úsilím o rozkvět své konfesse dbají, zvláště zřizováním, rozšiřováním a zdokonalováním škol zvaných nedělních, k nimžto staří, mladí, muži, ženy, malé děti i výrostkové hojně přicházejí; různé konkrétní

případy, které zkušenými poradníky rychnější a bezpečněji se vysvětlují než obecnými pravidly mravouky, pastorálky a kanonického práva každému zvláště lze rozhodovati předměty praktické, k době přítomné hledící a tudíž i zajímavé. Jejich důkladné vysvětlování vymáhá z pravidla nemalé přípravy, nevšedních, řekl bych, vědomostí, čímž studium theologické u duchovního, aby neutíchlo, ještě i po letech mnohých stálého a mocného přípalu dostává. Člen porady, jemuž připadlo, otázku probírat, věda kritiku býti bratrskou sice ale ovšem i kompetentní a přímou, neodvažuje se práci ledabylou předkládati. Konečně i sdíletí si radostné a žalostné zkušenosti z duchovní zprávy v rozličných osadách, není také bez ceny. — Poradu zahájil kníž. arcib. vikář, děkan Kouřimský vdp. A. L. Dlask. Nejprve sdělil, že vyřízení zprávy o činnosti vikariátního duchovensva za minulý rok došlo velmi příznivého uznání zvláště i pro tyto porady a pro časové na nich probírané otázky. Milé také bylo sdělení, že místy, kde pro hojný průmysl populace se zmahá, jako na př. v Pečkách u státní dráhy, kde lid usiluje o vzdělání nového stánku Božího, čemuž ale možná nynější tíseň cukerní na újmu bude, jakož i vyloženo, kde ve vikariátě a které žádoucí opravy chrámů a kaplí a s jakým výsledkem se potkávají. Naproti tomu zarazila nás zpráva, že v jedné škole našeho střídniectví mladší učitel evangelík HC. o své újmě kříž ze školy odstranil a na půdu odložil, modlitbu Páně se zakončením, jaké u našich evangelíků jest obyčejné, ve škole zavádí, pozdravení andělské pak dokonce z modliteb školních vypouští. To vše i za platnosti rozkřičené novelly školní. Opět jsme přisvědčovali p. předsedovi, že slušno jest a dobré věci prospívá, aby zkoušky výroční ze svatého náboženství ve školách národních způsobem, jak kde možná slavným se konaly, aby den zkoušky dětem byl dnem vzácným, svátečním, rodičovské pak a jiní přátelé mládeže školní, aby hojně této slavnosti se účastnili. Buď tedy i škola, pokud lze, okrášlena, aspoň kříž v ni, přednášejte se deklamace případné, písně jmenovitě také kostelní. Několika výnosy školních úřadů na jisto postaveno, že mládež na školách obecných povinna jest obcovati za dohlídky svých pp. učitelů službám Božím nedělním a svátečním, ba že žádné ustanovení tomu nebrání ale naopak

mnohé rozhodnutí zákonné i tomu svědčí, aby kde možná, tato návštěva služeb Božích i v den všední se konala. Po těchto důležitých a i zajímavých oznámeních odpovídal k první z otázek poradních Veltrubský farář dp. Fr. Kubín. Otázka zněla: *Které jsou příčiny zhoubného pití kořalky a jakých prostředků jest užívati proti tomuto zlovyku?* Pití kořalky nazval morem horším asijské cholery a vyjmenoval nejprve příčiny a prameny tohoto zla a pak přiměřené léky a prostředky. Jako příčiny pojmenoval zvláště a) vzdělávání lidu duchem nevěreckým, smýšlení materialistické, jež proniká všechny vrstvy lidu, jenž shání se po smyslných požitcích tou měrou, že po příkladě dospělých i mládež lihoviny záhy si oblibuje. b) pohrdání náboženstvím, jeho příkázáními, pokud týkají se střidmosti a zdržlivosti. c) Příklad svůdný, přečasté výlety, zábavy, slavnosti z příčin malicherných, kde pití ač nejsou na programě číslem prvním, bývá číslem nejdelším, d) Tiskopisy, knihy, které život nesmrtelné duše upírajíce, pobízejí, aby člověk v trampotách tohoto života, chytal se rozkoší, kterých jen může popadnouti e) Znesvěcování dnů Páně, v čemž i úřady špatný příklad dávají. f) Společný život mnohých dělníků v továrnách a dílnách, kde slyšeti jest věci nejrozmanitější, ale málokdy ozve se tu ohlas slova Božího, jehož mnozí dělníci a úředníci nedbají, do chrámu Páně nechodíce, aby o své vznešené důstojnosti a posledním cíli svém poučení nabyli. g) Přechetné krémy a kořalky, zvláště židovské. h) Špatný dohled na mládež v hospodách, o muzikách, plesích atd. i) Mnohé vady a nedostatky v našem chudinství obecním. k) Laciná kořalka a drahé pivo. Dle těchto pramenů a příčin, z nichž dotčené zlo pochází, řídí se pak i prostředky a léky na odstranění aneb aspoň umírnění tohoto zlovyku. — Druhá konferenční otázka: *„Proč máme bedlivě hájiti církevní ráz našich hřbitovů?“* vysvětlována byla městským kaplanem Kolinským vp. Fr. Růžičkou. Poutavým způsobem význam a účel hřbitovů vykládaje přesvědčoval nás, že snaha setřítí ze svatých polí ráz křesťanský, katolický pochází z falešného liberalismu, který aby jednomu neb druhému (nevěřícímu snad ještě) akatolíku se zalíbil, tisíce katolíků v jejich svatých citech urážeti se nestydí. Nesa se k pastýřskému listu biskupa Brněnského z minulého roku a k výtečnému

článku B. Hakla v Časopise katol. duchovenstva (z r. 1883 čís. X.) uvedl čtveré důvody, pro které hájiti jest konfesijní ráz našich hřbitovů, důvody a) dogmatické, b) morální, c) právní, d) liturgické. Odkazující k dotčeným pojednáním uveřejněným ve Škole B. Srdce Páně a v „Časop. katol. duchovenstva“ nehodláme jich zde místněji rozebírat, rádi dokládajíce, že přednáška nás uspokojila a dosti důvodů duchovnímu zpravci podala, jimiž každý z nás může hájiti a u lidí dobré vůle i obhájeti katolický ráz hřbitova. — Na konec podával ještě vdp. vikář historické zprávy o ostatcích sv. Prokopa opata a patrona vlasti a církve naší. K jeho povzbuzení všichni poradníci přítomní, počtem 18, usnesli se podati žádost k Jeho Eminenci nejdůstojnějšímu panu kardinálu knížeti arcibiskupovi, aby *ostatky milého patrona českého přeneseny byly na blízkou nám Sázavu*, kde ve výroční den památka jeho se světi jako den sváteční v celém okolí, poutě co rok mnozí a lid český tohoto patrona i rolníků opět horlivěji začíná ctíti. Potěšení poradou rozcházeli a rozjížděli jsme se na všechny strany ku svým zaměstnáním každodenným, nelitující cesty, která pro nepříznivé počasí vabnou nebyla. J. E.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejd. p. kardinál vrátiv se do Prahy z kanonické visitační cesty ve vikariatu Žlutickém, byl přítomen při uzavření letošního zasedání sněmovního, kde jménem sněmovníků p. místodržiteli a nejvyššímu maršálkovi děkoval. V pátek se ráčil nejd. Arcipastýř odebrati do Rožmitála.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 26. října u Voršilek, od 27.—31. t. m. na Strahově od 1.—5. listopadu u svatého Jakuba.

— **Nejdůst. p. biskup Budějovický** hrabě Fr. Schönborn odebere se ku konci tohoto měsíce do Říma, kde 4. listopadu **česká kolleje** slavným způsobem otevřena bude. V kolleji té bude studovati 12 kleriků ze všech diecézí českých. Z Budějovic se odebral na studii do Říma i bohoslovec, z Litoměřic 2, z Ilradce Králové též 2, z Prahy jest jich v Římě 6

— **Tisícletá památka** dokončení pře-

kladu písem sv. připadá dle legendy panské na den 26. t. m., poněvadž svatý Method v tento den nedlouho před svou smrtí dle téže legendy skončil překlad náležitou chválu i slávu Bohu vzdal, jenž propůjčil takovou milost i úspěcha sv. tajemství oslavení s duchovenstvem svým oslaviv, vykonal památku sv. *Demetria*. Památka toho světce slavi se v církvi východní dne 26. října, v západní dne 8. října.

— Vídeňskému arcibisk. Ganglbauerovi má býti udělena hodnost kardinála sv. římské církve.

— **Moc svědomí.** Věřitelé zemřelé herečky Vídeňské Gallmayerové obdrželi 56% na udané jich požadavky — kterážto záležitost již před nějakým časem byla vyřízena. Tím více překvapila zpráva, že okresnímu soudu Vídeňskému v Leopoldově dodáno 236 zl., jakožto dodatečná část pro věřitele Gallmayerové, jíž také tři, kteří největší na to měli nároky, poděleni byli. Část tuto odevzdal soudu jistý kněz, jemuž odevzdána ve zpovědi.

— V Praze počaly vycházeti dva nové katolické časopisy a sice: „**Vlast**“ a „**Obrana**“, které jsou doporučení hodné. Redakci prvního časopisu vede kněz Tomáš Škrdl na Žižkově, redakci druhého kněz Petr Kopal, známý spisovatel český.

— **Úmrtí.** Ve středu zemřel zde na slovo vzatý historický malíř akademický, profesor Petr Maixner v 52. roce věku neduhem prsním. Maixnerovy malby zná každý na mostecké věži, na staroměstské radnici v zasedací síni, v kostele karlínském a pak z četných ocelorytin z českého dějepisu. Maixner byl též učitelem kreslení na české technice.

Z Brna. Jak píše „Hlas“ jest kostelní výstava Brněnská velmi bohatá na nejrozmanitější předměty bohoslužebné. Hlavní část zahrnuje předměty ze zlata a jiných kovů, druhá pak tkaniny a výšivky různého druhu. Mnoho jest tam vzácných skvostů od zlata, slohu gotického (monstrance Bytešská loni ve „Světozoru“ vyobrazená) z 15. stol., monstrance Jemnická a Tišnovská, obě ze 16. století; podobně i stříbrná Bořilovská. Největší cenu umělec má monstrance Bytešská. Vkusné kalichy slohu gotického zaslal chrám svatojakubský v Brně, dále kostel Dunajovický. I sloh renaissanční a barokový zastoupen jest. Dále jest ve výstavě bohatě zastoupeno

umění tkaninářské. Výstava těší se stále přecetné návštěvě.

Literární oznamovatel.

— „*Pravdou k životu.*“ Sváteční, nedělní a příležitostné promluvy od Václava Beneše, kaplana v Klecanech. Díl IV. Se životopisem a podobiznou zesnulého spisovatele. V Praze nákladem kněhupectví Bedřicha Stýbla. Cena 1 zl. 12 kr. Co již jsme o kázáních Benešových v těchto listech pravili, opakujeme i o kázáních v tomto sešitu obsažených. Nejsou sice vždy přesně podle homiletických pravidel pracovány, ale za to myšlenky jsou bohaté a krásné; poukazuje se stále ku dějinám vlasteneckým, z nichž se čerpají příklady, podobností a doklady, což zajistě lidu nejlépe se zamlouvá. Ku konci jest přidán krátký nástin životopisný V. Beneše, který sepsal Fr. Ekert.

— Nákladem J. Otty v Praze vydán již druhý sešit: „Pisma sv. starého a nového zákona.“ Celé skvostné vydání bude obsahovati 230 velikých obrazů od Gustava Doréa. Co vykonal Gustav Doré ilustrováním starého a nového zákona jest v malířství udalostí epochální a skutek o křesťanství velezasloužilý. O každém Doréově obraze možno napsati celé pojednání krásomné. Úprava jest nádherná. Sešit poštou stojí 90 kr. Objednávky jakož i předplatné přijímá každé řádné knihupectví, zejména knihtiskárna a nakladatelství J. Otty v Praze na Karlovu náměstí číslo 34.

— „*Škola božského srdce Páně*“ vykazuje v čís. 10. roč. XVIII. tento obsah: Archa spásy. (Báseň.) — Kláštery a jich význam v životě církve a člověčenstva. — Myšlenky ctitele božského Srdce Páně. (8 rytinou). — První misionáři v Americe. — O úctě Panny Marie u řeky Ostravice na Moravě. — Říjen, měsíc Mariánský. — Účel třetího řádu sv. Františka. — Milodary božského Srdce Páně. — Zájmy Krista Pána v různých zemích. — V měsíci říjnu modleme se za zřízení bratrstev Mariánských mezi studující mládeží. — Zvláštní úmysly.

— „*Anděl Strážný,*“ č. 10. následujícího obsahu: Milé dítky! — Osudné střevíce. — Dvě koz. — Maron, mladistvý vyznavač na Libanonu. — Ježíš, přítel dítek. — Pavlíček a Aninka. — První pěstoun Karla IV. — náš kostelíček. — Medvěd. — Na podzim. — Rebusy. — Hádanky.

— „*Květy Mariánské*,” č. 12., následujícího obsahu: Kterak Královna nebeská své ji navštěvující ctitele odměňuje. — Dva Mariánské obrazy. — O užívání sv. růžence. — O hněvu. — Ó Maria, já chci býtí čistým. — Seznam bratrstev Mariánských. — Zasněťme měsíc říjen zvláštní úctě Bohorodičky.

— „*Zprávy apoštolátu tisku*,” č. 10., obsahu rozmanitého.

— „*Zábavné bibliotéky*,” serie II. sešit 8.—10.: *Iljova závět*. Povídka Augusta Šenoy. Z chorvatského přeložil Tomáš V. Korec. („Zab. bibl.” dílo 88.) Cena krámská 45 kr.

— „*Pod skalami*.” Obrazy z křesť. šedověku v Čechách. Nakreslil † Václav Beneš-Třebitzký. Vydání druhé. Cena krámská 1 zl. 35. kr., předplatitelům „Zábavné bibliotéky” jen 90 kr.

— „*Ascetické bibliotéky*,” serie IV. sešit 2.: *Cvičba v dokonalosti křesťanské* od Alf. Rodrigueza. Kniha osmá. Str. 777—1040 a XXIV str. obsahu věcného všech osmi knih dosud vydaných. Cena krámská tohoto sešitu 72 kr.

— „*Život nejbl. Panny Marie a sv. Josefa*.” Knihy II. sešit 7.—8. Cena obou sešitů v předplacení 40 kr.

— „*Posvátná kazatelna*,” časopis kazatelský, který vydává Beneš Method Kulda, sídelní kanovník na Vyšehradě s mnohými spolupracovnicí. Ročník dvacátý první. Svazek 12. (listopadový) a svazek I. (prosincový) ročníku dvacátého druhého s rozmanitými nedělními, svátečními a příležitostními kázáními a promluvami.

— „*Velký Mariánský kalendář na obyčejný rok 1885*,” jehož vydavatel a redaktor jest Adolf Rodler, č. komoří J. Sv. papeže Lva XIII., b. notář a spiritual kněžského semináře v Budějovicích. Tit. obraz: dr. Frant. de Paula hrabě Schoenborn, biskup Budějovický. Obsah: Kněz a voják z Chvalšín, histor. povídka od P. Jos. Svobody, tov. Jež. Čermák (báseň od B. M. Kuldy.) Poslední šperk. (Skuteč. událost, kterou sděluje B. Hakl.) Karel Bor. Schwarz, světitel biskup Pražský. (V. P.—a.) Nepozdravím kněze (povídka od Frant. Pravdy.) Ohnivý dům (báseň od Ad. Heyduka.) Sv. Jan Nepomucký a kníž. rodina Schwarzenberská (J. Votka.) Blahosl. Zdislava (B. M. Kulda.) Vzhůru na posv. Velehrad! (J. Vychočil.) Tři božské ctnosti (Richard Černý.) První půst (obrázek od Jos. Součka.) Pan doktor (obrázek ze vsi napsal V. Pakosta.)

Smrt rozprávěla (Fr. Šmat). Vůtec veterán. (Obrázek ze života naps. Al. Dostál.) Kletba viny. (Vypravuje Frant. Hůlka.) Rozhled po roce uplynulém. — Jak viděti obsah kalendáře výborný a pro lid užitečný.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Ferd. Liška, duchovní správce v trestnici v Řepích, za far. na Kladně;
- p. Jos. Moudrý, dosud koop. v Kladrubech, za far. v Brodě (Bruck);
- p. Jos. Kučera, dosud admin. v Brodě (Bruck), za admin. v Hradišti Okrouhlém (Scheibenhradisch);
- p. Karel Beck, kněz diecése Litom., za zatím. katechetu při měšťanské škole ve Výprtech (Weipert);
- p. Jos. Sládek, koop. Svojšický, za admin. tamže.

Uprázdňená místa:

Kapitulní děkanství Karlo-Týnské patr. J. c. kr. Velič., od 10. říj. 1884;
Svojšice, fara patr. p. Roberta hrab. Althana, od 17. října 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Ant. Novák, konsist. rada, b. vikář, čestný děkan na Veliši, jmenován arciknězem jičínského kraje;
- p. Ed. Brynych, prof. pastorálky, examinátorem prosynodálním.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. Sedláček, neom., za kapl. v Opatově;
- p. Jos. Prášek, kapl. Jesenický, za fundatistu v Kuksu.

Uprázdňená místa:

Petrovice, fara patr. Jeho císa. král. Apošt. Veličenstva Františka Josefa I. od 9. října;
Valteřice (Neudorf), fara patr. náboženské matice, po druhé, od 17. října t. r.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři, č. 190 — I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786 — II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Čtvero řečí adventních.

Podává *Fr. Seyvalter*.

I.

O posledním soudu.

„Budou znamení na slunci, na
měsíci i na hvězdách, — a moci
nebeské pohybovatí se budou.“

Luk. 21, 25.

Krásný to čas, na jehož počátku nyní stojíme. Jako ve všem pečlivá jest matka naše, církev svatá, chtíc připravití nás na narození Syna Božího, ustanovila čas adventní, t. j. čas přípravy k přístí Páně. — A kdo jest Syn Boží, který nám naroditi se má? — Jest to ten, který již v ráji Adamovi a Evě předpověděn byl, jest to ten, který přijíti má, aby spasil veškeren svět, od viny a trestu hříchu nás vysvobodil, aby nás vykoupil od věčné záhuby. — Ano, jest to Vykupitel náš a dle toho i příprava naše na přístí Jeho má býti veliká a dokonalá. — Přístí Páně bude nám milé a vítané, proto již nyní pěje církev radostně: „S nebe posel vychází“, — proto oslavuje i matku Spasitele v tomto čase posvátném písní velebnou: „Zdravas buď Panno Maria, ó královno“, — a oslavuje Ji jako matku Boží, z Níž naroditi se nám má malé, nemluvné děťátko, které přijde k nám v dobrotě, lásce a pokoře. — Na přístí Jeho těšime se všickni; horší, ba mnohem horší bude druhé přístí Vykupitele našeho, až na konec světa přijde jako soudce přísný a spravedlivý, až zasedne na stolec Svůj, aby soudil živé i mrtvé. Tehdáž „budou znamení na slunci, na měsíci a na hvězdách, — a lidé schnouťi

budou pro strach a pro očekávání věcí těch, které přijdou na veškeren svět.“ — „A tehdáž uzří Syna člověka an se běře v oblace s moci velikou a velebností.“ A pak souditi počne Pán dle toho, co kdo dobrého a co zlého byl učinil: Jednomu dá život věčný a druhého na věky zavrhne. — Na druhé přístí Jeho nikdy nezapomeňme; proto vzlaště nyní, v tomto čase posvátném na poslední věci své pamatujme, o nich rozjímajme, dle toho život svůj zařídme a tím zajistě nejlépe i na první přístí Spasitele, na Jeho narození se připravíme.

Smrtí naší učiní se konec všemu zde na zemi; duše oddělí se od těla, které odpočívati bude v hrobě a očekávati slavný den svého vzkříšení. Že z mrtvých vstaneme jest jisto, to i veřejně vyznáváme, když se modlíme: „Věřím v těla vzkříšení.“ Než po vzkříšení našem nastane soud obecný. Mnohý arci nechce v tento soud poslední věřiti; ale čemu nyní věřiti nechce, o tom sám přesvědčí se v den nejposlednější. Kdo v soud všeobecný nevěří, horší jest nežli pohan, neboť i pohané věřili v tento soud poslední, který tři bohové a synové bohů v podsvětí vykonávají. — A byť v něj mnohý i nevěřil, soud ten předce jen jistě nastane. Pak zavzní trouba andělská ke všem uhlům světa, hrobové se budou otvírati a mrtví vstávati budou z hrobů svých, a všickni shromáždí se v údolí soudném; „ale ach“ — dokládá sv. František Sales. — „v stavu velmi přerozličném: jedni s těly skvostnými a oslavenými, druzí pak s ohavnými a šerednými, která jim budou k ošklivosti, hrůze a strachu. Sv. Augustin rozjímaje o soudu posledním praví: „V zimě jsou si

stromy podobny; bez listí jsou i ty, které ovoce nesou, i ty, které žádného ovoce nepřinášejí, — uschlé; než blíží-li se léto, rozeznávají se čerstvé od suchých; suché se vykopají a spálí, zdravé se nechávají, a ty přinášejí ovoce. Tak jest to i s lidmi na tomto světě ohledně příchodu Páně; nyní úplně podobají se sobě lidé v těle svém, pak ale dobře rozeznají se od sebe lidé dobří i zlí.“ — A tito lidé shromáždí se v den ten z celého oboru z nebe i pekla, ze země i očiště: moře vydá mrtvé své a vítr vrátí prach do těl lidských, hroby se otevrou a přijde hodina, kdy všickni, kteří v hrobích jsou uslyší hlas Syna člověka, otevře se peklo a vyjdou z něho všickni pekelníci až do nejposlednějšího hříšníka, všickni zachvějí se hrůzou a strachem velikým; — a v průvodu Syna Božího vyjdou spravedliví ze slávy nebeské, aby veřejnou vzali odplatu za dobré skutky své. — Ano tehďž okáže se znamení Syna člověka a spravedlivý a přísný soudce zasedne na skvoucí stolec svůj. — O jak zděsili se bratři Josefovi, když panovník egyptský oznámil jim: „Já jsem Josef bratr váš.“ A jak zachví se každý v útrobách svých, až zazní hlas Syna člověka řkoucí: „Já jsem Ježíš, Soudce váš“; tehďž hlasem hrůzy a bázně nevýslovné volati budou všickni hříšníci: „Hory padněte na nás, pahrbkové přikryjte nás“; tehďž „plakati a kvileti budou všickni národové země.“ — Sv. Vincenc Fererský vypravuje, že jistý mladík měl vidění ve snách, jakoby stál na soudu Božím. A když ho Pán Ježíš souditi počal, tak byl poděšen, že procitnuv uzel vlasů své šedivé jako kmeta osmdesátiletého. — A což až skutečně začne soud v den poslední? — až otevře se kniha života lidského a nebude dále nic skrytého, nic tajného. Tu se objeví srdce jedněch i druhých a známo bude všem co ti dobrého, oni pak zlého byli činili. Tu vystoupí ďábel, jak dokládá sv. otec církevní Augustin, odvěky nepřítel Syna Božího a ten směle předstoupí před jasný trůn Soudce věčného a drze naléhati bude na právo a spravedlnost a vypisovati bude všechny skutky jednotlivců: pýchu a hrdost, nečistotu a nestřídmost, hněv a nenávisť, bezbožnost a nelásku, a do podrobnosti vyjmenuje nepravosti všech a od Krista, jakožto Soudce spravedlivého veřejně žádati bude, aby ti, kteří jemu sloužili, jeho poslouchali, s nim i zavržení byli. I svědomí

naše a vlastní anděl náš strážný, ať nerad, dosvědčiti bude musiti žalobu ďáblu v Hle, v Kr. shr., ďábel, který zde rozličnými nástrahami a slovy úlisnými hledí strhnouti nás k hříchu a nepravosti, nejprvnější vystoupí v den soudný, aby žaloval na nás a strhnouti nás mohl v záhubu věčnou. A proto nedejme se strhnouti myšlením a vášněmi, ale raději častěji zkoumejme skutky své, řídíce se slovy sv. Bernarda, který dí: „Sudme, bratři, sudme sebe nyní a nynějším soudem našim, hledme ujiti strašnému očekávání.“ Nebudeme-li souditi sebe sami, souditi nás bude Kristus Ježíš. — A jaký bude as rozsudek, který vynese nad námi Soudce spravedlivý? Dle slov písma sv. řekne Pán těm, kteří státi budou na pravici: „Pojďte požehnání Otce mého a vládnětež královstvím vám připraveným od ustanovení světa“; a těm na levici řekne: „Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného.“ — O jak zachechtá se peklo ve vnitru svém, až polapiti bude moci kořist po tisíciletí jemu připravovanou. — A jak velebný bude průvod svatých a vyvolených Božích, kteří za hlasu zpěvu radostného kráčeti budou do slávy věčné.

A nyní v Kr. shr., volte sobě každý, buď průvod s ďáblem k záhubě věčné, anebo průvod Syna Božího do království Jeho. — Zkoumejme často o těch hrůzách posledního soudu Božího a zajisté, že nedáme slechu licoměrným slovům ďáblovým, ale odstoupíme od něho a od skutků jeho a zálibu hledati budeme u věcech spasení našeho se týkajících. Sv. Eudoxie velikou a známou byla hříšnicí svého času a i mnohé k skutkům hříšným přivedla. A dlouho trvala v tomto stavu hříchu a nepravosti a nikdo nemohl probuditi ji ze spánku bídneho stavu jejího, stavu tak žalostného. Jednou však u blízkého souseda přenocoval pocestný-poustevník, jenž za tiché noci o strašlivém soudu Božím zpíval. Eudoxie probudila se ze spánku svého a pilně naslouchala dojemnému zpěvu o tak hrozných budoucnosti. Když se rozednilo poslala si pro sv. muže snažně prosíc, aby ji dále vyložil tu strašnou pravdu, o kteréž v noci byl zpíval. A slova o posledním soudu Božím tak hnula zatvrzelou hříšnicí, že k nohám padla služebníku Božímu a v hojných slzách vyznávajíc se ze všech hříchů svého prstopášného života, nastoupila cestu pokání,

kteřá vede do slávy věčné a kteřá učinila ji svatou a vyvolenou Boží. — A tak i každý v tomto svatém čase přípravy i ty nastup cestu pokání a očisti srdce své, — aby tak jako nyní každý těšíš se na milou dobu narození Syna Božího i s radostí očekávati jsi mohl den Jeho soudu — den svého spasení. Amen.

K á z a n í

na den neposkrvněného početi Panny Marie.

Od věčnosti zřízena jsem, a od starodávna, prvé než země učiněna byla. Přísl. 8, 23.

Tato slova písma sv., kteřá jste slyšeli v dnešní sv. epištole, vykládá Církev sv. o Marii Panně. Bůh vševědoucí, kteřý stejně zná věci budoucí i minulé, od věčnosti předvídal hřích prvních rodičů v ráji a hříchy jejich potomků. Ve svém milosrdenství ustanovil též Bůh od věčnosti, že nedá zahynouti všem lidem ve hříších jejich, ale že svého času sešle svého vlastního Syna, aby je smrtí svou vykoupil. A rovněž od věčnosti ustanovil Bůh Marii Pannu za matku svého Syna, a jako matku budoucího Vykupitele světa zvláštními dary a milostmi ji obdaril. Jednu takovou zvláštní přednost Marie Panny připomíná nám každoročně dnešní slavnost neposkrvněného početi Marie Panny.

Vzhledem k té důstojnosti, že měla Maria Panna státi se matkou Syna Božího a Spasitele světa, osvobozena byla ona jediná z lidí ode vši poskrvny hříchu prvotného, ona jedina z lidí měla úplně zvítěziti nad hříchem a původcem jeho ďáblem. Již v ráji předpověděl tak Hospodin, když trestaje hada ďábla pravil jemu: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem jejím, onať potře hlavu tvou, a ty ouklady činiti budeš patě její.“ (I. Mojž. 3, 15.) Z té příčiny, že Maria Panna nikdy hříchu prvotnému nepodlehala, mohl také archanděl Gabriel pozdraviti ji z rozkazu Božího těmi slovy: „Zdrávas Maria, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami.“ Od věčnosti zřízena a ustanovena byla Maria Panna za matku budoucího Spasitele světa, ale spolu také od věčnosti zřízena a ustanovena byla za vzor a

příklad ctnostného života všem křesťanům. Ona mluví k nám všem slovy dnešní sv. epištoly: „Nyní tedy synové slyšte mne: blahoslavení jsou, kteříž ostříhají cest svých. Kdo by mne nalezl, najde život, a obdrží spasení od Hospodina.“ I ta dnešní slavnost podává nám pokynutí, jak bychom měli následovati Marii Pannu a to ukázati bude též úlohou rozjímání našeho.

Maria Panna osvobozena byla ode vši poskrvny hříchu prvotného; byla to zvláštní přednost, které dostalo se jen jí jako matce Spasitele světa, a které po ní nedostalo se již a nedostane se žádnému člověku jinému. V této přednosti její ovšem následovati jí nemůžeme, touto předností povznešena jest Maria Panna nade všecko pokolení lidské. Než i my všickni můžeme honositi se podobným a rovněž velikým darem milosti Boží. Skrze zásluhy Pána Ježíše i my osvobozeni jsme byli od hříchu prvotného a sice na křtu svatém, i naše duše tenkrát ozdobena byla milostí Boží a skvěla se svatostí a spravedlností před Bohem. Tenkrát po křtu sv. podobala se též duše naše duši Marie Panny. A nyní vzpomeňme sobě, jak Maria Panna té přednosti své použila ve svém životě. Ona té svatosti, kterou ozdobena byla duše její již na počátku života jejího, nikdy neztratila, ona nikdy v celém životě svém ani jediného hříchu se nedopustila. Svatá byla duše její, když přišla na tento svět, svatou zůstala po celý život svůj. Za to, že věčně sloužila Bohu svému, že svatostí a ctnostmi převyšovala všechny lidi, ano i anděly, za to také nade všechny tvory povýšil ji Spasitel, když po smrti její s tělem i s duší vzal ji do nebe a zde královnou andělů a svatých ji učinil. A v tom právě máme následovati Marii Pannu, abychom také jako ona zachovali sobě tu milost Boží, kterou na počátku života svého na křtu sv. jsme obdrželi, abychom jako ona svatě byli živi a svatě též umřeli a za to jednou také slávy věčné dosáhli. Jako Maria Panna máme i my věrně zachovávatí všecka přikazání Boží, věrně plniti povinnosti své naproti Bohu i lidem. Na málo jen místech v písmě sv. mluví se o Marii Panně, ale kdekoli o ní jest řeč, všude jeví se nám jako vzor a příklad věrné služby Boží a ctností křesťanských.

Maria Panna jest nám příkladem, jak máme konati povinnosti své naproti Bohu. Známo jest, jak dle ústního podání vyobrazuje se Maria Panna v okamžiku, když

anděl Gabriel přišel k ní, aby jí zvěstoval, že vyvolena jest za matku Syna Božího. Maria Panna klečí na modlitbách a ještě klečíc přijímá posla nebeského.

Připomíná nám obraz ten, že Maria Panna v tichém příbytku svém mnoho času věnovala modlitbě. A vizme jiný příklad. Za doby starého zákona měli sice israelští v zemi sv. v každém větším místě jednu neb více modlitebnic (synagog), kde scházeli se v den sváteční, ale chrám, kde Bohu se obětovalo, měli jen jeden v Jerusalemě a každý dospělý israelský byl povinen každoročně o největších slavnostech chrám ten navštívit i tam Bohu svému se klaněti. A v tom ohledu čteme ve sv. evangeliu u příležitosti, když popisuje se cesta Pána Ježíše dvanáctiletého do chrámu, tato slova: „I choďvali Josef a Maria po všecka leta do Jerusalema na slavný den velikonoční.“ (Luk. 2, 41.) Horlivou modlitbou doma i ve chrámu Páně snažila se Maria Panna zachovat sobě onu svatost duše, kterou obdařena byla na počátku svého života.

Nejinak můžeme i my udržeti se v milosti Boží, kterou na křtu sv. jsme obdrželi. Sám Spasitel vybízí nás k modlitbě slovy: „Bdětež a modlete se, abyste nevěšli v pokušení.“ (Mat. 26, 41.) Modlitbou živě na mysl sobě uvádíme přítomnost Boží, modlitbou hlásíme se k Pánu Bohu jako svému nejvyššímu Pánu a Stvořiteli, na němž zcela závisíme, modlitbou vyprošujeme sobě jeho pomoci v potřebách časných i duchovních. Modlitba má býti vždy milým zaměstnáním naším a po příkladu Marie Panny máme rádi věnovati jí každou chvíli volnou. Byť i práce a starosti mnohemu křesťanu nedopouštěly, aby mnoho času strávil na modlitbách, přece aspoň několik těch okamžiků na úsvitě a u večer a při hlase zvonů má obětovati modlitbě, má modlitbou tou vzpomínati sobě na Pána svého nejvyššího, jemu se klaněti a požehnání jeho sobě vyprositi. My již v těch věcech časných tak často poznáváme, že by bez pomoci Boží marna byla práce naše, a tím méně můžeme bez té pomoci Boží zachovati sobě svatost duše a tak domoci se jednou života věčného. Proto sám sobě nejvíce škodí, kdo modlitby zanedbává a Boha o pomoc a přispění jeho neprosí. Nebo kterak může kdo očekávati, že ho Bůh chrániti a jemu pomáhati bude, jestliže ani Boha o to neprosí a tudíž tak sobě po-

činá, jakoby pomoci té ani nepotřeboval? Vždy máme mítí na paměti slova Páně: „Beze mne nemůžete ničeho učiniti.“ (Jan 15, 5.)

Po příkladu Marie Panny máme však netoliko doma soukromou modlitbou vzývatí Boha jako nejvyššího Pána a dobrodince svého, ale máme tak činiti i veřejně modlitbou veřejnou ve chrámu Božím. Každý ten chrám jest dům Boží, a když navštěvujeme jej, tu dáváme tím na jevo, že sami vyhledáváme Pána Boha, že jdeme za ním do domu jeho, abychom tam jemu veřejně se klaněli a jeho milostí sobě vyprosili. Tak činila Rodička Boží a tak máme činiti i my. Bůh sám vede nás k tomu; on ustanovil ty dny nedělní a sváteční a hlasem církve sv. nám velí, abychom v těch dnech přítomni byli při službách Božích, on též ve chrámu svém tolik milostí k posvěcení duše naší nám uděluje. Kdo chrámu Božímu se vyhýbá, ten nejen těch milostí se zbavuje, ale i hříchu se dopouští, neboť vzdaluje se svého Pána nejvyššího a povinné pouty veřejné jemu odepírá. Ku každému praví Kristus Pán ta slova: „Kdožkoli vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým; kdož by pak zapřel mne před lidmi, zapřím i já ho před Otcem svým, kterýž jest v nebesích.“ (Matouš 10, 32. 33.)

Maria Panna konala též věrně povinnosti svého stavu a to jest také cesta, po které zachovala sobě onu svatost duše, kterou obdržela na počátku svého života. Bůh vykazuje jednomu každému jeho povolání, jeho stav a se stavem tím spojuje mnohé povinnosti. Každý stav jest cti-hodný a kdo věrně koná povinnosti svého stavu, tím také věrně Bohu slouží a jeho milosti a zalíbení sobě dobývá. Příkladem jest nám Maria Panna. Bůh vykázal jí stav nejvznešenější, když ustanovil ji za matku Spasitele světa; úkolem jejím bylo věrně sloužiti Synu Božímu. Nikdo však nemyslí, že to bylo lehké a snadné povolání. Již stařec Simeon z vnuknutí Božího takto jí předpověděl: „Tvou vlastní duši pronikne meč, aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení.“ (Luk. 2, 35). Vzpomeňme sobě na vypravování sv. evangelií, jak počínala sobě Maria Panna v konání povinností svých. Maria Panna snášela trpělivě chudobu s božským dítkem svým v Betlémě: ona nereptá, když slyší, že Herodes hledá bezživotí dítko a že utíkatí s ním musí do dalekého Egypta; v chudobě i v

cizíně se stejnou láskou ošetřuje dítě božské sobě svěřené. Když byl Spasitel ve 12 letech, vede jej do chrámu Jerusalemského, do domu Otce jeho nebeského, a jakou bolestí naplněna byla tenkrát duše její, když Kristus Pán z vyšších příčin po tři dny bez jejího vědomí zůstal v chrámě. „Synu, my s bolestí hledali jsme tebe,“ tak praví jemu Maria, když po dlouhém hledání v chrámě jej našla. A když Spasitel trpěl za hříchy naše na dřevě sv. kříže, kdož to byl, který až sem jej provázal, s ním spolu trpěl, s ním snášel všechno pohanění, s ním Otci nebeskému se obětoval? Byla to přesvatá Matka jeho, která neopustila ho ani v utrpení. Věrně sloužila Maria Panna Synu svému od kolébky až ku hrobu jeho. Věrným konáním povinností svého stavu nejen zachránila se od hříchu, ale nových milostí od Boha sobě zasloužila.

Řiďme se tímto příkladem Marie Panny a jako ona věrně konejme povinnosti svého stavu. Považujeme svůj stav a povolání za vůli a řízení Boží a jako vůli Boží přijímejme práce s povoláním naším spojené. Kdo má na mysli práce svého stavu ten uchrání se mnohých hříchů a zachová sobě snadněji milost Boží, nebo nemá na hřích ani času. Svědomité konání povinností jej těší, on stav svůj miluje a jest v něm spokojen. Blaží jej vědomí, že dle stavu svého Bohu věrně slouží a že stav ten mnohých příležitostí k dobrým skutkům mu podává. A naopak: Co pak bývá u mnohého příčinou, že hřeší? Že nekoná povinností svého stavu. Již přísloví praví: Zahálka je první hříchu počátek. Se zanedbáváním menších povinností mnohý začíná a s těžkým hříchem končí.

Maria Panna konala též povinnosti své naproti bližnímu a i to jest cesta, po které zachovala a rozmnožila sobě onu milost, kterou ozdobena byla duše její na počátku života jejího. Každý člověk stvořen jest k obrazu Božímu, je dítětem Božím a ustanoven, aby dosáhl života věčného. Proto žádá Bůh, abychom jako dítě jednoho Otce nebeského vespolek se milovali. Dle toho, jak plníme tuto vůli Boží a sobě vespolek dobře činíme, dle toho posuzuje Bůh lásku naši k němu samému. Co jste jednomu z nejmenších bratří mých učinili, mně jste učinili, praví Kristus Pán a sv. Jan píše v listu svém: Toto přikázání máme od Boha: aby kdo miluje Boha, milo-

val i bratra svého. Řekl-li by kdo, že miluje Boha a nenáviděl by svého bratra, lhář jest. Nebo kdo nemiluje bratra svého, kterého vidí, Boha, kterého nevidí, kterakž může milovati? (1. Jan, 4, 20. 21.)

Učme se ze života Rodičky Boží, jak máme milovati svého bližního a tím Bohu sloužiti a duši svou posvěcovati. Když Maria Panna uslyšela z úst andělových, že Bůh veliké milosrdenství prokázal příbuzné její Alžbětě, učiniv ji matkou předchůdce Páně, jak počíná sobě Maria Panna v té chvíli? Ona z toho se raduje a hned vydává se na cestu do země judské, aby navštívila příbuznou svou a byla jí ku pomoci. A vizme jiný příklad: Maria Panna byla přítomna při svatbě v Káni Galilejské a pozorovala, že chudým snoubencům nedostává se vína. Co činí Maria Panna? Ona jde k Synu svému a svou přímlovou zjednáva jim pomoci. Kristus Pán na přímlovu její učinil zázrak, proměniv vodu ve víno. Svou přímlovou pomáhá nám i nyní Maria Panna, když vzata byla do nebes. Tak číňme i my dle příkladu jejího. Ta stálá snaha bližnímu dobře činiti bude i nám mocnou ochranou proti hříchu. Budemeli ochotně pomáhati bližnímu v potřebách jeho, pak i k nám bude Bůh milosrdný a udělí nám pomoci své, abychom v milosti jeho setrvali a života věčného dosáhli.

Od věčnosti zřízena a ustanovena byla Maria Panna za matku Syna Božího a pro tuto důstojnost osvobozena byla od poskvrny hříchu prvotného; ale od věčnosti byla též zřízena a ustanovena za vzor a příklad svatého života. Od ní učíme se, jak máme zachovati sobě svatost duše až na konec života. Ona věrně plnila povinnosti své naproti Bohu, povinnosti svého stavu a k bližnímu a tím nejen hříchu se uvarovala, ale i nových velikých zásluh před Bohem sobě dobyla. Snažme se následovati ji v konání všech těchto povinností, pak i my dosáhneme věčného cíle svého a i na nás vyplní se slova písma sv., jež církev sv. vykládá o Marii Panně: Kdo by mne našel, najde život, a obdrží spasení od Hospodina. Amen.

J. Štěgr.

Péče o duši zpytováním svědomí.

(Pokračování.)

IV.

Slyšeli jsme, jak prospěšno, denně zpytovat svědomí; vizme nyní také, jak potřebno. Potřeba zpytovat svědomí jest tak veliká, že neváhám tvrditi: všecko ostatní jest marné, toholi zanedbáme. Kazatel může kázati, až umdlí, všecko marné a nic ti neprospěje, když u večer sám sobě nekážeš, když sám sobě nedomlouváš a se nenapomináš. Marně domlouváš tomu, kdo chce vši mocí se zanedbat; marně hlídáš člověka, jenž se chce zkaziti. Podobně i zpovědník tě poučuje; avšak marná jeho práce, marné napominání, marné domlouvání: „tohoto hříchu zvláště se varuj, těchto společníků najmě se střež, onomu domu obzvláště se vyhýbej, touhle cestou do nebe se nedostaneš; tu se přemáhej, onde zapírej se, tu se pokořuj, onde setrvej, tuto si veď po křesťanskú,“ — takové a podobné napominání jesti marné, nemáš-li sám ani chuti ani vůle učiniti, co ti zpovědník radí, nevyslycháš-li ty sám každý den svou zpověď u večer, nejsi-li sám sobě zpovědníkem, jenž váže i rozvazuje. Podobně i učitel schvaluje i doporučuje pilnost a bedlivost i šetření času a zbožné mravy — marně, není-li sám sobě u večer učitelem přísným, jenž nestranně zkoumá, tresce, chválí, napravuje. Podobně i úředník a soudce a kterýkoli představený marně hledí si úřadu svého, když se neděje se strany podřízených, čeho třeba. Ty sám budiž sobě kazatelem a zpovědníkem a učitelem a soudcem, což státi se má a může každodenním zpytováním svědomí. Zpytování svědomí jesti nejspasitelnější trest, který sobě kdo u kládá. „*Mnoho nalezl jsem v sobě moudrosti,*“ (51, 22.) dť moudrý Sirach, „*a mnoho jsem prospěl v ni.*“ Aj, která jesti mnohá moudrost, ne-li zkoumání svědomí až do nejhlubších hlubin?

1. Jeden stařec poučoval, jak Pelagius (libell. 11. n. 48.) vypravuje mladého řeholníka o denním zpytování takto: „Dábel jesti nepřítel a svědomí tvé dům. Přirozenost tohoto nepřitele znáš: všecko pokáleti a zohyzditi, aby Bohu se protivilo. Tobě pak povinnost káže, co on poskvrnil, opět očistiti, tedy v domě srdce svého denním, obezřelým zpytováním poklízeti.

Obmeškáš-li toho, hnedle tolik nečistoty nahromadí se v domu tvém, že sotva přístupu k němu nalezneš. Jako tvůj nepřítel den ode dne hledí tě poskvrniti, hledí ty každý den ode vši skvrny se očisťovati; tak zachováš dům svůj i v pořádku i v čistotě. A jiné podobenství ti povím. Dnem vniká do lodi znenáhla vody krůpěj za krůpějí, až čerpadla třeba. Podobně do srdce tvého den ode dne nepravost vniká, tu neopatrným slovem, tu smělým pohledem, onde nepravým krokem. Není-li i tuto jakéhos čerpadla třeba, aby neutonulo srdce v bahně hříchu? Nuže, takovým čerpadlem budiž tobě denní zpytování svědomí: zkoumej a nabrav vylij, což nečistoty vniklo do srdce tvého, abys neutonul, nezhylnul.“ Nesnadno zahyne, kdo každý den bedlivě se střeží, aby nezašly.

2. Kdybychom byli jako dřevo nebo kámen, lehko bychom zpytování svědomí mohli se zbýti. Drvo neb kámen bere na se podobu, jakou řezbář neb kamenník byl vytesal. My však pohříchu velmi se měnime. Jedním rokem, mnohdy v jednom témdni, ba za jediný den brzy ctnosti brzy hříchu se oddáváme, tu Boha, tu ďábla se držíme. A strom, jehož šetří nůž zahradníkův, hnedle vrtá lykožrout, jako zdivočel réva, které si vinař nevšímá. Zahradník děleji svou povinnost a nelituj ani štipku ani révy: řež, uvazuj, jak kdy třeba, chceš-li nejen květu, ale i ovoce se dočekati. Podobně také člověk, není-li přílišný sobík, vždy na sobě a v sobě nalezne, čeho opraviti, napraviti, očistiti, ozdobiti lze. Nečistiš-li hlavu, nemyješ-li obličej, nehleďš-li si zubů, rozličných nepřijemností i nemocí se dočkáš; rovněž nemine tě nemoc duše, nehleďš-li si svědomí. Duše naše, tento obraz a podobenství Boží, jež předrahou krví Kristovou byla obmyta a vykoupěna, znenáhla trati své krásy a čistoty, když koupele zpytování zanedbáváš. Zpytování svědomí jest tak potřebno, že hyne duchovně, kdo ho zanedbává, jako tělo rakovinou neb malomocenstvím. Lehce zahyne, kdo maličkosti si nevšímá, ze všechních do těžkých hříchů klesá, a nezůstane beze skvrny, kdo zřídka neb nikdy sebe nezkoumá.

3. Královský pěvec pravi: „*Lože své každé noci zmývám.*“ (Žlm. 6, 7.) Lože, které každodenně zmývati máme, jesti naše svědomí. Neboť jako lože umdlenému a zdravému člověku odpočinku a sladkého

klidu skýtá, tak nemocného trýzní a trápí. Skoro tak svědomí: duše v hříších zabředlá nemá pokoje ani klidu, jenž duši čistou těší a blaží. Pravdivát jsou slova Tomáše Kempenského: „Vždy se potěšíš u večer, prospěšné-li dne upotřebíš. Bdi nad sebou, povzbuzuj sebe, napomínej sebe; a buď si s jinými jak buď, jenom sám sebe nezanedbávej.“ (Lib. I. de imit. Chr. c. XXV, 11.) Nedomnívej se, že přes příliš žádám: denně třeba umyti, co denně jsi poskvrnil. Zmývej tedy denně toto lože své — „každé noci“ každého večera. Pokud toho u sebe nedojdeš, aby lože tvé bylo jakoby znova zmyto, nikdy pokoje nenalezneš. A pokojné nemůže svědomí tvé býti, když celé dny marnou rozprávkou neb žerty neb pitkami neb veselůstkami ztrávíš, u večer pak na lůžko jako kuň do konírny spěcháš, sotva několika slovy se pomodlíš a usináš, kdežto svědomí marné ti šeptá: ztratilš den, človče! ztratilš den; rozvaž ztrátu, vynesou tě zitra k hrobu! A člověk neposlouchá, neslyší, jakoby zítřejškem byl jist. To žitím nazýváš a péči o svědomí? Na řezbáře se podívej neb kamenníka, který stokrát za den měří a šetří, aby tu či onde nepochybil, patřičné míry nepřekročil! A my bychom ani jednou za den nezměřili hlubiny srdce svého? Pohleď na sv. Jana Zlatoustého a viz, jak bedlivě zkoumá svou práci každodenní! „Den jsme ztrávili, duše má!“ praví; „co jsme vykonali dobrého, co jsme spáchali zlého? A dobrého lis co vykonala, Bohu za to díky vzdávej; pakli co zlého, budoucně se toho nedopouštěj.“ (Hom. 2. in Ps. 50.) To jest, co královský pěvec nám radí, říká: „*Na ložech svých želte.*“ (Žlm. 4, 5.) Do žihavek léhá, kdo s poskvrněným svědomím na lůžko se klade.

V.

Jak svědomí zpytovati máme, zkratka udává nám prorok Jeremiáš takto: „*Postav si stráž, ustroj si hořkosti: zprav srdce své na cestu přímou.*“ (XXXI, 21.) Prvé máme stráž si postaviti, z které pohlížíme na dobrodiní, jež nám Pán Bůh toho dne udělil, a díky za ně vzdávejme; (o čemž však šíře v kapitole šesté. Zde vizme, jak svědomí zpytovati máme.)

Když Pán Ježíš naposled s apoštoly večerel a Tělo Svě i Krev Svou jako pokrm a nápoj již již ohtěl jim podati, zpy-

tovali prvé svědomí své. Nepochybují totiž, že každý apoštol, Iškariotského vyjímaje, prvé svého svědomí, pak i Krista, Pána se tázal: „*Zdali já jsem, Pane?*“ (Mat. XXVI, 22.) Jakoby každý sám pro sebe řekl: „Pane můj! já jsem již svědomí své prozpytoval na proroctví Tvé, že jeden z nás Tě zradí: nic však neodpovídá aniž čeho mi vytýká. Skrývali se však v srdci mém bez mého vědomí jakás zrada, prosím, Pane! nešetřiž mne, nýbrž jmenuj zrádce Svého, ať jest kterýkoli z nás; nepěčuji se zastyděti se, jsem-li vinen. Skrylo-li svědomí mé takovou hanebnost, odvolávám se místo k svědomí k Tobě, Pane! a důvěrně se Tě táží: „*Zdali já jsem, Pane?*“ Hle, takto zpytují apoštolé svatí, než požívají Těla Páně, svědomí své, není-li v něm zrada skryta. Pravil Pán: „*Amen, pravím vám, že jeden z vás mne zradí.*“ (Mat. XXVI, 21). „*I zarmoutivše se velmi, počali každý z nich se tázati: Zdali já jsem, Pane?*“

Tak i my, ubírajíce se u večer na lůžko, tažme se sebe samých: „*Zdali já jsem Pane?*“ Modlil jsem se mnohými slovy dnes, kde ale byla mysl, kde srdce mé? *Zdali já jsem, Pane?* Nevynášel jsem se nad jiné? neubližoval komu na cti? nebyl jsem v řeči neopatrný, lehkomyšlný, nečistý, zlolající? *Zdali já jsem, Pane?*“ A svědomí naše slovem Kristovým odpoví nám na takové a podobné otázky: „*Ty jsi řekl,*“ (Mat. XXVI.) „*poznej a polepši se.*“ Již pak především k tomu přihlížej, aby

1. zpytování tvé bylo úplné. Ustanoviv k tomu příhodnou dobu, všeho zanech po denní práci, rozvažuje každé slovo, každý krok celého dne a kde nalezneš bolák, ihned také lék a náplast přilož. Věř, že není žádná rána tak zastaralá, žádný neduh duše tak nebezpečný, aby pilným léčením, zevrubným denním zpytováním nedal se vyhoviti; to však věz, že tím větší pile třeba, čím starší rána. Nestačit však úplně toliko zpytovati svědomí své, nýbrž také

2. bedlivě! Král David nejen čas naznačil, kdy svědomí své zpytovati máme, nýbrž ukázal také příkladem svým, jak bedlivě je zpytovati máme. „*A rozjímám v noci v srdci mém, a přemýšlím a zpytuji to v duchu mém*“ (Žlm. 76, 7) a to nikoli povrochně, jen tak na polo, lehkovázně, ospale a ledabylo, nýbrž bedlivě, pozorně a pilně všecky hlubiny svědomí prohlížím a kdekoli prášku neb skvrny nalezám, sta-

rosltivě smítám a smívám. „*Rozjímám v noci v srdci svém*“, — že kolikráte celé noci ztrávím sám sebou rozmlouvaje, „*a přemýšlují*“, vydávaje si účet ze všech poklesků svých, „*a zpytuji to v duchu svém*“, ducha svého jakoby část za částí prohlížeje a nejtajnější záhyby jeho zkoumaje. David tedy poklesky a viny duše své zpytoval bedlivě, o čemž sv. Augustin (in Ps. 76) krásně dí: „Prohlížel duši svou, s duši svou mluvil, sebe sama se tázal, sebe zkoumal, sebe soudil.“ V pravdě nepochleboval si přemocný tento král, nevymlouval, neomlouval se, nýbrž důkladně prohlížel hlubiny srdce svého. Sv. Řehoř vykládá slova Isaiášova: „*Vejdí do skály a schovej se do jámy v zemi před tváří bázně Hospodinovy*“ (II, 10.) takto: „Do skály vchází, kdo tvrdé srdce své zkoumá; do jámy v zemi před tváří bázně Hospodinovy se skrývá, kdo hříšnost a nehodnost svou seznam, před Pánem se pokořuje a hříchů svých želi.“ (In Job. I 31. c. 21.) Ó jak zatvrzelé bývá srdce lidské! S kazatelnou volá kazatel, v zpovědnici domlouvá zpovědník, napomínají zbožní příkladem svým, knihy poučují, zákony nutí, Sám Kristus Pán volá — a srdce lidské jako skála nejtvrďší ani se nepohne. Ó vejdiž do skály srdce svého a zkoumej bedlivě, cos myslil, žádal, mluvil, konal, obměškal.

3. A nejen bedlivě, ale i *kajicně* zpytuj svědomí své. Prorok Jeremiáš takto nás napomíná: „*Ustroj si hořkosti*.“ (XXXI, 21.) Prorok Boží tuto velí, abychom zpomínajíce poklesků a přečinění dne, nepřikrývali, neomlouvali, nevymlouvali, nehájili, nýbrž hořce jich litovali a bolestně toho želeli, že jsme Boha tolikrát a tak nezbedně, drze, vyzývavě a nestoudně uráželi. Než jak lehkomyslni býváme? Když ztratíme penízek aneb věc sebe nepatrnější, naříkáme a pláčeme; když pak Boha jsme urazili, čas promařili, nebe ztratili, snad neznamenanáme ani ztráty této, snad i vesele si vedeme a rozpustíme. Ó drží smrtelníku! „*ustroj si hořkosti*.“ Boha jsi urazil? vzdychej, plač, v prsa se bij, ztřešci se, a bolest duše tvé budíž alespoň tak veliká, jaká byla hříšná rozkoš tvá. Král Ezechiáš tak si vedl, neboť vyznává: „*Připomínati budu všechna leta svá v hořkosti duše své*.“ (Isai XXXIX, 15.) Rovněž přisně sobě každý připomínej u večer: každou hodinu, kterou jsem v nečinnosti ztrávil, každý okamžik, v kterém jsem Boha ura-

zil, připomínati si budu v hořkosti duše své a nepotěším se dříve, až Pán Bůh odpustí hříchy mé. Job na se žaluje takto: „*Nyní pak oko mé vidí Tebe. Protož sám se třešci a činím pokání v prachu a popelu*.“ (XXXII, 5. 6.) Ó kolikráte mohl bych u večer sobě říci: Bože můj! po celý tento den nevzpomínal jsem Tebe, brzy tu brzy onde tékaje, kam oči neb rozkoš mne lákaly. Tu mnoho a marně jsem mluvil tu výdělků si hleděl, pak četl nebo psal, potom zase hře se oddával: ale Tebe, Stvořiteli můj! ani na mysli jsem neměl ani před očima. Nyní však oko mé vidí Tebe. Pozdě teprvé, až u večer vzpomínám na Tebe, lásky nejhodnější Pane! protož sám se třešci a činím pokání.“ Ó zmyjme svědomí své hořkými slzami, jak sv. Bernard (serm. 10 de modo bene viv.) dí, očistme a vyhladíme, co v něm nepravého.

4. *Setrvale*. Není dosti na tom, ustrojiti si hořkosti, jak prorok Jeremiáš dí: také „*zprav srdce své na cestu přímou, po níž jsi šla*.“ (XXXI, 21.) Lékaš se viny minulé? Děs a stráž se také budoucí. Poznávášli, žeš nemocen, vyhledej léků. Ty k. př. víš, že srdce tvé nebe daleko a Boha vzdáleno sešlo na scestí: zastav, vrať se a „*zprav srdce své na cestu přímou*.“ Snad jest ti vyznati, že jsi dnes se hádal, z někoho posměch si ztropil, domácím lál, někomu na cti utrhal, někomu dobrodiní vyčítal, nesmyslně neb hrubě odpovídal, někomu zlého přál, jména svatá neuctivě vyslovoval, tu onde oplzlé slovo z úst vypustil, jiné obelhal, drze posuzoval atd. . . . což tu poklesků, jichž jsi se jazykem dopustil! A oči tvé a uši a ruce ty celičky, čeho dopustiti se můžeš za jeden den jediný? Zpravím tedy srdce své, ale i oči, uši, ruce, jazyk na cestu lepší. Tak svatosvatě slibuji netoliko slovem, ale i skutkem také provedu. Nikdy nebudu zbožný a dobrý, pokud se nevystříhám toho, čeho střežiti se mám, neboť toho chválíme, „*kdož mohl přestoupiti a nepřestoupil, zle činiti a nečinil*.“ (Sir. XXXI, 10.) Přičiním se tedy, abych budoucně neučinil, čeho mi želeť jest. Na tom tvrdšíjně setrvám: „*pravím, že ostříhati budu zákona Tvého. Přisáhl a uložil jsem, ostříhati soudu spravedlnosti Tvé*.“ (Žlm. 118, 57 a 106). Víím, že člověk prospívá tolik, kolik se přičiní a chce. Třeba tedy soustřediti tuto všecku vůli svou. Ať to již obtížné a dosti protivné, učiním přece, co činiti mám, jakož zase neučiním, čeho

střící se mám, byť rozkoš, byť zisk mne lákal. Od dobrého nedám se ničím zdržeti, k zlému ničím přinutiti. Již řekl, přísáhl i uložil jsem: byť počátek těžký byl, ovoce tím sladší, čím práce pevnější. Ne že těžký jest, neodvažujeme se; ale že se neodvažujeme, proto těžký počátek. Nuže, vzmůžeme se; učiňme první, druhý, třetí krok a setrváme. A to jest, čeho tu třeba, stále obnovuj dobrý úmysl, dobrá předsevzetí, sice leda posměchu si utrzíš, kdybys denně se měnil, pouze sobě vyhrožoval, ale se netrestal, zpytováním vinníka hledal, hned ho ale na svobodu propustil. Že pak tohle příliš důležité, v osmé kapitole znova a zevrubně o tom promluvíme.

5. Poslední, ale hlavní věci při zpytování svědomí jest, abys toho hříchu nejedříve hleděl se zbavit, který nejvíce tě trápí. To jmenuji neduhy svědomí *přímě-
zené* léčiti. Co si vážeš prst, když žaludek postonává? co na koleno přikládáš náplast, když plíce nejsou v pořádku? Toho údu především si hled, který jest nemocen. Mnohý člověk se rmoutí, že na př. zaspal, že v den postní nevědomky sousta masitého požil, že v neděli se holil, před obědem rukou si neumyl. Toho se táží: což když spolu v prsou tvých oheň chlipný hoří, když závisťi bledneš, když hněvem krev tvá kypí, když lakotou schneš, když pýcha tě nadýmá? Toho si nevšímáš? Hledíš prvé vyléčiti neuh nebezpečný, sprostiti se zla velikého! Proč obléháš Gabaonitské? Proti Hethejským a Amor-rhejským a Chananejským a Ferezejským a Hevejským a Jebusejským bojuj, ty pronásleduj, ty vyhub, ty mečem potři, ale znenáhla a po části. Nepravímť, že menších chyb máme si nevšímati a zanedbávati, nýbrž že prvé neřesti větší a silnější máme přemáhati, jelikož mnohých bylinek přetrhá kořínky, kdo vykopá silný kmen a snadně přemůže vady malé, kdo přemohl nepravost mohutnou. Kdo chce opravdu prospívati na cestě ctnosti, hledíš především seznati svůj hlavní, takorčka zamilovaný hřích, t. j. hřích, kterého nejčastěji a nejradyji se dopouští. Člověka, který by ve všem a všudy opanovati se uměl, zřídka nalezneš. Omyl, poklesek, chyba člověkem vládne. Každý má svého koníčka, každý nějakou slabost. Proti této slabosti snes všecko střelivo, obrať všecku svou zbraň, soustředíš všecku svou sílu! Když pak hlavní chybu přemůžeme, snadno i maličké zmůžeme. My pak pohříchu

dáváme desátky z máty a z kopru a z kmínu a opouštíme těžších příkázání zákona; cedíme komára, velblouba pak požíráme. (Mat. XXIII, 23, 24.)

Seznávše, kterak vůbec zpytovati máme svědomí své, totiž úplně, bedlivě, kajicně, trvale a přiměřeně vizme, jak se to dítí má zvlášť. (Pokračování.)

Kodička Boží na obrazech.

Na starších i novějších a ostatně i mistrně malovaných obrazech bývá blahoslavenou Pannu Marii po porodu s mdlým, slabým okem, s bledou, spadlou tváří jako po bolestech, po nemoci namalovanou viděti. Nuže, srovnávaliž se to s pravdou? tuším, že nikoliv. Nebo Písmo svaté nic neví o bolestech, o nemoci při porodu Panny Marie. Když její porod dle proroka Isaiáše předpovídá, praví toliko: „Aj, panna počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emanuel“ (s námi Bůh) (Isai. 7, 14.). A když její porod dle evangelisty sv. Lukáše vypravuje, praví toliko: „I porodila syna svého prvorozeného, a plénkami jej obvinula, a položila jej v jeslech“ (Luk. 2, 7). A jako Písmo svaté, rovněž tak i svatí otcové nic nevědí o mdlobě, bolesti, nemoci Panny Marie; naopak, oni vědí o veliké radosti, o nesmírném plesání Panny Marie, a mluví o něm ve svých spisech výslovně. Sv. Augustin na př. dí: „Přerušeno jest v ní (v blahosl. P. M.) ono nešťastné vyrčení, jimž o Evě se praví: V bolesti roditi budeš děti své, protože tato (blahosl. P. M.) v radosti Pána porodila. Nebo Eva truchlila, tato plesala: Eva slzy, Maria radost v životě nosila, protože ona hříšníka, tato nevinného na svět vyvedla.“ A sv. Tomáš Akvinský: „Maria byla prosta kletby Eviny, protož bez bolesti porodila.“ A sv. Jan Damascenský: „Beze vši bolesti porodila.“ Podobně svatým otcům vyjadřují se i jiní Duchem svatým osvěceni duchové. U př. sv. bisk. Amadeus: „Porodila ho bez bolesti, bez porušení studu počala. Porodila neporušená, protože neposkvrněná počala. A bez bolesti porodila, protože bez hříchu počala. . . . Nebo kdyby byla (nač ani pomysleti nesmíme) v tělesné rozkoši počala, bylaby nepochybně při porodu bolest cítila. Odtud pochází, že až podnes dcery Eviny v bolesti rodí, a co se sladkostí po-

činají, to u veliké trpkosti tělesné na svět vyvádějí.“ A dále dí: „Ani v těle rozkoše ani v těle muk neokusila: a po početí byla více pannou nežli před početím, a po porodu zdravější nežli porodem: ana ji ona ruka pomáhala, o níž Žalmista praví: „Buď mi ku pomoci ruka tvá!“ — A konečně dí: „Eva rodí porušená, Maria porodila neporušená; Eva v bolesti, Maria ve zdraví; Eva v starosti, Maria v novotě! onano hříšníka, tato opravedlňujícího od hříchu. Evě ku porodu pracující úklady strojí drak, při porodu Marie posluhují andělé. Evu ku porodu pracující třesení srdce zachvacuje, Marii rodičí moc Boží obveseluje.“ A Anna Kateřina Emmerichova: „Viděla jsem světlost vůkol svaté Panny pořád se množící, světla lampy od sv. Josefa rozsvíceného nebylo více viděti. Ona klečela v širokém nepodpásaném rouše, obličejem k východu obrácena, na svém koberci. O půlnoci byla na modlitbě myslí vytržena. Viděla jsem ji od země vzhůru pozdvíženou. Ruce měla na prsou křížem složené. Jasnost vůkol ní se množila, všecko i bezživotné uvnitř radostně se pohybovalo; kamení stropu, stěn, podlahy v jeskyni bylo v tom světle jako oživené. — Nyní ale neviděla jsem více stropu, dráha světla otevřela se nad Marií až do nejvyššího nebe se vzrůstající světlosti.

Na této světlé dráze bylo divné pohybování, a vždy více se objevovali kůrové duchů nebeských. — Svatá Panna ale nyní myslí vytržena a vzhůru se vznášející, hledíc dolů k zemi, klaněla se Bohu svému, jehož Matkou se stala, kterýž co novorozené dítě pomoci potřebné ležel před ní na zemi.

Svatá Panna byla ještě nějakou chvíli u vytržení a viděla jsem ji, jak rouškou dítě přikryla, ale ještě se ho nedotkla. Po delší chvíli viděla jsem dítě Ježíše se pohnouti, a slyšela jsem ho zaplakati, a tu bylo, jakoby Maria k sobě přišla, a vzala dítě s koberce, a držela je na loktech. Nyní seděla, a celou se s dítětem závojem svým zakryla, a myslím, že Spasitele kojila.

Svatá Panna obvinula dítě Ježíše plénkami a položila je do jeslí, a tu stáli oba, ona a sv. Josef s radostnými slzami v očích. prozpěvující chválu Bohu u jeslí. Josef pak připravil sedací lože pro svatou Pannu u jeslí! Viděla jsem ji před narozením i po narození Ježíšově celou bíle oděnou a

zakrytou. — Viděla jsem ji v prvních dnech tam seděti, klečeti, státi, i také stranou zakrytou drmatí, ale nikolivěk nemocnou a unavenou.“

Když tedy tomu tak, že blahosl. Panna Maria beze vši bolesti ba i s nevyslovitelnou radostí porodila: odkud asi to, že ji mnozí tak malují, jakoby při porodu stonala?

Neumím toho sobě jinak vyložit, leč tak, že snad vyrčení Písem svatých: „V bolesti roditi budeš děti“ (Gen. 3, 16), na blahosl. Pannu Marii vykládají, ježto se jí toto vyrčení nic netýče. Nebo toto vyrčení obsahuje kletbu, jaká pak ale kletba mohla na Pannu Marii připadnouti? Kletba připadla na Evu pro hřích v ráji spáchaný a na všechny hříšné ženy, nikoliv ale na nejnevinnější, nejneposkvrnější, nejsvětější Pannu Marii; kletba připadla na Evu první. Blahosl. Panna Maria sice také v životě bolesti cítila veliké, nesmírné, nevypravitelné, daleko nepřirovnatelně větší nežli Eva a všechny ženy ostatní, tak že i sedmerobolestnou, ba i královnou mučedníků sluje, ale kde a kdy? ne v Betlemě, ale v Jerusalemě, ne v chlévě, ale na hoře kalvárské, ne u jeslí, ale pod křížem, ne při zpěvu andělském, ale při zatmění slunce, pukání skal, roztrhnutí opony chrámové, ne při porodu prvním, ale při porodu druhém, ne při porodu prvorozeného, ale při porodu druhorozených, ne při porodu Syna Božího, Ježíše Krista, ale při porodu synů Božích, lidí věřících, jakož o tom v zjevení Janově psáno jest: „I ukázalo se znamení veliké na nebi: Žena oděná sluncem, a měsíc pod nohama jejíma, a na hlavě její koruna dvanácti hvězd, a majíc v životě, křičela pracujíc ku porodu, a trápila se, aby porodila.“ (Zjev. 12, 12.) A jakož o tom sv. otcové píší na př. sv. Basilius v tato slova: „Panna (Maria) převyšuje všechny mučeníky tak, jako slunce všechny hvězdy.“ A sv. Jarolím: „Byla více nežli mučnice; nebo jiní Svatí trpějí v těle; Maria v duši.“ A sv. Bernard: „Maria při smrti Synově bolestila a trpké muky snašela, aby jimi za matku všech věřících ustanovena byla.“ Dobře se tedy s pravdou srovnává, když se Panna Maria při tomto druhém porodu maluje smutná, bledá, v moři bolesti celá pohřížena; a rovněž tak by se dobře s pravdou srovnávalo, kdyby se vždy po prvním svém porodu malovala radostná,

zdravá, plná, krásná, ba možná-li, ještě radostnější, zdravější, plnější, krásnější nežli před ním.

Vědění a víra.

Dle Conscience přel. J. Havel.

Bloudil jsem, opaštěný v duchu, ho-
lými poli. Zima, jejížto ledový dech odňal
přírodě její zelenou ozdobu, vstoupila ve
vládu; stromy byly holé, listí nešumělo a
vše vzbuzovalo v srdci mém temné my-
šlénky. Hledal jsem rozřešení tohoto pří-
rodního zápasu a cítil jsem prsa svá těžce
se dmouti pod tíží chladných myšlének,
které na mne dorážely. Podobal jsem se
mrtvé přírodě, neboť uvažování potlačilo
veškeru životní sílu v těle mém. Záhada
života stanula přede mnou! Shrbený stařec
seděl smutně na kraji silnice na stromo-
vém kmenu, poraženém bouří. — Vichr
potrásal na jeho čele vrkoči vlasů, z bě-
lených jako sníh, dvě slz lesklo se v hlubokých
vráskách, brázdících jeho skráně a zasmušilé
zimní slunce odráželo se o jeho hlavu šikmými
paprsky. Pozdvihl k očím svým kostnatou ruku a co
usíchaly slzy na skráních obrátil zvlhlou ruku,
ukazuje jí k srdci a pravil: „Mé srdce jest
tak prázdné, jako ty pole, tak těžké, jak
počasí, oloupené jako tyto stromy, studené
jako led, pokrývající utichlý potok. Neboť
hloubal jsem hluboko v duši své, a vyžadoval
počet od ducha ze všech jeho nej-
jemnějších pohybů. — Hleděl jsem roz-
řešiti záhadu všeho, co mne obkličuje, ne-
pochopitelnou zásadu, z níž vše pochází.
Toto pátrání bylo utrhaní Boha a trest za
to mne stihnuvší byl nesnesitelný. Na
každou odpověď, kterou mi duch poskytl,
mizela část mé radosti; při rozřešení každé-
ho tajemství vysychala v nitru mém víra
potěšující a důvěra podporující.

Vše stalo se lži a špatností v očích
mých.

Doustoupil jsem zimy života, aniž jsem
spatřil obcerstvujícího stínu letního, aneb
sladkých plodů podzimku.“

Soustrastí k němu zaujat pravil jsem
hlasem jemným a soucitným:

„Milý otče, spočívajíli mraky stáří
na tvém životě, kloní-li se čelo tvé k ze-
mi, což nemůžeš potěšiti srdce své vzpo-
mínkou na lepší časy? Naděje ve šťastný
a blažený život budoucí, zdaž není mocna

dost, aby tě oživila a podporovala, blíží-
cího se v pláči ku hrobu?“

„Milý synu,“ odpověděl stařec s trp-
kým úsměvem, „neznáš života lidského!
Byl jsem i já někdy mlád a silen, jako
jsi ty nyní, růže kvetly na tvářích mých
a vše se na mne usmívalo v krásné přírodě.
Divil jsem se dílu Stvořitelovu; neboť
jsem věřil, uměl se modliti a díky vzdá-
vati. — Ale dny mladosti minuly jako
kmitavá bludička, vystupující zlehounka
za letního večera, poletuje a zhasíná, aby
nikdy více se neobjevila. Domníval jsem
se tehda, že život poskytuje s důstatek
zábavy, aby člověk zapomněl na sta-
rosti své.

A vstoupil jsem v lidskou společnost
s nadšením. Tiskl jsem každému upřímně
ruku, domnívaje se, že láska skrývá se
v srdci každého člověka — věřil jsem to-
mu, neboť se mi dostalo v úděl bohatství.

Jednoho dne objala mne bída do své
hrozně náruče — i volal jsem s důvěrou
přátely své ku pomoci. A tehdy spatřil
jsem, kolik lásky jest v srdci lidském.
Neboť mne všichni opustili a tropili si
žerty z mojí důvěry k nim.

Jenom jediný zůstal při mně. V ne-
štěstí a strastech, které mne obkličovaly,
usušoval on hořké slzy, kropící tváře mé
— a pil se mnou kalich trpkosti. Spočíval
na srdci mém a v srdci mém, jak bušila
vděčnost v prsou mojich, když v jeho ob-
jetí jsem spočíval! Ale smrt, smrt žárlivá,
napjala luk svůj do jeho prsou; a zející
hrob přijal jeho tělo bezduché a ledová
země přikryla tělo jediného člověka, kte-
rého jsem na světě miloval. Chud jsa, žil
jsem pokojně prací rukou svých a často
kanuly krůpěje horkého potu po rozpále-
ném čele. Měl jsem upřímnou manželku a
milování hodné dítky; a cítil jsem blaho
a radost znova roditi se v srdci mém. O
Boha jsem se nestaral!

Však rána hrozná přišla od něho na
zemí! Pochodeň smrti procházela zemí.
A všechny milované hlavy, na nichž spo-
číval klid a štěstí mého života, byly jí
zastiženy. Manželka, synové, dcery vy-
dechly duši svou na prsou mých. Viděl
jsem je umírat, zde na svých kolenou,
umírat ve hrozných mukách, duševních i
tělesných. Když zakalily se oči mého pr-
vorozeného, když připravoval se k smrti,
prosil jsem Pána, aby ho ušetřil. On však
neslyšel proeb mých, neboť strašná křeč
skroutila údy syna mého, a vypudila z vy

silného těla duši oživující. V zoufání klesl jsem mezi ledové mrtvoly volal jsem je ve svém neštěstí. Mrtví neslyší!

Prál jsem si smrt, však nemohl jsem zemřít, kalich nebyl ještě vyčerpán do dna. Vše co jsem miloval, sestoupilo do hrobu. A zůstal jsem sám na světě.

Tu zaletl duch můj v minulost a porovnal jsem množství rozkoší a strastí, kterých jsem zažil. A našel jsem, že chvíle opravdové rozkoše porovnané s hodinami zármutku mají se k sobě, jako jedna k tisíci. Povstal jsem proti Bohu, pln hněvu urážlivého a pravil jsem k Němu: Stvořil jsi člověka toliko, aby zde muky snášel a slzy ronil? Proč nenechal Jsi s pokojem odpočívati neoživený prach a nerušil klid přírody nestvořené? I Pán potrestal mne ještě jednou za moji pohanu; neboť srdce moje vychladlo. Vira opustila mne náhle, nedovedl jsem více plakat a nařikati, tak uchopila mne osudná bezcitnost a držela pohár žluči stále u mých rtů. Dny života mého staly se temnými a mračnými.“ —

Stařec se zdvihl a já patřil za ním, jak se vzdaloval. Jeho těžká hlava klonila se do předu, kráčel ztěžka, shrben pod tíží smutných vzpomínek. Jeho hrozná slova uvrhla srdce mé do temných vzpomínek. Již patřil jsem v budoucnosti — kráčelo mi vstříc hrozná vidmo neštěstí a opuštěnosti. Ale přece neztrácel jsem důvěry v Boha. Oko mé pozdvihlo se prosebně k nebi — a paprsek útěchy a milosrdenství rozplásl smutné myšlenky, které na mne dorážely. Namířil jsem kroky své ku chrámu Páně, neboť duše má potřebovala útěchy. Kroky mé bloudily bez cíle po písčitéch pěšinách hřbitovních. Usadil jsem se na polozpukřenou lavici před otevřeným hrobem. Tam spatřil jsem stažené obličej mrtvol a zrak můj padl do hlubokých důlků odumřelých lebek. Pojednou otrásl jsem se, ledový mráz projel tělem mým, neboť ruka hubená a kostnatá dotkla se mojí. — Stařec stál vzpřímen po mém boku.

„Milý synu, pravil, ukazuje prstem na bílou, holou lebku, vidíš tuto hlavu? Byla to lebka mého otce.“

Proud slz a trpkých vzdechů přerušil jeho hlas.

A lebka smála se ironicky jeho žalu.

Po tom, změniv směr prstu; dotekl se lebky menší a pravil:

„Vidíš tuto? Toť lebka mého prvorozeného, byl mlád jako ty, a přece zemřel.“

„Toto jest lebka mé manželky, tak krásné a tak jemné.“

„Toto jest lebka mého přítele. V těchto holých lebkách odpočívá moje naděje, můj pokoj, mé štěstí.“

„Pozoruješ stažení jejich i po smrti? A mezi těmito kostmi jest místo také pro tebe, synu můj. — Pak budou zraky tvé duté, jako tyto zde, a voda dešťová zbělí lebku tvou.“

Mezi tím co s duchem celým postrašeným chtěl jsem ho odmítnouti od sebe, jako dravého upíra, a co on očekával od pověď, kmitla se před námi žena s bledým obličejem.

Pod slzami jejími bylo cítiti úsměv tichý, tak svůdný, jako samé naděje. Jemné její ruce nesly věnec z květin a sama měla smuteční závoj. Poklekla u hrobu, čerstvě vykopaného a posypala okolo zemi květinami.

Stařec ukazoval znova na lebky a pravil: „Synu můj, poznáváš nyní život — poznáváš, že rozřešení celé této hádanky jest slovo: zničení?“

„Nevěř mu synu, volala žena v slzách, nevěř mu; pozdvihši oči k nebi, děla hlasem prorokyně:

„Tam jest věčné rozřešení všelikých záhad — života i smrti — štěstí i neštěstí. I já byla navštívena trestem Božím, choť, ditky byly mi vyrvány. Studená země pokrývá též jejich mrtvoly. A já našla útěchy v tom slově, věčné záhadném: Bůh.“

V tom okamžení zmizel sen zoufalosti, který mne skličoval. Políbil jsem vděčně ruku této ženy, která mi poskytla útěchy a nitro mé vzbouřilo se proti zoufajícímu starci. Zmužile tázal jsem se na jeho jméno. Odpověděl mi: Jsem *věda*!

A na tutéž otázku odpověděla žena: A já jsem *vira*! a přikryla mne pláštěm svým a od těch dob nijaká zoufalá myšlenka nemohla dosíci mne pod tímto štítem posvátným.

Došel jsem útěchy, štěstí a míru!

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od
Frant. Vacka.

(Pokračování.)

Potácel se ke stoličce a jako bezduch na ni sklesl. Hlava svěšená jako suchá nalomená větev spočívala mu hluboko na prsou.

Členové rady dobře si toho povšimnuli, že v oku mistrově leskne se cosi rose podobné, že hrud' bouřlivě se dme a ruce křečí v pěst se svírají. Mlčeli však, bojíce se otázkou obtěžovati málomluvného umělce.

„Nešťastný lid, na němž tak krutě spočinula ruka Páně jako na nás,“ jal se hovořiti pan purkmistr, zasedaje v čelo radních pánův. „Již po drahný čas obletují chmury tu zemi, kterou společnou vlasti naší zoveme, a chmury ty snášejí se níž a níže a železnou síť obestírají hlavy naše. Není dne ba ani hodiny, která by neblahou zvěstí nerušila želaného poklidu. Iho nezměrné na bedrách našich a stále se nám ještě přitěžuje. Sám Bůh ví, kam spějeme . . .“

Řečník na okamžik se odmlčel a starostlivě rozhlížel po shromáždění. Zrak jeho utkvěl nejdéle na tváři mistra Radouše, který posud ze strnulosti své se nevzpamatoval.

„Nechci a nebudu vám, milí páni konšelé, líčiti pohromy minulé války, nebudu vám připomínati bědy, které dolehly na město naše ve dnech předešlých. Sami o všem dobře víte, neboť byli jste svědky neštěstí a bídě nevypravitelné. Než Bohu by bylo poručeno, co se stalo, kdyby aspoň nyní nastávali klidnější časové. Avšak nastojte! Lid vojanský rozmáhá se v nekázní a svévoli; loupežnou rukou sahá po statech a hrdlech našich; nejeden soused trpce sobě stěžuje do bezpráví na rodině jeho spáchaného. Zásoby naše, jež stačiti měly na celý rok příští, jsou do dna vyčerpány a za nedrahný čas vydání budeme nouzi a hladu, abychom ztratiliše majetek svůj, napotom i kruté smrti za oběť padli.“

Hlas purkmistrův zazníval radní síní jako pohřební hrana. Tak neblahá slova sotva kdy předtím pronešena byla na radnici Chrudimské, ač budova ta pamatovala již sedmero pokolení synů městských.

„Věřte mi, pánové, že nelze již déle snášeti pychu vojanského,“ pokračoval pan

purkmistr. „Pod rukama jejich hyne očividně město, pod nohama jejich mění se okolí naše v široou poušť. Již i do vesnic vycházejí, surový to pronárod, napadají dvory poplužné a sídla rytířská, vyprázdňují sýpky, odhánějí dobytek, odnášejí skvosty a běda tomu, kdoby se ozval proti svévoli jejich . . . Máme ještě déle mlčky přihlížeti k tak bohopustému řádění jejich? Není již dnes míra neštěstí našeho a navštívení Božího vrchovata? Suďte sami, páni konšelé, nebylo by lépe, abychom úsilovně starali se o prostředky, kterými bychom mohli se zbaviti tak nezvaných hostí. Velitelové vojska jsou lidé prodajni; dostatek zlata či stříbra zaslepi najisto oči jejich . . .“

Při těch slovech procitl mistr Radouš ze svého dumání. Oko jeho posud zármutkem zakalené se zajiskřilo. Rychle sebou pohnul na křesle a povstal ze svého místa.

„Ba ryzí pravdu díš, pane purkmistře,“ zvolal ukvapeně a mával oběma rukama ve vzduchu. „A já bláhovec přemítám neustále a na to jsem posud nevzpomněl. Ano, ano, zlato! toť kouzlo, kterým lze dobytí každého srdce citu prázdného. Poslední halér na to vynaložím, aby nešťastný hoch ten byl mi navrácen!“

Radní páni udiveně pohlíželi na souduhu svého, mistra Radouše. Slova jeho zněla tak vášnivě, jako by nebyl více mocen rozumu. Poslední větě žádný z přítomných ani nerozuměl. Nebylotě nikomu ze sousedů známo, že v domě mistrově jest hostem bývalý žák jeho Jiří Sokol, který před některou chvílí jat byl od vojinův. Nešťastnou náhodou seznal v něm praporečník vojína z pluků Bedřichových, kteří potýkali se na bílé Hoře. Radostí zavýskal ziskuchtivý velitel vojska, když Jiřík netajil se bývalým stavem svým a kázal jej pilně střežiti. Maliř Radouš odvolán byv z rady, našel chráněnce svého na rukou i nohou spoutaného v podzemní jizbě svého domu. Nadarmo prosil praporečníka, aby pamětliv jsa pohostinství, propustil na svobodu bezbraného mladíka, nadarmo lomila rukama dcera jeho Evlalia a objímala kolena neuprosného vojáka. Praporečník škodolibě se usmíval a pozdvihnuv sličnou dívku ze země, neostýchal se před očima otcovými ji celovati. Mistr Radouš zahořel hněvem a vytrhnuv dceru svou z rukou důstojníkůvých, odvedl ji z domu. Na to nevěda ani, co činí, vrátil

se do rady a rozrušen v mysli zaslech slova řečníkova o vykoupení se z pychu vojanského. Návrh ten probudil jej k novému životu a myšlenka, vysvoboditi nebohého jinocha ze spárů dravcových, položila mu na jazyk slova, která podivem naplnila ostatní konšely. Pan purkmistr jakoby byl přeslechl, že mistr o určité osobě se zmiňoval, přejal mu řeč a pravil:

„Vzácný mistře, buď tobě dík, že v pravou chvíli chápeš se slova. Věděl jsem to předobře, že návrh můj i tvého dojde souhlasu. Hle, jak radostně vítají všichni slova tvá; jsou nám věru zarukou, že můžeme spoléhati na osvědčenou lásku k této rodné zemi, na štědrost tvou, která nás nejednou již povzbudila, abychom následovali tvého příkladu.“

(Pokračování.)

D O P I S.

Z Podolí u Prahy, dne 3. listop.

Nadál jsem se, že některé péro dovednější podá zprávu o krásné slavnosti, která se u nás odbývala v neděli dne 12. října. Jelikož posud nikdo tak neučinil, chápu se příležitosti té sám, aby několika črty o ní veřejnosti vědomost dal. Dne 12. října přibyl k nám vele důstojný pan vikář Štěpán Pittner, aby obnovený chrámek náš znova požehnal. Když kostel, na jehož opravách po plných šest neděl bylo pracováno, byl vykropil: vystoupil na novou, krásnými draperiemi vyzdobenou kazatelnu, a slovy srdečnými promluvil o návštěvě domácího chrámu, porovnávaje návštěvu obnoveného stánku Páně s návratem marnotratného syna do domu otcovského. Spůsob jeho řeči byl tak uchvatný a dojemný, že přítomným posluchačům i mužům v bojích života otužilým, oči slzami se zalévaly tak, že velebný řečník sám pak se divil těm „měkkým“ srdcím mužů! Bůh mu zaplať ta slova zlatá! Však bylo, o čem se rozhovíti! Kostelíka farního v Podolí bývalého — není více! Ač nemá ani patrona, ani dostatečného jmění, ani značnějších dobrodinců: stálými prosbami dp. faráře dra. Řeháka sebráno tolik, že za pomoci Boží kostel z milodárků opraven tak, že se v něm lidé téměř ani poznati nemohou, jak sami vyznávají. Od špičky věžky chrámové až do základu, vnitř i zevnitř vyzdobeno

jest všecko, jak umělci z řádu sv. Benedikta v Emausích za dobré byli uznali. Vížka nabyla nové tvárnosti; střecha celá vyspravena; zevnitřní zdi vyspraveny i omalovány; vchod do chrámu krásným portálem slohu romanského vyzdoben; síňec chrámový novými schody ze žuly, a novou cementovou dlažbou opatřen; práci to bezzištného místního pana inženýra Frant. Šercla. Uvnitř celý kostel vkusně vymalován, najmě na stropích v kostele, sakristii, i v sínci chrámovém — vzornou péčí pana akademického malíře J. Čermáka. Na kůru stojí zánovní, 6 rejstříků i pedal čítající varhany; celá kruchta i všechny tři oltáře, jakož i lavice a mřížky před hlavním oltářem jsou znova natřeny i vkusně vyzdobeny. Na předních lavicích i při hlavním oltáři jsou slíčené, případné draperie. Zvláště krásně vyjímá se nová kazatelna, potažená červeným sukem a vyzdobená trapečky a trásnými, stojící za mřížkou před oltářem hlavním, u samého vchodu do sakristie. Veškeré opravy chrámové, jež nynější dp. farář v Podolí byl podnikl, mají cenu daleko přes 1600 zlatých, ježto toliko na hotovosti bez jeho osobních vydajů sečteno 1445 zl. 72 kr. Na vydání to *sebráno* bylo: Sbirky peněžité r. 1883 a 1884 mezi osadníky 160 zl. 60 kr., mimo rozličné dárky na stavebním materialu, za odsloužení mši svatých, jichž stipendia duchovní páni kostelu darovali 306 zl., ze záduší 110 zl. atd. Součet všech příjmů 997 zl. 88 kr. Odečte-li se od vydání příjem, zbývá ovšem ještě 447 zl. 84 kr. nedoplatků, které sebrati vytrvalé snaze p. faráře jistě ještě se podaří. Mimo uvedené dary peněžité darovaly ještě *pro knihovnu* farní: Dědictví sv. Jana 20 knih, dědictví Maličkových 14 knih; Zábavná Bibliotheka (P. Placid Mathon) 14 knih; Tiskový spolek v Praze 50 knih. A na ostatních potřebách chrámových: Ústav šlechtičen na hradě pražském, dámy Božského Srdce na Smíchově, akademie křesťanská a někteří osadníci: 3 kasule, 1 velum, 1 albu, 6 platen na oltáře, akkordový zvonek, lucerny k pohřbům, umělý věnec na monstranci, kříž do Božího hrobu, veliký kříž hřbitovní, nové polštáře atd. — Při té příležitosti sluší dodat, že obce přifařené vidouce ty pěkné změny v kostele, uvolily se opravit i sobě stojící zvonici nákladem obecním. Právě se na ni pracuje, a těšíme se, že ten bývalý „farský holubník,“ jak zvo-

nici jindy se přezdívalo, proměněn bude ve slušné stavení, k obnověmu chrámu se hodící. Skutečně také prý ujednáno, že zvonice po své opravě přiměřeně k barvám kostela, celá bude natřena, a hodnou družkou chrámu učiněna. — V poslední době byli jsme také několikrát již mile překvapeni mužským sborem při obřadech církevních i při službách Božích. Jsou to sice jen začátky, ale uznání hodné. Panu faráři, který sám jest milovníkem hudby, podaří se časem svým zajisté i to, aby i o zpěvy kostelní lépe bylo postaráno. Po sud zpívány toliko písně lidu; ditky, byvše ve škole vycvičeny, a jsouce nyní více ku kostelu přidržovány, výdatně pomáhaly. Avšak zpěvy kostelní mají býti doista ohlasem jako celé osady, mladých i starých, žen i mužů, aby představovaly osadu celou, před Bohem ve svatostánku farním skrytém, se kořící. A jako Bůh i kůry andělské ve sbory rozdělil, by rozličným způsobem Jeho Jméno velebili: tak doista krásno a křesťanů velice důstojno jest, když ve zpěvích se střídajících tyto sbory nebešťanů Boha velebicích napodobovati se snaží! — Dodáváme k řádkům těmto toliko přání, aby dobrý Bůh našeho duchovního pastýře nám silil, aby osadu péči jeho svěřenou mohl přivést k duchovnímu rozkvětu, jak i on sám si toho přeje! *)

L.

KRONIKA.

Z Prahy. Tisícileté jubileum svatého Methoda r. 1885 oslaví Slováci vydáním sv. písma v jazyku slovenském. Slovatný spisovatel Fr. Sasínek, který jak známo v Praze při klášteře milosrdných sester duchovní správu vede, dokončil dne 26. října tento překlad, tedy právě v ten den, ve který před tisícem let zakončil svůj první posvátný překlad sv. Methoděj.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 6.—16. listop. u sv. Jakuba, od 11.—15. t. m. u sv. Jindřicha.

— **Řád Františkánský** měl dosud 102 generální představené. Prvým generálem

*) Poznámka redakce. Kostelík Podolský opravy až na výsost potřeboval. Horlivosti p. farářově podařilo se tuto opravu v krátkém čase provést, začož si zasloužil uznání od své duchovní vrchnosti.

řádu byl slavný zakladatel jeho sv. František z Assisi sám. Ustanoven jsa od papeže Innocence III. řídil řád až do 4. října 1226, v kterém roce byl povolán na nebesa. Jeho nástupce byl bratr Eliáš. Nynější generál nazývá se „Bernardin a Portu Romatino“, který zvolen jest r. 1869. Z těchto 102 představených bylo 69 Vlachů, 24 Španělův, 6 Francouzův, 2 Portugalci a 1 Angličan.

— **Umrli.** Náš krajan *Fr. Pius Hošek*, rod. z Prahy, který byl Trappistou v Marian-Hillu v Jižní Africe a do našeho listu dopisoval, zemřel před krátkou dobou v Holandsku, kam od svých představených poslán byl. Jsa slabého tělesného ústrojí ochuravěl v Marian-Hillu na souchotiny, které v Holandsku jeho zbožnému, jen Bohu a bližnímu věnovanému životu předčasný konec připravily. Nepochybujeme, že by při své šlechetné povaze, svém nadání a svém podnikavém duchu se byl stal okrasou téhož zasl. řádu. — V Praze zesnul dne 2. listopadu známý spisovatel dr. *Karel Amerling*, ředitel a lékař ústavu idiotů spolku sv. Anny, býv. ředitel prvního českého paedagogia pro učitele v Praze, v 78. roce věku svého. Zesnulý byl vždy dobrým a věrným křesťanem, který náboženství za hlavní základ všeho vychovatelství prohlašoval. Tělesná schránka zesnulého byla dnes o 10. hod. dopoledne v chrámu P. u sv. Víta vystavena, po vykonaných mších svatých vykropena a pak povozen na hřbitov do Kovar (Budče) převezena.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v říjnu 66 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 36, ze zemského blázince 12, z nemocnice Milosrdných bratří 2, z nemocnice Milosrdných sester 23 a z umrlých kaplí 3; celkem letos již 967 osob. V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům ve Vysokém, Bělé u Bezděze, Maršově a Karlovskému bratrstvu v Praze. V pátek dne 7. listopadu budou se v 7 h. ráno v chrámu P. u sv. Jana na Skalce slavné zádušní služby Boží konati za všechny v Pánu zesnulé dobrodince a členy spolkové, jakož i za všechny spolkem pochované.

Literární oznamovatel.

— „*Zábavné bibliotéky*“ na rok 1885 serie I. sešit 1—4; „*Obětovaná.*“ Hi-to-

rická povídka z dob apoštolů slovanských. Napsal Alois Dostál. (Zábavné bibliotéky čís. 89.) Cena krámská 55 kr. Za prémii na jubilejní rok svato-Methodějský jest při zábavné bibliotéce ustanoven veliký obraz sv. Cyrilla a Methoda, za nepatrnou náhradu.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

dp. Frant. Doucha,

jubil. kněz, kn. arc. notář a spisovatel český, 2. listop. 1884, (nar. v Praze 21. srpna 1810, vysv. 6. dubna 1834.)

Frant. Doucha studoval gymnasium na Malé Straně, pak filosofii, načež r. 1828 vstoupil do arcib. semináře. Obyv r. 1833 studia theologická, auskultoval po nějaký čas při akad. gymnasiu v Praze. Jako novosvěcenec poslán za kapl. do Petrovic v Sedlčanském vikariatu, kdež v obtížné duchovní správě ochuravěl, tak že r. 1838 do Prahy vrátiti se musil. Na to pobýv delší čas u rytíře Neupaura v Golčově Jenikově, dostal se za domácího kněze v rodině Karla hr. Pachty, přebývaje střídavě v Praze a na Mnišku. Od r. 1848 bydlil v tichém zátíší minoritského kláštera u sv. Jakuba, letní čas pak trávil po většině u rodiny hrabat z Harrachů, Trautmansdorffů, Černínů, Schoenbornů, Westphalenů, Waldsteinů. Letos na jaře slavil 50-leté jubileum svého kněžství, při kteréž příležitosti dostalo se mu hojných projevů úcty a lásky, již si byl svrchovanou měrou zasloužil. Nejdůst. p. kardinál a kníž. arcib. konsistoř štědrě v Pánu zesnulého podporovali. Nebylo literárního podniku, k němuž byl Doucha se nedostavil, jsa vždy skromný, nestavě se nikdy v před a nevyhledávaje ani odměny ani chvály. Velikou zásluhu má o českou lexikografii a jazykozpyt, o české museum, jehož byl mecenášem, zvláště však o českou mládež, pro kterou neunaveně spisoval a upravoval obrázkové knížky, které vynikají něžností a tklivou náklonností ku mládeži. Sbírka všech knih jím vydaných tvoří sama o sobě celou knihovnu. Odpočínutí lehké dejž mu Pán a světlo věčné ať mu svítí.

Ustanovení jsou:

- p. Ludvík Šprýsl, dosud far. v Radošovicích, za expositu v Král. Vinohradech;

- p. Stanislav Holub, kapl. v Plané, za osob. kapl. v Oboře;
p. Vojt. Skřivan, kapl. v Stráži (Neustadt), za kapl. v Plané;
p. dr. Frant. Boehm, admin. v Okrouhlém Hradišti (Scheibenhradisch), za far. v Stráži (Neustadt);
p. Jos. Radimský, kněz diecése Kralo-Hradecké, za proz. vikar. na Vyšehradě.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Habel, os. děk. a far. v Litvínově Hořen. (Oberleutensdorf), 14. října 1884;
p. Jos. Blumentritt, os. děk. a far. v Rosendorfu, 20. října 1884;
p. Jan Setwin, Dr. a prof. bohosloví, kons. rada v Litoměřicích, 24. října 1884;
p. Ant. Drechsel, bisk. notář a os. děk. v Křešicích, 25. října 1884.

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan Maaz, os. děk. a far. v Huntřově (Güntersdorf), jmenován kons. radou;
p. Karel Luttna, far. v Jiřetíně (S. Georgenthal), jmenován osob. děkanem;
p. Jos. Bergmann, děk. ve Fridlandu, jmen. tajemn. vikar. ve střídn. Fridlandském.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. Henke, far. v Schönwaldu, za far. v Hrádku (Grottau);
p. Eman. Zdobinský, far. v Ruprechticích, za far. v Semilech;
p. Hynek Seidlich, far. v Jezvém (Neustadt), za děk. v Čes. Lípě;
p. Adolf Porstendorfer, far. v Toucheřinech, za far. v Suniperku (Sonnenberg);
p. Frant. Hauptmann, far. v Stebnu, za far. v Podleticích;
p. Filip Lehnisch, špit. kapl. v Doksech, za lokal. v Deštné (Töschen);
p. Pius Appell, kapl. v Hrádku, za admin. v Schönwaldu;
p. Jos. Sigmund, kapl. v Podleticích, za adm. v Podhořanech (Podersanka);
p. Jos. Schlosser, kapl. v Skorotcích (Gartitz), za admin. v Tisé;
p. Jan Příbil, kapl. v Ruprechticích, za adm. tamže;
P. Hyac. Walter, kněz ř. sv. August., za koop. v České Lípě;
P. Theob. Štikar, kněz ř. sv. Frant., za koop. v Haindorfu.

Uprázdňená místa:

Schönwald, fara, patr. hrab. Clam-Gallasa;
Ruprechtice, fara patr. pana kníž. Rohana;
Jezve (Neustadt), fara patr. hr. Albr. Kannice;
Toucherschiny, fara patr. nábož. matice.

Vydává se
5., 15. a 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
minári, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Čtvero řečí adventních.

Podává *Fr. Seyvalter.*

II.

O očistci.

„Jan uslyšel ve vězení o
skutech Kristových.“

Mat. 11, 2.

Dlouho, ba velmi dlouho — plných čtyři tisíce let připravovati se musilo kleslé pokolení lidské na příští Mesiášovo. — A když již dobře nahlíželi slabost a nedostatečnost svou, když v bidě své nutnou již uznávali pomoc, pomoc vydatnou, tu ústy velebného proroka volali všickni hlasem velikým: „Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové dštěte spravedlivého.“ A v tom čase nejvyšší touhy zazníval již hlas na březích jordánských: „Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky Jeho.“ A kdo byl, jenž všemu světu oznamovati se jal příští Spasitelovo? Byl to Jan, který skrze křest a pokání na Krista lid připravoval. Zbožností a přísným životem svým obrátil pozornost všeho lidu na sebe a získal sobě vážnosti veliké. — Herodes Antipas, jenž toho času panoval v Galilei a nešlechtnou Herodiadu, manželku bratra svého Filipa z hříšnosti sobě pojal, těžce nesl, když horlivý Jan jemu toto vytýkati počal a neohroženě jej káral říka: „Nesluší tobě mít manželku bratra svého.“ Proto byl Jan jat a v žaláři Macheron-ském uvězněn. — A v tom čase učil již Ježíš Kristus po zemi sv. — v tom čase činil již divy a zázraky; — vzkřísil mládence Najmského. — Jak bylo asi Janovi, když ve vězení jsa, odloučen byl od Kri-

sta a nemohl patřiti v jasnou tvář milého svého Spasitele, a k tomu ještě, když hladu a bolestmi trápen, těžkými okovy připoután dlel ve vlhkém vězení. Zajisté, že bol a žal svíraly srdce jeho vroucí láskou naplněné ku Kristu Ježíši. — A neznáme my jiný žalář, v němž uvězněným jest tak bolno a úzko, kteří odloučení jsou od Boha svého, ačkoli po něm tolik touží, tolik dychtí, — neznáme my žalář, v němž trpí duše zemřelých muka nesnesitelná? — O zajisté, známe jej dobře, známe jej všickni, — jest to očistec! — Rozjímajme v dnešní řeči své o tomto očistci, dokažme nevěrcům, že skutečně očistec jest, připomeňme sobě i ta muka, které věrné duše tam trpěti musí.

Bůh jest nejvyšší spravedlivý. O této veliké vlastnosti Boží máme důkazů počet nekonečný. Jako odplatil Pán spravedlivému Noemovi, tichému Lothovi, etnostné Zuzaně, jako vyvýšil trpělivého Lazara nad boháče nemilosrdného, tak odplatí Pán každému, jakmile překročí prah věčnosti. — Že bude soud obecný o tom jsme přesvědčeni, avšak prvé nežli přijde den ten nejposlednější, souditi bude Pán každého z nás hned po smrti — soukromí. „Tomu, kdo se bojí Pána,“ volá prorok starozákonní, „tomu dobře diti se bude v nejposlednější čas (po smrti) a v den skonání svého požehnan bude.“ Dobře odmění Pán slávou nebeskou, zlé pak peklem trestati bude. Než kolik jest lidí těch, kteří v milosti Boží umírajíce odcházejí se světa tohoto, odcházejí na věčnost a dosud zadosť neučinili spravedlnosti Boží, dosud povinné tresty za hříchy své nevytrpěli. „Do nebe nic nečistého přijíti nemůže,“ čteme v písmě sv. a proto těmto duším

nebeská brána jest zavřena a poněvadž zase těžkými hříchy obtíženy nejsou nemohou na věky do pekel zavrženy býti, — proto musí býti místo nějaké, kde tresty ty vytrpěvše zadost učinily spravedlnosti Boží a tím očistivše srdce své, vkročíti by mohly do slávy věčné; a takovéto místo skutečně jest a nazývá se — očištěc.

Že očištěc jest, to dokazuje nám písmo sv.; to vždy církev sv. učila a věřila. Již v Starém zákoně čteme, že Judas Machabejský učinil sbírku a dvanáct tisíc drachem stříbra poslal do Jerusalema, aby obětována byla oběť za hříchy mrtvých, — a zřejmě dokládá: „svaté a spasitelné jest za mrtvé se modlití, aby hříchů svých zbaveni byli.“ — Že by výrok ten o mrtvých, jejichž duše do pekel odsouzeny jsou platiti měl, nikdo tvrditi nebude, neboť z pekla žádného není vykoupení; jest tedy místo jiné, kde duše lidí zbožných za některé hříchy své tresty snášeti musí, — kteří přimluvy naší potřebují — a místo to jest očištěc. „Tré jest míst,“ praví sv. Bernard, „do nichž se duše zemřelých dle rozličeného zasloužení dostávají; nebe, peklo, očištěc. V nebi jsou blažení, v pekle bezbožníci a v očištěci, kteří očištění potřebují. První vykoupení již nepotřebují, druhí vykoupení býti nemohou, a proto,“ dodává týž sv. otec dále, „proto nic nezbyvá, než abychom k těmto posledním se obrátili a jim v útrpnosti své ukázali lásku svou a za ně se modlili.“ A toto zřejmě i na sněmu Tridentském vyřčeno bylo slovy: „Věříme, že očištěc jest a že duše tam zadržované přimluvami věřících, zvláště pak obětí mše sv. ulehčení dosahují.“ —

Než učení o očištěci není toliko učení křesťanské, katolické; v ně věřili již staří židé přinášejíce oběti za mrtvé, v ně věří i židé pohnější, slavíce svátek „Kadiš.“ — Ano i pohané, Řekové a Římané v očištěc jakýsi víru měli učíce, že duše zesnulých přicházejí nejprve k jezeru acherúskému, přes které převezí je starý Cháron do věčného Hádu, kde pijí vodu z řeky Léthy, t. j. zapomenutí; duše pak spravedlivých jdou do Elysia (do nebe), aby tam trávil život blažený; nespravedliví přijdou ku potrestání Erinyim (do pekla). Ti pak, učí Řekové dále, kteří nejsou ani dobří, ani zlí obcházejí na louce asfodelové (v očištěci), podobající se stínům beztělým, což je velmi rmoutí a trápí. A na potvrzení toho veliký Aeneáš ústy slavného pěvce římského

Vergila vypravuje o mukách očištěcových; z čehož zřejmo, že i pohané věřili v očištěc a proto také často modlili se a proto také často konali oběti na hrobích zemřelých. Jsou sice mnozí nepřátelé církve Boží, kteří popírají se odvážili jsoucnost očištěce, a jsou až dosud mnozí bezbožníci, kteří v očištěc věřiti nechťi — než pro ty očištěc není, ti do očištěce sotva se dostanou, o těch platí slovo Páně: „kdo nevěří, bude zatracen.“

Že očištěc jest, to potvrzují i moudří protestanté jako Johnson, Horst, Köppen a j., zuřivci arciť toho popírají pravice, že slovo „očištěc“ v písni sv. se nenachází. Oproti těm sloužíš zde výrok samého zakladatele a velikého reformátora jejich Luthra, který při náboženské hádce v Lipsku r. 1519 veřejně prohlásil řka: „Já, jenž úplně věřím a vim, že očištěc jest snadně se dám přesvědčiti, že písmo sv. o něm zmínku činí.“ A tentýž Luther zřejmě vybízí souvěrce své k víře v očištěc, když praví: „Že očištěc jest pevně se má věřiti.“

O tom, že očištěc jest nebude zajisté nikdo z nás pochybovati; a proto přístupme blíže k tomu místu žaluplnému, pohledme do vnitř toho vězení bolestného, slyšíme pláč svých rodičů, bratří a sester, kteří nevýslovné snášeti musí muky a bolesti. — Sv. Anselm praví, že o kolik větší jest nejmenší muka v očištěci po smrti, nežli největší trápení, která v tomto světě lze vymysleti, a sv. Augustin dokládá, „že nikdy, ač sv. mučeníci mnoho vytrpěli, takové a tak veliké muky vynalezeny nebyly jako muky očištěcové.“ — Ctihodný Beda vypravuje ve spisech svých o mladíkovi Tritelmovi, který zemřel a z prozřetelnosti Boží zase oživil, že viděl očištěc, a od té doby že taková bázeň jej pojala, že se postil, modlil a kál, a rozličně tělo své trýznil. Když na řeřavé uhlí lehal a od jiných z toho kárán byl říkával: „Tam v očištěci mnohem větší oheň jsem viděl.“ Když v ostrém trní a po špičatých kamelech se válel, říkával: „Tam v očištěci větší ostrost jsem viděl.“ V zimě, když po krk do sněhu a ledu se zahrabal, mluvil vždy: „Tam větší ještě mráz jsem viděl.“ Muky očištěcové jsou tak veliké jako muky pekla, jen ten rozdíl jest mezi nimi, že ony trvají na čas, tyto pak na věky (sv. Cyrill. jerus.) — A tyto duše zbožné a spravedlivé, uprostřed velikých muk těch ani jedinou nemají útěchu, aby spatřiti

mohly Pána Boha svého; — a touha ta jest veliká, touha ta jest neukojitelná a samy sobě pomoci nemohou; ony volají k Bohu: „Z hlubokosti své volám k Tobě Pane, vyslyš hlasu mého“ — ale Pán odpovídá jim: „Nic nečistého nevejde do království nebeského.“ Hle jak přísný, jak spravedlivý jest Pán; proto k vám všem obrací se tyto duše ubohé, obrací se k vám ztrápený otec a matka vaše, ten bolestný bratr váš, žalostná vaše sestra a prosbou úpěnlivou spínající rukou svých volají k vám hlasem velikým: „Smilujte se nade mnou, slitujte se nade mnou aspoň vy přátelé moji; neboť ruka Páně dotkla se mne.“ A neměli bychom slyšeti toho hlasu jejich, neměli bychom uslyšeti bolestné jejich volání? — O zajisté! Proto modlíme se za věrné zemřelé, almužnu dáváme, milosrdné skutky konáme, nejsvětější oběť mše sv. přinášíme; proto i církev sv. ustanovila den „věrných dušiček“, — kdy v rozličných modlitbách a pobožnostech za duše v očistci se modlíme.

A proto i v tomto sv. čase adventním hledme přispěti duším v očistci k jich vysvobození a prosme Boha, aby Kristus Ježíš, nad jehož narozením zplesali v předpekli sv. arciočtce, patriarchové a proroci, který vyvedl je z dlouholetého žaláře jejich do ráje nebeského, — aby též Kristus Ježíš k prosbám našim milostivý byl duším v očistci, vytrhl tyto z vězení bolestného a uvedl je do slávy věčné Amen.

III.

O pek le.

„A kteří posláni byli, z farišeů byli.“ Jan 1, 24.

Veškeré pokolení lidské, které po celém okršku zemském, až za širým oceánem rozšířeno jest k jedinému od Boha určeno jest cíli — k svému spasení. Mnoho jest těch, kteří přináležejí k učení Spasitele svého, mnohem však více těch, jimž dosud nezalesklo se slunko sv. víry Kristovy, k nimž dosud nedostala se víra v Boha trojjediného. A přijdou tito pohané ku spasení? Spíše tito k spasení přijdou nežli křesťané, kteří poznavše pravdy a milosti sv. víry své, — po nich netouží, jich od sebe odmítají, z věcí posvátných posměch si tropí, a nevěru a bludy mezi věřícími rozširují. — A jsou křesťané tací, kteří

takto by si vedli? — Bohužel! jest jich množství veliké; jedni jako zjevní nepřátelé vystupují proti Kristu a jeho sv. církvi, druzí uhlazeně a slovy úlisnými pracují k cíli svému nešlechtnému; jsouce oblečení v kůži beránků, uvnitř však jsou vlei hltaví. Tito na vlas podobní jsou farišeům, kteří v řečích hleděli polapiti Krista, kteří již dříve vysláni byli k předchůdci Páně, sv. Janu ku břehům jordanským, aby tam jej zkoumajíce, od něho vyzvídali, ho v řeči lapili a pak uvězniti mohli. Proto soptí tak, když sv. Jan Křt. k otázkám jejich: je-li Kristus, Eliáš anebo prorok odpovídá: „Nikoli, nejsem; a nemohouce lapiti jej táží se v hněvu svém: Proč tedy křtíš? Kdo jsi ty? A sv. Jan klidně odpovídá jim: „Já jsem hlas volajícího na poušti, připravujte cestu Páně.“ Než slova tohoto hlasu volajícího neplatila toliko těm, kteří sem posláni byli, ale všem lidem věku tehdejšího, slova ta platí až do dnešního dne nám, kteříž na příští Páně se připravujeme. — Všickni povolání jsme ku spasení než „mnoho jest povolaných ale málo vyvolených;“ všickni povolání jsme ku slávě věčné, všickni pozváni k těm radostem nebeským do síně hodovní. Ale musíme i všickni tak jak hostitel náš toho vyžaduje, rouchem čistým, rouchem svatebním přioděni býti. — Ten kdo by v rouchu rozedraném vstoupiti chtěl do síně hodovní, vyvržen bude, „vyvržen do temností zevnitřních, kde bude pláč a skřípění zubů;“ neboť člověk, jehož duše hříchy ohavnými poskvřněna a nepravostmi ukrutnými rozedrána, nemůže vejíti do království nebeského, ale na věky zavržena bude od tváře Boží do ohně pekelného. A jest peklo nějaké? A jaké jest to místo?

Rozjímáme-li o spravedlnosti Božské, nemůže jinak býti, než aby Bůh dobré odměnil, zlé pak potrestal. Vždyť jest to i zcela přirozené; neboť každý člověk, co jemu se líbí, co dle jeho úsudku dobré jest a jemu milé, to k sobě táhne, to si podrží, druhé pak jemu odporné od sebe odmítne. I to zvíře nemajíc vůli svobodnou ale jen pud přirozený po dobrém touží, v tom zálibu má, od zlého se odvrací, od odporného prchá. A když tvorové bídí sami dobré si voliti, zlé pak od sebe odvrátiti mohou, neměl aneb nesměl by snad docela Pán nebes a země, Tvůrce všehomíra v dobrém zálibu míti, dobré si voliti, dobré odměniti, zlé pak nenáviděti

a od sebe zavrhnouti? O zajisté! Proto také Bůh trestá zlobu již zde na zemi a potrestá ji spravedlivě i tam na věčnosti. Proto rozdělí sobě Pán při soudu posledním dobré od zlých: dobré vezme s Sebou do slávy věčné, zlé pak zavrhne od sebe slovy: „Odejďte ode mne zlořečení do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho.“ Písmo sv. na mnoha místech o pekle zřejmě mluví, ba i v podobnostech nám je předobrazuje, mluvíc o koukole, který svázán a spálen bude, mluvíc o pannách nemoudrých, které zavrženy byly od tváře ženichovy, vypravuje o člověku, nemajícím roucha svatebního, představujíc nám zbožného chudáka Lazara oproti hrdému, bezbožnému boháči, o němž zřejmě se dí, že „pohřben jest v pekle.“ A tak mohli bychom probrati i sv. písmo Starého zákona a přesvědčili bychom se, že již židé starozákonní v peklo věřili. Že jest místo, které my peklem nazýváme, to věřili i staří národové, jako Babyloňané, Egypťané, Indové, Řekové, Římané, Peršané, Germanové a Slované. — Ti všickni dobře znali to místo, kde bezbožníci a provinilci věčně trestáni budou. Než ač víra ta mezi všemi národy, všech věků a všech krajin tak pevná byla jsou přece až do dnešního dne mnozí, kteří v peklo věřiti nechťi, — jsoucnost pekla popírají. — Jednání lidí takových jest však velmi směšné a dětinné. Tak jako dítě znaje chybu svou a bojíc se trestu otcova, ukrývá metlu, aby potrestáno býti nemohlo, tak bláhově činí i nevěrci tito, upírajíce peklo. A dle tohoto i jistý nevěrec, byv tázan, proč by v peklo nevěřil, dobře odpověděl: „Kdybych v peklo věřil, musil bych sám do něho a proto v ně nevěřím.“ O jak pošetila a jak trestu hodná jest věc taková. A Bůh skutečně a přísně trestá ty, kteří v peklo nevěříce, učení tomu se rouhají a z pekla posměšky si činí. — V Holandsku jest dílna na papír, jejíž majitel byl rouhač a tupič víry a přičiněním svým i mnohé k nevěře byl přivedl. Ten místo síly vodní zaříditi dal stroje parní v továrně své a radost měl z toho, že kde dříve sta vydělal, nyní tisíce získá a to těšilo jej velice, že dělníci jeho nebudou mocí ani sméti jíti do kostela, neboť na škodu by bylo světiti neděle a svátky. — I přiblížil se den, kdy parní stroj měl býti posvěcen. Ale čím?! Pitím a jídlem, bezbožností a rouháním. Když vše bylo veselo, tu po-

směšně prohodil továrník: „Povídá se, že prý stává peklo, zde jest také peklo,“ — ukázav na rozpálený kotel — „v pekle tak zle nebude, jak někteří lidé praví, žádný nepřišel nám o něm vypravovat.“ Na to strhl se všeobecný smích a chechtot pekelný. Pojednou ale strhlo se neobyčejné jakési rachocení. Továrník spěchal, aby vyšetřil, co se stalo. Přiběhl ke kotli, — v tom ohromný výbuch. V domě plno ohně a páry, hrůza zmocnila se všech přítomných. Poněkud se spatatovavše, ohlíželi se po továrníkovi, jehož však mrtvého a velice zohaveného nalezli. — Hle trest Boží, jak v zápětí stihl toho, který v peklo nevěřil, jemu se rouhal a z něho sobě posměch činil!

Že peklo jest věříme my pevně, a do pekla toho dostanou se bezbožníci, nešťastníci ti zavrženi jsou od tváří Hospodinovy, vyvrženi ze spolku svatých a vyvolených Božích, nacházejí se ve společnosti satana a ďáblů jeho, v žaláři krutém, z něhož není vysvobození, v mukách nevýslovných, jež věčně trvati budou. — Jistý kazatel, misionář Jakub Bridain přirovnal peklo k temnému vězení, kdež ohromné hodiny visí, jichž kyvadlo zvolna, však stále se pohybujíc, sténá: vždy, vždy — vždy, vždy. A když při této hrůzné jednotvárnosti některý z pekelníků se zeptá: kolik jest hodin? odpoví jiný: „Jest věčnost.“ — O hrůza! Dovede někdo z nás, posluchačové milení, zamyslit se v duši své, aby v přemýšlení svém pochopil jaký je dosah toho slova věčnost? Čas bez konce a k tomu muka nevýslovná; toť hrůzné rozjímání o trestech pekelných. Veliké jsou ty tresty, než ne všickni zatracenci stejně budou tresty snášeti. Kdo za živobytí více zlého činil a kdo více milostí a darů Božích měl a zle jich užíval, kdo více žádostem a smyslům těla svého hověl, ten i více tam trápení vezme. „Mocni mocně trápení budou a silnějším silnější nastává muka,“ praví kniha Moudrosti a na jiném místě zřejmě mluví písmo sv.: „Jakž se mnoho chlubil a v rozkoších žil, tak i mnoho dejte jemu muk a smutku.“ „Jak rozdílni jsou hříchové, tak rozdílne jsou i muky,“ dí sv. Efrém a dokládá, „jinak bývá mučen cizoložník, jinak vražedník, jinak zloděj a lupič, jinak opilec, jinak lhář a křivopřísežník.“ Rozličná jsou tedy muka pekelná, ale ta nejmenší muka, se všemi tresty celého světa porovnati se nedá a bl. Tomáš Kemp. praví:

„Tamť bude jedna hodina v mukách větší, nežli tady sto let v nejužším pokání.“ Muka ta, které pismo sv. k plameni ohnivému, k ohni neuhasitelnému připodobňuje a peklo jezerem hořícím nazývá; muka ta již staří Rekové a Římané rozličnými tresty, které nešlechtníci tam trpěti budou, si představovali. Tak prý Tautalus, jenž jediného syna svého usmrtil, musil až k ústům ve vodě státi a ačkoli palčivou žízni trápen byl, nikdy napiti se nemohl; chutné ovoce viselo nad hlavou jeho, a kdykoli ruku po něm vztáhl zmizelo. — Irion, jenž tehána v peci spálil, byl na kolo hady obklíčené uvázan, které věčně se pohybuje. — Sisyfus, jenž bohy rozličným způsobem urážel, musil těžký kámen na kopec valiti a když vrchole již dostupoval, vymkl se mu kámen, spadl zpět a Sisyfus musil práci syou do nekonečna znova opakovati. — Že jest tedy peklo, místo jakési, kde bezbožníci po smrti kruté tresty za hříchy své trpěti budou, jest dokázáno pismem sv., to dokazují i dějiny národů všech věků a zemí. Jen bláhový může říci „není pekla.“ Může sice rozum pochybovati, že peklo jest, ale s jistotou, že by peklo nebylo nemůže tvrditi nikdo. — Největší nevěrec a rouhač mezi učenci novověkými byl bez odporu Voltaire. A hle, když mu psal jeden vrstevník jeho: „Nyní myslím, nabyl jsem jistoty, že pekla není,“ odpověděl Voltaire: „Pak jste příteli velmi šťastný; tak daleko já ještě nedospěl.“ Hle ani Voltaire, největší protivník učení křesťanského, neodvážil se tvrditi, že pekla není. Mnohý arcit řekne, že Voltaire tím nijak netvrdí, že by peklo bylo. Buďsi! Dosti však na tom, že takto zřejmě se vyjadřuje. Mnozí zase řeknou, že víra v peklo není pro vzdělance a pokročilé, nýbrž toliko pro lid chudý a nevzdělaný. O nikoliv, přátelé drazí! V peklo věřili i ti největší mudrcové světa. Tak ku př. Plato, ten největší mudrlec starého věku pohanského píše: „Bezbožníci, kteří pro své hříchy nenapravitelní jsou, přicházejí po smrti do místa trápení,“ kdež „nešťastníci pro zločiny své nejhorší, nejbolestnější, a nejstrašnější muka trpí na věčné časy.“ Nač tedy více ještě důkazů, když sami pohané a mudrcové světa v místo jakési, které my peklem nazýváme věřili. A nám křesťanům dostačí jediné slovo Krista Ježíše, který na mnoha místech v písmě sv. nám pravi: že peklo jest.

Již tedy nastává nám otázka co asi činiti, abychom peklu tomu se vyhnuli a do muk pekelných se nedostali. Kdo v hříších jest, ten slyš hlas Pána, který volá ústy proroka Zachariáše řkoucího: „Obrátte se ke mně, obrátím se k vám.“ — Kdo upřímně sám sobě to myslí, ten slyšeti bude hlas Spasitele svého, jenž dí: „Pohoršuje-li tebe ruka tvá neb noha tvá, utni ji, a jestliže oko tvé horší tebe, vy-lup je; neboť lépe jest tobě mdlému neb kulhavému, anebo jedno oko majícímu vej-ti do království Božího, — nežli uvrženu býti do pekelného ohně, kdežto červ je-jich neumírá a oheň nehasne.“ Vzpomí-nejme sobě živě ta muka pekelná a vzpo-minka ta jistě odvrátí nás od cesty, která vede k branám pekelným. — Sv. Jan Zlat. měl v příbytku svém obraz představující muka pekelná. Kdykoli v pokušení sužo-ván byl, kdykoliv na lůžko se ubíral a zase vstával, po každé na obraz ten hrozný pohleděl. Vstupoval tedy často v živoby-tí svém do pekla, aby tam po smrti uvrzen nebyl. I my často představujeme sobě muka pekelná, výhost dejme ďáblu a společní-kům jeho, srovnajme pahrbky pýchy a bezbožnosti, lži a nelásky, srovnajme je v cestu přímou, srovnajme je dle slov sv. Jana volajícího k nám: „Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky Jeho.“ — A Pán, na Jehož příští všickni tak se těšíme, vezme příbytek v srdci našem, bude těšiti a opatrovati nás a jistě odvrátí nás od cesty v záhubu věčnou vedoucí. Amen.

Péče o duši zpytováním svědomí.

(Pokračování.)

Počítá se obyčejně patero částí při zpytování svědomí.

1. První zní: *Děkuj Stvořiteli svému za obdržení dobrodiní.* Dle svědectví sv. Basilia (in Const. mon. c. 2.) nejlepší začátek každé modlitby jest díkůčinění. Nej-dříve studem se zardí člověk, porovnávají dobrotivost Boží s vlastní zlomyslností. Tak počal i prorok Nathan zkoumati svě-domí krále Davida. Prvé vyčítá mu do-brodiní, kterých mu Pán Bůh štědrou ru-kou byl udělil. „*Toto pravi Hospodin Bůh israelský: Já jsem tě pomazal za krále nad Israelem, a vytrhl jsem tebe z ruky Saulovy, a dal jsem tobě dům pána tvého . . . a dal jsem tobě dům israelský a judský: a jestli ti*

to málo, přidal bych ještě mnohem více.“ (II. Král. XII. 7. . .) Hle, jak dojemně a řekl bych lahodně vyzývá Nathan krále Davida k důtkám! Hned však mu nevďek vyčítá a zaslepenost. „*Proč jsi tedy potupil slovo Hospodinovo, tak že učinil zlé před obličejem svým?*“ (XII. 9.) Ano i to „zlé“ širě popisuje, říká: „*Uriáše Hethejského zabil jsi mečem, a manželku jeho pojals sobě za ženu,*“ (XII. 9.) vrah jsi a cizoložník.

První tedy úkol tvůj při zpytování svědomí jest, abys vzdával díky Bohu. Cokoli činíme, máme činiti, abychom Bohu se zalíbili. A vděčnost nenili Bohu i lidem milá? Nemůžeme Bohu více podati, obětovati, než On nám dobrodiní prokazuje, ba ani tolik, kolik denně od Něho přijímáme. Dobrodiní Jeho nelze nám dobrodiním splatiti a nahraditi, nýbrž pouze vděčností. Den ode dne, každou hodinu, každou chvíli podává nám nové a nové důkazy Své dobrotnosti, my téměř v moři Jeho darů ploveme; nuže, kde náš dík, kde vděčnost naše? Žádámli mnoho, chtěli, abys denně aspoň jednou pozvedl oči k nebesům a Dobrodince svého pozdravil dvěma slovy: „Děkuji Tobě! abys aspoň u večer vyznal: „Ano, co mám, od Boha mám.“ Či němě tváří chceš se podobati, která pod dubem se pasouc, žaludy hltá, nedbajíc toho, kdo je podává? Ó že vždy jen na to hledíme, čeho si přejeme, nikdy pak na to, co jsme byli obdrželi! Pokud po nějaké věci bažíme, zdá se nám, že nad ní není; sotva jsme ji však obdrželi, už ji buď pohrdáme buď si nevážíme a po jiné toužíme. Neomlouvej nevďek svůj slabou pamětí. Nevďěčníkem nazývá Seneka (lib. 3. de benef. c. 1.) kdo zapírá, že dobrodiní obdržel; nevďěčníkem, kdo dobrodiní skrývá; nevďěčníkem, kdo dobrodiní nesplácí; největším pak nevďěčníkem, kdo na obdržená dobrodiní zapomíná.

2. Dále pros Boha za osvícení, abys poznal chyby, kterých jsi se za celý den dopustil. Úkol ten jest velmi pilný a potřebný. Pohlížeje na chyby cizí, býváme velmi bystrozrací, svých vlastních pak nepozorujeme. Neznamáme, že poklesky naše někdo vidí, ba sami jich nevidíme, ač přiznati se nechceme, že špatně vidíme. Tu nám tedy světla nebeského velice třeba, abychom konečně prožili a poznali, že jsme pochybili. Seneka vypravuje (epist. 50.) že jeho příbuzná jakás, pojednou zrak pozbývši, neznamena, že oslepla,

nýbrž domnívala se, že v obydlí jejím setmělo se. Podobně děje se nám. Často káže se proti lakotě, pyše, smilstvu, hnev, závisti, lichvě a jiným neřestem; mnoholi ale nalezneš posluchačů, již by se přiznali: „To se mně povídá; já jsem ten lakomec; má smilnost, má hněvivost a závist se tu na pranýř staví a zavrhuje; mi hříchové se tu zatracují.“ Tak sobě sám nikdo nedomlouvá. Obyčejně se praví: „Toho či onoho citelně se dotklo dnešní kázání.“ Ó člověče! „*ty jsi ten muž.*“ (II. Král. XII. 7.) Slepí jsme a přece, majíce vůdce hledati, bez vůdce bloudíme, říkáme: „Nejsem ctižádostiv ani marnotraten, ale v takovém místě nelze jinak žiti. Nemohu za to, že krev ve mně kypí; tím letora, tím mládí vinno.“ Nechtíce přiznati se, že stůněme, nikdy se neuzdravíme, di sv. Jan Zlatoustý (hom. 43. in Matth.) Tou přičinou třeba prositi Boha za osvícení, abychom slabosti a chyby své poznali, odsoudili, potrestali, napravili. „Nekonečné dobrotný Bože!“ tak se modleme, „děkuji Tobě za všechna dobrodiní, kterých jsi mi dnes a za celý život můj propůjčil. Tobě chvála a sláva na věky. Převelebný Bože! dejž, abych na všechno se upamatoval a všeho oželel, co se Ti dnes na mně nelíbilo.“ Aneb s Jobem se modli: „*Jak mnoho mám nepravosti a hříchů, nešlechtnosti mé a provinění má ukaž mi.*“ (XIII. 23.)

3. Třetí část jest bedlivé rozvažování: čím jsem se prohřešil? co konal? co mluvil, co myslil, čeho obmeškal? Když jsi se svědomí svého takto byl tázal, umlkní a poslouchej, co ti odpoví. Sotva se dotkneš struny houslí neb harfy, již již se ozývá a zní: tak i svědomí sotva otázané, odpovídá a výmluvně člověku chyby vytýká. Mlčeti aneb čeho tajiti nedovede, leč bys ustavičným hřešením a nepřetržitou nešlechtností je ztupěl a takorba oněměl. Jeli však zdrávo, nemlčí, ale všechno poví a vyzná. Nechať tedy mluví u večer! Věř, že mnohých tu bude žalob proti jazyku a očím tvým a ostatním údům a smyslům. Tu bych měl vlastně postaviti zrcadlo zpovědní. Že ale takové v každé řádné knize modlitební se nachází, pomlčím o něm, přecházejí ku čtvrté části, kteráž velí:

4. pros za odpuštění, říká: „Bože, Jehožto milosrdenství jest nekonečné, odpust mi, čímžkoli jsem Tě dnes urazil. Skládám všechna provinění dnešního dne i celého života k nohám nesmírného mi-

losrdenství Tvého a prosím Tě pro smrt jednorozeného Syna Tvého: račiž mi všechny hříchy mé prominouti. Slibuji, že se jich více nedopustím a s pomocí Tvou opravdu se polepším.“ Tak i Písmo napomíná: „*Čiž pokání z tě své neslechetnosti, zдалiby snad tobě odpuštěno bylo to myšlení srdce tvého.*“ (Sk. ap. VIII., 22.) Ó což mnohdy času uplyne, aniž bychom Boha vzpomněli a s bolestí k Němu aspoň u večer vzdychali za odpuštění! Mojžíš praví: „*Když hledati budeš Hosyodina Boha svého, najdeš Jej: jestliže Ho však s celým srdcem srdcem hledati budeš a vši skroušenosti duše své.*“ (Deutr. IV., 29.) Uražený Hospodin tedy chce, abychem Ho hledali a našli; hledali Ho ale všemožnou pílí a celým srdcem a vši skroušeností duše své. V životopisech otců svatých dočítáme se, jak přísně trestávali dosti nepatrné poklesky své, dobře vědouce, že Boha i svatí báti se mají, „*bojtež se Hospodina všickni svati Jeho*“ (Žlm. 33, 9.), a že usmířiti se dá Pán, ale pouze „*vši skroušenosti duše.*“ Královský pěvec napomíná nás, bychom v noci oželeli a odstoupili od toho, co jsme ve dne zavinili. (Žlm. 4, 5.) Pakli srdce tvé neželí poklesků, kterých jsi se dopustil, marná by byla bolest tvá a jako zlomený, tupý nůž, nepronikla by zatvrdělá prsa tvá. Naše zítřa byloby jako naše dnes, my bychom v mnohém se cvičíce, nic neprospívali, jak apoštol dí: „*Vždycky se učíce a nikdy ku poznání pravdy nepřicházejíce.*“ (II. Tim. III., 7) Bolest nad urážkou Bohu učiněnou pravá nejen zpáchaného hříchu želí, ale i budoucího se střezí. Tu pak jsme u páté částky:

5. *slib, že se polepšíš.* Nenít hlavní věci večerního poslouchati svědomí, co žaluje, nýbrž uzarditi se a želeťi zpáchaných poklesků a pevně si umíniti, nikdy už ne sejíti s cesty ctnosti. Tu každý „*sprav srdce své na cestu přímou*“ (Jerem. XXXI., 21.), umíniž si pevně, že lepším bude a skutečně se polepší. Snad jsi našel, že oko tvé nebylo dosti opatrné anebo jazyk zdržlivý: tomotu mlčení, onomu opatrnost ulož. Jindy při modlitbě byls roztržitý, spánku neb pokrmu příliš žádostivý: nuže, rozhodně se na tom usnes, že spasení svého budeš bedlivější, věci pozemských pak jen po vůli Boží užiješ. Jakmile pozoruješ, že vždycky jen slibuješ, ale v slovu nestojíš, bez odkladu nějaký trest si ulož, abys konečně napravení života se dodělal. Tak si vedli dva mládenci. První byl na se

velmi přísný a ničeho si neodpustil. Denně proti sobě a na sebe žaloval, svědčil, sebe soudil a trestal nejen duchovně, ale i tělesně. A druhý kolik marných slov pronesl za den, tolikráte zemi polibil u večer, čímž nejen ústa, ale celé tělo trestával. Podobně jakýs vojin, jenž ošklivý měl zvyk, přechosto dušovati a zařikati se, konečně takto u sebe rozvažoval: „Hle, smrt všude na mne číhá; kamkoli se postavím, snad na hrob svůj se stavím. A kam půjde duše má, neodložili tento hříšný zvyk? Uložím si trest bez odkladu: kolikráte přistě se zapomenou, tolikráte zemi políbím. Jsem muž, jsem voják: slovo dělá muže.“ A co slíbil, [také] vykonal na nemalý prospěch duše své. Na věky zůstane pravdivé slovo apoštola národů: „*Kdybychom sami sebe rozsusovali, nebyli bychom souzeni.*“ (I. Kor. XI. 31.) A soudce nejen z obžaloby propouští nevinného, ale také odsuzuje vinníka a trest vyměřuje. Bylo by směšné, na sebe žalovati a proti sobě svědčiti, ale neodsouditi a nepotrestati sebe. Uvedu zde několik takových trestů. Ulož si po zpytování svědomí na pokání modlitbu Páně neb pozdravení andělské neb žalm padesátý. Modlitby, které jsi za dne špatně konal neb zameškal, u večer vynahraď, t. j. opakuj zřetelně a pomalu. Za hřích obzvláště tobě milý ulož si půst, ničeho u večer nepožij. Měllis zalíbení v myšlence či žádosti omilné, rozjíměj, že Bůh a anděl tvůj na tě hledí a smrt snad se již blíží. Utrhal-lis komu na cti, mimo odvolání a odprošení utrhni sobě od úst a dej chudým. Komus ublížil myšlenkou, pomáhej u večer modlitbou. Tíží-li tě však hřích smrtelný, nejlépe učiníš, když u večer ho oželeš a druhého dne se vyzpovídáš. Tak prospívati budeš na cestě ctnosti: ty nejen hřích opustíš, ale i života polepšíš. Poslyš, co dí sv. Jan Zlatoustý (conc. 3. de Laz.) „Chceš-li ujiti kárání a trestu, sestup do svědomí a uvažuj život svůj. Všecko, čeho se dopustil, bedlivě prozkoumav, nad duší svou ortel vynes; myšlení kárej, trestej, mvsl svou trap, od sebe samého pokuty za hříchy požaduj, odsouzeje sebe, bedlivě pokání čině, slzy prolévaje; kárej sebe též zpovědí, postem, almužnou, zdržlivostí a láskou, abys všechny hříchy zde odloživ, s velikou důvěrou ubíral se na věčnost.“

VII.

Mnohý uznává i potřebu i prospěch

denního zpytování svědomí, ale nečiní tak, vymlouvaje se,

1. *že nemá času.* Táží se, máte-li více práce než-li král David, který dle svědectví Písma každé noci vstával, aby svědomí své zpytoval, a denně sedmkrát Bohu chválu vzdával? A není-liž do dnešního dne vznešenců, kteří přes všechny starosti o dvůr a lid svůj času nalezají ku zpytování svědomí? A opět táží se: kde nalezneme práce důležitější, kde zaměstnání výhodnějšího, jako péči o spasení duše? A kdybychom měli práce až do umdlení, což duše tak nepatrná a bezcenná, že blaho či záhuba její lhostejný?

Cest a dobré jméno u lidí jest i poklad veliký; ale jdiž, nemohu-li ji zachovati, aniž bych svědomí své poskvrnil. Milejší je mi dobré svědomí, milejší blaho duše mé, než kterýkoli poklad. Tou příčinou dí Seneka (epist. 81.): „Velikou ctnost jeví, kdo pro zachování dobrého svědomí dobré jméno obětuje.“ V pravdě veliký poklad, ba všech pokladů největší jest dobré svědomí, jak sv. Jan Zlatoústý (hom. 18. in Act. Ap.) dí. A sv. Bernard svědčí: „Nejlibeznější a nejspasitelnější odpočínutí ducha jesti čisté, pokojné a bezpečné svědomí.“ (In Festo OO. Sanct. serm. 2. c. 6.) A abych svědomí své zachoval čisté a neposkvrněné, neměl bych denně chvíli obětovati? Vari všechny knihy! nemohu-li býti učeným, leda budu-li zlým. K čemu mi ta či ona kniha, mám-li pro knihu svědomí zanedbati? K čemu mi dějepis neb hvězdářství, k čemu krásné umění neb ta či ona věda, překáží-li mému spasení? Překrásně dí sv. Bernard: „Každému člověku budiž svědomí knihou, pro kterou všechny ostatní knihy jsou na světě. Až duše z těla vyjde, nevezme jiné knihy na věčnost mimo svědomí. A co v této knize napsáno, rozhodne naši budoucnost.“ (De Consid.) Není třeba zavrhovati vědu a umění, spisy mudrců neb básníků: nejprve však čti písmo, které prst Boží napsal do srdce tvého, čti v knize svědomí svého.

Pravdivěji by mluvil, kdo místo „nemám času“ řekl by: „nechoj míti času.“ Neníť žádného tajno, jak lidé spěchají na lůžko. Rozvážils už někdy, že, prve než ulehneš, tvůj anděl strážce, že Rodička Boží, sám Kristus k tobě přistupuje, napomínajice tebe: „*Nemohl jsi jediné hodiny bdíti?*“ (Mar. XIV., 37.) Oslyšíš anděla, zapudíš Královnu nebeskou, zanedbáš domluvy Kristovy? Nemůžeš jediné hodiny,

čtvrt hodinky bdíti, když si toho přeje tvůj strážce, tvá Orodovnice, tvůj Vykupitel? když toho tvá duše, tvé blaho vyžaduje? Zapuď s vícek na okamžik spánek: postav se před soudce, jenž vyšetří a ohledá každý krok, každé slovo, každou myšlenku skonávajícího dne, rozpomeň se na obdržená dobrodíní, na svůj nevďek i zvrhlost svou, pros za odpuštění, slib života polepšení. Takli neučiníš, právem volej s Titem: „Přátelé! dnešní den jsem ztratil.“ Neboť mnoho, ba všechno ztratí, kdo příjmy s vydáním nesrovnává, kdo zisku si nevšímá, kdo dluhy množí a vinu na vinu hromadí. Tak se děje člověku, jenž hřeší a se nekaje, kdo dobrodíní přijímá a neděkuje, kdo příležitosti k dobrým skutkům se nechápe. „Zlí nemají nikdy pravé radosti,“ dí Tomáš Kempenský (lib. II. c. 6. n. 1.), „jž pocítuji vnitřního pokoje; neboť není pokoje bezbožným, praví Pán Bůh.“

2. Jiní jinak se vymlouvají. Mnohý praví: „*Nejsem samotný*, jiní mi překáží.“ Odpovídám, že největší člověka překážkou jest člověk sám. „Co platno člověku, že celá krajina odpočívá, když naruživosti v prsou jeho bouří?“ praví Seneka. (Epist. 54.) I uprostřed hluku světa, uprostřed zástupů lze ti obírat se svědomím. Jen se příznej, že můžeš, ale opět nechceš, jako prvně.

Rovněž jalová jest námitka, že *spaní ti překáží*. Spaní tedy ti milejší bezpečnosti? Hlavu svou nekladeš vedle jedovatého hada, ale na lůžko spěcháš s vědomím hříchu smrtelného? Což když sestra spanku, smrt, převápí tě do rána a duši tvou vrhne do propasti pekelné? Nemáš-li příležitosti, bez odkladu vyzpovídati se, alespoň dokonalou vzbud litoš! Císař Augustus divil se velice, že může spáti, kdo veliké má dluhy: aj, větší zlo než dluhy všeho světa jesti jediný hřích smrtelný. Kdo jím poskvrněn na lůžko se klade, aniž ho oželel a oplakal, Bohem pohrdá, na nebe zapomíná, pekla nedbá, duši svou v záhubu vrhá. Neníli to pomstu Boží na se svolávati a spasením svým si zahrávati? „Neodkládej spasením svým na budoucnost,“ napomíná Tomáš Kempenský (lib. I. c. 23. n. 5.), „neboť dříve než si myslíš, lidé na tě zapomenou. Lépe jest nyní časné opatření se a něco tam předeslati, nežli na něčí pomoc se spoléhati. Nejsili sám o sebe nyní pečliv, kdož bude někdy pečliv o tebe? Nyní máš ještě tento předražený čas, nyní jsou ještě

dnové spasení, nyní čas příhodný. Ale pohřchu, že ho užitečněji neužíváš; měl bys v tom prospěti, čím bys života věčného si zasloužil. Přijde doba, kde si jednoho dne, jediné hodinky k svému napravení žádati budeš; ale nevím, budeli ti dopřána.“

Svědění zpytovati *zbytečno, kdo ztrávil zbožné den!*“ zní nová námitka. Přečtěme si, co napsal sv. Jan. „*Dimeli, že nemáme hříchu, sami se svádíme a pravdy v nás není.*“ (I. Jan. I., 8.) Žádný z nás není bez hříchu, neboť „*není člověka, jenžtoby nehřešil,*“ (II. Paral. VI., 36.) a „*sedmkráté padá spravedlivý a povstává.*“ (Přisl. XXIV., 16.). Dejme tomu, že jsi dnes žádného hříchu se nedopustil; zpytovati svědomí není proto zbytečno. Nezpytujeme svědomí, abychom vždycky nalezli nepravosti, nýbrž abychom hříchu zpáchaného se zbavili a budoucího se uchránili. Nevyčítali tobě svědomí mnoho, přece volej: „Bože! buď milostiv mně hříšnému,“ aneb: „Smiluj se nade mnou, Bože! smiluj se nade mnou podle velikého milosrdenství Tvého. Slibuji, že se polepším, Bože můj!“

„*Však málo kdo zpytuje denně svědomí!*“ vece někdo, odpovídám; a byť nikdo, ty tak čiň, kdo prospěch denního zpytování jsi poznal. Slovíčko „málo“ nezdržuj, nýbrž povzbudiž tebe. Kolikráté volal Kristus Pán: „*Jak těsná brána a úzká cesta jest, která vede k životu: a málo jest těch, kteříž ji nalezají.*“ (Mat. VII. 14.) Dojista lépe jest, s nemnohými do nebe se dostat, než s mnohými zavrženu býti.

Rovněž nevymlouvej se, že *příliš obtížno*, denně zpytovati se, na sebe odsuzovati a trestati. Obtížno ovšem, ale krásno a užitečno a potřebno. Chceš do nebe? Zapírej, přemahej se; čiň, co ti obtížno, abys došel toho, co ti příjemno, abys radovati se mohl v nebesích.

(Pokračování.)

Život a působení duchovenstva farního.

Príspevek k cirk. historii české z konce 14. století.

Pavel z Janovic, doktor práv a kanovník kostela Vyšehradského i u sv. Víta na hradě Pražském, ustanoven byv roku 1379 arcijahnem Pražským, jal se na pod-

zim prohlédati kostely stoličného města a z jara roku příštího navštívil venkovské chrámy celého téměř kraje svého, jenž v devět okresů děkanských byl rozdělen. Na cestě té provázal jej veřejný notář jménem Vít a sepisoval jazykem latinským protokoly visitační, které vzrostly v dosti objemnou knihu. Listiny právě řečené zachovaly se až po dobu naši a obsahují zprávy nemálo zajímavé. Z nich jako pramene čerpali některé podrobnosti zvěčnělý děkan Budyňský Rojek, zasloužilý spisovatel Dějepisu Prahy p. Václav V. Tomek: na základě jejich sestavil slovník archeolog p. Fr. Zoubek pojednání O školách 14. století a uveřejnil je v Časop. musejním z r. 1880. Majíce před rukama svrchu jmenované protokoly, prošli jsme je bedlivě a ku pomoci přibravše některé jiné listiny a spisy z oné doby pozůstalé, sepsali jsme následující řádky o tom, jaký byl život kněžstva v Praze a okolí na sklonku 14. století a jaké působení jejich při kostelích farních. Doba, o které jednáme, nebyla daleka válek husitských a z toho vidno, kterak důležitě jest vypsání a poznání její.

Na synodě diecéšní konané r. 1385 pozdvihl mimo jiné i slavný učenec mistr Vojtěch Rankův, kanovník u sv. Víta, hlas svůj a nepokrytě káral neřesti tehdejšího kněžstva Českého, vyššího i nižšího. Poukázav k tomu, jak horliví a svatí bývali sluhové oltáře Kristova, stěžoval si trpce do rostoucí nekázně duchovenstva, které vtírá se do posvátných úřadů i svato kupectvím i mocnou přízní přátel a pánuv i lstí a podvodem. Že život a působení kněží takových není mnoha chvály hodno, jest na bílé dni; vždyť Kristus Pán zlodějem nazval toho, kdo jinudy nežli dveřmi dostává se do ovčince Jeho. *) Výtka proslulého mistra a žaloba na duchovenstvo tehdejší, či aspoň přemnohé členy jeho, nebyla nespravedlivá. O svato kupeckém vtírání se do služby církevní tuto pomlčíme, hodlajíce líčiti život kněžstva ve správě duchovní již zřízeného.

Ačkoli šat řeholní nedělá ještě mnicha, zevnější úprava jeho bývá přece často při lidech zrcadlem ducha a smýšlení. O to dbali již nejstarší sbory církevní a biskupové, aby kněží odívali se rouchem slušným a vážným a podrželi je i tenkrát,

*) Řeč synodální z r. 1385 obsažená v rukop. univ. knihovny v Praze X. A. 2. na str. 62—66.

kdy pohodlí a přepychu milovní lidé světští nově kroje vymýšlejí a marnivou mysl svou jimi prozrazují. O šatech kněžských pravil mistr Vojtěch Rankův: „Za tisíc let již nebylo při duchovenstvu tak nelsušého oděvu jako nyní a ten věru hojně svědectví nám podává o nezřízeném životě osob duchovních; neboť nepochybuji ani dost málo, že klerikové, kteří na těle nosí šaty neporádné, i v mysli jsou nezřízeni, porušení a mrzei.“ Arcijahnu Pavlovi stěžovali si osadníci, že duchovní jejich užívají krátkých a těsných šatův (*curta vestis*) místo roucha kněžského (*habitus*), vycházejí bez pláště (*pallium*) a kápi (*caputium*) aneb pokrývají hlavu kuklí malou zdobenou knoflíky. Někteří duchovní zalibovali sobě stříbrem kované pásy (*zona*, *cingulum*) a věsili na ně ozdobné nože (*cultellus*). Když pak obuli střevíce s dlouhými nosci (*calcei rostrati*) a ověsili se rozličnými skvosty (*baltei*), není divu, že více ženichům se podobali nežli klerikům. Těžce to nesli osadníci Mrtničtí, že kaplan jejich Mikuláš, muž svárlivý, nosil zbraň a leckdy i v brnění (*lorica*) přinášel oběť mše sv. Tonsurou nemohl se ovšem každý vykázati.

Světský oděv kněží shodoval se úplně se způsobem života jejich. Rádi cestovali koňmo a při jízdě překážel by jim řásnatý oděv duchovních. Rádi vycházeli na lov, lapali ptáky pomocí jestřába (*cum nisu [sic]*) a sokolů (*cum vulturibus*), honili divokou zvěř, chovající při domě svém ohaře (*molossi*) a chrty (*canes venatici*), kteří osadníkům, jako v Černochově, působili nemalou škodu na polích a drůbeži. Přemnozí kněží byli stálými hostmi ve veřejných krčmách a hostincích, nedbali míry v pití (*suffunditur quotidie*), hráli v kostky (*taxilli*), ve vrhcáby (*in alea*), šachy (*scaci*), kuželky (*globi*) buď pro zábavu buď o pinku vína a piva buď o peníze. Plebán Martin ve Vraném prohrával v kostkách čtvrt (*unum fertonem*) kopy grošův i půl i více. Farář Šanovský prohrál v kužkách o sv. Bartoloměji r. 1379 tři koně i vůz. Na nejednoho kněze proneslo se při visitaci, že účasten bývá veřejných kratochvílí a oddává se na tanece (*corisare in coreis publicis*), ba že po domech soukromých a na veřejných místech hrává na loutnu či kytaru (*quinterna*). Ušlechtilé vyrazení církev sv. služebníkům oltáře nevykládala nikdy ve zlé, avšak náruživé hry obzvláště s laiky a pobuda-

mi nočními (*latrones*) kárala přísnými tresty. Arcijahen Pavel naslechl tu i tam mnohé stezky do kněží oddaných vínu, dovídaje se, že plebán z Kunratic často opozdiv se v Praze, do šatlavního vězení se běře; že Jakub, vikář či kaplan Jinecký, i poslední šat svůj propijí; že Bernard, farář Popovický, ztropil hrozné pohnutí v Benešově, křiče v noci po městě a zvonem pobouřiv obyvatele jeho. Občas zavítati do hostince a tam se pobaviti (*solaciari*) dovoloval zástupce arcibiskupův mimo pilnou potřebu i tomu, kdo nebyl zjevným pijanem a nesnášlivým společníkem.

Přistupujeme k odstavci, jehož obsah nemálo choulostivý opatrného uvážení zasluhuje. Osobám ženským svěřovali duchovní řízení domácích krbů svých a dozor na věci hospodářské. Ježto pak nezřídka svěcení bývali na kněžství mužové starší, kteří prve, nežli došli posvěcení, zapleteni byli do živností světských: obíraly se do služby kněžské osoby plebánum druhdy blízké, kterých spíše měli se vzdalovati nežli vzpomínati. Mnohé nářky osadníků i zachovalých duchovních, že domy farní (*dots*) ničím neliší se od příbytků světských, nemile se nás dotýkají a bolestí naplňují srdce naše, neboť jsme přesvědčeni, že by nikdy nebyli zanevěřeli předkové naši na kněžstvo katolické, jako se stalo ve válkách husitských, kdyby duchovenstvo samo, myslíme tu na některou část jeho, bezuzdným životem nebylo k hněvu a nenávisti popudilo ty dobré, zbožné a dobrého příkladu milovné otce naše. Vidouce věru rozpoutanost života tam, kde pučeti měly keře ctnosti; znamenajíce, kterak porušení běře sůl, jež pronikati měla všechny vrstvy národa: což divu, že vedle slov Páně šlapali po zkažené soli, která ven byla vyhozena. Ovšem dosti osad farních v Praze a na venkově nalezl arcijahen Pavel, ve kterých nebylo mu doslýchati o nepřikladném životě klerikův, ve kterých nebylo mu kárati a pokutami i vězením vyhrožovati podřízeným svým, jestliže nepropustí z domu spoluvnice (*concubinae*), jestliže nepřestanou jich navštěvovati k velikému pohoršení příbytcích soukromých. Nechceme toho tajiti, že někdy i nevinný osočen byl z nepravostí, že mnohá pověst o pravdu se neopírala (*interrogatus dicit, quod audierit dici 10 b.*): reč když nejedni sami se přiznávali, výtky svrchu od nás učiněné v

pravdě si zasloužili. Těková mysl zmocňující se tehdaž mnichů, žáků a učitelův, kteří z místa na místo přecházeli (tkáči = tuláci) a žebrotou obtěžovali usedlé obyvatele zemské, projímala i ženštiny štitící se práce a propůjčující se každému vedle žádosti a měšce jeho (*mulieres vagae publicae*). Škola a fara bývala mnohdy nočním útlukem jejich. Dokladů pro tvrzení své uváděti nebudeme, neboť by nám bylo značnou část protokolů visitačních opisovati; ostatně při trestech církevních i zvláštních případů si všimneme.

Vedle nehodných pastýřů duchovních i důstojné a příkladné správce kostelní nalézáme. Zástupcové obce Tehovské vychovali nemálo faráře svého Mořice, který po 12 let chvalitebně osadu jejich řídil a o farnicích pravili, že dobře jsou zvedeni (*plebem ipsorum bene stare et plebanum commendant per omnia*). Václava, plebána Kunického, poroučeli osadníci do přízně arcijahnovy, tvrdíce o něm, že jest mužem života chvalitebného a pověsti neuhonné. (Pokračování.)

Česká kollej v Římě. (Dle soukromého dopisu.)

V posledním dopisu svém slíbil jsem, zmíniv se jenom o zřízení nového kollegia českého, — že svým časem ctěným pp. čtenářům něco obsírnějšího o důležitém ústavu tom zdělím. Skoro však lituji nyní, že jsem se tehda ve slibu svém ukvapil, poněvadž vidím, že беру na sebe úlohu velikou. Těžký to zajisté úkol, chtíti několik málo slovy podati věrný obrázek práce mnoholeté; a proto jsem přesvědčen, že často se mi nebude dostávat slov, abych jenom poněkud způsobem důstojným několik řádků těchto o „kollegiu českém“ napsal. Spolehaje však v laskavost ct. pp. čtenářů, již zajisté všechny moje poklesky a nedostatky odpustí, s radostí chápu se péra, bych slib posledně učiněný dle sil svých vyplnil.

Myšlenka založení vedle kollegií různých národností v Římě — také pro národ český zvláštní kollegium, nebyla nikterak nová. Myšlenkou tou se zanášel již sv. Otec Pius IX.; avšak tím více jí pojal nynější S. O. Lev XIII., Jenž hned po svém nastoupení na stolec sv. Petra — jak nám v privátní audienci Sám sděliti ráčil

— myšlenkou onou se zanášel. Avšak pro mnohé a mnohé překážky myšlenka ona více let zůstala ladem ležeti. Nastal památný rok 1881. — Památný zajisté pro každého Slovana — a pro Slovanské poutníky zvlášť. A týž rok — doufám, že se nezmýlím, řeknu-li — byl památným i pro české kollegium. . . . Neb již roku potomního na žádost J. S. Lva XIII. J. E. ndp. kardinál a arcibp. Pražský Bedřich kníže ze Schwarzenbergu ráčil vyslati 3 alumny ze semináře Pražského do ústavu „de Propaganda Fide“, — a roku následujícího jiné 4, aby byli základem nového „Collegia Bohemica.“ Že však v tak krátkém čase „Collegium Bohemicum“, by bylo ve skutek uvedeno, nikdo ani nedoufal. A jenom nezlomné vůli S. Otce Lva XIII., Jenž s letošní tristaletou slavností sv. Karla Boromejského — onoho svatého reformatora a zakladele seminářů — chtěl spojití otevření „Collegia Bohemica“, a všemožnému — téměř nadlidskému — přičinění J. E. ndp. kardinála arcib. Pražského, J. M. ndp. biskupa Budějovického Františka de Pauly — hrab. ze Schönbornů a ředitel „Animy“ Msgr. Karla Jaeniga — sluší veškeré zásluhy přičísti. —

Mnoho ovšem bylo překážek, ale J. M. ndp. biskupu Budějovickému — jenž za tou příčinou zvláštní cestu letošního roku do Říma nastoupil. — a p. Monsgr. Karlu Jaenigovi, — jenž — propůjčiv kollegiu místnosti Animy — upravování jich sám řídil — podařilo se je překonati, — a tak ani ne během pěti měsíců tužby a přání všech příznivců vyplněny a potřebám alumny českých vyhověno.

Ku slavnosti otevření „Collegia Bohemica“ ráčil J. M. ndp. biskup Budějovický Msgr. hrabě Schönborn již dne 31. října po 4. hod. odpolední zavítati do věčného města s pěti novými alumny, aby v den sv. Karla Bor., na kterýž otevření kollegia ustanoveno bylo — slavnostní úkony důstojně vykonal. Téhož dne o 7. h. ranní za četné assistance kněží Animy, posvětila J. b. M. obleky a nové místnosti kollegia slavnostně okrášlené, načež v průvodu alumny českých ubíral se do chrámu Panny Marie v Animě, kde o 8. h. sloužil slavnou pontifikální mši sv. Kostel byl obecenstvem téměř přeplněn. Mimo jiné mši sv. obcovali oba rakouští vyslancové v Římě s celým vyslanectvem; J. M. arcibiskup Sembratovič a sekretář Propagandy Msgr. J. Jacobini, pak ředitelé a alumni některých římských

kollegii, — mezi nimiž zvláště Collegium de Propaganda Fide — velmi četně bylo zastoupeno.

Po ukončení mše sv. obdržel každý z přítomných hostů velkou bronzovou medaili, jaké Msgr. K. Jaenig na památku otevření kollegia raziti dal. Na jedné straně bylo poprsí sv. Karla Bor., na druhé nápis latinský: „A. 1884. Prid. Non. Novembres Collegium Bohemis patuit in urbe apud B. Virginem Al Anima exime cultam a. S. Carolo Borromaeo cuius ab exitu trecentessimus annus est.“ — Mimo to obdržel každý malou knížečku „Český dům v Římě“; — obrázek — jazyk sv. Jana Nep. a několik latinských veršiků k otevření tištěných.

„Romae laeta dies, laetissima surge Bohemis,
O quantum majus splendet utrisque decus!
Sex bini en adstant patriae lectissima proles,
Queis pius Antistes duxque paterque fuit.
Stravit iter Virgo coeli Regina; fuere
Pro face quos sanctos terra Bohema colit.
Insignis salve Pastor cum pube novella:
Asseruit coelo nomina vestra Deus.“

Tím skončena ranní slavnost Čechů v Římě.

Při obědě, který J. M. ndp. biskup F. Schönborn a veleřed. pp. představení Propagandy svoji přítomností počtiti ráčili, pronesla J. b. Milost přátek na sv. Otce Lva XIII. — původce a zakladatele českého kollegia, po němž hlučné „Evviva“ následovalo. — Během oběda došel blahopřejný telegram od vdp. profesorů a bohoslovců semináře Budějovického. Radostné „Evviva“ opakovalo se pak i na počest J. M. ndp. p. biskupa Fr. Schönborna.

Než tím nebyla docela slavnost česká skončena. Doufám, že mi pp. členáři prominou, pominu-li slavnostní den sv. Karla Bor., o kterém v nejbližší příštím dopisu se hodlám zmíniti — a převedu-li je na den 5. list. do Vatikánu s celým českým kollegiem před J. S. našeho Lva XIII. Nebudu šířiti mnoho slov o tom, jak jsme se tam dostali, připomenu však jenom to, že sv. Otec sám si přál, ano i vzkázal, bychom s J. M. ndp. bisk. Budějovickým ku zvláštní audienci se dostavili.

Již tedy klečí 13 Čechů se svým ředitelem před sv. Otcem, od Něhož s nelíbenou — v pravdě otcovskou láskou přijati byli. „Miei carissimi Boemi“ — „moji nejmilejší Čechové“ — opakoval několikráte Jeho Svatost ve své více než 25 mi-

nut trvající řeči, z které mi však možno krátký jenom obsah podati.

Sv. Otec mluvil vlašsky — zvolna, tonem vážným — a zase nadšeným — jak to v jeho obyčeji — mluvil-li o věci, pro kterou je celým srdcem zaujat. Zvláště však pohyby rukou jsou velmi živé. Začal asi takto:

„Dosáhli jsme konečně toho, po čem tak dlouho jsme toužili. Hned po nastolení našem na stolec papežský zanašeli Jsme se myšlénkou tou otevřít — za příkladem jiných národností — i jinochům národa českého vlastní kollegium. Mělit již tu Angličané, Irčané, Poláci svá kollegia, a to bylo pohnutkou Nám, aby i národu českému ve věčném městě útočiště bylo zařízeno.“

Sdělili jsme smýšlení Naše s J. E. ndp. kardinálem Bedřichem ze Schwarzenbergů, ale po dlouhý čas myšlénka zůstala planou. V posledních letech se však již více na kollegium české pomýšlelo. Ale, že v tak krátkém čase by došlo k jeho uskutečnění — ani sami jsme nedoufali. Proto míníme, že jenom prozřetelnosti Božské jest nám děkovati, že za nástroje Naše vyvolila muže, již otevření českého kollegia urychlili. Zvláště díky jsme povinni J. M. ndp. Msg. Fr. Schönbornovi, jenž v Čechách u ndpp. biskupů zdárně působil; pak ovšem řediteli Animy p. Msg. Karlu Jaenigovi, jenž veškeré potřeby a místnosti kollegiu opatřil.

Nyní tedy, moji nejmilejší jinoši, jste všickni jedné národnosti, jedné krajiny. Jeden duch jest ve vás všech, a ne jako v propagandě, kde jste byli sloučeni s národy celého světa. Vaše snahy všechny směřují k jedné zemi, k milým Čechám. Vizte, vyvolili jsme Vám za otce — p. Monsgra Lorenzelli-ho, muže bohatého zbožností a vědomostmi, který, ač není Čech rodem, bude Vám Čechem smýšlením a celým srdcem. Od něho si slibuji splnění všeho, co ku prospěchu a blahu Vašemu a národa českého čelí.

A nyní jest na Vás, drazí jinoši, aby ste, zaopatřivše se zde zbožností a potřebnými vědomostmi, a navráťvše se jednou do milé vlasti, působili tam buď jako učitelé, buď jako kazatelé, buď jako vychovatelé všude rozšiřující viru sv. Petra a učení sv. Stolice Římské. Církev sv. potřebuje kněží svatých, bojovníků a vůdců statečných. A takovými máte býti jednou Vy. Vynasnažte se tedy dle sil svých,

abyste co nejvíce vědomostí zde nashromáždili, abyste byli vlasti svojí ku prospěchu. Je Vás málo, ale často na jednom jenom knězi závisí blaho celé diecése. — Než — proč to všechno povídáme? . . .

Poněvadž nám na tom záleží, poněvač vlast vaší — drahé Čechy milujeme a o prospěch její se staráme! Hleďte tedy vděčností se odměniti — a přijmete naše apoštolské požehnání! . . .

Totť asi krátký obsah celé řeči sv. Otce Lva XIII. Každý zajisté může seznati jakou láskou lne k národu Českému. — Doufáme tudíž, že „české collegium“, které nedavno začalo nebude opuštěno, ale množství příznivců a podporovatelů ve vlasti České nalezne. Jest nás dosud malý hlouček — 11 jenom — ale doufáme, že rok od roka se bude rozmnožovat novými bojovníky na vinici Páně, bez rozdílu národnosti české a německé! Tím snad budou všichni upokojeni, neb nová kolej nemá býti na úkor míru a snašlivosti mezi oběma národnostmi naší krásnou vlast držícímu. Dva alumni mezi námi jsou národnosti německé.

Tím končím kratičký náčrt slavnosti české při otevření kollegia a co nejdříve hodlám napsati několik řádků, bude-li mi totiž dopřáno — o třistaleté slavnosti sv. Karla Borromejského. K.

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Belohorské od
Frant. Vacka.

(Pokračování.)

„Co to pravíš?“ divil se mistr. „Nechápu věru ani slova . . .“

„Chci se přimluvit u tebe, abys k štědrosti se naklonil a dílem statku svého neváhal vykoupiti . . .“

„Jak, ty o tom víš?“

„Kterak bych nevěděl, že hojnějších statků svých rád užíváš ke skutkům bohumilým. Buď Bohu z toho chvála! Však paměť tvá při této obci nezhyne nikdy! . . . Řci, jakou sumou hodláš přispěti, abychom zhoštění byli lidu vojanského?“

Pan purkmistr chtěl, stůj co stůj, přiměti mistra k určité odpovědi. Znalťe pýchu umělcovu, který býval hotov sebe větší částku peněz v oběť přinést, jestliže první ze všech požádán byl o podporu. Konšelé v té věci rádi mu hověli, neboť

štědrost malíře Matouše chránila měšce jejich, aby nebyly ztenčeny.

Radouš vytřeštil oči na purkmistra a pohrdlivě se pousmál.

„Nic nevíš!“ pravil úsečně. „Kdybys tušil, jaká bolest rozrývá srdce mé, tak necitelně se mnou bys nemluvil . . .“

„Mýlíš se, pane konšele. Což není chvíle tato příliš vážna, nežli abych planými řečmi ji krátiti směl?“

„Pro mne i vážna i spolu trapna jest,“ odvětil Matouš.

Členové radní netrpělivě naslouchali tomu rozhovoru. Zdálo se jim, že konšel Matouš není při dobrém rozumu. Nemohli se upamatovati, že by kdy před tím tak z cesty mluvil. Daniel Sperát vrtěl hlavou a potutelně se usmíval.

Purkmistr jediný neztrácel mysl. Přemítal o slabých stránkách malířových a hotovil se k útoku na srdce jeho. Netušil věru, že hradba štědrosti a dobroty Radoušovy bude dnes mocnější a vyšší, nežli aby lichotivými slovy dala se ovíkat.

„Příkladu tvého vždy ochotně, sloužitelný mistře, jsme všichni následovali. Ve tvých šlépějích kráčet neváhali jsme nikdy. Tys ošedivěl v hodnostech městských a sám vyučil jsi nás opatrnosti, kterou řídití máme osudy města tohoto . . . Jestliže ve dnech pokojných a slavných, užívali jsme rady tvé a hojné podpory: v dobách bouřlivých a dnech neblahých chtěl bys nás opouštět? Chceme prosti býti pýchu vojanského. Že k tomu zlata potřebi, sám uznáváš . . . A v obecné potřebě i tisni nevýslovné neodvrátíš zajisté srdce od spolusousedů svých! Dá milý Pánbůh, že dočkáš se za to hojné odplaty! . . .“

Radouš naslouchal pozorně a tvář jeho zachmuřovala se.

Když purkmistr domluvil, nastalo hrobové ticho v radní síni. Jen tu i tam zavrzalo péro písařovo, jenž zaznamenával na drsný papír jednání otců města, aby skutky jejich nezůstaly tajny synův a potomků jejich.

O mistra Radouše pokoušela se zavrať. Vyslechl pozorně řeč purkmistrovu, uznával pravdu slov jeho a předce nemohl mu přisvědčiti. Před plnou radou požádán byl za peněžitou podporu na prospěch zbědovaného města a předce, jak se domníval, nestačila hotovost jeho, aby z drápů důstojníkových vysvobodil zajatého přítele svého Jiříka. Šiň točila se s ním a

sotva koho z přítomných dovedl by byl jmenovati. Jenom péro pisařovo znělo mu v uších a zadíralo se více do srdce jeho nežli do hrbolatého papíru.

„Kterak souditi budou o tobě budoucí,“ tak přemítal u sebe, „až dočtou se, že jsi se zdráhal vykoupiti město z hnusné poroby? Nemůžeš říci, že starost o vlastní krev dala tobě zapomenouti na blaho obecné . . . Jiřík jest s tebou toliko v duchu spřízněn a kdož může ještě souditi, zdali staně se ochrancem dcery tvé? Měl poslechnouti rozumné rady a v čas ujíti do bezpečného útulku . . . A váží spása jednotlivce tolik, aby přitom na blaho mnohých rodin se zapomínalo? . . . Čas kvapí, okamžik jest rozhodný! Tu nelze dlouho se rozmyšleti a otáletí s odpovědi . . .“

Péro pisařovo se stišilo a Daniel Vovsky, městský notář, pohlížeje nedočkavě na mistra, hotovil se zvěnění odpovědi jeho.

Radouš hlasitě oddychoval a utíral s čela se řinoucí pot.

„Budiž tedy! . . . pánové,“ vypravil ze sebe přerývaným hlasem. „Jsem hotov učiniti, zač žádáte . . .“

Péro notářovo opět zaskřípělo, avšak další zvuk jeho ohlušen byl pohnutím, jež mezi přítomnými nastalo.

„Váhal jsem sice,“ pokračoval malíř, „ale nevykládejte mi ve zlé. Kdybyste znali neštěstí a zármutek, který svírá mne dnes, snad oběti té nebyli byste při mně vyhledávali . . . Budiž tedy Bohu poručeno!“

Stařec sklesl málomocně na křeslo.

VI.

Dům císařského rychtáře v Chrudimi mistra Václava Bílka Kouřimského stával na náměstí. Za dnů, o kterých jednáme, přecházela vojanská stráž před vraty jeho. V přízemní světnici obrácené ke hradbám městským seděl mladý muž. Výraz největší bolesti tkvěl na ušlechtilé tváři jeho. Před ním na stole rozloženo bylo několik výkresů, malířská paleta a svazek štětcův. Na blízku okna opíral se o podstavec olejový obraz. Představoval pak obraz ten poprsí důstojníka oděného v pestrý šat vojanský. Byla to malba věru zdařilá. Ačkoliv tahy obličej nebyly zrovna ušlechtily, svědčily přece o statečnosti a odhodlanosti toho, kdo obrazem měl býti

znázorněn. Černé, pichlavé oči zastíněny byly hustým obrvím; špičatý nos a španělské kníry prozrazovaly cizince, důstojníka ve vojště císařském. Obraz byl dílem mladého muže a mimo několik črtů na kabátci úplně dohotoven.

Umělec seděl zamyšlen u stolu a chvílami vyhlédl z okna. Obraz, jak se zdálo, pozornost jeho ani v nejmenším na sebe nepoutal. Naopak bylo viděti, že zrakem se mu vyhýbá.

Za nějakou chvíli zdvihl se ze stolice a netrpělivě přecházel po světnici. Na prsa svěšená hlava a rozpuštěný vlas byly známkami vnitřního nepokoje.

Světnice, ve které dlel, nepodobala se nikterak dílně malířské. Nizké okno chráněno bylo silnou mříží, strop zakrývaly husté pavučiny, stěny ovíhlé a opadané. Jednoduché lůžko stálo v koutě u dveří a na něm v neladu rozprostřeny byly šaty ložní. Slovem: jizba více žaláři byla podobna nežli dílně umělcově.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Nejdůst. p. biskup Litoměřický dr. Em. Schoebl přibyl v úterý dne 11. listop. z Litoměřic do Prahy a sestoupil v klášteře křižovnickém.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 15. listop. u sv. Jindřicha, od 16.—20. t. m. u sv. Víta na hradě Pražském a od 21.—25. listop. u Panny Marie Vítězné na Malé Straně u býv. Karmelitánů.

— **Bířmovanců** ve vikariátu **Žlutickém** bylo 638 a sice v Buchově domácích a Brázdeckých 1154, Zelmanovských, Kozlovských Oudrčských 897; v Lukách domácích a Radošovických 695; v Lubenci domácích, Libinských a Tysovských 458; ve Váleči domácích 372, Lochotinských a Nahořetických 415; v Chyži 555; v Žlutici domácích 673, Močidleckých, Stokských a Kobylských 485; v Štědré domácích 354, Komárovských a Brložeckých 253. Všech bířmovanců, jimž Jeho Emínenčí letošního roku udělil sv. bířmování, bylo 27.364.

— **Jubileum.** Čtyřicetileté jubileum zvolení vdůst. P. Jana Nep. dra. Rottera za opata benediktinského kláštera, které na den 7. t. m. připadlo, bylo v Brou-

mově důstojně oslaveno. Z 55 opatů, kteří se v čele tohoto řádu od jeho založení r. 993 nalezali, dočkali se dosud jen dva opatové, již úřad týž přes 40 roků zastávali. Proto usnesli se řeholníci ve spolku s Broumovskou obcí, která jest rodištěm pana jubilanta, že ten den důstojně oslaví. Den před tím vyslovily četné deputace panu jubilantovi svá blahopřání a večer bylo město skvěle osvětleno. Zároveň vydal se pochodňový průvod ke klášteru, kde se na dvoře rozestavil a hudební a zpěvní sbory přednesl. Pan jubilant vyšel na pavlán a hlučně uvítán děkoval za prokázanou poctu. Dne 7. t. m. byly v kostele klášterním slavné služby Boží.

— **Bohatý žebrák.** Žebráním více se vydělá nežli prací. V jedné ulici Londýnské vidávali žebráka, který každodenně stával na svém místečku, žalostně sténal a plechovou skřínkou pohyboval, do které kolem jdoucí z útrpnosti házeli své dárky. Jistý kupec dával mu pravidelně každý den krejcar. Jednoho dne však se zmýlil a místo krejcaru hodil do skřínky dukát. Když spozoroval svůj omyl, bádal po žebrákově, ale toho již na tom místě nebylo. Od jiného žebráka dozvěděl se, kde bydlí, šel do naznačené ulice, ve které spatřil velmi elegantní dům dle udaného čísla. Zaklepal, otevřeli mu a uvedli do vkusné přijímací síně. Po té vstoupil starlec oblečený jako nějaký zámožný měšťan. Kupec téměř se hanbil přednésti mu svou prosbu. Slepec, vyslechnuv ho zavolal služku a tato bez okolkův dukát jemu vydala. Když kupec odcházel, řekl slepec jemným hlasem: „Odpusťte pane, zapomněl jste, že jste mi dlužen krejcar.“ A takých lidí jest v Londýně mnoho.

— Jak oznámeno, byly v den sv. Augustina letos vzácné pozůstatky ctili, sluhý Páně missionáře August. **Strochbacha** přivezeny do rodiště jeho Jihlavy a s velikou slávou v chrámě (býv. jezuitském) u sv. Ignáce uloženy. Dodáváme o slavném krajanu našem, čeho jsme nedávno se dočetli, a což snad nebude nezajímavé. Přesobil v kolejších Znojemské, Chebské a Uh. Hradištské. Vyučiv se pak v Seville jazyku španělskému odebral se jakožto missionář na ostrovy mariánské a sepsal též obšírnou zprávu (v jazyku něm.) „O ostrovech mariánských“ a jinou „O missiích na ostrovech mar.“ Obšírněji dočteme se o vzorné činnosti a hrdinné smrti tohoto muže Božího ve spisu, jež jak povědomo

o něm vydati se chystá neunavný vdp. monsign. kan. dr. Matěj Procházka.

Z Brna. (*Kostelní výstava.*) Ku zprávě své o kostelní výstavě podotýkáme že jest v Příboře tento krásný obyčej: Všickni novosvěcení kněží v Příboře rodili — a jest jich počet značný — o svých prvotinách užívají památného rouchasv. Sankandra. K uvedeným již oděvům posvátným přidružují se pěkné kasule z Bořitova s výšivkami, pochodicími od prostých děv venkovských. — Klášter Rajhradský má tu pluvíál, na němž jsou výšivky od královny saské. Jiná zase roucha na př. Jimramovská mají pěkné výšivky od hrab. Belcrediové. A tak zbožné ruce ženské přičinily se a pracovaly ke cti Boží. — Kanonie Novoríšská vystavila ornát povětší krásného vkusu. Drahocenná a památná roucha poslal do výstavy chrám vojenský (býv. jezuitský) v Brně. — Kníže Liechtenstein jakožto patron mnohých chrámů poslal sem nádherná a vkusná roucha mešní; z Čech J. Em. ndp. kardinál arcibiskup Schwarzenberg obmyslil výstavu velevezácnými rouchy, jež darem byl obdržel za příčinou svých druhotin. Také klášter Vyšebrodský v Čechách velevkusným ornátem s obrazem P. Marie jest zastoupen. Zvláštní zajímavost mají do sebe kasule kožené pěkných vzorů, starého původu (z Rousinova, Babie, Otnic). Výstavu oblesali též známé firmy z Vídně: Krickl a Schweiger, Giani. Mají tu výšivky (vela, antipendie a j.) práce přepékné, obzvláště pak imitace prastarých kasul z 10., 12. (sv. Bernarda) a 16. věku; dalmatiky starého původu a tvaru a j. — O nádobách liturgických, jež na výstavě v hojném se nacházejí počtu, učinili jsme dosud jen stručnou zmínku, obrátivše zřetel prozatím jen ku překrásným gotickým monstrancím. Mimo gotické jsou však na výstavě také monstrance slohu renaissančního a novějšího — známá monstrance nejdůst. kapituly brněnské (Akad. křesť. zhotovená), pak monstrance chrámů vojenského v Brně a j. Jaká tu rozmanitost a pestrost v slohu i ornamentice, počínaje chudíčkou monstrencí hodslavskou až ku velkolepým monstrencím Bytešské, Jemnické anebo kapitulní brněnské! Nemenší krásu a rozmanitost lze pozorovati v kaších.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Ondřej *Schuster*, far. v Stanovicích (Donawitz), dne 4. listop. 1884, (nar. 4. pros. 1808, vysv. 3. srpna 1834.)

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Ujka*, kapl. v Ouněticích, za admin. in spiritual. v Mukařově;
 p. Frant. *Pašek*, admin. expositury Domašinské, za a dmin. (execurrendo) v Radošovicích;
 p. Frant. *Dvořák*, kapl. v Buchově (Buchau), za kapl. u nejsvět. Trojice v Praze;
 p. Jan *Černý*, výpom. kněz v Treunitz-i, za kapl. v Buchově;
 p. Ondřej *Wagner*, koop. v Schönwaldu, za kapl. v Treunitz-i;
 p. Karel *Grossmann*, II. kapl. v Plaňanech, za osob. kapl. v Poříčanech;
 p. Jos. *Kobr*, neom., za zatimn. II. kapl. v Plaňanech;
 p. Václ. *Kotáb*, far. v Řehořlavech, za far. v Chříči.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Václ. *Fuchs*, b. not. a far. ve Vrajtu (Freiheit), správce b. vik. úřadu, jmenován vikářem Hostinským;
 p. Jos. *Krška*, děkan v Heřm. Městci, jmen. b. vik. Chrudimským;
 p. Boh. *Hakl*, děkan v Hořicích, jmen. b. vik. Hořickým.

Ustanoveni jsou:

- p. Libor *Schauer*, far. Nasavršský, za far. v Čechtích;
 p. Frant. *Kuřil*, kapl. Poličský, za admin. v Rohozné;
 p. Ant. *Šklíba*, koop. Pilnikovský, za kapl. v Poličce;
 p. Frant. *Cabalka*, neom., za koop. v Pilnikově.

Uprázdňené místo:

Nasavrchy, fara patr. kníž. Františka Josefa z Auerspergu, od 10. listop. t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- P. Otakar *Haug*, kněz ř. cisterc. kláštera Vyšebrodského, admin. v Stropnici, osob. děkan,

konsist. rada, b. notář, emer. gymn. prof., dne 5. října 1884, (nar. v Přehořově 11. září 1819, vysv. 25. července 1842);

- p. Ant. *Mawa*, far. ve Zbýnicích, dne 25. října 1884, (nar. ve Vodolence 10. června 1845, vysv. 11. července 1869);
 p. Frant. *Suchý*, arciděkan v Týně Horšově, čestný kanov. kathedr. kap. Budějov., arcikněz okresu Domažlického, kons. rada, b. vikář, dne 2. listop. 1884, (nar. v Jičíně 26. července 1806, vysv. 24. srpna 1829).

Jmenování jsou:

- p. Tomáš *Sladovník*, kn. diec. Budějov., první tajemník c. kr. polní konsistoře, jmenován direktorem této polní konsistoře;
 p. Dr. Alois *Jírák*, prof. bibl. studia Star. Z., jmen. jest spolu prof. církevního práva při bisk. theol. ústavu v Budějovicích;
 p. Jos. *Jelinek*, kněz diec. Buděj. v c. k. vyšším kněžském ústavě u sv. Augustina ve Vídni, jmenován jest suplujícím prof. církev. dějin při b. theol. ústavu v Buděj.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Ondok*, far. v Těchonických, za far. v Stříbrných Horách;
 p. Hugo *de Pauli*, koop. v Kolinci, za admin. v Těchonících;
 P. Gustav *Kern*, kněz ř. cisterc. kláštera Vyšebrodského, za kapl. v Přídolí;
 p. Alois *Winter*, koop. v Čes. Trubách, za far. v Pivoňce;
 p. Tomáš *Houška*, kapl. v Jarošově, za far. ve Veselíčku;
 p. Jos. *Zemen*, kapl. v Nezamyslicích, za admin. ve Zbýnicích;
 p. Václ. *Schwuger*, koop. v Nemanicích, za prozat. kapl. v Nové Kdyni;
 p. Vojt. *Kratochvíl*, neom., za koop. v Nemanicích;
 p. Frant. *Krondl*, neom., za kapl. ve Zbýnicích.

Uprázdňená místa:

- K obsazení uprázd. učitel. místa církev. dějep. při biskup. theolog. ústavu v Budějovicích konk. bude se odbyvati dne 2. a 3. prosince t. r.;
Plöss, fara patr. paní Aglae baronky Kocové z Dobrže, do 11. prosince;
Staré Sedlo, fara patr. Jeho Jasnosti Karla Jindřicha knížete Löwenstein-Wertheim-Rosenbergu, do 14. pros.;
Těchonice, fara patr. Jeho Excell. Eduarda hr. Taaffe, do 7. pros.;
Zbýnice, fara patr. pana Karla barona z Henneberg-Spiegela, do 14. pros. t. r.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectví

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Reč pohrobní,

jižto měl při zádušních službách Božích za
† Petra Maixnera dne 12. listopadu 1884
v děkanském chrámu Páně Hoříckém

B. H a k l, děkan.

„Nesmrtelná jest památka jeho,
neboť i u Boha známa jest, i
u lidí.“ Moud. 4, 1.

Anděl života a smrti neustále obchází
po tváři země; tu kyne a nový povstává
život; skloní pochodeň a život zhasíná.

I k nám zavítal za posledních dob a
krácel po vlasti naší; ale zdá se, že je-
nom skláněl pochodeň svou a činil, že ži-
voty zhasínaly. Ano, uhaslo několik životů,
pro něž kvílí nejen otec, matka, bratr a
sestra, přítel a známý, ale jež oplakává
sama *vlast* a všecek *národ*. Jmenujeme jen
oblíbeného, záhy zesnulého *Václava Beneše
Třebízského*, lidumilného, šlechtného dra.
Karla Amerlinga, vysoce zasloužilého sta-
říčského literáta, kněze *Fr. Douchu*, a ko-
nečně velezasloužilého slovtutného umělce
a rodáka zdejšího — *Petra Maixnera*.

Jsou tomu tři léta, rozmlil v Kristu
a drazí přátelé, co na témže posvátném
místě zde jsme se byli shromaždili, aby-
chom *zádušními* službami božími, jak svatý,
křesťanský mrav učí, oslavili památku
v Pánu zesnulého bratra zvěčnělého *Petra,
Karla Maixnera*, rovněž malíře a umělce,
který v mladém věku od nás se byl ode-
bral; i slušno dojista a spravedливо, aby-
chom i *Petrovi* touž čest a lásku, proká-
zali, jako onomu, a to tím více, ješto v
umění výše stál, než onen; i více zásluh
sobě nastřádal o církev, *vlast* a *národ*, ano,
onoho i mistrem a učitelem byl.

Ó jak velice truchlilo as srdce vdovy
a sirotek po něm pozůstalých? jak bratří
dva, z nichž jeden rovněž jest umělcem,
a druhé dva přežil? jak staričský, 85 letý
otec, nejstarší muž v naší osadě, když ku
hrobu vyprovázal tuto svou chloubu, svou
radost, svou útěchu jedinou ve starobě,
svého dobrého, upřímného syna, ano co
více, svou podporu a svého dobrodince?
Byltě i on si získal zásluh o *vlast* a *ná-
rod*; odchovaltě tři syny umělce, takže o
rodině Maixnerovské říci se může (jak
listy psaly), jako o rodině Mánesově, žeť
to rodina umělců. I nezbývá nám jiného
slova, jež bychom pronesli na útěchu srdcí
zarmoucených, leč slovo Páně: „Plačte
s pláčícími!“ Ano, sladké jest, mítí spo-
lečníky bolesti, a to jsme, r. v Kr., do-
jista všickni zde shromaždění. Důkazem
mi přítomnost vaše!

I věnujme, dr. př., tuto chvíli vzpo-
mínkám v Pánu zesnulého a já žádám za
laskavou pozornost vaši. —

1. Petr Maixner narodil se, jak křestní
matriky Hořícké vykazují, dne 13. března
r. 1831 zde v čísle 345, z rodičů: Fran-
tiška Maixnera, souseda a mistra pekař-
ského a Barbory, rozené Bičíštové; na
křtu svatém dáno mu jméno Petr Josef.
Dobrého vychování dostalo se mu od zbož-
ných a pečlivých rodičů. Prvním podně-
tem pak k budoucí dráze umělecké byl
Betlém a jesličky, jež otec dítčím svým
pro radost každého roku o vánocích po-
stavil. Ten upravovati, doplňovati, rozší-
řovati, bylo nejmilejší zábavou Petrovou;
a ač ustanoven byl k úřadu učitelskému:
nic méně kreslení a malba byly mu nade
všecko.

A tak se stalo, že otec konečně po-

volil touze a přání jeho a r. 1848 odvedl jej do Prahy a dal zapsati do akademie malířské za ředitele Rubense, kdež i za učně a chovance přijat jest. Nyní nalézal se ve svém proudu; duše měla, po čem toužila. Vší silou, láskou a vroucností věnoval se umění svému a již po třech letech vytasil se s první svou větší veřejnou prací, kteráž se vděkem přijata jest. Byltě později i assistentem i korektorem téhož ústavu.

Jsa rodem Čech, z českých rodičů a českého města, záhy přilnul ku vlasti a národu svému, a rovněž k jeho dějinám; rok 1848. valně tomu napomáhal. A tak stalo se, že umění v něm dostalo směr historický č. dějepisný. Musa jeho za prvních dob jest popředně historická. Sem spadají jeho práce: Pan Závíše z Falkenštejna v žaláři; Karel IV., dítě u vězení; vjezd Jana Lucemburského do Prahy; odvezení královny Kunhuty na Bezděz se synem svým, potomním králem Václavem II.; opat Božetěch s křížem na kající cestě do Říma; epizoda ze 30. leté války a mn. jiných. Zvláště pak, a což vysoce se cení, jeho obrázky, čili ilustrace ku Zapově České kronice.

Za posledních dob však věnoval se více malbám na obmítce, a zachovávaní a obnovování starých prací uměleckých, jmenovitě fresk. Sem náleží obrazy na postranních oltářích v Karlínském chrámu al fresco a veškerá ozdoba v něm; drahá to po něm památka; obnovení a ozdobení oboř zasedacích síní a soška v kapli Blah. Rodičky Boží ve starom. radnici, poslední jeho práce; odkryté a obnovené starožitné fresky ve chrámě sv. panny Barbory v Kutné Hoře: práce dvouleté, ale bohužel ještě nedokončené na Švarcenberském zámku Zvikově a mnoho jiných toho druhu po chrámech Pražských a jinde. Ovládnutě takorba všechen obor umění malířského: byl malíř historický, výborný kreslič podobizen, dovedný i v krajinomalbách, zvláště kdy poznal půvabné krajiny za svého téměř pětiletého pobytu v Italii, byl malířem al fresco č. na omítce, což zvláště obtížným jest a veliké dovednosti vymáhá a byl výtečným znalcem starých prací a dovedným jich zachovatelem, a v tento obor, dle úsudků veřejných listů a znalců spadá největší jeho zásluha, a dle mínění dobrých kritiků a soudců, není prý nyní v celé Praze a zemi České, kdožby zcela místo jeho vyplnil a do šlé-

pějí jeho nastoupiti mohl. Ano, v tom spočívá zásluha jeho veliká, že učil nás, potomky, vážit si díla předkův, a ctíti jejich památky, že ukazoval a odkrýval, na jakém stupni vzdělanosti i v umění předkové naši druhdy stáli. A ačkoli díla jeho nestkvěla se tam nad Sekvanou v saloně Pařížském, jako druhdy díla Čermáková a nyní Brožíkova: však on, zvoliv si Prahu za stálé sídlo působení svého, prokázal vlasti u mnohém ohledu služeb platnějších, uče doma stavěti a budovati, než onino. I v tom je viděti jeho ryzi, čistou lásku ku vlasti a národu svému; kdežto onino hledali a hledají jaksí jen slávu svou a prospěch svůj: tento zůstává doma, zůstal chudým.

Ještě mnohé naň čekaly práce, jmenovitě kaple na radnici staroměstské, na Zvikově a jinde; zůstaly neukončené; Pán vzal jej k sobě. Mnohé namáhavé práce podryly záhy kořen zdraví jeho.

Byl pravý umělec; zamiloval musu svou, jí žil a s ní i umřel; ještě na týden před smrtí, leza po žebřících a po lešení, prohlížel práce na radnici staroměstské. Tak duch cílý, bera se stále za cílem svým, až do poslední chvíle pracuje a pílí. Proto uznáván i jinde; tak v Bělehradě Srbském zvolila jej Umělecká Jednota za svého čestného člena, spolek sv. Lukáše v Praze do svého výboru a umělecká beseda Pražská druhdy za svého jednatele i předsedu. Tak účastnil se, zvláště za mladších let i veřejného života a byl jemu prospěšným. Toť v krátkých rysech dráha jeho umělecká.

2. Zůstává ve svobodě, v posledních letech cítil se býti osamělým; i ustanovil se na tom, změnití stav svůj a vstoupiti ve stav manželský. Nebe obdařilo ho dítkami; darovalo mu dva chlapečky a dcerušku. I tu daň — zdárných dětí — vlastní odvedl. Jsa ženat, mimo práce, žil hlavně rodině své; ve kruhu rodinném uprostřed svých milých a drahých, bylo nejmilejší jeho pobývání. Co divu, že želi vdova a dítky drahého otce? na dušičky skrápěly horké slzy ještě čerstvý rov — slzy to vdovy a sirotkův! I slušno dojísta by bylo, aby vlast nezapomněla vdovy a sirotkův toho, kterýž tak věrně a svědomitě po všechn čas života svého jí sloužil.

3. Povahou byl člověk tichý a mírný; pravý umělec, jehož srdce umění ušlechtilo. Nemiloval světa a jeho hluku, ale klid a tichost a důvěrný kruh přátel. Málo

činil slov, za to však tím více miloval úsilí a práci a nechybíme, jestliže počteme jej k těm tichým geniům, jejichž díla tak požehnaná byla národu a vlasti, a kteříž základ položili ku nynějšímu a budoucímu životu jeho. Kéž nalezli ti a tací mužové hojně nasledovatelů mezi mládeží naší — buď již na poli tom, či onom.

4. Avšak byl též křesťan, katolík a křesťanský umělec. Důkazy toho podal mnohé. Pracovalť s rovnou láskou a posvátným zápletem i ve chrámech, jako na poli jiném. Důkazem jsou chrámy Pražské, jmenovitě Karlínský, chrám sv. p. Barbory Kutnohorský; a i zde v nedalekých Soběcích, jest obraz na hlavním oltáři, sv. Prokop, dílo jeho štětcem, a i v našem chrámu Páně, tu, kde pokřtěn byl, zůstavil památky umění svého; tam sv. Jan Nep., a tuto 14 obrazů sv. křížové cesty, na nichž jmenovitě hlavu, t. j. tvář Krista Pána sám maloval, ostatní z většiny v Pánu zesnulý jeho bratr, Karel. Ó jak milá a krásná to upomínka! Krásnější křížové cesty daleko široko zde nenajdeš!

Ano, i v tom učinil jako katolický křesťan povinnosti své zadost, že, citě přicházeti poslední hodinku života svého, dal zavolat kněze, a jak úmrtní list hlásal, přijav svátosti umírajících, a s Bohem a lidmi se smířiv, skonal v Pánu. V pravdě na něho, dr. př. a r. v Kr., můžeme obrátiti slova písma svatého (Moudr. 10, 10.): „Spravedlivého provedl Pán cestami přímými a ukázal mu království Boží, a dal mu známost věcí svatých, a poctil ho, ve pracech a doplnil práce jeho.“ A rovněž Moudr. 4, 7.: „Spravedlivý zajisté, byl-li by před časem smrti zachvácen, v občerstvení bude.“ A: „Libě se Bohu, učiněn jest (jeho) milým.“ 4, 10.

Proto všecky veřejné listy přinesly jeho životopis, a ty, kteréž mají obrázky, i jeho podobiznu. A my? aj, my uvijme mu každý věnec z nezabudek a pověsme jej ve chrámě srdce svého, jak svému krajanu a rodákovi, tak vysoce zasloužilému, učiniti povinná jsme. — A obec? tať dojistá jest povinna, všimati si a vážiti slavných rodáků svých a mládeži pro příklad vystaviti i podobiznu jeho a ozdobiti jí síň zasedací radního domu svého.

Ty pak mládeži naše, měj příklad na muži tom a uč se, jakby i ty měla sloužiti národu a vlasti a býti ku cti rodišti svému, ať v povolání tom, či onom!

A co tobě na konec říci mám stařeč-

ku téměř 90 letý, pozůstalý zde otče v Pánu zesnulého? Nenalézám slov, jež bych k útěše tvé pronesl; to jediné příhodné slovo Páně: „Plačte s plačícími! Avšak přece: Jsi jako krupěj u listu; dnové života tvého sečtení jsou; dlouho-li bude trvati, i tobě pokyne anděl smrti; ó těš se, že brzy se shledáš se svými milými a drahými, již na věčnost tě předešli, že brzy se setkáš se syny svými, že obejměš je a tisknouti je budeš na otcovská nádraží svá, bohdá, v životě lepším!

Ty pak duchu zvěčnění, který jsi vždy jen po tom, co krásného a vznešeného jest, se nesl, ó přijmiž tě na milost svrchovaný nebes Pán, ten, kterýž, jako svrchovaná pravda a dobro, i svrchovaná krása jest, a dej ti na tuto věčnou krásu, na sebe, zírati v životě věčném a v zírání tom obláhati se na věky. Ten pak Ježíš Kristus, Spasitel náš, kterého jsi zůstavil nám zde zobrazeného s korunou trnovou, nechť ozdobí tam skráně tvé korunou slávy věčné. Amen.

Ř e č

nad hrobem jinocha v cizině zemřelého.

Konal *Fr. Seyvalter*.

„Bůh navštívil vás,“ — vyneste kosti mé z místa toho.“

I. Mojž. 50, 24.

Není tomu dávno, kdy v slavném průvodu ubírali jste se, milení osadníci z posvátného chrámu vašeho na místo toto, abyste přítomni byli slavnému posvěcení nového hřbitova. Zbožně modlili jste se v den ten a vroucí vznášeli jste prosby k trůnu Hospodina nejvyššího. Když pak zpět vraceli jste se z tohoto místa posvátného, tu mnohý z vás s povzdechem pomyslí v srdci svém: Kdo první bude zde as ležeti. — A kdo jest ten první, jehož sem dnes doprovázíme? — Jest to jinoch v letech nejkrásnějších, jest to jinoch, je muž celý otvíral se svět a zval jej v cílý ruch svého života. Kdo by si to byl pomyslí, že jej tak silného, svěžího a statečného prvního doprovodíme sem, na toto místo posvátné. — Ano prvního jej sem doprovázíme, není on však první, který zde bude odpočívati, — již malá robátka předešla jej a zde malé rovy kryjí rakve dítek nevinných. Nevinné dítky ukázaly

nám cestu na toto místo, jako by tím říci chtěly k nám: kdo zde chceš lehké míti odpočinutí, kdo smrti svou chceš býti šťastným, — blaženým, nám podoben — nevinný — musíš vykročiti ze světa tohoto; neboť sám Spasitel volá k tobě: „Nebudete-li jako malíci, nevejdete do království nebeského.“ — Ano, nevinné dívky učinily počátek a jinoch — mládenec jde za nimi. A zde stojíme nad otevřeným hrobem, zde stojíme u jeho rakve. Nemoci, nemocí zlou stížen, hledal pomoci, kde jen mohl, v opustil rodné místo své, dům otcovský a u pomoci mnohých lékařů hledal uzdravení svého. Jak bylo mu asi, když vyváželi jej z této rodné obce jeho, když loučil se se svými milenými a při tom když vzpomenuť sobě: snad se více nenavrátím. — Toto vše připadá mi tak, jako když dobrý Josef, syn Jakubův od bratří svých prodán s kupci Egyptskými do cizí země, z níž snad nikdy více vrátiti se neměl, — s okem zaroseným se byl ubíral. — Do vůle Boží odevzdán odcházel v Pánu zesnulý z rodného domu svého a veškeré myšlenky jeho v době poslední, daly by se asi shrnouti v slova Josefa Egyptského, když tento na loži smrtelném loučil se s bratry svými a mluvil k nim řka: „A Bůh navštíví vás.“ — A zajisté, navštívil vás Bůh, truchlící pozůstali, když vzal vám toho, jehož jste tak milovali. — Ty matko, ztrácíš dobrého syna svého, který sliboval, že tobě podporou bude v stáří tvém; vy bratři a sestry ztrácíte milného bratra, který radou a pomocí svou vždy vám přispíval, a vás, příbuzní, opouští drahocenný přítel váš. Než neplačtež! Setřetež slzu z oka svého a žádný nelituj smrti jeho, skrze kterouž Pán povolal jej k Sobě. — Co Bůh činí, dobře činí! — Že Josef Egyptský od bratří svých prodán do země cizí se dostal, — to právě bylo k prospěchu jeho a k velikému dobru vlastních bratří a starého otce Jakuba. Spokojeni buďtež tedy s tímto řízením Božím a popřejtež mu zde v této zemi posvátné lehké odpočinutí. Zde klidně odpočine sobě drahá schránka miláčka vašeho v hrobě tichém, klidně odpočine sobě po tom boji, který přestáti musil zde na zemi této, — v údolí slzavém; odpočine sobě zde, na místě tom, kde přál sobě odpočívati, kdež i ty pečlivá matko i vy milení bratří a sestry jedenkrát odpočívati budete. — Nechtěl odpočívati v cizině, ale slovy zdárného

Josefa Egyptského, syna to starozákonního patriarchy Jakuba žádal: „vyneste kosti mé s sebou z místa tohoto.“ A z lásky stalo se tak jemu. A toto veliké účastenství vás všech dokazuje, jaké lásky u vás požíval a jakou úctu máte všickni ku drahému zesnulému. Než nejenom tímto veřejným účastenstvím — ale i vnitřně dokažte mu lásku svou, pamatujte naň v denních modlitbách svých, zvláště pak při nejsvětější oběti mše sv., — aby Bůh duši jeho otevřel brány nebeské a on přijat byl mezi svaté a vyvolené Boží. Amen.

Péče o duši zpytováním svědomí.

(Pokračování.)

VIII.

Tuto šíře promluví, jak jsem slibil, o nestálosti lidské.

Starší bájili o lamici, že prý zasazuje si oči jen tehdaž, když z domova vychází. Podobně my si vedeme. Doma nevidíme chyb — svých; sotva však vyjdeme, namane se nám chyb s důstatek na — jiných, které rozhorleně zavrhuje tou měrou, kterou své vlastní vymlouváme. Chyb svých hájíme, poněvadž je milujeme, dí Seneka (epist. 116.) a raději je omlouváme, abychom je odložití nemusili. A nejen omlouváme, ale mnohdy i krásná jména si vymýšlíme, abychom přikryli ohavnost poklesků svých. Jsmeť lidé bédou a nedostatkem přebohatí, tvorové v pravdě mizerní, poněvadž nejen hříšní, nýbrž hříšnost svou nevidoucí, nepravosti své zapírající, oči své zavírající před ohavností, kterouž i s kořenem bychom vytrhnouti měli ze srdce svého. Tuto vidoucí slepotu naši vyhojiti má a vyhojí denní zpytování svědomí, když jím hříchy své poznavše, znenáhla je odkládáme, k tomu přihlížejíce, aby síla i počet jejich co den se menšily a ubývaly. Tak pokročíme v dokonalosti, nikoli pak pouhým slibováním, že se polepšíme.

1. „Chce se i nechce lenivému,“ dí Přísloví (XIII. 4.) Zdá se, že slovu tomu těžko lze pochopiti. Chce-li se lenivému, proč se hned praví, že nechce? a nechce-li, jak lze říci, že chce? Sv. Jeroným krásně je vyložil. „Chce panovati s Kristem, nikoli však pro Krista poddán býti, miluje mzdu, nikoli však práci. Chce se mu ví-

těžství bez zápasu, koruny bez boje, odměny bez potu, slávy bez namáhání.“ Chceš do nebe? táži se. Chci. Chceš nespravedlivý statek navrátiti? Nemohu. Lépe bys řekl, že nechceš. Chceš spasení dojíti? Chci. Chceš hříchů se zbaviti? příležitosti zlé se vystříhati? Chci, ale později. Chceš života věčného dojíti? Chci. Chceš odvolati a odprositi, kohos urazil? Stydím se. Chceš Kristu zalíbiti se? Chci. Chceš s nepřítelem se smířiti? Nemohu a nechci. Chceš na cestě ctnosti vytrvati? Chci, jen kdyby nebylo tak obtížné. Aj, tu to máme: „Chce se i nechce lenivému,“ jako ondy Balaam si přál: „Ó by umřela duše má smrti spravedlivých, a dokonání mé ó by bylo jako jejich!“ (Num. XXIII, 10.) Žilť Balaam nešlechtně, ale smrti přál si blažené; v hříších chtěl setrvati, ale s ctnostnými odměny dojíti. Právě tak odpověděl kdosi na otázku chtěl-li by Kroesem býti aneb Sokratem: „V životě Kroesem, v smrti Sokratem.“ — „Chce se i nechce lenivému“ — smrti chce se mu blažené, ale nechce se mu toho, co smrt blaženou činí. Tak praví Bůh skrze proroka Isaiáše: „Mne den co den hledají a znáti cesty mé chtějí: jako národ, kterýžby byl spravedlnost činil a soudu Boha svého byl neopustil; dotazují se mne na soudy spravedlnosti: přiblížiti se k Bohu chtějí.“ (28, 2 . . .) Ale to jen zevnitř a ne srdcem; jen tak dělají, ale hřích, jemuž byli zvykli, opustiti nechtějí. To v pravdě nazývám chtítí a nechtítí; to vrtkavost nazývám, klonící se po všelikém větru, nikoli však stálost na cestě Páně. (Sir. V, 12.) Přesvědčím tě však důkladně, jak škodlivá taková nestálost.

Ve větších městech můžeš každoročně pozorovati mladíky, kteří školy pilně navštěvují, množství knížek, papíru, per a černidla spotřebují, přednášky učitelů svých bedlivě poslouchají, si zaznamenávají, opisují, přečítají, opakují, odříkávají, den noci nastavují. Také ale můžeš viděti, že některý z těchto mladíků znenáhla v pilnosti ochabuje, ve škole neposlouchá, doma se neučí, pítka a bítka se chytá, více herny než školy si hledí, peníze rozhazuje, čas maří, v hospodách dlouho bdí a doma dlouho spí. První, druhý měsíc byl dobrý; třetí ale špatně skončil mladík a čtvrtého se nedočkal v městě, že rozhněvaný otec domů k řemeslu ho povolal. Jak rozdílný začátek a konec! Jak mnohý dobře začal a špatně skončil! A jako

ve škole vědy se děje, tak ve škole života a ctnosti. Vrtkavost a nestálost v učení nevede k umění; vrtkavost a nestálost v dobrém nevede k ctnosti. Ba tu větší škoda, než onde. Nemá-li kdo vůle a schopnosti k učení ve školách, s menší hanbou může jiného živobyti hleděti a hledati si; ani života, ani spasení, ani blahoslavenství věčného neodvažuje se, neboť i neučený nalezne cesty k nebesům. Kdo však v dobrém ochabuje, na velikou hanbu a škodu svou z hříchu do hříchu klesá, duši svou zavádí, nebe si zavírá, věčného blaha nedojde.

2. Jak mnohdy dobrá předsevzetí činíme a dobré úmysly v sobě vzbuzujeme, a když ku skutku přijde, všech slibů a přísah zapomináme! Připadá mi na mysl slovo Písma: „I přísahli Hospodinu hlasem velikým s plesáním, a se zvukem trouby, a se zněním pozounů, všickni, kteříž byli v Jůdstvu s zaklínáním: nebo s celým srdcem svým přísahli, a se vši vůli svou hledali Ho i našli.“ (II. Paral. XV, 14. 15) Mnozí přísahají, nikoli však „s celým srdcem svým;“ mnozí Boha hledají, nikoli však „se vši vůli svou;“ zavrhuji hřích, však se ho nezříkají a proto brzy k němu se vracejí. Podobámeť se velmi Faraonovi: v bídě a v strasti slibujeme všecko. „Zhřešil jsem proti Hospodinu Bohu vašemu, i proti vám. Ale nyní odpustte mi hřích také této chvíle.“ (Exod. X, 16. 17.) Mnozí kolikráte do roka se zpovídají, vždy polepšení slibujíce prosí, jen tentokráte, „také této chvíle,“ aby Bůh jim odpustil, jen ať tuto smrt, tuto ránu, toto neštěstí od nich odvrátí. Sotva ale Bůh jim odpustil, k témuž hříchu se vrací kolikráte, kolikráte Bůh jim odpouští. Mojiš napomínal Faraona: „Vyjda od tebe, modlití se budu k Hospodinu . . . ale však nezklamávej více, že by nepropustil lidu obětovat Hospodinu.“ (Exod. VIII. 29) A Farao přece ho oklamal i po druhé i po třetí a vždycky. Rovněž napomíná nás zpovědník jménem Božím: „Ale však nezklamávej více,“ — „hle, učiněn jsi zdrav; již nehřeš, aby se ti něco horšího nepříhodilo.“ (Jan V, 14.) My však po několika dnech, snad již hodinách opět klameme, do hříchů stokrát oplakaných a odpuštěných opět klesáme, stokráte vyléčené rány své obnovujeme, do téže duchovní nemoci padáme. Ó té nestálosti a vrtkavosti hříšné, kteráž brzy chce a brzy nechce!

3. Když slíbiš, také vykonej. Krásný jest slib, krásnější skutek dobrý! Chcešli hřeb zarazit do zdi, nestačí pouhé chtění, ale uhoďš kladičem jednou na hlavičku a po druhé a tolikrát, až pevně drží ve zdi. Rovněž nestačí pouhá vůle, že dokonalým chceš býti: ku chtění připoj i skutek. K tomu denně přihlížej, aby ze všeho, co myslíš, vidíš, slyšíš a čteš, větší a větší ošklivost všecy hříchy své vůbec," dí Tomáš Kempenský, (lib. IV. c. 7. n. 1.) „a každodenních svých poklesků tím více žel a oplakávej. Čím více protivuje se ti hřích, tím více roste tvá síla ho přemáhati, tím více mohutní tvá ctnost. Hle, kdybys na jednu misku váhy položil všechny strasti a kříže od stvoření světa, ať se jakkoli jmenují, a na druhou jen jeden jediný hřích smrtelný: daleko více váží tento než všecko ostatní zlo. A my bychom neměli se ho báti, my bychom neměli ho míti v ošklivosti největší? Oslepl, zšilel, proti sobě zuří, kdo hříchu se neděsí! „Lidé, kteří upadli do hříchu," praví sv. Jan Zlatoústý (hom. 3. in epist. ad Philip.) „mnohem jsou nešťastnější, než upadlý mezi lotry, jelikož hříchové a nepravosti jsou nade všechny lotry ukrutnější. Hříchové nezdírají toliko šatů, nezraňují toliko těla, nýbrž duši, a způsobivše jí ran do tisíců, zůstávají pak ubohou v propasti bezbožnosti.“ A blahosl. Dionys Karth. dí (de quat. hom. nov.): „Není pro člověka bída těžší nad hřích, který nevyrovnaně a nejvíce rozumnému tvorů škodí, ježto jej od Stvořitele a Vykupitele oděluje, a o všelikou milost Ducha Svatého i o blaženost nebeskou olupuje a v zahynutí věčné uvádí.“

4. „Ovšem," mohl by někdo namítati, „avšak člověk jest slabý a křehký tvor, který lehko slibů svých zapomíná a těžko provede, so si byl umínil.“ Na to odpovím starou báji. Jakýs rolník dopadl v ovčíně svém vlka. „Ó pane můj!" počal vlk naríkat, „neubližuj mi; slibuji ti, že už se tu neokážu a ani v poli stádu tvému neubližím.“ — Však mne neoklameš, dravče! láteril rolník. Věřím, že už nepřijdeš, když tě užkrtím. A proč bych tě šetřil, když nejen na poli ovečky mé dávíš, ale i do ovčína se mi vkrádáš? — „Znám se k tomu," dí pokrytecky vlk, „že nedobře a nesmyslně jsem jednal; než odpusť pro litost mou. Nad to slibuji, že přistě nic neukradnu leda z hladu a to nejvýš za

sedm penízků.“ Rolník dal se tímto slibem oklamati. — Vari tedy, pravil, ale pamatuj si, že život tvůj je v rukou mých. Vlk odběhl pln radosti, že zachoval život; ale hned také želel, že tolik slíbil, a rozvažoval, jak by slib obešel. Tu vidí tučného skopce. Jak mocné pokušení pro vlka, jehož zuby se třesou na vydatný pospas! „Aj, tu mi v cestu vbíhá tučná večere! Nebylo by dobře nepoužítí tak vhodné příležitosti. Ale jak obelstím rolníka? jak vymluví se, že zrušil jsem slib? Hm, počítejme: tento skopce nestojí vlastně za nic; ale dejme tomu, že stojí tři penízků. Zbudou ještě čtyři. Chutě tedy na skopce!“ A zardousiv sežral skutečně skopce. Druhého dne viděl vlk vola a telátko. Včerejším lupem osmělen, praví vlk takto: „Dobrá! vola počítám čtyry, telátko tři penízků, celé hody státi budou sedm penízků, zrovna co jsem slíbil.“ — Človče! nezdá se ti, že bajka tato mluví o tobě? Když zpovědník domlouvá ti, abys přistě toho onoho hříchu se vystříhal, poněvadž by tě do věčné záhuby strhl, slibuješ všecko, abys rozřešení vyšáhl. Sotva uplyne však několik dnů a vyskytne se příležitost aneb druhové lákají, tělo vábí, ďábel popichuje: odvažujeme se uboží bývalých nepravostí a na upokojení svědomí, jako onen vlk, rozličnými líčidly vinu svou příkrýváme a omluviti hledíme. Toho uvedu několik příkladů.

5. Židé věrolomní slibovali Hospodinu často poslušnost. „Uvěřili slovům Jeho a zpívali chválu Jeho: avšak rychle zapomenu na skutky Jeho a nečekali rady Jeho.“ (Žlm. 105, 12. 13.) Když nepřítel na ně dotíral, když ohnivi hadové je pronásledovali, když rozličné strasti je svíraly, což volali židé k Hospodinu na slibování! „I volali k Hospodinu, když soužení byli; a z nouze jejich vysvobodil je . . . Poslal slovo Svě a uzdravil je: a vytrhl je ze zahynutí jejich.“ (Žlm. 106, 6. 20.) A přece „odporni byli řečem Božím: a radou Nejvyššího pohrdli.“ Takovými byli po soužení jako před soužením. A takovými býváme i my. Když nemoc nás na lůžko poutá, zdá se, že jsme všech hříchův se zhostili; ale sotva neduh povolí, přátelíme se se starou pýchou neb vilností neb lakotou. Kdyby vykonali zdraví, co učiniti připovídají nemocní, hnedle by svět křesťanský krásné nabyl tvářnosti.

„Vida pak Farao, že přestal déšť, i

krupobití, i hřímání, přimnožil hřichu.“ (Exod. IX., 34.) Tak i my. V kříži a strasti odřikáme se hřichu, slibujeme poslušnost; jak mile však slunce štěstí na nás se zasměje, rozevřenou náručí vítáme hřích a objímáme hosta tolikráte vyvrženého novou a přitulnější láskou.

Prorok Isaiáš di: „Těm, kteříž přebývají před Hospodinem, bude k užítu kupčení Jeho, aby jedli do sytosti a odívali se v roucho pevné“ (XXIII., 18.); odívali se v roucho, které by trvalo jím až do stáří. Pokáním a touhou po napravení života nezřídka odíváme se dobře, však pohřichu nikoli „v roucho pevné,“ v roucho do stáří; neb sotva se přiodějeme rouchem takovým, rozpustilou rukou je zase trháme. Naše nestálost tím vinna, že překrásné roucho nevinnosti tak brzy opět poskvrněno a roztrháno, že roucho ctnosti odkládáme. Tou příčinou právem vytýká se nám: „A nevíš, že jsi ty bídný a ubohý a chudý a slepý a nahý,“ (Zjev. III. 17.) Dobrý mnohdy začátek, pokrok špatný a konec prabídný.

6. Ó jak býváme vrtkavi! Nevedli si tak, kdož kterýmkoli uměním neb vědou prosluli. Stagirita onen veleduchem se stal, že úplných dvacet roků moudrého Platona poslouchal. Chválíme Pythagorejské, však prvé mnohá léta mlčeli, než mluvití se odvážili. Appelles oslavuje se do dneška; však den co den v umění svém se cvičil. A jak krásně odpověděl Agesilaus na domluvu, aby se šetřil! „Zvykám tomu, abych v žádné života proměně se neměnil.“ Když Dionys, známý tyran sicilský, byl poručil, aby všickni jeho hosté v rouchu nachovém prováděli rej, neučinil tak Plato, řka, že to nesluší mudrci. Aristip však i roucho oblekl; rej provedl, řka, že čistému vše čisto. Než opusťme pohany. Pomlčím o stálosti Abrahama, Jakoba, Mojžiše, Josefa, Joba, Tobiáše, Judithy; jednoho však tuto zvláště ti jmenuji, sv. Pavla. Tento sloup Cirkve v pracích přemnohých, v žalářích, v ranách, v nebezpečnostech smrtelných na zemi i na moři Kristu Pánu věrně sloužil, „v práci a v bidě, v bděních mnohých, v hladu a v žízni, v postech mnohých, v zimě a v nahotě.“ (II. Kor. XI., 27.) Ale ve všem protivenství a soužení byl stálý a věrný, že v pravdě zvolati mohl: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonat, víru jsem zachoval. Naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá Pán

v onen den spravedlivý soudce. (II. Tim. IV., 7. 8.) A což nesčetní davové sv. mučebníků a poustevníků a vyznavačů! Jak četní a mocní vzorové a spolu pobídky ku stálosti a setrvalosti v dobrém! Do šedesátého, osmdesátého roku, do posledního dechu života svého trvají v největším nedostatku, v bidě a trampotách, v parnu a zimě, v žízni a hladu, v bděních, a postech, v žalářích a okovech, že až s podivením nám do dnešního dne i na věky. Jak ohromně vzdálení a daleci jsme stálosti jejich! Mnohdy ovšem začínáme, již již hodláme cestu ctnosti nastoupiti, to ono Bohu slibujeme; ale po několika kročejích nohu zase stavíme, snad se i vracíme.

7. „Ach té křehkosti lidské!“ nařiká Tomáš Kempenský (De imit. l. I. c. 22. n. 6.), „která vždy klémuse kloní. Dnes se zpovídáš z hříchů svých a zítra opět týchž se dopouštíš, z nichž jsi se byl vyznal. Nyní si umínuješ, že se toho a toho vyvaruješ, a za hodinu pášeš to opět, jako bys si byl nic neumínil.“ Ano tak se měníme všickni. Některou chvíli zdá se nám, že na věky se nepohneme, na věky že v dobrém setrváme, a již již jako třtina se klátíme. Tak i David, když dobře se mu vedlo, praví: „Já pak řekl v hojnosti své: Nepohnu se na věky.“ Hned však dokládá: „Ale jakž jsi odvrátil tvář Svou ode mne, byl jsem zkormoucen.“ (Žlm. 29, 7. 8.) Maličko dříve obklopily mne světlo a jasno a radost a štěstí; domníval jsem se, že udaten a silen jsem velmi. Než nastojte, síla tato nebyla má, ale z Boha byla. Bůh se odvrátil, a lehounký vánek mnou klátí. Cos podobného vidíme ve večeradle Sionském. Jak bojechtivý, jak mnohoslibný tam kníže apoštolů, Petr sv.! „Bycht pak měl s Tebou umřítí, nezapru Tebe,“ (Mat. XXVI., 45.) volá, a sotva tři hodiny minuly, chvěje a bojí se a zapírá přede všemi: „Nevím, co pravíš,“ „neznám toho člověka.“ (XXVI., 70. 72.) A ostatní? Jako ovce rozprchli a skryli se. A přece „podobně i všickni ostatní učenici pravili,“ (XXVI., 35.) že Ho nezaprou, že s Ním umrou. Jak dalek řeči bývá skutek! Něco jiného jest říci a něco jiného učiniti, slíbiti a splniti. Pán je napomínal: „Bdětež a modlete se“ (XXVI., 41.); že však ani nebděli ani se nemodlili, neostáli v pokušení, klesli v boji. Jeli pokoj, hotov se k boji, sic nejisté vítězství. Kato říkával, že špatný voják, který

v chůzi rukama v boji nohama klátí. A takoví jsme my. Hory doly slibujeme: sotva se však nepřítel ukáže, slibů nepamětlivi, preháme, hanebně utíkáme, ačkoliv víme, že „nebývá korunován, leč kdo byl řádně bojoval.“ (II. Tim. II., 5.)

8. Strom, který z jara v krásnou zeleň se odívá, ratolesti své hojným květem zdobí, ale ovoce nevydává, neužitečným nazýváme a nedlouho v zahradě strpíme. Réva, která sice lupeny, žádné však hroznů nerodí, nepřilíš milá jest vinaři. A stavitel, který hluboké základy kope, silné zdi a strmé věže buduje, celek ale beze střechy a krytby nechává, nedojde veliké chvály. Takovým neužitečným stromům a révám a nesmyslným stavitelům často my se podobáme. Jaro bývá krásné, i léto mnohoslibné, ale podzim ovoce nevydává; základ bývá hluboký, zeď pevná, ale dokonání marně čeká budova ctnosti započatá. Jak často pozdvihujeme s Mojžíšem rukou svých, (Exod. XVII., 11.) hnedle ale upouštíme. Stavíme a bouráme, opět stavíme a opět bouráme. Vizme Daniele proroka, jenž den co den třikráte Bohu chválu vzdává. Nedá se másti a odvrátiti ani pronásledováním závistníků ani zákonem královským ani nebezpečenstvím života: co za dobré uznal, umínil si, a co si umínil, pilně také koná. My často usnášíme se, že zbožně žítí budeme; avšak zřídka plníme, o čem jsme se usnuli. „Člověk svatý v moudrosti zůstává jako slunce: ale blázen jako měsíc se mění.“ (Sir. XXVII., 12.) Býváme tak nesmyslní, že počavše s duchem, s tělem dokonáváme. (Gal. III., 3.) Tak do nebe ovšem nedostaneme se; to nenazývám vystupovati k nebesům. „Setrvejtež v kázni!“ napomíná sv. Pavel (Hebr. XII., 7.) Kdo na cestě k životu věčnému ustavičně nevystupuje, den ode dne neprospívá, dojista sestupuje a se horší. Kdo nekráčí na cestě ctnosti ku předu, couvá do zadu. Prorok Ezechiel viděl uprostřed podobu čtyř zvířat a „jedno každé z nich před tváří svou kráčelo, kam byla prudkost ducha, tam postupovala, aniž se obracela, když kráčela.“ (I., 12.) Na cestě ctnosti chtít se zastaviti znamená, chtít se vrátiti. Nám pak jest ustavičně postupovati, ku předu se bráti, prospívati, pokračovati. Kdo tak si vede, od ctnosti k ctnosti pokračuje.

9. Podívejme se na okov u studny. Toč a vytáhni jej co nejvýše; jak rukou povolíš, hřmotně dopadá ke dnu studny.

Tak i vůle lidská bez vůdce a sobě zůstašená, nedovoleného se chytá aneb aspoň k dobrému nepřilíš se kloní. Tou příčinou hleděli věrní služebníci Boží, aby den co den ctností prospívali. Není dobrým, kdo nechce lepším býti; a kde kdo nechce lepším býti, přestává býti dobrým. „Na ty věci, kteréž jsou zadu, zapomínám,“ praví apoštol, „k těm pak, které jsou s předu, úsilně chvátám.“ (Filip. III., 13.) A král David di: „Honiti budu nepřátele své, a postihnu je: a nevrátím se, dokavad nezahynou.“ (Žlm. 17, 38.) Hříchové naši jsou těmi nepřátely; ty nejen honiti a postihnouti nám třeba, ale i nevracet se, dokud nezahynou, dokavad jich zúplna se nezhostíme. Poustevník jakýs často si opakoval slova: „Marný náš běh, pakli neběžíme, abychom dosáhli; marný náš běh s nepřítelem, pakli nebojujeme, abychom ho přemohli.“ I ty ustavičně opakuj: „Zhurta do práce!“ Slíbils, že čistotu zachováš? Sřež se samoty, zahálky, každé zlé příležitosti a číň, co čistotu podporuje. Vypravuje se o jednom senatoru římském, že říkával: „Vyrvalost jesti podpora všech ctností; kdo o tuto hůl se nepodpírá, klesne a k úrazu přijde.“ Když Filištinští zapřáhli do vozu nového a archu Hospodinovu vložili na vůz, „krávy přímo šly cestou, kteráž vede do Bethsames, a cestou jednou kráčely, jdouce a řičíce, a neuchylovaly se ani na pravo ani na levo.“ (I. Král. VI., 12.) Kolikráte klademe na se jho Páně a krácíme cestou ctnosti! Jděmež tedy přímou cestou, kteráž vede ku Pánu a neuchylujme se ani v pravo ani v levo, byť i řičely náruživosti, lákal dávnoletý zvyk, vábili a sváděli nás druhové; krácejme cestou přímou ustavičně ku předu, pamětlivi slova apoštolova: „Vy pak, bratři, neoblevujte dobře činíce.“ (II. Thess. III., 13.)

10. „Dobré činíce, neustávejme; nebo časem svým žítí budeme neustávající.“ (Gal. VI., 9.) Až umřeš, neprospěje ti, žes býval někdy dobrým, nýbrž žes do smrti byl dobrým. Blahoslavený služebník ten, jehož, když přijde Pán, nalezne, an tak činí.“ (Luk. XII., 43.) Nepraví Pán: „an tak činil,“ nýbrž: „an tak činí.“ Kdyby Samson a Šalomoun byli setrvali do konce, jak počali, nebyl by tento říši svou rozdělil a onen síly pozbyl. Nehledí se na to, jak křesťan začal, ale jak skončil. Špatně začal Pavel a dobře skončil; dobře začal a špatně skončil Jidáš. Žalostná

zajisté věc, koho z počátku rozum vodi, posléze pak vášeň. Když počal Saul panovati, libil se Pánu, že však nesetřval na dráze přikázání Božích, hroznou smrtí skončil. Aby zachovala život, vychází žena Lotova z města; že se však k městu ohlíží, pozbývá života. (Gen. XIX., 26.) „Ne kdo započne,“ dí sv. Bernard (de virt. obed.), ale kdo setrvá až do konce, spasen bude.“ Smrtelníče! rozvaž, že krátký jest život, krátká práce, ale odměna věčná. Písmo sv. vypravuje, že jeden muž levita v domě testě svého tři dni zůstal, jedá a pije s ním přátelsky. Když pak dne čtvrtého chtěl odejiti, zdržel ho testě řka: „Pojez prvé maličko chleba, a posilň žaludku a pak půjdeš.“ I seděli spolu, a jedli a pili. Když se chýlilo k večeru, prosil testě zetě svého: „Prosím tě, pobuď ještě dnes zde, a budme spolu veselí.“ Levita ovšem chtěl odejiti, ale neodešel. Druhého dne opět chystal se na cestu; že však testě zase řekl: „Prosím tebe, aby maličko pojedl, a posilně se, když bude dobře na den, potom půjdeš,“ opět zůstal a spolu jedli. K večeru pak vstal levita, aby odešel. Ale opět mluvil jemu testě: „Považ, že den k západu se schyluje, a blíží se k večerou: zůstaň u mne ještě dnes, a dokonej den veselí, a zejtra půjdeš.“ (Soude. XIX., 4 . . .) Tak asi chystáme se na cestu do otčiny nebeské: zdržujeme se a váháme, až den k západu se schyluje, poněvadž ten a onen hřích nám domlouvá: „Zůstaň u mne ještě dnes, a dokonej den u veselí, a zejtra půjdeš.“ A co my na to? Vstáváme, chceme jíti, ale nejdeme. A tak uplyne den a opět den, my pořád jsme na cestě, ale s místa se nehýbáme. O rozvažme slovo Páně: „Dokonáno jest!“ Toto slovo s kříže bránu otvírá do ráje. Vstaňme, jděme, dokonejme! „Budiž věrný až do smrti, a dám ti korunu života.“ (Zjev. II., 10.) (Dokončení.)

Život a působení duchovenstva farního.

(Pokračování.)

O hlásání slova Božího dějí se v aktech visitačních svrchu řečených jenom některé zmínky. Není pochybnosti, že *kázávalo se* velmi zřídka na venkově, neboť osadníci byli by jistě chválili výmluvnost

svých pastýřův aneb nezdrželi se výtky tam, kde kazatelé překročovali by míru slušnosti. V městech Pražských dbalo se horlivěji o hlásání pravdy křesťanské; k úřadu tomu obíráni byli zvláštní kazatelové (praedicator, sermocinator), jako u sv. Jiljí, u Panny Marie v Louži, u sv. Havla, u sv. Mikuláše na Malé straně a j. Jan Matějův ze Zbraslavic, střídník kostela sv. Michala v Opatovicích, býval za dvě leta kazatelem v Lounech. Plebán u sv. Jana v zahradě Mělnické přikázal střídníkovi svému Petrovi, aby při kázání (exortatio) napomínal osadníky, kterak jest se jim zhostiti veřejných nevěstek, jež v domech přechovávali. Po kázání tuším neoznamoval smlouvou zjednaný zástupce (conventor) osadníkům Bukolským svátky příští řádným způsobem a v tom pořádku, jakož byl povinen, tak že světili je o den i dva dni dříve. Co se týče *křesťanských cvičení* (sermo), odbyvala se zřídka a povrchně. Arcijahen Pavel vyslechnuv stezky zástupců osady Všehrdské, napomínal důtklivě faráře jejich Petra, aby v neděli a o svátcích vyučoval svěřence své Otčenáši, pozdravení andělskému a Věřim v Boha, nechceli přísným trestům propadnouti. Brežanští kolatorníci učili se toliko obecné zpovědi a nikoli vyznání víry a modlitbě Páně; střídník pak kostela jejich farního v Kožlanech přiznával se, že pouze občas vykládá věřícímu lidu Věřim v Boha. V Podbořanech taktéž necvičili se ve vyznání víry. Kde však osadníci dílem byli Němci a duchovní toliko jazyka Českého mocni, jako v Kněževsi, v Praze u sv. Jana na Zábradlí, u P. Marie v Louži, tam i přes pilně konaná cvičení nevědomost hlavních kusů náboženských byla patrna. Tu i onde pochlubil se duchovní písemnými pomůckami umění kazatelského, jako plebán u P. Marie před Týnem ukázal arcijahnovi čtyři svazky pergamenové (libri sermocinales) a tři psané na papíře; probošt u sv. Jana v Jeskyni měl při kostele darovanou knížku kazatelskou řečenou „Pepř“ (libellus sermocinalis dictus Piper).

Školy a správců její (rector) jakož i pomocníkův (succentor, socius) a žáků (scholaris, tiro) nehodláme se blíže dotýkati; kritické a zajímavé vypsání toho nalezneš ve svrchu jmenovaném Časopise Č. M. z r. 1880 na str. 458. a nn. Pro úplnost tolika poznamenáváme, že farář byl pánem školy a dosazoval učitele, kteří

většinou byli stavu duchovního (clericus, acolitus, diaconus, vicarius), někdy pak i lidé světské, zvláště když onino vstoupili do služby kostelní. Poměr mezi kněžstvem a učiteli tytéž přátelský utvrzoval se společným obcováním, hrou a pitkami. I na učitele jdou stezky, že hověli životu rozmařilému, docházeli zhusta do krčem, nedívali se slušným rouchem a s poběhlivými mnoho měli činiti. Farní duchovenstvo vyučovalo tu i tam jednotlivé mladíky na fare, obzvláště příbuzné, jako čteme o Matěji Šanderovi, střídáckém Bezdědicím, který obíral se (instruit literas) se synem tety své Bunky (Bohušlavy). Zvláštní zmínky zasluhuje kaplan Jan z Hiršperku, jenž netajil se před arcijahnem, že býval druhdy školákem a služebníkem p. Milíče svatě paměti († 1374).

Přestupujícím ze škol a učení ke chrámu a úřadu kněžskému, naskytá se nám příležitost zmínit se o věcech a potřebách kostelních, jako jsou knihy, roucha a náčiní bohoslužebné. *Knihy mešní* nebyvaly ani tenkrát téhož způsobu a ceny; někde užívali missálu starobylého buď v malém formátu (parvum) buď notami opatřeného (cum nota), někde zase měli mešní knihu velikou, novou a velmi dobrou. Mimo to býval po ruce svazek obsahující mše zvláštní (de specialibus missis), které čítati dovozeno bylo buď jednotlivcům aneb jen v některých kostelích. Co se tkne ceny, prodal plebán sv. Haštalský missál Římský (de rubrica Romana) za 6½ kop gr., jakož i v kostele sv. Vavřince pod Petřínem ceněna byla kniha mešní za 7 kop. Počítáme-li na kopu grošů našich 17 zl. 40 kr. *), poznáváme, kterak vzácné a drahé byly knihy té doby. *Breviář* čili hodinky kněžské skládaly se tenkrát z více knih. Jitřní pobožnost rozdělena byla na dvě: matutinale de tempore (et cum notis) a liber matutinalis de sanctis sive legenda. Ze žaltáře odříkávaly se hodinky (psalterium, in quo horas dicit). Že pak

žaltář byla kniha menšího objemu (středník u sv. Vavřince nedávno jmenovaného koupil jej za 12 grošův), svazoval se obyčejně s jinými knihami v jedno. Mimo to činí se zmínka o propriu jakožto dílu breviře (proprium diurnale parvum). Zdali kněží modlí se z breviře, po tom nikde nepídlil se arcijahen Pavel; místy ovšem do slechl, že se tak neděje, jako o Fránovi, kanovníku kostela sv. Jiljí a u sv. Apolináře, mu bylo řečeno. O Mikuláši tak řečeném Římském pravil oltářník u sv. Jiljí, že neví zdali jest knězem, poněvadž neviděl ho nikdy hráti v hodinky (horis ludere), ačkoli často hraje ve vrhcáby. — Obřadní knihou všudy nezbytnou bylo rituale, jež v protokolech visitačních slove nejvíce *viaticus* (liber v. parvus, magnus), jakožto příruční kniha ke zaopatřování nemocných, někdy i jménem agenda se označuje C. 37 a). Zachovalé viaticum koupil Bohunko, plebán Netvořický, za 6½ kopy gr.; z čehož soudíme že kniha ta byla dosti objemna. Farář Králevický měl ovšem viaticum (cum rubrica) za dvě kopy, bylo však tuším menší onoho a psané na papíře, jako ve Lhotě, u sv. Jana Křtitele na Újezdě a jinde. Při kostele sv. Jana v zahradě Mělnické ochraňovala se agenda a mimo ni i viaticus unus pro officio diurno, za kterýmžto jménem nejspíše hodinky denní se skrývají (srovněj: viaticum sive matutinale 12 b). Zpěvy mešní obsaženy byly ve sborníku řečeném *graduale*, jenž u výtahu býval zpěvníkem školským (gr. minus pro scholis). V inventáři knih kostelních připomíná se ještě kniha obecných proseb (collectarius), dějiny umučení Páně (pass onale), antifonář, dvě knížky nočních bdění (libelli vigiliarum), výnosy synodální, ustanovení provinciální (de tribus punctis) a jiné knihy vědecké, jež za naší doby ukládají se do bibliotéky farní (Compendium theologiae veritatis, Summa viciorum, Peregrinus de sanctis). Knihy liturgické vesměs rukou psané buď na pergaměnu buď na papíře jinde starou literou (de antiqua litera) jinde novější poroučel arcijahen, pokud byly chatrné a na rozpadnutí, aby opatřily se pevnou vazbou. *)

*) Srvn. Tomkův „Dějepis města Prahy“ dílu II. na str. 414. Tamtéž uvádí se i přibližná drahé ceny knih. R. 1376 koupil farář Nelaževský Jakub bibli za 6 kop čili asi za 104 zl. 40 kr. Dobrou bibli církevně schválenou pořídil nyní za 1 zl. 5 kr., to jest za stý díl toho, co stála před 500 lety. O písmu sv. vydávaném nákladem biblické společnosti britické nemluvíme; dávat se darmo tomu, kdo zaplatí desky.

*) Podrobnější ličení těch a následujících věcí vycházelo by z mezí přítomného pojednání a hodí se spíše do časopisu věnovaného umění křesťanskému, jako jest „Method.“ Pan ředitel Fr. J. Zoubek přislíbil nám nedávno, že tam

Některá *roucha kostelní* vyznačují se zvláštními jmény. Mimo šat mešní (ornatus, casula cum toto apparatu) zhotovený z rozmanitých drahých látek a ozdobený vyšíváním a vzácnými kameny připomínají se dalmatiky, jakýsi druh pluviálů (cappa choralis) a superpelicea. Oltáře prostřeny byly buď svátečními buď všedními plátny (pallae festuales, feriales), jež souvisely s barevnou závěsou (antependile) a spojovaly se s plátny, postranními (angularia); obrazy zastíraly se rouchem (velum sive tectura), v čas sv. postní užívalo se posud obvyklé zástlony (velum quadragesimale), která ku př. v Říčanech zhotovena byla ze zeleného hedvábí. Při některých kostelích shledal arcijahen drahocenné nákrčníky (humerales cum perlis et margaritis) ceněné kolem 5 kop gr. [srvn. 23 b)], koberce (tapetia), prostěradla k přijímání věřících (panni sericea), potní šat (sudarium), oponu (cortina) a příkrov (copertorium super funus). Jmenujeme několik látek, z kterých hotovila se roucha kostelní: kment (sindon), zlatohlav (pannus aureus), nach (naccus), šamlat (camelotum, pannus czamlaticus), axamit, samet (zame-tum), baldakýn (balcin, semibalkyn), hedvábí (pannus sericus), plátno (stamen) a blíže neznámé: taffat, sardinat.

Co se tkne *náčiní kostelního*, oltáře, nádob, obrazů a ostatkův, zavřeme zmínku o věcech těch v několika málo slovech. Při chrámech Pražských býval té doby počet oltářů velmi značný: u sv. Víta koncem 14. století počítalo se kolem 70 oltářův, u sv. Haštala 6, u sv. Havla 9, u sv. Linhartu 11, u P. Marie před Týnem asi 20 atd.)* Na venkově nebylo lze pro nedostatek místa zřizovati oltářů mnoho, za to však stávající oltáře hojně byly nadány. Přenosný oltář (viaticum) připomíná se v kostele sv. Michala na Malé straně. Kalichů užívalo se většinou stříbrných buď uvnitř pozlacených buď se zlatou hruškou uprostřed (cum nodo deaurato); některé vynikaly prací zlatnickou (cum gemmis) a malířskou (cum imagini-

uveřejní obšírně, čeho tuto z daleka jsme se dotekly. Seznam knih farních a kostelních jakož i rouch a náčiní u sv. Havla v Praze nalezneš v Libri erectionum knihy IV. hned v počátcích. Tamtéž uvádějí se i jiné spisy, na které při visitaci z r. 1379 se nepřišlo.

*) Tomkův: Dějepis m. Prahy V. str. 137. a nn.

bus), některé hotovily se z kovu laciného (plumbeus.) Za schránku nejsv. Svátosti sloužily nádoby řečené ciborium, pyxis, monstrantia, ačkoliv v této i ostatky svatých se ochraňovaly a věřícímu lidu k uctění ukazovaly. Popis přeskvostných monstrancí jakož i obyčejných nádob toho jména uložen jest v Libri erect. IV. na str. 345 a nn. a v protokolech visitačních, v inventářích kostela sv. Jindřicha (7 b.), sv. Martina menšího (17 b.), sv. Haštala (19 b.), sv. Benedikta (24 a.) a j. Mimo to děje se zmínka o stříbrných křížích (cum crucifixo et subpede), kaditelnicích (turribulum ferreum), konvičkách (ampullae) a konvicích (cannae), z kterých podával se věřícím doušek vína po přijetí Těla Páně. Chrámy zdobený byly obrazy a malovanými deskami (ecclesia bene ornata de imaginibus et tabulis) jakož i rytými soškami (statua). V kostele Pražském sv. Martina ve zdi byla stříbrná soška téhož světce, kterou cenili 20 kop gr. Matka arcibiskupa Jana z Jenštýna darovala ke kostelu sv. Haštala dva obrazy sv. Zikmunda a sv. Markéty. Ostatky svatých ukládaly se do dřevěných aneb stříbrných hlav (caput s. Martini etc.) a ramen (brachium s. Elisabeth etc.) tak, že malým otvorem (fibula cum cristallo) bylo lze do vnitř nahlédnouti. Věci drahocenné (cennodia) opatrovaly se v skříních (serinium, cista) buď v kostele buď v sakristii ano i v soukromých příbytcích osadníkův.

(Pokračování.)

Ara coeli.

Na pahrbku Kapitolském, tam, kde jednou stál chrám Joviše Kapitolského, vyčnívá k nebesům kostel a klášter Františkánský Ara coeli. Průčelí prastaré basiliky jest ohromné a velikolepé; při klášteře nalezá se věž, ze které lze zříti až k horám Albanským a Sabinským, ze které se objevuje celé okolí římské se svými městečky a letohrádky, ze které lze přehlednouti chrámy, paláce a velikolepé budovy světového Říma. Ara coeli, oltář nebeský, odkud ten název, co znamená? Nápis na poboční kupli kostelní dává odpověď k této otázce: „Haec, quae ara coeli appellatur, in eodem loco aedificata creditur, in quo Virgo sanctissima, Dei Mater cum Filio suo se Caesari Augusto in circulo aureo e coelo monstrasse perhibetur.“ Tento

oltář, který oltářem nebeským se nazývá, jest jak se praví na témž místě stavěn, na kterémž nejsv. Panna, Matka Boží se Synem svým se zlatou oslonou s nebe císaři Augustovi se ukázala. — Augustus prý, tak vypravuje ústní podání, se tázal Sibylly Tiburské, má-li připustiti, aby mu vzdávána byla božská pocta; tu viděl prý na tom místě překrásnou pannu se Synáčkem na trůnu a zaslechl hlas: „Haec ara Filii Dei est,“ t. j. tento oltář jest Syna Božího. — Dle jiné zprávy tázal prý se císař orakula Delfického, kdo po něm nad světem panovati bude, a dostalo prý se mu odpovědi:

„Me puer Hebraeus divos Deus ipse gubernans Cedere sede jubet, tristemque redire sub orcum. Aris ergo dehinc tacitis abscedite nostris.“ „Mne nutí židovské pachole, které samo jsouc Bohem nad bohy vládně, bych své sídlo opustil a do temného podsvětí se odebral. Za tou příčinou nepřicházejte více k našim oltářům, ze kterých žádné odpovědi vám více dáno nebude.“

Na tom místě, kde zjevení se mu stalo, vystavěl prý August oltář s nápisem: Ara primogeniti Dei.“ Původ nynějšího kostela, který mezi nejkrásnější římské chrámy náleží, kladou někteří v dobu císaře Konstantina Velikého. Po 124 mramorových schodech, které jednou náležely ku chrámu Quirinovu na Quirinále, vystupuje se ku svatyni, Marii Panně zasvěcené. Basilica spočívá na 22 mramorových sloupech, které okrášleny jsou zlatem, jež Turkům po slavné bitvě u Lepanta odňato bylo. — I dějiny kláštera jsou zajímavé. Po větším díle byla klášterní budova vystavěna od Pavla III. (1534—1549). Pavel III. a někteří nastupcové jeho vyvolili si klášterní věž, která hradu malému se podobá, za své letní sídlo. Chodbou nad dvěma ulicemi se vznášející spojil Pavel III. klášter s palácem sv. Marka (nyní palazzo Venezia), onou gigantickou budovou, která až do dnešního dne k nejrozsáhlejším ve věčném městě se počítá. Listiny papežské dosti četné v paláci a ve věži Ara coeli byly podepsány.

Pro Františkánský řád znamená Ara coeli tolik, jako pro celé křesťanstvo slovo Vatikán. V Ara coeli sídlí generál řádu Františkánského. Odtud po staletí řídila se velikolepá činnost četného řádu téměř v celém světě katolickém. V Ara coeli žili nejřednější synové sv. Františka;

s úctou vstupujeme tam do cele sv. Dídaca, Jana Kapistrana, Bernardina Senenského, Jakuba z Marky atd. — Tento velebný chrám, tento starobylý klášter chce bohaprázdňá vláda italská svatokrádežně zrušiti a budovy sobě ponechati. Od r. 1870 neustala týrati OO. Františkány v Ara coeli. R. 1871 proměnila velikou část kláštera ve vojenské kasárny. Nyní již tam bydlí asi 400 vojáků. Jen jedno křídlo rozsáhlé budovy bylo Františkánům ponecháno, kde bydlí generál s definity, sekretáři a prokuratory řádu počtem 30 kněží. Nejdůležitější poklad klášterní — vzácná totiž knihovna — nebyla vládou ušetřena. Ve jménu vědy byla ukradena a t. zv. akademii reálné přivtělena. OO. každý rok vynaložili dosti značnou sumu peněz, aby přikoupením nových děl cenu své knihovny zvýšili, ani toho nebylo dbáno. Rukopisy, annaly a zápisky, týkající se jen řádu, které pro vládu cenu nemají, nebyly řádu vráceny. Řád prosil vládu portugalskou za ochranu, která jednou značně [při zakládání knihovny] přispívala, ale po dlouhé době dostalo se mu odpovědi, že tato záležitost již s vládou italskou byla vyrovnána. OO. se domnívali, že útrapy jejich již jsou skončeny. Tu však vyskytl se záměr, v Ara coeli vystavěti pomník Viktorovi Emanuelovi. Vláda nemá pro tento pomník příhodnějšího místa nežli posvátnou půdu Ara coeli. Liberalismus nemoha zničiti církev katolickou jednou ranou, hledí tak učiniti znenáhla. Vláda italská chce zabrat vše, ale na oko činí tak, jako by se spokojila s částí. Řády hned nemohla vyhnati, proto je decimovala na polovinu, na čtvrt, až si lid uvykne. Bude-li jich málo, tak ovšem při konečném zrušení, lid se neozve, pro několik klášterníků nepovstane žádného hluku. Vláda chce též zrušiti postranní kapli, kde se nacházejí posvátné jesle, ve kterých pacholátko Ježíš (Sacro Bambino) o vánocích vystaveno bývá, ku kterému v tentýž čas putují tisícové Římanů a cizinců.

Anglické listy podotýkají, že nemůže ani býti pošetilejšího nápadu, nežli na Kapitolu zasvěceném tisíciletými dějinami zbudovati nový pomník Viktorovi Emanuelovi. Vedle jízdecké sochy Marc-Aurelovy postaviti jízdeckou sochu Viktora Emanuela — jest prý neapné. I římští umělci většinou jsou proti tomu, avšak bojí se křiklounů, proto mlčí. Ať se po-

stavi socha Viktora Emanuela na náměstí po něm nazvaném aneb na počátku Via Nazionale. Hrabě Saconi učinil model k této soše, kterou prý musí obyvatelstvo Římské i na nejzazších koncích viděti. Bude tedy obrovská, ale na obrovském Kapitolu imponovati nebude. Prozatím již vysadila vláda 20000 franků na bourání Ara coeli. — „Pohané vtrhli do svatyně Hospodinovy a porušili ji.“

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od
Frant. Vacka.

(Pokračování.)

Ano v žaláři městském trval mladý muž nám dobře povědomý Jiří Sokol. Mistr Matouš zapomněl se nad ním — nikoliv, tak nesmíme souditi o šlechetném dobrodinci rodného města svého — mistr Matouš byl poctivcem starého zrna, které čím dále tím více řídne mezi námi, byl vlastencem nikoliv snad jazykem nýbrž srdcem a skutky svými, ba neváhal vše i to nejdražší na světě ztratiti, jen aby zachránil čest a blaho města, o které pečovati bylo mu svatou povinností a úlohou životní. Nepamatoval tedy prospěchu osobního, když běželo o dobro obecné; neohlížel se po štěstí nebo neštěstí osob mu blízkých ve chvíli rozhodné, kdy upomenut byl, aby nezapomínal na prospěch svých spoluobčanův. Jiřík netušil ovšem, kterak blízek byl vysvobození, když velitel císařského vojska počítal v duchu výkupné, jehož se mu dostane za domácího přítele konšelova . . . Jednání radní zmařilo zámysl důstojníkův; neboť Radouš vydal se z posledního haléře a nemohl ani kopy grošův podati za svobodu nebohého přítele a žáka svého Sokola. Za několik dní opustilo hrabivé vojsko město Chrudim; avšak sotva že ocitlo se za branou městskou, již na druhém konci ozývalo se troubení, rachotily bubny, dupalo koňstvo nově do města přichozích vojinův, kteří byli mnohem hltavější a surovější svých předchůdcův. V čele jejich na komoni klusal plukovník, muž prostředních let, snědé pleti, cizinec na první pohled. Ústa máje plna potupných slov, blížil se k hradbám zamlklého města a pohrdavým pohledem měřil zástupce jeho, kteří až za bránu naproti mu vyšli. Žádal přístřeší

pro sebe, důstojníky a celý pluk vojska a spílal konšelům, když krčili rameny, řkouce, že sousedé jsou zbědováni, ochuzeni, na žebráckou hůl přivedeni a nemohou ani sebe obživiti, neřkuli ještě vojáky pod krovem svým hostiti. Než, vem kde vem, hladové vojsko nedalo se nasytiti slovy, neobrátilo kroků svých od města, nýbrž s povykem dralo se do truchlivých domů a trhalo od úst pánům i čeledi poslední sousto, aby samo hladu nezakusilo. Plukovník sestoupil v domě císařského rychtáře a dotazoval se nejprve na zajatce, o kterém práporečník neobmeškal mu v čas zprávu podati. Jiří Sokol zaujal statečnou postavou a ušlechtilým zjevem celou pozornost nového plukovníka

„Lituji tě, mladíku,“ promlouval k němu, „že tasil jsi zbraň proti nám a nezahynul na bojišti. Aspoň čestná smrt byla by odměnou tvé statečnosti. Nyní jest se ti obávati o hrdlo a smrt zradcova nebývá nikdy závistí hodna . . . A vy se za něho přimlouváte, císařský pane rychtáři? Do milosti mé jej poručíte? . . . Proč neuvážil dříve, kterak neradno státi po straně nepřátel císařských? Nu, uvidíme, dá-li se cosi ve prospěch jeho činiti . . .“

A plukovník oblíbil si Jiříka a nedjednou v přízemní světnici jej navštívil. Vida pak že zanáší se malováním, že zhotovil za dobu vězenství svého celou řadu obrazův a výkresův, navrhl mu, aby i podobiznu jeho maloval. Od té chvíle meškával plukovník každého dne v jizbě věznové a nepohnutě sedě na stoličce, pozoroval tvář mladého umělce. I četl na ní ušlechtilost ducha, oddanost do nejistého osudu a někdy i němou bolest a zármutek, který i vojanské srdce plukovníkovo obměčkoval a soustrastí je naplňoval. Jaká jest vlastní příčina zármutku, netázal se nikdy. Domníval se nájisto, že budoucí trest leká vězně a vryvá mu hluboké vrásky do čela. Těšiti jej, zaplašovati bolest jeho, nesnášelo se s povahou velitele vojska, ačkoliv i v jeho nitru ozývaly se tu i tam měkké city a upřímná útrpnost.

Obraz představující plukovníka byl málem dohotoven a umělec, který o něm byl pracoval, vyhýbal se mu pohledem a nepokojně přecházel po jizbě. Jestliže při práci zapomínal na svůj bídný stav, na vězení, v kterém bylo mu hynouti na těle: tím více dorážely na něj trudné myšlenky, jakmile odloživ štětec, tím více bouřilo

se srdce jeho, když povstal ze stolice a odstrčil od sebe výtvary dovedné ruky své.

Nejinak dařilo se Jiříkovi dnes, an odtrhl zraky své od výkresův a plachým pohledem vyhlížel oknem do zasněženého dvora. Oko jeho přelétlo nízkou zeď hradební a bloudilo po lesklých nivách, jež rozkládají se na úpatí města. Bylo zimní odpoledne a rudé slunko proráželo mlhavé oblaky a slabé paprsky jeho ozářovaly sněhem pokryté louky a pole. V dále šel se les a skály za ním vystupující do výše podobaly se báječným kopcům, mlhavým pahorkům. Volnými křídly vyneslo se hejno havranů do výše a kroužilo nad tichou krajinou. Vězeň záviděl jim té svobody a nevrle odvrátil se od okna a vrátil se do prostřed světnice.

„Čeho se mohu nadíti, čeho se mám strachovati?“ tázal se potichu sama sebe a sevřel pevně rty, jakoby se obával, aby odpověď mu přes ně nevyklouzla.

„Plukovník jest mi nakloněn. Jestliže se nepřetvařuje, jestliže mne zámyslně neklame, pomýšlí na to, kterak by mne od tud vysvobodil . . . Velikým nadějí nemohu se přece oddávati. Jeť plukovník více voják nežli člověk; ačkoliv na oko laskavý ke mně, ani slovem nezmiňuje se o tom, zdali smím doufati čeho pro budoucnost . . . Trapná nejistota se mne zmocňuje. Tak zahrává jestřáb s nebohým opeřencem, jenž nedovedl se vymknouti drápům jeho; tak dravec laškuje s bezbrannou kořistí, kterou za nedlouho hodlá rozsápati . . . Miji dny a týdny a posud ani jediný jasnější paprsek nevniká mřížemi do vězení . . .“

Zajatec pozdvihl hlavu a zadíval se k oknu.

Tam na dvoře mihla se ptačím letem postava dívky a stanula blízoučko u okna. Hlavu hustě zastřenou přiložila až ke mřížím.

Jiřík rychle přikročil a pootevřel okno.

„Evlalie!“ zvolal udiveně a nutil se k úsměchu.

„Jiříku, jenom na slovíčko; bojím se, aby mně nikdo tu nezastihl.“ Děvče tlumilo hlas a bojácně se ohlíželo.

„Proč vydáváš se v nebezpečenství k vůli mně,“ vyčítal jí vězeň a tiskl něžně mrazem skřehlou ruku dívčinu.

„Neměla jsem stání doma. Zaslechla jsem, že se musíme rozloučiti . . .“

Pramen slz vytryskl jí z očí a splýval po hebké tváři.

„Co to pravíš?“ děsil se zajatec a tlukot srdce jeho se zdvojnásobil. „Rozloučiti? . . . snad na vždy? . . . Bože spravedlivý a tu zprávu ty sama mi přinášíš?“

Děvče štkalo hlasitě. Jiřík tím pevněji tiskl jí ruku.

„Upokoj se, Evlalie,“ přimlouval jí po krátkém pomlčení. „Jestliže ty mne opustíš, duchem svým budu tě provázeti až na kraj světa.“

„Já nikoliv, ale o tebe nás chtějí oloupiti . . . Aspoň otec cosi podobného mně napověděl . . .“

Evlalie bolestně zasténala.

Zajatec se vzpřimil a vytřeštěným okem rozhledl se po světnici. Zdálo se mu, jakoby zaslechl kroky za sebou a desatero páží jej táhlo od okna. Než byl to klam smyslů, rozruch duševní. leknutí a bolest, které otráslы chorobným tělem jeho. Za okamžik se opět vzpamatoval.

„Nebud' bláhova, Evlalie,“ konějšil dívku, přemáhaje vnitřní pohnutí. „Tys nedobře rozuměla slovům otcovým . . . Mně zdá se spíše, že naděje na svobodu není daleka . . .“

„Klameš sebe i mne,“ odporovala mu dívka. „Kdybys mohl na okamžik zavítati k nám, kdybys viděl, kterak se otec trápí nad tvým neštěstím a zvláště dnes více mrtvole se podobá nežli živému tvorů, pukalo by ti srdce lítostí . . . A já nebohá hynu strachem o tebe, bojím se o tebe, bojím se o rozum otcův, strachuji se o jeho život a přitom nenalézám dosti slov útěchy, abych mohla vlévatí útěchu tam, kde srdce žalem prahne . . . Bože, Bože, na slabou dívku přes příliš mnoho ukládáš . . .“

Evlalie se rozplakala a lomila rukama. Na rozpálené líce její zalétaly vločky padajícího sněhu a splývaly s proudem slzových perel.

„Utiš se, drahoušku,“ domlouval jí opět vězeň. „A až se navrátíš domů, útěchou posiluj dobrého otce . . . Vím, že mnoho trpí. Jak bych neznal já to dobré, soustrastné srdce, jež mně nehodnému vždy vřelou láskou bylo oddáno? . . . Věř mi, Evlalie, že nemohu sdíleti s tebou obavn, jakoby osud můj na nejhorší stránku se obracel: Ač tížily mne dnes chmury nejistoty, přec útěcha jakási kmitá v duši mé. Dej Bůh, abych se nemýlil! Plukovník velmi laskavě se ke mně má a ještě dnes přednesu mu prosby své . . .“

Buď s Bohem, Evalie; zima sebou lomcuje.“

Dívka opětovala důvěrné stisknutí ruky a soustrastným, dlouhým pohledem loučila se s nebohým druhem mláde svého. Utřela slzy, zahalila se těsněji v teplý šat a letmo zmizela ze dvora.

(Pokračování.)

D O P I S.

V Turnově, 20. listop. 1884.

Turnovské okolí — široko daleko — utrpělo velikou, nenahraditelnou ztrátu, úmrtím největší dobroditelkyně, spanilomyslné a zbožné kněžny Adelaidy z Rohanů, rozené princezny z Löwenstein-Wertheim-Rosenbergů. Vznešená paní zesnula v Pánu dne 16. listop. odpoledne o 5 $\frac{1}{4}$ h. v Sichrově v 78 r. svého dobročinného — svatého života. Jako nezapomenutelná zvěčnělá naše dobrá císařovna Marie Anna, žila i kněžna Adelaida z Rohanů jen pro chudé, bídne a opuštěné; život její byl životem světic Božích. Pánu Bohu samému jest toliko známo, kolik dobrodiní vznešená paní konala. Protož také jakmile zvonek okolí Sichrovskému zvěstával o její smrti — tolik pláče a nářku — a ten se šířil dál a dále. Mrtvola vznešené kněžny byla ráno dne 19. listop. v Sichrově po službách Božích od dvorního faráře vd. p. Emanuela Ferkla u přítomnosti celé kněžské rodiny vykropena a pak do Loukova doprovázena. U sv. kříže před Loukovem převzal nejdůstojnější p. biskup Dr. Emanuel Jan Schöbl, jenž z Litoměřic se svým tajemníkem dp. Jos. Štěrbou k pohřbu zavítal, další průvod až do kostela Loukovského, provázen jsa četným duchovenstvem, kdež pak byla rakev s předraženými pozůstatky na připravený katafalk uložena. O 11. hod. konal nejdůst. p. biskup, u přítomnosti 49 kněží, a vznešené šlechty, c. k. p. okr. hejtm. Turnovského, c. k. okres. hejt. Mnichovo-Hradištského, úřednictva a lesníků Rohanských, Waldstýnských, Desfourských a Aehrenthalských, střelců Hodkovických, sborů veteranských a hasičských z celého okolí a nesmírného návalu lidí z blízka i z dále, zádušní služby Boží za v Pánu zesnulou kněžnu. Po rekviích činil místní duchovní pastýř veled. p. vikář Jos. Němeček velmi důmyslnou

a dojemnou řeč — přirovnav dovedně vznešenou v Pánu zesnulou kněžnu: „Tabitě Joppenské“. — „Umřela v Joppe Tabita, kteráž chudým mnoho dobrého činila a cnostný život vedla.“ — I prosili sv. Petra, aby do Joppe přišel — a tu jej obstoupily všechny vdovy a chudí a i s velikým pláčem ukazovaly jemu šaty, kterýchž jim byla Tabita za životy svého dělala. — I pokleknuv sv. Petr, na kolena a pomodliv se, obrátil se k mrtvé, řka: „Tabito vstaň!“ A hned otevřela oči, a uzřevši Petra, posadila se. Hle! zde v rakvi odpočívá Tabita! — a sem též zavítal — nástupce apoštola — nejdůst. p. biskup — ale ne aby ji vzkřísil, ale aby za ni se modlil a nejsvětější obět mše sv. přinesl, a vznešené ostatky do rodinné hrobky doprovodil. — Nyni vyličil na slovo vzatý řečník výtečně vznešené ctnosti v Pánu zesnulé kněžny. Nebylo žádného, jenž by slzy nebyl ronil. — Po řeči konal nejd. p. biskup posvátné obřady, načež byla mrtvola od knížecích lesníků do rodinné hrobky nesena — kdež i ostatní obvyklé modlitby — v české i německé řeči vykonány byly. — Nejdůst. p. biskup pak o 3. hod. s vlakem do Litoměřic se navrátil.

P. Pav. Pelikovský.

KRONIKA.

Z Prahy. (*Arcibiskup Vídeňský kardinálem.*) Msgr. Lorenzelli, rektor české kolleje v Římě, byl od sv. Otce vyslán do Vídně, aby nejd. arcibisk. Vídeňskému C. Ganglbauerovi odevzdal klobouk kardinálský. Přibyl do Vídně ve čtvrtek dne 20. t. m., provázen jsa vicerektorem propagandy abbéem Lebarem a sestoupil v paláci arcibisk. V sobotu dne 22. podal J. Vel. císař pán ve dvorní kapli osobně kard. klobouk vídeňskému arcibiskupovi, načež odpol. uspořádána od J. Vel. na počest nového kardinála hostina v císařském hrade.

— Dnes jest **starožitný kostel sv. Kateřiny** při ústavu pro choromyslné při dopol. i odpol. službách Božích otevřen. Odpoledne bude kázati chvalně známý řečník J. Křt. Votka z T. J.

— Linecký biskup **Rudigier**, který před krátkým časem proti Leonfeldskému učiteli Rohrweckovi tak rozhodně vystou-

pil, ochuravěl na visitační cestě po své diecési, tak že světití biskup Solnohradský povolán býti musil, by visitační cestu ukončil. Nejd. p. biskup, který trpí na kámen, musil se dáti prof. dr. Dittlem operovati, načež se mu značně polehčilo. Sil mu patrně přibývá a lékaři jsou té naděje, že se brzy pozdraví. Sv. Otec zaslal nebezpečně nemocnému soustrastný telegram.

— Město Praha darovalo na chrám sv. Vítský 5000 zl., kéž následovala města česká též nějakými příspěvky tohoto příkladu král. hl. města.

— **Zlatá bible.** Opět upozorňujeme čtenáře na toto krásné dílo, které se katol. rodinám výtečně hodí. Sv. Václavská záložna zajistila jeho další vydání tím, že převzala toto dílo ve své vlastnictví a potřebný náklad na ně povede. Nevychází pouze nový zákon, nýbrž též st. zákon brzy tištěn bude s ilustracemi nejslav. mistrů malířských.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 26.—30. listopadu u sv. Petra na Poříčí, od 1.—5. pros. u sv. Jiljí u Dominikánů.

— **Rorate.** Staročeské zpěvy rorátní budou se od neděle dne 30. listop. zpívat po celý advent každý den od půl 6. hod. z rána v kapli sv. Václava na hradě, u sv. Petra na Poříčí, a sv. Haštala, u Matky Boží před Týnem (v neděli a ve svátek o půl 7. hod.), u sv. Vojtěcha v Jirchářích a v Karlíně u sv. Cyrilla a Metoděje. V seminářském chrámu Páně u sv. Šalvatora zpívají je alumnové (od r. 1851) ve všední den v 6. hod. a v neděli v 7 h. při mši svaté.

Literární oznamovatel.

— Dědictví maličkých pod ochranou sv. Karla Bor. v Hradci Králové dokončilo první čtvrtstoletí svého blahodárného působení. Druhé čtvrtstoletí zahájeno slavnými službami B., zápisem nejjasnější arcikněžny Alžběty a vydáním barevnými ilustracemi ozdobené knížky jubilejní s povídkou od slovatného vypravovatele Frant. Pravdy. Zasloužilý tento spisovatel zahájil před 25. roky svou povídkou toto první období „Dědictví Maličkých,“ a proto si přál je též ukončiti vypravováním o záhadném „dědictví maličkých v Bohdalově,“ čímž významně oslavil celý ten literární podnik. Knížka jest velmi slušně upravena. Veleď. p. kanov. Šrůtkovi ze srdce gratulujeme, že se dočkal ovoce svých neunavných a blahodárných snah.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenáni jsou:

- p. Ferd. *Kalous*, kanovník Staroboleslavský a kn. arc. ordinariátní sekretář, a
- p. Vincenc *Mottl*, ředitel k. a. semináře v Praze, jmenováni skutečnými konsistorními rady.

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Šubovský*, admin. v Lauterbachu, za koop. v Kříž. Kostelci;
- p. Jiří *Bayerle*, koop. v Abertanech, za osob. kapl. v Lošanech;
- p. Jan *Flum*, osob. kapl. v Lošanech, za koop. v Abertanech;
- p. Ant. *Freer*, kapl. v Stanovicích (Donawitz), za admin. tamže;
- p. Mikol. *Müller*, kapl. na předměstí Chebském (Eger), za far. v Mühlbachu;
- p. Theodor *Siegl*, kapl. v Chebu (Eger), za kapl. na předměstí Chebském.

Upřázdňená místa:

- Stanovice* (Donawitz), fara p. Alfreda vévody z Beaufort-Spontenu, od 12. listop.;
- Řešohlavy*, fara patr. Bohumíra svob. pána z Rummerskirchů, od 12. listop.;
- Sipín*, fara patr. náboženské matice, od 19. listopadu 1884.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Novák*, far. ve Vosicích, 16. listop. 1884; (nar. 28. června 1824 v Borohrádku, vysv. 25. července 1849).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Knob*, far. v Přibyslavi, stal se admin. vikar. úřadu Polenského.

Ustanoveni jsou:

- p. Fel. *Bárta*, kapl. Žlebský, za admin. v Nasavrechách;
- p. Václ. *Šinkora*, adm. Čechtický, za kapl. v Žleběch.

Upřázdňené místo:

- Vosice*, fara patr. Richarda bar. Drasche, od 17. listop. b. r.

 K tomuto číslu přidán jest prospekt díla „**Vlastenecké putování po Slezsku.**“ Obrazy dějepisné, národopisné a kulturní od dr. Frant. Slámy. S četnými původními obrázky od předních našich umělců. Objednati je lze u knihkupectví Stýblova.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Dvě řeči o víře.

I.

„Kdo nevěří, již jest odsouzen.“
(Jan 3, 18.)

Představte si, rozm. v Kr., v duchu svém poutníka, jenž se ubírá krajinou neznámou. Prostřed vysokých neznámých mu hor zastihla jej noc. Po nebi chmurné prohánějí se mraky a hustá tma přikryla krajinu veškerou. Dravá zvěr a havět veliká vylézá z doupat svých a tajných skrýší, plíží a toulá se cestami různými, žádostiva kořisti, žádostiva plenu. Sám a sám, bez pomoci, bez útěchy stojí tu poutník náš; nemá vůdce, nezná cesty, nezná vyjití, Smrtelná úzkost svírá mu srdce a čelo zachmuřené chladný přikrývá pot. Se strany jedné doráží k němu řvaní strašného lva, se strany druhé ozývá se vytí hladového vlka a se strany třetí děsí jej sykot jedovaté zmiže. Vítr burácí a vrcholky dubů stoletých zmitá a klátí tak, jako by to slabé jen větve byly. Poutníku zdá se, jako by každá i sebe menší travka opouštěla zemi, jako by valila se po její povrchu a celé hory kolkolem jako by smrtelnou dýchaly hrůzu.

Ubohý poutníku, kam's to zabloudil? Jak se teď vyhneš ostrému trní? Jak že obejdeš zející propasti? Jak že unikneš číhající zvěři?

Zarmoucen, ustrašen pozvedá poutník zoufalé už málem srdce své vzhůru k nebesům a ústa jeho volají úpěnlivě:

„Ó ty slunce, jež tmu zaplašuješ, všecko sílíš, všecko oživuješ, ukaž tvář svou jasně usmívavou a na nebi zlatou vzejdi zorou!“

A hle! na křídlech růžových a zlatých radosti plná letí od východu zvěst: blíží se světlo! Tmy rychle prchají. Vrcholky strmých hor čnějící k nebesům jako báně věží obrovských stápejí se už v ruměnné záři ranních červánků. Ještě okamžik a vzešlé slunce nový zahájí den! Divoká zvěr utíká plaše do tajných doupat svých. Kolem poutníka čerstvá blyští se rosa a jemu zdá se, jako by tráva a lísteček každý perlami stkvěly se a drahým kamením. Z blízkého údolí slyšeti jest již veselé zvuky flétny pastýřské a ranní píseň zbožných rolníků. Vzešlým sluncem nejen že nový nastal opět den, nýbrž i nový počal všudy život.

Přátelé draží! Poutníkem tím právě líčeným jesti člověčenstvo před Kristovým příchodem, jež zbloudilo od cesty pravdy a od cesty ctnosti, v různé zabředlo hříchy, v různé nepravosti, klesalo hloub a hloub, až se ocitlo v úplných temnotách, z nichž se nikterak nemohlo vybavit.

Ranní září svatá jest víra naše, již člověčenstvo, pobloudilé od zdroje pravdy laskavé obdařilo nebe, aby zaplašila mráky bludu, barbarství a hříchu a ukázala světu celému slunce pravdy božské.

Avšak nastojte! Poutník ten, jenž už jedenkrát těžce byl pobloudil, opětne vzdaluje se od cesty práva, ctnosti a pravdy. V srdce tak mnohých lidí nevěra se vkrádá a s nevěrou tma a různé nepravosti. A následek toho? Ve společnosti lidské nesvornost zmáhá se a plané hádky. Občan povstává proti občanu, rodina proti rodině, obec proti obci, země proti zemi a stát jeden na záhubu číhá státu druhého!

Křesťané draží! Jest svatý, adventní čas, doba, jež nám dojemně připomíná

oněch dlouhých 4000 let temnosti a bludu předcházejících příští Kristovo, doba to vážná a v době vážné — vážné rodí se myšlenky, vážné povstávají otázky. Ptejme se tudíž jako ditky katolické církve, ptejme se upřímně: kde a jaká že jest příčina převrácených těchto poměrů? a kde že jest mocná ona páka, kteráž by opět všinula lidstvo na cestu pravdy, blaha i lásky?

Příčina toho, přátelé drazí, nezvratně jest ta, že se svět odcizil Bohu a oltáři; zázračnou však pákou, kteráž jediná uvěští můž lidstvo na cestu klidu a na cestu spásy, jest víra v Krista přibitého na kříž. Uvaze této chceme věnovati prozatím aspoň řeči dvě.

Dnes promluvíme s pomocí Boží o tom, kterak že *víra nezbytně potřebna jest veškeré společnosti.*

* * *

Víra a společnost! Jak mocní, jak znamenití to ve světě činitelé! Hledáme-li víru, nenajdeme ji bez společnosti; hledáme-li společnost není ji bez víry. Jeden činitel tak úzce spojen jest s činitelem druhým, že sám jediný obstáti nemůže; nemůže býti společnost bez víry aniž pak víra bez společnosti. A jak by taky, když všemohoucí Bůh k tomu určil je, aby jedna druhou podporovaly? . . . když jeden volá je hlas, jeden oživuje život, jeden čeká cíl? Nebo hle! tatáž přirozenost naše, kteráž nás uvádí v společnost občanskou, uvádí nás též v společnost náboženskou.

Bůh, stvořil člověka, stvořil jej pro společnost, nikoli však proto, aby žil osaměle. Že však pro společnost od Boha stvořen jest člověk, má též dle toho i dvoje povinnosti: jedněmi připoutal jej Stvořitel sám k sobě, druhými spojil jej s bližním jeho. Necht si rozumuje člověk, jak chce; necht přemýšlí, zpytuje a pátrá jakkoli, nevymyslí, nevypátrá aniž najde toho, že by byl Bůh povinnosti naše k bližnímu oddělil kde od povinností oněch, jimiž nás připoutal k sobě samému. Zařízení tohoto nesetřásl se sebe žádný věk. Zákonu tomu podléhá každý, kdo zrodil se z ženy, bez rozdílu věku, pohlaví, stavu a důstojenství. A kde hlasu svého pozvedá proti víře, povstává tím samým proti bližnímu i sám proti sobě!

Projděme dějiny všech věků, zemí i národů a nenajdeme národa ni jednoho, jenž by byl neměl svých chrámů, svých oltářů a svého kněžstva. „Není národa tak

nevzdělaného, tak divokého, kterýž by, třebaž že by neměl o Bohu ponětí pravého, neuznával toho potřebu, že přec aspoň nějakého boha ctíti jest třeba,“ di mudrc pohanský a slavný řečník Cicero (de nat. deorum). „Najítí můžeš města bez hradeb, bez domů, bez divadel, beze škol, bez zákonů, bez peněz, bez znalosti písma: ale národa bez Boha, bez přísahy, bez náboženských obřadů a bez obětí neviděl ještě nikdo,“ di pohan Plutarch. „Ne, není národa, jenž by se nemodlil, jenž by nepřinášel obětí,“ di tentýž Plutarch, a dále ještě dokládá: „Snáze jest vystavěti město ve vzduchu, nežli založiti a udržeti společnost bez víry.“

Zákonodárci všech věků uznávali tuto pravdu a první krok, jež činili k zjednání a udržení pořádku v ústrojí státním, byl vždycky ten, že věrně snažili se povznést a utvrditi víru. „Vštep v srdce občanů přede vším zásadu tuto: že jest jedno božstvo, jež spravuje a řídí věci veškeré, jež bdí stále nad dobrými i zlými, a jež svědkem jest i soudcem všech jejich myšlének, řečí i skutků;“ tak učí slavný řečník Dr. Arpino, mluvě o zákonech. A zakladatel států amerických, proslulý Washington, pověděl takto: „Ačkoliv každý občan tohoto svobodného státu voliti si může víru svou a ji vykonávati podle vůle své: tož musí přece každý býti vázán, aby věřil v Boha spravedlivého a v život budoucí; bez víry této nemůže obstáti žádná monarchie, žádná republika, žádný řád občanský.“ Totéž pověděl 28. července 1794 Francouz Lecointre v parlamentě, řka: „Národ bez náboženství, bez chrámu, bez veřejné bohoslužby, musí nakonec býti bez mravů, bez vlasti.“

Ano i sami zákonodárci a mudrci pohanstí: Numa, Lykurg, Solon, Zeleuk, Zoroastr naučili Římány a Řeky, Egypt a Fenicii, Indii a Persii, že jedna bytost nad vše svrchovaná poroučí a vládne lidem všem, dobrým i zlým, znamená si jejich smlouvy, přísahy a sliby a ty, kdož je ruší, bez milosti že tresce.

Hledejme etnost, kdekoli nám libo: všude jesti vlastním dítkem víry. Strach před Brahmou prudkého mírní Inda; pohled Fo-üv mstivého krotí Číňana; a tak projdeme národy všecky od Laponce v nejzazším severu až dolů na jih k Ethiopanu, od Otahajce na západ k Islandanu, zkoumejme a pozorujme všude, a co seznáme kde dobrého, zajisté jest dílem jejich víry.

Jestliže tudíž lidé, jenž se falešným a křivým klanějí bohům, přec v nich nacházejí jakousi sílu, která odvrací je od zlého, čím větší podporu nacházeti musí křestan v Bohu pravém, jediném a živém, aby vytrval statečně v ctnosti a se vystříhal zlého?!

O šťastná země a blažený státě, kde je víra/zákonu i právu rukojmím, kde podání všichni klidně spočívají pod ochranným křídlem svého Stvořitele. Tu vrchnost poroučí vldně jako otec, poddaný poslouchá jako dobré dítě. Tu jest bohatý naději chudého a člověk ubohý korunou bohatého. Tu jsou rodiče dětem příkladem, děti pak opět radosti rodičů. Tu v domácnostech vládne upřímnost, na soudech spravedlnost, v obchodech poctivost, u mužů vážnost, u žen stydlivost, u mládeže skromnost, čistota, nevinnost, v rodinách láska, v obcích svornost a v zemi celé blahobyť a mir.

Na víře zbudována jsou všechna století od počátku světa. Na víře spočívati musí i století naše devatenácté. Ale právě tento náš devatenáctý věk napíná všechny síly své, by zničil v společnosti víru veškerou, obzvláště pak víru ve vyšší autoritu. Nuž ale, co je to věriti? — Věřiti jest, míti za pravdu, co jsme od jiných byli slyšeli, sami se však o tom nepřesvědčili nebo přesvědčiti ani nemohli. Předmět víry jest tudíž pravda spočívající na autoritě. — Nahlédněme trochu v společenský život, a my poznáme a přesvědčíme se, že bez víry není vychování, není vědění, není filosofie, není umění, jedním slovem: není společnosti. Otec, uče syna, žádá od něho víru. Matka, poučujíc dceru, žádá od ní, by jí věřila. Učedník, přišed do dílny svého mistra, nachází tam vyryté slovo: „věř!“ věř, že se práce dělá tak, jak ti to povídám. Žák, vkročiv do školy, aby počátečním učil se vědomostem, nachází v lavici své napsané slovo: „věř!“ Studující vysokých škol, dav se zapsati do přednášek i nejsvobodomyšlnějšího profesora, vidí do katedry jeho vtesané slovo: „věř!“ „Věř, že je pravda, co ti povídám, co ti přednáším!“ Řečník ve sněmovně, skončiv rozpravu svou, jedno má ještě na srdci slovo, slovo: „věř!“ „Věř, že jsem pravdu mluvil!“ Učenec, napsav knihu, posílá ji do světa s průvodním listem: „věř!“ „Věř, čtenáři, že pravdu napsal jsem!“ Lučebník ve svém laboratoriu rozkládá tělesa, hledá jich prvky a sloučeniny a pak je ukazuje

posluchačům svým se slovem: „věřte!“ Vstupme do síně soudní, sledujme pilně celé řízení, vyčkejme až na pronesený tu rozsudek a i ten volati bude k nám: „věř!“ „Věř, že jsem spravedlivý!“ Vejdi k advokátu, vejdi k lékaři, ptej se jich o radu, a co povědí ti, dotvrdí slovem kratičkým: „věř!“ „Věř, že rada naše dobrá a upřímná!“ „Vejdi k obchodníkovi a na váze i lokti jeho čisti budeš: „věř!“ „Vejdi k lichváři, podívej se na jidášský jeho měsíc, i tam čisti budeš: „věř!“ „Věř, že tě nešidím, že tě neklam!“ Pohleď na rolníka; pluh i brány jeho zlatá nesou na sobě slova: „věř!“ „Věř, že se takto vzdělává země, takto dobývá chléb!“ Ano i na té žebrácké mošně jsou mezi záplatami vyšitá slova: „věřte!“ „Věřte, lidé dobří, že jsem člověkem nuzným a potřebným!“

Prátele draží! Víru nosí svobodně celý svět ve svých řečech, naukách i skutech a víru též od jiných žádá; ano i bezbožník a protivník víry, jenž přichází, aby klamal a odváděl od Boha i víry žádá a vyhledává u jiných víru pro svůj blud a klam. Prátele draží! To všecko mělo by v pořádku a dovoleno býti, každý by měl volné míti právo žádati víru, jen Bůh pravdomluvný měl by práva toho býti pozbaven? jen On že by nesměl ve svatých chrámech svých rozvinouti prapor, na němž psáno stojí písmem plameným: „věřte?“ Ó jak strašný by to byl odpor! jaká nedůslednost, jaká nespravedlnost! Lidem, jenž se mýlití mohou, měli bychom věriti, Bohu neomylnému však nikoli? Prátele draží, „jestliže přijímáme svědectví lidská,“ volám tu se sv. Pavlem, „svědectví boží větší je!“ Věřim-li člověku, jenž se i při nejlepším vůli své může mýlití, musím neskonale více věriti Bohu, jenž se mýlití a klamati nemůže! Kdyby Bůh k lidem býval nemluvil, mohli by aspoň výmluvu míti; ale Bůh vztyčil slavně svatý prapor víry a devatenácte už tomu století, co leskem obnoveným ve světě stkví se a vlaje. Všemocná pravice Lásky svrchované, kteráž jej vztyčila na hoře Golgotě, dovede jej taky ubrániti; a prapor ten hájiti bude zajisté i člověk, až jen pocítí záhubné břímě nauk falešných, neb jenom víra pevnou jest zárukou blaha a trvání lidské společnosti.

Že má víra cenu tak nesmírnou, do-
tvrzuje i sám Spasitel, jenž ji přikazuje,
žádá, k potřebě a užitku jejímu stále po-
ukazuje. „Doufej, dcero, víra tvá tě uzdra-

vila," pravil k ženě trpící krvotokem. "I zdráva učiněna jest žena v tu hodinu." (Mat. 9, 22.) "Podle víry vaši staniž se vám," pravil k slepčům. "I otevřeny jsou oči jejich." (Mat. 9, 29—30.) "Jdiž, a jak jsi uvěřil, staniž se tobě," pravil k setníkovi. "A uzdraven jest služebník jeho v tu hodinu." (Mat. 8, 13.) "Že jsi mne viděl, Tomáši, uvěřil jsi: blahoslavení, kteříž neviděli a uvěřili" (Jan 20, 29.). "Bude-li mítí viru jako zrna horčičné, řeknete této hoře: Jdi odsud tam, a půjde: a nebude vám nic nemožného." (Mat. 17, 19.) "Kdo nevěří, již jest odsouzen." (Jan 3, 18.) Kde vzítí lepšího svědectví a lepší útěchy pro srdce křesťanské nad tato slova Učitele Božského? "Ano, jediná víra spasiti může svět," zvolal k národu francouzský řečník našeho věku, Lacordaire, — "neboť jest víra zárukou svobody, svoboda zárukou ctnosti, a kdo by se odvážil tvrditi, že by ctnost nebyla spásou světa?!"

Ó svatá viro! ó jasný paprsku nebes, jenž budiš srdce hříšná ze smrtelného spánku a je naplňuješ čistou a svatou k Hospodinu láskou! Ano, ty's ta pravá páska, jež spojuješ nebe i zemi. Tebou králové vládnou; tebou jen vystupuje svět ze svého neladu; tebou jen nastává pořádek i lad ve věcech všelikých. Tebou tříbí se rozum, tříbíjí pojmy, posiluje vůle. Ty do všech věcí uvádíš světlo, všechno též oživuješ. Kdo by tě tudíž, viro přesvatá, nectil a nemiloval? Jen blázen praví v srdci svém, že není Boha, jen blázen nevěří.

Nechť si mluví proti svaté víře, kdo chce a co chce, přece vždy zůstane pravdou nezvratnou, že jest víra rovněž tak potřebným ve světě činitelem jako společnost. Kdo si víry neváží, jí snad docela i opovrhne, ten si neváží, ten opovrhne i lidskou společností. Kdo se domnívá, že s bezbožci a nevěrci utvrdí štěstí rodné své země a rozmnoží její blahobyť, ten ztratil na dobro politický kompas a jest na bezcestí. Pamatujte sobě, rozmilí v Kristu, a nikdy toho nespouštějte s mysli: Kde se nedbá přikázání božích, tam se též nedbá zákonů světských; kde se ruší svaté právo nebes, tam se též nutně ruší práva pozemská. Kde se pohrdá autoritou božskou, tam nebude nikdy vážnosti k autoritě světské. Kde vládne nepřátelství oproti Bohu, tam nemůže býti lásky k člověku. A kde se konečně svaté povinnosti, jež

nám ukládají víra a náboženství, odlučují a dělí od povinností a ctností občanských, tak že se těmto všemožná poskytuje ochrana a pomoc, kdežto se druhých nejenom nedbá, nýbrž jim i překáží a brání: tam se bortějí samy základy lidské společnosti, tam se podkopává společenský život, tam musí hynouti i hmotný blahobyť. Běda zemím a státům odloučeným od Boha, chrámu a oltáře! Chcete mítí toho doklady? Pohleďte zpět o jedno století. Nevěra věku osmnáctého pilně hlásaná encyklopedisty opojila celou Francii, vyzdvihla ji ze stěžejí víry a země tato zbavena jsoň úplně podpor náboženských, řítíla se s praskotem na všechny strany: klála nelídnostně vlastní svoje děti, zaplavila vojskem víc než půl Evropy, strach a spoustu šíříc mečem, ohněm i hladem, až, byvši ponížena, vzpamatovala se, vystřízlivěla k tomu příšla náhledu, že bezvěrectví nemůže šťastnou učiniti vlast, nemůže jí pomoci k blahobyti, nýbrž že jí nutně věsti musí k rozkladu úplnému a záhubě nevyhnutelné. Varujme se tudíž falešných proroků hlásajících nám, že prý společnosti není třeba víry náboženské!

* * *

Leč dosti pro dnešek. Co máme činiti? kam se uchýliti? K otázce této snadná jest odpověď. Archimedes, slavný mechanik, pravil prý jednou: "Dejte mi páku, dejte pevný nezvratitelný bod a já vyvrátím celý svět ze stěžejí a vyzdvihnou jej až k výšinám nebes." Za oněch dob nebyla však známa pevná tato páka, aniž byl znám onen nepovolný, nevývratný bod. A nyní? Nyní máme obé ve svých rukou. Pákou onou pevnou jesti svatá víra Ježíšova a božské srdce jeho jest opět oním nezvratným a nepovolným bodem. Opřeme se tudíž pevnou a živou věrou o přesvaté srdce Ježíše Krista, jenž z lásky k nám lidem sestoupil s nebes a přibiti se dal na dřevo kříže, a budme ujistěni, že takto jednajice pracujeme k blahu milené své vlasti, že přispíváme ku blahu a zdaru lidské společnosti, sobě pak samým jistou a bezpečnou připravujeme odměnu v nebi, kamž jedenkrátě živou věrou, milostí a láskou Kristovou vyzdvížení budeme z tohoto údolí slzavého. Amen.

Fr. Pohunek.

Čtvero řečí adventních.

Podává *Fr. Seyvalter.*

IV.

O nebi.

A uzíř všeliké tělo spasení
Boží. Luk. 3, 6.

Jak krásná jest země, jak velebná jsou nebesa. Zadumá-li se člověk a pozoruje-li, jak vše v krásném a utěšeném jest zde pořádku, jak jedno druhému slouží k prospěchu a k užitku, k jeho vývinu a k zdokonalení, tu strnouti musí člověk nad tou mocnou rukou, která to vše byla učinila. A hle ta velebnost a krása, ta země i nebesa, ti tvorové vzduchu a hlubin mořských — ten celý svět podřízen jest tvoru jedinému — člověku. — O člověče, jak velikým jsi pánem, k obrazu a podobnosti Svému, málo menším andělů učinil Tebe Bůh; — učinil tebe svatého a spravedlivého a postavil tebe v ráj rozkoše a radostí; a ty, místo abys byl Bohu vděčným za nesmírnou lásku Jeho, že tebe bez vůle a přičinění tvého stvořil, ty — ty jsi v pýše a hrdosti své Bohu rovnati se chtěl a tím velice rozhněval jsi dobrotivého svého Stvořitele. — Ano, člověk zhřešil a za veliký hřích ten měl by býti zavržen, ale Bůh v otcovské lásce Své ustrnul se nad kleslým člověkem a aby uvéstí jej mohl do slávy věčné, slíbil, že pošle mu Vykupitele, Syna Svého, který Messiasem se nazývá. — A ten zaslíbený Messias přišel, přišel skutečně a na zhlazení viny a trestu hříchu za veškeré člověčenstvo se obětoval a Boha rozhněvaného, zadost Jemu učiniv, usmířil; proto nyní radostně volá nás ten předobrá Vykupitel náš do slávy věčné a ukazuje všemu tvorstvu spasení člověčenstva řka ústy sv. Evangelisty Svého: „A uzíř všeliké tělo spasení Boží.“ — A proto i církev sv. v nynější poslední neděli sv. času adventního připomíná nám tato slova Páně, aby lásku k tomu Spasiteli, kteréhož již již co narozené dítě betlémské s radostí očekáváme, v srdcích našich roznitila, aby připamatovala nám cíl náš, naše spasení, t. j. slávu věčnou.

Když poutník dalekou cestou unaven dochází cíle svého, tu plesá v duši své, zrychluje krok svůj a těší se, že brzy již ukončena bude trapná jeho cesta. I my

jsme poutníky na zemi této — i my spěcháme k svému domovu, k pravé vlasti své, — i my jediný od Boha vytknutý máme cíl, — nebe — naše spasení. Aby pak Bůh vřelou touhu po nebi v srdci našem ještě více roznitil, tu v písmě sv. rozličnými krásnými obrazy a podobnostvými nám je představuje: zde o nebi jakožto o věčné blaženosti, o slávě nehybnoucí mluví, tam je co ráj, co město Boží, neb večeri velikou nám před oči staví. — A kdo by netoužil po tomto ráji nebeském, po této slávě věčné? Zajisté každý! A proto každý, ať pohan, žid neb odpadlík, ať kdokoliv, každý kdo jen nějaké náboženství má, ten v místo, které my nebem nazýváme, věří a je dle svého krásocitu a dle svých vlastností sobě představuje. Židé radují se, že seděti budou v lůně Abrahámově, že stolovati budou s Izákem a Jakubem — báječní Řekové těší se na blažené nivy elysejské, kde lidé spravedliví bez starostí a šťastně žiti budou, — náruživí Turci představují si nebe jako rozkošný ráj choutek tělesných, a předkové naši, staří Slované, ač pohané, v zbožnosti své nazývali život věčný: slávu a blahoslavenstvím. Jak veliká ta krása a sláva nebeská nemůže sobě žádný ani představit. „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Pán těm, kteříž jej milují.“ Proto dobře praví veliký apoštol národů sv. Pavel: „Nyní vidím skrze zrcadlo a podobnostvím, ale tehdaž uzříím tvář v tvář. Nyní poznávám z částky, ale tehdaž poznám jakož i poznán jsem.“ Sv. Terezie měla jednoho dne vidění, kde popatřiti směla na slávu nebeskou, o níž dí: Co jsem zde viděla bylo tak vznešené a podivuhodné, že i nejmenší část toho by duši udivením naplnila a pohrdáním věci pozemských. Žádná duše nemůže si to představit. Vidění to naplnilo mne nebeskou radostí a sladkou spokojeností, již vysloviti nemohu.“ A zajisté, př. dr., nám smrtelníkům nepochopitelné a předce velmi veliké jsou radosti, které nás samé v nebesích očekávají. Největší z radostí těch jest arciž ona, že Boha tváří v tvář patřiti, Jej požívatí a s Ním těšiti se budeme. — O jaká to radost, jaké plesání toho Boha všemohoucího, toho Pána nebes i země, svého Stvořitele tváří v tvář viděti a Jej milovati. Ó srdce neroztoužilo by se se zbožným králem Davidem, který touhu po Bohu cítě v srdci svém, z plna duše své volal: „Jako

jelen dychtí po studnicích vod, tak dychtí duše má po Tobě, o Bože! Duše má žízni po Bohu silném, živém; když přijde a ukáže se před tváří Boží.“ — O šťastný král David, který takovou měl touhu po Bohu, Stvořiteli svém, o šťastnější ještě sv. apoštolové, kteří již zde na zemi tváří v tvář patřiti mohli Syna Božího Krista Ježíše, kteří v této sv. lásce své rozníceni jsouce, toužili patřiti i Otce svého nebeského a proto vícekrát Ježíše prosili řkouce: „Ukaž nám Otce Svého.“ — O vy šťastní, vy blažení, vy všickni, kteří již dokonavše pouť žití vezdejšího, žijete život věčný před tváří Boží. O bychom na okamžik spatřiti mohli vás v té slávě věčné. — Ach, jak šťastným byl sv. Jan, jemuž Bůh udělil té veliké milosti, že zjevil mu slávu nebeskou, že on patřiti mohl na četné zástupy svatých a vyvolených Božích. Proto týž sv. Jan ve zjevení svém vypravuje nám slovy nadšenými: „Já viděl jsem zástup veliký, kterého žádný přecházel nemohl, ze všech národů a pokolení a lidí; ani stojí před trůnem Božím a před obličejem Beránka, jsouce oblečeni v bílé roucho a palmy v rukou jejich a volali hlasem velkým: Spasení Bohu našemu, kterýž sedí na trůnu a Beránkovi. A všickni andělé stáli okolo trůnu a starců a čtyř zvířat. I padli před trůnem na tváře své a klaněli se Bohu řkouce: Amen. Požehnání a jasnost a moudrost a dikůčinění, čest a moc i síla Bohu našemu na věky věkův.“ — O jak šťastní a blažení jsou všickni v slávě nebeské a jak nevýslovně šťastnými budeme i my až jedenkrát do řad těchto vyvolených Božích budeme připočtení. Tam uziš, o duše křesťanská, toho Pána Boha svého, toho Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel, tam poznáš všechna tajemství svaté víry své a přesvědčíš se, co jest to Bůh troj-jediný, co jest to, že Panna neposkvrněná stala se matkou Syna člověka. Tam tváří v tvář uziš královnu andělskou Pannu Marii, tam uziš všechny kúry svatých andělů a archandělů, cherubínů a serafínů, tam uziš zástupy patriarchů a proroků, sv. mučedníků, vyznavačů, panen a všech svatých. Zajisté, velmi krásná, vznešená a ušlechtilá společnost panuje tam mezi obyvateli toho slavného sídla nehynoucího. Sv. František Sáles. v Bohumile své o nebi rozjímaje nadšeně volá: „O té blažené jednoty svatých nebesťanů s Bohem jejich u věčné slávě rajské! — Což se

může vyrovnati štěstí jejich. Neustále pějí a velebí svrchovanou lásku a dobrotu Boha svého, kochají se v neustálé radosti, obveselující jedni druhých, žijíce v tak utěšeném pokoji, v jednotě libezné.“ A ve spolku tomto můžeme všickni jedenkrát se shledati. — Než co činiti, abychom se do nebe skutečně dostali? Když se sv. Tomáše Akv. jini tázali, jak by do nebe přijíti mohli, odpověděl: „Musíte chtít.“ Tedy „chtít;“ jedno jediné to slovo, ale velmi významné, neboť v této vůli naší mnoho toho musí obsaženo býti. Jako Noe svou spravedlností, Susanna svou pokorou, jako Job trpělivostí, Lazar bídou a nouzí svou, jako Magdalena lítostí a kajícností, tak i my v zbožnosti a spravedlnosti, v pokorě a trpělivosti své dojíti můžeme slávy věčné. „Chceš-li do života vejíti, ostříhej přikázání“ praví Pán každému z nás a proto ostříháním přikázání Božích, životem svatým a kajícím otevrou se nám brány nebeské. Chceme-li tudíž do života vejíti a přijíti za Ježíšem do slávy věčné, musíme i zde na zemi za Ním kráčet, za Ním, kterýž praví: „Kdo chceš za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Ano Ježíše následovati musíme a pak zvítězíme; než zvítěziti může jen ten, kdo statečně bojuje a jistého dosáhne cíle. — Když před třemi roky ve věčném městě Římě vkročil jsem do zřícenin bývalého velkolepého divadla římského, kde na sta zbožných a horlivých vyznavačů víry Kristovy vrhání byli v drápy dravých zvířat, kde každé snad místočko tohoto velkého jeviště pohanského skropeno jest krví sv. mučedníků, tu jakýmsi vnitřním citem, citem úcty a lásky roznícen padl jsem na kolena svá a mimovolně vydral se povzdech z duše mé: „O kolik trpěti jste museli, vy sv. mučedníci Páně, abyste do nebe se dostali.“ Hle jak mnozí z těch, kteří zde skonali smrtí mučennickou, jak mnozí mohli se státí muži vznešenými a slavnými, muži bohatými, nad ostatní vyvýšenými, ale oni povrhli slávou světskou, oni povrhli bohatstvím a důstojenstvím, — aby získali důstojenství a slávu nebeskou. — Když svatý František Seraf. kdysi nemocí skličěn náramné bolení hlavy a při tom pokušení veliké cítil, zdála se mu bolest ta nesnesitelnou. A tu slyšel hlas: Františku, kdyby zem samé zlato byla a celé moře drahocenný balsám, všechny kopce a pahorky samé drahé kamení, netrpěl bys všechno rád, abys takových

pokladů si vydobyl? A František odpověděl: Pane, nejsem takových pokladů hoden. Tu odpověděl zase onen hlas: Věz, že život věčný jest onen poklad, který jsem tobě přichystal a že bolesti ty, které nyní trpíš prozatím jsou jeho rukojemstvím. — A sv. Ludvík, biskup tolosánský, syn Karla, krále sicilského, vzdal se pro nebe všeho pozemského říkáje: „Pozoruju-li říši otcovskou vidí se mi nepatrná proti říši nebeské, kam se dostane, kdo po ní touží.“ A tak jako František od té doby snášel bolesti co nejtrpělivěji, tak jako sv. Ludvík vzdal se panství a povýšení pro království nebeské, tak i my trpěliví budme a jeden druhého k zmužilosti vybízejme, — tak i my pro tu věčnou radost a slávu nebeskou, zřekneme se krátkých radostí světa tohoto. Sv. Štěpán, trpělivě nesl kamenování, protože viděl nebesa otevřena a Ježíše na pravici Boží, a matka machabejská vzezřením na nebe sílila sebe i syny své v smrti mučennické. A tak i my na nebe vzpomínajíce budeme siliti vůli i mysl svou a nebudeme toužiti po okamžitých radostech světa tohoto. Sv. Ignác, kolikrátkoli si připomínal slávu nebeskou, vždy s plesajícím srdcem zvolal: „Ach jak se mi zoškliví země když patřím na nebe.“

Nuže, př. dr., dejme volnost tomu srdci svému, ať se roztouží po slávě nebeské, ať dle vůle Boží pracuje k svému spasení. „Ne každý, kdož mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale kdo plní vůli Otce mého, jenž jest v nebesích“ tak dí sám Božský Spasitel. A proto dle vůle Boží řídit se musíme, chceme-li spasení svého dosáhnouti; vždyť i sám Syn Boží Kristus Ježíš, maje spasiti nás, podrobil se vůli otce svého nebeského, — když ve veliké úzkosti a zármutku v zahradě Getsemanské krví se potil a k dílu spasitelskému se připravuje se modlil: „Otče, ne má ale tvá vůle se staň.“ Hle Syn Boží chce-li spasiti člověka, vůli Otce svého se podrobuje, a my, — my lidé slabí a nedostateční, my vlastní vůli svou chtěli bychom k spasení přijíti? O nikoliv! to jest nemožno, neboť bez milosti Boží nemůžeme nic prospěšného k spasení činiti. — Prosme tedy Boha, aby dal nám k tomu milost Svou, abychom vůli Jeho se podrobíce, vše trpělivě snášeli, a tak v „trpění dobývali svoje spasení.“ Prosme i toho dobrého Spasitele, Jehož příští očekáváme, aby zroditi se ráčil v srdci na-

šem, připravme Jemu v duši své jesličky čisté, nevinné, vzbudujme Jemu stánek příjemný. A ten dobrý Spasitel, který zrodí se v srdci našem milostí Svou učiní, abychom my hříchu umřevše, zrodili se k životu novému, k životu lepšímu, — nehynoucimu. Amen.

Péče o duši zpytováním svědomí.

(Dokončení.)

IX.

Těmito posledními řádky schvaluji denní zpytování svědomí duchovním osobám, údům rozličných bratrstev a vůbec všem lidem.

1. Prosim a zapřisahám všechny, kteří životem zasvětili se Pánu: kdo miluje duši svou, zpytuj denně svědomí své. Za pohanských dob vyvolával herolt při oběti: „To číň!“ Totéž tobě radím: To číň! „Zpytuj sebe sama beze lsti a podvodu, bez pochlebenství a třesení.“ (Sc. August. serm. 15. de confess.) To číň, číň ale vážně, opravdově, pozorně a zevrubně. „Než usneš, otevři knihu svědomí svého a připomínej sobě hříchy své, zdaž jsi se neprohřešil něčím v slově, v skutku aneb myšlení.“ (Sc. Chrysost. hom. 2. in Psal. 50.) A pohanský mudrlec dí: „Stačit mi, když chybu za chybou odkládám a skvrny svědomí smývám.“ (Seneca de vit. beat. c. 17.) Ó jak často přes den se zapomínáme a jako nesmyslní v bludišti zlosti neb netrpělivosti neb lenosti se potácíme! Tu pak večer sestupíš do hlubin svědomí svého a vyčisti upřímnou lítostí veškeru skvrnu jeho, neboť „očistiti má prvé sám sebe, kdo jiné chce očistiti, . . . k Bohu sám prvé přistoupiti a pak teprvé jiné k Bohu voditi,“ dí sv. Řehoř. (Apol. 2.) To pak neděj se ospale a na polo; neboť kdo Bohu se oddal, tělem i duší Mu sloužiti má. „Modliti se budu duchem,“ praví sv. Pavel, „modliti se budu i myslí.“ (I. Kor. XIV., 15.) Horlivě chce mítí Hospodin sluhy, kteří cokoli konají, dobře konají. A nyní rozvažuj! Když u večer Bohu díky vzdáváš lenivě, když Boha za osvěcení prosíš ospale, když za odpuštění lkáš studeně, když polepšení slibuješ ze zvyku, zkrátka, když svědek a žalobník dřímá a soudce neposlouchá, jaký to soud, jaký rozsudek, jaký trest, jaká náhrada, jaké

polepšení? „Šimone, spíš? nemohl jsi jediné hodiny bdít?“ (Mar. XIV., 37.) nemohls několik minut svědomí svému věnovati? Hleď si svého svědomí, pečuj o duši svou bedlivě a pozorně, aby neřeklo se ti v hodinu smrti: „Poněvadž jsi sobě, nehledě na sebe, se líbil, nebudeš se líbiti Soudci ani sobě v den soudu.“ Slovo Isaiáše proroka budiž tobě pravidlem: „Na stráži Páně já stojím ustavičně přes den: na stráži své já stojím celé noci;“ (XXI., 8.) s žalmistou Páně se modli: „Vyznám na sebe nepravost svou Hospodinu: a Ty odpustil jsi bezbožnost hříchu mého.“ (Žlm. 31, 5.) Nestačí znáti toliko hříšnost svou a vyznávat ji obecnou zpovědí, ale třeba také, poznaný hřích s kořeny a nejtělejšími vlásky kořínků ze srdce vytrhnouti, a to způsobí denní bedlivé zpytování svědomí. Nešetři sebe, nelituj práce; bez namáhání nebudeš svatým. Největší na světě rozkoš svědomí neporušené, největší trápení zlé svědomí.

2. Mluvím-li člověku světskému o denním zpytování svědomí, tré odpovědi slyším. První praví, že nemají času, druhí, že to odporno, a třetí, že rádi zpytující svědomí své, času vždy si vyhledají. Nevím, jsou-li druzí prvních lepší: velkého rozdílu mezi nimi není, leda ten, že druzí mluví o něco pravdivěji.

Ty, jenž jsi do kteréhokoli bratrstva zapsati se dal, hleď, ať jmeno tvé запиše se i do knihy života. Zevnitřní poeta Rodičky Boží neb některého světce bez vnitřního uctění jejich a posvěcení sebe jest skořepina bez jádra, jest škraboška leda na posměch lidem světáckým. Cokoli konáš, dobře konej, pravím i tuto. Ty vešel jsi ve spolek mnohých, abys zachoval duši svou dobrými skutky mnohých; nuže i ty vynasnaž se, seč síly tvé. Na čas neb nečas nestýskej; ke všemu na světě čas: ku práci a odpočinku, k jídlu i pití, k oblékání i k obveselení. Kdo hodiny dne dobře si rozdělí, vždy mu čtvrt hodinky zbude k nejdůležitější práci, ku zpytování svědomí. Jde o spasení duše; zanech všeho a spasením se obírej. „Taková tedy majíce zaslíbení nejmilejší, očišťujmež se od všeliké poskvrny těla i ducha, dokonávající posvěcení své v bázni Boží.“ (II. Kor. VII., 1.) Neboť „nepovolal nás Bůh k nečistotě, ale k svatosti.“ — „Toť jest zajisté vůle Boží, svatost vaše.“ (I. Thess. IV., 7. 3.)

Druhým více líbí se pravda, ač ne-

přiznávají se zcela. Neboť že odporno jim, denně zpytovati svědomí a že nechtějí zpytovati se, bude asi jedno. Těm praví Písmo: „Synové lidští! dokavadž těžkého srdce?“ (Žlm. 4, 3.) Čistota svědomí převáží největší světa poklad; není tedy draze vykoupěna, kdybys za ni všechnu práci celého života svého obětoval. „Špatně bdí člověk,“ dí sv Řehoř, (lib. 23. mor.) „kterého přílišná starost o věci pozemské znepokojuje.“

„Jdi a zavři se uprostřed domu svého,“ napomíná Ezechiel. (III., 24.) Tímto domem je tvé svědomí. Bidný, kdo neumí neb nechce v tomto domě se zdržovati, se uzavřítí. Hugo vykládaje tato slova Ezechielova, dí: „Vrať se do srdce svého a důkladně se vypyť a rozvažuj, odkud přicházíš, kam míříš, jak žiješ, co činiš, mnoholi za den prospíváš aneb se horšíš, kterými myšlenkami nejvíce se obíráš, jaké touhy v tobě se probouzí, jakým pokušením ďábel na tebe doráží; a když úplna poznáš vně i zevně stav svůj, nejen jaký jsi, nýbrž jaký býti máš, můžeš pokročiti a rozjímati o věcech nebeských.“ (Lib. 3. de anim.) Kdo chce živým údem bratrstva zůstat, dobře a denně zpytuj svědomí své. Sv. Bernard dí: „Zlé svědomí zarmucuje duši, kteráž jsouc poskvřená Bohu se zošklivuje i andělům i lidem i sobě samé. Neboť není horšího trapiče nad zlé svědomí, jelikož je všech hříchů našich svědkem a soudcem a žalárníkem a katanem. Svědomí žaluje, svědomí soudí, svědomí odsuzuje i pokutuje. Dobré pak svědomí je jako chrám Šalomounův, je požehnané role, zahrada rajských rozkoší, zlaté odpočinutí, radost andělů, příbytek Boží, chrám Duchu Svatého, poznamenaná a zamčená kniha, která v den soudu bude otevřena. Nic není příjemnějšího, nic bezpečnějšího, nic dražšího nad dobré svědomí: byť tělo nás tížilo, svět lákal a ďábel pokoušel, dobré svědomí zůstává v pokoji do konce.“ (De consc.)

3. Denní zpytování svědomí schvalují všem lidem vůbec. Nikdo neříkej, že ho žádný zákon neváže. Zpovědi, kterou se smírujeme s Bohem, nelze se vyhnouti. Kdo ale dobře chce zpovídati se, nevyhnutelně musí prvé svědomí zpytovati a hříchů svých počet a druh seznati. Čím častěji pak se to stává, tím dokonaleji svědomí zpytuješ, neboť práce často konaná snadná. Nečisto má v domě, kdo zřídka mete. Kdo v domácnosti ztráty

chce ujít, denně příjmy a výdeje počítá; činí-li tak jednou za čas, dojistá pohromy se neuchová. Skoro tak i tuto. Nemůže sebe dobře znáti, kdo zřídka na se pohlíží. Na slunečných hodinách všímáš si stínu, abys věděl, kolik je hodin; všíměj se také stínu ve svědomí, chceš-li zvědět, jak daleko jsi v ctnosti pokročil. Krásně dí Epiktet, že jako při chůzi pozor dáváš, abys neshlépl na hřeb a nohy si neporanil, tou měrou v životě toho bedliv máš být, aby škody nevzala mysl tvá, která říditi má všechny kroky tvé. A máš-li trn v noze, zajisté co nejdříve hledíš jej vytáhnouti, aby z malého zánětu nepovstala rána veliká. Tak pečuješ o nohu. A svědomí když zraníš hříchem, nebudeš téhož dne hledati léku? Trní, které prostým okem sotva vidíš, netrpíš v noze, a smrtelnou ránu bys strpěl na svědomí? „Viztež tehdy, bratří, kterak byste opatrně chodili,“ (Efes. V., 15.) „abyste chodili hodně, Bohu ve všem se libíce.“ (Kolos. I., 10.) Tato slova vykládá, krásně sv. Augustin. „Pravíte, co to jest choditi? Zkrátka díím, prospívati, abyste snad nerozumějíc, lenivě nechodili. Prospívejte, bratří moji! zkoumejte se, nelichotíce sobě, nepodvádějíc, neomlouvající sebe. Jak jsi, nikdy sobě nelíbíš se, abys jednou stal se takovým, jakým býti máš. Neboť kde sobě se líbíš, tam zůstáváš státi. Jak řekneš: dosti, zahyneš. Ustavičně pokračuj, ustavičně prospívej. Nestav se na cestě, nevracej se, nescházej s cesty. Pozadu zůstává, kdo neprospívá; vrací se, kdo tam míří, kde už byl; s cestou schází, kdo ctnost opouští. Dříve dojde kulhavec po přímé cestě, než běhoun mimo cestu. (Serm. 15. de verb. Apost.)

Bdemež, aby se nám nestalo při posledním soudu, jako nešťastným Efraimským, kteří přes brody jordanské se navraceli. Galaadští osadivše tyto brody, tázali se, když přišel někdo z Efraimských: „Jsi ty Efratejský?“ A když řekl: „Nejsem,“ řekli jemu: „Rei tedy šibboleth,“ což se vykládá, klas. Kterýž odpovídal „šibboleth“ t. j. stéblo bez klasu a zrna. Tak poznávali po výřečnosti Efraimské. „I hned pochyťte jej, zabili ho tu u brodu jordanského.“ (Soudc. XII., 5 6.) I my jsme ustavičně na cestě, zde na zemi na zkušéné, na přechodu z tohoto do života druhého; ale nepřejdeme bez přísné zkoušky, v které obstojí toliko duše ctnostné. Duše ctnosti prázdné jako pleva a holá sláma svrženy budou do ohně věčného.

Jako mlátíme v stodole klasy a snopy, aby pleva oddělila se od zrní, tak i svědomí své zkoumejme co nejčastěji, abychom odstranili všecku plevu a nečistotu, zrno pak uchovali k životu věčnému. Kéž bychom tolik nasbírali a vymlátili denně, co nábožná Ruth — „se tři měrice!“ (II., 17.), což dle výkladu sv. otcův znamená čistotu v myšlení, pravdivost v řeči a šlechtnost v skutcích. A k tomu přihlížeti máme, svědomí u večer zpytující, co jsme nazbírali zrní za den právě pomínlý. „Díla svého zkus jeden každý . . . nebo jeden každý své břímě ponese.“ (Gal. VI., 4. 5.) „Díla svého zkus,“ dí sv. Anselm, „nikoli cizího, jako farisej publikána.“ Lidé obyčejně nás samých bystřeji pohlížejí na chyby naše; ale dejme tomu, že se mýlí o nás: vlastní svědomí naše neobelže nás. Toho denně se ptej; poví ti chyby tvé, které opravuj a napravuj. Krásně o tom píše sv. Jan Zlatoústý: „Zkoumej všechny nepravosti duše své a přísně dolehej na zodpovídání a rei: Proč toho či onoho jsi se odvážila? A pakli se tomu vyhýbá, pohlížejíc na chyby cizí, rei k ní: Pro tyto nejsi na soudu; nepřišla jsi, zodpovídati za chyby cizí. Co tobě po tom, je-li ten či onen bezbožný? Za sebe mluv, proč tys toho či onoho se dopustila? Zodpovídej se, ale nežaluj: na své poklesky hleď, ne na cizí. A neustále ji uváděj do této nesnáze. Když pak již neví, coby odpověděla, a skrývá se, šlehej ji bičem domluvy jako služebnici neposlušnou a nestoudnou, a každodenně takový soud se obnovuj. Popisuj proud ohnivý, červa jedovatého a jiné muky a nedopušt, aby zase s ďáblem se přátelila a pak nestoudně se vymlouvala, že ďábel k ní přichází, úklady jí strojí, ji pokouší, ale rei jí: Kdybys nechtěla sama, všechno byloby marné. A řekne-li zase: Jsem s tělem spojena, tělem jako rouchem přioděna, na zemi žiji, rei jí: Samé jen výmluvy a vytáčky. Ten i onen také byl tělem oděn, také na zemi žil, a byl zbožný . . . A tak-li den co den souditi budeš duši svou, s velikou důvěrou dostaví se k poslednímu soudu.“ (Hom. 46. ad pop. Antioch.)

To jest, co Kristus Pán tak často opakoval: „Bděte, neboť nevíte, v kterou hodinu Pán váš přijde;“ (Mat. XXIV., 42.) „i vy buďte připraveni, nebo v kterou hodinu se nenadějete, Syn člověka přijde.“ (Luk. XII., 40.) Je to hrozný nerozum a opovážlivost nepochopitelná, kladeli se

kdo na lůžko, aniž by prvé Hospodina za odpuštění svých hříchů poprosil a upřímnou alespoň lítostí s Ním se smířil. Smrtelníče! zahyneš, na věky zahyneš, je-li tato noc tvá poslední. A kdo ti řekl, že poslední není? Denně vynášejí mrtvoly nedospělých, denně umírají lidé náhlou a nenadálou smrtí, a ty se spoléháš, že života ti prodlouží Pán? Bidníče! nehrej si s věčností; snad zítra bude tvé tělo v rakvi, tvá duše v pekle. Pokud jsi živ, hotov se, že umřeš. Co zpáchal za den zlého, u večer smyj lítostí a slibem, že se polepšíš. Přijdeť Pán v den, v který se nenaděješ, a v hodinu, kteréž nevíš. Buď připraven, nebo v kterou hodinu se nenaděješ, Syn člověka přijde. Kdo svědomí své jak sluší denně zpytuje, nezahyne na věky, nýbrž „byl-li před časem smrti zachvácen, v občerstvení bude.“ (Moudr. IV. 7.)

V. Šrámek.

Vzpomínka na † prof. Th. Dr. Jana Setvina.

Kdybychom koncem října b. r. byli mohli projít řady dělníků Páně diecése Litoměřické, kolika bolných povzdechů byli bychom bývali svědky, kolikrát slyšeli ústa, prosící Pána za smilování. „Jemnost pán zemřel,“ — šlo od úst k ústům, od jedné fary ke druhé. „Jemnost pánem“ totiž jmenovati zesnulého právě prof. Th. Dr. Jana Setvina uvykli si dávno všichni, kteří byli a bývali jeho posluchači. A jest jich hezká řada! Leta Páně, ano celé 33 let pracoval zvěčnělý na vzdělání theologů. Dlouhá to leta a přece nepomýšlel ještě na odpočinek — vždyť práce byla mu odpočinkem! Za heslem tím osvojil si takovou hloubku vzdělání, že dovedl velmi hravě a přesvědčivě sv. vědu vykládati a zvláště v ohledu apologetickém bořil námitky nepřátel takorika jedním obratem. Z této pak bohaté vědomosti nenechával nic pro sebe a proto neopomíjel při žádné příležitosti posluchače nejen poučiti ale i na život praktický řádně připravit. O jeho působnosti slovem a příkladem budiž k blahé památce více pověděno.

S jakou láskou oddán byl svaté vědě (přednášel N. Zák. a církv. právo) ukazovala jeho neobyčejná důslednost, kterou se snažil vzbudit tutéž lásku i u posluchačů! Ne že slovy jen dovedl oceňovati sv. stu-

dia, ale i jejich praktičnost hleděl při každé příležitosti využítkovati a tak, jako sám přirostl svému oboru tělem a duší, chtěl to přesvědčení, tu lásku přelíti v krev svých posluchačů! S jakou spokojeností pozorovával, pojmáme-li jeho slova, přikládáme-li jim plnou váhu, — jsme-li s výkladem úplně srozuměni! Pustiti se s ním do vědeckého sporu, nebylo radno. Byl sice k němu přístup, ale již jedním slovem porážel „učené“ námitky. Pisatel upamatoval ho kdysi na výklad hexahemeronu sv. August., ale za svou poznámku dostal pokáranou, odpověděl mu Jemnostpán: „Já vím také, co učí sv. Tomáš.“*) Netřeba ve zlou stránku vykládati zvěčnělému podobná slova, bylo mu tak činiti, aby zamezil všeho příliš. Byl-li tak blahosklonný, že s námi jako s dětmi obcoval, neměli jsme zapomínati své mladosti a nezkušenosti na ujmu účty ke stáří . . . ! Důslednost svou prozrazoval jinak, kdykoli před ústní zkouškou**) posuzoval písemní práce. Tu jsme musili všichni s ním souhlasiti, že bychom byli nikdy nic takového nedovedli počátkem roku a tak znova důležitost jeho slov uznati: Važte si těch hodin, — jež bývala jeho první a poslední! O jeho důslednosti a horlivosti učitelské svědčí dále, že, ač byl stařec a zvláště chůze nebyla mu pohodlnou, ani „zlé dny“ ho neodstrašily, aby nenaplnil svůj úřad. Jako pilná věla hleděl v zimě, v letě pracovati na vzdělání rozumu, na šlechtění srdcí svých svěřenců.

To však prvý směr jeho působnosti slovem, část vzdělávací! Což část pěstující dobrý mrav? Nelze vše vyčísti; jednoho budiž vzpomenuto, což snad nejvíce krásil jeho blahou památku. Míníme jeho zlatá slova o účtě k církv. hierarchii! V jeho přítomnosti nesměli jsme jinak jmenovati papeže než, Jeho Svatost římský papež! Jak slušela šedivému kmetu ona slova vznešené oddanosti k náměstku Kristovu! Tak učil nás ctiti sv. Hierarchii již při pouhém vyslovování! A kterak se měl ku svým posluchačům? Nebudiž to neskromností zváno, co k jeho památce pověděti dlužno, — nejínak volával své posluchače, než Reverende Domine! —

*) Hexahemeron nevykládal zvěčnělý než jako dny přirozené!

**) Colloquia bývala příjemna a těšivá jsme se na ně zejm. my Češi, poněvadž možno bylo i libou mateřštinou při nich hovořiti.

Byl-li však učitelem s duší a tělem, nebyl méně horlivým knězem! Ano kněžská horlivost a zbožnost dodávala podkladu a náležité ceny, vyprošovala požehnání pro jeho učitelskou působnost. — Po čem poznáváme pravého kněze? Především, jak koná nejsvětější oběť! A hle! Z věčného jest v dobré paměti všech, již mu kdysi při sv. oběti posluhovali! Oni všichni stkvělé vydávají svědectví o jeho vroucnosti a přesném zachovávaní ritu. Staloť se pořekadlem jeho akolythů, že ani jedno Amen nelze si pro sebe nechatí!*) A sv. oběť přináseti neustával ani v pokročilém věku; den co den sloužil ráno o 7. hodině mši sv. v semin. chrámu u oltáře B. Srdce Páně! Jeho vděční posluchači neustávají vzývati B. Srdce, kójíce se blahou nadějí, že Ono. před jehož obrazem zvěčnělý tolik sv. obětí přinesl, již vykazalo zesnulému v stáncích nebeských místo k věčnému přebývání!

Rádný kněz osvědčuje za druhé pravého ducha horlivou modlitbou breviáře! A hle, zvěčnělý dal horlivosti své překrásné svědectví!

Když neblahá nemoc upoutala jej na lůžko, které v málo dnech proměnilo se v lůžko smrtelné, tu sotva zvěděl nejdůst. p. biskup o jeho chorobě, šel těšit nemocného, o jehož vřelé úctě a lásce se byl tolikráte přesvědčil! Jaké bylo podivení starostlivého arcipastýře, když zvěděl, že nemocný i teď v pravidelnou dobu opouští lůžko a odchází do studeného pokoje — modlit se breviář! I musil Sám upozorniti zbožného sluhu, by šetřil svého zdraví, — Bůh nemožného nežádá!

Kněz jen pro Boha pracující klade celý život do vůle Boží. Ať ho Bůh ve zdraví nechává, či nemocí navštíví, ať mu dlouhá leta života dopřeje či jej po menší práci k zodpovědnosti zve, on vždy volá se svým Spasitelem: Staň se vůle Tvá! — Tak činil i zvěčnělý! Neboť kdykoli při jmeninách mu bohoslovci dopřáli nebo při odchodu z ústavu mu děkovali a loučíce se s mileným učitelem pro požehnané působení mu dlouhá leta na Bohu prosili, tu se slzou v oku dodával zbožný kmet: Si Deo placuerit, — jak se Bohu zlíbí!

A zbožný kněz že byl i výborným

*) Tím radostněji sledovali jsme přesnost starého pána, majíce ve své zkušenosti mnoho příkladů o „němých“ ministrantech na našem venkově.

občanem, kdo by pochyboval? Řady účastníků při pohřbu, veskrz vynikajících osobností duchovních a světských a davy lidstva, — ač počasi bylo špatné, — dokázaly, jaké lásce a vážnosti těšil se zvěčnělý u občanstva litoměřického.

Podali jsme jen několik črt z blahodárného života zbožného kněze a výborného učitele. Více a úplně jest zapsán blahý běh jeho života v knize věčné, — naše pak pevná jest naděje, že dle té knihy přijal jej věčně Milosrdný již do stánků nebeských! —

Připojujeme ještě důležitější životopisná data Jan Setvín narodil se 20. června 1817 ve Mšeně; 29. července 1841 byl ordinován a pobýv několik let v duchovní správě jako kaplan ve Vetlu, odešel na vyšší studie do Frintanea ve Vidni. Roku 1851 povolán byl na učeliště theol. ústavu litoměřického, přednášel N. Zákon (r. 1872 vydal objemnou bibl. Hermeneutiku) a od r. 1860 ještě církv. právo. — Nastudiv se, upoután byl na smrtelné lůžko dne 16. října a podlehl dostavivšímu se z toho zánětu plic, dne 24., o půl 12. hodině. Pohřeb odbýván 26.; nejdůst. pan biskup vykropil rakev v domě smutku a monsign., veledůst. p. Jan Řehák vyprovodil ji na katolický hřbitov. — R. i. p. V. M.

Třistaletá slavnost sv. Karla Bor.

Se slavnostním otevřením „Collegia Bohemica“, o kterém jsem se posledně zmínil — spojena byla „třistaletá“ slavnost sv. Karla Borromejského! — Či, abych lépe řekl, otevření „Collegia Bohemica“ — spojeno s právě řečenou slavností! —

Tři věky uplynuly, co veliký onen světec — sv. Karel Borromejský — zanechav sobě pomník slávy nehynoucí — svatý a záslužný život svůj ukončil! — Bohumilá Jeho duše odebrala se na věčnost, aby odměny zasloužené došla; ale srdce Jeho dli ustavičně mezi svými milými ve věčném městě. —

Dlouhá to doba, 300 let, ale reformátorský duch sv. Karla jeví se dosud v ústavech bohosloveckých; dosud ona vřelá touha po zakládání nových kollegií ve středu světa katolického, ve věčném Římě, kdež právě v den onoho svétce ote-

vřeno kollegium národu českému, kterého již dlouho byl postrádal; dosud duch jeho k chudým štědrostí a láskou zanícený se vznášel nad šlechtynými dobrodinci, kteří jménem sv. Karla štědře potřebné podporují; — Hle! důkaz štědrosti a lásky té! — Veškerá kollegia a ústavy bohoslovecké, v důkaz vděčnosti své ku sv. Karlu, patronu a ochránci svému — hojně poskytl almužny nástupci sv. Petra, našemu Sv. Otci Lvu XIII. A jak Sv. Otec naložil s almužnou sobě udělenou? — Z almužny uděloval zase almužnu! — Každému zajisté znám šlechtyný onen úmysl J. S. — jenž bohužel ku provedení přijíti nesměl — zříditi vedle vězení Svého útočiště pro cholerou postižené! Známý každému ony štědré dary, jež v Neapoli po čas cholery rozdál, „a posléze i „Collegium Bohemicum“ — podporovati přislíbil, — kdyby toho potřebovalo! —

Bylo by příliš rozvláčné vypisovati vše, co letošní „třistaletá slavnost“ sv. Karla Bor. s sebou přinesla — a to zvláště ku prospěchu „kollegia českého.“ — Pokusím se tedy jenom stručně popsati slavnost samu! —

Začátek učiněn v předvečer slavnosti pontifikál. nešporami, jež sloužil za četné assistance a u přítomnosti mnohých pp. biskupů, mezi nimiž i J. M. ndp. biskup Budějovický se nalezal a jiných vysokých církevních hodnostářů, titulár kostela sv. Karla Bor. na Corsu, J. E. ndp. kardinál vikář, L. Parocchi. — Chrám sv. Karla byl slavnostně, skoro až nádherně ozdoben. Stěny a sloupy potaženy drahými červenými koberci s pestrým vyšíváním a zlatým třepením! Po obou stranách hlavní lodě třemi řadami více než dvě stě lustrů, na nichž na sta světél plápolalo. Rovněž hlavní oltář, presbytář a postranní kaple byly slavnostně osvětleny. Bylo to skutečně právě Římské osvětlení, na které Římané nelitují nákladu. —

A co mám říci o zpěvu a hudbě kostelní, která před časem jako hodící se spíše do opery než do kostela, odsouzena byla? Vskutku to zpěv i hudba operní! Ale je to hudba Římská, a proto krásná, ba unášející pro toho, kdo jí rozumí, a snad i pro toho, kdo jí nerozumí! — První nešpory takto trvaly úplně 3. hodiny. —

Než popisujeme druhý den, na den vlastní slavnosti! Kostel sv. Karla, jako dne předešlého, od rána až do večera téměř lidstvem přeplněn. Celé dopoledne

slouženy Mše sv. při oltáři sv. Karla. O půl 10. hod. začala pontifikální Mše sv., kterou sloužil opět J. E. ndp. kardinál L. Parocchi. Tenkrátě však prostory chrámové sotva pojaly onu náramnou masu lidu! Zastoupenyť tu veškeré ústavy a kollegia Římská v četném počtu, mezi které se již i „Collegium Bohemicum“ vřadilo, jež právě slavnost svoji ukončilo! — Ze však při takovém množství lidu a zvláště při „operním“ onom zpěvu a hudbě pobožnosti mnoho nebylo, snadno si pomyšleti. Bylo již po 11. hod. když skončeno Evangelium! J. E. ndp. kardinál sestoupil se trůnu a ubíral se v průvodu, žehnaje na obě strany, na kazatelnu. — Nadšenými slovy ve své as půl hod. trvající řeči, vylíčil důležitost slavnosti a neocenitelné zásluhy velikého Světce sv. Karla Bor., jenž na věčnost se odebrav, svým milým srdce svoje na zemi zůstavil. Po té pokračováno v Oběti Mše sv. — Odpoledne opět pontifikální nešpory. Totéž opakovalo se i třetí den posvátného třídenní. —

Při posledních nešporách bylo i „České kollegium“ v choru zastoupeno. Ku konci intonoval J. E. ndp. kardinál L. Parocchi „Te Deum“, které tři zpěvácké sbory velmi dojemně doprovázely. Po ukončení jeho seřadil se slavnostní průvod, v němž se zúčastnilo přes dvě stě alumnů ze 6. kollegií Římských ve svých oblecích. Nejmalebněji se vyjímali Armeni ve svých pestrobarevných dlouhých rochetách, pak alumni z „Germanika“ v červených, a z „kollegia Řeckého“ v modrých talárech. Za alumny kráčeli preláti, 8 biskupů a naposled uprostřed četné assistance J. E. ndp. kardinál L. Parocchi, nesa srdce sv. Karla Borromaejského. — Bylo to skutečně divadlo velkolepé, unášející. Kostel v tu chvíli, když ku slavnostnímu osvětlení přes „půl třetího sta“ velkých voskovic se rozzálo, byl téměř jako v jednom plameni. — Dvakrátě průvod obešel kolem. Pak J. E. p. kardinál uložil srdce sv. Karla ve Svém oltáři a udělil od hlavního oltáře požehnání Nejsv. Svátostí Oltářní!

Tím skončeno slavné třídenní a skončena „třistaletá“ slavnost sv. Karla Borromaejského! Na Corsu před kostelem bylo osvětlení! —

Byla též na ony slavnostní dny chystána velkolepá akademie „řeči“, která však pro důležité příčiny odložena až na 25. t. m. Buďe, jak se samo sebou rozumí,

i náš český jazyk při ní zastoupen! —
Blížího o ní — bude-li záhodno — po-
zději. — K.

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od
Frant. Vacka.

(Pokračování.)

Jiřík sklesl na stoličku u okna. Hlavu uložil do dlaní a oddal se zcela myšlénkám. Před okem duše jeho kmitalo se množství mlhavých obrazův. Viděl zajatce vedeného na popravu a za ním chvátal stařec, lomě rukama. Odsouzenec vystoupil na lešení a rozhlédl se po zástupu zvědavých divákův. Tu prodrala se davem jejich dívka na smrt bleďá, odstrčila prudce strážné vojny a objímala třesoucí se kolena muže na smrt přihotoveného . . . Úzka komnata osvětlená příšerným světlem měsíčním. Na skvostném lůžku chorý muž, bolest bys četl v každém tahu obličeje, oči pevně upřené na dceru klečící mu v hlavách. Najednou rozletnou se dvěře, mladý muž spěchá k lůžku, tiskne ruku chorobného starce, celuje chladnoucí tvář, která se náhle rozjasňuje. Ruka k žehnání vztyčená klesne . . . Šelestí tu křídlo anděla smrti. Tajený vzlykot propuká v pláč, horké slzy skrápí zsinálé lice mrtvol . . .

Zamyšlený vězeň nepozoroval ani, že závora ve dveřích zaskřípěla a důstojník vkročil do jízby.

Příchozí pohlížel chvíli útrpně na mladíka a skoro rozpačitě kroutil kníry. Konečně přikročil až ke stoličce a položil ruku na ramě jinochovo.

Jiřík vytržen byv z dumání, pozdvihl hlavu a vytřeštěným okem díval se na rušitele svého poklidu.

„Nu, nechtěl jsem tě polekati, mladý příteli,“ omlouval se vlídně důstojník. „Myslíš jsem, že budeš čekatí na příchod můj a ty zatím se oddáváš trudnému snění.“

Jiřík chtěl cosi odvětit, ale slova vázla mu v hrdle.

Důstojník obrátil se tváří k obrazu a několik okamžiků jej zpytoval.

„Na mou věru bude to výtečné dílo, milá upomínka na pobyt můj v tomto městě,“ prohodil po chvílce, neodvracuje zraků svých od obrazu.

„Těší mne, že se vám líbí,“ odvětil skromným hlasem Jiří Sokol.

„Avšak kabát není posud hotov. Vy umělci jste druh druhu rovni. Liknavosti svou stanete se věru brzy pověstní. Sázím sto dukátův, že od věčejšího dne nepohnul se ani jeden štětec tu na stole.“

„Za čtvrt hodiny mohu býti hotov s celým obrazem,“ namítal vězeň. „Zítřka hodlám se dáti do práce.“

„A proč ne dnes?“

„Začíná se již smrákati, pane plukovníku.“

„Nevidáno; na několik tahů jest věru dostatek světla. Kdo ví, zdali zítřka tu ještě budeme.“

To slovo bodlo Jiříka přímo u srdce.

„Není-li to předzvěst bližící se pohromy?“ uvažoval u sebe. „Můj Bože, proč trápí mne každý záhadným slovy? Což není již na světě srdce soucitného, jež by netajilo přede mnou, co se nedá více odvrátiti?“

Důstojník vzal do ruky paletu a počínal ji umělcovi.

Jiřík přijal ji třesoucí se rukou, přistavěl stoličku k obrazu a jal se pracovati. Bylo mu skoro milé, že pobídnut byv k práci, může zakryti pohnutí mysli, jež se ho zmocnilo.

Plukovník upřeně na něj pohlížel. Pozornosti jeho neušlo, že ruka malířova se chvěje.

„Kolik je ti let statečný uměle?“ tázal se po chvílce Jiříka.

„Osmadvacet, pane plukovníku.“ Vězeň tiše povzdech, ale od práce se neodvrátil.

„Nejkrásnější věk, ve kterém počínají se plniti naběhy našeho mládí.“ Důstojník hladil si spokojeně tvář.

„Ne vždycky,“ odporoval umělec.

„Nebylo mi více, když jsem se stal důstojníkem.“

Jiřík jakoby náruživě zabrán do práce neodpovídal.

„Rád vzpomínám té doby,“ pokračoval plukovník. „Bylo mi ovšem opustiti domov, musil jsem se rozloučiti s luznými háji Andalusie, spěchatí do ciziny: ale což naplat! Vojáku přiroste každá země k srdci, jestliže slavnými činy může se v ní proslaviti. Či nemyslíš mladý příteli?“

Jiří Sokol neměl se k odpovědi.

„Příliš horlivě zabral jsi se do práce, že mne ani neposloucháš,“ horšil se důstojník a jal se přecházeti po světelnici. „Mrzí tě snad hana, kterou jsem pronesl o liknavých umělcích? . . . Tys jí věru

nezaslouhoval, neboť v krátkém čase dokonal si tolik dovednýc hობრაზů, že se divím tvé pili . . .“

Plukovník přistoupil ke stolu a přehlížel výkresy. Některé byly zcela hotovy, některé toliko započaty. Několika črty dovedl Jiřík znázorniti půvabnou krajinu, kterou kdy spatřil buď v okolí své domoviny buď kdekoli po vlasti. Mezi krajino-malbami pohozeno bylo několik podobizen. Těm zvláště věnoval pozornost důstojník.

„Aj, aj, totě přesličná hlava!“ zvolal najednou, drže v rukou obraz mladé dívky.

Jiřík se ohlédl.

„Jestliže pro ni truchlíš, nebudu se více diviti tvému zármutku. Španělské krásky sotva by dovedly zastíniti půvab této divčiny.“

Důstojník nespouštěl oči s obrazu.

Jiříkovi projela hlavou šťastná myšlénka. Jestliže prve nezdálo se mu radno vyznati se plukovníkovi, v jaké nejistotě tone, pomní-li věci příštích: tož nyní vhodná chvíle k tomu nebyla daleka. Chtěl stůj co stůj dotknouti se jemnějších strun srdce vojínova a hledal toliko vhodný počátek důvěrné rozmluvy. Krev proudila mu v hlavě a zbarvila tvář jeho nachem.

„Neodpovídáš a tak mlčky se přiznáváš.“

Důstojník příjemně se usmíval a podíval se na zajatce.

„Ba co vidím? Na tvářích ti prokvétají spanilé růže . . . Pověz mi přece, na čí ramenou tak pěkná hlava spočívá?“

„Dcera konšela zdejšího, pane plukovníku.“

Jiřík si po těch slovech z hluboka oddechl.

„A tys, nebohý hochu, tak jsi se na ni zadíval, že obraz její nejde ti z hlavy ani ve vězení?“

Důstojník hladil kníry a pásl se na rozpacích mladého muže.

„Nemám lepšího přítele nad otce dívky té. Rodičů sotva jsem poznal. Cizí lidé více lásky mně prokázali, nežli jsem si mohl zasloužiti. Konšel Matouš, otcovský přítel můj . . .“

„Chce tě udělati zetěm . . . Rozumím dobře. Doslechl jsem o tom v městě. Přejí ti štěstí toho ze srdce. Ale, nevím, nevím . . .“

Plukovník vrtěl hlavou. Nedořekl a zamyslel se. Z tváře jeho prchl poslední záblesk veselosti. Výraz vážnosti zaujal místo její.

Jiříkovi vypadl štětec z ruky. Trnul strachem a vzdával se v duchu dalšího útoku na srdce plukovníkovo. Nebylo pochybnosti, že laskavý důstojník ví o všem, co zajatec hodlal s ním sdělit.

Nastalo ticho ve světnici.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Svatojanské Dědictví.*) Již to nebude trvati dlouho a Dědictví bude slaviti 50-leté jubileum svého trvání. P. Ant. Hanikýř, nar. v Praze dne 21. října 1753, býv. jesuita, pak kaplan na rozličných štacích, umínil sobě r. 1829 na památku první stoleté památky vyhlášení za Svátého Jana Nep. založiti ústav, jímž by dobré, vzdělavatelné knihy v jazyku českém, v ceně levné vydávány byly. O řízení závodu toho požádal kníž. arc. konsistoř v Praze. Zakladatel zemřel v Táboře dne 15. března 1833 v 80. roce věku svého a byl na tamějším hřbitově pochován, kde mu nákladem Dědictví pomník byl postaven. Dědictví vstoupilo v život teprv r. 1835 a ze zrnka horčičného nyní po 50 let. vzrostlo v mohutný strom. Do-vidáme se, že slovatný spisovatel P. J. Votka, chystá na oslavu jubilea podíliti knihu pro r. 1885 o sv. Janu Nep. a o sv. Cyrillu a Meth., pak že bude vydán seznam všech údů.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 6.—10. prosince u sv. Haštala a od 11.—15. t. m. v Emausích.

— **Kolik jest missionářův katolických** v pohanských krajinách? Počet jich obnáší 6700 a sice: 1000 kapucínův v Indii, 2500 Františkánův v Marokku, Číně a v Americe, 300 Oblatův v Jaffe, jiných městech Malé Asie a na Ceyloně, 1500 Jesuitův v Guyaně, Armenii, Africe, Madagascaru, 700 kněží zahraničných missií na Korei a v Tonkině, 200 Lazaristův v Persii a v Abyssinii, 500 Dominikánův na Filipínách a v středním Tonkině. Úspěchy jich jsou výtečné, tak že z vděčného srdce zvolati musíme: „Zaplať jim Bůh,“ nebo neunaveně rozšiřují království B. na zemi. Tak na př. 700 členův zahraničných missií obrátilo v r. 1883 na víru 18400 pohanů, pokřestilo 20000 dítek křesťanských a 298000 dítek pohanských rodičů.

— **Jubileum.** Dne 8. prosince t. r. slaviti bude vys. důst. pan farář Týnský

a čestný kanovník Vyšehradský Monsign. Matyáš Heinrich padesátiletou výroční památku svého působení při chrámu Páně a na osadě Matky Boží Týnské Veliká to milost Boží, pakli komu z kněží popřáno jest slaviti padesátiletou památku svého kněžství, tím větší pakli komu dopřáno na jedné osadě působiti po padesáti let. A této milosti Boží popřál Bůh vys. důstojnému svrchu zmíněnému knězi. — Byv. roku 1832 vysvěcen na kněžství poslán byl za kaplana nejprvé do Klecan u Prahy, kdež pobyl po dva roky, — až do 1834 kdy povolán byl za kaplaaa do Prahy a sice na osadu Týnskou. — Bylo to právě 8. pros., v svátek Nepoškvrněného Početí Blah. P. Marie, kdy on poprvé zahájil před padesáti lety (1834) svou působnost kněžskou obětováním mše sv. při chrámu Týnském. — Po 18 letech na to r. 1852 právě v týž den byl při témže chrámu Páně, kdež nepřetržitě co kaplan blahodárně působil, ustanoven jsa za faráře, slavně instalován. — A letos bude tedy tomu padesáti let, co na téže osadě co kněz působí. — Bůh popřej knězi zasloužilému a všeobecně milovanému a váženému stálého zdraví a života, aby i na dále působil na téže vinici Páně ku prospěchu duší jemu od Pána svěřených a ku spáse duše své.

Z Lince. (*Biskup Rudigier 29. listopadu odpoč. zemřel.*) František Josef Rudigier narodil se v Parthenenu ve Vorarlberku dne 6. dubna 1811. Dne 12. dubna 1835 vysvěcen byl na kněžství. Působil s počátku jako učitel morálky v biskupském semináři v Brizenu, odkudž po nějaké době povolán byl za ředitele na Frinta neum, ústav to pro vyšší vzdělání duchovenstva ve Vídni. Současně zastával také úřad dvorního kaplana. Potom stal se proboštem a povolán jest ku kapitole v Brixenu. Odtud povolán byl dne 19. prosince 1852 na stolec biskupský v Linci a byl 10. března 1854 za biskupa pracónisován. — Biskup Rudigier byl do posledních dnů svého života nejvš horlivým u vykonávání svých pastýřských povinností. Byl přísným k sobě a žádal také na každém, aby přísně dbal předpisů církevních. Z té příčiny získal si u svých protivníků název „bojovného biskupa.“ Když vydány byly svého času zákony, jimiž uznáno civilní manželství, a dále nové zákony školské, vystoupil Rudigier i proti vládě upíraje zákonům těm před Bohem a svědomím veškeré platnosti. Pro obsah do-

tčeného svého pastýřského listu postaven byl 7. září 1868 před porotu a odsouzen na 14 dní do vězení. Ale císař udělil mu milost. Ještě krátce před svojí smrtí zakročil Rudigier proti učiteli Rohrweckovi, o němž bylo mu sděleno, že ve škole působí ve smyslu protináboženském. Výzýval Rohrwecka několikráte, aby k němu přišel se zodpovídat a třeba i ospravedlnit, avšak tento neposlechl, pročež hrozil mu biskup vyloučením z církve. Spor tento ale vyřízen nebyl. Rudigier nucen byl náhle ulehnutí a po delší trapné nemoci skonat. Seznav nebezpečí, dal se nemocný ihned zaopatřiti sv. svátostmi. Z Mariánské kaple nádherného nového domu, o němž přičiněním proslulého biskupa po dlouhou již dobu se pracuje, byla nemocnému donesena nejsv. svátost za nejlubšího pohnutí okoljodoucích. S úplným vědomím přijav sv. svátosti děkoval kapitole za lásku její, i též věřícím; ubezpečoval, že vědomě nikomu nechtěl ublížiti a těšil se z toho, že umře v pravé víře křesťansko-katolické. Připomenul kapitule slovo, jež před nějakou dobou promluvil k němu císař, a řekl, že láskou a věrností k císaři jsa naplněn umírá. — Věrné stádce koná vroucené modlitby za velikého pastýře svého. Účastenství při pohřbu, který se dne 3. pros. va den sv. Františka (v den jmenovin zesnulého) konal, bylo převeliké. Pochoval jej Vídeňský kardinál-arcib. za assistence mnohých biskupů. Církev sv. oplakává výtečného syna a předobrého pastýře věřícího lidu.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenován jest:

- p. Štěpán *Pittner*, far. v Líbezníci, jmenován skutečným kníž. arc. vikářem okresu Proseckého.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Burian*, admin. na Kladně, za duchov. správce trestnice v Řepích;
p. Jaroslav *Sedláček*, kapl. Sedlecký (Zettlitz), za koop. na Kladně;
p. Václ. *Bartoš*, kapl. v Čisté, za II. kapl. v Sedci (Zettlitz);
p. Jos. *Neswetha*, far. v Nové Vsi (Neudorf)

ve vikariatu Toužimském, za far. v Brlozei (Pürles);

p. Frant. *Totzauer*, koop. Bečovský (Petschau), za admin. v Nové Vsi;

P. Godefrid *Horn*, premonstr. Tepelský, za zatlím. koop. v Bečově (Petschau).

Upřádněná místa:

Nová Ves (Neudorf) ve vikar. Toužimském, fara patr. p. Alfreda vévody z Beaufort-Spontinů, od 26. listopadu t. r.;

Staré Sedlo (Altsattl), fara patr. náboženské matice, od 19. listop. t. r.;

Radošovice, fara patr. náboženské matice, od 5. listop. 1884.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

p. Frant. *Kunzer*, far. v Ouštěku (Auscha), dne 11. listop. 1884, (nar. v Pankráci 20. září 1834, vysv. 26. července 1858);

p. Aleš *Ulm*, far. na odpočinku, dne 27. listop. 1884, (nar. v Jiřetíně 29. dubna 1804, vysv. 4. září 1827).

Vyznamenání jsou:

p. Ant. *Černý*, děkan v Mělníku, a

p. Frant. *Lissner*, děkan v Litoměřicích, jmenování kons. rady;

p. Ant. *Demuth*, ředit. ústavu hluchoněmých, a Dr. Vinc. *Luksch*, prof. bohosloví, oba v Litoměřicích, jmenování bisk. notáři;

p. Frant. *Wagner*, kněz na odpoč. v Karlov. Varech, obdržel synodalie.

Ustanovení jsou:

p. Vojt. *Melzer*, far. v Kvítkově (Quitkau), za far. v Holanech (Hohlen);

p. Václ. *Oplť*, kapl. v Líbochovicích, za far. v Tisé (Tyssa);

p. Gust. *Müller*, kapl. v Dubé (Daube), za špit. kapl. v Doksech (Hirschberg);

p. Jan *Lischka*, kapl. v Ouštěku (Auscha), za admin. tamže;

p. Bedřich *Hahnel*, admin. v Holanech (Hohlen), za admin. v Kvítkově (Quitkau).

Upřádněná místa:

Ouštěk (Auscha), fara patr. Jos. šlechtic e ze Schrollů;

Kvítkov (Quitkau), fara patr. p. hr. Albrechta Kounice.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Jmenován jest:

vdp. Mat. *Musil*, spiritual v b. kněžs. semináři,

jmenován kurat. kanov. při katedrálním chrámu Páně v Hradci Králové.

Vyznamenání jsou:

vdp. Mat. *Musil*, kanon. kur. v Hradci Králové, jmenován kons. radou a assessorem;

p. Václ. *Černý*, děkan v Č. Skalici, vikářem okresu Náchodského;

p. Ferd. *Kopecký*, vik. sekr. a far. v Kopidlně, a

p. Ant. *Pipota*, far. ve Žlunicích, čestnými děkany;

p. Leop. *Richter*, č. far. a lok. v Běronicích,

p. Jan *Knejsl*, far. v Král. Městci,

p. Jan *Bičiště*, far. v Popovicích,

p. Jos. *Stifter*, far. v Ostružně,

p. Ant. *Rajský*, far. v Slatinách,

p. Frant. *Patřil*, far. ve Vys. Veselí,

p. Jos. *Novák*, far. v Kněžicích, obdrželi exposit. canonic.;

p. Frant. *Vohnout*, exp. zám. kapl. v Dymokurech, název osob. faráře;

p. Jan *Tichý*, kapl. v Kopidlně, a

p. Ign. *Knap*, kapl. na Veliši, obdrželi synodalie.

Ustanovení jsou:

p. Dr. Frant. *Zima*, kapl. při kathedr. chrámu P., za spirituala v b. kněž. semináři;

p. Boh. *Kubát*, kapl. Náchodský, za II. kapl. v Hradci Králové;

p. Frant. *Šinkora*, kapl. Přeloučský, za admin. ve Vosicích;

p. Al. *Dokonál*, kapl. Vosický, za kapl. v Náchodě.

Milodar. Ctih. pp. bohoslovci pražs. sem. darovali na chrám sv. Vítký letos v I. sbírce učiněné v říjnu 6 zl. 8 kr. a v II. sbírce učiněné v listop. 6 zl. 4 kr. Zaplať Pán Bůh. Podotýkáme s radostí, že kn. arcib. seminář zvláštní láskou a obětavostí k našemu velechrámu lne. Povážíme-li, že pp. bohoslovci učiněnými mezi sebou sbírkami více nežli dva tisíce na stavbu velechrámu již odvedli, musíme doznati, že jest to nevšední obětavost. Kéž také bohoslovci jiných seminářů tohoto příkladu následují!

 K tomuto číslu přiložen jest seznam knih obrázkových a zábavných pro mládež, většinou schválených sl. konferencí učitelstva pražského, které vydalo knihkupectví Bedřicha Stýbla. Hodí se velmi dobře za dárky vánoční, proto je všem přátelům mládeže doporučujeme.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Dvě řeči o víře.

II.

„Hle, království boží jestif
mezi vámi.“ (Luk. 17, 21.)

Rozm. v Kristu! Devatenácté již sto-
letí chýlí se ku konci od těch dob, co
slyšeti bylo s hory Kalvarské veliký hlas;
mocným hlasem tím zvolal na kříži Spa-
sitel světa, dříve než vypustil velikého du-
cha svého. „Dokonáno jest!“ tak zavznělo
to, př. dr., nejen na vrchu hory Kalvarské
a v blízkém městě Jerusalemě, nýbrž do
všech čtyř úhlů širého světa. Hlasem tím
oznámeno bylo národům, že dokonáno jest
všecko, co dobrotivý Bůh v lásce a mi-
losrdenství svém pro nás učiniti chtěl a
učiniti slíbil, že dokonáno jest, co byli
proroci předpovídali, co byly oběti zákona
starého pouze naznačovaly a co člověčen-
stvo od Mesiáše svého očekávalo; vše . . .
vše že jest dokonáno! Svět že jest vy-
kopen, peklo přemoženo, modlářství za-
hanbeno, nový zákon utvrzen, církev za-
ložena, nebe otevřeno, milost zjednána a
ve sv. svátostech každému přístupna:
všechno to že jest teď slavně dokonáno.

Rozm. v Kr.! po těchto slovech není
více tajemství, jehož by bylo třeba hle-
dati, není více pravdy, již by bylo třeba
objeviti. Rozum nemusí po ničem pátrati,
filosofie ničeho vymýšleti, čeho by třeba
bylo k mravnému napravení a spasení
člověka, neboť jest dokonáno vše, — doko-
náno Boho- člověkem, Ježíšem Kristem,
přibitým na kříž! — I sám bezbožecký
Rousseau, uvažuje tuto smrt Kristovu a
porovnává ji se smrtí neslavnějšího mezi

mudrci, byl dojat v srdci svém, tak že
zvolal: „Umřel-li Sokrates jako mudro,
umřel Kristus jako Bůh!“

Rozm. v Kr.! Zlý duch napjal všechny
svoje síly, aby zošklivil světu sítě pravdy
boží a zničil všecku víru v ukřižovaného
Krista. Vplížil se do našich měst, zjednal
si přístup do mnohých již domů a jako
jedovatá zmiže vkrádá se i do chudých
chýší vesnických. — Jsem kněz. Dle slov
proroka Isaiáše (21; 8.) státi mám na stráži,
abych mimojdoucím, kdykoliv by se mne
tázali, vždy mohl dáti dobrou odpověď,
bloudícím abych pravou ukazoval cestu,
liknavé abych povzbuzoval a všechněm
vesměs dával výstrahu před cestou blud-
nou a křivou. Za tou příčinou vyložil jsem
vám minulou neděli, že není víry bez spo-
lečnosti, aniž může býti společnost bez
víry; dnes však vystoupil jsem na po-
sváté toto místo, abych tážícím se, která
že jest mezi tolika ta víra pravá, přesvěd-
čivou podal odpověď, že to jest víra hlásaná
Kristem, víra katolická, proto že pochází
přímo od Boha.

* * *

Přistupme hned k věci; zajdeme v du-
chu svém zpět do oné doby, kdy zavznělo
s hory Kalvarské: „dokonáno jest!“

Od těch dob, co se člověčenstvo zhře-
šivší v Adamovi a Evě, rozšířilo po tváři
země, nemožno jest pomyslití sobě hříchu
ni nepravosti, kteréž by byly mezi roz-
umnými tvory nebyvaly známy. Po ná-
vrších, lesích i cestách pálily se ohavné
oběti falešným bohům, jež si vymyslíla a
tam umístila obraznost a pověra lidská a
nejednou i zúmyslný klam. Lež, podvod,
nestydatost požívaly úcty, jakáž se odpí-
rala Bohu Stvořiteli. Krvosmilník na př.

měl svého ochránce v bohu Jupiterovi, zloděj a podvodník v chytrém Merkuru, smilník v nestoudné Venuši, krvopijce v ukrutném Martu, nenasytný opilec v hýřivém Bachu. Ano, každá nepravost měla svého ochránce, své božstvo, jemuž byla posvěcena a k jehož uctění bez ostychu se též páchala. Ve hrách cyperských padlo mnoho nevinných děvčat a v obětnicích kartaginských prolévala se krev kvetoucích mladíků před očima jejich rodičů v obět nenasytnému bůžku. Hanba to zajisté, př. dr., pro všechny věky!

Nechť si otevře knihy dějepisné kdokoli a nechť v nich čte jen trochu pozorně, zajisté přesvědčí se, podivením ano i hrůzou ustrne nad tím, kterak lidé falešná orakula, oběti lidské, lež, vraždu, krádež, smilstvo i nestydatost za věci náboženské považovali a jimi ctili rozličné bůžky své. A tak tomu, př. dr., nebylo jenom u lidu nevzdělaného a v hlavách zpozdilců, nikoli, i králové a císařové, vojévůdci a mužové proslulí učeností počínali sobě rovněž tak zpozdile. Sokrates, Plato, Marcus Aurelius, proslulí mudrcové věku starého, hledali pravdu, již slyší nyní malé hned dítě z úst matky křesťanky a ve škole z úst kněze; hledali pravdu po celý život svůj, pátrali a zkoušeli, pravdy však nenalezli. Vše se jen kořilo slepému osudu, vše bylo pohříženo v temnotách modloslužby. A víra pravá? — S tváří uszlenu a srdcem sklíčeným bloudila zatím po místech nehostinných a truchlila jako vdova opuštěná nad rozprášenými svými sirotky.

Co takto skoro veškerý svět ve tmách bludu a hříchu byl pohřížen, plakal malý jer zástup lidí spravedlivých na břehách Jordanských a volal k nebesům: Mocný Bože zástupní! pošli nám již slíbeného Beránka tichého, aby zavládl zemi veškerou. Sešli na vypráhlou poušť kolem pahorků dcery své Sionské občerstvující rosu nebeskou, aby v den příští jeho vyprýštila voda z pramene suchého a z listí aby tekla balsám léčivý, aby se pustina v zelené proměnila údolí a oblékla v požehnání polní. „Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové dšněte Spravedlivého; otevři se země a vypuť nám Spasitele.“ Čtyři tisíce let od stvoření světa schýlilo se ku konci a k volání tomuto ozval se z prostřed pokazené směsice lidské vážný hlas: Pryč, duchu pekelný, jenž jsi svět od východu až do západu hanebnou spoutal lži! Pryč, duchu lživý, nebo já jsem královna pravdy,

přicházející zlomit na vždycky tvých okovů, zničit zloby tvé! Z povalených soch a obrazů bohů falešných, z pobořených krvavých obětnic a zničených klamných věštnic tvých učiním sobě slávitězný znak. Z výšin rozkazovati a vládnouti budu různým národům; z Reka, Žida i Řimana učiním si národ jediný a vládnouti budu mořem i zemí. Shromáždím u sebe bídné a nuzné, zarmoucené budu těšiti, slabé siliti, hříšníky volati ku pokání a sirotkům věrnou budu matkou. Násilníky zničím, pyšné ponížím a v srdcích všechněch vzbuduji sobě oltář svůj. Pryč tudíž, lži a klame budící nepokoj, neb já přináším světu vítězství, pokoj, mír a spásu!

„Oho!“ volá pohrdlivě svět. „Rci, kdo jsi, že tak příliš směle mluvíš o sobě?“

„Víra jsem v Krista přibitého na kříž!“
— Ó sv. viro v Krista sniženého, jak že zvítězíš? Vždyť nevidím u tebe ni lesklých paláců, ni vojsk ozbrojených, nýbrž malon jen hrstku mužů chudých, neučených, ničím neozbrojených, rozcházejících se po jednom neb po dvou do všech úhlů světa?

„Kdo jste? Kam spěcháte?“ ptá se jich s udivením pohanský svět.

„My jsme apoštolové víry; my jsme učeníci Ježíše Krista přibitého na kříž a jdeme podmanit mu svět!“

„Svět že chcete podmanit? — Aj tot počínání zrovna bláznovské!“ směje se jim s chechtotem domýšlivý svět. „Kde že máte vojsko? Kde máte zbraně?“

„Nás je počtem dvanácte; synové jsme lidu israelského, chudí a neučení. Nemáme kouska chleba, bychom zasytili svůj hlad; nemáme haléře, abychom si mohli něco koupiti; nemáme ni hole, o níž bychom se podepírali, a vojsko a zbraň? ... k čemu pak to? Naši zbraní jest jediné slovo Toho, kterýž nás poslal.“

„Dobře; ale Caesarové, Alexandrové, Scipionové chtějí podmaniti jednotlivé jen země sebrali vojska veliká, v boji vycvičená a dobře otužilá, ... a vás je pouze dvanáct lidí bezbranných, prostých a neučených; jak vy byste mohli podmaniti svět?“

„Tak nám přikázal Ten, jenž nás poslal.“

„Aj, tenť bezpochyby mocným býti musí, a zajisté že vyučil vás i různým jazykům?“

„Co se nás týče, mluvíme pouze jazykem svým mateřským; Ten však, jenž

poslal nás, narodil se v Betlémě v chlévě, vyrostl v Nazaretě u chudého tesaře a zemřel na kříži mezi dvěma lotry.“

„Jak? Člověk takový že podmaniti chce svět?“

„Nejen to; on chce poroučeti i našim dušem; on chce, abychom považovali jej za Boha i člověka; on chce, abychom se mu klaněli pod způsoby chleba a vína.“

„Toť věc neslýchaná!“

„Ba ještě více žádá. On chce totiž, abychom všechno to proto jen věřili, že On nám to řekl. On žádá od nás, abychom hříchy své vyznávali člověku, jenž jest podroben právě tak jako my pokleskům a křehkostem lidským. On chce, abychom milovali i svoje nepřátele; on chce, abychom ochotni byli obětovati zaň i vlastní život svůj. A toto všechno žádá od každého bez rozdílu stáří, pohlaví, stavu a důstojenství!“

„Ó blouznivci!“ odpovídá jim na to s posměchem svět. „Jste snad mocnější než Cyrus, Xerxes i Hannibal? Otevrou snad města Řím, Memphis, Atheny svoje brány vám, když je zavřely směle vítězným četám proslulých těchto bojovníků? Zanechte jen marného blouznění! Jsouce sami oklamáni, nechtějte aspoň klamati jiných.“ —

Tak as, dr. m., smál se apoštolům domněle moudrý svět. Avšak přes všechno to rozešlo se do světa dvanácte oněch prostých rybářů, aby konali dílo sobě svěšené. Proti nim povstala židovská synagoga; proti nim napjala veškerá síla své pohané filosofie; proti nim rozzuřil se meč, vzplanul oheň, povstali císařové, králové i kněží, židé i pohané. Avšak nic naplat! marné jich vzpírání se! Apoštolové započali v Judsku; opustili vlast; přepluli moře; přebrodivili řeky; překročili hory; prošli dolinami; rozešli se po všech državách světovládného Říma, ano do celého tenkrát známého světa. — Vstoupili před zločince a obrátili jej; přišli k pyšnému a pokořili jej; mluvili k vladaři a obměkčili jej; do řeči se dali s hrdým mudrcem a zahanbili jej.

A jaký že byl všeho toho následek? Co dříve působilo bolest, to teď dodávalo útěchy. Co bylo dříve příčinou žalosti, to stalo se teď pramenem štěstí. Kříž dříve pokládán za největší hanbu, stal se teď znamením největší cti, naděje a slávy. Na místě ohavné pohané modloslužby zkvétala všude bohoslužba křesťanská. Na

místě chrámů bůžků pohané vzrůstaly všude chrámy křesťanské, právě to domy boží, školy lásky a ctnosti. Nejvyšší ze starých bůžků pohané „hromovládny“ Jupiter, sestoupiti musil s hrdého Kapitulu, by místo udělal tupenému dříve kříži Ježíše Nazaretského. Místo Solona a Sokrata, Aristotela a Platona, Seneky a Cicerona a všech ostatních filosofů pohané poslouchal teď svět Petra a Pavla, Tomáše a Matouše, Filipa a Bartoloměje, Jana a Ondřeje a všechny ostatní apoštoly Kristovy. Světovládny Říman, moudrý Řek, hrdý Egyptan, zženštilý Asiatic, ohnivý Arab, tékavý Němec, pohyblivý Francouz, popudlivý Vlach, chladnokrevný Angličan, syn severu, potomek jihu i pohostinný Slovan přísahali na kříž a k vůli kříži odřekli se staré své víry. Lež byla zahanbena, nebo vzešlo světu a zazářilo jasné slunce spravedlnosti a pravdy. A to vše dokázalo . . . dvanáct chudých, neučených lidí, jež vyslal do světa Kristus přibitý na kříž!

O krásné to musilo býti podívání, když národové jeden po druhém před panstvím kříže skláněli hlav svých! Kříž, — dříve znamení největší potupy a hanby, stal se teď okrasou i hlav korunovaných, stal se znamením cti a důstojenství, odměnou a vyznamenáním za věrné konané služby a slavné činy. K sv. evangeliu hlásil se chudáš i pán, žebrák i král, rolník i řemeslník, voják i kněz a vůbec lidé stavů všech. A svět pohřížený dříve v temnostech bludu a kalu nepravosti počal teď vydávati krásné ovoce ctností křesťanských. Křesťanství zalidnilo i pouště nehostinné a zapělo Kristu přibitému na kříž velebnou píseň chvály a díků. I obnovena jest tvářnost veškeré země; národové změnili svou víru, změnili své mravy, zvyky a obyčeje. Svět dříve pohané stal se křesťanským. A to vše způsobilo . . . dvanácte chudých, neučených lidí!

Ať nám teď vyloží „svobodní myslitelé“ a „silní duchové“ a vůbec všichni církve katolické zarytí nepřatelé, ať nám vyloží tohoto obnovení pravou příčinu! Ať nám povědí, získán-li byl svět pro víru katolickou fanatickým blouzněním, ouskokem, klamem, lákáním, hovněním lidským vášním anebo násilím! —

Takovými prostředky, př. dr., nešířili apoštolové víru Kristovu, nešířila nikdy ani církev naše. — Mohamedán, bludař . . . ano, ti šířili prostředky podobnými klam-

nou víru svou. „Jděte,“ pravil Mohamed k ozbrojeným svým četám, jděte a podmaňte mi svět! Na koncích mečů svých noste zásady víry mnou hlásané a vrážejte je do srdcí našich protivníků!“ — Věříš Koranu?“ ptá se Mohamed. „Věříš-li, vezmi si žen, co jich uživiš; vezmi si otroky a nejsou-li ti po vůli, usmrcuj, vyměňuj, prodávej; zab a zdrť každého, kdo heni víry tvé. Nechceš-li však věřiti koranu, třes se a chvěj!“ „Chceš nám věřiti?“ volají zas jiní — Lutr, Kalvín, Zwingli toť jejich jména. „Uvěříš-li nám, neplať desátku, zabeť majetek církve katolické; máš-li ženu, jež se ti nelíbí, zapuď ji a vezmi si jinou; z hlasu svědomí si mnoho nedělej, hříchu se nevyhybej příliš úzkostlivě, jenom pevně věř!“

Co na tom divného, př. dr., jestliže se mnozí takovýchto přichytili zásad, kteréž hověly a lichotily jejich náruživostem?!

Tak, dr. m., neučil Kristus; prostředky takovými nešířili viru sv. apoštolové. Ku přijetí víry Kristovy nikoho totiž násilím nenutili, nikomu také nelichotili; lidským vášním a zlým náruživostem v ničem nehověli, nýbrž je krotili. — Učení Kristovo vštípeno jest ve srdce lidská pouhou jen láskou. Původce jeho zemřel na kříži. Nikomu nehrozil ani zbrání ani blesky s nebe, nikomu též v ničem nelichotil. Pomínul moudrost tohoto světa; vybral si dvanáct chudých, prostých lidí rodu nízkého nezajících světa aniž klamu a lsti. Za odměnu jim slíbil pronásledování kruté a smrt mučnickou. — Počavše apoštolové hlásati nové to učení, zakusili odpor a překážky všude. Povstalať proti nim hříšná, bezuzdná svoboda lichotící všelikým vášním. V čelo odporů jejich vstoupili vladařové, učenci a filosofové klanící se bohům falešným. Proti nim vzbouřila se i lidská přirozenost vzpírající se ráda proti všemu, co se nesrovnává s jejími choutkami. — Všechno to však přemohlo učení hlásané apoštoly a podmanilo sobě srdce lidská. Křesťanství bezbranné zvítězilo slavně v třístaletém boji se světovládným pohanským Římem, jenž válčil proti němu mečem i ohněm i zbrání všemožnou. A teď už počítáme rok 1884 a křesťanství prospívá a stojí pevně jako skála, o niž se rozrážejí vlny bouřlivé!

K této události ať nám odpovědi nepřátelé víry a věci náboženských. Světu vštípeno jest jiné smýšlení, změněna jest stará jeho víra, zvyky a obyčeje a toto

všechno způsobilo . . . dvanácté apoštolů, jež vyslal Kristus přibitý na kříž! To jest, dr. m., pravda tak jasná, že před ní může zavřítí oči své jenom zpozdilec!

A těchto účinků, této změny nikým netušené pravá příčina?

Příčinou může býti buď prikazatel sám, neb ti, kdož učení jeho šířili; neb ti, kdož je přijali; aneb konečně učení ono samo o sobě. Co se týče přede vším učení hlásaného sv. apoštoly protiví se ku hříchu náchylné přirozenosti lidské, ve článcích víry jesti tajemné, v příkázaních přísné: nemá tudíž do nebe nic lákavého. Svět, jenž toto učení přijal, byl zkažený a nevázaný; nemiloval tudíž, co se protivilo jeho žádostem, spíše učení to od sebe odmítal a jeho nenáviděl. Apoštolové, jenž učení toto šířili, byli chudí rybáři, zůstaveni sami sobě bez číkoli v světě pomoci; nemohli se tudíž ani světu opřítí aniž mu poroučeti; proto nemohli též proměnu takovou způsobiti sami ze sebe. Ježíš, zákonodárce a původce tohoto učení, byl člověk chudý, od židů nenáviděný a z nenávisťi přibitý na kříž; jako *člověk* nemohl tudíž ani on poroučeti světu, aniž takový v něm způsobiti obrat. Soudice tudíž jako lidé rozvážni zdravým, přirozeným rozumem úplně nestranně, musíme říci: ani původce tohoto učení, kdyby pouhý byl člověk, ani učení samo o sobě, ani jeho hlasatelé, neměli by té síly, aby ve světě takovou způsobili změnu. A přece stal se veliký ten a neslýchaný zázrak. Svět jest křesťanský a víra katolická rožšířena po celém povrchu zemském. My sami jsme toho živí svědkové. Někde tudíž musí pravá toho býti příčina, nebo bez příčiny není ničeho. Přirozená však příčina to býti nemůže: musíme tudíž souditi nutně na příčinu nadpřirozenou a tou jest Bůh. — Bůh, jenž z lásky k nám stal se člověkem, trpěl a umřel, jest tudíž příčinou a původcem sv. naší víry.

Tuto pravdu, př. dr., musí nutně uznati zdravý rozum lidský, nechce-li zapřítí sama sebe. Pravdě této nevímkuje se nikterak, nechť si rozumuje jakkoli. Všecko zajisté, co se kde děje, musí míti svoji příčinu a příčina musí též účinku býti přiměřena, a bez příčiny není vůbec účinku žádného. — Nuže, dr. m.! Že víra katolická skutečně existuje, jest pravdou tak jasnou, že ji musí i slepý poznati. Tato skutečnost víry katolické musí též míti přiměřenou svoji příčinu. Víra tato jest

však tak svatá, tak vznešená, tak nevystižitelná chová v sobě tajemství, tak odporuje všem hříšným žádostem a vášním, že výmyslem lidským naprosto býti nemůže. Musí tudíž míti zcela jinou příčinu svého bytí a tou . . . jest Bůh. Víra katolická, již Kristus s nebe přinesl, nám hlásal a nám zanechal, jest tudíž víra svatá, víra pravá, víra božská.

* * *

Ó Kriste Spasiteli visící na kříži! kdo by nevzplanul svatou k tobě láskou, když jen trochu uváží, jakou nevýslovnou, obětovnou láskou miloval jsi Ty nás?! Kdo by Ti neděkoval se slzou v oku za milost převelikou ničím nezaslouženou, že's nám dal zroditi se ve víře pravé a v ní vyrůstí, že's nás učinil údy církve své. Klečíc na kolenou před sv. křížem Tvým děkujeme Tobě jako dítky církve katolické za božský dar víry a spolu slibujeme, že se bezpečné této kotvy, na níž spočívá spása člověčenstva, nespustíme nikdy ani v životě ani ve smrti, doufajíc pevně, že nás víra naše uvede tam, kde nebudeme více věřiti, nýbrž patřiti tváři v tvář a se radovati na věky věkův. Amen.

Fr. Pohunek.

Před podělováním školní mládeže.

Velectění přátelé a příznivci mládeže školní!

Krásné, utěšené skupení jeví se zraku mému dnes na místě tomto! A jakové skupení? Nepatřím tu sice na třpyt dražocenných drahokamův, patřím ale na vzácnější třpyt: vidím radostný třpyt v očích chudých dítek školních. Nestkví se zde ovšem zlatohlav ní šarlat: avšak jsou tu připraveny šaty a obuv, jež ruce štědré k podělování schystaly. Tať jest příčina dychtivé radosti této mládeže, tať jest příčina zářících očí její. — Netoliko však dítky, nýbrž i dobrodincové jich radují se; blahé vědomí vykonaného skutku dobrého zrcadlí se ve tváři jejich. Spokojenost zračí se též v obličeji každého přítele mládeže, všech přítomných — toť krásný obraz, vznešené skupení! Nazval bych je: „hody štědrosti.“ I kdož pak připravil hody tyto? Spolek dám sv. Elišky na Král. Vinohradech.

Významný a velepamátný jest to zjev,

když utvoří se spolek, jehož údové čistým, svatým úmyslem nadšení snaží se uleviti chudobě nynější — žel Bohu — tak velmi se vzímající; když sestoupí se spolek, jehož členové ni vlastních obětí nešetří, aniž dají se odstrašiti obtížemi a překážkami, spojenými se sbíráním příspěvkův. — A takýto šlechetný účel na zřeteli majíce dámy v městě našem, v spolek sestoupily se. Hle, nemnoho jest spanilomyslných dám a dobrodincův těchto, a přece — kolik dobrého již vykonali, jak mnohou slzu bídy setřeli: udělující již po léta — pokud jen možnost lidská sahá — chudým dítkám školním podporu vydatnou!

Ano, vy dámy spolku sv. Elišky, jevíte se jakoby matkami dítek těchto; vy pak pánové, kdož přispíváte k této jednotě, zastáváte jakoby místo otcův. Zdaž nejste takto zástupci rodičův maličkých těchto? To pak tím větší cenu má do sebe, že dobrovolně vzali jste úkol ten na sebe. Či není tomu tak? — Připomeňte sobě jenom svého mládí, zdaž nejednali rodičové vaši podobně, jakož jednáte nyní vy? Či nesažila se matka vaše, aby sjednala vám teplý oděv na zimu? Či nepečoval otec váš, aby zaopatřil vám potřebných pomůcek učebných? A nečinili tak — aspoň u někoho z vás — mnohdy s obětí velikou, sebezapřením? Nuž a nekonáte vy, štědrí dobrodincové, pro tuhle mládež nyní totéž? I neníliž tento úkol váš, úkol otcův a matek čestný, nad jiné vznešený? Ovšem, buď on vaší chloubou a ku chvále vám!

Pročež nenalezám dosti vhodných slov, jimiž bych vyličil upřímnou snahu a obětavost vaši, ct. dámy a váž. příznivci dítek. Ten však vševědoucí Pán, který zkoumá srdce i ledví lidská a jenž odplácí číši vody studené bližnímu podané, Onť zajisté nejlépe ocení a rovněž i odmění skutky vaše. I přeji vám se srdčnou upřímností: Ta blahosl. Matka P., jež tak něžně miluje Dětátko sobě svěřené, vzorně plnila úkol svůj mateřský; ta Rodička B., kteréž snažíte se následovati, nechať i vám, ct. dámy, jest Přítelkyní vzácnou. — Vám pak pánové, kdož radou, penězi neb jakkoli přispíváte k dobročinné jednotě této, vám budiž onen sv. Pěstoun Syna B. ochranou i záštitou. Ano přeji vám všem, abyste na přímluvu Marie a Josefa těchto dvon vychovatelův nejušlechtilejších, dočekali se i v rodinách svých kýženého blaha, nezkaleného!

Vás pak, milé dítky, jimž dostane se dobrodiní, že z rukou štědrých dárky přijmete, vás dítky důtklivě napominám, abyste vážily sobě dobrodiní toho. Což nejlépe tím dokážete, když často modliti se budete za dobrodince, i když oni již více žiti nebudou; zvláště pak snažte se, abyste mravností a pilností — bohulibým životem svým — staly se hodnými darů sobě udělených.

V. P.

Život a působení duchovenstva farního.

(Pokračování.)

Správce duchovním jakožto strážcem svatyně Páně a rozdávacím sv. tajemství ukládalo se vždy, aby věrně setrvali při kostelích do řízení jejich poručených a bez příčiny a dovození neopouštěli stáda, jež divočí a hyne, i když jen na čas zbaveno bývá bdělého pastýře. Nepřetržitě na osadě bydlení (*residentia*) nebylo po chuti mnohým farářům v době, o které jednáme, ba i při visitaci nezastihl doma arcijahen Pavel více nežli deset plebánův. Abychom příštím vypravování lépe porozuměli, nezbyvá nám, nežli seznámit se prve se členy farního duchovenstva, pokud i jménem i úřadem od sebe se lišili.

Vlastním a řádným správcem kostela a pastýřem duší byl *farář* (*plebanus*), který i původ obvyklého názvu svého osadníků (*plebs*) děkoval. Jednomu z nich svěřoval se dozor bezprostředný na ostatní duchovenstvo téhož okresu děkanského a proto přikládalo se jemu jméno *děkana* (*decanus* *). Děkanem měst Pražských byl v letech 1379—1386 Petr, farář u sv. Michala v Opatovicích; farář Berounský byl r. 1380. děkanem Podbrdským; týž úřad zastával plebán Olbramovický v Benešovsku, farář

Litický ve Slansku, duchovní správce Líbeznický v Klomínsku atd. Děkanové obcházeli, tuším jednou do roka (74 b), farní osady svého okresu a když arcijahen sám vydal se na cestu visitační, provázeli jej jednak jako žalobníci, jednak jako svědkové slibův, které činili trestu hodní duchovní o budoucím sebe polepšení. Děkanovi předkládali nově přichozí duchovní listy o přijatém svěcení a zřízení svém k úřadu pastýřskému (54 b). Byliť pak to především *střídníci* (*vicarius*), jež přibíral sobě farář k pohodlí vlastního i osadníkův, jestliže farnost byla rozsáhlejší a větší počet těch, kterým slovem Božím a svátostmi se přisluhuje. Děkanové tím spíše užívali pomoci střídníkův, čím častěji bylo se jim vzdáliti z domova, aby dohlédali po okresu svém. Obíratí si střídníka bylo na vůli plebánově; avšak dokud zvolený nevykázal se listem o posvěcení na kněžství (*formatae*) a pravomocí, nesměl vpomáhati ve správě duchovní. Bartoloměj, kněz v Žebráku, žaloval proto na střídníka Zbečenského, že přisluhuje sv. svátostmi, ačkoli nedostalo se mu práva k té službě (*non habens curam animarum sibi commissam*), leda že farář jej k tomu má. Pravomoc střídníkův nebyla trvalá, nýbrž toliko na krátkou dobu se jim propůjčovala. Tak vyznával Šimon z Dobříčkova, střídník na třetí rok při kostele sv. Vavřince pod Petřínem, kterak po tu chvíli nemá svěřenu sobě správu duchovní, jelikož plebán řečeného chrámu bydlí v Praze a zhusta dostavuje se ke svému kostelu; že však sám dříve, pokud farář byl na dvoře Římském, pečoval svědomitě o spásu osadníkův. Střídníci bydlili v pravidla na faře, sedávali u stolu plebána a za práci svou přijímali i odměnu peněžitou. Farář Hovořovický Hartunk jsa kanovníkem Bolešlavským, zůstával při kostele kollegiálním a střídniku svému Martinovi vyplácel desátku za tři kopy gr. Mikuláš Vrabec, střídník na Zlichově (*vicarius porcionarius*), dostával jakousi náhradu za to, že zastupoval nepřítomného plebána. O povinnostech a příjmech fundovaných vikářů (*perpetui*) dočisti se lze na přemnohých místech Knih nadací. Obvyčejně bral farář výtěžek fundace a zaopatřoval soudruhy vším potřebným. *) Někde ovšem hospoda-

*) Máme zprávy toho zcela bezpečné a podrobné, kterak v ohledu církevním rozdělena byla země Česká ve století 14. „Registra desátků papežských“ z let 1352—1405, která spořádal a vydal V. V. Tomek, vypočítávají fary arcidiecése Pražské rozvržené v dekanáty, tyto pak v archidiaconáty. Osady diecése Litomyšelské jakož i rozvih jejich obsažen jest v listu arcibiskupa Arnošta ze dne 4. listopadu 1350. Kterak souviselo rozdělení to s politickými okresy a kraji, o tom jindy neopomeneme jednati.

*) Tak na př. daroval r. 1395 Jindřich z Komurka 12 kop úročního platu ke kostelu ve Staré Pace „na taká smlúvu, že tento farář

řili střídnicí pro sebe (habet proprias expensas), nebyli účastníky stolu farářova (in pane proprio) a vedli sobě jako samostatní správce osad. Na sklonku 14. století bylo zřízení střídníků již tak ustáleno, že stěžovali sobě osadníci do plebánův, kteří opomenuli přibrati si spolupracovníky, řkouce, kterak od starodávna na střídníka jsou uvykli aneb že farář vedle nadání povinen jest vychovávatí buď jednoho vikáře buď více.

V protokolech visitačních děje se zhusta zmínka o kněžích, kterým přikládá se nehrubě známé jméno „conventor“, t. j. smlouvou získaný zástupce farářův. Jako za naší doby stává se po bok beneficiátů pro některou příčinu administrátoři a jim svěřuje se zastávání všech povinností farních, jakmile smlouvou dohodli se o výživu a odměnu za práci s vlastním správcem duchovním: tak zjednávali sobě druhdy plebánové náměstky v úřadě (coadjutor, conventor fructuum) když sami o jiné věci stojíce, nechtěli povinností svým dosti činiti. Za tou příčinou jmenuje se svrchu uvedený Mikuláš Vrabec konventorem kostela Žlichovského (32 b; srvn. 104 a) a týž název i jiným duchovním se dává, kteří mohli se prokázatí písemným postupem správy duchovní (commissio curae animarum 50 a) a svolením biskupským. Dovídajíc se o tom, že Jan z Vožice, kněz čtyřletý, byl za tři leta konventorem kostela Újezdského, zaplativ plebánovi 45 kop gr.: nechybíme se s pravdou, tvrdíce, že věc, o které mluvíme, zavání svatokupectvím a jest opětným důkazem, kterak poklesla kázeň církevní na počátku vlády arcibiskupa Jana z Jenštýna. Konventoři byli takorba pachtýři správy duchovní, nájemci farního benefícia, dbali vlastního prospěchu a zisku a proto jim svědčí slovo Kristovo u sv. Jana 10, 12.

Slovem *kaplan* vyznačoval se obyčejně samostatný kněz *), kterému nebylo pečovatí o řízení osady věřících jako spíše o konání služeb Božích při některé kapli

veřejné aneb soukromé. Zbožní pánové zakládali totiž dosti často svatyně buď při kostelích, buď o samotě (capella), buď v domech svých (oratorium) a nadávali je i zboží nehybným i ročními platy, přejíce si, aby za to opatřeny byly vlastním duchovním, aby v nich občas slavena byla oběť mše sv. za zakladatele a příbuzné jejich. Kaplanství stále pokládáno bylo za prosté obročí (beneficium simplex) a odevzdávalo se k podání a žádosti patronově tomu či onomu knězi. V listině nadací *) vytknuty byly důchody a závazky kaplanovy; tu i tam dovoľovali zakladatelé, aby kaplan skrze jiného kněze mohl povinností svým dosti činiti, kdežto liknavým vyměřili pokuty peněžité pro zanedbání jistých úkonův. Kaplanům přidávala se jména pánův, u kterých sloužili, jakož čteme v protokolech visitačních: Petr Konrádův z Prahy, druhdy kaplan Mikuláše Genta, podkomořího království Českého; Petr z Lysé, kaplan u panen (při kostele sv. Ducha v Praze 23 b); Jan z Kempnice Pražan, kaplan p. Hanzy, měšťana Pražského; Valkmar, kaplan krále Římského (40 b) a j.; misty děje se zmínka o kaplanech zámeckých, jako v Žebráku, kteří neodváděli plebánovi městskému ofěry z kaple; na Lešně, který mnoho žaloval na faráře Bystřického atd. Od kaplanů lišili se *oltárníci* (altaristae) toliko tím, že nebyli podáváni ke kaplím a oratořím, nýbrž k jednotlivým oltářům a užívajíc požitků nadačních, obstarávali tu svědomitě tu liknavě služby Boží. Ti, kdož potvrzení byli k úřadu svému od biskupa, zapisovali se do Knih stvrzovacích **), avšak mnoho bylo

*) Mimo mnohé latinské listy zachoval se nám počátek české listiny nadací z konce 14. století: „Buď všem známo i syvedomo, kdož tento list uzří, čísti bude aneb čtúcze uslišie, že já Petr sedynem u Vrchlabí vyznávám tyemto listem, že sem s dobrým rozmyslem, za zdravého života, s dobrou radu mých přátel ustavil a nadal sem kaplanství.“ Libri erect. II. na str. 227.

**) Zápis býval v tato slova: „Adam z Nesetic, doktor práv, arcijahen Hradecký, atd. známo činíme, že *jsme ustanovili* k oltáři P. Marie při kostele sv. Mikuláše na Kuřím trhu Starého města Pražského, jenž prázdnen byl resignací p. Jana . . ., s vůlí p. Mikuláše Míslava, faráře řečeného chrámu sv. Mikuláše a s vůlí Mikuláše od Černé hvězdy, měšťana Většího města Pražského, . . . p. *Vita*, druhdy

nynější Kříž, řečený Herkules, anebo jeho budící věčně na těch 12 kop má chovati dvě knězi v svém domu na svéj ztravě. Kterážto farář . . . anebo jeho budící s téma dvěma knězema, kteráž bude mieti, mají na každý den slúžiti dvě mši.“ Libri erect. IV. 425 a n.

*) Dr. Borového: „Dějiny diecése Pražské“ na str. 148. Tomkův: „Dějepis m. Prahy,“ d. I., str. 395 a n.

oltářníkův, kteří nemohli se prokázatí zřízením biskupským (non confirmatus). Užítku poskytoval někdy jediný oltář více nežli celé farní obročí a proto není divu, že ucházeli se o službu jeho i kanovníci, jako čteme o Petrovi, kanovníku u sv. Apollináře, že byl oltářníkem sv. Kříže při kostele sv. Mikuláše dole řečeném a bral ročního důchodu 10 kop. Petr z Kroměříže požíval ročně 12 kop z oltáře sv. Anežky u sv. Jiljí. Martin Svatoslavův čítával 5 mši sv. do téhodne při oltáři Panny Marie, jakožto zástupce oltářníka Jana a dostával za to 4 gr., aneb ročně 3 kopy 28 gr. Správcové kostela a kaplí dozírali k tomu, aby oltářníci zastávali řádně povinnosti své a o vzájemném poměru jejich poučuje nás výrok Jana, oltářníka při chrámu sv. Martina ve zdi, který toužil na plebána, kterak by rád přiměl jej k tomu, aby čítal mši sv. každodenně, což však mu nečiní po vůli, neboť jest toliko osobním (manualis) oltářníkem a nebyl potvrzen, aniž kdy viděl nadací listiny svého oltáře (11 a). Mimo mši sv. ukládalo se tu i tam oltářníkům, aby obočovali slavným průvodům, modlili se hodinky, rozdělovali almužnu chudým a j. Na Smíchově platil Kuncman Dětrichův plebánovi za ofěru 3 gr., za světlo, zvonění, zpěv po groši; začež dostávalo se mu málo vděku od faráře Martina, který nechtěl mu propůjčovati ani mešního roucha ani služebníka ani vina a vítával oltářníka slovy: „Nepřicházíš v pravý čas; nebudu tvým sluhou. Čti mši sv., kdy já choi!“ (34 a).

Obeznamivše se takto alespoň s předními*) činiteli správy duchovní a služeb

plebána Záběhlického za ředitele oltáře a oltářníka. V Praze leta Páně 1404 dne 5. března.“ Libri confirm. VI. na str. 113.

*) O kazatelích mluveno bylo již dříve. Při některých kostelích Pražských zřízení byli sakristani (sacrista, subsacrista), avšak povinnosti jejich blíže se neurčují. Tolik víme z protokolů visitačních, že František, podsakristan u sv. Mikuláše, zaopatřoval raněného cizince přinešeného do Prahy, že Petr Jordánův z Hostovic, sakristan u P. Marie na Louži, vzpěchoval se prohlásiti snoubence v kostele, jelikož byl jeden z nich klatbou stížen. Jakub z Domažlic, sakristan a varhaník u sv. Havla, pravil, že den co den mešká v sakristii a nedbá o jiné věci. *Mistoplebánem* (viceplebanus) slul vikář stále ustanovený ve jménu kapitoly, které slušela vlastně správa duchovní (Borový: Dě-

Božích, vracíme se k povinnosti svrchu řečené o stálém sídlu beneficiátův při kostele a osadě jejich. Petr, plebán u sv. Ondřeje na Starém městě, neukázal se osadníkům třeba za půl roku a meškaje mimo farnost, neustanovil ani koho střídátníkem. Soused jeho Matěj Polák u sv. Jana na Zábradlí dostavil se do chrámu jenom o znamenitých svátcích; jakmile však sebral ofěru, nedal se více viděti. Osadníci jeho Češi i Němci z dobré poloviny neměli po celý čas, komu se zpovídati. Farář Lhotecký Matěj bydlel v Ouvalcích, živil se jakjmohl a ke kostelu svému docházel jednou do měsíce. Farář Kunratický Sand vzdaloval se kostela svého za dvě leta a děkan Říčanský nevěděl, kam se poděl. Horlivější duchovní alespoň jednou do téhodne vraceli se domů a arcijahen neměl ničeho proti tomu, jen když mohli se prokázatí svolením duchovní vrchnosti. Svrchu řečený farář Matěj z Polska opatřil si na jaře po visitaci takové dovolení (absentia*) na tři leta a po ten čas snad ani pro ofěru se nevracel. Mnozí oltářníci šli za špatným příkladem plebánův a zapomínali na povinnosti své buď dokonce, buď ustanovili si zástupce, kteří za malou náhradu také málo co konali.

Přísluha sv. svátostí jest mimo mši sv. nejdůležitějším úkonem působení kněžského. Službě té věnovala církev od prvopočátku péči v pravdě mateřskou, pilně k tomu dohlédajíc, aby v pravý čas a řádným způsobem účastní byli věřící milodarů nebeských prostředkem sv. svátostí. Obcházeje kostely Pražské i venkovské, dověděl se arcijahen Pavel a na své oči viděl některé nedostatky, kterých stříci se bylo rozda-vačům sv. tajemství. Neprve co se tkne *křtu*, stěžovali sobě osadníci u sv. Jana v Podskalí, že nezbývá jim, než při sousedních kostelích hledati pramen vody křestné, pro dítky své, poněvadž vlastní

jiny diecése Pr. str. 148.) a i prozatimní správce kostela a fary (viceplebanus et procurator dotis 15 b), pokud farář byl tuším vzdálen či nemocen.

*) „Dovolujeme Vám,“ napsali mu vikáři arcibiskupští, „tímto listem, abyste se od datum tohoto listu a za tři leta mohl vzdáliti od svého kostela, . . . když zůstavíte tam osobu, která nebude zanedbávati řádnou správu duchovní. V Praze l. P. 1380 dne 29. března.“ (13 b; srvn. 128 a).

správce jejich příbytku a chrámu svého se vzdaluje. Plebán ve Lhotě Bavorově nechtěl se službou propůjčiti jakémusi nájemníku v noci tak, že dítě nepokřtěné z rána skonalo. Farář Tuřanský přisluhuje nočního času křtem sv., pohroužil sice dítě do vody, avšak zapomněl je pomazati sv. olejem. Požádán byv za to z rána, pomazal chlapce sv. křížmem a znova jej křtil. Za to stavěti se musil na dvoře arcibiskupově a zodpovídati před arcijahnem. Když pak doznal vinu svou, omlouvaje se, že podruhé křtil s výjimkou (si non es baptisatus), neznal však hbité obřady křestní, vsazen byl do žaláře a pro příště pohrozeno mu těžkými tresty. V Česlicích neměli již o velikonočních sv. olejův, ačkoliv děkan Říčanský v čas střidníkovi je byl vydal. Ke křtu chlapce přicházeli z pravidla dva kmotři a kmotra, při děvčatech stály dvě kmotry a svědek (compadres, conmatres). Komu zachtělo se většího počtu kmotrův, musil opatřiti si svolení nejvyšších úředníkův arcibiskupských. (32 b.) Plebán u sv. Vojtěcha v Podskalí připouštěl až 12 kmotrův, mužů i žen. Podobně dalo se na Smíchově, ve Pcherách, Čelakovicích, Zlatníku a jinde, nad čím dobří osadníci právem se pozastavovali. Křtitelnice těšila se obzvláštní pozorností arcijahnově, i prikazovalo, aby nebyla dřava (stilat, defluit), nýbrž všude dobrým zámkem opatřena (seratum, cum clausura) a pokud možná, spíše, z kamene nežli ze dřeva zhotovena. Postřehnuv nedostatečnou nádoby toho jména v Česlicích, na srdce vložil, trvám kostelníkům, Mikeškovi a Tomáši, aby o nedělích a svátcích sbírali příspěvky na opatření kamenné křtitelnice. V Lipanech zase měli sbíratí na mísu ke křtitelnici (caldarium ad lapidem baptisterii), neboť že dřívě jí neměli, nenalezl tam arcijahen ani krapet vody křestné (nullum elementum).

Znamením probudilého života křesťanského, v pravdě katolického, jest častější a řádně konané *přijímání* svátosti oltářní a *pokání*. V té věci mohli netoliko osadníci ale i faráři leccos stízně arcijahnovi přednésti. Tak udával střidník od sv. Haštala, že Jakub vousatý z Dlouhé třídy, osadník téhož chrámu, málo kdy se v kostele ukáže, ještě méně zpovídá a po 20 let nebyl u sv. přijímání. Podobná žaloba pronešena byla na urozeného Viléma, panoše z Řešice, který sotva třikráte do roka přicházel k službám Božím; k velikému

nutkání farářovu se sice po dvou letech vyzpovídal, avšak Těla Páně nepřijal. Nápadné to vzdalování se posvátného stolu Kristova, jež i jinými příklady mohli bychom doložiti (44 b, 58 a, 100 a), jest nám věru s podivením a máme za to, že spíše na osobní nechuti k faráři nežli na bludu bylo založeno. Věřícím se prikazovalo, aby zpovídali se v kostele vlastním; když pak na povinnost tu upomínal některé osadníky plebán u sv. Linhartu na Kuřím trhu, odpověděli mu, že mají písemné dovolení, zpovídati se, kdekoliv jim libo. Na proti tomu nečinili tajna zástupce arcibiskupova Němečtí obyvatelé u sv. Klimenta na Poříčí, že farář nechce jim vychovávatí kněze, který by přirozeným jazykem jejich je zpovídal. K domluvě arcijahnově odvětil plebán Mikuláš, kterak není povinen živiti pomocníka, ba ani jmění kostelní na to nevystačuje, že však již nějak dosti učiní žádostem svých věřících. Najemce fary Bukolské ukládal kajcíníkům při zpovědi, aby neprodlně položili částku peněz na mši sv. Jeden z nich jménem Tomec doznával, že odvedl mu ihned ve zpovědnici čtyři haléře, hodlaje tím pro sebe získati úmysl čtyř budoucích mší sv. *) Střidník kostela Šluhtického nechtěl zpovídati ani dívky ani dospělé, pokud každý z nich nezaplatil dva haléře, řka, že mu částka ta právem náleží. Farář Zbraslavský Valentin, kněz velmi nepořádný, dával si taktéž platiti za zpověď, ba i za sv. přijímání. O veliký pátek r. 1380. přiklekl osadník jeho Tomáš k oltáři, chtěje posilněn býti Tělem Páně. Plebán obrátil se k němu, rukou drže nejsv. svátost a pravil: „Polož dříve peníz na oltář!“ Když pak Tomáš neměl čím platiti, odešel se mu duchovní sv. přijímání, ano jal se jej tepati příkrými slovy, tak, že všichni přítomní nemálo nad tím se pohoršili. Postaven byv proto před arcijahna, zakrýval hrabivost svou zvykem ve Zbraslavi prý zavedeným a v čas velikonoční platným a opravil žalobu osadníků v ten rozum, že nežádal na Tomášovi peníze nýbrž fůru dříví (plaustrum lignorum), kterou mu měl přivéstí k rozkazu pana opata.

*) „Ipsum dare oportuit IV halenses pro IV missis statim ibidem in confessione.“ Dle hořejšího počtu vážil by halěr, jakožto 12. díl groše, málem 2½ kr.; což ovšem jest velmi nepatrné stipendium mše sv. Dosti možná, že se tím mělo získati toliko „Memento.“

Svátost oltářní (sacramenta, corpus Christi) ukládaná do nádob svrchu řečených uzavírala se na zámek ve *stánku*, jenž zřízen býval ve zdi po evangelní straně oltáře. Opatrnosti té bylo věru potřeba, neboť jinak vydáno bylo Tělo Kristovo hroznému zneuctění. Zbraslavští stěžovali si do faráře nedávno jmenovaného, že nikdy neuzavírá nejsv. svátosti a jde-li zaopatřovat, nechává ji třeba tři dni bez ochrany státi na oltáři. Na veliký pátek nalezena byla sv. hostie na zemi před oltářem a Valentinovi kladlo se za vinu, že sám ji tam upustil. K přijímání věřících bylo mu totiž lámati Večeři Páně na oltáři, on však, pojav celou hostii, obrátil se k lidu a pustil ji z ruky. Žalobě té odpíral farář, řka, že vedle zvyku klade se nejsv. svátost vždy pod novou nádobku na oltáři (sub olla nova). Když pak onoho dne přišel do kostela, užírl ji na podnožce (matka, rohožka) a zdvihnuv uctivě, zakryl místo, kterého se dotýkala, zvoncem, k lidu pak promluvil takto: „Lidičky, co se přihodilo nestalo se vaší vinou, nýbrž snad mojí; neboť já jsem nehodný. Modliž se tedy každý z vás 15 Otčenášů na usmíření viny té a hříchu k poctivosti nejsv. Těla Páně, prve nežli přistoupíte k oltáři.“ (132 b) V Nezabudicích nalezena byla při visitaci nejsv. svátost od molů hrubě porušena. (115 a). V Týnci ukládali Tělo Páně do dřevěné skřínky (cisticula). Arcijáhen poroučel tamějšímu plebánovi, aby dal udělati výklenek do zdi (fenestra) po levé straně hlavního oltáře a opatřil jej železnou mřížkou (cancellum 55 a).

(Dokončení.)

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od

Frant. Vacka.

(Pokračování.)

Sokol zdvihl štětec ze země a jal se chvatem pracovati na obraze.

Důstojník probíral se ve výkresech. Podobiznu Evlalie, dcery Radoušovy, podložil stranou a chvílemi věnoval jí vděčný pohled.

„Jsem hotov,“ promluvil mdlým hlasem umělec a vstal ze stolic.

Vojín postavil se mu po bok a zíral upřeně na svůj obraz.

„Líbí se mi, jak náleží. Dílo to dobře se ti povedlo.“

Plukovník při těch slovech poklepával na rámě Jiříkovo.

„Račte je přijati. Bude to ovšem jen nepatrný dar za laskavost, kterou jste mi, pane plukovníku, prokázal, doufám však, že ani skrovným darem tím neráčíte pohrdnouti.“

„Přijímám. Děkuji ti . . . Pošlu obraz ten do Španěl, do domova svého a tam jistě vzpomínati budou i na tebe, který zvěčnil jsi podobu vzdáleného syna a bratra jejich.“

Jiřík nutil se k úsměvu.

„A nyní mohu ti povědět, proč jsem naléhal na to, aby obraz můj ještě dnes byl dohotoven . . . Za nedlouho opustíme město. Snad zítra, možná že pozejtří. Při tobě jest, zdali chceš zůstat zde ve vězení a trápit se nejistotou či okamžitě z něho vyjít. Prosil jsem za tebe a dnes došla mne rozhodná odpověď. Povím ti obsah její krátkými slovy: Veškerý trest se tobě promíjí, jestliže vstoupíš do císařského vojska. Budeš-li se však zdráhati, zůstaneš zde a sotva co menšího na tebe čeká nežli trest smrti. Uvaž to dobře a rozhodni se!“

Vězňovi prudce dmula se prsa, když vyslechl slova vojínova. Ustoupil o krok a slova nebyl mocen. Toho nikdy ani ve snu se nenadál, že by kdo mohl na něm žádati, aby svobodu svou vykoupil službou, či lépe řečeno otroctvím u vojště. Strnulým zrakem pohlížel na mluvčího a ačkoli pohyboval rty, nepřešlo přes ně ani jediné srozumitelné hlásky.

Plukovníkovi neušlo náhlé ztrnutí mladého muže, avšak tvářil se, jakoby ničeho neznamenal. Vlidným hlasem přejal znova rozprávkou.

„Jsi dospělý, rozumný muž a netřeba ti ani raditi, na kterou stranu lépe jest se ti obrátiti. Pro odpověď přijdu si zítra . . . Nepřenáhli se, abys později toho nelitoval. O přízni mé a přátelské službě nesmíš více pochybovati.“

Důstojník chopil se pravice vězňovy, upřímně ji stiskl a volným krokem opustil jeho světnici.

Jiřík potácel se ke stolu a sklesl opět na stolic. Jakoby nevěřil smyslům svým, že v pravdě slyšel, co mu bylo řečeno, ohledl se kolem sebe. V hlavě jeho rojily se myšlenky tak podivné, že nebyl dalek šílenství. Kolik rozličných dojmů vystří-

dalo se dnes v nitru jeho! Tu usmívala se na něj blahá naděje, tu kynulo mu brzké vysvobození ze žaláře, podobajíc se teplým paprskům slunečním, jež rozehrívají tvrdou kůru zemskou sněhem a mrazem skřehlou: tu zase hrozné pouto otrocké vadilo mu při každém kroku a řetěz studeného kovu svíral ruce i nohy jeho. Světnice, ve které dlel, užila se očividně a jižjiž stěny její tížily olověným pláštěm bedra nebohého vězně. Rukou mnul rozpalené čelo a zajel prudce do vlasů, jež přepadly přes tvář v pustém neladu. Zimničná horkost projímala údy jeho a zase za okamžik jakoby led přikládal ke shrbeným ramenům. Trvalo to drahnou chvílí, nežli zajatec se upokojil a mohl sledovati chod svých myšlének.

„Divně s tebou zahrává osud. Do ruky vtiskl ti zbraň, abys hájil vlast svou tak zuboženou a zanedlouho vyrazil ti meč z ochromeného ramene a položil štětec do něho. A již zase volá: Odhoď to náčiní a chop se zbraně! . . . Neměl bych ničeho proti tomu. Ruka má úplně se pozdravila. Ale stavěti se do řad Čechům nepřátelských, potloukati se po světě, vylupovati domy pokojných sousedův, rváti se o sousto chleba, tasiti zbraň proti vlastním bratrům a přátelům — toť ukrutné a nelidské . . . Setrvati zde v žaláři, za živá býti mrtvolou, nemíti naděje nežli na cestu k popravišti — to o rozumně mne připraví!“

VII.

Asi hodinu cesty na jih od Chrudimi rozestupují se široké hřbety pohorské krajiny a dopřávají místa prostranné kotlině. Bystrá říčka, která až potud rychlým krokem proudila po patách strmých skalisek, rozšiřuje náhle tok svůj a zastavuje hbitost vln tak, že se zdá, jakoby chtěla odpočinouti a prodlévati uprostřed zahrad a lučin, které ji tu v údolí obklopují.

A řekněte mně, kdo by rád neprodléval v rozkošném tom ráji venkovském?

Vrcholky strání vroubeny jsou vždy zelenavým hájem; svah jejich zakrývá na leto bujná réva a stinné štěpnice. K zahrádkám přiléhá široký pruh libě páchnoucích lučin, prorýt jsa struhami křišťalové vody. Na levém břehu Chrudimky, který povolně k západu se zdvíhá a ve vysokých lesích ztrácí, vlní se žlutavé moře bohatých klasů. Ostrovy jeho tvoří příbytky lidské tu v osadu skupené, tu zase po různu o samotě stojící.

Na břehu řeky tam, kde rozchází se ve dvě ramena, stojí úhledné stavení. Z bílých stěn jeho skrývá se jedna ve stínu rozložitých kaštanův, kdežto druhá opírajíc se o koruny letitých jabloň, spojena jest s nízkou zdí, jež zahradu ode dvora odděluje. Třetí strana do dvora obrácená jest průčelím venkovského stavení. Mimo dvojí vchod nalezneš tu několik oken v přízemí. Spodní prostor jejich naplňují kvetoucí stonky květin a brání zvědavému oku, aby nemohl vniknouti dovnitř a vyzkoumati úpravu světnic. Šedá vysoká střecha padajíc hluboko do čela stavení, oživena je hejnem holubů. Kdo by rozuměti mohl dutému hlasu jejich, poznal by, že se radí o výpravu do polí, nemožnou však shodnouti se o směr a dálku ranního vletu.

Šumění vody přes splav a dušený klapot prozrazuje do dálky, že stavení, kterému na okamžik věnovali jsme pozornost, jest mlýn.

Mistr Matouš zakoupil jej před lety, hodlaje do něho přenést dílnu svou, aby opodál města v klidném zakoutí mohl se úplně oddati zamilovanému umění. Malebné břehy rodné řeky, prostý život venkovský, pokoj ničím nerušený lahodily činnému duchu malíře Chrudimského tak, že opustil město a uchýlil se na samotu. Maje po boku pečlivou choť, trávil tam nejkrásnější leta mužného věku. Pod rukama rostla mu práce, spanilé obrazy množily se v dílně jeho. Přátelé ani v dáli na něj nezapomínali a přicházeli ob čas pokochati se důvěrnou rozmluvou s rozšafným a přívětivým umělcem. Mistr Radouš zasednuv s nimi do besídky na břehu řeky zastíněné vonnou střemchou, jal se vypravovati o cizích zemích, které byl v mládí procestoval, líčil zvyky a mravy sousedních národův, posuzoval běh světových událostí tak, že mile bylo jej poslechnouti. Nejraději zaváděl řeč na osudy vlasti České, kterou z hloubi duše miloval. Jak zářily mu oči, jak ústa výmluvností přetékala, když rozhovořil se o bujarem květu měst Pražských, o nádherném lesku při dvoře císaře Rudolfa II.! Panovník ten byl Matoušovi vzorem slavného vladaře. Za prvních let vlády jeho meškal malíř náš v Praze a tu přesvědčil se na své oči o tom, jak umění milovný král laskavě obcuje s muži proslulými, váží si plodů ducha jejich, bohatě je odměňuje a k dalším snahám nabádá. Ne-

minulo ani dne, aby v městech Pražských cosi znamenitého se nepřihodilo. Buď připutovali poslanci cizích panovníkův, a na dvoře císařském uvítání byli okazale. K počtě jejich pořádány byly kratochvíle a hry jindy nevidané. Buď dokončena byla stavba letohradu či nové hvězdárny a císař sám byl slavnosti přítomen a se zalíbením pozoroval davy radujícího se lidu městského i venkovského. Tu zase zavítal sloutný učelec do stověžatého města nad Vltavou a král prokazoval mu tolik veřejné poctivosti, že žasl nad tím každý a záviděl milosti císařské blaženému cizinci.

„Nedá se, braši, nálezti tolik slov, abych dokonce všechno vám vypověděl, co jsem slyšel a viděl. Sám byl jsem o-
pojen slávou, den nedál se mi delším nežli hodina, uteklo leto jako stín a mně bohužel loučiti se bylo se zlatou Prahou... Věřte mi na slovo, že od času slavné paměti Karla císaře neodívala se města Pražská tak slavným, tak radostným rouchem jako za dnů našich!“

Mistr Matouš se rozohnil. Z očí sálalo mu nadšení. Rukama prudce pohyboval. Byl by jistě vypravoval o nových stavbách palácův a bran, o malířských dílech obrazárny císařské, o výzkumech hvězdářských a pokusech četných alchymistův, kdyby hosti jeho byli mu dali vymluviti.

„A Turci, mistře?“ vpadl mu kdosi do řeči skoro nevhodnou otázkou.

„Eh, co Turci?“ horšil se malíř. „Proč po Turcích se ptáš? Víš dobře, že nedají pokoje, pokud jedinou píď pevné půdy naši budou mít pod nohama. Zlotřilá čeládka! Nejlepší koupeli jest jim krvavá seč a dokud v krvi neutonou, nezbudeme se jich... Neslyšeli jste o tom, že přišlo nedávno sem k nám a k císaři Moskvan-
ské poselství od velikého císaře Ruského?“

„Aj, aj, o tom posud ani slechu u nás.“

„Myslíš si to,“ podotkl sebevdomé mistr Radouš.

„A co přinesli?“ vyzvídali měšťané.

„Rokovali s císařem o přetržení pychu Tureckého.“

„Je-li možná!“ divili se posluchači.

„Nu, spoji-li cár Moskevský vojska svá s bojovným lidem naším, pak bída sverpým hordám Tureckým!“

Radouš jakoby přeslechl slova přátel svých.

„Císař dostal darem zlatem protkávaný obraz sv. Mikuláše nevidané krásy a velikosti,“ vykládal malíř. „Přál bych si jej viděti. Bude to dílo zajisté znamenité!“

„A císař přisvědčil žádostem jejich?“ vyzvídali hosté, nedbajíce výkladu Radoušova.

„Snadno si domyslíti.“

Tak a podobně rozmlouváno bývalo pod krovem mistra Matouše, kdykoli přátelé z města k němu zavítali. Tu i tam přešla řeč na obecné záležitosti města Chru-
dimi a Matoušovi často bylo slyšati, že litují mnozí nepřítomnosti jeho, hodlajíce jej postaviti do rady, aby spolu s ostatními konšely a staršími rozšafnosti svou prospíval blahu obecnému. Mistr vrtěl při tom hlavou a odpíral slovům tak lichotivým. Než co není dnes, může se státi zítra. V zimě, která dělila po patnácte dvě století křesťanská, roznemohla se choť malířova a po novém roce uložena byla tělesná schránka její k věčnému spánku. Radouš osamotněl a není divu, že se mu zastesklo. Za nějaký čas odstěhoval se do města a sousedé uvítali příchod jeho tím, že zvolili jej sobě konšelem. Po dvacet let zastával hodnost tak důležitou! Kolik radostných chvil zažil za tu dobu, těše se všeobecné důvěře a vážnosti! Starati se o prospěch jiných, dbáti o bezpečnost měšťanův, pečovati o rozkvět města, rozmnožení statků jeho, zvelebení pobožnosti bylo mu rozkoší a zdrojem nezkalené blaženosti. Přitom nezapomínal se nad štětcem svým, hotově znamenitá díla, která až podnes hlásají slávu jeho...

Dvojsměrný meč poranil srdce jeho, když vytržen byl z klidu svého bouřlivými událostmi zemskými, jež v zápětí šly za bitvou Bělohorskou. Do zdravého kmene života jeho nasazen byl červ, který pomalu ale jistě vyčerpával mužnou sílu konšelovu a skláněl jej ke hrobu. Pokud ještě svítala mu jakási naděje na vysvobození milého žáka a přítele Jiříka Soka, setrval při městě a naději lepší budoucnosti zaplašoval chmury, jež kolem hlavy mu sedaly. Když však ztratil toho, kdo měl býti dědicem jmění a ducha jeho, zakaloval se duševní zrak chřadnoucího starce a srdce jeho odumřelo i ostatním přátelům, kterým druhdy účinnou láskou byl nakloněno. I uchýlil se opět do zátíší

venkovského, na samotu, jako před více nežli dvaceti lety a zotavoval se ponehlu z bolesti a ran osudu.

(Dokončení.)

Pravý umělec.

Já vážím sobě mistra,
jenž tvoří dílo krásné
na plátně štětcem smělým
až člověk nad tím žasne.

I před tím mužem smeknu,
jenž dlátem do mramoru
za krátko vdechne život
i tvárnost milých tvorů.

Však nad umělce všechny
ctím toho neomylně,
kdo vede mládež k Bohu
a v ctnostech cvičí pilně.

J. Ježek.

Klenovec.

Vypravuje *Jan Nep. Ráž.*

(Dokončení.)

Václav bránil matce, aby nesezvala mnoho hostů. „Nač mamičko tolik práce, jste k tomu sama a ani mně ani Zuzance se nechce v ten den býti a hovořiti s tolika lidmi. Odbudeme to zkrátka.“

Ohlášky se vymohly na úřadě, že směly býti jednou za třikrát — je méně povídání nežli trvá-li to celé tři neděle. Jednou záhy z rána jelo se na Skuč. Při mši svaté, před nížto se snoubenci vyzpovídali, přijali tělo Páně. Po mši sv. vešli na malý hřbitov. Tam v koutě byl již úplně zapadlý hrob — byl to hrob starého Martina, vedle kterého poklekli a modlili sa za spásu duše jeho. Když chtěli povstati a ohlédli se, klečel za nimi starý Klenovec — modlil se také. Modlil se — dnes snad poprvé a vroucně za spásu toho, kterému tak v životě ublížil. Čím déle se modlil, tím volněji bylo mu, vždyť dnes s něho spadla veškerá vina, vždyť dnes stejně se svými dětmi žaloval ve zpovědi Bohu svému dávné hříchy své a hle, nejvyšší milosrdný Soudce odpustil mu. Smířen odcházel od hrobu a opět jednou pokojně zaklepalo to srdce jeho, které tak dlouho

bylo na scestí. Poznal moc svaté víry, poznal moc slov Kristových: „Odpouštěji se tobě hříchové tvoji, odejdi v pokoji.“ Odešel v pokoji.

Svatba byla jednoduchá. Klenovec pozval několik starších sousedů, několik blízkých příbuzných a to byli všichni hosté. Panímáma ustrojila slušný oběd. Na oddavky do Skuče dojeli a jak přijeli zpět, hned se obědvalo. Nedivil se tomu nikdo. Bylo to zcela proti obyčeji, že matka ženichova strojila svatbu, ale za takových okolností, kde Zuzanka nikoho neměla, nemohlo to býti ani jinak. Než lidé všemu zvyknou a tak nepřišlo jim to později ani proti mysli. Zuzanka celý den o veselce plakala, že ji ani Václav upokojiti nemohl — snad radosti či z obavy, jak se jí dále ve statku povede. Obavy její byly však marné. Hospodyně byla k nevěstě jako vyměněna, chtěla nepochybně laskavostí svou toho dosíci, aby Zuzanka zapomněla, jak ji hospodyně ublížila. Ku cti Zuzančině musíme doznati, že ani slůvkem se nezminila nikdy o tom, co v den na trnitě cestě své ze statku k vápence vystála. Věděl to jen Bůh a ona — Bůh ji to hojně nahradil, začaž mu denně na kolenou děkovala.

Největší změna stala se s Klenovcem, ten byl všecek jiný — byl samý žert a samé veselí, tak že ani hospodyně sama nevěděla, jak se to stalo. Jestli se ho někdy na to otázala, říkal jí, tím vším že je Zuzanka příčinou. Že má takovou radost z toho, že ji má na statku, že by radostí stále jen výskal. Tu se vždy hospodyně zamyslí, nemohouc si příčiny té nijak vysvětliti a divila se vždy, jak se hospodář změnil. Ba arci že se změnil. Když za rok na to na jaře táhli čapové nad občinou a zanechali ve statku malého klučinu, nedal Klenovec tomu jinak, než že ho sám podrží u křtu a dal ho bez dalšího ptaní pokřtiti na jméno Martin. Zuzance to bylo vítané a Václav, že by byl nejraději měl jmenovce, konečně se také spokojil, vida otce tak veselého a šťastného. Když hošík odrůstal, držel se jen stále dědečka, a ten měl z toho radost, že ho opatroval pečlivěji než kterákoli chůva. Chodil s ním do polí, na louku a kam jen hoch chtěl. Vápenice už se starý Klenovec nestranil, trávil tam celé hodiny a nejraději, když domácí na blízké louce seno sušili. Tu díval se na ně a vzpomínal na doby minulé.

Vápenku dal rozbourati a na jejím místě postaviti kapličku na smíření své viny, kterou dal zasvětití sv. Martinu. Zde pak často s vnučkem svým modlíval se za Zuzančina dědečka Martina. Lidé si vypravovali: „Jak se časy změnily, za živa starého vápeníka týral, a nyní to chce odčinití, modlí se za spásu duše jeho.“

Na rozhodnou.

Buď hodným, zbožným, synu můj,
a myslí veselý,
pak projdeš snadno šíř svět
a najdeš přátele.

A každá práce bude-li
ti milou zábavou,
hlad, bídu nikdy neužiješ,
jak víří nad hlavou.

Až žití svoje dokonáš,
zvíš, co zaslíbil Pán:
že každý věrný služebník
má v nebi slávy stán. J. Ježek.

KRONIKA.

Z Prahy. (*Přípravy ku slavnosti Svato-Methodějské r. 1885*). Především bude od komitě vydáno počátkem r. 1885 svolání ku všem vrstvám obyvatelstva, aby kdo s to jest súčastnil se poutí, jichž se několik na posvátný Velehrad konati bude. Biskupové česko-moravští vydají v této příčině pastýřské listy. Hlavních slavností bude čtvero a sice: od 14.—21. února na památku úmrtí sv. Cyrilla bude první oktáv slavnostní; druhý bude od 6.—13. dubna na památku úmrtí sv. Methoda; třetí oktáv začne o slavnosti sv. bratří Cyrilla a Methoda dne 5. července a potrvá do 12. července; čtvrtý začne 15. srpna v den Nanebevzetí Marie P., jižto chrám Velehradský jest zasvěcen a potrvá do 22. srpna. Na tři poslední oktávy budou slavnostní poutě z Čech na Velehrad. Dědictvím svatého Cyrilla vydána zvláštní kniha pod názvem: Sborník Svato-methodějský. Kanovník Procházka vydá vědecký životopis sv. Methoda. Budou vydány modlitební knihy s příslušnými mo-

dlitbami pro poutníky v jazyku českém a německém. V oktávách slavnostních bude se provozovati chorální zpěv. Obrazy sv. věrozvěstův budou připraveny pro poutníky. O zpovědníky bude jednotlivými kláštery českými a moravskými s dostatek postaráno. Sv. Otec udělí duchovních milostí — odpustků — poutníkům, kteří na Velehrad přibudou aneb kterýmž nemožno tuto pouť podniknouti, kteří však ctiteli sv. Cyrilla a Methoda jsou. Ve dvou letních oktávách budou míti sousední biskupové a jiní hodnostáři církevní na Velehradě pontif. mše sv. Na Velehradě budou zřízeny byty a postaráno i o stravování. Kdo se vykáže legitimacním lístkem, tomu se dostane snížené ceny na jízdu po železnici. Usilím řed. redaktora Lehnera opraví se chrám sv. Cyrilla a Methoděje v Karlině. Nejd. biskupové čeští se požádají, aby ti, kteří nemohou na Velehrad putovati, obdrželi tytéž duchovní milosti od sv. Otce, kteří by chrám Karlínský v Praze aneb chrám sv. Klementské, jichž jest v Čechách hojnost, navštívili a tam svou pobožnost vykonali.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 16.—20. pros. u Matky B. u Františkánů a od 21.—25. t. m. u sv. Salvatora v semináři.

— **Spolek Arimatejský** pochoval v měsíci listopadu 80 chudých křesťanů v Praze; totiž z obecné nemocnice 30, ze zemského blázince 15, ze zemské porodnice 1, z nemocnice Milosrdných bratří 9, z nemocnice Milosrdných sester 19, a z umrlčích kaplí 6; celkem letos již 1047. osob. — V tomto měsíci vzdává výbor spolkový díky za udělené milodary okresním výborům v Dobříši, Cvikově, Sobotce, Velvarech a Křivoklátě.

— **Oprava farního kostela u svatého Haštala v Praze.** Farní kostel svato-Haštalský na Starém městě Pražském od jara se důkladně opravuje. Prozatím dokončena oprava zdiva z venku a uvnitř s polychromií, nové schodiště na kruchtu a nová okna pořízena; k docílení suchých zdí kostel izolován, t. j. kanálem obehnan a též několika vzdušnými otvory opatřen, hromosvod zaveden, střecha zpravena, presbytář modrou oblohou se zlatými hvězdami a dole kobercem červeným ozdoben a nově vydlážděn, 5 náhrobních kamenů s písmem posud čitelným do zdi na jižní straně uvnitř zapuštěno, lavice natřeny a varhany zas sestaveny a naladěny; to vše

zádušním úřadem pořízeno. Snahou dp. faráře hlavní oltář s bohatým pozlacením nové predely, trůnu a tabernaklu nižším a užším učiněn, novým obrazem mučenika Božího sv. Haštala jako vítěze k nebi se ubírajícího, novými bronzovými svícny z továrny Samassovy v Lublani a novými záslonami opatřen; též nový kredenční oltář pořízen; 5 gotických oken s kathe-drálním sklem dodává presbytáři půvabu. Kazatelna vkusně obnovena. Zařízením hlavního oltáře v nižším a štíhlejším útvaru, tak že teprv nyní 3 okna za oltářem viděti lze, a odstraněním dvou oltáříčků z presbytáře jakož i pilířových ves-ničky vypadajících, v cestě stojících a k sloužení mše sv. pro průvan neprakti-ckých oltářů ozdobeny si jak presbytář tak i hlavní loď, a kostel dřív vesnickému se podobající nabyl tvářnosti vkusné. Za pří-činou 40-hodiné pobožnosti v něm od 6—10 prosince odbyvané musily se některé menší dodělávky až po Výstavu odložit. Levá loď, v níž se po čas opravy služby Boží konaly, zůstala na dále prkny pře-pažena, aby v ní oprava provésti se mo-hla. Již nyní poskytuje vnitřek vkusností svou příjemného pohledu, kterýž se však ještě valně zvýší, až i levá loď (původně špitalní v krásné gotice sdělaný kostel) z jara do pořádku uvedena bude. Uměl-cům i řemeslníkům, jenž na opravě pra-covali, sluší chvála; především p. Ant. Baumovi architektu, jehož radou a řízením dp. farář vnitřní opravu provádí, dale p. akademickému malíři Jos. Šejvlovi, který obraz sv. Haštala jakož i poprsí 4 sv. evangelistů a Beránka na tabernaklu velmi vkusně provedl; p. malíř Zapletal poly-chromoval sochy sv. Jana Křtitele a sv. Jana Nep. na hlavním oltáři a sochy na kazatelně mistrně; p. Ant. Pellant provedl práci natěračskou výborně, zvlášť mramo-rování tak skvěle, že nikdo jiný s ním zde zápasiti nemůže; pozlacovač Waitzman svědomitě práci svou vykonal. Dp. farář svato-Haštalský si přeje získati zdarma neb za levnou cenu obraz starý, asi 10 metrů vysoký a sice ze života Páně, který by se ještě restaurovati dal, aby prázdna stěna na levé straně v presbytáři proti 2 gotickým oknům, oko každého zvlášť znaleckého zíratele upokojiti mohla.

— **Papež pochválil řád benediktinský.**

Před krátkou dobou přijal papež deputaci z řádu benediktinského, která přišla sv. Otcí vysloviti dík, že dva členy řádu kněže-

arcibiskupa vídeňského Dr. Ganglbauera a arcibiskupa z Palerma msgr. Celestina, po-výšil na kardinály. V odpovědi pronesl sv. Otec řádu benediktinskému největší chválu říka, že (řád) je svící vědy a vzdě-lanosti.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*“ má v čís. 9. roč. XXV. tento obsah: O zpo-vědi dítek. O reformě boboslužebného (litur-gického) zpěvu a jeho hudby. Církev a lichva. — Kronika: Obnos za fundální mše beneficio vacante. Pravidla v příčině vedení matrik. O prvním sv. přijímání. O písniích při průvodech poutních. O návrhu ku zjištění svobodného stavu snoubencův. Příslušnost faráře vlastního při oddavkách. — Literární oznamovatel pojednává o desateru spisech. — Sešit 10. má tento obsah: O missích v jižní Africe. O trestu vězení v církevní kázní starší doby. Ku pojednání „O výkupných jistinách za někdejší dárky na-turální ke školám.“ Mučeník P. Augustin Stro-bach. — Kronika: Matrimonium absque forma Tridentina. Konání modliteb po mši sv. přede-psaných. Officium votivum a mše de feria vel vigilia. Kterak by spolupůsobením kurátního duchovenstva se získalo „Dědictví svatojanské-mu“ více členů? O příslušnosti domovské v ma-trikách. — Literární oznamovatel pojednává o šestnácti spisech.

— „*Zevrubné dějiny českého písem-nictví*“ doby nové. Napsal Frant. Bačkovský. Díl I. Období předbrežnové. Neunavný p. spi-sovatel obohatil literaturu naši důležitým dílem, jehož první tři sešity byly již vydány. Dějiny tyto českého písemnictví jsou psány s důklad-nou znalostí věcí a neoblomnou pílí, které tak namáhavá práce v plné míře vyžadovala. Přejeme, aby zejména mezi studujícími toto dílo valného rozšíření nalezlo. Cena sešitu 40 kr.

— „*Živé loutky a hračky.*“ S 22 vy-obrazeními hodným dítkám posílá Adolf Potů-ček. Obsah: Boj olovněných vojáků s vojáky dřevěnými. Štědrý večer. Sv. Mikoláš. Vánoce na venkově. Dobrodružství poslíčkovy. Knížka tato, jež bude milým dárkem útlé mládeži, vy-dána nákladem Adolfa Potůčka v Praze na Smí-chově v Královské třídě čís. 7. Cena 30 kr.

— „*Sbírka kostelních písní pro var-hany*“ ku potřebě čekatelů učitelství a učitelů varhanů ze „Hlasu varhan“ sestavil, přede-brami a dohrami opatřil Jan Patha, cvičný učitel a učitel hudby při c. kr. ústavě ku vzdě-lání učitelů v Jičíně. Přidána jsou mešní res-

ponatoria. Nákladem knihkupectví Jana Paška. v Jičíně. Cena 2 zl. Věnována jest tato sbírka p. Jos. Webrovi, zemskému školnímu inspektoru v ministerství kultu a vyučování. Doporučujeme ji všem varhaníkům, zvláště nastavajícím, kterým p. sběratel rozličné pokyny dává. Pan sběratel usiluje o to, aby hra při bohoslužbě byla výkonem uměleckým. Ve sbírce jest jedna píseň: Vyzvání Ducha sv., jedna píseň chvály, 10 písní mešních, 4 ku nejsv. Svátosti oltářní, jedna před kázáním, jedna po kázání, 2 adventní, 3 vánoční, 3 postní, 2 velikonoční, 2 o křížových dnech, 2 o P. Marii, 1 o sv. Václavu, 3 v obecných potřebách, 1 na poděkování, modlitba za císaře a krále, hymna národní a modlitba za sv. Otce. Duch, který z celé sbírky vane, jest ryze církevní a tudíž vyslovujeme přání, aby hojným rozšířením této sbírky čest a sláva B. se množila. Texty písní obsažené jsou v dílku, který rovněž p. sběratel sestavil a v knihkupectví Jana Paška v Jičíně vydal. Cena 36 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. August. *Tschöpe*, far. v Heinzendorfu v hrabství Kladském, dne 29. listop. 1884, (nar. 25. listop. 1827, vysv. 1. července 1854);
- p. Jakub *Liška*, far. v Poříčanech, dne 6. pros. 1884, (nar. 30. května 1805, vysv. 24. července 1831).

Jmenován jest:

- p. Jos. *Schneider*, far. v Přimdě (Pfraumberg), jmen. k. arc. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Lihne*, kapl. Hroznětinský (Lichtenstadt), za admin. v Tatrovicích (Dotterwies);
- p. Karel *Grossmann*, kapl. v Poříčanech, za admin. tamže.

Upřádněné místo:

Poříčany, fara patr. pana Jana knížete z Liechtensteina, od 10. pros. 1884.

V hrabství Kladském.

Vyznamenáni jsou:

- p. Arnošt *Hoffmann*, velkoděkan a k. a. vikář Kladský, far. v Neurode, jmenován kn. ar. konsist. radou;
- p. Arnošt *Strecke*, far. v Habelschwerdtu, a

- p. Ant. *Conrad*, duchovní správce v nemocnici v Scheibe, jmenování čestnými kn. arcib. rady kons.;
- p. Jindř. *Töpfer*, far. v Mittelsteine,
- p. Frant. *Hoetzel*, far. v Ebersdorfu,
- p. Vojtěch *Weber*, far. v Kladsku,
- p. Hugo *Schlössler*, far. v Ludwigsdorfu,
- p. Jos. *Jung*, far. v Gabersdorfu,
- p. Benedikt *Stehr*, far. Schreckendorfu, a
- p. Hugo *Schiel*, prof. náboženství a ředitel konviktu v Kladsku na odpočinku, jmen. kn. ar. notáry.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Vinc. *Blaschke*, jubilar, b. not., děkan v Mladém Buku, dne 2. pros. 1884, (nar. ve Staršově 21. listop. 1806, vysv. 24. června 1832.)

Vyznamenáni jsou:

- p. Fr. *Šulc*, far. v Krivšoudově, jmenován b. okr. vikářem Dolno-Královickým;
- p. Jos. *Doubrava*, far. v Nové Vsi, jmenován b. notářem;
- p. Frant. *Schnorr*, far. v Chotči,
- p. Václ. *Kuřil*, far. v Radimi,
- p. Frant. *Balcar*, far. v Lužanech,
- p. Jan *Kaska*, far. v Oubyslavicích,
- p. Jan *Sehnal*, far. v Bělohradě, obdrželi exposit. can.

Upřádněné místo:

Mladé Buky (Jungbuch), fara patr. p. Hug. Wiharda, od 3. pros. 1884.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Paulin *Puhrer*, far. Eisendorfský na odpoč., b. notář, 18. listop. 1884, (nar. v Matné 30. srpna 1813, vysv. 25. července 1839.)

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Křížek*, duchov. správce Táboře, v Dakotě v sev. Americe, za fař. v Eisensteinu;
- p. Frant. *Rufert*, far. v Žďáru Pluhův, za far. ve Vopořanech;
- p. Frant. *Vodička*, kapl. v Kardašově Řečici, za admin. v Žďáru Pluhův;
- p. Kašpar *Rank*, kapl. v Týně Horšově, za admin. tamtéž;
- p. Jan *Obrázek*, kapl. v Kájově, jmenován reserv. kapl. 2. třídy.

Upřádněné místo:

Žďár Pluhův, fara patr. Jeho Jasrosti pana Karla knížete Paara, do 3. ledna 1885.

Vydává se

5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce :

v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:

v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla

reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—

poštou „ 3.50

pololetně „ 1.50

poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.Jednotlivá čísla
se neprodávají

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání

na Boží hod vánoční.

„Pojďme do Betléma a vizme
tu věc, která se stala, kterou
Pán ukázal nám.“ Luk. 2, 15.

Již opět dáno nám slaviti svátky v celém Božím roce nejutěšenější, slaviti radostné hody narození Syna Božího. Jsoutě svátky ty v pravdě jako hvězdy zářící uprostřed temnot, jež v zimní době kryjí zemi, jsou to hody světlé zvěstující nám, že vychází již Slunce spravedlnosti, že přichází na svět Kristus Pán. O vánoce, ty noci jasná, noci svatá, kolik duší jsi potěšila, kolik slz setřela, kolik štěstí a blaha jsi rozsila po širém světě! Kolik jest na zemi věrných srdcí křesťanských, kolik jich jest, kteří v Krista co Spasitele svého věří, v Něho doufají, Jej milují, tolik blažených upomínek, tolik radostných pocitů, tolik veselých chvalozpěvů ve všech světa jazycích ozývá se, že narodil se Kristus Pán, že z růže kvítek vykvetl nám. Nejdůležitější však tato radost vánoční se jeví důmyslným způsobem, kterým se nám narození Páně znova a živě před oči staví, jesličkami totiž, k nimžto v tak veliké míře lne mysl maličkých a které i dospělým vzbuzují milé vzpomínky na doby mládí, na tiché chvíle šťastného dětství. Původcem jesliček jest sv. František z Assisi, příjímím Serafinský. Zbožný muž ten žil před šesti sty lety; dětská nevinnost a prostota zdobily veškeré jednání jeho a pocházející odtud nebeský klid myslí pouťal k němu srdce všech, kdož tvář jeho spatřili. V této svaté prostotě soudil, že vypodobnění utěšeného výjevu, jaký se

pastýřům u jeslí Betlemských objevil, zajisté v srdci každého diváka lásku k novorozenému Spasiteli roznutí a zvýší. Vydal se tedy na cestu do vesnice Greccia řečené, kde žil šlechtic svou dobročinností známý a žádal jej: „Rád bych narození Ježíška a první dobu jeho chudinkého dětství tak oslavil, jako bych jej před očima měl; připrav tedy, co a jak ti řeknu.“ Šlechtic učinil všechna opatření. Na příhodném místě skalnatého údolí upraveny jesle v podobě přirozené, tak že každý, kdo je spatřil, ihned rozpomenouti se musil na jesle Betlemské. O půlnoci vánoční sešel se lid k jeslím prozpěvuje písně, jež údolím daleko se rozlehaly, konány tu služby Boží a při evangeliu hlásal sv. František zástupům shromážděným o narození chudého dítěte v Betlémě. Tak povstala ona zvláštní oslava narození Páně, stavění Betléma čili jeslí, které odtud později všude se šířily, kde zbožný cit táhl lid ku Kristu v Betlémě zrozenému. Jenom mysl svatá a v pravdě dětinná mohla vymysleti tuto radost maličkých, které nechápe pýcha, které neporozumí srdce zkažené. Maličký narodil se nám a proto nechte maličkých přijíti k Němu — tot ono tajemství, které jesle v sobě chovají, o němž platí slova: „že je ukryl Bůh před moudrými a opatrnými tohoto světa a zjevil je maličkým.“ (Luk. 10, 21.)

O přál bych sobě i Vám, aby radostná památka dnešního dne uchvátila i srdce naše, abychom na chvíli stali se dětmi co do nevinnosti duše a s nimi se radovali. Přál bych sobě i Vám, aby to pachole v jeslích dalo nám zapomenouti pro okamžik na všechny starosti a těžkosti vezdejšího života a kochati se výhradně pohledem

na nevinné v jeslích položené dítě. Nuže tedy: „Pojďme do Betléma a vizme tu věc, která se stala, kterou Pán ukázal nám.“ Přistupme na chvíli k jeslím, myslí nevinného dítěte, *vizme to posvátné skupení všech osob, jak nám je dnešní sv. evangelia představují*, aby pohledem tím roztoužilo se i srdce naše a my přidružili se k zastupům po celém světě oboru prozpěvujícím, že nám, nám narodil se.

1. První a nejdůležitější osoba, která při pohledu na jesle pozorností naši poutá, jest *nemluvně obvinuté plenkami a položené v jesličkách*. Jen dítě to jest, se vši slabosti a útlosti dítěti, ale nejkrásnější z dítek na zemi, „Emanuel očekávaný od národů, Syn Boží, jenž přijímá na se přirozenost lidskou, Slovo, které od věčnosti bylo u Boha a Slovo to tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi a viděli jsme slávu jeho, slávu jako jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.“ Tak nám o dítěti tom svědčí prorokové, apoštolové a evangelistové, tak o něm vyznává miláček Jeho, sv. Jan. Dívajíce se na milostné dítě to, slyšíme událost, která zaznamenána jest v dějinách starého věku. V obci Athenské žil muž, jménem Themistokles, který vlasti své v dobách nejtěžších velikých služeb prokázal. Než šlechtěná mysl a zásluhy o vlast nechrání člověka před nevďekem. Tak stalo se i Themistoklovi. Sláva jeho byla trnem v očích jiným spoluobčanům a ti konečně toho dovedli, že byl jako muž obecnému dobru nebezpečný, z vlasti vypovězen. Zbaven domova, vyštván z vlasti uchýlil se nebohý uprchlík ku králi Molosskému, Admetovi, s nímž krátce před tím Athenští válčili. Knížete nebylo právě doma. Themistokles usedl ke krbi, vzal spící pachole Admetovo do svého náručí a když tento vstoupil, prosil ho: „O králi, pro svou dobrotu, pro mé neštěstí a pro toto dítě měj útrpnost s Themistoklem!“ A kníže pohnut odpovídá: „Těžko odolávám hněvu svému, ale ještě tížeji bych odolal prosbě Tvé.“ V Kr. shr. co tuto král Admet z lásky k dítěti svému učinil, že nepříteli odpustil, jej pod střechu svou přijal, jest jen slabý obraz té lásky neskonale, kterou Bůh miloval svět. Když nás hříšné nemohl pozdvihnouti k sobě, snížil se k nám, aby nás spasil, dal nám za prostředníka ne snad nějaké dítě královské, jaké Themistokles na své srdce položil a jeho otci podával, nýbrž svého Syna jednorozeného. Ano „tak Bůh miloval svět, že Syna své-

ho jednorozeného dal, aby žádný kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3, 16.) A tohoto Syna, toto Božské nemluvně v plenkách, smíme ukázati Otci nebeskému a říci: „Bože Otče náš, my hříšní jsme a nevďeční, my zasluhujeme přísné spravedlnosti Tvé, ale pohleď tuto na Svého Božského Syna, jež Jsi nám v přehojné lásce své dáti ráčil. Jeho pohled jest to, jenž Tebe prosí, jeho pláč dětský, jenž se za nás přimlouvá, jeho nevinnost, jeho chudoba, jeho obět, která nás s Tebou smiřuje.“ A takové prosbě neodolá Bůh ve svém neskonalém milosrdenství, darovav nám Syna svého, s Ním nám všecko daroval. Nuže tedy Synu Boží vítej nám v tomto údolí slz, nám se's poddal, nám se's zrodil z Panny vadou nejaté, Spasiteli náš, Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, Tebe pozdravujeme dnes slovy modlitby každodenní: „Věřím v Jezu Krista, Syna Jeho Jediného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny.“

2. Vedle Božského dítěte jest to *Maria panenská matka jeho*, kterou u jesli zří oko naše. Jako žena v Evě zavdala příčinu k pádu, tak dle vůle Boží měla žena v Marii učiniti počátek k napravení jeho; jako skrze Evu člověčenstvo duševně zemřelo, tak mělo skrze Marii v Ježíši Kristu znova živu býti. A tak stojí Maria u jesli Kristových jako na rozhraní dvou světů; za ní ležel ráj, had, strom poznání, neposlušnost prvních rodičů a následkem toho čtyři tisíce let nevědomosti a porušenosti; před ní leží božské nemluvně, jehož matkou se stala a s ním nový svět, osvícený věrou, zahrátý láskou, zachráněný milostí. (Viz: „Žena křesťanská“ od Marchala, přel. Pojmen v dědictví sv. Cyrilla a Method.) O jak zaplesalo srdce její, když hleděla v tvář milostného pacholátka, když uvažovala všecko to, co se stalo a zachovala vše v srdci svém! Jaká to slast srdci mateřskému, že mezi všemi ženami na světě, ona jediná byla Spasiteli nejbližší! „A přece“ — tak krásně dí učitel jeden církevní: „Nikdy nebylo dítě pro matku tak těžké, jako Ježíš pro Marii byl.“ — Zbožná pověst vypravuje o sv. Kristofovi, že, aby za hříchy své pokání činil, podrobil se obtížné úloze. Vystavěl si totiž v krajině neschůdné na břehu řeky chatrč a jsa postavy obrovské uvolil se, že přes řeku od jednoho břehu k druhému na svých ramenou přenášeti bude pocestné, kteří by

ho o to požádali. Jednou v bouřlivé noci slyší Křištof, že někdo na dvěře chatrče klepá i otvírá a spatřuje nahé, promrzlé pachole, které se chce přes řeku dostat. Velikán je pobízí, aby tu noc v jeho chýži zůstalo a připomíná mu vítr, bouři a tmu; pachole stojí na svém, chce přes řeku. Věren slibu svému bře je Křištof na ramena a odvažuje se mezi vlny a skály; ale čím dále jde, tím více zdá se mu růsti tíže, až konečně se stává nesnesitelnou. I zastaví se řka: „Ale, víš-li pak mé dítě, že jsi se stalo mně těžkým jako svět?“ — „Nediv se tomu,“ odvětilo pachole, „neboť neseš toho, který svět stvořil.“ M. co dle této krásné pověsti sv. Křištof Božskému pacholeti pravil, mohla větším ještě právem říci Maria. Také ona nesla tíž, která denně růsti se zdála. Nucena jsouc dalekou cestu do Betléma konati, o nocleh v městě žebrati a konečně útočištěm v prostém chlévě za vděk vzíti, mohla k dítěti svému v náručí říci: Víš-li pak, že jsi těžké jako svět? A Ježíšek byl by mohl ji odpovéděti: Nediv se, matko milená, neboť neseš toho, který chce svět vykoupiti.“ Než Maria těchto těžkostí nezná; zároveň s Ježíšem nesla ona srdce, které bylo láskou roznicené a touto láskou měla více síly, než onen velikán. Snášela všechny obtíže, všechnu poníženost a chudobu Božského Synáčka, snášela všechny povinnosti svého mateřství ráda a ochotně, neboť věděla, že všechny ty obtíže, Syna i Matku trápící, nás spasí. Tak jeví se nám Maria u jeslí nebeského pacholete co matka svatá, pokorná, Bohu oddána a my patřice v duchu na ni, jak k dítěti svému se sklání, nemůžeme ji dnes lépe uctíti, než slovy písně církevní: „Nad Tebou žasla příroda, když svatého jsi původu života všeho porodila, panenství svého nepozbyla; rač přijmout Zdravas andělské a skloň své srdce mateřské, o smiluj se nad námi, Máti, rač se za hříšné přimlouvati.“ (Alma Redemptoris Mater).

3. Třetí osoba, kterou při jeslích spatřujeme, jest sv. *Josef pěstoun Páně*. Co tichý svědek klečí sv. Josef, tento chudý tesař a potomek z krve královské, tento muž spravedlivý, jak písmo sv. jej nazývá, u jeslí Syna Božího. Víť on, že od Boha jest povolán co snoubenec Marie, panenské Rodičky Boží, aby byl jejím ochráncem a pomocníkem v době přetěžké. Víť on, že ustanoven jest za vychovatele a pěstouna Syna Božího, že jemu nastane střežití,

chovati a hájiti ten poklad na světě nejdražší. A toto vědomí, že jest ochráncem a strážcem sv. rodiny nevýslovně ho blaží. Snad viděli jste v Kr. shr. sami již ten utěšený obrázek rodinný, jak otec dělník z rána dříve než práh svého obydlí překročí, aby po své práci šel, na chvíli ještě pozastaví se u kolébky, kde dítě jeho drímá a večer zase, když po dokonané práci umdlen se vrací, jak bře dítě své do náruči, aby je poceloval, jím se pohladiti dal a v srdci pohnutém sám k sobě dí: „Já budu pracovati a se starati, abys nouze a bídě nepoznalo.“ S takovými pocity pohlížel Josef na novorozeného Spasitele, jako by děl jemu: „Ty dítě nebeské, péči mé svěřené, nemáš, kam bys hlavy sklonilo, v chlévě odpočíváš, domova neznáš, ale já budu státi při tobě, Tebe bude chovati jako zřítelnici oka, Tebe ponesu, kamkoli Bůh mi přikáže, pro Tebe budu pracovati a jedinou mzdou bude mi za to vděčný pohled panenské matky Tvé a Tvoje objetí dítka spanilé.“ O jak dojmá ta vážná postava Josefa spravedlivého u jeslí Kristových, jak krásný vzor podává tu pěstoun Páně všem otcům křesťanským!

4. Ku svaté rodině druží se *zástup andělů* jež na blízku jeslí Kristových zříme. Tu kdy nebe samo k zemi se schyluje, kdy žádaná rosa z hůry padá na vypráhlou zemi, jaký div, že obyvatelé nebes, že blažení duchové andělští na této přeradostné události podílu berou? Zjistě s bolem konal službu svou anděl, jenž z rozkazu Božího první rodiče z ráje blaženého vyháněl a s mečem plamenným u vchodu stoje návrat do ráje zabráňoval. A nyní, když dobrota Otce nebeského znova tento ráj ztracený lidstvu otevřela, když Syn Boží v těle lidském snal tu kletbu, jež bránila přístup k branám života věčného — zdaž divno, že radují se andělé v nebesích z vykoupení člověka, že z výšin nadhvězdých snášejí se na pokraj země naši a zvěstují světu první vánoční pozdravení: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ Slova ta byla jako nápis připevněný na chlévě betlémském, v nich naznačena příčina i následek Kristova narození. Bohu čest a lidem pokoj přináší to dítko novorozené a proto plesají kůrové andělů s pozemskými přáteli svými. A jako tehdáž při narození Páně, sdílejí s námi tu radost podnes, kdykoliv s Církví sv. památku

vtělení Syna Božího slavíme. Když rok s rokem se vystřídá, když o půlnoci vánoční po celém světě křesťanském zahlaholí zvony, tu jakoby vznášeli se nad zemí poslové nebes, jakoby znova zněl mezi námi chvalozpěv, jež nad jeslemi pěli: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“

5. Konečně ještě jeden milý zjev spatřit nám lze u jeslí Kristových. Jsou to *pastýřové betlémské*. Bůh podivný ve všem a cesty jeho nevyzpytatelné. Příchod Syna svého na svět pro vykoupení lidské neoznamuje mocným tohoto světa neoznamuje jej králi Herodovi ani někomu z knížat lidu, nýbrž pastýře chudé, muže to prosté a upřímné, za hodny uznal, aby první krále nebes. v pozemské vlasti své uvítali, aby mu první svou úctu, lásku a věrnost projevili. Tak skryl Pán před mocnými a vznešenými věci veliké a zjevil je nízkým a pokorným. Neboť přišli jsem — dí sv. evangelium — chvátající a našli Marii a Josefa i nemluvnátko položené v jeslích. Prostý chlév pojednou mění se v síň holdovací. Před nemluvnětem klečí zástup zbožných pastýřů, se srdcem rozníceným vzdávají mu úctu nejhlubší a pomodlivše se s dobrořečením navracují se k stádům svým. Co však viděli a slyšeli v té svaté noci, s udivením všech vypravovali přátelům a známým, toho nezapomněli po celý život svůj. —

Pohlíželi jsme v Kr. shr. duchovním okem na jesle Betlémské, pozorovali jsme ono posvátné skupení osob přítomných narození Páně. Zdaž při pohledu tom neroztoužilo se srdce naše, zdaž nepravilo nám, že nebylo na světě okamžiku světějšího, nebylo chvíle milostnější nad onu, kdy u jeslí, u této chudé kolébky Páně, klečela Maria Panna, sv. Josef a pastýřové, kdy pokoj zemi zvěstoval zpěv andělů. O nedivme se již, proč o Vánocích veškerá církev se raduje, proč i spánek noční ruší, aby prozpěvovala o blahu svém. Nedivme se, že nejen dívky, ale i lidé dospělí, mužové vážní rádi prodlévají a pokorně klečeli u jeslí uvažující, co vypravuje sv. evangelium o přešťastném narození. Nedivme se, že není člověka náruživostí zaslepeného, jenž by necítil v očích svých aspoň několik paprsků té radosti křesťanské, která dnes všude jej obkličuje. Nedivme se, že nejvýtečnější mezi malíři, že Rafael, Corregio, Titian a jiní celé své umění vynaložili, aby skupení ono důstojně

vyobrazili a že nejkrásnější jejich obrazy představují právě sv. rodinu a jesle betlémské. O zajisté víra naše nejspánilejší, nejkrásnější jest u jeslí, nic na světě nemůže býti milostnější a pohnutlivější nad to dítě, které jest vtělený Bůh. A proto již připojme se dnes k zástupům prozpěvujícím: „Narodil se Kristus Pán, radujme se, veselme se“ a aby radost naše byla pravá a dokonalá, budme a zůstaňme lidmi dobré vůle, lidmi, kteří upřímně hledají, co Bohu jest ku cti a jim samým k pokojí, lidmi, kteří váží si svého povolání ku víře Kristově, jimž od srdce jdou slova vděčnosti, která nám v těchto dnech do úst klade církev sv., slova: Buďtež Tobě díky vzdány, Ježíši zrozený z Panny, buď i Otci, Duchu chvála věky neustála. Amen.

Fr. Kr . . s.

O klatbě církevní u Řekův.

Podává Jan Tenora.

I. Ponevadž exkomunikace čili církevní klatba jest bleskem, kterým křesťané v bázni a kázni držáni bývají, proto řecká církev (od té doby co jest pode jmem osmanským, kteréž často některým Řekům příčinu k odporu dává, aby nehledíc k této strohé služebnosti její kázeň, vážnost, moc a spravedlnost v platnosti zůstávala) svým dětem takový až k úžasu pojem o trestu tom vštíplá, že se ho více bojí než smrti samé. Blesku toho totiž nemetá církev řecká na několik provinilec dohromady, jak to u římské církve mírnějším zvykem, nýbrž jen na jednotlivé křesťany, kteří vlastním jménem bývají pojmenováni; tím však hříšníka klatbou stíženého zbavuje všeho křesťanského obcování, zapovídá mu s přátely se stykati, do chrámu vkročiti, k lidem se družiti, a způsobuje, že jest ode všeho světa nenáviděn.

Dříve však nežli klatba na provinilce se vyřkne, bývá několikrát ve chrámě za bohoslužby přede vším lidem veřejně napominán, aby do sebe šel, život svůj napravil, a rozkazu své duchovní vrchnosti zadosti učinil; zdráhá-li se však, jest od svého duchovního správce nebo biskupa anebo i od patriarchy těmito slovy klet:

„Vedle moci vázati a rozvazovati, kterou Bůh svým apoštolům udělil říka: Všechno, cokoli na zemi svázete nebo rozvázete, bude i na nebi svázáno nebo

rozvázáno; kterážto moc od apoštolů dictvím na biskupy přechází, od nich však se mnou jest sdělena: dává se tento N. N. do klatby církevní a za člověka v klatbě se prohlašuje, tím však od obcování Otce, Syna a Ducha svatého jakož i všech věřících na zemi se odlučuje a odděluje, a to tak, že jeho podíl od nynějška s ďáblem a zrádcem Jidášem bude, pročež, neobrátí-li se, tělo jeho nerozpadne se po smrti v prach a popel, nýbrž jako tvrdá skála v rakvi celé nebo nezetlelé na svědectví jeho zatvrzelé nekajivosti zůstane.“

Jestliže potom takto exkomunikovaný Řek se s církví smířiti hledí a odprosí, bývá po dosti učinění klatby nejen sprostěn, nýbrž i olejem nemocných jako při posledním pomazání, a svatým křížem jako při birmování znova pomazán.

II. *Co Řekové o těch soudí, kteří v klatbě církevní bez rozřešení zemrou?* — Východní církev věří za jisto, že ďábel v těla všech vstupuje, kteří v klatbě církevní zemrou, a že mrtvol jejich na škodu lidí na zemi mnohonásobně zneužívá.

Nazývají těla jejich vlkodlaky. Vlkodlak takový v noci ba často i za dne v podobě vlka nebo jiného zvířete se potuluje, vyje, bouří, na dvěře domovně tlouče, někoho z obyvatelů jménem jmenuje, kterýž, odpoví-li, brzy umře; proto také Řekové žádnému nic neodpovídají, který v noci na ně jménem volá.

Také věří bláznovské pověře, že duchové pekelní v tělech takových klatbou stížených lidí na zemi za jasného dne chodí, a lidi, které potkávají, pouhým svým pohledem usmrcují. Kdykoliv tedy hled nebo mor nastane, připisují to rovněž tělům zemřelých exkomunikovaných, pročež hroby jejich otvírají. Shledá-li se tam tělo celé, zapálí se na místě způsobilém veliká hranice, ve chrámě pak říká se officium defunctorum, na to bývá mrtvý klatby církevní sprostěn, mrtvola jeho na kusy roztrhána a na prach spálena. Jinak nazývají těla vlkodlaků *zupavci*, poněvadž Řekové udávají, že kůže jejich nabubří a potom stvrdne jako nadmutý měšec, tak že, udeří-li kdo na ně, zvuky vydávají a vši lidské podoby pozbývají.

Leo Allatius ujišťuje, že, když na ostrově Chiu ještě jako učenník do školy chodil, ve chrámě sv. Antonína byl otevřen hrob, čili spíše potud zavřená kostnice, a v ní že na hromadě bílých kostí

a hnátů ležela nesmírně veliká ale nezeztelá mrtvola jakéhosi obra, jehož černá kůže tak byla nadmutá, tak napjata a tak vyschlá, že všechny kameny, které na ni vrhli, s větší silou odletovaly nežli dopadaly. Toho příčinou uvádí slavný spisovatel ten církevní klatbu, ačkoli i přirozeně vysvětliti si to lze, ježto v jistých půdách vlhkost z mrtvol tak se ztrácí, že sice vysychají ale přece celými zůstávají; tak na příklad mnoho takových lidských těl ve sklepech kláštera Františkánského v Tolose ve Francii viděti.

Kassianus, jeden z nejslavnějších spisovatelů, kteří o řeckých starožitnostech psali, vypravuje, že, když značně mnoho biskupů jednou se sešlo, aby vymýtili některé zlořády z církve, a když jeden z nich jednosvorného usnešení jejich o tom podepsati se zdráhal, že byl od toho koncilu klatbou církevní stížen, že brzy na to neodvolav zemřel, a právě tam že také pochován byl. Když pak po stu letech opět na tom místě biskupové se shromáždili a v listinách písemných o případu tom se dočetli, dali hrob biskupa toho otevřítí, a s podivením uzřeli, že mrtvola jeho jest celá; sotva však ho od klatby osvobodili, rozpadl se hned v prach a popel.

Také tvrdí Řekové, že za sultana Mahmuda II. a za prvního patriarchy po dobytí Cařihradu Jiří Scholaria, jinak Gennadia, jedné zlomyslné ženy tělo bylo nalezeno bez porušení, která za živobytí obvinila nevinně jednoho kněze, že s ní tělesně obcoval; byla proto do klatby dána, avšak až do své smrti se zdrahala pomluvy té odvolati. Když pak patriarcha událost tu sultanovi vypravoval ujišťuje ho, že, jakmile bude klatba zrušena, tělo se rozpadne, dal to sultan nejen svědky pod přísahou zjistiti, nýbrž i opět zadělaný hrob pečeti svou zapečetiti. Patriarcha nařídil na to třídenní půst a tři mše za mrtvé, aby za zemřelou pomluvačku slouženy byly. Když byla třetí mše u konce, rozřešil patriarcha ženu tu dávno zemřelou od klatby. A tu bylo slyšeti v zavřeném hrobě hrozný hřmot, když pak hrob před svědky sultanovými otevřen byl, našli tam z mrtvoly před tím celé mnoho kousků.

III. *Kterak se v řecké církvi zemřelí klatby sprostují?* Večer den před tím zpívají se napřed nešpory, ráno pak jitřní mše s chvalozpěvem za zemřelé, potom však zádušní mše, za níž biskup nebo kněz,

který mši slouží, po druhé obcházejí odeběre se spolu s duchovenstvem s kalichem a schránkou se chlebem ke hrobu klatbou stíženého, padne tam na kolena a následující slova, která na lístek dříve sám napsal, nahlas čte: „Když naše opětovaná napominání k pokání nic neprosplávala, byl jsem nucen proti N. N. zakročit tou mocí vázati a rozvazovati, kterou Ježíš Kristus svým apoštolům udělil, a tuto neřeš člo věka zatvrzelého církevní klatbou potrestati; poněvadž však nehledíc k tomu poznáváme, že všem lidem vrozená náchylnost ke zlému jest pramenem, z něhož se všechno zlo prýští, proto tomuto odpouštíme a snímáme s něho klatbu církevní, v níž zemřel, aby od toho hříchu jsa zcela osvobozen s vyvolenými Božími velebnosti Boha Otce a přítomnosti Ježíše Krista pozívatí mohl.“

Na to řekne kněz lidu: „Pomodleme se za něho k Bohu,“ a říká tuto modlitbu: „Pane Bože, jenž jsi v neskončené moudrosti své člověka z ničeho ke svému obrazu stvořil, a jej všemi vlastnostmi a dary obdaril, které ho mohou Tvého přeláskavého království účastným učiniti, prosíme Tě, věčný Otče, abys nedopustil, aby tento Tvůj tvor zahynul, nýbrž abys spíše ustanovil, by toto tělo opět rozpadlo se v nicotu svou, z níž povstalo, duše jeho aby pak mezi spravedlivými Tvými místo našla. Ačkoliv pak Tvůj služebník N. N. stíží jej kletbou rodičův jeho čili církevní kletbou, a ačkoliv jí před smrtí svou nebyl zbaven, přece dej se, o Pane, uprositi a odpust mu prostřednictvím svého nehoďného služebníka a velikého hříšníka všechny jeho nepravosti, aby jeho tělo v původní nicotu svou se rozpadlo, jeho duše však aby v nesmrtelnou blaženost vešla. Uděl, mu o Pane, z moci sv. Petru a jeho nástupcům udělené odpuštění jeho provinění, která ho pouty církevní kletby svázala. Prosíme Tě o tu milost pro přimluvu nejblahošlavenější Neposkrvněné Panny matky Tvé a všech svatých v nebi.“

Řekové zůstávají na tom, že po modlitbě této rozpadne se mrtvola v kusy, které potom veřejně spáleny bývají; mně se však všechno to zdá býti velikou pověrou.

Život a působení duchovenstva farního.

(Dokončení.)

Zaopatřování nemocných sv. svátostmi dalo se způsobem u nás až posud obvyklým. Sv. oleje rozdělával děkan vyslaným osobám z jednotlivých farností (95 a). Nedbalostí střídníka Česlického se stalo, že kolem velikonoce r. 1380 zemřeli dva osadníci, nebyvše posilnění *posledním pomazáním*, ježto při kostele nebylo sv. oleje nemocných. Plebán v Chabrech zapomenul se nad poctivostí Kristu Pánu povinnou, když nenašel nemocného, ke kterému byl povolán, zašel s velebnou svátostí do hostince a celý den tam popíjel. Farníci kostela sv. Pankrace u Vyšehradu přednášeli stízně arcijahnovi, kterak plebán vzpěčuje se zajíti k nemocnému pěšky přes pole, nýbrž žádá si mít koně, což lidem chudobným přichází velmi za těžko. Zástupce arcibiskupův naslechnuv touž žalobu i v Budyni, tázal se faráře Ondřeje, jakým právem ukládá se osadníkům, aby koňmo dopravovali duchovní k nemocným, ani přece lidé nemajetní nemohou se za jedno klásti se zemany a sedláky. Duchovní správce Budyňský dokládal se starobylého zvyku, řka, že vždycky poslán býval kůň, kdykoli střídníci jeho měli koho zaopatřovati; nemá-li však podruh anebo člověk služebný vlastního soumaru, že ochotně sám farář zapůjčí koně svým pomocníkům, ačkoliv někdy i pěšky vydávají se na cestu (68 a). V Pičíně oněměla žena, raněna byvši mrtvicí. Přátelé její prosili plebána a střídníka, aby ji zaopatřili aneb alespoň poslední pomazání jí udělili. Střídník Mikuláš vyjednával s nimi takto: „Dáte-li ke kostelu čtvrt kopy a mně za modlení 5 grošův, posloužím jí sv. pomazáním.“ A tak se také stalo. Při visitaci příslibiti musil ziskuchtivý Mikuláš ze řádu křižovníků sv. Jana Jerusalemského, že nikdy více nebude peněz vydírati za udělování sv. svátostí, aniž nutiti věřící, aby za tou příčinou dávali na modlení. Že pak někteří duchovní kostelů svých byli vzdáleni, nezbyvalo tu i tam, nežli utéci se k sousedním farám, když někdo náhle onemocněl. Tak z Hloubětína poslali na Prosek v noci a střídník teprve z rána se dostavil. Jinde pro neochotnost neb nepřítomnost kněze zbaveni byli umírající duchovní útěchy k ne-

malému zármutku přátel a příbuzných (46 b, 97 b, 67 a).

Křesťanská rodina jest zrnkem půdy, ve které roste strom církve sv. V zemi písčité, z tvrdých součástek uhnětené sotva kterému stromu se bude dařiti. Pozoruje-li hospodář, že schne a hyné strom hojně zaléváný a pečlivě ošetřovaný, nechť zkoumá půdu a v brzku zjevna mu bude příčina nezdaru. Kristus Pán povýšiv manželství za svátost, chtěl zúrodniti církev svou. Která rodina není prosákla milostí svátostnou, ke zdaru církve nebude moci přispívati. Kde tedy jeví se úpadek náboženského života, hledej příčinu toho mimo jiné v pokleslé kázni života rodinného. Nářky duchovních na nezřízená manželství osadníků jsou na sklonku 14. století takorůzka nekonečny. Netoliko že mnozí trvali ve svazcích nedovolených, nevyžádavše si svolení a požehnání církevního, zapuzovali jiní manželky své a přidrželi se žen cizích, ba i zjevného dvojženství se dopouštěli. Plebánové napomínali vedle úřadu svého vinníky nejednou, aby sňatky soukromé (clandestina) proměnili v platné manželství a po předchozích ohláškách dali se oddati v kostele (in facie ecclesiae.) Tvrdošíjně hříšníky donášeli jménem arcijahnovi; ve věcech sporných odkazovali manželky k soudu církevnímu (citare coram officialibus Pragensibus). Arcijahen Pavel poroučel obyčejně, aby spoluvinníci byli předvoláni, i proti vůli své prohlášení a řádně spojení. Kdo odvážil se přechovávatí osoby různého pohlaví neřádně spojené, propadl trestu vyobcování z církve. Soudní jednání o věcech manželských doznávalo delšího průtahu, výpovědi očitých svědků váženo si nejvíce a rozsudek měl platnost před právem světským. Duchovní z cizoložstva usvědčení káli se hříchy svých v žaláři

V protokolech visitačních dosti zhusta činí se řeč o *lichvě* (usura). Dopouštěli se přečinu toho lidé světští a někdy i duchovní. Co nazýváno bylo tenkrát lichvou, vysvitne nejlépe z příkladů tuto položených. Petr, konšel osady Jinecké, vyznal před arcijahnem, že vypůjčil si od panského služebníka 53 grošů a za rok musil z nich platiti 21 gr. jakožto lichvu. Bratr Bartuško ze řádu kazatelského v Berouně půjčoval za jednu kopu deset kop ročně, avšak dlužní úpis (obligatio) nepřijímal sám, nýbrž poroučel jej skládati k rukám měšťana Jindřicha. Peško, řečený Kušec, osadník Ledecký, vypomáhal sousedům ko-

pou grošů za devět gr. ročně. Mikuláš a Jakub, kněží Pražští a bratři, propůjčili se 15 kopami jakémusi kožešníkovi a jako lichvu přijímali od něho kůže. Z toho vidno, že lichvou slula částka peněz aneb věc cenná, kterou přijal věřitel od dlužníka mimo půjčenou jistinu aneb jedním slovem: lichvou nazývalo se to, co nyní jmenujeme úroky ať malé ať velké. Zakony církevními*) zakázáno bylo těžiti z půjčených peněz a smlouva o úroky sama o sobě byla neplatna. Proto také udávali faráři zjevné lichváře arcijahnovi a žádali, aby přísnými tresty k nim se přikročilo. Pokutou bývalo vyobcování z církve (excommunicatio minor 40 a). Nebude nikomu s podivením, že osoby lichvou se zanášející jmenovány byly již tenkrát mezi vlašnými věřícími, které málo kdy vyhledávají kostel a před sv. svátostmi více hrůzy nežli úcty mají.

Lichva i při obchodu se zbožím byla provozována. Stávalo se totiž nezřídka, že kupující neměl dosti peněz, aby opatřil si věci potřebné; prodávající však svěřil mu je přece na lhůty (super terminis), leč mnohem draže nežli za hotové (in cariori foro quam pro prompta pecunia). Byl to tak řečený obchod na splátky, který za naší

*) Na sněmu Vienenském z r. 1311 přenesl se papež Klement V. v tato slova: „Dověděli jsme se ze spolehlivých úst, že obce některých míst hanebnou lichvu takorůzka schvalujíce, na potupu Boží a bližních dovolují vedle stanov svých i přísahou ztvrzených, aby netoliko vybírala se lichva a platila, nýbrž i přinucují dlužníky ji platiti . . .“ I ustanovil pokutu vyobcování z církve všem správcům a úředníkům, kteří by zákony takové dávali, psali aneb rozkazovali, že lichva se má platiti či splacená nevraceti. Na synodách diecésních určoval se zevrubně pojem lichvy a stanovily se tresty na lichváře. V Čechách toliko židům bylo dovoleno vybíratí úroky, a to výsadou krále Otakara (Tomkův Dějepis Prahy, II. str. 323). V zápiskách soudu purkrabského, před kterým lícily se pře bagatelů, dočetli jsme se na sklonku 15. století, že kdoby dluhu svého v čas neplatil, „má na něj puštěna býti *lichva*“ aneb že „žid má dluhu svého dobývati právem úřadu Pražského pňhony před týž úřad postavenými.“ Rukopisy Českého musea I. G; 2. G. a j. Viz článek: „Církev a lichva“ v Čas. kat. duchovenstva 1884 str. 449 a nn. Litovati jest, že spisovatel jeho mlčením pominul staročeské právo, pokud se tkne lichvy.

doby znova se ujal na nemalou škodu chudého lidu. Tak skoupili nedávno jmenovaní kněží a bratři v Praze množství obilí (blada) a prodávali je na časové a peněžitě lhůty (27 b). Na řezníka Macka v Kníně se proneslo, že máje zásobu koží a tuku (arvina), prodává je na splátky za hříšný peníz v Hostomicích, Příbrami a j. tak, že žádá a obdrží 80 kop za věci, jež nemají ceny ani 30 kop. Podobným způsobem prodáván byl ječmen (ordeum), slad (brasius), pivo (cervisia) a jiné potřeby životné. Když pak jal se káráti arcijahen hříšný obchod v Berouně, odvětil mu měšťan Herso, kteráž obecnému zvyku tomu sotva lze učiniti přítrž. Téhož náhledu byl i plebán Žebrácký, tvrdě, že jest všeobecně zavedeno v městech celého království Českého, aby měšťané draze prodávali slady a pivo na úvěr nežli za hotové peníze; čemuž i sousedé Žebráčtí ode dávna přivykli (40 a).

Jméni kostelní (fabrica ecclesiae záleželo té doby obyčejně ve platech (census perpetuus) na domech městských a statech venkovských (villae), jakož i ve zboží nehybném, jež k záduší bylo odkázáno. Zajímalovo bude některé podrobnosti k tomu se táhnoucí tuto zejména uvést. K farnímu kostelu v Česlicích hleděla svobodná krůma (taberna libera), kterou měl pojištěnu deskami zemskými. Z krůmy té vycházela k záduší kopa gr. ročního platu. Děkan u sv. Apollináře vystavěl v Česlicích dvě jiné křčmy a nechvalitebnou soutěží připravil záduší o stálý plat (95 b). Příbuzný téhož děkana jménem Bartoloměj sáhl na zahradu kostela nedávno jmenovaného a přisvojoval si od času jakéhosi sporu o statky, travu a seno zahradní, čímž přicházelo záduší ročně o čtvrt kopy gr. Plebán Kostelecký žaloval na Markvarda z Kamenice, že odňal kostelu a vesnici obec (communitas) a společné pastviny (pascuae communes). Purkrabi hradu Žebráckého a Petr, městský notář, jali se lámati kamen na pozemcích kostelních a vozili jej přes pole zádušní, hodlajíce stavěti zdi městské. Mimo to zrušili starou cestu a novou razili přes dvůr (area = městiště) plebánův. Farář ovšem nepřihlížel nečině k počinání jejich, nýbrž zatarasil novou ulici balvany, které purkrabi dal zase odstraniti s velikým hromobitím (cum magno terrore 40 a). V Berouně poroučel arcijahen Plzeňský farář, nechce-li zbaven býti přístupu do kostela, aby vymohl k zá-

duší polnosti, lada a vinice, které před tím odtrženy byly od kostela (39 b). Škúdcí jmění kostelního bývali nejčastěji patronové obročí stavu světského i duchovního. V Srběi zmocnil se Jan, probošt Mělnický, dvou luk kostelních a proměnil je v rybníky, zatopil mlýn, z něhož úrok vycházel farář a škodu takto způsobenou nenahradil ani z třetího dílu (61 b). Mnichové Zbraslavští potáhli na sebe pole a lesy chrámu v Živhošti a farář vyznal upřímně, že nemůže klásti jim vydatného odporu (50 a).

Jiné důchody kostelů a správcův jejich byly desátky, ofěry, odkazy, poplatky štolové a jiné platy níže uvedené. *Desátky* obilné, to jest desatý mandel (capetia) snopův, čítaly se hned na poli; i není divu, že u prostřed práce stala se mýlka v počtech na újmu duchovních, jako ku př. v Litni, kde farář sotva k 16. mandeli přišel (42 a). Někde odváděl se desátek su-tého obilí (fusa annona), a tu zase nemohl přesvědčiti plebán osadníky, že náleží mu mira vrchovatá (strichones cumulati na rozdíl od plani). Pan Vilém z Hazenburka odňal kostelu Slavětinskému desátky čtyř lánův poli a po delším odporu daroval s vůlí opata Postoloprtského (Apostolorum porta) 28 korců role ke kostelu. *Ofěry* platily se při službách Božích v neděli a o svátcích a odváděti je povinni byli i ti, kteří do kostela nechodili aneb na osadě nebydlili, majíce tam toliko majetek nehybný. Majetníci vlastních krbů*) platili mimo to tak řečené *podymné* (fumalis), kteréž spolu s ofěrou tvořilo *práva farářská* (jura parochialia). Proto stěžovali plebáni u sv. Kříže a sv. Jana v Podskali, že práva jejich hynou, ježto onen měl ve farnosti své 34 domů židovských, tento pak nebránil tomu, aby několik stavení se zbořilo a proměnilo v sady. Zbožnými odkazy množilo se sice jmění kostelní, avšak vymáháti částky peněz závěti poručených, působilo nemalé obtíže i farářům i *zádušníkům* (vitrici). Ke správě jmění zádušního

*) Kollátoři kostela Liteňského přednášeli arcijahnovi, že druhdy plativali podymné toliko osadníci vlastním majetkem dědičně nadaní (habentes haereditates), kdežto nyní klade farář bříme to i *podsedky* (subsides, hintersassen), to jest sedláky nově se v dědiinu uvazující (Brandlovo: Glossarium), kteří celkem pouze den robotují (metebant). Podymného platil každý v Litni 6 haléřův (42 a).

obíralo se totiž několik zachovalých osadníkův, kteří péči měli o rozmnožení jeho, přijímali za faráře odkazy a jiné platy (colligunt testamenta et alios fructus, 8 b), dbali o potřeby a ozdobu chrámu Páně, v čas nouze zastavovali a jindy zase vypláceli skvosty kostelní. *) Jakož již svrchu bylo nejednou řečeno, zaváděli zádušníci při chudších kostelích veřejné sbírky (in ecclesia et per hospitia), aby tu aneb onu potřebnou věc pro kostel snáze mohli poriditi.

Původ *poplatků štolových* děkovati jest, jak vůbec známo, štědrosti věřícího lidu; avšak sotva že staly se zvykem zákonitým, neměly většího odpůrce nadlakomost osadníkův a rozhodnějšího přítele nad ziskuchtivost hrabivých beneficiátův. Pokud vybíral je kdo za přísluhování sv. svátostmi, ať již nároky své jakkoli zakrýval, zasloužil si právem výtky a nelibosti duchovních představených. Než o tom nahoře dosti bylo pověděno. Žádati jakési odměny při křtu, oddavkách a pohřbech ode dávná se dovolovalo, ačkoliv i v těch případech bylo zachovávatí míru a slušnost. Bartoloměj řečený Bareš, osadník Zlatnický, tvrdil, že farář jejich Vít přepíná poplatky štolové, žádaje za poslední pomazání 2 gr., za úvod šestinedělní groš a za oddavky 2 až 3 groše, ačkoliv dříve grošem dal se spokojiti. Duchek sladovník při kostele sv. Michala v Opatovicích žaloval na duchovenstvo téhož chrámu, že smlouvá se před pohřbem o plat a i na chudém vymáhá 2 až 3 groše. Podobných stezků dosti bylo slyšeti po celém archidiakonátě, při čemž i jiné menší a větší požadavky farářův na jevo vyšly. Plebán Martin v Odoleně vodě vyhledával při každém hospodáři (hospes) dvě slepice a pět haléřův ročně a povinen byl za to opravovatí studánku (fons). I o *koledě* dějí se některé zmínky (transit colendisatum),

avšak nemohli jsme z nich vyrozuměti, než že dala se o Nový rok (9 b).

Končíme přítomné řádky, připomínajíce, že pramen, z něhož byly čerpány některak není vybrán. Protokoly visitační z r. 1379—80 přečkaly nepřízeň času, jsou vzácným zbytkem úředního jednání při dvoře arcibiskupa Jana z Jenštýna, jsou svědkem toho, jaký byl stav duchovenstva v Praze a v okolí na sklonku 14. století, ačkoliv nedá se upříti, že již povahou svou staví do popředí stinné stránky života kněžského. Tendenci tou dali jsme se i my vésti a to tím spíše, ježto nedostávalo se nám zpráv opáčných, které by o zásluhách tehdejšího duchovenstva upřímně se šířily. Než i přes to netratí ceny rukopis svrchu řečený a přáti si jest, aby tiskem byl rozmnožen pro pohodlí starobylosti milovných přátel církevní historie České. Věru, kdyby ve Mnichově či ve Frankfurtě nalezen byl rukopis tak starožitný, pobouřili by učencové tamější celý svět chloubou o bohatosti svých archivův! U nás za hříšný peníz na odbyt jdou nechtutné básně a nezáživné romány, avšak díla dějepisná i sebe důležitější a levnější, rukopisná i tištěná, leží ladem.

Fr. Vacek.

U okna.

U okna dědeček stojí
vňoučátko v rukou má,
hýčká je, ku srdci tulí
a něžně objímá.

Matička s veselou tváří
z obou se raduje,
stařečka i milé robě
upřímně celuje.

Minulost, přítomnost zřítí
s budoucnem v objetí:
věru že člověk by věčně
chtěl na ně hleděti. J. Ježek.

Ze soumraku kalicha.

Povídka z let po bitvě Bělohorské od
Frant. Vacka.

(Dokončení prvního dílu.)

Za letního jitra onoho dne, kdy svrchu sestoupili jsme do půvabného údolí, pře-

*) Provinciální synoda Pražská z r. 1860 hodlajíc obnoviti zřízení kostelníkův či zádušníkův, vytkla povinnosti jejich takto: „Vitrici a vicario foraneo vel alio viro eccl. ab episcopo delegato in munus introducendi jurejurando spondebunt, se rectori spirituali in administrando peculio ecclesiae secundum normam praescriptam adjutorium praestituros, et ne bona fabricae, piarum foundationum et beneficia detrimentum capiant, pro virili adlaboraturos.“ Tit. 8., cap. 1. A.

cházel mistr Matouš po břehu řeky. Hlavu hluboko na prsa schýlenou, ruce měl křížem na zad přeložené. Byl zamyšlen . . .

Krokem jeho polekaná žabka vrhala se střemhlav do průhledných vln a jsouc v bezpečí, nedůvěřlivým okem prohlížela si ranního chodce. A sotva že pooděšel, znova šplhala se na břeh.

V houšti notoval slavík hlasem až milo libezným jitřní melodie. Tisíce perel a granátů kmitalo se v trávě rosou svlažené. Vrbiny tiše šuměly, jakoby probouzely se ze spánku a příjemných snů. Vrcholky olší vlnadně se skláněly na pozdrav ostatním stromům, jež něžným kynutím splácely pozornost jejich. Se střemchy list po lístku padal ovhlý květ a chytal se na stonky travin.

Letní jitra jest chvíle čarokrásná.

A mistr Matouš nevšiml si ničeho. Volným krokem bral se po pěšince a zase se vracel, když přiblížil se až ke zdi dvorce svého. Byl zamyšlen . . .

„Věděl jsem to, předpovídal jsem to,“ rozumoval skoro hlasitě. „Či co jiného mohli jsme se nadíti? Milosti a spravedlnosti se na světě nikdo více nedovolávej! . . . A ty Bože otců našich, nekážeš slunci svému, aby se zatmělo?“

Stařec se zastavil, pozdvihl hlavu a skoro vyzývavým pohledem utkvěl na obloze nebeské.

Cervánky dávno již se rozprchly a jasný blankyt prostřen byl nad zemí.

Krvavým rouchem mělo by se celé nebe zahaliti, ohnivé sloupy sálají až ke hrudě zemské, metly Boží tepají ty stvůry lidské, které neznají milosrdenství, nemají slitování nad nevinými oběťmi jejich zloby . . . Bůh vás suď, vy katanové ukrutní; Bůh vás zatrať a stihej tresty věčnými! Nohama šlapete práva lidská, potlačili jste veškerý cit v sobě a na tváři jeví se vám úsměv tak jizlivý, že o spolku vašem s peklem a anděly jeho není více pochybností.“

Tvář starcova stáhla se sama k jizlivému úsměvu.

„Sláva naše tedy na věky věkův pochována . . . A z hrobu toho nikdo více ji nevzbudí . . . Proč, Bože můj, jsi neušetril šedin mojich této potupy? Jak sladko bylo by mně spočívati v chladné zemi, kdybych byl zesnul, za to maje, že pověst naše vždy v poctivosti bude trvati!“

Mistr Matouš hnul se z místa a zrychleným krokem je opouštěl.

„Nad kalichem Páně se smráká . . . Lesk jeho skalen, stínem zatemněn . . . Kolem nás se tmí. O hrozná noci, proměň se v brzku v jasný den!“

Tak vzdychal starý chorý muž. Byla to jeho slabá chvíle. A ta dostavovala se dosti zhusta, obzvlášť od té doby, co dověděl se o pokutách, které hrdly svými zaplatili páni a měšťané na rynku Staroměstském.

Z počátku div věru o rozum nepřišel. Nemluvil slovy, ale bolestným srdcelomným pohledem. Nedotekl se jídla, dokud mu je do úst nevnutili . . . Čas hojí rány sebe hlubší, nejsou-li smrtelné. Na štěstí vzpamatoval se Matouš ze své ztrnulosti. Bouře v prsou jeho se ponenáhlu tišila a jen chvílemi projelo mu srdcem cos ostřejšího nežli šíp a malíř opět jal se přemýšleti, opět se rmoutil a prudkými slovy ulevoval svému srdci.

Buď Bohu chvála, že nesetrval na svém mínění až do konce! V šlechetné duši se svítá, i kdyby před očima tma se dělala. Jest to paprsek milosti Boží, který troud dobrého srdce zanítí plamenem. Než o tom později.

Ze dvoru vyběhla dívka a na vše strany se rozhlížela. Byla to Evlalie.

Zahlédla starce, jak prudkým krokem přechází po břehu řeky a libezny úsměv zmizel jí z tváře. Rozběhla se po pěšině a volala na otce.

„Otče! . . . Otče, ty vždycky děláš, jakobys mne neslyšel.“

Stařec se obrátil k dívce a mlčky přeslechl tu výčitku.

„Proč tak dlouho tu chodíš? Mně se již doma stýská po tobě.“

Mistr Matouš nemohl se tak snadno rozloučiti se svými myšlenkami a na slova dceřina ani neodpovídal. Hlas její zněl mu v uších, avšak sotva věděl, po čem se táže.

„Přicházíš domů celý rozčilen a když tě prosím, abys nevycházel beze mne, nechceš mne nikdy poslechnouti. Však budu plakat od dneška, dokud mne sebou nevezmeš.“

Evlalie přitulila se k otcí.

Radouš laskavě objal dceru a hladil ji po tváři.

„Slib mně to, otče, že smím tě provázeti na všech vycházkách.“

„Máš mnoho práce doma, milé dítě. Nemám to rád, když mne někdo vytrhuje. Vždyť i o samotě na tebe myslím.“

„Ty mne již nemiluješ, jako dříve jsi mne miloval,“ žalovala dívka.

„Ale, dítě . . .“

„Kdybys mne miloval, tak skromné prosby nemohl bys oslyšeti . . .“

„A zač jsi prosila? Nevím věru, že bych tě byl kdy oslyšel.“

Dívka hlasitě zavzdýchala.

Stávalo se to již nezřídka, že mistr Matouš nevěděl za okamžik, o čem se mluví. Dcera jeho nemohla však tomu uvynouti. Bodala ji u srdce roztržitost a nepamětlivost otcova. Bývaltě mužem velmi rozumným a každé slovo kladl na jemné vážky. A nyní od nějaké doby se řeč jeho mátl a k začátku vracela.

„Proč mi neodpovídáš?“ naléhal na dívku.

„Prosila jsem tě, otče, abys se neodpíral na trudnou samotu. Vezmi mne sebou, když hodláš vyjít a zaplaším každou chmuru, jež sedá ti na čelo.“

Dívka přivinula se něžně k hrudi otcově.

„Což nejsi u mně?“ divil se malíř.

„Ano u tebe jsem a nechci tě více opustiti.“

„O, dobré dítě, tys jedinou mojí radostí!“

„Bůh dej, aby radosti ti více a více přibývalo.“

Stařec smutně zavrtěl hlavou.

„Mimo tebe nemám nikoho . . .“

„Což Jiříka chceš vypuditi ze srdce!“

Evlaie změnila hlas a tázavě vzhlížela k otcí.

Mistr Matouš se zasmušil a bolným pohledem splácel výčitku dcery své.

„Ubohý hoch!“

„Ty, otče, víš, kde mešká a nechceš to se mnou sdělití . . . Domyšlím se nejhoršího a ty nemáš slova, abys mne potěšil. Ubohým jej nazýváš a já mnohem nešťastnější, že ani slůvka o tom neslyším . . .“

Stařec neodpovídal, jakoby potvrditi chtěl dceru v neblahém domnění.

„O té šeredné války, proč drtí srdce naše? Proč na nás žádá krvavé oběti? Což není dosti na tom, že pustoší zemi a šlape její květ? Životy maří těch, kteří životem svým měli nás učiniti šťastnými . . .“

Dívka se zajikla a umlkla. Otec ji pevně svíral v náruči.

„Nezoufej, dcero, posud není všecko ztraceno. Kdyby jsi nad pohromou země

naší lkala, neměl bych tě čím těšiti . . .

Že však jediného jen syna její na paměti máš, nesmíš se vzdávati blahé naděje . . .

Jiřík se vrátí, dá Pánbůh, že ještě jej uzmím. Až budu viděti, jak srdce vaše se poji páskou vzájemné lásky, rád umru . . .

Viděl jsem mnoho věcí na světě, avšak toho se již nedočkám, aby křesťanská láska se vrátila po krovy České a jednotou víry družila bratra k bratru . . . Nešťastná země! Proč Bůh na tebe zanevřel, že místo sídlem pokoje se stáváš a nepřestáváš býti jevištěm boje, že dědiny tvé o svatý mír okrádá žalostná nesvornost? Výstrahu mějte synové na neštěstí otců? A dá-li Bůh, že vrátí se vám časy pokojné, že jedna víra jediná sdruží srdce vaše: važte si ji, ceňte ji více nežli všechny poklady zemské, obraňujte ji statkem i hrdlem a blaze vám, jestliže takto až do konce setrváte!

Stařec pustil dceru z objetí, rozepjal ruce a zářil nadšením. Blažena předtucha svlažila vyprahlé srdce jeho, že náhle okrál na duchu i na těle.

Evlálie nemohouc se obrániti před vnitřním pohnutím, vyslechla zbožně jeho řeč. Když domluvil, pojala otce za ruku.

„Půjďme, otče, domů. Vedro se stává nesnesitelným. Pot se ti řine s čela. Mohl bys snadno přitáhnouti nemoc . . .“

„Hleď jak tě poslouchám, nutil se malíř k úsměvu.

A ruku v ruce vracel se s dcerou ke mlýnu.

* * *

Posnídav, usedl mistr Radouš ke svému podstavci.

Na rámci napjatý pergamen ležel před ním, kolmou čarou ve dvě jsa rozdělen. Na levých rozích svrchu viděti bylo obrysy jakýchsi mužných postav. Umělec hotovil se malovati ozdobnou iniciálku k „Pláči Jeremiášovu.“

Sotva že však upravil barvy a chopil se štětce, zaklepal kdosi na dvěře.

Mistr mrzutě se ohledl.

„Vaší milosti, urozený pane konšele . . .“

Radní posel Chrudimský vkročil do světnice a hluboce se ukláněl.

„Co mi přinášíte?“

Radouš zahledl dceru mezi dveřmi.

„Jakési písemné zprávy . . . vaše milosti.“ Posel opět se klonil a podával listy malíři.

„Zastavte se dole v kuchyni! Některý den podívám se do města . . . Děkuji vám.“

„Evlalie!“ rozkřikl se Radouš, sotva že posel opustil komnatu.

Dívka chvatem stanula před otcem.

„Jiříkův list!“

Mistr vysoko nad hlavou držel psaní pečlivě složené.

Evlalii prokvetly tváře růžemi. Nena-
dálou radosti chvěla se na celém těle.
Upřela oči ke zdvižené ruce otcově. Slova
nebyla mocna.

„Počkej, přečtu ti jej ihned,“ jásal
Matouš.

Zlomil pečeť a okem zběžně přeměřil
celý list . . .

Překvapení, bolest, zoufalost a hrůza
vystřídaly se ve dvou okamžicích na tváři
jeho. Zavrávoval, spráskl ruce nad hlavou
a sklesl na lenošku.

Dívka mřela strachem, celujíc zdrcen-
ého otce v náručí. Netázala se po ničem.
Věděla více, nežli mohla slyšeti.

Za chvíli se konšel Radouš vzpama-
toval. Povrhnuv listem, upřel zraky své
na dceru. Ret se mu třásl, an pravil hla-
sem hrobovým:

„Jiří Sokol je vojákem . . . ve vojšti
císařském!“

Píseň vánoční.

V Betlémě Syn se narodil,
Jerusalem se zveselil;
tam v jesličkách hle zpočívá,
jenž nebes světy rozsívá.

I zvířátka čest vzdávají,
a před ním na zem padají;
mudrci též ze Sáby jdou,
mu vzácné dary své nesou.

Již vstupují a se klaní
nového krále poddaní;
kdo s námi dnes se raduje,
mu Pán svou milost daruje.

Tě slaví, Pane, náš vždy ret,
kterýs dnes přišel k nám na svět,
ty s Otcem, Duchem, Bůh jedin,
ježž velebí svět, prostý vin!

B. H.

Z Prahy. Dnes 24. prosince budou
v metropolitním chrámě u sv. Víta na
hradě ve 3. hod. odp. slavné nešpory, v
noci pak o 11. hod. církevní hodinky (Ma-
tutinum) o Narození Páně, načež o půl
noci slavná mše sv. sloužena bude (rovněž
i ve všech farních a klášterních chrámech.)
Zítřka na úsvitě hod. Božího o 7. hodině
bude tamtéž zpívaná mše sv., o půl 9. h.
české a v 10. h. německé kázání, načež
v 11. h. sloužena bude pontifikální mše
sv., před níž bude průvod a oféra pro
ústav chudých; odp. o 3. hod. budou tam-
též slavné nešpory. — V pátek o slavnosti
sv. Štěpána bude ve farním kostele u sv.
Štěpána na Novém městě v 6. h. mše sv.
s exhortou, v 9 h. zpívaná ranní, v 10 h.
kázání, v 11 hod. pontif. mše sv., odpol.
o 3 h. nešpory, pak kázání a požehnání.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se
do 25. pros. u sv. Salvatora v semináři,
od 26.—30. pros. u Milosrdných sester pod
Petrínem, a od 31. pros. 1884 až do 4.
ledna 1885 u sv. Havla.

— **Slavnost Velehradská.** Rok jubi-
lejný již nadechází. Na všech stranách za-
počnou se nyní konati přípravy, aby slavnosti
Velehradské co nejskvěleji dopadly. Již rozeslána
jsou pozvání ku jednatelům venkovským i v Praze,
aby činnost svou započali. Bude záležitosti hlavně
v tom, aby jednotlivé osoby k účasti se pouti na
Velehrad vyzývali, jim legitimaci k vůli
snížení poplatku železničního dávali, o
slavnosti poučovali a konečně i k domácímu
slavnostem, které u nás pořádány budou,
poukazovali.

— **Jubileum.** Zakladatel našeho listu
vys. důst. p. Msgr. Václav Štulc, probošt
starobylé královské kapitoly na Vyšehradě
slavil dne 20. pros. t. r. své sedmdesáté
narozeniny. Pohledněmež-li na zásluhný
život jeho, tu shledáme, že se osvědčil
jako výborný kněz, jako nadšený spiso-
vatel a básník a jako předobý učitel sobě
svěřené mládeže. Dlouhá řada vzácných
spisů, které v neumorné své pilnosti a
blahodárné činnosti vydal, zůstane vždy
ozdobou literatury české. Jeho lidumilné
skutky nechceme zde vypočítávati, nebo
jsou lidu známy. Přejeme, aby mu dlouhá
leta bylo popřáno zírati na práce, které
ku cti a chvále Boží, ku blahu církve i
lidu českého vykonal.

— **Nový arcibiskup Lvovský.** Listy vídeňské oznamují s jistotou, že arcibiskupem lat. obřadu jmenován bude dr. Morawski, dosud biskup světicí, biskupem pak světicím a suffraganem probošt v Kroměříži, Adam hr. Potulicki.

— **Nový biskup Lublaňský.** V biskupském chrámu Páně byl dne 7. t. m. posvěcen na důstojnost biskupskou dr. Jakub Missia, jmenovaný kníže-biskup lublaňský. Konsekrátorem byl kníže-biskup Sekavský dr. Zwenger.

— **Důležité rozhodnutí nej. správního dvoru ve prospěch farských obročí.** Do fassé pro vyměření ekvivalentu neběře se výnos štolý n fundací, z nichž bez toho už platí se ekvivalent a dosud se platil z téže věci po druhé. Rozhodnutím tím klesne u mnohého benefícia výnos pod 500 zl. a odpadne pro beneficiata placení (osobní) ekvivalentu, jenž pak bude uhrazen z matice náboženské. — Trváme, že značná část obročí farských v naší arcidiecési rozhodnutí to s plesáním uvítá neb není věru daně ostudnější oné z mešních nadací a zde platilo se k tomu dvakráte.

— **V Římě konal nejd. p. biskup budějovický dr. hr. Frant. Schönborn** ku přání Sv. Otce zádušní služby Boží za zvěčnělého biskupa Rudigiera. — Nejd. p. biskup budějovický Frant. hr. Schönborn jmenován pap. domácím praelatem. V těchto dnech vrátil se z Říma a přibyl ku krátké návštěvě do Prahy.

— **Účinek processí.** V městečku Fabrègesu ve Francouzsku chtěli obyvatelé za příčinou zachránění od cholery uspořádat prosební průvod ku kapli sv. Rocha, ale svobodomyšlný měšťanosta jim to zakázal. Přes jeho zákaz veden průvod přec. Processí trvalo dvě hodiny a bralo v něm účastenství téměř všechno obyvatelstvo. Cholera na to ihned přestala, neb si vyžádala jen ještě jedinké oběti a sice byl tou obětí sám p. měšťanosta, který kladl překážky průvodu. Inu ruka Páně ještě není skrácena.

— **Věrnost železničního úředníka.** Při strašném neštěstí, které nedavno srazením vlaků v Hanavě v Německu se událo, jímž 22 osob zahynulo, zachránil železničný zřízenec Elaus život mnohým cestujícím a při tom nebohý sám o život přišel. Vyskočil totiž vida blížící se vlak na té samé koleji ze svého místa, otvíral rychlostí seč jen byl vozy a volal prosebně: Honem ven, vlaky se srazí. Pře-

mnozí v témž okamžiku se zachránili. Za málo vteřin srazily se vlaky a Elaus zmizel, jsa vozy rozdrcen. Snadno se mohl zachrániti, ale konal svoji povinnost, jsa věren — až do smrti.

Literární oznamovatel.

— „*Svaté misie*“ neboli delší rozjímání o pravdách, které při sv. missiích bývají rozebírány. Podle P. Kotte „Die heilige Mission“ uspořádal S. Dokoupil, exposita v Podhoří. Ascetické bibliotéky dílo 15, část 1; tiskem a nákladem papežské knihtiskárny v Brně. — Jisto jest, že velikou důležitost mají svaté missie vzhledem na osvětu a oživení náboženského ducha katolického křesťana zvláště za naší doby, kdy nevěra, blud, zkaženost všeobecná a lhostejnost k náboženství se rozlézají jako zlá rakovina do všech vrstev společnosti lidské, jak bohatých tak i chudých, zapouštějice jedovaté kořínky, z nichž pak vyrůstají všechna ta zla společnost lidskou svírající a šířající. I veliký jest prospěch, jenž z nich vyplývá pro všechnu lid, pro celou krajinu, kde se svaté missie konají. Že tomu tak skutečně, toho jsou dostatečnými svědky jak missionáři tak i zpravcové duchovní a lid sám. Jak mnoho jest těch u některých místech, kteří dříve po celý Boží čas o kostel ani nezavadili, kteří třeba po 5—10 let u zprávy Boží nebyli, jen spustlý a nepořádný život vedouce? Když pak přijdou missionáři i tito, které nikdo na pravou cestu uvést nemohl, se obracejí a stávají se z nich nejpořádanější lidé a nejzbožnější katolíci. Mnoho tedy dobrého konají missionáři, četné a spasitelné pravdy se na missiích hlásají, než brzo po té mnohý křesťan na tyto pravdy zapomíná, brzo nábožné a spasitelné úmysly i předsevzetí opět ztrácí a neprovádí. A právě tomu odpomoci, t. j. ducha nábožnosti probouzeti a udržovati, pravdy vznešené a bohubilé opět v paměti křesťana osvěžiti a vůli jeho ke skutkům dobrým nakloniti, jest účelem této důležité pro každého knížky.

Úloze a účelu tomu dostala kniha tato výborně. Nalezneť v ní každý, jak si má denní pořádek zařídit, najde též nejkrásnější naučení a prostředky, aby v dobrém setrval, jakož i spasitelné myšlenky o svém povolání a cíli na tomto světě. Mimo to jest v ní obsažen krásný návod, kterak má katolický křesťan o spasení duše své pečovati, a pěkné úvahy o zlobě a hrozných následcích smrtelného hříchu, o soudu, pekle, nebi a jiné. Dále pak obsáhle

ponaučení o dobré zpovědi a o sv. pokání; na konec lze se dočísti, jak snadno a prospěšně jest rozjímati. Toť obsah zajímavé této knížky. A proto doporučíme spisek tento každému co nejvíce; neboť málo lze nalézti knih podobných této a psaných jazykem českým, kde by tak důležité pravdy a rozjímaní byly tak přesvědčivě a vhodně podány jako právě v této. Nenít však tato knížka psána toliko pro lid, jenž již sv. missie konal, nýbrž pro každého, zvláště pro kněze, který mnoho dobrého z ní čerpatí může jak pro sebe tak i pro věřící. Jest psána ve formě těžší, ale za to správné; řeč je vybrousená a uhlazena, začez p. spisovatel všchna čest a chvála, jenž si zajisté s dostatek práce s dílkem tímto dal. Forma i tisk jsou velmi úhledny, cena pak poměrně velmi nepatrná; stojí kniha tato toliko 75 kr., v předplacení jen 50 kr., ačkoli čítá 240 stran. I přejeme tedy knize této hojného rozšíření jako vůbec ascetické bibliotéce, v níž velice cenné a dobré spisky již vyšly.

V. Ševčík.

— „*Rok církevní v obrazech.*“ Epištoly a evangelia se stručným výkladem dle sbírky L. Doninovy poznovu vydává P. Placidus Mathon, ř. sv. B. — V Brně 1885. Tiskem a nákladem pap. knihtiskárny benediktinů rajhradských. — Cena 1 zl. — „*Život Krista Pána,*“ postilla, životopisy svatých a světic Božích bývaly a ještě posud jsou milou četbou lidu našeho, zvláště tam, kde posud „*duch času*“ nepokoušel se o mravnost jeho. Slyšel jsem několikrát, jak zbožní venkované chválili svoje „*čtení,*“ takové prý „*už se ani netiskne.*“ — I tiskne se, toho důkazem velehorlivá činnost zasloužilých benediktinů rajhradských. Nový toho důkaz jest uvedený „*Rok církevní v obrazech.*“ Dílo toto jest vydáno, jak pan vydavatel praví ve své předmluvě, „*aby milý náš lid československý, jenž nemůže si opatřit vzácných děl biblických nejnověji vycházejících, měl alespoň nějaký výbor z Písma svatého, církví svatou samou nám předkládaný, a tedy zajisté vhodný, totiž Epištoly a Evangelia na neděle a svátky církevního roku.*“ Věru, krásný účel vytknul si pan vydavatel a také mu vyhověl slíbenou knihou úpravou a pak i poměrně mírnou cenou její (1 zl.) Jak vyhověno účelu knihy po stránce věcné? Již titul knihy sam naznačuje obsah její. Perikopy epištol a evangelí na neděle a svátky zasvěcené, příslušné homiletické výklady a mravní naučení („*abych četl nejen rozum, nýbrž i cit, srdce a vůle*“), příslušná vyobrazení posvátných dějů ze života Spasitelova, tu a tam písně a hymny na ně-

kteří slavnosti tajemství a svatých Božích, konečně část kalendářní — toť obsahem díla, jež má nahraditi lidu našemu skvostná nejnovější díla biblická. Snad lépe by vyhovělo se účelu knihy, kdyby pan vydavatel vřadil do ní všechny perikopy epištol a evangelí, kterých se po celý rok církevní upotřebuje, jak jsou v evangeliu, a přidal k jednotlivým perikopám příslušné církevní modlitby, jak jsou v postille Goffineově. Takovým způsobem by bylo poslouženo lépe nejen rodinám křesťanským, nýbrž i kněžím, kteří by jí užití mohli předčítající perikopy sváteční. Lépe by se postaral pan vydavatel o vnitřní úpravu knihy, kdyby byl též rozdělil církevní rok na tři hlavní doby jeho posvátné: vánoční, velkonoční a svatošusní; o každé pak z nich mohl kratičce vysvětliti význam její. V části kalendářní dle našeho skromného soudu měla dána býti přednost těm svatým a světicím Božím, kteří zvláště v našich vlastech církevně jsou ctěni; v tom bylo třeba jen řídit se dle direktarů diecesních. Tak by zajisté ku př. dne 23. ledna místo sv. Rajmunda (kterého je 7. ledna) bylo „*Zasnoubení P. Marie, dne 24. března Gabriela archanděla, dne 25. května sv. Řehoře VII. papeže, dne 24. června narození sv. Jana Křtitele, 5. srpna Panny Marie Sněžné, dne 29. srpna Stětí sv. Jana Křtitele a pod.*“ Mimo to bylo by s prospěchem zmíniti se, kdy připadají pohyblivé svátky, jako Sedmibolestné P. Marie, Nejsvětějšího Srdce Páně, Památka sv. Růžence a pod. Snad jen nedopatřením nepřipojen dodatek doplňků a oprav některých věcných chyb. Co tuto pověděno, nebudiž vykládáno nám v ten způsob, jakobychom chtěli vytýkati chyby dílu tomu; spíše jest to radou, které užití bychom si přáli, až toto dílo pěkné bude vydáno podruhé. Přejeme panu vydavateli ze srdce, aby dílo jeho náležitě bylo oceněno a hojně odbíráno.

A. Radoslav.

— „*Zlatě Prahy,*“ nádherného illustrovaného týdeníku, redigovaného spisovatelem Ferd. Schulzem, vyšlo číslo 58. s bohatou Vánoční insertní přílohou. Část ilustrační zahájena zdařilým obrazem „*Z doby renaissance*“ od Augusta Geigra, k níž se druží krásný obraz Josefa Navrátila „*Přímorská krajina*“ dle vlastního malby gouachové. Dále nalézáme zde Andriolliho dokonale kresbu „*První kvítí,*“ překrásnou kompozici Karla Liebschera „*Ballada o jeseni,*“ zdařilou podobiznu profesora Františka Bauera v Brně, kreslenou od Jana Vilímka, „*Šachy z doby rokokové*“ od B. Wachsmanna, kresbu Kamila Stuchlíka „*Odpočiněk*“ a „*Sbírku starožitností B. Wachsmanna,*“ kre-

slenou od téhož. — V části slovesné, jako povždy rozmanité nalézá se dalmatská vzpomínka Jos. D. Konráda „Na Meduse,“ baseň Otakara Mokrého „Svobodným horám,“ cestovní klep od E. M. Rutheho „Tři čeští konsulové ve Švýcarsku,“ dokončení studie Hudcovy „Taras Hryhorovič Ševčenko,“ dokončení obrázků Starohorských od Jos. Brauna „Pro bibli Králickou,“ baseň Jarosl. Vrchlického „Ballada o jeseni,“ pokračování cestopisu Jos. Dominika Krupaře v Tvéru „Z východního Ruska,“ „O zachování ovoce“ od K. L., obšírné texty k vyobrazením, zprávy literární, nmělecké, zprávy o výtvarném umění, knihy, obrazy a hudebniny atd.

— „Obzor“ vykazuje v čís. 23. roč. VII. tento obsah: Riviera di Ponente (San Remo). Podává K. Eichler, Jos. Viefbovský, farář Kunštátský. Příhody jeho ve válce z Francouzy r. 1805. Podává Jan Tenorl. Básně: Ta naše chaloupka. (Svatopluk Moravský.) Noční dumy. (Jaroslav Bodrý.) V Zákoutí. (Předměstská idylla od Terézy Novákové.) Beseda: Báseň (Vl. Št.) Drobnosti. Obzor literární: Sborník Svatomethodějský. Hanuman. Bájka od Svat. Čecha. — Oznamovatel literární.

Zápisky sv. Janského Dědictví v Praze.

Od měsíce července přistoupili a zapsáni byli údové: Z Čech: dp. Jan Šmíka, kněz řádu Joanitů v Horažďovicích. Jan Kramář a Anna manž. v Dudově; dp. Vinc. Jůzl, kaplan v Zácleři; dp. Václ. Frühbauer, kapl. v České Třebové; Aloisie Štastná v Praze: Frant. Komenda v Poříčí; Marie Hanzlíková ve Vohaři; dp. Jos. Košátka, vikář chrámu P. u sv. Víta v Praze; M. Venceslava Pechova, z řehole sv. Voršily v Kutné Hoře; dp. Václ. Šafránek, kaplan v Zahrádce; Marie Krémová v Chrástavicích; dp. Jakub Pacht, vikář a probošt Roudnický, spoluzakladatel odkazem; vdp. p. Karel Bor. Schwarz, biskup Anastasiopolský, světicí biskup Pražský, úd I. třídy; dp. Jan Václ. Truhlář, kaplan v Netoliciích; literácký sbor v Pacově; dp. Alexander Jareš, kaplan v Kocléřově; ctih. p. Frant. Čepník, bohoslovec v Budějovicích; Františka Václavíková v Borohrádku; Antonín Bičíště v Hořcích; rod Jana a Josefy manž. Barutových v Mitrovicích; Kateřina Strnadová v Brzkově. — Z Moravy: Marie Anna Kopalová v Roštíně; Jan Prokeš v Zebětíně; Anna a Marie sestry Sikolovy v Přerově; Frant. Vyhánek v Sobářově; Františka a Florian Šrom, manželé v Sobářově; Františka Satorová v Sobářově; M. Anna Gachova v Metylovicích; Johana Richtrova v Kamenci; Jo-

hana Grygarčíkova v Štěpánkovcích; Anežka Bilková v Metylovicích; dp. Ant. Kubiček, kaplan v Slavkově; Terezie a Josef Motička, manželé ve Visce; Frant. Černý v Strerovicích; M. Anna Křížkova v Březovicích. — Marie Králová ve Vídni.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Ignát Švancara, admin. v Lánech, za far. tamže;
- p. August Klesse, kapl. v Ebersdorfu u Habelschwerdtu v Kladsku, za výpom. duchovního správce v Heinzendorfu.

Uprázdňená místa:

- Děkov (Dekau), fara patr. p. Karla hraběte z Wallisů, od 17. pros. 1884;
- Cheb. děkanství patr. obce Chebské, od 16. pros. 1884.

V hrabství Kladském.

Vyznamenáni jsou:

- p. Adolf Rücker, far. ve Vamberčicích (Albendorf),
- p. Vojt. Viola, far. voj. v Kladsku,
- p. Jan Wolf, kurát při kostele Minoritském v Kladsku,
- p. Edmund Scholz, prefekt vyšších škol chlapců v Habelschwerdtu,
- p. Ant. Wentzel, far. v Landecku,
- p. Julius Urban, far. v Niedersteine,
- p. Jind. Scholz, far. v Oberschwedeldorfu,
- p. Frant. Heinisch, far. v Schleglu,
- p. Eduard Kaulig, okresní vikář (Kreisvikar) v Ludwigsdorfu,
- p. Aug. Stände, far. v Königswalde,
- p. Frant. Seifert, far. v Ebersdorfu u Neurode, a
- p. Jan Merell, lokalista v Passendorfu, obdrželi expos. canon.;
- p. Vilém Tribanek, kapl. v Conradswalde,
- p. August Klesse, kapl. v Ebersdorfu blíž Habelschwerdtu,
- p. Ant. Richter, kapl. v Ebersdorfu blíž Habelschwerdtu,
- p. Frant. Fragal, kapl. v Kladsku,
- p. Maxim. Karlauf, výpomocný kněz v Schönfeldu,
- p. Aug. Anlauf, kapl. v Neurode,
- p. Jan Richter, kapl. v Grafenortu,

- p. Ant. *Ardelt*, lokalista v Rychnově (Reichenau),
 p. Frant. *Christ*, kapl. v Reinerzu,
 p. Jos. *Mertin*, výpomocný kněz ve Wölfelsdorfu,
 p. Pavel *Austen*, lokalista v Niederschwedeldorfu, obdrželi synodalie.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václ. *Stropnický*, far. v Starém Sedle (v Mirovickém vikar.), osobní děkan, bisk. kons. rada a vikář, dne 1. pros. 1884, (nar. v Písku 9. dubna 1808, vysv. 25. července 1833);
 p. Tomáš *Barta*, far. v Stobořicích, dne 3. pros. 1884, (nar. v Lužnici 10. pros. 1816, vysv. 25. července 1843);
 p. Tomáš *Tomášek*, kapl. v Dnešicích, dne 3. pros. 1884, (nar. v Polní 11. ledna 1862, vysv. 20. července 1884);
 p. Paulin *Klímeš*, kněz ř. kapuc. v Sušici,

dne 8. pros. 1884, (nar. v Chmelné 7. pros. 1807, vysv. 25. pros. 1837).

Ustanoveni jsou:

- dp. Dr. P. Benno *Karlez*, kněz ř. cister. kláš. Vyšehr., admin. v Přidolí, za admin. v Stropnici;
 P. Jarolím *Jany*, kněz ř. cist. kláš. Vyšehr., admin. na Vejtoně (Heurafel), za admin. v Přidolí;
 p. Jos. *Lejčar*, kapl. v Starém Sedle (v Mirovickém vik.), za admin. tamtéž;
 p. Adam *Martínek*, kapl. v Stobořicích, za admin. tamtéž;
 p. Frant. *Pecka*, koop. v Novém Etinku, za far. v Klášteře (Neufisritz).

Uprázdnená místa:

Staré Sedlo, far. patr. p. Karla knížete ze Schwarzenbergů, do 22. ledna 1885;
Stobořice, fara patr. p. Jindřicha hrab. Kravského z Kolovratů, do 29. ledna 1885.

Všem pp. přispívatelům srdečně: Zaplat Pán Bůh.

Pozvání ku předplacení na ročník XXXV.

„Blahověst“ na nové třicáté páté pouti své po vlastech českoslovanských 1. P. 1885 bude opět přináseti:

- I. Na neděle a svátky roku církevního homilie, rozličná kázání, krátká rozjímání, přiměřené výklady, anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře a životě křesťansko-katolickém;
- II. výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních církve katolické;
- III. vzdělavatelné příběhy ze života světcův a světic Božích, životopisy příkladných výtečníků křesťanských, poučné obrazy z dějin církve katolické obzvláště mezi národy slovanskými;
- IV. zprávy o životě, působení a osadách misijnářův katolických;
- V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst drahých srdci katolickému;
- VI. povídky a obrazy ze života, legendy, básně a písně;
- VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;
- VIII. dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;
- IX. drobnosti z praktického života, námítky a útoky protivníků;
- X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;
- XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa a j.;
- XII. osobní věstník duchovenský ze všech biskupství českých.

„Blahověst“ bude vycházeti v témž formátě a dosavadním způsobu. Předplacení na ročník XXXV., jehož 1. číslo vyjde 5. ledna 1885, přijímá expedice (kněhupectví B. Stýbla) v Praze. Předplácí se celoročně s poštovní zásylkou 3 zl. 50 kr., bez poštovní zásylky 3 zl. Nejlevněji předplatiti lze poštovní poukázkou, budiž však zřetelně na ní napsána adresa i poslední pošta předplatitelova.

GTU Library

3 2400 00340 0631

